BIBLIOTECA MUNICIPALĂ
ODORHEIU-SECUIESC

Bibliotecă

De la Ialta pin'la Malta
Tot românul plînsu'mi-s-a

FLACĂRA

SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ȘI CULTURAL
● fondat 1911

● Anul I (serie nouă) ● Nr. 14 ● Miercuri 4 aprilie ● 1990 ●

„Mai bine mai tîrziu decît niciodată"

Fotografie de MIHAI POTÎRNICHE

Cît?

Se povestește că Florin Pucă, marele desenator și iubitor de vinuri, s-ar fi dus într-o zi la președintele Uniunii Artiștilor Plastici să solicite un împrumut. În vreme ce părăsea încăperea, cu cererea aprobată, Pucă l-a auzit pe președinte strigînd : Și să bei mai puțin !

La care artistul s-a oprit, s-a întors cu mirare și a întrebat : Cît ?

Mi-am amintit această întîmplare în timp ce citeam articolul 16 din Platforma program a F.S.N.-ului. Iată ce zice articolul : **„Frontul se pronunță pentru evitarea formării de deosebiri majore în acumularea de avuție de către diferite categorii sociale. În acest scop consideră necesară introducerea unui complex de instrumente economice, verificate de experiența contemporană — inclusiv a unui sistem de impozite — care să nu afecteze însă libera inițiativă, competiția, eficiența".**

Dacă dumneavoastră înțelegeți altceva decît pricep eu vă rog să-mi spuneți. Reacția mea n-a fost alta decît a lui Florin Pucă. În fond, cît ar trebui să cîștige un om ca să fie evitată **„formarea de deosebiri majore"** în acumularea de bogăție ? Cît ?

În orice societate există oameni de inițiativă, competitivi, eficienți. O recunoaște și Platforma. Mai mult, consideră că **„introducerea unui complex de instrumente economice, verificate de experiența contemporană — inclusiv a unui sistem de impozite"** nu trebuie să afecteze acumularea de bogăție. Numai că diferențele dintre o avuție și alta nu trebuie să fie majore. Problema rămîne, oricum ai citi textul : ce e aceea deosebire majoră ?

Ceaușescu ne-a învățat că un raport de 4 la 1 între venitul maxim și cel minim e însăși esența comunismului. Dat fiind că nu mai construim comunismul, care ar trebui să fie acest raport ?

După părerea mea, într-o lume civilizată, în care competenții, competitivii, inteligenții, pricepuții, întreprinzătorii au cadrul și, mai ales, motivele ca să se manifeste ca oameni competenți, competitivi, inteligenți, pricepuți și întreprinzători nu se pot imagina legi și **„complexe de instrumente economice..."** inclusiv sisteme de impozite capabile să-i oprească din cursă.

Un premiu Nobel formează o „deosebire majoră". De fapt, deosebirea majoră dintre un om și contemporanii săi e aceea care aduce premiul. Cum poate fi împiedicat un țiriac să acumuleze avuții ? Cum pot fi împiedicați colecționarii să tezaurizeze bunuri ?

Cum vrem să fie România ; săracă sau bogată ? Și cum trebuie să fie o țară bogată : plină de săraci sau de avuți ?

În articolul de Platformă program stă scris că Frontul **se pronunță pentru** evitarea formării de deosebiri majore în acumularea de avuție... nuanță care dă de înțeles că măsurile propriu-zise vor fi concepute abia după ce va obține victoria în alegeri. Dat fiind că nu toți oamenii cunosc căile prin care competenții și întreprinzătorii pot fi întorși din drum și din destin, e util să numărăm cîteva.

Prima metodă prin care un om poate fi făcut să nu producă — și, în consecință, să nu cîștige — e și cea mai simplă. Ea a fost verificată timp de 70 de ani de „experiența contemporană" și anume de cea sovietică și se cheamă economie planificată. Planifici producția, cunoști beneficiul. Pe cei care vor să muncească mai bine, îi pedepsești, îi impozezi și, dacă nu se astîmpără, îi bagi în pușcării. E adevărat, în capitalism impozitele merg pînă la 80% din cîștig (în dolari, nu în lei !). Asta dacă se ivesc nătărăi care, de îndată ce fac miliardul, îl pun la ciorap. „Experiența contemporană" ne arată că în capitalism nu există nătărăi cu miliarde la ciorap. Acolo banii lucrează, se mișcă, sînt investiți ca să nască bani. Magnații adună avuții majore fiindcă au inițiative majore. Cînd mor magnații, nu-și iau bogățiile cu ei în mormînt. Le lasă urmașilor, națiunii.

Altă metodă cu care oprești omul să prospere e furtul. Îl lași să adune și apoi dai năvală peste ei și-i iei tot. Poți să numești asta Legea 18 sau Legea 19 sau Legea 34, n-are importanță. Important e să emiți legi peste legi (adică „instrumente economice") și fug deștepții și întreprinzătorii de nu le vezi călcîiele. Se duc să acumuleze avuții în țările unde supracompetența e îngăduită și plătită.

Chestiunea, cum vedem, se complică. În țările bogate, contează, e adevărat, dotații dar și mai mult supradotații. Pe supradotați nu-i interesează atît cîștigul, cît diferența pe care acesta o marchează. Omenirea a inventat o măsură perfectă a tuturor lucrurilor, valabilă oriunde : banul. Geniile nu sînt preocupate de acumularea de avuții — cu excepția geniilor financiare, desigur — dar dacă statul se îmbogățește ca urmare a faptului că între oameni există de la natură „deosebiri majore" e normal ca deosebirea să fie însemnată prin ceva. Nu prin diplome și medalii, ori nu numai prin aceasta.

În articolul 11 al Platformei se spune că **„Sistemul economic va stimula inițiativa individuală și colectivă, va permite concurența..."** etc. Să fim serioși ! Ce garanții oferă statul „inițiativei individuale" dacă discuția se poartă în termenii plafonării cîștigului ?

Noi am avut o categorie socială — țărănimea — care a știut cît are de muncit, dar n-a aflat niciodată cît are să primească în schimbul trudei. Dacă țăranii capătă dreptul de a avea pămînt, mulți se vor închiaburi. Vrednicii și întreprinzătorii vor face averi, leneșii vor ajunge în sapă de lemn. Ce-i de făcut la țară ? Îi impozăm în disperare pe harnici, ca să îndulcim traiul puturoșilor ? În multe țări bananiere există săraci nu pentru că există bogați, ci pentru că mare parte din populație se mulțumește să mănînce banane și să stea cu burta la soare. Mulțumiți cu puțin afli destul și în țările celelalte. Cel mai greu e să deprinzi omul să se mulțumească repede cu mult.

În fine, după ce se vor fi epuizat metodele și instrumentele prin care să descurajezi inițiativa, în ciuda faptului că ai legiferat-o — inclusiv descurajarea prin impozite, dat fiind că impozite care să entuziasmeze nu se cunosc — rămîn, ca soluție economică, măsurile organizatorice, de a căror subtilitate nu se mai îndoiește nimeni : panoul de onoare al fruntașilor, chemările la întrecere, ședințele de analiză și sinteză, premierele prin reprezentanți, titlurile de erou al muncii în neștire.

Recent, domnul Ion Iliescu observa că „e la modă ca presa să-l critice pe președintele țării". Nu știu la cine se referea — probabil la fostul președinte, fiindcă altul încă nu a fost ales. Scriind despre Platforma program a F.S.N.-ului nu critic pe nimeni. Constat doar și simt cum mă cuprinde o mare neliniște cînd un partid se gîndește atît de departe și anume la modul în care vor fi lichidați bogații : încă înainte de a-i avea.

Aș vrea să fiu înțeles cum trebuie : eu, cetățeanul de rînd, știu că n-am să ajung niciodată să am avuțiile unui Rockefeller, dar vreau să mi se îngăduie să visez că le pot avea. Un articol de platformă electorală care frînge o speranță, amorsează automat o spaimă.

De aceea închei întrebîndu-mă responsabil : ce înseamnă puțin ? ce înseamnă mult ? și, în definitiv, cît ?

TUDOR OCTAVIAN ■

În ce an am ajuns?

Ne întoarcem, de cîteva luni, tot mai mult în trecut.

Cu fiecare decret, lege, măsură ce se ia mai cade încă una din aberațiile împotriva omului luată de către fostul dictator (în treacăt fie zis, de ce fost?).

Plătim mai puțin curentul electric, gazele, telefonul. Nu mai stăm zile în șir la cozi la benzină, s-au desființat, în unele locuri, rațiile pentru alimente, circulăm — democratic — și duminica, indiferent dacă numărul mașinii e par sau impar, așa cum o făceam și în urmă cu vreo zece ani.

E mai cald în case, lumina nu se mai stinge cînd ți-e lumea mai dragă, televiziunea e liberă să revină la două programe, așa cum a mai avut și altădată, în magazine ai mai multă șansă — încă nu chiar ca odinioară — să-ți umpli sacoșa.

Dar asta să fie totul? O reîntoarcere spre ce-am avut și ce-am pierdut începînd cu, hai să zicem, anul 1970?

E drept, nu ne-am imaginat niciodată că, de pildă, n-o să mai fie cenzură și că la cinci luni de la al XIV-lea congres al p.c.r. unul dintre vicepreședinții (provizorii) ai țării va fi un liberal, nu ne-am putut închipui că vom citi și vom auzi „jos comunismul" sau că biserica va începe să-și joace rolul în societate în văzul tuturor.

Șomaj a fost și înainte, fără însă a fi recunoscut public; trafic cu droguri sau prostituție au fost de asemenea, dar nu s-a vorbit de ele niciodată. În schimb, muncitorii n-au fost niciciînd stăpîni pe uzinele și roadele muncii lor, ca de altfel și țăranii pe pămînturile pe care trudeau.

Prin apariția atîtor partide care-și susțin cu înfocare pozițiile într-o aprigă campanie electorală, am trecut chiar mai departe de anii '70, am ajuns în anul de grație 1946.

Cum ar zice Al. Philippide, de la a cărui naștere se împlinesc în această lună nouă decenii, „epoci varii / și noi și vechi sînt date / deodată toate".

Oricine ar fi venit la putere după ceaușescu ar fi procedat la fel: ar fi anulat toate măsurile lui monstruoase menite să mutileze personalitatea umană, s-o aserverească și s-o umilească pentru a dispune de ea după bunul său plac.

De-abia de-acum însă începe greul. Și chiar dacă nu de mult am dat ceasurile înainte cu o oră, nu e destul pentru a prinde din urmă un timp atît de îndelungat, care ni s-a scurs printre degete.

Și, mai ales, să nu uităm că la toamnă vom da ceasurile înapoi cu o oră. Depinde însă atunci în ce an vom fi.

GEORGE ARION ■

Primăvara patriarhului

În după-amiaza zilei de duminică, 1 aprilie, o serie de telefoane ne-au alertat fiindcă dinspre preoțime vine o vestire tristă : se vorbește cum că, urmare a stăruințelor unor preafericiți în etate, va fi reînscăunat patriarh Teoctist, cel care înainte de 22 decembrie a adresat dictatorului ceaușescu sinistra telegramă de condamnare a Timișoarei.

Să dea Dumnezeu să nu fie adevărat, că de se va adeveri — după prea lunga campanie de dări de seamă și alegeri la preoțime — multe suflete vor rămîne cernite și veșnic dezbinate în țară.

Chiar să nu existe în rîndurile preoțimii noastre un nume mai curat ? Să ne reamintim că Teoctist se retrăsese din motive de sănătate. Să se fi însănătoșit domnia sa atît de repede încît să nu se simtă complet vindecat decît în cei mai înalt jilț ai demnităților bisericești ?

Rugăm Sfîntul Sinod să nu ne afurisească pentru grijile pe care ni le dau întrecerile spre putere în lumea diriguitorilor bisericii creștine.

Azi se naște societatea de mîine

— Deci, domnule Petre Anghel, a apărut o nouă asociație, „Societatea de mîine". Sînteți secretarul ei, din cîte am aflat. Ne-ați putea da cîteva detalii în legătură cu ceea ce-și propune această nouă asociație ?

— Să ofere soluții cît mai diverse în legătură cu principiile pe care se poate organiza societatea românească de astăzi și de mîine. Să strîngă în jurul ei cît mai mulți specialiști de valoare, competenți în toate domeniile vieții sociale, politice și culturale. Să ajute diversele medii socio-politice să aleagă o variantă din mai multe posibile.

— Cui i-a venit ideea înființării acestei asociații ?

— Este un răspuns la mai multe semnale primite din rîndul studenților, profesorilor, inginerilor. Nucleul inițial l-au constituit Eugen Simion, Augustin Buzura, Marin Sorescu, Petre Anghel. Numele a fost propus de profesorul Mircea Zaciu. Foarte curînd au mai aderat și domnii Ilie Pîrvu, Emil Constantinescu, George Voicu, Cătălin Zamfir, specialiști din afara sferei umaniste.

— Pînă în prezent, cam cîți membri fac parte din societate ?

— Aproximativ o sută au depus adeziuni. Dar avem cereri numeroase atît din București, cît și din provincie. Ei vor deveni membri, conform statutului, după ce vor primi confirmarea din partea celor deja constituiți. În nici un caz nu dorim să devenim o asociație de masă. Sînt bine veniți însă toți cei care pot contribui cu propuneri, sugestii și care vor să participe efectiv la consolidarea democrației românești.

— Aveți un scop politic ?

— Vrem doar să participăm la evenimentul politic prin opiniile exprimate. Nu sîntem și nu vom deveni organizație politică, dar nici una din manifestările vieții contemporane nu va rămîne în afara preocupărilor acestui grup de reflecție.

— Există Grupul de dialog social. Nu este cumva „Societatea de mîine" ceva asemănător ?

— Da, în măsura în care vom reflecta împreună asupra realităților contemporane și asupra celor care vor veni. Nu, în măsura în care orice grup constituit prin afinități individuale și de convingeri oferă o altă soluție.

— Nu vi se pare a fi o grupare cam elitistă ?

— Dimpotrivă, scopul nostru, specificat și în statutul de organizare, este să întreținem legături foarte strînse cu muncitorii, tehnicienii, locuitorii ai satelor. Vom veni în întîmpinarea acestor categorii sociale și le vom asculta păsurile, consemnîndu-le opiniile și militînd pentru impunerea soluțiilor care vor proveni chiar de la ei.

— Înțeleg deci că nu e vorba doar de o observare de spectator a realității românești, ci și de o încercare de implicare în această realitate.

— Cred că ne-ați înțeles exact. Vrem să influențăm factorii de decizie, să prezentăm cît mai multe puncte de vedere într-un context dat. Noi nu știm cum va arăta societatea de mîine, știm însă că ea se va dezvolta după legi proprii impuse de evoluția istorică și putem să gîndim încă de acum asupra ei și să încercăm să nu fim luați prin surprindere. Nu avem obsesia creării unui om nou, dar urmărim ca tînărul de astăzi, omul matur de mîine, să aibă la dispoziție elementele luării unei decizii.

— Ați pornit la drum cu măcar cîteva idei clare ?

— Noi considerăm că avem un program bine definit și acest program rămîne, cum este și firesc, deschis în permanență. Noi ne vom subordona realității și nu vom încerca să introducem în tiparele noastre această realitate.

— Dar pentru a fi cunoscuți cu adevărat nu e destul să vă întîlniți între dumneavoastră sau cu alți reprezentanți ai altor categorii.

— Vom edita în curînd o revistă. De apariția ei se ocupă scriitorii Mircea Nedelciu, Bedros Horasangian, Sorin Preda și alți tineri profesioniști ai domeniului. Cititorii vor fi informați la timp de apariția ei.

— Și totuși, cum va arăta „societatea de mîine ?".

— Sînt convins că vom trăi într-o societate liberă, bazată pe principii democratice. Ea va aparține, firește, tinerilor, oamenilor bine pregătiți în profesiile lor și celor dispuși să muncească eficient, competitiv, conștienți de ce fac și de noua lor competență — participanți efectivi la societatea care le va aparține.

GEORGE ARION ■

Guvernul american îl sprijinea pe ceaușescu!

Interviu cu DAVID B. FUNDERBURK, fost ambasador al S.U.A. în România, între anii 1981–1985

Iată și domnul David Funderburk ne-a acordat acest interviu în ianuarie, îl publicăm, iată, la început de aprilie. Nu e tîrziu, întrucît considerațiile domniei sale nu sînt conjuncturale.

— Ce părere aveți despre Nicolae Ceaușescu ținînd seama de faptul că, în calitate de ambasador, ați avut contacte personale cu el ?

— L-am întîlnit pe Ceaușescu cam în douăsprezece ocazii și mi-a lăsat impresia unui om excepțional de abil și inteligent, în sensul că investiga temeinic reprezentanții străini și știa să-i manipuleze și să spună lucruri care să-i oblige să adopte o atitudine defensivă. Pe baza informațiilor secrete mi-am dat seama că Nicolae Ceaușescu era un monstru pentru care viața umană nu avea nici o valoare și care era dominat de instinctul revanșei împotriva oricărui dușman presupus. Ego-ul lui era monumental. Ceaușescu se închipuia un zeu-rege care își poate stăpîni latifundia după plac. El personal a ordonat execuția oponenților sau a oricărei persoane care nu îi satisfăcea dorințele.

— Ce v-a determinat să demisionați din funcția de ambasador ?

— Am demisionat din cauza frustrării pricinuite de guvernul american care îl sprijinea pe Ceaușescu în ciuda copleșitoarelor mărturii ale crimelor lui împotriva poporului român, a umanității și a tradițiilor sale creștine și culturale. De asemenea, guvernul american avea dovezi că el oferea azil teroriștilor arabi și ajuta teroriștii și traficanții de droguri în toată lumea, pe lîngă faptul că exporta cantități mari de armament în țările comuniste ca și în țările extrem-de-terorism. Washingtonul a preferat să mențină relații amicale cu Ceaușescu în ciuda rapoartelor mele pentru că o atare politică servea interesele unor afaceriști bogați, bancheri și anumite grupuri din New York și din Europa Occidentală.

— Care au fost relațiile domniei voastre cu România înainte de a fi numit ambasador ?

— În primul rînd, am studiat în America sub îndrumarea unui profesor al cărui cîmp de cercetare era România. Apoi, am studiat limba română la universitatea din Los Angeles și la universitatea din Washington și am călătorit în România pentru prima dată în 1971—1972 pe baza unei burse Fulbright. În acel an am locuit la o familie română (Mircea și Alexandru Tatos) și am aflat foarte multe lucruri despre realitatea din România. În 1975, am lucrat la Sibiu la o expoziție a fotografiei americane, și în 1976 și 1977, am făcut cercetări istorice la Institutul de Istorie Nicolae Iorga din București. Ne-am îndrăgostit de poporul român, de prietenia și ospitalitatea lui și de pămîntul și istoria lui unice.

— Ce activitate ați depus în sprijinul României după plecarea din țară în 1985 ?

— Întîi, am fost candidat la alegerile pentru senatul american ca reprezentant al statului Carolina de Nord cu scopul de a fi o voce politică în stare să contribuie substanțial la ajutorarea poporului român, dar nu am reușit la alegeri. După aceasta, am început să țin discursuri pe tot cuprinsul Statelor Unite, în Canada și în Europa Occidentală pentru a informa lumea despre realitatea vieții în România și despre colaborarea dintre guvernul american (și cercurile financiare) și comuniștii români. Am vorbit atît comunităților române din Statele Unite cît și americanilor. În 1987 am publicat pentru prima oară cartea mea : **Un ambasador american prins între Departamentul de Stat și Comuniștii Români** pentru a face cunoscut regimul destructiv al lui Ceaușescu și sprijinul pe care i-l da guvernul american. În 1988 am întemeiat un grup cu scopul de a ajuta organizarea românilor din Statele Unite și pentru a exercita presiuni asupra Washingtonului astfel încît preocupările românilor pentru libertate și drepturi umane să obțină o prioritate în politica americană. Grupul amintit se intitulează Conservatorii pentru Libertate. În decembrie 1989 am fost numit președinte al Fondului de Ajutorare Internațional Românesc care are misiunea de a strînge bani și a trimite ajutor medical și umanitar românilor care suferă de pe urma războiului din București, Timișoara, și alte orașe. Împreună cu românii din lumea liberă vreau să ajut România să obțină libertate și să se bucure de o viață bună.

— Ce v-a determinat să scrieți o carte despre Ceaușescu și să dați în vileag complicitatea Departamentului de Stat ?

— Am scris cartea pentru că guvernul american și Departamentul de Stat nu au vrut să dea atenție faptelor reale și dovezilor privind situația din România în vremea cînd eram ambasador. Astfel, am luat hotărîrea de a încerca să organizez o opoziție în Statele Unite împotriva unei politici americane greșite și totodată de a demasca în fața tuturor, persoanelor din guvernul american, băncile și companiile, presa și universitățile care sprijineau regimul lui Ceaușescu. Întrucît guvernul american nu a dat atenție declarațiilor mele, a trebuit să scriu o carte pentru a face lucrurile cunoscute publicului și lumii.

— Cum priviți evenimentele din România ?

— Sînt cît se poate de fericit că poporul român l-a înlăturat pe Ceaușescu. Nimeni nu a pricinuit mai multe daune poporului român decît Ceaușescu. Sînt satisfăcut că poporul român care suferă de atîta timp s-a ridicat și a înlăturat monstruoasa conducere. Poporul român și-a vărsat sîngele pentru eliberarea de regimul lui Ceaușescu și de comunism. Nefastul regim comunist care l-a produs pe Ceaușescu (ca și pe Pol Pot, Mao, Stalin și alții) îi poate produce din nou. Deși sînt fericit că dictatorul a dispărut și cred că e o zi mare și o măreață victorie în istoria românilor, nu pot să uit că e doar un început. Forțele răului sînt mai cuprinzătoare decît clanul Ceaușescu. Cred că după sacrificiile făcute pentru eliberarea de comunism, poporul român ar simți că revoluția i-a fost furată dacă tot comuniștii ar continua să conducă la București, mai ales comuniștii care l-au ajutat pe Ceaușescu și care acum pozează în reformiști, prietenii lui Gorbaciov !

— Cum vedeți perspectivele României ?

— Aș dori să fiu mai optimist așa cum aș dori ca viitorul României să fie în întregime în mîinile poporului român. Sper și mă rog ca evenimentele să-mi dezmintă temerile. Îmi e teamă însă că „noul guvern comunist de tranziție" de la București nu va renunța la putere de bună voie. Aceasta se datorește parțial faptului că mîna nevăzută a lui Gorbaciov se poate vedea îndărătul anumitor evenimente. (Gorbaciov a încurajat înlăturarea lui Ceaușescu și înlocuirea lui cu un vechi prieten, Ion Iliescu, care a fost președintele studenților străini de la Moscova cînd Gorbaciov era președintele studenților ruși). Forțele Iliescu — Mazilu — Roman sînt sprijinite de Gorbaciov în efortul lor de a menține controlul comunist (sub orice nume s-ar ascunde), cu ajutorul foștilor sprijinitori ai lui Ceaușescu din conducerea partidului comunist, din poliția secretă (Securitatea) și din armată. În plus, mai sînt cei din Occident care l-au ajutat pe Ceaușescu foarte mulți ani, și care s-au grăbit să ajute comuniștii actuali de la București, fără să aștepte ca poporul să-și exprime liber dorințele în alegeri (ceea ce va arăta cu siguranță sprijinul lor pentru un guvern liber și necomunist). Cei din Occident includ persoane din Departamentul de Stat care stabilesc politica americană, marii bancheri și oameni de afaceri și alte grupuri care preferă aranjamente monopoliste cu guvernele comuniste. Obstacolele care stau în calea unor alegerile libere reale în mai 1990 cuprind și faptul că aparatul administrativ al partidului comunist continuă să controleze conducerea locală în toată țara și domină și influențează puternic mijloacele de comunicare și presa. Aceasta înseamnă că posibilitatea ca partidele ne-comuniste și conducătorii lor să devină cunoscuți și să fie auziți în toată țara e limitată de abilitatea guvernului de tranziție de a domina evenimentele (vizita lui Shevarnadze, proclamații care pun capăt unor măsuri nepopulare ale regimului lui Ceaușescu, etc.). Cum vor reuși ne-comuniștii să-și facă știut mesajul conducătorilor în numai trei luni ? Lupta trebuie dusă pas cu pas în România și în Occident. Și, în ciuda greutăților și a obstacolelor și a forțelor împotriva lor, românii nu vor fi satisfăcuți pînă cînd sistemul comunist impus de trupele sovietice împreună cu agenți neromâni și în colaborare cu Occidentul, nu va fi înlăturat odată pentru întotdeauna, din România, și pînă cînd poporul român nu își ocupă locul cuvenit în istorie împreună cu ne-comuniștii liberi și democrați ai lumii occidentale. Ca unul care iubește poporul român, nu voi pregeta niciodată să lupt pînă cînd acest țel nu devine realitate.

LA MULȚI ANI și un an de victorie întru completa libertate a poporului român.

Dumnezeu să binecuvinteze România în lupta ei pentru eliberarea de comunism.

Interviu realizat de
LIANA TATOS

Între iad și paradis

O întrebare care ne preocupă

Nu toți vor avea Mercedes

După cele ce se știu și după cele ce se presupun, se pare că la originea Revoluției române au stat cel puțin trei elemente ce s-au conjugat în chip miraculos în acea zi de 22 Decembrie. În primul rînd a fost mișcarea dizidenților. Protestul dizidenților a avut un efect maxim tocmai asupra celor ce declară astăzi cu mîndrie că ei muncesc și nu gîndesc. Revelația că între marșurile zilnice spre locul de muncă și teroarea din bemandantul lor suprem, dar și fini cunoscători ai celor mai intime slăbiciuni ale sistemului. Afirmația că au existat în rîndul complotiștilor și cîțiva centri vitali din cadrul securității sau al armatei ar putea părea paradoxală, dar atît precedentele cît și „recompensele" ulterioare fac ca ipoteza să fie perfect plauzibilă.

Adevăratul „motor" al Revoluției îl constituie cea de-a treia forță intrată în acțiune : revolta populară. Cu siguranță că fără această fantastică explozie șansele de izbîndă a presupuse lovituri de stat ar fi fost aproape nule. Și tot atît de adevărat e că participarea maselor a generat caracterul violent și însîngerat, dus pînă la limita insuportabilului, a ceea ce trebuia să fie, într-o anumită concepție, o pașnică preluare de putere. A mai fost ceva : o deturnare esențială a scopului urmărit. De la simpla intenție de influențare a deciziilor lui ceaușescu, preschimbată ulterior în dorința de înlocuire a lui, ca persoană, s-a ajuns la demolarea întregului sistem comunist.

Ce facem acum ? Întrebarea se află pe buzele tuturor, dar răspunsul nu este nimănui la îndemînă, mai mult chiar, el este ocolit cu o grijă cel puțin suspectă. Cei chemați (de cine ?) să dea un răspuns, nu se dovedesc a fi decît niște simpli amatori, rupți complet de realitate, ce exersează în timpul lor liber, dar și al nostru, arta dialogului surd. Miza acestui spectacol pare a fi doar obținerea unei iluzorii puteri politice, amanetată cu fel și fel de promisiuni, majoritatea cam lipsite de valoare practică.

Este oare de mirare că lucrurile merg cum merg ? Industria nu și-a găsit cadența normală nici după trei luni, bîjbîind în continuare între știința conducerii și dogmele comuniste. Starea agriculturii este și mai dramatică, în primăriile comunelor adunîndu-se tot mai multe hîrtii venite de la „centru" ce îndeamnă, sugerează și indică păstrarea proprietății C.A.P.-urilor. Vechea dorință a țăranului de-a avea pămînt este mai actuală ca niciodată iar teama sa pentru ziua de mîine a revenit la cotele din ultimii ani.

Nici soarta orășenilor nu este mai bună, magazinele alimentare, dar nu numai ele, au revenit la aspectul unor hale goale și inutile iar cozile la salam s-au lungit ca în anii foametei ceaușiste. Surogatul legii liberei inițiative nu a fost înghițit decît de taximetriștii particulari și specialiștii în umflatul gogoșilor goale sau prăjitul semințelor de bostan. Numărul călătoriilor noastre în străinătate se numără în praful talciocurilor iar legea valutei se judecă în holul hotelurilor de lux sau la colțul străzilor de mahala. Dacă, pînă nu demult, zăream, sau ne prefăceam că le vedem „piscurile luminoase ale comunismului", acum am ajuns în situația să nu mai deslușim nimic.

EUGEN NEGREA

Bucureștiul și Transilvania

Era în toamna lui 1940 cînd vestea năpraznică a sfîșierii Ardealului a obligat și familia mea să ia drumul pribegiei. La ospățul cu pămînt și popoare, instituit de noii stăpîni ai Europei, Germania nazistă și Rusia bolșevică, Ungaria se bucurase de o halcă zdravănă. Din fruntariile Orăzii și Sătmarului și pînă sub coasta Brașovului, cel mai supus lacheu al hitlerismului, horthysmul maghiar, obținuse, fără să tragă un foc de armă, un teritoriu de 45.000 km pătrați cu o populație zdrobitor românească.

Pentru o vreme, împreună cu alte mii de refugiați, ne-am stabilit la Turda, oraș devenit de la o zi la alta zonă de frontieră. Noua graniță trecea chiar peste spinarea Feleacului, de unde, în zilele senine, românii surghiuniți se adunau să privească panorama Clujului. Apoi în curînd au început să sosească vești alarmante și mărturii cutremurătoare. Oameni fugiți peste graniță sau îmbarcați în vagoane de vite și expulzați în Transilvania liberă, la început cu sutele, apoi cu zecile de mii, istoriseau întîmplări apocaliptice. Ardealul cedat devenise un imens lagăr de torțiune și exterminare. Bande de ciomăgari, haite de ucigași, ba chiar trupe organizate, dotate cu puști și mitraliere, colindau orașele și satele Ardealului de nord într-o dementă vînătoare de români. Martori oculari descriau incendierea unor lăcașuri de cult, spînzurarea sau uciderea prin mijloace bestiale a unor preoți ortodocși și uniți, împușcarea a sute de țărani și intelectuali români. Numărul celor uciși, torturați sau maltratați era de ordinul zecilor de mii.

Îngrozită, revoltată, înverșunată, populația românească din Ardealul liber aștepta reacția Bucureștiului, reclama din partea guvernului acțiuni și proteste vehemente, se cerea arbitrajul Berlinului. Autoritățile locale trimiteau pe adresa Capitalei, forurilor în drept, sute de depeșe, de telegrame de apeluri telefonice.

Dar nu! Capitala stăruia într-o tăcere enigmatică, de neînțeles. În afara unor articole risipite prin presa vremii, a unor știri difuzate la radio, nici un alt demers activ pentru salvarea martirilor din teritoriile răpite. Protipendada bucureșteană își manifesta mai degrabă compasiunea pentru Parisul ocupat (eternă obsesie sentimentală a filistinului oriental), decît pentru martirajul transilvan. Nici noul guvern constituit nu s-a grăbit să ia o atitudine mai hotărîtă. După cîteva reacții palide, încurajări și anticipări eroico-sentimentale, generalul Ion Antonescu a apreciat desigur că e mai înțelept să-și menajeze proaspeții aliați, Italia fascistă și Germania hitleristă, puteri cu simpatii declarate față de Ungaria lui Horthy. Evenimentele sîngeroase din Ardealul răpit au fost lăsate pur și simplu să se stingă de la sine, chiar dacă politica resemnării se plătea cu jertfa miilor de victime. La București, crimele horthyste au provocat cîteva săptămîni de neliniște, apoi lumea le-a uitat. Le-a uitat definitiv.

Ei, bine, iată, mi-am amintit de toate acestea acum, în aceste zile, cînd pe neașteptate pămîntul Transilvaniei a redevenit locul unor confruntări sîngeroase, cînd, iarăși, iredentismul maghiar a redeschis ostilitățile, sfidînd istoria, bunul simț, în virtutea unor pretenții absurde, prin insinuări perfide și argumente mincinoase. Mi-am amintit deoarece din nou, ca în urmă cu 50 de ani, Transilvania lovită și însîngerată s-a aflat pentru cîteva zile uitată și abandonată de un București în care aleșii sau autoaleșii puterii de stat au lăsat rezolvarea situației pe seama timpului și a negocierilor diplomatice. Din nou, ca acum cinci decenii, în pofida mijloacelor moderne de comunicație, a știrilor ce sosesc astăzi cu viteza luminii, guvernul a rămas în urma evenimentelor și, împreună cu el, presa centrală, radioul și Televiziunea. De necrezut, dar în prima lunare de poziție, domnul Ion Iliescu s-a grăbit să arunce vina pe cetățenii de origine română, deci chiar pe cei molestați și uciși de bandele revanșarde. În același timp, domnul Petre Roman a consimțit cu seninătate, în baza unor informații unilaterale (dar cu nelipsitul șuris de june prim) că în județele Harghita și Covasna n-au avut loc nici un fel de evenimente jignitoare la adresa etnicilor români.

Din tabăra opozanților, elegant, telegenic și neutru, domnul Radu Cîmpeanu s-a mărginit și dumnealui să arunce în eter cîteva fraze îndulcite de sfaturi conciliante, împărțind vina în părți egale, ocolind prudent cauzele și pe cei cu adevărat vinovați de actele huliganice. Nu știm cîte învățăminte de istorie națională li susțin edificiul politic, dar oricum, despre realitățile ardelene se pare că nu posedă decît informații de salon.

Se repetă oare istoria? Și da și nu.

E adevărat: factorii de decizie din București au demonstrat aceeași expectativă strategică, dar țara a reacționat prompt, cu revoltă lucidă și fermitate. Odată mai mult, ardelenii au înțeles că problema conviețuirii pașnice româno-maghiare nu se rezolvă în cabinetele guvernamentale din București. Ei, transilvănenii, sînt singurii în măsură să facă ceea ce e de făcut, frînînd excesele extremiste și întinzîndu-și reciproc o mînă frățească. Fiindcă numai ei, locuitorii acestor meleaguri, au înțeles cu adevărat, de fiecare dată, că cetele de haidamaci, contaminate de otrava naționalismului șovin, nu reprezintă marea masă a populației statornice. Ungurii de bună credință au recunoscut-o de îndată, după cum, în perioada dictaturii ceaușiste, românii din Transilvania s-au dovedit primii în a respinge, cu rușine și indignare, manevrele de învrăjbire subvenționate de nomenclatura comunistă.

Revine astfel în actualitate adevărul celor spuse cu mai bine de o jumătate de veac în urmă de un mare gînditor, un profund cunoscător al realității românești, un moldovean de data aceasta, profesorul și savantul Ion Simionescu: „Bucureștiul este capitala României, dar din fericire nu reprezintă România".

LIVIU TIMBUS ■

SĂ CREDEM UNII ÎN ALȚII!

Fotografie de SILVIU STAN ■

Prolog la epilog

În zilele de 19 și 20 martie a.c. evenimentele s-au derulat cu o repeziciune dramatică la Tg. Mureș, cu consecințe deocamdată greu previzibile. „Combatanții" erau în marea lor majoritate tineri și foarte tineri. Oare cine i-a deprins atît de timpuriu cu ura și violența? Aveau în „dotare" bîte, ciomege, securi, cuțite, bastoane de cauciuc, sticle incendiare și alte arme albe.

La un moment dat pe casetă video se vedea un cordon de polițiști între cele două tabere ostile adunate în piața din fața Palatului culturii din Tg. Mureș. Cordonul s-a dizolvat ca în eter. Armata stătea liniștită în tancuri, în TAB-uri. Ba, uneori, să nu facă umbră pămîntului aceste păsări de metal, accelerau și scoteau fum. În drăcoveniile ălea metalice țîncii aruncau cu sticle și pietre, precum românii americani aruncară cu ouă și roșii în știm noi cine. Nu cumva se vroia să se demonstreze, cu orice preț că mai e nevoie de securitate? Ajungem la paradoxul dintr-un film american. Într-un orășel nu se întîmplase nici un incendiu de ani de zile. Primăria a hotărît să desființeze unitatea de pompieri. Au început pompierii înșiși să dea foc la case, ca să-și demonstreze astfel utilitatea și să-și asigure pe mai departe huzurul.

Dintr-o atare atitudine pasivistă s-a iscat o mare dramă la Tg. Mureș. Pornirile instinctuale, uraganul mocnit de ură, injuriile și cruzimile bestiale, actele de revoltă și de violență premeditate ne trimit cu gîndul îndărăt la perioada horthystă, de tristă și înspăimîntătoare amintire. Consecințele se cunosc în parte: 296 de răniți, 60 foarte grav, și 3 morți. Întrucît cu morții de la Timișoara și din București se joacă cineva de-a v-ați ascunselea, avem toate motivele să credem că nici de data asta nu ni se va spune adevărul pînă la capăt. Să reținem aici și acum: în marea lor majoritate persoanele molestate și victimizate sînt români. Pentru că românii au fost în procent mai mic în respectiva piață din Tg. Mureș, au fost nevoiți să se refugieze într-o biserică și în hotel. Au fost urmăriți și aici și maltratați. Se striga „Ha románokot kolaltok, hozzátok le, akasszunk fel!". (Dacă prindeți românii aduceți-i jos, să-i spînzurăm!") Bestialitatea celor ce strigau te cutremură și nu pot să le percepă pornirile sîngvinice decît acei care au trecut prin astfel de evenimente care abia s-au cicatrizat în suflete.

Din păcate, acel spectacol sinistru cu morți și răniți este privit de către unii ca o joacă de-a viața și de-a moartea. Domokos Geza, președintele Comitetului Executiv Provizoriu al Uniunii Democratice Maghiare, își permite, nonșalant, să compare acest spectacol dureros al morții cu spectacolele păunesciene: „S-ar putea să creeze tensiuni — dar la întrunirile lui Păunescu și ungurilor li se strîngea inima". Nu este acesta un mod, să zic așa involuntar, de a incita? Poate că dintr-o atare luare de poziție fățișă dar, mai cu seamă, din neluarea de poziție a guvernului în perioada 10—15—19 martie a.c., s-a ajuns unde s-a ajuns. Nu vrem să speculăm că această toleranță excesivă are și un semisuport electoral. Dar demonstranții români clamau la un moment dat: „Iliescu, nu uita, asta e opera ta!". Mă tem că spuneau un mare și crud adevăr. Vrem să spunem concis: recent, la Tg. Mureș putea fi evitată baia de sînge.

Firește că nu avem nimic împotriva unor revendicări reale ale minorităților maghiare din Transilvania. Cele legitime sînt legitime și trebuie să li se acorde cu discernămînt înfiietatea. Guvernul român trebuie să se preocupe — așa cum o face cu osîrdie și guvernul maghiar — de felul cum maghiarii acordă aceleași drepturi românilor în Ungaria. Să vedem ce exemplu a dat fiecare națiie în istorie și în Europa civilizată.

Trei aspecte avem de scos acum în final. Primul: Atît românii cît și maghiarii din Transilvania au suferit cam aceleași lipsuri și au îndurat cam aceleași avataruri în timpul perioadei dictaturii ceaușiste. Doi: Ce nu s-a făcut într-o perioadă deplorabilă de 45 de ani, este greu credibil că se poate înfăptui în 3—5 luni. Să avem puțintică răbdare, deci, cu toții. Trei: Nici românii și nici maghiarii nu trebuie să asc[illegible] în aceste momente de fragilă democrație, de glasul sîngelui, ci de glasul rațiunii. Ar fi un cîștig real pentru noi toți. În acest sfîrșit de secol și de mileniu ar fi cît se poate de trist să dăm un exemplu de slabă civilitudine Europei și lumii întregi.

DORIN SĂLĂJAN ■

Să ne cunoaștem mai bine

Mă gîndesc cum să scriu ca să fiu crezut că vreau să fiu cît mai obiectiv. Îmi pun această întrebare din mai multe motive. În primul rînd pentru că aș vrea să mă adresez deopotrivă românilor din toată țara dar și populației maghiare din Transilvania și chiar din toată lumea. În al doilea rînd, pentru că nu știu cîți din cetățenii cu limbă maghiară vor vrea să înțeleagă că doresc să fiu obiectiv. De ce această îndoială? În 20 martie, cînd dintr-un birou al primăriei municipale Tîrgu Mureș comunicam la București date privitoare la evenimentele petrecute în data de 19 martie, evenimente pe care în mare măsură le văzusem cu ochii mei, trei tineri de naționalitate maghiară, din care cel puțin doi sînt membri ai primăriei, intra seară vijelios în biroul meu lu[illegible]îndu-mă la rost. Cine sînt? De ce transmit? Cele transmise, după cum auziseră ei, [illegible] dînd la ușă, n-ar corespu[illegible] realității?! De asemenea, [illegible] făcut afirmații că realități evidențiate de către ziarul lo[illegible]cal „Cuvîntul Liber" sînt tendențioase și nereale. După opinia domniei lor, exprimată și de către unii lideri maghiari prin mijloacele mass-mediei, profanarea statuilor lui Avram Iancu la Tîrgu Mureș și a lui Nicolae Bălcescu din Șovata, înlocuirea unor firme scrise în limba română cu firme scrise în limba magh[illegible] introducerea de către unele persoane din Ungaria a cărților cu conținut iredentist-șovin, voința de separare a unor instituții de învățămînt ar fi acte provocatoare ale românilor, iar alții, mai direct, le atribuie foștilor securiști și activiști de partid. Cu riscul de a fi contestat, întreb, totuși, cine a scris pe gardul secției Fotometal a **Cooperativei Electromecanica**, din strada Grivița Roșie următoarele slogane: „Áld meg a magyart!" (Doamne ajută-i pe unguri n.t.) și Jos românii!

Acceptînd ideea provocării din partea oricui, adresăm chemarea la efort comun pentru aflarea și demascarea celor care au scris, indiferent de naționalitate și culoare politică ar fi. Mai sînt în dilemă asupra modului de a prezenta lucrurile pornind de la cîteva realități. „În ziua de 19 martie, cînd, în piața din fața primăriei județene mani[illegible]festau românii împotriva [illegible]derilor maghiari considera[illegible] responsabili de atmosfera t[illegible]sionată creată în ultima vre[illegible] între românii și maghiari din Tîrgu Mureș, o femeie, să-i zicem simplă, de naționalitate maghiară, m-a oprit ca să-mi zică: «Ceaușescu ne-a urît pe noi ungurii. Noi însă am suferit împreună și am fost ca frații. Am trăit liniștiți». Dar cîți sînt ca ea?

MIRCEA BORDA ■

Fără alternativă!

Evenimentele de la Tg. Mureș au produs consternare, durere și neliniște. Lințoliul negru al morții s-a așternut peste frumosul oraș ardelean. Ce s-a întîmplat ? Cum a fost posibil ? Acum ne dăm seama de moștenirile comunismului. A lăsat un vierme numit INTOLERANȚĂ, vierme latent, care acum dintr-o omidă scofîlcită a crescut peste noapte într-un balaur urias care scuipă foc și sînge, nesătul în foamea sa.

Sîngele comun vărsat în 16—22 decembrie în Ardeal de români și unguri ne-a făcut să credem că tarele trecutului sînt depășite pentru totdeauna. Ajutorul masiv, din partea Ungariei ne-a întărit acest sentiment. Credeam că dacă va exista o prietenie sinceră între două popoare, atunci va fi prietenia între români și unguri, între România și Ungaria. Acum ne dăm seama că ne-am înșelat ! Cum s-a ajuns aici ? După primele zile de euforie post-ceaușescu, vești îngrijorătoare veneau din Ardeal, români executați cu cruzime în Secuime, elevi dați afară din școli, un oarecare exod al populației românești din județele Harghita și Covasna. Guvernul nu a reacționat, din contră a lăsat să se înțeleagă că mai toate cererile minorității maghiare vor fi satisfăcute. În Ungaria pastorul Tőkes, primit cu onorurile unui șef de stat (? !), grăbea lucrurile prin declarații care pot fi caracterizate în cel mai bun caz drept gafe politice. Cum ar fi că minoritatea maghiară este protejată doar de Front, tot ce trebuie obținut trebuie realizat pînă la 20 mai. Oăci în opinia pastorului victoria partidelor democratice ar însemna stoparea acordării de drepturi pentru maghiarii transilvăneni. Deci îndemn la grabă, la ultimatumuri, la gesturi de forță. Timpul presează, nu mai este timp pentru dialog, ci doar pentru constatarea unor stări de fapt. Peste noapte, peste noapte elevii români s-au trezit dați afară din școli, fără clădiri, fără mobilier. Desigur, autoritățile locale au rezolvat pînă la urmă în condiții de provizorat situația elevilor și profesorilor rămași pe stradă, care nu aveau o altă vină decît că sînt români. Încet dar sigur, românii transilvăneni s-au trezit singuri, cu un sentiment de durere că au fost abandonați de propriul guvern. Prima reacție a fost înființarea „Vetrei Românești", pe care mulți nu am înțeles-o la început, dar acum ne dăm seama că a pornit dintr-o simplă reacție de autoapărare din partea a 8 milioane de oameni abandonați de propriul guvern. Iar cum extremiștii considerau că toate acestea nu ajung, s-a hotărît aniversarea fastuoasă pe **pămînt românesc** a zilei de 15 martie, ziua Revoluției Maghiare. Guvernul maghiar a solicitat prin ambasadorul său la București permisiunea de a depune coroane de flori la monumentele eroilor maghiari ai revoluției maghiare. Din păcate, trebuie să spunem că Domnii Iliescu și Roman au lipsit la lecția de istorie în care s-a explicat ce înseamnă pentru românii transilvăneni ziua de 15 martie. Dacă știau poate se gîndeau de două ori înainte de a încuviința manifestațiile maghiare din 15 martie. Dacă nu știu ce înseamnă această dată, îmi permit cu toată modestia mea, ca român transilvănean, ca cetățean român cu domiciliul stabil în Transilvania, să le spun eu.

Ziua de 15 martie 1848 **este o zi neagră în istoria românilor !** În acea dată, printr-un straniu mariaj (care peste un secol aduce aminte de pactul Ribentropp-Molotov) aristocrația reacționară maghiară și burghezia liberală maghiară și-au dat mîna pentru a crea un stat modern, pur și puternic, întorcînd spatele incapabilului împărat de la Viena. Românii au crezut, au sperat că și pentru ei va exista o portie din tortul libertății și democrației. Amarnic s-au înșelat, Kossuth le-a spus-o clar că pentru ei nu există loc în noul stat, decît eventual ca supuși docili. Alternativa pentru „ciinii români" (citat dintr-o proclamație a șefului statului maghiar de atunci) era moartea ! MOARTEA deci. Transilvania a fost încorporată cu forța statului maghiar, deși ungurii erau doar o minoritate. Pentru a fi cinstiți trebuie să mai subliniem că maghiarii au întors spatele și sașilor, șvabilor, sîrbilor și slovacilor, reușind peste noapte rara performanță să-și ridice împotrivă toată lumea, să rămînă fără nici un aliat. Românii, cei mai numeroși, cu sentimentul național cel mai puternic, erau însă obstacolul nr. 1 al „statului maghiar", ca atare s-a trecut la represiune. În cei un an și ceva al revoluției maghiare au coborît în țărînă 40 000 de români, majoritatea femei și copii. Amenințați cu genocidul (în cel mai pur înțeles al cuvîntului) românii au trecut la lupta armată pentru autoapărare. Un tînăr avocat de numai 24 de ani, Avram Iancu, și-a asumat conducerea rezistenței. Armata maghiară s-a năpustit cu toată furia asupra bastionului Munților Apuseni, rezultatul a fost un lanț nocontenit de înfrîngeri, pierderea a 50% din efectivele totale ale armatei maghiare și în final, după un alt șir de insuccese în fața celor două armate imperiale, ungurii au capitulat. Kossuth fugind ca un trădător de patrie în Turcia via Belgrad. Pentru români „binefacerile revoluției maghiare" au fost cele 40 000 de morminte, plus o serie de martiri ai neamului asasinați cu bestialitate, cum a fost prefectul Zarandului, Ion Buteanu, spînzurat pe malul Crișului Alb lîngă Gurahonț. Nu a beneficiat nici măcar de statutul de prizonier de război, deși fusese capturat în urma unei operațiuni de comando, militare. Ar fi multe de spus despre revoluția maghiară dar spațiul ne oprește acum. O vor face istoricii, sperăm obiectivi. Or, tocmai această dată funestă de 15 martie a fost impusă românilor transilvăneni, acum în 1990 ! Lăsăm la o parte profanarea statuilor lui Avram Iancu și Bălcescu. Poate în Ungaria, poate chiar în fostul regat român nu se înțelege nici în aceste circumstanțe de ce românilor ardeleni li s-a umplut paharul, de ce 15 martie a fost ultima picătură.

Peste cîteva zile se aniversează 71 de ani de la intrarea armatei române în Budapesta, ocazie cu care Ungaria a scăpat pentru 25 de ani de odioasa dictatură bolșevică a lui Bela Kun. Pentru armata română, pentru poporul român este o aniversare glorioasă, dar sîntem înțelepți în a recunoaște că pentru poporul maghiar este un moment de amărăciune, de umilire națională. Respectăm aceste sentimente. Credeți, stimați concetățeni ardeleni, români și maghiari, că dacă am merge noi, românii, în masă acum în Ungaria și am arbora drapelul românesc pe clădirea parlamentului am face un gest în favoarea reconcilierii între cele două popoare ? Poate exista reconciliere atît timp cît istoria este sistematic falsificată, cît timp noi sîntem prezentați de istoriografia maghiară, de manualele școlare, în modul cel mai denigrator posibil ? Mihai Viteazul este descris și acum ca un aventurier, unirea celor trei țări române este prezentată ca un fapt fără nici o importanță. Avram Iancu este prezentat ca un simplu rebel, psihopat și alcoolic, rezistența românilor din 1848—1849 ca un simplu gest necugetat de „rebeliune militară", iar Unirea de la 1918 ca un fapt întîmplător, datorat exclusiv nesansei (?!) Ungariei de a fi înfrîntă în primul război mondial. Război pe care tot ea l-a și declanșat. Oare în acest caz nu putem vorbi de „o manipulare gigantică la scara istoriei a populației maghiare" ? Chiar și acum istoria este falsificată. Dl. Horn, ministrul de externe al Ungariei, vorbește de un pogrom contra populației pașnice maghiare !? Trece cu vederea că ciocnirile au avut un caracter interetnic, în care majoritatea morților după 22 decembrie au fost români și nu unguri ! Continuînd tot așa mîine-poimîine și revoluția din decembrie va fi prezentată tot ca „un act antimaghiar". Cine știe.

Rîndurile mele par să exprime poziția unui extremism românesc. Precizez că nu este vorba de așa ceva. Nu sînt membru al „Vetrei Românești" sau al unui alt partid. Străbunica mea a fost unguroaică, soția mea este și ea în parte maghiară. Sîntem pentru reconciliere, pentru respectul reciproc. Dar trebuie să arătăm adevărul, chiar dacă este crud. Trebuie să cunoaștem cauzele pentru care românii transilvăneni se simt acum abandonați, simt că le-a ajuns cu umilirea. Peste tot unde dialogul și rațiunea au prelevat violenței cerul este senin, copiilor nu le este frică să meargă la școală, oamenilor nu le este frică să iasă în stradă fără a fi terorizați de spectrul unei rîngi care le va sparge capul. Un astfel de exemplu este printre altele județul Bihor, unde a fost liniște, este liniște, lumea conviețuiește pașnic. Pelerinajul maghiarilor din Oradea la monumentele revoluției lor a avut un caracter decent, neprovocator, în spiritul respectului față de niște oseminte martire. Românii nu s-au simțit jigniți în aceste circumstanțe. Dar pentru elementele extremiste se pare că pacea este un lucru înfricoșător. Dl. Nagy Bela, secretarul R.M.D.S.Z. din urbea de pe Criș, secretar literar al secției maghiare a Teatrului de Stat din Oradea, dorește crearea imediată a unui teatru independent maghiar (visînd poate și la ziua în care colegii lui români vor fi dați afară din clădire, dat fiind că imobilul teatrului a fost inaugurat la 1900), iar Dl. Herman Lazslo cere în C.P.J.U.N. ca 50% din străzile orașului să aibă denumiri maghiare. Asta în condițiile în care maximum 25—30% din populația orașului este maghiară. Între timp, „Vatra Românească" din localitate a renunțat la proiectata manifestație prevăzută pentru 25 martie. Un gest de reconciliere.

Dialog, reconciliere, frăție, pace ! Altă cale nu există pentru cele două popoare. Alternativa este terifiantă, căci care este alternativa la pace ? Frați maghiari, respectați-i pe frații voștri români, căci Transilvania, parte a României, este patria noastră comună !

LIVIU VĂLENAȘ ■

Invitație la dans

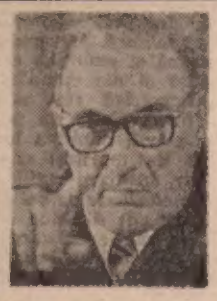

La Tîrgu Mureș este, în prezent, liniște ; tancurile s-au retras de pe șoseaua principală. Întreprinderile și-au reluat activitatea, școlile funcționează în mod normal. În cursul săptămînii trecute, Comisia guvernamentală s-a întors la București, urmînd să se întîlnească marți, 03.04.1990, în plen, împreună cu Comisia de presă și cu Comisia pentru analizarea cauzelor care au provocat destabilizarea situației în acest oraș ; aceste două comisii vor prezenta rapoarte de activitate. În urma întîlnirii de marți se va ajunge la anumite concluzii privind cauzele, desfășurarea, persoanele culpabile în ceea ce privește escaladarea tensiunilor interetnice, se vor stabili și măsuri pentru viitor care să evite destabilizarea situației. Vineri, 30.03. 1990, în spitalele locale, se mai aflau 39 de răniți.

Miercuri 28 martie 1990, la Conferința de presă cu reprezentanți ai Ministerului de Interne, avînd ca obiect „prezentarea succintă a ceea ce s-a întîmpiat la Tîrgu Mureș, în zilele de 19—20.03.1990", zecile de ziariști români și străini au adresat domnului general colonel Jean Moldoveanu și domnului general maior Corneliu Diamandescu întrebări nesfîrșite care au primit răspunsuri de toate felurile — și mai prompte și mai timide. Iată, în sinteză, acest dialog :

Unde sînt morții de la Hodac ?

Vineri dimineață, 23.03., oamenii care se adunau în grupuri strigau următorul refren „unde sînt morții de la Hodac ?". La o confruntare atentă, toate persoanele care erau considerate dispărute sau decedate s-au regăsit pe listele accidentaților internați în spitalele din localitățile apropiate, aflați în viață și în curs de tratament.

Nici acum, nici în viitor, poliția nu va revolva conflictele etnice

Unul din redactorii emisiunii în limba maghiară a întrebat dacă se ocupă cineva de depistarea forțelor politice manevratoare. Dl. Diamandescu a răspuns clar că dacă se ocupă cineva de acest lucru, oricum nu Poliția este aceea.

Această replică vine în completarea unei afirmații anterioare a d-lui general Moldoveanu : „Nici acum nici în viitor poliția nu va rezolva conflictele etnice".

Un polițist la cîți demonstranți ?

Din răspunsul dat de dl. gen. Moldoveanu se înțelege că „raportul de forțe era dezechilibrat: un polițist — la cîți demonstranți ?". Oricum demonstranții erau peste cincisprezece mii la un moment dat, iar raportul de forțe, de cel puțin 1:10. Dl. Moldoveanu a continuat : „Conflictele nu pot fi rezolvate cu forța. Și dacă eram o mie de polițiști, cum acționam ?". Iată o întrebare întemeiată...

S-au pus și flori și acum nu-ți mai vine s-o oclești

...Este vorba despre piața care devenise teatrul ostilităților din centrul orașului Tîrgu Mureș, care — după cum ne-a informat dl. gen. Moldoveanu — a suferit o operație estetică.

S-a dezgropat securea războiului ?

Cît despre proveniența topoarelor pregătite și unele chiar folosite pentru luptă — acestea sînt topoare vechi, lucrate primitiv și depistate — o parte în autobuzul dinspre Sovata, cu care au venit maghiarii, iar altele — de la populația românească sosită din Ibănești, Munții Ruși, comunele vecine.

Baba oarba fără număr

Una din întrebările incitante suna astfel : „O bună parte a mașinilor care au intrat în Tîrgu Mureș nu aveau număr ?". Dl. gen. Diamandescu a răspuns : „Nu, nu aveau. Le scoseseră. Au fost luate mașini grele — de la capăt de cursă — după cum au relatat directorii de autobaze".

Cine lansează zvonurile ?

O întrebare care a suscitat interes a fost lansată de un reprezentant al Agenției **Taniug** : „Cum se luptă împotriva zvonurilor ? Cine le lansează ?". Răspunsul a fost nu tocmai univoc. „Cei care au timp prea mult (? !) și interes în lansarea unui război psihologic, Majoritatea vin telefonic".

Ce căuta o salvare marca „Toyota", cu număr de înmatriculare maghiar, în Tîrgu Mureș în timpul evenimentelor

Această întrebare a lui Francesco Gerardi (de la „Tineretul liber") nu și-a aflat nici un răspuns, deși reprezentanții Poliției au recunoscut că așa a fost. Să fie moda întrebărilor retorice ?

Au urmat, în încheiere, felicitările și dansul. Felicitările erau adresate domnilor de la Poliție pentru efortul de a ne informa competent. Pofteau la dans întrebările fără răspuns.

MIHAIL GĂLĂȚANU ■

E vremea plopilor cu pere?

După primii pași făcuți în libertate am sperat, cu o copilărească naivitate, într-o miraculoasă prefacere a vieții noastre cotidiene. Nu am avut absurda pretenție de a sări din „Lăstun" în „Mercedes" și din înlocuitorul de palton în haina din blană de leopard. Nu, nici vorbă de așa ceva. Am dorit și mai dorim însă cîteva lucruri mici și banale, biete fleacuri lipsite de valoare mai peste tot în lume dar pe care noi le jinduim de ani și ani de zile. Pentru o categorie de oameni, destul de întinsă ca vîrstă și profesiune, dorința de a purta blugi și adidași ilustrează nu doar o modă, rămasă în actualitate de cîțiva ani buni, ci înseamnă înainte de toate o exprimare a mult doritei libertăți individuale. Indiferent de cauze, această modă ce pleacă de la cele două articole vestimentare menționate deja, face ravagii prin talciocurile și buzunarele noastre. O pereche de blugi, de calitate mediocră, se vinde în jur de 1500 de lei, iar prețul unei perechi de pantofi pleacă de la 2000 de lei. Oferta bișnițarilor este impresionantă, întinsă pe zeci de modele în toate culorile și măsurile posibile. Dar și cererea, în pofida prețurilor, este pe măsură. Afacerea merge strună și ambițiile comercianților și ale cumpărătorilor deopotrivă sînt atît de mari încît nimic nu pare a putea stăvili ofensiva luxului nostru de muritori sărmani. Desigur, în afara raziilor periodice efectuate de poliție, cu eficiența atît de bine cunoscută, o soluție salvatoare ar fi ca toate mărfurile solicitate să se găsească în magazine. Simplu și eficient, numai că în realitate nu e deloc simplu. În magazinele de încălțăminte lipsesc pantofii obișnuiți, iar la magazinele de confecții găsești tot ceea ce nu ai îndrăznit să cumperi în ultimii ani. Avem șanse să găsim de acum înainte haine frumoase și pantofi comozi în magazinele noastre? Avem! Dar nu știm cînd.

Întreprinderea de Piele și Încălțăminte „Pionierul" și-a păstrat neschimbat numele, așa că numai de reclamă nu mai are nevoie. Imediat după Revoluție, întreprinderea a fost literalmente asaltată de acei ce doreau să-și procure o pereche de pantofi identici cu cei purtați în Occident. Furnizorii întreprinderii cel puțin nu schițează nici un gest pînă nu sînt asigurați că pleacă de acolo cu cîteva perechi de adidași. Că pantofii produși aici nu au nici o legătură cu firma Adidas are o prea mică însemnătate, important este că sînt aspectuoși, comozi și nu costă decît puțin peste 300 de lei. Merită cu prisosință banii, avînd numai în vedere munca artizanală și costul celor 2 000 de elemente ce intră în componența lor. Toate aduse din import. De aici se naște imposibilitatea satisfacerii cererii interne. Coloranții și adezivii sînt mai

De la salopetă și sandale, la blugi și adidași

scumpi decît pielea propriu-zisă, nici ea ieftină și în cantități suficiente, achiziționarea lor făcîndu-se, evident, pe valută. De aici apare necesitatea exportului. Dacă pînă în luna decembrie se exporta 75 la sută din producție, acum acest raport s-a rotit simetric în favoarea pieței interne. Deocamdată doar, întrucît în curînd exportul va cîștiga din nou teren. În luna ianuarie, conducerea întreprinderii a renunțat la normele de consum impuse producției interne (vă dați seama, indicațiile prezidențiale numai acest domeniu nu-l puteau ocoli) și a alcătuit o colecție de 6 modele distribuite magazinelor într-un număr de 200 000 de bucăți. Dincolo de această cantitate pur simbolică stăruie realitatea că modelele pieței interne se deosebesc net față de cele destinate exclusiv exportului. Alte forme, alte culori. Reconfortantă rămîne bucuria directoarei întreprinderii, d-na Angela Pache, de a număra din goana mașinii cît mai mulți tineri încălțați cu adidașii produși la „Pionierul".

Informațiile oferite de d-l Lucian Blaga, economist la Întreprinderea de Tricotaje și Confecții București, sînt extrem de realiste și nici nu ar putea fi altfel atît timp cît ele provin de la un specialist în domeniu, cu 32 de ani de muncă în spinare. Vestea mare și îmbucurătoare este aceea că de acum înainte hainele noastre vor fi realizate cu aceleași materii prime și tehnologii ca și cele întrebuințate la producția de export. Fără nici un rabat de calitate. Din fire naturale, impregnate în coloranți de calitate și, firește, după modele de ultimă oră. Primele inițiative în acest sens au și demarat, ele aducînd în primele 2 luni ale anului peste 700 milioane de lei din cele 880 de milioane planificate în trimestrul întîi. Din întreaga capacitate de producție a întreprinderii, aproximativ 35—40 la sută poate fi absorbită de piața internă, restul fiind destinată exportului, mai ales că vechile contracte încheiate cu partenerii străini au rămas în vigoare. La I.T.C.B. se muncește în aceste zile din plin, în ciuda unor nemulțumiri legate în principal de categoria mică de salarizare a muncitorilor, așa că misterul exasperantei monotonii din magazinele de confecții trebuie căutat undeva prin depozitele intermediare.

Cu ce ne vom îmbrăca la vară? Cu ce mai avem prin casă pentru că speranțe de a cumpăra haine noi nu par a fi. La fel se va întîmpla probabil și în iarna următoare. Principala cauză o constituie acuta lipsă a materiilor prime de calitate, criză ce nu va putea fi depășită decît după reprofilarea liniilor tehnologice ale cîtorva întreprinderi furnizoare.

Și cu blugii cum rămîne? Despre ei nici un cuvînt deocamdată, respectînd astfel dorința interlocutorilor de la I.T.C.B. Vom reveni cu promptitudine atunci cînd actualele proiecte vor prinde mai mult contur.

EUGEN NEGREA ■

Din prea plin și din prea gol

La prima vedere observi fără efort că în București constructorii au dat bir cu fugiții, iar duminica e închis pînă și la pîine sau lapte, ca să nu mai vorbim de S.V.L.-uri (simbete veșnic libere — asta ca să nu le confundați cu un nou partid). În primul caz, se lasă greu deslușită logica antreprizelor de construcții montaj atîta vreme cît Capitala, se tot spune, ar avea nevoie de cîteva zeci de mii de apartamente. Nemaipunînd la socoteală că ditamai blocurile, rămase adesori la stadiul de schelet, se degradează prin lîncezeală. În privința magazinelor închise — am auzit de la o vînzătoare de pîine — argumentul cel mai temeinic este că în Occident lucrurile se petrec la fel. Așa e. Acolo există obiceiul să-ți faci cumpărăturile pînă în week-end. E drept că ai ce cumpăra în oricare din celelalte zile ale săptămînii. Dar fiecare cu obișnuințele lui. La ei născute din prea plin, la noi din prea gol. Acum, că am închis magazinele, sîmbăta și duminica trăim ca în Occident.

Poate că toate astea n-ar însemna mare lucru dacă n-ar bate la porțile primăriilor oameni care vor să procedeze invers. Mulți din cei ce rîvnesc la autorizația de liberă inițiativă își doresc, cu echipe modeste de pînă la douăzeci de oameni, dar bine organizate și harnice, să construiască locuințe, după cum, la fel de mulți vor să demonstreze un comerț rentabil pe spații care nu produc. Două mentalități. Una adînc înrădăcinată de un sistem incapabil să producă și alta izvorîtă din inițiativa proprie libertății. Întîrziind privatizarea, punîndu-i bețe în roate, prelungim o agonie care ne costă pe toți. Din ce-or trăi constructorii? ne întrebăm pînă una alta. Să fie la coadă la autorizații? Dincolo de întrebări însă, rămîne nefăcutul.

RĂZVAN BARBULESCU ■

Primele succese ale economiei private

Statul cumpără floricele de la particulari

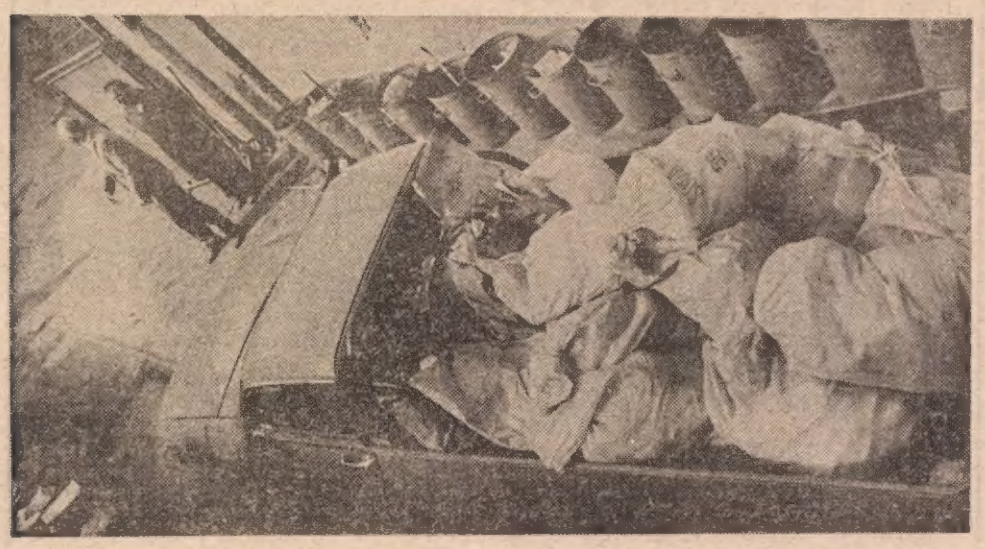

Droguri și tăcere în Carpați

Începînd cu numărul viitor, revista noastră va publica, în exclusivitate, o stupefiantă poveste a stupefiantelor din România. Pînă atunci însă vă oferim, spre lectură, prin amabilitatea domnului colonel Gheorghe Rădulescu, șeful Serviciului independent arme, muniții și substanțe toxice din Ministerul de Interne, Inspectoratul General al Poliției, următorul document pe care îl ilustrăm cu cîteva fotografii semnate de fotoreporterul nostru **Gabriel Bugnar.**

PROCES-VERBAL

Anul 1990, luna martie, ziua 30, în București, la Spitalul Dr. I. Cantacuzino.

Comisia formată din mr. Drăgan Jenică, mr. Beliciu Teodor din Ministerul de Interne, Inspectoratul General al Poliției, Serviciul independent arme, muniții și substanțe toxice și a reprezentanților farm. Pîrjol Gabriela din Direcția Farmaceutică și a Aparaturii Medicale din Ministerul Sănătății și proc. Benedict Mircea din Procuratura Generală a României, în temeiul art. 87 din Instrucțiunile M.S. nr. 103/1970 pentru executarea Legii nr. 73/1969 privind regimul produselor și al substanțelor stupefiante, am procedat la distrugerea următoarelor cantități de stupefiante, confiscate în perioada anilor 1970—1989 din traficul ilicit:

— cannabis	— 24,687 kg
— rășină cannabis	— 286,493 kg
— rășină cannabis lichidă	— 2,190 kg
— heroină	— 26,504 kg
— opiu	— 0,269 kg
— cocaină	— 0,013 kg
TOTAL	— 340,156 kg

Distrugerea stupefiantelor s-a efectuat în crematoriul spitalului sus-menționat pînă la arderea completă a acestora, iar reziduurile au fost deversate în canalul colector.

Prin casarea acestor substanțe și produse stupefiante s-a luat măsura evitării infestării mediului înconjurător, a intoxicării oamenilor și animalelor.

Pentru care am încheiat prezentul proces-verbal în 4 exemplare, din care cîte o copie a fost înmînată reprezentantului Ministerului Sănătății și al Procuraturii Generale.

OFIȚERI DE POLIȚIE,
1. Mr. DRĂGAN JENICĂ
2. Mr. BELICIU TEODOR
REPREZ. MINISTERULUI SĂNĂTĂȚII,
farmacist PÂRJOL GABRIELA
REPREZ. PROCURATURII GENERALE,
proc. BENEDICT MIRCEA

Datoria noastră: Deprovincializarea României

— Interviu cu dl. Radu Cîmpeanu, președintele Partidului Național Liberal —

— Am fost prevenit că vă drămuiți cu atenție timpul. Asta cred că e în spiritul ideilor liberalismului care a fost și vrea să rămînă energic, antrenant și eficient. Spre deosebire de comuniștii de meserie, gîndiți de activiștii cărora le plăcea foarte mult să piardă vremea în ședințe, liberalii sînt oameni practici, nu-i așa ?

— Noi așa spunem.

— Se întrevede aici și o dorință a liberalilor de astăzi de-a onora tradiția partidului lor, care a guvernat mai mult decît oricare altul pînă la al doilea război mondial ?

— Partidul Național Liberal a fost cel mai important partid de guvernămînt din România. Or, a fi partid de guvernămînt înseamnă a avea oameni practici, într-adevăr.

— Un mod de a cîștiga timp este și acela de a vorbi scurt și cuprinzător, a vorbi clar. Am înțeles că P.N.L. își face o mîndrie din claritatea poziției sale politice.

— Vrem să reprezentăm puterea liniștii în politica românească. Vrem să fim raționali, deschiși oricăror confruntări de idei. Refuzăm atacul la persoană și sîntem dispuși la tratative, întrucît credem că politica se face prin dialog. Cu atît mai mult cu cît avem și vom avea nevoie de liniște pentru a ieși cu calm și cît mai repede din dezastrul pe care l-am moștenit. Ca să putem face asta, avem nevoie însă de poziții clar exprimate.

— Știu că liberalismul, atunci cînd se definește prin opoziție cu colectivismul, are în vedere realitatea ușor observabilă că nimic nu dă mai mult sentimentul binelui general decît binele personal. Dar realitatea aceasta, care există aievea prin alte părți ale lumii, la noi pare încă un miracol, nu credeți ?

— Vom ajunge acolo cu siguranță dacă România, țară în care a agonizat zeci de ani un sistem falimentar, va dori să fie o țară a belșugului și dacă va ști să-și formeze instituțiile care să garanteze libertatea fiecăruia, inițiativa fiecăruia, acele instituții care să permită fiecăruia să-și poată dezvolta așa cum dorește personalitatea. Acesta este țelul nostru, ca, într-un echilibru social și politic, să putem să creăm condițiile ca fiecare după puterile lui, după dorințele lui, să poată să creeze în orice domeniu ar dori s-o facă, în care ar avea talentul s-o facă, fără ca nimeni să vină să-i ordone ce are de făcut. Noi plecăm de la ideea că proprietatea individuală e principiul fundamental de organizare economică. Corolarul ei economic este regimul de piață liberă.

— Ați fost primul om politic care a vorbit despre privatizare într-un moment în care alții mai rătăceau încă printre cuvinte cînd spuneau despre viitor cam atît : că n-ar fi rău să fie bine. Cum apreciați modul în care acest termen s-a mai limpezit, între timp, în conștiința publică ?

— Cred că s-a înțeles, în general, despre ce este vorba. Trecerea la un nou regim economic în România ne determină să observăm că liberalismul e concepția dominantă în viața politică a țărilor dezvoltate. Liberalismul e forma socio-economică prin care aceste țări și-au asigurat prosperitatea. Față de toate celelalte concepții — începînd cu marxismul și terminînd cu variantele socialismului — el a putut rezolva problemele societății moderne. Concepțiile colectiviste au ajuns la totalul faliment economic, peste tot în lume, în toate țările bîntuite de stafia comunismului.

— Azi dimineață, în timp ce mă îndreptam către sediul Partidului Național Liberal pentru acest interviu, într-o stație de autobuz vreo cîțiva muncitori a căror vîrstă nu trecea, să zic, de 35 de ani, discutau despre un coleg al lor hotărît să plece să muncească „la particular". Hotărîrea asta, credeau ei, îl va lipsi pe acel îndrăzneț de un eventual ajutor de șomaj sau de dreptul la pensie. Ce le-ați fi răspuns ?

— Iată o temere complet nejustificată. În țările dezvoltate, pe urma cărora vrem să mergem, societatea are datoria de a-i susține pe cei temporar sau incidental dezavantajați. Are datoria — și nu-și uită această datorie — de a-i proteja printr-un sistem de asigurări sociale care nu-i lasă să se marginalizeze.

— Există șomeri al căror venit e mai mare decît al unor muncitori de la noi care nu sînt șomeri !

— Mă întreb cîteva cum văd eu viața muncitorului într-o societate liberă și am invitat pe cel care îmi punea întrebarea să meargă și să vadă singur, pentru că nimic nu poate fi mai convingător.

— Cum prea puțini ar putea pleca pe cont propriu, mă gîndesc că sindicatele libere sau independente ar putea face mult în această privință. Ar putea trimite acolo oameni în stare să povestească, la întoarcere, colegilor lor, nu doar ce-au văzut, ci mai ales ce au înțeles din ce-au văzut. Oameni care să nu se repeadă în primul magazin după cafea, săpun, parfum, blugi...

— Sigur că da. Și trebuie să fim convinși că românii nu sînt mai puțin înzestrați decît alții care la ora asta, în Occident, au un nivel de viață care impresionează. Eu sînt convins că poporul nostru va cunoaște nu prea tîrziu acest nivel de viață și, în momentul acela, care nu e prea departe, țara românească își va relua locul care era al ei în rîndul țărilor europene.

— De curînd, la Timișoara, ați exprimat același optimism...

— Într-adevăr. Mulți, din țară ori străini, m-au întrebat dacă sînt sau nu optimist în legătură cu refacerea economică a României. Răspunsul meu a venit fără ezitare : această restaurare a economiei românești se va face mai repede decît în Polonia, de pildă, sau în Rusia sovietică. Această convingere a mea se întemeiază pe două motive. Primul motiv stă în bogăția indiscutabilă a țării noastre. Bogăție care a fost batjocorită, rău administrată, rău gestionată de către un sistem incapabil, anacronic, și de către niște oameni incompetenți. Dar pe lîngă această bogăție naturală a țării, al doilea motiv rezidă în puterea de adaptare a românului, în puterea de a înțelege situațiile noi, de a evolua către noile realități în care sîntem chemați să trăim, de a avea curajul să pășească spre prosperitate. Pentru aceste două motive eu sînt optimist și, așa cum am spus-o, sînt convins că putem redresa situația, evident muncind și făcînd un efort, dar acest efort făcîndu-l pentru noi și nu pentru alții, adică nu pentru cei obișnuiți să creadă că meseria lor e să dea porunci.

— Ar mai rămîne de înțeles că munca în aceste condiții noi, nici nu e nevoie să fie mai multă decît pînă acum, ci doar mai bine făcută.

— Exact.

— Deocamdată trăim o dilemă : pe de o parte se spune că pînă la alegeri nu pot fi întreprinse reforme importante, pe de altă parte se spune că pot fi întreprinse astfel de reforme, tocmai ca o dovadă sau o garanție a sinceității acelor declarații politice care exprimă opțiunea pentru un viitor necomunist al României. Care este opinia dumneavoastră ?

— Prelungirea situației deficitare de astăzi lasă să se accentueze deteriorarea ei lentă și continuă. Ar fi o greșeală să se aștepte data alegerilor. Se pierde un timp prețios renunțîndu-se la elaborarea și aplicarea unor reforme curajoase, lipsite de compromisuri, orientate către liberalizarea vieții economice. Teama de a deschide hotărît drumul eliberării forțelor creatoare, ca și șovăiala în îndepărtarea din posturile importante a persoanelor vechiului regim care caută să practice metodele de ieri, nu fac decît să mărească ineficacitatea economiei și să adîncească neîncrederea populației. Iar dacă aspectul pur economic al atitudinii de așteptare își are importanța lui, cel moral și politic prezintă o deosebită gravitate, deoarece una din cerințele primordiale ale opiniei publice românești este înlocuirea cadrelor compromise din economie și administrație.

— Se invocă argumentul competenței sau măcar al experienței unora...

— Restaurarea morală a națiunii nu se va putea face păstrînd în continuare responsabilii de ieri. Mă refer nu la tehnocrații adevărați, ci la aceia care poartă vina marasmului în care se află acum economia românească. Invocînd competența acestora din urmă s-ar lăsa de înțeles că România n-ar mai avea profesioniști de valoare în stare să-i înlocuiască, ceea ce nu poate fi susținut. Din păcate, cei mai mulți dintre aceștia au rămas marcați de spiritul în care au trăit și activează, fără să fie dispuși realmente să se dezbare de dogmele marxiste încrustate în munca lor, dogme aflate la originea dezastrului economic. Încă încredințați că economia de piață în care va trebui să ne încadrăm, pentru a ieși din situația catastrofală de astăzi, nu necesită o reorientare fundamentală a principiului de funcționare a economiei și implicit a privatizării ei treptate, cu o superbă suficiență ei sînt gata să susțină calea simplei „autonomii", a „independenței" întreprinderilor ca soluție economică atotreparatoare. Oamenii aceștia par să ignore faptul că asemenea „rezolvări" nu sînt decît paleative menite să prelungească, azi, falimentul de ieri. Este adevărat că în țările libere avansate mai dăinuie încă unități economice cu un capital de stat, dar de peste 10 ani numărul acestora se află în continuă scădere tocmai datorită eficienței lor mai scăzute în comparație cu a celor particulare. Pentru ca Regia Renault din Franța să supraviețuiască, statul a luat asupra sa acum cîțiva ani achitarea datoriei de 12 miliarde de franci. În aceeași perioadă, Peugeot, întreprindere particulară, și-a plătit din efort propriu datoria de 6 miliarde de franci și a asigurat beneficii consolidate de alte cîteva miliarde.

— Apariția dumneavoastră în viața publică românească a adus neașteptat de repede acel factor de echilibru, moderator, de care era absolută nevoie. Cînd începea să se contureze scenariul nedorit de nimeni al unei confruntări...

— A fost la un moment dat o stare preinsurecțională...

— Da, în ianuarie. Iar atunci, dumneavoastră nu doar ați propus dialogul, ci v-ați străduit ca el să ducă și la un rezultat. Aceeași eficiență a liberalului, dacă-mi îngăduiți să zic așa. Cel puțin în parte, existența Consiliului Provizoriu de Uniune Națională vi se datorează. Cum apreciați activitatea acestui Consiliu ?

— Sînt primii pași spre democrație. După zeci de ani de tăcere și teamă, românii, în sfîrșit, vorbesc, au posibilitatea să-și afirme deschis opinia. Știu că unii compatrioți sînt tentați să caragializeze... Dar această adunare este absolut necesară pentru crearea cadrului unui dialog pînă la alegeri.

— S-a spus că nimic nu atrage în mod mai natural atenția oamenilor decît semnul lor. Pe unii i-au atras atît de mult sediile P.N.L., încît au ținut să le spargă ușile și ferestrele pentru a avea pe unde să intre ca să-și satisfacă, pesemne, curiozitatea. Știu că v-ați întrebat nu știi cine sînt cei care au spart și au rupt, cît mai cu seamă cei care au stat în spatele lor. Ați fost ajutat să găsiți un răspuns ?

— Pînă acum, nu.

— Care este poziția Partidului Național Liberal față de evenimentele din Transilvania ?

— Aș începe amintind că prin cultura noastră, prin istoria noastră, prin tradițiile noastre, noi sîntem europeni și avem dreptul să participăm împreună cu alții la ctitoria Europei noi. Europa este a viitorului și să fiți încredințați că, în Europa de mîine, violențe precum acelea care s-au produs în Tîrgu Mureș — după părerea noastră, în mare măsură manipulate — nu vor mai avea nici o rațiune de-a fi. Va trebui să trăim cu toții într-un climat de toleranță, înțelegere și respect mutual. Am spus-o și maghiarilor. În înțelegerea cu ei nu există decît două reguli fundamentale de respectat. Prima regulă este intangibilitatea frontierelor. A doua este impunerea tuturor reglementărilor care să satisfacă dorințele de libertate, de garanție a drepturilor personale, de expresie a culturilor și a spiritualităților diferite, în condițiile în care limba oficială a țării e limba română. O societate a liberei inițiative economice, care asigură de la sine atît existența diversității, cît și unitatea colectivității, nu poate exista fără un efort comun al etniilor ce o compun. Va trebui să construim împreună climatul de armonie necesar, oricare ar fi forțele, ascunse sau neascunse, care se opun mersului țării. Curățenia sufletească, limpezimea privirilor, francheța și fraternitatea gesturilor, iată prioritățile absolute.

— Nu este un secret pentru nimeni că mulți dintre membrii fostului partid comunist nu aveau nici o treabă cu politica. Apare curios că, deși recunoaște acest lucru, o seamă de avocați de ocazie construiesc în ultima vreme — probabil ați observat — pledoarii care nu au, de fapt, nimic de apărat.

— Aceste pledoarii uită, în schimb, să facă distincția necesară între nomenclatura profitoare și statutul celor ce-au fost împinși sau trași de mînă spre acel partid ca spre un fel de Arcă a lui Noe. Acestora din urmă li se inoculează temeri nejustificate și ridicole, încercarea de transformare a lor într-o masă de manevră avînd în vedere, probabil, considerente electorale. Noi facem o deosebire între cei care au abuzat de funcțiile lor și cei care au văzut apartenența la partidul comunist doar ca un simplu mijloc de-a supraviețui.

— Am citit nu de mult cum cineva, e adevărat că nu de la noi din țară, se străduia să facă o comparație între criza capitalistă dintre 1929—1933 și criza de azi a comunismului. Pe motiv că au existat „optimiști ca Roosevelt" se deducea că, din moment ce o criză s-a rezolvat, se va rezolva și cealaltă. Desigur, un astfel de argument poate folosi la fel de mult și cuiva care s-ar duce să culeagă fructe de pădure ori să bată nuci. Totuși, ce credeți că se poate răspunde ?

— Una a fost o criză financiară, cealaltă e o criză de sistem. Nimeni nu mai poate susține astăzi, după teoria marxist-leninistă, existența unui comunism fie el și cu față umană. Dacă societatea comunistă vrea să aibă o înfățișare umană, atunci trebuie să înceteze să fie comunistă. Nu e posibilă altă soluție. Noi luptăm pentru ca în această țară să nu existe în nici un caz asemenea formulă de oprire a evoluției democratice. E ceea ce se exprimă limpede și în Proclamația de la Timișoara, din 11 martie, la care au aderat atîți de mulți oameni și la care ar trebui să adere orice român cu judecată, orice român normal constituit.

— Zarurile au fost aruncate, alegerile au fost hotărîte pentru 20 mai. Vor fi, aceste alegeri, cu adevărat libere ? Vedeți vreo garanție pe care să se întemeieze un răspuns afirmativ ?

— Să sperăm că vor fi libere. Forțele politice care se îndreaptă hotărît către democrație vor încerca prin toate mijloacele să asigure supravegherea corectitudinii alegerilor.

— În sondajele de opinie, numele dumneavoastră se află pe un loc de frunte iar în unele județe, ca și în București, se află pe primul loc. Ce ați transmite acelor oameni care vă apreciază ? Acelor oameni între care mulți sînt tineri și foarte tineri...

— Că și eu îi iubesc. Iubirea este expresia stării de spirit tinere. Să ne păstrăm această stare de spirit. Și să nu uităm că nici un sistem politic n-a împămîntit oamenii mai mult decît comunismul. Produsul poate cel mai trist și mai greu de remaniat al acestei gigantice mașini de deformat oameni a fost acela că, peste vîrstele biologice, s-a instituit vîrsta unică a semi-pensionarului pentru care riscul asumat de omul hotărît a lua inițiativa, în a-și făuri un destin, rămîne un spectacol bun de contemplat în filmele venite din vest. Comunismul apare ca o provincie a istoriei în care cetățeanul a trăit cu sentimentul, mai mult sau mai puțin perceptibil și dureros, că viața lui a fost furată. Că a fost lipsită de acea stare de spirit a tinereții care îndrăznește. Iată datoria noastră : deprovincializarea României.

DUMITRU CONSTANTINESCU

ULTIMA ORĂ

Domnul Radu Cîmpeanu a fost propus de Partidul Național Liberal pentru a candida la funcția de președinte al României.

S.O.S. din Moldova

Ole, ole, ole, ole, să scăpăm de foamete!

● „Automatizare" : apeşi pe buton şi muncitorul iese cu sacu-n spinare ● Ulei „comestibil" cu acid erucic ● Halva dietetică inventată de „geniul fără meninge" ● Cum era să dispară crapul autohton ?

Cum ne vom aşterne viaţa, aşa vor trăi ei (fotografie de LEONARD CHIOVEANU)

Hardughia care ucide lent

Portarul : Legitimaţia ! Şefa secţiei : Legitimaţia ! Parcă reporterul intră într-un depozit nuclear. Salahorii minjiţi în alb, din creştet în tălpi, mă privesc suspicioşi, ca pe un extraterestru. „Niciodată, la noi, n-a sosit vreun gazetar !" exclamă inginera Dana Dumitru. Sînt, de fapt, într-o minusculă... fabrică de amidon, cu 80 salariaţi. La Filipeşti, între Roman şi Bacău. Vizita — povesteşte cu amar inginera Dumitru — a ajuns într-o stare deplorabilă, falimentară, cu locuri de muncă periculoase pentru viaţa şi sănătatea oamenilor.

Se lucrează aici în condiţii foarte grele. Unele utilaje pot fi predate la... muzeul tehnicii. Numai atenţia muncitorilor i-a ferit de mutilare. Pentru o bucată de pîine neagră (salarii diminuate lună de lună, plus anularea abuzivă a sporurilor de periclitate), salahorii şi-au vîndut pentru

„Pînă acum e bine..." (fotografie de PAUL AGARICI)

mea porneşte cu gălueşte-n gît, de-o parte şi alta. Apoi, după relaxare, curg adevărurile „la vedere". Păi, mica întreprindere septuagenară (ridicată după 1920 de un patron grec) a rămas, sărmana, cu „tehnologiile" din vremea bunicilor. N-a progresat nici de-o şchioapă, că de-ar veni, prin absurd, întemeietorul (ca să-şi reia proprietatea), ar crede că retrăieşte în deceniul trei al veacului. Ba nu ! Ar fi dezamăgit ! Că, la timpul lui, făbricuţa arăta frumos tencuită, iar pavilionul administrativ nu ca o căsoaie ţigănească. Pentru că, în timp ce în România se zideau canale, palate şi CUG-uri mastodontice, nu se găseau bani pentru necesarele făbricuţe sătesti de prelucrare a produselor agricole, iar cele vechi nu beneficiau de nici un sfanţ pentru noile tehnologii. Şi-aşa, unitatea din Filipeşti nimica toată pielea şi plămînii. Iar după revoluţie — nici o schimbare a condiţiilor de muncă. Moldoveni cuminţi, ei nu fac grevă, nu revendică, ci rabdă, sperînd în Dumnezeu şi-n ştabii de la „Bere" Bacău ori de la Minister. Doar un miracol i-ar scăpa de noxe : bioxid de carbon, praf alb şi cenuşiu, căldură uscat-înecăcioasă din belşug în sectoarele dificile. Fiind martor ocular, am văzut „automatizările" patent Filipeşti : buncărul cu porumb încins, unde salahorul aruncă materia primă cu lopata în igheab sau camerele albite de apret, din care se expediază produsele. Vorba inginerei : apeşi pe buton şi muncitorul iese cu sacu-n spinare, apre camion. Ironie cumplită, revoltătoare. Poate-o aude şi guvernul, că doar nu e partid să fie-n campanie electorală !

Am mîncat ulei pentru motoare

Şi eu am luat, la raţie, ulei de rapiţă. La o înghesuială, am prăjit peşte şi mi-am ospătat musafirii. Rog să mă scuze ! Doar era de la „stat", deci garantat, cu etichetă legală. Acum aflu că era toxic.

Toţi sînt indignaţi. Dl. Buzdrug, de la asociaţia locatarilor, precum şi şefa Magazinului Unic Piaţa Unirii — Iaşi, Mariana Grojdea, detaliază că prin mai-iunie şi septembrie 89, nefiind suficient ulei din floarea-soarelui-soia, s-au vîndut la cartele mii de sticle ulei „comestibil" din rapiţă, numai bun de turnat în motoare pentru ungere. Intrarea în sistemul comerţului (la Iaşi şi-n toată ţara) a fost aprobată de Ministerul Sănătăţii ? se întreabă ei. Ce acid periculos conţine ? Cît la sută ? Ce boli provoacă ? Nu ştiu să le răspund şi alerg la Centrul judeţean antiepidemic, adresîndu-mă chimistei Ileana Simionescu. Zice : Deşi neaprobat de Ministerul Sănătăţii, datorită conţinutului de acid toxic erucic de la 5 la 34 la sută, uleiul de rapiţă a fost produs şi comercializat la „iniţiativa" Ministerului Industriei Alimentare. Acidul erucic are efecte negative renale şi hepatice, producînd modificări patologice asupra glandei tiroide şi cordului uman. Acest lucru se constată şi la experimentările pe animale de laborator, chiar cu acid erucic de sub 5 la sută. Noi, în Moldova am consumat ulei de rapiţă cu toxicitate de o treime. Am fost deci cobai !

Ştirea mă alarmează. Plec urgent la Întreprinderea de ulei „Unirea" — Iaşi. Inginerul şef I. Costin are un dosar grosuţ, gata pregătit. Mi se demonstrează că fosta „ministră" Paula Prioteasa, în contextul „alimentaţiei ştiinţifice" şi producerii de înlocuitori alimentari, ca să le facă pe plac dictatorului şi „ilustrei chimiste", a ajuns la soluţii aberante, precum uleiul de rapiţă, salamul cu soia, zahărul lichid. Asta în ideea satanică de înfometare şi „pedepsire" a naţiei. S-a produs la Unirea — Iaşi ulei de rapiţă cu apreciabil conţinut de otravă ? Da, afirmă inginerul şef. Avea peste 25 la sută acid erucic. Era ordin sever al ministerului, însă noi, dîndu-ne seama de pericolul public, am realizat şi trimis pe piaţă foarte mici cantităţi faţă de decizia superioară. Am făcut-o pe pielea noastră.

Şi încă ceva. Mi se înfăţişează un act senzaţional, pe care văd, cu ochii mei, scrisul penibil al „geniului fără meninge". Nu ştiam că are grafia lui Bulă ce repetă a doua oară clasa a III-a. Pe o pagină păstrată la întreprindere, citesc „Halva dietetică. Reţete pentru 1 000 kg halva". Iată de ce se ocupa „genialul" la 11 oct. 1989 ! Specialiştii, la ordinul energic al superiorilor, au propus nişte reţete mai ortodoxe, dar carioca neagră a tiranului a tăiat proba care conţinea zahăr şi miez de floarea soarelui, notînd să se facă „halva dietetică" fără nici o moleculă de zahăr, numai cu ceva glucoză şi sorbitol, plus... 650 kg şrot alimentar, bun doar de hrănit godacii şi carasii. Jos scrie aproape ilizibil : ulei zero. Apoi, la insistenţele specialiştilor, taie zero şi notează concesiv, fericit : 8—9 kg ulei la o tonă de halva. S-a experimentat „geniala" reţetă ceauşistă ? Inginerul Costin suride : A ieşit terci pe care-l respingeau şi porcii, d-apoi oamenii ! Reţeta s-a compromis şi n-a ajuns, cu tot riscul nostru, pe piaţă.

Acum, totul e să crească floarea-soarelui. Că altfel...

Un fiu vitreg(it) al agriculturii

„Dacă peştele flămînd din baltă ar zbiera precum vitele hămesite, pur şi simplu ar îngrozi lumea", zice cu năduf cercetătoarea Elena Cuvinciuc, iar soţul ei Mircea, tot în decorul fermei Ţigănaşi, adaugă : „Piscicultura românească, fiu vitreg(it) al agriculturii, marginalizată şi aproape uitată de dictatură, ajunsese să fie miluită cu doar douăzeci la sută din furajele necesare, completate cu găinaţ şi niscaiva îngrăşăminte. Nu numai omul era înfometat, ci şi bietele animale sau peştii din lacuri." Aflu de la soţii-ingineri Cuvinciuc (Staţiu-

Mizeria nu poate fi ocolită (fotografie de PAUL AGARICI)

nea de cercetare şi producţie piscicolă Iaşi) că pînă şi sărmanii crapi autohtoni lansaseră în lumea acvatică un apel S.O.S. Au simţit ei, specialiştii în domeniu, semnalul dureros. Ce s-a întîmplat ? Cercetătorii ieşeni au creat, după o trudă de două decenii, renumitul „Crap de Podu Iloaie", avînd capul mic şi trupul enorm, viguros şi încărcat de carne. Promiţător şi gustos, a fost înmulţit în bălţile moldave, pînă a venit cumplita criză alimentară. Consumator de furaje, crapul indigen (inclusiv noua varietate) a fost nemilos înlocuit în cultură, peste tot, cu „fitofagul", crapul exotic chinezesc, care se hrăneşte cu biomasă, nu cu şroturi din furaje. În contextul lipsei furajelor, bălţile au fost invadate de „urîţii fitofagi", cu gust respingător, în detrimentul speciilor autohtone, rărite şi chiar pe cale de dispariţie. Un prieten, ing. Victor Bulgaru, mi-a arătat astă toamnă, taman la Podu Iloaie (unde fusese selecţionată vestita varietate), că într-un năvod cu fitofagi abia găseşti cîteva exemplare de crap autohton — şi acela rahitic din pricina foamei.

Ce-i de făcut ? se întreabă M. Cuvinciuc, tot ei răspunzînd : Trebuie să salvăm nu numai speciile indigene, dar întreaga piscicultură, care poate oferi abundentă hrană populaţiei. Peştele a fost şi rămîne hrana săracului, pentru că, după părerea mea, săraci au fost şi poate vor mai fi o vreme. Redresarea în ansamblu a „fiului vitreg" se poate înfăptui numai printr-o reformă radicală a domeniului. E necesar un S.O.S. adresat tuturor piscicultorilor din „apele interioare". În afară de mecanizare, asigurare cu furaje, schimbarea structurii speciilor, construcţii hidropiscicole noi, opinăm pentru autonomie şi liberă iniţiativă, răsturnînd imediat sistemul centralizat de dinainte şi după Revoluţie : fermă, întreprindere, centrală, minister, primim în continuare ordine (şi acelea incomplete) şi raportăm sus ce am realizat. Asta se cheamă centralizare excesivă, care ne-a adus „fericirea" înainte. „Fericire" la care trebuie să renunţăm acum, ca să salvăm piscicultura. Am avansat propuneri concrete pentru liberalizarea activităţilor în ferme, adevărate izvoare de bogăţie şi proteine, dacă vom trece cointeresat la arendarea unităţilor ori la forma societăţilor pe acţiuni. Mulţi fermieri sînt gata să se înhame la noua orînduială. Urmările ? În timp firesc, invazia pe piaţă a peştelui din toate speciile, la preţuri accesibile. Obţinerea în ferme a unor venituri suplimentare prin : pescuitul sportiv şi organizarea pe lacuri a agrementului ; livrarea loco a peştelui viu sau preparat „la iarbă verde" ; înfiinţarea magazinelor proprii de desfacere ; cultivarea digurilor şi creşterea păsărilor de baltă etc. Numai cînd fermierii vor fi descătuşaţi de structurile anchilozate şi-şi vor aplica ideile îndrăzneţe, acvacultura va deveni sursă garantată de proteine, care să îndestuleze real piaţa.

Deci, ca să salvăm peştele trebuie să ţinem minte cam de unde se-mpute.

Grupaj realizat de
BORIS CRĂCIUN ■

FLACĂRA
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Inedit

NICHITA STĂNESCU

31 martie, ziua nașterii lui Nichita Stănescu, zi în care amintirea marelui poet ne face mai bogată primăvara.

Din producția neverosimilă a acestui Cressus al metaforei continuă să apară zeci și zeci de poeme inedite (dintr-un fond necunoscut pe care l-am estimat la cîteva mii!) Tipărim și noi două, prevenindu-l cu precauție pe cititor că ele fac parte din textele amicale, scrise și dăruite prietenilor fără gîndul că ar putea fi tipărite.

Simple improvizații ? Probe de virtuozitate amendate adesea, exprimări facile ? Simple bruioane ?

Din toate cîte ceva.

Și totuși, chiar de nu sînt stihuri de antologie, versurile acestea (și ele) sînt Nichita !

G. TOMOZEI ■

CINTEC

Alergau gazelele-ntre ele
pe toate gîndurile mele,
felurile lor de fele
licăreau ca niște iele,
de-ți cădea maică și sînul
făr'de lapte și secat,
ai născut un împușcat,
maică, ți-ai născut stăpînul.

De stau trist vînînd doar vulturi
cînd tu pletele îți scuturi
și lovesc cu o săgeată
o leoaică-mborțoșată
care naște prea murind
doar un leu peste nisip,
cum tu mamă făr'de chip
pe mine m-ai fost născut.

RUGĂCIUNE

Ca un fuior mă absorbea în el
acel inel
saturnian, de somn
cînd eram totul și la fel
cu toți aceia care dorm.

Un ocean deasupra mea
și dedesupt un ocean,
stam strigător precum o stea
plesnindu-vă în geam,
de ușile erau deschise,
ferestrele erau deschise,
sau poate numai pare-mi-se
că eram doi, Isuse.

Fundația „Nichita Stănescu"

uităm că, atunci cînd ecat dintre noi omul Ni-ita Stănescu, a trebuit ca mai es presa din Iugoslavia să lîngă prematura dispariție a elui care, în acest veac, a dat poeziei române aură de universalitate. Erau alte sărbătoriri și comemorări la modă. Oricît de mult ne-ar seduce, azi, pentru că e vorba de interesele noastre de căpătîi, viața politică a țării, trebuie să înțelegem că mereu poezia, deci mereu Nichita Stănescu, înseamnă tot un interes de căpătîi al inimii, al conștiinței noastre. La sfîrșitul lunii trecute, Ploieștii au găzduit Zilele poeziei „Nichita Stănescu". Un eveniment care merita să ocupe primele pagini ale ziarelor. Să sperăm că lumea pentru care luptăm acum, că lupta aceasta care ocupă aproape în întregime ziarele, exact aici ne vor duce — ca atunci cînd sărbătorim un poet mare, acesta să fie evenimentul cel mai important, chiar evenimentul politic cel mai important. *(C. Dumitru).*

Publicul preferat

M-am mîndrit întotdeauna cu țara mea și am declarat că publicul român este publicul meu preferat, și iată că pe 23 martie, la Sala Palatului, am trăit cele mai minunate clipe din viața mea artistică.

Deși am întîmpinat obstacole neașteptate în pregătirea primelor două concerte de binefacere în București, din 23 și 25 martie, azi sînt fericită că am reușit să prezint concertele cu succes, zic eu.

Doresc să mulțumesc publicului din 23 martie, pentru înțelegerea și răbdarea cu care a așteptat o oră și 15 minute începutul concertului, dînd dovadă de bunătate sufletească, de dorința de a participa în ajutorarea celor mai oropsiți de soartă, cărora le sînt adresate dragostea și compasiunea noastră. Promit să fac tot posibilul în viitor să concertez cît îmi va sta în putință în beneficiul țării noastre.

Oameni buni, dacă vom fi cu toții uniți și ne vom sprijini unii pe alții, ne vom ajuta unii pe ceilalți, ne vom întinde mîna prieteniei sub semnul dragostei, nimeni și nimic în lume nu ne va atinge pămîntul nostru sfînt. Astfel vom fi și noi și urmașii noștri veșnic, de-a pururi — Români !

A dumneavoastră cu stimă, dragoste și mulțumiri,

Fotografie de TITI COJOCARU ■

AURA URZICEANU ■

Stăpîni de artiști

Lupta pentru putere îmbracă forme diverse. Expresia aceasta cu îmbrăcatul formelor e foarte agreată de politicieni. În limbajul politicii se verifică una din cele mai vestite legi ale lui Murphy și anume aceea care spune că marile idei se întîlnesc, dar mai ales cele mici. Adevărul este că lupta pentru putere mai mult dezbracă decît îmbracă. La mirosul puterii, o mulțime de oameni se dezbracă de caracter.

În momentul de față — moment care a început imediat după 22 decembrie 1989 — în uniunile de creație s-a declanșat cea mai stranie bătălie pentru putere din cîte înregistrează istoria culturii: oameni care, pînă la acea dată, își construiseră faima, între altele, și printr-o serie de acțiuni și scrieri dedicate cauzei artistului liber, a condiției emancipării creatorului de orice dirijare, s-au înscăunat, în temeiul acestei faime, cu o grabă profund revoluționară, stăpîni peste artiști.

Asocierea e o problemă de civilizație. De cînd există artiști, există și bresle. În timpurile moderne, breslele s-au numit sindicate. Rostul sindicatelor oamenilor de artă nu e foarte diferit de al sindicatelor camionagiilor, să zicem ,ori al muncitorilor forestieri. Aceste sindicate se constituie ca să vegheze la respectarea contractului pe care breasla îl încheie cu statul. Nici un sindicat al artiștilor nu-și propune să-i orienteze pe artiști în treburile creației. Din care motiv, în fruntea organizațiilor profesionale ajung, de regulă, persoane cu un dezvoltat simț al administrației și al convenției sociale, nu personalități creatoare. Cînd sindicatul invită una sau mai multe personalități să figureze în consiiiile de conducere, putem fi siguri că procedează astfel numai din rațiuni de reprezentare.

Straniul noilor și atît de belicoaselor înscăunări constă în aceea că apostolii neatîrnării se amăgesc cu ideea că pot să conducă bine — pentru că sînt morali și mari artiști — cu un sistem conceput de fapt să-i oserească pe artist, în chip direct sau indirect, să-l țină dependent de putere. În țările a căror organizare socială o admirăm și luăm ca exemplu, nu există Uniuni. Instituția, ca atare, a fost născocită la vecinii din răsărit cu scopul exprimat ca atare de a-i controla pe creatori în toate cele, dar mai cu seamă în cele gîndite, spuse și întreprinse. Deși artiștii nu consideră comenzile de stat ori acțiunile culturale finanțate de stat ca mijloace de manipulare a conștiinței, ele sînt. E o părere falsă că statul trebuie să susțină creația și pe artiști. În realitate creația și artiștii susțin statul. Nici băneșe arta nu trebuie sprijinită fiindcă creația e una din afacerile cele mai rentabile în statul modern. Statul e interesat să investească, dar numai în arte care îl ilustrează și îl susțin programul politic.

La noi, obștile artistice au avut funcțiuni complexe, serviciile pe care acestea le asigurau afiliaților nefiind decît un mod de a masca deserviciile pe care le produceau creației .Din organizații susținute de artiștii înșiși — moral și financiar — în scopul asigurării cadrului pentru creație ele au devenit, prin intervenția adeseori brutală a puterii, instrumente ale dictaturii.

Nu e adevărat că Uniunea Artiștilor Plastici a dat ateliere tot așa cum nu e adevărat că statul a dat oamenilor case. Îndeobște, administrațiile conduse de artiști și-au făcut un merit din faptul că au realizat niște lucruri pe care niște administrații de funcționari de profesie le-ar fi înfăptuit în virtutea obligațiilor de serviciu. E adevărat că o parte din șefii din toate timpurile ai Uniunilor s-au străduit să administreze onest și cu o idee de viitor breslele ,dar veritabilul devotament al cîtorva nu trebuie să scuze nepriceperea celor mai mulți dintre ei. Cînd artiștii ajung stăpîni peste confrați e foarte rău. Personalitățile accentuate sînt subiectivități accentuate. Și vanități accentuate.

Nu e adevărat că Uniunea scriitorilor dă pensii. Ea doar le distribuie. În general vorbind, Uniunile nu dau nimic. Mai degrabă consumă.

În regimentul artiștilor-funcționari plătiți ca să „orienteze" — de cele mai multe ori fără să înțeleagă că asta fac — creația, există doar un pluton de funcționari propriu zișI, strict necesari unei administrări rodnice. Numai că și aceștia s-au molipsit de morga și suficiența unor stăpîni de artiști. Și astfel s-a ajuns la situația ca marea majoritate a creatorilor să intre în sediile Uniunilor cu sentimentul că sînt tolerați, că există întotdeauna treburi mai importante de soluționat decît treburile ce-l privesc pe fiecare.

Cenzura oficială nu a putut fi în chip absolut eficientă fără sprijinul atoateveghetor al stăpînilor de artiști. Niște subiectivi rîvnind la privilegiul de a-i îndruma pe alți subiectivi. Orice șef de artiști știe să-ți povestească în cîte moduri nu era posibil să publici o carte sau să expui un tablou, neglijînd amănuntul că toate astea se întîmplau și pentru că el acceptase servitutea de a conduce, pentru că interesele unor subiectivi treceau înaintea intereselor celorlalți subiectivi. La un festival de teatru la Piatra Neamț, trupele invitate au jucat, cu o excepție, un singur autor. În expozițiile colective, stăpînii artiștilor plastici aveau panouri de protocol.

În arte ,e adevărat, funcționează ierarhii, dar una e etajarea asigurată de valoarea creației și alta aceea stabilită, păzită și, în final, sacralizată prin ierarhia în administrația creației. Destui artiști care puteau să fie importanți și-au stricat timpul și judecata oferindu-se să fie stăpîni. Conferințele Uniunilor au ajuns niște comedii, fiindcă una se alegea și alta se numea. Unde e vanitate e și prostie. Prostia, ca și talentul, prosperă în circumstanțe favorizante.

Acum, mari talente luptă să ajungă mari funcționari pierzînd din vedere că societatea democratică pe care voim s-o clădim încurajează sindicatele, ca formă de organizare, nu Uniunile. Cu fiecare zi, oameni pe care i-am stimat pentru lupta ce-au dus-o pentru cauza libertății creatorului îmi dau motive să cred că vocația lor reală e aceea de directori de artiști. Dumnezeu să-i ierte !

TUDOR OCTAVIAN ■

Mai sînt de citit mii de cărți

De ce nu se scrie despre Boris Marian?

Cu cîtva timp în urmă la Editura „Cartea Românească" a apărut volumul de versuri *Profesorul de fericire* de Boris Marian. Apariția n-a fost consemnată în ziare și reviste, așa cum ar fi meritat. Există un ritual al consacrării pe care autorul nu știe sau nu vrea să-l urmeze. El n-a aderat pînă acum la vreun grup care să-i aplaude automat orice manifestare. Trăiește solitar și scrie din plăcerea de-a scrie.

În 1969, un scriitor care mai făcea gesturi dezinteresate, Ilie Constantin, l-a prezentat pe Boris Marian, cu un grupaj de versuri, cititorilor, în paginile revistei „Luceafărul". A fost o surpriză frumoasă, aproape o revelație. Se dovedea că un inginer (această este profesia lui Boris Marian) nu devine neapărat un amator cînd se ocupă de literatură. Dar Ilie Constantin a plecat din țară la scurtă vreme după ce a girat acest debut. Boris Marian a mai publicat, sporadic, cîte un poem în reviste ca „România literară" și „Flacăra", a vizitat cîteva cenacluri, fără să devină un fanatic frecventator al lor și, în cele din urmă, s-a retras... acasă. În 1986 a publicat pe banii lui, la Editura Litera, plachета *Numele profesorului*, care, bineînțeles, a trecut aproape neobservată. Și tot neobservată riscă să treacă acum culegerea de poeme *Profesorul de fericire*, deși a apărut la o editură prestigioasă, cu asentimentul unui eminent redactor de carte, poetul Florin Mugur.

Publicul poate răsturna, prin votul său suveran, această situație nedreaptă. Cartea lui Boris Marian merită să fie citită și îndrăgită. Ca și în poemele lui Mircea Ivănescu sau Emil Brumaru, întîlnim în această carte un personaj plin de farmec. Are drept nume un substantiv comun — *profesorul* —, dar nu este deloc comun. Apare în aproape fiecare poem, cu trena lui de iluzii și tristeți. Încă din prima pagină a volumului, acestui personaj i se face un portret. *Profesorul* este, bineînțeles, poet, iar versurile sale au un fel de fosforescență, care nu se observă decît în întuneric : „Citese versurile profesorului în întuneric, / ele strălucesc ca niște ochi de pisică / sau ca țigările unor puști sub scară, / ca părul ielelor electrizat de ramuri, / ca nucleele sub microscop, / ca urechile doamnelor la teatru, / ca submarinele ieșite din adîncuri, / aprind lumina / și totul se risipește... / în fața mea stă mut profesorul." *(Citesc versurile profesorului)*. Este surprinzătoare — și de efect în plan estetic — diversitatea domeniilor din care autorul își alege comparațiile. Lumea legendelor, din care se împrumută prin tradiție imagini poetice („ca părul ielelor"), panorama civilizației moderne („ca submarinele ieșite din adîncuri"), priveliștea, pe care nu a mai văzut-o nimeni vreodată în istoria umanității, dezvăluită azi de microscopul electronic („ca nucleele sub microscop"), fluxul vieții de zi cu zi" („ca țigările unor puști sub scară") — totul oferă poetului sugestii, iar el nu ezită să le folosească, realizînd o spectaculoasă convergență a lor. Asemenea reflectoarelor care din toate unghiurile posibile își îndreaptă fascicolul de lumină asupra uneia și aceleiași scene, imaginile utilizate de poet, deși provin din surse dintre cele mai diferite, se suprapun peste o singură stare de spirit, spațializînd-o, consacrînd-o, făcînd-o de neuitat. Este un stil poetic digresiv și luxuriant, pe linia Ilarie Voronca — Mircea Cărtărescu, pe care Boris Marian îl practică în conformitate cu temperamentul său, fără dezlănțuiri orgiastice, cu o plăcere secretă de a lăsa textul în suspensie exact atunci cînd cititorul intră în joc și așteaptă o desfășurare amplă de metafore. Se creează și se întreține astfel un anumit mister, așa cum se întîmplă ori de cîte ori se întrerupe din cine știe ce motiv comunicarea unui mesaj. Emoția estetică este trăită *după* terminarea poemului. Nu întîmplător, multe dintre finalurile de poem sînt sentențioase și enigmatice — avînd valoarea unui memento. Iată cîteva exemple, care ar putea figura într-o antologie a finalurilor : „focul ne lumină ca pe niște vase vechi / de aramă" *(Afina)* ; „profesorul alerga pe lîngă Tramvaiul trist / și nu putea să urce" *(Tramvaiul trist)* ; „apoi profesorul tăcu mirat / ștergînd cu buretele memoriei / tot ce spusese" *(Poem)* ; „balonul se sparse cu zgomot / și e bucată de cauciuc i se lipi / pe obraz ca o rană deschisă și mare" *(Cameră)* ; „observă că statuia străveche cu care vorbește se clatină" *(Noctambul)* ; „încheie bruse și se îndreptă din mijloc / cu o durere vizibilă" *(Incredere)*.

Aparițiile fugitive ale *profesorului*, gesturile sale neduse pînă la capăt, discursurile pe care le începe și le întrerupe pe neașteptate ca și cum ar fi copleșit de un sentiment al zădărniciei — toate acestea nu rămîn fără urmări în conștiința cititorului. Personajul liric i se înfățișează tot mai mult ca un fumegos prinț al melancoliei, visător și purtător al unei distincții crepusculare, într-o lume în care nu se poate integra. Eul nostru inadaptabil — și eul este fundamental inadaptabil — se regăsește în acest personaj creat din cuvinte și emițător el însuși din cuvinte, care se poate spulbera din cauza neatenției celor din jur și pe care totuși nimic nu-l poate atinge, tocmai datorită anatomiei lui abstracte.

Să ilustreze, oare, poetul prin această fantomă de bibliotecă propriul său destin ? Nu ne putem lansa în presupuneri. Ceea ce putem afirma cu certitudine este că poezia lui Boris Marian nu trebuie ignorată în continuare, chiar dacă poetul o lasă în voia sorții. Dăm prea mare atenție autorilor care au grijă să-și administreze creația și îi neglijăm pe cei care nu se ocupă decît de scris. Iar aceștia din urmă sînt aproape întotdeauna adevărații scriitori — cel puțin așa reiese din istoria literaturii.

ALEX. ȘTEFĂNESCU

Stimate Maestre Erich Bergel

Eliberați de opresiunile politice și artistice ale vechiului regim care ani de zile nu ne-a permis să întreținem relații cu personalitățile vieții muzicale din exilul românesc, astăzi sîntem bucuroși să vă putem asigura de stima și prețuirea unanimă a membrilor Orchestrei Naționale de Radio și Televiziune din România.

Muzicienii orchestrei nu au uitat modul prin care ați fost forțat să întrerupeți ciclul de concerte „Festival Mozart-Bruckner" și să încetați colaborarea cu formațiile românești încă din anul 1977.

Urmărindu-vă laborioasa dumneavoastră activitate internațională și convinși că sufletul dumneavoastră de român este alături de noi în aceste momente de renaștere, am fi fericiți să acceptați dorința noastră de a ne fi director onorific, aceasta asigurînd progresul și succesele noastre pe viitor. Așadar, vom aștepta cu legitimă nerăbdare răspunsul dumneavoastră pe care-l sperăm afirmativ, în ceea ce privește dorința orchestrei de a vă ști director de onoare cît și de a comunica o dată probabilă a momentului întîlnirii cu dumneavoastră într-un concert, prilej de adevărată înălțare sufletească pentru noi.

Primiți, stimate Maestre, cele mai sincere urări de sănătate și de realizare a celor mai frumoase succese artistice.

10 martie 1990

Cu stimă,

MEMBRII ORCHESTREI NAȚIONALE
DE RADIO ȘI TELEVIZIUNE

EVENIMENT

Săptămîna

CADRUL : Organizată în București, la cinema „Patria", de către Ente Autonomo Gestione Cinema-Roma, Ambasada Italiei din România și Direcția rețelei cinematografice și difuzării filmelor — sub auspiciile Ministerului Culturii din România și Ministerului de Externe al Italiei — „SĂPTĂMÎNA FILMULUI ITALIAN", programată inițial între 16—23 martie a. c. (spunem „inițial", întrucît organizatorii, anunțîndu-ne o „surpriză", s-au ținut de cuvînt prelungind astfel cu încă o zi desfășurarea programului, vom vedea cum !), a reprezentat fără îndoială un prim **eveniment** cinematografic internațional pe ecranele noastre, nu numai pentru acest an, ci pentru toți anii din urmă în care aceste ecrane au fost văduvite, din nefericire, de premiere autentice, aruncîndu-ne pe noi, spectatorii, într-un întuneric informativ total în ceea ce privește creația cinematografică de valoare a lumii.

Evenimentul rămîne cu atît mai deplin cu cît, în paralel cu cele mai recente premiere italiene proiectate la „Patria", la cinema „Studio" a avut loc, în aceeași perioadă, **„Retrospectiva filmului italian : film și literatură"**, compusă din opere realizate în anii '970 (premiere **absolute** însă pentru România !). În ambele cazuri, conducerile celor două cinematografe bucureștene și-au asumat pe deplin responsabilitățile cuvenite, vizionările avînd loc în condiții optime, civilizate — și aceasta nu este o afirmație gratuită, avînd în vedere extraordinara aglomerație de la casele de bilete, posibilitatea strecurării în sală a unor prezumtivi „derbedei" negricios-semințari, care, în condițiile traducerii **la microfon** a unor filme **netitrate**, ar fi putut transforma cu ușurință o mare bucurie estetică — într-un haos... !

Nu s-a întîmplat așa din fericire, le mulțumim deci organizatorilor precum și celor două traducătoare — menționăm, ca un amănunt nu lipsit de umor, că **pisica** prezentă în sala de la „Patria" în primele două zile ale săptămînii — intrată clandestin, dar blîndă, printre picioarele celor din stal — a mieunat numai de cîteva ori, cu gravitate, asurzită pe semne de ambianța sonoră a filmului lui Fellini (și nu înainte de a mai adăuga că peliculele prezentate la „Studio", în cadrul retrospectivei, au fost semnate de virfuri ale regiei cinematografice italiene, intrate de acum în istorie : **Vittorio de Sica, Valerio Zurlini, Bernardo Bertolucci, Mario Monicelli, Mauro Bolognini, Pietro Germi și Luchino Visconti**) — să revenim, în amănunt, asupra „săptămînii" propriu-zise ce a avut loc la „Patria".

FILMELE : **....Cu săptămîna filmului italian dorim să dăm prima noastră contribuție interesului reciproc pentru profunde și solide schimburi culturale dintre țările noastre. Sîntem fericiți de a putea colabora în toate formele la aceste schimburi culturale, pentru a crea împreună o comună conștiință europeană"** (afirma domnul IVO GRIPPO, președintele Ente Autonomo Gestione Cinema, printre altele, în elegantul program de sală, tipărit în tiraj suficient și distribuit spectatorilor de către **„Stampa : Designer Press — Roma"**). Să încercăm și noi a vedea în ce anume a constat această primă colaborare. Menționăm că nu ne vom referi la filme, în ordinea prezentării lor pe ecran (cu o excepție !), întrucît încercăm a face o analiză de ansamblu a „săptămînii", și nu o simplă înșiruire de cronici cinematografice de rutină (sperăm că amatorii, sau publicațiile, își vor rezerva spațiii tipografice pentru așa ceva atunci cînd peliculele în cauză vor fi contractate de către difuzarea noastră și prezentate, firesc, tuturor spectatorilor, și nu numai unor „privilegiați").

Filmele sînt de dată recentă și chiar foarte recentă — **„VOCEA LUNII"** : produs 1990 !... (simt nevoia să dau titlul original : **„LA VOCE DELLA LUNA"** — am senzația, necunoscînd limba italiană, că sensul exact al operei lui **Federico Fellini**, scapă în varianta românească... ! ?). Încep cu aceasta nu pentru că a marcat seara de gală din 16 martie și proiecțiile din a doua zi, ci pentru că — nu e o noutate ! — orice film al lui Fellini **scapă** de sub un control imediat, el șochează atît de mult ochiul și spiritul încît te trimite, automat, la... răbdare; și la dorința, sinceră, aproape fizică, de a-l mai vedea o dată, de două, de trei, de patru ori... ! În sfîrșit, **„VOCEA LUNII"** nu-și dezice autorul : același spectacol cinematografic ULUITOR, aceeași dirijare a interpreților dusă pînă la ultimul figurant, aceleași **obsesii** (puritatea, moartea, falsa religie, o ciudat de straniu-autentică ambianță decorativă), **sexul**, o „impunere" a unui **story** — ce de fapt nu există, oricum a-i lua-o !, în sfîrșit, acele cîteva secvențe absolut magnifice cu care **ne-a obișnuit** în fiecare dintre mai ales **ultimele** sale filme (în acest caz : un ... sensual și o „prezentare" a ... nomenului DISCO — numai ... două, deci !). Aceeași bunătate ... rea în a prezenta oamenii ... aceeași poftă de a pune ... malul" să acuze, poate nu ... părat **normalul**, cît bietul fir ... al conviețuirii burghezoide...

Mi se confirmă convingerea că, în fața unei lumi atît de nesigure și de vădit violente, MARELE Fellini se strînge într-un birlog anume, ai său... ne transmite, doar, gînduri și imagini dure — demonstrația sa filmică este **desăvîrșită** — bine ! Dar cui îi mai folosește ? !... Soluția nu este : „oameni buni — visați !". Perfect : dar, ca să visezi, **nu ai nevoie** de cel puțin ceva, măcar ... pat, sau o bucățică de linoleu în care să poți dormi, spre a visa ? !

...Vin apoi două filme, aproape identice ca... manieră (?) : două filme aparent terne ca subiect, dar **absolut de excepție** ! Este vorba de **„POVESTE CU BĂIEȚI ȘI FETE"** (1989 — regia : **Pupi Avati**, coscenarist) și **„FAMILIA"** (1987 — regia **Ettore Scola**). Reprezintă, acestea două, **marea revelație a săptămînii** : două filme în care viața a două familii (în prima, confruntările avînd loc datorită unor diferențe „de clasă" ; în cea de a doua însăși viața și suspiciunea biologic-politică reciprocă a eroilor) este urmărită pas cu pas, și mai ales la masă, în timp ce oamenii mănîncă. A face nu un singur film, ci două — de **excepție**, repet ! — cu indivizi care stau la masă, și asta pe parcursul unor cîte două ore bune de proiecție, reprezintă, categoric, o **performanță** (la ea au contribuit niște actori care nu mai au nevoie de nici o prezentare, voi enumera cîtiva : **Vittorio Gassman, Stefania Sandrelli, Fe... Andreasi, Alessandro Ha... Philippe Noiret, etc.**). Să ... legem că (marea) cinemato... fie italiană se îndepărtează — ca și cea vest-germană de altfel ! — de filmul **de acțiune**, polițist sau suspence, în favoarea aceluia **de intimitate**, de profund realism ; **de candoare** ? !

...Cam în aceeași zonă se situează și **„SĂ SPERĂM CĂ VA FI FETIȚĂ"** (1985 — regia **Mario Monicelli**), de data asta cu o distribuție incredibilă : **Liv Ullmann, Bernard Blier, Stefa-**

filmului italian

nia Sandrelli, Philippe Noiret, Giuliana de Sio, și etc., și etc. Un film plăcut — deosebit de plăcut de urmărit, mai ales că are umor — element, iată, cam lipsă în această săptămînă a filmului italian ! — dar discutabil, nu atît din punct de vedere al soluției pe care o dă (o societate „strict feministă"), cît al saturației la care ajunge, vrînd-nevrînd, o societate de consum... Ne va paște, oare, și pe noi, românii ? ! Rămîne de văzut.

Iată și un film GREU : **„FRANCESCO"** (1989 — regizor, subiect și scenariu: **Liliana Cavani** ; o regizoare născută în 1937, dintr-o familie „roșie" de muncitori, care se va dedica ulterior cinematografiei acuzînd fascismul, religia, burghezia, pe Stalin, dialectica, sexul; va reveni asupra tuturor acestora). Pentru lămurirea deplină a cititorilor acestor rînduri, filmul încearcă o reconstituire a biografiei sfîntului Francesco D'Assisi, reproducînd — pe parcursul a două serii — o epocă de violență cumplită a evului și bisericii catolice luate împreună. Din punct de vedere cinematografic, reconstituirea asta este desăvîrșită — unele cadre, precum jupuirea unui **om de vie**, sînt aproape insuportabile pentru un spectator neavizat ! — ideea **toleranței** însă, atît de necesară secolului în care trăim, este subliniată magnific. Jertfa călugărilor franciscani — atît de dezavuați în anii noștri, nu pentru propria lor mizerie, în care trăiesc !, ci din pricina unor **dezinformări** sistematice efectuate, mai ales și în acest caz la noi în țară — poate paște nedumeriri, perfect !... Ideea **dragostei față de aproape** — liantul filmului ! — este însă copleșitoare.

Mai rămîn două pelicule : **„NU NE RĂMÎNE DECÎT SĂ PLÎNGEM"** (1979 — regia, interpreți principali, scenariul : **Massimo Troisi** și **Giuseppe Rotunno**, ultimul fiind și interpretul principal, „el Pinnocchio", din filmul lui Benigni) și **„TOATĂ VIVA E A PARADISULUI"** (1985 — regia : **Francesco Nuti**, interpret principal alături de **Ornella Muti**).

Mărturisesc că prima dintre acestea a fost nu atît un șoc, cît o dezamăgire : un amestec de „comedia dell Arte" plasată însă, pusă în scenă, și pornind de la un pretext **actual**, tocmai în anul 1492 (a mai încercat cineva așa ceva, dar ăra un scriitor **de geniu** — Mark Twain, „Un Yankeu la curtea regelui Arthur" — ceea ce este însă cu totul altceva !) Naraliunea cinematografică este absolut axfixlată de un dialog incoerent (mă bat gîndurile că din acest punct de vedere s-a practicat o „improvizație" pe teme date), uneori nostim, de cele mai multe ori tern însă, fără nici o finalizare în afara unor cadre **fotografiate** splendid de către Giuseppe Rotunno.

Cea de a doua este mai altfel — probabil și datorită interpretării, dar nu numai ! — și este o peliculă bine realizată sentimental, mărgind pe veșnicul și imposibilul triunghi și, mai ales, pe problema nu atît a tatălui care-și caută copilul, cît pe cea a copilului care își descoperă un tată... ! Nu insistăm, filmul este realizat într-un decor de munte fastuos, apar, la început și (într-o grotescă secvență „punk"), cîteva dintre personajele lui Fellini .. și **cam atît**!

SURPRIZA : (de care v-am pomenit !).

...Cu numai două zile înainte încheierii „săptămînii" oficial și sever organizate (menționez, iarăși, faptul că filmele proiectate, de pildă, în seara **asta, în aceeași seară** plecau **din țară**, căutîndu-și alte meridiane cinematografice... unele fiind tîrîte, **deja**, la limbile spaniolă și franceză ! — capitalismul lucrează feroce, veți zice !), deci cu numai două zile înainte ni se anunță și „surpriza" : așadar, **simbătă 24 martie**, la cinematograful-gazdă, rulează : **„ULTIMUL ÎMPĂRAT"**, al lui **Bernardo Bertolucci** !.. Filmul — știm, și puțin ne pasă ! — este încununat cu **opt** (8) premii „OSCAR". Busculada de la casele de bilete depășește orice imaginație — pe „fericiții" intrați îi voi vedea, la ieșirea din sală, plîngînd... ! **De ce ?** !

Filmul este, de departe, o **capodoperă**. Nu voi încerca să confirm acest lucru — este departe de propria-mi ființă și, mai ales, de poziția revistei la care lucrez, la care tia aflîndu-mă încă aici și iarăși **mai ales** respectîndu-i prudența în afirmații, doresc numai atît, beneficiînd de termenul „surpriză" : Bertolucci **nu face** procesul comunismului chinez ; el **nu acuză** violența asiatică (dovadă : mare parte din filmări au fost efectuate în, și cu actori, decoratori, muzicieni, secretari de platou etc. — chinezi, actuali !) ; el **nu minimizează** Occidentul pentru faptul de a fi stat departe atunci cînd în China s-a petrecut tragedia „brigăzilor roșii", și nici **nu-l acuză** ; el **nu se face** responsabil — deși contemporan unor **multe** evenimente ! — de grozăvia pe care comunismul a adus-o în lumea întreagă, schimbînd niște principii morale și verificate de secole, într-un VID al celor aleși și cu pistolul în mînă... ! Bertolucci ne prezintă **o Chină de milenii**, transformată, **abrupt**, într-una **a milioane de uciga**și, datorită marxismului, apoi Leninismului, apoi Daoismului, apoi... Și aici, filmul său, **se oprește**.

CONTACTUL : ...cu aceste noi filme, firește !

Este miraculos, și jignitor — pentru noi ! — în același timp.

Constatăm că niște filme produse în ultimii ani (și nu neapărat de către mari personalități ale cinematografiei — deși sînt și din acestea !), ne provoacă o stare de... inhibare. **Nu mai sîntem obișnuiți** cu producții cinematografice **de calitate**! **Sîntem** pe cale de a pierde continuitatea în a înțelege transformarea unor mari creatori conform propriului lor destin artistic, din pricina **absolutei tăceri** ce s-a așternut asupra acestora în anii dictaturii.

Ne trezim — iată ! — în fața unui mare spectacol de film internațional, cum este cel al „SĂPTĂMÎNII CINEMATOGRAFICE ITALIENE", și devenim circumspecți, rînjind, atunci cînd într-un film **despre moarte**, niște persoane, multe, din „joase" niveluri sociale, își umplu farfuriile, la masă, cu corne, unt, brînză, icre, sau alte delicatesuri... Este **absolut înfiorător** !... Vedem filme realizate într-o mare democrație europeană (și — de ce să ascundem ? ! — într-o mare cinematografie internațională), ...noi nu mai știm, nu mai avem criterii... nu mai avem ·termene de comparație cu „universul", familiar, pe care ni-l înfățișează această cinematografie... **NU AM VĂZUT FILME MARI TIMP DE ANI DE ZILE, oameni buni...** !

Am văzut, în schimb, monstruoasele „ultim răcnet" al particularilor bișnițeri cu VIDEO (mamuții de pseudo-filme Japoneze-americane, japoneze-italiene chiar ! — pentru că cel cu adevărat dornici de **cultură cinematografică**, de asemenea, posesori de VIDEO, nu au putut — nu au avut de unde să-și procure opere de valoare, pe care să și le pună, într-o „videotecă" personală, precum cărțile scumpe, dragi, dintr-o bibliotecă !

„Săptămîna filmului italian" reprezintă, din acest punct de vedere, **o lecție** ! Din nefericire, pentru încă foarte puțini...

HORIA PĂTRAȘCU ■

Civilizația ochiului

Un manifest al crotismului ?

Artiștii plastici sînt foarte preocupați că să rămînă de la contemporani certificarea importanței expozițiilor pe care le organizează. Cei care par a se dezinteresa de această, clamînd nădejdea unui viitor imparțial, de fapt o cer mai mult. O prejudecată foarte răspîndită e că importanța unei expoziții e asigurată de numărul operelor valoroase care se înfățișează publicului. În realitate, se cunosc nenumărate cauze care fac însemnătatea unor manifestări lipsite de capodopere și nesansa altora, bogate în opere de calitate. Omul creează circumstanțe favorizante, e drept, dar mai și numărește în ele.

Pictura tînărului **Nicolae Mocan** (Căminul Artei-Parter) e un exemplu de artă care avea nevoie de o împrejurare favorabilă pentru a putea fi cunoscută la adevărata ei importanță. Cu numai un an înainte, presupunînd că expoziția ar fi putut fi vernisată, ar fi părut o excentricitate. Pentru că astfel de imagini nu permiteau nici o raportare la cele obișnuite în selecțiile de autor sau colective și ceea mai grav, ar fi forțat memoria criticii noastre în direcții estetice puțin frecventate, dacă nu cumva chiar subtil dezavuate. Dovadă că și acum tablourile atît de ingenioase și, totodată, atît de direct angajate într-un efort ideatic și plastic major și pur european sînt discutate în contexte culturale nepotrivite. Nu e nici o legătură între concepția operei lui Nicolae Mocan și aceea a creației unor Magritte, Delvaux sau De Chirico (și nu, pur și simplu, Chirico — cum neglijent îi citează numele un critic). Grafica și pictura lui Nicolae Mocan datorează mult așa numitului Realism fantastic vienez precum și sugestiilor, generos distribuite pe piața ideilor europene, de austrieci și germani precum Rudolf Hausner, Paul Wunderlich, Hans Bellmer și chiar Werner Tubke. La Viena o expoziție a lucrărilor sale — create cu o remarcabilă coerență și direcție încă din anii '80 — ar fi prețuită, cred eu un ecou extrem de rafinat la arta minuțiilor și, totuși, elaboratilor Kurt Regschek, Richard Motusczek, Anton Lehmden și, desigur, Ernst Fuchs Nu-i obligatoriu ca Nicolae Mocan să fi cunoscut îndeaproape opera acestora. E destul că s-a dezinteresat de problemele creației postimpresioniste ori abstracționiste. Un imaginativ, melancolic, deci o persoană interesată de reprezentări criptice, cu o constantă erotică va beneficia vrînd-nevrînd, de soluțiile școlii picturii fantastice europene, indiferent pe ce căi îi vor fi sosit impulsurile și în ce doze.

Importanta expoziției lui Nicolae Mocan e dificil de evaluat, dar nu e deloc dificil de afirmat că e vorba de ceva important. Se deschide astfel calea unor preocupări reprimate, tot atît de necesare unei creșteri firești a spiritului cum sînt apa și aerul pentru trup. E o expoziție care trebuie văzută, mai ales că Nicolae Mocan e un desenator în cea mai bună spiță capabil să-și desăvîrșească încă mulțumele. În dimensiuni mai mici, probabil, că tablourile sale ar elimina impresia de rebarbativ pe care o îngăduie deobicei desfășurarea narativă barocă.

Continui să cred că un filon excepțional al creației contemporane — și anume pictura și grafica fantastică — nu este evidențiat deși fantasticul e un dat românesc în termenii unei filozofii a vitalului care a împroșcătat, înainte de război, arta lumii. Organizarea unei astfel de expoziții naționale la Dalles ar revizui multe criterii de valoare prea întepenite în lauda nimicurilor lirice.

TUDOR OCTAVIAN ■

Univers sonor

Salomeea

Deși prezența Silviei Marcovici aparține aceleiași evenimente care au creat climatul „întoarcerii acasă" pentru mulți artiști iubiți de noi, gîndul că aveam să o ascult ascundea mai multe înțelesuri. O știu pe Silvia Marcovici de cînd a pășit pe marile noastre scene și am împărtășit întotdeauna admirația pe care i-o arăta publicul. Am văzut-o strălucind la ieșirea din adolescență și devenind, de umpurău, o stea. Ca și alții, am crezut în destinul ei dar nu-a fost totdeauna, teamă de viitorul dăruirii sale. Este adevărat, știam că are **multă putere de a persevera** și că nu se ferea de galerele studiului. Dar, în același timp, darurile înzestrării sale artistice puteau să i pună în pericol evoluția, așa cum se întîmplă adesea cu cei care își cuceresc de la prima întîlnire publicul. Căci Silvia Marcovici nu a întîmpinat vreo dificultate în a ne convinge că vioara sa este sortită marilor succese. Iată pericolul. Putea foarte bine să se lase furată de aceste ecouri spontane, desigur meritate, și să devină o prezență efemeră, o stea căzătoare. Totuși, de-abia în concertul de la Ateneul Român **avem să văd și să cred că** adevărul acesta este real. Explicabilă deci emoția evenimentului, gîndul că va fi sau nu un moment extraordinar întoarcerea ei printre cei care i-au dăruit, fără rezervă și condiții, prima consacrare.

Prima impresie. Silvia Marcovici păsește cu aceleași mers alert, emană aceeași vibrație care cuprinde imediat sala. Din prima clipă se șterge îndoiala, lunga absență a spus, [illegible] de evenimente devine concretă. Este în primul rînd la fel de frumoasă, are prestanța unei adevărate vedete.

A doua impresie. Inconfundabil, sunetul viorii sale trezește amintirea acelei călduri învăluitoare, nu lipsite de senzualitate, care transformă cîntul în glas al sufletului. Din cele dintîi trăsături de arcuș se resimbilește o veche prietenie între cel care ascultă și cea care se dăruie năvalnic cu dramul de insolență ce o caracterizează.

A treia impresie. Silvia Marcovici este și nu este aceeași. Expresia sa muzicală s-a maturizat, a crescut forța de pătrundere a sensurilor frazei, s-au lărgit orizonturile melodiei. Romantismul **Concertului de** Max Bruch este grat și vibrant, alternează explozia de temperament cu lirismul confesiunii. Totul cu o stăpînire a tehnicii care nu se vede, dar asigură certitudinea construcției interpretative.

A patra impresie. Silvia Marcovici nu a trăit degeaba în tot acest timp, nu a lenevit pe insula frumoasei Circe și nici nu a abdicat în fața vieții de familie. Este aceeași artistă, la alt nivel, cel al experienței trăite de un gladiator care înfruntă arena. Orchestra i se supune, vioara devine parte egală a dialogului cu ansamblul, domină sau susține conversația, este caldă, tristă, ironică, exuberantă.

A cincea impresie. Încercam adesea să definesc ce o deosebește pe Silvia Marcovici de alte viori ascultate. Poate temperamentul, poate inimitabilul fel de a se adresa, irădiind lumină și sentiment fără parcimonie și timiditate. Revine o imagine mai veche, inconfundabilă, legată de evoluția sa — este chipul Salomeei, fascinație și mit, fără dominanta tragică a legendei biblice.

Epilog. Decorul acestui eveniment al simfonismului Filarmonicii a fost creat de Horia Andreescu în dimensiuni stimulatoare, puternice, uneori voit amplificate. Muzicile lui Wagner sau Strauss sînt capcane ale dorinței de spectaculos pe care, uneori, nu și le refuză un dirijor cărmuia nu i este străină această tentație. Surpriza a fost, în acest context, jocul rafinat al **Scenelor** lui Stefan Niculescu. Deși scrisă acum treizeci de ani, muzica nu are umbre sau rufării. Este mereu a aparține timpului nostru, oferind prin franchețe, claritate și sugestivă a gestului creator, exact receptat de interpreți. În perspectivă îl definește pe Ștefan Niculescu, intrat între timp în pleiada maeștrilor componisticii contemporane.

GRIGORE CONSTANTINESCU ■

HISTORIA MAGISTRA VITAE

În Parlamentul Marii Uniri

IULIU MANIU
deputat de Alba de Jos

AL. VAIDA
deputat de A

Nu învățăm, ci re-

I

Unirea cea Mare, înfăptuită de români în anul de grație 1918, a reprezentat de fapt împlinirea dezideratului lor vital secular, act energic, legic, democratic și de voință nestrămutată al întregului popor românesc. Nespusei noastre bucurii naționale i s-au alăturat și conlocuitorii de altă limbă, frați trăitori de secole în strămoșească vatră comună ; sînt binecunoscute **Hotărîrile, Moțiunile și Rezoluțiile** adoptate în acest sens de Consiliul central săsesc și Consiliul național săsesc din Transilvania (8 ianuarie 1919), de Adunarea reprezentanților șvabilor din Banat (10 august 1919), de Asociația evreilor ardeleni domiciliați în București (18 martie 1919) ș.a. Justețea cauzei naționale românești a fost, de asemenea, recunoscută și consfințită ca atare în seria actelor diplomatice și juridice internaționale care au marcat sfîrșitul marii conflagrații mondiale.

Între primele rezultate de anvergură obținute de statul național unitar român în perioada imediat postbelică, se numără, firește, constituirea întîiului Parlament al votului universal din România. Adevărul și dreptatea triumfaseră. Românii făceau acum dovada înaltelor aptitudini de civilizație, cultură și progres social.

Alegerile parlamentare efectuate sub imperiul sufragiului universal au trimis în Corpurile Legiuitoare aproape 800 de deputați și senatori (Cameră — 560, Senat — 236) — reprezentanți ai tuturor claselor și categoriilor sociale, înregimentați sau nu în diversele organizații politice, de la partidele „istorice" și cele nou create, pînă la partidul socialist (cu 9 deputați în Cameră) și grupările democrate independente ; români și, în proporție cu populațiile respective, reprezentanți ai naționalităților conlocuitoare.

După tradiție, Adunarea deputaților — care în perioada antebelică era fixată la 178 membri — își desfășura sesiunile în Sala din Dealul Mitropoliei. Acum însă era o imposibilitate, față cu numărul beneficiarilor votului universal. Așa încît, Parlamentul Marii Uniri a trebuit să-și schimbe pentru o vreme sediile întrunirilor, Camera deputaților reunindu-se în Sala Ateneului Român, iar Senatul rămînînd în Sala din Dealul Mitropoliei.

Ctitorul de suflet al Ateneului Român, Constantin Exarcu, fusese, prin urmare, un bun profet la anul 1865, cînd — inaugurînd celebra serie a conferințelor publice din care avea să lasă înaltul lăcaș de cultură — rostise lapidar : „Vom clădi sacra incintă, la care odată se vor aduna trimișii neamului".

Sub astfel de auspicii, de înaltă vibrație patriotică, și-a început lucrările întîiul Parlament al votului universal din România, în ziua de 20 noiembrie 1919, cu o ședință solemnă comună — deputați și senatori — în Sala Ateneului Român, unde șeful statului a rostit Mesajul de deschidere a sesiunii Corpurilor Legiuitoare.

În cele ce urmează, vom consemna locul și rolul reprezentanților naționalităților conlocuitoare în Parlamentul Marii Uniri.

După ceremonialul ședinței inaugurale, Adunarea deputaților a rămas să-și continue lucrările la Ateneul Român. Primele reuniuni au fost consacrate validărilor deputaților. În multe din județele României întregite au fost aleși zeci și zeci de deputați ai naționalităților conlocuitoare. În județele din Transilvania, Crișana, Maramureș și Banat situația se prezenta astfel : județul Bihor, între cei 16 deputați — Aurel Lazăr, George Moroianu, Juliu Kiș, Gr. Ergy, contele Clar Neselrode ; județul Bistrița-Năsăud avea 4 deputați — Victor Onișor, Arthur Connerth, Victor Moldovan, Laurențiu Onea ; județul Brașov număra tot 4 deputați — Vasile Saftu, Mihai Popovici, Voicu Nitescu, Fritz Connerth ; județul Cenad avea între cei 4 deputați și pe Pavel Veselschi ; între deputații județului Ciuc — Octavian C. Tăslăuanu, Bela Maurer Urmosi ; județul Maramureș era reprezentat în Cameră, între alții, prin deputații Vasile Lucaciu, Orest Ilnizchi, Gh. Bilașcu ; județul Odorhei, între deputați întîlnim pe Iosif de Fáy, Petö Mozes, Szabo Gabor ; județul Sălaj — Victor Deleu, Vasile Caba, Coriolan Steer, Vasile Gyrko ; județul Sătmar, între cei 12 deputați se numărau Augustin Mircea, Eugen Barbul, Bela Lengyel, Andrei Dobossy, Ionel Comșa ; județul Sibiu era reprezentat de Octavian Goga, Ioan Lupaș, Ion I. Lapedatu, Rudolf Brandsch, Iulius Orendi ; Timiș-Torontal, între cei 18 deputați — Avram Imbroane, Sever Bocu, Augustin Ghilezan, Const. Mora riu, Iosif Kremer, Ioan Tegler, Peter Kausch, Lucian Georgevici, Const. Misici ; între cei 6 deputați ai județului Tîrnava Mare — Ion Agîrbiceanu, Alexandru Vasu, Hans Otto Roth, Wilhelm Binder, Arthur Polony ; județul Trei Scaune trimisese 4 deputați în Cameră — Aurel Nistor, David Caudin, Endre Morvay, András Fekete. În județele din Bucovina, se alesesră în Cameră și deputați ai naționalităților conlocuitoare, între care : Gheorghe Hrabovschi, Vasile Sniatinciuc, Norbert Kipper, Iosif Vihovici, Nicola Prelici, Eud. Gribovschi. Între deputații din Dobrogea : Mustafa Fehim Mehmet, Sădca Mehmed, Mustafa Riza Hagi Mehmed, Keivit Ali Mehmed. Alte județe din provinciile (Basarabia, Bucovina) reunite cu patria mamă trimiteau, de asemenea, în Camera deputaților reprezentanți ai naționalităților conlocuitoare : Iohanes Gherstenbergher, Iancu Meilic Meilicshon, Vasile Miscinschi, Nicolae Stoianoglu, Henrich Anvender, Simion Nemeș, Evzei Boicenco, Iacob Alganzen, Arseni Carasewici, Daniil Erdman, Vladimir Trofimov, Iosif Karl, Ion Tomov, Teodor Dimof, Petre Papp, Daniil Bittan, Pavel Kitai Godorschi, Leon Psepelnschi ș. a.

În ședința din 9 decembrie 1919, Adunarea deputaților a ales ca președinte al înaltului for pe savantul Nicolae Iorga — garanție nedezmințită a prezidării lucrărilor Camerei în spirit de autoritate și muncă rodnică. Energicul președinte procedează, în ziua următoare, la împărțirea, prin tragere la sorți, a Adunării în șapte secții. În fine, sînt constituite, la 11 decembrie 1919, cele șapte comisii lucrative ale Camerei : a) de răspuns la Mesajul tronului, b) pentru petiții, c) pentru indigenat, d) comunală, e) financiară, f) bugetară, g) comercială, h) pentru verificarea titlurilor deputaților nou aleși.

Prezidentul N. Iorga anunță deputații că pînă la modificarea vechiului Regulament al Adunării, a procedat la alcătuirea comisiilor respective după consultarea prealabilă cu șefii grupărilor parlamentare. Din Comisia pentru petiții făcea parte și deputatul de Odorhei — Iosif de Fáy. Comisia financiară beneficia și de contribuția aleșului circumscripției din Cisnădie, Julius Orendi. De asemenea, în Comisia bugetară fuseseră aleși și deputații Rudolf Brandsch, Gheorghe Hrabovschi, contele Clar Neselrode. În fine, Comisia comercială număra printre membrii săi, deputații Bela Maurer Urmosi și Arthur Polony. De menționat că în toate aceste comisii, reprezentanții naționalităților conlocuitoare fuseseră desemnați de pe lista generală a „grupării parlamentare ardelene", patronată de partidul național.

Revenindu-se asupra necesității modificării Regulamentului Adunării deputaților — „așa de vechi și defectuos", cum îl caracteriza N. Iorga —, o altă prealabilă consultare a biroului Camerei cu șefii grupărilor parlamentare a dus la compunerea Comisiei însărcinată cu noua redactare a zisului Regulament. După ce dă citire listei cu reprezentanții diferitelor organizații politice, membri în respectiva Comisie, președintele N. Iorga adaugă încă doi deputați : „Rudolf Brandsch, Gheorghe Hrabovschi — dintre colegii noștri de alt grai, care cu experiența lor particulară, ne pot fi folositori".

După uzanță, a fost constituită și o Comisie interparlamentară, tot după procedeul consultării de rigoare cu șefii grupărilor parlamentare. Întîlnim și în această reprezentativă Comisie — alături de I. G. Duca, Octavian Goga, Al. Vaida Voievod, Daniel Ciugureanu, Ermil Pangratti ș.a. — pe deputații Rudolf Brandsch și contele Clar Neselrode. *(Dezbaterile Adunării Deputaților. Ședințele din 24—28 noiembrie, 9—11, 16 decembrie 1919, 8 martie 1920, p. 1—94, 152, 949).*

După efectuarea validărilor și constituirea diferitelor comisii ale Camerei, o suită întreagă de deputați din toate grupările parlamentare a ținut să vină la tribună — conform tradiției — spre a face declarații asupra desfășurării primelor alegeri cu votul universal din care ieșise Parlamentul României Mari. Între cuvîntători și citiva reprezentanți ai naționalităților conlocuitoare.

La un moment dat, președintele N. Iorga s-a adresat astfel deputaților : „Între noi se găsesc reprezentanți foarte distinși ai naționalităților, și între aceștia este dl. Brandsch, conducătorul germanilor din Ardeal ; d-lui a cerut cuvîntul și pregătește acum o declarație, pe care o va face în limba germană, neștiind bine românește, și pe care o voi traduce eu... Iată, d-lor declarația :

«Declar în numele naționalității mele că alegerile în Ardeal s-au făcut în ordine și în deplină libertate și că sîntem pe deplin mulțumiți pentru felul cum au fost îndeplinite aceste alegeri. Sperăm că hotărîrile de la Alba Iulia vor fi aduse la îndeplinire, că ele asigură toate drepturile pe care le cere naționalitatea germană în Ardeal». *(Ibid. Ședința din 12 decembrie 1919, p. 103. Rudolf Brandsch s-a născut în anul 1880, la Mediaș, unde a urmat și cursurile liceale ; apoi universitare (filozofie și teologie) la Cluj, Berlin și Jena. Fondator al mai multor publicații, între care revista „Deutsche Politische Hefte" (1921—1928). Subsecretar de stat la Președinția Consiliului de Miniștri, premier Nicolae Iorga (23 aprilie 1931—20 octombrie 1932), ca reprezentant al naționalităților conlocuitoare. Deputat de Sibiu în perioada 1919—1934.]*

Urmează la tribună doi deputați care fac unele comunicări guvernului. Apoi din nou intervine președintele Adunării, nevoit să intervertească ordinea de zi a ședinței : „Sînt aici persoane dintre naționalitățile României Mari care doresc să arate sentimentele acestor naționalități... Dau cuvîntul d-lui Vasile Sniatinciuc, care necunoscînd limba românească, d-sa fiind rutean din Bucovina, se va adresa mie în limba pe care o cunoaște și eu voi tălmăci spusele d-sale către Cameră.

Dl. Vasile Sniatinciuc : „Declar în numele naționalității rutene din Bucovina și, întru cît este îngăduit, și în numele celorlalte naționalități că alegerile în Bucovina s-a făcut foarte corect și că populațiunea pe care o reprezintă a fost deplin mulțumită de atitudinea care s-a observat față de elementul rutean, de către guvernul bucovinean și că în ce privește unirea Bucovinei cu România Mare sînt nu numai mulțumiți dar recunoscători". *(Ibid.).*

Președintele Nicolae Iorga, în continuare : D-lor, dl. Gheorghe Hrabovschi, reprezentantul slovacilor din ținuturile fostei Austro-Ungarii, unite cu România, face următoarea declarație, pe care o comunic dvs. :

„Noi voim să constatăm că în teritoriile unite cu România Mare, ale Austro-Ungariei de odinioară, drepturile naționalităților au fost garantate în toate privințele și sînt respectate.

Tocmai de aceea, noi, slovacii am cerut unirea cu România Mare potrivit cu dreptul de autodeterminare al națiunilor, și sîntem puternic încredințați că Conferința de pace va recunoaște îndeplin această rugăminte a noastră.

Alegerile la Parlament s-au făcut cu cel mai mare spirit de dreptate. Dorința slovacilor este ca România Mare să devină un stat în adevăr democratic prin munca sa. Sistemul de guvernare pe care Consiliul Dirigent și guvernul român l-au introdus ne dau în această privință depline garanții.

Noi, slovacii, vom fi credincioși cetățeni ai României Mari."

Dl. Gheorghe Hrabovschi : Trăiască România Mare !" (rostit în limba română). *(Ibid. p. 103—104).*

Președintele N. Iorga a dat apoi cuvîntul unui alt reprezentant al naționalităților din România, Iancu Meilic Meilicshon, care a ținut să declare : „D-lor deputați, d-le președinte,... eu știu atît că toate alegerile au fost conduse cum se cade, cu libertate, și oricine a vrut să vină să voteze, a mers și a votat..

Eu ca reprezentant al minorității evreiești, rămîn ales nu numai de poporul evreiesc, ci și de poporul românesc român, am fost rugat, înainte a pleca încoace, astfel : jupîne le, — că așa zic la noi..., nu zi d-ta plecînd la București, ac stai la un loc căruia îi zic trib mocratică, de unde iese dreptate toate acele bunătăți pentru țăranii tri și pentru tot poporul cel cinsti te rugăm să stai acolo să ne capeți dreptate și bunătate pentru tot poporul, nu numai acela al majorității, ci și pentru al minorității.

Eu, ca evreu, pot să vă făgăduiesc, — fiindcă dacă nu ar fi deosebire în ce privește dreptatea, oamenii cei cinstiți pot sta alături, fie ei evrei sau oricine alții, — pot să vă făgăduiesc c' voi fi cetățean al României, cu t date întotdeauna față de dvs." *(Ibid, p. 104).*

Aceste elocvente scene s-au petrecut în ședința din 12 decembrie 1919 a Camerei deputaților. Iată, însă, că abia se intra în formalitățile de procedură ale reuniunii următoare, din 13 decembrie 1919, și președintele N. Iorga reține atenția auditoriului cu o nouă comunicare : „Dl. Orestie Ilnizchi a cerut cuvîntul. D-sa însă neputîndu-se exprima liber în română, m-a însărcinat să citesc declarațiunea pe care d-sa o aprobă prin prezența sa aici.

Iată ce ține dl. Ilnizchi, reprezentant al rutenilor din Maramureș, să comunice onoratei Adunări : „Noi, deputații ruteni, aleși în patru circumscripții electorale cu populație ruteană în județul Maramureș, ne ținem de datorință, înaintea onoratei Camere, a face următoarea

Declarație

Sîntem încredințați din partea alegătorilor noștri ruteni a exprima sentimentele de nemărginită mulțumire și loialitate m.s. regelui Ferdinand și toată recunoștința Consiliului Dirigen pentru respectarea atît de corect dreptului naționalităților cu oca legerilor.

Populația ruteană din Maramu cînd asistă prima dată acum la te alegeri și-a putut manifesta voința sa și și-a putut alege re zentanții săi.

Avem toată încrederea că Parlamentul român va respecta totdeauna principiile democratice și va aduce legi bune și folositoare pentru toți cetă-

VOIEVOD
Iba de Jos

NICOLAE IORGA
deputat de Odorhei

RUDOLF BRANDSCH
deputat de Sibiu

HANS OTTO ROTH
deputat de Tîrnava Mare

învățăm democrația!

ții care trăiesc între granițele României Mari.

Populația ruteană din părțile Maramureșului dorește și cere să se la toate măsurile necesare pentru a fi unită definitiv, conform liniei demarcaționale de azi, pentru totdeauna la România Mare". *(Ibid, Ședința din 13 decembrie 1919, p. 109).*

Seria declarațiilor deputaților naționalităților conlocuitoare din România a încheiat-o, în aceeași ședință din 13 decembrie 1919, un reprezentant al Dobrogei, profesorul de limbă și istoria turcă Mustafa Mehmed Fehim, care n-a mai avut nevoie de interpret: „D-lor deputați, d-le președinte, d-lor miniștri, am crezut că este necesar să ...un și eu cîteva cuvinte de la aceas... naltă tribună a Adunării deputa... din România Mare, avînd drep... țiu al aceleeași Patrii-Mamă. ... deputați, în ședința de ieri unii ... mei din fiecare naționalita... ...clarat că sînt pentru țara ro...sca cu tot sufletul acum și în ...

...dea Dumnezeu ca vorbele acest... să ajungă la urechile și ochii acelora, care de multe ori nu aud și nu văd !...

D-lor deputați, sîntem fericiți că am venit în mijlocul dvs.

Sîntem fericiți pentru că prima dată am intrat în Camera românească patru musulmani deputați de cînd există statul român, act ce dovedește că alegerile și la noi s-au făcut cu mare liberta... și act care este și va rămîne istoric pentru noi musulmanii din întreaga Dobroge.

D-lor deputați, noi musulmanii din Dobrogea întreagă totdeauna am fost și sîntem supuși credincioși ai statului român.

Aceasta am dovedit-o...

În sfîrșit, vă declar în numele populației musulmane din Dobrogea că vom fi credincioși și folositori pentru România Mare, Patria noastră iubită, care așteaptă de la noi unirea în cuget, în simțiri și în fapte, pentru că numai atunci sîntem în stare s-o facem România tare". *(Ibid, p. 115—116).*

În alegerile pentru Cameră și Senat, de la începutul lui noiembrie 1919, nici un partid politic nu obținuse majoritatea parlamentară necesară formării guvernului. Nicolae Iorga a luat inițiativa și a reușit să închege „Blocul parlamentar", în compunerea căruia intrau: partidul național transilvănean, partidul țărănesc, partidul național-democrat (N. Iorga), precum și alte partide și grupări politice din celelalte provincii naționale unite cu patria-mamă.

Din cadrul „Blocului parlamentar" a ...t constituit — la 9 decembrie 1919 — ...noul guvern: Alexandru Vaida ...od — președinte al Consiliului de ...ri și ministru secretar de stat la ...mentul afacerilor externe; ge... Alexandru Averescu — minis... ...cretar de stat la Departamentul ...nelor; generalul de brigadă Ioan ...scanu — ministru secretar de stat ...l Departamentul războiului; Aurel Vlad — ministru secretar de stat la Departamentul finanțelor și ad-interim la Departamentul industriei și comerțului; Victor Bontescu — ministru secretar de stat la Departamentul agriculturii și domeniilor; Octavian Goga — ministru secretar de stat la Departamentul instrucțiunii și cultelor; Mihai Popovici — ministru secretar de stat la Departamentul lucrărilor publice; Ion Pelivan — ministru secretar de stat la Departamentul justiției; Ion Inculeț, Pantelimon Halipa, Ion Nistor, Ștefan Cicio Pop, dr. Ion Cantacuzino — miniștri de stat.

Din amplul **Program de guvernare,** expus de premierul Al. Vaida Voievod în ședința Camerei din 16 decembrie 1919, am reținut, în legătură cu naționalitățile conlocuitoare: „Guvernul nu va pierde din vedere că o viață de stat ordonată și liniștită nu se poate asigura decît prin garantarea largă a libertăților publice și a drepturilor egale pe seama tuturor cetățenilor.

România Mare trebuie să fie Patria iubită și iubitoare a tuturor fiilor ei, fără deosebire de clasă socială, de limbă maternă, ori de confesiune.

Tuturor naționalităților conlocuitoare se va asigura putința de a-și dezvolta limba și cultura și de a uza într-o largă măsură de drepturile limbii lor...

Pentru stat nu pot exista categorii de cetățeni.

Poporul român se distinge prin spiritul lui de largă toleranță.

În privința aceasta, putem constata, fără exagerare, că nu este întrecut de nici un alt popor". *(Ibid, Ședința din 16 decembrie 1919, p. 154—155).*

Practica parlamentară cerea ca după expunerea Programului noului guvern, conducătorii partidelor politice să vină la tribună pentru a discuta acea profesiune de credință a băncii ministeriale și să sfîrșească prin a-și declara acordul sau dezacordul cu acel Program.

Și poate că nu-i lipsit de semnificație să relevăm că după cuvîntările — lungi și contradictorii — ale șefilor partidelor istorice, I. I. C. Brătianu și Al. Marghiloman, a urmat la cuvînt deputatul Rudolf Brandsch. Abia după deputatul de Sibiu și-au rostit discursurile Octavian Goga, Iuliu Maniu, Virgil Madgearu, dr. N. Lupu ș.a.

Prin urmare, în ședința Camerei din 18 decembrie 1919, președintele N. Iorga acordă cuvîntul deputatului Rudolf Brandsch: „D-le președinte, d-lor deputați, în numele naționalității germane din România Mare și în numele partidului popular german, salutăm primul Parlament al patriei noastre! Îi dorim din toată inima o activitate rodnică și binecuvîntată.

D-lor, noi am venit aici cu sentimente frățești și cu voința hotărîtă a participa la munca pentru binele țării, pentru binele patriei noastre, România Mare! Exprimăm dorințele noastre cele mai călduroase pentru munca comună a noastră...

Onorată Cameră, am onoarea, în numele naționalității mele, a face următoarea declarațiune, care exprimă sentimentele noastre și vederile noastre politice.

„Onorată Cameră, noi reprezentanții liberi aleși ai naționalității germane din România Mare, la intrarea noastră în Adunarea Constituantă, ne simțim datori a reînoi declarația solemnă că ne-am unit statului român prin libera hotărîre și că îi vom aparține ca cetățeni credincioși și leali, sub sceptrul dinastiei; cu sentimentul frățesc pentru toate naționalitățile țării, pătrunse de aceleași convingeri, și mai cu seamă pentru poporul român, de care în parte ne leagă aceeași soartă de multe secole, salutăm noua noastră patrie și îi urăm, precum și tuturor naționalităților sale, din toată inima un viitor binecuvîntat.

Numai munca comună și serioasă a tuturor cetățenilor va fi în stare de a pune pe baze sigure acest viitor. De aceea vom participa din toate puterile la această muncă și vom colabora spre a face din patria noastră o citadelă a culturii și a civilizației, a libertății democratice și a drepturilor egale pentru toți fiii săi.

Nădejdea noastră în realizarea acestui scop e bazată pe adînca convingere ce o avem că vor fi executate într-un mod leal și îndeplinite în întregime prin legislația țării, hotărîrile de la Alba Iulia, hotărîri cuprinse de spiritul adevăratei democrații, corespunzătoare ideii de protecție reală a naționalităților, recunoscută astăzi de lumea întreagă...

Stăm pe tărîmul adevăratei democrații, ne vom strădui a colabora într-un mod cinstit cu toții, adevărații democrați în toate ramurile progresului cultural, social și economic, avînd satisfacția deosebită că împărtășim în această direcție sentimentele fraților noștri români din Transilvania, autorii hotărîrilor de la Alba Iulia.

Dorim patriei noastre o pace durabilă corespunzătoare atît demnității cît și intereselor sale și ne exprimăm ura-rea ca D-zeu să binecuvînteze munca noastră și să dăruiască patriei noastre și tuturor fiilor săi un viitor fericit.

Pe baza Programului dezvoltat din partea guvernului, declarăm că votăm acestui guvern, prezidat și compus din oameni care au luptat în timpuri grele pentru poporul lor, încredere, încredințați fiind că va crea bazele unei vieți mulțumite și nouă în patria noastră comună, pentru care au vărsat și ostașii noștri sîngele lor la Tisa.

Trăiască România Mare!" *(Ibid, Ședința din 18 decembrie 1919, p. 181—182).*

Actul de cea mai mare însemnătate săvîrșit de întîiul Parlament al votului universal a fost ratificarea proiectelor de lege privind Unirea provinciilor istorice cu patria română, fapt împlinit în memorabila zi de 29 decembrie 1919.

Dintre cele prezentate și votate în solemna ședință, am ales spre exemplificare concluziile **Expunerii de motive** la Proiectul de lege pentru Unirea Ardealului, Banatului, Crișanei, Satmarului și Maramureșului cu România. Raportor fiind ilustrul tribun al Marii Uniri, Vasile Goldiș: „...Unirea tuturor românilor într-un singur stat național este urmarea firească a faptului că acest popor, luptînd cu bărbăție împotriva tuturor vicisitudinilor istoriei, de la zămislirea sa și pînă astăzi n-a părăsit niciodată țara unde a fost așezat, ci și-a păstrat-o fructificînd-o neîncetat cu sudoarea frunții și înscriindu-și în istorie dreptul la dînsa, prin scump sîngele vărsat de atîtea ori, apărînd-o.

Unirea tuturor românilor într-un singur stat național este unirea firească a unirii sale sufletești, care în cursul tuturor timpurilor și-a păstrat conștiința ființei sale etnice distincte, unitatea limbii, a credinței și a datinilor sale.

Unirea tuturor românilor într-un singur stat este un act al dreptății istorice și-a prețului civilizațiunii umane.

În numele acestei dreptăți și a acestei prea justificate pretenții, cerem ca Adunarea Națională a României întregită să încadreze în corpul legilor românești această Unire și să ratifice decretul lege nr. 3631, investindu-l cu destulă putere de lege și consacrînd astfel definitiv și pe vecie, actul Unirii românilor din Ardeal, Banat, Crișana, Satmar și Maramureș cu regatul României, care numai în chipul acesta va putea îndeplini desăvîrșit rolul său civilizator în istoria omenirii". *(Ibid, Ședința din 29 decembrie 1919, p. 305).*

În mijlocul aclamațiilor și aplauzelor furtunoase ale tuturor deputaților prezenți, președintele N. Iorga a găsit de a sa datorie să sublinieze: „D-lor deputați, consider aceste aclamații ca exprimînd votul unanim al Adunării..."

În Răspunsul la Mesajul tronului, prezentat și adoptat în aceeași ședință a Camerei din 29 decembrie 1919, se află înscris și un sugestiv pasaj referitor la naționalitățile conlocuitoare: „În România întregită orice naționalitate va putea să-și găsească o patrie dreaptă, pe care o poate și trebuie s-o iubească. Nici o măsură din afară n-ar putea întrece spiritul de largă îngăduire, care răsuflă din hotărîrile de la Alba Iulia". *(Ibid, p. 307).*

Procedîndu-se, prin tragere la sorți, la alegerea celor 50 de deputați alcătuitori ai delegației însărcinată cu remiterea Răspunsului la Mesaj în mîinile suveranului, am reținut între alții și doi deputați de naționalitate turcă din Dobrogea: Mustafa Mehmed Fehim și Kiurt Ali Mehmed. *(Ibid.).*

În entuziasmul de nedescris al Camerei, se mai adoptă două propuneri din inițiativă parlamentară: în amintirea hotărîrilor votate în istorica ședință din 29 decembrie 1919, „să se pună în sala ședințelor Adunării deputaților o placă comemorativă" și să se facă un pergament semnat de toți reprezentanții națiunii de față la votul Unirii; „din bronzul luat de la dușman să se bată o medalie comemorativă al marelui act al Unirii tuturor românilor". *(Ibid, Ședința din 30 decembrie 1919, p. 310—311).*

În fine, se propune și se adoptă ca de aci înainte, ziua de 24 Ianuarie „să fie sărbătoarea națională a Unirii tuturor românilor". *(Ibid., p. 311).*

Seria mărturisirilor de credință, exprimate de reprezentanții naționalităților conlocuitoare în Parlamentul Marii Uniri, continuă. Iată, de pildă, un scurt fragment dintr-o nouă intervenție a deputatului Iancu Meilic Meilicshon: „D-lor deputați, întîi vă rog să mă scuzați de cuvîntarea mea nestudiată...

S-a întîmplat și sînt fericit să stau în Camera României Mari...

Aș putea să vă spun că între evrei există un principiu, principiu: «care crede în D-zeu, crede și în dreptate», și în acest principiu cred și eu. Evreimea, ca și creștinimea au existat, există și vor exista". *(Ibid., Ședința din 12 februarie 1920, p. 511).*

Dintr-un discurs mai lung al deputatului Hans Otto Roth, am reținut: „D-lor deputați, îmi permit de a face expunerile mele, cum voi putea — în limba română — adăugînd că nu vorbesc numai în numele meu, ci că reprezint și vederile amicilor mei de partid.

D-lor deputați, moralului și puterii de acțiune a armatei române avem a mulțumi că teritoriile Austro-Ungare de altă dată, unite cu România, au rămas curățate de furtună. Partizani necondiționați ai ordinei cetățenești și reprezentanți ai ideii sănătoase de dezvoltare evolutivă, recunoaștem acest fapt, nu numai pentru folosul adus nouă, ci pentru importanța sa, mult deasupra politicii zilei și micului teritoriu locuit de noi...

Noi am recunoscut acest lucru încă în zilele de după prăbușire, că cu prilejul unirii naționalității săsești la România Mare, am atras luarea aminte mai cu seamă asupra faptului că vedem în acest stat român un aliat puternic pentru menținerea siguranței și ordinei cetățenești...

Am făcut aceste expuneri pentru a dovedi că știm să apreciem la justa valoare importanța menținerii de liniște și ordine în statul nostru român pentru întreaga dezvoltare politică a Europei centrale...

Încrederea neacordată la timp oportun își răzbună totdeauna greu; însă încrederea acordată la timp face minuni. Am deplină încredere în bunăvoința și înțelepciunea guvernului român actual". *(Ibid. Ședința din 14 februarie 1920, p. 534—535. Hans Otto Roth s-a născut la 29 aprilie 1890, în Sighișoara. Studii liceale și universitare în țară și străinătate; doctor în drept. Deputat de Sighișoara în toate legislaturile parlamentare după Marea Unire din 1918. Membru al guvernului condus de Ion Gigurtu (iulie—septembrie 1940).*

Imediat după deputatul sașilor transilvăneni, a luat cuvîntul Iuliu Maniu: „...E sigur că noi, poporul român, am luat cu plăcere cunoștință de această declarațiune a naționalității săsești și credem pe deplin în sinceritatea și în loialitatea declarațiunii sale...

Precum naționalitatea săsească am primit-o cu dragoste cînd a făcut această declarațiune, pot fi sigure toate celelalte naționalități că tot cu o asemenea dragoste le vom primi". *(Ibid., p. 536).*

(Va urma)

STELIAN NEAGOE ■

De la cazarma ideologică înapoi la școală!

Nici doctori, nici ingineri

Începusem acest reportaj într-o zi geroasă din această iarnă. Cu o mare doză de încredere, față de cele văzute, a lucrurilor evidente, am contat pe rezolvarea promptă și imediată a organelor competente. Cum însă, după atâtea luni, lucrurile se prezintă la fel, oportunitatea acestui fotoreportaj a devenit acută. Iată faptele :

În 1936, în urma unei din vizitele de rutină, n. ceaușescu a hotărît, printr-un semn cu mîna, dispariția Facultății de Medicină Veterinară (F.M.V.) din vechiul său sediu : Splaiul Independenței nr. 105. Decretul de mutare n-a fost semnat niciodată, totul s-a făcut verbal : „a hotărît Tovarășul" și a dispărut o întreagă facultate în a cărei clădire, stil arhitectural al secolului XIX, s-a instalat atelierul de ipsoserie pentru elucubrațiile Casei Poporului.

Pentru Facultatea de Medicină Veterinară orice pledoarie ar putea părea chiar penibilă. Singurul argument pertinent mi se pare următorul calambur firesc : **medicina umană apără omul, medicina veterinară apără omenirea !** I s-a amputat clădirea, în curte s-au instalat barăci și, în așteptarea tăvălugului demolator, vastele spații ale fostei facultăți au devenit, oricît ar fi de grozavnic, nimic altceva decît un w.c.-u public, ocazional.

În toamna lui 1987, după un joc de-a v-ați ascunselea, încercînd să anuleze ordinul de părăsire a localului, profesorii și studenții Facultății de Medicină Veterinară au trebuit să plece. Și-au făcut boccelușa, adunînd laventarul precar și un mănunchi de amintiri despre oamenii mari desprinși din viața acestei facultăți și au plecat la Institutul Agronomic. În bejenie !

După instalarea la noua adresă (prin complezența rectorului Constantin Pintilie) au început avatarurile Facultății de Medicină Veterinară : s-au comasat cu Facultatea de Zootehnie, numărul studenților crescînd la peste 1 000. A apărut ambiguitatea absolvirii, deoarece, în această structură, F.M.V. scotea și doctori și ingineri ! Sau, am zice noi, nici doctori nici ingineri !

Vă rugăm să vă închipuiți cum ar fi putut funcționa această facultate dacă la fosta cresă a Institutului Pasteur a

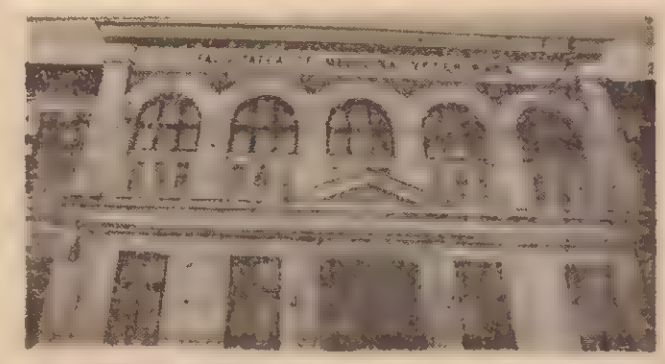

fost instalată anatomia, fiziologia și fiziopatologia, iar, la distanță de cîțiva kilometri bucureșteni, (de la „Dîmbul Morii" la Stadionul Tineretului) obstetrica, chirurgia, bolile infecțioase și radiologia au fost înghesuite în fosta popicărie, dezafectată și în veritabile barăci aflate în incinta Institutului Agronomic devenit, prin circumstanță, cangurul Facultății (fostei !) de Medicină Veterinară. Toată baza materială a fost dislocată, mobilierul a fost distrus, s-a cheltuit enorm, fără folos, pentru un capriciu. Au fost ucise sentimente, suflete, gînduri.

Procesul de învățămînt a căpătat alură științifico-fantastică : pe vremuri, studenții mergeau la diferite ferme, cu autobuze, la Belciugatele (35 km de București), la Pantelimon, Mogoșoaia, Roșia, unde desfășurau lucrări clinice directe, pe animale bolnave, în stîu ! Prin dispersarea facultății, au dispărut spitalele de animale bolnave prin care studenții puteau urmări efectul tratamentului. În vara lui '89, deja, animalele bolnave au fost operate. În condiții cumplite, în chiar mașinile cu care au fost aduse (dacă aș fi sigur că aveți inimă tare aș zice aproape vivisecție !).

Există un principiu elementar : un medic bun (de orice fel !) nu este cel care doar operează, ci acela care vindecă. Or, pregătirea viitorilor medici veterinari a devenit pur teoretică, absurdă. Au început să profite de acest lucru vechii medici veterinari, cu etică precară, și, care, în ambulator, și-au exercitat, cu bacșiș, meseria de vindecător de animale.

Clădirea, vechiul edificiu al Facultății de Medicină Veterinară există. Dumnezeu a ținut cu toate ființele sale ! Profesorii și studenții F.M.V. au fost, însă goniți. În graba lor, l-au lăsat pe Dolf, cîinele Facultății (!) în vechea clădire. Un maidanez. Cîteva zile, Dolf a hălăduit și chiar o fi umezit zidurile proaspetei Case a Poporului din vecinătate. N-a mai vrut să mănînce. Cineva, dintre muncitorii cu suflet, i-a căutat pe cei de la Facultate și le-a spus despre cîine. S-au dus să-l caute. Jigărit și flămînd, bătrînul Dolf (are 16 ani !) a plîns de bucurie cînd și-a revăzut stăpînii. Au plecat împreună. Sînt și acum împreună, undeva, printre barăcile Institutului Agronomic București. Dimineața, profesorii îi aduc de mîncare. Sînt bătrîni și înțelepți. Așteaptă încă să-și facă meseria nobilă de a-i învăța pe tineri știința și taina vieții animalelor. Poate că Dolf își va putea trăi puțina viață care i-a rămas prin curtea adevăratei clădiri a FACULTĂȚII de MEDICINĂ VETERINARĂ din adresa adevărată : Splaiul Independenței nr. 105 !

PAUL AGARICI ■

P.S. Acest reportaj ne-a fost sugerat de unărul și inimosul doctor veterinar, Cătălin Stan, care nu a uitat locurile adevărate în care a învățat.

A fost înlesnit de Voicescu Sebastian, Florian Seiciu, Ion Murgu, Emil Suțeanu și Ion Micîăus. Le mulțumim pentru dragostea lor pentru a doua casă — locul de muncă.

Scrisoare deschisă

Și eu am traversat proletcultul. „Gisanții" adolescenței mele au fost bărbatul și femeia din reclama studioului Mosfilm, rotindu-se veșnic mînă-n mînă, încrezători în viitor : „fă-u-rim !". Și eu am trăit șaișoptul : ceaușescu - a pornit cu un capital politic enorm, atitudinea față de primăvara cehă. Am sperat (ah, speranța asta de doi bani jumate) că, în sfîrșit, cumpăna dintre rațiune și putere se va înclina spre prima. N-a fost așa, n-a fost așa. Dincolo de rațiune au început rațiunile. În iulie '71, intelectualii au fost brutal „sistematizați". Cu ei s-a început. După aceea, abia, le-a venit rîndul localităților rurale. În fapt, „sistematizarea" intelectualilor a început mult, mult timp în urmă : cu reforma învățămîntului din '48. Atunci au fost ei declarați inamicii potențiali ai „noii orînduiri". Gata să unelteaască împotriva regimului. „Fă-ți autobiografia și ai și condamnarea gata". Așa li se spunea în cincizeci, iar Moscova nu credea în lacrimi. Cultura românească n-a mai gravitat după propriile legi, ci după altele, impuse cu tancul. Pentru ca plugul, strungul și condeiul să chiuie la unison, era necesar să fie lichidată **pătura** intelectualilor de formație nesănătoasă. Cu alte cuvinte, cea ivită din mocirla (unde am mai auzit recent cuvîntul ?) cosmopolită și formalistă a școlii burgheze. Rarisimul specialist în greacă, latină, sanscrită, profesorul Th. Simenschy a fost șters de pe statul de funcțiuni al anului '50 pentru că „savantlîcul" lui irita. Cu un an înainte îi apăruse volumul **Construcția verbului în limbile indo-europene.** Acuzațiile : bibliografia se mărginea la cărți tipărite între 1855—1930 ; autorul nu consultase nici o lucrare sovietică și n-avea nici o informație despre noua teorie a limbii, creată de N.I. Marr. Întreaga lucrare se desfășura în felul formalist — greșit — al științei burgheze. „Ca încoronare", volumul era tipărit în franțuzește. Deci o „ploconire" la o cultură ce trebuia demascată.

În '48 a fost „verificat" și scos de la catedră Petru Caraman pentru că nu s-a lăsat „disciplinat". Marea lui lecție a fost că libertatea de gîndire, ca orice altă libertate, nu se dă ci se ia. A părăsit tot, dar a luat cu el în mormînt libertatea pe care nimeni nu i-a putut-o smulge : nici „epurarea" din învățămînt, nici teribila nepăsare a „forurilor" locale față cu șomajul lui prelungit. Profesorul Petru Caraman a fost cu adevărat excepția. Nu mai există oameni ca el. Pe ultimul l-am îngropat, asta e. Și ce sonoră l-a fost existența !

A se comprima. Verbul l-am văzut conjugat pe statul de funcțiuni din '47/'48, în dreptul numelui Șerban Cioculescu. „Se comprimă persoana".

Restructurările de după '48 au adus „înlocuitorii" la cinste. (Atunci au fost descoperiți „înlocuitorii" de profesori, deci înaintea celorlalți înlocuitori : de carne, de piele, de blană). Pentru că trebuie să ne întrebăm cine l-a înlocuit pe Șerban Cioculescu, cine pe Th. Simenschy, cine pe Petru Caraman. În locul lor au fost aduse „cadre dotate" și cu mari perspective. Oho ! În obsedantele decenii aveau, da, mari perspective. Că, pe urmă, mulți dintre cei recrutați de pe te miri unde n-au mai dat nimic, asta-i altă problemă. Așa s-a făcut că pe marii clasici (în lunga perioadă de îngheț intelectual) i-am studiat cu un astfel de „înlocuitor". Ne explica **marxist** „apariția maiorescianismului", ca manifestare tipică a spiritului contrarevoluționar. Copiez aidoma punctajul unui astfel de curs :

„— Titu Maiorescu — exponent al esteticii metafizice idealiste și al criticii «judecătorești» : antipopulare și neștiințifice.

— Arbitrariul criticii maioresciene. Nedreptățile și erorile ridicole ale acestei critici. Incapacitatea analitică a criticii maioresciene. Triumful istoric al poziției lui Gherea în polemica cu Maiorescu".

Și așa mai departe, preț de ore în șir, în care termenii „nejust", „dușmănos", „obscur", „fals", „reacționar", „neștiințific", „incapabil" se repetau tenace. Și ce timp se bucura „înlocuitorul" de profesor că statuia lui Maiorescu a fost detronată din fața Universității, ca să ajungă în curtea unui depozit de cilți pentru saltele. Tînărul lui asistent, Mihai Drăgan, îl privea cu un zîmbet ironic. Cu totul altfel discuta el toate astea la seminarii. Risca. Formele de raționalizare și de comprimare nu-i prea ocoleau pe „nealiniați". Nu se cuvenea să fii prea cult, prea inteligent, prea reflexiv.

Am lucrat în presă mulți ani. Am trăit, pot spune, îngroparea unei tinere reviste sub o piramidă de concesii, compromisuri, compromițători (cei trei C care au ruinat presa). Din generația mea s-au „realizat" social (citește : au obținut „funcții de decizie") ori cretinii absoluți, mai proști decît cuplul, ori cei care simulau c-ar fi proști, ca să se simtă în siguranță și să profite de pe urma prostiei pure.

M-am hotărît să adresez această scrisoare unui tînăr gazetar pentru că văd și eu ce vedem cu toții : proletcultului îi apar canini noi. Proaspăta lozincă : „Noi muncim, nu gîndim" o demonstrează cu prisosință. Știu și eu una, mai scandat-o în școala primară : „Munca e în toi / Stalin e-n noi !". Ceea ce dovedește că speciile primitive se conservă bine și neașteptat de mult timp.

Și mai văd că nu sîntem departe de a dezgropa din nou arma „stalinistă" a distrugerii personalităților. Greu, foarte greu închegate.

Îți doresc să nu cunoști niciodată umilința de a da un citat din ceaușescu, ca să poți în continuare spune ce gîndești cu adevărat. Îți doresc să nu scrii niciodată o carte cînd știi că nu ai nici o șansă s-o publici. Îți doresc să nu ajungi niciodată la concluzia că degeaba ai dreptate dacă nimeni nu-i dispus să ți-o acorde. Îți doresc să nu regreți niciodată că ai semnat un articol bazat pe o confuzie, pe o nedreptate, pe o critică prea aspră. Pentru că Dumnezeu mai iartă, dar Conștiința nu.

Am fost sfătuită (insistent) să nu intervin : „Ce te complici mata, duduie Magda..." Asta m-a și hotărît să-ți scriu. Nu ca să-mi apăr un fost asistent atacat în presă. Mihai Drăgan n-ar nevoie să-l apăr eu. O să-l apere cărțile lui : cele 5 monografii, cele 3 volume de studii, munca enormă de coordonare a colecției „Eminesciana" (50 de volume). Dacă omul e măsura tuturor lucrurilor, de ce n-ar fi și cărțile măsura tuturor profesorilor ?

Oricît ar deranja, prin repetiție, „obsedantismul" nostru, ai bătrînilor, distrugerea fie și a unui individ de valoare înseamnă o lovitură dată cîtorva milioane. Voi, tinerii gazetari, trebuie să vegheați ca pe făgașul croit în steag să încapă cît mai multă onestitate. Și cumpăna dintre putere și rațiune să nu mai fie niciodată înclinată spre prima.

MAGDA URSACHE ■

Prin labirintul școlii de la țară

Aproape întreg învățămîntul din „epoca de aur" nu a fost decît o tristă parodie. În locul calității — ca unic și adevărat criteriu al eficienței didactice — noi ne-am agățat de nenorocitul principiu al cantității : ca să demonstrăm lumii cît sîntem de mari și înaintați în progres am decretat învățămîntul obligatoriu de zece ani și apoi (bine, Doamne, că revoluția a venit la timp !), incredibila farsă a obligativității liceului de cultură generală.

Se răspîndise deja zvonul absurd că : „N-aveți voie să-i lăsați repetenți !" Nu uit durerea, amestecată cu o revoltă amară, cînd vreun părinte își justifica absența copilului de la școală, parcă satisfăcut și sfidător, cu celebra lege a repetenției. Rău era că elevii ajunseseră să creadă și ei această aberație și, bineînțeles, că ne rideau în nas.

La un examen de corigență a intrat, la un moment dat, pe neașteptate, un inspector. „Bună ziua !", „Bună ziua !". Acel inspector a rămas surprins că niște corigenți copiau din cărți sub ochii oblăduitori ai profesoarei. Aveau toți cărțile deschise și se chinuiau să scrie cîte ceva după manual. Profesoara a fost admonestată „de ce lasă copiii să copieze ? Ce, ăsta-i învățămînt ? Unde ne trezim noi de ne facem în halul ăsta de cap ?"

Tovarășul inspector nu știa, chipurile !, că adolescenții de clasa a X-a (și nu numai ei) copiază la aceste așa-zise „examene" ! Pentru că altfel, n-aveai cum să le pui note de trecere, să termine cu bine școala, să poată urma liceul și să devină intelectuali, cum pretindea „ctitorul de geniu" și „tovarășa academician" care sărise din clasa a IV-a primară direct în fotoliile Academiei.

Am trăit și perioada tristă cînd s-a pus problema ca toți membrii de partid să fie neapărat absolvenți ai opt clase primare. Ce timpuri, domnule, ce examene, ce știință de carte ! Era ca într-o tragicomedie. Veneau pe lîngă membrii pecere și nemembri, oameni din comună pe care-i cunoșteam, mulți dintre ei buni meseriași, alții navetiști, — cu toții se mirau de ce le-or fi cerînd „ăștia" examene și studii cînd ei au copii mari și nu mai au nici timp, nici chef să învețe ! ?

Veneau tovarășii la școală cu cărți împrumutate de la copii, se așezau zgomotoși în bănci și așteptau să înceapă examenul. Ce metode să mai folosim și noi, examinatorii ? Era una simplă și în asentimentul tuturor : îi lăsam să copieze. Citeau, însă, subiectul de pe biletul de examen și nici măcar nu știau de unde să-l copieze din carte. Și atunci se apucau profesorii să le indice pagina, capitolul etc. Se întîmpla că tovarășii copiau absolut toate indicațiile din manual, fără nici un discernămînt, inclusiv notele de genul : „vezi pagina 55", care trimiteau la hărți sau planșe de la sfîrșitul manualului și care n-aveau nici o funcționalitate în teză ! Pînă aici s-a ajuns. Ca să nu mai vorbesc de „răspunsurile orale" : de genul : „lăsați-mă, dracu', dom profesor, că tot nu știu nimic, luați și dvs. de-o bere... !".

Angajamentul pionieresc, cu bani furați din buzunarele părinților, calvarul profesorilor și elevilor cu practica care se prelungea la țară, pînă în noiembrie cînd trebuia recuperată materia ; politizarea obligatorie a tuturor lecțiilor, indiferent că era vorba de poezia lui Beniuc „Sînt frunza ta", sau „Fefeleaga" de Agârbiceanu ; așa-zisa gratuitate a manualelor care trebuiau restituite, retransmise, maculatura, borcanele... Toate au trecut ca un vis urît.

Adevărata libertate și democrație de acum cer reașezarea învățămîntului în lumina firească a valoroaselor noastre tradiții didactice, instaurarea unui climat de muncă bazat pe principiile sacre ale competenței și vocației autentice.

GH. MILITARU ■
Șc. gen. Șirna, Prahova

Sub semnul lui Eminescu

Fotografie de ADRIAN ERDELI

Liga culturală pentru unitatea românilor de pretutindeni a organizat în acest splendid sfîrşit de mărţişor o suită de manifestări culturale de înaltă ţinută, închinate promotorului şi mentorului spiritualităţii noastre româneşti, Mihai Eminescu. Cu aceste prilejuri sărbătoreşti au conferenţiat scriitori, artişti, oameni de cultură şi artă, inclusiv invitaţi din Basarabia şi Bucovina. Statuia nepereche a poetului nostru naţional (autor Gh. D. Anghel) din faţa Ateneului Român a fost sfinţită conform tradiţionalelor noastre obiceiuri, cu tot ceremonialul religios impus de o atare sacră comemorare. Căci este şi continuă anul Eminescu ! Un sobor de preoţi în frunte cu părintele prof. Constantin Galeriu din Bucureşti şi preotul Petru Buburuz din Chişinău au oficiat această slujbă de sfinţire în toată legea creştinească, imprimată altminteri cu camerele de luat imagini de la noi şi din alte părţi.

A urmat un colocviu cît se poate de interesant. Aş spune desluşit că părţile savante ale alocuţiunilor s-au întrepătruns cu acelea emoţionant evocative ale urmelor paşilor poetului. Urmele lui Eminescu în Basarabia şi Bucovina sînt de neşters. Chiar dacă ele, urmele, se mai scriu, uneori, în grafie chirilică ori slavonă. Scriitorii şi artiştii moldoveni, prezenţi de data asta în număr mare, atît din Basarabia cît şi din Bucovina, au evocat acel periplu moldav din prima tinereţe şi mai tîrziu al poetului nostru. În acest context, contribuţii remarcabile şi date inedite, eclatante au adus în luările lor de cuvînt prof. univ. Edgar Papu, prof. univ. dr. George Munteanu, preot prof. Constantin Galeriu, poetul Vasile Leviţchi, regizorul Emil Loteanu şi încă mulţi alţii. Au fost prezenţi şi, deci, au şi conferenţiat domnul Stoicescu, ministrul cultelor şi dl. Mihai Ştefan Poenar, ministru adjunct al cultelor din RSS Moldovenească. De asemenea, au fost prezenţi ataşaţi culturali şi alţi reprezentanţi ai ambasadelor din Franţa, Italia, URSS, Grecia. În sala Ateneului Român şi în Sala Prieteniei din str. Batiştei au fost prezenţi şi alţi invitaţi şi oaspeţi de onoare.

După o paletă cît se poate de bogată şi variată de idei despre „mai marele nostru *preste* limbă şi grai, Eminescu Mihai", a urmat, cum era de aşteptat, un binemeritat omagiu artistic, la care şi-au adus din plin contribuţia Ruxandra Donose, Leopoldina Bălănuţă, Mircea Albulescu, Gheorghe Cozorici, Ovidiu Iuliu Moldovan, Florin Pierşte, Dinu Manolache, Adrian Pintea, M. Ursuleasa, V. Bourceanu. Manifestările internaţionale Eminescu au culminat cu un pelerinaj la Mănăstirea Cernica. Preoţii români care au oficiat sfinţirea statuii marelui nostru poet naţional au făcut o slujbă de pomenire la biserica Sf. Silvestru din Capitală. De remarcat, de asemenea : cu toate aceste prilejuri de invocare şi statuare a fiinţei noastre naţionale s-a vorbit desluşit, ştiinţific şi convingător, despre unitatea geografică, culturală, unitatea limbii şi a credinţei poporului nostru între graniţele sale firesti.

DORIN SĂLĂJAN

Asumarea spirituală a istoriei

Ceea ce s-a petrecut în ziua de 27 martie, în sala Rapsodiei Române, n-a fost un spectacol, deşi gazda ospitalieră care este Rapsodia a oferit, în finalul întîlnirii dintre cei veniţi de la Chişinău şi cei care-i aşteptau de 50 de ani, un memorabil program artistic cu piese corale, cîntece şi versuri la înălţimea momentului. Ceea ce s-a întîmplat în acele clipe, acolo, a fost o îmbrăţişare istorică depăşind lacrima şi entuziasmul unei simple întîlniri : este pentru prima dată în istoria Europei postbelice cînd românii de dincolo de Prut sărbătoresc într-un miting uriaş, la Chişinău, 72 de ani de la unirea Basarabiei cu România, iar românii de dincoace de Prut sărbătoresc acelaşi eveniment în deplină libertate şi stare lucidă de asumare spirituală a istoriei lor comune.

Simpla prezenţă a grupului masiv de poeţi, preoţi, ziarişti, oameni de cultură, luptători sociali este întîmpinată de publicul român cu sfinţenia şi bucuria necesare momentului, minute în şir oamenii stau în picioare, faţă în faţă şi se bucură că s-au regăsit: sînt unii veniţi de la Cernăuţi, din Bucovina (aparţinînd acum Ucrainei), sînt aici membri ai Frontului Popular care au obţinut în lupte de stradă grafia latină, statalitatea limbii, tricolorul şi care ajung pentru prima dată în România şi se minunează de curgerea curată a limbii române, după ani şi ani de suferinţe în Siberia.

Iată ce mărturiseşte ziaristul Andrei Strîmbeanu : „Nu sînt pregătit să vorbesc, dar sînt de-o viaţă pregătit pentru acest eveniment, îmi tremură inima, am gîndul plin de lacrimă şi n-o să pot spune acum ce mi-am spus în lungile nopţi de nelinişte şi suferinţă, cînd eram înghiţit şi umilit de străini pe propriul meu pămînt, cînd trebuia să suport ceea ce înghit doar cei ocupaţi".

Vorbeşte părintele Petru Buburuz, protoiereu al Bisericii Sfînta Treime din Chişinău, Gheorghe Ghimpu — secretar al Frontului Popular din Basarabia, întors după şase ani de Siberie, pentru vina de a fi susţinut că e român, poetul Vasile Levitchi din Cernăuţii Bucovinei dezvăluie adevărul despre crimele, deznădăjduite, deportările prin care au fost măcinaţi bucovinenii doar pentru că s-au născut în albia limbii române, poetul Valeriu Matei contribuie prin versurile şi activitatea sa socială la marea trezire a românilor „din somnul cel de moarte", la reintegrarea firească şi legitimă a valorilor basarabene în cultura română.

Întîlnirea frăţească din 27 martie 1990, la 72 de ani de la integrarea Basarabiei în România Mare, este un prim eveniment comun în istoria neamului nostru din a doua jumătate a veacului. Oricîte ziduri şi garduri de sîrmă ghimpată ne-ar despărţi în continuare, nimic nu poate împiedica să comunice spiritele a două popoare libere care se recunosc a fi unul şi acelaşi prin pulsul viu al limbii lor materne, care bate împotriva tuturor nedreptăţilor istoriei.

Este meritul **Frontului Popular** din Basarabia şi al Asociaţiei **Pro Basarabia şi Bucovina** că s-au situat în acest moment istoric în avangarda unui mare şi luminos ideal.

I. ZUBAŞCU

Regăsirea de sine (2)

Studiul lui Valentin Mindicanu, publicat recent la Chişinău, în grafie latină, în revista Nistru, este un document istoric şi lingvistic zguduitor care face parte din seria lucrărilor fundamentale de regăsire a identităţii etnice în vitregia atîtor virtejuri istorice, putînd fi pus — din acest punct de vedere — alături de textele cronicarilor noştri şi ale iluminaţilor Şcolii Ardelene. Publicăm acum alte două capitole din această vehementă mărturie de conştiinţă a Basarabiei contemporane.

3. Românofobia...

Lupta dusă în republica noastră "pentru limba moldovenească" era în acelaşi timp o bătălie „împotriva limbii române" şi un aspect al companiei oficiale de discreditare a poporului român, creatorul şi purtătorul acestei limbi. Ura faţă de români şi faţă de limba română le-a fost cultivată basarabenilor vreme de peste patru decenii de către mulţi secretari de partid care în acelaşi timp îl dădeau zor cu... prietenia popoarelor. În august 1976, la Chişinău, tovarăşul I.I. Bodiul, care interzisese închizitorial circulaţia cărţilor româneşti pe teritoriul Moldovei sovietice şi care îi strivea fără milă pe "românizatori", îi spunea fariseic lui nicolae ceauşescu : „Nutrim profunde sentimente de prietenie faţă de poporul român", iar în decembrie 1976 Ivan Ivanovici, cunoscut la noi ca mare "iubitor" de melodii populare româneşti (îl răstignea, bunăoară, pe N. Lupan pentru faptul că difuza asemenea melodii "subversive" la postul de radio Chişinău), declara la Bucureşti că a rămas profund mişcat ascultînd "splendida muzică populară românească" şi îşi încheia alocuţiunea cu o frază de-a dreptul cinică : „Sîntem foarte fericiţi că avem un asemenea prieten şi că în dumneavoastră avem un vecin şi un frate — poporul român" („Sub semnul prieteniei frăţeşti româno-sovietice", Editura politică, Bucureşti, 1977). Cam aşa venea apa de ploaie...acidă: trăiască în veci prietenia moldo-română, pe care am sugrumat-o eu din faşă ! Iar stimaţii conducători români se făceau a nu observa că "prietenul" lor abia scotea din gură cîteva cuvinte româneşti...

Secretarii de partid Z. T. Serdiuc, S. S. Zelenciuc, N. G. Koval, D. G. Tkaci, E. S. Postovoi, I. I. Bodiul, pentru a vorbi numai de cei mai mascaţi cavaleri ai românofobiei, vedeau în fiecare basarabean, mai ales în scriitorii progresişti, ceea ce numeau ei „rumânskaia dušonca", iar în transnistrienii ajunşi, în sfîrşit, la limanul cu flori şi cu lumină al limbii române întrezăreau nişte trădători ai „norodului moldovenesc". În odiosul lor articol „Do conţa iscoreniti burjuaznii naţionalizm v tvorcestve moldavskih pisatelei", scris la porunca lui N. G. Koval, pe atunci prim-secretar al C.C. al P.C.M., şi apărut în „Sovetskaia Moldavia" din 25 septembrie 1984, Ion Canna-şi Ion D. Ciobanu (ultimul, de bine ce a făcut ordine în limbă, nu ştie nici azi cum îl cheamă - Cioban? Ceban? Ceaban ?) îl învinuiau pe Em. Bucov că "polizuetsia rumânskimi slovami", iar lui B. Istru îi aduceau acuzaţia că... nu-i vorbeşte de rău pe români : „Rumân on izobrajaet bezobidnimi liudimi, cotoriie nicacogo serioznogo vreda narodu ne prinesli". Discriminare rasială în plină societate... socialistă ! Pentru ura lor faţă de români şi faţă de limba română aceşti doi „corifei" au fost „năgrăduiţi" cu ordinul Lenin.

Această politică de duşmănie faţă de români şi de eprimarea creştinilor care nu vedeau nici o deosebire între cele „două limbi", politică promovată prin toate mijloacele şi la toate nivelurile oficiale, a buimăcit lumea, a lăsat urme înveninate în conştiinţa unei părţi a populaţiei moldoveneşti.

4. ...Şi consecinţele ei

Cu vreo doi ani în urmă, într-o alimentară, am asistat la o scenă cît se poate de nepiăcută. S-a apropiat de tejghea un cetăţean şi a rugat-o pe vînzătoare să-i dea şi lui "nîţică telemea". Vînzătoarea, o moldoveancă, l-a zăpsit îndată că-i român adevărat (prea... normal vorbea !) şi l-a retezat-o scurt, cum învăţase de la „fraţii mai mari" : „Govorite po-russki !" Românul l-a explicat politicos că-i şofer de cursă lungă şi că ştie el un pic ruseşte, însă nu poate cere telemea în această limbă. Atunci vînzătoarea, educată la şcoala de comerţ în spiritul "prieteniei dintre popoare" a întors-o pe "moldovenеşte": "Noi ţigani nu abslujim !" Românul s-a făcut verde şi n-a mai putut îngîna nimic. Am vrut să intervin, dar mi-am zis că n-are nici un rost - nu vînzătoarea era de vină, ci capetele pătrate care au cultivat în Basarabia dispreţul şi ura faţă de poporul român.

Iată şi alt caz...memorabil. Mă aflam la autogara din Bălţi cu bilet cumpărat în prealabil pentru un autobuz de Chişinău. Şedeam pe o bancă şi mă gîndeam cum să mai scurtez din timpul rămas pînă la plecarea autobuzului. (De la o vreme nu mai pot hoinări împăcat prin oraşul copilăriei mele, îmi este oaracum să nu mai aud pe străzile lui limba cu care m-am născut.) La un moment dat zăresc un autobuz (altul, nu "al meu") care urma să plece peste cîteva minute. Mă apropii şi îl întreb pe şoferul din cabină în cea mai obişnuită limbă : "N-ati putea să mai luaţi un pasager?" Să-mi spună cititorul acestor rînduri — nu m-am adresat eu într-o moldovenească literară ?. Ei bine, şoferul a gîndit aşa cum gîndesc mulţi, cum a fost învăţat să gîndească:" Coreşul ista tocino-l român, lan să-l dau eu pricuriţi ! Şi trîntindu-mi uşa în nas, mi-a răspuns cu repulsie: "Noi pasageri nu luăm, noi luăm pa-sa-jiri !". Am avut senzaţia că mi se prăbuşeşte pămîntul sub picioare. Doamne, nu da omului cît poate să rabde ! Vasăzică eu, un localnic, un coborîtor din astenitorii plugari ai acestui „picior de piat", eu, nepotul lui Ştefan Ploaie de la Mihăileni, am fost luat drept turist străin de către un alt localnic ! Localnic eu, localnic şi el, eu din Mihăileni, el, cine ştie, poate tot din Mihăileni, însă vorbim în limbi diferite ! Eu, bineînţeles, într-o limbă „stricată" — română...

L-am lăsat în plata domnului pe şofer. Cine dintre noi şi de cîte ori n-a fost luat drept străin în oraşele noastre ? Dacă vorbeşti ruseşte, e bine şi frumos ; dacă vorbeşti moldoveneaşcă stricată, e tot bine şi tot frumos, nici asta nu prea supără. Cine l-a învăţat pe şoferul meu să vorbească păsăreşte ? De fapt, nimeni. Ce l-a deprins cu această „limbă" ? Mediul rusesc şi teama că, vorbind omeneşte, „stăpînii" îl vor lua drept român. N-au ce căuta românii pe teritoriul „lor" ! Nu le-a vorbit Molotov despre „unitatea seculară(!) a Basarabiei cu Republica Sovietică Ucraineană" ? Şoferul în cauză este mai curînd un lipsit de putinţa de a gîndi normal, un ins rusificat fără voie. Dacă nu este cu totul depersonalizat şi deznaţionalizat, el mai păstrează şansa de a se smulge din întuneric.

Periculoşi în cel mai înalt grad sînt mancurţii eronici şi supermancurţii sofisticaţi care, însetaţi de carieră, nu au deloc interesul de a scoate poporul la lumină, dimpotrivă, sînt interesaţi să întreţină în mintea oamenilor simplі ideea pe care le-au insuflat-o „stăpînii" din vîrful piramidei : limba voastră, aşa cum o vorbiţi voi, este moldovenească şi nicidecum română (proastă, proastă, dar a voastră).

Dacă n-ar fi lipsiţi de orice scrupule şi dacă le-ar fi cît de cît milă de neamul acesta oropsit, ei le-ar spune altfel : oameni buni, v-aţi obişnuit să vorbiţi o limbă sterilă, chinuită, stricată, rusificată ; renunţaţi la felul acesta de a vorbi, asta nu-i limba moldoveneaşcă, moldoveneasca este o limbă curată şi ne se deosebeşte prin nimic de cea română. Dar cine să le spună oamenilor adevărul ? Cei care l-au mînţit cu neruşinare toată viaţa ? Însetaţii de carieră ? Lacheii ? Pe nemernicii aceştia i-a înfierat marele cărturar transilvănean Simion Bărnuţiu cu aproape o sută cincizeci de ani în urmă : „...aceştia sînt datori a lătra pentru osul ce li-l aruncă străinii ca să latre pe fraţii lor şi să muşte naţiunea şi pe mama lor însăşi".

Îi rog pe moldovenii deprinşi a munci cu temei şi a grăi cu tîlc să nu se încreadă în vorbele mieroase ale acestor farisei. Să nu uite că fariseii de azi sînt vrăjmaşii de ieri, care le-au năruit lăcaşurile sfinte, l-au prădat de datinile strămoşeşti, le-au înveninat glia, le-au spurcat graiul şi s-au îndîrjit să le smulgă sufletul.

VALENTIN MINDICANU

(Va urma)

Întrebări pe stomacul gol

M-am întors din grădinile de la Kubach Pindi

De cîteva săptămîni nevastă-mea frecventează, siderată, cursurile gurului Diddha Venkataramanigugu (se citeşte cum se scrie). Gurul s-a născut la Ploieşti unde i se mai spune pînă astăzi Mitiţă Feştilă, ceea ce denotă un familiarism jenant pentru cineva care a urmat şcoala de eupraxie transcedentală în grădinile de la Kubach Pindi. Oricum, buna mea soţie m-a asigurat că e vorba de un erou. La titlul de erou, am observat eu, se poate ajunge pe mai multe căi. De pildă, începi prin a fi activist de partid, îţi pierzi carnetul la „transcendentali" şi apari în zilele revoluţiei ca disident. Dacă ai puţin noroc, ajungi şi ministru.

Metoda lui e simplă şi o poate folosi oricine (inclusiv militarii) : mai întîi te întorci prin meditaţie la condiţia primordială (Kavach Kiki), unde te scuturi de balastul pămîntesc (Kavach Kuku) şi treci în somnul treaz al eternităţii (Kavach Kavach).

— Şi dacă nu te trezeşte nici doctorul Arseni ?

— N-ai înţeles nimic, a oftat nevastă-mea cu acea facultate a femeilor de a descoperi explicaţii simple acolo unde ştiinţa nu vede decît întuneric. Totul e să te gîndeşti că eşti ceea ce nu eşti. De pildă, stai pe un scaun şi îţi imaginezi că eşti un cîine. Un cîine negru.

— Prefer unul alb. Ţine la tăvăleală.

— Sau, mai degrabă, îţi închipui că eşti un fruct. O pară ! Şi zaci în liniştea ei vegetală fără dorinţi, fără căinţi...

— Şi cînd simt că m-am copt, îmi dau drumul ?

La asemenea întrebări, nevastă-mea îmi aruncă o privire încărcată de milostenie tandră, cum se mai întîmplă cînd întîlneşti un copil timpit, politicieni idealişti, sau un Trabant în raliu internaţional.

— Eşti un retrograd, bărbate. Toată lumea bună a Bucureştiului se întoarce pe drumul lui Ribhu în grădinile de la Kubach Pindi. Aici întîlneşte opt Manas din care Dharana trece în Dhyana, iar dacă totul merge bine, Tattwasul se confundă cu Parusha. Simplu !

Dar m-a convins cumnatul meu care mi s-a jurat (cu martori) că de cînd se simte gîscă sălbatică i-a trecut constipaţia şi frica de avioane. Aşa că m-a luat cu el în grădinile de la Kuvach Pindi (Bl. M-4, ap. 52), unde pentru început am fost sfătuit să devin pasăre Chik-Chak şi peşte ferestrău. Am refuzat cu hotărîre. Profundele mele sentimente patriotice m-au îndemnat să-mi aleg numai rase şi varietăţi naţionale. Astfel, m-am străduit să fiu pe rînd : Bălţată românească, scrofiţă de Bazna, Ciobănesc mioritic, Merinos de Palas, Frumos de Voineşti, Mălăiaţă de Braşov, Timpuriu de Băneasa şi cu unele eforturi (notate pozitiv de soţia mea), tăuraş de Oradea. Am depăşit faza Kavach-Kiki şi am prins ceva din Kavach-Kuku, cînd a sosit salvarea ! Deunăzi, la televizor, domnul Venkataramanigugu a apărut însoţit de patru bărbi albe şi trei minijupe şi ne-a anunţat cu regret că-şi întrerupe cursurile. Misiunea lui e mai înaltă, de aceea a înfiinţat Partidul agrarian de eudemonie transcedentală (vezi Dicţionarul de neologisme).

Am revenit fericit la aspirină şi interviurile domnului Petre Roman.

N.A. Cumnatul a continuat exerciţiile prin corespondenţă. De curînd ne-a telefonat fericit că intră în concediu prenatal. E la Spitalul nr. 9 unde a căzut cloşcă.

LIVIU TIMBUS ■

After 10 years, again about:

Blocul numit „Accidentul B 47"

Blocul 47 din Bucureşti, Şos. Pantelimon nr. 256—258 are subsol, parter, mezanin şi 7—13 etaje. La parter şi mezanin se află spaţii comerciale. La etaje se găsesc 334 apartamente proprietate personală. A fost proiectat de Institutul Proiect Bucureşti. Execuţia a început în mai 1975. Preluarea apartamentelor de către beneficiar — Întreprinderea de construcţie şi vînzare a locuinţelor — pe bază de procese verbale de predare-primire s-a încheiat în ianuarie 1977.

La cutremurul din 4 martie 1977 blocul a fost grav avariat constatîndu-se : beton dislocat cu armătură flambată în stîlpi, atît la parter, cît şi la etajele superioare ; fisuri şi crăpături înclinate în grinzi şi pereţii din beton armat ai puţurilor de ascensor, crăpături în elementele de rezistenţă ale caselor scărilor, mai ales la primele două niveluri : strivirea betonului la partea inferioară de lîngă reazem a grinzilor de peste mezanin ; pereţi din BCA cu crăpături şi deplasări.

Odată cu începerea lucrărilor de identificare a avariilor din cutremur şi de realizare a consolidărilor au ieşit la iveală o mulţime de vicii ascunse de execuţie, mascate de tencuieli şi placaje.

Viciile neascunse : pereţi strîmbi şi prost poziţionaţi, etaje mai scunde decît era prevăzut în proiect, sisteme de aerisire care nu funcţionează etc. nu intră în discuţia pe care o propunem aici. Ele sînt inadmisibile, e drept, au însemnat cheltuieli suplimentare pentru locatari, sicîieli, nervi, însă nu le pun viaţa în pericol.

În urma cutremurului, s-a trecut la consolidarea blocului. Aceasta s-a făcut fără un proiect de execuţie, după nişte schiţe de principiu. Lucrarea a fost urmărită mai mult de locatari, ingineri de meserie, în timpul lor liber. Executantul lucrării, ICM 5, a dat dovadă pe parcursul acesteia de totală lipsă de responsabilitate. Fotografiile care stau mărturie în dosarele penale 3978/1978 şi 3115/1979 de la Judecătoria Sectorului 2, Bucureşti şi dosarul civil 6347/1984 de la Procuratura Capitalei, Secţia 3 civilă arată că din cele aproximativ 60 la sută de grinzi avariate, doar jumătate sînt consolidate. În subsol, diafragmele sînt fisurate şi cu betonul segregat. Stîlpii cu goluri la noduri, umplute cu cîrpe şi resturi de BCA, cu armătura flambată au fost placaţi în loc să fie cămăşuiţi. S-a încercat să fie ascunşi de tencuieli sau placaje. Tot din aceleaşi fotografii reiese că s-a încercat o mimare de consolidare, după metoda văzînd şi făcînd. Armăturile de consolidare au fost puse de formă, fără să li se asigure continuitatea. Zidăria e pornită de la locul ei. Cei care au avut posibilităţi financiare au încercat s-o dreagă. Fisurile au reapărut.

La cutremurul din august 1986, ne spune inginerul Cristian Ciorică, unul din locatarii care s-au ocupat îndeaproape de urmărirea consolidării, a fost un coşmar. Scările se băteau una de alta, pereţii crăpau sub ochii noştri, placajele cădeau. Eram convins că pentru familia mea şi pentru toţi locatarii blocul pe care i-am plătit cu economiile noastre de ani de zile ne va fi mormînt. S-a decretat că în august 1986 n-a fost cutremur. Asta pentru ca ADAS-ul să nu plătească despăgubiri.

Solicitat pentru expertiză tehnică, Inspectoratul General de Stat pentru Investiţii şi Construcţii a alcătuit un dosar cu sute de pagini care susţine cauza locatarilor în procesele care au avut loc. La vremea respectivă, deşi toate argumentele tehnice îndreptăţeau tragerea la răspundere a vinovaţilor pentru gravele greşeli de execuţie, pentru iresponsabilitatea cu care au fost executate consolidările, văzîndu-se că problema e de anvergură, că implică funcţii şi răspunderi financiare şi penale importante, procesul s-a aminat şi în cele din urmă s-a casat.

Situaţia locatarilor din Bl. 47 din Şos. Pantelimon nr. 256—258 a fost pur şi simplu ignorată. Această soluţie, bizară şi iresponsabilă, face în acelaşi timp abstracţie de viaţa a zeci şi sute de familii, a peste o mie de oameni care au investit bani şi speranţă într-o casă.

Sîntem în apartamentul familiei Ciorică. După ce am văzut şi fotografiile din dosare, după ce am fost şi în alte apartamente şi ni s-a ex-

Alertă la Vama Ostrov

15 martie 1990. La punctul de trecere a frontierei de la Ostrov, judeţul Constanţa, s-au înregistrat, pe parcursul a 24 de ore, 448 de persoane şi 137 de autoturisme care ieşeau din ţară, spre Bulgaria, şi 420 de persoane cu 91 de autovehicule care se întorceau din străinătate. Ştirea ne-a suscitat interesul, motiv pentru care am poposit a doua zi la vama respectivă.

La primele ore ale dimineţii, puţină lume pleacă peste graniţă. Dar şi mai puţină se reîntoarce. Stăm de vorbă cu domnul Alexandru Dinu, şeful vămii. Se vede după figură că este destul de obosit. Ne interesăm care-i cauza.

— Sîntem destul de puţini vameşi la acest punct, cu toate că noi am solicitat în repetate rînduri forurilor noastre tutelare să ni se suplimenteze schema.

— Totuşi, acum este ora 11,00 şi nu am văzut nici o maşină, în afară de cîteva persoane, per pedes.

— Este adevărat, dar la primele ore ale dimineţii au fost în vamă cîteva zeci de automobile. Abia am terminat acel prim lot. Să vedeţi ce se întîmplă după-amiaza şi chiar în faptul nopţii.

— Se aglomerează ?

— Categoric. Apar maşinile cu zecile, cu sutele...

— Există vreun motiv anume ?

— Ne gîndim că turiştii români bănuiesc că la asemenea ore noi sîntem mai obosiţi şi devenim mai puţin exigenţi.

— Au motive ?

— Nu prea. Meseria-i meserie, cu toate tarele ei. Uneori, şi nu chiar rar, şi cu satisfacţiile ei.

— Aţi putea să ne prezentaţi o situaţie din care să rezulte cîţi turişti români au trecut graniţa în acest an ?

— În ianuarie 1990 au ieşit 700 de turişti şi au intrat tot atîţia, faţă de 75 şi, respectiv, 102 persoane în ianuarie 1989 ; în luna februarie, 2 000 au plecat şi 1 700 au venit (anul trecut, se înregistraseră 97, respectiv, 108) ; în prima decadă a lunii martie au trecut graniţa 1 500 şi au venit 1 200 de turişti români.

— Într-adevăr, cifrele sînt destul de concludente. Conform reglementărilor legale actuale, fiecare turist beneficiază, o singură dată pe an, de posibilitatea de a schimba 1 500 lei cu paşaport, sau de 250 lei la micul trafic. De asemenea, se pot scoate din ţară bunuri în valoare de 1 000 lei pentru fiecare persoană cu paşaport şi de 300 lei cu permis de mic trafic. Sînt respectate aceste reglementări ?

— Marea majoritate a cetăţenilor români le respectă. Dar sînt destui şi din cei care, călătorind spre Turcia, cu tranzitarea Bulgariei, încearcă să scoată cantităţi mult mai mari de bunuri.

— Ar trebui să precizăm că aceste bunuri se referă la cele aflate în folosinţa nemijlocită a proprietarilor lor, şi nicidecum pentru a fi valorificate dincolo de graniţele ţării.

— Este foarte adevărat.

— Vă rog să daţi cîteva exemple de cazuri de încălcare a normativelor legale.

— Aş începe cu aceia care au vrut să scoată bani din ţară. Se ştie că, după noile reglementări, nemaifiind adeverinţe de schimb, cetăţeni români nu mai au voie să ducă peste graniţă bani. Cu toate acestea, în ianuarie-februarie 1990 s-au încheiat 13 procese-verbale de încercare de trecere a unor însemnate sume de bani. Astfel, Kiraly Doina şi Kiraly Petre din Cluj au ascuns 8 401 lei şi, respectiv, 7 800 lei. Sumele au fost confiscate. În plus, turiştii amintiţi au fost amendaţi cu cîte 2 000 de lei fiecare ; Ilie Olteanu din Piteşti avea 18 300 lei ; Gheorghe Zica din Dîlga 10 600. Exemplele ar putea continua...

— Dar vă loviţi şi de cazuri în care sînteţi obligaţi să stopaţi trecerea peste graniţă a unor bunuri materiale „excedentare" ?

— Categoric. Azi dimineaţă, de pildă, cetăţeanul Dumitru Vasilescu din Călăraşi avea în portbagajul maşinii 7 roţi de căşcaval (63 de kg ? ! — de unde, oare, că pe piaţa municipiului asemenea bunătăţi nu prisosesc, încă ?), 9 aparate de fotografiat „Smena" noi şi 5 canistre cu benzină.

— Ce-aţi făcut cu ele ?

— Omul s-a întors din vamă, le-a lăsat undeva, poate acasă, poate în altă parte, şi a revenit. Dar, ceva mai „uşurat "

— Alte cazuri ?

— Vă invit în magaziile vamei. Pînă la 31 decembrie era suficientă o singură încăpere, iar după 1 ianuarie 1990 au devenit neîncăpătoare chiar două magazii. Uitaţi aici, 9 planetare de autoturism Dacia şi 15 garnituri de lenjerie de pat, nedeclarate la trecerea frontierei, dar descoperite sub bancheta din spate ; sau zecile de maşini de cusut, corturi noi, saci de dormit, lustre, alte planetare, zeci de garnituri de lenjerie, macrameuri, diverse produse din import, anvelope, truse auto în cantităţi... industriale şi, iarăşi, mari cantităţi de căşcaval. 27 de kg sînt ale lui Ştefan Purcărea din Cuza Vodă, alte 37 kg ale lui Bebe Harabagiu din Călăraşi...

— Ce faceţi cu aceste produse, mai ales cu cele perisabile ?

— Conform instrucţiunilor, produsele alimentare confiscate se păstrează 48 de ore, timp în care trebuie să vină o comisie de la Circumscripţia financiară din Constanţa pentru a fi valorificate. Dar, pentru că de la Constanţa pînă la Ostrov sînt 120 km, sînt şi cazuri cînd comisia nu ajunge în timp util, iar produsele se strică, deci, nu se mai pot valorifica. Din acest punct de vedere, cred că ar fi mai bine dacă o asemenea comisie ar veni de la Călăraşi, aflat la numai 12 km de Ostrov.

— Ce se întîmplă cu turiştii români care se înapoiază din străinătate, cu bunurile acestora ?

— Conform legislaţiei actuale, se permite introducerea în ţară a oricăror bunuri, excluzînd armele de foc, cartuşele, stupefiantele, substanţele toxice şi banii româneşti.

— Chiar şi moneda noastră naţională ?

— Da, pentru că la ieşirea din ţară nu trebuia să o scoată.

— Aţi întîlnit şi cazuri de altă natură, care să-i „dezavantajeze" pe turişti ?

— Nu-mi dau seama. Poate ar fi bine să mă refer la o familie din Suceava care, după declaraţiile acesteia, venind din Turcia, undeva pe teritoriul Bulgariei i s-ar fi furat unele bunuri, cumpărate din Istanbul, declarate la graniţa turco-bulgară, dar dispărute pînă la punctul de trecere a frontierei de la Silistra. Datorită lipsei din inven-

plicat ce s-a întîmplat după cele două cutremure, mărturisim că ni se face frică. Un cutremur care ar putea interveni în acele clipe ar nărui blocul.

Ioana Ciorică, mamă a doi copii, ne spune : Nu mai rezist psihic. Singura mea dorință este să mă pot muta în altă [illegible], să dorm liniștită. Am [illegible] 200 mii lei. Nu mai [illegible]ează eforturile. Sîntem [illegible]puși să cedăm apartamentul în schimbul altuia cu chirie. De fapt sînt hotărîtă împreună cu familia să plecăm din casă, chiar dacă ar fi să dormim pe stradă. Nu se poate să fim lăsați în situația asta.

În glasul doamnei Ciorică se simte disperarea.

Să ne aducem aminte. La începutul lunii august, 1977, prin centrul orașului, pe bulevardul Magheru, înconjurat de o suită dispusă să-i facă pe plac indiferent ce cerea, ceaușescu dădea indicații despre cum să se rezolve consolidarea blocurilor avariate de cutremur. La 23 august, Capitala trebuia să arate festiv, ca și cum nu doar cu 5 luni în urmă muriseră sub dărîmături aproape cinci mii de oameni. Practic din acea zi consolidările s-au sistat. Blocurile care pînă la acea dată putuseră a fi cît de cît consolidate, cele la care lucrările începuseră încă din primele zile după cutremur, aveau oarecare siguranță. Celelalte, multe din ele, au beneficiat doar de operațiuni „estetice".

Oamenii uită ușor ce s-a întîmplat. Se iau cu altele, însă locatarii blocului 47, mai ales cei care știu cum s-au făcut sau cum nu s-au făcut lucrările de reparații trăiesc cu teroarea că un nou cutremur poate veni oricînd.

Și Ion Girniță, reglor la Întreprinderea de pompe Aversa, a rugat la interprindere să fie trecut pe o listă de priorități. Apartamentul pe care l-a cumpărat cu bani grei și pe care nici măcar n-a putut să-l vadă înainte de semnarea contractului este de nelocuit. N-are nici o șansă să primească altul. E proprietatea unui care nu știe cum să scape de o proprietate care l-a costat atîtea sacrificii.

Acceptăm ideea rebuturilor. Ele sînt posibile. Cînd apar, sînt înlăturate și uneori se impută vinovaților. Ce se întîmplă însă în cazul unui rebut — fiți convinși că nu exagerăm — de valoarea și dimensiunile unui bloc cu peste 300 apartamente ? Admitem că se găsesc vinovații, lucru ușor de altfel. Ar putea ei plăti vreodată contravaloarea acestuia ? Și cum s-ar rezolva în aceste cazuri situația locatarilor ?

Specialiștii ar trebui să se pronunțe asupra unui aspect : poate fi consolidat cu adevărat un bloc de mărimea blocului 47, atîta timp cît locatarii îl locuiesc ?

După cutremurul din 1940, un mare specialist în construcții, acad. Beleș, a publicat o broșură în care indica 18 blocuri care se vor prăbuși la primul cutremur important. La 4 martie 1977, 17 din ele s-au prăbușit, întrerupînd viața a mii de oameni.

În urmă cu 4—5 ani, am discutat cu unul din cei mai buni specialiști români în probleme de seismologie. S-a întocmit după 1977 o astfel de listă ? Da. Această listă fusese înaintată conducerii „superioare", însă, chiar după insistențe, asupra ei a pogorît tăcerea. **Pe această listă figurau circa 100 (o sută) de blocuri care la un cutremur similar cu cel din 1977 se vor prăbuși!** S-a mers deci pe ideea premeditată a acceptării unor victime.

Credem că această listă ar trebui adusă în actualitate, studiate posibilitățile de consolidare, de reluare a acestora de unde au fost oprite de darea din mînă a primului constructor al țării și de tăcerea slugarnică a inginerilor-activiști iresponsabili. De asemenea, blocurile care nu pot fi consolidate, vor trebui evacuate cît mai grabnic, locatarii acestora beneficiind de prima urgență în repartizarea unor noi locuințe. Este aceasta o problemă de stat, iar deciziile vor trebui luate — repetăm, cît mai grabnic — după consultarea unor comisii de adevărați specialiști. Ei există și, după cîte știm, au lista de clădiri-rebuturi întocmită. Ar trebui doar s-o scoată dintr-un sertar.

OPREA GEORGESCU ■

---

tar, i s-au oprit toate bunurile, inclusiv autoturismul (acestea sînt legile vamale bulgărești), reintrarea lor fiind posibilă numai după achitarea sumei de 4 000 leva.

Am trecut și eu granița, la punctul de frontieră de la Silistra. Cu pașaport în regulă, bineînțeles. Foarte binevoitori, vameșii bulgari mi-au relatat o serie de cazuri, care mai de care mai năstrușnice, dar pline de învățăminte pentru viitorii candidați la statutul de turist. Între acestea se regăseau și întîmplări de genul celor petrecute familiei din Suceava. Ce zic vameșii bulgari ? „Noi n-avem nimic împotrivă să se tranziteze bunuri de pe piața turcă, dar să fie declarate corect la vamă și să se regăsească în inventarul de părăsire a țării noastre. Altfel, se încalcă legea. Sau, un caz destul de curios. Chiar aseară am vămuit un automobilist din România. Am întrebat dacă are și alte bunuri în mașină, în afară de cele aflate la vedere. Ni s-a zis că nu. La control, însă, am descoperit nu mai puțin de 600 perechi de ciorapi-pantalon de damă. O avere ! Sau, altul, avea vreo 2 000 de pinze [illegible] bombaier. Într-un spațiu destul de restrîns. Se zice că singură pînză se poate valorifica, în Turcia, cu 4—5 dolari. E o avere !".

La înapoiere, la punctul de trecere a frontierei din țară, întîlnim familia lui Gheorghe Sima, depanator rtv din Călărași. Întrebăm de unde vine, cum s-a simțit în străinătate.

— Vai de capul nostru. Am vrut să ajungem în Turcia. Am stat 4 zile la graniță. Erau peste 1 000 de autoturisme din România, dar, într-o zi, nu primeau decît 30. Nu permiteau nici un fel de bagaj. Ne-am înapoiat fără să vedem atracțiile Istanbulului. Fără valută forte, nu ai ce căuta acolo.

Cazuri și... necazuri. Revoluția ne-a descătușat din chingile dictatoriale, ne-a deschis calea spre lumea largă. Putem să călătorim oriunde dorim. Dar nu oricum. Sigur că fiecare ar vrea să ajungă cît mai repede posibil peste mări și țări, este dornic să cunoască și alte lumi. Dar țara, secătuită acum, nu are posibilități să ne satisfacă, tuturor, vrerile. Ar trebui să înțelegem acest lucru. Și să mai avem puțintică răbdare. În definitiv plecînd într-o călătorie în străinătate, îți propui să cunoști oameni și locuri, viața materială, spirituală, socială a altor popoare. Așa este normal. Să poți să te reîntorci de acolo mai instruit, mai bogat în cunoștințe. Bineînțeles că, normal este ca drept mărturie a excursiei respective, să poți să-ți aduci și anume suveniruri. Dar, de la niște nevinovate obiecte, la încercarea de a te îmbogăți peste noapte este o mare diferență. Pe care legile scrise ori nescrise ale bunului simț le pedepsesc. Mai devreme sau mai tîrziu.

AUREL DAVID ■

Un lord în Gara de Nord

„Nene, dă-mi și mie un leu"

Mă uit în jos. S-a oprit lîngă mine. Șapte pe opt — spun eu — nu mai mult ; pedigree ușor de intuit. Fața măslinie — naivă, cu o senzație de șiretenie disimulată. Începe să recite : mama bolnavă, n-am bani de tren, am ieșit din spital, ce-ai avut, mi am spart capul — cum ? — cu tendonul — și ? — și am stat acolo o săptămînă, ride, rîd, minte, minți îi zic, dă din cap că nu — rîde, își pocnește mîinile una peste alta, trening zoios, picioarele goale, începe să țopăie în jurul meu — eu repet : nu aduc ploaia, ride, întinde mîna ; ce clasă o fi ? ar trebui să fie a-ntîiia, ori a doua ; în ce clasă ești, mă ? nu-s la școală... păi să tot ai vreo zece — am nene... da' mama a zis că nu că lasă că mai tîrziu că... știi să scrii ? dă din cap că nu ; ce scrie acolo ? — îi arăt firma florăriei de la intrarea estică a gării — ridică din umeri... cum te cheamă? Iucian; Iucian și mai cum ? Iucian... Își trage nasul, mă cotrobăie, îi întind o monedă mică. La un semn apar încă trei (de vreo nouăzece ani), o femeie cu fața pișcată de vărsat și atunci — de undeva de sus — mă văd ca o orhidee care se deschide încet — petalele întind mîinile lor căuș, murdare, mici, crăpate.

Pe o piață persană

Dacă înainte erau fără statut, ridicați de miliție, acum cerșetorii se legalizează. Corul lor (viitori electori de nădejde ai...) rămîne în fundal, împodobind în ghirlande răzlețe (de sărbătoare) peronul ; cîte unul (există, nu-i așa, un partid al cerșetorilor) sparge frontul comun și adoarme pe băncile portocalii, cu cerul înstelat deasupra și legea morală de asemeni. Alte secvențe din muzeul de ceară : mișcări browniene, particule în suspensie. Ca la țîrg: hai la moși, la moși, la moși — cu: inele, papioane, brățări, alvițe, ziare, cercei, poftiți cine mai dorește mangafaua, papagalul, spumă de drojdie, la marboro și bete, lalele cinci lei, zambile și viorele — zece, ojă, piepteni, mere, lozuri. Mai jos, lîngă scări, cu o demnitate aparte, lustragiul. Pulover roșu, un fir de mustață, cincizeci de ani, din spița veche a romilor, cu lada verde din lemn, sticluțele (multe) în stînga și în dreapta — ordonate în despărțituri speciale. Are pantofi impecabili lustruiți, ciorapi albi, — contrastînd cu pantalonii ieftini, șifonați. Pe ladă are lipite două gravuri: icoana Maicii Domnului cu pruncul în brațe și... mînăstirea de la Voronet. Un tip cu pantaloni bleumarini, de stofă, cămașă albă, cravată sobră, haină neagră de piele (parc-am mai văzut eu portul ăsta undeva...), tuns scurt — se învîrte în jurul meu și pînă la urmă spune : „nu doriți o mașină ?..." În stație la 110, 182, 105 coboară o țărancă (după vorbă, după port) cu vreo cincisprezece pîini stivuite în brațe și intră spre casele de bilete.

De ce vin oamenii în București ?

S-a înserat de-a binelea. Mă opresc în fața telefoanelor urbane. S-a oprit încă o persoană ; pe care mi se pare c-o recunosc : cu brîul de lînă, batic negru, fața — o tăbliță de lut ars, cu semne uitate. Două paporniște mari, din rafie împletită, acoperite cu șalul, așezate pe o cumpănă lungă din lemn lustruit de palme — încît să poată fi duse pe un umăr (balanță oarbă a justiției ?). Le lasă jos, dezleagă nodul, scoate o fisă din batistă, formează un număr, alo, Tudore, tu ești, Dorelule ? apoi io, Frosinica... cum ? aici, în București... cu trenul de dimineață... cum? la spital, la unchiu-tu — păi, cu rinichii, o să-l opereze, așa mi-au spus... Sala de așteptare este în „renovare". Pentru cît timp, nu se știe... Peronul de la linia 14 e transformat în sală de așteptare. Așezați față în față, pe două genți, un bărbat și o femeie mănîncă pîine cu ceapă, brînză și ouă — dintr-o pungă de plastic. Alții așteaptă în cerc, așezați și ei cum au apucat, aranjează în genți pijamale, lenjerie de pat (înflorată). Întreb o femeie de unde au venit, nu răspunde și continuă să-și aranjeze lucrurile în genți, vorbind cu cineva de alături ; același lucru se repetă peste tot : se tem. În urma lor — cînd se ridică — rămîn, ca după focul șatrei, borcane de gem, compot, heringi, hîrtii, sticle goale de rachiu, mucuri stinse — și mai ales etichete, multe etichete. Le culeg, o femeie se holbează la mine, îmi face un semn cu mîna la tîmplă, învîrtind-o ca și cum ar deșuruba un bec. Bărbatul de lîngă ea chiar mă întreabă de ce ; pentru colecție, răspund — și surîd.

Art. Prosop, Denumirea : Codrinel. Întrepr. Textila Pucioasa ; Lenjerie de pat, Coop. de producție COLORTEX Timișoara, Art. BALOTA, 230 lei, Centrala Confecțiilor Sibiu.

Interpelez alte persoane : Gorcea Marius, 19 ani, de la Ulmeni — Baia Mare, a bătut drumul numai pentru a ridica un colet de la Otopeni, care nu poate ajunge direct la Baia Mare ! Îmi spune că mulți vin să cumpere orez în București, fiindcă la Baia Mare nu se află... În spatele său, un carton pe care scrie (la Restaurantul Gării de Nord): „Cafea Capucino 12,00, Juice 6,00" — și pe scaune oameni cu pahare (250 g) pline cu un lichid portocaliu. Altceva — nimic, deocamdată...

Remus Tătaru — din Galați, încă militar în termen, a venit să-și rezolve niște probleme în legătură cu divorțul, în care i se pare că a fost nedreptățit. Nouă sau zece soldați, echipați cu arme, baionete, așteaptă la linia „1" trenul de Sibiu; fiecare așezat pe rucsacul său de campanie (în care poartă, bineînțeles, bastonul de mareșal). Unul ține rezemată cu grijă, de picioare — o servietă „diplomat" maro, care probabil nu-i aparține.

Dragomir Cristian, absolvent al Fac. de mașini hidraulice, Timișoara — stagiar la Hațeg, încearcă să se transfere la Caransebeș la Întrepr. Con[illegible]e de mașini — și pentru asta, are nevoie de aprobarea Centralei de profil din București... Asta l-a costat două nopți pe tren, nedormite. În timp ce-mi povestește mușcă dintr-un sandviș. În timp ce vorbește — la un moment dat nu mai văd — fața lui se suprapune peste cea a băiatului din Ulmeni, peste cea a bătrînei, a copilului, a țigăncii, astfel încît nu le mai deosebesc trăsăturile : acum este, numai el, Călătorul, care trece într-o [illegible]ecere, cum ar fi spus, pînă acum trei ani, cineva care, de atîtea ori, adesea lua trenul spre Pățîniș

București, Gara de Nord, 26.03.1990, orele — 18,00—22,00

MIHAIL GĂLĂȚANU ■

În boxa acuzaților — sistemul

TIMIȘOARA

Revoluția și reprimarea, văzute din sala procesului (II)

Peste o săptămînă, la 12 aprilie, se va relua Procesul de la Timișoara al celor 21 de inculpați dintre fostele cadre de securitate și miliție, trimiși în judecată pentru odiosul genocid săvîrșit în primul oraș răsculat al țării împotriva dictaturii ceaușiste și a regimului de teroare comunistă. După 2 săptămîni de maraton judecătoresc, instanța — care a lucrat, cum ați putut constata prin intermediul transmisiunilor radio și tv., la „ședință deschisă" cite 10 și 12 ore pe zi —, la 15 martie, după doar 2 zile de audieri de martori (atît de puțini prezentați), a amînat cauza. Oricine a urmărit ce s-a petrecut în sala procesului și-a putut da seama de oportunitatea acestei „pauze". Sperăm, nu o vacanță pentru completul de judecată și, cu atît mai puțin, pentru echipa de cercetare penală a organelor de procuratură care au întocmit inițial Rechizitoriul, pe baza căruia cei 21 au fost deferiți Curții Supreme de Justiție. Demersul de pînă acum se dovedește incomplet, dacă nu chiar superficial, procurorii neputîndu-se desprinde, se pare, de experiența trecută și astfel, dovedindu-se timorați, de numele și funcțiile unor persoane apărute în „vizorul" lor pe parcursul investigațiilor. (Sperăm să fie acesta motivul decît o posibilă realitate a unor manipulări). Planează neclarități — ce se impun a fi elucidate —, se ridică întrebări — ce au nevoie de răspunsuri ferme și drepte —, apar noi implicați și se ivesc alți și alți martori, care vor trebui aduși fie în boxa acuzaților, fie la bara mărturisirilor pentru ca Justiția, Dreptatea și Adevărul să se impună suveran în acest proces complex și complicat. Așa cum s-a cerut și se cere atît de insistent de la 22 decembrie încoace, Adevărul și numai Adevărul ne va purifica și va aduce liniștea peste biata noastră țară însingerată și devastată de seisme sociale și politice. Numai așa toți cei culpabili — iar Justiția își are mai întîi săi vinovați, Justiția, aceeași în componența de pînă mai ieri, cînd era o instituție din arsenalul apărării ordinii statului socialist și bolnavă de flagelul general al corupției — își vor găsi echilibrul și se pot recupera. Numai judecînd drept marile procese politice de azi, fără a cruța pe nimeni, indiferent de funcții și persoane, Justiția se poate reabilita. În zadar vehiculează unii — e chiar suspect și simptomatic — ideea marginalizării acestela de către activul de partid, de către securitate, atîta vreme cît se pot aduce munți de probe — de dosare și anchete — indubitabile ale unor sentințe nedrepte și subiective, dictate de felurite intervenții și interese ce dovedesc aservirea justiției.

Cine a tras, totuși, în timișoreni ?

Cum spuneam în articolul precedent, întrebarea esențială, și încă neelucidată a procesului, rămîne : „cine a tras, totuși, în timișoreni ?". Desigur, nimeni nu este naiv să creadă în conjurația celor din boxă — „securitatea nu a tras, miliția nu a tras !", dar au în favoarea lor, încă, lipsa probelor efective și indubitabile. Încă nu a fost arătat omul care a tras, arma cu care a făcut-o, victima pe care a răpus-o. Demersul spre acestea nu este însă imposibil, căile sînt deschise. Am reținut din răspunsurile, cel puțin, a doi inculpați — Sima Traian și Popescu Ion — la întrebările instanței, pe de o parte, că Securitatea județului Timiș dispunea de un efectiv de 240 cadre active, iar pe de alta că (în baza unei liste de încredințare de armament din magazia inspectoratului), 228 de cadre din miliție și securitate au primit, începînd cu data de 18 dec., arme. Dacă această listă există ori se poate reface este simplu, nu ? !, să se afle unde sînt, ce fac acum cei 228 ? Precum și toate cadrele din activul de securitate și miliție al județului Timiș, precum și cele din județele limitrofe trimise aici să ajute la restabilirea ordinii publice. Precum și ce armă din dotare a purtat. Cîtă muniție lipsește și aceasta se poate stabili. De la armă la tipul de glonț, iarăși nu este o distanță prea mare. (Oare nu s-au reținut gloanțe extrase din trupurile rănitilor ? La Spitalul județean din Sibiu am văzut destule, ca și pe mesele de lucru ale anchetatorilor din orașul unde nicu ceaușescu a dictat alt măcel). Cine să facă aceste expertize, dacă nu cadrele și laboratoarele de specialitate ale procuraturii ? Cine să le solicite decît instanța judecătorească !

Pe bună dreptate, timișorenii se simt, deocamdată, înșelați prin modul cum se desfășoară procesul (articolele din presa locală pe marginea lui stau mărturie, ele sînt fără menajamente). Deoarece ei au văzut în Piața Victoriei, în fața Operei, pe Calea Girocului, în Circumvalațiunii, în fața sediului comitetului județean p.c.r., între dispozitivele cu militari în termen (ai trupelor de securitate, de grăniceri, de pompieri, ai M.Ap.N.) tot felul de „tineri" mai copți, purtînd peste scurtele din piele ori gecile din fîș, mitraliere și alte sofisticate arme automate. Și au văzut și au simțit cum aceștia s-au dezlănțuit, precum declara unul dintre inculpați că ar fi auzit în noaptea de 17/18 decembrie, „ca la Beyrouth". Dar unde sînt probele juridice ?

Cu o abilitate și o tenacitate inimaginabile, de la Macri la Corpodeanu și Ghircoiaș, se păstrează „consensul" tăcerii asupra celor 8D, celor 8 Dispoziții de luptă organizate și amplasate în 8 zone ale municipiului, acolo unde se aflau punctele fierbinți ale revoluției sau pe căile de înaintare ale oamenilor muncii dinspre platformele industriale spre centru, unde se desfășurau manifestațiile. Cînd nu le pot tăinui sub masca lui „nu știu", „nu cunosc" — Popescu, de pildă, n-are încotro și mărturisește că, la ordin, a trebuit să se ocupe de multiplicarea, în 7—8 exemplare, a hărții cu amplasarea acestora — se împinge toată vina spre cel care nu mai este în viață, spre gl. Nuță („mortul e de vină" cum spune românul). A aduce, după caz, fie în boxa acuzaților, fie la bara martorilor pe toți lucrătorii de securitate și miliție din localitate, dacă nu toate, cele mai multe dintre enigme s-ar lămuri, cu siguranță. (Timișorenii se simt ultragiați prin a-i vedea circulînd liber pe străzi, cei mai mulți sub un singur „travesti" cosmetic : cine a avut înainte mustață și-a ras-o, cine n-a purtat — și-a lăsat-o să crească).

Printre altele și aceea a componenței și acțiunilor „plutonului de intervenție", format din 30 sau 40 de cadre ale inspectoratului M.I. din ordinul lui Popescu Ion, pe data de 16 dec. după-amiaza, în baza „Planului unic dinainte stabilit", în conformitate cu Ordinul Ministrului de Interne 0.2600 din 1988 ce cuprindea „modul de acțiune, în caz de tulburare gravă a ordinii publice" și a cărei comandă, potrivit art. 6, o avea „numai inspectorul șef al inspectoratului județean al M.I." Plutonul, chipurile, neînarmat, dotat decît pe jumătate față de cele prevăzute în regulament. N-ar fi avut decît „combinezonul de apărare, scutul de protecție din material plastic, casca de protecție, bastonul de cauciuc" și fără „mănușile de piele cu pilitură de plumb, pistolet, pumnal, 2 arme de vînătoare, arme și spray-uri lacrimogene", cît despre „bastoane cu șocuri electrice", nu poate fi vorba în mod absolut, deoarece Timișoara nu deținea încă asemenea arme ultramoderne. Așa, „neînarmat" plutonul condus de cpt. Dorneanu, deși a fost bătut măr de manifestanți, venind la inspectorat plin de groază și de lacrimi, „a reușit, totuși, declară șeful său, pozeorul cel mai nevinovat și neimplicat în reprimare, să împrăștie grupul de cetățeni adunați în Piața Maria". Unde este Dorneanu în momentul de față? El nu apare nici în boxă, nici între martori ?

Timișorenii, ca și noi, cei de la „balconul presei", au așteptat, zile întregi urmărind ziarele și transmisiile TV de la ore tîrzii, să afle adevărul în legătură cu armata, cu trupele M.Ap.N. Cît și cînd au tras ? Care divizii ? Din ordinul cui ? Este una dintre datoriile profesionale și morale de substanță ale justiției în acest proces. Și o replică absolut necesară, bătăritoare, dată celor din boxă, planului lor bine ticluit de incriminare exclusivă a armatei în săvîrșirea genocidului de la Timișoara. Sînt cîteva momente ce trebuie corect clarificate, precum și rolul persoanelor ce apar a fi implicate în cadrul acestora. În noaptea de 16 decembrie, orele 21, col. Rotariu, comandantul garnizoanei Timișoara i-a telefonat sau nu lui Popescu Ion, avertizîndu-l că ceput să strige „Armata e cu noi", dar pînă atunci ? Justiția rămîne să stabilească punct cu punct toate rolurile și astfel

Nici un vinovat să nu scape

Înțelegem că responsabilitatea celor care cercetează faptele și persoanele implicate în tragicele evenimente din decembrie 1989, ca și a celor care le judecă în vederea aplicării pedepselor meritate este enormă. În fața vieții și a Istoriei, în fața memoriei celor jertfiți și în fața noastră a celor supraviețuitori pentru a le împlini scopul jertfei. La Timișoara este, înțelegem, un Nürnberg ; reprimarea a fost consecința unui sistem politic, cei vinovați de crimă au îndeplinit un ordin și o misiune. De aceea nu pot compare în boxă decît toți cei vinovați împreună, toți cei care, nemijlocit sau mijlocit, deliberat sau nu, au participat sau au favorizat genocidul. Chiar acuzații — majoritatea cu studii de Drept și majoritatea anchetatori de profesie —, au sugerat aceasta. Explicînd situații, răspunzînd la interogatorii, ei au pronunțat numeroase alte nume.

E drept să fie cercetate, și, după caz, să compară, în mod egal, în boxa acuzaților. Iar alții, la bara martorilor, făcînd lumină în ceea ce este încă umbră. Tomuș Mihai a condus brigada de securitate, formată din 11 plutoane, care a păzit sediul județenei p.c.r. în primele zile ale revoluției. Sopon Vasile a executat, pe 17 dec., ordinul lui Popescu Ion, de a se deplasa cu cele două A.B.I. ale securității în Piața Operei pentru a-i împrăștia pe demonstranți. Nicolici Dan, șeful serviciului de informatică și documentare al Departamentului Securității Statului a făcut parte efectiv din echipa operativă de anchetare a celor arestați, atît în penitenciar, cît și în arestul miliției, ca și lt. col. Glăveanu Nicolae, ca și maiorul Carașcă de la Direcția de cercetări penale a Departamentului, ca și maiorul Mavru Nicolae, șeful serviciului filaj, dar însărcinat să ajute la cercetări (erau doar atîția arestați — 700—800, cum chiar cei din boxă ne-au precizat), alături de col. Roșiu și de col. Tudor Stănică de la serviciul judiciar al I.G.M. Pentru informații interne au lucrat și lt. col. Pop Ioan și maiorul Pop Vasile, și cpt. Bărbulescu Adrian. Pe Teodorescu Filip l-au însoțit și ajutat col. Dumitru și mr. Turcu, iar pe Anastasiu Gabriel — col. Cîntărețu și mr. Pele. Ni se pare firesc și normal să fie cercetați și să dea socoteală și membrii „echipei de la B[illegible] reșți" venite să ajute la „restabilirea ordinii" în Timișoara, la depistarea liderilor, instigatorilor, spionilor meniți să destabilizeze regimul politic al lui ceaușescu. Chiar dacă aportul și rolul au fost diferite.

Procesul acesta nu se poate încheia ușor, procesul acesta nu se poate elucida complet, fără elucidarea misiunii și aportului procurorului general adjunct, procurorul șef al Procuraturii militare, gl. Gh. Diaconescu, în zilele genocidului, prezent, de asemenea, în orașul răsculat. Dacă în Rechizitoriu nu s-a suflat o vorbă despre acest fapt, în schimb, în decursul procesului, numele său a fost pronunțat destul de des, atît în declarațiile și interogatoriile inculpaților, cît și depoziții de martori. Dacă nu mai există nici un dubiu, nici o neclaritate în legătură cu răpirea celor 40 de cadavre din morga spitalului județean, transportul lor clandestin la București și arderea în crematoriu, în cea mai mare taină, rămîne încă o enigmă — ce se află, se pare, în seiful procurorului Diaconescu — cine erau în timpul vieții cele 40 de cadavre ? După ce criterii au fost selecționate acestea și nu altele pentru incalificabilul act ? ! De neînțeles este de ce a tăcut pînă acum, pînă la vehicularea numelui său în proces, gl. Gheorghe Diacon[illegible] ? Deși timișorenii și z[illegible] întrebau insistent și disperat „unde ne sînt morții ?", unde sînt morții Timișoarei ?" Declară acum ziarului care a întrebat cel mai apăsat acest lucru, că este în posesia, că a păstrat ceea ce Ghircoiaș a distrus — dublura actelor medicale ale celor uciși și răniți, întrați pe porțile spitalului județean, formele așa-zis legale, ticluite pentru cei arși. Ciudat că nu le-a pus de la început la îndemîna echipei de procurori investită chiar de către organul pe care îl conduce, Procuratura militară, să întreprindă cercetările și ancheta penală în vederea trimiterii în judecată a vinovaților de genocid de la Timișoara ? Acum este dispus[illegible] le pună la îndemîna instanței. De ce pînă azi, nu ? În sala procesului s-a vorbit mult despre „frontieriști", tot la fel cum se vorbește și în culiscle lui, pe străzile Timișoarei. Se zice, o parte dintre ei erau acei oropsiți ai soartei, de prin toate colțurile țării, care încercînd să treacă frauduios granița au fost prinși, iar în loc să înfunde pușcăriile, erau convertiți să lucreze pentru securitate. Familia îl credea prin Canada iar ei erau provocatorii cu sta[illegible] de parta și domiciliu forțat în municipiul de pe Bega. Se pare că o parte dintre arși au fost ei !

Sînt încă multe și multe enigme de lămurit prin Procesul de la Timișoara, de fapt, prin procesele de la Timișoara. Sperăm ca judecarea lui Ion Coman și a celorlalți activiști implicați tot aici și în direct legătură cu cei deocamdată, 21, să aducă toate lămuririle.

CICI IORDACHE-ADAM

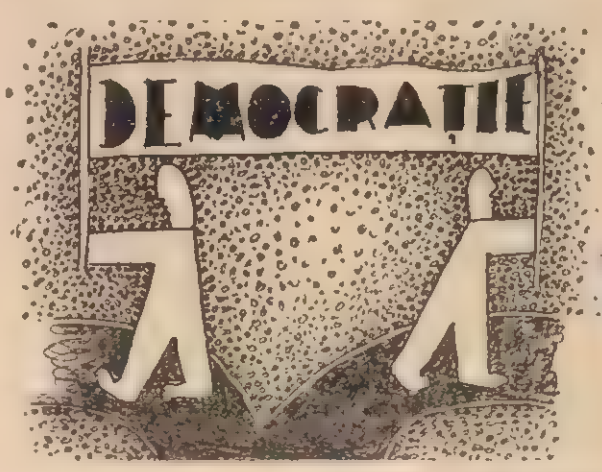

Caricatură de HORIA POPP

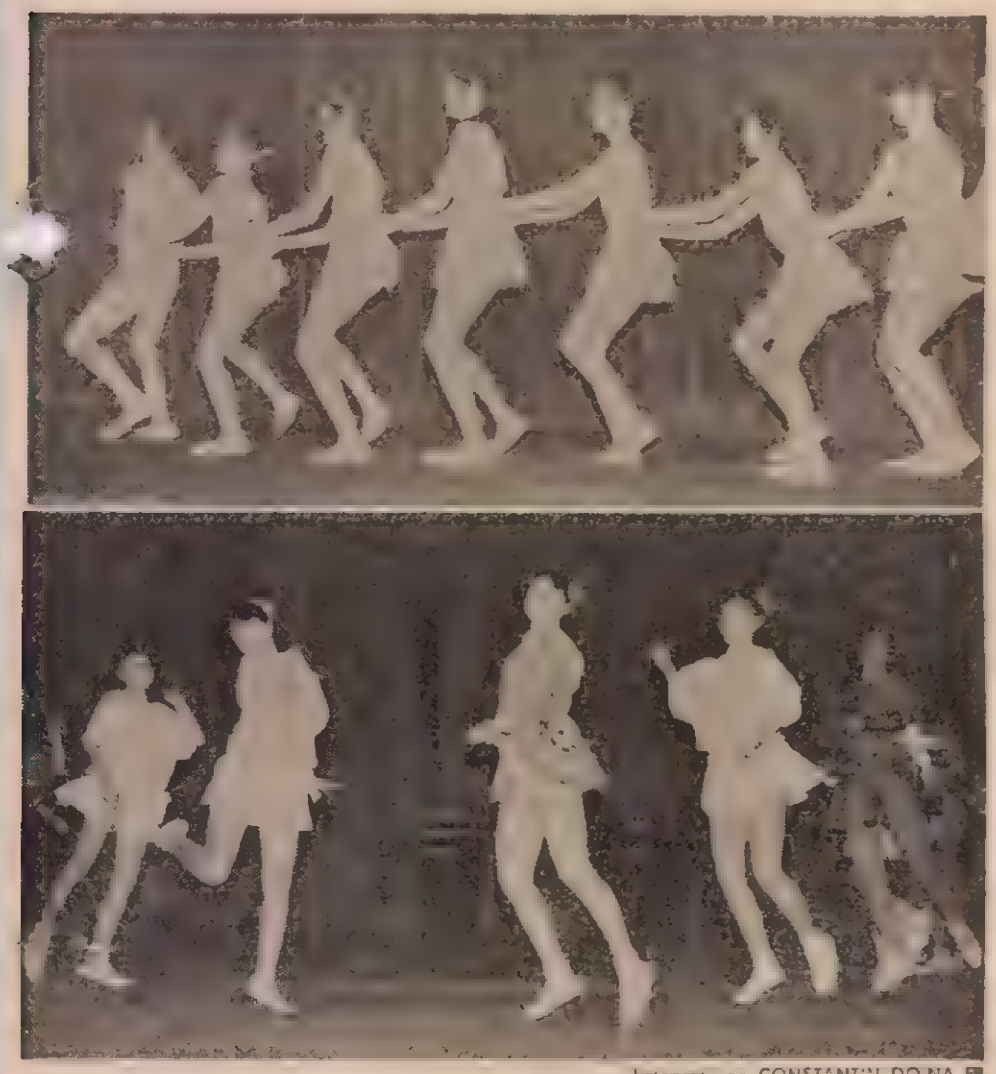

Fotografii de CONSTANTIN DOINA

Vîrsta codiţelor

Duminică, la concurenţă cu a-[illegible]ile însorite ale Herăstrăului, [illegible]mbada a sunat adunarea pus- [illegible]a la un spectacol de varie- [illegible] de primăvară. În sală, co- [illegible] scenă, copii. Şi peste tot, [illegible]ada. Micii artişti de la Centrul de Activităţi Extrascolare, sector 6, au primit nota 10 a aplauzelor pentru dansurile moderne, muzica tinără, gimnastica aerobică şi pentru Ciuleandra. Toate înflorite de talent. Protagoniştii, aflaţi la vîrsta bucuriei încă şi de şotron dar şi de Lambada, s-au luat în serios ca artişti. Scena e scenă ! Bisurile îmbujorează feţiţele din echipa de dans modern a profesoarei Bianca Apolzan. Graţie şi ritm îndrăcit, obraji b[illegible]ăţuţi şi sincronizare de adevărate dansatoare profesioniste. În spatele premiilor întîi pe ţară ale minitrupei se află însă sute de repetiţii pentru un pas nou şi, mai ales, multă inimă dăruită dansului. La sfîrşitul spectacolului, o veritabilă prăjitură pentru puştii din sală : parada modei pentru copii. O inimoasă directoare din Ministerul Industriei Uşoare, Ana Cojocaru, a reunit ideile creatorilor de la Întreprinderea Integrata Paşcani, Crinul şi Centrul de Estetica Produselor într-o reuşită colecţie vestimentară pentru primăvară-vară. În ritm de dans — se putea oare altă melodie decît frenetica Lambada ? — minidansatoarele profesoarei Bianca Apolzan, acum în rol de manechine cu ghiozdan, prezintă ultimele modele pentru cei mici. Compleuri jeans prespălaţi „made în Paşcani", rochiţe originale din tricot, îmbrăcăminte pentru vizitele de mînă cu părinţii, în care se împacă şi dantelele şi fireturile de husar. Şi fiindcă primăvara aceasta nu are farmec fără moda Lambada, scena se umple de fustiţe cît palma şi maieuri cu talia liberă. Şi-au dat întîlnire toate culorile şi florile lumii. „Bunul gust al îmbrăcămintei se modelează chiar de la vîrsta codiţelor, spune directoarea adjunctă, Ana Cojocaru. Modelele prezentate nu vor rămîne doar un vis frumos. Vor fi cadoul nostru de 1 Iunie. Se vor putea cumpăra de la Magazinul Tineretului Căuzaşi şi vor continua să se fabrice, alături de altele la fel de inedite. În serii mici şi mijlocii ca să nu ne înăbuşe monotonia uniformei". Cortina se lasă încet peste ultimele acorduri de Lambada. Mîine e totuşi teză la matematică.

FLORIN CONDURĂŢEANU

Lalele, lalele...

Dintotdeauna, primăvara s-a dovedit şi se dovedeşte a fi cel mai emoţionant anotimp al înnoirilor. Odată cu întîrzierea strălucirii soarelui, mugurii plesnesc în ram, grădinile şi parcurile, dealurile şi văile sînt invadate de verdeaţă, de mireasma florilor ce restituie pămîntului frăgezimea şi harul marilor germinaţii.

La Piteşti — zice dl. Gheorghe Bădescu, viceprimarul municipiului — primăvara libertăţii noastre a venit parcă mai devreme ca oricînd şi oamenii i-au ieşit în întîmpinare cu întregul alai de sape şi tîrnăcoape, cu răsaduri de flori, cu puieţi de arbori şi arbuşti, cu zumzetul celor dintîi albine.

Noul parc în devenire, Parcul central, cum i se spune, e în această privinţă noutatea edilitar-gospodărească cea mai reprezentativă a acestor zile. Încă din prima decadă a „Mărţişorului" l-am întîlnit aici, trudind cu ardoare, pe cîţiva dintre cei mai pricepuţi muncitori horticoli : Rodica Zidaru, Aurel Ciobanu, Floarea Jantă, Ion Bădican, Florea Negru. Bucurîndu-se de îndrumarea unor specialişti şi edili, precum tehniciana Angela Grigorescu, arhitect Emilia Ernst şi ing. Mircea Pungoci, ei zoreau la zidirea a zeci şi sute de arbori şi arbuşti — conifere, cireşi şi meri decorativi cu flori albe şi roz, forsiţii galbene —, la trasatul şi asfaltatul aleilor, la mobilarea spaţiului cu bănci anume făcute pentru odihna oamenilor. Desigur, se plantează şi garduri vii, şi trandafiri, şi alte flori...

„Specialitatea casei", floarea care a adus muncitorului de pe Argeş atîta faimă binemeritată, rămîne însă laleaua. Laleaua roşie, albă, galbenă, albastră şi chiar laleaua neagră. Ele, lalelele, au devenit, de cîţiva ani buni, un adevărat simbol al oraşului. Anual, patrimoniul acestui floricol se îmbogăţeşte cu mii şi zeci de mii de exemplare de toate culorile. Numărul „bulboaselor" depăşeşte acum o sută de mii. În ultima decadă a lunii aprilie, în fiecare primăvară la Piteşti se poate vedea... ba, chiar şi asculta, cu aceeaşi încîntare, o adevărată simfonie : Simfonia lalelelor. Inspiraţi, aşa i-au zis oamenii locului — edili şi gospodari, deopotrivă — unei manifestări horticole de anvergură, devenită, în ultimii ani, tradiţională.

În aprilie curent, în cea dintîi primăvară de după Revoluţie, veniţi deci la Piteşti să „vizionaţi" Simfonia lalelelor. Pentru aceasta, cum am aflat, piteştenii, începînd de la primar şi pînă la ultimul gospodar, se pregătesc febril, cu minuţie şi ambiţie. Ei vor să facă din această manifestare nu doar o mare expoziţie floricolă deschisă în parcuri şi în mai toate zonele verzi ale urbei. Ci şi o sărbătoare. O manifestare cu caracter naţional şi chiar internaţional, la care să participe, pentru prima oară, invitaţi din Danemarca, Ungaria, Bulgaria, U.R.S.S., etc.

Poftiţi, aşadar ! Piteştiul vă aşteaptă la Simfonia lalelelor !

MIHAI STĂNESCU

Fotografie de VICTOR RADULESCU

Bridge

Coşarul... într-o zi de 13

La intrarea în club m-am lovit de el. Umărul sucoului meu cel alb s-a acoperit de funingine. S-a scuzat încurcat, apoi s-a-ntors pe călcîie şi a dispărut. Un coşar.

Ajunsesem tîrziu şi n-am găsit decît un singur Nord-Sud liber : cel de la masa 13, iar atunci cînd, ca gazdă, a trebuit să completez data în prima fişă de scor, am fost obligat să înţeleg a doua oară în sec : era o [illegible]. 13. Fără a fi de felul [illegible] superstiţios, am avut, încă[illegible]eaga seară, reale motive să devin. Am tras as-rigă de trei ori, găsind de fiecare dată dama în trei, am ales „cinci trefle" juste în loc de „trei fără" plus una şi am dat doi popi roşii, negardaţi, chinuindu-mă la împas. Din ce în ce mai des, spre finalul acestei seri compromise mi-am aruncat privirea prin sală. Un lucru, dacă nu straniu, cel puţin curios, se întîmpla cu o donă, a cărei circulaţie se apropia de masa noastră : de fiecare dată după ce se încheia licitaţia, pe care nu aveam posibilitatea s-o aud din cauza zumzetului continuu din sală, se jucau două levate, poate trei, după care declarantul table, ridicînd însă neputincios din umeri. În schimb flancul jubila.

Şi într-adevăr, ultima schimbare mi-a adus pe masă dona cea ciudată. Am recunoscut etuiul roşu, pe care m-am repezit să-l deschid, de îndată ce adversarii noştri s-au aşezat la masă. Prin fumul albăstrui, de pipă, aruncat spre tavan de Vest, am reuşit totuşi să-mi aranjez pe culori o mînă puternică, cu care oricît de prudent am fost, mi-am impins partenerul într-un mic şlem de caro. După atacul de valet de pică, partenerul meu din Sud a tablat, distribuţia şi forţa axei noastre dovedindu-se a fi următoarea :

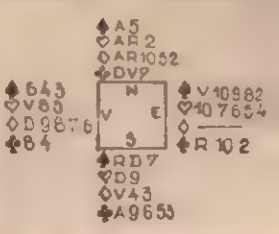

Fără a analiza prea mult, am bănuit care era necazul la celelalte mese : se licitaseră probabil şlemuri mari şi afurisitul de popă de treflă le împiedicase ; restul de 12 levate, cădeau din cărţi. În conştiinţă, am preluat în mînă cu asul şi cuminte am pornit cu valetul de treflă în căutarea „părintelui", fără a-mi acorda însă prea multe şanse, în această zi de 13. Mare mi-a fost mirarea cînd Estul a acoperit totuşi şi Vestul a răspuns şi el la culoare fără să cîrtească. Deci, nu era asta. Alte două posibilităţi mi-au venit în minte : ori pe NS licitaseră, mai întotdeauna, ca şi mine şlemul mic şi rămăseseră dezamăgiţi, la fiecare masă, că şlemul mare stă în cărţi, ori... Un fior de gheaţă mi-a trecut pe şira spinării atunci cînd Estul n-a răspuns primului tur de atu, pe care îl cîştigasem, fără a-mi face probleme, în mînă, cu asul. Am înţeles într-o fracţiune de secundă că totul e pierdut şi că secvenţa 6-7-8-9, plus dama, toate ale Vestului, mă vor priva fără doar şi poate de două levate, compromiţîndu-mi total şlemul. Consternat mai mult decît cu gîndul la o schimbare a planului de joc, am întîrziat mult la levată, pînă ce fumul pipei adversarului, din ce în ce mai abundent, m-a anunţat că nervii sînt şi aşa prea încordaţi. Automat am continuat cu trei tururi de cupă şi unul de treflă şi am încheiat cu cele două pici majore, păstrînd patru atuuri (R 1052) ca şi adversarul meu din dreapta (987).

De la mort am jucat apoi una dintre trefle, înţelegînd lovitura pe care i-o aplicasem Vestului în momentul cînd am văzut că pipa i se stinsese în colţul gurii şi că dădea semne evidente de neliniştе. A tăiat, volens-nolens, eu am lăsat să treacă, apoi am tablat, scutindu-l de ruşinea de a ataca de sub damă şi de a-mi da astfel toate celelalte trei levate.

La plecare, partenerul meu, în buna dispoziţie creată de ultima donă, a făcut mare haz de „funinginea de pe sucoul meu cel alb. Nu ştia, bietul de el, că e un „preţ" mic pentru miraculoasa distribuţie a Vestului, cu trei-trei pe majore şi două trefle mici, fără de care şlemul nu ieşe niciodată. Nici nu i-am explicat, rămînînd singur cu amintirea unui... coşar, într-o zi de 13.

RADU OVIDIU GEORGESCU

Surîsuri migdalate

— Bietul Paradis ! A căzut la o simplă lovitură de măr.

— Nici cel mai floros animal nu şi-a făcut încă mănuşi sau cojoc din piele de om.

— Nu mi s-au vindecat încă toate cucuiele de la căzătura din copaci.

— Îndrăgostiţi ! Nu uitaţi că în spatele sublimelor buze se află dinţii.

— Cînd e sacru, focul ar trebui să nu aibă fumuri.

— Femeia contemporană nu mai tremură decît în faţa oglinzii.

— Din mica arcă a lui Noe a renăscut marea grădină a lui Dumnezeu.

— În materie de dragoste, cadourile au şi un nechezat troian.

— Nu zbori pentru a fi admirat, ci pentru a fi ochit.

— Dragostea e tot ce a putut face omul dintr-o pedeapsă originară.

— Unii au ureat în secolul al XX-lea cu grotă cu tot.

— Multe epoci i-au făcut omului caricatura, pretinzînd că e portretul.

— Rîsul — o scurtătură spre fericire.

— Menirea mediocrităţii e să dreseze albatrosul să meargă.

VASILE GHICA

Ghici, cine-i în spate!

Propaganda (cea electorală îndeosebi) a început, spun unii, încă din 22 decembrie. Totul e să-ți dai seama la timp cine e în spatele megafoanelor (fotografie de **Eduard Constantinescu**).

Niște cîini, acolo, și ei

În mod sigur pancarta cu care a demonstrat recent acest cîine și care pledează pentru desființarea cooperativei „Ure-

chea" nu a desenat-o cîinele, ci stăpînul său. Oricum, am fost asigurați, cîinele și-a strîcat dosarul (fotografie de **Lucian Aitcu**).

„Perdere de timp"

Pentru desfășurarea în bune condițiuni a campaniilor agricole „specialiștii de resort" din I.G.M. ordonau măsuri clare ce trebuiau luate în consecință și raportate la organul superior. Permițîndu-și să interpreteze în felul lor, datorită semnalărilor de sacrificări din necesitate ale animalelor, ca urmare a administrării unor furaje care au produs intoxicații, lt. maj. Diaconescu Gheorghe și

medicul veterinar de la C.U.A.S.C. Branițte (jud. Dîmbovița) acționează. Descoperind la timp intoxicarea a 112 vaci cu lapte, în valoare de 896 000 lei, fără să mai socotim și producția de lapte, iau măsuri și salvează animalele.

Șeful miliției județene Dîmbovița, col. Ion Dureci, raportează cele întîmplate șefului I.G.M., generalului Nuță, primind următorul răspuns: „Rebut pentru buletinul M.I. Aceste aspecte minore, f.f. minore sînt pentru șeful de post, nu pentru șeful miliției jud., care culmea le mai trimite cu „planșa" la I.G.M. Pierdere de timp" Semnat Nuță.

Probabil, dacă cei din subordinea lui Nuță i-ar fi raportat că au prins vreun amărît care a „furat" din munca lui cîțiva știuleți de porumb, după ce recoltarea era deja „îndeplinită" în ziare, ar fi fost un caz foarte grav, de raportat chiar la „tovarășul" și soluționat cu pedepse drastice, nu mai era „pierdere de timp".

Să nădăjduim că acum, cînd nici Nuță nu mai e, și nici celălalt cu ole, ole, ole, ole, n-o să mai fie nevoie de rapoarte polițienești despre cum se ară și ce mănîncă vaca. Și așteptăm pe adevărații stăpîni ai pămîntului — țăranii — să vină la piață cu rapoarte în bucăți. Ca să nu mai „perdem" nici noi vremea pe la cozi.

VICTOR RĂDULESCU

Sîntem manipulați!

Vă asigurăm că fata din imagine nu are picioarele chiar așa lungi

cum rezultă din fotografia lui **Paul Agariel**. Dar nici așa scurte cum afirmă alții care au fotografiat-o cu alt fel de aparate.

Solidarizare

Marți, 20 martie 1990, a avut loc la Ateneul Român o adunare de protest a Sindicatului Independent al Artiștilor Instrumentiști din Filarmonica „George Enescu" la care au participat și reprezentanți ai sindicatelor artiștilor instrumentiști profesioniști din alte instituții muzicale (Teatrul de Operetă și ansamblul „Rapsodia" din București, Filarmonica „Oltenia" din Craiova).

La acest miting, artiștii bucureșteni s-au solidarizat cu acțiunea ce s-a desfășurat la Opera Română din Cluj, în ziua de 12 martie a.c., prin care se protesta împotriva menținerii formelor umilitoare de remunerare a artiștilor români în timpul turneelor efectuate în străinătate, cerîndu-se în același timp desființarea monopolului agenției A.R.I.A. De asemenea, s-a protestat împotriva nerestituirii către instrumentiștii din țară a procentelor reținute din salariile lunare în anii precedenți, rețineri abuzive făcute sub regimul de dictatură.

Artiștii instrumentiști bucureșteni, prin reprezentanții lor sindicali, solicită de urgență o discuție amănunțită și constructivă cu forurile competente, pentru rezolvarea corectă a problemelor expuse la adunările din Cluj și București.

Mitinguri de solidarizare cu acțiunea de protest a artiștilor din Cluj au mai avut loc în ziua de 20 martie 1990 și în orașele Brașov, Sibiu, Ploiești, Constanța, Satu-Mare, organizate de către sindicatele artiștilor instrumentiști din filarmonici și teatre muzicale.

Președintele Sindicatului Independent al Artiștilor Instrumentiști din Filarmonica „G. Enescu"

DAN CAVASSI

Sîntem mecanici și electricieni auto, dar problema pe care o ridicăm la care sperăm să primim — cu ajutorul dumneavoastră — un răspuns favorabil din partea Ministerului Muncii, interesează în egală măsură o categorie largă de salariați și în special pe cei din sfera „SERVICE" care deci sînt remunerați procentual din valoarea manoperei facturate.

Fiind în situația de a ni se întocmi dosarele de pensie pentru limită de vîrstă — în condițiile Decretului-lege 60/1990, considerăm nedrept ca stabilirea nivelului pensiei să se facă în funcție de salariul tarifar (și vechime) și că echitabil și rațional ar fi luarea în calcul a cîștigului efectiv realizat în perioada celor 60 luni.

Argumentăm cu faptul că și impozitul pe salariu se plătește la cîștigul realizat și nu la salariul tarifar. Menționăm în plus că specificul muncii noastre determină diferențe mari ale cîștigului față de salariul tarifar (în plus în perioada de primăvară-vară și în minus în perioada de iarnă) ceea ce face ca într-o perioadă multianuală cîștigul să reflecte mai exact valoarea socială a muncii prestate decît salariul tarifar.

Așteptînd un răspuns — sperăm favorabil — prin revista dumneavoastră pe care o citim cu mare interes, vă mulțumim.

TOMA APOSTOL
împreună cu colegii din cadrul IPS (Întreprinderea Prestări Servicii)

Destul au fost hrăniți cu „indicații"

Mama — Ana Cătană, de 78 de ani, cu domiciliul în Șicula nr. 298, județul Arad — este membră a c.a.p. din 1961. Cînd a cerut întocmirea dosarului de pensionare, i s-a respins la județ, pe motiv că n-a îndeplinit minimul de norme. Deși în dosar erau acte medicale din care rezulta starea sănătății sale care nu-i permitea să îndeplinească acele norme. Dosarul, cu toate actele, nu se mai găsește la c.a.p. Șicula. (O fi fost înghițit de gura vreunei sobe). Mama nu a primit și nu primește de la c.a.p. nici 23 de bani. Locuiește singură. Tata a decedat în 1988, iar eu nu o pot fizic ajuta, fiind handicapat (gamba piciorului stîng amputată, ca și degetele piciorului drept, în urma unei arteropatii diabetice: sînt diabetic insulino-dependent).

Pentru a fi ajutată, a adresat o scrisoare ziarului „Adevărul" din Arad. După vreo șase săptămîni s-a comunicat că a fost înaintată uniunii țăranilor liberi din județ. De unde nu i s-a mai dat nici un răspuns și cred că nici nu o vor ajuta. Ușile capitonate ale U.N.C.A.P. sînt bine închise, prin ele nu pot pătrunde cererile pentru dreptate ale țăranilor nevoiași. Acei domni cu salarii bune i-au uitat oare pe oamenii bătuți de soartă (și de activiștii p.c.r. pentru a semna cererea de intrare în G.A.C.), oameni care au fost forțați să întemeieze cu avutul lor colhozuri românești? Zidurile de care se lovesc cererile acestei categorii de țărani trebuie „bombardate" pînă crapă și se dărîmă, iar din umbra lor să apară dreptatea și pentru asemenea marginalizați ai satelor. Pentru ei nici împărțirea pămîntului nu poate însemna nimic. Cei bătrîni, singuri, neputincioși nu vor primi, pentru că nu-l pot lucra, în arendă nu-l pot da. Așa că, scuzați parafrazarea: „Vai de cel bătrîn, săracu / Înapoi tot dă ca racu". Nădejdea e ca oamenii de la cîrma țării să-și amintească și de această categorie de țărani și să-i ajute în necazurile lor. Au fost hrăniți destul cu „indicații".

PAVEL VODA
Calea Republicii, nr. 13—15, et. II, ap. 17, Ineu, jud. Arad

Expoziție

Deschisă pînă în 7 aprilie la Căminul artei (etaj), din str. Biserica Enei 16, expoziția de sculptură-desen a Zoei

Pop rămîne o invitație fermă la intilnirea cu una dintre cele mai vitale expresii ale rafinamentului plastic contem-

Care sindicat?

Iată profesii ieșite la lumină, fără a fi (încă?) sindicalizate. Să sperăm

că România de mîine nu va mai avea cersetori (**fotografie de Paul Agariel**)

Dinamica accidentelor de circulație, în primele trei luni ale anului, confirmă un adevăr incontestabil: se circulă din ce în ce mai agresiv. Se ignoră legea, de conducere preventivă nici nu mai vorbesc și se creează periculoase obișnuințe. Ne întrebam pînă unde va merge toleranța, „timiditatea" atît de des invocată, cînd iată că poliția începe să se facă simțită. Miercuri, 28 martie, pe strada Sevastopol, plutonierul major Dumitru Lupașcu, de la Serviciul circulație al Poliției Capitalei, a reușit să-l imobilizeze, cu sprijinul cetățenilor, pe Marin Dumitrache, șofer pe autobasculanta 37 B-7685, aparținînd Întreprinderii de Utilaj Drumuri și Poduri București, aflat în avansată stare de ebrietate. M.D. a încercat să fugă, poliția a tras în cauciucurile mașinii și, așa cum o dovedesc fotografiile, a fost în cele din urmă prins. Reținem din această împrejurare fermitatea exemplară a polițistului. Este singura cale în stare să pună capăt iresponsabilității la volan. (**R.B.**; foto: **Gabriel Bugnar**).

PUNCT OCHIT
PUNCT LOVIT

Calculul pensiilor

Sîntem mecanici și electricieni auto, dar problema pe care o ridicăm interesează în egală măsură o categorie largă de salariați și în special pe cei din sfera SERVICE, care sînt remunerați procentual din valoarea manoperei facturate.

Fiind în situația de a ni se întocmi dosarele de pensie pentru limită de vîrstă — în condițiile Decretului-lege 60/1990 — considerăm nedrept ca stabilirea nivelului pensiei să se facă în funcție de salariul tarifar (și vechime) și că echitabil ar fi luarea în calcul a cîștigului efectiv realizat în perioada celor 60 luni.

Argumentăm cu faptul că și impozitul pe salariu se plătește la cîștigul realizat și nu la salariul tarifar. Menționăm în plus că specificul muncii noastre determină diferențe mari ale cîștigului față de salariul tarifar (în plus primăvara și minus iarna), ceea ce face ca într-o perioadă multianuală cîștigul să reflecte mai exact valoarea socială a muncii prestate decît salariul tarifar.

Prin dumneavoastră, așteptăm un răspuns favorabil din partea **Ministerului Muncii și Ocrotirilor Sociale.**

TOMA APOSTOL
și colegii din Întreprinderea de Prestări Servicii

Dreptul la opinie

Către,
REDACȚIA REVISTEI „FLACĂRA"

Referitor la articolul „Spălarea creierelor" — Strict secret, apărut în numărul 9/1990 al revistei Flacăra sub semnăturile domnilor Horia Pătrașcu și Oprea Georgescu, vă comunicăm următoarele :

Din cuprinsul articolului sus-menționat, rezultă că numitul Ciupu Constantin, lăcătuș la Întreprinderea „1 Mai" Ploiești, după ce a fost concentrat și a efectuat lucrări în subteran la construcția „Casa Republicii" din București, pentru a uita ce a lucrat a fost supus la tratamente medicale nelegale, iar în urma acestora a fost pensionat medical pentru invaliditate de gradul II, fără a se diagnostica cauza reală a bolii, dosarul aflîndu-se la fostul ministru de interne cu caracter „strict-secret".

În urma verificărilor efectuate a rezultat că cele relatate nu se confirmă, astfel :

Numitul Ciupu Constantin, în vîrstă de 30 ani, cu domiciliul stabil în comuna Poenarii Burchii, județul Prahova, angajat ca lăcătuș din anul 1977 la Întreprinderea „1 Mai" Ploiești, a fost concentrat la data de 14.11.1988 de către U.M. 02383 București, aparținînd de Ministerul Apărării Naționale, fiind repartizat la „Casa Republicii", unde, în perioada 01.01.—15.03.1989, a efectuat lucrări de confecții metalice la etajele superioare ale clădirii conform calificării sale, fără a avea acces în subteran.

Din relatarea sa rezultă, că în ziua de 15.03.1989, în timp ce lucra, i s-a făcut rău (amețeli și dureri puternice de cap, cu pierderea temporară a cunoștinței) și după ce i s-a acordat primul ajutor la un dispensar militar din apropiere, a fost transportat la Spitalul Militar Central — serviciul neuropsihiatrie, unde, în perioada 15—30.03.1989, a fost internat cu diagnosticul „reacție depresivă cu fenomene atipice".

Conform dispozițiilor legale în vigoare, Ciupu Constantin, pierzîndu-și temporar capacitatea de muncă, la propunerea U.M. 02383 București, Comisia de Expertiză Medicală a Spitalului Municipal nr. 1 Ploiești, după ce l-a reexaminat, a avizat, iar Comisia Medicală a Județului Prahova a aprobat, pensionarea acestuia pentru invaliditate gr. II, începînd cu data de 01.04.1989, cu reexaminare anuală, confirmînd totodată diagnosticul stabilit de Spitalul Militar Central.

Dosarul cu actele doveditoare în acest sens se găsește la Comisia Medicală a Spitalului Municipal nr. 1 Ploiești, înregistrat cu nr. M. 670/1989, fără alte specificații și nu la ministerul de interne, care nu a avut nici o participare la cazul respectiv, după cum eronat se afirmă în articol.

Din discuțiile purtate cu Durlea Maria, economist la Întreprinderea „1 Mai" Ploiești, autorul articolului cu același titlu apărut în ziarul local „Metalurgistul" din 31 ianuarie 1990, din care s-a inspirat și redactorul de la revista „Flacăra" a rezultat că la baza întocmirii lui au stat supoziții personale neverificate și a făcut aceasta cu scop umanitar de a obține pentru Ciupu Constantin o pensie mai mare decît cea acordată inițial, cunoscînd că are o situație materială foarte grea.

Menționăm că din investigațiile efectuate a rezultat că unul din cauzele care au determinat starea sănătății actuale a lui Ciupu Constantin ar fi faptul că la numai 3 luni de la încheierea căsătoriei în decembrie 1987 fosta soție l-a părăsit intrucît devenise irascibil, gelos și violent, evenimentul marcîndu-l din punct de vedere psihic și comportamental.

Aspectele cuprinse în articolul „Spălarea creierelor" au făcut obiectul verificărilor și la Inspectoratul Județean de Poliție Prahova, care a ajuns la aceleași concluzii.

Ministerul de interne
Inspectoratul General al Poliției
Colonel CONSTANTIN CONSTANTINESCU

2 Tito = 1 dinar

În partea de vest a țării, micul trafic de frontieră a devenit o afacere de interes major, deosebit de rentabilă și lipsită de griji. Esențial este să ai pașaportul în buzunar, suficientă benzină în rezervorul mașinii și puțină inițiativă. Eventual să cunoști și cîteva din „rețelele" acestui export sui-generis.

În Iugoslavia, la mare preț se mențin mașinile electrice de cusut, cele de 3 000 de lei. Dinarii cîștigați pe o asemenea mașină de cusut se pot schimba fără probleme în mărci vest-germane, 6,7 dinari echivalînd cu 1 DM. Cele aproximativ 100 DM cîștigați cu „floarea" pot fi revîndute în țară la prețul de 70 de lei marca. Atenție la dinari vechi și la cei noi. Cea mai la îndemînă regulă spune că 2 bancnote cu chipul lui Tito pe ele valorează exact 1 dinar nou.

Pentru Ungaria lucrurile sînt mult mai simple. Se cumpără o legătură de gulii ce nu costă mai mult de 4 lei iar cu cei 30 de forinți luați pe ele se cumpără un deplasament. Revîndut acolo în țară, cîștigul urcă cel puțin la 100 de lei. La fel de rentabil este și micul mobilier, preferabile fiind scaunele rabatabile și mesele pliante. Cu banii luați pe un scaun, de exemplu, se pot lua caramele cît să-ți ajungă pe o lună. O pungulță cu 100 de grame de bomboane se vinde cu 25 de lei, un iepuraș de ciocolată aduce și el 20 de lei „o lămîie valorează 25 de lei iar pentru o hanană (una singură !) prețul este de exact 50 de lei.

Pentru celelalte produse alimentare sau nealimentare, nu avem deocamdată prețurile la zi, dar cei interesați le pot afla în orice piață sau parcare situată în și între Arad și Timișoara.

EUGEN NEGREA

V-a trecut prin gînd?

Din satul Avram Iancu, comuna Virfurile, județul Arad, ne scrie Andor Gh. Iova :

„Sînt țăran cu gospodărie individuală, zona noastră este muntoasă și am scăpat de o mare nenorocire, colectivizarea, dar să nu credeți că am dus-o bine, cum poate sînt tentați mulți să creadă. După război am avut parte de «cote» pentru a ne plăti datoriile «dezrobirii» țării față de «frații» din răsărit. Am scăpat de «cote, dar a venit perioada de «bunăstare». Ne duceam la primărie «de bunăvoie», de fapt cu fel de fel de somații trimise de organele locale ale puterii și, vai, dacă veneam de acolo pînă nu contractam cu statul un porc, 800 de litri de lapte etc. «Convenabil», erau prețuri «avantajoase» : 12—13 lei kilogramul de carne. Despre lapte ce să vă mai spunem ?, o vacă de la noi, în condițiile de păsune și furaje pe care le avem, cred că dă într-un an patru-cinci sute de litri de lapte. Ni se plătea cu 2,50 lei litrul, echivalent cu un sfert de litru din cea mai proastă băuturăcioriteare. Asta este, pe scurt, bunăstarea pe care am avut-o și să nu dea Domnul s-o avem și în continuare.

Am văzut că s-au majorat pensiile la țăranii cooperatori. Și eu sînt pensionar. Alături vă anexez un cupon. **(Pe care scrie : PENSIE ȚĂRANI COOP. INDIV. a.n)** Vreau să întreb : despre noi de ce nu se vorbește nimica ? Pentru că sîntem puțini ? E drept, în sat la noi sînt vreo șase persoane, și bănuiesc eu că nici în întreaga țară nu sînt prea mulți.

Dacă ați vrea să scrieți în revistă, poate vede cineva și își amintește și de noi și poate ne adaugă un strop la pensia pe care o avem. Cred că nu sîntem o povară prea mare nici pentru F.S.N. nici pentru alte partide, fiindcă mai avem foarte puțin de trăit, dar am avea și noi o satisfacție că ne-a luat și pe noi cineva în seamă, să știm și noi că s-a terminat cu dictatura".

Auziți oameni buni, oameni buni din fruntea țării (fiindcă nu pot încă, să cred că s-au ajuns și acolo măcar cîțiva dintre oamenii buni) : îi luați în seamă ori Ba ? Pentru că nu se poate să nu vă dea Dumnezeu sfînta rușine care să vă oprească să spuneți, melancolici și importanți, că vă mai gîndiți. Nu vă fie cu supărare, dar ei — și nu au nici o vină, pricepeți, pentru Dumnezeu ! — ei nu mai au timp de așteptat. Și, la urma urmei, ce să aștepte de acum : mila voastră ?..

Pasionaților, grăbiților, spontanilor, independenților, frumoșilor, robuștilor — și pentru că eu nu-l cred un geniu pe Brucan, dar nici nu-l cred un dobitoc — desteptilor, aduceți-vă aminte de acești proști chinuiți fără vină. V-a trecut prin gînd să toți țăranii săraci și bătrînii aprind candela, seara, cu gîndul la voi ? Aveți oare dreptul să le pălmuiți ultima speranță ? Îngăduiți-vă luxul acestei întrebări.

DORIN GHERGHINESCU

Cînd ne mutăm în casă nouă?

Blocurile aproape gata (mai exact cu fațada gata) au fost repede introduse în circuitul democrației (ceea ce nu e rău) fiind utilizate pentru exprimarea liberă a opiniilor. Să nu uităm, totuși, că rostul lor fundamental e să adăpostească familiile care de atîția ani așteaptă o repartiție (fotografie de Victor Rădulescu).

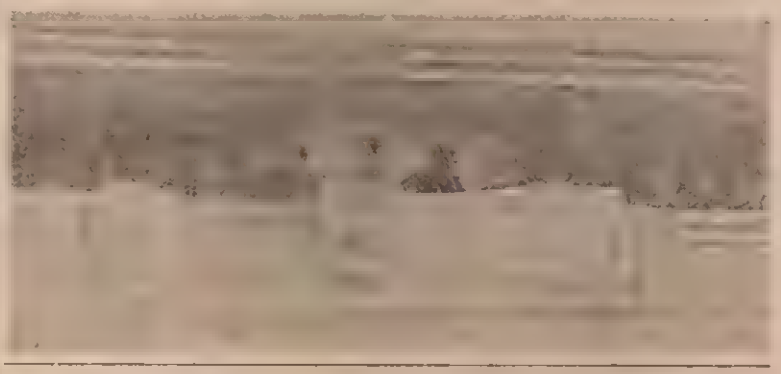

Neomenia cu nerușinare se apără

Încă din anul trecut (chiar dacă era ultima parte a anului), 1989, Ana Ileana Birsan din Ocna Mureș (strada Lacului nr. 40), județul Alba, mamă a 7 copii, văduvă din 1985, ne scria : „În data de 10 octombrie 1989 am primit o carte poștală de la Direcția pentru Probleme de Muncă și Ocrotiri Sociale, Oficiul de Asigurări Sociale și Pensii de Stat, în care mi se cerea să aduc adeverință de la școală pentru cele două fete mai mari precum că urmează o formă de învățămînt, cu precizarea că trebuia să prezint aceste acte cel mai tîrziu la 30 septembrie 1989. Deci la 10 octombrie eram somată să prezint adeverințele pînă la 30 septembrie. Ce puteam să mai înțeleg ? Am fost la unitatea mai sus menționată pentru lămuriri — cu adeverințe cu tot — în ziua de 11 octombrie. Mi s-a spus că e tîrziu pentru a mai primi pensia copiilor pe luna în curs (o primeam în ziua de 13 a fiecărei luni) și că o să primesc dublu pe luna viitoare, adică în noiembrie. Dar nu mi s-a dat nici măcar pensia celorlalți patru copii mai mici (băiatul cel mare e plecat militar, de curînd). Anexez și cartea poștală amintită."

Această scrisoare a fost trimisă de redacție la județ, pentru lămurirea lucrurilor. Acum, ea poartă numărul de înregistrare la D.P.M.O.S. Alba **450 din 19 decembrie 1989.** Ne-a fost returnată împreună cu o copie după răspunsul trimis petentei — cînd credeți ? — la 1 martie 1990. Îl reproducem : „La scrisoarea dvs. adresată Revistei Flacăra, prin care sesizați modificarea cuantumului pensiei de urmaș în favoarea copiilor, vă facem cunoscute următoarele :

În conformitate cu prevederile art. 40 (1) din Legea nr. 3/77, copiii au dreptul la pensia de urmaș pînă la vîrsta de 16 ani sau, dacă continuă studiile, pînă la terminarea acestora, dar fără a depăși vîrsta de 25 de ani. Avînd în vedere că fiica dvs. Ileana Ecaterina a ieșit din drepturi, ceilalți copii vor primi în continuare partea de pensie ce li s-a cuvenit, așa cum rezultă și din decizia nr. 66280/26. 01. 1990, pe care o anexăm prezentei. **Șef oficiu** — Eva Martina. **Director** — Camelia Coclici."

La redacție nu s-a trimis copie după respectiva decizie. Nici o pagubă. Dar de ce nu ni s-a mai returnat oare cartea poștală menționată în scrisoare ? Desigur, întîmplător. Numai că tot ce s-a petrecut la D.P.M.O.S. Alba cu această sesizare este mai rău decît... întîmplător.

De aceea a trebuit atîta vreme — pînă la 1 martie 1990 —, pentru ca văduvei din Ocna Mureș să i se ticluiască această mistificare grosolană ? Ați ciut mai sus ce sesiza petenta. Atunci de ce i se răspunde la ALTCEVA ? Deznodămîntul cu care ceea ce dînsa funcționarea de la județ sfîrșește — cu ștampilă și semnătură ! — continuînd scrisoarea, fabrică concrete reclamate, trebuie spus, agravează neașteptat de mult aceste fapte și extinde vina pentru batjocorirea oricui om chinuit și asupra celor care renunță la orice scrupul, la orice umbră de rușine numai pentru a masca, pentru a face uitate asemenea ex-rescrise ale birocrației, ale neomeniei.

După cîte știm, toate direcțiile din țară similare cu amintita direcție a județului Alba sînt subordonate Ministerului Muncii. Înștiințăm noua conducere a acestui minister să-și facă publică atitudinea clară față de asemenea fapte și să ne comunice concret ori sancțiunea ori recompensa pe care o va da fiecăreia din persoanele implicate. Ce distanță mai rămîne de la ceea ce au făcut domniile lor pînă la fals și uz de fals ? Mai există oare vreo distanță ?) Vom publica răspunsul. Deocamdată, menționăm doar că el este mai important decît ar putea să pară. Nu-i vorba numai de cazul unei persoane, ci de o anumită mentalitate. Pe care n-o vom putea face să dispară doar cu zîmbete. Cu generozitate. Doar cu : „Lasă-i, că se trezesc ei !" În mîinile acestei mentalități stă o categorie de oameni. Bolnavi de obișnuințele de pe vremea dictaturii. Asemenea pacienți se pot afla chiar la minister. Starea lor nu este disperată. Boala se poate trata. Ca în cazul oricărei boli. Însă, întîrzierea tratamentului poate să coste mult ; uneori, cumplit de mult.

DORIN GHERGHINESCU

Poșta redacției

Varga Niculina — Lupeni : Concursul de admitere în învățămîntul superior începe la 15 iulie 1990 pentru toate specializările la care nu sînt necesare modificări la probele de concurs, precum și pentru profilurile agricol, zootehnic, medicină veterinară, economic și filologie. Unde sînt prevăzute două etape, prima etapă începe la 8 iulie. Pentru profilurile (specializările) drept, filosofie, geografie, jurnalistică, istorie, psihologie, sociologie, concursul de admitere începe la 1 septembrie (etapa I eliminatorie — **25 august**). Pentru limba și literatura maghiară — Limba și literatura română sau o limbă și literatură străină (numai la Universitatea din Cluj-Napoca) : **etapa I eliminatorie :** Limba maghiară — oral ; etapa a II-a scris — Limba maghiară, Literatura maghiară, Limba și literatura română sau Limba și literatura străină (engleză, franceză, germană, rusă, italiană, spaniolă). Programa se va alcătui după manualele școlare în uz în învățămîntul preuniversitar. Pentru limbile care nu se predau în învățămîntul preuniversitar, programa se va afla depusă la biblioteca institutelor de învățămînt superior care școlarizează aceste discipline. ● **Baciu Gabriela** — Botoșani, **Zanziger Klara** — Timișoara : Așa cum reiese și din interviul publicat în nr. 9 al revistei, domnul Niculae Panait a venit pentru a trata, deocamdată, un număr de **30** de bolnavi, la reședința sa de la hotelul Național din București. Așteptăm și noi stabilirea unui cadru legal de aplicare a terapiei. ● **Voinescu Gabriel — București :** Toate autorizațiile pentru organizarea unor activități particulare sînt emise de primării. Împrumuturile sînt stimulative și progresive. Materiile prime și materialele se pot procura de pe piață, de la unități cooperatiste, de la bazele de aprovizionare sau chiar din import. Acordarea creditelor se negociază cu băncile, filialele acestora și nu sînt plafonate. ● **Iosif Florin — com. Bolintin Vale (Giurgiu) :** Prin excepție, v-am trimis exemplarul. Dar vina este a poștei.

REGHINA VARVICI

Civilizația cronicii

Menirea unui cronicar sportiv — amator sau non amator — este de a semnala, cu obiectivitate și, pe cît posibil, cu o anume eleganță (care înseamnă, în fond, respect), anumite fenomene, fie îmbucurătoare, fie nedorite, din sportul ales. Și în cronica sportivă e valabilă considerația : stilul este omul.

Cititorul unui articol sportiv — acel cititor de bună credință și cît de cît educat — nu poate fi decît (cel puțin) nedumerit în fața unor considerații pe care anumiți cronicari le fac — despre oamenii de fotbal — pe un ton și într-un stil ce frizează... suburbanul. Un scris... obstrucționist, anti-joc verbal.

Nu știu în ce măsură mai avem dreptul să pretindem unor persoane de fotbal — mai ales unor personalități — să aibă o conduită ireproșabilă în sfera lor de activitate, atîta vreme cît scriem, vorba lui Kogălniceanu, „la persoană", trădînd resentimentul. Tratîndu-i, în plus, pe cei vizați, ca pe niște „subordonați". Uitînd că există o lege care sancționează .. calomnia.

Civilizația fotbalului presupune civilizația cronicii sportive iar moralitatea și competența persoanei de fotbal nu se pun decît în oglinda unui autor de cronică sportivă ce degajă, la rîndu-i, moralitate și onestitate. Și, esențial, constanță în atitudine.

Fotbalul ca fenomen social însemnînd colaborare, performanță — atunci cînd o dorești cu adevărat — nu se poate realiza în absența unei reciprocități totale.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Duminică fără fotbal

O duminică fără fotbal de A. Într-adevăr, putem spune că l-a lipsit ceva, dar nu esențialul. Oricărui bărbat, cît de frumoasă nevastă ar avea, îi vine din cînd în cînd cheful să bea o bere Radeberger cu un prieten din armată.

Ca să începem totuși cu fotbalul, să spunem că în B, în partea de sus a clasamentului lucrurile sînt departe de a se limpezi. Doar Rapidul se pare că a intrat în linie dreaptă și nu vedem cine ar mai putea schimba hotărîtor un macaz care să îndrepte garnitura pe o linie moartă.

E fotbalul sportul rege ? Probabil. Prea mulți o spun, pasiunile devoratoare par a se consuma tot mai des pe terenurile în care aleargă exact 22 de jucători, mulți vor doar fotbal. Îndrăznim să afirmăm că sînt încă mulți care vor și alte sporturi. Sperăm că va cîștiga teren rugby-ul, de exemplu. Atletismul, boxul și altele vor suplini absențele fotbalului. Deci, profităm de această duminică fără fotbal de divizia A pentru a face unele propuneri.

Cît de curînd, așa ni s-a promis, vom avea toate simbetele libere. Lîngă ele se vor adăuga și duminicile. Cum le vom umple ? Doar cu fotbal nu se va putea. La șranduri va fi înghesuială. La țarbă verde nu e la îndemîna oricui să meargă. Trenurile au capacitate limitată, mașini nu are încă toată lumea, șoselele au doar două benzi.

Toată lumea face sport.

A fost și un film care se numea așa. Devenise o lozincă, aproape. Era menită să înlocuiască mai vechiul și nu de toată lumea cunoscutul proverb vechi de peste două mii de ani : **Mens sana in corpore sano.** Realitatea e că nu toată lumea face și face sport. Unii din comoditate, alții pentru că n-au unde. Bineînțeles, cei mai mulți pentru că nu vor, nu le stă în obișnuință.

Prin anii '50, imediat după război, a fost luată o măsură din cele mai bune. Pe o mulțime de locuri virane, de regulă apărute în urma unor bombe de calibru mare s-au construit terenuri de sport. Erau destul de modeste. Suprafața era cît a unui teren de baschet-volei. Alături, un mic teren de încălzire. De regulă, din lemn era încropită o tribună sub care funcționau două vestiare și două dușuri. Mai tot tineretul juca volei. Duminică dimineața se țineau meciuri, cu galerii zgomotoase și umor. Unii își umpleau dimineața sărind după minge, alții stînd la soare și făcînd galerie. Ele au dispărut cu timpul, iar sportul de mică performanță a fost luat de cel de mare performanță. Dacă nu erai dotat pentru marea performanță, n-aveai unde face sport. Antrenorii vroiau rezultate, plecări în străinătate. Ori totul ori nimic ! Nu acesta trebuie să fie adevăratul spirit al sportului.

Și terenurile de tenis au dispărut cu timpul. Tenis-Club, vis-a-vis de Operă, a fost demolat. Mulți au renunțat să mai joace tenis pentru că trebuia să stai la coadă o oră sau două ca să poți juca un set.

Un oraș ca Bucureștiul ar trebui să fie împînzit de terenuri de sport mici, de cartier să le spunem, terenuri ale unor cluburi mici, fără pretenții de participare la cupe europene sau olimpiade, destinate special celor mai puțin dotați pentru marea performanță.

Clubul hipic din Calea Plevnei a fost și el dezafectat. Terenul pe care se găsea a fost scormonit de buldozere și umplut cu betoane. Feericele spectacole de dresaj și obstacole au dispărut și ele. Vedetele, cai și călăreți au intrat în anonimat.

Și fiindcă veni vorba de cai, credem că sîntem singura capitală din Europa care n-are hipodrom de trap și galop. Vajnicii pasionați au bătut cît au bătut drumurile la Ploiești, unde a fost mutat hipodromul, apoi au renunțat. A mai dispărut o plăcere din viața unora. E limpede că hipodromul trebuie să se întoarcă acasă. Asta nu înseamnă că cel de la Ploiești trebuie desființat. Cai și călăreți sînt destui în țară, ca să nu mai vorbim de amatori de pariuri.

Cine nu-și mai aduce aminte de galele de box din potcoava stadionului Republicii ? Mii de oameni luau cu asalt tribunele. Și boxeri erau parcă mai mulți și nu doar de la Dinamo și Steaua, singurele cluburi care se pare că-și mai permiteau luxul unor loturi puternice și complete.

Bucureștenii mai așteptau ca pe o adevărată sărbătoare Campionatele internaționale de atletism ale României, cunoscute în lume prin forța lor, prin renumele unor participanți și nu în ultimul rînd prin ospitalitatea românească, prin condițiile bune asigurate participanților. Poate că alții și-au permis premii mai substanțiale, dar nu credem că doar asta să fie cauza pentru care campionatele României au devenit cenușii, lipsite de interes și pentru atleți și pentru spectatori. La ultimele campionate internaționale de atletism în tribune erau cîteva sute de spectatori, probabil în majoritate foști atleți care își aduceau aminte cu nostalgie de trecutele zile de glorie.

S-a dus și Stadionul Republicii. Pe stadionul care n-ar mai trebui să se cheme „23 August" nu se face atletism. Nu sîntem capabili să punem la punct o pistă competitivă ? Nu mai vrem atletism ? Pînă și cuplajele atît de apreciate înainte au fost desființate din rațiuni financiare de club.

Cîte bazine de înot sînt în București ? Cîteva. Te și miri cum apar din cînd în cînd campioni. Patinoare pentru copii și marele public nici atît. La anumite ore, nu poți pătrunde pe gheață din cauza înghesuielii. Mai că nu poți cădea pe gheață. Într-o vreme, tot săraci eram, se patina în Cișmigiu. Pe terenurile micuțe din cartiere, un îngrijitor se îndura să ude cu furtunul și să facă o gheață naturală pentru copii care jucau hockey cu cutii de conserve.

Deci, să n-o mai lungim, sportul de masă, cum i se spunea, a fost total sacrificat. S-a optat pentru cel de performanță. Celui de performanță i s-au redus alocațiile, supraalimentația și așa s-a ajuns să ne mulțumim de fapt să ne uităm la golurile săptămînii la televizor. Copiii se joacă prin parcări sau pe stradă și se mărginesc să joace volei cu piciorul pe terenuri desenate cu creta pe asfalt. Dacă mai dura nițel ne întorceam la mingea de cîrpă și la țurcă.

Este o etapă în care vorbim despre normalizare, despre intrarea noastră în lume. Așa cum e necesar ca în fiecare cartier să fie o alimentară, un debit de tutun, o școală și o biserică, și un restaurant, era să uităm, așa trebuie să fie și un teren de sport, un bazin acoperit, o popicărie, cîteva terenuri de tenis. Dacă nu vor fi toate astea, ne vom împiedica la tot pasul de bărbați prăbușiți din cauză de stil de lichior indian.

Marea performanță vine după mica performanță, care depistează talente, dar mai ales are menirea să obișnuiască oamenii să facă sport, să-l înțeleagă spiritul de **fair play**, să-și umple timpul în mod plăcut și sănătos.

OPREA GEORGESCU ■

Singurul sport popular : șezutul pe bancă ?

Șah — Gîndire la rece...

Inteligența artificială a computerelor a provocat neliniște printre competitorii turneului „open" de șah rapid din cadrul Festivalului de la Bled — ediția a XI-a. Mari maeștri ca Șveșnikov, Dautov, Abramovici, Cvitan, Raicevici etc. au simțit concurența foarte periculoasă a singurului comuter prezent la start. Este vorba de „Mephisto-Portoroj" — tip Almeria 32 BIT, campion mondial printre computere în anul 1984 la Glasgow, în 1985 la Amsterdam, în 1986 la Dallas și în 1987 la Roma. Prin excelentul său program, randamentul mașinii s-a dovedit mult mai fructuos în ritmul de gîndire specific șahului rapid în care cei doi concurenți beneficiază fiecare doar de o jumătate de oră pentru întreaga partidă. Mașina este superioară omului în tehnica impecabilă de calcul, în viteza uluitoare de elucidare a variantelor și în puterea de sinteză, la momentul oportun, a tuturor cunoștințelor aflate în memorie. În plus, pe întregul parcurs al partidei, este avantajată în fața omului fiind scutită de aspectele psihologice ale luptei sportive : nu are obsesia remizelor, nu știe ce înseamnă complexul față de adversar, nu se emoționează și, mai ales, nu obosește indiferent de dificultatea confruntării.

După victoria asupra marelui maestru iugoslav Jukici (runda a II-a), „Mephisto" a prins culoarul cel mai greu din concurs, confruntîndu-se cu cei mai productivi jucători din turneu, toate partidele sale avînd loc la masa întîia. În apărarea siciliană marele maestru Vukici a cedat rapid în runda a treia, nereușind să-și impună în nici un fel stilul de joc. „Mephisto" a fost la înălțime, a „scuturat" variantele de posibilele înfioruri tactice și a realizat rapid și exemplar avantajul material. Iată derularea partidei : **„Mephisto" — Vukici 1. e4 c5 2. Cf3 e6 3. d4 c:d4 4. C:d4 Cf6 5. Cc3 Cc6 6. C:c6 b:c6 7. e5 Cd5 8. Ce4 Dc7 9. f4 Db6 10. Nd3 Ne7 11 c.4 Ce3?! 12. Dc2 Cf5 13. Cc3 Tb8 14. Dg4 g6 15. N: f5 e: f5 16. Df3 00 17. b3 d6 18. Dg3 d: e5 19. f: e5 Dd4 20. Nf4 Nb4 21. Tc1 f6 22. e: f6 N: c3 23. T: c3 Tb7 24. Ne5 Te8 25 Te3! Dc5 26. 00 Tf7 27. Rh1 Nd7 28. Te1 a6 29. T1e2 Da7 30. h3 c5 31. h4 Tf8 32. h5 Rf7 33. Dg5 Te6 34. Dh6 Re8 35. D: h7 g: h5 36. Nd6!! și negrul a cedat.** Runda următoare, sovieticul Șveșnikov și-a salvat cu greu pielea printr-o remiză dubioasă la capătul a 68 mutări, finalul purtînd amprenta avantajului material al computerului.

În runda a șaptea „Mephisto" a cedat în fața cunoscutului maestru internațional Gleizerov (U.R.S.S.). Deși nu avea cum să audă comentariile veșnic vălcărite și răutăcioase ale adversarului, „Mephisto" a gafat și n-a mai putut redresa poziția, odată ce greșise în apreciere. Victoria asupra sovieticului Rumiantev l-a adus pe computer înainte de ultima rundă în fruntea clasamentului la egalitate de puncte (6,5) cu Șveșnikov și Strikovici. Automat următorul său adversar era iugoslavul Strikovici. Cu piesele negre, „Mephisto" a jucat curios deschiderea în apărarea siciliană și se pronostica o rapidă victorie a conducătorului pieselor albe. Totuși, n-a fost chiar așa : computerul avea o viziune proprie asupra vitezei de atac în poziții cu rocade inverse. Devenise clar că era vorba de o inovație în deschidere. Nu se scursese decît o jumătate de oră de la începutul partidei și „Mephisto" avea avantaj material clar (un nebun și un pion în plus) și amenințările de mat erau imposibil de calculat spre a fi evitate. Și, totuși, victoria nu s-a mai conturat...

Avînd sub atacul turnului negru din d4 dama albă din d3, Strikovici, intenționînd s-o retragă pe cîmpul b1, a atins ca din greșeală piesa adversarului. Computerul n-a acceptat (e firesc, așa e regulamentul !) corecția mutării și inisista ca Strikovici să joace Dd3: d4. Strikovici n-a vrut nici în ruptul capului, iar computerul, la rîndul său, s-a „încăpățînat" să nu continuie partida după Dd3-b1. Arbitrii s-au aflat într-o situație imposibilă : Strikovici era departe de „fair play" și nu ceda poziția inferioară, iar „Mephisto", aflat la mutare, a pierdut la timp, așteptînd ca să se joace regulamentar. Din motive de criză de timp, partida nu se putea rejuca. Astfel, mașina a fost învinsă prin concursul împrejurărilor și nu i-a mai revenit locul întîi. Clasamentul final a fost următorul : 1. Strikovici 7,5 p, 2. Gleizerov 7p, 3—6. „Mephisto", Șveșnikov, Cvitan, Jukici 6,5 p, 7—8. Jerici, Raicevici 6p...., **Nicola Mircov (România)** 4 p,... 42 participanți.

MARGARETA MUREȘAN ■

Toată lumea face sport

● După dezbateri furtunoase, la care au fost prezenți antrenori, ziariști și arbitri, plenul Federației de fotbal din Letonia a hotărît să continue participarea la campionatele U.R.S.S., controversele născîndu-se din faptul că unii dintre membri ceruseră urmarea exemplului Lituaniei, care, după cum se știe, s-a retras de la 16 martie din competițiile unionale. ● În mod democratic — deși cu totul neobișnuit pentru fotbalul din Olanda —, fotbaliștii echipei campioane a Europei au decis debarcarea antrenorului Thijs Libregts. Acesta, sub contract pînă la 1 iulie 1990 (dată care ar putea sugera că federația nu și-a făcut iluzii privind calificarea reprezentativei în semifinalele Campionatului mondial...) s-a adresat justiției, cerînd nu daune-interese, cum s-a anunțat inițial, ci repunerea în funcție. ● Chiar astăzi se va da o hotărîre în acest sens, tribunalul luînd notă, cu documente, de faptul că nu toți membrii lotului au fost de acord cu îndepărtarea lui Libregts. „Doar cîțiva jucători, a spus antrenorul, incitați de unii ziariști și amenințați cu scoaterea din echipă, au determinat o asemenea hotărîre". ● Aproape un an de evoluție în Liga profesionistă nord-americană (NHL) de hochei pe gheață nu i-a fost de ajuns internaționalului sovietic Viaceslav Fetisov să se acomodeze, așa cum el însuși a declarat, datorită ritmului infernal de disputare a meciurilor și faptului că fiecare partidă, practic, este dificilă. „În U.R.S.S., a spus Fetisov, nu mă întrebuințam la maximum la fiecare joc, aici însă n-am încotro, iar faptul că pe lîngă campionat efectuăm cu New Jersey Devils și numeroase turnee accentuează la extrem stresul" ● Președintele Statelor Unite, George Bush, a remis văduvei celebrului atlet de culoare Jesse Owens, cvadruplu campion olimpic la Jocurile de la Berlin, din 1936, medalia Congresului, înaltă distincție americană acordată „pentru contribuția umanitară". ● Campionul mondial la aruncarea greutății, atletul elvețian Werner Guenthoer, a protestat împotriva acuzațiilor de dopaj aduse de revista „Der Spiegel". „Sînt un sportiv curat, iar aceste născociri nu au, bineînțeles, nici o bază. Am discutat cu antrenorul vest-german Norbert Wolf, citat de „Der Spiegel", și el mi-a declarat formal că nu a făcut nici un fel de aprecieri asupra mea". Ceva-ceva este totuși, chiar medicul lui Guenthoer, dr. Segesser, recunoscînd : „Este adevărat că i-am prescris lui Werner un medicament anabolizant de tip Dianabol, în mai 1988, datorită unei accidentări musculare, dar cu avizul federației și într-o cantitate infimă". ● Fostul antrenor al campionului mondial de box Mike Tyson, Kevin Rooney, este urmărit de fiscul american, pentru o datorie, rezultată din impozite, de 700 000 dolari. „Tocmai acum mi se cer acești bani, cînd am cam risipit cei 2,5 milioane dolari cîștigați cu Tyson, în special pe achiziții nefericite de cai de curse", a spus Rooney. ● Arbitrul întîlnirii Eintracht Frankfurt pe Main — Bayer Leverkusen, din prima ligă a campionatului vest-german de fotbal, n-a apreciat deloc, ba a și făcut un protest energic, proasta inspirație a gazdelor de a prezenta o reclamă pe ecranul gigant al stadionului în pauza meciului. „Cavalerul în negru" n-avea nimic cu publicitatea propriu-zisă, numai că ea era făcută de un... cimpanzeu îmbrăcat în arbitru. La sfîrșit, organizatorii și-au cerut scuze, promițînd ca pe viitor să fie mai atenți cu ce difuzează...

LUCIAN OPREA ■

Consternare non-stop

După un lung turneu în străinătate, pastorul timişorean László Tőkés s-a întors în România, unde a şi apărut la televizor cu declaraţii făcute cu duhul blîndeţii, cum îi stă bine unei feţe bisericeşti, cu îndemnuri la înţelegere şi celelalte. Însă felul cum a vorbit pastorul la TVRL se deosebeşte foarte tare de felul cum a vorbit [illegible] ales de felul în care a acţionat peste hotare. Acolo, luări de poziţie antiromâneşti ale lui László Tőkés au stimit, în doză de stupoare, şi un accentuat sentiment de jenă: se întîmpla pentru prima dată ca un cetăţean al unei ţări care nu e transfug, persecutat politic etc., ci, dimpotrivă, membru al parlamentului, ba încă şi pe lista guvernamentală, să facă tot posibilul să discrediteze propria-i ţară, să-i aducă acesteia cît mai multe deservicii. Pastorul Tőkés a „stabilit" cu preşedintele Bush ce să dea şi mai ales ce să nu dea Statele Unite României în plan economic. Apoi „cea mai cunoscută personalitate din România", după cum l-au caracterizat unele agenţii de presă de obicei serioase (şi eu care mă legănasem cu iluzia că personalitatea cea mai cunoscută de la noi este domnul Iliescu!), a luat în antrepriză problema naţională din ţara noastră, dezbătînd-o cu primul-ministru canadian B. Mulroney, cu preşedintele Franţei François Mitterrand şi, se-nţelege, cu preşedintele american George Bush, „cu care menţinea în permanenţă legătura prin telefon", după cum ne asigura agenţia ungară MTI. Credem că o dată cu aceasta pastorul îşi va fi deşertat sacul cu surprize. M-am înşelat. László Tőkés s-a dovedit în stare să ne consterneze non-stop.

Să citäm tot din agenţia amintită: „La 27 martie Tőkés a fost primit de primul adjunct al secretarului de stat al SUA, Lawrence Eagleburger, pe care l-a informat în legătură cu situaţia din România, cu evenimentele de la Tîrgu-Mureş, criticînd poziţia anterioară a SUA în această problemă, potrivit căreia ostilităţile s-ar manifesta de ambele părţi. L. Tőkés a spus că această poziţie este unilaterală, victima fiind minoritatea naţională maghiară, iar agresorul — mulţimea adunată de organizaţia „Vatra Românească" (a se reţine eufemismul pentru „iar agresorii sînt românii", n.n.). Tőkés a evidenţiat înţelegerea cu care a fost primită propunerea ca SUA să trimită observatori în România nu numai în perioada desfăşurării alegerilor, ci chiar acum, în perioada de pregătire a acestora. Aşadar, Tőkés se află pe continentul american, plecat de mult din ţară, dar îi informa pe interlocutorii lui despre situaţia din România şi despre evenimentele de la Tîrgu-Mureş. Pe baza căror date? A celor furnizate de „Asociaţia Ungurilor Americani"? A celor auzite la radio? A celor provenite de la ambasada Ungariei? Bine, dar atît pentru SUA şi Canada, cît şi pentru oricare altă ţară, singura informare valabilă, în toate cazurile, dar mai ales cu privire la evenimentele din Transilvania din martie anul acesta, este cea provenită de la faţa locului, de la cei care au văzut şi au auzit. Orice alte informaţii nu fac doi bani. Nu ne îndoim că toate guvernele ştiu bine acest lucru.

Cît priveşte „propunerea ca SUA să trimită observatori în România", şi încă chiar de pe acum, ne întrebăm: a cui este propunerea? E vorba cumva tot de o „iniţiativă" a pastorului? Din cîte ştim, autorităţile române n-au cerut aşa ceva.

Acum, că pastorul László Tőkés a revenit în ţară, poate aflăm în sfîrşit şi poziţia guvernului român faţă de tot ceea ce a declarat şi a făcut (în numele cui?, împuternicit de cine?) clericul timişorean în străinătate.

ION D. GOIA ■

De la Pucioasa la Moscova

Fără îndoială, este bine ca reprezentanţii conducerii provizorii a ţării să viziteze URSS, să stabilească acele relaţii necesare cu cel mai important vecin al nostru. Ba, e foarte necesar ca aceste delegaţii să fie alcătuite din oameni inteligenţi şi de caracter, deopotrivă conştiinţe politice şi profesionişti ai diplomaţiei.

Am apreciat, în consecinţă, că o delegaţie a CPUN a efectuat o vizită, la iniţiativa Sovietului Suprem al URSS, la Moscova, că ea s-a întîlnit cu personalităţi politice sovietice. Dar nu mică ne-a fost mirarea cînd am văzut că această delegaţie a României a fost condusă de dl. *Marius Circiumaru*, preşedintele Partidului Socialist Democrat Român. Vă mai amintiţi (aţi citit şi în „Flacăra" şi în „România liberă" şi în „Expres") că dl. Circiumaru şi-a început cariera politică amăgind nişte oameni de bună credinţă din Pucioasa că partidul domniei sale a fost înregistrat la tribunal pornind de la o înşelătorie. Oare amfitrionii sovietici, aflţi de informaţi îndeobşte, ce-or fi crezînd, dincolo de declaraţiile oficiale, despre „evoluţiile social-politice din ţara noastră"?

CONSTANTIN DUMITRU ■

De la corespondentul nostru din Italia

Unul care nu ne-a uitat: Lino Pellegrini

A trăit alături de noi timp de cîteva luni, în miezul fierbinte al anului 1941, cînd ţara s-a angajat într-un război pe care nici un român nu-l dorise. Ca şi Indro Montanelli, ca şi Giovanni Terranova sau Lamberti Sorrentino, ca şi alţi corespondenţi de presă italieni ai acelui timp, ne-a cunoscut în momente grele şi a păstrat decenii în şir în memorie amintirea unei naţiuni prin natura ei paşnică, însă obligată să recurgă la arme. Alţii luptau pentru altceva şi ni se pare absolut inutil să le mai recapitulăm ţelurile. România lupta pentru locul ei sub soarele lumii, vehement contestat de expansionismul unor vecini loviţi de o nebunie devastatoare.

Întîi, i-am întîlnit numele în paginile cărţii Kaputt, concepută de Curzio Malaparte ca un amplu pamflet antibritanic, apoi reaşezată într-o ecuaţie antinomică, spre a-i acredita autorului ei o faţă antifascistă. Ulterior, i-am găsit dosarul personal în arhiva Ministerului Propagandei Naţionale de la Bucureşti: Lino Pellegrini sosise în România în mai 1941, împreună cu tînăra sa soţie, Elena Pellegrini-Ballanti. Era prea puţin pentru a reconstitui o identitate. Era destul ca să nu mă hazardez în speranţa de a putea să-l cunosc vreodată în carne şi oase. Din fericire, m-am înşelat.

Cînd am descins la Milano, prin diligenţele bunului meu prieten Lauro Grassi, am izbutit să prind un capăt de fir: Lino Pellegrini trăieşte, am aflat, şi este mai activ ca oricînd. Corespondenţele lui apar în ziare de pe trei continente. Printr-un cunoscut din redacţia cotidianului Corriere della Sera, i-am aflat şi numărul de telefon. Apoi i-am auzit vocea. I-am spus că sînt român, i-am solicitat o întîlnire într-una din zilele următoare şi am primit un răspuns pur şi simplu neaşteptat din partea unui om trecut de a doua sa tinereţe, cu obligaţii nenumărate şi cu o agendă mai mult decît încărcată: „Nu am putea să ne vedem imediat?" În sfîrşit, în apartamentul său de pe bulevardul Andrea Doria, Lino Pellegrini mi-a întins mîna şi mi-a spus într-o românească perfectă: „Bună ziua, domnule..."

În ciuda anilor pe care-i poartă pe umeri, Lino Pellegrini, fost corespondent de presă în România anului 1941, a rămas un om foarte tînăr. A călătorit foarte mult şi tinereţea, probabil, i se trage din faptul că a iubit toate locurile pe care le-a străbătut şi atunci, şi în deceniile ulterioare. Nu i-a trebuit foarte mult ca să investească sentimente deosebite într-o ţară anume: în Bucureştii şi în Iaşii anului 1941, sub alarme aeriene şi sub covoare de bombe, Lino Pellegrini şi Elena Ballanti au petrecut prima lună a unei nesfîrşite conviejuiri. Luna de miere. Şi, cum se pare, aşa ceva nu se poate uita.

Nu mai puţin important este şi faptul că, din lunile petrecute de o parte şi de alta a Prutului, Lino Pellegrini păstrează amintiri dintre cele mai vii, care nu au doar o valoare sentimentală, ci şi o certă valoare istorică. A publicat şi continuă să publice — Storia illustrata, în Il Giornale, în Il Gazzettino sau în La Provincia — relatări dintre cele mai tulburătoare despre începuturile unui război care ar fi putut să nu fie. De asemenea, arhiva sa fotografică din Moldova şi Basarabia unui timp revolut este mai mult decît fabuloasă. Mai devreme sau mai tîrziu, va trebui să apelăm la acest tezaur de informaţie, necunoscut încă în România, impregnat de o mare simpatie şi compasiune pentru români. Înainte de a fi prea tîrziu.

În rest, ce s-ar mai putea spune? Cînd l-am căutat şi l-am întîlnit, Lino Pellegrini a fost în mod cert tuşat de faptul că numele său stăruia în memoria unui român. La rîndul meu, m-am bucurat că Lino Pellegrini nu ne-a uitat, scriind repetat şi cu multă căldură despre peripeţiile traversate într-o ţară chinuită de atîtea vicisitudini. Nu ne-a uitat nici măcar în anii recenţi, cînd ne rătăcisem la antipodul lumii civilizate. Şi din toate nu pot să extrag decît o morală: îndeobşte, sub marile iubiri întîlnim totdeauna mize şi motivaţii numai aparent insignifiante: Lino Pellegrini şi Elena Ballanti şi-au petrecut luna de miere la Bucureşti şi la Iaşi, în umbra apăsătoare a zeului Marte.

Chiar dacă noi nu am mai ştiut că există, Lino Pellegrini nu ne-a uitat.

MIHAI PELIN ■
Milano, 29 februarie 1990

MONDORAMA

Comunismul est-european a avut numeroase toxine comune cu dictaturile cele mai retrograde de tip latino-american. Republicile bananiere şi republicile socialiste sau... populare de pe continentul nostru au avut o dimensiune comună: corupţia fantastică a mafiilor conducătoare. În lei, în coroane, în zloţi sau în mărci-est, fenomenul confundării buzunarului naţiunii cu cel personal a fost abil, tenace şi, pînă la urmă, „statutar" confundat. Într-un relevant articol din „Epoca", intitulat cît se poate de convingător „Satrapii roşii", dosarul potlogăriilor est-europene este răsoit filă cu filă spre stupefacţia vestului. Noi, cei din ri[illegible]ne-am obişnuit însă cu fanar de lagăr. Totuşi: [illegible]l „numărul unu" de la aga (după înlăturarea lui Dubcek), Vasil Bilak, punea municipalitatea pragheză să-i construiască vile dînsului şi fiicei sale, lăsînd poporul să cotizeze în interesul său personal. „Baronii" est-germani Stoph, Mittag, Schürer şi-au dat în petic, pe sute de milioane de mărci, jucîndu-se de-a vînătoarea şi toate celelalte. Jivkov şi fiica sa, Ludmila, au avut, de asemenea, apetituri feudale. Membrii clanului Gierek au, la rîndul lor, cîteceva de lămurit în legătură cu un munte de zloţi fie şi devalorizaţi... ● „The Wall Street Journal" notează fără exagerări, fără rele intenţii şi fără să se înşele: „Un regim a cărui putere se sprijină doar pe o percepţie generală îşi poate pierde întreaga putere o dată cu schimbarea percepţiilor. Iar dacă se observă măcar o dată că regimul este slab, percepţiile se pot schimba cît ai clipi din ochi. În cazul în care cadrele observă un moment de ezitare, un incident care dovedeşte slăbiciune, o divizare a conducerii sau chiar prăbuşirea unor regimuri analoge, toată puterea unui regim totalitar se poate spulbera peste noapte. Un răstimp de indulgenţă democratică poate şi el submina teama generală de puterea autocratică. Nu este întîmplător că regimurile autocratice (aşa cum le cunoaştem de la Tocqueville încoace) sînt în cel mai mare pericol atunci cînd încep să se liberalizeze. Dacă se permite disidenţa şi pluralismul, regimul nu mai înfricoşează nici masele, nici pe aceia de la care se aşteaptă să-l îndeplinească ordinele".

● Căderea liberă sau decăderea lentă a regimurilor totalitare reprezintă un spectacol probabil adorabil cînd este privit de departe. Din interior lucrurile se schimbă: dramatismul şi perplexitatea, ura şi ridicolul, abuzurile disperate ale clicilor cărora le alunecă pămîntul de sub picioare şi entuziasmul uneori imprudent al maselor se combină creînd un chimism politic inedit. Drumul spre libertate rămîne sinuos, are o cadenţă stihinică, reculuri şi salturi pozitive imprevizibile. Pentru că Lituania se află în strictul context al noului val european şi mondial să reţinem din I.H.T.: „Fixînd preţul în schimbul căruia Lituania şi-ar putea cumpăra independenţa, Moscova a recunoscut totodată explicit că problema independenţei este în afara oricărui dubiu, doar detaliile rămînînd a fi negociate. Din păcate, „răscumpărarea" de 33 miliarde dolari cerută de Gorbaciov este, din punct de vedere financiar şi moral, o absurditate. La rata de schimb curentă de pe piaţa liberă, care reprezintă doar a douăzecea parte din penibila rată oficială luată în considerare în aritmetica lui Gorbaciov, 33 miliarde dolari este echivalentul a circa 500 miliarde ruble. Pe de altă parte, cifra globală a economiilor tuturor lituanienilor şi ale tuturor întreprinderilor din republică se ridică la mai puţin de 15 miliarde ruble, iar venitul anual total al muncitorilor lituanieni la cel mult 10 miliarde ruble". Dincolo de nota de plată a libertăţii există, ca în orice dublă contabilitate care se respectă, şi o chitanţă politică. Mai complexă, mai complicată, mai obscură şi în ceea ce priveşte regula borderoului pe care unii o numesc a... dominoului.

● Şi pentru că sîntem la capitolul chitanţe să meditäm pe marginea preţului de cost al debandadei financiare într-o ţară scutită de percepţia socialistă: Brazilia. Aici rata anuală a inflaţiei depăşeşte imaginaţia cea mai prodigioasă: 34 000 la sută adică un galop al devalorizării absolut istoric. „US News and World Report" notează sec şi cuprinzător: „În ultimul an, preţurile unor produse de bază au crescut extraordinar de mult: cu 7 800 la sută la orez, cu 5 400 la sută la cafea. Într-adevăr, preţul oricărui produs se poate dubla de la o zi la alta, iar vina pentru această evoluţie este greu de atribuit. Şi mai greu este de evaluat variaţia preţurilor. Un grup de consumatori din Sao Paulo a observat că preţul unei radiere varia cu 1 000 la sută de la un magazin la altul. Cererea nu mai determină oferta — sau valoarea: cu 950 de cruzados (15 dolari) se poate cumpăra o înghetată de calitate sau două „mixere". Ajunge. Orice comentariu devine desuet...

RADU BUDEANU ■

REFLEX

Dincolo de hotărîrile adoptate în C.P.U.N., de viața politică a partidelor, Duminica a început să însemne, de cîteva luni încoace, o adevărată sinteză politică a săptămînii. Și nici nu e rău că e așa.

Fotografii de PAUL AGARICI ■

Timișoara trezește țara

Numai în București s-au desfășurat vreo patru mitinguri (aprobate) în prima zi a lui aprilie. Foarte important a fost, desigur, mitingul sindicatului „Frăția" care a relevat forța reală pe care începe s-o aibă **instituția** sindicatului liber. Piața Unirii a însemnat, din nou, placa turnantă a unei adevărate demonstrații care, străbătînd centrul Capitalei, a ajuns din nou la sediul guvernului și, de aici, spre a nu mai fi ignorată de televiziune, a poposit și în curtea sus-amintitei instituții. De data aceasta, miile (zecile de mii) de bucureșteni care-și făceau plimbarea duminicală s-au alăturat demonstranților, poate și datorită faptului că, între timp, Proclamația de la Timișoara, a devenit nu doar mai cunoscută, ci chiar aprobată de tot mai mulți concetățeni ai noștri. Semnul acestei demonstrații stă în binecunoscuta atitudine a Proclamației — revoluția e anticomunistă, deci nu „linia a doua" a nomenclaturii comuniste trebuie să ajungă la putere. **(C. D.)**

Glasul militarizat al adevărului

Armata a fost cu noi, acum ea nu mai e cu noi, e numai cu armata și cu interesele ei ierarhice. Duminică seara, în replică la cîteva din luările de cuvînt ale demonstranților din fața sediului televiziunii libere **bucureștene** (fiindcă, din pricini felurite, ea nu-i și a întregii țări) doi colonei, care de care mai poticnit și mai fălos, ne-au explicat, cerîndu-ne prin ton și verb să luăm poziție de drept, cum vine chestiunea democrației. Cred că nu se află în țară persoane mai autorizate care să ne lumineze în treburile dreptății și ale libertății decît acești ofițeri de rang superior, probabil onești, dar agramați. Cel puțin cel de al doilea strateg al democrației — al cărui nume, din fericire, îmi scapă — ne-a destățat cu o seamă de termeni „radicali" din categoria filozoafă a celor folosiți de învățămîntul politic ostășesc la tema înfierări. Un grămătic ar ști, dacă ar avea caseta, să-l dea tumba în cartea de citire pe belicosul gradat și să-l înfunde într-un dicționar pînă va pricepe că românul nu-i atît de neajutorat încît să se lase învățat de uniforme cum e cultura și ce vrea ea. Pe loc repaus, domnilor colonei, lăsați-ne democrația în pace ori, mai bine, stinga împrejur și înainte marș spre meseria dumneavoastră dintîi. Iar cînd mai aveți opinii, învățați să nu mai semene a decret. **(Tudor Octavian)**

Despre porci

Cînd credeam că televiziunea a încheiat cu „autocritica" pe care și-o făcuse (prin intermediul unor „voci autorizate") pentru că arătase țării că nu toată lumea e de acord ca totalitarismului comunist să i se mai dea vreo șansă, fie și în varianta sa cosmetizată, iată că, spre noapte, ni se arată cum mor porcii — veniți tocmai din R.F.G., pentru că abatorul de la Popești-Leordeni nu l-a preluat din gară. Bine, veți spune, dar ce legătură are asta cu comunismul? Așa ne-am întrebat și noi, atunci cînd (din proprie inițiativă?) reporterul ne-a informat că porcii mor întrucît lumea se ține de demonstrații. Era suficient ca exact cei care primesc leafă pentru asta să fie la gară. Ceilalți au tot dreptul să demonstreze, fără ca porcii să sufere cu ceva din cauza asta. **(C. Dumitru)**

FLACĂRA

EDITURA „PRESA LIBERĂ"

Stan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACȚIA :

REDACTOR ȘEF : **George Arion**
Redactori șefi adjuncți : **Constantin Dumitru**, **Ion D. Goia**
Secretar general de redacție : **Oprea Georgescu**

■ ACTUALITATEA POLITICĂ internă și internațională (2560) : **Ion D. Goia**, Sorina Man, Victor Rădulescu. ANCHETĂ-REPORTAJ (2128) : Pașcu Balaci, Valeria Boriga, Radu Ciobotea, Mihail Gălățanu. SOCIAL (2600, 2542) : **Roxana Paicu Manolescu**, Dorin Gherghinescu, Liana Molnar Tatos, Mihai Stănescu. CULTURĂ (1700) : **Ion Zubașcu**, Elena Ghera, Dorin Sălăjan.

■ PUBLICIȘTI COMENTATORI : Dumitru Constantinescu, Horia Pătroșcu.

■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 2559) : **Mircea Popp**, Adrian Petrescu, Constanța Balaban, Pompiliu Dumitrescu, Sevghin Omer, Smaranda Petrea, Angela Ștefănescu, Reghina Vârvici.

■ REBUS (2036) :

Redactor șef adjunct : **Tudor Octavian**

Alexandru Păsărin, **Adrian Mitu**, Alexandru Paler, Elena Grecescu, Bogdan Vlad, Aurel Ștefan Alexandrescu, Simona Simzianu.

■ FLACĂRA-BIS (2123) :

Secretar general de redacție : **Răzvan Bărbulescu**

Liviu Timbus, Florin Condurățeanu, Cornel Speriatu.

Adresa redacției și administrației : București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311.

Telefoane : 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în paranteze de mai sus) ; secretariat redactor șef : 2002 ; redactor șef adjunct, coordonator „Rebus" : 1457 ; redactor șef adjunct : 2124 ; secretar general de redacție : 2143 ; public relation : [illegible]

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRESFILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

TIPARUL : Combinatul poligrafic BUCUREȘTI

24 pagini **3 lei**

Vremurile sînt cum sînt

DAR VREMEA?

Ploile din ultimele zile ale lunii martie ce s-au semnalat în zonele vestice și sud-vestice au potolit doar puțin setea pămîntului. Cu toate că în Banat și în vestul Olteniei cantitățile de apă au depășit local 15 l/mp în 24 h, deficitul de apă în sol se menține ridicat. În Muntenia, Bărăgan și Dobrogea ploile au fost cu totul izolate și din păcate neînsemnate cantitativ.

Luna aprilie, luna de mijloc a primăverii, este în general bogată în precipitații. Cantitățile lunare (obținute din datele climatologice) atestă însă faptul că cele mai mici cantități se înregistrează în Bărăgan, Cîmpia Siretului și Dobrogea (25—30 l/mp). În vestul Cîmpiei Române și în Moldova cantitățile lunare sînt cuprinse între 40—50 l/mp. Deci, zonele cele mai afectate de secetă sînt și din acest punct de vedere evidențiate. În plus, trebuie să avem în vedere încă un factor nociv în perioadele secetoase și anume vîntul. Destul de vîntoasă, luna aprilie deține recordul celor mai frecvente furtuni de praf, calmul atmosferic fiind destul de redus.

Intervalul **4—10 aprilie a.c.** va debuta cu o vreme caldă și în general frumoasă. Maximele diurne se vor situa între 16° și 26°C, iar minimele nocturne vor fi cuprinse între 3° și 12°C.

Odată cu dezvoltarea talvegului depresiunii Islandeze peste vestul continentului și apoi depunerea treptată spre est, în zilele de 5, 6 și 7, instabilitatea atmosferică se va accentua treptat începînd din vestul țării. Cerul se va înnora și temporar vor cădea ploi ce vor avea și caracter de averse. Acestea se vor semnala pe arii relativ extinse în Banat, Crișana, Maramureș, Transilvania și Moldova și mai restrînse în celelalte zone.

Temperaturile maxime vor înregistra o scădere treptată și vor fi cuprinse în general între 12° și 22°. Zilele următoare vor marca o ameliorare a vremii, dar vor fi mai răcoroase cu deosebire noaptea și dimineața. Minimele nocturne vor fi cuprinse între 0° și 10°, izolat mai coborîte în depresiuni, iar maximele în creștere față de zilele precedente se vor încadra între 14° și 24°C.

OTILIA DIACONU ■

La închiderea ediției

Am dat ceasurile înainte

Începe recuperarea

celor 15 de ani

16 557 de zile
a durat
Săptămîna
Patimilor
românești

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ȘI CULTURAL
● fondat 1911

● Anul I (serie nouă) ● Nr. 15 ● Miercuri 11 aprilie 1990 ●

Un miel de-o zi

Fotografie de PAUL AGARICI ■

Feudalismul — visul de aur al comunismului!

Scepticii se plîng că nu s-a schimbat absolut nimic, deşi chiar faptul că pot discuta despre asta dovedeşte că ceva s-a schimbat. Optimiştii sînt convinşi că, în doi ani, vom ajunge din urmă ţările cele mai avansate, iar pe cîteva le vom şi întrece. E destul de uşor să arăţi cum pot fi întrecuţi americanii. Povestea se complică nitel cînd începi să te compari cu bulgarii. Cenzorii din vocaţie scriu despre binefacerile democraţiei şi despre faţa umană a comunismului, neglijînd amănuntul că tot ce are faţă are şi dos. Radicalii susţin că nu există decît două drumuri : cu F.S.N.-ul ori contra lui. Moderaţii poartă cravată şi cămaşă albă, se înscriu la liberali şi îşi ascut ura de clasă, mai ales spre seară citind „Dreptatea". Securitatea luptă din greu cu legionarii şi lupta e cu atît mai încinsă cu cît descoperă că nu mai există legionari. Ţiganii se cheamă acum romi şi se organizează, întrucît odioasa dictatură şi sinistra lui soţie, deşi nu i-a împiedicat niciodată să se manifeste ca ţigani, nu i-a ajutat cu nimic să se organizeze ca romi. Disidenţii, cu exemplul luminos al ilegaliştilor, ridică la rang de lege nouă vechiul slogan : puţini am fost, mulţi am rămas. În Ardeal, se bat românii cu ungurii, în ciuda faptului că, de mai bine de o lună şi jumătate, guvernele României şi Ungariei n-au nimic împotrivă. La un parastas în familie, două mătuşi erau să se ia de păr. Una fusese în tinereţe, ţărăncă. De cînd mă ştiu, mama s-a temut că nu o să trăiască destul să mă vadă mare, să mă vadă cu facultatea încheiată, să apuce vremea să mă însor, să mai aibă zile să-mi vadă copiii mari, să-mi vadă fetele la facultate, să se bucure măcar o zi de moartea lui ceauşescu. Ultimă oară cînd am fost acasă, mama mi-o mărturisit cu toată seriozitatea : Atîta mai vreau, mamă, să prind şi eu alegerile !

Cîndva am fost în China. De atunci am tot dorit să ajung cu bani într-un magazin chino-singaporez cu sosuri şi mirosuri. Asta visam, să cumpăr un geamantan cu sosuri şi ierburi orientale, să mănînc cartofi fierţi stropiţi cu wuting din Jangyou şi să-mi imaginez că umblu prin Asia. Într-o zi, la Amsterdam, am nimerit pe o stradă unde mirosea numai a wuting din Jangyou. O uliţă plină dintr-un capăt în altul cu dughene chino-singaporeze. Pe uşile larg deschise răbufneau valuri de parfumuri alimentare şi în buzunar aveam destui guideni ca să-mi fac o provizie pentru cîţiva ani. Dacă pe sticlele cu sosuri din Beijing totul era scris în litere latine, pe sticlele şi borcanele din Amsterdam totul era scris în chineză. Nimic nu semăna cu nimic aşa că, după ce m-am uitat şi am tot ales două ceasuri, tot ce am cules a fost o conservă cu suc de roşii. Era singura legumă pe care o puteam recunoaşte şi, mai ales, singura despre care ştiam la ce foloseşte.

Prin urmare, vin alegerile !

Trebuie să mergem înainte privind tot timpul înapoi. Ce şi pe cine să alegi dacă nu recunoşti produsul şi nu înţelegi la ce foloseşte ?

E al noibii de greu cu democraţia. Trebuie să alegi nu numai în 20 mai, ci zilnic. Trebuie să-ţi alegi cu atenţie prietenii, e din ce în ce mai greu să-ţi alegi cuvintele, chiar şi carnea de vacă irlandeză trebuie aleasă în galantar. Obişnuiţi cu cele şapte vaci costelive, trăiam şi probabil am fi murit cu convingerea că aşa trebuie să fie vocile autentice, slabe şi jigărite. Ce greu o să ne vină cînd în sticlele de lapte o să se găsească chiar lapte ! Mulţi copii or să strîmbe din nas, fiindcă laptele de vacă mirosse a iarbă, a uger şi a grajd fermentînd dulce acrişor, nu a coseină, soia şi aracet. Scepticii au dreptate : mai rău de atît nu se poate. Au şi optimiştii dreptate : ba se poate !

Dar cel mai greu şi mai greu e că trebuie să te gîndeşti la toate. Înainte, de export se ocupau funcţionarii. Acum, ştii aproape totul despre problemele cîrligului, despre creanţele libiene şi egiptene, despre lupta pentru clauza naţiunii celei mai favorizate.

Se duce omul duminica la pescuit să-şi liniştească creierii, pune rîma în cîrlig şi aruncă undiţa în locul de unde toţi peştii au fost scoşi de mult de activişti cu aprobări speciale, se holbează cîteva ceasuri la plută şi mintea îl merge : plută-peşte, peşte-crap, crap chinezesc-crap unguresc, ungurii-Ardealul, Ardealul-Lituania, Lituania-Gorbaciov, Gorbaciov-Bush, Bush-ruşi, ruşi-Iliescu, Iliescu-Popescu, Popescu-tanti Marioara, tanti-Marioara-unchiul Costică, unchiul Costică-ţăranii, ţăranii-poraşutiştii, securiştii, armata e cu noi, Guşe, Bushe, ba nu, Bush, apoi Tőkés, Doina Cornea, Petrina, Petrina-tracologii, tracologii-călăreţul Trac, călăreţ-cal, cal-peşte, biban, piătică, roşioară, chitic, chitic-Chiţac, securitatea e cu noi, nu ne vindem ţara, dar dacă prind vreo trei kile, două le vînd... i le dau lui nea Mitică. E fesenist, dar e om de treabă. În fond, ce-am eu cu F.S.N.-ul ?

Adevărul e că n-am nimic cu F.S.N.-ul. Atîta doar că e o emanaţie, iar mie nu-mi mai plac emanaţiile fiindcă n-au contur. O emanaţie înseamnă totul, iar eu ştiu că deşi fac parte dintr-un tot, sînt, din fericire, parte, ceva cu contur şi nume şi dată de naştere şi gust şi culoare. M-am săturat să cred. Acum, cred numai după ce pipăi. Dar cum să pipăi o emanaţie, o boare, ceva atît de nedefinit ? Dacă ar fi să votez mîine, aş vota cu Vasilescu, dar şi cu opoziţia. Care opoziţie ? Oricare. Cu domnul Vasilescu, fiindcă e simpatic şi perfectibil. De la surîsul acela electoral, de prim secretar luminat, domnul Vasilescu a trecut, prin forţe proprii şi întrucîtva la presiunea voinţei poporului, spre un surîs îngîndurat, foarte uman şi, la urma urmei, dătător de speranţe. Aş vota cu domnul Vasilescu fiindcă a înţeles repede că poporul român nu vrea un şef de stat bun în locul unuia rău ci, pur şi simplu, altfel de stat. Domnul Vasilescu vorbeşte bine, ceea ce înseamnă că gîndeşte bine. Nu am deloc încredere în politicienii care simt corect şi exprimă prost. Sînt convins că n-o să ne fie uşor, dar măcar va fi interesant. Aş vrea să reţineţi nuanţa : am încredere în domnul Vasilescu — între altele şi pentru faptul că nu există un contracandidat care să-mi inspire mai multă încredere decît domnia-sa — dar chestiunea dragostei pentru politicieni categoric nu se pune. Îmi iubesc copiii şi familia, părinţii şi ţara, îmi iubesc cărţile şi, din cînd în cînd, opiniile. De unde atîta depozit de iubire pentru fiecare om nou ivit în viaţa mea ? Dacă am urît pînă în 22 decembrie, nu e obligatoriu să iubim de acum înainte. Trebuie doar să fim respectuoşi şi să veghem ca înşii pe care-i alegem să nu facă prostii prea mari. Fiindcă e obligatoriu ca un politician să nemulţumească nişte oameni. Totul e ca numărul celor nemulţumiţi să nu fie mai mare ca al mulţumiţilor. Iubirea pentru stăpîn e un sentiment feudal. Comunismul ne-a deprins cu ideea că stăpînul trebuie sacralizat. Feudalismul e visul de aur al comunismului. Ultimele tone de aur au fost date pe datorii. Ştiţi ce scria pe o casă ciuruită de gloanţe, pe una din vilele acelea din jurul televiziunii locuite de reprezentanţii de seamă ai clasei muncitoare ?

Scria aşa : „Nu mai vrem aur".

Nu voi vota cu F.S.N.-ul din sincere raţiuni de stat. F.S.N.-ul trebuie ajutat **să NU obţină unanimitate de voturi.** El trebuie sprijinit să aibă o opoziţie puternică şi despeaptă. O opoziţie, nu o împotrivire. Încă o unanimitate şi ne-am ros.

TUDOR OCTAVIAN ■

Lupta politică a început. Ceea ce e firesc într-o democraţie. Dar idealurile Revoluţiei din Decembrie sînt ale întregului popor român

MIRĂRI ROMÂNEŞTI

Marin Sorescu a spus că, pentru români, al doilea război mondial s-a sfîrşit la 22 decembrie 1989. Rămîne de văzut. Cert este că primele victime ale păcii au şi apărut, stîrnind mirări şi candide exclamaţii.

Dacă ne amintim bine, nimeni dintre noi nu prea a lipsit de la împărţirea darului divin al mirării. Cînd Ceauşescu mai trîntea peste noi o lege, cînd ne-o aplica drept ca o palmă pe obraz, cînd ne dădea indicaţii ca un bobîrnac în scăfîrlie sau ca un şut în turul pantalonilor, ne amintim că reacţia era a mirării generale. Pe toate gamele şi în toate tonurile, funcţiona perfect corul mirării amestecate cu neîncrederea că aşa ceva este posibil. Era şi acela un fel de pluralism de opinie, al şoaptei la ureche şi al ridicării semnificative din sprînceană.

Revoluţia din decembrie a pornit dintr-o disperare care avea s-o facă invincibilă, dar nu întîmplător s-a vorbit despre ea ca despre un miracol. Pînă atunci, lumea se întrebase de prea multe ori : „Dar românii ce fac ?". Ei sufereau şi se mirau, bineînţeles, aproape nevenindu-le să creadă cum de s-a nimerit să cadă pe capul lor blestemul unui aparat de represiune atît de crud. Pasivitatea care li se atribuia li fusese găsită o explicaţie foarte reală, se înţelege, dar şi prea comodă cîtă vreme se voia tendinţa ca ea să fie unica. Mai puţini recunoşteau că parcă e ceva nelămurit, neînţeles, care îi împiedică să fie uniţi cum par a fi şi poate chiar sînt alţii. Bunăoară, ungurii. Mă refer aici la aceia din Ungaria.

Între timp, Ungaria se afirma ca o campioană a anticeauşismului. „Little but brave Hungary", mica dar curajoasa Ungarie, cum o numea o revistă londoneză, a cheltuit multă energie şi probabil destui bani pentru a veni de hac celui care în România, laolaltă peste capul românilor şi al maghiarilor, căzuse întocmai ca o vacă neagră. Sigur, ar fi de discutat dacă nu cumva, în acest caz, anticeauşismul se va fi colorat cîteodată cu ceea ce s-ar numi antiromânism — dar, vorba românului : Dumnezeu cu mila ! Şi la ce-ar fi trebuit să ne aşteptăm, la urma urmei, cîtă vreme totul se plăteşte iar noi, cu pasivitatea noastră, nu puteam face excepţie ? Avem de acceptat, în orice caz, că alte forme sînt de-a dreptul minore faţă de forma sălbatică a antiromânismului pe care a reprezentat-o chiar comunismul românesc. Ceauşescu şi atîtia alţii s-au ţinut scai de capul nostru ca să ne convingă că n-a fost nimic de ţara asta înainte de-a veni ei s-o conducă. Ceva istorie glorioasă am avut, se înţelege, pe vremea bătrînilor voievozi dar mai încoace, în istoria modernă a României, totul era la pămînt, oraşele arătau ca vai de ele, satele erau mai mult moarte decît vii, oamenii îşi duceau traiul exclusiv în coţoabe şi toată viaţa lor, care de [illegible] dura puţin, se luptau cu [illegible] parcă ea nici nu ne priveşte ? Astfel de rînjete băştinaşe am văzut destule, chiar după 22 decembrie 1989, fără ca ele să stîrnească reacţia îndreptăţită prin care să fie puse la punct prostia agresivă ori perfidia mai mult sau mai puţin calculată. Încît, dacă vrem să fim cinstiţi pînă la capăt, rămîne să ne întrebăm ce e mai grav : deformarea comunistă a istoriei noastre ori deformarea aceleiaşi istorii de către alţii, de către străini, de către unguri bunăoară ? Iată un loc în care talentul nostru de-a ne mira şi cînd e cazul, dar şi cînd nu e, şi-ar putea găsi teren de afirmare. Aşa se întîmplă, ca să dăm un exemplu, cînd vine vorba despre tradiţiile noastre democratice. Nu demult, cînd Silviu Brucan spunea că noi n-avem tradiţie democratică sau că la noi democraţia a fost „cruntită", afirmaţiilor sale le-am dat tot atîta importanţă cît unei muşte supărătoare pe care o alungi cu o fluturare din degete. În schimb, cînd un intelectual ungur spune acelaşi lucru, ne simţim ofensaţi şi dornici să punem la îndoială propriile-i tradiţii democratice, explicîndu-i că democraţia liberală din România, dintre anii 1866—1938, nu poate fi pusă pe o treaptă mai jos, alături de acea democraţie care n-a făcut decît să producă dovezi ale contaminării ei cu modul absolutist, habsburgic, de a concepe natura puterii politice. O întrebare ar fi, desigur, şi cîtă importanţă au tradiţiile dacă ele sînt uitate !

Oricum, în aceste zile şi săptămîni cînd în România campania electorală abia a pornit, cu greu, trebuie să recunoaştem că Ungaria — cu sau fără tradiţii democratice — a trecut cu bine de acest examen şi că s-a pregătit pentru alegerile libere ca pentru o zi de sărbătoare. Trebuie să recunoaştem, pur şi simplu, acest fapt, chiar dacă unii dintre ai noştri n-or să uite să se mire că el a fost posibil în Ungaria. Iată ce scria, de curînd, un martor ocular la Budapesta : „Aflată în campanie electorală, capitala ungară străluceşte, îmbrăcată în afişe de o grafică impecabilă. Respectînd o etică implicită, nici un partid nu-şi lipeşte afişele deasupra altora". Şi : „De fapt, la Budapesta campania electorală are un aer feeric, datorită spectacolelor gratuite care au loc pe mici estrade sub cerul liber şi care fac parte din arsenalul clasic al propagandei electorale". Mai departe, acelaşi reporter român îşi exprimă temerea că, la noi, campania electorală se va desfăşura într-un mod care o să reactualizeze eticheta „balcanism"...

Cînd vom vedea un afiş rupt sau lipit peste altul, ca să nu spun ochi învineţiţi, o să ne mirăm, desigur, fiindcă în privinţa asta avem deprinderi bine consolidate. O să ne mirăm şi, eventual, o să ne aducem aminte de niste cetăţeni fourte [illegible] autocriticî care pe la sfîrşitul lui ianuarie 1990 umblau gîlmadă pe străzi, prin Bucu[illegible] şi nu lipsea decît să se bată cu pumnul în piept cînd strigau despre ei : „Nu gîndim!" Rămîne de văzut cît adevăr exprima respectiva lozincă. Dar atunci de ce ne-am mai mira ?

Întrebarea aceasta nu exclude, desigur, datoria de-a rămîne optimişti.

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Cursa pentru Timişoara

La Timişoara nu s-a mai tras decît un singur foc şi acela — se pare — în aer : s-a dat startul în campania electorală. Pe culoarul unu a ţîşnit domnul Radu Cim[illegible] (prezent în oraşul-martir la împlinirea a o sută de zile de la izbucnirea revoluţiei), ocazie cu care a fost org[illegible] miting în Piaţa Unirii şi o prezentare a platformei liberale la Sala Olimpia. Pe [illegible] loarul doi (în trei [illegible] pornit, cu o mică [illegible] domnul Ion Iliescu, cu un itinerar mai bogat şi o primire mai... complexă. Timişorenii (obişnuiţi cu frenezia informaţională a 36 de publicaţii locale) au fost stupefiaţi de sosirea neanunţată a preşedintelui C.P.U.N., care a parcurs, într-un slalom rapid, traseul Catedrala Ortodoxă — C.P.U.N. al judeţului Timiş (prezent în formaţie incompletă) — Electrobanat — Electr[illegible]al — Solventul — IPROTIM — Uzinele Mecanice Timişoara, dispărînd din municipiu la orele prînzului, cînd deja se afla la Lugoj în dialog cu C.P.U.N. local, apoi cu militarii de la U.M. 01140, cu organizaţia judeţeană a F.S.N. şi, în fine, cu circa 20 000 de locuitori ai oraşului, la cererea cărora a rostit o scurtă alocuţiune de la balconul Casei de Cultură a Sindicatelor. „Şocul vitezei" s-a resimţit în municipiul de pe Bega cu o întîrziere de cîteva ore şi a provocat manifestări contradictorii. Culoarea garoafelor (roşii) depuse în memoria martirilor revoluţiei a stîrnit mînie („La al XV-lea congres Iliescu reales !"), dar şi aprobare fără fantezie verbală („T[illegible]ă Iliescu !"). În faţa C[illegible]U.N. judeţean s-au confruntat grupuri pro („Iliescu, nu uita, Timişoara e a ta !", „Jos liberalii !") şi contra („Iliescu, nu uita, Timişoara nu te vrea !", „Jos F.S.N.-ul !"). Scopul vizitei domnului Ion Iliescu pe malurile Begăi rămîne, deci, încert. Deocamdată, un singur lucru e limpede : în cursa electorală se aleargă mai confortabil cu pantofi de Timişoara. **(R.C.)**

CE PUTEM OFERI DEMOCRAȚIEI, CE NE POATE OFERI DEMOCRAȚIA?

— răspund membri ai grupului „Societatea de mîine"

Petre Anghel

Cornul abundenței

Generația mea și a celor de după mine, care n-a cunoscut războiul, ci doar urmările lui, la fel de nefericite, a trăit în decembrie cea mai zguduitoare experiență umană. Și cea mai înălțătoare. O experiență care marchează drumul iadului spre Eden. Nu este, însă, momentul să jubilăm. Sîntem în purgatoriu. Din această pricină, mai înainte de-a vorbi despre ziua de mîine, lucru absolut necesar și obligatoriu, este bine să zăbovim, nu doar o clipă, asupra zilei de azi. Primul lucru pe care cred că trebuie să-l facem este diagnosticarea realității contemporane. Noi avem o grea moștenire nu doar economică, ci una, mult mai gravă, de natură morală, în care valorile, cînd n-au fost distruse sau marginalizate, au fost introduse într-un coș al uitării, al amestecării, al amalgamării. Nu s-a mai știut (mă refer la publicul larg, nu la specialiști) cine este intelectual și cine nu, cine este sau nu este artist, cine are sau nu ținută morală. Dictaturii i-a convenit această confuzie, mai mult, a declanșat-o și a întreținut-o.

Azi, categorii importante de specialiști din toate domeniile au obligația, de ei și față de societate (o obligație nobilă) să ofere criterii, să sprijine separarea valorii de non-valoare, să ofere soluții. Aștept de la democrație, în primul rînd, o pluralitate de opinii și chiar de acțiuni. Democrația oferă tuturor luxul de a încerca și de a greși. În democrație greșelile nu sînt fatale, deasupra însului nu mai e atîrnată sabia lui Damocles. Aștept de la democrație descătușarea energiilor morale și intelectuale ale indivizilor și ale societății. Acest lucru este posibil. Istoria interbelică demonstrează acest lucru : în cîteva decenii societatea românească s-a sincronizat cu valorile europene. Putem s-o facem din nou. Aștept să scăpăm de teamă, de incertitudini, de impostură, de flecăreală, de balcanism. De neputință. Democrația este cornul acestei abundențe..

Ce pot oferi democrației ? Întreaga mea putere, atîta cît este.

Dr. Klaus Fabritius

Să fie corect

Îndrăznind să modific ușor întrebarea „ce poate oferi democrația ?", aș zice mai degrabă, „ce aștept de la democrație ! : omul potrivit la locul potrivit, mai multă decență, respect reciproc și încredere.

Ce putem oferi democrației ?

Întreaga noastră pricepere, folosită în scop umanitar, cu multă înțelepciune și optimism.

Oamenii de știință sînt în bună parte motorul societății de mîine. Nici o societate nu trebuie și nu poate renunța la cercetările fundamentale. Tezaurul acestor cercetări constituie izvorul progresului. Pe lîngă proiectele sau temele de cercetare cu caracter aplicativ pe perioadă scurtă, care rezolvă sau oferă soluții pentru situații de moment, sînt absolut necesare preocupările de anvergură, pe termen lung. Numai preocuparea „de o viață" în același domeniu îi asigură cercetătorului locul printre oamenii de știință.

Ce își propune igiena mediului ambiant, domeniul în care îmi desfășor activitatea ? Ce trebuie să asigurăm omului, cetățean al unei societăți democratice ? O apă de băut corespunzătoare cu normele de igienă, în cantitate suficientă ; un aer curat care să nu afecteze sănătatea ; locuințe și așezări care asigură un mediu sănătos.

Nicolae Manolescu

Esențială e tehnologia

Două lucruri mi se par importante în momentul de față, cînd considerăm perspectivele evoluției societății românești : unul este afirmarea necesității unor strategii precise și concrete, în toate domeniile ; altul este evitarea riscului (destul de obișnuit în astfel de împrejurări) de a construi viitorul după chipul și asemănarea trecutului. Referitor la cel dintîi aspect, cred că numai respectarea competențelor și garantarea unui spectru larg de discipline ne pot conduce la soluții viabile. Cîtă vreme vom vorbi vag și în general despre toate, problemele nu vom avea nici cea mai mică șansă de a rezolva ceva. Economicul ca și culturalul, științificul ca și socialul sînt refractare unei abordări exclusiv politice, conjuncturale. „Politizarea" actuală a tuturor domeniilor în curs de prefacere ascunde, în fond, adevăratele dificultăți și nu oferă nici măcar palliative. În privința celuilalt aspect, trebuie să nu uităm că transformarea societății românești nu urmează o cale verificată, nu are model. Nici restul estului-european n-are un model. Comunismul cu chip uman, perestroika lui Gorbaciov reprezintă o cale limitată la U.R.S.S. și, iată, actualele confruntări din Lituania și Azerbaidjan indică insuficiența strategiei adoptate. Așa stînd lucrurile, există primejdia ca viitorul democrației românești să urmeze modele vechi, de pildă interbelice. Nu știu foarte multe în această privință. Semnalez doar faptul. Singura precizare la care mă simt îndemnat este aceea că strategiile dezvoltării nu mai pot fi exclusiv „umaniste" : aspectul tehnologic este esențial. România de mîine are nevoie astăzi de considerarea serioasă a întregului set de aspecte și de metode care îi pot asigura dezvoltarea.

Iată, în linii foarte mari, ce-și propune Societatea de Mîine.

Eugen Simion

Ierarhia valorilor

Cum va fi societatea de mîine ? Cum trebuie să fie democrația pe care vrem s-o construim ?... Iată întrebări la care îți vine greu să răspunzi. Nouă, scriitorilor, nu ne lipsește imaginația (nu ne lipsește nici **imaginația istorică**) dar, în cazul de față, este vorba de altceva : de a evalua lucid posibilitățile viitorului. Cine se încumetă, încă o dată, s-o facă? Și, totuși, trebuie să gîndim lumea de mîine. Chiar dacă intelectualii de ieri s-au înșelat gîndind lumea de azi. Am în vedere și eu răspunsurile date în 1945 lui Ion Biberi de elita inteligenței românești (de la M. Sadoveanu la Geo Dumitrescu). Cine citește această carte **(Lumea de mîine)** observă că nici un intelectual român nu a prevăzut totalitarismul și n-a prevăzut, în genere, ceea ce se va întîmpla cu societatea românească, inclusiv cu oamenii ei de cultură... G. Călinescu credea că spiritul românesc intră într-o „fază a monumentalului" și că va produce opere capitale. A intrat, cum se știe, într-o fază a totalitarismului și a produs (în arhitectură) barocul de tip stalinist : imense blocuri de un suprem prost gust. Tudor Vianu prevedea că lumea de după război va înlătura pe „oamenii de vorbe", adică pe demagogi, pe indivizii fără morală și fără inteligență. N-a fost așa : în epoca postbelică demagogia a fost în floare și **oamenii de vorbe** au luat locul academicienilor, profesorilor universitari, s-au constituit într-o clasă și, confiscînd puterea, și-au asigurat toate privilegiile. Niciodată, cred, societatea românească n-a cunoscut o mai falsă, nedreaptă ierarhie a valorilor așa cum a cunoscut în ultimii 50 de ani. O ierarhie pe dos, o ierarhie inversă. Dosarul și pila mergeau înaintea individului și valoarea rămînea, rușinată, în pragul oricărei instituții...

Și, totuși, trebuie să ne folosim de imaginația noastră istorică și să gîndim societatea de mîine. Czeslaw Milosz crede că noi, oamenii din Est, avem o conștiință mai mare a istoriei decît oamenii din Vest și, în consecință, o mai mare imaginație istorică. Iată și explicația : „imaginația istorică este probabil exersată de către amintirea unei suferințe colective". Dacă este așa, nu ne poate ajuta amintirea suferinței colective să gîndim societatea de mîine ?... Măcar acest folos să-l tragem din suferința noastră... Îmi iau inima în dinți și prevăd că lumea de mîine va fi o lume a ierarhiilor juste. Ierarhiile competențelor, valorilor, bineînțeles. O lume în care instituțiile democrației funcționează normal și indivizii sînt apreciați după ceea ce fac, nu după funcția lor. Într-o democrație veritabilă măruntul funcționar este tot atît de stimat, dacă el își face bine munca lui, ca și arhitectul sau medicul. În genere, trebuie să începem prin a reinstaura valoarea muncii și, nu vreau să fac jocuri de cuvinte, valoarea... valorii. Pentru aceasta, trebuie să regîndim instituțiile noastre (de la Academie la uzină și mica fermă agricolă) și să decidem (fie-mi iertată vorba) că numai munca (și nu munca în sine, ci eficacitatea ei) și valoarea pot asigura promovarea socială. Să dispară din viața noastră nenorocita practică a favorurilor, traficul de influență, dezonorantul bacșiș, oribila pilă, nepotismul și toate celelalte forme de fanariotism foarte prospere în ultimele decenii.

Să începem, așadar, revoluția noastră morală prin a pune bazele unei economii sănătoase și prin a dărîma, în sfera relațiilor sociale, autoritatea incompetenței. Să punem în locul ei autoritatea inteligenței și a muncii libere.

Mircea Zaciu

Autentica intelectualizare

Prezentul ne permite, iată, o altă percepție a societății de mîine. În locul disperării, speranța că-i sîntem utili. Și acest sentiment e deajuns pentru a ne trezi. Nu vreau să vorbesc despre economie, e treaba specialiștilor, ei vor găsi căi și modele pentru ieșirea din cumplita criză în care ne-a adus comunismul. Ceea ce aștept de la viitorul imediat este pregătirea prin educație și cultură a viitorului îndepărtat. Prin studiu, răbdare și tact, nu cu măsuri pripite, contradictorii sau pompierești.

Moștenim rezultatele unui proces de distrugere a culturii naționale arhaice; un val înspăimîntător de semidoctism, de aculturație ; o confuzie a valorilor artistice, întreținută timp îndelungat prin forme ale vulgarității kitsch-ului și tambalului patriotard. Este urgentă nevoie de o severă asanare, care să ducă la o redresare morală și culturală autentică. Școlii umaniste trebuie să i se redea, pentru aceasta, rolul ei primordial. La fel societăților culturale, presei serioase, teatrului, filmului, tuturor formelor ce pot pune bazele unei prosperități de cultură a individului, înainte chiar a prosperității lui materiale.

Aceasta, va veni, desigur, dar nu ne e indiferent la ce cotă intelectuală ne vom plasa. Numai o intelectualizare adevărată va asigura luciditatea, toleranța, armonizarea intereselor, stabilitatea lumii românești. Omul școlii, omul științei, omul scrisului și al artei vor trebui să aibă un rol decisiv dacă societatea de mîine nu vrea să repete greșelile care i-au fost fatale celei de ieri.

Dimensiunea culturală și educativă

— Domnule Iosif Sava, sînteți cunoscut nu doar ca distins muzicolog și organist, ci și ca intelectual care meditează asupra destinului culturii. Vă rog să-mi spuneți, ce așteptați de la societatea românească aflată la început de drum pe calea democratizării ?

— Încercînd o expunere succintă : eliberare spirituală, progres economic, statut național în universalitate.

R. — Cum pot contribui intelectualii la această eliberare reală ?

— Ridicîndu-se deasupra contingentului politic și începînd, chiar din aceste momente, lupta pentru cultura autentică și pentru impunerea specificului național în contextul internațional. Înlăturarea handicapului care ne-a îndepărtat de Europa timp de cinci decenii și augumentarea valorilor pe care rezistența românească din țară și de peste hotare le-a creat în ultimii 50 de ani. În prezent, țin să spun că, dincolo de lipsa de ținută morală a unor compozitori, România a avut pe teritoriul ei zece — cincisprezece compozitori pe care-i poate rivni orice centru muzical din Europa și America, creatori care, urmînd exemplul lui Enescu, au făurit o muzică de unică forță originală, la înălțimea marilor comandamente ale veacului.

R. — Deși pînă acum ni s-au cerut, mai exact, ni s-au pretins tot felul de „cote" și fiecare dintre noi era dator să... era necesar să... trebuia să..., astăzi, cînd ne simțim liberi, ce putem oferi democrației la care rîvnim și pe care o așteptăm ca pe o izbăvire a spiritului?

— Dimensiune culturală și educativă. Cred în inginer și în artist mai mult decît în orice politici. Să înțelegem că urmează o epocă a creatorilor, a competențelor și nu a actorismelor de tip cavalieresc.

R. — Sînteți membru al asociației „Societatea de mîine", ați aderat, din cîte știu, printre cei dintîi la acest grup de reflecție socio-cultural. Ce credeți că va oferi democrația societății românești ?

— Întronarea spiritului elitist după ce, decenii la rînd, valorile au fost amalgamate și s-a încercat derivarea sufletească, arma principală a tuturor dictaturilor.

P. ANGHEL

Importuri mari şi magazine goale

Au trecut trei luni şi jumătate de cînd industria alimentară, în speţă industria cărnii, a renunţat la vechile reţete, fapt care ne-a determinat să credem că, în sfîrşit, calitatea mezelurilor va reveni la ceea ce a fost odată, ba, mai mult, că ea va dovedi din nou bunul renume, de care ne-am bucurat pe piaţa externă şi în faţa cumpărătorilor din ţară. Dar lucrurile nu stau aşa. Abandonarea înlocuitorilor din soia, care este evidentă, nu a rezolvat însă problema, ceea ce arată că nu reţetele sînt totul. Iată-ne, aşadar, adresîndu-ne din nou specialiştilor, de data aceasta celor din producţie, cu întrebări privind calitatea, dar veţi vedea, nu numai calitatea, răspunsurile cuprinzînd adevăruri departe de a se limita doar la reţetele pomenite.

ÎNTREPRINDEREA DE PREPARATE ŞI CONSERVE DIN CARNE BUCUREŞTI DIN POPEŞTI-LEORDENI

— D-le Menadoru Coza, sînteţi directorul tehnic al întreprinderii. După ce reţete lucraţi, astăzi, preparatele din carne ?

— După vechile reţete, de acum 15—20 de ani. Am scos adaosurile de origine vegetală, faina de soia fabricată la Ţăndărei. Şi nu de azi, de ieri, ci imediat după 22 decembrie.

— Produsele seamănă, în aceste condiţii, cu cele de acum 15—20 de ani ?

— Nu. Nu e suficientă doar schimbarea reţetelor. Deşi sîntem una dintre cele mai moderne unităţi din acest sector, lucrăm cu utilaje din 1969—1970. În 1987 ne-a vizitat reprezentantul firmei Vermag, din R.F.G., şi văzîndu-ne dotarea, a afirmat că nici în Bangladesh nu mai există aşa ceva. Deşi utilajele au îmbunătăţiri. Trebuiau casate la 12 ani, durata s-a mărit abuziv la 15 ani şi astăzi sîntem tot cu ele.

— Să încheie dotarea lista cauzelor ?

— Nu. Mai sînt. Materia primă din 1971 era mult mai bună. Noi lucrăm cu materie primă din import care nu e toată la fel. Este o plăcere să priveşti carnea de vită din Polonia sau R.F.G., dar de la alte firme am primit carne de slabă calitate. Am intervenit la Prodexport şi la centrala noastră în acest sens. Dar faţă de 1989, calitatea cărnii este incomparabil mai bună.

— Să revenim la cauzele de care ne ocupăm.

— De asemenea, lucrăm cu înlocuitori de condimente, fiindcă cele din import n-au venit. E vorba de piper, nucşoară, ghimber, enibahar. Usturoi avem, dar în stoc se mai află şi aroma de usturoi, cam 40 de tone. Nu putem arunca aroma care costă bani, totuşi.

* * *

Dl. Mircea Giurgiu, directorul întreprinderii : — Vreau să vă spun că produsele întreprinderii se numără printre cele mai bune fabricate în ţară. Produsele de azi nici nu se compară cu cele fabricate înainte de 22 decembrie.

— D-le director, de ce, ca să luăm un exemplu, salamul de vară, care era semiuscat cînd a fost lansat pe piaţă, foarte mulţi ani în urmă, este cu totul altceva acum ?

— Reţetarele s-au schimbat, dar standardul privind umiditatea a rămas acelaşi din 1987. Astfel că salamul de vară are 45 la sută umiditate faţă de 35 la sută cît avea. Ştim că se lucrează la alte standarde.

— Cineva afirma că între cauzele slabei calităţi a produselor s-ar număra şi faptul că se fură carne din întreprindere. E adevărat ?

— Nu. Cîtuşi de puţin. De furat se fură numai carne pentru specialităţi.

— Ne-aţi luat o piatră de pe inimă.

— Vă rog să nu faceţi nici o legătură între furturi şi calitate. Nici nu trebuie să scrieţi asta.

— Iar nu trebuie ?

— Nu, pentru că e greşit. Problemele trebuie împărţite. Să vedem, în primul rînd, cine produce zilnic în Bucureşti, cine aprovizionează Capitala, pentru că vine marfă şi din ţară. În Bucureşti mai sînt doi furnizori. Omul nu ştie de unde cumpără. Toate apar ca de la Popeşti Leordeni. Am încheiat un contract cu Întreprinderea de Ambalaje pentru Industria Chimică, pentru etichete autoadezive care vor fi aplicate pe produsele noastre. Ele nu se pot dezlipi şi firma va fi lesne de identificat.

— D-le director, sînteţi de 20 de ani în întreprindere. Se fura mereu la Popeşti Leordeni, sau ziua de 28 martie este o întîmplare nefericită ?

— S-a furat întotdeauna în toată industria alimentară. Dar, revin, cu zic că nu e bine să scrieţi. Se va spune că n-avem pe piaţă pentru că se fură la Popeşti Leordeni. 34 de kg din 140 000 de kg nu înseamnă nimic.

— D-le director, nu fac un caz din cîteva zeci de kilograme, şi veţi vedea că sînt mai multe, dar mă intrigă faptul că priviţi toată povestea ca pe o fatalitate. Mă întreb ce ar face un patron în locul dv. ?

— Un patron, la sfîrşit de săptămînă, ar asigura lucrătorilor posibilitatea de a cumpăra o anumită cantitate de produse, în funcţie de numărul membrilor de familie. În această situaţie pentru o sustragere l-aş da afară pe cel ce o comite. Aşa e peste tot în lume şi practica a existat şi la noi.

— Cine vă împiedică s-o faceţi ? Să aveţi un bufet, un magazin propriu. Lucrurile s-au mai schimbat, există o anume autonomie, mă rog, se poate face, aşa cum au făcut-o deja alţii.

— Nu e legal.

— Ştiţi cumva cum sînt distribuite produsele fabricii, în Bucureşti ?

— Da ele sînt expediate la Comaliment, la Alimentara, în reţeaua IAPL. Ieri, 27 martie, am trimis 5 sortimente de salam, 5 de cîrnaţi, 12 sortimente de specialităţi, 6 de afumătură. Aproape 25 la sută din cantitate au fost specialităţi. Au fost zile cînd am deşti care am scos produse pe vechile reţete.

— şi la carnea de mici ?

— Şi. Fără adaosuri. Nu avem însă suficiente mirodenii. N-au sosit.

— Totuşi, lucraţi în continuare cu arome de piper, deşi aţi primit piper.

— Ne vom opri, încercînd să redistribuim stocurile pe care le deţinem.

— Vă pun o întrebare pe care am pus-o şi la Popeşti Leordeni. Cum se explică azi calitatea salamului de vară ?

— Procent mare de umiditate, prevăzut însă în stasuri. Dar umiditatea se obţine şi din proporţia carne-slănină. Ca să nu spun că nici carnea nu este toată la fel de bună. În plus, s-a modificat şi tehnologia de lucru. Înainte se făcea şi o afumare rece pe lîngă cea caldă. S-au şi făcut modificări ale utilajelor în acest sens, dar vom reveni. Calitatea nu se poate schimba de azi pe mîine. Trebuie obişnuiţi oamenii să lucreze cum au lucrat odată. Am trecut la activitatea de renormare pentru a schimba calitatea, mai ales că noi lucrăm cinci zile pe săptămînă.

— Cînd credeţi că se va obţine acea calitate la care aspiraţi ?

— Anul acesta. Vom fabrica şi produse noi, fiind în discuţie colaborări şi cu alte firme.

Cînd nu sînt goale, magazinele au coadă

ÎNTREPRINDEREA „ANTREFRIG"

Dl. Stan Bratu, directorul întreprinderii : — Am fost prima întreprindere din Bucureşti care am scos produse pe

— Înregistraţi descoperi sustrageri de produse ?

— Se mai scot cantităţi mici. Am stat de vorbă cu oamenii, am organizat o echipă de pază în interiorul întreprinderii. Dar vrem să deschidem magazine proprii. Am luat legătura cu primăria Capitalei, cu primăriile sectoarelor 2 şi 6 şi vom avea aceste magazine. Ne propunem şi un bufet de încintă de unde salariaţii noştri vor putea să-şi cumpere cantităţi raţionale de carne, de preparate.

— Cum apreciaţi calitatea produselor Antrefrig ?

— Foarte bună şi bună la specialităţi şi specialităţile de preparate din carne şi acceptabilă la slănina sărată şi amestecuri, aşa numitele culinare.

CENTRALA INDUSTRIEI CĂRNII

— D-le director general Alexandru Oprea, reţetele s-au schimbat, stasurile întîrzie şi calitatea produselor evidenţiază această diferenţă. Ce se întîmplă cu aceste stasuri ?

— Ele nu s-au modificat, în primul rînd, din cauza ineficienţei economice. În condiţiile revenirii la calitatea anterioară, preţurile produsului finit se vor modifica, deoarece au crescut preţurile la materia primă, la achiziţie. Dar statul s-a angajat să suporte această diferenţă, astfel încît n-o s-o simtă cetăţeanul. În circa două luni vom avea stasuri noi.

— Aromele ?

— Ele se importă. Dar arome sînt folosite în toată lumea. Important este ca furnizorii noştri să le îmbunătăţească.

— D-le director, apropo de constatările poliţiei economice de la I.G.P., în ziua de 28 martie la Popeşti Leordeni, cum vor fi prevenite furturile ?

— Trebuie să creăm posibilităţi de cumpărare prin bufete aflate în afara fabricii. De asemenea, ne gîndim ca masa principală, la întreprinderile noastre, să fie gratuită. Vom instala automate cu cafea, lapte etc şi vom înfiinţa un tain pentru cei merituoşi. Altfel vom trata atunci furturile.

— D-le director, nu comparăm situaţia de azi cu aceea existentă înainte de 22 decembrie. Există azi mari cantităţi de carne. Şi, totuşi, magazinele sînt adesea goale. Care este explicaţia ?

— În primul rînd, a rămas obiceiul supra-aprovizionării pe care şi-o face cumpărătorul. Teama zilei de mîine e în fiecare. La carnea de vită, marfa stă. A fost o perioadă de tranziţie. Proporţia vită-porc este egală, dar carnea de porc merge în cantităţi mai mari la preparate. Am lăsat astfel mai multă carne de vită la vînzare.

— Asta nu explică totul.

— Mă surprinde şi pe mine situaţia asta. Pe două luni cantităţile au fost mult mai mari, aproape duble faţă de cantităţile aceleiaşi perioade din anul trecut. Pînă în luna iunie vom păstra un nivel ridicat de aprovizionare, căutînd să lărgim paleta la vînzare prin preambalarea produselor.

— D-le director, insist, de unde totuşi atît de multe magazine goale dacă spaţiile de depozitare a cărnii au devenit o problemă ?

— Încă nu există un echilibru alimentar privind existenţa celorlalte alimente. Ouăle şi untul sînt, dar brînza şi puii, nu. Carnea este încă alimentul cel mai ieftin, 35—37 de lei. La sfîrşitul lui iulie vor apărea probabil puii, pentru că s-a refăcut matca. Şi, în sfîrşit, ne deranjează foarte mult blocajul de simbătă şi duminică. Şefii de raioane, de magazine nu mai primesc încă de vineri carne, pentru că nu lucrează cele două zile şi nu au unde să o păstreze, neavînd condiţii de frig. Vom interveni pentru magazinele noastre. Fiecare sector să dea cîte 3 spaţii comerciale şi în ţară, la fel, în care să ne valorificăm toate produsele.

— În perspectiva acestui an, ce să aştepte lumea de la întreprinderile centralei ?

— În Capitală vom constitui o societate mixtă pentru producerea şi desfacerea de hamburger, cu o reţea de 15 puncte de desfacere şi cu o producţie de 80 de tone pe zi. Firma este englezească şi se numeşte Barter Group. Sperăm ca reţeaua să funcţioneze către sfîrşitul anului. Chiflele vor fi produse de o linie proprie, care va mai face şi cornuri pentru o reţea de hot-dogs. Vom cumpăra, de asemenea, o fabrică de membrane pentru crenvurşti, din R.F.G., care sperăm să producă la sfîrşitul trimestrului întîi al anului viitor.

În noaptea de 27/28 martie, la Popeşti Leordeni, ofiţeri din Direcţia Economică a Inspectoratului General al Poliţiei au prins zece persoane care sustrăseseră aproximativ 110 kg. carne. Între aceştia, patru paznici. Adică exact cei ce trebuiau să păzească întreprinderea. Treabă organizată, cu maşini sosite special. Ceilalţi lucrători din fabrică aveau muşchiuleţi peste tot, pe mînecă, pe la şolduri sau mai jos, dublînd astfel muşchiuleţii proprii. După cum s-au desfăşurat lucrurile şi după cum afirma directorul întreprinderii, n-a fost o noapte de excepţie. De altfel, de la începutul anului şi pînă acum, de la Popeşti Leordeni s-au sustras cam 500 kg. carne sau preparate, cifră stabilită cu îngăduinţă. Desigur, aşa cum afirma dl. Mircea Giurgiu, faţă de producţia zilnică a întreprinderii, cantitatea de mai sus e un mizilic. Ei da, dar ei iese şi nu intră în unitate. Dacă-i mai adăugăm şi pe cei neprinşi nu numai de aici, dar şi de la celelalte întreprinderi, cifra sporeşte binişor. Nu facem însă un capăt de ţară, cum aţi văzut, nu se sustrage de azi, de ieri. Ne întrebăm însă cum se acoperă cantităţile respective, care, mici sau foarte mici, lipsesc ? De asemenea nu facem nici o legătură între zgîrciurile şi pielităţile care intră într-un salam de 64 de lei şi carnea pentru specialităţi care dispare dimineaţă spre ziuă. Nu facem, dar, asemenea d-lui director general al centralei, ne mirăm şi nu înţelegem. Nu înţelegem, de exemplu, cum nu pot fi aprovizionate magazinele pe măsura importurilor. E drept, la ora realizării acestei documentări, n-am luat în calcul şi cele peste 50 de vagoane pline cu porci din import care stăteau nedescărcate în gara bucureşteană Titan. Dar nu facem un caz nici din asta. Îi aşteptăm însă pe cei în drept să facă. Cam cu aşa ceva s-ar ocupa, mi se spune, garda financiară, care însă...

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Droguri și tăcere în Carpați

Podul de haşiş există

Povestea noastră începe o dată cu apariția Legii nr. 73 1969, text legal ce va simplifica normele ce statuau regimul legal al stupefiantelor în țara noastră, stabilind totodată și sarcini precise pentru Ministerul de Interne și Direcția Generală a Vămilor, organe ale Administrației Române de Stat pentru Combaterea Traficului Ilicit de Droguri.

Referindu-ne la situația generală pe plan european, trebuie subliniat că traficul și consumul de stupefiante cunoșteau la acea dată creșteri importante la toate tipurile de droguri, ceea ce stîrnea îngrijorarea guvernelor și organismelor internaționale însărcinate cu combaterea acestor practici. Trecuseră doar cîțiva ani de la semnarea Convenției unice privind stupefiantele, eveniment ce a avut loc la data de 30 martie 1961, intrată în vigoare la 13 decembrie 1964 și comunitatea mondială era decisă să lupte, cu mai multă fermitate, împotriva celor ce cultivau, produceau și distribuiau masivele cantități de droguri indivizilor căzuți în mreaja lor.

Ca stat semnatar al Convenției unice privind stupefiantele, România trebuia să-și îndeplinească obligațiile asumate în acest domeniu.

Începînd cu anul imediat următor apariției Legii nr. 73/1969, combaterea traficului ilicit și a consumului de droguri în rîndul cetățenilor români și străini trece de la amatorism la profesionalism, întrucît lupta ce se desfășoară neîntrerupt între polițiști și traficanți este o confruntare acerbă ce implică din partea ambelor părți investiții de inteligență și multă tenacitate, deși, lucru firesc, motivațiile și finalitățile diferă.

Așezată din punct de vedere geografic la răspîntia marilor drumuri ce leagă țările consumatoare de droguri de cele producătoare, România a constituit un loc de tranzit pentru traficanții de droguri în drumul acestora către piețele de desfacere a mărfii lor nefaste. Noi nu am reprezentat însă niciodată un veritabil loc de distribuire a drogurilor pentru că : nu am avut consumatori autohtoni și îndeosebi nici mult rîvnita valută de către organizatorii traficului. Dar aceasta este o altă poveste, la care ne vom referi ulterior și pînă atunci să începem cu... începutul.

Poate marinarul Hans Erik Nicsson a uitat acest episod neplăcut din viața sa. Nu același lucru se poate spune și despre arhiva poliției române ce va consemna faptul că navigatorul nordic, sosit cu nava „Mesna" sub pavilion norvegian în portul Constanța, oferea spre vînzare, în bufetul „Furnica", cetățenilor români țigări Kent al căror tutun era amestecat cu marijuana. Un om singuratic, ca de altfel orice marinar, aflat în semiobscuritatea unui local, așezat pe principala stradă a străvechiului Tomis, stă la o masă și soarbe un pahar de coniac, fumînd gînditor drogul procurat în portul Kandla din India pentru 20 de rupii. Și pentru a nu mai fi singur, întinde pachetul unui bărbat aflat la o masă vecină, unei femei de la altă masă. Dar nefiind samaritean își freacă semnificativ și degetul arătător al mîinii drepte de degetul mare. Care va să zică, te primesc în lumea mea de umbre, dar chestia asta costă. Și-l va costa.

*

Sîntem în 16 aprilie 1970. Cu ocazia controlului efectuat de organele vamale pe motonava „Atlas", deasupra cărela flutură pavilionul somalez, intrată pe Dunăre, s-au găsit ascunse într-un dulap din sala mașinilor patru pachetele a [illegible] greutate totală nu depă[șea] 23 de grame. Ne aplecăm peste umărul vameșului ce desface primul pachețel și vedem apărînd din hîrtie o bucată de opiu maronie și cu miros grețos, persistent. Ale cui sînt aceste „porții" de fericire ? Ofițerul mecanic al navei, italianul Franco Pellegrini, își pleacă fruntea cînd marinarii din preajmă îl indică, bucuroși poate pentru că l-au scăpat. Deocamdată.

*

Și acum, să facem un salt pînă în nord-vestul țării, la punctul de control trecerea frontierei Borș—Oradea. La barierea în fața cărela se sting motoarele, iar pasagerii întind, după ce li se adresează salutul de rigoare de către lucrătorii punctului, pașapoartele. O scurtă escală înaintea continuării drumului. Însă lucrul acesta nu se va mai petrecee cu cei cinci cetățeni iordanieni, și anume Shafiq Abdel Salem Shedaideh, zis Abu-Ziad, Abdalla Ismail Mustafa Jeara, Abdel Majid Issa, Muheisen Muhammad, Aref Jamil Aref al-Hattab și Izzat Ismail Mansur. Este data de 30 iunie 1970, iar în luxosul Jaguar înmatriculat în Iordania sub nr. 34893 au fost găsite 247 calupuri de haşiş, frumos îmbrăcate în pînză. Puse pe cîntar, aflăm că sînt 49,400 grame de rășină de cannabis, obținută din planta cannabis indica, cînepa indiană.

Ancheta desfășurată stabilește că loc de achiziție a drogului Ammanul, iar destinația finală — Republica Federală Germania.

Găsiți vinovați de Tribunalul din Oradea pentru săvîrșirea infracțiunii, internațional incriminată, de trafic de stupefiante, primii trei cetățeni iordanieni sînt condamnați la 6,5 și, respectiv, 4 ani închisoare, pronunțîndu-se totodată și confiscarea drogului.

*

În același loc de ieșire din țară noastră, organele de frontieră descoperă șase pungi cu haşiş în greutate de 1,170 kg., ascunse cu grijă în autotrenul marca Fiat cu nr. 34-LA-27734, aparținînd firmei turcești „Urallar" din Istanbul, aflat în drum către Belgia. Conducătorul auto, turcul Nacati Reis declară că a procurat drogul în Turcia, țara sa natală, dar refuză să indice adresa unde îl va preda. Apoi își cere scuze și afirmă că a uitat unde trebuia să ajungă drogul. Abia acum este crezut, în sfîrșit, și i se dau doi ani și șase luni de recluziune pentru exersarea memoriei ce-i joacă renghiuri.

*

Punctul de control trecerea frontierei Borș, pentru autoturismele aflate în tranzit prin țara noastră, devine dintr-o dată un loc deosebit de interesant pentru organele de poliție și vamale, asupra căruia se va îndrepta întreaga lor atenție în perioada următoare. Oare ce ne va mai dezvălui această ieșire ? Surprizele nu întîrzie să se arate, noi și noi traficanți repezindu-se ca niște fluturi orbiți de lumină asupra lămpii aprinse. Să vedem cîteva dintre ele.

Mai întîi cade în plasă, la 15 septembrie, Unaldi Bekir, cetățean turc născut în anul 1924. Ascunsese 1 kg haşiş în autotrenul marca „Faun" cu numărul de înmatriculare 34-EC-264, aparținînd firmei „Necdet Akar". Dorea să plaseze drogul în Köln.

În seara zilei de 30 septembrie al aceluiași an — 1970 — de localitatea Borș se apropie autoturismul Buick — înmatriculat în Liban sub numărul 25554.

Înainte de a pătrunde în vamă, ocupanții își aprind cîte o țigară fără grabă, afișînd detașare și o plăcere deosebită pentru citirea reclamelor turistice. Dar ochii vigilenți și, de atîtea ori, din păcate, în anii care au trecut, anonimi pentru marele public, nu scapă cele două siluete ce nu par a se grăbi, deși au intrat în punctul de control trecerea frontierei destul de tîrziu. Nu cumva mizează pe epuizarea fizică a lucrătorilor din frontieră ori pe întunericul ce acum, la sfîrșit de septembrie, cade mult mai repede ? Să vedem. Controlul bagajelor nu arată nimic suspect. Să trecem la limuzină. Mîini dibace folosesc sonde, șurubelnițe, cheie și lanterne (clinii special dresați s-au declarat neputincioși și cu coada între picioare se retrag sub banca de la intrarea în clădirea vămii). Imperturbabili, Jean Mitri-Mitri și Elie Tanios El Husseini discută încet între ei. Sînt libanezi, bine îmbrăcați și nu par neliniștiți că noaptea i-a prins pe drum. Iar cînd din mașina ce-i adusese pînă aici, „blindată" în întregime cu droguri, încep să se rostogolească, unul după altul, nu mai puțin de 188 calupuri de haşiş, învelite în pînză și plastic pentru a nu permite cîinilor specializați să detecteze mirosul drogului, par extrem de surprinși și fermi în declarații. Nu au cunoștință de cele 37,600 kg haşiş găsite, în mai multe locuri meșteșugite în caroseria autoturismului Buick. Și sînt crezuți. De ce să nu fie crezuți ?

Ba chiar vor fi recompensați cu cîte patru ani închisoare de Tribunalul Oradea sub jurisdicția căruia intră și localitatea Borș.

*

La data de 28 septembrie 1970, în același punct de control trecerea frontierei pătrunde o caravană formată din mai multe autoturisme. Ocupanții lor sînt libanezii Fakhro Saadeddine Ahmad El-Sidani Mohammad Hassan, Yerjanik Avedis Joulakiam, Fadel Mahmoud Abdalah, Kassajikian Panos Agop, iordanienii Musleh Saleh Abdulah Iussef și Hilmi Abdel Halim Abdelghefar și irakienii Sabri Ali Abdulamir și Younis Hussein Mohammad Saleh. Toți transportau în total 30 kg de haşiş, cumpărat din Damasc, Siria. Destinația ? R.F. Germania. Iar alături de haşiş se aflau și arme. Pistoale și gloanțe. Instanța de judecată nu ezită să se pronunțe. Fiecare primește cîte 5 ani închisoare.

De acum, pentru specialiștii români era limpede că țara noastră este parte componentă a unui drum pe care traficanții transportau haşişul.

Această cale începea în Orientul Apropiat, traversa Turcia, Bulgaria, România și se continua cu Ungaria, Austria, țelul fiind mai întîi R.F. Germania și ulterior Olanda, țări unde consumul de droguri cunoștea în acea perioadă o proliferare deosebită în rîndul tineretului.

Fenomenul hippies nu se stinsese pe deplin. Rata șomajului creștea și se întindea mizeria socială ; exista o lipsă de orientare și de perspective din partea noilor generații, adică factori favorizatori ai abuzului de droguri. Atenți la asemenea tendințe sociale, pentru satisfacerea cererii ilicite de droguri, traficanții puseră pe picioare „un pod de haşiş", o veritabilă filieră ce străbătea și România. Această filieră va ființa pînă în anii 1977—1978 cînd se va destrăma, în urma loviturilor primite în mod repetat. Cazurile ce le prezentăm în continuare ilustrează această teză și mai evidențiază și un alt aspect important. Intrarea drogurilor în România avea loc pe la Giurgiu și uneori, mai rar, prin Vama Veche și Calafat. Se impunea, așadar, închiderea acestor breșe.

*

Astfel, la 9 martie 1971, se prezintă la Giurgiu pentru a intra în țara noastră Sahin Hacic, cetățean turc, cu domiciliul în Berlinul de Vest. Deciși să fie mai atenți, vameșii descoperă în roata de rezervă 19,948 kg de haşiş, răspîndit în 132 de plicuri și 26 de săculeți în caroseria autoturismului cu care călătorea cel în cauză. Prin sentința penală nr. 401/1971, Sahin Hacic a fost condamnat la 5 ani închisoare. Era un prim succes, totuși „barajul" instituit are fisuri, deoarece la Borș este prins cînd se pregătea să părăsească România, pe care o tranzitase, traficantul turc Ibrahim Mtanos Sirapion, cu 66,400 kg de haşiş. Cele 332 calupuri de drog fuseseră cumpărate în Amman de la un anumit Mousa Iacin, cu 6 000 lire. Destinația drogului ne era de acum cunoscută, Ibrahim Mtanos Sirapion va primi drept pedeapsă cinci ani și jumătate pentru săvîrșirea infracțiunii de trafic de stupefiante, iar noi, în perspectiva timpului, consemnăm că cele 66,400 kg de haşiş constituie „recordul" descoperirilor de această natură efectuate vreodată în Romînia.

— va urma —

JEAN DRĂGAN ■

Întrebări pe stomacul gol

Se caută un mecanic

În apropiere de Sinaia, Skoda mea începu să dea semne de neliniște. Tuși scurt, se scutură ca un cîine plouat și amuți într-o liniște filozofală. În asemenea situații, orice șofer amator este îndemnat să execute cîteva operații inutile. În primul rînd va deschide capota motorului, sperînd că, printr-o minune cerească, defecțiunea se va repara de la sine. În ordinea inutilităților absolute urmează, pe rînd, citirea Cărții tehnice și a Ghidului de reparații auto. După asta, omul face ceea ce trebuia să facă de la început. Își aprinde o țigară, se reazemă de portiera mașinii și așteaptă. Restul vine de la sine. Mai întîi un zîmbet de bonomie decrepită, urmat de căderea obrajilor într-o disperare mută. Ochii devin jucăuși și uleioși că lichidul de frînă, în timp ce o mînă începe să execute chemări discrete celor ce trec. Și efectele nu întîrzie să apară.

Astfel, cînd transpirația începu să-mi picure pe nas și să mă gîdile pe piept, figura mea deveni suficient de expresivă pentru a capta atenția milostivă a unui trecător motorizat.

Dacia care opri descărcă pe șosea unul din cele mai reprezentative echipaje de mahala turistică. Un pachet de nervi pe trei generații : tatăl, scund, tucîuriu și înfocat ca un grătar de mititei, soacra, masivă cu mustăți și artag endemic, nevasta, slabă, ciolănoasă, în veșnică pîndă peripatetică, iar băiatul, slab ca un țînțar și prizonier absolut al unui casetofon pe care îl adula cu o mutră ce cerea palme încă din leagăn. O formație completă pornită prin țară să lase conserve în borcane, anvelope uzate pe șosea să radă cu unghia vopseaua catapetesmelor, să-și scrie numele pe teiul lui Eminescu și să frigă cîrnăciori pe rugnele Sarmizegetusei. Bărbatul se apropie și mi se adresă cu o amabilitate răstită : „Trage capota !"

Orice depanator se va apuca de treabă numai după ce, studiindu-ți motorul, îți va arunca o privire încărcată de milă și reproșuri :

— Cine a mai umblat aici ? Păi, dacă dați mașina la toți pungașii.

Și indignat va începe să repare ceea ce a stricat pînă atunci toată suita de escroci, cioflingari, șnapani și nenorociți. Adică, exact cum se întîmplă și de data aceasta. Înjurînd de mama focului, mecanicul de ocazie își vîri mîinile în motorul meu de unde scoase, ca dintr-o burtă de porc, întreaga mătărale de fire și conducte. Desfăcu și smulse în continuare, din cele mai tainice unghere ale mașinii, piese și piesulițe despre care n-aș fi bănuit vreodată că există. Apoi cînd totul începu să arate ca o toceană de mărunțiș, omul își aminti brusc și, privindu-mă scurt, întrebă răstit :

— Am uitat să te întreb ce-i mai important. Dumneata cu cine votezi ?

L-am examinat năuc, încercînd, ca un elev neștiutor, un răspuns la nimereală. Am spus numele primului partid ce-mi veni în minte. Și atunci se produse dezastrul. Ajutorul meu lăsă totul baltă și mi se adresă cu o voce încărcată de ură și dispreț :

— Și eu care te credeam om serios... Să vină P.D.C.-ul să-ți repare mașina.

Și se îndepărtă demn.

S.O.S. Sînt tot la kilometrul 95. Dacă știți un mecanic apolitic, vă rog să mă anunțați. Sînt informat că a luat ființă Asociația Surdo-Muților cu Suflet de Mamă. Apelați la ea pînă nu intră în grevă.

LIVIU TIMBUS ■

O parte din drogurile ascunse de Sahin Hacic în portiera autoturismului

Speranţă pentru sărbători

...obsedante amintiri ale copilăriei, consumate în acei ani '945—49 (după care avea să urmeze teribilul şi întru-adevăr *obsedantul* deceniu !), în micul magazin alimentar al armeanului Karacaşian din Craiova, situat undeva, la un colţ al străzii Brazda lui Novac — acolo unde mă trimitea mama să fac unele cumpărături : mirosul unic al podelei din scînduri date cu motorină, al boabelor de cafea (mai multe soiuri, cu etichete aplicate pe mari boluri din alamă), lăzile din brad cu gustoasa marmeladă „tutti-frutti" (marmelada aceea bloc, zisă „a săracilor", tare ca mămăliga rece, ce se tăia cu o paletă de asemenea din lemn de brad — Karacaşian făcea operaţia asta rapid, cu o mînă, în timp ce degetele butucănoase şi pline de inele ale celeilalte se ştergeau veşnic de un halat alb, imaculat !), apoi butoiul cu telemea, încă două butoaie, cu icre — roşii, străvezii, de Manciuria, şi opac-negre, adică *icre negre* (puteai lua de la o sută de grame pînă la două sau trei kilograme, „gustatul" era gratuit), şi încă : luminări, piatră-albastră, creioane „Faber", ţigări „Kazbek", lanterne, .bricege, petrol, unt, miere... şi încă nişte „ceva", care-mi lua mie ochii mai ales : cutii înalte, tubulare, din tablă, pline cu bomboane cu fructe, cu lapte, cu miere, cu... cu ! ?, în sfîrşit, în diverse culori, şi mărimi, alături de toate acestea troninд, în piramide „oţ" aşezate de bătrînul şi bunul comerciant... *teancuri de ciocolată !*

...În aprilie a.c., Întreprinderea de Produse Zaharoase „KANDIA" din Timişoara (firmă înregistrată la Geneva şi protejată internaţional pînă acum mai nişte ani, cînd CIOCIuI CIOColatei româneşti şi al copilăriei naţionale — printre altele ! — a redus aproape la zero o mare bucurie şi un bun mijloc de sănătate al tineretului), împlineşte 100 de ani de la înfiinţare. Am vizitat-o nu de mult. Impresiile sînt copleşitoare. Sînt *exasperant* de copleşitoare... !

Această *minune* a trecutei noastre copilării — cea care ajunsese să fie cunoscută în întreaga Europă şi chiar peste graniţele acesteia — prin nişte produse ce ofereau deliciul puştimii lumii (ba chiar al unor înalte personalităţi politice) — a fost „dirijată", „planificată", „îndrumată profesional" şi „verificată" *de la centru*. La ora actuală aici muncesc peste 700 oameni, din care 85 la sută femei. Faţă de numai acum 15 ani, producţia acestei fabrici a scăzut cu peste 50 la sută. S-a aplicat un nemaipomenit proces de *degradare profesională legalizată* (lăsînd la o parte faptul că s-au nenorocit aparatele de producţie din lipsă de fonduri şi piese de schimb — utilajele lucrînd cu mult peste uzura lor fizică, *calitatea* ciocolatei a fost subţiată, termenul de garanţie al acesteia scăzînd drastic, precum şi numărul sorturilor — care oricum au ajuns *să facă vierme*): untul şi boabele de cacao — principalele componente ale ciocolatei, alături de zahăr — au fost înlocuite cu cicoare, năut, biomalţ şi soia. Doamna ing. Adriana Hampu, consilierul juridic al „KANDIEI", m-a condus prin secţii, am putut vedea astfel, în aşa-zisa fabrică „veche", atelierul „special" care continua să producă ciocolată veritabilă pentru „familia" şi nomenclatura ceauşistă într-o secţie alăturată, un portret îndoliat al unei tinere — Margareta Căceau — şi o luminare aprinsă : una dintre victimele Revoluţiei... Colegele ei continuă astfel să muncească alături de dînsa !

Dar să revenim la prezent: în luna ianuarie „KANDIA" a ajuns să lucreze cu 70 la sută din capacitatea sa de odinioară. Noul colectiv de conducere al întreprinderii timişorene se străduieşte din răsputeri să aducă lucrurile la linia de plutire, deocamdată este nevoie de asigurarea pieţei interne — *nici nu se pune problema exportului !*... Un eveniment a fost anunţarea, pentru începutul anului în curs, a cantităţii de 1 500 tone boabe cacao (pînă la Revoluţie contractele se făceau aiurea, fără a se avea nici cea mai mică garanţie a procurării materiilor prime!). Lucrurile se aşază — încă greu, dar vizibil — se simte nevoia descentralizării („KANDIA" a rămas încă o întreprindere de subordonare republicană, de aici multe impedimente, nu se poate introduce încă atît de necesarul acord individual sau de grup — acolo unde este cazul — persistă acea OROARE economică pe care o reprezintă aşazisul acord global... !). Uzura aparatajului rămîne o problemă foarte grea, persistă mari piedici în angajarea unor contracte de materie primă (laptele praf, de exemplu), *direct* de la surse ; „Kandia" este încă sufocată de un apăsător sistem birocratic pe care nu-l pot înlătura, singuri, numai cei de aici... Dar nu se plînge nimeni.

Au dispărut cele mai multe sorturi ce-i aduseseră fabricii, pe vremuri, celebritatea. Se vor face, nu peste mult timp. Pînă una-alta, au fost absolut excluşi toţi înlocuitorii — toate otrăvurile cu care fostul regim ne-a intoxicat copiii. Se face ciocolată curată, bună, încă puţină faţă de cerinţele pieţei — dar, repet, curată şi gustoasă. Ba mi se spune chiar, sub forma unui angajament sui generis, că, deşi deocamdată neprevăzute în „nomenclator", „Kandia" va face bucuria celor mici cu ceva încă — din păcate — nevăzut de către aceştia : *nişte ouă de Paşti din ciocolată... !*

Cîtă amărăciune poate alunga chiar şi o mică, o foarte mică bucurie, Doamne !

HORIA PĂTRAŞCU ■

După primul nostru Crăciun liber, iată că ne e dată bucuria să trăim împreună primul nostru Paşti adevărat, după un sfert de secol de istorie amorţitoare. În săptămîna aceasta dinaintea sărbătorii, oamenii satelor noastre se primenesc la trup şi suflet prin post şi rugăciune, purificîndu-şi fiinţa şi pregătindu-şi-o, astfel, să intre cu toată plenitudinea şi demnitatea în curăţenia noului anotimp al vieţuirii comune, cu o speranţă nouă în destinul bun al omului în univers. Lîngă mielul fără prihană sacrificat de Paşti, ouă împodobite cu semne primordiale aduce de la începutul lumii mesajul renaşterii perpetue a vieţii în istorie. Alături de Cristos a reînviat din morţi, în primăvara aceasta continuă o aşezării noastre în firescul rînd al lumii însuşi poporul român. Adevărat c-a înviat !

Începe viaţa să fie mai dulce?

Pentru cei mici, Paştele va însemna de acum înainte iepuraşul care aduce în dar ouă de ciocolată, bomboane, prăjituri şi haine noi, sperăm pentru fiecare dintre ei.

Dropsuri bune şi jeleuri, caramele şi drajeuri...

Cu ani în urmă, reclama fredonată zilnic de radio aduna toată puştimea cartierului la cofetăria din colţ. Cîţiva lei strînşi în podul palmei şi prichindeii intrau în împărăţia dulciurilor. Neştiind ce să aleagă mai întîi. Numai că „părinţii" iubitori de la cabinetele 1 şi 2, după ce au burdușit agricultura, industria, cultura cu „ideile lor geniale", au avut grijă să demoleze şi casa de turtă dulce a copilăriei. Bucuria în faţa pachetelului de ciocolată a fost şi ea arestată. Rafturile goale ale cofetăriilor, un cinic joc de-a v-aţi ascunselea cu bomboanele, o cacialma ascunsă în fiecare caramea. Darurile pentru copii de la cei doi mari „cofetari" ai ţării.

„Cît mai puţin zahăr în dulciuri" a sunat indicaţia de sus, povesteşte Emilia Tănăsescu, directoarea Întreprinderii de Produse Zaharoase Bucureşti. Cred că în curînd dispărea cuvîntul zahăr şi din firma fabricii. Producţia de dropsuri era aproape sistată datorită reducerii conţinutului lor în zahăr de la 80 de procente la 50. Cum să te îmbie gustul grosier de griş al drajeurilor cu cremogen din grîu ? Eram obligaţi să împuţinăm zahărul din caramele substituindu-l cu amidon şi glucoză. Deveneau nişte pătrate de smoală bune de smuls plombele. Blestemata indicaţie de asa-zisă valorificare superioară a boabelor de cacao, de fapt o farsă menită să le drămulască sub orice limită admisibilă, a impus introducerea în ciocolată a făinii de soia. Cum să nu se strîmbe copiii simţind într-un desert gustul aspru de leguminoasă ? Ni s-a impus să introducem în şi aşa puţinele specialităţi de ciocolată pesmet de pîine, făină din vafele de napolitane. Cînd mă angajasem stagiară în fabrică, produsele de ciocolată conţineau 75% boabe de cacao, iar acum, cifra arăta jalnic : 23 la sută. Sortimentele de bomboane de ciocolată Migdalina, Concert şi cele extrafine, atît de căutate, deveniseră o amintire. Din cauza lipsei de umplutură cu nucă. Vidul de cacao prăbuşise producţia de ciocolată şi alte produse din ea de la 10 000 tone anual la 5 800. Cel mai banal baton de ciocolată devenise o raritate. Copiii se bucurau în faţa lui mai mult decît cînd primeau o jucărie. A fost o crimă să păcăleşti tocmai copilăria cu surogate care numai dulciuri nu se puteau numi. A fost o crimă să legi mîinile specialiştilor obligîndu-i să lucreze prost, deşi ştiau să-şi practice onorabil meseria. Dar cel mai bine talentul de comici vestiţi ai istoriei cei doi şi l-au probat în serialul halvalei. Au dat indicaţii de fabricare a ei din şrot de floarea-soarelui după ce din sămînţă s-a extras uleiul, de reducere a zahărului de la 35 la sută la 5 la sută. Arătau cu degetul cerînd să aibă culoarea albă. Neînţelegînd că acel sortiment din străinătate se produce numai din susan. Urmînd reţetele lor, mostrele arătau ca nişte bolovani să-i spargi cu ciocanul, ba sfărîmicioase ca nisipul. „Mai adăugaţi ceva albuş de ou", aruncau cu indicaţii. Cu asta se ocupau conducătorii ţării ! Pînă la urmă, în faţa fiascoului, au decis : halvaua să se fabrice după reţeta clasică dar să se scumpească".

De peste 15 ani, viaţa Emiliei Tănăsescu se învîrte în jurul dulciurilor. Deşi îi plac de fapt acrişurile. Seara, acasă, migăleşte tot felul de amestecuri. Muncă de cercetare în bucătărie. Din decembrie, toate surogatele rele la gust şi-au luat tălpăşiţa din fabrică. S-a revenit la reţetele curate. Cunoscute, dar maltratate cu îndrumări aberante. Azi, magazia se lăfăie cu cacao. S-au depozitat saci şi în sala de şedinţe. „Caramelele au uitat de amidon, cunosc iar cacaua, untul, procentul de zahăr mărit, spune inginerul şef Ghiţă Galchiş. Drajeurile s-au îmbogăţit în zahăr, dextroză pentru frăgezime, în arome din import. S-au meşterit forme de plastic pentru a dărui copiilor de Paşte iepuraşi, puişori, ouă de ciocolată. Căutăm să diversificăm catalogul nostru de specialităţi de ciocolată, altădată plin cu 40 de sortimente. Se subţiase la 5 tipuri. Şi acelea în cantităţi insuficiente".

Fetele din echipa Anei Marica frămîntă umplutura specialităţilor de ciocolată „Cvartet". În loc de soia şi germeni de porumb, acum, în ciocolata adevărată amestecă stafide şi arahide. Viorica Badea toarnă 3 500 de bomboane „Capriciu" pe zi. Compoziţie delicioasă de jofră. „Azi putem privi copiii în ochi", spune inginera Elena Bratu.

Deşi la Întreprinderea de Produse Zaharoase Bucureşti dulciurile şi-au reciştigat de ceaţa, directoarea Emilia Tănăsescu simte încă gustul amar al greutăţilor. „Combinatul de la Brăila ne-a livrat doar jumătate din necesarul de celofan, iar de la Palas n-am primit nici un gram de hîrtie metalizată, aceea care asigură conservarea ciocolatei. Hîrtia de ambalaj e încă puţină, iar cheselele din plastic pentru bomboane rămîn deocamdată doar o promisiune. Degeaba *te fac* specialităţile din ciocolată să te lingi pe degete dacă ambalajul e trist, cenuşiu. Reuşim să menţinem preţurile cu efort. S-au dublat costurile ambalajelor de hîrtie, hîrtie pergament, cutii de carton. Unele arome fabricate în ţară au escaladat preţul de la 25 lei/litru la 400 lei. Invers proporţional cu scăderea puterii de aromatizare. Deşi fursecurile noastre sînt fragede, ca la mama acasă, plămădite cu unt şi făină de calitate şi costînd doar 38 lei, luptăm încă pentru omologarea setului cu bezele, pricomigdale, fursecuri frase în ciocolată de la Scala. Instalaţiile, deşi bătrîne, lucrează acum la capacitate. Producem 125 tone pe zi de produse zaharoase, 32 tone pentru Bucureşti, 60 de tone de rahat. Există însă o mare foame de dulciuri. Firesc, după atîta sărăcie. Principala noastră preocupare este satisfacerea cererii pieţei cu dulciuri adevărate, nefalsificate. Apoi va urma concurenţa cu celelalte fabrici din ţară pentru bomboane, jeleuri, colată etc., cît mai bune şi tr-o paletă cît mai diversă".

În sfîrşit, de Paşte, Iepuraşul poate bate cu folos la uşa serviciului desfacere al Întreprinderii de Produse Zaharoase Bucureşti.

FLORIN CONDURĂŢEANU ■

Învierea din morți a credinței în biserici înviate din morți
Fotografie de MIHAI POTÎRNICHE

Pe cînd vorbea El încă, iată că vine Iuda, unul din cei doisprezece, cu o gloată mare, cu săbii și cu ciomege, trimeși de preoții cei mai de seamă și de bătrînii norodului.

Vinzătorul le dăduse semnul acesta : „Pe care-l voi săruta eu, acela este ; să puneți mîna pe el !"

Îndată, Iuda s'a apropiat de Isus și I-a zis : „Plecăciune, Învățătorule !". Și l-a sărutat

(EVANGHELIA DUPĂ MATEI, 47–49).

Săptămîna Patimilor

Fi-vom în stare să înțelegem lecția de umanitate a Săptămînii Patimilor, să nu reluăm, altfel decît prin simbolurile ritualului, trecerea prin suferință ? Credincioși sau nu, creștini sau nu, zidiți în mila unui Dumnezeu pe care-l iubim, de care ne e teamă numai, a cărui absență ne revoltă sau ne îngăduie credința (duzia ?) propriei demiurgii, avem de ales cu toții drumul spre Înviere și drumul spre Înălțare. Or, Învierea lui Iisus este un drum „cu moartea pre moarte călcînd". Înviind, reînviind, Nazarineanul ajunge la un alt fel de viață, a cărei petrecere printre muritori nu e alta decît transfigurarea necesară Înălțării în lumea eternă căreia Fiul Domnului îi aparține de fapt. Fiul Omului a plătit, prin pătimire, dreptul la o moarte, la ieșirea din condiția paradoxală a vieții de carne ce nu-i îngăduită eternului pe care-l întrupa.

Dreptul nostru la Înviere, adică la viața eternă, ne e asigurat, creștini fiind, după patimile vieții acesteia, și anume, atunci cînd Iisus însuși va însufleți trecătoarea noastră viață, re-dîndu-ne esența de nemuritori. Însăși Învierea Sa e garanția Învierii noastre : „Hristos a înviat din morți / Cu moartea pre moarte călcînd / Și celor din morminte / Viață dăruindu-le".

Dreptul nostru la Înviere, în această viață fiind, ne e dat de forța noastră morală : a recunoaște moartea în care am fost siliți să trăim, moartea pe care noi înșine am slujit-o, de dragul unei supraviețuiri căreia îi spuneam, totuși, viață. Am fost aleși anume, sau am ales uneori, pătimirea numai, dar pătimirea care nu se mai sfîrșea și la capătul căreia nu întrezăream o trecere spre adevărata viață, ci, pur și simplu, o anonimă răstignire. În neștiința lor, în neînțelegerea lor, contemporanii lui Iisus n-au știut să-l ferească pe Fiul Omului și în același timp, Fiul Domnului de moarte. Atît cei mulți, cît și cei aleși, judecători și preoți, norod, la un loc, l-au dat morții pe cel sosit să-i mîntuie. L-au așezat între tîlhari, înveșmîntîndu-l în derîdere în împărat, închipuindu-i o coroană de spini. Patimile Mîntuitorului au fost imaginate cu cruzime de chiar cei pentru care sacrificiul Său însemna Învierea lor în absolut. Așa numai, prin această iconștientă s-a întîmplat ceea ce Dumnezeu hărăzise să se întîmple. Iisus însuși a avut clipa de omenească îndoială și teamă, Iisus însuși a rostit : „Dumnezeule, de ce m-ai părăsit ?".

În această viață fiind, credincioși sau necredincioși, creștini sau necreștini, părăsiți ne-am simțit adesea de Dumnezeul nostru, de ce credeam noi că este idealul suprem al vieții noastre. Părăsiți am fost și am părăsit la rîndul nostru. Am urcat Golgota, dar am și asistat neputincioși sau indiferenți, uneori poate chiar cu cruzime și plăcere, la drumul altora pe cîte o Golgotă. Să înviem înseamnă, acum, să privim cu spaimă la acele bucurii trecute ale durerii altora, să nu uităm pătimile prin care noi am trecut. Să înviem, după atîtea săptămîni ale pătimirii cîte ne numără viața, înseamnă să avem curajul de a nu-i răstigni deîndată pe cei care ne vor mîntuirea. Nu trebuie neapărat să-i urmăm. Ei, cei de acum, sînt numai fii ai omului, au greșit sau vor greși ca și noi. De vor fi între ei [illegible] ca tîlhari. Să învie, înseamnă să facem nezadarnic ce patimile noastre, ale părinților noștri și ale copiilor noștri, mai ales ale copiilor care ne-au adus Reînvierea țării.

Iisus ne-a învățat să fim buni, să iertăm. Să credem aproapelui nostru și să facem din iubire cea mai puternică armă a vieții noastre. Chiar necreștini fiind, necredincioși fiind, chiar prinși de ură și de răzbunare, chiar avînd dreptul să urîm și să disprețuim, în această viață fiind și în această viață dorind să înviem, va trebui să reînvățăm să trăim unii cu alții.

Sîntem în Săptămîna Patimilor, drumurile noastre spre biserică nu mai sînt furișate. Aprindem lumînări la denii, cîntăm cîntecele strămoșilor noștri. După aproape o jumătate de veac, vom petrece împreună Învierea. Sfintele Paști ne vor găsi îngenunchiați împreună. Unii și-au pierdut credința, alții au alte credințe, alții nici n-au avut vreo credință religioasă. Dar o credință în Învierea noastră am avut și avem cu toții. Sînt multe care ne vor despărți în convingeri și credințe de-acum încolo. Să ne obișnuim că așa e firesc, că așa e chiar viața în care vrem să înviem. Iisus a murit și pentru a da oamenilor o credință că există ceva mai important decît moartea. Adică e chiar viața. Creștini fiind, nădăjduim în Viața de Apoi, oameni fiind nădăjduim și în viața aceasta. Copiii noștri au murit tot pentru a ne da credința că există ceva mai important decît moartea. Adică tocmai viața în care, iată, creștini sau necreștini, avem acum cu toții putința de a învia.

Fie ca Săptămîna Patimilor să rămînă doar un simbol ritual al memoriei noastre, ca un semn al credinței noastre în Înviere. S-o trăim creștinește. S-o trăim omenește.

CONSTANTIN DUMITRU

Credință nouă

De sărbătoarea Paștelui satul românesc devine cu adevărat o vatră : cum iarna, în zilele și nopțile geroase, se string în jurul flăcării ai casei, să supraviețuiască în căldura unui acoperiș și a unei familii înghețului universal, în ziua de Paști se adună în preajma altarului, ca în fața unui foc ceresc, toate neamurile, cei risipiți în lume se întorc acum acasă în sînul familiei pentru că marea sărbătoare trebuie trăită împreună de întreaga comunitate a neamului.

În toate marile mitologii ale lumii e prezentă, cel puțin la modul subtextual, ideea că viețuirea în anotimpul iernii se întîmplă în afara comuniunii cu divinul, că iarna e un fel de amorțire a trupului și spiritului, un fel de moarte ca și aceea a seminței din pămînt care va încolți la primăvară. Iar ieșirea din acest interval, dintre rodul împlinit al toamnei și noua întrupare pentru următorul rod, al cîmpului și al istoriei umane, se face prin sărbătoarea Paștelui : un prag dincolo de care trecînd, se iese din moartea veche la viață nouă, totul trebuie repurificat și pregătit pentru o nouă relansare spre sacralitatea jertfei, oile sînt trecute și ele prin foc înaintea urcării în munte, plugul e sfințit înainte de intrarea în brazdă, bucatele sînt duse în desagi la biserică — pasca și vinul lîngă luminarea vie —, omul se purifică prin post îndelungat și rugăciune sfîntă.

După o iarnă în care a fost mai mult al forțelor telurice sub gravitatea cărora s-a odihnit în lungile și neroditoarele nopți, omul iese la lumina bună a unei renașteri noi de sine cu ou roșu în mînă, cu starea începutului etern în spirit, se îndreaptă spre altar, acolo unde comunitatea întreagă își adună sufletul în cîntec și sfințenie la întîlnirea cu dumnezeul lumii iertător și darnic și numai astfel integrat în ordinea mai înaltă a lumilor de sus poate intra în muncile de primăvară, să înceapă o durată nouă, cu credință și speranță în viitorul nesfîrșit al omenirii și omeniei în univers

ION ZUBAȘCU

Revenim:

Salvați mănăstirea Pitești-Teanu!

Acum două mii de ani și mai bine, înflorirea, în inima Bărăganului, cetatea getică Helis, cunoscută în prezent sub numele de Piscu Crăsanilor. În teritoriul așezării getice, pe malul stîng al Ialomiței, a fost înălțată, la leatul 1822, pe ruinele unei biserici mai vechi, mănăstirea Pitești-Teanu cu hramul Adormirea Maicii Domnului. Fresce superbe îi împodobeau interiorul, iar nobila ei arhitectură încînta ochii celor sensibili la frumos; cringul din apropiere îi sporea farmecul.

Unicul lăcaș monahal din Bărăgan și considerată monument istoric, mănăstirea a fost un liman de liniște sufletească și de viață ascetică pînă în anul 1960, cînd a căzut victimă politicii anticulturale comuniste, fiind desființată și înjosită prin transformarea chiliilor ei în stație avicolă.

Lăsată apoi în voia soartei, trecînd prin inundații și cutremure, mănăstirea e acum ruinată. Apelurile noastre publicate în revista Flacăra (în 1976 și 1985) adresate forurilor (în-)competente de atunci, pentru salvarea acestui monument istoric și de artă, nu au aflat nici o înțelegere.

De curînd s-a constituit și a fost legalizată o asociație care are ca scop reînființarea mănăstirii. Toți cei ce doresc să contribuie la această pioasă faptă sînt rugați să depună, după posibilități, o sumă în contul 45110981 – CEC – Filiala sectorului 2 – București – Pentru Asociația Prietenii Mănăstirii Pitești-Teanu. Informații suplimentare pot fi cerute la telefoanele 19 36 74, 23 03 82 sau 19 82 06.

ADRIAN BUCUREȘCU

DRUMUL SPRE ÎNGERI

Muzica e rugă, o ființă a credinței, mai rezistentă decît piatra ce rămîne, oricît apă ar curge. Ce minune să o descoperi neatinsă de timp, venind către oameni, glas de suflet și inimă curată. Fără spectaculos și decor, doar cu o rostire simplă și bîntd-puternică, așa cum am trăit-o toți în Studioul Radioteleviziunii, ascultînd formația de muzică religioasă bizantină „Psalmodia", dirijată de dr. Sebastian Barbu-Bucur. Nume mari ies din umbra zidurilor mănăstirești evocînd veacurile — Filotei Ieromonahul, Macarie Ieromonahul, Dimitrie Suceveanu, Filotei Moroșanu... Nume voit uitate se reamintesc — I. Popescu-Pasărea, Gerontie Nicolau, Nectarie Frimu...

Cîntece ale poporului nostru, purtînd semnele heraldice bizantine, vin acum spre noi fără opreliște, cu mîngîietoarea neliniște a izvorului de fîntînă românească despre care ne-a mărturisit în meditația sa Arhimandritul Bartolomeu Anania. Între ceea ce știam, ceea ce există și ceea ce este acum muzica religioasă, putem drămui mari deosebiri. Recules în muzică, privirea adîncită într-o oglindă a firii noastre seculare a devenit o realitate. Pășim pe ea ca pe un drum al îngerilor, se scuturâ colbul firii și întrezărim lumina căci așa ne spune o veche cîntare pe care toți am intonat-o pentru prima dată într-o sală de concert : **Cu noi este Dumnezeu !**

GRIGORE CONSTANTINESCU

2

În aceeași ședință a Camerei din 14 februarie 1920, deputatul de naționalitate germană Fritz Connerth, a dezvoltat o interesantă interpelare referitoare la necesitatea reglementărilor valutare în România reîntregită. La începutul cuvîntului său, deputatul de Brașov precizează : „Mă voi folosi acum totuși de limba română — pe cît va fi posibil... Mai adaug că explicațiunile mele nu reprezintă numai părerile mele personale, ci și acelea ale tovarășilor mei de partid.

Onorată Cameră, România Mare s-a înfăptuit. În afară clădirea statului e isprăvită, înăuntru nu încă nu. Însă, de clădirea interioară atîrnă solidi-tatea întregului edificiu de stat. E deci necesar, de a se lua și a se executa în grabă toate măsurile pentru întărirea puterilor materiale și morale, care formează baza de existență a noului stat. Istoria pare a ne dovedi că e de multe ori mai ușor de a înființa un stat decît de a-l menține. Dîndu-ne seama de spiritul epocii noastre, cînd nimic nu ne pare mai important decît înțelegerea frățească, contribuția muncii adevăraților bărbați de stat și oameni politici apare de două ori necesară". *(Ibid., p. 538—540. Fritz Connerth s-a născut la 28 iunie 1882, în localitatea transilvăneană Moșna. Licențiat în studii agronomice ; de profesie agricultor. Deputat în mai multe legislaturi ale Parlamentului român postbelic.)*

După care, oratorul își expune judicioase păreri privitoare la valută. De reținut că în completarea la problematica valutară adusă în discuție de deputatul de naționalitate germană, au rostit documentate discursuri și alți deputați : Ioan Răducanu, I. I. Lapedatu, Vintilă I. C. Brătianu, Virgil Madgearu ș.a.

În ședința din 19 februarie 1920, președintele N. Iorga anunță că „dl. deputat Fáy, al secuilor din Ardeal, are cuvîntul pentru a face o declarațiune".

La tribuna Camerei, dr. Iosif de Fáy, deputat de Odorhei : „D-lor, înainte de toate vă rog să iertați greșelile cuvîntării mele, deoarece eu românește numai de cîteva luni vorbesc.

Anume vreau să vorbesc ceva despre naționalitatea secuilor.

Vreau să vă atrag atențiunea asupra acestei populațiuni de oameni și sîrguincioasă.

Avînd nădejdea că interesele sale vitale vor fi ocrotite în marginile noului stat, secuii au primit cu liniște și cu încredere unirea cu România.

Cum că așa este, aceasta o dovedește scurt faptul că parlamentarii maghiari din întîiul Parlament al României Mari, au ieșit aproape fără excepție din sînul acestei naționalități.

Nu tăgăduiesc că au fost și poate sînt și de aceia care accentuînd lozinci de agitare, au vroit să tulbure liniștea înțeleaptă a secuimei, prin lipsă de conștiință și cu ușurință.

Dar, d-lor deputați, aceștia nu au nici o însemnătate serioasă.

Procedeele acestea, drept vorbind, nici nu se pot numi agitațiuni. Deoarece agitațiune nu este. Este însă o frazeologie năbădăioasă, cu care conducătorii care și-au pierdut ostirile, mai încearcă apusa lor putere și fac pe disperații politicii. Acești domni se pot agita.

Poate să pot chiar înnebuni unii pe alții, dar nu înnebunesc pe cumintea noastră naționalitate secuiască, muncitoare.

Naționalitatea aceasta știe să cumpănească greutatea stringentă a schimbărilor universal istorice și a evoluțiunii, precum se vede și din faptul că mica noastră naționalitate, înconjurată de populații străine, nu s-a putut păstra decît făcînd numai politica reală.

D-lor deputați, de multe secole — 1500 de ani — secuimea trăiește strînsă într-un colț, în munții Ardealului.

În acest enorm timp partea cea mai mare a vieții, secuimea a petrecut-o ca copil vitreg al statului maghiar. Viața tradițională separată a acestei naționalități a căzut jertfă tendințelor maghiare de unificare șovinistă, aproape tot așa ca și existența altor popoare vechi, locuitoare pe teritoriul statului maghiar.

Cît de dezvoltată a fost conștiința existenței separate a secuilor față de fratele său maghiar, este destul să o dovedesc cu indicația eclatantului fapt istoric că ostirile secuiești au luptat pe la 1600 alăturea cu ostirile lui Mihai Viteazul.

D-nii mei, dacă așa a fost în evul mediu, cînd de facto viața națională a secuimii exista și cînd deosebirile de interese o puteau duce pe astfel de acute lovituri, cu atît mai mult s-au dezvoltat aceste deosebiri în evul nou, cînd și cele mai mici urme de viață secuiască separată au fost șterse !

Chiar în timpul cel mai din urmă, guvernele maghiare nu au recunoscut importanța secuimii ungurești, întratît chiar, că în Ungaria puternic dezvoltată de la 1867 încoace, așa zicînd numai această regiune a rămas nedezvoltată, neglijată, fără o rețea de căi ferate de care are nevoie și fără instituții culturale la înălțimea nivelului modern, așa că funcționarii maghiari trimiși în teritoriul secuiesc, considerau numirile în acest teritoriu ca o disgrație, aș putea zice ca o deportație".

În continuarea discursului său, deputatul Iosif de Fáy numește revendicările secuimii, de care să țină seama statul național unitar român — pentru „a contribui și la buna stare a secuimii și la înflorirea ei, dar și la ridicarea culturii și cinstei patriei comune".

Motivînd, spre exemplu, construirea rețelei de căi ferate dinspre secuime la Marea Neagră, oratorul relevă : „Legătura aceasta ar fi cu atît mai însemnată cu cît este sigur că și pînă aci interesele vitale ale secuilor tindeau spre sud, și că ei fiind un popor par excelence comercial, trecură pe drumuri muntoase, grele de umblat, trecură cu carele lor Carpații ca să-și satisfacă trebuințele lor".

Importante deziderate de ordin cultural, administrativ sînt cuprinse în cuvîntarea deputatului de Odorhei Iosif Fáy, după care declară, în final : „Ca cetățean credincios al statului român, și ca secui care îmi iubesc neamul, am venit în acest loc, nevoind să țin seama de aceia teroare nestăpînită societății cu care răposații conducători au voit să silească pe secui să se bată cu mori de vînt. Noi am adus cu noi încredere și ca răspuns cerem tot încredere.

D-lor deputați, părerile dv. nu trebuie să le întemeiați pe aparență, trebuie să vedeți, să cunoașteți naționalitatea secuiască, muncitoare, cu suflet cinstit, de aceea zic : ajutați-ne ca armele agitatorilor să le luăm prin aceea cînd nu veți privi la noi ca învingătorul la învins, ci că vă veți întoarce ca prieten la prieten la acest popor de secui care mult a suferit și care este vrednic de o soartă mai bună.

Făcîndu-se astfel, eu sînt convins că în scurt timp populația secuiască va fi una din pietrele cele mai sigure la edificiul României Mari". *(Ibid. Ședința din 19 februarie 1920, p. 594. Iosif de Fáy s-a născut în anul 1892, în com. Ciocaia, Valea Săcuieni, județul Bihor. Doctor în drept internațional. Căsătorit cu o tînără din părțile locului. În anul 1920 a fost cooptat în corpul diplomatic românesc : numit secretar la Legația României din Tokio, în 1921 și prim-secretar al Legației Române din Bruxelles, în 1922—1927 — pentru ca într-o noapte ploioasă de noiembrie — cum scrie Ștefan I. Fay în cartea sa „Caietele locotenentului Florian" — să fie găsit mort, în odaia sa din capitala Belgiei.)*

Substanțialului discurs rostit de reprezentantul secuilor din Transilvania, îi răspunde printr-o scurtă alocuțiune președintele Adunării deputaților, istoricul Nicolae Iorga : „D-lor, mulțumesc în numele dv. d-lui deputat baron Fáy, pentru cuvintele spuse în numele secuilor, care și alături de Ștefan cel Mare au luptat la Podul Înalt în 1475, pentru apărarea Moldovei și a românismului și care în cea mai mare parte sînt vechi frați ai noștri români, care și-au pierdut limba lor.

Îi mulțumesc pentru încrederea ce o pune în statul român, care va ști să prețuiască și să susție această încredere".

Deputatul C. Racoviță : „Cerem afișarea discursului..."

N. Iorga, președinte : „Se va afișa". *(Ibid.)*

Tot astfel, în ședința din 1 martie 1920 a Camerei, președintele ei, profesorul Nicolae Iorga, dă „mai întîi cuvîntul, pentru a face o declarațiune, d-lui Bela Maurer, deputat secui din Ardeal".

Întrucît discursul deputatului de Cluc este deosebit de interesant pentru înțelegerea cît mai exactă a acelor vremuri imediat post-Unire, îl vom reproduce aproape în întregime ; altminteri, și ca o dovadă de netăgăduit a tradițiilor de luptă și năzuințe comune exprimate de la tribuna întîiului Parlament al votului universal din România.

În fața a patru sute de deputați prezenți sub cupola Ateneului Român, oratorul își expune cuvîntarea astfel :

„Onorată Cameră, regret din inimă că nu posed îndeajuns limba frumoasă a dvs., dar după ce am avut ocaziunea de a mă convinge cum că dvs. cu plăcere ați ascultat pe toți acei d-ni deputați, care încă numai defectuos posed limba română, îmi iau îndrăzneala de a abuza de bunăvoința și pacința d-voastre.

Vorbirea mea are două scopuri.

De o parte doresc a interpreta «Avizul» cetățenilor cercului meu electoral, de altă parte a face cunoscut, în numele partidului unit secuiesc și democrat maghiar, cît mai obiectiv posibil, situația și ținuta naționalității maghiare situată pe teritoriul unit cu România Mare.

Dați-mi voie, d-lor, ca, înainte de a intra în meritul vorbirii mele, să premerg cu cîteva reflecțiuni personale :

Sînt membrul unei familii vechi maghiare din Transilvania, care a avut un rol însemnat în viața politică a Ardealului.

Mai mulți membri ai acestei familii au ocupat funcții de prefect sau alte funcții mai înalte.

În funcțiunea lor, în primul rînd, s-au arătat umani, în urma cărei proceduri poporul român asemenea întotdeauna a manifestat cel mai sincer respect și alipire față de această familie.

Chiar iubitul meu tată, decedat, adesori a protestat în contra procedurii incorecte și imposibile a presei și guvernelor maghiare față de poporul român din Transilvania. El a pretins cu vorbă și în scris cum ca în proporție cu numărul poporului român să fie delegați (numiți) și prefecți români.

Educat în acest spirit și crescut fiind în mijlocul poporului român, de sine înțeles că și eu am urmat politica tatălui meu, din care cauză cu fratele meu împreună, am fost expuși la insulte și neplăceri din partea presei maghiare șoviniste, care nu putea nicidecum înțelege ținuta noastră.

Anume am fost insultat pentru că la o adunare a reprezentanței comunale unde membrii români erau în majoritate, am pretins ca «procesul-verbal» să fie dresat nu numai în limba maghiară, ci, pe baza parității, atît în limba română cît și maghiară.

Cu altă ocazie, în decursul războiului, acuzat fiind pe nedrept cu «les majestate» un moșneag bătrîn, român cinstit, prezentîndu-mă ca martor la pertractare, înaintea Curții marțiale, am cerut achitarea moșneagului acuzat pe nedrept.

Noi toate acestea le-am îndeplinit numai din datoria umană și dacă eu, poate fără de a ști sau involuntar, totdeauna am stat mai aproape de națiunea română, ceea ce elementul maghiar nu putea să înțeleagă, este a atribui poate și acelei întîmplări că m-am născut și am crescut în castelul din «Buia», proprietatea familiei mele, care «Castel», Adunarea țării dela Alba Iulia, din 28 martie 1598, l-a dăruit lui Mihai Viteazul.

Prin aceasta am avut și un motiv și prilej să mă ocup mai intensiv cu literatura și istoria națiunii române.

Dacă pe timpul domniei maghiare, condus numai de umanitate, am avut curajul să-mi ridic cuvîntul sprijinitor și apărător în interesul unor români simpli dați-mi voie, d-lor, ca în cali-

I.I.C. BRĂTIANU
deputat de Vaslui

ION MIHAI
deputat de

Nu învățăm, ci re-

tate de deputat, în măsură mai intensivă, să fac tot aceasta aci înaintea dvs., în interesul fraților mei maghiari, de cîte ori numai mi se va da ocaziunea. Pentru că m-am născut maghiar și cu inima sîngerîndă am văzut prăbușindu-se patria mea maghiară și principalul scop al vieții mele este acela ca, în interesul consîngenilor mei rămași în România Mare, să muncesc și, dacă va fi lipsă, chiar să lupt pentru drepturile noastre.

Eu, la timpul potrivit — încă pe cînd guvernul Károly a făcut ca armata maghiară să depună armele și a cerut pace pe baza condițiunilor Wilsoniene — m-am convins pe deplin cum că în acel proces din partea Ungariei, Ardealul este pierdut și, convins de aceasta, am aflat de bine că pentru naționalitatea maghiară rămasă în Ardeal, respectiv în România, corespunzător lumii noi, să dau un organ politic, ziarul cu numele de **Uj Vilag — Lumea Nouă.**

În ziarul acesta m-am hotărît să fac să înțeleagă poporul magh[illegible] cu finirea războiului mondial încheiat o epocă și epoca ce își ia începutul va aduce esențiale schimbări, atît în referințele internaționale, cît și referitor la harta Europei. M-am bizuit să fac să înțeleagă cum că Conferința de pace, pe baza principiului etnografic ajuns la triumf prin victoria Antantei, va recunoaște Ardealului unirea cu România.

Aceste împrejurări le-am accentuat ca o urmare inomisă a posibilității de a produce o înțelegere reciprocă, o împăcare, o localizare cinstită.

Regret însă că într-un timp așa de îndelungat, nici într-un an de zile nu am putut ajunge la rezultatul dorit, deoarece în urma articolelor publicate de mine s-a iscat în șirul elementului maghiar din Ardeal o adevărată «revoluție», pentru că asupra poporului maghiar au avut prea mare influență conducătorii lor, cei vechi și seducătorii lor cei noi mai departe din cauza unității de stat, a fost cu mult mai mare alipirea lor față de integritatea statului ungar, decît dintr-o zi în alta să se poată împăca cu situația cea nouă.

După ce în urma revoluției, în toamna lui 1918, elementul maghiar din Ardeal a fost amăgit din partea conducătorilor săi, poporul obișnuit a fi condus, cu ocazia preluării imperiului din partea României, în privința tendințelor produse de constelațiunea cea nouă, a rămas cu totul nesfătuit din partea consîngenilor săi.

De la guvernul Károly soseau dispoziții contrazicătoare.

Cît a fost de neorientat elementul maghiar din Transilvania despre mersul lumii, adevărește mai eclatant soarta funcționarilor maghiari de stat rămași în Ardeal. Acești nefericiți oameni negînd prestarea jurămîntului de [illegible] litate statului român, rămînînd [illegible] funcțiune l-au vîndut mobilie[illegible] au avut și după ce au spesat c[illegible] loarea primită, cu bățul în n[illegible] plecat la Ungaria.

Cu toate că Consiliul Dirigent, a[illegible] le române, ziarul fondat de mine, pa[illegible] cum și senatorul Truppel, colegii deputați Lengyel, contele Neselrode și redactorul Maton Andor, fără de a lua în considerare ori și ce osteneală, fie ce ocaziune am folosit-o să-i facem să revină la adevăr, să-i induplecăm spre a putea să le mîntuim existența, ei însă conduși de sentimente patriotice greși-

ACHE
duscel

OCTAVIAN GOGA
deputat de Sibiu

IOSIF DE FAY
deputat de Odorhei

ARTHUR CONNERTH
deputat de Bistrița-Năsăud

învățăm democrația!

te și-au sacrificat căminele familiare.

Cu încetul între acești funcționari acea convingere greșită a ajuns dominantă, cum că ei prin prestarea jurămîntului de fidelitate calcă un atare principiu de drept, care singur de sine este de ajuns ca Ardealul să fie unit cu România, pe cînd pe lîngă rezistența pasivă cugetau că s-ar putea mîntui Ardealul.

Onorată Cameră, conducătorii vechi ai elementului maghiar din Ardeal, precum și ziarele maghiare au comis o greșală cardinală prin faptul că nu și-au validat influența asupra consingenilor lor, pentru că nu i-au lămurit despre starea faptică a lucrurilor și nu le-au inspirat atîta putere morală, ca să depună jurămîntul, deoarece acești funcționari nu au avut posibilitatea de a putea citi acele ziare din străinătate, din care încă cu un an înainte se putea pe deplin adeveri cum că România se va uni cu teritoriile locuite de români în fosta Ungarie.

Așa cum ziarul «Uj Vilag» și ziarele [illegible] din Ardeal au ajuns la ziarele [illegible]eze, engleze, elveției, italiene și austriace, ar fi putut să ajungă la ele și politicii vechi maghiari și ziarele maghiare și conform și acelora să influențeze elementul maghiar din Transilvania.

Așadar, din fermă convingere declar, cum că corpul funcționarilor maghiari, cum și clasa de mijloc de pe teritoriile unite cu România, numai din cauza sus-amintită și nu conduși de imboldul urei de rasă, au manifestat o atitudine nervoasă arătată și nesuferită față de autoritățile și față de națiunea română. Atît despre elementul maghiar din teritoriile reunite cu România".

În partea a doua a cuvîntării, deputatul Bela Maurer a declarat : „Un lucru este cert, sîntem reprezentanții naționalității secuiești. E fapt că alegerile noastre au fost criticate, totuși există între noi și naționalitatea de neam a noastră, atîta legătură care este de ajuns ca să ne putem numi drept reprezentanți constituționali ai populațiunii secuiești.

Între naționalitatea secuiască și reprezentanța secuiască, astăzi numai identitatea de neam formează legătura. Reprezentanții posibili ai acestei identități de neam și ai politicii viitoare a secuimii în Parlamentul acesta, sînt în primul rînd dl. Moses Petö, gospodar, secui din județul Odorhei, mai departe, d-nii Andrei Morvay, Gabriel Szabo, Andras Fekete, care sînt fii naționalității secuiești și ale căror familii în mai multe generații de-a rîndul au fost apărtași în administrația și în viața publică a populației secuiești.

În cadrul organizării de stat a României Mari, menirea partidului meu, «partidul unit secuiesc și democrat maghiar», nu poate fi alta decît organizarea treptată a elementului maghiar [illegible]ritoriile unite cu România. Trebuie să facem ca toate păturile naționalității să primească principiile noastre politice și prin aceasta să creăm o armonie unitară sănătoasă.

Scopul principal al politicii noastre este, de o parte, ca, pe lîngă menținerea intereselor noastre naționale, să căutăm o armonie cu națiunea română, pe de altă parte, ca, eliberînd populația secuiască și maghiară din Ardeal de sub influența concetățenilor șoviniști maghiari, de conducătorii lor vechi și de seducătorii lor de astăzi, să-i transformăm și educăm de cetățeni cinstiți ai României Mari.

În îndeplinirea acestei meniri mari, avem însă trebuință și de concursul intensiv al d-voastre".

După ce enumeră „problemele cele mai urgente" de rezolvat de către guvernul român, probleme general valabile întregii Românii imediat postbelice — lipsa alimentelor, asigurarea semințelor pentru noua campanie agricolă, ocrotirea orfanilor și văduvelor de război, asigurarea „materialului brut necesar pentru meseriași și întreprinderi de meserii" — deputatul de Ciuc ține să sublinieze : „Persist la realizarea drepturilor asigurate în hotărîrile de la Alba Iulia și cer, în interesul maghiar din Transilvania și în interesul mai înalt al statului, ca în regiunile cu populație maghiară să se aplice numai funcționari maturi și înțelegători, care cu intențiunile lor binevoitoare să cîștige simpatiile naționalității maghiare, iar funcționarii aceia care sînt nerăbdători față de maghiari, să fie îndepărtați din serviciile lor".

Încă un interesant punct de vedere al deputatului Bela Maurer : „În interesul liniștii statului și a cetățenilor, îmi iau atitudinea împotriva luptei de clasă distrugătoare. Recunosc însă un lucru și anume : în construcția socială și economică de astăzi este și foarte multă nedreptate și din punct de vedere al muncitorimii ce privește sănătatea morală și economică sînt așa de multe pretențiuni juste, încît statul și opinia socială publică este datoare să se ocupe binevoitor cu ele, chiar pentru interesul material și spiritual al omenirii.

Cauza răului este însă, că muncitorimea pretinde pe un ton prea brusc și chiar cu violență vrea să-și realizeze reformele sale. Iarăși capitaliștii sînt prea nervoși și cu prea mare netoleranță îi manipulează problemelor actuale".

Iată și finalul declarației reprezentantului secuimii în Parlamentul României Mari : „În sfîrșit, pot să trec asupra dorinței unei părți din secuime. Populația cercului electoral din Gheorghieni m-a însărcinat să declar în fața dvs. cum că secuimea persistă la mama care este pămîntul și respectă legile acelei țări de care aparține și pămîntul său.

Cu inima dureroasă își ia rămas bun de la fosta sa patrie, în care de o mie de ani în mod cinstit și-a făcut datoriile sale patriotice. Își șterge lacrimi și cu hotărîrea fermă aduce caracterul, dragostea de muncă și de ordine în noua formațiune de stat. A înțelege situația nouă să împace, își îndepărtează de la ea însăși agenții și ideile agitatoare, dar persistă în limba, religia și cultura sa.

Onorată Cameră ! Cu mîndrie, plin de bucurie și emoție, transmit veștile sincere și cinstite ale populațiunii unui oraș și cîteva sate de secui, și dacă dvs. primiți cu plăcere mîinile asprite de muncă, vă rog să nu uitați niciodată că cercul electoral din Gheorghieni a fost acea insulă de secui de unde a sosit prima felicitare, plină de încredere în Parlamentul democratic al României Mari și pentru lucrările acestui Parlament cer binecuvîntarea înaltului Creator". *(Ibid. Ședința din 1 martie 1920, p. 833—835).*

Gestului frumos, sincer și cinstit, al deputatului secuilor, îi răspunde președintele Adunării, savantul patriot Nicolae Iorga : „Să-mi dați voie să mulțumesc d-lui deputat Bela Maurer, în numele Parlamentului întreg, pentru franchețea și sinceritatea declarațiunilor sale, și-l asigur că vom avea și față de naționalitatea maghiară, ca și față de toate naționalitățile care locuiesc pămîntul României, toată considerațiunea pentru valoarea sa actuală și tot respectul pentru purtarea sa glorioasă din trecutul său istoric.

România unită nu cere nici unui membru al unei alte naționalități, decît națiunii românești, altceva decît aderența loială față de statul român, stabilit pe bază de drept național, nu de cucerire, și cu concursul întregii lumi în adevăr civilizate, iar, în al doilea rînd, înțelegerea pentru nevoile de viață ale poporului dominant prin număr, muncă și tradițiune istorică în patria comună". *(Ibid., p. 835).*

Într-o altă ședință a Camerei, la 9 martie 1920, pe cînd se discuta proiectul legii pentru reforma agrară, a luat cuvîntul spre a face unele observațiuni, în numele sașilor din Ardeal și partidului popular german din România, deputatul dr. Iuliu Orendi — care în introducere s-a adresat auditoriului cu cuvintele : „D-lor deputați, vă rog să fiți cu răbdare, căci eu nu prea știu bine românește". *(Ibid., Ședința din 9 martie 1920, p. 982).*

Și tot la discuția asupra proiectului de lege pentru reforma agrară a luat cuvîntul — propunînd un amendament, primit de Adunare — deputatul sas dr. Arthur Connerth. *(Ibid. Ședința din 10 martie 1920, p. 1 008. Arthur Connerth s-a născut la 9 ianuarie 1882 în Bistrița. Doctor în drept și științe economice de la Universitatea clujeană ; de profesie avocat. Ales deputat al naționalității germane în toate cele opt legislaturi ale Parlamentului României interbelice.)*

Pe adresa Adunării deputaților soseau zilnic telegrame de felicitare a Parlamentului Marii Uniri pentru actele istorice adoptate. Așa, de pildă, Uniunea armenilor din România și Asociația evreilor români, felicitau maturul corp — „făgăduind prinosul muncii lor". *(Ibid., Ședința din 8 martie 1920, p. 936)*

La 13 martie 1920 s-a format un nou cabinet ministerial, condus de generalul Alexandru Averescu. Douăsprezece zile mai apoi, președintele Consiliului de Miniștri a prezentat în fața Adunării deputaților **Programul** noii guvernări. Între deputații care au luat cuvîntul pe marginea expozeului guvernului, s-a numărat și dr. Rudolf Brandsch. „Cred de a mea datorie — a declarat deputatul de Sibiu — nu numai față de naționalitatea mea, ci și față de statul de al cărui viitor e indisolubil legată — și trebuie să rămînă, prin libera noastră voință, legată — soarta noastră proprie, de a exprima în Corpul legislativ, punctul nostru de vedere, cît mai scurt, dar foarte deslușit, înaintea țării și în numele tuturor reprezentanților naționalității noastre. Țin să accentuez că aici nu este vorba de o chestiune ce ne privește numai pe noi, o mică parte a cetățenilor țării, ci e vorba de o chestiune a statului întreg, o chestiune de prim rang pentru consolidarea patriei noastre.

Onorați domni deputați, noi sașii din Transilvania, șvabii din Banat și toți ceilalți germani din România Mare, ne-am unit din liberă hotărîre la România Mare sub premize foarte bine definite, premize la care ne-am și referit întotdeauna și înadins în declarațiile noastre de unire și pe care le-am adus la cunoștința factorilor constituționali ; guvernului și majestății sale regelui. Am în vedere înainte de toate principiile cunoscute sub denumirea de «hotărîrile de la Alba Iulia».

Aceste hotăriri s-au luat cu toată greutatea prestigiului moral al unei națiuni întregi și au fost ridicate prin deciziunea guvernului de atunci și a șefului statului, la un act de drept de stat de prima ordine...

Onorată Cameră, am ținut de a noastră datorie de a ridica glasul nostru în aceste vremuri serioase, și cu toate că n-avem puterea de a influența dezvoltarea, să ne îndeplinim datoria față de patria noastră română, căreia, în propriul nostru interes, îi dorim un viitor binecuvîntat și liniștit.

Putem sprijini, bineînțeles, numai un guvern care lasă neatinse bazele și îndeplinește făgăduielile în virtutea cărora s-a produs intrarea noastră în viața statului român.

Îmi place să nădăjduiesc că guvernul actual e hotărît de a urma aceste principii". *(Ibid., Ședința din 26 martie 1920, p. 1 097—1 098).*

Cu această intervenție se încheie activitatea propriu-zisă a reprezentanților naționalităților conlocuitoare în întîia Adunare a deputaților Marii Uniri. Fiind vorba de o nouă guvernare, „cea condusă de generalul Al. Averescu, era de la sine înțeles că se va proceda la închiderea sesiunii parlamentare în curs și la fixarea altor alegeri (lucru întîmplat, de altfel, în zilele de 25—27 mai 1920, pentru Cameră și 30—31 mai 1920 pentru Senat). Și este tot de la sine înțeles că în noul Parlament au intrat, în același număr corespunzător, reprezentanții naționalităților conlocuitoare, ca rezultat firesc al politicii naționale românești de largă conlucrare frățească în patria comună — România.

STELIAN NEAGOE

(Va urma)

Parlamentul Român în perioada interbelică.

Erată :

Dintr-o regretabilă eroare de tehnoredactore, în numărul trecut al revistei s-au strecurat următoarele greșeli : Nicolae Iorga — deputat de Odorhei, corect Orhei ; inversarea explicațiilor pentru fotografiile deputaților Rudolf Brandsch și Hans Otto Roth.

Fotografii de MIHAI POTÎRNICHE ■

OCTAVIAN GOGA

ÎNVIEREA NOASTRĂ

Taina sfîntă a învierii pătrunde astăzi sufletele noastre. Niciodată prăznuirea ridicării din mormînt a Mîntuitorului n-a avut un înțeles mai adînc pentru norodul moldovenesc, ca în aceste zile de primăvară. Poștile de-acum sînt Paști roșii de sîngele vărsat pentru apărarea moșiei, dar sînt mai ales Paști luminate de cea dintîi rază, care însenînează cugetul tuturor neamurilor de pe cuprinsul fără hotar al împărăției rusești.

Cită asemănare între sărbătoarea Învierii lui Hristos și deșteptarea obștească a țării petrecută sub ochii noștri! Ca și Fiul lui Dumnezeu, norodul acesta a pătimit și a fost bătut și cu fiere a fost adăpat pentru împlinirea scripturii. Ca și pe El, cărturarii l-au vîndut, fariseii l-au ispitit. Dar tot ca Mesia din Nazaret, norodul a spart lespedea de pe groapa lui, a înviat din morți, strălucirea lui o străbătut pămîntul și într-o clipă catapeteasma lumii s-a cutremurat și au căzut capiștile idolilor.

Minunată și sfîntă înviere au văzut sămînțile nesumărate ale Rusiei. Luptînd pentru zdrobirea dușmanului pe cîmpul de bătaie, sufletul nostru s-a dezrobit pe sine. Întunericul s-a sfărîmat și glasul slobod al inimii și-a strigat toate drepturile lui. Astăzi, Rusia este țara cuvîntului scăpat din cătușe, țara dreptății obștești, care îmbrățișează deopotrivă fericirea tuturor.

Frați moldoveni din scumpa noastră Basarabie, ridicați-vă fruntea să vedeți și voi sărbătoarea luminii. Și învierea noastră s-a săvîrșit acum! Veniți s-o cîntăm în graiul dulce al strămoșilor și să-i cerem revărsarea pe tot pămîntul moștenit din bătrîni.

Să nu uităm învățătura veche, că Dumnezeu trimete numai atîta dreptate pe pămînt, cîtă știe să ceară sufletul în rugăciunile lui. De aceea, moldoveni, să ne unim cu toții în dragoste de moșie, de neam și de limbă și să spunem sus și tare, că la masa acestui praznic sînt daruri și pentru noi.

Strîns legată de sînul maternicei țări, pe care o apără cu sîngele ei, Basarabia învie și prin lumină moldovenească vreg să trăiască înainte.

Moldoveni, să binecuvîntăm ceasul hărăzit de Dumnezeu tuturor norocadelor pentru mîntuirea lor și să ne pregătim să tragem brazda cea dintîi în ogorul proaspăt al deșteptării noastre.

„Cuvînt Moldovenesc" (Chișinău), anul IV nr. 27 din 2 aprilie 1917, p. 1

(Articol interzis să apară în cartea : Octavian Goga — Ne învață Mărășești... Ediție și studiu introductiv de Stelian Neagoe, Editura „Junimea", 1983).

28 iunie 1940... (II)

În drum, aceste bande au devastat cîteva prăvălii și foarte multe bodegi și restaurante, iar după ce s-au îmbătat, mîncărurile și băuturile erau aruncate pe străzi. Trecătorii erau opriți și bătuți pînă la sînge. Jandarmii colonelului Barozzi erau prea puțini ca să poată menține ordinea. Un tînăr s-a urcat pe turnul primăriei, ca să înfige un steag roșu, dar glonțele unui jandarm bun ochitor îi făcu să se rostogolească în stradă.

Soția unui ofițer, care purta o cruciuliță la gît, a fost oprită pe stradă de un individ care, insultînd-o, i-a rupt cruciulița, a scuipat-o și a călcat-o în picioare. În acel timp, a venit un ofițer român civil și a împușcat pe agresor chiar la fața locului. A doua zi, a fost înmormîntat cu onoruri.

După orele 16.00, primele blindate sovietice au apărut în Piața Gării din Cernăuți, blocată în continuare de mulțimea celor ce așteptau sau pierduseră trenurile spre sudul Moldovei. Emoția a fost puternică. Un martor ocular al evenimentelor, abia sosit în oraș din Zastavna, a reținut toate zvonurile care se încrucișau în masa de oameni desfășurată pe peroane și între liniile de cale ferată : între altele, o bandă formată din tineri ar fi împușcat doi gardieni publici ; în timp ce era escortată spre gară, coloana deținuților din penitenciarul local a fost înconjurată de manifestanți comuniști, gardienii fiind molestați și deținuții eliberați ; primarul orașului, Nicolae Flondor, ar fi fost împușcat în Piața Unirii, în timp ce aștepta sosirea sovieticilor, spre a le preda municipiul ; ultimele detașamente ale forțelor de ordine, însărcinate cu paza principalelor edificii publice din oraș, cînd s-au retras spre gară, au fost permanent hărțuite de bande de comuniști și silite să facă uz de arme ; secretarul chesturii și cîțiva comisari din subordinea lui, surprinși de sovietici în sediul din Piața Decebal nr. 2, ar fi fost reținuți pentru cercetări...

Momentul intrării blindatelor sovietice în Cernăuți a fost relatat și de Pepe Georgescu : «Dinspre gara mare — scria actorul — se auzea un zgomot asurzitor de motoare și strigăte nedeslușite. Zgomotul se apropia tot mai mult de centrul orașului, odată cu trepidațiile infernale ale unei escadrile de aviație. Cele cîteva clipe pînă la sosirea primelor tancuri sovietice erau revoltătoare de chinuitoare

MIHAI PELIN ■

(Va urma)

Regăsirea de sine (3)

Privire înapoi

Cu ce limbă și cu ce alfabet am fost „găsiți" noi, basarabenii, în 1940, apoi în 1941? Cu limba română și cu alfabet latin. Limba română ne-a fost furată, iar caracterele latine au fost puse la popreală. Ni s-au adus în loc o limbă de ducă-se pe pustii și un alfabet străin ginții noastre latine. Limbii acesteia i se zicea „moldovenească", dar numai căpetenia dracilor o putea înțelege... Judecați și dumneavoastră cinstiți basarabeni: **industria țere feliuri noi de cruzime** (nu-i era de-ajuns... cruzimea lui Stalin!), **coptil scriși cu metul** (poate cu iedul?) **pe tablă; nisuire innuntrucleiculară; omu poște să fie și stăpin nijloițor pentru soliteru de pore** (poate... solitarul de porc?) ; **moluște pinticochișioarnișe; la iași e-tread se atirnă popugaiu; cochitele sint haracternișe pentru cochitoase; jumătate monițiile sint jivini; impotrijitor la molipsirea cu țițoi...** (Am citat dintr-un manual tradus: M.I. Țuzmer, Zoologhia, Tiraspoli, 1938).

Aveam zece ani și țin bine minte acel început de „eră socialistă", acel an 1940 care ne-a adus... „libertatea" și „fericirea", amîndouă staliniste. Toate le înțelegeam, doar una nu puteam pricepe: cu ce s-a făcut vinovată limba română de ne-a fost interzisă? „Somnoroase păsărele" să nu mai recităm ? „Vine, vine primăvara" să nu mai cîntăm? Ce ne îndoapă ei cu limba asta scîrnavă? Noi, copiii de pe atunci, care purtam limba română în inimă și găseam că nu ființează pe lume cuvinte mai alese ca la Eminescu și la Coșbuc, ne-am trezit cu **soliteru** și **țițoiu** în gură. Ne apuca tremuriciul și făceam în așternut numai la gîndul că peste noapte vom trece prin **nisituiri innuntrucleicular**e, iar a doua zi vom avea iarăși de luptat cu aceleași **pinticochișioarnișe** și alte dihănii. Degeaba ne spuneau învățătorii că în Uniunea Sovietică nu există analfabeți, noi vedeam neștiutori de carte chiar printre autorii de manuale.

Se pornea cîte un învățător mai inimos printre casele oamenilor să stringă rugăminți de îndurare: milostiți-vă, tovarăși, feriți-ne copiii de turbare ! Nu ajungea prea departe cu adunatul iscăliturilor. I se inițiașa un „medic" din raion și-l întreba de „sănătate" împungîndu-i cu țeava „stetoscopului" în coaste, ceea ce voia să însemne: Nu-ți place limba moldovenească? Ți-l dragă româna? Vrei să vină românii înapoi? Rumânskaia c... !

Am auzit cu urechile mele un „monolog" de felul acesta... Mintea mea de copil nu putea pătrunde încurcata politică a venirii sau plecării „românilor", dar intuiția îmi șoptea că la geana orizontului mișcște a sînge, a sînge de basarabean...

Abia cu trecerea anilor am aflat că în 1941 au pierit mulți basarabeni de valoare. Cîți? Nici bunul Dumnezeu nu știe. Au fost împușcați de encavediști pentru că nu voiau să accepte „comunismul" lui Stalin și pentru că voiau să rămînă ce-au fost — români.

Nu voi insista prea mult asupra perioadei de război cu toate urgiile ei. Cine și cînd a ocupat Basarabia, cine și cînd a eliberat-o — rămîne de văzut. Să-și spună cuvîntul istoricii, dar nu istoricii păliți de țîfnă pseudosavantă, fierți în cocîte cazane staliniste și încîlciți în țuhălelile deșănțate, ci istoricii de bună-credință și cu rînduială în odăile gîndirii, care țin minte cuvintele lui Mihail Kogălniceanu : **În tabiele istorice se scrie numai veșnicul adevăr".**

După „veșnicul adevăr" al istoriei mă voi călăuzi și eu, arătînd că în anii 1941—1944, atei, în Basarabia, nimeni nu avea interesul să îndoape în continuare **pinticochișioarnișele** și **capochișioarnișele** fătate în tinda scurtătorilor de capete din Neandertalovka. În anii aceștia grei cultura națională caută să răzbată prin hățișurile politicii antipopulare și făcea pași mărunți. Cum era, cum nu era, dar ne-au revenit valorile spirituale schingiuite și fugărite de troglodiții din 1940. Ne-au revenit Eminescu și Creangă, Alecsandri și Russo. Și Coșbuc. Și Caragiale. Și Sadoveanu. Și Topîrceanu. Ei ne-au readus româna literară cu neasemuitele sale frumusețe. S-a suit din nou pe tron Alfabetul Latin. Cultura națională, cu toate păcatele regimului burghezo-moșieresc și cu toate nenorocirile vremilor de război, a dat iarăși în floare. Burghezia nu era nebună să-și taie craca de sub picioare — să ucidă oamenii de bine și de frumos și să rămînă fără cetățeni cu glagore-n cap.

Burghezia româno-moldovenească n-a săvîrșit asemenea crime nici mai înainte, în perioada dintre cele două războaie. Numai ideologii alimentați de obscurantismul lui Stalin și roși de viermele românofobiei pot afirma că între 1918 și 1980 românii (care români? muntenii? ardelenii? moldovenii?) au nimicit în Basarabia „orice cultură națională". Toată lumea știe că pînă în 1918 nici vorbă nu putea fi de **cultură națională** în spațiul dintre Prut și Nistru. De unde cultura națională, dacă regimul țarist îi ținuse pe basarabeni fără școli naționale? De unde limbă națională? De nici unde și de nicăieri. (Poetul și istoricul Mihai Eminescu ne-a lăsat un tablou zguduitor al vieții basarabene din anii negri ai ocrotirii țariste. Iată ce scria el în iunie 1878: „De atunci și pînă acum măsurile silnice pentru stîrpirea românismului se iau fără curmare. Administrația, biserica și școala sunt cu desăvîrșire rusești, încît este oprit a cînta în ziua de Paști „Cristos a înviat!" în românește. Nimic în limba românească nu se poate scrie... Oamenii de condiție se feresc de a vorbi în casă românește, pentru ca nu cumva o slugă să-i denunțe: într-un cuvînt, orice manifestație de viață românească e oprită, rău privită și chiar pedepsită. Pe lîngă toate aceste mai e și sistemul de colonizare silnică al Rusiei. Cete întregi de familii românești sunt luate cu sila ori duse cu amăgiri departe și înlocuite cu familii rusești, pentru ca încetul cu încetul, populația să se amestece, să piardă energia caracterului național și să fie mai primitoare față cu măsurile de rusificare".

Las acest pasaj pe seama gîndirii cititorului, fiind sigur că el îl va comenta în fel cum l-aș comenta și eu, ba va mai face și unele paralele cu realități mai recente privind și stîrpirea românismului, și rusificarea administrației, și sistemul de colonizare, și amestecarea populației, și... Partocrația ne spunea că așa ceva **nu s-a întîmplat** în Basarabia, acum ne spune că **nu se mai întîmplă.** Mie-mi pare că s-a întîmplat din gros, iar astăzi ne lese pe ochi: rușii din Tiraspol vor autonomie rusească, apoi nu-i exclus s-o ceară rușii din Tighina, rușii din Bălți, din Cahul... Limba românilor basarabeni avea pete cafenii pe obraji. Pericolul morții a fost cel care a despicat inima părintelui-poet Alexei Mateevici și a făcut să țîșnească din ea înflăcărata chemare: Înviați-vă dar graiul!

(reproducere din revista „Nistru" Nr. 2/1990, Chișinău)

VALENTIN MINDICANU ■

FLACĂRA
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Nu vom importa cărți românești!

Orice urmă a tradiționalei dezbinări între scriitori dispare atunci cînd se înfiripă dialogul.

„Așa e că nici tu nu poți scrie ?".

„Așa e !".

Sînt încă prea aproape de noi întunecatele decenii ale terorii, prea aproape respirația lui Decembrie 22 spre a ne imagina că poetul se poate instala cu lesniciune în starea de calm propice creației. Pentru prozatori nu există suficientă **distanță** față de evenimente propice obiectivizării cum nu există nic. timpul material spre a începe și spre a zidi așteptatele cărți. Teatrul ? Unde e voluptatea rafinată de a „păcăli" cenzura, unde „poanțele" ce făceau deliciul (ascuns) al publicului ? Cinematografia ? Ea a fost mereu copilă ori numai june. Ea a cerut pentru sine un statut de excepție : judecata blîndă, benevolentă. Și l-a avut. A căpătat și acum unul, acela de a fi stat în stat, un minister al celuloidului. Doar filme nu avem.

Editurile ? Ele nu se refac, nu se fac ci doar se **desfac**. Se desfac de practicile activismului cultural dar și de buni diriguitori trecuți în rezervă cu primejdioasă ușurință. (Mă gîndesc la Valeriu Răpeanu și Romul Munteanu, între alți cîțiva). Publicații încă obscure anunță întemeierea (așteptatelor) edituri particulare, ba, chiar ne oferă cîteva proxime apariții. Toate titlurile sînt... **străinești**. Nimeni, în România, nu-i mai la îndemînă „calculul" pe scriitorii români ? Îi refuză pe ei economia de piață ? E o eroare fiindcă dacă am avut și (extrem de puțini) scriitori vînduți am avut și... vandabili. Ar putea să mai fie și azi dar iată, nimeni nu-și bate capul de cum va deveni cu productele literare ale contemporanilor. Nici măcar Uniunea Scriitorilor pe care o scuză febra electorală (primele alegeri libere ale comitetelor și comitiilor obștești) și grijile gospodărești : mutarea conducerii într-un nou palat (ce nici măcar nu trebuie spoit, avînd plafoane pictate), precum și ostenelile protocolului.

Nu anunță un program nici editura scriitorilor, cu atîtea merite sub dictatură („Cartea românească") și păcat, de tipăriturile ei ni se leagă multe speranțe.

Se vor tipări, firesc, biografii, memorii exotice, jurnale senzaționale. E anunțat un tom de peste două mii de pagini consacrat tehnicilor sexualiești. Bine. Vom tipări literatură polițistă. Perfect. Dar toate aceste proiecte firav anunțate nu ne pot scoate din impasul în care, pare-se, am intrat. Sîntem pe cale să anulăm tot ce s-a făcut bun în cultura noastră ce a rezistat cu liniile ei de forță dictaturii. Cîțiva critici (N. Manolescu, E. Simion) s-au grăbit, firesc, să pună **mărturie** că, în literatură cel puțin, n-avem de-a face cu un „pămînt pîrjolit", că numeroase creații fac cinste mult încercatei noastre bresle și tot atît de firesc ei l-au chemat pe scriitori să se așeze în locul cel mai potrivit dăruirii lor : masa de scris, intrînd astfel în normalitate.

Care normalitate ? Și-au spus alți gînditori deprinși să vadă în jur doar **sumbrul, derizoriul, labilitatea...** Ar trebui mai întîi să judecăm, să ne judecăm, să dezvăluim, să punem la stîlpul infamiei, să... Deziderate logice, desigur, împlinite cu strălucire **doar de apariția unor cărți bune**. Cu care să ieșim în fața Europei. Nu înainte de a ieși în fața (viața) României.

Există scriitorii acestor cărți. Iată de ce, sînt sigur că n-avem dreptul să facem tabula rasa cu tot ce au însemnat (adunate) milioane de nopți de trudă, infinite războaie cu cerberii culturali, și, nu chiar în ultimul rînd, marginalizarea socială, umilirea, singurătatea, sărăcia.

De nu le avem, importăm mașini, veșminte sau grîu, cumpărăm filme și cărți străine, discuri de patefon dar, oameni buni, n-avem cum importa **cărți românești**, scrise cu voi și lîngă voi. Numai românii le pot scrie. Ajutați aceste cărți să existe !

GHEORGHE TOMOZEI

Public acum cronica unei expoziții desfășurată spre finele lui decembrie anul trecut. Dat fiind că tînărul pictor Corneliu Ionescu și-a organizat prima „personală" la Galeriile Municipiului și că zilele cele mai bune ale expoziției s-au întîmplat să fie în plinul evenimentelor revoluționare, Corneliu Ionescu a ratat întructva debutul. În galerie, cum se știe, nu s-a putut pătrunde, iar după 22 decembrie nu am mai avut vreme de arte. Logic ar fi să redeschidă expoziția într-o altă sală, să forțeze puțin destinul, fiindcă e un pictor cu șanse la notorietate și valoare. (T. O.)

CIVILIZAȚIA OCHIULUI

Picturi cu muzică interioară

Una din compensațiile ce vin cu maturitate — compensație la diminuarea unor avînturi și acuități ale spiritului — consta în necesitatea că multe din învățăturile pe care în tinerețe le-am primit ca atare fără să ne pătrundem de înțelesurile lor, redobîndesc sens și putere. Ni se vorbește, spre exemplu, despre imperiosul unui drum propriu, despre aventura găsirii acestuia. Timpul ne învață că, de obicei, lucrurile se petrec altfel : drumul e acela care ne alege. Cît despre grabă ea nu folosește la nimic. În artă, adevăratele izbînzi se petrec, încet, în circumstanțe subtile, rareori controlabile și numai în direcția autenticității. Pe calea conștientizării fărîmei de autentic, timpul ține o măsură secretă, ceasurile durează uneori cît veșnicia, iar clipa poate decide un destin.

Pictorul **Corneliu Ionescu** descoperă mai sigur decît mulți confrați din generație satisfacțiile și servituțile luminării de [illegible] apar [illegible] o [illegible] mare originală. Situația e cu atît mai incitantă cu cît tînărul artist nu voiește să întoarcă prin lucrul său cursul arbi, ci să adauge, să nuanțeze și să [illegible] idei de tezaur ale [illegible]. Efortul său creator comportă o definiție în care atît tradiția, cît și exemplul unor contemporani îi dau contur. Pînă într-un punct, totul se explică. Pînă în punctul în care realizezi că aceste explicații sînt de fapt, inoperante, că interesantul imaginii create de Corneliu Ionescu are componente contradictorii, că bizarul se insinuează cu travaliul într-o armonie, iar firescul [illegible] suportă atîtea fine [illegible], încît ne reclamă la revizuirea unor criterii trainic fundate. Compozițiile lui Corneliu Ionescu sînt organizate pe [illegible] puțin agreat de [illegible] și un [illegible] ce nici [illegible] solicitat cu atîtă îndîrjire [illegible] dacă nu și cu o doză de [illegible]. Un alt fapt care intrigă [illegible] [illegible] cu [illegible] la cultivarea unei [illegible] a fi [illegible] e obstinația cu care [illegible] în mai toate [illegible] în care [illegible] [illegible] să afle altceva. Din care pricină, naturile statice și compozițiile cu personaje, toate de dimensiuni medii și mari, au ceva din grafism saturată de pigment a unui artist cu vocația gestului larg, însoțit de muzică interioară cu accente de orgoliu.

Faptul care ne atrage atenția și ne îndreptățește să credem în adevărul demersului artistic al lui Corneliu Ionescu e nevoia de complexitate. Ca să înțelegem mai bine pretul ei, e

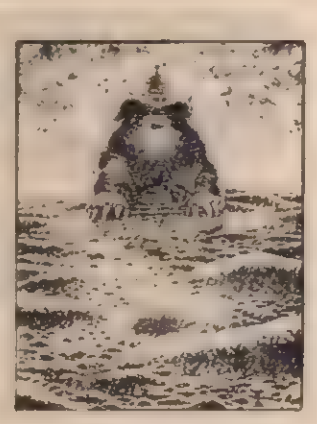

NICOLAE MOCAN

suficient să observăm ce frecvente sînt expozițiile tinerilor care-și propun foarte puțin, sub aparențele unui țel formulat cu limpezime. De regulă, seninа fermitate a direcției nu-i decît o chestiune de aliniere artistică. Se cunoaște tot atîtea refuzuri spre a te arăta modern, cîte există și pentru a mima clasicul.

Absolvent, din 1982, într-una din serile cu program școlar complinit, Corneliu Ionescu organizează prima „personală" într-o galerie de artă după opt — în cîțiva ani de exercițiu adesea marcat de stoicism, în care a aflat că valorare are timpul precum și căile prin care poate fi risipit sau cîștigat — a recuperat în calitate, prin căutare obstinată și bine orientată, ceea ce ar fi fost să primească direct, în temeiul unei metode și al unei competențe didactice. Selecția de la Galeriile Municipiului l-a impus datorită liniei înalte a calității, unde se manifestă de fapt și caracterul.

TUDOR OCTAVIAN

VIAȚA PE SCENĂ

Primul teatru particular

Primul teatru particular a apărut. Se numește „Scorpion", are sediul pe strada 11 Iunie, undeva în spatele Parlamentului. El nu înseamnă doar o scenă, o sală cu fotolii, doi directori, o trupă, el aduce certitudinea unui început. Ni-l imaginăm ca pe o posibilă avangardă, strîngînd în jurul lui regizori, dramaturgi, actori, balerini, muzicieni, tineri nonconformiști, talentați.

Pentru spectacolul de inaugurare au fost alese cîteva scene din Caragiale, reunite sub titlul „Sînt enorm și văd monstruos". Sînt fragmente din „D'ale carnavalului", care vor fi reluate în patru posibile viziuni.

Pe scenă muzică de patefon, cîteva perechi care dănțuiesc, însingurate, tragice. Rînd pe rînd se desprind ea și el, Mița și Pampon, sau Mița și Nae. Și jocul se naște dramatic, violent pentru ca, în final, să se topească iarăși într-un dans anonim și straniu. Replicile care se succed în cele patru momente sînt aceleași, dar altfel rostite, altfel gîndite, fiecare prelungindu-se într-o altă piesă. Remarcabili sînt studenții clasei lui Mircea Albulescu deveniți, pentru cîteva ore, actorii teatrului „Scorpion".

La sfîrșitul spectacolului, în timp ce-și căuta geanta, pe care și-o pierde la fiecare premieră, Tudor Mărășescu mi-a răspuns la cîteva întrebări.

A.B. — Sînteți scorpion ?

Tudor Mărășescu, regizor, director al teatrului „Scorpion" : — Da, sînt singurul scorpion din trupă. Cu toate acestea am preferat să-i dau acest nume.

A.B. — Aceasta obligă la un anume stil, la un repertoriu special.

T.M. — Fără discuție. Voi merge cu sarcasmul și ironia pînă la autoironie. Scorpionul se înțeapă și pe sine însuși. Voi publica în revista mea și cronici defavorabile spectacolelor de pe această scenă. O să-mi fac chiar și eu, dacă va fi cazul, cronici defavorabile.

A.B. — Nu ar fi mai bine, decît să vă scrieți o cronică dură, să refaceți scenele greșite ?

T.M. — De obicei nu-ți dai seama decît după un număr de spectacole de greșelile comise. Mi se întîmplă uneori și cînd îmi revăd anumite filme să ies din sală din cauza unor scene ratate.

A.B. — Un teatru particular se subvenționează și pentru această sală trebuie să fie mereu plină. Publicul poate veni și pentru că spectacolul este extraordinar, dar și pentru că vede o piesă bulevardieră sau un număr de strip-tease.

T.M. — Acest teatru nu mă interesează ca sursă de venituri. Orice teatru funcționează numai prin subvenție, iar eu îl voi subvenționa prin revista pe care o scot. Voi încerca să fac spectacolele pe care Bucureștiul nu le are.

A.B. — Adică ?

T.M. — Lipsește cu desăvîrșire teatrul experimental. Fiecare dintre noi, regizorii, facem experiențe mai mult sau mai puțin timide. Or, teatrul acesta fiind deschis studenților și tinerilor are toate șansele să intre într-o zonă mai puțin obișnuită.

A.B. — Pînă a ajunge la această premieră ați parcurs drumul lung al aprobărilor. Este sprijinită inițiativa particulară ?

T.M. — Inițiativa este sprijinită în mod evident. Dar funcționează încă vechile structuri birocratice, care întîrzie drumul către aprobarea ei. Una din frînele puse este aceea că întreprinzătorii nu au voie să fie angajați în altă parte. Este o frînă subtilă pentru că omul nu vrea să dea vrabia din mînă pentru cioara de pe gard.

A.B. — În această situație ați mai rămas și regizor la Teatrul Giulești ?

T.M. — Da, dar dacă voi fi pus în situația să aleg voi renunța la acest teatru particular. Va fi forma mea de protest pentru o măsură nelalocul ei. Posibilitățile pe care ți le oferă un teatru subvenționat de stat sînt mai mari. În plus, la Giulești, sînt niște scene extraordinare.

A.B. — Dar care sînt avantajele acestui teatru particular ?

T.M. — În primul rînd primenirea permanentă a trupei. Contractele pe care le voi face cu actorii vor fi de cel mult unul, două spectacole. Necostînd regizorii angajați va apărea posibilitatea primenirii regizorilor. Fiecare spectacol va purta altă semnătură, lucru foarte bun, cred eu.

AURELIA BORIGA

UNIVERS SONOR

Concerte, lecturi, audiții...

Stagiunea bucureșteană continuă să primească oaspeți. De la Paris, un violoncelist care își începuse cariera în Filarmonică revine să cînte, în fața colegilor, capricioasele **Variațiuni rococo** de Ceaikovski. Dorel Fodoreanu, membru al cvartetului „Atheneum-Enesco" cu care a cucerit deja numeroase succese în lume, ne reaminteste acea cultură a sunetului ce-l distinge încă din tinerețe. De astă dată, i se adaugă acea libertate de atitudine în fața partiturii și acea dezinvoltură care sînt, desigur, semnul confluenței maturității cu experiența.

Alți oaspeți la Radioteleviziune. Flautistul Gavril Costea din Cluj este un mare cîntător, uimitor în tot ce face spre binele rostirii măiestrite. Stilul ne apare ca o necesitate vitală a demersului său, frazarea are sensul ideii generatoare, simplitatea este într-adevăr clasică, așa cum o cere muzica lui Haydn din **Concertul în Re major pentru flaut**. O ipostază deosebită ne apare în evoluția violoncelistei Alexandra Guțu din Timișoara. Abordarea textului este dependentă de o atitudine sentimentală, adresarea are forma inimii, ceea ce nu contrazice, ci valorizează spiritul cantilenei **Concertului în Do major** de Haydn, dar surprinde în echilibristica „fără plasă" a finalului. Lui Haydn, prin festivalul dedicat creației sale în programul dirijat de Cristian Brâncuși, îi datorăm această liniște activă în ideea de a da Orchestrei de Studio a Radioteleviziunii certitudinea speranței. După o „moarte aparentă" de cîțiva ani, acest ansamblu cu evidente merite în istoria concertelor și înregistrărilor revine la viață.

O lectură foarte recentă — **Melpomene, Erato, Euterpe** de Radu Gheciu (Ed. Eminescu) și recitirea unei recenzii — **Amintiri despre Enescu, Brâncuși și alți prieteni** de Marcel Mihalovici îmi sugerează cîteva însemnări. Radu Gheciu este în mod sigur un serios cunoscător al fenomenului muzical, rezultînd din implicarea sa în viața artistică a ultimelor decenii. Nu-i bănuiam atașamentul pentru operă, dar pledoaria sa este convingătoare, dezvăluie o pasiune la care ader cu totul. Cele scrise de Marcel Mihalovici oferă **satisfacția** contemplării unui artist care nu a trecut cu indiferență prin veacul nostru, iubindu-și cu încîntată admirație contemporanii.

De cîteva zile a apărut un disc de autor, adevărat portret al unei figuri distinse și de mare discreție — Felicia Donceanu. Numele ei atinge zone ale unei sensibile relații dintre arte, urmînd parcă observația lui Novalis — „Musik, Plastik und Poesie sind Sinonimen". Evenimentul are discreția artistei, se cere căutat și trăit cu o grație ferită de exces. Din vălul de farmec al atmosferei muzicii se desprind siluete interpretative de excepție — Georgeta Stoleru, Aurelian Octav Popa R. Dumitrescu, Marta Joja, N. Maxim.

GRIGORE CONSTANTINESCU

Cartea — un obiect desuet?

La Grand-Palais din Paris a avut loc al 10-lea salon de carte. Organizatorii se întrebă dacă ofensiva tehnicii audio-video în viața de zi cu zi nu va face din carte un obiect desuet, anacronic. Dar, deocamdată, cifrele de afaceri ale editurilor franceze au crescut proporția persoanelor care citesc o carte pe lună a rămas neschimbată de decenii de ani. Editurile publică anual 30 000 de titluri și 360 de milioane de exemplare. Un semn cabalistic arată că zilnic se tipărește un milion de cărți. **Chiar și în viitorul nu prea îndepărtat cînd și cărțile vor fi stocate în memorii uriașe de computere, editorii cred că oamenii își vor păstra gestul firesc de a citi sau a frunzări o carte și nu doar de a privi ecranul unui display (A. B.)**

LUNETA

Teroarea inspirată de vechiul regim comunist a fost, desigur, adeseori vizibilă. Ea a acționat însă pe ațitea căi invizibile a căror amintire ne face și astăzi să frisonăm. Una dintre aceste căi, devenită instituție, a fost delațiunea organizată de fostul aparat al securității. O delațiune care a generat suspiciune și teamă, groaza de a ne privi în ochi unii pe alții. Căci nu se știa cine informează. Iată că începe să se afle

Informatorii securității printre tipografi

O ușoară dezamăgire, la unii chiar furie, au provocat primele cifre oficiale privind efectivele (cel puțin acelea dezafectate) ale securității. Tot timpul am crezut că sînt mult mai mulți. Sau poate chiar sînt ? Faptul că vechiul regim s-a sprijinit pe o poliție politică nu poate fi ignorat. Acest aparat folosea, prin colaborare, cointeresare, șantaj, pe destui din're noi. Unii erau „pasivi" (adică n-aveau curajul să refuze „colaborarea", dar nici nu dădeau în brinci să „informeze" pentru că știau consecințele), alții destul de „activi". Listele lor (codificate, desigur) există peste tot și nu e prea greu să afli numele adevărate ale „colaboratorilor". Iată, la cîteva poligrafii din București cum arată asemenea liste. Luneticștii le vor publica pe toate, spre a pune în lumină cumplita contabilitate a laștății, a trădării organizate de un regim întreținut de frică și minciună.

OFIȚER: Cpt. Sărăcinescu Emil
SERVICIUL: R2

ANALIZA REȚELEI INFORMATIVE

CONSPIRATIV SURSĂ	CALITATEA	PROBLEMA CARE LUCREAZĂ	DATA RECRUTĂRII	VÎRSTA, PROFESIA ȘI LOCUL DE MUNCĂ	ULTIMA ANALIZĂ ȘI CALITATEA	APORTUL INFORM. NR. NOTE	DINTRE CARE: A.O.I.	M.U.	S.I.	STĂRI SPIRIT	VERIF. INFORMAȚIILOR	NOTE ALTE ORGANE	NOTE ALTE COMPARTIM.	VERIFICAREA SURSEI: MATERIAL INFORM.	R.C.	S.	F.	TEST LOIALITATE	VERIFICAT	INFIRMAT. VERIFIC.	NEVERIFICAT	OBSERVAȚII: PROBLEME NU REZOLVATE	CE NU S-A NOTĂRÎT
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
„ALECU DUMITRU"				- 54 ani - pensionar - fost „Vidia"	29.02.88	- 33 note								Da	-	Da	Da	-					
„VIORICA"				- 47 ani - tehnician - Metalotehnica	28.09.88	- 41 note								Da	Da	-	Da	-					
„COSTICĂ"				- 27 ani - tipograf la „Viitorul"		- 1 notă								Da	-	-	Da	-					
„VIOREL"				- 31 ani - strungar CIL-CFCS	14.04.88	- 13 note								Da	-	Da	Da	-					

„Lucia"	PS			- 31 ani - tehnician - Tipo	14.07.88	- 9 note
„MARIA"	PS			- 55 ani - tehnician - LCI	01.10.88	- 4 note
„DRAGU"	PS			- 50 ani - inginer - IPB	4.04.88	- 4 note
„BOBIȚA"	PS			- 46 ani - tehnolog - IPB	9.10.88	- 5 note
„ȚIȚA"	PS			- 35 ani - tipograf - IPB	2.10.88	- 4 note
„CAZACU"	PS			- 32 ani - inginer - IPB	3.10.1988	- 3 note
„CONSTANTIN"	PS			- 49 ani - inginer -	17.04.88	- 5 note
„VASILIU"	PS			- 40 ani - [illegible]	30.01.1988	- 4 note
„FLORIN"	PS			- 26 ani - tipograf -	1.10.1988	- 3 note
„MIRON"	PS			- 50 ani - tehnician - Tipografia	13.04.88	- 3 note
„TOTA"	PS			- 59 ani - tehnician - Tipografia	7.10.88	- 4 note

„ROBICA"	PS			- 50 ani - inginer - Tipografia	14.04.88	- 2 note
„DANIELA"	PS			- 48 ani - tehnician - Tipografia	14.04.88	- 3 note
„ALEXANDRA"	PS			- 33 ani - [illegible]	13.10.88	- 3 note
„VICTOR"	PS			- 30 ani - tipograf -	30.01.1988	- 4 note
„COCA"	PS			- 50 ani - inginer - Tipografia	13.04.88	- 3 note
„POPA"	PS			- 32 ani - inginer - Tipografia		- 1 notă
„RICA"	PS			- 49 ani - inginer -	14.04.88	- 2 note
„DANIEL"	PS			- 51 ani - tehnician -	10.10.88	- 6 note
„PAUL"	PS			- 26 ani - tipograf -	7.10.88	- 4 note
„TASE"	PS			- 39 ani - inginer -	3.10.88	- 4 note
„MIHAELA"	PS			- 30 ani - tehnician -	15.02.88	- 3 note

„NIȚA"	PS			- 33 ani - tehnician - CFCS	14.04.88	- 2 note
„SANDY"	PS			- 55 ani - strungar - CFCS	9.10.88	- 3 note
„CORNEL"	PS			- 40 ani - tehnician - CFR	14.04.88	- 4 note
„TANE"	PS			- 37 ani - tipograf - CFCS	14.04.88	- 4 note
„DINEL"	PS			- 33 ani - tehnician - CFCS	01.10.88	- 4 note
„ROBERT"	PS			- 33 ani - [illegible] - CFCS	7.04.88	- 5 note
„GHEORGHE NEGULESCU"	PS			- 33 ani - tipograf - CFCS	6.10.88	- 4 note
„GRECU"	PS			- 38 ani - [illegible] - Comisul CFCS		- 3 note
„VLADUȚ"	PS			- 21 ani - strungar - CFCS		- 2 note
„FIORE"	PS			- 33 ani - [illegible] -	14.04.88	- 5 note
„NIȚU"	PS			- 50 ani - tehnician - IMB	23.02.88	- 4 note

CUI ÎI (NU-I) PASĂ DE POLIGRAFIE?

— importanța unei industrii poligrafice pentru cultura și civilizația unui popor este capitală;
— industria poligrafică are cel mai mare grad de uzură al utilajelor (aprox. 60%, conform datelor publicate în presă de Comisia națională de statistică);
— cu excepția cîtorva unități, în reședințele județene, rotativele de ziare datează de la începutul secolului sau chiar sfîrșitul secolului trecut;
— după revoluția din 16—22 decembrie, numărul publicațiilor a crescut enorm (lucru absolut firesc de altfel) și este încă în creștere, și ca nr. de titluri și ca tiraj;
— între ministerul culturii, edituri, redacții, D.E.P. și tipografii există o stare de tensiune permanentă;
— primele neînțelegeri au avut loc la Iași, culminînd cu greva redacțiilor, alte nemulțumiri la I.P. Banat și București Noi.
— mari discuții au fost și la Combinat, în privința acceptării tirajelor, pe care fiecare redacție le vrea mai mari, pentru că bineînțeles tiraj mai mare înseamnă, nu în ultimul rînd, bani mai mulți.
— există probleme de salarizare în industria poligrafică, în condițiile în care manopera este foarte ieftină, neactualizată de zeci de ani (practic lăsăm pe alții să se îmbogățească, aruncîndu-ne și nouă un oscior);
— mai mult ziarele plătesc pentru clișeele de zinc doar jumătate din prețul pe care-l platesc celelalte edituri (moștenire de la „ziarele oficiale")
— ce vor face întreprinderile mici în viitor, neputîndu-se desprinde de cele tutelare, pentru autonomie, independență, dar în primul rînd pentru rentabilizare;
— ce știe ministerul culturii (de care aparținem?) despre industria poligrafică, ce nu mai are acum nevoie de cenzură, dispoziții și aprobări, situîndu-ne pe ultimul loc pe lista lui, cînd am putea deveni rentabili fiind primii pe lista noastră, adică a ministerului sau altă formă de organizare a poligrafiei;
— ultima „realizare" a ministerului culturii, încercarea de a prelua baza de aprovizionare a Centralei industriei poligrafice, singurul lucru care funcționa cum trebuie,
— cine se gîndește serios la aceste probleme înainte de a ajunge în situația televiziunii române și libere, de a se disculpa la nesfîrșit.

D.N.

ÎN ATENȚIA I.T.B.-ului

Tipografii din cartierul Aviației, revin cu apelul — rugăminte — lansat către I.T.B. de a prelungi traseul liniei 131 de la Aeroportul Băneasa pînă la Stația de metrou Aurel Vlaicu. Aceste trei stații în plus ar rezolva în mare măsură problema transportului din acest cartier destul de vitregit și din acest punct de vedere.

...și pentru că vrem să credem că trăim în democrație, pentru a nu avea sentimentul de frustare, propunem înființarea „liniilor pitic" din toate cartierele. Copii există peste tot... nu!

— Domnule Valentin Hurduc, în primul număr legal al „Lunetei", mulțumind celor ce au sprijinit apariția ei în legalitate, făceați și precizarea : „Pe unii i-am numit în serialul din «Flacăra», pe alții nici măcar nu i-am amintit încă". În prelungirea acestui încă, vreau să vă întreb dacă nu socotiți că a venit momentul dezvăluirilor și în ce-i privește pe...

— Ba da.

— Cu cine doriți să continuați ?

— Cu domnul Ioan Potecă.

— Cine este ?

— A fost și este ofițer la Ministerul de Interne. A intrat în atenția noastră de mult. Prima oară l-am întîlnit cu totul întîmplător. Mă oprise un agent de circulație la fîntîna „Mioriței", pentru că circulasem pe banda a treia, bandă rezervată, în acea zonă, doar mașinilor cu numere mărunte. M-a dus în parc, la un grup de milițieni — civili și în uniformă — ca pe un infractor. Cîțiva subofițeri așa m-au și tratat. La un moment dat, s-au adresat cu „tovarășe colonel" unui civil care asista. Eu susțineam că n-am nici o vină. Doreau să-l convingă că trebuie să fiu pedepsit. Le-a cerut actele mele. Cînd mi-a citit numele, m-a întrebat surprins : „Tu ești frate cu Paul Hurduc ?" Am recunoscut.

Domnul Potecă m-a uimit fiindcă nu părea deloc convins că rezervarea benzii amintite era altceva decît un abuz. Le-a spus să mă lase în pace.

— Cum a sprijinit acest colonel de securitate apariția „Lunetei" ? Conștient ?

— Conștient. Nu se ferea de mine ca să-și exprime revolta față de dictatură. Cînd i-am prezentat „Luneta" (difuzasem, cred, cel puțin un număr), a fost și speriat, dar și foarte bucuros. Nu e un om prea vorbăreț. A zis : «Bravo !»

Mai tîrziu, mi-a relatat că i-a spus — fără explicații — și generalului, pe atunci în disgrație, Jean Moldoveanu, cu care era prieten, că lucrurile se vor schimba fundamental în țară.

Cu mine discuta puțin. Din aceste mai mult fragmente de discuții eu mi-am format însă convingerea că în domnul Potecă pot avea toată încrederea. Mai mult chiar, eram sigur că m-ar anunța în cazul în care ar afla că se strînge lațul în jurul meu. Cu asta se ocupau alții, de care și dînsul trebuia să se ferească.

— Credeți că domnia sa ne-ar putea ajuta să ajungem mai repede la dosarul „Petarda", pentru a-l publica ?

— Domnia sa, nu. Dar sînt convins că acest sprijin ni l-ar putea da domnul general Victor Atanasie Stănculescu. Omul care, ca actual ministru al armatei, fi are în subordine pe cei care ne vînau, pe autorii acelui dosar. Și care ne-or fi blestemat destul. Unii au suportat insulte, umilințe, chiar degradări pentru insuccesul în misiunea cu numele de cod „Petarda". Mi-era și milă de ei, cînd îi vedeam cu brumă pe case hetă, păzind panourile de pe străzi, în

Povestea „Lunetei"

La pas printre-nstelații vechi și cei noi

preajma congresului, panouri din care „Iubitul conducător" ne privea, ne privea, ne privea ; ne urmărea peste tot. Apropo. Nu de mult, m-am întîlnit cu căpitanul Mitică. Mitică Tudor ; cum, nu v-am vorbit de el ? Fostul șef al Serviciului de circulație din S.A.I. Cu care eram prieten — habar n-avea că eu am vreo legătură cu „Luneta" — și al cărui nume salvator mi-l aminteam brusc în discuțiile „amicale" cu agenții de circulație dezlănțuiți în entuziasmul de a-și îndeplini planul la amenzi. Acum, de curînd, cînd ne-am revăzut, era împreună cu un locotenent civil. Acela asculta ce vorbim, a înțeles cine sînt și, după o vreme de tăcere, mi-a zis melancolic : „Cîtă am înghețat eu din cauza «Lunetei» tale ! Numai 12 cu 12 lucram..."

— Dar continuați să fiți convins că dosarul „Petarda" trebuie publicat ?

— Fără îndoială. Sînt documente care, chiar dacă nu s-ar referi decît la mine, aparțin tuturor.

— Sînt documente istorice, probe ale împotrivirii la dezumanizare.

— Probe, între altele, că poporul român n-a acceptat niciodată dictatura, nu s-a lăsat îngenunchiat de nimeni.

DORIN GHERGHINESCU

P.S.

În legătură cu dosarul „Petarda", drumul pînă la el va fi oricum parcurs. Este mai puțin important cine va fi ministrul autorilor acestui dosar atunci cînd el va înceta să mai fie secret și va fi publicat. Deocamdată însă, iată cum stau lucrurile. După mai multe încercări, simbătă, 3 martie 1990, am schimbat cîteva vorbe la telefon cu domnul general Victor Atanasie Stănculescu, pe care l-am rugat să mă primească și care a fixat întîlnirea în aceeași zi, la ora 16 : „Înainte de asta am programat un interviu cu televiziunea.". Discuția telefonică avea loc la ora 13,30. La ora 13,56 eram la ușa cabinetului domniei sale, cabinet din care ieșise o echipă de televiziune din străinătate.

Mi s-a spus că domnul ministru este ocupat. Mi s-au dat asigurări că i s-a comunicat că am sosit, la ora stabilită de domnia sa. Și totuși, după vreo trei sferturi de oră, cînd se elibera din nou, a fost introdusă o altă persoană, sosită la ora 16,38.

Înainte de a pleca, le-am mulțumit domnului locotenent Dan și domnului maior Matenciuc pentru ospitalitate și i-am asigurat că nu am nimic împotrivă dacă îl vor aminti, cu deferență, domnului ministru că ora 16 o fixase singur și mi-o spusese la telefon.

Acum domnul ministru află ce aș fi dorit să-l rog atunci. Încît — făcînd abstracție de episodul straniu de la ușa dublă a domniei sale — dacă dorește să ne sprijine, îl rugăm să ne înlesnească accesul la dosarul „Petarda". De ce și în interesul cui ar mai putea continua să fie ținut secret ?

Cum domnul Valentin Hurduc și colaboratorii săi nu au putut păstra, din motive lesne de-nțeles, colecția „Lunetei" ilegale, sperăm că în curînd vom avea posibilitatea să prezentăm cititorilor în facsimil toate numerele apărute pînă în decembrie 1989, dintr-o sursă demnă de încredere : dosarul securității.

Flacăra la LUNETA

Înainte de 21 Decembrie, „Flacăra" apărea aşa cum ştiţi. O citeaţi începînd de la sfîrşit şi nu prea mai aveaţi motive să ajungeţi la început. Apărea şi „Luneta" care n-avea multe pagini. O găseaţi în staţii de metrou, pe stradă, vă pomeneaţi cu un „fluturaş" periculos care, pe prima şi ultima sa pagină, avea acelaşi subiect pe care-l aveau toate publicaţiile pe prima pagină. Doar că în „Luneta" subiectul era „tratat" altfel. Vi se spunea adevărul adevărat. Tipărită pe instalaţii a căror ingeniozitate este pur şi simplu incredibilă, „Luneta" era catapultată pe alte instalaţii la fel de ingenioase. Trebuie să recunoaştem cu toţii, „Luneta" a fost prima publicaţie care a avut prima pagină interesantă.

După 21 Decembrie, au continuat să apară toate publicaţiile, chiar şi cele care nu puteau fi citite nici măcar la sfîrşit. Ba, au apărut şi sute de alte publicaţii noi. Unele de o calitate surprinzătoare. Au apărut şi nume noi de gazetari, condeie necrispate care au demonstrat, dacă mai era nevoie, ce imens potenţial de idei, imaginaţie, talent era „blocat" pentru că nu încăpea în structurile vechiului aparat de propagandă. Au apărut şi publicaţii, să le spunem, „comerciale" care licitează texte „şoc" în compania modei „Lambada" la bikini. Era inevitabil. Pînă la urmă, gustul cititorului va învinge.

Tocmai „Luneta" însă nu apărea. Aşa că „Flacăra" a deschis paginile sale tipografilor pentru editarea lunară a suplimentului „Luneta". „Luneta" la „Flacăra" trebuia să însemne, în intenţia noastră comună, afirmarea punctului de vedere publicistic al tipografilor într-o publicaţie care să-i reprezinte şi care, la tirajul revistei „Flacăra", să pătrundă realmente în conştiinţa cititorilor. Avînd 24 de pagini, conform unei convenţii între Editura „Presa liberă" şi Combinatul Poligrafic, „Flacăra" urma să apară, o dată pe lună, în 32 de pagini (cum s-a şi întîmplat în martie) pentru ca să aibă şi „Luneta" 8 pagini. Iată însă că, aşa cum ştiţi, „Flacăra" a fost silită să apară numai în 16 pagini. Nu s-a gîndit nimeni la „Luneta", cum nici înainte nu se gîndise. Nu ştim dacă o să reuşim să refacem „socotelile", astfel încît, măcar lunar, „Flacăra" să aibă 24 de pagini. Din ce a rămas, dăm „Lunetei" două pagini de data aceasta. Chiar dacă reducerile vor continua, „Luneta" va fi totuşi editată. Şi dacă vor continua foarte tare, tipografii îşi pregătesc instalaţiile şi catapultele spre a edita, în vechile condiţii de ilegalitate, „Luneta". Ne-au promis că vor da un spaţiu şi pentru suplimentul „Flacăra". Le mulţumim.

CONSTANTIN DUMITRU

Tipografii au sindicate puternice şi libere

Şi totuşi, Uniunea

Încheiam un articol din primul număr al „Lunetei" cu o întrebare ce părea atunci retorică. Uniunea, pe cînd? Şi iată că, astăzi, retorica a trecut în realitate. Miercuri, 28 martie, visul tipografilor a devenit realitate. Uniunea există.

Dar, pînă să ajungem aici, cîte peripeţii, cîte renunţări, cîte reveniri. Ca unic scop: Uniunea. Ca modalităţi de realizare: nenumărate.

Începute sub auspicii deosebit de generoase, lucrările Conferinţei de constituire a Uniunii Sindicatelor Libere ale Tipografilor din România erau gata, gata să... eşueze.

Motivele? O mulţime, sîntem tentaţi să spunem. Şi totuşi?

Lecţia de democraţie pe care Televiziunea Română („cu adevărat") Liberă ne-o serveşte seară de... noapte, sau chiar dimineaţă dă roade. Miniparlamentul ne putea invidia. Ce lege electorală, ce dobînzi CEC? Vorbe-n vînt. Să vezi aici. Un statut, 40 de puncte şi... 200 de păreri.

Deşi se discuta pe un statut aprobat, în principiu, în reuniuni anterioare, deşi dorinţa fierbinte şi expresă a celor din sală o constituia apariţia acestei Uniuni, discuţiile au căpătat, la un moment dat, o turnură „incendiară".

Zadarnice apeluri la înţelegere, zadarnice încercări de conciliere, se părea că totul este compromis. Şi unde credeţi că se împotmoliseră lucrurile? La organele de conducere. Care vor fi acelea, cum vor fi alese, pe ce durată, cu ce atribuţiuni, ce... aţi făcut în ultimii 5 ani ş.a.m.d.

Noroc cu pauza de masă, de cafea şi de ţigară. Trei elemente — un sfetnic bun.

S-a ajuns astfel la concesii, la înţelegere, la consens. Şi a fost bine.

A venit şi ziua a doua. Statut discutat anterior, statut aprobat, statut... contestat. Noi discuţii, noi probleme. Şi totuşi, Uniunea.

Se votează. În sală reprezentanţi ai 35 de sindicate libere. La vot apare o mică „surpriză": 34 de voturi „pentru" şi o „abţinere". Am scăpat de unanimitate. Dar Uniunea există. S-a făcut!!!

Se trece la punctul doi al ordinii de zi. Alegerea „organelor". Cît va dura oare? Dacă la statut... Gînduri neexprimate, temeri. Se va face!

Începe caruselul propunerilor. Apar primele întrebări. Ce aţi făcut în ultimii 5 ani? Nu, nu vă speriaţi. A fost o întrebare nepusă. Fantastic. Deci avem încredere. E bine.

Se revine cu o problemă: zonarea. Mai exact, repartizarea celor 4 vicepreşedinţi. Cum să împaci pe toată lumea? În final, se acceptă o variantă „istorică". Ardeal, Moldova, Ţara Românească şi Bucureşti. Este un pas spre descentralizare?!

Se mai aleg, deocamdată doar din Bucureşti, din motive pur organizatorice, un preşedinte, un prim-vicepreşedinte şi un secretar. Trăiască Uniunea!

Lumea se împacă, spiritele se domolesc, tipografii învinge. Concizie, adevăr, realitate.

Urmează, tribut plătit unor stereotipe electorale, un mic „speech" al preşedintelui. Remarcă: „Uniunea există în primul rînd în sufletele noastre. Nu avem structuri, nu avem sediu, nu avem patrimoniu, nu avem fonduri. Dar avem nişte oameni minunaţi, doritori de bine (iar stereotip) şi, mai presus de toate, entuziaşti. Se va face!".

Se schimbă adrese, numere de telefon, locuri de muncă. Avatarurile campaniei electorale. Viitor încă incert (din punct de vedere strict material), dar plin de optimism.

Lucrările se încheie, se mulţumeşte pentru participare, se semnează delegaţii, se lansează o invitaţie. Să mergem la o... bere. După atmosfera încinsă din sală (lucrările s-au desfăşurat în Sala de Marmură din complexul Presa Liberă — am scris cu majuscule deoarece pentru noi, tipografii, poate deveni un loc istoric), propunere votată aproape în unanimitate. Şi nediscutată, neamendată, necontestată. O singură întrebare: Cine plăteşte? Pe aceeaşi linie, un singur răspuns: Sindicatul. Să se facă!

MIHAI IONESCU

P.S. Punctul trei al ordinii de zi, desfăşurat într-un decor ce amintea mai mult de „ecologişti", nu a fost prins în nici un proces verbal. Deşi procese verbale s-au mai desfăşurat şi cu acest prilej. Înţepături amicale, glume nevinovate şi un deznodămînt neaşteptat. Uşor, uşor, discuţiile se reîntorc la aceeaşi mare problemă: Uniunea.

Înseamnă că ne frămîntă pe toţi, ne doare pe toţi acest nou născut, Uniunea. Avem atîtea de făcut. Se vor face!

21 decembrie aşa cum a fost (II)

Dintre ceilalţi nu venise decît Drăghici, dar eram totuşi trei pentru că venise cu băiatul, am mai întîlnit cîţiva prieteni. Un bărbos (Chismorie Emerald), Tibi Gorodea, un redactor de la fosta „Tribună a României", un mecanic şi alţii. Dar nu asta era important, aveam impresia că ne cunoaştem cu toţii, se întunecase binişor cînd au apărut cîteva tinere cu vopsele, care au scris pe geamul de la „Société Générale" — „Jos cizmarul, jos analfabetul". Apoi am mers la zidurile Universităţii unde un tinerel mai mic de statură şi mai uşor s-a urcat pe ornamentul clădirii şi susţinut de zeci de mîini a scris cu vopsea roşie: „Hitler Stalin, Ceauşescu, cruntă trilogie". Lumea aclama şi aplauda puternic.

A apărut un grup mai organizat, cu o portavoce electrică şi acum totul se putea auzi mai bine, s-au urcat pe o masă şi vorbeau mulţimii încurajînd-o şi povestind mai ales despre Timişoara. Cineva se urcase, mai devreme, pe suportul pe care scrie parking, l-am recunoscut ulterior ca fiind Dincă Dumitru de la P.N.D., dacă nu greşesc, şi vorbea de-acolo mulţimii. Eram doar la cîţiva metri de zidul de soldaţi cînd au tras primele rafale, instinctiv ne-am aruncat pe jos încercînd să ne ascundem după ceva, după orice. S-a tras în aer, altfel am fi căzut cu sutele, dar de speriat ne-am speriat puternic. După numai cîteva clipe, al doilea zid, al nostru, s-a refăcut, iar strigătele au devenit şi mai puternice. Dincolo motoarele maşinilor şi transportoarelor se ambalau puternic şi scoteau un fum ca de furnal. Din cauza lui m-am îndepărtat puţin, cînd la o comandă soldaţii s-au dat la o parte, creînd o breşă prin care au năvălit maşinile pompierilor cu tunurile de apă sub presiune încercînd să ne împrăştie. N-am ştiut pînă atunci cît de puternic este acel jet, dar, credeţi-mă, te poate trînti la pămînt dacă te prinde în plin. Aşa au trecut una, două maşini, măturînd cu jeturi în dreapta şi în stînga. Mulţi au căzut, fiind traşi din faţa maşinilor de către ceilalţi. Au fost cîţiva pe care nu i-a putut ajuta nimeni. Chiar lîngă mine era un tip cu barbă căzut, chircit de durere şi ţinîndu-se de genunchiul drept. Am văzut atunci o mostră de curaj nemaipomenit, din fugă tinerii se urcau pe maşini şi aruncau jos tot ce se găsea pe ele, echipament, scări, furtunuri, cîngi, ciocane, racorduri, diferite unelte, iar cei de jos cu toate aceste materiale aruncau în maşini, în parbrizuri, în părţile laterale, în roţi etc. Era un adevărat vacarm, urlete, motoare ambalate, fum şi apă ca la potop. Eram ud leoarcă, stratul de apă creştea mereu. Oamenii aruncau în ele cu tot ce le cădea în mînă, vrînd să le oprească sau măcar să le devieze, atunci am apucat o cange lungă de 3—4 m destul de uşoară pentru cît era de lungă şi îndreptînd-o spre maşina care se apropia ameninţător de noi am încercat s-o proptesc în parbrizul întărit cu plasă de sîrmă. Cineva din spatele meu strigă: sări dincolo, sări dincolo, avea dreptate, ţineam cangea pe partea stîngă şi dacă s-ar fi rupt — ceea ce s-a şi întîmplat — aş fi căzut în cealaltă parte, deci în faţa maşinii şi sigur n-aş mai fi apucat să scriu aceste rînduri, dar acel necunoscut m-a salvat cu sfatul lui. Nu-mi amintesc decît vag de el. Speram ca maşina să devieze sau să se răsucească, iar cea care venea din urma ei s-o ciocănească, creindu-se un carambol şi blocîndu-le pe celelalte. Dar cangea s-a rupt, fiind mult prea slabă, maşina a trecut, în schimb nu a putut ocoli panourile indicatoare din mijlocul bulevardului întrînd în plin în ele. A fost o scenă ca într-un film de epocă, un adevărat turnir, dar cu forţele mult prea inegale.

O altă scenă care mi-a rămas în minte. Un tînăr sus pe maşina pompierilor arunca jos tot ce se găsea acolo şi o mînă ieşită din cabină cu pistolul îndreptat spre ei, dar tînărul s-a dezechilibrat şi a căzut, spun că a fost mai norocos, căci cel din maşină n-a mai fost nevoit să tragă. Ne-am regrupat din nou, bineînţeles, după ce a trecut şi ultima maşină şi am început să strigăm cu şi mai multă forţă: „Luptăm, murim şi liberi o să fim", „Timişoara-n singe, Bucureştiul plînge", cel mai mult se vorbea şi se striga despre Timişoara. Erau unii care spuneau că au fost acolo şi-au văzut că s-a tras în oameni care demonstrau, alţii aflaseră de la telefoane prim.te de la neamuri, alţii de la Europa Liberă. Atunci am început să construim baricada, nu ştiu a cui a fost ideea, dar era singurul mijloc prin care ne puteam apăra de alte atacuri care bănuiam că o să urmeze. Aşa a început cavalcada, toată lumea căra tot ce se putea lua şi căra, cred că restaurantul Dunărea a fost cel mai vitregit, fiind cel mai aproape. Tot ce s-a putut lua, s-a luat: mese, scaune, lăzi, cutii, table indicatoare, lăzi de gunoi, tomberoane, schele tot ce se putea desprinde de pe unde s-a luat şi s-a dus pe linia barricadei. La un moment dat ne-am speriat, auzind din spatele nostru un zgomot puternic, ca de tanc. Pe bulevard veneau nişte care, le zic „care alegorice" de fapt erau acele cărucioare metalice, containere pe roţi pentru transportat mărfuri cu zeci de oameni urcaţi pe ele şi alte zeci care le împingeau, aduse cred din preajma marilor magazine. Astfel baricada s-a întărit şi mai mult. În spatele ei, ofiţeri în verde şi albastru se agitau puternic alergînd de colo-colo. Grupul care avea portavoce ne încuraja mereu că sîntem susţinuţi de tot oraşul, că grupuri mari de muncitori din marile uzine se îndreaptă spre noi. Mergeam pînă la intersecţia cu Republicii în întîmpinarea lor, dar aceştia nu apăreau, doar grupuri mici de trecători. Atunci am înţeles că nici n-or să vină, nestiind de fapt ce se întîmplă alci şi că se încerca doar îmbărbătarea noastră. Era întuneric bine şi rarele becuri nu dădeau decît puţină lumină pe ici şi colo. Da, ne era teamă de întuneric, amicul meu spunea „or să stingă toate luminile şi or să tragă". Mi-era frig şi din cauza hainelor ude şi murdare mă mişcam cu greu, pantofii se transformaseră în nişte broaşte lăţite şi înnoroiate. Am încercat o recunoaştere a situaţiei: între intrarea în parking şi bloc era postat un pluton de soldaţi în albastru cu automatele în poziţie orizontală, în faţa lor locul era barat de două maşini puse de-a curmezişul. Ţin minte că le-am strigat „ce o să le povestiţi copiilor voştri cînd o să aveţi şi voi copii, că aţi tras în oameni nevinovaţi, neînarmaţi?", unii lăsau armele jos, alţii nu. Pe bulevard, în dreptul statuilor, „mercenarii" făcuseră zid şi în spatele lor acelaşi vacarm de maşini şi transportoare. Pe linia Inter — Teatrul Naţional militienii blocaseră aproape toată zona din spate.

Din nou baricada noastră s a întărit, cu maşini de astă dată: un autocamion, un atelier mobil, o dubă, alte maşini mai mici aduse nu ştiu de pe unde, unele împinse, altele conduse. În unele locuri baricada ajunsese la 4—5 m înălţime, era de-a dreptul impresionantă şi nouă ne dădea impresia că sîntem în siguranţă. Semăna cu acele baricade pe care le-am văzut cu toţii în cărţile de istorie. Aşteptam grupurile de muncitori care nu mai veneau, deşi noi totuşi mai speram. Aşa s-a luat hotărîrea să se formeze echipe care să meargă în cartiere să anunţe populaţia. Să vină toţi, tot oraşul.

Dar acest lucru avea să se întîmple abia a doua zi de dimineaţă. La adăpostul nopţii, criminalii au tras, umplînd beciurile miliţiilor şi puşcăriile cu morţi, răniţi şi arestaţi.

— va urma —

DAN NICOLAE
Zincografia C.P.B.

Efectul de ecou necontrolat

Memoria noastră să n-aibă sincope

Am comemorat cu toții, indiferent că acum ne despart interese politice (ceea ce, în fond, e normal într-o societate democratică), 100 de zile de la jertfa eroilor noștri. Ei au murit și pentru ca să fie diversitate politică, dar nu pentru ca oamenii din România să se urască din motive politice. Și nici pentru ca pe urmele singelui lor să renască vreodată totalitarismul, singurul pe care avem dreptul și datoria să-l urîm cu toții (fotografie de **Mihnea Barbu**).

Sindicatele libere în învățământ

În zilele de 31 martie—1 aprilie, a avut loc, la Piatra Neamț, Conferința Națională a Federației Sindicatelor Libere din Învățământ. Au fost adoptate statutul și platforma programatică, modalitățile de aplicare a unor legi și ordonanțe ale salariaților din acest important sector.

Dezbătând evenimentele din Ardeal, ale căror consecințe au afectat inclusiv procesul de învățământ, Conferința și-a manifestat îngrijorarea pentru faptul că, în plin an școlar, cadre didactice și elevi au ajuns în situația unei dezrădăcinări forțate, fiind nevoiți să-și caute în țară noi locuri de muncă și de urmare a cursurilor.

Este inadmisibil, a-a subliniat, ca oamenii acestei țări și în special intelectualii să mai constituie vreodată țința conflictelor interetnice. (O.G.)

Înaintea consultării electoratului

O consultație la doctor nu strică înaintea confruntării electorale. Întrucît vizita medicală a ieșit bună, dl. Mihai Lupoi e gata să treacă la celelalte probe (fotografie de **Paul Agarici**).

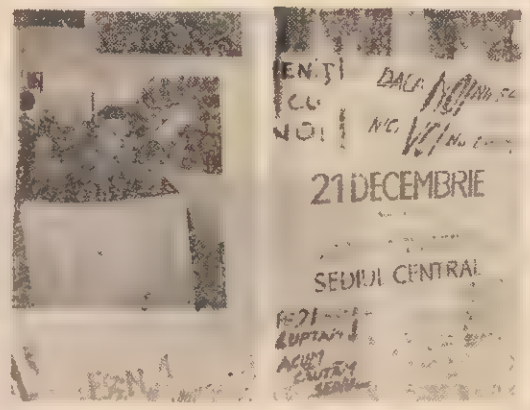

Sediul a rămas sub gloanțe?

Cei care chiar au luptat pe 21 decembrie s-au organizat și doresc să aibă și ei un sediu. De la Piața Universității la Piața Romană, lîngă locurile unde au luptat și au murit sînt numai afișe cu această cerere. Să sperăm că poliția nu-i va considera delicvenți (fotografii de **Adrian Erdeli** și **Mihnea Barbu**).

Păzea, vine privatizarea!

După îndelungate investigații, am constatat că, deși obiectivul pancarta și semnul de circulație sînt în mod cert de stat, bicicleta e, fără nici o îndoială, particulară (fotografie de **Adrian Erdeli**).

În atenția poliției

„Vă rog să faceți demersurile cuvenite către organele de poliție — Serviciul Circulație, pentru rezolvarea unei probleme care frămîntă o masă mare de cetățeni.

În afara sistemului actual de dobîndire a carnetului de conducere auto ca șoferi amatori de către cei care reușesc la examenele date cu Serviciul Circulație, să se mai acorde o șansă acelor care, din cauza unor stări emotive de moment, deși au aptitudini corespunzătoare, nu întotdeauna pot face față examenului cu organele de poliție.

În acest scop, propunem: în baza certificatului de absolvire a unei școli de șoferi amatori, să se elibereze de către Poliție o adeverință (în schimbul unei taxe) care să dea dreptul acestor absolvenți să conducă timp de un an un autoturism, cu condiția să fie însoțiți în permanență de o persoană posesoare a carnetului de conducere. Eventual, mașina să fie prevăzută în această perioadă cu dublă comandă. Dacă timp de un an cetățeanul a condus (cu însoțitor) ireproșabil, să i se elibereze carnetul de conducere. În numele unui grup de cetățeni,

medic psihiatru
EMIL TĂNĂSESCU
bd. Gh. Dimitrov nr. 28, București

Nimic nu se pierde, totul se transformă

La Întreprinderea „Elba" din Timișoara, oamenii au aplicat acest principiu unei lozinci de care se săturaseră. Tocmai pentru că ei știu că orice lozincă plictisește (foto **Eugen Negrea**).

Aveți dreptul! Aveți dreptate?

PUNCT OCHIT
PUNCT LOVIT

Nedreptăți, de îndreptat

E mult prea scurt timpul trecut de la Revoluție pentru a fi putut să îndreptăm toate strîmbătățile. Mai rău este că unele sînt neadîncite cu bună știință și în ciuda evidenței, ca în cazul de față.

„Subsemnatul Petrescu Ion, domiciliat în Arad, Șplaiul Praporgescu nr. 21, bl. 17, ap. 17, supun atenției dumneavoastră următoarele:

Am lucrat în Republica Centrafricană timp de 6 ani ca inginer specialist în cadrul unei societăți mixte, iar acum, cînd îmi depun dosarul de pensionare, constat că nu mi se iau în considerare la vechimea în muncă, pe motiv că nu aș fi plătit în țară CAS-ul și pensia suplimentară. Am lăsat din cîștigul meu, lună de lună, peste 200 dolari tocmai pentru CAS și pensie suplimentară. Am eu vreo vină că statul român, prin convenția încheiată, n-a prevăzut și recuperarea acestor bani de la statul Centrafrican?

În perioada celor 6 ani, statul român ne-a reținut, conform decretului 23 / 74 cîte 300—400 dolari, pe care ni i-a decontat cu 7 lei dolarul, iar apoi cu 4,35. Eventual, această sumă transformată în lei, ne-ar putea fi restituită, pentru a plăti CAS și pensia suplimentară.

Paradoxal, prin decretul 51/5.II.1990, soției, care m-a urmat, i se consideră vechime în muncă toată perioada cît a lipsit din țară. (**Liana Tatos**).

Actorii nu au nici o vină

La Teatrul Giulești, după mai mult de 200 de spectacole cu piesa „Bărbierul din Sevilla" de Beaumarchais, s-a luat o primă inițiativă de înviorare a spectacolului: i s-a schimbat titlul. Îl veți găsi pe afișe botezat „Ai rămas cu banii".

Spectatorii vin în sală sperînd că văd o premieră. Descoperă păcăleala și fluieră. Dar actorii nu au nici o vină... (**A.B.**)

Iată o alegere bună

Tînăra din imagine și-a ales o ținută care, fără îndoială, o avantajează. Așa e, în general, cu alegerile fericite (fotografie de **Mihnea Barbu**).

La ICRAL revoluție n-a fost

Nimic de mirare în scrisoarea lui Niță Alexandru din Slatina, județul Olt — practici ale vechiului sistem, de care ne-am lovit cu toții. Semnatarul a încheiat un contract de închiriere și a primit cheile noii sale locuințe pe data de 15 noiembrie 1989, dar s-a stabilit ca locatarul să plătească chiria începînd cu data de 1 iunie 1989.

Ceea ce ne lasă stupefiați este, însă, faptul că în calendarul celor răspunzători — încă! — de acoperișul de deasupra capului nostru nu s-a datat — în nici un fel — ziua de 22 decembrie 1989. Spicuim din scrisoarea plină de înțelepciune trimisă nouă de Matei Elena din București: „Soțul meu a mers la ICRAL, în urma înștiințării nr 44 din 9.I.1990 (adresă din partea ITAC Transcom) ca să perfecteze actele. Aici, doamna Tunăreanu A., împuternicit prin delegație nr. 53 din 28.II.87, încheie actele casei. Contract de închiriere înregistrat în data de 23.II.90 cu număr de înregistrare 75 între ICRAL „Pajura" str. Frumoasă nr. 39 prin Tunăreanu A. și Matei Cornel: termen de închiriere — 5 ani începînd cu **data de 1. XII.1989.** Aici începe nedumerirea mea. Soțul mi-a specificat că doamna Tunăreanu i-a prezentat situația ca fiind normală: să plătești chiria anticipat — **1 decembrie 1989** — chiar dacă ești anunțat oficial în **9 ianuarie** 1990 de repartiție și să primești un proces verbal de predare — primire a unui apartament care, ca tot blocul, de altfel, nu e încă terminat de constructori și nici nu se știe cît va mai dura".

Cînd vă uitați pe ciudatele dumneavoastră calendare, doamnelor și domnilor de la ICRAL, parcurgeți chiar senin datele de 16 sau 22 decembrie 1989, întru lecmănirea pe mai departe a oamenilor? În virtutea cărui drept și a căror legi? A celor dinainte? (**Liana Tatos**).

Banca de idei

Astăzi, Adrian Scheul:

— reluarea unor „dosare" vechi, nerezolvate în „epocă", vizînd promovarea unor idei, inventii, tehnici, spre a fi aduse în atenția opiniei publice și a forurilor de resort;

— înființarea, cu sprijinul domnului Iosif Constantin Drăgan, a Institutului Român de Marketing și a Facultății de Marketing la Lugoj, în județul Timiș, așa cum, din cîte știu, domnia sa a propus cu ani în urmă;

— redactarea și publicarea unui Cod al eticii și echității OMENEȘTI, precum și al manierelor elegante, a căror lipsă se face simțită;

— lansarea către colectivele de specialitate a acțiunii de depoluare AMBALAJE BIODEGRADABILE, pe baza realizărilor specialiștilor canadieni privind masele plastice;

— studierea posibilității și utilității introducerii în programa școlară a unor cursuri facultative de jocuri (șah, go, bridge);

Poșta redacției

Ionescu Viorica — Constanța: Amănunte în legătură cu activitatea independentă ce poate fi desfășurată de personalul medico-sanitar, conform Decretului-lege nr. 54/1990, puteți găsi în „Viața medicală" din 7 aprilie. ● **Marcu Corneliu** — București: Nu am reușit să aflăm amănuntele solicitate. Dacă vă ajută la ceva, vă putem spune că am citit un articol amănunțit în revista „Pentru patrie". Oare un medic neurolog nu v-ar putea da mai multe informații? ● **Soreanu Dan** — Brăila: Societatea handicapaților locomotori din România a fost legalizată și își are sediul provizoriu în București, sector 4, str. Eftimie Croitoru nr. 16, tel. 73 20 18, 84 50 42 ● **Orlescu Vasile** — Iași: Iată că o dorință mai veche a dv. poate fi realizată. După patru decenii de întrerupere, Asociația română de experanto și-a reluat activitatea. Puteți obține informații detaliate la tel. 17 69 61 sau prin căsuța poștală București 37-146. ● **Cititorii noștri din toată țara** care doresc să sprijine acțiunea de colectare de cărți de literatură pentru copiii din școlile cu limba de predare română din regiunea Cernăuți (Ucraina), în condițiile în care începînd cu anul de învățămînt 1990—1991 în școlile românești de acolo se trece la scrierea cu alfabetul latin, pot să depună sau să expedieze donațiile respective pe adresa Casei personalului didactic din Suceava.

REGHINA VÂRVICI

GHIULEAUA DE SPIJĂ

Trecută din constituție în constituție, din cea din 1936, „marea lege stalinlană", cîntată de acînul Djambul Djabaev, în cea brejnevistă din 1977, în vigoare și astăzi, prevederea că republicile unionale au dreptul la autodeterminare pînă la despărțirea de U.R.S.S. a stat cuminte și modestă, literă moartă, decenii de-a rîndul. Cînd am avut ocazia, am întrebat colegi de breaslă, precum și oameni politici sovietici, dacă nu cumva o prevedere care nu se aplică niciodată este ca și cum nici n-ar exista. Ni s-a răspuns că dreptul de desprindere din componența U.R.S.S. al republicilor unionale a fost și rămîne întreg și viu, dar că pînă acum nimeni n-a cerut despărțirea. Dacă o s-o ceară — atunci, poftim, cu cea mai mare plăcere. Chestiunea era înfățișată ca și cum ar fi fost vorba de un fruct aflat la îndemîna oricui, gata copt pe creangă, pentru obținerea căruia n-aveai decît să întinzi mîna și să-l culegi

Au întins mîna lituanienii și au constatat urgent că fructul de pe creangă era de ghips, bucățoria curată, la fel de necomestibil ca și rotile de căscaval făcute din carton vopsit și puse în vitrina unui magazin de brînzeturi cu rafturile goale. Dar cel care s-a supărat la culme a fost tot Kremlinul. Ce-i cu secesioniștii de la Vilnius? Cum de-și permit ei să se declare independenți? De interesele U.R.S.S. nu țin seama? Dar de ale celorlalte republici? Și cu investițiile unionale făcute în Lituania cum rămîne? Legat de aceasta, s-a pus în circulație și o notă de plată, alcătuită cu aerul că timp de o jumătate de veac Moscova a revărsat asupra lituanienilor cornul abundenței, iar din Lituania către „centru" n-a plecat nimic. Nu vom enumera aici toate presiunile și măsurile de intimidare luate împotriva lituanienilor, de la hotărîri ale parlamentului de la Moscova și avertismente la ocuparea de către trupele sovietice a unor clădiri și puncte strategice din Vilnius și din țară. Remarcăm însă legea cu privire la „separație", adoptată la Moscova. Potrivit acestei legi, pentru a se separa de U.R.S.S., o republică trebuie să consulte populația prin referendum și să obțină cel puțin două treimi din voturi. Ne întrebăm: de ce doar două treimi? De ce nu 90 la sută sau, și mai bine, 99,99 la sută, cifra așa de cunoscută nouă? Pentru că amintitul cvorum, de două treimi, împreună cu celelalte prevederi ale legii (o perioadă de tranziție de 5 ani, în timpul căreia 10 la sută din populație poate cere repetarea referendumului, cu anularea automată a rezultatelor referendumului precedent ș.a.), face practic imposibilă orice separație de U.R.S.S. În felul acesta, para de ghips care mai putea fi luată drept naturală a fost înlocuită cu o ghiulea de spijă, ca toți să înțeleagă că n-au de ce să mai întindă spre ea mîna vreodată.

Lituanienii atrag însă atenția că prevederile legii amintite, deși îi vizează mai înainte de toate pe ei, n-au în realitate cu ei nici o legătură, așa cum n-au nici cu alte republici unionale al căror teritoriu a fost încorporat de U.R.S.S. ca urmare a pactului Ribbentrop-Molotov din 1939. Lituania, ca și alte republici aflate în această situație, nu are de făcut o secesiune, o „separație", ci are de înlăturat o ilegalitate — ocuparea sovietică din 1940. Ce referendum a făcut atunci U.R.S.S. în teritoriile anexate, în ce fel s-a pronunțat populația pentru alipirea la U.R.S.S., în ce procentaj, care a fost atunci perioada de tranziție? Astăzi Kremlinul îi la de zor la întrebări pe cei pe care atunci, în 1940, nu s-a sfiit deloc să-i întrebe ce vor. Și ceea ce voiau atunci vor și acum — să fie liberi și independenți, iar pentru a bara calea redobîndirii de către lituanieni, și nu numai de către ei, a independenței de care au fost frustrați cu 50 de ani în urmă, ghiuleaua de spijă a interdicției de facto este inoperantă. Cît privește partea economică, decontările, acestea sînt necesare, firește, dar ele trebuie făcute la meserie, cu debit și credit, și numai așa se va vedea cine are, pînă la urmă, de luat și cine de dat.

ION D. GOIA ■

La gurile Dunării sau ale Potomacului, la munte sau la șes lupta pentru putere, pentru reciștigurea ei sau pentru menținerea în conștiința publică a amintirii acesteia puteri reprezintă o mizză grozavă, obsedantă, incurabilă. Așa a fost, este și va fi indiferent dacă puterea este democratică, dictatorială, inteligentă sau tîmpă. Într-un foarte interesant interviu acordat revistei „Time" fostul președinte Nixon descrie acest chimism cu obscurități și evidențe demne de un bun roman polițist mai ales că este vorba de „Watergate". Dar ce mi s-a părut că merge pe linia unui suspans cu o enormă audiență de public este... „portretul-robot" făcut lui Gorbaciov: „Opinia mea despre Gorbaciov este următoarea: el îmi apare ca o troiță. Intîi îl privesc ca pe un comunist. În al doilea rînd, el este un naționalist rus. Poate ar trebui să spunem că este mîndru de țara lui; este un patriot. Scopul lui nu este de a abandona comunismul, ci de a-l salva. Dar el mai are încă o față, care uneori le lasă în umbră pe celelalte două, și anume, este un mare politician pragmatic. Și în calitatea sa de politician pragmatic, el își va depăși chiar și instinctele comuniste de bază, dacă supraviețuirea lui politică o cere. Dar mai este și un mare jucător. Un mare actor. El a decis să-și riște puterea pentru a-și salva reformele, mai degrabă decît să-și riște reformele pentru a-și salva puterea". Și mai departe: „Încă un lucru despre Gorbaciov. Îl compar cu Hrușciov. Hrușciov nu era educat, dar era mai isteț decît Gorbaciov, mai rapid decît Gorbaciov. Dar Hrușciov avea o slăbiciune fatală. Era pripit. Gorbaciov nu este pripit, deși este temperamental". ● Și pentru că vorbim despre personaje, care au ținut sau țin în mînă o putere avînd relevanță planetară să nu îl uităm pe unul dintre corifeii acestei meserii: președintele Mao, marele cîrmaci. Acest personaj care își întinde, în continuare, umbra asupra unui... eșantion de un miliard de oameni este evocat de The Wall Street Journal într-un articol sugestiv intitulat: „De ce cad autocrații atît de repede": „Mao Tse Dung avea dreptate într-o anumită măsură atunci cînd spunea că puterea crește din țeava puștii. Dar puterea unui autocrat nu depinde de măiestria lui de trăgător chiar dacă el ar fi cel mai bun trăgător din țară sa, nu ar putea înfrînge un grup semnificativ de oponenți. Un lider totalitar nu se bucură de putere mai pentru că legea îl este persuasivă; legea este aplicată numai datorită puterii lui. Nu este adevărat nici că puterea lui se bazează pe suportul format de supuși: Hitler și Stalin au controlat cu succes populații care le detestau guvernarea. Puterea unui dictator se explică prin existența unui grup de demnitari, ofițeri de poliție și militari care întotdeauna îi ascultă ordinele. Citeodată, așa cum s-a întîmplat în cazul lui Lenin sau al lui Khomeini, această supunere este determinată de convingeri ideologice sau religioase. În societățile de tip sovietic, convingerile de acest fel au fost într-atît erodate de contradicțiile și eșecurile economice ale comunismului încît ele nu mai pot asigura nici măcar loialitatea membrilor aparatului". Hm... De la caz la caz. ● Apartenența organică sau apartenența disimulată față de comunism seamănă sau nu seamănă cu același tip de raporturi față de nazism? Este comunismul tipic rusesc sau tipic bulgăresc, românesc sau albanez? Este comunismul mai bun sau mai rău decît nazismul? Se va uita nazismul mai repede decît comunismul sau invers? „Newsweek" se întrebă într-o ordine apropiată de idei: „A fost nazismul o aberație? Majoritatea oamenilor respinge noțiunea unei răutăți ereditare care ar marca caracterul german. Unii specialiști atribuie imaginea războinică a țării unei înțelegeri greșite a istoriei. Istoricul Gordon Craig, profesor emerit la Universitatea Stanford, arată că originile acestei idei se află la mijlocul secolului al XIX-lea, cînd Bismarck a unit statele germane pentru prima dată. „Marea națiune militară de care ne e atît de frică nu a existat decît între 1866 — cînd prusacii i-au bătut pe austrieci și au adus cea mai mare parte a Germaniei sub controlul lor — și 1945", arată Craig. Patru ani mai tîrziu, continuă el, forțele lui Bismarck l-au înfrînt pe francezi și au unificat și restul Germaniei. „Atunci s-a născut ideea militarismului german". Marele noroc este că ideile se nasc și mor lăsînd omenirii timpul să răsufle, cît de cît, între două nefericiri...

RADU BUDEANU ■

MONDORAMA

Domnul dr. Werner Niefer, președintele Consiliului de administrație al firmei Mercedes-Benz a sosit în România cu un grup de specialiști pentru o discuție posibilitatea fabricării în țara noastră a unor tipuri de automobile Mercedes. Îl însoțește compatriotul nostru Ion Țiriac

Sportul în fața ușilor deschise

Civilizația sportului

Vremuri noi, probleme vechi

Marian Valentin Burlacu, str. Gorgan Spătarul 98, București: *„Există OAMENI care au dărîmat sportului cîtpele lor celc mai frumoase, timpul lor liber pe care mulți îl pierd în zadar. Există OAMENI care xxxtexsc sportul ca fiind o artă încă nerecunoscută. I-am văzut și i-am admirat pe acești oameni adevărați. Sportivi, antrenori, arbitri și conducători de club, medici și maseri, ziariști și spectatori, acești oameni ce clădesc din ambiție și luptă, din inspirație și pasiune, din sudoare și talent, inegalabila civilizație a sportului.*

În peregrinările mele pe stadioanele țării, pe arenele sportive, am întîlnit și un alt tip uman. Un tip „uman"... parazit, cu obrajii prea roșii care trădează o viață ușoară, fără greutăți, fără probleme, cu un cap turtit de propria greutate rotunjită pe spinarea altora și cu un miros urît caracteristic celor care trăiesc datorită fisurilor din constituția unor oameni. I-am urmărit de multe ori cum speculau pasiunea oamenilor pentru sport, cum ofereau fără un pic de jenă biletele de meci la prețuri fabuloase. Și asta unde? În plină stradă!

Atunci cînd îi văd, bucuria mea de om al tribunei, de spectator corect și cinstit, își pierde din intensitate. De ce? Pentru că scenele acestea penibile de la porțile stadioanelor aruncă o pată nefirească asupra lumii sportului.

Este timpul ca noi, oamenii ce iubim sportul, să intervenim energic pentru a „extermina" această insectă umană dezgustătoare. Cum? Foarte simplu! Să refuzăm energic ofertele lor. Să ne abținem în a cădea în jocul lor. Este prima măsură care ne stă la îndemînă, nu ultima, de a cărei punere în practică sîntem răspunzători în mod direct".

Stelian Ionescu, str. Saturn 7, Brașov: *„Am citit, înainte de revoluție, în presa de specialitate un scurt dialog cu antrenorul secund al unei echipe de fotbal din divizia A. La întrebarea: „Care să fie cauzele ?" (jocului nesatisfăcător, bineînțeles), antrenorul răspunde: „Prima ar fi că nu am izbutit să transferăm pe cîțiva dintre jucătorii pe care i-am fi dorit".*

Ce părere aveți de această opinie? Prin urmare echipa nu „merge" pentru că nu am reușit să aducem pe cei ce i-am fi dorit! O afirmație care este cel puțin jenantă pentru un antrenor! Pentru că un antrenor n-ar trebui să fie angajat și plătit pentru a „achiziționa" jucători buni gata formați, ci pentru a-i pregăti pe cei ce-i are la îndemînă! Dacă fiecare antrenor, la toate nivelele, s-ar gîndi și ar acționa ca să aducă jucători gata formați, de formarea celor ce vin cine ar trebui să se ocupe? Dacă nu antrenorul plătit pentru asta? Să nu vă supărați de comparație și să nu se supere nici stimabilul antrenor dar și eu — dacă reușesc să aduc la un club oarecare toți jucătorii pe care îi poftesc, nu am nevoie să fiu antrenor pentru ca echipa mea să joace bine! Și atunci ce este un antrenor? Ce misiune are de fapt? Pentru ce l se spune așa și nu „achizitor", de exemplu?"

Stimate vechi c[illegible]adent, încercați să-l înțelegeți pe respectivul antrenor. Lucrurile au fost atît de uzuale, încît el nu [illegible] seama că ora jenant și penibil să spui așa ceva[illegible] mare! În ziar! Pentru [illegible] pentru sine, ca antrenor! [illegible] să-l mustre pentru o astfel de afirmație publică. Dar asta nu se întîmplă și nu știm dacă se va întîmpla în noile condiții pentru motivul că de multe ori con[illegible]rea însăși nu așteaptă de la antrenor să pregătească jucă[illegible] existenți în lot pînă la nivelul competitiv, ci „să facă rost" d[illegible] jucători mai buni! O tristă mentalitate.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Turneu (1)

Lotul național de fotbal al Românie[illegible] sau, din ego[illegible] din el, cea de la D[illegible] fiind angajați în meciuri o[illegible] s-au aflat într-un turneu de bun[illegible] pregătire primul post, cel [illegible] Elveția, de la [illegible], a fost spre binele fotbalului românesc, domnul Mircea Pascu, președintele federației [illegible] că încasările (publicitate, drepturi de televiziune, bilete de intrare) s-au ridicat la peste 100 000 de dolari și au intrat în contul F.R.F. Al doilea, disputat joi la Benevento, a reprezentat gestul de mulțumire adus de fotbaliștii noștri locuitorilor orașului italian, situat între Napoli și Telese Terme, acesta urmînd să fo[illegible] reprezentativei noastre la „II Mondiale". La Benevento, o echipă a României mult schimbată a întrecut cu scorul de 3—2 [illegible] Italiei, [illegible] la [illegible], așa [illegible] 2—1.

Turneul a început cu o întîrziere de multe, prea multe ore [illegible] de zile a TAROM-ului care a născut multe discuții: [illegible] Zürich [illegible] / [illegible] reștii a sărit peste prima escală, aducînd jucătorilor (de noi nu mai vorbim, nu contează) o intensă stare de oboseală și enervare. S-a spus — și a întărît domnul ministru adjunct al [illegible] transporturilor, cd. Dumitru [illegible], aflat cu noi în avion — că Zürichul a fost închis, datorită ceții. Normal că, avînd să aflăm de la [illegible], sorți din Belgia, [illegible] elvețian a [illegible] din plin. Pentru a [illegible], ne-am propus ca pentru [illegible] acestui [illegible], [illegible], să [illegible] ochii pe la concursurile de „Miss", de pildă la cel organizat de Asociația Presei Sportive, spre a împrospăta [illegible] localelor. Un mu[illegible] ar fi timpul ca [illegible] să [illegible] mai zboare însoțiți de [illegible].

Într-un tîrziu, deci, am ajuns la Lucerna, locul disputării meciului cu Elveția. Cazarea la [illegible], [illegible] Ho[illegible] [illegible], unde [illegible] [illegible] [illegible]

PREMIILE „FLACĂRA"

Cel mai tînăr premiat: Vlad Bourceanu

Sîmbătă, 7 aprilie, s-au decernat la Hotelul Flora din Capitală premiile anuale ale revistei FLACĂRA. La festivitate au participat reprezentanți ai ambasadelor Belgiei, Cehoslovaciei, Franței, Germaniei și Poloniei în țara noastră, precum și ai unor ziare și reviste centrale, cărora le mulțumim pe această cale.

În numărul viitor vom reveni cu amănunte.

Dans și actorie: Francisc Vaikay și Victor Rebengiuc

În prim plan, doi profesori: părintele Constantin Galeriu — teologie și Ion Ligor — matematică

Rezistența prin valoare

Dintr-o întîmplare, e pentru a doua oară cînd vorbesc în numele colegilor mei la o festivitate de înmînare a premiilor Flacăra. Eu sînt doar glasul, în timp ce decizia a fost și este a tuturor. Cu toții am decis — de această dată într-o libertate a conștiinței deplină, datorată Revoluției din Decembrie — pe cine să premiem astăzi. Criteriul ? Unul singur: valoarea, indiferent de domeniu. Iar în acești ani valoarea — ca de altfel în orice timp și în orice spațiu — a însemnat o formă de a rezista. Uneori, ea e doar o sublimă și orgolioasă luptă cu uitarea. Alteori însă — așa cum este cazul și premianților noștri de azi — rezistența prin valoare a însemnat împotrivirea la un regim care rîvnea cu trufie să îngenuncheze omul, să-l umilească, să uniformizeze întreaga umanitate, s-o transforme într-o masă amorfă și servilă. Prin aceste premii Flacăra, într-o vreme în care foarte mulți cer iar noi, iată, dăm — omagiem individualității care, tocmai pentru că sînt atît de puternic conturate, au șansa unică de a se putea uni, în numele unor idealuri capabile să facă, din planeta pe care posedăm mai mult sau mai puțin, o oază de fericire în univers.

GEORGE ARION

Valentin Hurduc și o parte din realizatorii ziarului clandestin „Luneta"

Fotografii de ELENA GHERA

Flacăra

EDITURA „PRESA LIBERĂ"
Stan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACȚIA :
REDACTOR ȘEF :
George Arion
Redactori șefi adjuncți :
Constantin Dumitru
Ion D. Goia
Secretar general de redacție :
Oprea Georgescu

■ PUBLICIȘTI COMENTATORI : Dumitru Constantinescu, Roxana Paicu Manolescu, Horia Pătrașcu.
■ ANCHETA-REPORTAJ (2128) : Paul Agarici, Pașcu Balaci, Gabriel Bugnar, Aurelia Boriga, Radu Cîobotea, Mihai Stănescu, DREPTURILE OMULUI (2600, 2542) : **Dorin Gherghinescu,** Mihail Gălățanu, Liana Tatos, Gig. Motoianu, Reghina Vârvici. CULTURA ÎNVĂȚĂMÎNT (1700) : **Ion Zubașcu,** Sorina Man, Victor Rădulescu, Dorin Sălăjan.
■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 2559) : **Mircea Popp,** Constanța Balaban, Maria Bărbulescu, Pompiliu Dumitrescu, Sevghin Omer, Smaranda Petrea, Elena Petrovici, Angela Ștefănescu, arh. Adrian Petrescu.

■ FLACĂRA BIS
Secretar general de redacție:
Răzvan Bărbulescu
Liviu Timbus, Florin Condurăteanu, Elena Ghera, Cornel Speriatu. (2128).

■ REBUS
Redactor șef adjunct :
Tudor Octavian
Alexandru Păsărin, Adrian Mitu, Alexandru Paler, Elena Grecescu, Bogdan Vlad, Aurel Ștefan Alexandrescu, Simona Simzianu (2036).

Adresa redacției și administrației : București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311. **Telefoane :** 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în paranteze de mai sus) ; secretariat redactor șef : **2002** ; redactor șef adjunct, coordonator „Rebus" : **1457** ; redactor șef adjunct : **2124** ; secretar general de redacție : **2143** ; public relation : **2600.**
Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRESFILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

TIPARUL : Combinatul poligrafic BUCUREȘTI

16 pagini 3 lei

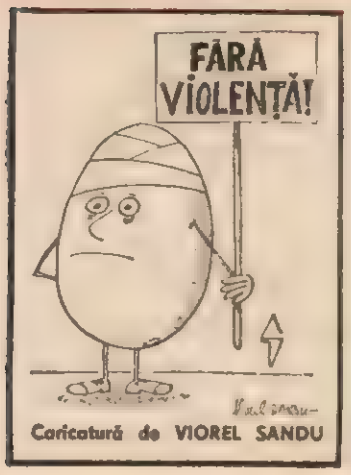

Caricatură de VIOREL SANDU

Din nou în stradă!

„Moda" politică a României postrevoluționare a funcționat din nou : s-a mai obținut ceva sub presiunea străzii. Respectiv, tinerii reuniți sub emblema „21 Decembrie", aceiași care chiar au stat sub gloanțe pe 21 Decembrie, au primit un sediu în București. Asta după ce mai multe zile și nopți au demonstrat la „Inter" reușind să blocheze și circulația. Cum și această mișcare e o emanație a revoluției (ba chiar se poate spune că însăși revoluția e emanația ei) poate că n-ar fi trebuit să facă atîta „coadă" (C.D.) Fotografii de GABI BUGNAR

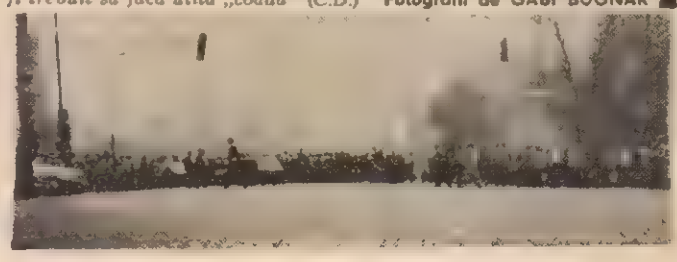

După Înviere vine Înălțarea!

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ȘI CULTURAL
● fondat 1911

● Anul I (serie nouă) ● Nr. 16 ● Miercuri 18 aprilie 1990 ●

„Veniți de luați lumină !" Fotografie de PAUL AGARICI ■

Comuniștii de dreapta

Ori de cîte ori m-am aflat în situația de a-i explica unui invitat cum se ajunge la mine acasă, am numit ca reper monumentul din centrul Pieței Obor. Și, de fiecare dată, ceea ce părea dintr-un început foarte simplu devenea în curînd foarte complicat, deoarece era greu să cădem de acord că stînga era stînga, dacă stăteai cu spatele la stafuie, pe cînd dreapta presupunea să privești spre obiect. În care caz — ori, poate, dimpotrivă — dreapta însemna, în raport cu centrul, stînga, pe cînd stînga, indiferent cum te raportai la centru, rămînea întotdeauna dreapta.

Chestiunile stîngii și ale dreptei m-au preocupat și m-au aruncat în confuzie, nu doar din ziua în care am început să mă întreb în care parte a Oborului, de fapt, locuiesc, ci mult mai devreme, mai exact din anii în care, întrebîndu-mă ce tîlc ne dă Biblia în versetul ce împarte lumea în două, o jumătate în stînga și o alta în dreapta Tatălui, descopeream că lumea chiar se diviza astfel, dar că, în chip straniu, stînga comunistă semăna, într-o mulțime de privințe, cu dreapta anticomunistă. Că în extrema sa stîngă comunismul aducea a extremă dreaptă. De unde ideea că teoria îi face pe oameni în aceeași măsură în care și oamenii fac teoria. În anii din urmă, am auzit tot mai des părerea că dictatura și Ceaușescu au fost consecința sistemului și, în ultimă instanță, ceva monstruos creat de noi toți : că lucrurile n-ar fi ajuns unde au ajuns, dacă n-ar fi existat mii de ochi și de mii de oameni interesați în aceasta. Din care pricină — și cu cît marasmul devenea mai afund — nu se mai puteau distinge cauzele de efecte și invers. -

Dacă spațiul „n-am avut încotro" are, pînă într-un punct, dreptul la toată îngăduința — deși există un încotro în cele mai rele împrejurări — din decembrie încoace totul e opțiune și chestiune de cuget. Moara continuă să macine, cu toate că nu mai are semințe, și pentru că moara lucrează „comuniștii de omenie" așteaptă la gura sacului și văd cu ochii minții mălai. Și, uite așa, în numai trei luni ne-am pricopsit cu un comunism de tip nou, de extremă dreaptă.

O seamă de publicații, spre exemplu, au optat pentru atîrnare, deși nu prea mai au de ce și nici stăpînii, care să le vrea, nu mai sînt. Există oameni care tînjesc după stăpîni cu ardoarea cu care nenumărați alții sînt însetați de independență. Aici nu e vorba de un paradox al spiritului, ci de o infirmitate. Să poți, adică, să fii cinstit și să nu te simți realizat decît în lingușire și-n dragoste cu de-a sila.

Lingușitorii fără contract l-au creat domnului Iliescu adversități de toate naturile pentru care, fără îndoială, domnia sa nu are vină. Treptat, treptat și, citeodată, cu năvala, stînga din vocație construiește un portret robot al conducătorului fără pată, făcîndu-i domnului Iliescu un deserviciu de durată. El e simpatizat tocmai fiindcă are un trecut și o desprindere prin suferință de acest trecut. Pare un om de treabă, e sensibil la tot necazul țării. E simptomatic că oameni care, în primele săptămîni după 22 Decembrie își proiectau asupră-i nevoia de dragoste pentru un lider cu o psihologie robustă, cult în profesia de bază și luminat în treburile politicii, îl văd acum — datorită stăruinței în ditirambă a unor gazetari cu suflete de slugă — prin filtrele urîi. În fapt, nu domnul Iliescu e urît, ci ideea că printr-un președinte cu educație acuzat comunistă se poate întoarce trecutul.

Pentru mulți, pentru foarte mulți oameni, cuvîntul tipărit are ceva dintr-o lege. Lumea caută acum în gazete adevărul pe care nu-l mai așteptau pe veci de la ele. Minciuna și adevărul, așa cum le dozează coloana tipărită, dezvoltă organe ale simțului nou. Dacă, prin legea negării negației, învățum, deschizînd ziarul, cum să urîm mai intens, iată că astăzi avem și cauze de iubire. Unii îl iubesc pe Iliescu, alții pe Cîmpeanu. Domnul Cîmpeanu e simpatizat nu pentru că e liberal, ci fiindcă are datele naturale și ale unei bune creșteri ca să fie simpatizat. Domnul Iliescu e simpatizat oarecum din aceleași motive, nu fiindcă e „fesenist". Frontul are cusurul că nu e chiar un front. E plin de spărturi. E atît de vulnerabil încît ar merita să fie considerat drept ceea ce este : un ideal, nu un partid.

Sîntem sătui pînă peste cap de fronturi, campanii, etape, lupte, salvări și victorii. Cuvintele evocă realități înfricoșătoare : asediu, înfrîngeri, conflagrație, prăbușiri, victime. Nimeni nu mai are chef să fie victimă pentru o părere politică. În locul unei înfruntări de opinii, termenul pare a reclama mobilizări de masă și clasă. În fronturi nu prea încap personalități. Există doar mulțimi, ceva egal care înaintează egalizînd. Cine nu e cu frontul e împotriva lui. Cine are alte gînduri e împotriva poporului, și condamnat de istorie, e contra armatei, e legionar și expulzat canadian, colaborator al vechii securități, demascat cu bărbățe de „nouă" securitate, anarhist, țărănist, iredentist și, fără îndoială, liberschimbist.

Revoluția oferă un prezent și un viitor, nu alt trecut. Trecînd stînga la dreapta, „comuniștii de omenie" visează o secție de presă cu vederi largi, largi cît frontul și poate un pic peste marginile lui. Cei mai îngîndurați arbitri ai democrației sînt cenzorii de ieri. După ei, democrația constă în aceea că în locul unui Ceaușescu rău punem unul bun. Dar, știți, unul bun de tot și cu puteri atît de absolute încît să nu mai permită niciodată să se afirme un absolutist.

TUDOR OCTAVIAN

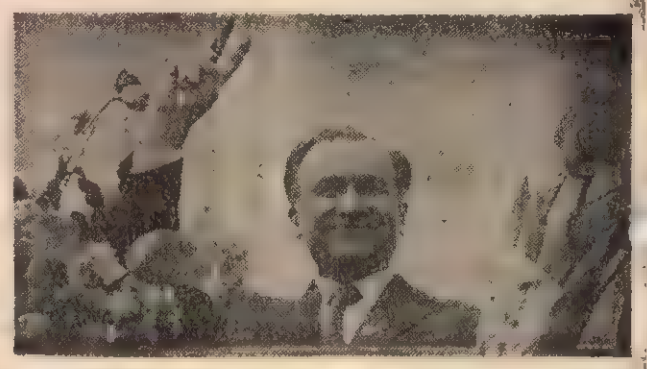

Dat fiind graficul apariției revistei în condițiile zilelor libere de Sărbători (ne-am pregătit pentru tipar în noaptea Vinerei Mari), nu știm dacă în Duminica Paștilor au fost mitinguri. Au fost, însă, în Duminica Floriilor. La unul dintre ele adepții F.S.N. l-au omagiat pe domnul Ion Iliescu. La celălalt, neadepții F.S.N. nu l-au omagiat (fotografii de SILVIU STAN și GABRIEL BUGNAR)

Cenzura de la miezul nopții

Cenzura noastră comunistă n-a însemnat — pentru tipărituri, pentru radio și televiziune — doar interzicerea sau masacrarea lucrărilor și materialelor. Nu, pe măsură ce activiștii-cenzori, care acționau de un anumit număr de ani sub pseudonimul de „instructori", dobîndeau experiență, se „specializau", cenzura căpăta și forme mai subtile. O carte neagreată putea fi interzisă dîndu-i-se un tiraj infim, de exemplu de 500 de exemplare. Era ca și cum nici n-ar fi apărut, pentru că nu ajungea practic la cititori. Valorificînd experiența înaintașilor, TVRL a găsit o altă metodă : plasarea emisiunilor nedorite la ore inaccesibile imensei majorități a telespectatorilor — după miezul nopții. Așa s-a întîmplat luni, 9 aprilie, cu emisiunea „Adevărul despre alegerile din 1946", care a fost în realitate dată pe post la începutul zilei de marți, 10 aprilie. Cîți au putut s-o urmărească ? Iată de ce, dată fiind și marea importanță a temei, și calitatea materialului — o analiză cinstită, obiectivă a celor întîmplate atunci, a felului în care guvernul comunist a organizat alegerile și a falsificat rezultatele lor — considerăm nepărat necesară reprogramarea emisiunii la o oră de maximă audiță. Și, bineînțeles, ne pronunțăm pentru renunțarea cu desăvîrșire de către TVRL la cenzura de la miezul nopții.

ION D. GOIA

Păpuși „Matrioșka" și confuzii productive

În ultimele luni, aproape că n-a fost duminică să nu auzim, în centrul Bucureștiului, o întrebare scandată de sute de mii de oameni : „Frontul ăsta ce mai e ?". Întrebarea s-a ridicat, stăruitor, și prin alte mari orașe din țară. Răspunsul a întîrziat, s-a zis, și din pricina unor clarificări ce trebuiau să survină la Conferința pe țară a F.S.N.-ului.

Ideea de front vrea să însemne o desfășurare de forțe dintr-o margine în alta a unui spațiu oarecare. Frontul Salvării Naționale s-a vrut o astfel de desfășurare de forțe politice care să stea umăr la umăr, dintr-o latură în alta a scenei politice românești, asemeni acelor coruri impunătoare, de pînă mai deunăzi, ce țineau să dea despre noi imaginea poporului unic muncitor și cîntător. Asemeni acelor coruri ce se întindeau, la nevoie, pe tăpșanul parcurilor ori pe străzi și în piețe publice, pentru a sugera ideea de ceva grandios și atotcuprinzător. Dacă în termeni locali, așadar, F.S.N. ar fi urmat să fie un fel de „Cîntarea României" în plan politic, în raport cu ceea ce s-a întîmplat prin alte țări el a vrut să se definească printr-o asemănare cu „Solidaritatea" poloneză. Ceea ce, ne reamintim a stîrnit ilaritate și proteste. În căutarea identității sale, F.S.N. n-a reușit să devină mai plauzibil nici prin tentativa de a se compara cu „forumurile" apărute în țările est-europene în afara partidelor comuniste și angajate în luptă deschisă cu acestea. Frontul nu avea nici un drept să-și asume fapte de viteție pe care nu le săvîrșise. În orice caz, făcînd dovada unor îndoieli și neclarități în legătură cu propria sa identitate, era firesc ca el să suscite îndoieli din partea opiniei publice și chiar temeri explicite privind intențiile lui. Faptul că el s-a hotărît să se numească, mai de curînd, formațiune de centru-stînga, n-a reușit nicidecum să elimine suspiciunile provocate de modul în care el și-a făcut apariția, în viața publică, printr-o confuzie deliberată cu puterea de stat reprezentată de Consiliul Frontului. „Întreaga putere în stat — se spunea limpede la 22 decembrie — este preluată de Consiliul Frontului Salvării Naționale". Dar ca lucrurile să nu rămînă așa cum erau, limpezi, cîtva timp după aceea s-a găsit cineva care să tulbure apele, definind Frontul ca o organizație politică ce va lua parte la alegeri. S-a stîrnit, astfel, prima criză politică a societății românești de după revoluția din decembrie. Proclamîndu-și intenția de a se număra printre competitorii electorali, în condițiile în care ar fi dispus de structura și de mijloacele materiale și de influență ale puterii de stat, Frontul ar fi putut face ca alegerile să fie atît de libere încît să semene cu o chermeză în care el să-și sărbătorească triumful dinainte asigurat. Criza politică ivită prin crearea acestei inegalități ce ar fi anulat, de fapt, orice competiție democratică, lăsa să transpară o serioasă amenințare. Opinia publică a întrevăzut aici un procedeu vechi, deloc original, bilă dezinvoltură, de festival politic „Cîntarea României", ori prezumția sa de-a juca rolul unui „superpartid" în care să-și găsească loc toate celelalte partide și formațiuni politice din țară. Combinate industriale gigantice avem, și am văzut bine unde ne-au dus. Mai era nevoie și de un combinat politic la fel de gigantic ? Oricum, înțelegînd că derogarea de la lege e un privilegiu ce ține de vremea apusă a dictaturii, F.S.N.-ul s-a înregistrat în cele din urmă la tribunal, ca orice alt partid politic, iar Consiliul Frontului a rămas să reprezinte puterea de stat pînă cînd aceasta a început să fie exercitată de Consiliul Provizoriu de Uniune Națională. Astfel, lucrurile au început să intre, cît de cît, pe un făgaș normal...

Din păcate, conferința pe țară a F.S.N.-ului a dovedit că persistă și acum confuzia pe care o credeam de domeniul trecutului. Încît, dacă spunem că F.S.N.-ul prin confuzie a ținut să apară și în confuzie rămîne, ne întemeiem afirmația pe ceea ce chiar dl. Iliescu spunea la respectiva conferință, în expunerea prezentată acolo : F.S.N. ar fi „singura formațiune care și-a verificat capacitatea politică în sfera exercitării puterii". Întrebarea fiind doar cum a reușit această performanță de-a exercita o putere pe care n-a avut-o niciodată ! Știm că formațiunea politică în discuție a fost înființată la începutul lunii februarie și nu ne aducem aminte ca pînă acum să fi fost organizate alegeri iar ea să le fi cîștigat și să parvină astfel, la deținerea puterii. Desigur, confuzia aceasta care funcționează din plin, prin aportul hotărîtor al domnului Iliescu, fiind considerată ca productivă pentru F.S.N., se datorează împrejurării că dl. Iliescu, membru F.S.N., a avut și are atribuțiuni oficiale în sfera exercitării puterii politice. Dar dl. Iliescu știe prea bine că, într-o astfel de împrejurare, se cuvine să facă o distincție clară între cele două calități publice ale sale, în așa fel încît să înțeleagă tot românul că e vorba de două lucruri diferite. Formal a și făcut-o, declarînd la o conferință de presă : „Sînt în măsură să mă dedublez". Practic, am văzut, confuzia rămîne și lucrează în continuare ca și cum F.S.N. ar fi partid-guvernămînt, în ciuda faptului că dl. Petre Roman a precizat la rîndul său, într-o declarație televizată : F.S.N. nu este un partid de guvernămînt! Nu este, dar e ca și cum ar fi ? Și încă o întrebare, pentru cazul în care F.S.N. e implicat în exercitarea puterii atît de mult pe cît ne spune dl. Iliescu : fructul cărei politici este realitatea unei țări, unde diverse categorii sociale și naționale apar învrăjbite, iar atmosfera de intoleranță și violență e pe cale să dea nota specifică a ceea ce unii au și numit drept campania electorală cea mai „murdară" din țările est-europene ?

Domnul Iliescu a vorbit despre „realizările", încă de pe acum mari, ale formațiunii politice din care face parte. A vorbit despre ele la conferința ce marca intrarea acestei formațiuni, pentru prima oară în istoria ei, într-o campanie electorală. Deducem că fenomenul precocității politice, de care ne credeam eliberați odată pentru totdeauna, înflorește în continuare în România. Întîmplător sau nu, într-o subtilă și originală caracterizare făcută domnului Iliescu, un vorbitor la aceeași conferință l-a numit „geniu economic și politic". Dacă de la politica de stat la cea de partid nu e nici un pas, de la politica de partid la cea personală cît ar putea fi ? Pentru cei cu năravuri comuniste, una e conținută în alta ca păpușile ruștii Matrioșka.

DUMITRU CONSTANTINESCU

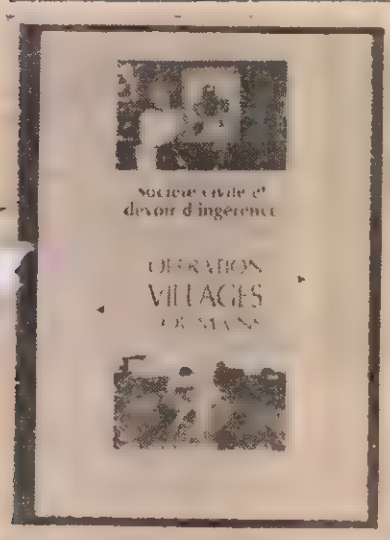

În curînd, această carte, a cărei imagine o cunoașteți dintr-un număr trecut al revistei noastre, va apărea în limba română. Socotim că nici o prezentare nu poate fi mai convingătoare decît însăși prefața sa, al cărei autor, Dan Alexe, este unul dintre membrii grupului de inițiativă al Operațiunii „Villages roumains".

LUMEA PRIVEȘTE SPRE SATUL ROMÂNESC

Privind spre sine, și satul românesc zărește lumea!

Fotografie de PAUL AGARICI

Cine se mai gîndește astăzi la operațiunea **Villages Roumains ?** Cine în România știe unde veneau camioanele care în lunile de iarnă au aprovizionat satele izolate, prin care țăranii se minunau că Frontul le trimite belgienii ? Cînd timișorenii au găurit pentru prima oară steagul, jucîndu-se cu simbolica vidului, acești tineri valoni luptau deja de un an pentru ca Occidentul să ia poziție împotriva lui Ceaușescu. Și cînd spun un an este exact un an, căci operațiunea a fost fondată pe 22 decembrie 1988, cînd 12 — cu toată ghematria implicată, cifra e întîmplătoare — tineri ziariști, juriști și artiști s-au reunit într-un beci din cartierul Saint-Gilles din Bruxelles. Cîțiva ne cunoșteau dinainte, doi fiind fondatorii unui post de radio independent **(Air Libre)** care încerca, în epoca lui Mc Luhan, să stabilească un nou mod de comunicare într-o societate civilă ce se destrăma, fragmentîndu-se și închizîndu-se în sine o dată cu deschiderea granițelor (nimic de-a face cu Noica).

La început, ideea adoptării satelor românești amenințate cu demolarea părea suprarealistă. Nimeni nu credea că milioane de oameni se vor pasiona pentru ea. Și totuși, într-un an, mulțumită benevolatului celor 12 fondatori, susținuți de diverse organizații, precum Liga pentru Apărarea Drepturilor Omului, asociații de arhitecți și de urbaniști, organizații rurale și persoane independente, aproape 4 000 de comune occidentale au adoptat tot atîtea sate și orașe românești.

Aceasta a fost prima fază a operațiunii, aceea a **apropierii simbolice.** (Evident, neștiindu-se care sate aveau să fie demolate, trebuiau adoptate **toate.** Și așa s-a format o coordonare internațională, un centru informatic, care a repartizat comunelor apusene doritoare cîte un sat de care să se ocupe). Se știe că, conform unei magii arhaice, **stăpînești numind.** Urmînd această intuiție, comunelor participante la operațiune nu li se oferea decît **un nume,** însă acest nume **era al lor.** Acest nume și-i afișau la intrarea în localitate, în virtutea lui scriau adoptaților (scrisori care nu ajungeau) și cu recitarea lui colectivă își petreceau timpul așteptînd un răspuns.

Dar pînă și lista întreagă a numelor a fost greu de găsit. Cîtă muncă pentru a pune mîna pe un repertoar al satelor și comunelor românești, și acela vechi și depășit ! Și cît și-ar fi dorit cei 12 un anuar statistic ori niște studii de cadastru !

Vremea apropierii s-a încheiat printr-o perioadă de practici cabalistice, de artă combinatorie și de pur notaricum. Cei 11 belgieni ai grupului se îmbătau cu nume românești. Erau precum acei hasizi ce își pierd mințile rostind fraze banale, sau ai domnei călugărilor zen care cad în extaz rostind mecanic: „Buda e trei kile de făină !" Prin asemenea recitări, prin voluptatea citirii numelor, după ce alții oameni fuseseră atrași în joc, se căuta distrugerea unei rutine a exprimării ce apasă pe acest sfîrșit de mileniu. (Nu se zăpăcea Proust rostind cele două silabe ale numelui Guermantes ? Tot așa și cutare burgmaistru, după ce i se atribuise satul Jigoreni).

În acest fel, prin modificarea obiceiurilor lingvistice, se ajungea la spargerea discursului, la o eludare a tiraniei discursive. Încet-încet, rețeaua magică s-a extins la întreaga Europă. Și cum identicul trage la identic, s-a trecut la faza a doua a operațiunii, aceea a **conjurării (envoutement).**

Pe 14 octombrie 1989, o reuniune a primarilor ce adoptaseră sate românești, ținută în mănăstirea de la Floreffe, a dus la expunerea a peste 50 000 de căsuțe construite de școlari din toată Belgia. Aceasta era o nouă inițiativă a operațiunii **Villages Roumains,** care tocmai publicase prezentul volum și care mai edita și un buletin bilunar cu informații despre România (pe fondul unor manevre contra-publicitare urzite de ambasada română și de Partidul Comunist belgian).

În catedrală, deci, copiii au construit un nou muzeu al satului. Se știe cum a fost construit Muzeul Satului din București : Eliade ne povestește într-unul din volumele **Jurnalului** său cum au fost aduși meșteri țărani din întreaga Românie, dîndu-li-se tot ce aveau de trebuință, după care au fost lăsați să-și ridice casele tradiționale, fiecare după tipicul regiunii sale. Rămași singuri, țăranii au început să tragă cu ochiul la ce făceau ceilalți și au înălțat niște case hibride, ba cu streașină moldovenească, ba chiar cu pridvor oltenesc, cum li s-a părut că e mai frumos, să fie boierii mulțumiți.

Bucureștii însă, văzînd ce a ieșit, s-au apucat de păr, apoi au ras casele și au făcut altele, **tradiționale, autentice,** folosind meșteri de la oraș și arhitecți învățați prin străinătăți și gonind țăranii nedumeriți.

În 1989, procesul era inversat : Ceaușescu rădea casele țăranilor, iar muzeul risca să rămînă fără referent. Li s-a sugerat atunci profesorilor de școală primară din Belgia să propună elevilor un pariu — haideți să construim cel mai mare sat din lume și acesta să fie un sat românesc ! Și atunci copiii au construit căsuțe din te miri ce, iar primarii au ajutat ca ele să fie transportate în catedrala de la Floreffe, oblojind astfel în mod simbolic satele orfane.

Fabricîndu-le din lemn, carton, plastilină, metal, sticlă sau cocă, copiii vroiau ca prin contagiune simbolică să exorcizeze răul românesc. Din loc în loc, pancarte înfipte la intrarea simulacrelor de sate anunțau cu un început de patetism : **Brăești** (sau **Jigoreni,** etc.), **așa ai fi închipuim.**

Discuțiile asupra viitorului operațiunii s-au purtat în această Românie imaginară, care amintea de o povestire a lui Borges în care harta unei țări se tot dilată pînă sfîrșește prin a se identifica cu țara.

După căderea lui Ceaușescu, membrii operațiunii și-au schimbat brusc tactica. S-a trecut la faza de **contact direct,** de la **adoptare** la **parteneriat.** Trebuie acum ca fiecare comună să-și viziteze satul românesc luat în grijă, oferindu-i un ajutor de primă necesitate, direct, fără a se mai trece prin mijlocirea guvernelor, scurtcircuitînd deci relațiile oficiale. Această idee a stîrnit entuziasmul, tradițional „moale", al belgienilor. Toată populația a strîns tot ce i se părea mai bun de a fi dus românilor. Administrațiile comunale au organizat colecte de sute de tone de hrană și îmbrăcăminte și au încărcat camioane pe care le-au plătit din bugetul lor local și le-au trimis la sătenii lor adoptați. Tot felul de voluntari au ajutat la încărcat și transport pînă în România. Clubul automobiliștilor din Belgia le-a oferit chiar asigurări gratuite celor ce pleacă în convoi spre România, putînd să facă și plinul, gratis, la stațiile de benzină ale firmei FINA.

Presa belgiană e plină de relatările călătorilor, care se erijează cu toții în etnografi amatori. Citind descrierile acestor vizite e limpede că experiența cu pricina îi marchează profund pe toți participanții, atît pe vizitatori, cît și pe cei vizitați. Pe de o parte, în presa belgiană, tot felul de primari își publică jurnalul de voiaj, sub titluri șoc precum „Am fost la Brădești-Bătrîni" sau „Mizerie neagră la Dragomirești". Pe de altă parte, e lesne de închipuit că și în tradiția română locală acest prim contact cultural va lăsa urme, cel puțin în calendar, de acum înainte vorbindu-se despre „Ziua în care au venit belgienii".

Din relatările călătorilor belgieni se poate vedea care trebuie să fi fost dificultățile întîlnite de etnologii veacului trecut. Citez pe unul din membrii unui convoi : „Cel mai greu a fost să ne dăm seama cine sînt adevărații reprezentanți ai autorităților în sat. Toată lumea se prezenta ca fiind șeful Poliției (ex-miliție)". În afară de cele necesare imediat agriculturii, belgienii mai cară în România și unelte, îngrășăminte, semințe sau manuale ilustrate pentru copii. Unii au promis că vor abandona și camionul. S-a trecut astfel de la o stare de extremă urgență, la una de urgență aminată. O singură angoasă cu acești bravi călători: ca nu cumva convoiele lor să fie deturnate spre magazinele de stat ori spre cantinele armatei. Dar sînt hotărîți să nu se lase păcăliți și nu vor îngădui nici unui stol de birocrați să vină să inventarieze ce au adus. Ei vor să împartă totul pe loc oamenilor din satul adoptat. Iar dacă aceasta nu e posibil, vor lăsa sătenilor listele bunătăților, ca toată obștea să poată efectua un control după plecarea binefăcătorilor.

Un singur lucru i-a mai nedumerit pe ici, pe colo : necazul sau indignarea românilor cînd văd că o parte din cadouri e împărțită în mod egal țiganilor satului. Dar democrația nu se învață într-o zi și nici nu poate fi adusă cu camionul.

La început deci, convoaiele se apropiau de România cu o oarecare teamă. Belgienii au știut mare lucru despre această țară. În Occident nu se găsește nici un ghid recent al României, nici o hartă actuală. Călătorii sînt oarecum în situația exploratorilor din Evul Mediu, care marcau simplu pe hărțile lor : „Hic sunt leones", adaptare — „Aici sînt tigri". Tigrii sînt, pentru belgienii surescitați, asasinii de la securitate.

Belgienii rămași acasă sînt cu adevărat derutați citind că în cutare sat transilvan au fost găsite trei comunități : români ortodocși, unguri catolici și țigani, probabil atei, comunități care se evită și se dușmănesc între ele.

„Nu știam cui trebuie să împărțim", povestește, cu candoare, șeful convoiului. „Localnicii mai întîi se temeau sau credeau că vrem să vindem, cum fac unii turiști cînd vin în România. Pînă la urmă, șefii celor trei comunități, care nu-și mai vorbeau cu mult înainte de venirea noastră, s-au reunit și au hotărît împreună cele de care avea nevoie fiecare".

În general, toți călătorii afirmă că s-au simțit ca americanii în 1944 împărțind gumă, ciocolată și țigări. Se propune chiar și publicarea unui ghid turistic cu informații practice de genul „Nu oferiți zahăr și macaroane într-o cutie de videocasetofon «Sony». Riscați să creați mari iluzii și mari dezamăgiri celui ce primește darul".

Întrînd în România, locuitorilor din Chaumont le-au dat lacrimile văzînd copii înghețați, înșirați de-a lungul șoselei, cu mîna întinsă, așteptînd camionul din vest care să le dea bomboane.

Dar mai sînt și adulți, sătenii veniți pînă la graniță, să-și aștepte și să-și escorteze convoiul. Mulți așteaptă în zadar. Și o întrebare începe să fie pusă tot mai des : Cum rămîne cu bietele sate neadoptate ?

DAN ALEXE

Hatîr

De dimineaţă pînă seara mi se fac hatîruri.. Să vă dau un exemplu. M-a împins păcatul să-mi cumpăr un pat. Cel pe care-l am de mult — de aproape doi ani — s-a desfundat şi s-a descleiat din toate încheieturile sau, cum se tot zice acum în mass-media, s-a uzat fizic şi moral. O fi, că patul şi morala...

Iau la rînd magazinele din cartierele Capitalei, străbat kilometri de standuri goale, intru chiar şi într-un magazin cu vînzare de mobile recondiţionate şi, spre seară, găsesc şi un pat şi o vînzătoare care, pentru a arăta, probabil, că s-a desolidarizat de restul colectivului, îmi zîmbeşte, îmi arată una-alta prin magazin, ba îmi vinde şi pontul să trimit pe cineva să-mi ţină rînd la Facturare pînă îmi face dinsa bonul. Mulţi clienţi n-ar prea fi fost la Facturare — trei, patru. Numai că operaţia este foarte laborioasă. În timpul completării unei facturi care ar dura, să zicem, două minute, asist la trei convorbiri telefonice de cîte 10—12 minute.

Să nu cumva tu, clientul cocoşat în faţa gemuleţului dumneaei, să-ţi manifeşti nerăbdarea ! Lasă că te pune dinsa la punct de nu te vezi, dar stîrneşti şi protestele vehemente ale celor care, între timp, s-au aşezat în spatele tău : „Termină femeie, vrei s-o enervezi şi să ne închidă ghişeul în nas ?" Te cumineşti şi îţi şi se face hatîrul de a şi se întocmi factura. Numai că, în timp ce ai dus tratative multilaterale, a dispărut — cum să-i zic ? — doamna ?, domnişoara ? de la casierie. Noroc că nu pentru mult timp — vreo 10—15 minute. Încă un hop şi mă văd cu patul în camion. Ajung acasă şi săritoare (ba chiar uşor servilă, că mă învăţasem minte !) mă reped să ajut la descărcat.

— Lasă doamnă, că nu ţi-l zgîriem ! Dai ceva, ne înţelegem şi-l ducem în casă. La ce etaj ?

— La patru, zic cu un aer vinovat.

— Cîte două foi de căciulă şi se face.

Mă las greu, că doar am plătit la magazin şi transportul, îmi socotesc în minte banii care mi-au mai rămas, dar, n-am încotro. Şi începe urcuşul. Greu, greu de tot cu ditamai mastodontul de rumeguş, încleiat, pesemne, cu un adeziv pe bază de plumb. Aşa că, la etajul doi, băieţii (era să zic bruneţii !) îmi pun chestia de încredere : ori mai dau cîte o foaie, ori rămîn cu „catafalcul" în drum. Ce să fac ? Dau. Mai ales că mi se explică, uşor consolator : „Hai, cucoană, e-ai avut baftă. Întîi că ai găsit studiou din ăsta care nu s-a mai băgat la noi de trei luni. Ţi-a picat şi maşina la fix şi ai dat şi peste noi, băieţi buni, de nu te-am jumulit, ca alţii." Ca să vezi ce de hatîruri într-o singură zi !

Ce mai, plouă cu hatîruri pe cap de locuitor, de nu se vede om cu om şi-ţi vine să zici : „Dă, Doamne, o privatizare mare peste ei, să-i văd cum mă trag de mînecă, să le fac eu hatîrul de a le intra în prăvălie !"

LIANA TATOS ■

Ecou întîrziat

Scrisoare deschisă din partea unui elefant

Vă scriu cum mă pricep, deoarece nu sînt decît un biet elefant paleontologic în vîrstă de un milion şase sute de mii de ani. Nu mă întrebaţi cum mă cheamă, fiindcă am uitat. Sînt de loc din nordul Olteniei (pe vremea mea îi spunea altfel) şi am decedat, împreună cu şase ortaci mai tineri, la o furtună de nisip (sau cam aşa ceva). Am zăcut liniştit în pacea mea minerală pînă m-a descoperit paleontologul Petre Samson de la Institutul de Speologie din Bucureşti. N-am nimic cu el. Omul mi-a acordat tot respectul şi după ce m-a aşezat în lăzi cu talaş, m-a transportat la Bucureşti. Din lada unde mă găseam, am auzit (cu auzul stau bine) nişte lucruri ciudate. Am aflat că Institutul de Speologie, ca să poată trăi, este nevoit să se autofinanţeze, cerşind contracte de cercetare ici şi colo. Aşa a stabilit unul, Ceauşescu (nu fac politică, dar spun ce-am auzit). Dar cine să aibă nevoie de oasele mele, cînd nu sînt bune nici de pus la tahnie ? Cu toate acestea s-a găsit un amator: Muzeul de geologie al Institutului de Geologie şi Geodezie. Cei de acolo s-au angajat să mă reconstituie şi să mă aşeze într-o sală a muzeului. Băieţii speologi m-au cedat pe bază de contract (din lipsă de spaţiu şi de bani), dar cu rugămintea ca toate cercetările şi lucrările de montare să se facă în prezenţa lor. Dar nu s-a întîmplat aşa. Lăzile au fost deschise de nepriceputi şi oasele noastre (ale mele şi ale mai tinerilor mei colegi) — aruncate într-o magazie. Li s-au şters marcajele aşa că nimeni nu poate să ne mai reconstituie. Şi e mare păcat ! Am aflat (vorbeşte lumea) că sînt un exemplar unic în Europa şi că valorez sute de mii de dolari. M-ar cumpăra imediat orice muzeu de paleontologie din lume.

Oameni buni ! Dacă m-aţi scos din mormînt, de ce vă bateţi joc de bătrîneţile mele ? Stau în această situaţie ingrată de mai bine de trei ani. Dacă nu sînteţi în stare să-mi reconstituiţi imaginea radiologică, lăsaţi-mă să mă întorc acasă şi să devin pămînt de flori.

Cu deosebit respect,
Un elefant multilateral dezmembrat

N.A. Am arătat scrisoarea specialiştilor de la Institutul de Speologie. Am fost asiguraţi că bătrînul are perfectă dreptate.
(L. T.)

Există handicapaţi

Despre Plătăreşti s-a mai scris, poate nu suficient pentru a-i determina pe cei în drept, de la Ministerul Muncii şi Ocrotirii Sociale şi, de ce nu, pe cei de la Ministerul Sănătăţii, să dea un răspuns acestei solicitări şi să urnească maşinăria care, odată pornită, ar merge de la sine. După cum ne spune directoarea spitalului din Plătăreşti, mai multe echipe de specialişti din Franţa, Anglia, Austria, au poposit aici, precum şi în alte locuri din ţară unde au filmat lucruri zguduitoare, s-au înfiorat de mizeria şi sărăcia găsită şi s-au oferit să construiască, apoi să doteze cu tot ce trebuie un spital modern model, cu condiţia ca statul român să pună la dispoziţie doar spaţiul necesar şi materialele de construcţie. Acesta ar putea fi amplasat undeva în preajma Bucureştiului, beneficiind de un parc suficient de mare,care să fie amenajat în funcţie de activităţile recuperatorii prevăzute.

Dar la toate cîte s-ar putea înfăptui, cei patru medici din Plătăreşti nici nu îndrăznesc să viseze. Resemnarea întipărită pe chipurile lor, felul cum clatină din cap a neîncredere, privirile obosite, pe care le surprind animate din cînd în cînd de o revoltă surdă, toate acestea îmi amintesc de vremuri pe care le credeam definitiv apuse. Oamenii au fost învăţaţi să se mulţumească cu puţin, ba chiar cu jumătatea acestuia, spunînd că e loc şi de mai rău.

Secţia pentru copii este un fel de cutie de chibrituri, cu pereţi subţiri şi mincaţi de infiltraţii ; acoperişul, precum şi instalaţia sanitară din subsol, necesită urgent reparaţii capitale. Sînt deja camere unde nu se poate sta, în spălătorie parcă ar ploua tot timpul. Despre o uscătorie nici nu poate fi vorba. Greu de imaginat cum se descurcă pe timp de iarnă.

La primul etaj se află camerele cu copiii imobilizaţi, toţi cu grave deficienţe. Ei au nevoie, fiecare, de o îngrijire specială, la cinci ani unii arătînd încă a sugari. Camerele lor ar trebui dotate măcar cu căzi de baie. În condiţiile în care o infirmieră singură se ocupă de 70 de bolnavi, cînd amenajarea unei băi adevărate ţine de domeniul fanteziei, ea fiind în realitate o jalnică improvizaţie de dusuri deasupra unor WC-uri turceşti, existenţa acestor copii, dar şi a celor ce depun totuşi eforturi mari să-i îngrijească este de neînchipuit. Din mulţimea de trupuri ce se zvîrcolesc neputincioase, se înalţă uneori cîte unul mai vioi. Tratamentul intensiv cu vitamine primite nu de mult din străinătate îşi spune cuvîntul. Aceşti copii vor fi mutaţi curînd la etajul doi, rezervat aşa-zişilor „umblăreţi".

Aproape 35 la sută din acestia ar putea fi parţial recuperaţi DACĂ... După acest „dacă" rămîne însă destul spaţiu liber, tot aşa cum libere sînt şi cele 27 de posturi de asistente medicale, posturile de surori şi infirmiere, ca să nu mai vorbim de faptul că se impune prezenţa unor educatoare, a unui psiholog, a unui logoped, a unui stomatolog. Eforturile lor reunite ar face minuni, căci nu e puţin lucru să creezi cîteva deprinderi simple acestor făpturi nevinovate, fie şi numai aceea de a-şi duce singuri lingura la gură.

Pe unii dintre aceşti copii i-am văzut înşiraţi cuminţi pe banchetele aşezate de jur împrejurul a patru pereţi goi. Cu ce să umple golul din mintea şi din sufletul lor ? Pînă şi plantele simt şi se dezvoltă spectaculos în ambianţa unei muzici plăcute. EI DE CE NU? Ne lovim oare de aceeaşi birocraţie stupidă şi de sloganul său favorit : „Nu sînt fonduri pentru cei neproductivi." ? Cine sînt cei care îşi arogă dreptul de a pune pe frunţile lor bolnave umilitoarea etichetă de NEproductivi ?

Ultima cameră în care pătrund este aceea a copiilor ce vor fi trimişi cîndva la şcoli ajutătoare. E zarvă mare aici. Comentariile şi disputele din faţa televizorului, cîntecele cu care te întîmpină, bucuria cu care se agaţă de tine să-ţi arate lucrişoarele lor noi, mult mai frumoase decît ce au purtat pînă acum, sau jucăriile primite, toate acestea spun foarte mult. Ne aduc aminte de lucruri de nepreţuit sînt şi ce puţin ne costă un simplu gest banal, o mîngîiere, un zîmbet din care se poate naşte o prietenie de cele mai multe ori salvatoare pentru aceşti copii. Fiecare din ei şi-a găsit o „nană" pe care o iubeşte, care la rîndul său îl alintă, redescoperind poate ce înseamnă căldura unei pasiuni, licărirea unei speranţe, bucuria, setea de fericire. Iată de ce vocile lor nu trebuie să se piardă în deşert. Resemnarea şi disperarea celor care au încercat să ajute întrucîtva să nu îşi facă loc în sufletele lor generoase.

Revoluţia, se spune, a adus multora dintre noi o şansă de mai bine. Şansa copiilor handicapaţi unde e ? Să fie ea numai în cei 28 de lei (faţă de 13,75 alocaţi în acest moment) pentru masă şi 25 (faţă de 1,85 lei) pentru medicaţie cronică pe care îi solicită medicii din Plătăreşti ?

Drumul în această lume oarecum bizară nu se termină aici. El continuă peste drum, într-un sărăcăcios „cuib de cuci", o ruină din secolul XVII.

Sălaşul bolnavilor adulţi, străjuit de un zid vechi prin poarta căruia pătrunzi într-un soi de grădină stinsă, „paradis" al oamenilor-copaci. O femeie pe jumătate goală se tăvăleşte prin praful din curtea interioară. Alţii, „motorizaţi", se plimbă încoace şi încolo, fără să se sinchisească de ceva. Cei mai mulţi se află în „salon", o încăpere destul de mică şi foarte înaltă ce aduce, nu ştiu de ce, a biserică păgînă. Poate din pricina goliciunii reci a zidurilor de care stau lipiţi într-o neclintire aproape religioasă, mulţimea de bolnavi.

Printre ei sînt, însă, şi cei care te întîmpină zîmbind, îţi întind mîna, te salută, apoi te potopesc cu necazurile lor mai mult sau mai puţin bolborosite. Tot ei lucrează şi în cele două ateliere de ergoterapie, unul de covoare şi unul de broderie. Cu siguranţă că în alte condiţii s-ar putea realiza mult mai mult. Numeroasele exemple din spitalele de acelaşi tip din străinătate stau mărturie.

Şi drumul se opreşte aici.

Obsedant gînd că unii îşi trăiesc viaţa după un ritual precis, trecînd din cameră în cameră, în vreme ce alţii închid cu grijă uşile în urma lor.

Mă întreb din nou : cine se încumetă să fie purtătorul de cuvînt al celor mulţi fără de voce, în această căutare grea-lică a demnităţii umane ?

SORINA MANUELA MAN ■

Bucuria acestor ochi de la Căminul şcolii nr. 7 din Bucureşti a fost mare cînd au primit haine din străinătate.

Strada Calderon, la Buziaş

Continuă fluxul de simpatie al altor popoare pentru noi ; pentru Revoluţia anticomunistă a românilor. Fiindcă ea aşa a fost şi, dacă va fi nevoie, aşa va fi iar, oricît ar dori unii să schimbe repede subiectul cînd se discută despre aceasta ; oricît s-ar recunoaşte sau nu cîte un lup moralist credincios „idealurilor nobile ale comunismului". Cei ce schimbă vorba nu sînt decît specialiştii schimbărilor de macaz, sînt cei ce trag nădejde să păcălească încă o dată pe toată lumea. Unii dintre ei regretă deschis fetida „epocă de aur". Pentru a-şi vedea visul cu ochii au lipseşte decît o nimica toată : să se lăsăm toţi păcăliţi.

Ei îl denigrează pe tinerii care au făcut revoluţia anticomunistă şi i-au obligat pe sobolanii adepţi ai comunismului cu faţa schimbată să iasă din găurile dizidenţei lor şi să se replieze din mers, să sară cu disperare în căruţă ca să la hăţurile ; ei strîmbă din nas în faţa Proclamaţiei de la Timişoara fiindcă au auzit că unul din autorii acesteia se trage din străbunici laponi ori nu mai ştiu de pe unde ; pe ei îi înfurie ziarele care-i arată vreunui deţinător provizoriu de frîu faţa reală de sub machiajul şolticăriei politice. Ei fac mai ales gălăgie. Ei încurcă lucrurile. Dacă pot, şi mint. Ei sînt abonaţi de bună voie la o deziluzie. Scînteia speranţei lor se stinge în cenuşă. Adevărul pe care nu-l mai pot truca este acesta : poporul român nu se mai lasă înşelat. Nici cu mîncinunile vechi, nici cu gogoşile proaspete.

Pentru aceasta continuă fluxul simpatiei lumii să se îndrepte spre noi.

Aşa se face că oraşul Buziaş, de pildă, este, la ora aceasta, înfrăţit cu patru oraşe de pe alte meleaguri europene : Adge (Franţa), Svelvik (Norvegia), Tranas (Suedia) şi Kapuvar (Ungaria).

„Aceştia din urmă — ne spuneau, de curînd, domnul inginer Constantin Voloacă, primarul din Buziaş şi domnul Sever Carabeţ, secretarul primăriei — încă nu ne-au vizitat, dar şi-au anunţat oficial această dorinţă printr-o adresă semnată, la 2 martie 1990, de primarul din Kapuvar, domnul doctor Naghi András."

Sînt toate şansele ca, la viitoarele lor vizite, cei care au fost aici ca să aducă ajutoare, dar nu numai „fraţii" din Franţa, Norvegia, Suedia şi Ungaria, ci şi ceilalţi vizitatori ai celebrei staţiuni româneşti se vor putea plimba pe strada Calderon. „C.P.U.N. Buziaş a hotărît — ne spune domnul primar — ca numele ziaristului omorît de călăii care n-au putut ucide Revoluţia noastră să fie dat străzii ce fusese botezată cîndva «în chip comunist» 30 Decembrie. Hotărîre în urma căreia primăria oraşului s-a adresat primăriei judeţului Timiş pentru a oficializa schimbarea."

O stradă Calderon într-un oraş din România este încă un semn — făcut să dureze — că românii nu-şi vor uita eroii din Revoluţie.

Memoria va ajuta acest popor să nu se mai lase tras pe sfoară. Să nu se mai lase tras pe roată. Să nu se mai lase condus „cu clarviziune genia[illegible] spre nici o înseläciune multilateral d[illegible] voltată. Indiferent de staniolul şi de zîmbetele late în care poate fi învelită minciuna. (Şoptită tovărăşeşte sau amplificată electronic.) Indiferent de numărul suporterilor pe care îi pot regiza impostorii. Ca şi de simbria cu care şi-i adună.

DORIN GHERGHINESCU ■

Droguri și tăcere în Carpați

EXCLUSIVITATE FLACĂRA

Pești mici sub pavilioane mari (I)

4 noiembrie 1971. Sîntem tot la Giurgiu și în ziua ploioasă de toamnă lucrătorii din frontieră dau ascultare ciinelui Doza, special instruit într-o școală a Ministerului de Interne, care își va arăta acum utilitatea deosebită și dă semne de neliniște, trădușe de îndată de conducătorul său. În mașina cu care călătoresc Hassan Mahmoud Zein și Ahmed Hussein Zeaiter, împărțită în 100 de săculeți de pînză, se află cantitatea de 18 kg haşiş. Se știe de unde provine. Se cunoaște unde trebuia să ajungă. Jocul se desfășoară după reguli de acum cunoscute de către cei ce au obligația să apere occidentul de droguri, dar și pe cetățenii români de această plagă, despre care nu demult Javier Perez de Cuellar, secretarul general al Organizației Națiunilor Unite, afirma că „reprezintă pentru generațiile prezente și pentru cele viitoare o amenințare la fel de distructivă ca și epidemiile ce au făcut ravagii în numeroase regiuni ale lumii, în secolele trecute". ■

Plantă anuală, cultivabilă, dar care poate crește și spontan, cînepa indiană, avînd numele științific CANNABIS INDICA și SATIVA, în funcție de natura solului și a climei, poate atinge o înălțime de aproape 6 metri. Frunzele sale, lesne de recunoscut, sînt lungi, înguste, zimțate, așezate în formă de evantai format din cinci și șapte frunze în general, cu suprafață acoperită de minusculi perișori, vizibili la microscop.

„Produsele" cînepii indiene sînt consumate zilnic de mii de oameni, sub diferite forme. Cannabisul se poate fuma oricare ori în amestec cu tutunul, iar rășina sa, b.ne cunoscutul haşiş, este amestecată în băuturi felurite ori produse de cofetărie sau este masticată pur și simplu. Pentru a atesta extrema sa răspîndire, este suficient să menționăm că preparatele ce au la bază cannabisul sînt cunoscute sub cîteva sute de denumiri, dintre care enumerăm pe cele mai răspîndite : kif, ganja, herbe, pot, hasch, marijuana, bang, banghi, joy, jiva, etc.

Omul a luat cunoștință de proprietățile sale de aproximativ patru sau chiar cinci mii de ani. Planta la care ne referim și care produce atîtea necazuri umanității este menționată și de Herodot. Acesta relatează că triburile scite, ocupante ale imensului teritoriu dintre Marea Neagră și cea Caspică, aspirau vaporii degajați de semințele de cannabis puse pe pietrele fierbinți pentru a dobîndi halucinații și o stare euforică.

Manuscrisele sanscrite amintesc de utilizarea rășinii de cannabis ca un leac infailibil împotriva tristeții, iar în scrierile vedice cînepa era numită chiar „iarba sfîntă".

Să mai menționăm că etimologia cuvîntului „asasin" provine, se pare, de la membrii unei secte religioase, apărută în Siria anilor 800 e.n., așa numita „secta a asasinilor", ce foloseau omorul ca formă de luptă politică (vedeți și dumneavoastră că nu este nimic nou sub soare), acționînd sub influența haşişului.

În doze moderate, cannabisul provoacă rîsul (laughter-provoker), ilaritatea, precum și o stare euforică însoțită de locvacitate. Percepțiile temporale și spațiale sînt afectate ca de altfel și coordonarea mișcărilor membrelor și a corpului în general.

Consumat în cantitate mare, cannabisul și derivații săi, prin alcaloizii conținuți, din care evidențiem în primul rînd tetrahidrocanabinolul (THC), provoacă tulburări senzoriale și grave cum ar fi : delir, depresiune psihică, confuzii mintale, alienare.

Consumatorul de cannabis, așa numiții canabinomani (haşinomani), au halucinații, concomitent apare o criză psihotică cu fobie agresivă. Violențele sînt caracteristice îndeosebi acestui consum. Pe măsură ce efectele drogului dispar, se instalează somnolența, apatia, o perioadă ternă, în care consumatorii meditează asupra trăirilor avute. De multe ori însă, nu-și pot aminti faptele săvîrșite sub influența drogului respectiv.

Aflat, pe scurt, despre cînepa indiană, din care se extrage rășina de cannabis, adică acel haşiş vehiculat în mijlocul deceniului al optulea, pe teritoriul nostru și avînd ca destinație Europa occidentală. De aceea propun să mai răsfoim cîteva pagini din cronica nescrisă încă a traficului ilicit de droguri în România.

Să poposim din nou în portul Constanța, principala noastră poartă maritimă, la danele cărora acostează atîtea și atîtea vapoare, venite din toate zările lumii.

Să facem cunoștință cu NAMIK KURTBOGAN, turc de origine îmbarcat pe nava „Tamar" sub pavilionul panamez, de atîtea ori utilizat doar de complezență. Urmașul lui Mohamed Cuceritorul păstra în cușetă 970 grame de... ați ghicit ! Haşiş !!, cu care intenționa să-și dobîndească averea într-un port nordic. Dar pînă atunci...

Un alt marinar și anume grecul NICOLAOS KEFIRIDIS, sosit în Constanța cu cargoul „Dionisca", păstra într-un buzunar 13 grame de haşiş. Pentru consumul său propriu ca și turcul PERLANT KAMAL (8 grame — nava „Victoria").

Turcul SUKU BEKIR, matelot pe puntea „Merlandei", are doar 3 grame de haşiş și o invită pe Ani, o prostituată română din armata celor ce așteaptă pe țărm ivirea unui Făt-Frumos, să-l guste. Isteață și nevoind să-și pățească prestigiul „profesional" — doar practica profesiunea cea mai veche din lume — aceasta încunoștințează organele de poliție despre invitația la consum ce i s-a făcut.

JEAN DRĂGAN ■

Namik Kurtbogan

Perlant Kamal avea o pipă scumpă

Vindecarea unei mari tristeți

Au plecat din comună o dată cu primii zori ajungînd la spital cînd poarta nici nu se deschisese. El, ea și-o dragoste aproape ofilită. Ograda casei fără hrîjoneala pruncilor îi se părea ca un ogor întristat de secetă. Preotul i-a povățuit să mai facă o încercare și le-a dat adresa Spitalului Filantropia. Au intrat în cabinetul doctoriței Ana Țolea Runcanu printre ultimii, abia către prînz. De cîteva ori, mîna grea, bătătorită de lucrarea brazdei, încercase să bată la ușă. Sfiala îi îndepărtase însă iar într-un colț al sălii de așteptare. „Fără copii n-avem nici o bucurie", au oftat cei doi țărani. Suflete obosite de așteptarea zadarnică a rodului iubirii lor ! În urma investigațiilor hormonale și anatomice ale soților, diagnosticul a sunat crud de exact. Ca o ușă trîntită în calea speranței. Oreionul din copilărie îi provocase bărbatului o sterilitate ireversibilă. Nu exista decît o soluție : însămînțarea artificială. Au acceptat fără nici o ezitare. „Pe 13 ianuarie, exact peste 9 luni, am intrat cu tînăra în sala de nașteri, își amintește dr. Ana Țolea Runcanu. Deși mă ocupasem cu mare atenție de caz, aveam totuși emoții. Cînd am văzut în palme firicelul de viață, m-am liniștit. Fetița semăna leit cu mama. Fruntea, năsucul, parcă erau copia xerox a ei. La 4 ani, fetița frumoasă și foc de deșteaptă s-a suit pe biroul meu și a recitat „Noi vrem pămînt". După ce a încheiat clasa I, a venit special să-mi dăruiască o cărticică din premiul de la școală".

La cabinetul de combatere a sterilității din Spitalul Filantropia, medicii se luptă din greu să îndrepte această nedreptate a destinului. Numeroase cupluri, împiedicate de diverse afecțiuni să procreeze, au fost ajutate să regăsească marele sens al vieții, acela de a naște copii. Învățătorii A.V. și A.C. au adus la consultație o pereche din vecini. Au retrăit, în zbuciumul ei de a nu putea deveni părinți, povestea lor din tinerețe. Colindaseră prin multe spitale dar sarcina se lăsa așteptată. Simțeau cum se îndepărtează unul de altul. „După investigații, am constatat că tinerei soții îi lipsește ovulația datorită unui deficit luteal, de progesteron își amintește dr. Ana Țolea Runcanu. Aceasta era constelația ei hormonală. După 3 luni de tratament cu stimulatoare de ovulație, de observare zilnică a temperaturii pentru a supraveghea cum medicamentele corectează activitatea hipofizei, a rămas gravidă. S-a continuat terapia hormonală pentru menținerea sarcinii și preîntîmpinarea nașterii premature. Am asistat-o cînd a adus pe lume o fetiță de 4 kg. Tratamentul i-a creat zestre hormonală astfel că, în primul an, rămîne din nou însărcinată. De astă dată nu mai dă atenție tratamentului hormonal pe toată durata sarcinii. Așa cum se impune în cazul femeilor marcate de infertilitate. Naște prematur, pierzînd copilul. Așteptaseră atît de mult prima filică încît își mai doreau una. Tenace, A.C. reia tratamentul, făcut de astă dată din nou ca la carte. Se poartă ca o gravidă conștiincioasă cu propria sănătate și iată, familia învățătorilor se bucură acum de notele bune la liceu a două fete. Căsătoriți, care după 2 ani eșuează în tentativa de a avea copii, nu trebuie să-și piardă speranța. Prezentarea la medicul de specialitate și, deseori, doar cîteva buline pot soluționa sterilitatea."

Tînăra doctoriță pediatră M.D. s-a urcat însă și pe masa de operație pentru a trăi fericirea de a fi mamă. „Terapia de stimulare a ovulației nu a fost suficientă în cazul sterilității mele. Dr. Ana Țolea Runcanu a practicat o plastie tubară cu refacerea configurației corecte a trompelor, completată cu rezecția parțială a ovarelor în zona marcată de distrofii. A remodelat cu bisturiul, nu sub microscop ca în străinătate, o altă anatomie, corectînd un hazard genetic". Nu-și ascunde în haine largi sarcina. E mîndră de ea. Tricotase ani de zile hăinuțe cît palma. Și visase. Se află acum la un pas de fericire. Trei povești frumoase de viață, încheiate cu happy-end-ul unui gungurit de copil. Și-o doctoriță care ține minte exact datele de naștere ale pruncilor veniți pe lume cu atîtea sacrificii.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Mila și sila

...Ne este milă, întotdeauna, de mielul pe care îl sacrificăm de Paști — și, întotdeauna, îl mîncăm fript cu o teribilă poftă ! Să fie un paradox acesta : ne astîmpărăm setea cu propriile noastre lacrimi ? ! Și nu ți se face uneori silă, de atîta milă... ?!

„Purificarea prin suferință" — sună una dintre dogmele creștine ; reînvierea deplină, prin moarte... Iubește-ți aproapele tău ca pe tine însuți... dacă ești lovit pe un obraz, întoarce-ți-l, spre lovitură, și pe celălalt... nu minți, nu ucide ! — idei sublime, desigur, din nefericire bune, posibil de pus în practică, numai de oameni vii.

MILA — sentimentul de milă — ne-a însoțit de-a lungul veacurilor, distingîndu-ne de regnul animal incapabil de acest sentiment. Dar tot regnul animal este incapabil și de agresiunea gratuită (nejustificată de nevoia de hrană — singura nevoie ce-l poate face pe un animal agresiv !), ce, această agresivitate absolut gratuită îl caracterizează pe oameni din plin și din toate timpurile... ! Cine deține oare superioritatea morală : patrupedele sau noi ? !

După patru decenii de lipsă cvasi-totală a propagandei religioase (căci, orice s-ar zice, este și asta o propagandă), iată canalele mass-media asaltate, dintr-o dată, de materiale audio sau video insistînd asupra înțelegerii și milei creștine : după decenii de minciună generalizată și violență dusă pînă la cei mai strict particular (căci ce înseamnă oare altceva „turnarea" tatălui către securitate de către propriul său fiu — sau invers ? !), de înjositoare însingurare și de indefinită, oribilă TEAMĂ față de tot ce se află în jurul nostru — ni se propagă Bunătatea, Cinstea, Munca, Dreptatea, Adevărul etc., etc. Și mai ales — și peste toate — SACRIFICIUL !

...Am trăit, în decembrie, zile unice, zile incomparabile (ce nu se pot repeta probabil decît o dată la cîteva generații, cred !), în care aerul atît de doritei Libertăți aproape că ne-a spart plămînii, și am lăcrimat cu sfînta rouă a bucuriei și speranței, și am socotit împușcăturile pornite de la ferestrele blocurilor sau din mașini trecînd în plină viteză simple jocuri de artificii, cu convingerea că RĂUL nu piere fără a lăsa victime, dar că supraviețuitorii se vor regăsi în liniște și speranță, că se vor apuca de muncă, spre a reclădi țărișoara asta a noastră atît de bogată, dar atît de pătimită și dată pînă în fundul abisului de către un regim scelerat... Morții au fost îngropați însă, teama a rămas printre noi însă, cei ce au tras se pare că nici măcar nu au existat — însă ! — și atunci : care SACRIFICIU ? !

...Spre stupoarea creștinătății, în fruntea Bisericii noastre revine un personaj atît de alb încît nu l se mai distinge nici o culoare — și a fost îndeajuns de „colorat" pînă nu de mult cu cea mai compromisă dintre culori ! — și atunci : care ADEVĂR ? !

...Zeci de formațiuni politice îmbîrligate într-o luptă pentru putere demnă de o cauză mai bună (cum ar fi propășirea patriei pe niște criterii noi social-politice, dar nici vorbă despre asta !) ne-au promis și ne promit marea cu sarea și o fac cu o astfel de convingere, încît, iată-ne, Doamne, mereu mai izolați de restul Europei — Europă care, dimpotrivă, începe să ne privească precum o stranie arătare de la care nici măcar nu mai știi la ce să te aștepți — și atunci : care CINSTE ? !

...Țăranul român se zbate în hățișul unor legiuiri și dispoziții ce se bat cap în cap, în loc să-i vie în ajutor presa îi bulversează și mai rău — pentru că, în mare parte, nici ea, presa asta, nu știe pe ce lume trăiește ! — și la orizont se iscă spectrul unei recolte compromise, spectrul lipsei de zahăr, de alimente în genere și atunci : care DREPTATE ?

...Mii și mii de foști deținuți politici nu au o pensie elementară, își duc traiul de pe o zi pe alta, în timp ce bișnița a atins cele mai exorbitante cote din întreaga ei existență balcanică în România, iar fosta nomenclatură bombăne sătulă în fostele-i palate — și atunci : care MUNCĂ ? !

Ne petrecem viața între două ziare, o emisiune TV și o coadă la brînză (pentru că la un pantof din piele sau o stofă din lînă nu se mai gîndește nimeni, sînt noțiuni ieșite de mult din nomenclatorul comerțului autohton) — avem în schimb cafea la discreție, spre a ne mai „calma" spiritele și a nu mai chema minerii atunci cînd visăm urît ! — ceea ce încă ar fi bine ! — ce ne facem însă cu zilele noastre astea ce se scurg într-o ciudată și temătoare așteptare ? Cu privirile pe care ni le aruncăm în trecere unul pe lîngă altul, într-un soi de zîmbet aiurit și strîmb de genul : „Nu te întreb ce mai faci, că nici eu nu știu, las'că vedem noi...!". Te cuprinde mila.

Am senzația stranie că a început chiar să ne cuprindă mila față de noi înșine — deși motivul este greu de sesizat — o milă profundă, așa ca o durere în fața unei așteptări ce nu numai că nu se sfîrșește, dar pare a deveni perpetuă. Ți-e milă parcă de tot ce s-a întîmplat, de toți și de tine, după atîta sînge — după atît sacrificiu uman, după atîta jale și pustiire aduse în atîtea familii — ne-am așteptat, cu siguranță, parcă la altceva! De unde această amărăciune .. ?!

Sîntem, iată, liberi astăzi să ne tăiem mielul de Paști, ba l-am și mîncat, cum spuneam, cu poftă. Ne prieste însă ?! A folosit la ceva sacrificiul blîndului, bietului animal ?!

„Vom vedea după alegeri !" — să închinăm, mai bine, un pahar, sorbind din sîngele Domnului și încercînd să nu ai se facă silă la vederea culorii Lui.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Premiile „Flacăra"

Rezistenţa prin valoare

Televiziunea Română a fost liberă să vină la „Premiile Flacăra". Mulţumim, domnule Răzvan Theodorescu!

Les jeux sont faits

In primele minute a fost simplu. Era aproape toată redacţia în Salonul Albastru al hotelului Flora. Se vorbea puţin, se fuma mult. Într-un colţ, discret video-ul. Primii au sosit Victor Rebengiuc şi Sorin Ovidiu. Fiecare pe rând premiat, toţi te îmbrăţişează, îţi sînt prieteni. Regizorul, cu o undă de invidie prietenoasă, comentează năravul vechilor cai de a se bucura de prea mulţi admiratori.

Mă temeam că nu va putea veni compozitorul Nicolae Lungu. Şi împlinise 90 de ani. Dar iată-l, punctual. Îmi spune că secretul longevităţii sale este că nu a încetat să lucreze. Cîte ore pe zi? „Cîte îmi dă voie soţia". Dl. Lungu zîmbeşte amabil.

„Villages Roumains" la eraş

Editorial politic

Eugen Simion pune întrebări celor din jur şi se lansează într-o discuţie, de data aceasta netelevizată. Mioara Avram priveşte stingheră un grup de foşti studenţi şi încearcă să-şi amintească figurile lor. Strînşi într-un colţ, ziariştii belgieni aşteaptă să se facă prezentările. Conferinţa a început. Mitingul Societăţii Scriitorilor, Mihnea Gheorghiu, Caietele critice, Răzvan Theodorescu, edituri particulare... Apoi invitaţii sosesc în număr tot mai mare. Salonul pare neîncăpător. Doar fotoreporterul mă mai poate ajuta.

Spectatorii au primit premiul prieteniei noastre

Pe diploma domnului maior Dumitru Constantin scria: „a fost căpitan la timp".

Redacţia a fost dirijată

Începe decernarea premiilor. Colegii de redacţie şi juriul sînt dirijaţi spre o masă în mijloc. Se păstrează un moment de reculegere în memoria celor care au făcut posibilă astăzi rostirea adevărului. Se va păstra un moment de reculegere şi în memoria lui Calderon. Georgeta Arion este emoţionat. E greu să fii actor într-un spectacol neregizat şi nerepetat. Televiziunea filmează, se bucură pentru fiecare ezitare, pentru că atunci totul pare mai autentic.

„Premiile Flacăra" n-aşteaptă numărul anilor. Dar îl preţuiesc.

Ce nu s-a întîmplat

Grigore Vieru, Olga Ciolacu şi Mihai Tofirniche nu au venit din Basarabia. Inutile telegramele noastre, rezervările la hotel. Serviciul meteorologic sovietic, foarte bine informat, a ştiut că vremea este în răcire. Nu se făcea să vină la Bucureşti atîţia oameni şi să plece înapoi, doamne fereşte, cu un guturai.

Meteorologii noştri, mai puţin informaţi, l-au lăsat pe Claudiu Bleonţ să plece la Moscova. Deci şi el a lipsit de la decernarea premiilor. L-au avertizat măcar să-şi ia paltonul?!

Şi pentru că simbăta se fac jocurile, ştiţi că mă refer la fotbal, handbal, box, au lipsit şi Gică Popescu, Francisc Vaştag şi Marian Dumitru.

Talentele au aceeaşi înălţime

Încă un premiu pe măsura marelui talent al lui Vlad Bourceanu

Radu Chesaru : „am scăpat de dictator, n-am scăpat de comunism"

Părintele Constantin Galeriu

Există talente individuale, dar ele trebuie să intre cu rădăcinile în pămîntul, în modul de a fi al popoarelor lor, pentru a produce ceva permanent.

MIHAI EMINESCU

Microfoane la vedere

Încerc să string cîteva impresii folosind microfonul la vedere, nu unul ascuns în scrumieră.

Părintele Galeriu : „Am simțit cinstirea, dar mai ales bucuria de a mă afla în mijlocul oamenilor de cultură. Între cultură și credință există o legătură profundă, cu un înalt scop. Unul, de a se înălța către Dumnezeu, al doilea, de sfințire, de coborîre a dumnezeirii în noi. Și al treilea, cel de învățătură. Cultura trebuie să învețe, să înalțe sufletul curat al poporului pe calea dreptei credințe, deci a adevărului, binelui, frumosului".

„Poporul român trăiește acest moment ca o cruce și ca o înviere. Începînd cu ajunul Crăciunului noi ne aflăm împreună cu mîntuitorul Hristos în această stare de cruce, de răstignire a răului și de înviere a întregului neam."

Studentul Radu Chesaru zîmbește trist cînd i se înmînează premiul : „Dictatorul a murit, dar comunismul nu a murit. Am reușit doar pe jumătate".

Siere Gulea : „Faptul că Flacăra a reușit să facă o selecție cu semnificații valorice, dar și morale, îmi oferă speranța că și în starea noastră de confuzie, de oarecare tulburare interioară, criteriul valoric, criteriul moral funcționează".

Mircea Cărtărescu : „Am fost luat prin surprindere, pentru că nu sînt obișnuit cu premii literare. Este primul după zece ani. Aș vrea să spun că pentru mine poezia este echivalentă cu libertatea, este un alt nume dat libertății. Foarte multă lume m-a întrebat ce voi scrie în continuare. Și au fost surprinși cînd le-am spus că voi scrie ceea ce am scris și pînă acum. Eu totdeauna m-am simțit un om liber."

René Cambier : „Acest premiu înseamnă pentru Josy recunoașterea muncii sale. Într-adevăr, filmul despre România, lucrat în decembrie 1988, a provocat în Belgia un efect de electroșoc. A sensibilizat oamenii pentru o idee despre care aveau doar vag știință".

Victor Rebengiuc : „Mărturisesc că resimt emoția pe care am avut-o în timpul revoluției. Era o emoție după care tînjeam, pe care o pierdusem și iată că o regăsesc acum. Cultura va renaște. Cred că acum își face un inventar : ce a dorit în revoluție, ce a obținut, ce mai are de obținut."

Editura a fost cu noi

E bine să ai prieteni

Printre noi s-au aflat și domnul director Ion Ciucescu și domnul Ștefan Țurlea ; domnul director Stan Peltecu s-a ascuns însă cu abilitate de fotoreporteri.

Mulțumiri

Dacă totul a fost perfect în ambianța în care s-a desfășurat această sărbătoare a revistei **Flacăra**, meritul aparține și gazdelor cu adevărat ospitaliere de la „Flora" (directorul hotelului : Nicu Bănciță ; șeful restaurantului : Victor Trușcă) precum și domnului director Ion Pușcă de la „Vinexport" Vrancea și domnului director Stolan de la Întreprinderea „Zarea" din București.

Reportaj de AURELIA BORIGA
Fotografii de PAUL AGARICI

Miniștrii sînt în top

Centrul de interes se mută treptat spre colțul unde se află video-ul. Josy Dubié nu a putut veni pentru că lucrează un reportaj în America de Sud, dar colegii săi au fost prezenți și au adus caseta cu filmul care a trezit Belgia. „Dezastrul roșu". Privim tăcuți. Mă întreabă un ziarist belgian „De ce Chițac este în film alături de ceaușescu și este și în guvernul Petre Roman ?"

Cînd caseta se termină zăresc alături de mine pe Victor Trușcă, șeful unității Flora. Îmi oferă un pahar cu șampanie. „Mă bucur să revăd redacția revistei **Flacăra** la noi." „Ați citit ultimele numere ?" „Da, o revistă de actualitate !" Invitații încep să se retragă.

Ne dezicem de el

Cînd lista premianților s-a epuizat, au început să circule tăvi cu pahare de șampanie. Pe masa pe care se aflau diplomele, Constantin Dumitru întinde spalturile viitorului număr **Flacăra** și face ultima corectură. Nu toți erau în simbăta liberă.

Trei ceasuri rele

A mai rămas grupul de la Luneta și matematicianul Ion Ligor. Fotoreporterul a plecat și el la Miss Coppa del Mondo. Toată lumea vorbește. Se inventează rubrici noi. Afli cu stupoare că mai ai de scris un articol. Așa se întîmplă dacă nu pleci la timp.

HISTORIA MAGISTRA VITAE

În Parlamentul Marii Uniri

PAUL BUJOR
președinte al Senatului

TEODOR MIHALI
vicepreședinte al Senatului

MIRON CRISTEA
senator de drept

ȘTEFAN CICIO POP
prim-ministru ad-interim

ALEXANDRU AVERESCU
prim-ministru

Nu învățăm, ci re-învățăm democrația!

3

După ședința solemnă de deschidere a întâiului Parlament al votului universal din România, în aceeași zi (20 noiembrie 1919), la ora 15 p.m., Senatul și-a început lucrările propriu-zise în Sala din Dealul Mitropoliei. Pentru a se putea proceda la verificarea titlurilor celor aleși în marul corp, a fost desemnat mai întîi biroul provizoriu al Senatului. Apoi, prin tragere la sorți, au fost împărțite județele în opt secțiuni; acestea din urmă, alegîndu-și un președinte, doi secretari și unul sau mai mulți raportori, au purces la exercițiul validărilor.

Abia luni, 24 noiembrie 1919, Senatul se reîntrunește în plen, spre a dezbate și adopta concluziile rapoartelor secțiilor, referitoare la validări. Între cei aproape 250 senatori aleși în județele României reîntregite, s-au numărat și cîteva zeci de reprezentanți ai naționalităților conlocuitoare. Bunăoară, între senatorii județului Bihor se aflau Partenie Cosma, Roman Clorogariu, dar și Andrei Horvath; județul Brașov avea doi senatori: Iosif Blaga și Lutz Corodi; între aleșii județului Cenad — preotul evanghelic Ludovic Boor; județul Odorhei era reprezentat în Senatul României de baron Ludovic de Daniel și de preotul Victor Truppel; județul Sătmar trimisese în Parlament patru senatori, între care dr. Ludovic Kerezstszeghy; doi dintre senatorii județului Solnoc Dobica: Teodor Mihali, Teodor Hermann; între senatorii județului Timiș — Torontal: Emanoil Ungureanu, Gherasim Sîrbu, Baader Heinrich, Wilhelm Kopony, Karl von Moller, Fabricius Manuilă, Silviu Bichiceanu; județul Tîrnava Mică dispunea de doi senatori: Emil Pop și Adolf Schullerus; în rîndul său, județul Tîrnava Mare dispunea tot de doi senatori: Patriciu Pintea și Iohann Wolff; în fine, între senatorii județului Trei Scaune am reținut pe Vasile Mosora și Ivan Herepei. De asemenea, pentru județele din Dobrogea, din răsăritul și nordul țării au fost aleși senatori în Parlamentul Marii Uniri alți reprezentanți ai naționalităților conlocuitoare: Vasile Holevici, Iacob Hecht, Vitmer Andreas, Vasile Covalenco, Teodor Covalschi, Victor Racoce, Stefan Teodorof, Meer Landwigher, Maxim Grigore Volevschi, Oreste Rusacov, Alexei Sibirschi, Nic. Carabiaschi, Stanislas Kwitowschi ș.a. *(Dezbaterile Constituantei României. Senatul. Ședințele din 20, 24, 25, 26 noiembrie; 9, 10 decembrie 1919, p. 2—59).*

După validări, în ședința din 28 noiembrie 1919, s-a trecut la alegerea biroului definitiv al Senatului. Președinte a fost proclamat profesorul de științe naturale de la Universitatea ieșeană, Paul Bujor, cunoscut și apreciat pentru vederile sale democratice, pentru militantismul său manifest pe tărîmul vieții social-politice românești. Au fost, apoi, aleși patru vicepreședinți; între aceștia, Teodor Mihali și contele George Vasilko. Remarcabilul lider al partidului național din Transilvania, Teodor Mihali, a rostit un scurt speech de recunoștință pentru încrederea acordată, relevînd, între altele: „D-lor senatori, nu vreau să vă răpesc timpul care este deja înaintat, dar țin să vă exprim asigurarea că în aducerea legilor și hotărîrilor noastre vom avea în considerare că în această România Mare mai trăiesc și locuitori de altă naționalitate și religie și, în această ordine de idei, ținem să declarăm solemn că principiile exprimate în Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, de libertate, frățietate și egalitate, vor fi păstrate și aplicate cu sfințenie pentru toți locuitorii țărei acesteia, de orice naționalitate și de orice religie ar fi, pentru ca toți să fie îndestulați în fericire și toți să se poată dezvolta liber pe pămîntul țării noastre scumpe.

Căci, d-lor senatori, o țară numai atunci poate să fie cu adevărat mare și puternică, cînd toți locuitorii acelei țări sînt îndestulați și fericiți". *(Ibid. Ședința din 28 noiembrie 1919, p. 46)*

Între multele felicitări și urări de succes adresate Parlamentului României reîntregite, se află și următoarea (din 9 decembrie 1919): **„D-le președinte, Uniunea armenilor din România, în numele coloniei armene, vă roagă să transmiteți Senatului României reîntregite călduroasele sale felicitări pentru unirea ținuturilor românești cu Patria Mumă.** Președintele Uniunii armenilor din România, h. Khiritirian". *(Ibid. Ședința din 9 decembrie 1919, p. 50)*

Precum în Adunarea deputaților, primul ministru al cabinetului, Alexandru Vaida Voievod, a expus, de la tribuna Senatului, **Programul** de guvernare, primit cu încredere de toate grupările parlamentare. *(Ibid. Ședința din 17 decembrie 1919, p. 67—71).*

Și tot astfel, în istorica zi de 29 decembrie 1919, a avut loc ședința Senatului în care au fost adoptate — „în unanimitate, cu aclamațiuni și aplauze frenetice, entuziaste" — proiectele de legi referitoare la Unirea din 1918 a ținuturilor istorice românești cu Patria-Mamă *(Ibid Ședința din 29 decembrie 1919, p. 156—160)* Imediat după această însuflețitoare manifestare națională, Senatul a votat textul Adresei de răspuns la Mesajul tronului, din care citățm: „Naționalitățile conlocuitoare, aderînd fără rezerve la Unire, vor găsi, în marginile drepturilor recunoscute lor prin Proclamația de la Alba Iulia, tot sprijinul și protecția statului român pentru libera lor propășire culturală și economică". *(Ibid. p. 161)*

Un moment pios s-a petrecut în ședința Senatului din 28 februarie 1920, cînd președintele Paul Bujor a deschis lucrările maturului corp într-un mod neobișnuit: „D-lor senatori, înainte de a intra în ordinea zilei, am durerea să vă comunic încetarea din viață a unuia din colegii noștri, dl. Iacob Hecht, din Bucovina. Senatorul Iacob Hecht este unul din marii industriași locali, evreu, dar care a simpatizat mult cu cauza română, a luat parte la actul important al unirii Bucovinei cu țara mamă și la toate mișcările pentru întregirea României Mari.

A fost un bun industriaș, stimat și iubit, prin viața lui și prin toată acuvitatea lui.

Cred că sînt interpretul dvs., comunicînd familiei condoleanțele noastre". *(Ibid. Ședința din 28 februarie 1920, p. 393)*

În continuarea ședinței, este aleasă Comisia senatorială menită să alcătuiască și să prezinte plenum-ului un proiect modificat de Regulament al Senatului; între cei doisprezece membri, întîlnim și pe senatorul de Brașov, Lutz Corodi. *(Ibid.)*

Dar ședința Senatului din 28 februarie 1920 avea să fie deosebit de însemnată și pentru un alt motiv.

Președintul Paul Bujor se adresează astfel senatorilor: „Dați-mi voie acum, înainte de a trece mai departe, să dau cuvîntul d-lui senator Victor Truppel, care are de făcut o declarație".

În adevăr, la tribună vine senatorul de Praid-Odorhei, spre a-și rosti substanțialul discurs, mărturisire de credință în tradițiile de muncă și năzuințe comune în patria română: „Onorat Senat, Sînt convins că noi, maghiarii, care reprezentăm în Parlamentul României Mari partidul unit secuiesc și democrat maghiar, apărem în fața dvs. ca exotici, nu din cauza înfățișării, obiceiurilor sau limbii noastre, ci din cauza momentului în care reprezentanții maghiari apar în acest Parlament.

În adevăr, ce vedeți dvs. în noi? Cei din Ardeal văd documente vii ale victoriilor lor, ale stăruințelor lor naționale, iar cei din Vechiul Regat văd simbolul suferințelor și sacrificiilor războiului!

Mă grăbesc însă a declara și a recunoaște că și ardelenii și cei din Vechiul Regat, cu toții ne-am îmbrățișat cu o nobilă loialitate.

Pentru aceasta ne simțim obligați, ca, în mod sincer și cu totul obiectiv, să vă arătăm și noi cine sîntem și ce voim.

Sîntem noi demni de amiciția și confiența dvs.? Puteți aștepta dvs. de la noi, reprezentanții naționalității maghiare din Ardeal, o conlucrare la evoluția, înflorirea și propășirea României Mari?

Ca să vă răspund la aceste întrebări, e necesar să fac cîteva reflecțiuni istorice.

Este în natura lucrurilor ca, totdeauna după un război pierdut, să apară simptome revoluționare, poporul să tragă la răspundere pe conducătorii care l-au dus la dezastru. Omul, ființă cugetătoare, «homo sapiens», uită de multe ori să caute izvorul norocului lui, nu uită însă niciodată să caute cauza nenorocirii sale. Și după un război pierdut, cauza o găsește totdeauna în conducătorii politici pe care i-a avut.

De aci provine lipsa de încredere în conducători și un curent puternic democrat.

Dacă în România, care a realizat toate scopurile pentru care a făcut războiul, prima luptă parlamentară din Cameră a fost asupra responsabilității acestui război, vă puteți închipui ce a fost la noi, maghiarii, care am pierdut totul!

Cînd războiul era pe sfîrșite, cînd norii negri s-adunau deasupra capetelor noastre, cînd am început să prevedem și cînd, pe urmă, am văzut prăbușirea cea mare a dualismului austro-ungar, a trebuit să izbucnească revoluția, pe care nimic nu o putea înlătura.

Noi, cîțiva, care am stat departe de evenimentele politice sau care, permiteți-mi să mă exprim nu tocmai modest, am stat deasupra acestor evenimente, n-am fost luați de curent, am privit cu frică și mare grijă viitorul întunecat. Acest viitor se arăta pentru noi, care locuim în Ardeal, și mai întunecat căci, pe lîngă dezrobirea socială, pe care revoluția o făcea între popor și clasa conducătoare, mai exista și o diferență enormă națională. Ne temeam că aceste diferențe combinate vor aduce asupra noastră și nenorociri combinate.

Am căutat atunci o idee salvatoare care să poată fi temelia unei vieți politice stabilite, care să se poată acomoda cu orice schimbare politică, la care ne puteam aștepta, care să asigure respectul drepturilor și onoarea tuturor naționalităților care vor conviețui împreună și care să facă cu putință o colaborare sinceră și stabilă.

Această idee mîntuitoare, care să constituie pentru noi baza fundamentală a unei politici, am găsit-o, în ceea ce privește politica externă, într-o prietenie sinceră și definitivă între România Mare și Ungaria, și, în ceea ce privește politica internă, într-o unire frățească a poporului român și naționalității maghiare.

Este ideea aceasta greșită, păcătuiește ea cu ceva în contra aspirațiunilor acestor două popoare? Dacă da, ne vor judeca generațiile viitoare, ne va condamna istoria.

Nouă ne-a fost inspirată această idee de terminarea catastrofală, pentru noi, a războiului și de situația rea, pentru noi, etnografică a Ardealului. Și vă jur că ea este pornită dintr-o convingere adîncă și curentă.

Nu am voit, nu voim și nu vom voi altceva decît să fim sinceri cu poporul român și onești față de naționalitatea noastră maghiară.

N-am fost, nu sîntem și nu vom fi trădători ai țării în care trăim.

Izvorul judecății noastre, ca și al fericirii tuturor oamenilor, este Evanghelia creștină.

Munca curajoasă, lupta eroică pe care un an de zile au depus-o deputații noștri din Cameră, d-nii Bela Maurer și dr. Bela Lengyel, pentru realizarea acestor idei, merită să fie înscriși în istoria politică a României Mari și chiar a Ungariei.

Am fondat un ziar pentru propagarea acestei idei în populația noastră și pot să vă afirm că astăzi din acest mic izvor s-a format un adevărat fluviu de viață politică, care s-a revărsat pînă în cele mai depărtate locuri în care trăiesc maghiari și secui.

Și acum, după o intensă luptă de un an de zile, în care de nenumărate ori existența și onoarea noastră ne-au fost în pericol, acum cînd ne găsim aci, în onorabilul palat al Legislativei României Mari, acum cînd știți cine sîntem, aveți tot dreptul să ne întrebați ce voim?

Din ideea politică pe care o reprezentăm, pe care o propagăm în mijlocul naționalității noastre și care ne călăuzește, este ușor de a se deduce ce voim.

Noi voim tot ce garantează și ajută la realizarea unor legături sincere și prietenoase între România Mare și Ungaria, între poporul român și naționalitatea maghiară.

Acest program poate să aibă diferite postulate practice.

Așa, datoria cea mai grea și cea mai importantă pe care guvernul român trebuie s-o aibă astăzi, este lichidarea Ardealului (desființarea Consiliului Dirigent și unificarea generală, la scara [illegible] întregite — *nota Neagoe*).

În această privință, tratatele de pace, articolele de legi au numai o valoare teoretică, cînd ele trebuie realizate de facto, e absolută nevoie de un factor administrativ național".

În continuarea cuvîntării sale, senatorul de Praid-Odorhei face propuneri concrete pentru o conlucrare cît mai frățească și rodnică între poporul român și naționalitatea maghiară. Toate acestea au ideea de a nu lăsa naționalitatea maghiară, care „aparține statului român, departe de orice viață de stat, din contră, dîndu-i putința să participe la această viață de stat sub conducerea unor bărbați din sînul său, încercați ca probitate și simțăminte față de statul român, această naționalitate va deveni elementul cel mai de preț pentru propășirea României Mari.

Astăzi în Ardeal totul trebuie reorganizat: comunități, școli, instituții publice, administrația etc.

Această reorganizare o numesc eu lichidarea Ardealului și aceasta constituie nodul Gordian de acolo.

Nu uitați, d-lor, că astăzi pentru stăpînirea și conducerea naționalității maghiare din Ardeal, trebuie un braț tare și acest braț trebuie să fie maghiar, sincer față de poporul român, responsabil față de statul român și reprezentant al intereselor naționalității maghiare".

Numai astfel — susținea senatorul Victor Truppel — „naționalitatea maghiară va începe să privească cu încredere în organizarea și instituțiile românești, numai așa ea își va uni activitatea sa cu a celorlalte naționalități, numai așa se va considera la ea acasă, și nu va mai aștepta nimic de peste hotare.

Termin, d-lor, urînd din toată inima prosperitate, mărire și fericire pentru România Mare, avînd convingerea adîncă că din această mărire și fericire se va împărtăși frățește și naționalitatea maghiară, pe care noi o reprezentăm în acest onorabil Parlament". *(Ibid., p 393—394. La un moment dat, senatorul Victor Truppel spune în cuvîntarea sa că „prima luptă parlamentară din Camera României a fost asupra responsabilității acestui război". Referirea este la celebrele discursuri — de cîte 2—3 zile — rostite de la tribuna Adunării deputaților de către Ion I. C. Brătianu și de către Alexandru Marghiloman, în ședințele din 16, 17 și 24 decembrie 1920 Dezbaterile Adunării Deputaților, p. 157—179, 254—261).*

Preotului senator de Praid-Odorhei îi va răspunde, mai întîi, mitropolitul primat

Miron Cristea : „D-lor senatori, ca unul care, partea cea mai mare a vieții mele am petrecut-o în aceeași Ungarie de care ne-am rupt împreună cu dl. antevorbitor, eu ca român și făcînd parte din locuitorii acestei țări care, de la întemeierea ei prin Traian strămoșul nostru, pururea n-a încetat a fi țară românească, oricare ar fi fost pe dreptul public, numirea ei, iar dl. antevorbitor făcînd parte din acea frac[illegible] de maghiari, care de veacuri a trăit în mijlocul marii mase etnografice a neamului românesc, eu, ca unul care cunosc referințele de dincolo, cu satisfacție și plăcere sufletească, ca membru al acestui Senat, iau la cunoștință frumoasele enunciațiuni și declarațiuni ale d-lui antevorbitor.

Constatînd că d-sa face parte din acea grupare, de sănătoasă politică maghiară, care dorește a uita trecutul și a încheia raporturi de frățietate și de cea mai frățească conlucrare cu neamul românesc, după ce bunul D-zeu așa a voit, ca între noi să-și conducă viața.

Dacă ar fi să ne privim trecutul nostru, apoi începînd de la Ștefan I, regele Ungariei cel dintîi și mai ales de la regele Ungariei Bela III, apoi noi, românii, am avea motive de a nu uita ușor, pentru că persecuțiunile pe care le-am suferit noi, românii, în fosta țară ungurească, abia au pereche undeva în vreo țară din lumea întreagă. Am fost persecutați pentru credința părinților noștri, iar în timpul din urmă pentru îndîrjita aderare la toate tradițiile și la sîngele neamului nostru românesc, și aceste persecuțiuni adeseori se ridicau la înălțimea persecuțiunilor mucenicești, din primele veacuri ale creștinismului.

Eu nu le amintesc, ci constat numai în acurt că neamul românesc este un neam nobil și toate suferințele de care abia ieri-alaltăieri am scăpat, pare că eu însumi, care am căruntit în ele, le-am uitat.

Și cred că tălmăcesc sentimentele românilor de prețuitindeni și îndeosebi ale membrilor acestui înalt Corp legiuitor, cînd declar că să fie siguri frații maghiari, care au să trăiască în granițele României Mari, că noi nu o să-i persecutăm nicicînd și n-o să le facem răul pe care noi l-am suferit de la ei.

Noi vom respecta dragostea lor către neamul maghiar, vom sprijini năzuințele lor culturale, vom da respect și toleranța cea mai largă față de credința lor, vom respecta datinile și obiceiurile lor și toate năzuințele lor juste de înaintare, cu o singură condiție : Să se identifice cu interesele și aspirațiile noastre.

Pentru încheiere, o rugăminte pentru dl. antevorbitor, ca mica grupare onorabilă din care face parte, să năzuiască să se generalizeze în cercuri tot mai largi ale neamului unguresc care este așezat în pămîntul României noastre întregite, și să fie siguri că toți factorii țării au să le arate cea mai largă bunăvoință, ca aceștia să găsească acasă fericiți împreună cu [illegible]. *(Ibid, p. 394).*

La replică la sincerele declarații de loialitate ale senatorului reprezentant al naționalității maghiare, a luat cuvîntul și președintele Consiliului de Miniștri adinterim, Ștefan Ciclo Pop (premierul Al. Vaida Voievod se afla în străinătate, la Conferința Păcii) : „D-lor senatori, mă asociez întru totul celor spuse de l.p.s.s. mitropolitul primat Miron Cristea.

Noi, d-lor, voim să învățăm și din păcatele altora și nu voim să cădem în acea vină, în care au fost opresorii noștri. În hotărîrile noastre de la Alba Iulia am garantat minorităților cele mai largi drepturi naționale, bisericești, școlare și economice.

Ce am promis în hotărîrile de la Alba Iulia nu vor rămîne literă moartă, ci se vor înfăptui.

Trăim momentul cînd întreaga organizație a statului trebuie adaptată noilor condițiuni. Pentru că s-a mărit statul, cadrul îngust al Constituției încă trebuie lărgit și în acest cadru noi vom îngriji ca naționalitățile conlocuitoare să fie reprezentate chiar și în guvern.

Voim să fim drepți și să fim echitabili; dorim însă, și mă adresez aici nu numai acelora care se află dintre naționalități în această incintă, dar tuturor naționalităților de altă limbă din acest stat binecuvîntat de D-zeu, să arate credință neclintită către așezămintele acestui stat, către organizarea lui și să aibă credință că întregirea neamului și hotarele acestui stat s-au făcut pentru totdeauna și niciodată nu se vor schimba.

Părăsind orice fel de veleități separatiste, orice fel de nădejdi vane, în această țară își vor afla fericirea, poate mai bine decît și-au aflat-o în vechea lor țară.

D-lor senatori, mă bucur că cuvintele acestea pe care le-am spus în numele guvernului, au aflat un ecou atît de sincer în inimile dvs. ; ele sînt, pentru naționalitățile conlocuitoare, cea mai mare garanție că tot ceea ce s-a promis și tot ceea ce se poate face cu păstrarea unității noastre naționale, și cu garantarea puterii noastre de stat, tot se va face, pentru [illegible] să se simtă fericite și bine în această țară". *(Ibid, p. 394—395)*

În aceeași ordine de idei, este de semnalat că pe adresa Senatului soseau noi și noi telegrame de felicitare a Parlamentului Marii Uniri și de adeziune la statul național unitar român. Spre exemplificare, citîm una dintre cele mai semnificative : **„Asociația evreilor români, adînc mișcată, salută cu bucurie izbînda dreptății îndelung nesocotite, și se închină cu evlavie în fața jertfelor de tot felul aduse pentru victorie.**

Cetățeni credincioși sfintei datorii către țară, făgăduim prinosul muncii noastre pentru propășirea României Mari, în veci unită prin dragostea cu care va ocroti deopotrivă pe toți fiii săi, Trăiască România Mare ! În numele Asociațiunii evreilor români, președinte — ing. Jacques Katz." *(Ibid. Ședința din 8 martie 1920, p. 519)*

Urmînd la conducerea treburilor țării, guvernul condus de generalul Alexandru Averescu, acesta din urmă s-a prezentat în fața Senatului — ca și în fața Adunării deputaților — la 25 martie 1920, cu **Programul** noii guvernări. *(Ibid. Ședința din 25 martie 1920, p. 653—655).* Au urmat luările de cuvînt ale liderilor grupărilor parlamentare, vizavi de expozeul prim-ministrului Averescu. Între vorbitori, senatorul dr. Adolf Schullerus : „D-lor senatori, în numele partidului german și al conaționalilor mei germani, permiteți-mi de a face următoarea declarațiune : «Credem de a noastră datorie patriotică și sîntem gata de a sprijini guvernul în toate sforțările sale menite de a reorganiza viața din patria noastră și sîntem gata de a contribui după puterile noastre, pentru a da statului român dezvoltarea care i se cuvine, potrivit cu înalta misiune culturală și istorică, și potrivit cu bogățiile sale inepuizabile în forțe naturale și omenești...

Noi toți, indiferent de limba ce vorbim, ne-am unit de bună voie statului român, pentru că considerăm unirea întregului popor român, și prin aceasta și a populațiunilor care trăiesc în mijlocul poporului român, ca un fapt istoric neschimbător, imuabil.

Dar ne-am unit nu numai cu munții și riurile, nu numai cu pămîntul pe care strămoșii noștri l-au lucrat de 8 secole, nu numai cu voința cinstit hotărîtă de a servi noua patrie din toate puterile noastre și de a lucra la prosperarea ei, ci ne-am unit și cu condițiunile de viață și cu necesitățile cu totul deosebite ale ținuturilor locuite de noi, cu chipul deosebit în care s-a format la noi conviețuirea cu naționalitățile de altă limbă, în ce privește dreptul, traficul și gospodăria. Ne-am unit mai cu seamă și cu limba maternă, singura în care oricine își poate exprima desăvîrșit gîndul și-și poate lua hotărîrile.

E dreptul nostru, e chiar datoria noastră de a pretinde și din partea guvernului țării nu numai tolerarea, ci sprijinul acestei vieți proprii, pentru că într-un organism viu, ca acel al statului, dezvoltarea viguroasă și cu rădăcini adînci a vieții generale poate fi posibilă numai acolo unde această viață prosperează viguros și cu rădăcini adînci în fiecare loc în parte.

Am fost trimiși încoace de alegătorii noștri, pentru a ajuta prin activitatea noastră la reclădirea statului român".

Și senatorul de Mediaș — Tîrnava Mare numește, în continuare, „piedicile, aceleași în toata țara, care stingheresc viața națională", anume — dificultățile transporturilor, starea precară a valutei și scumpetea enormă decurgînd din aceasta etc.

Pentru ca în finalul discursului său, senatorul Adolf Schullerus să declare : „Rolul dezvoltării de pînă acum e că trăim într-un stat democratic, adică într-un stat în care fiecare să poată dezvolta însușirile înnăscute...

Așteptăm, ca și noul guvern, pe baza hotărîrilor de la Alba Iulia, să sprijine viața proprie ; sîntem gata de a colabora cu plăcere și sub conducerea sa la consolidarea patriei române". *(Ibid. Ședința din 26 martie 1920, p. 666. Adolf Schullerus s-a născut în Făgăraș, la 7 martie 1864 și a murit la Sibiu, la 27 ianuarie 1928. Studii gimnaziale la Sibiu, universitare (istorie, teologie, germanistică) la Berna, Leipzig. Profesor secundar la Agnita și Sibiu (1887—1899), preot la Seica Mare (1900) și Sibiu (1907). Unul din fruntașii naționalității germane din România, care a militat cu stăruință pentru unirea conaționalilor săi cu România. După ce sașii transilvăneni și șvabii bănățeni hotărîseră prin Declarații oficiale să se unească cu poporul frate român, reprezentanții germanilor din România (sași, șvabi) s-au întrunit la 8 iunie 1919, în Conferință națională la Sibiu, unde au redactat* **Declarația** *(semnată de președintele Conferinței, dr. Adolf Schullerus și de secretarul Hans Otto Roth), din care citîm : „Ne-am întrunit pentru a consolida forțele care zac în populația noastră și a le pune în serviciul patriei, rezemîndu-ne pe memorabila hotărîre de la Alba Iulia." Declarația respectivă a fost adusă la București și înmînată șefului statului român, de către o delegație condusă de dr. Adolf Schullerus.)*

Ministrul afacerilor străine, Duiliu Zamfirescu, mulțumind, în numele guvernului, tuturor șefilor de grupări parlamentare care și-au exprimat acordul cu Programul noului Consiliu de Miniștri, are cuvinte asigurătoare speciale față de franchețea celor cuprinse în declarația făcută de la tribuna Senatului României întregite de către dr. Adolf Schullerus. *(Ibid., p. 667)*

Mărturiile de credință în Marea Unire, exprimate de reprezentanții naționalităților conlocuitoare în Senat, au fost receptate cum se cuvine atît de oficialități (guvern, biroul Senatului), cît și de sena-

STELIAN NEAGOE ■

(Continuare în pagina 15)

Cum priveste Europa spre noi

În urmă cu peste zece ani, G. Hope, specialist englez interesat de istoria românească, afirma că dacă vizita lui Ceaușescu în Anglia a adus vreun beneficiu real României, acela a constat în faptul că pentru prima oară în atîția ani de socialism România a fost preocupată de prezentarea sa, a istoriei sale, în presa engleză. Motiv de multe și mari mirări pentru cititorii britanici, convinși de propaganda antiromânească, deosebit de intens susținută prin presă, că românii nu sînt decît niște toleraţi în propria lor țară.

Nu mi-aș fi amintit, poate, de această întîlnire — materializată cu un interviu în care, bineînțeles, cele de mai sus nu și-au „găsit" rostul — dacă nu am fi primit la redacție rîndurile profesorului universitar Ion Negruțiu, din Bruxelles, adresate presei occidentale. Deși le publicăm, iată, la mai bine de trei săptămîni după ce au fost scrise, cele afirmate de profesorul Negruțiu își păstrează deplina valabilitate. Pentru că dincolo de punerea în discuție a evenimentelor de la Tîrgu-Mureș — problemă de acut interes — ele demonstrează rămînerea în actualitate a situației prezentate de istoricul englez.

Douăzeci și cinci de ani s-au cheltuit fonduri imense pentru propagandă ceaușistă în străinătate. Ce-ar fi ca măcar o parte din ele să fie cheltuite acum în beneficiul real al țării ? Pentru ca România și problemele ei să fie cunoscute corect, de la sursă, și nu prin voci interesate în dezinformarea opiniei publice internaționale.

ROXANA PAICU MANOLESCU ■

IMAGINI DE LA TÎRGU MUREȘ SAU RESPONSABILITATEA EUROPEANĂ

EUROPE

HONGRIE : les élections libres du 25 mars

Les incidents de Transylvanie ont pesé sur la fin de la campagne

De n

În masa de articole despre situația din Transilvania, apărute în diverse jurnale după vara lui 1989, se constată că presa occidentală face parte dintre cei răspunzători de evenimentele recente de la Tîrgu Mureș. Cum ?

Permițînd punerea în discuție a Tratatelor de la Versailles și Trianon, prezentînd, chiar, pe unguri ca populație majoritară în Transilvania (!), sau făcînd din 1920 referința majoră a problemei (de ce nu 1919, 1918, 1867, 1848, 1791, 1600... etc ?), lăsînd să se spună că Franța este responsabilă și vinovată de devenirea acestei regiuni, că un nou tratat de pace se impune „înainte de a fi prea tîrziu" (deci „să se redeseneze harta continentului nostru", să ne întoarcem la Austro-Ungaria), sugerîndu-se să se dea Transilvaniei „un statut de autonomie", ba chiar ca aceasta să se reîntoarcă la Ungaria... etc. **(„Le Monde"** din 16 noiembrie 1989, 20 ianuarie 1990, februarie 1990, **„Liberation"** din 7 iulie 1989, 16 noiembrie 1989, 24 noiembrie 1989, 16 februarie 1990 ; **„Le Soir"** din 16 ianuarie 1990 ; **„The Independent"** din 7 noiembrie 1989).

Dacă românii își pun întrebări asupra sincerității declarațiilor oficiale ungare despre Transilvania, asta se întîmplă pentru că ele (declarațiile) sînt în contradicție cu opiniile intelectualilor unguri recunoscuți și publicați de o importantă presă occidentală.

Dînd credit tezelor extreme, nepermițînd o dezbatere clară și echitabilă, căutînd mai ales un trecut marcat de violență și intoleranță; în locul căilor spre un viitor vizînd un cadru și un ideal european, Occidentul n-a făcut altceva decît să toarne gaz peste foc. La ce bun să atîți demonii naționalismului ? Cu ce intenție ?

Imaginile revoltătoare de la Tîrgu Mureș nu ies, deci, din neant. Încă din ianuarie, tensiunea sporește : alungarea precipitată a românilor din școlile mixte, controversele din presă, greva lingvistică, sărbătoarea națională ungară celebrată în Transilvania, manifestații naționaliste și victime.

Și totuși, o săptămînă înainte de Tîrgu Mureș, Timișoara — din nou, ea — anunța întregii țări, într-o Proclamație datată 11 martie, viziunea sa politică asupra situației politice, asupra revoluției **sale.** Un text limpede, remarcabil prin consistență, în contrast absolut cu tonul călduț și incoerența politicii centrale. Declarația spune ceea ce țara spera să audă din partea liderilor (auto)propulsați de revoluție. Marile orașe s-au raliat cauzei. În timp ce în țară se încerca să se diminueze importanța acestui text, cine în vest a vorbit cu adevărat despre asta ? Înainte de toate, acest document are ca obiectiv să restabilească încrederea, înțelegerea între oameni. Apoi, este capital, este vital pentru soarta democrației în România starea de spirit a adepților acestei proclamații. Susținută de atenția și recunoașterea exterioară, această Proclamație — platformă politică — ar avea toate șansele pentru a uni forțele sănătoase din țară, minoritățile naționale fiind incluse în aceste forțe, pentru a permite apoi schimbări profunde și rapide în societatea românească.

În vest, din nefericire, imaginile violenței fac rețetă și atîrnă mai greu decît ideile generoase și acțiunile unui oraș simbol gata să se bată pentru „a restabili un nivel minim de civilizație" și pentru „reîntoarcerea către valorile autentice ale democrației și civilizației europene".

IOAN NEGRUȚIU ■

Bruxelles, 26 martie 1990

DECLARAŢIE

a mitingului F.P.M. din 25 martie 1990.

Despre Actul istoric al Unirii Basarabiei cu România din 27 martie 1918

Actul istoric al Unirii Basarabiei cu România, votat de Sfatul Ţării în şedinţa din 27 martie 1918, a fost pregătit de întreaga evoluţie a istoriei neamului nostru, care, în decurs de două secole, dezmembrat şi hărţuit în încercuirea duşmănoasă a trei imperii la fel de agresive şi hrăpăreţe, a luptat pentru libertate şi unitate naţională.

Unirea a fost un rezultat firesc al dezvoltării procesului revoluţionar în Basarabia, început odată cu revoluţia rusă din februarie 1917 şi continuat de revoluţia din octombrie a aceluiaşi an ; al înfăptuirii dreptului la autodeterminare proclamat de Rusia Sovietică şi de conducătorul revoluţiei — V. I. Lenin.

Înfăptuirea dreptului la autodeterminare a românilor din Basarabia a fost una din verigile procesului de constituire a statelor naţionale independente şi a realizării unităţii naţionale a multor naţiuni europene, început în urma destrămării imperiului Austro-Ungar şi a imperiului Rus.

Contestarea legitimităţii Actului Unirii Basarabiei cu România de către autorităţile sovietice şi istoriografia sovietică oficială este un rezultat al nerenunţării la moştenirea imperială a Rusiei ţariste, al persistenţei mentalităţii imperiale de dictat stalinist.

Actul istoric al Unirii Basarabiei cu România din 27 martie 1918 a rămas în conştiinţa românilor basarabeni ca un drept firesc şi legitim, recunoscut prin tratate internaţionale semnate în urma celui dintîi război mondial, şi violat prin forţă brută şi dictat, în urma aplicării Pactului Molotov-Ribbentrop şi a protocoalelor adiţionale secrete.

Datorită înfăptuirii Unirii Basarabiei cu România, în perioada interbelică, românii basarabeni au avut posibilitatea să-şi păstreze fiinţa naţională, să se integreze în procesul firesc de dezvoltare a culturii materiale şi spirituale. Graţie acestui eveniment istoric noi ne-am păstrat pînă astăzi conştiinţa naţională şi şansa de a renaşte.

Chişinău, 25 martie 1990

Declaraţia a fost aprobată de către cei 15 mii de participanţi la miting.

OCTAVIAN GOGA

Lumina în Basarabia

...Scriem aceste rînduri din prilejul unei serii întregi de ştiri bune de ordin cultural care ne vin de la fraţii noştri din Basarabia.

Frumoasa provincie de peste Prut a fost, cum se ştie, în ce priveşte educaţia ei, complect neglijată pe vremea ţarismului. Condus de principiul deznaţionalizării, decedatul sistem de guvernare a înăbuşit cu asprime orice germene de deşteptare culturală. Astfel biserica şi şcoala moldovenilor despoiate de limba lor au tînjit, iar poporul, părăsindu-l boierimea înghiţită, a rămas în cele mai înapoiate stări din viaţa primitivă.

Revoluţia, cu răscolirea tuturor energiilor latente, ca şi în alte părţi s-a resimţit şi în Basarabia. Politiceşte moldovenii s-au afiliat la marile curente care au luat în stăpînire societatea rusească, au adoptat deci lozincile în circulaţie cu toate calităţile şi defectele lor. Din primele zile însă libertatea, — „alobozenia", cum zic ei în bătrînul limbaj cronicăresc, — i-a întrunit pe toţi pentru salvarea patrimoniului cultural. Strînşi împreună o seamă de fruntaşi profesori, preoţi, învăţători şi cîţiva proprietari, au căutat de la început mijloacele unei redeşteptări naţionale prin cultivarea limbei strămoşeşti. S-a pornit astfel în acest colţ de pămînt sub ocrotirea autorităţilor binevoitoare opera grea a liberării din întuneric. În cele cîteva luni de la detronarea împăratului s-a desfăşurat aici procesul de conştiinţă al unui neam, întîrziat dar plin de vigoare. Istoriograful de mîine al culturii româneşti va avea de înregistrat pagini mişcătoare din perioada actuală a Basarabiei, unde cu o sută de ani mai tîrziu, abia acum se retrăiesc zilele lui Gheorghe Lazăr...

Sub conducerea unor bune elemente de îndrumare şi graţie bunăvoinţei deosebite a organelor publice, munca a mers cu paşi repezi şi progresul de pînă astăzi e simţitor. Societatea culturală a moldovenilor înjghebată în pripă şi-a dat seama de la început că preocuparea de căpetenie trebuie să-i fie luminarea maselor populare, problema învăţămîntului primar în şcolile din Basarabia. Cu sprijinul zemstvei guberniale deci, care a recunoscut fără nici o ezitare necesitatea de-a se introduce limba românească în şcoli, un mănunchi de profesori au ţinut în lunile iunie-august cursuri pe seama învăţătorilor, dîndu-le pregătirea profesională. Peste 400 de învăţători basarabeni au luat parte la aceste cursuri, a căror cheltuială **de optzeci de mii** de ruble a fost achitată de zemstvă. Tot adunarea provincială a pus la dispoziţie fondul pentru tipărirea abecedarelor şi manualelor didactice. Cele trei luni în care luminătorii satelor de peste Prut au cunoscut pentru întîia oară alfabetul latin au adus roade binefăcătoare de pedagogie naţională, dovadă revista şcolară ce-au înfiinţat, examenele ce-au trecut şi frumoasele serbări culturale din Chişinău.

Ca opinia noastră publică să poată aprecia viitorul plin de făgăduinţă al culturii româneşti din Basarabia şi mai ales ca să se vadă intenţiile generoase ale regimului actual îndrumat de reale principii umanitare, vom arăta în cîteva cuvinte unele hotărîri luate de organele guvernului. Ele sînt următoarele :

1) S-a decis ca în toate şcolile primare cu populaţie moldovenească din Basarabia, învăţămîntul să fie în limba poporului cu învăţători moldoveni, iar întrucît aceştia n-ar fi deajuns, să fie aplicaţi românii ardeleni sau bucovineni refugiaţi.

2) La Gimnaziul nr. 1 de stat din Chişinău se înfiinţează clasa primă paralelă românească, iar în celelalte clase se introduce limba română ca materie de învăţămînt obligatorie.

3) Comitetul central al organizaţiilor moldoveneşti unite, fondează cu ajutorul autorităţilor locale în toamna acestui an un gimnaziu românesc în Chişinău, care va purta numele celor doi fruntaşi moldoveni morţi zilele trecute : Murafa şi Hodorogea.

4) La un gimnaziu de fete din Chişinău se înfiinţează clasa I cu limba română de propunere.

5) S-a hotărît ca Şcoala normală de învăţători şi învăţătoare din Chişinău să aibă cîte o secţie românească. Tot astfel se introduce limba română în seminar şi în şcoala eparhială, liceul de fete.

Iată o serie de fapte culturale, fapte pozitive, care pot vorbi îndeajuns de binefacerile libertăţii şi celor mai îngrijaţi spectatori ai revoluţiei ruseşti. Lumina a pătruns în Basarabia pe ruinele sclavagismului politic şi sămînţa ei aruncată odată nimeneа n-o va mai putea stîrpi. Pentru noi această dezmorţire a unei bune părţi din trupul neamului e un prilej de mîngîiere pe urma crudelor încercări la care ne-au supus împrejurările. Reînvierea culturală de peste Prut este în acelaşi timp însă şi-un act de înaltă înţelepciune politică menit să dea un caracter definitiv actualei alianţe cu puternicii noştri vecini...

Articol apărut în „Românie" (Iaşi), anul I, nr. 221 din 21 septembrie 1917
(Articol interzis să apară în cartea : Octavian Goga — Ne învaţă Mărăşeştii... Ediţie şi studiu introductiv de Stelian Neagoe, Editura Junimea, 1983)

28 iunie 1940 (III)

În urletele rebelilor şi în groaza privirilor populaţiei româneşti, primele tancuri apărură în Piaţa Unirii. Pe boturile lor cenuşii, copii şi fete foarte tinere stăteau în picioare cu steguleţe roşii şi cu flori.

Tancurile se îndreptară spre reziden-ţa regală şi spre celelalte autorităţi, unde erau aşteptate de o comisie românească pentru predarea oraşului. Intrarea străzilor a fost baricadată cu alte tancuri, iar altă parte se îndreptă spre interiorul ţării. Atunci, odată cu dispariţia acelei comisii evocate de Pepe Georgescu, s-a răspîndit printre refugiaţi şi zvonul despre împuşcarea primarului.

De fapt, rămas împreună cu rezidentul regal George Flondor şi cu un colonel de jandarmi să se achite de o formalitate penibilă, primarul nici nu a fost luat în seamă de grupul de ofiţeri superiori sovietici care a pătruns triumfător în palatul administrativ. Mai mult, chiar în faţa acelei comisii nefericite, un colonel rus, adresîndu-se unui însoţitor, a exprimat în cuvinte de o vulgaritate extremă aprecieri dintre cele mai jignitoare la adresa naţiunii române, a armatei şi autorităţilor româneşti.

Laolaltă cu alţi funcţionari superiori români care nu s-au evacuat, comisia destinată să predea sovieticilor oraşul a fost sechestrată într-o sală de conferinţe a rezidenţei regale. După ore întregi de aşteptare chinuitoare, i s-a spus că va fi eliberată numai în cazul cînd se va constata pe teren că autorităţile româneşti respectaseră avizul din ultima notă ultimativă sovietică de a nu proceda la distrugerea instalaţiilor şi echipamentelor edilitare de interes obştesc ale Cernăuţilor.

Precipitata retragere a Detaşamentului de siguranţă Coţmani încă nu se încheiase. La orele 16,00, soldaţii lui au fost primiţi de evreii din Sadagura cu steaguri roşii şi chiote sălbatice de bucurie. Nu a curs sînge. Peste numai o oră, Grupul 58 recunoaştere, urmat de trenul regimentar şi de Escadronul 8 cavalerie, trecea Prutul peste podul de la Horecea. Ostaşii credeau că depăşiseră momentele dificile, dar nenorocirea abia îi întîmpina.

La orele 17,30, pe şoseaua Cernăuţi — Luizii Horecea, la Cotola, în dreptul punctului de triangulaţie 255, la o cotitură a drumului, le-au apărut brusc în faţă trei tancuri sovietice. Inamicul a deschis focul instantaneu, şi cu mitralierele, şi cu tunurile de bord.

Presat de situaţia periculoasă, grupul de recunoaştere s-a abătut către Caliceanca, suburbia din nord-est a oraşului Cernăuţi. Cînd Escadronul 8 cavalerie a încercat, prin stînga, să depăşească şiragul căruţelor din trenul regimentar, focul sovieticilor s-a concentrat cu furie asupra coloanei lui.

Apoi tancurile au demarat şi, fără să întrerupă tirul, s-au năpustit înainte, în urmărirea escadronului. Din mers, au mitraliat meticulos trenul regimentar, atît în lung, cît şi direct, de la gura ţevii, izbindu-l în repetate rînduri în flanc, cu toată greutatea blindatelor în viteză, făcînd praf nenumărate furgoane, călcînd sub şenile oameni şi cai. Simultan, trei avioane inamice au mitraliat din văzduh şi grupul de recunoaştere, care se îndepărtase către sud-vest, şi trenul regimentar risipit şi imobilizat pe şosea, şi escadronul de cavalerie.

Din Caliceanca, pe un teren deosebit de accidentat, printre case şi grădinile unor oameni speriaţi, grupul de recunoaştere s-a îndreptat spre Cucicul Mare, lăsînd în marginea Cernăuţilor trei cadavre şi purtînd pe brancarde alţi trei răniţi. La primul apel, s-au înregistrat, în plus, 18 dispăruţi.

Escadronul de cavalerie, abia scăpat de urmărirea blindatelor, a fost prins între focuri de armă încrucişate dinspre Cernăuţi şi Horecea, pierzînd opt ostaşi.

Majoritatea furgoanelor din trenul regimentar, oprit pe locul atacului, cu toate materialele şi muniţia detaşamentului şi cu bagajele personale ale ofiţerilor, au fost capturate de infanterişti sovietici şi jefuite. Dintre oamenii lui, morţii se numărau cu zecile.

Cei scăpaţi, au reuşit să treacă pe la podul de la Stînca, la orele 19,15. La orele 22.00, au ajuns şi la Ţăruşeni. Aveau de acum o experienţă în spate, ştiau cu cine au de a face, şi în noaptea din faţa lor, pe linia defensivă a pădurilor Bucovinei, în contact în cîteva puncte cu inamicul, nici unul dintre ei n-a dormit.

MIHAI PELIN ■

Regăsirea de sine (4)

„Crinii" se preiac iarăşi în „Cranii"

Cultura naţională a basarabenilor — place sau nu place acest adevăr — a înflorit între 1918 şi 1940, a fost grav rănită în 1940—1941, şi-a reluat în chinuri dezvoltarea între 1941 şi 1944, iar după 1944, ca să mă refer numai la limbă, a urmat... ştiţi ce a urmat : dezastrul cel mare. Au dat iarăşi năvală „tîlharii de grai" şi ne-au furat iarăşi clasicii. Cu tot cu grai. Au tăbărît răufăcătorii pe bietul alfebet latin şi i-au sucit gîtul ca la un pui de găină. Cei ce iubesc „crinii latineşti" au fost transformaţi în „cranii". Basarabenii au dat iarăşi ochii cu „sfinţii oteţi" de dincolo de Nistru şi s-au lovit dureros de judecata lor subdezvoltată. Impostorii analfabeţi n-au năvălit singuri asupra basarabenilor, au năvălit împreună cu o mulţime de alţi închinători la idolul din Kremlin care au împînzit în curînd toate tîrgurile noastre, au acaparat aproape toate dregătoriile, au întreţat pretutindeni limba rusă şi au izgonit limba română din toate sferele vieţii sociale. (Poate veţi zice că au crutat limba „moldoveneaască" ?)

Basarabenii au fost puşi să se întoarcă cu spatele la adevăraţii lor fraţi şi să li se [illegible] pînă la pămînt unor fraţi închipuiţi [illegible] nd cu recunoştinţă, ca în poezie : „Fra-a-ţilor, bine-aţi venit !".

A ieşit iarăşi din birlog budihaceа, faimosul strîmbă-limbă Ivan D. Ceban cu pătăraniа prefacerii limbii române din românică în slavă-rusă, cu cosmarul celor „două limbi" (una rea dată drept bună, alta bună dată drept rea) şi cu rînjetul lui Beria pe buze : faşiştii, lepădaţi-vă de limba română că de nu, vă ard cu trîşchi seghimol !

Ce să facă sărmanii basarabeni ?

Cei tari de înger nu s-au lăsat „deromânizaţi", nu s-au grăbit să-şi uite graiul, dimpotrivă, s-au ţinut de ei cu dinţii şi l-au împins la dezi cît au putut, cu grafie străină cum era, şi cît le-a îngăduit atmosfera de teroare stalinistă.

Cei slabi de înger, măcinaţi de sindromul spaimei, s-au dat cu „moldoveneaсca" maRASSMaticului din născare. Ba s-au găsit şi oameni de ştiinţă care l-au ajutat să „legifereze" opoziţia dintre limba română şi limba „moldoveneaască", avînd conştiinţa deplină a săvîrşirii acestei infracţiuni spirituale.

Cum s-a născut „vaca cea cu două uţere"

Ironiciі se întreabă azi cum de nu s-a procedat pe atunci la alcătuirea unui dicţionar bilingv româno-moldovenesc. Îi asigur că avem un asemenea dicţionar, mai bine zis putem să-l „montăm" din cuvinte şi expresii româneşti şi „moldoveneşti" pe care le găsim în două dicţionare apărute la Moscova în acelaşi an, 1954 : „Russko-rumânskiţ slovari" şi „Russko-moldavskiţ slovari". Primul este semnat de N.G. Corlăteanu şi E. M Russev, iar al doilea tot de N. G. Corlăteanu şi E. M. Russev (plus A. T. Borsci). S-au înfăţişat dumnealor în „capitala capitalelor" şi s-au căpătuit cu două încăperi la Editura de stat pentru dicţionare străine şi naţionale. Într-o încăpere şi-au înşirat fişele şi au făcut un dicţionar pentru oameni, adică pentru români, iar în cealaltă încăpere au măsluit aceleaşi fişe şi au ticluit un dicţionar pentru neoameni, pentru moldoveni. Din acelaşi lemn au cioplit şi cruce de închinat şi măciucă de spart capul : LIMBA ROMÂNĂ — a striga cu voce ţipătoare ; LIMBA MOLDOVENEASCĂ — a ţipa ; cabină de cinema — chinobudcă ; contabilitate — buhgalterie ; motocicletă cu ataş — motocicletă cu coleasă ; fabrică de brînzeturi — zavod de brînză ; libertatea comerţului — sloboda tîrguelli ; cutie de bomboane — corobcă de confete ; muncă în asalt — şturmovşcină ; a înregistra — a lua la uciot ; a cînta la trompetă — a cînta la trubă ; astăzi magazinele sînt închise — magazinele az nu tîrguiesc ; reţea de comerţ — mreajă de tîrguială.

Şi tot aşa... Nici chiar ca „la Tiraspol", dar nici ca „la Iaşi".

Tarii de înger „au ţipat ţivilitor" şi, punîndu-şi capul în primejdie, au rostit un „nu" hotărît limbii din colonita a doua.

Slabii de înger s-au refugiat de frică în „chinobudcă" şi au prins „a cînta la trubă".

VALENTIN MINDICANU ■
(reproducere din revista „Nistru" nr. 2/ 1990, Chişinău)

FLACĂRA
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Mai sînt mii de cărți de citit

Puritatea subversivă

Ana Blandiana nu mai are nevoie de o prezentare. Face parte din mitologia revoluției, ca unul dintre cele mai luminoase personaje. În ziare se publică scrisori din partea unor cetățeni care o imploră să nu abandoneze viața politică, iar cei care înființează sau reînființează instituții — Ateneul, de exemplu — consideră o prezență absolut necesară la inaugurare, o formă de **autentificare** a inițiativei lor.

Cînd camerele de luat vederi o aduc în prim-plan pe ecranele televizoarelor, privitorii, chiar și cei care o cunosc bine, trăiesc un moment de surpriză : ei nu se pot obișnui cu ideea că femeia care s-a opus dictaturii nu are un chip de Jeanne d'Arc, ci este o femeie frumoasă și visătoare, chiar puțin copilăroasă.

La fel de ne-revoluționară a fost inițial și poezia sa. De la debutul din 1964 — cu volumul **Persoana întîia plural** — și pînă în urmă cu cîțiva ani, Ana Blandiana a scris o poezie simplă și solemnă, fără nimic subversiv, o poezie cu o ținută statuară în care toate atitudinile lirice posibile — începînd cu declarația senzuală frenetică și sfîrșind cu nebunatica provocată de viziunea morții — se purifică prin contemplație, printr-o meditație luminată. Lucidă și echilibrată, aflată la o distanță astrală de prozaismul vieții, poeta părea foarte potrivită pentru a deveni o... persoană oficială. Regimul a și făcut o tentativă de a o instala în eternele sale prezidii, ca pe o ctitoriță reprezentativă ! Ceva, însă, n-a mers de la început. O abstragere ireversibilă, o inadverență greu de demonstrat și totuși jignitoare pentru maeștrii de ceremonii ai regimului au făcut din Ana Blandiana o persoană pe care nu se putea conta pînă la capăt. Apoi.

Apoi, nu s-ar putea spune că poeta și-a radicalizat poziția, că s-a îndepărtat de regim. Mai exact ar fi să spunem că regimul s-a îndepărtat de poetă. Ana Blandiana a rămas aceeași adeptă a purității morale, în timp ce dictatura a alunecat tot mai mult pe panta unei politici antiumane și cinice. S-a ajuns astfel în situația că echilibrul ei sufletesc — neatins de nici o pornire anarhistă — a început să pară subversiv. Să nu uităm însă că și florile din mîinile studenților au devenit subversive în momentul în care împotriva lor s-au îndreptat tancurile !

Luînd act de situația creată, de faptul că valorile vechi de mii de ani pe care le apără au intrat în ilegalitate, Ana Blandiana a devenit în mod declarat o contestatară. A început să-i vadă pe „băieții de pe Calea Victoriei" și să le dedice poeme pe care, sincer entuziasmați, le-au colecționat cu grijă și le-au închis în case de fier, ca să nu se piardă.

Din această ultimă fază a evoluției relațiilor dintre poetă și regim datează versurile cuprinse în volumul recent apărut la Editura Cartea Românească, **Arhitectura valurilor.** Ce fel de poezie a scris Ana Blandiana într-o perioadă în care s-a angajat deplin, irevocabil în contestarea regimului ? Această poezie nu are nimic dintr-un mars sau dintr-un imn. Este aceeași meditație solitară asupra existenței, cu deosebirea că și-a pierdut mult din seninătatea de altădată. Privirea poetei descoperă în realitatea înconjurătoare dovezi ale instabilității și degradării, care întreține un sentiment de zădărnicie, de revoltă fără șanse, de disperare. O imagine care revine mereu, ca o halucinație imposibil de alungat, este aceea a edificiilor efemere pe care le zămislesc și le distrug neîncetat valurile mării : „Această mînăstire ce vine spre mine / Se-apropie, se umflă și crește și iată, / Cu bolți și cupole de spumă /... / Se-aruncă în aer, se-mprăștie lent, se prăvale, / Se destramă-ntr-un nor de meduze, și alge, și crabi" **(Arhitectură-n mișcare).** Ar fi o simplificare să considerăm poezia ca pe o reflectare directă a dezastrului produs de „sistematizare". De fapt este vorba, în general, de o tragedie a incertitudinii și iluzoriului. Ni se oferă o proiecție în plan metafizic a stării de spirit trăite de un popor care se află la discreția deciziilor absurde și imprevizibile ale unui tiran.

O altă coordonată a versurilor din acest volum o constituie exasperarea pe care o cunoaște poeta constatînd că nimeni nu așteaptă nici un gest de revoltă, că singura formă de răzvrătire a colectivității rămîne **așteptarea.** Istoria a dezmințit în cele din urmă, într-un mod sublim, toate teoriile despre pasivitatea poporului român. Dar nu se poate nega faptul că decenii la rînd mulțimi de oameni n-au făcut decît să aștepte. Să aștepte intens, implorator, extenuant. Ana Blandiana pune în scenă, dramatizează această așteptare : „Decenii întregi așteptînd / Întoarcerea cheii în broască ; / Din ce în ce mai ruginită, / Pînă-nd-o decenii întregi / Fără cuvinte" **(Topirea la rece).** Singura speranță rămîne ruginirea de la sine a încuietorii — soluție tragică, deoarece eroziunea produsă de trecerea timpului îi atinge inevitabil și pe cei care așteaptă eliberarea.

Copleșită de forțele răului, poeta își ia revanșa în imaginație. Va veni totuși o zi... Cînd a fost scris, poemul **Dies ille, dies irae** putea să pară o formă de autoluzionare. Citindu-l acum, ni se înfățișează ca un text profetic : „O să vină ea, / Nu se poate altfel, / O să sosească / Și ziua aceea / Aminată de veacuri. / O să vină, / Se apropie. / Se și aude : Pulsul ei bătînd între zări. / O să vină ea / Ziua aceea / Orbitoare ca o sabie / Vibrînd în lumină". Și ziua aceea a venit și a fost exact așa cum și-a imaginat-o poeta.

Volumul **Arhitectura valurilor** este un document al stării de spirit a poporului român din ultimii ani ai dictaturii. Dar este și un eșantion de poezie bună, scrisă cu sensibilitate și inteligență. Regimul nu numai că nu a reușit să o convertească pe Ana Blandiana la idealurile lui politice caricaturale, dar nu a reușit nici să o transforme într-o simplă autoare indignată, lipsită de talent. Ca și alți oameni de valoare ai acestei țări, ea a dat o lovitură de grație dictaturii prin însuși faptul că a rămas un om de valoare.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

Iată trei noi și importante apariții editoriale

Mulți, prea mulți ani, cîntările de lăudare ne-au apăsat cu surlele și trîmbițele oficiale, pentru a nu simți cu toții, asemenea lui Villon, că „strigi ura !, pîn'te-apucă ura." Și iată, semnul purificator al adevărului și libertății vine să șteargă șirul lung de fotograme sonore. În numele Slavei celei Mari : Oratoriul Patimile și Învierea Domnului de Paul Constantinescu. Legenda acestei capodopere interzise a marcat toate generațiile de după război. Aveau de ce să se teamă cei care opriseră această muzică să ajungă la oameni ! În fața noastră se ridică, mereu biruitoare, Crucea, idee și semn unic. Toată măreția credinței, toată splendoarea marii tradiții bizantine străluce sc, cuprind sufletul și inima. Realitatea audiției depășește însă legenda acestei opere, care se dezvăluie puternică prin viața ei, luminînd pentru români acest veac. Este drumul în care recunoaștem propria existență secretă a neamului, cele știute și ascunse, nenumăratele „săptămîni ale patimilor". Cei doi făuritori ai capodoperei — preotul I. D. Petrescu, tălmăcitorul vechilor cîntări bizantine inspiratoare, și compozitorul Paul Constantinescu, creatorul dramei muzicale — au drept la pioasă recunoștință. Căci prin ei, prin Paul Constantinescu în primul rînd, ni se clădește în spațiu acea catedrală a credinței românești, închinată lui Hristos.

Cristian Mandeal și cei aleși de el pentru a glăsui despre Fiul Omului în această primă ceremonie sacră desfășurată la Filarmonică, sînt cei dintîi care au înțeles taina clipei. Desigur, măiestriei compozitorului trebuia să-i răspundă ecoul artei interpretării. Este de la sine înțeles acest fapt, care are semnificația sa în sărbătorile pascale. Dar mai important mi se pare că, o dată cu jubilația finală „Hristos a înviat !", noi cei ce le primeam darul am simțit cum această viață redată oamenilor reconfirmă ființa muzicii românești, capabilă a cuprinde marea iubire pacificatoare. Anulînd urile și fariseismul, Semnul Crucii împlinește din nou Minunea.

GRIGORE CONSTANTINESCU ■

Semnul crucii

„De la Nistru pîn'la Tisa"

Inaugurăm noua noastră rubrică de „revista revistelor" dar și a ziarelor și jurnalelor ce ne sînt *oferite* (pe acestea le comentăm cu *prioritate*) precum și a celor procurate de noi într-un moment de rară proliferare a literei tipărite.

Precizăm din capul locului că nu ne vom pr[illegible] programului politic al [illegible] parcurse. Vom glosa, corosiv, pe marginea caracterului lor gazetăresc, jurnalistic, ajutîndu-i (pe cei ce n-[illegible] rabdă] și curiozitatea noastră) să se familiarizeze cu pagini la care n-au acces, cu nume noi, cu inițiative insolite.

Nu dăm *note*, nu intenționăm să stîrnim mutile polemici ci ne vom mulțumi să încercam a realiza o (lipsită de pretenții) cronică a... cronicarilor clipei (așa vorbea Camus despre gazetari) ca de la inimă la inimă și *de la cerneală la cerneală*...

BASARABIA și BUCOVINA e o revistă ce apare la București ca organ al unei Asociații Mondiale (director Nicolae Lupan). Întîiia sa apariție oferă un dosar istoric Basarabia-Bucovina, evocări ale lui Eminescu și poezii ale autorilor de dincolo de Prut. O fotografie ni-l prezintă pe președintele Asociației într-o vizită la Vatican. Dialog :

N. Lupan : „Preasfinte Părinte, Binecuvîntează și Izbăvește de toate relele Basarabia și Bucovina de Nord !"

Papa Ioan Paul al II-lea : „Mă voi ruga...".

O excelentă revistă de poezie singura în țară pînă în acest moment) apare la Satu-Mare și se numește, firesc, POESIS. Cuprinde poeme de Grigore Vieru, Daniel Corbu, Dorin Sălăjan, Ion Ghiur ; traduceri din Baudelaire, Queneau și Guillevic ; exegeze de G. Vulturescu, G. Glodeanu, Alex Pimtescu.

Ținuta grafică este exemplară.

ZBURĂTORUL (Oneștl), dirijguit de colegul meu de școală, Gheorghe Izbășescu, e de asemeni o (mascată) revistă de poezie (L. Antonescei, I. Stratan, L.I. Stoiciu, N. Băcuț, Sever Avram) din care nu lipsește nici proza de calitate (Gh. Crăciun) sau eseul.

Sobră, densă, ocolind succesul facil, atractivitatea cu orice preț e și REVISTA NOUĂ de la Ploiești ce reactualizează tiparul clasic al unei publicații fondate de... Hasdeu în 1887. Numărul dublu (2—3) dedicat lui Nichita Stănescu cuprinde și cîteva inedite ale concitadinului nostru editori. Iată una :

For Alison

„Tu frumoasă ca apa
ce ești
de piatră mă faci
să-mi fie sete".

O lectură captivantă oferă ZIG-ZAG. MAGAZIN săptămînal independent (și bucureștean) condus de Ion Cristoiu. Remarcabilă echipa de reporteri (Mihaela Cane, Sever Avram, Paul Ioan Cruceană, Ion Barbu, Mirel Curea, Nicolae Mateescu. Un savuros pamflet de George Stănca îl are ca erou pe „tovarășul Hegheduș", un grupar de cultură miraculos conservat și în noua nomenclatură.

Cînd sîntem cu adevărat *maturi* ? Un răspuns l-ar oferi celebrul român Ion Ratiu care afirmă într-un interviu bogat în confesiuni : „Cert însă e că am ajuns la vîrsta de 72 de ani, astfel că sînt acum *relativ* matur..."

BARICADA (București, nr. 12) propune un jurnalist de rasă, Eduard-Victor Gugui, un posibil critic, Constant Călinescu, un serial extrem de picant al poetului Cezar Ivănescu („Carantina. Cum am declarat greva foamei") scris la temperatura „Blestemelor" argheziene și o contribuție privind soarta Uniunii Scriitorilor care pentru P. Bladchi-Bucovineanu ar însuma toate relele lumii. Se nutrește convingerea că Societatea Scriitorilor va deveni curînd cea mai reprezentativă asociație profesională a scriitorilor români", de unde deducem că Bucovineanu își va lăsa pe drumuri...

RÎSUL LUMII (Deva, nr. 2) se vrea „[illegible] umoristic și nu numai". Titlul ingăduie persiflările cele mai ieșite din [illegible] dar se [illegible] în organul P.M.M.B.S.L. ce înseamnă Partidul Pentru Mai Mult Bun Simț și Înțelepciune. *Tractorul* ar fi un actor cu mult trac, *poporude* o rudă cu papa, *coțofenci* mare etc.

Humor are OBLIO (București, nr. 6), o revistă scrisă cu simțul „pieței", oportună, slujită de condeieri versați. Oblio face politică în general, dar excelează în politichie... sexuală. Rubrica „Anunțuri sentimentale" s-ar putea să-i aducă mii de abonați. Și abonate fiindcă mai ales fetele tip să se mărturisească sincer, pînă la rosirea hîrtiei care nu e de turnesol ! De-o pildă Mariana R. de 17 ani. Ea s-a îndrăgostit de „cîțiva revoluționari" dar e deceptionată de faptul că aceștia „nu prea se pricepeau să facă dragoste", drept care speră să cunoască de acum înainte „cît mai mulți tineri" fiindcă „viața este [illegible]" iar „SIDA este o [illegible] pentru speriați [illegible]". O altă preteniță a grației (21 de ani) a avut „[illegible] chiar dacă numai de o noapte" și speră să mai aibă, dorindu-și în plus „scrisori excitante cu *mireme de sex*". O altă alta (18 ani) : „Am șinii prea mici. Băieții cu care am făcut dragoste mi-au spus că trebuie să mă antrenez mai mult". Pentru Angela I. (22 de ani) „sexualitatea este ceva la fel de firesc ca guturaiul sau ca statul la coadă" (!!). Angelica Angelă întreabă dacă e cuviincios că atunci cînd „să spun lucrurilor pe nume, pe numele lor care nu se află în dicționare. Credeți că e bine, că e frumos să șoptești cuvinte din acelea interzise atunci cînd faci amor ? Mie îmi place chestia asta"...

FRONTUL (Ploiești, nr. 2) e consacrat Zilei femeii, vorbește de moralitate(dar în comert) însă nu are o rubrică de sex ! Are însă, lăsînd gluma, un excelent publicist : Petre Țurlea.

Bine făcută e revista COLIBRI (București nr. 2) ce are pagina întîi o față cu ochii oblici dar... bine făcută și pare scrisă în întregime de poeții Florentin Popescu și Ileana Paloda.

SCORNEALA (nr. 1 ; nu se indică locul unde apare dar e de presupus că acesta nu e Scornicești) e o „foaie cu tiraj mare de opinii, democrată și independentă de orice culoare politică ; deși apolitici, ne declarăm de centru pentru a ne fi mai ușor în a supraveghea extremele. Texte plăcute, nebeliccase. Humorul e antebelic.

Ușor vetustă îmi pare și TÎRGOVIȘTEA (nr. 1) dragă inimii mele, revistă cucerind prin sobrietate și discreție. Semnează Ștefan Ghilimescu, Răzvan Petrescu, Mihail I. Vlad, ba chiar și un Jan Lăncrănjan. Transcriu frumoasa „Miorlică" a poetului Vlad :

„Noi nu avem alte neamuri
În ceruri.
Decît un cioban
Cu turmă de stele
Care le mînă
Nemurirea
Peste moarte".

Și o revelație SECUNDA (București, nr. 1) scrisă de Eugen Chirovici, Nicolae Mateescu și Denis Dinulescu. Spre a nu risca întîrzierea la modă : „Cine ești dumneata, dominule ?", cei trei se explică precis, ca la cadre. Dinulescu : „Sînt un tip înalt 204 cm. Joc multișah. Barbă, părul, mustața, nasul, negre. Citesc foarte mult, autorul preferat fiind Vasile Băran, iubesc sportul, adică joc cu plăcere baschet, oină, rugbi, tenis de masă, polo, hochei, fac schimb de postere, color, evident, discut metafizică, sociologie, filozofie, am cu cine da nu spun, mă interesează civilizațiile dispărute sau mai bine zis civilizația dispărută din comerț și de-alurea, am mașină de scris electrică...". Și tot ei : „Sînt un tip scund, 120 cm. La așa înălțime, așa greutate, 140 kg"...

Profesioniști ai condeiului sînt și cei ce fac să apară GAZETA DE SUD (București, nr. 1) ce se citește cu plăcere chiar de nu prea înțelegi despre care Sud e vorba. Eseuri politice (Petre Domșa, Paul Dugneanu, Hristu Cândroveanu), o savuroasă „Cronică de talcioc" (T. Gherman), o poezie de Miruna Mureșanu, ba chiar și un text de Mircea Eliade se văd puse în umbră de un savuros... Simeon !

GHEORGHE TOMOZEI ■

Efectul de ecou necontrolat

În memoria eroilor

Și la Timișoara s-a înălțat o troiță în memoria Eroilor Revoluției. Orașul-martir ca și întreaga Românie, nu-i uită pe cei care și-au jertfit viața pentru a ne salva de teroarea comunismului (fotografie de **Dan Florea**).

Cine se sperie de cruce?

În parcul Herăstrău, între pavilionul H și restaurantul Miorița, s-a instalat unul dintre primele monumente insolite: o cruce, înaltă de 5 metri și cîntărind două tone, acest monument de artă reprezintă darul pe care l-a făcut poporului român Galicia (Spania). La început, au fost voci care propuneau amplasarea sa prin Parcul Tineretului „mai la umbră". Bunul simț a învins însă. În sfîrșit, într-un loc public, un semn de care nu se mai sperie nimeni! (fotografii de **Gabriel Bugnar**).

Conservați și încruntați

Păstrați în depozitele Casei Scînteii, cei doi corifei de bronz par a spune: „Tot democrația noastră originală va deveni reală. Vorba lui Hegel — nimic nu este real dacă nu umblă ca o stafie prin Europa" (fotografie de **Gabriel Bugnar**).

Festivalul „Lucian Blaga"

Festivalul „Lucian Blaga" se află la cea de-a zecea ediție. Iată pentru ce încercăm în anul acesta o reîntîlnire cu Blaga necenzurat, tocmai pentru a descifra împreună tainele acestui fenomen unic în cultura românească. Manifestările culturale se vor desfășura în perioada 6—9 mai 1990 în localitățile SEREȘ, LANCRĂM și ALBA IULIA. Dintre acestea enumerăm: sesiunea de comunicări „Lucian Blaga — integritate spirituală", concursul de creație „Laudă semințelor celor de față și-n veci tuturor", un recital extraordinar de poezie blagiană cu participarea unor remarcabili artiști profesioniști, o expoziție de artă plastică reprezentativă, inaugurarea unei expoziții permanente „Lucian Blaga — viața și opera" într-un local nou.

Pagină realizată de CONSTANTIN DUMITRU ■
MIRCEA POPP ■

Alegerile anticipate de Florii

Dintre toate florile, de Florii a ieșit în alegeri trandafirul (fotografie de **Silviu Stan**)

Nu e independent!

Domnul Mihai Lupoi afirmă că, după ce a ieșit din guvern, a devenit independent. Nu este adevărat. Iată-l lîngă lupoaică! (fotografie de **Paul Agarici**).

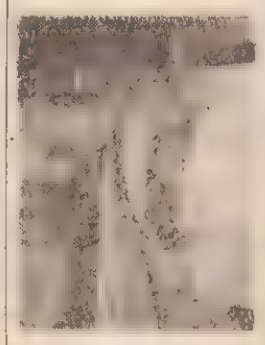

Teroriști în catacombe

Sînt în continuare teroriști în subsoluri ascunse! Mai exact, în subsolul II al Muzeului României, se află încă marele terorist Iosif Visarionovici Stalin. Echipamentul de camuflaj (destinat să-l protejeze, bănuim) nu reușește să-l camufleze. Oare de ce-o fi păstrat? L-o fi așteptînd pe Vladimir Ilici? Sau, pur și simplu, își reface forțele pentru ca, într-o bună zi, să iasă cu pistolul în stradă? (fotografie de **Gabriel Bugnar**)

Caricatură de **Horia Popp**

Anchetatorul Stark

Miercuri seara, la ceasuri din noapte, domnul Alexandru Stark a prezentat Partidul Național Liberal, în cadrul Tribunei Electorale a televiziunii, într-un mod incalificabil. A fost nu o emisiune onestă, în sensul promovării ideilor democrației, ci o anchetă abruptă care, sub pretextul **întrebărilor incomode** a izbutit să devină un adevărat panoramic al insolenței. Ca să fie limpede ce cale a ales domnul anchetator Stark pentru a discredita niște oameni care nu dovedeau alte vini decît pe aceea că erau bine îmbrăcați, că aveau o rostire extrem de civilizată și că toată elocvența lor a fost pusă în analiza unor probleme reale ale societății noastre, e suficient să spunem că dumnealui nu și-ar fi permis niciodată să procedeze astfel, șmecherește și de la distanță — de la distanța unei exagerate încrederi în sine — dacă ar fi avut înainte conducătorii, să zicem, ai F.S.N.-ului. Păcat că domnul Stark depune atîtea eforturi ca să piardă într-un ceas stima pe care a dobîndit-o, pe merit, într-o viață de gazetar cultivat și cu har. (**Tudor Octavian**)

Publicație rebusistă particulară

La Timișoara a apărut prima publicație particulară rebusistă din România, intitulată COCKTAIL ENIGMA. Proprietarii publicației sînt: Radu Dimeca, Oscar Manto și Silviu Ioan. Dar, de fapt, inima și sufletul acestei reviste este cunoscutul rebusist Oscar Manto, coordonatorul ei, avînd alături de el în colectivul de redacție pe Corneliu Raia și Gheorghe Crișan.

Realizatorii publicației doresc — după cum precizează în cuvîntul de deschidere — ca prin apariția ei să aducă nu ceva nou în sfera enigmisticii și a cuvintelor încrucișate, ci să completeze lista și așa destul de săracă a publicațiilor de acest gen (Adrian Mitu).

Altă destinație

Clădirea din Str. Batiștei nr. 24 A găzduia o unitate alimentară pentru nomenclatura p.c.r. Nu știm ce destinație i se hărăzise după revoluție sau ce nomenclatură o viza. Cert e că, în urma unor ample demonstrații, Asociația „21 Decembrie" are acum, aici, sediul central (fotografie de **Gabriel Bugnar**).

De la comunism încoace

Prezentînd numărul trecut al revistei „Flacăra", gest pentru care mulțumim, TVRL a menționat că pe prima noastră pagină scria: „16557 de zile a durat Sănătămîna Patimilor românești", adăugînd că știu ei, redactorii noștri, dacă au socotit bine. Vă propunem să ne verificați: cîte zile au trecut de la 23 august 1944 la 22 Decembrie 1989? (**M. P.**).

Schimbarea culorii

Așa arătau, adică albe, frumoasele ouă roșii pe care le ținem acum în mîini, în zile de Paști. În timp ce roșii erau cei care ne vînau înainte tocmai pentru că roșeam ouă de Paști. Acum, problema e cît de repede se vor albi cei care erau roșii. Și dacă se vor albi toți. (fotografie de **Gig. Moțoianu**)

Bobîrnac

O nouă spaimă

Am auzit că securitatea s-a desființat. Cu mine însă se întîmplă un lucru ciudat; vechea spaimă că mi-ar putea face vreun rău ceva ce există era mult mai ușor de suportat decît noua spaimă că răul mi l-ar putea face ceva ce nu există.

TRAIAN FURNEA ■

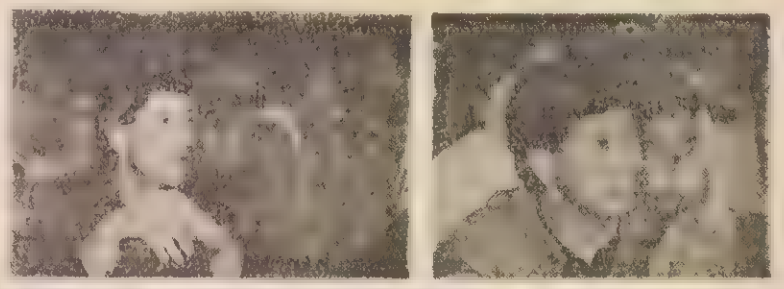

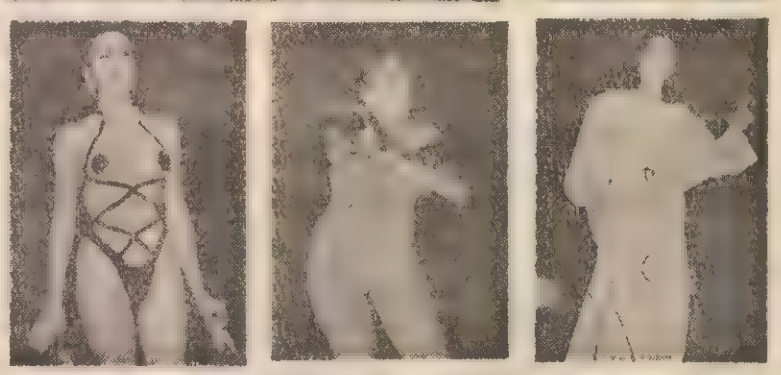

Avanpremieră pentru Miss-Bis

Pînă cînd un concurs de frumusețe va fi organizat de „FLACĂRA-BIS", desemnarea frumuseților la nivel de fotbal și Dunărea reprezintă utile repetiții. Iată cum arată cîteva protagoniste învăluite de privirea expertă a profesioniștilor și perplexitatea amatorilor (fotografii de **Gig Moțoianu**).

Către revista „Flacăra"

Vă rugăm să inserați următorul anunț :

Pe data de 03.04.1990, la București, a fost înființată ASOCIAȚIA PAN-EUROPEANĂ a INTELECTUALILOR DIN ROMÂNIA (A.P.E.I.R.) — printre membri fondatori aflîndu-se :

— Academ. prof. Caius Iacob, prof. univ. Gabriel Țepelea, conf. univ. Radu Vasile, Marin Bucur, istoric literar, Radu Vlad istoric, Rey Ștefan cercetător inginer ș.a.

Dintre obiectivele asociației menționăm :

— punerea în valoare a intelectualității române sau de alte naționalități conlocuitoare marginalizate sau ignorate de regimul comunist ;

— reluarea tuturor legăturilor cu marile centre europene, prin schimburi de materiale și idei, documentații, specializări, burse de studii și doctorate ;

— pregătirea tineretului în vederea formării unei intelectualități de înaltă ținută și prestigiu universal.

Asociația va da în curînd revista „OCCIDENT 16—22 TIMIȘOARA—BUCUREȘTI".

Asociația a luat legătura cu centrele universitare tradiționale în România : Cluj, Iași, Timișoara pentru a adera la obiectivele asociației sau pentru redactarea unui program propriu și stringerea legăturilor cu orice altă asociație cu idei asemănătoare din țară.

Asociația declară că aderă la platforma-program elaborată de Timișoara.

Orice alte informații pot fi luate de la secretariat prin Radu Demetrescu, telefon 87.55.12.

PREȘEDINTE
conf. univ. dr. RADU VASILE

PUNCT OCHIT PUNCT LOVIT

Domnul de azi – tovarășul de ieri

La C.A.P. „Ogorul", comuna Pecica, județul Arad, în locul vechilor despoți au venit la putere alții, iar apolierea oamenilor de dreptul lor la pămînt continuă. „Încerc să vă scriu — afirmă Bucur Rozalia — pentru a ajuta o consăteancă, femeie văduvă, în vîrstă, care, se prea poate ca, datorită unor maniere ceaușiste ce mai domină în gîndirea specialiștilor de la noi, va muri cu dreptatea în mînă".

Pe scurt, în urmă cu 5 ani, Rozaliei Fekete îi este luat în mod abuziv un teren intravilan de către C.A.P. „Ogorul", sau, mai bine-zis, de președintele acestuia, Nicolae Vasilescu. După 22 decembrie acesta este alungat de la C.A.P., în locul său fiind ales un nou președinte.

„Femeia — mi se scrie — crezînd cu naivitate că acum i se va face dreptate, s-a adresat cu o cerere conducerii cooperativei, cerînd să i se elibereze terenul asupra căruia are drept de proprietate. Prin adresa nr. 83/2.II.1990, semnată de președintele ing. Nicolae Băguț, i se comunică faptul că, începînd cu 1 martie 1990, C.A.P. va elibera terenul. Femeia a crezut în cele scrise pe hîrtie. S-a alarmat doar cînd a văzut că pe terenul ei C.A.P.-ul a început să pregătească răsadnițe. Șeful fermei, Pavel Sedlak e alungă cînd protestează și folosește cuvinte pe care nu-mi permit să le reproduc, deși domnul inginer are facultate și stă de vorbă cu o femeie care ar putea să-i fie cel puțin mamă, dacă nu și bunică. Femeia s-a speriat, a plecat cu capul plecat, a văzut că domnul de stat e tovarășul de ieri. La ce se poate aștepta lumea din partea unor asemenea oameni care nu-și respectă nici măcar propriile semnături, întărite cu ștampile oficiale ?".

„Sîntem ceea ce mîncăm"

În urma articolului „Mîncarea gătită la soare" din 1 februarie 1990, mai mulți cititori ne-au solicitat unele lămuriri. Printre acestea, dl. Victor Luca din Sascut ne-a rugat să publicăm metoda folosită pentru încolțirea grîului (valabilă, de altfel, pentru oricare altă sămînță uscată care și-a păstrat germenul și nu a fost tratată cu ultrasunete care distrug viața din bob.)

În privința cantității necesare unei persoane, pentru o zi, (ținînd cont și de principiile de bază ale homeopatiei), volumul unei cutiuțe, în care se vinde „de obicei, vitamina C în farmacii, este de ajuns (circa 20 gr.).

Cantitatea de grîu stabilită de fiecare din noi, se varsă într-o farfurie întinsă sau pe o hîrtie curată și se curăță de gunoaie și de toate boabele sparte. Apoi, seara, se pun la înmuiat într-un pahar sau borcan de iaurt curat, nivelul apei trebuind să depășească cu circa 2 cm nivelul boabelor de încolțit deshidratate. Se lasă astfel pînă a doua zi dimineața, cînd boabele se spală în 2—3 jeturi de apă rece de la chiuvetă, printr-o sită de ceai sau tifon, pusă pe gura paharului sau a borcanului. Boabele se scurg apoi de apă și se lasă astfel în borcan pînă către prînz, undeva în bucătărie, la temperatura camerei. La prînz se mai spală o dată și se lasă tot fără apă. Seara se mai spală din nou, se scurg de apă și se lasă pînă a doua zi. În aceeași seară, însă, se va porni un al doilea borcan de grîu. Primul borcan cu semințe, pornit ieri, va fi mîine dimineață gata încolțit și bun de folosit. Al doilea borcan, pornit seara, va fi gata poimîine dimineața. Cantitatea pentru o zi se împarte la cît mese am stabilit. Dacă persoana stă toată ziua acasă, grîul încolțit se va ține undeva la rece (frigider, pivniță, sau pe jos în cămară la întuneric). Dacă persoana are de umblat peste zi, va lua cu sine borcanul de semințe (pe care le va reașeza cu apă rece, folosind degetele mîinii drept sită de scurgere).

AUREL SIMIONESCU

Dreptul la opinie

Referitor la articolul apărut în Flacăra nr. 12 din 21 martie 1990 intitulat : „Avem nevoie de gardă financiară", doresc a-mi exprima cîteva opinii.

La ora actuală au proliferat o serie de indeletniciri și producători care „oferă" pe piața neorganizată și necontrolată o serie de produse a căror calitate, fiabilitate și mai ales salubritate pot agresa sănătatea publică, dacă această stare nu va fi controlată, urmărită și dirijată de un organism de stat investit cu o legislație puternică care să garanteze atît apărarea intereselor statului cît și ale cetățeanului.

Gîndesc că acest organism cît și Legea care va consfinți existența acestuia, drepturile și îndatoririle lui sînt necesități autentice și nu trebuie așteptat să termine privatizarea economiei și apoi să meditățm la nașterea unui asemenea organism.

Sînt la ora actuală mai multe organisme de control care acționează fiecare separat pe domeniul său de activitate și nu rareori se întîmplă ca, în aceeași unitate economică să se întîlnească în aceeași zi și chiar oră, două sau mai multe organe a căror activitate parțial se suprapune.

La ora cînd raporturile dintre formele de proprietate vor fi în favoarea celor de tip privat, consider că un asemenea organism ar trebui să acționeze ca un întreg, să cuprindă în verificare toate problemele.

Acest lucru impune ca „inspectoratul de stat" să fie un specialist multilateral, un bun cunoscător al legislației pe toate domeniile ce caracterizează sfera producției, circulația produselor și comercializarea acestora.

Pot recomanda ca o sursă sigură de cadre cu profil tehnic fostul Inspectorat General de Stat pentru Controlul Calității Produselor și Serviciilor, desființat prin revoluție chiar înaintea securității.

ing. TIBERIU MEȘTERU

Veniți de dați lumină!

Se dovedește, dacă mai e nevoie, că și povestea cu încheierea electrificării satelor a fost o gogoriță, ca multe altele. Iată ce ne scrie Minuță Cocoloș din satul Plopoașa, comuna Todirești, județul Vaslui : „Acest sat nu a fost și nu este electrificat. Copiii noștri învață în continuare la lampă cu petrol, iar noi, gospodarii, ne chinuim cu treburile zilnice, neputînd beneficia de utilaje sau obiecte de uz casnic electrice, din lipsă de curent. Pentru a ști și noi cîte ceva din ce se întîmplă acum în țară, străbatem zeci de kilometri să privim la televizor la cîte o cunoștință. Am încercat și în vechiul regim să ni se tragă lumină, dar nu am reușit să rezolvăm ceva. Odată cu victoria Revoluției din 22 Decembrie și cu speranța unei vieți mai bune am apelat la domnul Marian Enache, președintele Frontului din județul Vaslui, dar fără nici un rezultat."

Trăim cu adevărat, după atîta amar de ani, sfintele sărbători ale Paștelui. Este momentul, domnilor, să veniți să dați lumină !

Pagină realizată de LIANA TATOS

Se face reclamă gratuită pe pereți

Banca de idei

Deoarece actualul guvern n-a făcut aproape nimic pentru oamenii de rînd, am și eu ceva de spus. În anul 1985 mi-am cumpărat un apartament proprietate personală cu gigantica sumă de 200.000 lei, bani pe care numai fiul lui n. c. ar fi putut să-i aibă, așa că am luat credit de la stat. Ce mă nemulțumește este că dobînda se ridică la aproape 40.000 lei, sumă frumușică pe care statul o cîștigă de la noi. Oare nu e cam mult ? Se spune ca oamenii muncii să-și cumpere apartamente. Eu n-aș îndemna pe nimeni, știu ce înseamnă, că am trăit-o pe propria-mi piele. Pînă în anul 1981 un apartament cu trei camere costa 110.000 lei și nu 200 000. Măcar să se revină la vechea sumă. Am 39 de ani și 22 de ani de forjă. Eu știu că-mi fac datoria la locul de muncă, de ce alții — din conducerea țării — să nu facă la fel, să ajute oamenii aflați în nevoi. Nu vrem nici milă, nici pomană, cu toate că banii nu ne ajung, dar sîntem cetățeni ai României libere. (Neacșu Ion)

Dreptul la replică

Urmare articolului, „Parti-Tax" apărut în revista dumneavoastră din data de 14.02.1990, vă comunicăm următoarele : Conducătorul taximetrului 1. B. 47392 este Dima Nicolae și își desfășoară activitatea în cadrul autobazei „Glucoza". Din articolul apărut în ziar reiese faptul că discuția cu conducătorul auto este de dată recentă. Verificînd aspectul, se pare că faptele evidențiate de domnul ziarist Eugen Negrea au fost consemnate în luna noiembrie 1989. Vă asigurăm, totuși, de efortul deosebit pe care-l face Consiliul de administrație împreună cu reprezentanții Sindicatului Liber al conducătorilor auto pentru disciplinarea personalului de bord și, implicit, pentru creșterea calității prestației către populație.

Director ITB,
BUNEA VALERIU
Șef B.P.I.P.
CHIRA ION

N.R. Faptele au fost consemnate în februarie. Poate că era o asemănare cu noiembrie.

Poșta redacției

Naidinescu Maria — Timișoara, Cordos Octavian — Ploiești : Televiziunea a promis că, în momentul în care dl. Mudava se va stabili (la Brașov sau în altă parte) și-și va relua activitatea, va face publică această veste. Deci... răbdare încă ● **Daraban D. Ioan — Roman** : Ne-ați trimis niște liste cu titluri de poezii. Cum puteți să spuneți : „Și de poezii". „Tot de poezii" ?! „Nu cred că trebuie să apelez la forurile de poliție și justiție pentru editare-publicare-finanțare-retribuire în condițiile actuale de democrație și în cultură poetică...". Asta e o amenințare ? Apelați, dacă vreți, dar nu ne mai trimiteți nici „un set". ● **Dănilă-Mureșan Elena — Ardeal** : Am înțeles că ați vrut să ne păcăliți de întîi aprilie, dar nu ați reușit. Nu puteți fi profesoară. ● **Mihai Nicolae — com. Agăș (Bacău)** : Am trimis scrisoarea dv. Asociației Naționale a Veteranilor de Război, București, sector 1, str. Cobălcescu nr. 28. Dacă credeți că vă folosesc, iată și telefoanele asociației : 14 35 62, 16 63 58 ● **Draghia Valeria — com. Ciolpani (S.A.I.)** : 1) Nu aveți obligația de a vă schimba domiciliul în comuna Ciolpani, ci numai aceea de a vă stabili reședința în această comună. 2) Legea 1/1985 privind stabilirea contribuției în bani și în muncă a fost abrogată. 3) Pentru reîncadrarea în muncă în urma pensionării de invaliditate urmează să vă adresați Oficiului forțelor de muncă al Sectorului Agricol Ilfov ● **Rădulescu Oana — Baia Mare** : Sigur, mai sînt și alte inițiative. Iată una dintre ele. Asociația culturală „Pro Basarabia și Bucovina" a deschis la C.E.C. un cont curent nr 45 11 09 84 sector 2 București. Agenții de conturi organizații, pentru depunerea cotizației de membru, care se poate efectua la orice agenție C.E.C. din țară. Sediul central — București, str. Alexandru Donici nr. 32, sector 2, telefon 19 31 26.

REGHINA VÂRVICI

Publicitate „Flacăra"

Nu numai fotbal

Deși s-au jucat abia 22 de etape (ne cerem scuze, însă scriem rîndurile de față înaintea etapei 23 din motive de sărbători creștinești), peste Campionatul Diviziei A de fotbal pare a se fi pogorît amurgul. În frunte s-au plasat cele două echipe „istorice", **Dinamo** și **Steaua**, la care s-a adăugat și **Universitatea Craiova**, pînă nu demult marginalizata. Un sondaj de opinie, oricît de eterogen ar fi, cu subiecți între 7 și 90 de ani, n-ar putea spune mai mult decît o face clasamentul **Dinamo** și **Steaua** au tras și trag încă mult pe poartă. După etapa 22, nu e o aluzie la cunoscuta revistă condusă de antrenorul Stelian Tănase, **Dinamo** a ochit țintele în plus de 7 ori față de **Steaua**. Celelalte echipe nu au altă cale decît să se constituie într-o opoziție care să încerce să mai reducă din avantajul confortabil cu care se va cîștiga campionatul. Carteluri în fotbalul nostru au mai existat, echipele independente putînd fi numărate pe degete. În general, acestora le-a mers prost, fiind șamantate mai tot timpul cu retrogradarea. Sperăm că obiceiul a fost dat uitării, nefiind admis de uzanțele democratice.

Echipele din eșalonul fruntaș ne exprimăm astfel pentru a demonstra că șabloanele de exprimare de dinainte n-au dispărut) au devenit obiectul unei îngrijorări. Trei cartonașe roșii, din care cel mai cu urmări a fost internarea în spital a craioveanului Mănăilă, și alte nenumărate galbene duc cu gîndul la indisciplina și mai ales la constatarea că toți cei care joacă fotbal nu au înțeles pe deplin frumusețea acestui sport și cam ce se așteaptă de la el. Libertatea exprimării opiniei trebuie să se facă în limitele fair-play-ului. Avem nevoie de liniște mai mult ca oricînd, lansează chemarea un cunoscut cronicar sportiv de la **Tineretul Liber**, inspirîndu-se din atmosfera politică, actuală, credem noi.

Și pentru că, vrem, nu vrem, tot la politică ajungem, constatăm că guvernul se inspiră din practicile regulamentare ale fotbalului. Ministrul adjunct al culturii a fost admonestat. Asta e cam totuna cu a primi un cartonaș galben și ne-am întrebat ce ar fi trebuit să facă pentru a-l primi pe cel roșu. În fotbal, am auzit să demisioneze antrenori, directori de club, președinți de federație, dar nu fotbaliști. Domnul Dan Petrescu nu este fotbalist, așa că are posibilitatea să rezolve diferendul dintre dînsul și guvern printr-un gest bărbătesc, adică să fie propriul său arbitru.

Înainte de semifinalele Cupei României, un eveniment fotbalistic de primă mărime a fost concursul de frumusețe care a dus-o pe... în premieră, cîștigătoarea acestuia : Miss Fotbal și Miss Dunărea. Deși pentru primele locuri cîntă muzica mai tare, să recunoaștem că întregul lot, cu rezerve cu tot, a fost la înălțime. Cenușela Anghel din București și Adela Marian din Cluj sînt cu siguranță două tinere care își vor schimba numele foarte repede.

Să revenim de unde am plecat, semifinalele Cupei, de data asta nu sub egida „Dacadei", ci simplu, sub semnul luptei sportive. **Petrolul — Steaua 0—3**, cîștigătorii jucînd fără Lăcătuș și Hagi și **Dinamo — Universitatea Craiova 4—3**, după prelungiri și departajare prin lovituri de la 11 metri. Dacă în prima semifinală rezultatul a părut că nu stă sub semnul îndoielii, în cea de-a doua ați văzut și dumneavoastră ce s-a întîmplat. Cei care așteptau filmul Iisus din Nazaret, oferit cu amabilitate de Ambasada Italiană telespectatorilor români, au fost nevoiți, le plăcea sau nu, să mai asiste la prelungiri și la loviturile de la 11 metri. În această fază, s-a întîmplat exact ceea ce era firesc să se întîmple. Cei cu experiență de viață mai bogată au bănuit că va rata cine nu gîndești. Gică Popescu, să ne scuze pentru diminutiv, cel mai bun fotbalist român al anului, n-a reușit să bage mingea în poartă într-un moment cheie. S-a mai întîmplat și la case mai mari, unii reproșîndu-i și acum lui Dobrin o astfel de nereușită.

Păcat. Finală **Steaua — Dinamo** am mai văzut și se știe că omul se satură și de bine. Universitatea Craiova va trebui să se mulțumească deocamdată cu participarea la Cupa UEFA.

Pe lîngă cîștigul spectacolului fotbalistic propriu-zis gustat de cei 40 mii de spectatori ai cuplajului de pe stadionul din Vergului, unul mai important nu se pare a fi cel al revenirii la cuplajele organizate odinioară în fiecare săptămînă, la redarea celui mai mare stadion din Capitală meniri sale firești. Mai rămîne să aducem în București Hipodromul de trap și galop. Or, și pentru alita lucru trebuie să așteptăm rezultatul alegerilor din 20 mai și luarea de pe umerii guvernului a cocoașei care se numește provizorat ?

Pentru a se putea cît de cît consola pentru ratarea loviturii de la 11 metri, Gică Popescu, laureatul revistei **Flacăra**, este invitat la redacție să-și primească diploma și mai ales premiul. Premiul i-a fost acordat pentru că merită. Noi continuăm să credem în propria noastră motivație.

OPREA GEORGESCU ■

Bled '90

În Slovenia la Bled, acolo unde și-au impus numele de glorie prin participarea la turnee de mare răsunet campioni ai lumii precum Alexandr Alehin, Mihail Tal sau mai apoi Robert Fischer, anual, se desfășoară un interesant festival șahist reunind în sistem „open" jucători de pretutindeni în turnee masculine, feminine și de veterani, stîrnind interesul și prin scurte întreceri la șah rapid și blitz. Anul acesta prin tradiție s-a ajuns la ediția a XI-a, festivalul atingînd și un record de participare : 162 șahiști. Dacă în edițiile precedente jucătorii invitați din străinătate se numărau pe degete, de această dată organizatorii au asistat la o adevărată „invazie" de jucători sovietici (34 șah.și și 10 șahiste), deplasarea și sejurul fiindu-le înlesnite de agențiile de turism iugoslavo-sovietice. Prezența lor în turnee, pe lîngă faptul că au ridicat valoarea confruntării, a eliminat și șansele în obținerea de locuri fruntașe..

În „open"-ul masculin s-au aliniat la start 110 concurenți (34 sovietici, 5 români, Theodor Ghițescu, Nebojșa Ilijin, Gheorghe Candea, Gruia Călinescu și Nicola Alexandru Mircov, 4 austrieci și 2 italieni), dintre aceștia 28 jucători fiind purtători de titluri F.I.D.E. (5 mari maeștri: Șveșnikov, Abramovici, Țeitlin, Ghițescu, Raicevici). Favoriții Elo ai întrecerii erau, desigur, Rustem Dautov (2 560, maestru internațional care așteaptă confirmarea titlului de mare maestru) și Evgheni Șveșnikov (2 515, mare maestru), care aveau de întîmpinat pretențiile de foști învingători în edițiile precedente ale lui Brașko Abramovici (2 495) și Vladimir Raicevici (2 460). Încă din prima rundă nu au lipsit surprizele. Dautov a fost învins de Serghei Beșukov (U.R.S.S.) — un maestru fără coeficient Elo. În a doua zi a concursului a fost rîndul lui Șveșnikov să piardă, cedînd la cand.datul de maestru iugoslav Vladimir Ivanricl (2 300) ! Așa s-a făcut că după cinci runde în clasament conducea autoritar localnicul Rudolf Osterman (FM— 2 335) cu 5 puncte. Și în continuare lupta a rămas deschisă : favoriții și-au revenit, s-au mai impus Iurl Piskov (IM. 2 445), Aleșa Grosar (IM. 2 345), ultima partidă avînd darul să decidă clasamentul final. În mod surprinzător Grosar l-a învins în apărarea siciliană chiar pe teoreticianul sistemului, pe Șveșnikov. Lucrurile s-au petrecut astfel : **GROSAR — SVEȘNIKOV** 1.e4 c5 2. Cf3 Cc6 3 d4 c:d4 4.C:d4 e5 5.Cb5 d6 6. C1c3 a6. 7.Ca3 b5 8. Cd5 Cce7 9.c4 C:d5 10. e:d5 b:c4 11.C:c4 Cf6 12.Ne3 Tb8 13 a4 Ne7 14.Ne2 00 15. 00 Nb7 16. Cb6 Ce4 17.a5 f5 18.f3 f4 19.f:e4 f:e3 20.Dd3 Ng5 21.T:f8 D.f8 22.Tf1 De7 23.Ng4 Rh8 24.g3 Nh6 25.N: g6 26.Tf7 Dg5 27.De2 Ng4 28 Rg2 h5 29.h4 Dh6 30.Rf3 g5 31 D:e3 g4 32 Re2 Dg6 33. Rd3 Nc8 34.T:g7 R g7 35. N:c8 Df6 36 Dg5 D:g5 37.h:g5 Rg6 38 Re3 R g5 39.Rf2 h4 40.g:h4 Rf4 41 h5 ! 1:0. Prin această victorie A. Grosar și-a întregit numărul de puncte, dar și coeficientul Bucholz. Multiplele peripeții apărute pe eșichiere au dus la următorul clasament final : 1—2. Grosar (Iugoslavia), P.skov (U.R.S.S.) 7,5 p, 3. Landa (U.R.S.S.) 7 p, 4—9. Osterman (Iugoslavia), Harlov (U.R.S.S.), Abramovici (Iugoslavia), Alterman (U.R.S.S.), Raicevici (Iugoslavia), Țeitlin (U.R.S.S.) 6,5 p, ...**Ghițescu (România)** 6 p, ...**Ilijin (România)** 5,5 p ...**Călinescu (România)** 5,5 p, ... **Mircov (România)** 5 p, ...**Candea (România)** 4,5 p.

În turneul feminin favoritele Elo erau Elena Zaiat (2 335), Firuza Velihanli (2 270), Elena Sedina (2 250) și Elena Harkova (2 245) — toate din U.R.S.S., replica jucătoarelor care s-au impus în ediția precedentă, marile maestre Margareta Mureșan și Milunka Lazarevici, fiind așteptate. Printr-un joc prelungit, de uzură, jucătoarele sovietice s-au impus în clasamentul final, făcînd dovadă de mare ambiție și, mai ales, de tehnică exemplară în poziții foarte simple. La egalitate s-a încheiat derby-ul concursului dintre Șafranska (2 200) și Grabuzova (2 110) în partida susținută în runda a VI-a, la fel cum la egalitate de puncte :7,5 p. s au situat pe locurile 1—2 în clasamentul final Clasamentul a fost următorul (în ordinea coeficientului Bucholz) : 1—2. Șufranska Grabuzova (ambele U.R.S.S. **7,5 p, 3. Sedina (U.R.S.S.) 6,5** 4.—5. Grinfeld, Velihanli (ambele U.R.S.S.) 6 p, ...**Mureșan (România)** 5 p, ...**Călinescu (România)**, 4 p, , 36 participante.

În întrecerea veteranilor s-a stabilit următoarea ierarhie : 1. Vavpetici (Iugoslavia) 9 puncte, 2 Stoecki 7,5 p, 3—4. Schild (ambii Austria) Stolme 5 p, 5—7 Ursic Stonet și Ivetic (toți Iugoslavia) 5 p, 16 participanți.

MARGARETA MUREȘAN ■

Știința Craiovei

„Știința" a ratat ocazia de a juca în Cupa Cupelor. Căci dacă prindea finala, aproape că nu mai conta rezultatul meciului cu „Steaua". Nu știu de ce, dar parcă tot „Steaua" o să fie campioană, așa că ea jucînd în Cupa Campionilor... N-a fost să fie. Adică n-a fost să fie de data aceasta.

Ce-a fost să fie e mai important. Adică procesul de demolare a Craiovei pentru consfințirea unui nou „centru civic" al fotbalului românesc s-a cam încheiat. „Steaua" și echipa care sperăm să se numească „Unirea Tricolor" după ce se-nchelie participarea sa în Cupa Cupelor (poate se-nchelie cu cîștigarea Cupei) n-or să mai „arbitreze" (să sperăm !) destinul celorlalte echipe, înfruptîndu-se cam fără rușine din munca altora. Prima cîștigătoare ar fi Craiova pentru că are jucători foarte buni și, trebuie s-o spunem, pentru că are cei mai buni spectatori și suporteri.

Fiecare ține cu cîte o echipă (cam cum se-ntîmplă și-n campania electorală), dar cu Craiova au „tunc" cineva. Craiova e iubită (cam cum n-ar trebui să se-ntîmple-n campania electorală, căci politica se face cu calculul nu cu dragoste : altfel, sîntem cam sătui de „cel mai iubit" etc.). Deci, la anu' cînd Craiova și Rapidul(ul și F.C. Argeș și Petrolul și „U" Cluj și „Poli" Timișoara și alte echipe chiar vor exista, ne vom bucura că avem fotbal și echipe care nu (prea) vînd și cumpără meciuri, care nu sînt terorizate. Arbitrilor nu li se va ridica permisul de conducere dacă au fluierat de capul lor, nu li se vor bloca pașapoartele (c-o să aibă toată lumea), rudele jucătorilor nu vor fi anchetate în cazul că respectivii jucători nu se transferă unde trebuie, primii secretari nu vor mai umbla cu plicuri prin dependințele hotelurilor (că nu vor mai fi primi secretari). Nu e-as ține cu Craiova (deși țin) dar vă dați seama că va lua campionatul. La concurență, Rapidul, se-nțelege. Hai, Craiova !

CONSTANTIN DUMITRU ■

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU ■

Turneu (2)

Lipsiți de vlagă, de fapt lipsiți de concentrare, fotbaliștii noștri au încasat, ați văzut la televizor sau auzit la radio, un gol în minutul 48, cînd a marcat Chassot, gol care a echilibrat palmaresul general, ajuns acum la 3-2-3. Am amintit aceste cifre pentru că viitoarele preliminarii ale campionatului european ne vor pune din nou față în față, elevii lui Ulli Stielike arătîndu-se în progres notabil, mai ales pe plan fizic. În fapt, așa cum ne-a spus, în cadrul unui interviu mai larg, președintele federației helvetice, Fredy Rumo, Stielike nu este un tactician prea rafinat, dar știe să lucreze cu oamenii, să-i mobilizeze, să-i pregătească.

La 10 minute după meci, la care a asistat și Ion Țiriac, așezat, am notat, în minutul 18, au urmat clasicele conferințe de presă. Mai înainte însă am consemnat opinia la cald a lui Pegy Săumăreanu, fostul nostru internațional : „Dacă vor să ajungă profesioniști adevărați, jucătorii noștri, indiferent de valoare, trebuie să pună osul la bătaie 90 de minute, nu doar pe bune !". Din amintitele conferințe am reținut, dorința lui Emerich Jenei de a apela, pentru meciul cu Israelul, de la 25 aprilie, la Marcel Răducanu, în bună formă acum, la F.C. Zürich, în condițiile în care la primul meci al „Coppei del Mondo", cel cu U.R.S.S., va lipsi Hagi. A doua zi, Marcel avea să declare într-un ziar local : „Mă bucur, dar Hagi e boss-ul", lăsînd să se înțeleagă, deci, că e dispus să dea o mînă de ajutor, dar nu speră la o titularizare de mai lunga durată.

Am ajuns la Napoli, nu l-am văzut decît de la 30 m (atît a fost plafonul de nori, mai jos decît la Zurich, cu 3 zile în urmă), apoi — direct în autocar, spre ... Terme, anume la „Grand Hotel" al cărui administrator general (și principal acționar), baronul Constanzo Ianotti-Pecci, a lansat noua guvernare grandioasă a Italiei noastre la „mondiale". Hotelul are 100 de ani, este recent renovat complet, stilat, putînd fi, fără discuție, un loc ideal pentru un cantonament monumentalist. Decizia aparține, evident, „staff"-ului echipei naționale, noi ne dăm doar cu părerea, cum ar trebui, credem, să o facă, autorizat, centrul de cercetări al Ministerului Sportului, care ar urma să constate în ce măsură climatul de aici este mai bun (noi credem că este) decît aridul Bucureștiului.

Despre cadoul făcut, la rîndul lor, de fotbaliștii români locuitorilor din Benevento am amintit în primele rînduri. Cîteva — puține — cuvinte despre cele două localități peninsulare. ● Telese Terme este o stațiune balneară cu 6 000 locuitori, situată la 48 km de Napoli, în apropierea hotelului aflîndu-se în plină amenajare un teren de fotbal gazonat de o companie canadiană specializată, care va face și gazonul de pe celebrul „San Siro" milanez ● Benevento, un oraș de aproape 90 000 de locuitori, se află la aproximativ 20 km de Telese, suficient de aproape, dar și suficient de departe pentru ca suporterii să nu poată deranja echipa. ● Reședință episcopală, capitală de provincie, centru comercial și industrial, situat la 135 m altitudine și înconjurat de coline, Benevento (fosta proprietate princiară a lui Talleyrand, dar din partea lui Napoleon, pe care, bineînțeles, l-a trădat), a fost construit pe locul unei vechi localități romane Maleventum, atestată cu 268 ani înainte de Cristos ● Are un dom vechi de 1300 de ani, dar și un obelisc egiptean ridicat de Domițian în anul 88, ca și Arcul de Triumf al lui Traian, construit de strămoșul nostru în 114, la întoarcerea din Galia. ● Teatrul, din epoca lui Adrian, restaurat de Caracalla, poate găzdui 20 000 locuitori.

Prin partidele disputate și prin beneficiile nu numai materiale, ci și de ordin sentimental, a fost totuși folositor, acest turneu de „turnanță", ina.ntea intrării în linia dreaptă a pregătirilor, în a doua decadă a lunii mai.

LUCIAN OPREA ■

Europa liberă și TASS

Agenția T.A.S.S. mai întîi citează, (dintr-o scrisoare a lui Brent Scowcroft, consilier al președintelui american) : „Mutațiile politice și economice revoluționare din țările Europei răsăritene și Uniunea Sovietică ne obligă să modificăm orientarea propagandistică și informațională a posturilor de radio din S.U.A., recepționate în acele state. Se impune să elaborăm o nouă concepție, bazată pe realitățile actuale". Pe urmă, aceeași agenție informează : „Așa cum rezultă din scrisoarea lui B. Scowcroft, va fi radical revizuită în primul rînd activitatea unor posturi propagandistice de largă răspîndire cum sînt «Vocea Americii», «Libertatea» și «Europa Liberă». În sfîrșit, T.A.S.S. însoțește propriul său comentariu : „În ultima vreme, pe fondul mutațiilor din țările Europei răsăritene și, în ansamblu, din relațiile Est-Vest, activitatea tuturor posturilor de radio propagandistice americane, al căror buget anual se ridică la 400 de milioane de dolari, este privită în întreaga lume ca un anacronism al «războiului rece». Activitatea acestora este criticată atît în cercurile politice influente din S.U.A., cît și în Congres".

Nu vom analiza nici cît de credibil este ca întregul mapamond să se ocupe în momentul de față de posturile de radio amintite, nici cît de tare declarațiile demnitarilor americani îndreptățesc concluziile T.A.S.S. Ne vom opri doar la ideea, atribuită „întregii lumi", că „Europa Liberă", „Vocea Americii" și „Libertatea" sînt un anacronism, o rămășiță de pe timpul războiului rece. Mai întîi, am vrea să precizăm că ideea nu este nouă și că T.A.S.S. o vehiculează de peste trei decenii, punînd-o de fiecare dată pe seama „opiniei publice internaționale", a „cercurilor politice influente", a „oamenilor cinstiți de pretutindeni", etc. În prezent însă, se poate naște întrebarea : oare schimbările intervenite în ultima vreme în Europa răsăriteană și în U.R.S.S., mai ales cîmpul lărgit de acțiune al mass-mediei din aceste țări, nu îndreptățesc reducerea activității sau poate chiar desființarea posturilor de radio menționate ?

Răspunsul nu poate fi — cu privire la toate cele trei posturi de radio, dar mai cu seamă cu privire la „Europa Liberă" — decît negativ. „Europa Liberă" a fost ani și ani pentru noi cea mai importantă sursă de informații adevărate. Chiar și cei din nomenclatură, sătui de propriile lor falsuri și știind cîte parale făcea propaganda oficială, se informau tot de la „Europa Liberă". Cine spunea adevărul și cine mințea ne-am convins cu toții comparînd traiul pe care-l duceam, deci realitatea cunoscută de noi direct, zi de zi, cu cele spuse despre această realitate de „Europa Liberă", pe de o parte, și cu cele spuse de cel mai iubit fiu al poporului, pe de altă parte. Se poate spune că „Europa Liberă" a contribuit foarte mult la salvarea noastră de la o îndobitocire colectivă, a fost alături de noi în momentele grele. Și ne-a ajutat cum a putut și cît a putut. În același timp, emisiunile „Europei Libere" au constituit și constituie și lecții de profesionalism jurnalistic. Din toate aceste motive, o diminuare a prestațiilor acestui post de radio ar fi — cu tot cîștigul pe care l-am dobîndit după Revoluție în planul posibilităților de expresie — prematură. Să se așeze apele în albia lor, și pe urmă vom mai vedea. Deocamdată însă, serviciile „Europei Libere" sînt la fel de necesare ca și mai înainte și vor fi încă multă vreme. De aceea, socotim că așa cum funcționarea posturilor de radio numite mai sus n-a fost stabilită pînă în prezent potrivit concepției și doleanțelor T.A.S.S., nu se va întîmpla așa nici de acum încolo.

ION D. GOIA ■

Lucrări de excavație în zona penitenciarului Bautzen din apropiere de Dresda, unde se presupune că au fost înmormîntați mii de prizonieri în perioada 1945—1950. Aici a existat un lagăr sovietic pentru deținuți politici

MONDORAMA

Ne-a ajutat Dumnezeu pe toți și țările socialiste nu au mai ajuns în comunism. S-a întîmplat un fenomen uluitor deși îndelung sperat de oameni cu mintea întreagă: ne întoarcem în trecutul bun sau îndrăznim să credem că a devenit posibil contactul cu „vechea orînduire". Revenirea la capitalismul curat sau la un capitalism cu față umană provoacă migrene peste tot în est. Migrena e valabilă și pentru întreprinzătorii de abia apăruți și pentru nomenclatura de abia pălmuită. Unii vor un capitalism rapid, alții vor o comă socialistă prelungită. Confruntarea între aceste două categorii este acerbă și se joacă pe umerii indiferenților adică a apaticilor fără apetit de muncă și fără apetitul unui trai mai bun. Nici o țară din est nu a scăpat de starea de dilemă, de polemică, de entuziasm stihinic și de prudență cronometrată. Criza este la ordinea zilei și acolo unde speranța se confirmase la nivelul deceniului. „I.H.T." abordează, în context, dosarul ungar : „După două decenii de schimbări în direcția unei economii de piață a căror menire era să transforme economia ungară în cea mai dinamică economie a blocului răsăritean, noul guvern va moșteni de la fostul regim comunist grave probleme de natură economică : recesiune pentru al treilea an consecutiv, o rată inflaționistă de 23% care urmează o curbă ascendentă și cea mai mare datorie externă pe cap de locuitor comparativ cu celelalte țări est-europene. Estimări pentru anul în curs indică o reducere de 20% în schimburile comerciale cu cel mai important partener al său — Uniunea Sovietică. „Este vorba nu numai de o criză economică, ci de o criză care a cuprins întreaga societate", declara adjunctul ministrului de finanțe, Zsigmund Jarai.

● Înaintarea șontăcăită, călcatul în strachini și arta pagubei sînt reprezentative pentru socialism și nu pentru perioada reformelor actuale. Criza de acum este o criză moștenită la care se adaugă buimăceala generală și scleroza vechii administrații. În restul lumii se înaintează rapid și temeinic. În Japonia se înaintează, caz unic, cu viteza luminii. Această viteză se imprimă și în zonele unde Japonia se hotărăște să aibă interese. În S.U.A. și, mai de curînd, în Europa. „Europa niponă" pare o utopie, dar nu este într-o perspectivă normală. „Expansion" notează referindu-se la presiunea japoneză asupra ritmurilor europene : „Între 1988 și 1989 cumulul fuziunilor și achizițiilor japonezilor pe vechiul continent s-a dublat practic ; în semestrul aprilie — septembrie 1989, potrivit lui Eurasia Institute, investițiile lor au crescut cu 90%. În special în domeniul electronic, domeniu în care numai în Marea Britanie au fost construite 92 de uzine ale căror produse inundă Europa. Există însă și o modificare încă și mai subtilă, cea pe care o induce, zi de zi, prezența niponă pe teren, în mediul industrial, în comportamentele culturale, la lucru... Un fel de colonizare a creierelor, desigur, deși în mult mai mare măsură se poate vorbi de o lecție asupra artei și modului de a face să trăiască o întreprindere, care este de fapt o comunitate umană. În mai puțin de trei ani de existență, uzina Epson din Telford (Shropshire) a depășit producția de un milion de imprimate. Peste 60 000 pe lună realizate de un personal numărînd 700 de salariați. Cifre pe care un plan de afaceri englez ar fi trebuit să le atingă... în zece ani !"

Și cum știm că britanicii nu au stat pe loc în ultimele sute de ani ne putem imagina ce se va întîmpla cu anglo-japonezii în următorul cincinal...

● Optimismul tine temperat, caracteristică britanică tradițională, nu are ce căuta în U.R.S.S. unde scepticismul excesiv devine și singurul mod realist de a privi, culmea, perestroika ! Iată ce scrie un fost corespondent italian la Moscova în „L'Expresso". „Perestroika, în loc să-și ia zborul cu forță, n-a decolat. Toți indicii economici au început să se înrăutățească : de la produsul național brut la aprovizionarea cu mărfuri în magazine, de la productivitate la inflație. De atunci, aripile lui Gorbaciov au prins să se îngreuneze din cauza gloanțelor de plumb trase de adversarii săi hotărîți să lupte pînă la capăt. L-am întrebat, odată, pe un specialist de cursă lungă, care cunoștea ca puțini alții meandrele P.C.U.S.-ului : Cine este în realitate Mihail Gorbaciov ? Un tînăr Stalin ? Un alt Hrușciov ? Sau un nou Dubcek ? Niciunul din aceștia, a fost răspunsul. Gorbaciov este omul aparatului anilor '90 Un lider ieșit din străfundurile Rusiei cu misiunea de a moderniza o națiune agonizantă"

Cine a reparat pe cine de agonie vreodată ?...

RADU BUDEANU ■

Nu învățăm, ci re-învățăm democrația!

(Urmare din pagina 9)

torii înșiși. Așa, de pildă, un senator de Gorj, părintele Ilie Roșoagă, a simțit de a sa datorie să releve următoarele în discursul rostit la 26 martie 1920 : „D-lor senatori, nu m-am sulit la această tribună ca să spun cine știe ce lucruri mari sau să vă dau ocaziunea să constatați la mine cine știe ce elocință ; aceasta aparține celor ce și-au tocit coatele pe băncile școalelor. Eu, dacă vă spun ceva, v-o spun din experiență, deoarece sînt bătrîn și poate mult mai bătrîn decît mulți mai bătrîni dintre dumneavoastră...

Noi cu dragoste am luptat pentru făurirea României Mari, cu dragoste și cu suflet ne-am jertfit și noi și copiii și averile noastre, ca să ajungem să vedem ce vedem astăzi. Mîndru să fie românul cînd pentru prima dată pe înălțimea acestei catedre se perindează pe dinaintea ochilor noștri reprezentanții naționalităților conlocuitoare, grăbindu-se să declare că vor da tot concursul primului Parlament al României Mari și întregite. Aceasta înseamnă că românul se bucură, cu drept cuvînt, de prestigiul ca întotdeauna l-a avut de-a fi popor de ordine și mai civilizat decît acei care pînă ieri ne-au ținut încătușați în lanțurile robiei ; aceasta înseamnă că noi nu sîntem capabili a plăti cu aceeași măsură acelora care pînă ieri ne întindeau știreangul și ne trimiteau la temniță ; aceasta înseamnă că noi vrem să dăm pildă în fața întregii lumi că vrem să iubim și naționalitățile conlocuitoare ca și pe frații noștri". *(Ibid., p. 669)*

Aidoma celor petrecute în Adunarea deputaților, și la Senat s-a încheiat sesiunea parlamentară, în ziua de 26 martie 1920, urmînd ca guvernul condus de generalul Alexandru Averescu să organizeze noi alegeri pentru Corpurile Legiuitoare — Cameră și Senat în care reprezentanții naționalităților conlocuitoare și-au aflat locul de drept și rolul tot mai pregnant în viața statului național unitar român, reflex al politicii larg democratice manifestate față de toți cetățenii patriei comune — România.

E oportun să vină Regele Mihai I?

Am înțeles. Din Canada, din Australia, din Antarctica vin mereu peste noi legionari. Pac la dubă, pac în avion cu ei. Am înțeles, Doru Braia a fost, este sau are de gînd să fie, sau are, oricum, înclinații de dreapta. A fost înclinat puțin la stînga pac la dubă, pac la avion. Am înțeles. Nu ne vindem țara, sîntem vigilenți, nici Coposu cu moșierii lui, nici Cîmpeanu cu patronii lui n-or să ne întoarcă din drumul nostru ferm înainte, drumul nostru de mai 'nainte, căci de la Burebista-ncoace poporul nostru visează să fie independent și demn și să nu-l învețe nimeni democrație că știe el cum devine chestia cu partidele burgheze și-și face pe loc o democrație originală. Visează și, uneori, se trezește. Am înțeles. Nu era oportun să vină Regele Mihai I să facă Paștele în țara-n care s-a născut. Nici ca persoană particulară (adică, s-ar fi putut și ca persoană generală). Am înțeles. Să vină mai tîrziu, să nu ne-ncurce campania electorală de primăvară. Dar nici vara nu e bine, că intrăm în campania electorală de recoltare a păioaselor, iar toamna nici atît, c-atunci se numără bobocii și nu-l privește pe rege cîți boboci vor supraviețui. Cel mai bine ar fi să vină mai spre iarnă, de pildă pe 30 decembrie, cu ocazia marii sărbători prilejuită de această dată istorică.

E oportun să mai vină vreun rege?

Din comentariul de mai sus decurge o firească întrebare : mai e oportun să vină vreun rege în România ? Chiar dacă ar fi regele Spaniei, Belgiei, Greciei (pardon, nu mai are !). Chiar ca simplu cetățean, așa, în vizită. Chiar dacă are rude care să-i ofere ospitalitate. Chiar dacă are convingeri republicane. Chiar dacă s-ar hotărî să abdice pentru a ne menaja sentimentele.

Răspunsul e unul singur. Nici un rege nu trebuie să vină, deocamdată, în următoarele două-trei decenii, să-și petreacă Paștele în România. Nici regele automobilelor, al bumbacului, al fibrelor sintetice, al chibritelor, al acelor de gămălie, al scobitorilor de plastic. Nici un rege să nu se-ncumete, că-l facem mat.

Ei, dac-ar fi vorba de-o regină... (G.A. — C.D.).

Hristos a înviat!

Biserica a existat întotdeauna în viața noastră chiar dacă aproape o jumătate de veac a trebuit să ne furișăm ca să mergem la o slujbă. N-am lipsit însă la Denii și, mai ales, la Înviere. Acum, cînd sufletul nostru a înviat, cînd nu mai mergem la biserică pe furiș, să mulțumim copiilor jertfiți în Decembrie pentru că ni l-au redat pe Dumnezeu. Hristos a înviat !

Fotografii de PAUL AGARICI

Numiți și aleși

Unii dintre noi, din întîmplare sau nu, sînt numiți de către cineva într-un post, într-o funcție. În aparență, pentru ei simplu : autoritatea le este dată de un superior și deci nu mai poate fi pusă în discuție, orice hotărîre a lor avînd o protecție sigură. Nimeni nu-i poate contesta în afara celui care i-a instalat pe acel scaun. Nici un subaltern nu va îndrăzni să i se împotrivească fără teama unei sancțiuni. Dar ce te faci dacă în minți șeful ierarhic ? Dar dacă subalternii se răzvrătesc și nu te mai acceptă ?

Decît să fii numit, poate e mai bine să fii ales de colectivitatea din care faci parte. În acea clipă îi reprezinți pe toți, puterea nu-ți mai este pusă la îndoială de nimeni și orice problemă pare a se rezolva de la sine, ca în cea mai bună dintre lumile posibile.

Însă nici această ipostază nu e pînă la urmă prea veselă. De la fervoarea cu care ești susținut la început, realizezi cu timpul că nu e omenește cu putință să-i împaci pe toți. Oricît ai vrea, undeva tot se va naște o sămînță de vrajbă. Iar dacă nu stingi vreun focar de discordie cineva va fi dezamăgit, își va închipui că l-ai înșelat în așteptări.

Și totuși, și față de cei numiți și față de cei aleși o colectivitate trebuie să manifeste înțelegere, să le îndrepte erorile, să le sprijine acțiunile benefice, sau, la nevoie, să-i înlocuiască. Altfel, nici nu știi de unde poate să apară unul care să se auto-intituleze..., să se auto-numească..., să se auto-propună..., ca lider, fără să-i pese de nimeni și nimic, dornic doar să se înalțe pe sine însuși, și să-i vadă pe ceilalți cît mai umili și mai docili, simple instrumente mînuite după bunul lui plac.

GEORGE ARION

Flacăra

EDITURA „PRESA LIBERĂ"

Stan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACȚIA :

REDACTOR ȘEF :
George Arion
Redactori șefi adjuncți :
Constantin Dumitru
Ion D. Gaia
Secretar general de redacție :
Oprea Georgescu

PUBLICIȘTI COMENTATORI : Dumitru Constantinescu, Roxana Paicu Manolescu, Horia Pătrașcu.
ANCHETĂ-REPORTAJ (2128) : Paul Agarici, Pascu Balaci, Gabriel Bugnar, Aurelia Boriga, Radu Ciobotea, Mihai Stănescu. DREPTURILE OMULUI (2600, 2542) : **Dorin Gherghinescu,** Mihail Gălățanu, Liana Tatos, Gig. Motoiahu, Reghina Vârvici. CULTURA-ÎNVĂȚĂMÎNT (1700) : **Ion Zubașcu,** Sorina Man, Victor Rădulescu, Dorin Sălăjan.
SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 2559) : **Mircea Popp,** Constanța Balaban, Maria Bărbulescu, Pompiliu Dumitrescu, Sevghin Omer, Smaranda Petrea, Elena Petrovici, Angela Ștefănescu, arh. Adrian Petrescu.

FLACĂRA BIS

Secretar general de redacție:
Răzvan Bărbulescu
Liviu Timbuș, Florin Condurăteanu, Elena Ghera, Cornel Speriatu. (2128).

REBUS

Redactor șef adjunct :
Tudor Octavian
Adrian Mitu, Alexandru Păsărin, Alexandru Paler, Elena Grecescu, Bogdan Vlad, Aurel Ștefan Alexandrescu, Simona Simzianu (2036).

Adresa redacției și administrației : București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311. **Telefoane :** 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în paranteze de mai sus) ; secretariat redactor șef : **2002** ; redactor șef adjunct, coordonator „Rebus" : **1457** ; redactor șef adjunct : **2124** ; secretar general de redacție : **2143** ; public relation : **2600.**
Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRESFILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

TIPARUL : Combinatul poligrafic „BUCUREȘTI"

16 pagini **3 lei**

La închiderea ediției

După „întunecatul April" va urma luminosul M.A.I. ?

BIBLIOTECA ... ISC

PĂȘIM CU GRIJĂ SPRE ALEGERI

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ȘI CULTURAL
fondat 1911

• Anul I (serie nouă) • Nr. 17 • Miercuri 25 aprilie 1990 •

...cioara din mînă pentru pisica de pe gard

Fotografie de PAUL AGARICI ■

GIGI, DUȘMANUL LUI NELU

„Trece o noapte, trece înc-o zi,
Se ascute lupta dintre clase,
Și chiaburii se vădesc a fi
Elemente tot mai dușmănoase"

(Dintr-un poem din tinerețe al unui dizident bătrîn)

Se povestește că doi prieteni s-au certat. Și doar erau prieteni buni.

Gigi și Nelu au copilărit împreună, au învățat să scrie și să citească în aceeași bancă, au terminat liceul în aceeași clasă, au urmat aceeași facultate, au iubit un timp aceeași fată, au devenit uteciști în aceeași zi. Pe urmă, s-au angajat la aceeași fabrică, au căpătat locuințe în același bloc, au fost primiți în partid în aceeași ședință, unde li s-au pus cam aceleași întrebări, la care au dat cam aceleași răspunsuri. Iată cîte motive aveau Gigi și Nelu să rămînă toată viața prieteni, mai ales că băieții lor s-au născut în același an, au mers la școală în aceeași toamnă, au mîncat două cincinale aceeași supă de oase și s-au bătut, pe rînd sau deodată, după cum le era mai la îndemînă, cu aceiași colegi. În sfîrșit, poate nu-i de prisos să amintim că nevestele lor erau tot, așa, prietene din copilărie, că au terminat liceul comercial în aceeași serie, repartizate fiind la magazinul Bucur Obor, raionul pastă de dinți, și că fetele i-au cunoscut pe cei doi amici într-o zi cînd s-a băgat pastă de dinți bulgărească „Granplezir", cu care ocazie s-au simpatizat și le-au dat de sub tejghea cîte zece tuburi.

Prietenia dintre Gigi și Nelu avea la bază nu atît trecutul lor, cît principiul : „Pe oameni să-i judecăm după fapte". Inginerii Gigi și Nelu înfăptuiau, în cadrul secției filetaj, fel de fel de fileturi, pentru care primeau aceeași retribuție, minus 20%.

În ziua de 12 ianuarie a.c., seara, s-a dovedit că respectivul principiu nu e valabil în chiar toate ocaziile. Gigi și Nelu se uitau la televizor, așteptînd să se încaiere țărăniștii cu feseniștii, cînd Gigi, absolut fără nici un motiv, s-a trezit spunînd :

— Mai dă-i, mă, în mă-sa pe toți ! Mîine, poimîine vezi că se pupă.

— De unde știi ? s-a mirat Nelu. Doar n-ai fost țărănist.

— N-am fost, a zis ironic Gigi, dar taică-meu s-a dat un timp cu ei.

Din acel moment practic n-a mai contat nici unul din principiile pe care-și croiseră viața. După ce și-au amintit o mulțime de lucruri despre ai lor, între altele și amănuntul că Gigi avusese un unchi șef de cuib la legionari, cei doi prieteni au devenit foarte rezervați cu opiniile politice și s-au vizitat tot mai rar. Și-au dat seama că aveau amîndoi un trecut, că în ei dospeau vechi pricini de ceartă, că, în realitate, nu-i legase nimic, exceptînd ura față de Ceaușescu. O ură mocnită,- pe care, cînd erau în lume, o materializau în vorbe în doi peri, iar cînd se găseau numai ei doi și nu riscau să fie auziți, în injurături groaznice, pentru care i-ar fi invidiat și țiganii care vindeau în Obor fraierilor rime și viermișori pentru plăticâ.

Gigi și Nelu lecturau — cum spun criticii literari de la radio — ziarele și, pentru că nu mai puteau să comenteze evenimentele împreună înțepeneau năuci, după patru ceasuri de citit, cu ochii pironiți în carpetele cumpărate de la un bișnițar. Vedeau, ca și pînă atunci, cum niște turci grași năvăleau în haremuri cu femei gri-peri dar imaginea nu mai răscolea în ei, ca odinioară, instincte bărbătești sănătoase. Prietenii din copilărie se trezeau meditînd ba la una, ba la alta. Era cum nu se putea mai rău. Nu mai aveau pe cine uri și încă nu găsiseră omul pe care să-l iubească. Într-o zi, Nelu s-a trezit ales în C.P.U.N.-ul pe sector și din clipa în care s-a urcat la prezidiu a conștientizat faptul că avea, totuși, un trecut. L-a conștientizat în sensul că n-a mai vrut să se gîndească deloc la el. În aceeași ședință, Gigi a pierdut locul în Consiliu la bolotaj. Motiv care l-a aruncat într-o stare de nervi pînă la urmă folositoare. Avea acum pe cine să urască — pe Nelu, bineînțeles — și, ce-i mai important, începea să-și descopere și să-și iubească trecutul, unchi pe care nu-i trecuse niciodată în fișele de cadre și nici în declarația de la pașapoarte, cînd a fost în excursie la Ruse, bunicul dinspre mamă, liberal notoriu în Romanați, veri rămași în străinătate, prieteni arestați în '47, întîmplări tulburi, abia pomenite de părinții soției, faptul că Nelu avea un neam secretar cu propaganda în Ilfov și nevastă-sa pe cineva la securitate.

Nici soțiile lor nu se lăsau mai prejos. A lui Gigi, după ce timp de o lună îl adorase pe Iliescu, manifesta, din exact aceleași motive pentru care-l iubise „la prima vedere", o ură la fel de înfocată. Ura aceea care la femeile pătimașe trece brusc în divinație pentru te miri cine. Astfel că Gigi trăgea cu ochii la nevastă-sa, în timpul emisiunilor electorale la televiziune, și le găsea cusururi lumești la toți candidații. Nevasta lui Nelu, în schimb, spunea că-și rezervă sentimentele pentru zile mai bune, că va avea sentimente doar cinci minute, în cabina de vot, fapt ce n-o împiedica să le dea prietenelor telefoane ca să le întrebe ce părere au despre Vîjă și Petre Roman.

Trecut definitiv în opoziție, Gigi s-a înscris la Asociația foștilor deținuți politici ca simpatizant, a început să creeze afișe împotriva feseneului, și-a descoperit un trecut de luptă cu multe momente de risc și, într-o după amiază cu meciuri de cupă i-a arătat băiatului său un teanc de bilete de tramvai vechi pe care la vremea respectivă scrisese cu litere de tipar cu S-ul invers „Jos tirania. Vrem brînză".

Nelu umbla numai cu cravata la gît, cînd se întîlnea cu cunoscuți le vorbea punîndu-le mîna pe umăr ca masonii și, în secret, îi alcătuia lui Coposu un dosar, ajutat fiind de cunoștința de la securitate a nevesti-sii, căreia, într-o zi, nici ei nu-și explica de ce, poate în ideea unirii eforturilor tuturor oamenilor de bine, a hotărît, să-l ofere o masă. Înainte de a pleca la serviciu, cei doi foști prieteni buni se uitau pe vizor ca să evite o întîlnire și, ferească Dumnezeu, o lămurire. Le era un pic rușine pentru modul în care încheiaseră conturile, dar știau că aveau să le fie și mai rușine după ce vor fi purtat o discuție politică. Nu știuseră că aveau atîta trecut și că, pe măsură ce se apropiau alegerile, trecutul fiecăruia se dovedea a fi fost altul, mereu altul, determinat nu numai de întîmplări petrecute după ce se născuseră, ci și de altele, scoase la lumină de cumnați și mătuși octogenare, de drame politice a căror cauze le aflai, dacă scormoneai bine, în vremea aplicării Regulamentului Organic.

Uneori, seara, înainte de a adormi, Gigi și Nelu își aminteau cum, cu doar trei-patru luni înainte, totul fusese altfel, mai simplu și parcă mai frumos. În blocul lor și pe strada lor și în cartierul lor și în toată țara mii și milioane de bărbați nu-și aflau somnul dacă nu apucau să-și imagineze, în cîteva secvențe scurte și sîngeroase, cum îl ucideau ei pe Ceaușescu și deveneau eroi. Cum îi virau o bombă sub automobil sau îl făceau terci cu bazooka sau îi trînteau cazanul de aramă pentru săpun în cap, în timp ce treceo, în vizită de lucru, la fabrica de halva, pe sub balcoanele apartamentelor lor.

Adormeau prieteni și un pic fericiți, fiindcă ura e bună cînd vine întreagă, adormeau repede, înainte de a-și duce visul pînă la capăt.

În orice caz, nici unul nu reușea, chiar dacă izbutea să finalizeze răzbunarea, să rămînă treaz încă un sfert de ceas, ca să-și închipuie CE VA FI DUPĂ.

TUDOR OCTAVIAN ■

Fotografii de PAUL AGARICI

De duminică pînă luni

Bucureștiul a fost și duminica trecută un oraș al mitingurilor. Mai mici sau mai mari, mai moderate sau mai radicale. Cele electorale, ai partidelor de centru și ai P.N.Ț.-c.d., au atras mulțimi importante sau chiar impresionante. În continuare, susținătorii Proclamației de la Timișoara au existat. Un element mai special — mai multe sute de tineri au ocupat Piața Universității, blocînd circulația, la sfîrșitul zilei. Autobuzele cu polițiști care au reno[illegible] în ultimul moment să intervină, s-au retras astfel că, pînă dimineața, Piața Universității a fost dedicată ideii reluării revoluției. Luni, deși ploua, nu ploaia i-a împrăștiat pe manifestanți. Cînd închidem această ediție (luni după-amiază) nu sînt mitinguri. Poate veți afla de la televiziune amănunte. Mai ales că în Piața Universității principala revendicare a fost tocmai independența televiziunii (F.A.—C.D.).

Dacă sînt doi-trei, e mai bine. Dar e suficient și unul singur. Îl vezi că se oprește deodată pe trotuar, că pune mîna streașină la ochi și ridică privirea spre cer. Dacă întinde mîna și arată cu degetul spre ceea ce la început zărește doar el, uite, uite acolo, vedeți ?, succesul e garantat. Mulțimea de curioși se adună ca muștele pe-o bucată de zahăr iar după ce depanatorul s-a strecurat din mulțime și și-a luat tălpășița, unii încă mai cred că văd ceva în direcția arătată de el, comentariile stingîndu-se în cele din urmă cu convingerea că ceva trebuie să fi fost. Altfel de ce-ar fi stat ei acolo să piardă vremea ?

Această distracție nevinovată, pe care și-o oferă în general pustnicii, a devenit în ultima vreme o tehnică destul de frecventă în lupta politică.

Se contează pe eficiența acestei tehnici exact în măsura în care se contează pe credulitatea fără margini a unor oameni. Rămîne de văzut, bineînțeles, dacă nu cumva unii dintre acești oameni au o misiune de îndeplinit și un interes de apărat atunci cînd se înfățișează atît de credili încît să vadă stele pe cer, ziua în amiaza mare, ori să jure că zvonul de la colțul străzii e mama adevărului.

Tehnica la care ne referim, de-a crea o impresie sau chiar o convingere din nimic, avînd și un revers : efortul de-a face din ceva sigur, ceva îndoielnic.

S-a strigat în decembrie și „Jos Ceaușescu" și „Jos comunismul" ? S-a strigat. Totuși, un aparat politic prin excelență, nu atît de misterios pe cît ar părea și nici infailibil, dovadă că a făcut destule greșeli, însă relativ bine exersat în a se adapta din mers, probabil de pe timpul cînd „ideile, tezele și orientările" se schimbau după cum fluctura cineva din mînă, a intrat urgent în acțiune ca un mecanism electronic de selecție a sunetului și s-a străduit, pe cît i-a fost posibil, ca glasul revoluției să fie redus la jumătate. La jumătatea convenabilă celor ce au văzut revoluția prin perdeaua de acasă ori prin filtrele ideologice în stare să facă mai puțin amară realitatea că privilegiile lor au fost sau vor fi pierdute.

Prin această străduințe, cîmpul sonor al politicii românești n-a devenit însă mai curat, pentru că efortul de-a escamota obiectivul anticomunist, nu doar anticeaușist, al revoluției, a stîrnit proteste legitime iar acestea cum puteau fi acoperite altfel decît prin bruiaj, prin asaltul detașamentelor de șoc ale paraziților cu un număr sporit de decibeli ?

Profesia, mai mult sau mai puțin nouă, a celor ce se dedau la demonstrații întemeiate pe premise false, pe argumente strînse cu măturica de sub covoraș unde zace propria lor mizerie sufletească, atestă nu numai talentul lor de-a imagina situații compromițătoare pentru

Care „noi"?

adversarul politic și de-a le prezenta drept incontestabile, ci și credința acestora că în jurul lor se întinde o lume de oameni naivi și gata oricînd să răspundă „da" atunci cînd fiecare e întrebat : vezi ce văd eu ? auzi ce aud eu ?

În confuzia care se creează astfel, apare util să deplingi apoi, ca Silviu Brucan, că lupta politică nu e una de idei, ba chiar să deduci din această constatare că românii nu sînt pregătiți pentru democrație, din moment ce ei se năpustesc prea ușor în atacuri la persoană. Încît, la momentul potrivit, să apară omul potrivit, fire impresionabilă, cel căruia îi revine misiunea de-a întreba, evident, în numele poporului : vai, dar cine atacă ? Și de-a răspunde tot el că atacul aparține, bineînțeles, celui care nu face decît să se apere. Bunăoară, domnului Rațiu, care a fost nevoit să demonstreze un fals grosolan, prin care se încerca discreditarea sa. Ori doamnei Doina Cornea, care a trebuit să răspundă unor calomnii odioase.

Diversiunea contează, prin urmare, pe faptul că important este să arunci minciuna. Întrucît nu toți cei ce o recepteză vor fi și martorii dezmințirii ulterioare, ai restabilirii adevărului, mincinoșii de profesie trăiesc cu convingerea că minciuna este, bineînțeles, eternă. Sigur că din cînd în cînd apar evenimente care le mai clatină această convingere. Dar problema înțelepciunii, cum s-a zis demult, și-o rezolvă fiecare cum poate.

Între timp, dl. Iliescu se lasă cuprins de voluptatea răsfățului electoral, plimbă trandafirul prin țară și zîmbește viitorului pe care F.S.N.-ul l-a declarat „opțiunea" sa, potrivit unui drept care aparține, de altfel, oricărui partid. Nu știm cum a răspuns observației că întreruperile producției din întreprinderile vizitate, la ore de vîrf și în zile de lucru, ar trebui plătite de cineva. În schimb, ne exprimăm convingerea că dl. Iliescu ar lucra cu mai mult folos în beneficiul propriului său capital politic dacă ar face dovada că nu e atît de ușor influențabil pe cît pare și că nu a căzut de tot pradă sugestiei la care invită unii dintre adepții săi, care strigă din cînd în cînd : „21—22, Iliescu a fost cu noi". Pe 22, da, dar pe 21 ? Acesta e un neadevăr, nu ? Și cînd unui om i se strigă în față un neadevăr, nu e de datoria lui să reacționeze, să pună lucrurile la punct ? Doar trebuie să încercăm să evităm greșelile istoriei, măcar pe acelea de dată recentă, și e în primul rînd datoria oricărui om politic de-a se [illegible] tanța cît poate de mult de [illegible] ginea aceluia care chiar [illegible] cînd i se spunea că este [illegible] sau erou. În această perspectivă e limpede că, tăcînd, dl. Iliescu își face singur rău. Domnia-sa, vechi combatant pe tărîmul propagandei știe prea bine că eficiența unei propagande care stîrnește rîsul, fie și numai zîmbete, este nulă. Asta ca să nu se pună și întrebarea : „care noi ?"

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Trăim febril, tensionat.

Ne întrebăm în fiecare clipă asemeni bătrînilor revoluționari ruși cu lungă barbă ajunsă de la Sibir pîn'la Geneva : ce-i de făcut ? Sînt consultat, interpelat, somat mi se dau cu presupusul ce și cum. Și scap zicînd : Habar n-am, e prima revoluție din viața mea ! Unul război, e drept, mondial, i-am supraviețuit. Am supraviețuit și „celei mai drepte dintre lumi". Am știre de o Eliberare devenită peste noapte insurecție armată și ajunsă, în pagini de „istorie", revoluție (1944), totuși nu înțeleg prea bine cum se va scrie Hronicul lui Decemvre 1989

Dar dincolo de visuri năstrușnice, de spaime exagerate ori de sastisire sîntem animați și de cîteva firave certitudini. Iată una : raporturile noastre cetățenești cu MINCIUNA. Nu mă refer la minciuna „inefabilă" în care meandrele politichiei au mare amestecare, ci la cea măruntă, jalnică, inutilă și viguros nocivă. Bucureștiul rămîne cel mai murdar oraș al Europei, străzile lui nu arată altfel decît ca după cutremure repetate. Și-l auzi la radio pe Neicanime, slujbaș al primăriei, cum îți promite că în puțină vreme orașul va fi podit cu marmuri astrale. Și nu se întîmplă nimic.

Tot ei zice că pe străzi vor reapare cavalerii salubrității cu tomberoanele și măturile lor. Și ? Nici pomeneală să fie așa. Năravul vechi al minciunii se nutrește în continuare cu buna noastră credință. Aud

Promisiunile

(citesc) : Vom avea blugi (spălați, prespălați, nespălați) și avem dacă sîntem clienții bursei negre și-l moștenim pe Rotschild.

Vom avea alt salam (salam aleicum !) despodobit de soia, cuie, sare și șireturi și nu, nu-l avem.

Vom avea telefoane, mirobolante centrale sînt gata să ne prolifereze vocile în eter. Și... Vom avea cabine telefonice luxoase. Și dispar și cele vechi.

Ni se promit tot felul de facilități. Ni se flutură, ca în bancurile cu Bulă (ce-o fi mai făcînd acesta ?), trenuri confortabile sub ochi (și șezut) și o călătorie e încă un infern. Nimeni nu spune mîine sau poimîine ci **azi, acum ?** Logic ar fi să știm cît de rău stăm, cît de gol e sacul. Logic ar fi ca obștea să nu fie îmbătată cu promisiuni neghioabe. Literatura O.Z.N. i-a amețit pe funcționarii puterii și ei văd totul în roz (e treaba lor) dar ei n-au dreptul să ne facă și mai triste zilele noastre îndeajuns de triste. Sînt obligați să învețe legile rostirii realiste, să-și refuze minciuna, dezinformarea, lașitatea, în fond. Și, mai grav, lipsa de răspundere civică : ei pot stîrni (cu exces) mînia omului de rînd. Această minciună angelic proliferată grație mass-mediei conduce la greve și la „spontane" demonstrații în piețe (nu cele de alimente), la dezordine, la haos.

Încetați cu promisiunile neghioabe, cu entuziasmele de doi bani, cu „optimismul" ce ne-a adus pe marginea gropii.

Asta le zic diriguitorilor mari și mici (și în curs de dezvoltare) ce încă mai cred că pot gîndi pentru noi și că ne ocrotesc, mințindu-ne...

GHEORGHE TOMOZEI ■

Fantoșa vînătorii de comuniști

Au fost 3,8 milioane de membri ai p.c.r. și dintre ei nomenclatura, adică cei cu funcții de răspundere, profitorii, era alcătuită dintr-un număr foarte mic de indivizi. Membrii simpli de partid, peste trei milioane și jumătate de oameni, prin apartenența lor la p.c.r. nu făceau decît să plătească un tribut, prin cotizații și prin alte servituți, pentru putința de a desfășura o activitate profesională normală ; ei nu erau deloc comuniști și nu credeau o iotă din ideologia marxist-leninistă. După revoluție, la care, ei au participat cu entuziasm, nimeni nu le-a reproșat și nu le reproșează că au fost membri de rînd, întrucît lipsa lor de vină și de implicare în politica antinațională și antiumană a regimului comunist, dejist sau ceaușist, este evidentă, axiomatică. De aceea membrii de rînd ai fostului p.c.r. nu au nevoie să fie apărați, n-au de ce să fie apărați. În același timp însă, cei care au aparținut nomenclaturii p.c.r.-iste n-au ce mai căuta în posturi de răspundere, unde se impune să vină oameni noi, cinstiți, necompromiși, inclusiv din rîndurile foștilor membri simpli ai p.c.r.

Toate acestea sînt limpezi ca lumina zilei pentru toți, cu excepția domnului Iliescu și a lor săi. După ce a făcut, în mod repetat, recensămîntul celor care „au avut legături cu comunismul", subliniind că „au fost aproape patru milioane de membri de partid și dacă punem la socoteală și membrii familiilor lor, ajungem la jumătate din populația țării", care jumătate devine majoritate prin adăugarea membrilor u.t.c., președintele C.P.U.N. a început să-i apere cu ardoare pe toți cei menționați, avertizînd împotriva unei „vînători de vrăjitoare". Unele publicații au răspuns prompt la comanda socială lansată de domnul Iliescu și s-au năpustit cu „vînătoarea de comuniști" care, chipurile, s-ar practica la noi în țară în momentul de față.

Să fim serioși ! În România nu există și n-are cum să existe — fiindcă poporul nostru este superînzestrat și cu înțelepciune, și cu bun simț, și cu generozitate, și cu spirit tolerant, și cu pricepere politică — nici un fel de vînătoare de comuniști ! Însă există o imensă, legitimă și de nestăvilit pornire împotriva crimelor comuniste, a ororilor comuniste, a comunismului ca ideologie și orînduire. Poporul care a suferit în modul cel mai crunt asuprirea comunistă nu mai vrea cu nici un chip rînduielile comuniste și, în mod logic, nu-i mai vrea la cîrmă nici pe cei care ar putea menține ori resuscita astfel de rînduieli, fie ele și restructurate, schimbate la față. De aici și lozinciile sub care pretutindeni se demonstrează : „Jos comunismul !", „Jos Iliescu !", „Jos comuniștii din guvern !" și altele. Nici o legătură cu vreo amenințare la adresa membrilor obișnuiți ai fostului p.c.r. Însă domnul Iliescu se face că nu înțelege și prezintă luările de poziție sub lozincile de mai sus drept „vînătoare de comuniști".

Dacă domnul Iliescu ar fi membru al Partidului Liber-Schimbist, am face cu toții haz de această deturnare de sens, ca de o glumă bună și l-am felicita pe liderul F.S.N.-ului pentru că-i înzestrat cu simțul umorului. Cum însă domnul Iliescu nu este membru al partidului sus-amintit, rezultă că domnia-sa n-a intenționat să ne descrețească frunțile, ci altceva. Ce anume ? Mai întîi, desigur, a urmărit ca apărarea luată de dinsul unor oameni pe care nimeni nu-i acuză și nu-i amenință să se reverse de fapt asupra membrilor nomenclaturii, singurii care, după cum am văzut, sînt vizați de nemulțumirea populară în sensul că nu mai sînt dorîți în fruntea bucatelor. Subtextul de bază al luării de poziție ilieșciene este însă mie-n nută electoral. Agitînd, ca pe o brezaie hidă și îngrozitoare, fantoșa „vînătorii de comuniști", domnul Iliescu și ai săi vor să spună : „Frații foști membri ai p.c.r. și ai u.t.c., care împreună cu familiile voastre alcătuiți majoritatea populației României, deci și majoritatea corpului electoral ! Dacă nu rămînem la putere noi, care, iată, vă luăm apărarea, atunci cei care or să vină după noi or să vă facă zob ! Va fi vai de zilele voastre ! Deci, aveți o singură salvare : votați Frontul Salvării Naționale !". Ne exprimăm însă convingerea că foștii membri simpli de partid, ca, de altfel, toți românii, nu se vor lăsa păcăliți nici de chipul fantoșei, nici de cei care o manevrează.

ION D. GOIA ■

Fotografie de PAUL AGARICI ■

Tăcere și lacrimă

Nu, Învierea oficială la Catedrala ortodoxă din Timișoara n-a fost un spectacol, chiar dacă așa s-a văzut ea la televizor. N-a fost o izbucnire de bucurie — prima sărbătoare liberă a Paștelui —, n-a fost o mare de zeci de mii de oameni tîlăzuind spre clipa luminii, așa cum, poate, ne-am fi așteptat. Și totuși, ferindu-se de raza reflectoarelor și de camerele de luat vederi, Timișoara a trăit Învierea intens și adevărat, cu demnitatea tăcerii și a lacrimii. Amatorii de senzațional au rămas dezamăgiți, fiindcă slujba nu s-a transformat nici în miting, nici în procesiune, nu s-a transformat, deci, în nimic, rămînînd exact ceea ce trebuia să fie. Totul s-a petrecut în altă parte. Pentru timișoreni, noaptea Învierii a căzut grea ca lespedea unei amintiri prea adînci și prea dureroase ca să mai lase loc pentru cuvinte. Nu s-au vrut priviți, nu și-au revendicat vreo (avan)scenă, dimpotrivă, au rămas ziditi — de astă dată — în singurătatea lor, în liniștea lor aspră, de dincolo de timpul prezent. Zorile au fost pustii și reci, dar mîi de mîini nevăzute au presărat flori și luminări în întreg orașul, nu oriunde, ci acolo unde a curs sînge, unde au pierit vieți. Morții Timișoarei nu au nimic abstract, metafizic, ei rămîn cu înverșunare prezenți, exact în locurile pe care și-au trăit ultima clipă, de neclintit în setea de dreptate și de adevăr. Acel „Nu plecăm !" țipat, cu disperare, cînd totul părea să fie pierdut, plutește încă deasupra orașului care iese din noapte lucid, dur, neîmpăcat. Jertfiții Revoluției n-au murit încă, nu s-au îndepărtat de noi, nu se lasă alungiți de promisiuni. Noaptea Învierii a trecut, dar la Timișoara nu e încă dimineață.

C. RADU ■

Procesul de la Timișoara

Numele trandafirului

...Punct și de la capăt. La Timișoara, începutul Revoluției se reia mereu, cu încetinitorul, succesiv și secvențial, iar sala procesului redevine un imens tulburător și incredibil ecran. Se revine, la cererea acuzării, la împrejurările „furtului" celor 40 de cadavre din incinta Spitalului Clinic nr. 1 Timișoara. Adică ceea ce, codificat, se numea (cu un cinism absolut) „Operațiunea Trandafirul". Perspectiva investigației s-a schimbat. Cei 21 care nu știu nimic sînt lăsați (deocamdată) să tacă toți ce au de tăcut. Acum vorbesc martorii. Unii știu ce vorbesc și ce nu (medicul Ovidiu Golea, fostul director al Spitalului județean, recunoaște că era la curent cu „operațiunea", dar — ce era să facă ? — n-a suflat nici o vorbă din obediență față de autorități), alții vorbesc — parc-se — exact ce știu. Cea mai limpede depoziție de pînă acum este cea a prof. dr. Marian Crișan (medic legist consultant), care începe să mai limpezească lucrurile. Fără a o reclama (la ora apariției revistei) derularea procesului e deja cunoscută din presa cotidiană, de la posturile radio și tv). I-am invitat pe martorul acuzării la o scurtă discuție :

— Domnule profesor, dacă am înțeles bine „opoziția" dv. a început în 18 decembrie '89...

— Într-adevăr — am spus-o în fața instanței — încă din 18 decembrie am făcut apel la procuratura județeană, sesizînd un fapt ce mi se părea — și este — unic în istoria medicinei și, dacă vreți, și într-o posibilă istorie a ideilor bolnave : furtul de cadavre. Apelul meu a fost luat în considerare, dar abia în 26 decembrie, cînd totul în țară era altfel, cînd se striga cu încredere „Armata e cu noi !"

— În 18 decembrie ce se striga ?

— În spital nu se striga nimic. Atunci securitatea era... cu noi.

— În urma depoziției dv. credeți că „Operațiunea Trandafirul" s-a clarificat ?

— Aproape. Vreau să spun că s-au clarificat (sper) împrejurările ridicării celor 40 de cadavre, precum și faptul că în fața medicilor legiști au ajuns, în total, 94 de cadavre.

— Exprimarea dv. e ciudată. N-ați spus că au fost, ci că au ajuns 94 de cadavre...

— Nu pot declara decît ceea ce știu. Dar nici n-aș vrea să se înțeleagă că numărul ar putea fi cu mult mai mare sau să se creadă că dețin cine știe ce alte informații. Vedeți, starea postrevoluționară e una de suspiciune, tensiune și amenințări. Institutul nostru a fost și este țința unor atacuri în presă, manifestații și manifestări anormale. Mai mult, după Revoluție unele persoane au făcut deshumări în Cimitirul săracilor, și chiar în Cimitirul eroilor, lăsînd morții să zacă aproape o săptămînă pe alei, pentru identificare...

— Sînteți sigur că toți morții Timișoarei sînt eroi ? Vreau să spun — ați văzut și cadavre ale teroriștilor ?

— Un lucru trebuie să fie limpede : în noaptea de 17 spre 18 decembrie s-a tras în plin, iar la noi au fost aduse cadavre în masă. În zilele de după 22 — deci în perioada „teroristă" — au fost mult mai puțini morți și răniți. Cine a fost terorist și cine a fost împușcat de teroriști ? Personal, nu știu. Eu stabilesc doar cauzele decesului.

Morții nu răspund la întrebări.

— O ultimă chestiune. Care credeți că e principalul obstacol al procesului de la Timișoara ?

— Cred că în boxă sînt, cei care au gîndit, au organizat și au condus acțiunea de reprimare. Nu sînt, încă, cei care — efectiv — au tras. Ori problema trebuie lămurită pînă la capăt, fiindcă în atmosfera procesului — și a orașului — planează în continuare aceeași întrebare fără răspuns : cine a tras ?

Atunci, în 18 decembrie, „operațiunea" a reușit. Acum, la o distanță de 4 luni și un anotimp/ lipsesc încă multe petale care ar putea întregi „numele trandafirului". Vor fi găsite ?

RADU CIOBOTEA ■

P.S. Între timp, începe să se profileze o nouă certitudine : unii acuzați au pus mîna pe armă și au tras. Deocamdată, o seamă de mărturii converg spre fostul maior din Miliția județeană Timiș — Iosif Veverca. Pînă la 7 mai, procesul s-a întrerupt. Lupta pentru adevăr însă continuă.

Nu vă fie frică,

Am scăpat de frică ! Măcar de prima frică : aceea că ne va fi frică tocmai atunci cînd va fi mai mare nevoie să nu ne fie. Au venit cu căşti şi scuturi. Au venit cu pistoale mitralieră, cu tancuri şi TAB-uri. Am stat sub trasoare. Se trăgeau focuri de avertisment. Noi eram cei avertizaţi ? Ei erau avertizaţi ! Unii au înţeles, s-au dat mai la o parte, n-au tras. Alţii n-au înţeles. Dintre ei, ciţiva au tras. Adică exact cei cărora le era frică. Morţii — cei mai mulţi — au fost dintre noi. Dar înfricoşaţii — cei mai mulţi — au fost dintre ei. Şi acum, lor, urmaşilor lor le e frică. O frică neintemeiată, cum sînt cam toate fricile.

De ce le e frică ? De faptul că nouă nu ne mai e frică. Nu poţi stăpîni, nu poţi minţi şi umili, nu poţi deturna şi manipula decît oameni înfricoşaţi. Cei învăţaţi să învîrte cnutul în turma înfricoşată au de ce să fie speriaţi. Turma nu mai e înfricoşată. Turma nu mai e turmă.

Atunci, ce înseamnă, pentru noi, „nu vă fie frică !". Înseamnă că trebuie să avem încredere. Exact chiar încrederea în noi. Vom continua ce am început. Vom ciştiga ! Vindecaţi de frică fiind noi, o să-i vindecăm şi pe cei cărora le e frică acum de noi. E loc pentru toţi pe pămînt, e loc pentru noi toţi în ţară. Minuitorii de cnuturi vor trebui să înveţe a folosi alte unelte. Cele ale muncii cinstite. Nu vă fie frică, vor învăţa !

CINE?

Cine a ucis ? Cine a tras în populaţie ? Cine n-a tras în clădirea C.C.-ului? Cine va ciştiga alegerile ? Cine gură mare are cinci ani va tăia la sare. Cine eşti dumneata, domnule ? Cine plăteşte deplasările minerilor ? Cine suge sîngele poporului ? Cine se scoală de dimineaţă departe ajunge. Cine manipulează televiziunea ? Cine a tras? Cine l-a sfătuit pe Ceauşescu să ţină mitingul ? Cine se teme de Mihai I? Cine agită spiritele în Transilvania ? Cine sapă groapa altuia cade singur în ea. Cine-l mai vrea pe Dumitru Mazilu ? Cine e contra, e pentru. Cine are nevoie de gazetari compromişi? Cine a tras? Cine conduce fosta gospodărie de partid ? Cine vinde ţara? Cine cunoaşte adevărul despre morţii Timişoarei? Cine a tras în elicopterul lui Nuţă ? Cine a tras ? Cine a tras ? Cine ne dă listele informatorilor din întreprinderi ? Cine vinde ieftin nişte dolari ? Cine nu-l simpatizează pe Iliescu ? Cine nu-l simpatizează pe Cîmpeanu ? Cine nu-l simpatizează pe Raţiu? Cine nu simpatizează pe cine? Cine livrează dosare secrete ziarului „Dimineaţa" ? Cine fabrică legionari de tip nou? Cine înfiinţează Asociaţia victimelor deţinuţi politici? Cine cumpără Casa Poporului? Cine a auzit de morţii Brăilei? Cine eşti dumneata, măi Arafat? Cine n-a greşit, să nu arunce piatra. Cine vrea 12 tone de Lenin? Cine e mai drăguţ ca Petre Roman ? Cine finanţează pe ascuns opoziţia? Cine face vizite de lucru electorale ? Cine e tînăr, deştept şi vrea să lucreze în redacţia „Flacăra" ? Cine a tras? Cine nu-i azi director de ziar? Cine-mi eşti dumneata, domnule Tökes ? Cine va săpa la Canalul Bucureşti — Dunăre? Cine îi temperează pe extremiştii de stînga? Cine se aseamănă, se adună. Cine ştie telefonul de acasă al lui Dulea? Cine fură azi un bou, mîine va fura un ou. Cine dă pămînt ţăranilor? Cine dă ţărani ţăraniştilor ? Cine are picioare lungi, se măriă cu un arab bogat. Cine a tras? Cine a tras? Cine ciştigă alegerile? Cine pierde alegerile? Cine ciştigă, ce pierde? Cine eşti dumneata, preafericitule Teoctist ? Cine a stat cinci ani la ruşi, nu poate gîndi ca Bush. Cine eşti dumneata, domnule Bush? Cine-i mic şi dă din mînă şi are zece la română? Cine a tras? Cine n-a atacat sediul Securităţii? Cine va transmite în direct revoluţia din Televiziunea Română? Cine va fi preşedinte ? Cine va fi primviceprimvicepreşedinte? Cine mai munceşte la ţară? Cine-i în Front, e om bun. Cine se ocupă de oamenii răi? Cine-i dă vilă regelui Mihai? Cine-i demască pe demascatori? Cine mută în Casa presei libere Ministerul aviaţiei? Cine sînt securiştii de omenie? Cine expulzează pe cine? Cine votează pe cine? Cine minte pe cine? Cine ne crede proşti? Cine a tras? Cine nu-i filofrancez, nu-i intelectual de omenie. Cine împarte lumea în două? Cine împarte, parte-şi face. Cine are carte, are parte. Cine are parte, face rapoarte. Cine a tras? Cine nu face politică azi, face mîine. Cine s-a mutat în Bulevardele Primăverilor ? Cine gîndeşte, pe gîndul lui piere. Cine nu piere face avere. Cine a tras?

Cine? Cine? Cine? Cine? Cine?

Cine nu gîndeşte ca mine e împotriva poporului.

TUDOR OCTAVIAN

CÎND?

Cînd o face plopu' pere, se-nţelege. Iar dacă face, totuşi, pere, cînd or fi pere de export, nu nişte pricăjite bune pentru alimentaţia raţională. Că, atunci, mai bine face plopu' soia. Ori îl determinăm pe bunul nostru plop, parte integrantă din codru-frate cu românul, să facă banane, portocale, cafea, videocasetofoane, calculatoare, ori înseamnă că zadarnice-au fost toate.

Pîn-atunci, ce ne e dat să vedem ? Toată ziua-bună ziua se ceartă bradu' cu plopu'. Deşi, plopu' e copacul nostru naţional. Cum ar fi la canadieni arţarul. Plus că frunza de plop are în ea un optimism robust. Pică, asta e. Pe cînd acul perfid de conifer înţeapă şi rămîne. Nu e nici măcar ca acul de albină. Se schimbă, e drept, el acul bradului, dar se schimbă parşiv, nici nu-ţi dai seama. Tot timpul verde, te şi plictiseşti. Şi nici nu e bine verde. Nu e bine nici roşu. D'aia nici nu există brad roşu. Dar plopu'-şi mai roşeşte frunzele spre toamnă. Adică înainte de-a pica. Frunzele se-ngălbenesc, se înroşesc şi cad.

Dar care plop ? Care dintre plopi ? Cei particulari vor răspunde numai intereselor particulare. Pot să facă numai banane. Şi atunci unde exportăm atîtea banane ? Nu e mai bună planificarea ? Unii plopi să facă banane, alţii brînză Camembert, alţii alune americane, alţii bere Radeberger alţii, Pall Mall. Apoi se stabilesc raţii pe străzi şi cartiere pentru cei cu domiciliul stabil şi flotanţi. Ce facem cu străinii ? Or să vină mulţi — şi ca turişti şi ca spioni. Or să rîvnească la bananele noastre. Lor cine le dă raţia ? Mai bine să încercăm o sinteză între economia de piaţă şi economia centralizată. Plopii din economia centralizată să realizeze sarcinile pentru export. O parte din producţia lor va fi destinată şi turismului internaţional intern. Adică atunci cînd vin ei la noi. Plopii privatizaţi să producă pentru nevoile interne. Cei privatizaţi să fie amplasaţi în zonele de deal şi munte. Preferabil de munte.

Atunci să vezi ceartă între brad şi plop. Deşi ar fi soluţii. Dacă nevoile economiei şi ale noii noastre societăţi cer ca plopii să urce la munte, trebuie să ne mobilizăm eforturile pentru coborîrea bradului la şes. Va fi mai greu cu schimbarea mentalităţilor. Deşi oamenii vor înţelege repede. Să mobilizăm exemplar întreaga propagandă, întreaga activitate politico-ideologică. Creatorii, artiştii, scriitorii să-şi facă datoria. La televiziune, să ascultăm cît mai des cîntecul popular „Brăduleţ din Bărăgan" ! În fond, de ce să crească maci prin lanurile de grîu, cînd pot să crească brazi ? Au şi pictorii datoria de a picta peisaje noi. „Grîu cu brazi", nu sună bine ? Galben cu verde nu dă bine ? Mai ales că şi grîul e verde dar se-ngălbeneşte. Poate la exemplu şi bradul. Altfel reacţionezi cînd eşti în mulţime. Mimetismul e o lege biologică, sociologică, psihologică şi terminologică. Ce poate face un brad în faţa a milioane de fire de grîu ? Face şi el ce face toată lumea pînă la urmă. Deci va face boabe. Dacă-l plantăm între porumbi va face ştiuleţi. Cu timpul, s-ar putea să refacem toată agricultura pe baze noi. Soiuri superioare din brazi mutanţi. Dacă la şes vor mai rămîne ciţiva plopi-bananieri, vor începe şi brazii să producă banane. Şi atunci iar începe cearta. De fapt, abia atunci începe concurenţa. Începe şi bucuria copiilor. Vor avea de ales între banane de brad şi banane de plop. Şi dacă se ceartă copiii ? Că unii au de brad şi alţii de plop. Dacă se ceartă copiii, se ceartă şi părinţii. Se scindează poporul — unii cu bradul, alţii cu plopul. De Crăciun, vor fi mitinguri. Ce împodobim, bradul sau plopul ? „O, brad frumos !" — vor cînta unii. „O, plop frumos" — vor scanda ceilalţi. Nu e bine.

Cînd ? Atunci cînd plopul va face pere şi bradul va face pere şi bradul şi plopul vor trăi în deplină armonie, bucuroşi că fac pere mălăieţe pentru toată lumea. Aşa cum soarele lui Dumnezeu răsare şi pentru cei buni şi pentru cei răi şi cum plouă şi pentru cei drepţi şi pentru cei nedrepţi.

CONSTANTIN DUMITRU

CUM?

Ar fi simplist să credem că toţi cei care au proiectat şi construit în 45 de ani edificiul puterii unui partid pot fi catalogaţi drept indivizi lipsiţi de inteligenţă politică. Printre aceştia s-au remarcat cei care, nu puţini, au reuşit în pofida lipsei unor criterii democratice, a domniei legii capriciului şi bunului plac să supravieţuiască la cel mai înalt nivel : vile la şosea ; magazine speciale cu produse unicat şi preţuri derizorii ; alte vile de odihnă pe maluri de lacuri, care aşteptau gata pregătite pentru descinderi inopinate ; burse şi locuri de muncă pentru copii în străinătate ; aprobări pentru maşini care erau promptă valorificate ; trafic de [illegible]ţă ; promovarea nonvalorii pe criterii de gaşcă şi interese. O metodă verificată a fost imitarea mecanismelor puterii la vîrful ei pînă jos, foarte jos, la cele mai modeste celule sociale. Şefii aveau totdeauna dreptate şi odată ajunşi sus rămîneau acolo, schimbîndu-şi doar locul : de la Sindicate la Sport, de la Sport la C.F.R. sau la Comerţ. Nu erau contrazişi de jos, nu contraziceau în sus. La fel şi cu aplauzele, ovaţiile, uralele. Indiferent de studii sau capacitate intelectuală, verii de la ţară erau aduşi în Bucureşti sau la judeţe şi instalaţi singuri în birouri. Amantele şi amanţii nu erau plătiţi din buzunar propriu, ci prin sinecuri, promovări şi burse. Lipsa de studii ori de meserii devenise calitate şi criteriu de promovare. Să citească un discurs făcut de alţii ştia oricine. Minciuna rostită cu cinism şi nonşalanţă, arogarea dreptului de a vorbi în numele tuturor, din miezul unui [illegible] devăr enunţat şi nu de[illegible]strat au fost alte metode politice comuniste aplicate pe scară mare şi în premieră absolută.

45 de ani, aceste metode, mereu perfecţionate, cizelate, funcţionînd fără greş şi la lumina zilei s-au dovedit falimentare.

Unii au fost de părere că în momentul plătirii datoriilor externe de către România, cu abilitate minimă, Ceauşescu ar fi putut întoarce situaţia prin cîteva înlesniri : un

pîn-la urmă pică!

Fotografii de PAUL AGARICI ■

program Tv normal, renunțarea la interdicțiile de circulație, la duminicile cu soț sau fără, puțină benzină, ceva alimente, cițiva mandatari, circiumi deschise pînă la 1—2 noaptea, filme ceva mai decoltate, simbetele libere, pașapoarte etc. Nimic mai jignitor la adresa poporului român. Ceaușescu n-ar fi reușit nici cu acestea, nici cu multe altele pentru simplul motiv că boala care se numește comunism este gravă și are aceleași simptome în toate cazurile de apariție, mai devreme sau mai tîrziu ea nu poate duce decît la colaps.

Odată simptomele instalate în politic și social, prin metode chiar timide și discrete la început, boala se declară incurabilă.

În păstrarea și dezvoltarea puterii, Ceaușescu a dat dovadă și de abilitate și de brutalitate. Nici conjunctura istorică nu i-a fost defavorabilă și totuși sfîrșitul a fost cel știut. Astăzi, și cei care fac politică și vor deci puterea și cei care se lasă conduși nu trebuie să accepte apariția simptomelor bolii care are în ea premisele durerii, agoniei și sfîrșitului.

Cum se întîmplă sfîrșitul aproape că nu ne mai interesează. Important este acum să nu pășim din nou pe același drum, să dăm lucrurilor un nume precis, să nu așteptăm apariția tumorii.

Comunismul a acumulat, la noi cel puțin, o experiență care i-a permis păstrarea și dezvoltarea puterii pînă la cele mai aberante și antipopulare margini, 45 de ani. Cine o folosește, în parte sau în totalitate ori se întreabă cum s-o adapteze și îmbunătățească este și trebuie declarat dușman al poporului. Acela va lucra doar în numele intereselor sale personale, va dori puterea pentru el, nu pentru a o pune în slujba celor mulți.

OPREA GEORGESCU ■

UNDE?

SÎNT zăpezile de mai 'an, care acopereau în mod sistematic, supraetajate — de la patru la zece nivele —, somnul paralizat de groază și emoție al tuturor locuitorilor, fără deosebire de naționalitate, grad de cultură, religie, în care personajul principal, cu oarecare trăsături freudiene, era milițianul învîrtind bastonul său deasupra capului, cu o asemenea viteză încît, trepiat, se înalță la cer, ușor-ușor, cu decolare verticală, pîlpîindu-și cu grijă aureola de apărător al maselor, și patrulînd, ca orice elicopter, deasupra orașului peste care continuau să cadă zăpezile de altădată, atunci mai roșii, acum bătînd spre roz, sau centru-stînga (mie, singurul care mi-a plăcut întotdeauna a fost centrul-înaintaș, înaintașii noștri fiind puși, fiecare, să rostească în fața poporului, măcar două-trei cuvîntări magistrale, la Posada, la Stănilești, activului de bază și de partid) — zăpezile de altădată, care obturau cu tandrețe gura copiilor, pe care atîția, azi încă, le mai așteaptă cu gura deschisă, zăpezile cu față umană, reconstruite și transparente ca glasvandul (ptiu, drace, feri-m-ar paradigmele), lîi krasniie ! prekrasniie, lîi... (automatism de limbaj), zăpezile care n-au să cadă pe floarea de cireș (aici să fim cu toții înțeleși), zăpezile prefabricate, artificiale, ale igiuurilor noastre, care determinau în noi mutații genetice, apropiindu-ne de pinguini, zăpezile luminoase care veneau odată cu Cîntarea României, cu Daciada la locul de muncă și controlul ginecologic sistematic, zăpezile de altădată, care formau un front comun de activitate, și care spălau mîinile lui Pillat din Pont, că de' — vorba aia — o mînă spală pe alta, și apoi ni le strîngem frățește, hai să dăm mînă cu mînă într-un cartel electoral ultrasecret, zăpezile din care au apărut trandafirii direct pe buletinele de vot, hei, lume-lume, votați trandafirul că și el pre voi o să vă voteze, amin !

DAR unde sînt zăpezile de altădată (care au fost pensionate sau care au trecut în armată), zăpezile de la Timișoara, care s-au împrăștiat în toată țara ? Și zăpezile cenușii ale cervocrației, din Făurar, și zăpezile atîtor platforme-program, spulberate în vînt, și zăpezile de pe Kilimanjaro, pe care nu le vom atinge niciodată — și zăpezile tîrzii din martie, din Ardeal, unde sînt ?

Numai trandafirul ne poate spune ; l'important c'est la rose, l'important...

ȘI zăpezile care încă nu s-au împărțit țăranilor, și zăpezile de polistiren, prezentate la televizor, și zăpezile alunecătoare, de la Petroșani, unde-s ?

NUMAI roza ne va spune, roza care este, bineînțeles, ați ghicit, roza vînturilor. Vorba poetului, n-avem noi nisip cîte capete putem ascunde ; peste care să turnăm zăpadă cosmetică întruna. Dar unde sînt zăpezile trecute, și capetele ce-ar fi trebuit a fi chiluge ? Și Bertha cu picioare lunge, cît minciuna ?

MIHAIL GĂLĂȚANU ■

CE?

Cînd viața a părut mai rea decît moartea, pentru că i se adăuga umilința, o seamă de români curajoși au strigat : „Nu vă fie frică, Ceaușescu pică !". Între timp, acea eroică invitație la curaj a continuat să aibă, pentru unii, o semnificație de certă luciditate a alianței cu viitorul, iar pentru alții a început să aibă valoarea unui recitativ care colora partitura muzical-socială și înainte de acel unic decembrie 1989 : „poate pică ceva !".

Aterizarea forțată a unora pe straturi groase de bancnote de sute de lei, care sînt pensiile lor lunare, ar vrea să ne convingă că din ceea ce trebuia să pice, o parte a picat. Altă parte se ține ca pisica prin cotloanele pe unde a tors mult și bine, cu ochii întredeschiși exclusiv către oala cu smîntînă. Însă asta nu e totul.

De curînd s-a nimerit să fiu martor cum cineva a ținut să-și serbeze onomastica între colegi. Simbolic, evident, adică fără mese mari. Vrînd să fie de ajutor, unul dintre colegi a luat sticla de coniac pusă la bătaie și a început să toarne în păhărelele aflate pe-o tavă. Le-a umplut aproximativ egal și s-a mirat cum de i-a reușit performanța de-a nu ajunge la ultimul pahar pentru a constata, tocmai atunci, că în sticlă i-a rămas ori prea mult lichid, ori prea puțin. I-am spus că ăsta e reflexul vechi al lumii în care am trăit pînă în decembrie : acela de-a trăi în așa fel încît să te pui bine cu toți. A acceptat că gluma asta putea să aibă un simbure amar. Nefiind vorba despre extrema politețe și civilitate la care ar fi ajuns societatea românească, ci despre frică pur și simplu. Doar, se știe, cîtă vreme omul privea de jos în sus, această frică a fost temelia pe care s-a consolidat supunenia fără rezerve. Însă medalia are și un revers. Același om părea cu totul altul dacă se nimerea să dețină un loc intermediar pe-o scară ierarhică și dacă, privind de sus în jos, observa că alții, la rîndul lor, fac pe dracu-n patru ca să se pună bine cu el. Același suspect complex de superioritate era dobîndit însă, de către unii concetățeni, prin instituirea de către ei înșiși a unor ierarhii străini, de felul aceleia că dacă te duci să cumperi un pachet de țigări, devii subalternul celui ce vinde în prăvălia respectivă. Tot felul de lipsuri, începînd cu mărfurile de negăsit în magazine și terminînd cu aceleași mărfuri sau cu anumite servicii de care cetățeanul avea absolută nevoie, a dat multora prilejul de-a trăi sentimentul — sporit artificial — al utilității lor, al importanței lor sociale și al demnității lor personale care nu aveau cum să se justifice nici prin valoare, nici prin hărnicie. În mizeria în care ne-am zbătut toți, dar unii mai mult decît alții, a înflorit astfel o puzderie de dictatori mărunți dar ageri, obsedați de gîndul de-a se da mari exact în clipa cînd cineva avea nevoie de bunăvoința lor de-a-și face, doar atît, meseria. E vorba tot de-o anume sete de putere, nu mai puțin paranoică decît paranoia antreprenorului general, a dictatorului titular. Cîți încă, în jurul nostru, nu par făcuți din același aluat în care se vor fi strecurat măcar cîteva picături din esența tare a dictaturii ? O privire, oricît de sumară, descoperă unde nu te gîndești rămășițele mentalității totalitare. Inclusiv în primii muguri, ca să zicem așa, ai democrației. Ați observat ce vehemenți sînt unii, ce intoleranți și chiar agresivi sînt unii, dragii de ei, cînd descoperă că românul cu care stau de vorbă s-a înscris într-un partid, sau că nu s-a înscris în nici unul, sau că nu s-a înscris în același partid cu cei ce-l chestionează ?

Dar ce trebuie să pice, va pica.

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

CUI?

Cuiul lui Pepelea, se pare, face parte din tradiție. Nu, nu pentru că l-ar fi inventat marele Creangă. Încep să cred că el, cuiul, a existat dintotdeauna, povestitorul nefăcînd altceva decît să ni-l conștientizeze.

Săracul de el, bietul cui !... A fost bun, ba, chiar foarte bun, o vreme. Ei te striveau, ajutîndu-te, ocrotindu-te, educîndu-te, veghind cu vigilență ca nici un element străin moralei comuniste, eticii și echității socialiste să nu-ți întineze conștiința, iar tu, cînd simțeai că nu mai poți, te întorceai către cui. Îți agățai în el haina prăfuită și te scăldai în libertatea de a fi singur și a putea înjura în voie. Ceea ce nu înseamnă, cîtuși de puțin, că la gura ta se întreceau în vorbe meșteșugit alese o ceată de birjari.

După o vreme, îți luai haina din cui cu grăbire, căci aveai a spune prietenilor un banc nou. Ei te ascultau și, în funcție de cît valora, 3, 5, 10, 15 ani, se simțeau mai bine, ușor răzbunați, ca și cum s-ar fi odihnit o vreme lîngă propriul cui.

Și, uite, așa, viața a mers mai departe — atît de departe — pînă într-o zi...

În „marea casă a Europei", în camera noastră, a cărei fereastră ne-o dorim deschisă către lume, cuiul — să fi venit singur, să-l fi adus cineva ? ! — există !

Acum, nu zicem că trebuie smuls și aruncat la gunoi. Un cui poate fi oricînd folositor. Spre exemplu, ai putea să agăți în el o foaie de hîrtie pe care să-ți notezi ce ai de făcut mîine.

Ai putea, dar... nu poți, pentru că e ocupat. Ba cu o haină, ba cu alta. Lăsate într-adins prin cuiele din pereții și din sufletele noastre, chinuite atîta amar de vreme, ca să nu ne închipuim, cumva, că democrația e chiar așa, un lux pe care ni-l putem permite cu toții.

Și, după Creangă, iată-l și pe Grigore Alexandrescu printre noi ! Mare lucru și tradiția asta !

Noroc că mai vin timișorenii cu cîte o proclamație și aflăm că se poate trăi și fără cui, într-un prezent adevărat, nebîntuit de nici o stafie.

Nu, de la Revoluție încoace, nimeni nu se mai întoarce cu nici un banc nou din fața cuielor în care zac agățate cuiele vechi. În schimb, tot mai mulți își pun aceeași întrebare : „Cui prodest ?"

ROXANA PAICU MANOLESCU ■

CARE?

În primul rînd, „cui". E îngrozitor de antipatic. E total nesociabil. Manifestă tendințe agresive. Cînd îi pronunți numele, ai senzația unei împunsături nemiloase în trup. Trufia lui fără margini îl va pierde pînă la urmă. N-are nici o șansă.

În continuare, o să pice „cum". Întotdeauna a fost un nesuferit curios, dornic să afle cu orice preț în ce mod se petrec lucrurile. Are o falsă prestanță, capabilă să înșele pe cei din jur numai atîta timp cît nu i se acordă o prea mare atenție. De aceea, căderea lui e mai mult decît binevenită. Vai de el !

Dar „unde" ce cusur ar avea să nu se dea de-a rostogolul ? Ți-e și groază să-ți aduci aminte de cîte ori întrebarea asta a provocat frisoane. „Unde mergi tu, mielule" e un exemplu mai mult decît edificator. Iată inocența amenințată de un simplu cuvînt.

Și poziția lui „ce" e nesigură. Înainte, desigur, avea o forță copleșitoare. Era chiar dublat. Vă mai amintiți ? Spuneai „c.c." și pe loc înghețai. Acum a rămas stingher, un simplu „ce". N-are cum să mai reziste.

Povestea lui „cînd" e numai la o repede ochire mai complicată. Nuanța temporală pe care o aduce în discuție a înșelat numai pe cei preocupați de problemele spațiale. Cei mai mulți au descoperit însă subtilitatea cu care încearcă să devină invulnerabil și, fără doar și poate, eforturile lor comune îl vor dărîma, chiar dacă uneori apelează la pseudonime cum ar fi „quando", „kogda", „quand" sau „when".

Despre „cine" și „cui", și „cum" și „unde" și „cînd" au o părere extrem de proastă. Atmosfera din jurul lui poate impresiona doar inimile prea miloase. În rest — nici o îndurare. Ducă-se pe pustii !

Se mai pune problema și lui „care". Dar numai simplul fapt că s-a așezat în fruntea acestui articol, manifestînd deci clare tendințe de totalitarism, îi clatină poziția. Dar și despre el, chiar dacă, dată fiind situația, o spunem cu frică — pîn' la urmă pică.

GEORGE ARION ■

Droguri şi tăcere în Carpaţi

Nici Galaţiul, portul dunărean ce poate primi la chei mastodonţii de oţel, nu este ferit de prezenţa celor ce îşi argintează slăbiciunea cu nimbul exotic al drogului.

Iată-l pe grecul CRISTOS SIMIGIATOS, venit cu cargoul „Alexandros" să încarce cherestea românească, găsit într-un local cu 39 grame de haşiş, deţinut în vederea consumului. Drogul este confiscat, iar cel în cauză avertizat, dar nu acelaşi lucru se va întîmpla şi cu airbul MIHAILOVIC STANOJE, îmbarcat în calitate de marinar pe vasul „Glem" sub pavilion libanez.

Controlul de rutină, efectuat de autorităţile gălăţene, duce la descoperirea a două kilograme şi jumătate de haşiş, ascuns în spatele unui panou din cabina pe care o ocupa. Drogul era cumpărat în portul Mersin din Turcia, iar cantitatea şi modul de ascundere atestau, fără doar şi poate, că avea drept finalitate, traficarea, lucru ce a fost recunoscut în cele din urmă de către persoana respectivă. Sîrbul va fi condamnat la trei ani închisoare prin sentinţa penală dată la 22 august 1972.

Anul 1972 a fost un an relativ liniştit pentru organele de poliţie româneşti, care, cu excepţia lui MIHAILOVIC STANOJE, nu au avut de cercetat decît consumatori, ce prin modicitatea cantităţilor de drog descoperite asupra lor, nu ridicau probleme deosebite.

Se cuvine să facem aici, totuşi, o remarcă. Permanent, consumatorii de droguri existenţi printre marinarii străini sosiţi cu navele sub pavilioanele diferitelor ţări în porturile noastre au colorat, ca să spunem aşa, problematica drogurilor, prin marele număr de asemenea cazuri constatate, prin diversitatea locurilor de ascundere şi de achiziţionare a drogurilor, toate avînd însă ca numitor comun, specific, cu unele excepţii, consumul propriu.

Să nu uităm că lungimea totală a frontierelor de stat ale României este de 3 190 km, din care cele fluviale şi maritime însumează 2 153 km, adică mult mai mult decît jumătatea.

Iată de ce considerăm că marele număr de nave implicate nu trebuie să ne surprindă, ţinînd cont că de-a lungul graniţelor noastre „lichide" se află nu mai puţin de zece oraşe-porturi, adică locuri în care acostează zilnic cargouri, motonave, vase de pasageri, remorchere, şlepuri sosite din diferite arii geografice ale lumii, cu echipaje eterogene ca naţionalitate şi preocupări.

Revenind la traficul de droguri ce îşi merită această etichetare, trebuie spus că aparenta linişte a anului 1972 nu ne-a demobilizat deoarece, lucru ştiut, traficanţii adoptă o tactică foarte simplă în realizarea intenţiilor infracţioniste pe care le au. Atunci cînd întîlnesc vigilenţă şi fermitate, renunţă pentru o perioadă la drumul respectiv, căutînd o altă rută. Însă ei revin cu încăpăţînare, cîrtiţe oarbe, atunci cînd apreciază că se poate trece din nou.

Să păşim în anul 1973, an cînd vor avea loc 13 descoperiri de droguri. Unele atestă din nou, în mod cert, că deţinerea avea drept scop consumul propriu. Iată-i dintre consumatori pe grecul GLINOS PETROS, şef de echipaj pe nava „Derby" şi pe M'BAREK BEN ALI MUSTAFA, marinar îmbarcat pe „Joerka", sub pavilion vest-german.

În aceeaşi postură să-i consemnăm, pentru a fi corecţi faţă de cititori, dar şi pentru parfumul exotic, pe YOUSSEF AYROUT, un sirian de pe cargoul „Erasmia", avînd Pireu drept port de origine şi care o îndemna pe T.A., cetăţeancă română (vă lăsăm să-i ghiciţi profesiunea) la consum.

În acelaşi an vor mai fi condamnaţi THANOS GEORGEOS, şeful de echipaj al motonavei „Frinton" şi unul din marinarii din subordinea sa, de asemenea cetăţean grec şi anume KIARIS EVANGHELOS. Aceştia la plecarea din Canada şi-au procurat 65 grame haşiş. Ajunşi în Constanţa şi fiind în „pană" de bani, după cum declară amîndoi, au încercat să-i comercializeze, iniţiativă particulară ce nu a fost atunci apreciată se pare, la justa sa valoare. Dar nici astăzi.

Sentinţa penală i-a condamnat la 2 ani şi respectiv un an şi jumătate, pedeapsă pe care au fost nevoiţi să o execute într-un penitenciar din ţara noastră.

Conştientă de faptul că o luptă cu sorţi reali de izbîndă asupra traficanţilor nu poate fi dusă decît într-un cadru organizat şi printr-o colaborare permanentă cu celelalte organe de represiune din toate ţările lumii, România va adera în acelaşi an, 1973, la Organizaţia Internaţională de Poliţie Criminală, mai cunoscută îndeobşte sub denumirea prescurtată de INTERPOL (De fapt, statul nostru revenea în cadrul organizaţiei, întrucît fusese unul dintre membrii fondatori ai acesteia, militantă pentru colaborarea universală în combaterea fenomenului infracţional).

De acum înainte toţi cetăţenii străini descoperiţi pe teritoriul românesc cu droguri asupra lor, fie în scopul consumului propriu dar şi al traficării lor, vor fi fişaţi, fotografiaţi, amprentaţi şi comunicaţi Secretariatului General al Interpolului, prin intermediul Biroului Naţional Interpol Bucureşti. Oricum, asupra acestui aspect, vom mai reveni pe parcursul expunerii noastre.

JEAN DRĂGAN

O.C.L.

Mi-a stat ceasul! Nu, nu din cauza declaraţiilor domnului Petre Roman privind marile realizări ale guvernului care-şi numără zilele — 100, 101, 102. Nu. Ceasul meu de mînă marca „TEMPIC" a fost atins de boala congenitală cronicizată a economiei noastre: criza energetică. Cu alte cuvinte! s-a terminat bateria. Nimica toată! M-am dus la coperativa „Artă şi precizie" din cartier. Se uită meseriaşul la ceas — fără să-l desfacă — şi-mi zice scurt şi, vorba firmei, precis: „N-avem". Încerc să-i iau pe coarda simţitoare, să înţeleagă că nu sînt din ăia care vorbesc cu cooperatorul, dar stau cu ochii lipiţi de tariful cu preţuri, că dacă mă serveşte, mă „simt" şi eu... Degeaba.

Să renunţ la ceas? Nu mă-ndur de brăţară, că e frumoasă şi trainică. Încep colindul prin capitala scumpei noastre patrii, cum se zicea înainte, pînă dă Dumnezeu şi găsesc un binevoitor: „Vezi la ţigani, că ăia au de vînzare şi lapte de cuc". Chiar lapte de cuc n-aveau, dar ojă de diverse culori şi Kent şi B.T. şi piepteni de plastic în culori de ţi se strepezesc dinţii şi dresuri şi clipsuri şi, ce s-o mai lungesc şi să le fac reclamă pe gratis tocmai acum, cînd din lipsă de hîrtie apărem în 16 pagini, aveau şi bateria care-mi trebuia mie. Scumpuţă, dar era. De unde o aveau ei şi n-o are cooperativa, nu ştiu şi nici n-am avut curajul să întreb. Te pui cu iniţiativa particulară şi cu solidaritatea de breaslă?

Îmi zic: „Dacă tot sînt aici, să intru şi „la stat", poate-mi cumpăr o pereche de pantofi. Citisem în ziar că în luna martie s-ar fi produs 7 milioane 792 de mii de perechi, dintre care 2 milioane 943 de mii cu „faţa naturală". Asta, pe româneşte din ultima perioadă istorică s-ar traduce „pantofi din piele-piele", nu din înlocuitori de piele, după cum „cafea-cafea" e cu totul altceva decît popularul nechezol, iar „lînă-lînă" înseamnă un amestec la care chimia noastră participă nesemnificativ — 30—40 la sută".

La raionul de încălţăminte femei — cu autoservire, dar fără acces la raft — semn rău: nici o coadă. Ce zic eu coadă, dar măcar o îmbulzeală cît de cît dătătoare de speranţă. Intru totuşi în ţarc. Marfă berechet! Tot ce-a produs mai urît industria noastră în ultimele cincinale. Vînzătoarea, plictisită să tot zică „N-avem" îmi acordă cîteva momente din preţiosul ei timp, furnizîndu-mi ceva informaţii: „Pantofii de care v-a spus colega dumneavoastră s-au vîndut într-un ceas. Ştiu eu dacă s-or mai aduce?" Mi se lungeşte faţa a totală descurajare în lupta dură cu viaţa. I se face milă şi mă învaţă cum să mă descurc în ale comerţului: „Dacă n-ai pe cineva, mă înţelegi, umblă cît mai mult prin magazine. Dar nu cu un dor anume! Dacă ai noroc, pici tocmai pe ceva ce nici cu gîndul nu gîndeai. Dacă pleci să cumperi un anumit lucru — O.C.L." „Adică, zic complet aiurită, cum O.C.L.? Organizaţia Comercială Locală?" „Ei, îmi replică vînzătoarea cu un surîs din care, clar, mă socoteşte tîmpită, O.C.L., adică „Orice ceri, lipseşte". Zîmbesc chinuit, să nu mă creadă văduvită şi de simţul umorului. Mă îndrept plouată spre casă. Treptat, treptat mă remontez: la urma urmei, prin natura profesiei, tot umblu toată ziua de colo-colo. Ce să mai zică şefii noştri cei mari, domnii miniştri şi feseniştii care stau toată ziua în şedinţă să ne facă nouă viaţa mai frumoasă? Ei cînd să alerge de la o coadă la alta, de la un magazin la altul? Doamne, cum s-or fi descurcînd?

Tot meditînd, mă abat pe la „Alimentara" din Piaţa Amzei. Altă viaţă: o coadă mare, frumoasă, pe patru rînduri, mai ceva ca pe vremea odioasei... Ce-o fi? Mă lămureşte binevoitoare şi competentă ultima persoană din rînd: „S-a băgat piept ardelenesc din Finlanda." Nu mă simt atrasă de această insolită coproducţie internaţională şi, făcîndu-mi socoteala că e ora la care trebuie să sosească laptele la mine în cartier, hotărăsc să mă reprofilez pe lactate. Zi cu ghinion! Mi se aduce la cunoştinţă că: „Laptii s-a termenat, da' se mai dă iaurt".

Eu aş fi vrut să cumpăr, dar dacă se dă... bogdaproste, OCL!

LIANA TATOS

P.S. „Nu prea merge", zice şeful, la redacţie. „OCL era pe vremuri. Acum îi zice ICL". Ceea ce, trebuie să recunoaştem, e cu totul şi cu totul altceva. Ce vrei, domnule, cap de şef! Te pui cu ei?

Brei, banane, bişniţă, buluc!

Pasă-mi-te, zeului comerţului îi plac mai mult oraşele de graniţă sau în apropierea ei ca s-o poată tuli şi-o parte în alta să vadă ce are şi ce nu căutare. Tot aici, zeul comerţului, dînd dovadă de liberă iniţiativă a înfiinţat o filieră a axei bişniţei Oradea—Viena. Zeci (sau poate sute de mecanici pricepuţi se îndreaptă spre cimitirul de maşini din Viena şi alte oraşe din Austria unde cei mai îndemînatici dintre ei reuşesc să le pună pe picioare, adică pe roţi, le cumpără cu cîteva sute de mărci şi le vînd în ţară cu sute de mii de lei. Cunosc cazul unui tînăr mecanic foarte priceput care a reuşit să repare un autoturism pe care l-a luat apoi la un preţ derizoriu de la un patron, fericit că-şi goleşte în acest fel curtea. Apoi, tot tînărul cu pricina a cumpărat cu o mie de mărci un microbus pe care a reuşit să-l vîndă cu peste 200 mii lei. Oradea, în momentul de faţă, se găseşte în plină revoluţie a bişniţei. La vama Borş în numai două luni s-au depus şi restituit 12 milioane lei şi aproape 900 mii lei au fost confiscaţi. Din Ungaria sosesc în România cantităţi mari de cafea, cărţi, reviste, casete video pornografice, cacao, spray, delikat, pepsi, coca-cola etc. iar din România trec dincolo rezervoare duble cu benzină, faianţă, sticlărie, haine, pantofi de piele, textile etc.

În piaţa bişniţei întîlneşti de la brei sau untul pămîntului pentru reumă adus de ţăranii din Poieni de jos pînă la banane cu 30—35 lei bucata.

Alte preţuri de la bursa neagră: cafea — 600 lei kg, cacao — 100 gr — 50 lei, Kent, Marlboro — 150 lei, Camel unguresc — 100 lei, jeans — 1 800 — 2 000 lei, otteri — 1 800 — 2 500 lei, antico[illegible] ţionale — 350 lei, piper — gr — 25 lei, delikat — 25 [illegible], ţuică sau pălincă — un pahar — 10 lei, whisky — 700 lei, Martini — 500 lei, Quen-Cola, Mango — 125 lei, pepsi, colacola — 100 lei, pastă de dinţi FA — 75 lei, spray FA — 200 lei, săpun Amo — 30 lei, Vikend, Sophiane — 40 lei. Turiştii străini cumpără, de asemenea, cofraje întregi de ouă, conserve de peşte, [illegible], carne, benzină, costi[illegible]. Ne bărbaţi şi femei, candel[illegible] balonzaide pentru copii, seturi întregi de pahare de sticlă, farfurii de porţelan, vase de porţelan, prosoape de bucătărie, articole din bumbac sau în amestec, cearceafuri, lenjerie de pat, papuci pentru bărbaţi, femei şi copii etc.

Ce se „dă" în schimb? Bunurile pe care le-am menţionat şi la preţurile piperate indicate, precum şi ciocolate a 3 forinţi cu 10 lei bucata, prafuri de budincă de 6 forinţi cu 10—15 lei plicul, ciocolata de 100 grame cu 35—40 lei bucata, margarină „Rama" cu 50 lei/buc., margarina „Liga" cu 40 lei/buc., 1 litru de suc de fructe cu 135—140 lei/sticla...

E adevărat că Oradea, în epoca interbelică, s-a bucurat de faima unei puternice urbe comerciale. Se spune că un austriac va veni aici cu o instalaţie tipografică de peste 1 milion de şilingi care va fi în stare să tipărească toate ziarele din Oradea. Dar ce se va tipări oare „Forsyte Saga" bişniţei care proliferează în dispreţul pungilor noastre prin acei ipochimeni obraznici şi tuciurii care „dacă vor se şterg pe pantofi" cu o bancnotă sau chiar două de 100 lei?

PAŞCU BALACI

ÎNVOITUL ANIMALELOR

Miercuri, 4 aprilie a.c. m-am pomenit cu cinci femei şi un copil la redacţie. Ceva mai circumspect ca înainte, dialogul a început în postură de anchetator apatic: numele, prenumele, localitatea, număr de casă etc. Prin urmare: Rodica Florian (sat Lapoş nr. 1, comuna Dărmăneşti, judeţul Bacău), Maria Însurăţel (sat Lapoş nr. 196), Elena Ganea (Lapoş nr. 156), Elena Alupei (Lapoş nr. 190), Valerica Florian (Lapoş nr. 17). Scrisoarea pe care ne-au adus-o la redacţie este semnată de 73 de săteni. Ce vor ei?

Curînd se va face învoitul animalelor la păşunat. Prin unele locuri se spune împăcarea animalelor la păşunat. Legea gospodărească şi legea străbună spune că această învoire se face în prima duminică a lunii mai. Firească, cînd furaje sînt puţine, duminica din mai se poate devansa, cu consecinţe neprielnice pentru islaz, pentru păşune. Citim scrisoarea sătenilor şi vedem desluşit că sînt, din datele care ni se prezintă, unii dintre cei mai buni creşcători de animale din Moldova. Tradiţie moştenită din tată-n fiu. Numele lor este Mocanu, Văcăraşu, Florian, Dumitru, Simionescu, Pandelaş, Însurăţelu, Coman, Pintilie, Constantin, Munteanu etc. Sătenii din Lapoş au circa 250 de vaci cu lapte. În scripte se spune „unitate vită mare". Pentru comparaţie, gospodarii din satul Dărmăneasca au doar 50 de „unităţi vită mare". Facem calculele necesare pentru a stabili cîtă suprafaţă de păşune se cuvine pe cap vită mare. Suprafaţă este îndestulătoare. Mărul discordiei este, însă, altul.

Printr-o „stratagemă" ce ţinea de vechea rînduială, vroiam să spun de vechiul regim zoo-boo, sătenilor din Lapoş li s-a repartizat, incredibil, păşunea „Plaiul Mănăstirei". Situată la 4—5 km de sat. Iar celor din Dărmăneasca, păşunea „Coasta Iepureni", din chiar buza satului Lapoş. Firească că răutatea unora din trecut nu trebuie să se repercuteze cu grave consecinţe azi. Mărul discordiei nu trebuie întreţinut de voie, de nevoie, de cei care doar proviziorîu sînt înzestraţi cu funcţii de conducere.

Între „taberele" sătenilor din Dărmăneasca şi Lapoş au existat şi conflicte violente. Unele erau gata-gata să îmbrace haina procesului penal. Legea bîtei şi a parului, se vede limpede treaba, n-a fost inventată de partidele de luptă electorală. Ea este, incontestabil, mai veche. Într-un climat de aproximativă libertate, ni se pare, totuşi, prea de tot să se recurgă la violenţă, coaste rupte, injurii, delegaţii compacte etc. La ţară există o expresie: unde mănîncă doi copii, poate să mănînce şi al treilea. Nu ştim care vite sînt mai cornute, cele din Lapoş sau Dărmăneasca? Ştim însă că ele pot paşte liniştit, într-un climat de blîndă toleranţă, am spune chiar într-un „consens" anume, atît pe islazul numit „Coasta Iepureni", cît şi pe „Plaiul Mănăstirei".

Acum, mai mult ca oricînd, este nevoie de înţelegere şi linişte. Campania pre-electorală nu trebuie transformată în altceva, decît într-o campanie electorală. Nimeni nu are ceva împotriva merilor pădureţi şi a scaieţilor, a muşunoaielor ce trebuiau gospodăreşte curăţate pe islazul din Lapoş. A cultiva însă această sămînţă a discordiei între două sate, ni se pare neavenit. Păşunea din satul Lapoş trebuie să fie cu adevărat loc de păşunat pentru toate animalele mici şi mari, iar nu cîmpul de bătaie şi răfuială pentru mai vechile neînţelegeri şi ostilităţi. Nu vrem să spunem vorbe mari, dar din punct de vedere moral, prima revoluţie curată la români ar trebui să unească românii, iar nu să-i dezbine, mînaţi de cine ştie ce interese din interior şi din afară, de ambiţii mai mari şi mai mici recidivate peste noapte.

DORIN SĂLĂJAN

Partide din toată țara, uniți-vă!

TROMBONUL LIBERRR

Anul I
epoca II
numer paru

Organ săptămînal de informații și contrainformații al Ligii purtătorilor de față umană

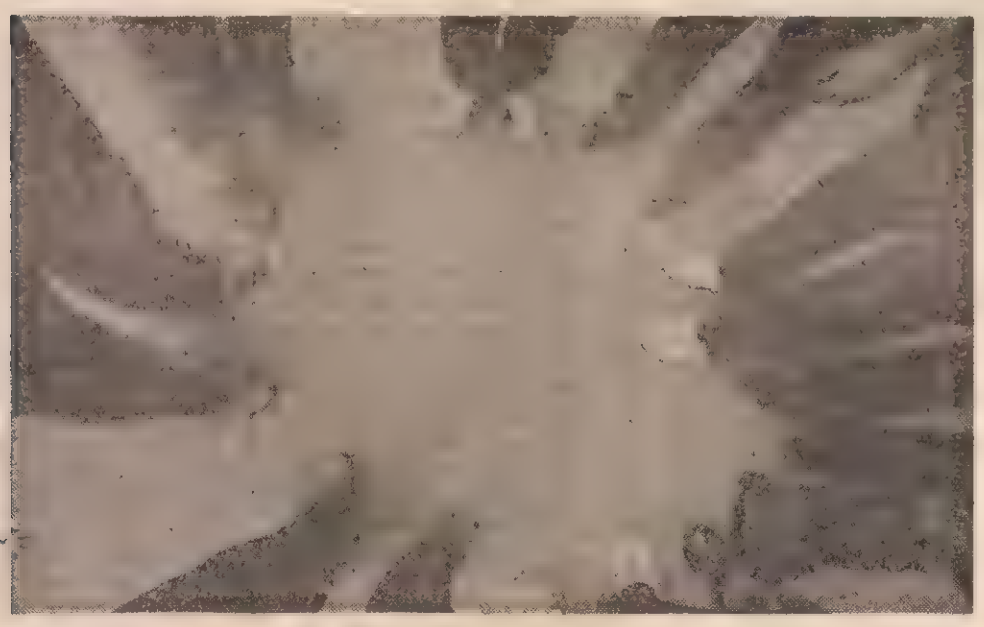

Fotografie de PAUL AGARICI ■

Din Platforma – Program

1. Între membrii Ligii, expresii ca „măi, față !" și-au rostul. Adresarea corectă este „măi, față umană !"

2. Purtătorul de două fețe umane are dreptul la două permise de port-față umană.

3. Purtătorii cu stagiu în ilegalitate au dreptul și la permis de port-prefață umană.

4. Purtătorii de față normală sînt obligați ca în termen de 3 zile de la emiterea prezentei Platforme-Progam să devină purtători de față umană.

5. Membrii Ligii purtătorilor de față umană au dreptul să se înscrie în toate partidele.

Se discută, mai mult afară decît înăuntru, dacă a fost o revoluție spontană sau o lovitură de... Din investigațiile noastre rezultă că adevărul este undeva la mijloc, dacă nu chiar în afara acestor supoziții. Dovezile clare lipsesc. Nici pînă astăzi nu se știe cine a tras în populație. Nu cunoaștem numele ori imaginea vreunui terorist. Purta barbă, avea fața ovală ori semne particulare ? Îl chema Nelu sau Abdul ? Nicolae Andruța e limpede că n-a tras decît în aer și într-o gură de metrou și fără intenția de a nimeri pe cineva. Nici nu se putea pentru că acolo era intrare și oamenii vroiau să iasă. Îi plăcea să facă zgomot, asta e toată vina lui. Cei 21 de la Timișoara și cei care vor urma după ei n-au tras pentru că n-aveau cu ce și stăteau prin birouri și întocmeau tabele. Postelnicu nu era omul să tragă decît picioare în fund celor pe care-i prindea, numai că n-a prins pe nimeni fiind de fel mic și gras. Teroriștii pe care i-am văzut legați de paturi la Spitalul de Urgență au dispărut în ceață odată cu ceilalți.

Pînă acum s-au făcut o mulțime de greșeli. Ezitări au fost cît pentru o traversare pe sîrmă a Bosforului. S-au promis toate simbetele libere și nu s-a dat decît una sau două. Se strigă și Sus Cutare și Jos Cutare. Cică televiziunea și presa sînt manipulate și cenzurate. De cine și cum iarăși nu se știe. Privatizarea merge încet și mai mult în direcția gogoșilor și a vatei de zahăr. Frontul a greșit, partidele au greșit, ziarele își zic independente și de informație, dar trag ba spre stînga ba spre dreapta, publică zvonuri la modă pe care apoi le dezmint cu candoare. Țăranii au cerut pămînt apoi n-au vrut să-l mai ia, Partidul Liber Schimbist are mai puțini membri decît merită, s-au înființat doar 70 de partide, altele n-au apucat încă să se

REPETIȚIE GENERALĂ

constituie. Nu se muncește. Capitalul străin se teme de provizorat. Regelui i s-a dat viza, apoi i s-a luat, fie numele Regelui binecuvîntat.

Așa nu mai merge. Binele națiunii impune o corecție. Dă-ne, Doamne, mintea de pe urmă ! Cîte greșeli n-ar fi putut fi evitate ! Cît de departe am fi ajuns dacă am fi făcut lucrurile metodic, pe îndelete, după un plan minuțios întocmit și aprobat de specialiști ! Tocmai de aceea guvernul a luat lăudabila inițiativă de a forma o comisie, a cărei componență e ținută deocamdată secretă din motive ușor de înțeles, pentru organizarea unei noi revoluții.

Din cîte am putut afla, ea va avea loc pe 7 octombrie, de Ziua Recoltei. În rolul odioșilor tirani vor juca doi actori, aleși cu mare grijă și în cel mai strict secret pentru a nu-i expune furiei necontrolate uneori a mulțimii. Ei vor fugi cu un helicopter de pe Hala din Piața Unirii, duminică, 7 octombrie orele 10, probabil în direcția Slobozia. Vor fi prinși la Silozul din Budești. Din echipa de urmărire, păstrată în linii mari aceeași, va lipsi căpitanul Paisie, în concediu de odihnă la acea dată. În locul lui a fost cooptat maiorul Mardare, mult mai telegenic. Judecata și execuția vor avea loc în duminica următoare pentru a nu se perturba activitatea de producție și campania de strîngere a porumbului. Se va constitui o nouă formațiune de consens național : Front-linia a II-a. Din noua mișcare vor face parte elemente necompromise în ultimele două perioade. În plus, vor fi cooptați cîțiva tineri ambițioși, deocamdată marginalizați.

Front-Linia a II-a va da poporului înlesniri mai substanțiale : trei zile libere pe săptămînă, hrană rece și dolari la graniță pentru cei care vor să călătorească, obligarea consiliilor de administrație de a oferi la ieșirea din serviciu tuturor salariaților un kil de vin, un porc de Crăciun și un miel de Paște, divorț la cerere, asigurarea de locuri de muncă

(Continuare în pag. 10)

OPREA GEORGESCU ■

VIZITA DE LUCRU
a iubitului nostru Președinte în toate județele țării

Multstimatul și iubitul nostru președinte, fiu iubit și stimat al întregului nostru popor, personalitate de cea mai largă recunoaștere internațională și mondială, genial restructurator al restructurării care și-a disipat cu consecvență eforturile creatoare pentru a da transparență originalității unice și inconfundabile a democrației și pluripartitismului nedestabilizator din care se naște forța unică și unitară, de monolit, a voinței liber exprimată a tuturor oamenilor muncii într-un singur glas, a vizitat, într-o atmosferă de puternic entuziasm popular al tuturor oamenilor de bine, toate județele țării.

În fabrici și uzine, pe ogoare și în mine, în piețe și la cantine, prin urale și suspine (de bucurie), Președintele s-a întîlnit cu oamenii muncii și a purtat dialoguri constructive. Pretutindeni s-a stabilit o unitate absolută între președinte și popor. Președintele a spus : încă din copilărie mi-am sacrificat tinerețea ca acum, la bătrînețe, să fim fericiți și de centru-stînga. Poporul a spus : „Te iubim ! Te iubim !", „Nu ne vindem țara !", „Murim, murim / și nu te părăsim !", „Președinte, nu uita / țara-ntreagă e a ta / poți să faci ce vrei cu ea" și „Olé, olé, olé, olé, drag ni-e Președintele". Pretutindeni, cîte două reprezentante din popor l-au sărutat pe Președinte pe obrazul stîng. Președintele a înțeles că orientarea poporului este mai mult spre stînga decît spre centru. La aceste ample manifestări, au fost prezenți și delegați ai altor partide care au exprimat adeziunea deplină a opoziției la marea operă a Președintelui, cerînd într-un singur glas, cu lacrimi în ochi, să nu mai fie în opoziție. „Noi vrem să ne unim / Împreună să fim / Mereu să vă iubim", au spus ei. S-a mai propus ca să se facă opoziție prin rotație, cel mult cîte o lună, în timpul concediilor, astfel încît, pe bază de muncă voluntară, fiecare să participe la pluripartitism, fără a fi prea mult frustrat de dragostea pe care o poartă Președintelui, participînd direct la conducerea unică a fericirii țării. Deși depășite istoric, aparținînd unei democrații descompuse, partidele înțeleg, s-a mai spus, că rolul lor este tocmai acela de a reeduca pe concetățenii și concetățenele noastre care nu înțeleg. Înscriindu-se în aceste partide, oamenii cu rămășițe în mentalități au posibilitatea să înțeleagă că adevăratul lor scop e să-l urmeze pe Președinte, strîns uniți de către oamenii de bine în jurul ideelurilor nobile ale reconstrucției din temelii și din subsoluri a întregii țări.

Pretutindeni, corurile reunite ale tuturor claselor, categoriilor și păturilor sociale au intonat cîntece florale revoluționare.

Vizita de lucru a iubitului nostru Președinte continuă biruitoare.

CONSTANTIN DUMITRU ■

POEZII CENZURATE

Partidelor slavă

Acum, în ceas de sărbătoare
Cînd toate-n lume-înfloresc
Din inimă, caldă urare
S-aducem celor ce ne cresc.

De mici ne iau și ne învață
Maturi fiind ne-nțelepțesc
Și chiar bătrîni ne dau povață
Spre-a nu greși, în mod firesc.

Partide dragi, partide multe
În slavă să trăiți în veci
Și niciodată, niciodată
Să nu vă mai băgați la beci.

GEORGE ARION ■

Mulțumim numeroșilor noștri cititori care au apreciat în scrisorile lor acest prim număr al ziarului nostru.

AM ALES ȘI-AM REALES

INDIFERENT DE CONGRES

Fotografie de PAUL AGARICI

ECONOMIA MARILOR SUCCESE

De la o pîrlită de privatizare

Liber inițiativiștii sînt niște inși, că altfel nu-i putem numi. Trebuiau stîrpiți de mici. Nu le-a plăcut niciodată leafa și condica, și noi am simțit-o, dar n-am acționat. N-am fost fermi. Și sapă la rădăcina edificiului. Doldora de idei, demolează azi ceea ce de peste patru decenii, dar cu deosebire în ultimii 24 de ani de aur, răbdăm, o industrie inutilă dar echilibrată. Asta nu se obține și nu se uită ușor. Statisticile arătau. Moralul și liniștea noastră pe aceste statistici le-am clădit. O spunem răspicat: una dintre cuceririle noastre revoluționare este în pericol. Duminică e meci, simbăta și luneа sîntem în a.r.l. — iată că am putut găsi o soluție românească pentru cosmopolitul weekend — dar în restul săptămînii putem sta de vorbă, putem să dovedim. Indignarea noastră e afintă și are temeiuri adînci. Totul pleacă de la pîrlita asta de privatizare. Noi știm exact la ce duce. Nu ne vindem. Particulari, patroni, șomaj, las' că vine el, cu ajutor cu tot. E bine că nu primesc liber inițiativiștii sedii. Ce dracu o să facă ? Nu le dai sedii, nu le dai materiale, n-au nici perspectivă și scăpăm. Mai bine săraci, da' curați. Nu ne dă nimeni afară și ne descurcăm. Obiceiul casei e afint : te faci că muncești, ei o să se facă, că plătesc. Altă soluție n-au, de ce sînt mitinguri și grevă japoneză ? Apropo de japonezi. De la ei am luat destul. Greva ajunge și o să crească și producția de banderole. Că veni vorba, de ce nu se bagă liber inițiativiștii la o industrie mică de banderole ? Cum spuneam, de la japonezi ajunge. Pe urmă se întind la cașcaval. Și nu numai ei. Dacă nu ești vigilent nu mai rămîne urmă de combinat siderurgic sau chimic pe brînci. De abia le așteaptă capitaliștii. Dar noi veghem. Nu înghițim pilula cu privatizarea — imperialismul de mîine. Știm exact la ce duce. Capital străin, concurență, rechini, automatizare, Tehnologie multă și lume puțină. Noi luptăm pentru invers. Sistemul e al nostru, nu-i asimilat de la nimeni și nu mai trebuie să ne umilim. Eminamente agricoli am fost, eminamente industriali am fost, acum, că n-a mai rămas mare lucru, de ce să ne vindem țara ? De ce să se înfrupte alții ? Se vor adapta ei vreodată la modul nostru de viață ? Ce garanții avem că nu sînt chiar mai mult decît lupi ? Că nu-și schimbă și năravul și părul peste noapte. Privatizarea să mai aștepte. Decretul-lege îi ajunge. Dacă le vindem și japonezilor banderole, dovedim și superioritatea sistemului. Așadar, să nu ațipim, că ei atîta așteaptă.

RĂZVAN BĂRBULESCU

GÎNDIREA CU CAPETELE

Omul nou e cu noi!

În conformitate cu legile științei, plopul nu poate face pere deoarece a primit din partea naturii alte însărcinări. Dar el are datoria de a face totul pentru realizarea unor produse la nivelul tehnicii mondiale. În această privință, un rol important revine științei care trebuie să se afle mereu cu un pas înainte (cel mult doi), față de celelalte sectoare de activitate. Să luptăm cu hotărîre ca să înfăptuim acest lucru în mod corespunzător.

Stimați domni și prieteni. În acest articol va fi vorba de faptul „că totul depinde de noi". Numai pe această bază nevoile vor fi mereu crescînde, condițiile create și măsurile asigurate. La recenta consfătuire de lucru a doamnei prim-ministru cu oamenii de știință români, romi și de alte naționalități s-a arătat că înaintarea neabătută spre un viitor luminos (cu sănătate și fericire) se bazează pe o gîndire originală și nu pe inteligență de import, căci numai așa se va putea ajunge pe cele mai înalte culmi de civilizație și progres. Un important rol l-a avut în acest sens și ultima ediție a Festivalului „Cîntarea României Libere", ce a dovedit cît de îndrăzneață este gîndirea poporului nostru. O demonstrează și premiile atribuite :

Premiul I a fost acordat inginerului Ilarie Cocoașă, pentru realizarea primelor telefoane și televizoare din papură împletită și a rezoului cu biogaz familial (sau de bloc).

Premiul II („Arta medicorum") a fost acordat unui colectiv de specialiști condus de acad. prof. dr. Ieronim Dieteticu, creatorul metodei de furajare liberă a personalului muncitor pe bază de concentrate din soia, lobodă și păstîrnac.

Premiul III a revenit inginerului popular dr. Ionel Șalbă pentru realizarea miniturismului OLTCIT—200 cu dublă tracțiune (pedestră și manuală) și cu posibilitatea de a fi adaptat (printr-un sistem ingenios) și la tracțiune animală.

Premiul special : Institutul de Fizică Atomică, pentru procedeul de îmbogățire a uraniului cu mazăre furajeră (premieră mondială).

Premiul juriului : Institutul de creștere a animalelor, pentru aclimatizarea crocodilului de agrement și a superlibelulei, produse destinate viitorului canal navigabil Slatina—Scornicești.

O importanță deosebită se va acorda în continuare formării omului nou. Știința trebuie să depună eforturi mai susținute pentru obținerea încă în acest cincinal, a unui om de statură potrivită, cu un consum redus de calorii (maximum 100 pe zi), cu o concepție modernă despre munca în zilele de duminică, cu o privire înaintată timp de noapte, bun informator (adică bine informat), bun tată, bună mamă (capabilă de a executa numai produse biologice de nivel mondial), dăruit trup și suflet concediilor fără plată ostaș de nădejde la strînsul recoltei.

Și cîte nu mai are de făcu știința ! „Căci fără știință nimic nu este". (I.V. Stalin Opere alese, Biblioteca de cărți rare, Tirana). Presa, radioul și televiziunea trebuie să desfășoare o mai susținută demascare a misticismului, a conceptiilor idealiste învin

RECUPERARE, REFOLOSIRE, RECONDIȚIONARE

Incoruptibili cu preț redus

Cu ani în urmă, un vechi gazetar comunist, unul din vrednicii soldați ai Internaționalei a III-a bolșevice — care, cum se cunoaște, și-a răsplătit luptătorii trimițîndu-i pe toți în temniți — îmi povestea cum angaja el reporteri de stînga, ca să nu-i afle peste noapte la publicațiile de dreapta : le dădea un salariu dublu, față de cel pe care i l-ar fi oferit adversarul politic. Singura consolare care-i rămăsese pentru labilitatea firii oamenilor de opinie era scrisul. Iar cel mai bun preț pe care-l visa pentru campania dezlănțuită contra unui important industriaș al vremii era ura acestuia. Se mîngîia cu ideea că e temut și că vestitul rechin al afacerilor cu armament suferea intens ori de cîte ori era demascat. Așta pînă într-o zi, cînd s-a trezit cu un telefon. „Uite ce-i, domnule, cutare, îi spunea cu un glas autoritar onerosul fabricant, treci azi pe la mine să punem la punct o chestiune".

„Aha, a gîndit gazetarul fără de pată, vrea să mă cumpere, porcul. Crede că sînt de vînzare ca toți ceilalți ? Și mai are și obrăznicia să mă cheme, ca pe un lacheu, la birou, ca să audă toată lumea că m-am dus și să rămîn cu vorba o viață întreagă ! Ei, bine, să-i dăm una peste bot. Să priceapă că nu-s de aceeași teapă cu el".

— Ia, te rog, loc, l-a poftit industriașul și a intrat direct în subiect : domnule, mă plictisești. De fapt, îmi faci reclamă și ar trebui să încasezi niște bani. Dar fiindcă mă plictisești, o să discutăm altfel. Dumneata crezi că articolele pe care le semnezi îmi dăunează în afaceri. Te înșeli. Singura treabă care mă supără e că ai mei se poartă cu mine foarte prevenitor, așa cum te porți cu un om care e atacat pe nedrept. Pe dumneata te suport cu ușurință. Dar cu familia nu știu ce să mă fac. De aceea te întreb doar atît : Cît ?

„M-am uitat lung la el, mi-a povestit gazetarul, fiind convins că am exact expresia care putea să-l dea gata. În '39, cu un leu făceai piața. Un ziarist încasa cîteva mii bune de lei. Ce mi-am zis : canalia, crede că mă cumpără cu o sută de mii ?! O să-i dau un răspuns care să-l secere la inimă. Am tăcut jumătate de minut, l-am privit în adîncul ochilor și, cu un glas de care în acele momente eram foarte mîndru, am răspuns : un milion !

— Perfect, a zis industriașul, și mi-a semnat un cec. Acum, cară-te !

Fiind tînăr și din cale afară de respectuos cu vîrstnicii, mai cu seamă cu vechii activiști trimiși în pușcărie de către cei noi, l-am întrebat — cu tot interesul ce trebuie să-l manifeste un membru de partid tînăr cînd conversează cu unul în etate :

— Și, ce-ați făcut ?

Incoruptibilul nu m-a lăsat să mor de curiozitate.

— Am luat cecul și mi-am cumpărat cîteva case. Restul banilor i-am băgat în acțiuni în industria de armament.

După ce a fost eliberat din închisoare, bătrînul ziarist de stînga a continuat să scrie articolul său zilnic de fond. După ce-l recitea și-l corecta, astfel încît să poată petrece restul zilei cu sentimentul datoriei împlinite, deschidea un lădoi și-l așeza frumos în teancul de articole scrise fără ostenire, zi de zi, chiar și duminicile.

— Știi, mi-a explicat într-o dimineață bătrînul, nu mi-ar fi greu să dau articole unui ziar oarecare. Numai că eu le socotesc prețul în banii din '39. Vezi cum vine problema : dacă am îndurat umilința unui cec de un milion, ca să nu scriu, cum aș putea să trec peste rușinea de a primi trei sute de lei pe un articol ca să scriu ? Cînd faci calculul în dolari, iese și mai puțin. E ca și cum te-ai mulțumi cu doi dolari și jumătate articolul. Crede-mă, nu merită !

Timpurile s-au schimbat. M-am schimbat și eu : am deprins obiceiul să socotesc totul în dolari, deși continui să scriu pe lei. Într-o zi, am întîlnit un poet, unul din flăcăii aceia pe care-i solicitau prin telefon gazetele ori de cîte ori venea o zi festivă și era nevoie de ceva patriotic pe pagina întîi. Amicul figurează în toate culegerile de „poezii dedicate" — de cînd s-a instaurat, prin consens editorial, ca să zicem așa, ideea de a se fi sărbătorit ba una, ba alta. E unul din cei care n-a scris la aniversări, ca toată lumea — ca toată lumea care a scris, fiindcă mai există și o toată lumea care a stat cuminte în sinea ei — un poem, cî două sau trei și uneori chiar cicluri.

— Pe bani, bătrîne, totu-i pe bani, m-a lămurit amicul cu aerul că am fi avut motiv să ne înțelegem.

De fapt, motive încă se mai găseau, numai că avînd deprinderea să transform orice cîștig cu lei în dolari, îmi vine tot mai greu să discut treburile lumii literare acum, cînd ducem lipsă de aniversări. Cum însă ziarele continuă să aibă o pagină întîi și cum e pe cale de a se institui — prin voința poporului, desigur — un nou calendar al provizoriilor, trăiesc cu nădejdea că barzii marilor ocazii nu-și vor trăda vocația.

Modest Morariu, care era un om deprins să aibă păreri extrem de netede, cînd venea vorba de valoare, mi-a istorisit, apropo de autorii de poezii patriotice, un fel de parabolă cu un împărat chinez care i-a trimis daruri, de ziua acestuia, altui împărat chinez. „Sper să fii mulțumit de cămilele și caii pe care ți-i ofer ; de asemenea, de stofele și mătăsurile fabricate de meșterii mei. Îți mai expediez și un poet într-o cușcă. Se pricepe la laude. Folosește-l, cînd ai oaspeți, dar nu-i da drumul din cușcă. Poți avea surprize".

TUDOR OCTAVIAN

Trăiască minunatul

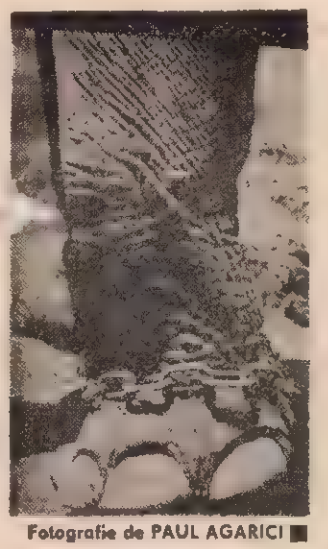

Fotografie de PAUL AGARICI ■

rolul salamului de Sibiu în alimentația publică și a minijupei în economia de materiale.

Se va acorda de asemenea o atenție sporită medicinei naturiste, știut fiind faptul că încă din vremea marelui Decebal (și a soției sale), au fost refuzate medicamentele din import, cum o dovedește în scrierile lui și călătorul nord-coreean, Ymahatta Kimono („Socialismul la daco-geți", ediție îngrijită de domnul Petre Roman).

Pentru cei care doresc să cunoască mai multe amănunte, recomandăm lucrările : „Un pas înainte, doi pași spre centru stinga" (Editura Partidului Comunist Liber), „Din amintirile unui C.N.S.T.-ist" (de Diamanta Laudoniu și col.) și „Specialități din carne de nutrie și lapte de iepure" (de un colectiv al Fabricii de mîncare „Silueta"). Mai semnalăm apariția buletinului „Ce-i de făcut ?" editat de „Liga comuniștilor cu față umană".

LIVIU TIMBUȘ ■

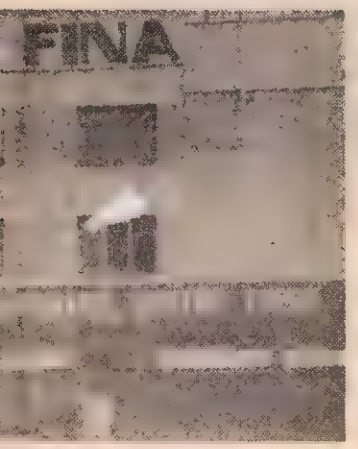

nostru popor român !

Fotografii de PAUL AGARICI ■

CULTURA MICĂ ȘI CULTURA MARE

Volum omagial

România pe drumuri

La Editura Turism, Secția internațională, a apărut de curînd, în condiții grafice deosebite, o carte-album cu titlul sugestiv : România pe drumuri. Cartea, bogat ilustrată, înmănunchează o fericită culegere de impresii de călătorie ale unor români pînă nu de mult marginalizați, obligați de odioasa dictatură să călătorească doar prin județele limitrofe, cu diurne derizorii și cel mai adesea cu hrană rece luată de acasă.

S-au schimbat lucrurile. Orice cetățean este liber să călătorească și, s-o recunoaștem, este mult mai plăcut s-o facem pe banii statului. Călătoriile pot fi în acest caz mai consistente. Una e să vezi piramidele sau să petreci o noapte la Moulin Rouge și alta e să-ți petreci ziua prin piețe și tîrguri și să te înțelegi la preț prin semne.

Japonia, S.U.A., Canada, Franța, Coreea de Sud, iată cîteva din țintele călătorilor noștri. Ce ne-a plăcut în mod deosebit la giob-troterii români a fost că nu s-au mai pierdut în fleacuri : cum a decurs călătoria, ce-au mîncat în avion, ce și-au adus de acolo. Au trecut direct la obiect, împărtășindu-ne esența impresiilor, aceasta fiind de regulă culturală. Iată una din ele : „Piramidele ? Sincer să fiu, nici nu credeam că mai există. Mi le imaginasem niște ruine mici. Cînd colo, ele sînt în picioare, cu vîrful în sus. Cică s-ar fi luat totul din ele. Mai că nu-mi vine să cred. Poți să stai zile întregi să te uiți la ele și nu te mai saturi. Totuși sînt puse destul de prost în valoare. N-au firmă. Nu știi ale cui sînt. Lîngă ele nu sînt organizate restaurante cu mititei și bere rece. Campingurile, destinate celor cu venituri modeste lipsesc și ele. De asemenea, nu sînt fotografi care să-ți imortalizeze prezența, să te vadă cei de acasă și colegii din guvern. Mai sînt multe de făcut și în alte țări. Rar vezi la noi oameni umblînd călare și doar cu un prosop pe cap. Toț românul are o căruță și o pălărie sau măcar o șapcă să-și pună pe cap. Oare, mă gîndeam în autobuz, de ce nu s-au privatizat piramidele ? Date pe mîna unui mandatar întreprinzător ar putea fi mai eficient introduse în circuitul economic. Oricum, un spectacol magnific, deși cam arid."

Cartea mai cuprinde un important capitol despre vizitele făcute la Vatican cu ocazia Sfintelor sărbători de Paște. Toți cei care au trecut pe acolo, cu interese comerciale sau sportive, au fost de acord că Piața San Pietro nu este doar mare, ci și impunătoare. De Basilică, ce să mai vorbim !

Cîteva liste de meniuri, publicate integral, sustrase de la marile restaurante pe unde au poposit drumeții noștri ne-au pus pe gînduri prin prețurile inaccesibile celor care lucrează la stat pe leafă fixă. Asta ne-a dus cu gîndul la inegalitățile care apar în economia de piață și mai ales la sfatul pe care i-a emis o mătușă care va vota, indiferent ce se va întîmpla pînă atunci, cu Frontul : Mai stați, oameni de bine pe acasă, mai ales acum cînd se găsesc ouă, brînză, carne și mezeluri preparate după rețetele vechi.

Din păcate, cei mulți, cei care trec granițele din dorința modestă de a consolida relațiile de prietenie cu țările vecine, indiferent de orînduire socială, religie și sex, ducînd cu ei șosete, ștuclărie, vopsele de ouă și pînze de bombaier și aducînd țigări, blugi, chiloți și autoturisme de diverse mărci achiziționate de prin cimitirele de mașini n-au găsit timp să-și încredințeze tiparului impresiile. Cartea ar fi cîștigat prin pitoresc și ar fi fost utilă în același timp cititorilor mai practici.

OPREA GEORGESCU ■

SPECTACOLE

● **În Piața Înfrîngerii, a avut loc un spectacol de sunet și lumină. Sunetul a fost asigurat de sunetiști de elită, în timp ce lumina a venit de la Apus.**

● **În Sala Tronului din Capitală, a fost prezentat montajul literar-muzical „Republică, măreață vatră".**

● **La Circul de Partid și de Stat, are loc permanent spectacolul extraordinar de dresură de lei. Pînă devin dolari.**

Lecturi suplimentare

Pe la începutul lunii noiembrie, anul trecut, am avut onoarea să cunosc trei economiști din Brăila. Cum ședeam de vorbă eu ei, dornic să aflu ce pot spune niște economiști despre meseria de economist, n-am avut ce face și l-am întrebat pe unul, contabil-șef într-o mare întreprindere industrială : „Care ar fi numele, să zicem, a trei economiști celebri din lumea largă, de pe acest pămînt, cît e el de rotund ?". În convorbirea publicată mai tîrziu, n-am avut încotro și am transcris răspunsul următor : „...".

Nu cerusem titluri de opere și nici să mi se spună în ce-ar consta o teorie economică sau alta. Dar mă gîndeam că, din diverse lecturi de specialitate, omul ar fi putut să rețină măcar numele cîtorva autori. Acum, că mai e sau nu mai e contabil șef, habar nu am și nici nu are vreo importanță. Însă nu mi-e greu să mi-l închipui încercînd să-i facă pe alții să priceapă ce este economia de piață. Din moment ce atunci cînd citești, e limpede că știi doar ce ai citit, atunci cînd nu citești îți creezi posibilitatea divină de-a ști totul dinainte, prin calitatea ingenuității și conform preceptului biblic „Fericiți cei săraci cu duhul, că a lor va fi împărăția cerurilor". Inclusiv laptele și mierea.

În fond, de ce să-și fi pierdut economistul nostru vremea pentru a citi ce-au scris alții ? La urma urmei, așa cum românul e poet, dacă e cazul, el poate fi și economist, dacă-l împinge necazul. Bunăoară, acum, ca să ne uităm nițel în jurul nostru, nu e greu de observat că structura stalinistă a economiei românești a rămas aproape intactă. Roțile ei dințate, chiar dacă puțin știrbite pe ici pe colo, se învîrt puse în mișcare de același elan patriotic, prin aceeași muncă despre care ni s-a spus că înnobilează omul. Nu e de contestat, dreptate par a avea și cei care spun că, la o adică, munca degradează omul atunci cînd și exact în măsura în care munca respectivă se produce în pierdere. Parcă e ceva aici, ceva ce ne poate da de gîndit. Dar ce-or fi vrut să spună, la rîndul lor, cei care au dat buzna pe străzi, pe 29 ianuarie, strigînd în premieră mondială că „noi muncim, noi nu gîndim" ? Dacă ne mai uităm odată în jurul nostru, vedem că în lumea viețuitoarelor de pe pămînt poți să cauți mult și bine și n-o să găsești o ființă care să muncească în pierdere. Dar să mai fie și mîndră de asta ? Cîtă vreme muncești în pierdere, e clar că de la un timp începi să te simți tot mai sărac și pare-că urmărit de un blestem. Dar noi sîntem obișnuiți cu greutățile. Se poate spune chiar că important este să o duci greu, ca să ai cu ce dificultăți să te înfrunți și ca să ai cum să învingi. Iar cum victoria nu înseamnă a dormi pe lauri, tot important este ca ea să fie pierdută, ca să poți trăi în continuare cu sentimentul nobil al luptei. Altfel cum să te mai mobilizezi ori să fii mobilizat ?

De ce-am citi noi ce scriu economiștii altora, mai ales acum, cînd avem dreptul să călătorim și ori ne repezim pînă acolo, la ei, ori rugăm pe cineva care pleacă să dea o raită pe-acolo să nu uite și să ne-aducă și nouă — măcar atît — niște gumă de mestecat pentru copii ?

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

CONVORBIRI IDEOLOGICE ADIȚIONALE

Muzeul marilor creiere

Aflăm că la inițiativa d-nei Silvia Bruckner, are loc astăzi în București, tăierea panglicii inaugurale la un nou așezămînt de știință și cultură. Este vorba de un nou muzeu al Capitalei, unic deocamdată în Europa și în lume, care, aparținînd nu mai puțin celebrului lăcaș de știință „Grigore Antipa", adăposteșe, într-o expunere generoasă, o istorie a evoluției creierului la firele vii de-a lungul mileniilor. Ca material ilustrativ se folosesc benzi desenate, fotografii luate la microscop, decupaje din reviste românești și străine — și chiar cîteva exemplare de creiere perfect conservate în boluri de formol, cu circumvoluțiunile inspirat sublimate cu creionul roșu, pentru a se pune mai ușor în evidență legătura între numărul acestora și coeficientul de inteligență. De la evoluția aglomerărilor de centri nervoși (cum e cazul „nevertebraților" și „regnului inferior") pînă la mamiferele superioare, dotate cu o remarcabilă putere de înțelegere și o tenace aptitudine pentru muncă, acest organ al omului a suferit o spectaculoasă metamorfoză. Dintre mamifere, intelectualilor le este rezervată o încăpere aparte, ei fiind considerați ramura cea mai promițătoare a evoluției lui homo faber. În comparație cu aceștia, creierele muncitorilor și țăranilor (care ocupă împreună o încăpere mai mică, anterioară) sînt figurate mai netede și mai pămîntii.

În 15—20 de ani, se va instaura după declarația d-nei Bruckner o perfectă democrație a „creierelor", astfel încît, pereții despărțitori ai celor două încăperi vor fi dărîmat (precum zidul de la Berlin) și atunci creierele vor avea un număr egal de circumvoluțiuni și vor fi egal irigate cu sînge. În penultima cameră, se află, desigur, expoziția creierelor celebre, care prezintă un design foarte atrăgător, colorate în diverse nuanțe, majoritatea înclinînd spre roșu aprins. Istoricul acestora începe încă din antichitate, cu legendarul creier al lui Marx și Engels care s-a format prin perfecta simbioză a celor două focare ideologice, la care ulterior s-a adăugat și creierul lui Lenin.

Fotografie de CRISTIAN CIUBOTĂRESCU ■

Pe o superbă casetă de santal, îmbrăcată în catifea roșie, odihnește alături (odihnească-se-n pace !) blajinul și gingașul creier al lui I. V. Stalin. Urmează, pe cîteva rafturi, în ordinea importanței diferite creiere est-europene, ale lui Brejnev, Broz Tito, Mao-Ze-Dong, etc. Unul din cele mai interesante experimente — oglindind progresul ideii de comunitate — este cel al creierului comun, multilateral dezvoltat, proprietate de stat sau cooperatistă, întreprindere în care se pot asocia țărani, intelectuali sau muncitori, fără discriminări.

Un mic monument comemorativ de marmură neagră îi este rezervat lui Hitler. Dintre sălile-anexe, cea mai interesantă este aceea în care un număr impresionant de creiere trec pe la jgheab cîte unul (avansul fiind asigurat de o bandă rulantă) unde sînt supuse unui jet puternic de apă, care le spală și le curăță perfect, precum cearceafurile la „Nufărul". Ultima sală este gîndită astfel încît să lase deschisă perspectiva : casetele de cristal de pe mese sînt deschise și goale, înăuntrul lor fiind diferite etichete cu cîteva nume ale unor conducători încă în viață — sau numai cu inițiale, ca de exemplu : I. I., P. R., M. C. Se vorbește în șoaptă că ar exista chiar o casetă pe care scrie, cu litere ușor șterse : Silvia Bruckner.

Cine taie panglica ?

MIHAIL GĂLĂȚANU ■

ROMÂNIA — CENTRUL LUMII

Nu ne vindem țara! O dăm pe gratis!

Cînd ai noștri au descins, pe 28 martie în Piața Victoriei din Capitală, cu lanțuri, bîte și alte instrumente, spre a-i învăța minte pe cei adunați acolo, au strigat în gura mare, s-audă tot natul : „Nu ne vindem țara !". Acest strigăt a devenit apoi deviza sub care am luptat și luptăm mereu. Recunoaștem însă că ideea am preluat-o de la înaintași. Unul dintre ei spunea plîngînd : Cînd mă gîndesc la țara mea, la scumpa mea țărișoară ! Altul ne avertiza că diferite servicii de spionaj și cercuri imperialiste vor să pună din nou sub stăpînire străină România, să reintroducă șomajul, să reducă nivelul de trai al poporului.

Cum adică, să vină unii și alții ei să ne infesteze țara cu dolarii parșivi ai străinătății, semn al putreziciunii capitaliste ? Să ducem și noi viața grea și chinuită a celor din Occident ? Și apoi, unde ar fi generozitatea poporului român, dată la iveală atît de pregnant în perioada de la război încoace ? Știe o lume că, au avut sau n au avut românii ce minca sau ce purta, trenurile au circulat ani și ani pline cu vîrf spre Soare-Răsare, c-așa-i românul bun la inimă ; a fost sau nu prețul lor convenabil, mărfurile românești au fost trimise peste hotare, că doar nu era să rămînă în țară și să nu realizăm planul la export ; au avut sau n-au avut românii ce pune de Anul Nou pe masă, n-a contat, important a fost că am putut să le trimitem altora daruri, să aibă ei masa plină, fiindcă așa-i și elegant, și tovărășește, și creștinește ; valută nu era cazul să cheltuim pentru importuri, întrucît românului nu-i plăceau mărfurile cosmopolite, astfel încît ne-am putut îndeplini datoria de onoare, de glorie și de eroism de a acorda altora credite, mai mult sau mai puțin nerambursabile, de a face investiții, mai mult sau mai puțin gratuite. Așadar, în spiritul practicii și al tradiției noastre din ultimele decenii, afirmăm clar și răspicat : Nu ne vindem țara ! O dăm pe gratis ! (I.D.G.)

SĂ FIM FERMI!

Uite c-au trecut și sfintele Paști. Mai cu miel, mai fără, mai cu vin, mai fără, în fine, bine c-au trecut în pace și liniște. Cu ajutorul lui Dumnezeu și al domnului Roman am scăpat și de primejdia de a fi destabilizați de ex-regele, cum frumos ne-a explicat domnia sa la televizor în Joia Mare. Pentru că, mai știi ? Zicea el că vine în particular să ciocnească un ou, după obicei, ceea ce n-ar fi fost grav. Chestia e că nu știi ce culoare are oul. Dacă ar fi fost trandafirie, mă rog, poftiți, vă punem și un palat la dispoziție („facilități", cum a zis frumosul nostru premier). Dar dacă e albastru ? Nu e un apropo perfid la situația noastră economică ? Nu înseamnă agitație politică taman acum, în plină campanie ? Așa că, mai bine să fim prevăzători și mai ales fermi ! Noi ți-am dat viza, noi ți-o luăm înapoi ! Și să ne vedem de ale noastre, că treburi avem, slavă Domnului !

Acu', să nu creadă cineva că aș fi vreo monarhistă, că m-am trezit și eu, hodoronc-tronc, filozofînd ca o coană Efimița rediviva : „Adică, zău, bobocule, de', eu cu mintea ca de femeie, pardon să te întreb și eu un lucru : ce procopseală ar fi și cu republica ?" Cunoașteți citatul și vă aduceți aminte cît de frumos și actual a combătut-o conu Leonida, deslușind în republică : „Fiștecare cetățean la cîte o leafă bună pe lună, toți întru egalitate" și că „pensia e bașca, o am după legea a veche", cum bine zicea, dealtfel, și conu Birlădeanu.

Așa că, eu nu țin nici cu regele, căruia i s-a făcut brusc și dintr-o dată dor de străinași, taman acu', în plină campanie electorală. Dar, mă-ntorc și zic : De ce să pui, soro, omul pe drumuri de colo-colo, de la Berna la Zürich, de la Zürich la Berna, zicîndu-i ba vino, ba nu veni, mai ales cînd știai că nu e singur. Ai văzut ce liotă cără după el. „Familie mare, coane Fănică !" Păcat de cheltuială. Zău așa t, vorba lui Mircea Dinescu.

LIANA TATOS ■

„ROMPRES" ■

Fotogeafie de GIGEL MOTOIANU ■

SPORT

TURNEUL CAMPIONILOR

Turneul de tenis open al României este în plină desfășurare. Deocamdată se profilează cîțiva favoriți și s-au înregistrat cîteva abandonuri, unele din ele pronosticate doar de specialiști și anunțate în mod oficial. Peste 70 de team-uri și-au anunțat participarea, bună parte din ele fără cotă pe arena internațională și chiar internă. Cu atît mai interesantă ni se pare finala care va avea loc pe 20 mai și care sperăm să se desfășoare într-un cadru civilizat, fără petarde, huiduieli, geamuri sparte și atacuri la persoană.

Înainte de a comenta șansele unor favoriți să semnalăm cîteva incertitudini spectaculoase : jucătorul Stănculescu, cu o falsă fractură la tibia și peroneu se pare că nu este încă refăcut. Ion Chițac, un tînăr de perspectivă la un moment dat, se pare că este ieșit din top din cauza afecțiunii glandei lacrimale declanșată la Timișoara la finele anului trecut.

În sfîrșit, cîțiva jucători, Mazilu și Lupoi fiind mai cunoscuți, deși și-au anunțat intenția de a participa ca simpli jucători, independenți, fără să se înregistreze sub culorile nici unei echipe, deocamdată par a se menține în expectativă pentru obținerea unui culoar mai bun.

La old-boys un singur participant și deci singur cîștigător, așa cum ne-a obișnuit și la categorii de vîrstă mai mici, Silviu Brucan, cunoscut mai mult în străinătate decît la noi.

Dintre cei cu șanse reale, după părerea sondajelor discrete în rîndul specialiștilor par a se detașa experimentații Iliescu, Cîmpeanu și Coposu, acesta din urmă refuzînd cu indignare să participe la categoria veterani. Cîțiva jucători, pînă mai ieri necunoscuți — Roman, Ionescu, Gelu și Viță — par a emite pretenții la un loc fruntaș, mai ales că jocul lor este complet nestudiat. De la ei se așteaptă oarecari surprize, dacă acestea mai pot avea loc. Mulți se îndoiesc de o atare posibilitate. Cît despre profesioniștii care au activat în străinătate, preferăm să nu ne pronunțăm. Au un stil de joc care a surprins încă de la antrenamente. Vom trăi și vom vedea.

OPREA GEORGESCU ■

Fotografii de PAUL AGARICI ■

De la gol, la (a)vidul de putere

A fost odată un balcon mare și frumos. După cum se știe, balcoanelor nu le place să fie goale. Cele obișnuite se umplu cu dulăpioare pentru scule, butoaie de varză, biciclete, rufe puse la uscat și chiar cu flori.

Nu era de demnitatea balconului nostru să se umple cu astfel de nimicuri. Prea era frumos. În acest balcon nu era mai nimic. Din cînd în cînd, venea cineva în el și dădea din mînă. Dar el fuse și se duse. Și pentru a nu-l lăsa singur și trist, iată că se găsesc mereu alții și alții care să-l umple. Ca pe un stadion. Se joacă alte partide, se aruncă mingea, se dau goluri. Balconul e plin, lumea strigă „gol".

REPETIȚIE GENERALĂ

(Urmare din pag. 7)

pentru toți cetățenii țării în București etc.

Se apreciază că numărul de noi partide va crește pînă la cîteva sute. Vor putea candida la postul de președinte al României absolut toți cetățenii.

De pe acum guvernul a inițiat o campanie pentru asigurarea unei largi participări. Sîntem încredințați că se vor folosi numai gloanțe de manevră. Grenadele lacrimogene vor fi umplute cu parfum de cea mai bună calitate, iar tancurile și TAB-urile vor fi achiziționate de la Studiourile Buftea, fiind executate din mucava. Procesele vor avea loc în condiții de siguranță, după care va urma o amnistie generală. Ajutoarele din străinătate vor putea intra nestingherite pe la toate punctele de frontieră, pe apă, prin aer și pe uscat.

Noul Consiliu de Conducere al Frontului-Linia a II-a nu va mai face greșeli, nu va mai înregistra ezitări, totul fiind pus la punct în cele mai mici amănunte, de la demonstrații la contrademonstrații și pînă la noul parlament, care va fi declarat provizoriu cu caracter definitiv. Acesta va asigura intrarea capitalului străin, privatizarea, convertibilitatea leului. Se contează pe o paritate inițială de 1 leu la 5 dolari, cu mențiunea că orice întreprinzător va putea tipări monedă proprie.

Fiecare cetățean va trebui să dea dovadă de răbdare pînă la 7 octombrie 1990, cînd toate revendicările rămase în suspensie își vor găsi rezolvarea atît de mult așteptată.

Marea publicitate

Firma turistică ARION vă oferă excursii de 3 zile în condiții ideale la Ankara, Viena, Berlin și Mizil. Costul unui sejur rămîne la aprecierea călătorilor. Relații la sediul firmei din strada Primăverii.

Fotografie de PAUL AGARICI ■

Colegiul de redacție

Aprobat de secția de presă a tuturor partidelor

Mica publicitate

■ Pierdut 3,8 milioane carnete membru. Aducătorului bună recompensă. Excursie în străinătate Tirana—Phenian fără retur. Așteptat provincia.

■ Găsit 3,8 milioane carnete membru. Primitorului bună recompensă. Havana-Club. Aștept Capitala.

■ Agenția de detectivi particulari și generali anunță că mai primește oferte pentru acțiunea recuperării a 3,8 milioane carnete de membru pînă una alta.

Închiderea ediției

Să dispară toate ziarele ! Să rămînă doar Trombonul liberrr !

Păzea, vine Europa!

„Vin americanii ! Vin americanii !" au tot zis și-au tot sperat moșii și strămoșii noștri. „Europa de Vest (și „Europa Liberă", se-nțelege) ne-ocupe tineretul" ne ziceau activiștii. Activiștii au avut, ca de obicei, dreptate. Americanii n-au venit. Europa — iat-o, e-n brațele noastre. Noi o să-i cîntăm „nani, nani", ea o să doarmă și-o să ne pape ursu' pe toți (Fotografie de Gabriel Bugnar).

Tehnologii franceze de ultimă oră

Se poartă mult cooperarea. Urcă în top cea tehnică , industrială și economică. În curînd, pe piața românească, tehnologii franceze de ultimă oră ! Sau, cel puțin, detalii despre acestea, ilustrate la cerere, în buletinul trimestrial „France technologies" al agenției franceze ACTIM, care își deschide o filială în București.

Au sosit juniorii!

Săptămîna trecută, liceul C. D. Loga din Timișoara s-a înfrățit cu o școală — cu totul specială — din Frankfurt. E vorba de școala americană a copiilor de ofițeri ai forțelor N.A.T.O. Elevii americani — participanți la o conferință de presă organizată de ziarul „Renașterea bănățeană" — sînt vioi, isteți și volnici și au toate șansele să urmeze tradiția familiei. În încheierea frumosului lor șejur în orașul de pe Bega, oaspeții au programat un meci amical de baschet cu echipa liceului timișorean. Scorul nu ne este, deocamdată, cunoscut. Organizatorii nu exclud posibilitatea unui meci similar cu juniorii Tratatului de la Varșovia. (R. C.).

Bobîrnac

Speranță, guvern, portocale

E adevărat, nici înainte de revoluție nu erau portocale ; însă tăinuiam în suflet speranța că într-o bună zi regimul va cădea, și-atunci vor fi portocale. Nu sînt nici acum portocale, și asta n-ar fi atît de trist dacă măcar nu s-ar fi dus dracului și amărîta aia de speranță în ceea ce privește regimul.

TRAIAN FURNEA

Se poartă picioare lungi

Așa ne arată prezentatoarele de modă, așa ne arată și strada. Ceea ce nu înseamnă, însă, că n-avem dreptul să stăm pe picioarele noastre, indiferent de lungimea lor. Așa e democratic și trebuie să ne opunem preventiv unei eventuale dictaturi a picioarelor lungi. Chiar dacă gîndesm șansa de-a ofta mai tîrziu : „Frumoasă dictatură, ce bine era-n vremea ta..." **(Fotografii de Silviu Stan și Paul Agarici).**

Aveți dreptul! Aveți dreptate?

Democrație ceaușistă?

De la fiul lui Constantin Obreja din satul Iacobeni, comuna Dingeni, județul Botoșani, o rugăminte: „Apelăm la ajutorul dumneavoastră pentru că tatăl meu dorește ca acea bucățică de pămînt pe care trebuie o-o primească acum, să i se dea în vatra satului, unde a avut și lot moștenire, ținîndu-se cont și de vîrsta pe care o are. Nu este singur în această situație și nu înțelege de ce acea comisie care se ocupă acum de împărțirea pămîntului nu este corectă".

Nici noi nu sîntem prea lămuriți de modul în care se împarte pămîntul, deși o altă scrisoare, sosită din județul Prahova, e mult mai detaliată și cu atît mai revoltătoare prin ceea ce dezvăluie. „De la început vreau să vă spun că acest decret nr. 42 din 1990 a fost dat sub formă „ceaușistă", adică să fie interpretat de fiecare cum vrea, din care cauză între oameni s-au iscat discuții, ajungîndu-se și la bătăi. Nu s-a specificat că oamenii își pot lua lot din proprietățile pe care le-au deținut înainte — bineînțeles în limita posibilităților (să nu se fi construit ceva pe ele). S-a spus că se va da lot în folosință pe o perioadă îndelungată, dar nu s-a specificat pe cîți ani. După aceea, cum se va proceda? Iar să ne luăm la ceartă să împărțim pămîntul? Frontul a procedat cu noi ca și cum ar fi aruncat un ciolan la o haită de cîini înfometați, lăsîndu-i să se bată pe el — care e mai puternic să mănînce! De ce afirm asta? Pentru că se fac foarte multe nedreptăți cu împărțirea acestor loturi în folosință. Culmea e că se dă la inși care nu au dat o dată cu sapa în viața lor: doctori, ingineri. Hai să fim serioși și să vedem cine poate crede că o doctoriță navetistă poate fi la cîmp, cînd ea vine cu regularitate la ora 8,30 și pleacă după-amiaza cu prima mașină. Am observat că sînt și țărani care vor să rămînă în C.A.P. și democratic este să-i lăsăm cum vor ei. Eu propun ca cei care vor să se retragă să li se dea pămîntul înapoi, iar ceilalți să rămînă în cadrul C.A.P., să muncească pămîntul cum vor, și în felul acesta s-ar face dreptate. Dacă există democrație adevărată nu democrație ceaușistă, atunci procedați ca atare!".

Cei ce au puterea s-o facă, ar trebui să ia aminte la înțeleptele vorbe din finalul acestei scrisori, semnate de Matei Paul din comuna Ariceștii-Rahtivani, județul Prahova: „Voi, cei care ați dat acest decret, să știți că atîta vreme cît țăranul va fi sărac și țara va fi săracă!".

Banca de idei

● „Studenților și absolvenților institutelor de învățămînt superior, cursuri de zi, să le fie considerată perioada facultății vechime în muncă. Motivez această propunere avînd în vedere următoarele: pregătirea în facultăți se efectua după un necesar al economiei naționale, strict pe specialități, repartizarea în producție fiind obligatorie. Practica în producție a fost, de asemenea, obligatorie, ca și zilele de „muncă voluntară" în agricultură. În spiritul dreptății trebuie avut în vedere și faptul că absolvenții școlilor militare tehnice, Academiei Militare, școlilor de ofițeri M.Ap.N. și M.I., ai fostei Academii Ștefan Gheorghiu, deși urmau și ei cursurile la zi, perioada studiilor le este considerată vechime în muncă și în plus mai beneficiază și de alte avantaje".

TIȚA NICOLAE
Bd. Armata Poporului 12, bl. 13 A, sc. A, ap. 24, București

● Viitorul statut al inventatorului român îl preocupă cît se poate de intens pe tehnicianul Filimon Gavriliă din Sighetu Marmației, județul Maramureș (str. Bogdan Vodă, bl. C-4, ap. 4), drept pentru care oferă celor în drept — mai precis O.S.I.M. — cîteva sugestii: „Consider că este corect ca inovație să fie considerată noutatea pe plan național, iar noutatea la nivelul întreprinderii să fie considerată raționalizare. Inovația să fie certificată de către ministerul tutelar iar raționalizarea de către întreprindere. Termenul de eliberare a brevetelor de invenții și a certificatelor de inovator să fie redus — pentru invenții maximum un an de la înregistrarea la O.S.I.M. iar pentru inovații maximum 6 luni de la înregistrarea la ministerul de resort. În lege să se stipuleze foarte clar modul în care se va face descrierea propunerii de invenție și celelalte formalități, pentru a nu se ajunge în situația purtării unui dialog interminabil cu O.S.I.M.-ul, așa cum se întîmplă actualmente".

Grupaj realizat de LIANA TATOS

Poșta redacției

Alexandru Vasile — Bistrița, Spepu D. — București : Mulțumim pentru felicitări. Pentru dv. și pentru toți cititorii care ni s-au adresat — „Adevărat a învins !" ● **Teaciuc Dorin — satul Rogojești, com. Mihăileni (Botoșani) :** Sperăm, alături de dv., să intre și „Flacăra-BIS" în catalogul publicațiilor la care vă puteți abona. În legătură cu almanahul, vom mai vedea. Mulțumiri pentru fidelitate și vorbe bune. ● **Cristescu Tatiana — Călărași :** Putem să vă comunicăm încă o acțiune „O carte pentru Basarabia". Cei care vor să doneze o carte sau mai multe o pot face la sediile județene, municipale sau orășenești ale FSN ● **Pascu Gheorghe — Ploiești :** Vestile pe care ni le-ați dat ne-au bucurat : „De 20 de ani așteptăm rezolvarea unei cereri de locuință, dar degeaba Însă după ce a apărut în revista „Flacăra" articolul dv. în 12.I 1990, imediat ni s-a rezolvat cererea. Eu vă mulțumesc". Vă dorim fericire și sănătate în mult visata casă nouă și vă mulțumim, la rîndu-ne, pentru urări ● **Ionescu Grigore — Craiova :** Prin bazele de aprovizionare existente în fiecare județ, sînt puse la dispoziția cumpărătorilor tractoare de 45 sau 65 CP, cu sau fără cabine, la prețuri variind între 80 000—160 000 lei, sume ce pot fi obținute prin credite de la sucursalele băncilor agricole județene. Tractoarele de 28 și 50 CP se livrează în continuare de la baza de aprovizionare din Brașov, la prețuri între 60 000—160 000 lei. Tractoarele, semănătorile, plugurile, grapele, remorcile se livrează în maximum 30 zile de la data solicitării. Vor putea fi procurate, de asemenea, de la bazele de aprovizionare județene, și piese de schimb pentru mașinile agricole. Pînă la sfîrșitul anului vor funcționa în fiecare județ magazine specializate în desfacerea pieselor de schimb pentru aceste mașini, atît pentru sectorul de stat, cît și pentru producătorii agricoli individuali.

REGHINA VĂRVICI

Sfert de secol

Azi, 25 aprilie 1990. Întreprinderea de alumină Oradea împlinește 25 de ani de la data creării primei șarje de aluminiu. Aniversarea i-a găsit pe muncitori și personalul tehnic într-o Românie liberă, democrată, unde nu mai primesc „indicații prețioase", așa cum s-a întîmplat în 1967 cînd li s-a cerut să scoată infimele particule de fier din reziduul de șlam roșu rezultat în urma tratării minereului de bauxită, lucru extrem de costisitor și cu o eficiență economică aproape nulă. Acum, același colectiv care a produs pentru prima oară în România aluminiu va da și pe mai departe prețioasa materie primă pentru aluminiul de la Slatina. Le urăm succese și chiar colaborări cu firme străine în baza dreptului la liberă inițiativă. (Pașcu Balaci).

Voi fără arme, noi cu flori

Duminică de duminică, în preajma obiectivelor de stat a căror securitate este asigurată de tinerii noștri soldați, se desfășoară dacă nu mitinguri cel puțin promenade cu mize politice. O mize pe care și copiii o înțeleg în felul lor. Adesea, întinzînd, pur și simplu flori soldaților. (Fotografie de **Constantin Marin**).

5 000 000de cărți pentru România

„Ziua revoluției române mi-a prilejuit cea mai mare emoție a vieții mele !". Acestea au fost primele cuvinte pe care ni le-a adresat psihologul Michel Hock, care ne-a vizitat la redacție, însoțit de editorul Jean Clip, aducîndu-ne salutul asociației „Espace roumain".

Interesat de România, pe care o consideră ca făcînd parte dintre țările europene cu o cultură și o civilizație demne de admirație, Michel Hock a reunit în jurul său o serie de intelectuali belgieni de limbă franceză, împreună cu care a format asociația fără scop lucrativ „Espace roumain", ce și-a propus să adune pentru România cinci milioane de cărți.

O primă listă cu cărți medicale a și fost oferită Institutului pentru ocrotirea mamei și copilului, cu colectivul căruia domnul Michel Hock a avut o interesantă întrevedere.

„Am hotărît că nu vom face o simplă colectă de cărți pe care să le aducem aici, să le depozităm, după care să plecăm liniștiți acasă. Vom crea chiar cîteva mici biblioteci în sate și orășele. Vom contacta instituțiile interesate din cele mai diverse domenii de activitate. Astfel, acțiunea noastră are șansa de a deveni un dialog real, despre care să putem spune, cu temei, că a fost și fructuos". **(Roxana Paicu Manolescu).**

PUNCT OCHIT
PUNCT LOVIT

A dispărut un camion?

În ianuarie, la I.C.E. Romtrans București au sosit, ca în atîtea alte locuri, ajutoare din străinătate. Mai exact, două camioane. Aceste camioane trebuiau să fie descărcate în magaziile Agenției „Romtrans" din Șos. Chitilei nr. 230 (există, în acest sens, un telex, declarații de transport și vămuire etc). Din dispoziția directorului Gh. Romcea și a șefului serviciului import, Dan Nechifor, s-a descărcat numai un camion, altul luînd, se pare, drumul Tîrgoviștei. Evident, suspiciunile destinatarilor de drept ai ajutoarelor n-au putut fi evitate. Oamenii, așa cum declară revizorul contabil principal A. Dosescu, în acord cu ții. Valentin Nechita, consilier la ICE Romtrans, sînt supărați pe directorul Romcea întrucît nu a respectat documentele de expediere. Supărarea are temeiuri mai adînci. Atît directorul cît și contabilul șef, Ion Anghelescu (timp de două . legislaturi, secretar p.c.r.) sînt aceiași de dinainte. Ei n-au fost confirmați prin alegeri democratice, așa cum s-a procedat peste tot. Ba, se pare, că și vechile deprinderi și le-au păstrat. Oricum, la agenția din Șos. Chitilei, trebuie lămurite și problema camionului și problema democrației. **(Dumitru Stoica)**

La ce mai este bun pașaportul?

Inginerul Nicolae Dobrescu din București, str. Valea Lungă nr. 7, sector 6, ne previne de la bun început: „Fac parte dintre naivii speciei. Am uitat o regulă de fier a „epocii": are numai cine apucă! Citind îndemnurile liniștitoare ale factorilor responsabili prin mass-media, că este valută Est pentru tostă lumea, am întîrziat și am rămas fără. Miercuri 4 aprilie '90 în vitrina Biroului Turism Extern din str. Luterană, un afiș surprinzător: „Pînă la 25 august a.c. nu se mai primesc cereri pentru valută Est". În aceeași zi, în fața agenției, tipi tuciurii negociau valuta cu banii la vedere. Ne-am săturat de cote și rații. Cei care au imaginat distribuirea valutei nu s-au gîndit că poate fi speculată de cei care o iau nu pentru a călători? De ce nu s-a distribuit valuta numai celor care plecau efectiv ? La ce mai este bun pașaportul? Pot călători numai cei ce „se descurcă"?, numai cei ce speculează marfa și valuta? Nu există căi cinstite ?".

Mihail Manoilescu
URMARE LA „MEMORIILE MELE"
– ministru de externe, iulie-august 1940 –

Mihail Manoilescu — una dintre cele mai controversate personalităţi politice româneşti interbelice — s-a născut la 10 decembrie 1891, în Tecuci, ca fiu al unor institutori. Absolvent eminent al Liceului Naţional din Iaşi, al Şcolii Politehnice Superioare din Bucureşti. Mai întîi, inginer la Şcoala de Poduri şi Şosele din Capitală (1915), apoi director al industriei în Ministerul Industriei şi Comerţului. Membru al Partidului Poporului, sub a cărui guvernare a deţinut subsecretariatul de stat la Ministerul Finanţelor (martie-iunie 1927). În toamna anului 1927 a fost schiţat de un tribunal militar, în urma unui proces devenit faimos, în care fusese acuzat de conspiraţie (pentru înlocuirea Regenţei cu ex-prinţul Carol Caraiman). Trecut în Partidul Naţional Ţărănesc şi ilustrat ca înfocat carlist, după Restauraţie M. Manoilescu a deţinut portofoliile Comunicaţiilor şi Lucrărilor Publice (iunie-octombrie 1930); Industriei şi Comerţului (octombrie 1930 — mai 1931); guvernator al Băncii Naţionale (mai 1931). Curînd, după destituirea din ultimele două funcţii, Mihail Manoilescu a înfiinţat, în aprilie 1932, revista de doctrină corporatistă „Lumea Nouă". A fost ales senator în Parlamentul ţării, iar din toamna anului 1933 a înfiinţat propria formaţiune politică — „Liga Naţional-Corporatistă" (interzisă în februarie 1938 de noul regim carlist cu care nu se mai găsea în cei mai buni termeni). Ca mare industriaş, a fost preşedinte al Asociaţiei Generale a Industriaşilor din România (AGIR) din februarie 1933, precum şi preşedinte la Secţia Română a Camerei Internaţionale de Comerţ.

Mihail Manoilescu a fost mulţi ani profesor universitar de mare erudiţie la Şcoala Politehnică din Bucureşti. Şi dacă doctrina, concepţia sa sociologică şi politică — pe nedrept confundată cu fascismul italian — este discutabilă, criticabilă chiar, teoriile sale economice îşi află perenitatea pînă în zilele noastre. Dovadă fiind şi tipărirea în anul 1986, de către Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică a lucrării sale de anvergură şi actualitate consacrată Teoriei protecţionismului şi a schimbului internaţional.

În plină conflagraţie mondială, cînd ţara noastră se afla izolată şi pîndită de toate primejdiile, Mihai Manoilescu şi-a asumat riscul compromiterii ireversibile a carierei sale politice, primind să fie ministru de externe într-un guvern ţărmurit de ultimatumuri şi diktate care mai de care mai imperialiste şi mai criminale pentru fiinţa neamului românesc.

Acest calvar şi această odisee sînt rememorate de nefericitul fost ministru în manuscrisul intitulat Urmare la „Memoriile mele" (ministru de externe iulie-august 1940).

Era în anul 1947. M. Manoilescu a simţit nevoia să întrerupă istorisirea amplelor sale Memorii, **la anul 1932, pentru a da prioritate evocării acelor două luni de tragic ministeriat (iulie-august 1940). A fost vorba, se pare, de o premoniţie. Memorialistul se grăbea să-şi scrie testamentul politic, înainte de trecerea sa în lumea celor drepţi, întîmplată curînd, în anul 1950.**

Textele ce le publicăm în revista „Flacăra" se definesc şi ca o avanpremieră editorială, cititorul român avînd dreptul să cunoască, un ceas mai devreme, istoria aşa cum a fost.

STELIAN NEAGOE

Mihail Manoilescu într-un instantaneu bucureştean interbelic

CUVÎNT ÎNAINTE

Pentru înţelegerea evenimentelor expuse la Memoriile de faţă, încercăm în cele ce urmează o sinteză a situaţiei internaţionale care a dus la tragedia din august 1940.

Pentru a înţelege ce s-a petrecut, trebuie **să** pornim de la constatarea că politica europeană şi în special politica est-europeană **era dominată în acel moment de cursa dintre Germania şi U.R.S.S., care sub masca unui tratat de amiciţie, căutau să-şi asigure poziţii teritoriale cît mai favorabile pentru orice eventualitate viitoare.** Zona dintre cei doi coloşi era un fel de cîmp pentru care se dădea o bătălie surdă, încă neajunsă în faza militară. Conflictul româno-ungar a fost cu totul subordonat acestui cadru politic general.

Toată desfăşurarea evenimentelor s-a datorat unei înlănţuiri şi ciocniri de interese de la care marile puteri **nu puteau** în nici un caz să abdice, reprezentînd pentru ele interese de viaţă şi de moarte.

Pentru a demonstra aceasta, vom analiza pe rînd interesele din vara anului 1940 ale fiecărei mari puteri. Acţiunile lor faţă de România vor apărea, astfel, ca fiind logic consecvente.

Interesul Germaniei

Germania învinsese Franţa şi se pregătea să atace imediat Anglia. Interesul ei în est era ca în acel moment să se menţină pacea.

Pactul germano-sovietic din 1939 acordase U.R.S.S. o parte din Polonia şi Basarabia. Pentru noi situaţii care s-ar fi creat se prevedeau consultări ulterioare. Germania căuta să evite ca asemenea noi situaţii (spre exemplu un război româno-ungar) să o oblige la o nouă împărţire de teritorii cu U.R.S.S.

Este neîndoielnic în această privinţă că în caz de noi evenimente, Germania era nevoită, pentru a menţine temporar bunele raporturi cu U.R.S.S., să-i facă noi concesii teritoriale.

Aşa se explică :

— sfatul dat României să accepte ultimatumul privind Basarabia, pentru a nu crea prin război un motiv de noi împărţiri teritoriale cu U.R.S.S. ;

— oprirea atacului Ungariei şi Bulgariei împotriva noastră, cu promisiunea formală de satisfacere a cerinţelor lor prin tratative ;

— precipitarea evenimentelor de la finele lunii august. După eşuarea tratativelor diznacte româno-ungare, Ungaria a şantajat Germania cu începerea imediată a unui conflict împotriva României, arătînd că are asentimentul U.R.S.S. în această privinţă. Germania a fost **obligată** să răspundă cu ultimatumul de la Viena prin care :

— s-a stopat acţiunea ungară ;

— prin intermediul ungurilor, Germania a atins prima linia Carpaţilor ;

— s-au dat garanţii României, care reprezentau o formă de a spune U.R.S.S. să nu treacă Prutul.

Interesul U.R.S.S.

U.R.S.S. se găsea în faţa unui „prieten" de ultimă oră, victorios în Europa, ale cărui intenţii ulterioare căuta să le sondeze.

Interesul ei vital era ca — fără a provoca cu nimic Germania — să-şi creeze în est o frontieră strategică eficace. Atingerea Carpaţilor nu reprezenta astfel un obiectiv expansionist, ci un act de legitimă apărare în faţa pericolului virtual care o ameninţa în permanenţă. Ca urmare, **U.R.S.S. nu putea** din motive de securitate să nu profite de orice împrejurare sau război local pentru a atinge această linie de demarcaţie cu sfera intereselor germane. **Aşa se explică :**

— **solicitarea prin ultimatum şi a unei părţi a Bucovinei ;**

— **sfaturile date Bulgariei de a rămîne pasivă în timpul ultimatumului pentru Basarabia, probabil pentru a ne încuraja la o eventuală rezistenţă ;**

— **încurajările date apoi Ungariei ca să ne preseze ;**

— **permanentele „incidente de frontieră", de fapt inexistente ;**

— **concentrările de trupe la graniţa noastră şi nota Dekanozov din noaptea ultimatumului de la Viena, pentru ca în caz de rezistenţă a României să existe şi mijlocul şi motivul unei intervenţii.**

Interesul Angliei

Memoriile pot lăsa impresia că Anglia se dezinteresa de noi. Logic este însă de presupus că ea ar fi dorit ca România să intre în război. Tăcerea ei faţă de noi în acele momente se datora faptului că ea nu ne putea spune **atunci** (în iulie-august 1940, cînd şansele ei erau la punctul cel mai scăzut) sacrificaţi-vă. Acest lucru l-a putut cere lui [Armand] Călinescu, în septembrie 1939, cînd Franţa nu se prăbuşise şi Iugoslaviei în primăvara lui 1941, cînd Anglia cîştigase definitiv bătălia aeriană care-i salvase existenţa.

În realitate, interesul ei era evident ca noi să intrăm în conflict cu Ungaria şi să provocăm astfel totodată ajungerea U.R.S.S. pe Carpaţi. Ea putea spera chiar ca prin aceasta să precipite conflictul germano-sovietic.

Aşa se explică :

— încurajările engleze date U.R.S.S. în această privinţă ;

— încurajările date ungurilor şi mirarea ministrului Angliei de la Budapesta că Ungaria nu ne atacă încă.

Interesul Statelor Unite ale Americii

Cu toată animozitatea lor faţă de Germania, Statele Unite se găseau în expectativă şi nu putea fi vorba de o intervenţie directă în evenimente.

Aceasta cu atît mai mult cu cît ele presimţeau în viitor un conflict cu Japonia.

Interesul Japoniei

Japonia se pregătea în secret să atace Statele Unite şi Anglia. Interesul ei în ceea ce priveşte problemele est-europene era exact contrar celui englez. Dacă Anglia putea spera să se producă o învălmăşeală din care să izbucnească un conflict germano-sovietic, Japonia avea tot interesul să evite o asemenea situaţie. Japonia milita pentru menţinerea pactului dintre Germania şi U.R.S.S., astfel încît toate forţele germane să rămînă concentrate împotriva Angliei.

Aşa se explică intervenţia ei diplomatică prin sfaturile care ni le-a dat ca să cedăm.

Înlănţuirea evenimentelor

Ungaria şantaja Germania cu declanşarea imediată a unui conflict inoportun.

Din nenorocire, România nu putea face şantajul invers spunînd Germaniei : „Noi ne sacrificăm dar şi voi aveţi ruşii pe Carpaţi", deoarece era sigur că — deşi nu-i convenea momentul — Germania era **obligată** de interese vitale ca în cazul unui conflict româno-ungar să bruscheze militar situaţia.

În caz de refuz al ultimatumului de la Viena, reiese clar din enunţarea intereselor vitale ale marilor puteri că evenimentele s-ar fi petrecut după următoarea reacţie în lanţ :

— Ungaria şi apoi Bulgaria ne atacau imediat (rezultă din documente că Ungaria prefera această alternativă, care i-ar fi adus un cîştig mai mare) ;

— U.R.S.S. era obligată să intervină datorită interesului ei vital de a-şi asigura drept linie de contact Carpaţii ;

— Germania trebuia să intervină şi ea în mod direct pentru ca atacul din vest să fie mai rapid decît cel din est şi să ocupe cît mai mult teritoriu românesc posibil.

Cursa germano-sovietică depăşea faza diplomatică şi intra într-o fază militară pe trupul României sacrificate

De notat că această reacţie în lanţ era cu atît mai inevitabilă, deoarece în cazul de faţă nu era vorba de orgoliul marilor puteri ca după atentatul de la Sarajevo, ci de ocuparea unor poziţii de interes vital în vederea unor evenimente ce se pregăteau.

Cum ar fi renăscut după război România desfiinţată temporar ca stat ?

— În cazul unei victorii definitive a Germaniei, România ar fi fost refăcută ca stat pe hotarele păcii de la Bucureşti din timpul primului război mondial.

— În cazul unei victorii exclusive a U.R.S.S. în est (cazul pe care istoria l-a dezvoltat), România renăştea ca stat fără Moldova în întregime.

— În cazul unei victorii a puterilor anglo-saxone, România ar fi renăscut, de asemenea, ca stat. Ţinînd seama de influenţa diplomaţiei ungare în Occident, de atitudinea pe care au luat-o puterile occidentale la Conferinţa de Pace — conferinţa la care numai U.R.S.S. ne-a sprijinit fără rezervă — şi de faptul că în cazul desfiinţării României ca stat nu am mai fi avut atu-ul aportului nostru militar alături de Aliaţi în campania contra Germaniei, sînt puţine şanse ca hotărele României dinspre vest să fi fost refăcute fără ştirbiri substanţiale.

Totodată, trebuie să ţinem seama că şi în această ultimă ipoteză, România ar fi trebuit să-şi caute după război o mare parte a populaţiei sale active în stepele Rusiei şi în lagărele Germaniei.

Ca şi în cazul armistiţiului de la Buftea [1918], prin a[ceptarea] ultimatumului de la [Viena] s-a salvat fiinţa statu[lui] românesc. Ca şi atunci, [a] deschis posibilitatea de a [in]terveni la sfîrşitul războiului.

Salvarea statului a făcut posibil 23 august 1944 şi prezenţa noastră la Conferinţa de Pace, ca putere cobeligerantă împotriva Germaniei.

Unde eşti tu Şincai, doamne?

Te uiţi la înfăţişarea oamenilor şi nu găseşti nimic deosebit în prezenţa lor decît acea modulare a feţelor de-o banalitate absolut firească, de-o implacabilă blîndeţe şi aşezare în conturi, ca aceea a pietrelor de rîu peste care au trecut torente, viituri şi puhoaie, cu singura deosebire că peste destinul viu al acestor fiinţe a trecut atîta imprevizibilă istorie — şi încă va mai trece —, te uiţi în zarea peisajului şi nu descoperi decît aceeaşi liniştită unduire populată de turme şi laborioasa prezenţă umană.

Şi totuşi, în satul acesta, dintre colinele atît de familiare ale spaţiului mioritic, dintre aceşti oameni s-a înălţat în cultura română iluminatul Gheorghe Şincai, cel care a purtat peste dealurile transilvane prima istorie importantă a originii noastre latine în desaga sa nemuritoare.

Nu, împărate, autorul acestei istorii — primul nostru buletin de identitate naţională în mijlocul unui imperiu străin care ne-a anexat o parte din fiinţa ţării —, n-a fost un „nebun demn de spînzurătoare", aşa cum numai nebuni n-au fost cei care au visat decenii întregi de dictatură în puşcăriile comuniste scrierea adevăratei noastre istorii, de la Unirea din 1918 încoace.

Avem nevoie de contemporaneitatea eroică a lui Gheorghe Şincai, de prezenţa lui stimulatoare în conştiinţele istoricilor noştri pentru a ne reda măcar acum adevărul, marele adevăr al patriei frustrate de propria sa identitate naţională.

Te aşteptăm, Gheorghe Şincai, dintre aceşti oameni vii, dintre aceste plaiuri miraculoase, să te ridici din nou şi să ne redai meritatul, îndelung aşteptatul adevăr istoric despre boarea trecătoare a fiinţelor noastre !

ION ZUBAŞCU

FLACĂRA
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Libertatea ca valoare

S-a încheiat recent la Sala Palatului din Capitală prima Adunare Generală a Scriitorilor români de pretutindeni. Această primă întîlnire liberă a tuturor scriitorilor români din țară și străinătate, tineri și virstnici, colaboraționiști, oportuniști, disidenți sau simpli supraviețuitori, într-o democrație exemplară, după ani de sufocare pînă la anihilare a tuturor structurilor sociale ale spiritului, este mai mult decît o reparație istorică și politică, este pur și simplu jubilația libertății cucerite prin suferință, pură bucurie a întîlnirii față în față, în deplină securitate fizică și morală, în primul rînd a acelor oameni care n-au putut comunica atîția ani decît prin risc individual în cîmpul invincibil al solidarității de spirit și de ideal.

Este și motivul pentru care prima Adunare Generală a scriitorilor liberi s-a desfășurat mai mult pe holurile sălii decît în sala propriu-zisă a cărei ambianță vizuală se suprapunea obsesiv peste imaginile atîtor congrese pe ținute aici. Sigur că Adunarea și-a exercitat funcționalitatea programată, ce a fost de ales s-a ales, Mircea Dinescu a fost confirmat ca președinte, Ștefan Bănulescu — vicepreședinte, iar Șt. Augustin Doinaș — președinte de onoare, s-au ținut discursurile de rigoare, s-au făcut culpabilizările și autoflagelările (puține !) de rigoare, s-au invinovățit și dezvinovățit, spectacolul acesta firesc ține de istoricitatea momentului și e bine să dăm istoriei ce-i al istoriei. Există însă ceva în această întîlnire ce nu va intra în nici o poveste viitoare : bucuria întîlnirii atîtor oameni de spirit din absolut toate colțurile țării și lumii, pentru prima dată în istoria anilor noștri din urmă, libertatea de-a comunica nestingherit, atîta libertate, doamne ! — încît singura întrebare care stăruie în realul de deasupra conștiințelor noastre creatoare e dacă va rezista în continuare, solidaritatea tuturor în jurul idealului de valoare și în viitor, în afara constrîngerii de orice fel, pe cît de solidar a fost poporul român în jurul ideii de cultură, în timpul constrîngerilor dictaturii.

Una dintre cele mai semnificative particularități ale istoriei noastre dintotdeauna e însuși faptul că trezirea conștiinței naționale, dobîndirea imaginii de sine a poporului român ca identitate inconfundabilă în lume a fost posibilă prin acțiunea nemijlocită a culturii : ideea de patrie, de limbă română, de popor de sine stătător cu glorioasă origine latină, iar mai tîrziu ideile de independență, unire și suveranitate au apărut mai întîi în conștiința luminată a unor mari oameni de cultură dăruiți pînă la sacrificiu luptei pentru afirmarea ființei naționale. Omul de cultură, scriitorul, creatorul, stă de veghe cu conștiința sa limpezită în marile valori ale umanității la toate momentele de răscruce ale neamului nostru : cronicarii primelor scrieri literare în limba română, iluminații Școlii ardelene, revoluționarii de la 1848, catalizatorii Unirii de la 1859 și cei ai Marii Uniri din 1918 au fost înainte de toate mari oameni de cultură.

Acest spirit viu al culturii române pe care l-am găsit însuflețind cursul istoriei naționale, în momentele sale cheie, îl recunoaștem și azi în cea mai fierbinte contemporaneitate, manifestîndu-și aceeași vigoare în păstrarea identității noastre actuale ca popor cu profil cultural inconfundabil între celelalte valori ale umanității.

Este cel puțin o idee pe care prima Adunare Generală a Scriitorilor cu adevărat liberi din România a lansat-o cu toată vitalitatea și credința în viitorul valoric al culturii noastre.

ION ZUBAȘCU ■

Expoziție de carte italiană

La Teatrul Național din București a fost deschisă, la începutul acestei luni, o extrem de interesantă expoziție de carte italiană, care reprezintă o selecție a celor circa 80 000 de volume dăruite României și sosite cu **trenul culturii și al păcii.** Donația (reprezentînd contribuția instituțiilor de stat și particulare care au răspuns apelului primului ministru italian) este depozitată, în prezent, la B.C.U., B.C.S. și la Biblioteca de pedagogie. Ele vor inventariate cărțile și le vor redistribui unităților din subordinea lor, precum și unor instituții culturale autonome. Va fi constituit și un fond italian de carte cuprinzînd cîte un exemplar din volumele donate.

Deschiderea expoziției a fost onorată de ambasadorul Italiei, domnul Luigi Amaduzzi, de doamna Giovanna Amaduzzi, de adjunctul ministrului culturii,

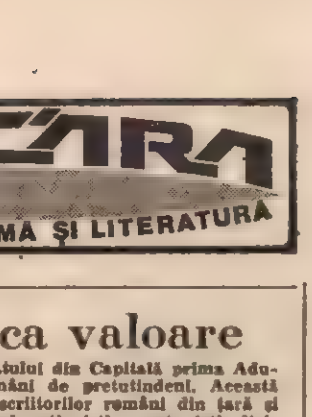

domnul Coriolan Babeți, de profesoara Doina Popa de la Institutul Italian de Cultură și de organizatoarea acestei inițiative culturale — doamna Veronica Lazăr.

OVIDIU-MIHAI HUIBAN ■

Două premiere

Sărbătorirea liberă a Paștilor a fost întîmpinată și de două semnificative premiere teatrale. Prima, pe scena Naționalului bucureștean, a oferit spectacolul *Patimile lui Iisus* (scenariul și regia : Mușata Mucenic), valorificînd opere literare pînă mai ieri (semi) prohibite — **Isus,** de Nicolae Iorga, **Maestrul și Margareta** de Mihail Bulgakov și **Misterul patimilor** de Arnoul Gréban. Cea de-a doua, *Minunea învierii Lui*, „joc sfînt pentru zilele Învierii de Picu Procopiu Pătruț (1818—1873)", i-a prilejuit regizorului Cristian Hadjiculea un serios motiv al reîntîlnirii Teatrului Mic în actualitate. **(Ovidiu-Mihai Huiban).**

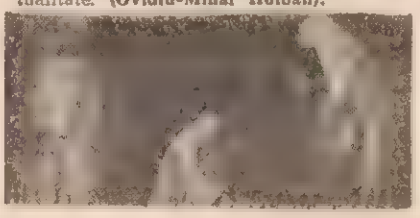

Viața pe scenă

Corpul, lumina și cuvîntul

Să fie Beckett un autor dificil ? Se poate, în măsura în care cel care îl citește piesele sau vede spectacole cu Așteptîndu-l pe Godot, Sfîrșit de partidă sau Ultima bandă a lui Krapp este prizonier al propriei inconștiențe. Nu sîntem obișnuiți să ascultăm cuvintele tăcerii, acelea care provoacă în noi senzația ciudată că vorbele nu înseamnă totul, că între corpul nostru și cuvînt se așterne infinitatea posibilităților de a te exprima.

Personajul lui Beckett intră, prin cuvinte, în teritoriul salvator pentru el al tăcerii unde exprimabilul, sau ceea ce poate el spune, este în același timp și ceea ce nu mai poate spune. Cuvîntul trădează și ascunde, ca și cum corpul care îl lansează în spațiu ar fi ceva străin în chiar cursul vorbirii. Descoperirea acestui corp este o mare aventură beckettiană.

O scurtă piesă a lui Beckett, Catastrophe, este o astfel de planetă beckettiană. Cele două personaje vorbitoare pun în scenă o descoperire. Ritualul acesteia pe cît de organizat este pe atît de labil. Ordinele date de bărbat femeii trasează conturul unei perplexități reale. Ca întotdeauna, dar cît de rar !, cînd ne mirăm că existăm ca un corp în spațiu, cînd acest corp simțim că există independent de noi. Pare că îl vedem, sîntem obișnuiți cu el, îi știm părțile, dar poate niciodată nu ne vom identifica, corpul și eu, eu cel care mă știu, merg, vorbesc, gîndesc, trăiesc și îmbătrînesc, mă simt mereu trădat de această prezență.

În scenă, în spectacolul Catastrophe, prezentat în cursul turneului „Printemps de la liberté", regizat de scriitorul și regizorul Virgil Tănase, cu piesa lui Beckett, actorii sînt învăluiți într-o lumină slabă prevestind intensitatea de mai tîrziu. Se mișcă parcă după principiile unei geometrii simple. O incantație sonoră, emanație continuă de vorbe aproape înteligibile, acoperă spațiul de joc acaparîndu-l și îndepărtînd privirea spre planul din spate unde corpul uman, al treilea personaj, urcat pe un soclu, așteaptă să fie descoperit. Acest scurt spectacol, oferit în premieră la București și gîndit ca o anatomie a suferinței, impresionează prin finețea racordului între lumină și coregrafia scenică. Interpreții, Silvye Nordheim, Gérard Desarthe și Vincent Solignac, permit dezvoltarea imaginii teatrale prin definirea ritualului scenic în care catastrofa neputinței de exprimare va recurge la descoperirea corpului uman ca o certitudine.

Spectacolul lui Virgil Tănase este și o invitație la a căuta drumul spre o posibilă salvare existențială. Vaclav Havel, cel căruia Beckett i-a dedicat **Catastrophe,** este convins că această căutare e de preferat astăzi vreunei scamatorii tehnologice care n-ar putea schimba decît ceva exterior nouă. Or, important este ca protejarea propriei identități să se producă din această perspectivă în care eșecul uman să fie evitat. Catastrofa este la îndemîna oricui căci planeta cuvintelor este mai aproape decît aceea a eu-lui ce încă nu e cunoscut, a corpului atît de ignorat ca realitate a lumii noastre. Automatismele civilizației contemporane, provocatoare de dictaturi, de brutale îndepărtări ale omului de sine, pot orbi oare într-atît încît să nu mai vedem că summa umană, corpul și cuvîntul, pot fi sursa primordială a unui alt umanism ?

MARIAN POPESCU ■

Civilizația ochiului

Străin în țara lui

În studiul ce deschide antologia de desene publicată de Ștefan Câlția la Editura Meridiane, Amelia Pavel citează, în mai multe rînduri, numele și, firește, opera a numeroși pictori și oameni de litere străini : Füssli, Goya, Bosch, Baldung Grien, Picasso, Herbert Read, C. G. Jung, Niklaus Manuel Teutsch, Aby Warburg, Panofsky, Anton Ehrenzweig, Brueghel, Borges, Urs Graf, František Kupka, Emil Nolde, Max Beckmann, E. L. Kirchner, Paul Klee, John Constable, Kafka, Gustav Meyrink, Jankel Adler, Rudolf Noelte, Rembrandt, Leonardo, Frobenius, Max Ernst, Max Gubler, Marc Chagall, Günter Grass, Hitchcock, Alfred Kubin, Douanier Rousseau, Bohumil Kubista, Dürer, Aristotel, Piranesi. Studiul debutează cu o observație a lui Flaubert.

Problema pe care o ridic nu interesează legitimitatea referințelor, ci prezența într-o carte dedicată unui artist român, școlii și afirmat în lumea artei românești, o carte tipărită în țara noastră sub semnătura unui critic de artă profesînd în limba română a numai cinci personalități ale artei noastre ori activînd un timp în România : Victor Brauner, Julius Podlipy și Corneliu Baba (ambii profesori ai lui Câlția). Brâncuși și, într-o pomenire pur amabilă, Andrei Plesu.

Ștefan Câlția e un artist remarcabil. Deși nu tot ce creează are loc în Muzeul Național. Întreaga sa operă e parte aleasă din arta contemporană și fapt de patrimoniu. E unul din puținii pictori, de azi care află aprecieri generoase la toate categoriile de public, pentru că limbajul plastic și ideile, în jurul cărora se structurează toată lucrarea, sînt inteligibile fără a fi neapărat populare. Ștefan Câlția e un grafician atît de rafinat încît o carte care nu-i reproduce fidel planșele le deteriorează tot înțelesul. Iar un text care nu discută relația pictură-desen și legile originale ale universului de imagini la Câlția le conferă, fără voie, înțelesuri improprii. E pur și simplu imposibil de analizat creația unui om ignorînd cu metodă lumea reală din care vine și pe cei în mijlocul cărora ori împreună cu care și-a definit mijloacele. Dacă e posibil de lămurit ceva din mecanismele fantasticului său, prin referire la maeștrii europeni de odinioară și de azi, e obligatoriu de explicat și resursele autohtone ale inspirației. Despre Ștefan Câlția au scris critici și literați români de seamă, cei mai mulți din colecționarii săi sînt români, artistul are o biografie, o vîrstă, un trecut și o linie, din prezent în viitor. Nu se poate să dai la tipar o carte fără să ții cont de toate aceste. Opiniile mele ori, mai bine zis, mihnirile mele nu sînt o chestiune de naționalism ci una de bun simț. Oricît de acută e nevoia de deschidere spre Europa, ea nu-i niciodată atît de stihinică încît să scoată din cauză tot ce-i românesc în arta românească. Regret că, deși iubesc sincer grafica și pictura lui Ștefan Câlția, nu pot să iau în mînă cartea ce-i e dedicată fără să consum o stare de afront. În fine, cred că nu-i lipsit de sens să observ că orice carte de artă se adresează unui public de cunoscători și, în egală măsură, unui public care o cumpără pentru că vrea să cunoască.**

TUDOR OCTAVIAN ■

Univers sonor

Vremea cireșilor

Aleasă de Peter Brook pentru rolul titular în celebra montare pariziană cu **Carmen,** Helene Delavault și-a început cariera sub semnul magic al unui mare artist. Ca și Galatheea, a prins viață în dimensiunea frumosului, păstrînd această flacără pentru a o reaprinde cu fiecare reintrare pe scenă. Am văzut-o în sala Majestic, ca oaspete bucureștean al „Primăverii libertății", mesageră a culturii franceze dăruindu-ne cîntece de iubire (...și de trădare din iubire). Un scenariu alcătuit din surprinzătoare alăturări de șansonete și lieduri, cîntece populare, din filme sau de cabaret ne dezvăluie o artă subtilă și sinceră, plină de eleganță, suplețe stilistică și spirit, rafinat cizelată de un profesionalism admirabil al cîntului și actoriei. Ca și la Cluj și Iași, Helene Delavault și-a cucerit publicul prin uimitoarele nuanțe ale vocii sale, prin vivacitatea prezenței și expresiei. Imagine caleidoscopică a unui sentiment fără moarte, recitalul ei este de fapt o captivantă conversație cu fiecare dintre cei ce o ascultă. Cu complicitatea pianistului american Jeff Cohen, această autentică artistă a cîntecului întruchipează vechiul adevăr al farmecului firesc, care nu întîmpină dificultăți pentru a ne pătrunde în inimă, reamintind cît de durabilă este, în timp, „vremea cireșilor".

GRIGORE CONSTANTINESCU ■

Lanterna magică

Primul film românesc după revoluție

Studioul „Al. Sahia" prezintă în premieră filmul **„ZIUA CEA MAI SCURTĂ"** — primul lung metraj realizat integral după Revoluția din Decembrie, un documentar de montaj care își propune să reconstituie fuga cuplului de dictatori, începînd de la urcarea cu liftul către terasa fostului cc al pcr, acolo unde aterizase elicopterul „prezidențial" și pînă în unitatea militară din Tîrgoviște — mai exact pînă la locul execuției celor doi criminali ai națiunii.

Filmările s-au efectuat între 29 decembrie și 25 martie a.c. „Ziua cea mai scurtă" se desfășoară, așadar, prin extensie, la scurgerea a trei zile — zile de tensiune maximă pentru poporul român, dar și zile de coșmar pentru cei doi „eroi" (practic, invizibili pe ecran !), sfîrșiți de moarte violentă în propria lor nemernicie... Este un film copleșitor și, mărturisesc, mi-a trebuit o bună bucată de timp de la vizionarea în avanpremieră, pentru a reuși să înțeleg — să mă dumiresc, eu însumi, în ce constă, ce anume provoacă senzația asta, de copleșire... !

...Sigur că ne-am detașat între timp de acele evenimente ; sigur că, astăzi, orice copil — datorită presei și televiziunii — cunoaște ultimul itinerar al ceaușeștilor în amănunt ; sigur că a fost o judecată, deși sumară, dar necesară și urgentă mai ales, iar monștrii și-au primit pedeapsa (mai ușoară chiar decît ar fi meritat-o !, dacă astăzi ne mai putem exprima în acest fel !) ; sigur că emoția cu care, prin intermediul peliculei, urmărim, pas cu pas, ultimele zile, ultimele ore, ultimele clipe ale cuplului, poartă în ele însele un potențial emotiv ridicat : ceea ce este însă cumplit în acest film ține, paradoxal, de domeniul **MORȚII INSEȘI** — sub amenințarea căreia se desfășoară întreaga acțiune a reconstituirii — iar moartea este **una singură** pentru oricine și **au are miros** pentru nici un muritor ! Ea este MOARTE — și numai atît.

Locurile desfășurării urmăririi au fost — repet — repercurse metru cu metru. Apar, firește, o serie de amănunte inedite asupra cărora nu insistăm aici, lăsînd spectatorului să le descopere „farmecul" (dacă, Doamne, ne putem exprima astfel într-un asemenea caz) Simgurii „eroi" vizibili sînt **martorii** întregului periplu — adică cei **autentici,** ființe vii ! — piloți, foști demnitari astăzi condamnați, un medic, mai mulți militari, activi funcționari, alți medici, alți militari... etc. Mărturisirile lor „trase în priză directă" sînt — deși uneori pline de un umor involuntar, care parcă accentuează drama (vezi acea năprasnică înjurătură de mamă „necenzurată" a unui cadru medical, sau maniera în care vorbește acel martor internat la spitalul nr. 9) — sînt, revin, cutremurătoare... ! Ai senzația că pînă și pămîntul pe care au călcat cei doi — pînă și aerul pe care l-au respirat, sau ultimele peisaje pe care le-au privit — sînt altfel, sînt pătate, sînt murdărite... Și mai e ceva, ceva ce se adaugă acelei senzații copleșitoare cu care urmărești filmul : nici unul dintre acești oameni simpli, necunoscuți pînă mai ieri — și care au avut (ne)șansa să se întîlnească, astfel, cu Destinul, nu mai este cel care a fost înainte de acele trei zile : absolut toți sînt, evident, marcați **pentru o viață !... Este absolut cumplit.**

Mergeți să vedeți acest film-lecție-document psihologic. A fost realizat de un grup de creatori (Ștefan Gladin, Traian Popescu, Elisabeta Zamfirescu, Radu Zamfirescu ș.a.), care semnează genericul în mod compact și nu pe compartimente de specializare, așa cum se obișnuiește în genere. **„ZIUA CEA MAI SCURTĂ"** este ca o lacrimă, ca un nod în gît pe care îl simți deslușit : chiar și pentru doi oameni (? !) care au sfîrșit străpunși de gloanțe în preajma unui W.C., dar mai ales pentru acel mii și mii de oameni care au suferit — și mai suferă încă ! — datorită stigmatului aplicat de un cuplu, de un sistem diabolic născut parcă în afara umanității.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Domnului PETRU LUCINSCHI

Prim secretar al C.C. al P.C. din R.S.S. Moldovenească

(scrisoare deschisă)

Rîndurile de față sînt un buchet de flori, din cele mai autentice sentimente de prietenie și frățietate, care, prin Domnia voastră, vor ajunge la inima tuturor cetățenilor R.S.S. Moldovenești, indiferent de originea lor etnică. În urma Revoluției Române, din decembrie 1989, sîrma ghimpată de pe Prut a început să se ridice, iar cetățenii celor două state, R.S.S. Moldovenească și România, au circulat, un timp, în ambele sensuri, fără vize și fără taxe. Românii din România au avut asupra lor doar buletinul de identitate. Și a fost foarte bine. Toți cetățenii din R.S.S. Moldovenească sînt așteptați în România vecină și prietenă. Nici românii din R.S.S. Moldovenească și nici fiii minorităților naționale din R.S.S. Moldovenească, nu au beneficiat de dreptul firesc de a călători spre România, de parcă ar fi trăit într-o planetă îndepărtată, nu într-un stat vecin. Și nici cetățenii din România. Pentru oamenii din R.S.S Moldovenească, România este poarta de intrare și de cunoaștere a Europei. Atît România, cît și R.S.S. Moldovenească sînt părți constitutive ale casei comune europene. Pe data de 6 mai, la ora 12 și 30 de minute, aproximativ un milion de români, de pe malul apusean al Prutului, vor podi cu flori rana pricinuită prin granița impusă în 1940, cînd, conform Tratatului Ribbentrop—Molotov, a fost anexată, ultimativ, de către U.R.S.S., Basarabia, apoi, în același an și în același context, Bucovina de Nord. Gestul nostru este creștinesc, angajînd resorturi sufletești adînci. În locul sîrmei ghimpate, instalată de Stalin, flori. Societatea Culturală București—Chișinău, prin acest mars național cu flori, nu pune în discuție problema granițelor actuale. Sprijină normalizarea relațiilor interumane și culturale dintre cele două state. Sprijină noua politică a Moscovei a casei comune europene, în care toate popoarele să se bucure de toate drepturile lor firești.

Consemnăm cu plăcere opinia Moscovei și a Chișinăului, în legătură cu relațiile ce se statornicesc între România și R.S.S. Moldovenească. În Tineretul Liber din 7 ianuarie, 1990, București, se pot citi următoarele :

„În seara zilei de 6 ianuarie, în cadrul unei conferințe de presă, desfășurate la hotelul Intercontinental, Eduard Șevardnadze, ministrul afacerilor externe al U.R.S.S., a răspuns următoarei întrebări adresate de ziarul nostru :

— La data de 4 ianuarie, un grup de intelectuali români..., printr-o scrisoare deschisă s-a adresat domnului Mihail Gorbaciov, solicitînd deschiderea granițelor între România și R.S.S. Moldovenească, așa cum s-a întîmplat între R. F. Germania și R. D. Germană. Cu precizarea : acest lucru nu va afecta nici granițele stabilite în 1944, nici prevederile acordului Hitler—Stalin din 1940. Credeți că există posibilitatea realizării acestui deziderat ?

— Am discutat acest aspect și, la nivelul cel mai înalt vor începe o serie de convorbiri în legătură cu regimul de graniță, astfel încît oamenii din România și R.S.S. Moldovenească să poată avea, fără dificultăți, contacte".

În Literatura și arta, din 11 ianuarie 1990, Chișinău, sub titlul Petru Lucinschi : „E timpul să trecem de la vorbe la fapte", se pot citi următoarele:

„Nicolae Dabija : Dacă visăm ca Europa să devină casa noastră comună, apoi frontiera dintre R.S.S. Moldovenească și România trebuie să fie simbolică. Eu cred că noua conducere de la București va fi întelegătoare în acest sens, facilitînd accesul cetățenilor sovietici spre diferite orașe de peste Prut. Să zicem Iași sau Botoșani.

Petru Lucinschi : Nu văd aici nici o problemă, precum nu văd nici o problemă în privința schimbului de studenți și profesori."

Poporul român știe să pretuiască așa cum se cuvine atitudinea plină de corectitudine și bunăvoință a Moscovei și a Chișinăului, drept pentru care este la granița de pe Prut, cu brațele pline de flori. Acestea sînt, pe orizontală, un pod al prieteniei, pe verticală o ploaie de lumină, care să aline rănile trecutului, semn că ele pot fi cicatrizate și depășite, cît și un dar de suflet pentru conducerea de la Chișinău și Moscova. Fiii poporului român, de o parte și alta a granitei, nu s-au văzut de zeci de ani, sau nu se cunosc deloc. Vă vom simți, domnule Petru Lucinschi, pe malul răsăritean al Prutului, răspunzînd florilor cu flori și lacrimilor cu lacrimi. Transmiteți, vă rugăm, toată dragostea noastră, domnului Mihail Gorbaciov, acestă minte luminată căreia îi datorăm, noi, europenii, nădejdile într-o Europă în care să troneze pacea dreptul divin, bunăvoirea între oameni, nu odiosul drept al dictatului celui mai tare. Această nouă politică a Moscovei are un efect benefic atît asupra Europei, cît și asupra întregii omeniri.

Vă scriem aceste rînduri, în Sfîntul Post al Paștelui, în săptămîna Patimilor, în Simbăta-Mare, în ziua cînd Mîntuitorul nostru, Iisus Hristos, este în mormînt, în ziua de dinaintea Învierii. Prin Învierea lui Hristos, să ne smulgem din tenebrele istoriei, să ne smulgem rănile trecutului, unindu-ne în cuget și simțiri, într-o creștinească trăire, în care au loc, deplin, toți fiii neamurilor.

București, 14 aprilie, 1990

Domnului VLADIMIR IVAȘCO

Prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist din Ucraina

(scrisoare deschisă)

Deși România și R.S.S. Ucraineană sînt țări vecine, din cauza politicii distructive și dominatoare practicată de Stalin, relațiile dintre cetățenii țărilor noastre au fost ca și inexistente. România, pentru ucrainieni, este poarta de intrare și de cunoaștere a Europei. În noile condiții internaționale sperăm ca România și R.S.S. Ucraineană să își normalizeze relațiile. În casa comună europeană sînt așteptate toate popoarele Europei. Desigur, Ucraina nu este de vină pentru relațiile stînjenitoare dintre Ucraina și România, ci Stalin. Granița de azi dintre R.S.S. Ucraineană și România a fost impusă de Stalin, în 1940, conform Tratatului Ribbentrop—Molotov. În 1940, U.R.S.S. anexează, ultimativ, Basarabia și Bucovina de Nord. Tragedia la care a fost supus poporul român din teritoriile anexate, este cunoscută. Nu insistăm asupra acestui aspect, deoarece Ucraina însăși a suferit grele consecințe în cadrul politicii lui Stalin și a urmașilor politicii acestuia. Dacă am consemnat totuși acest aspect este numai pentru a aminti minunatului popor ucrainian că fiii poporului român, dintr-o parte și alta a granitei, nu s-au văzut de zeci de ani, sau nu se cunosc deloc. Pe data de 6 mai, la ora 12 și 30 de minute, aproximativ un milion de români de pe malul apusean al Prutului vor podi cu flori apele Prutului. În locul sîrmei ghimpate, instalată de Stalin, flori. Societatea Culturală București—Chișinău, prin acest marș național cu flori, nu pune în discuție problema granițelor actuale. Sprijină normalizarea relațiilor interumane și culturale dintre cele două state. Sprijină noua politică a Moscovei, a casei comune europene, în care toate popoarele să se bucure de toate drepturile lor firești. Această nouă politică a Moscovei are un efect benefic atît asupra Europei, cît și asupra întregii omeniri. Românii din România vor podi cu flori apele Prutului, un pod simbolic, al prieteniei și bunei vecinătăți dintre România și R.S.S. Ucraineană. Același pod de flori, din Prut, va înainta și pe Dunăre. Acesta este mesajul actiunii de la granița de pe Prut. Rîndurile de față sînt un buchet de flori, din cele mai autentice sentimente de prietenie și frățietate, care, prin Domnia Voastră, vor ajunge la inima tuturor cetățenilor R.S.S. Ucrainiene.

De la Dublin și Londra, pînă la Moscova, a început să bată inima unei noi Europe, a oameniei, adevărului și bunei înțelegeri între oameni. Odiosul drept al dictatului celui mai tare va rămîne de domeniul trecutului.

Vă scriem aceste rînduri de ziua Învierii Domnului. Prin Învierea lui Iisus Hristos să ne smulgem din tenebrele istoriei, să ne vindecăm rănile trecutului, într-o creștinească trăire, în care au loc deplin toți fiii neamurilor.

București, 14 aprilie, 1990

Domnului ION ILIESCU

Președintele Consiliului Provizoriu de Uniune Națională

(scrisoare deschisă)

În plină Revoluție Română, în ziua de 23 decembrie, ne-am adresat Moscovei, propunîndu-i să medieze între Frontul Salvării Naționale din România și guvernul R.S.S. Moldovenești, pentru a se reglementa libera circulație a cetățenilor celor două state. În 26 decembrie am înaintat o scrisoare deschisă Consiliului Frontului Salvării Naționale. În 30 decembrie 1989 ne-am adresat, printr-o scrisoare deschisă, domnului Mihail Gorbaciov, Congresului deputaților poporului al U.R.S.S., făcînd publice următoarele : „Sute de mii de români sîntem gata să pornim spre Prut, cu flori... Credem că guvernele României și R.S.S. Moldovenești pot onora această cerere a poporului român pînă pe data de 9 Mai, ziua Proclamării Independenței de stat a României "

Sîntem fericiți să constatăm, domnule președinte Ion Iliescu, că raporturile dintre România și R.S.S. Moldovenească s-au încadrat pe un făgaș fructuos pentru amîndouă țările. Totuși, cea mai arzătoare dorință a cetățenilor celor două state, de a circula într-o parte și alta a Prutului, în mod liber, încă nu este reglementată. Nu ne îndoim că se va ajunge la o astfel de înțelegere, deoarece este vorba de o problemă cu un profund caracter umanitar. Prea bine se știe că românii din R.S.S. Moldovenească și România nu s-au văzut de zeci de ani, sau nu se cunosc deloc. Sînt întrunite condițiile interne și internaționale pentru a se veni în întîmpinarea acestei sfîșietoare suferințe. Deși speranțele din timpul Revoluției Române, de a se ajunge la libera circulație a cetățenilor României și R.S.S. Moldovenești, pînă pe 9 Mai, nu s-au împlinit, considerăm că există bune temeiuri pentru a se ajunge la așa ceva, într-un viitor cît mai apropiat.

Nevoia oamenilor de a călători, de a se cunoaște, de a-și vedea rudele din statele vecine este firească. Trebuie să se bucure de toată înțelegerea din partea guvernelor din București, Chișinău, Kiev și Moscova.

Societatea Culturală București—Chișinău, prin acest marș național cu flori, nu pune în nici un fel de discuție granițele stabilite în 1940, conform Tratatului Hitler—Stalin, din 1939, respectiv, cele din 1944. Prin lanțul uman cu flori, de la Prut, nu facem altceva decît să sprijinim eforturile statornicirii unor relații omenești între România, R.S.S. Moldovenească și R.S.S. Ucraineană. Vom acoperi Prutul cu flori, un simbolic pod al prieteniei, apoi, participanții la acest marș național cu flori se vor întoarce la casele lor, împăcați, în adîncul sufletului, că au fost parte activă într-o plămădire nouă Europe, în cea mai civilizată manieră, în sprijinul forțelor luminoase, care acționează pentru ieșirea popoarelor din tenebrele istoriei, pentru o lume a adevărului și oameniei.

Hristos este modelul activ al restaurării ființei omenești. Într-un Hristos, rănile trecutului vor fi cicatrizate, dreptatea va fi readusă pe pămînt, iar oamenii vor fi ridicați la adevărata lor demnitate, de a avea curajul să își privească semenii în față, în prezența lui Dumnezeu.

București, 14 aprilie 1990

Scrisori adresate în numele Societății culturale București—Chișinău, de către președintele acesteia

GHEORGHE GAVRILA COPIL ■

E loc și pentru Cuza Vodă în București?

Domnului ministru al culturii, Andrei Pleșu (scrisoare deschisă)

Mărturisesc că, tot scriind la al doilea volum din Istoria Unirii românilor sub Cuza Vodă, **mă obsedează trista imagine a Bucureștilor fără de statuia întîiului și singurului domnitor pămîntean al României, Alexandru Ioan Cuza, de la cărui naștere s-au împlinit, iată, 170 de ani.**

Odiseea absenței statuii marelui domnitor, în propria sa Capitală, este îndeobște cunoscută. O voi rezuma, totuși.

La 2 mai 1864 a avut loc în România, întîiul plebiscit național care a consfințit „revoluția pașnică" inițiată și condusă magistral de Cuza și Kogălniceanu.

În acea epocală zi de primăvară — spune cronica — deasupra imprimeriei ziarului „Buciumul", al lui Cezar Bolliac, se vedeau mai multe „transparente" simbolice reprezentînd provinciile Daciei și formînd un triunghi înconjurat de o ghirlandă de stejar în care se citea votul următor așezat în mod antic roman :

„Celui ce-a făcut Unirea.
Celui ce-a luat averea română din mîinile străinilor.
Celui ce-a împroprietărit pe clăcași.
Celui ce-a chemat pe toți românii la drepturile civile și politice.
Celui ce-a dat instrucțiunea gratuită și obligatorie pentru ambele sexe.
Celui ce-a omorît moartea.
Celui ce-a armat țara.
Apărătorului românismului.
Protectorului naționalităților conlocuitoare.
Părintelui patriei.
Domnitorului românilor, Alexandru Ioan I Cuza.
Recunoștință eternă".

Cele ce s-au întîmplat mai apoi, la 11 februarie 1866, sînt, iarăși, bine cunoscute. Gestul acelui domnitor român nepereche a intrat în istorie, aureolînd mantia încă unui erou tragic al neamului nostru. De aci înainte, poporul român l-a trecut în legendă, teonînă înrămată la care pururi s-a închinat.

Desigur, complotiștii din „monstruoasa coaliție" fuseseră cei mai interesați în ștergerea oricăror amintiri care ar fi perpetuat în posteritate cavalereasca figură a aleșului națiunii române. Ei și urmașii lor imediați s-au opus cu înversunare oricăror încercări de evocare sau de imortalizare a numelui celui care a întruchipat cu atîta strălucire simbolul Unirii românilor.

După cum, de bună seamă, lunga ședere a Hohenzollernilor pe tronul României a împiedicat asupra cultivării memoriei lui Cuza Vodă.

Pașoptist democrat, de un liberalism moderat, Alexandru Ioan I a nemulțumit, vădit, atît „stînga" liberalilor cît și „dreapta" conservatorilor. Proverbiala-i franchețe a trezit entuziasme populare, însă și uri pătimașe în taberele adversarilor politici. Bătrînul Brătianu, de pildă, a transmis întregii sale „dinastii" vechea-i cuzofobie. Abia fiul nurorii lui Cuza Vodă, reputatul istoric Gheorghe I. Brătianu a reușit — după șase decenii — să reînnoade întructiva firul realei continuități a unui crez de generație pașoptistă.

De departe, însă, cel mai cruciș antiecuzist a fost Dimitrie A. Sturdza, cel care a împiedicat — cu autoritatea politică și academică de care s-a bucurat în epocă — toate actele de omagiere a personalității unificatorului tronului lui Ștefan cel Mare și Mircea cel Bătrîn.

Un singur om a învins toate piedicile. Prestigiosul istoric A. D. Xenopol, autorul celebrei lucrări în două volume asupra Domniei lui Cuza Vodă, principalul conducător al acțiunii pentru ridicarea statuii lui Alexandru Ioan Cuza în Piața Unirii din Iași (în mai 1912, după o „bătălie" de nouă ani de zile). Sa știe, o copie de pe opera lui Romanelli străjuiește din anul 1934 și în centrul capitalei Valahiei Mici, Craiova.

D. A. Sturdza a murit în 1912, Ionel Brătianu în 1927, așa mai tîrziu a fost deschisă pentru prima oară cercetă Arhiva Cuza Vodă, secherstrată de Mitiță Sturdza încă noaptea complotului februariștilor. În timp, opera domnitorului Unirii a făcut obiectul unor ample cercetări, s au tipărit multe studii pertinente, cărți de mare valoare științifică.

Ridicarea unei statui în București, însă, nu s-a materializat nici pînă astăzi, pentru domnitorul-ctitor al statului român modern.

În deceniul carlist, în anii războiului, în acea jumătate de secol de „revoluție și contrarevoluție socialistă" nu s-a înfăptuit acest ardent deziderat, de o acută oportunitate politică națională.

Astăzi, cînd Revoluția Tineretului Român a măturat din cale toate opreliștile cuzofobe, consider că a sosit vremea să se repare această eroare istorică, această cumplită nedreptate cu implicații profunde în destinul însuși al statului național unitar român.

Evident, nu înainte ca efigiile eroilor Revoluției să-și fi aflat locul și rostul cuvenite în perimetrele de foc ale Bucureștilor.

Prin urmare, îndrăznesc pe această cale publică să vă fac cunoscute propunerile mele de care — în zgomotul și ritmul de cascadă al atîtor tronuri și statui — nădăjduiesc că se va ține seama :

1. O statuie monumentală a lui Cuza Vodă — demnă de timpurile noastre — pe platoul din Piața Unirii.

Ideal ar fi ca statuia lui Cuza Vodă să se amplaseze la intersecția mare de la Universitate, dar apar două inconveniente : întîi, că pe acel loc a fost cîndva statuia lui I. C. Brătianu și o elementară pudoare ne îndreptățește să ne ferim de sarabanda înlocuirilor pe soclu ce ne-o poate rezerva... istoria ; apoi, zona este interferată de linia Metroului, cu consecințe pentru stabilitatea monumentului.

2. O mare arteră din centrul Capitalei (șosea, bulevard, cale), să poarte numele Domnitorului Unirii și nu, precum astăzi, o insignifiantă stradă (zisă bulevard), de 800 m lungime și 7 m lățime, dosnică și obscură, ce face legătura între bulevardele Titulescu și Duca (în sectorul 1).

Aș opina ca actualul Bulevard Gh. Gh. Dej să primească denumirea de Cuza Vodă (sau Alexandru Ioan Cuza), cu aceeași rezervă, însă, față de istoria „trecută" (de fostul Bulevardul Elisabeta) și față de istoria „viitoare"... mai totdeauna imprevizibilă.

O matură chibzuință a tuturor factorilor de creație și de decizie, în consult și cu istoricii, ar fi de dorit să stabilească de grabă modalitățile optime de omagiere întru eternitate a celui care a prezidat cu atîta strălucire la făurirea României moderne.

Capitala noastră — care a fost și a întîiului și singurului domnitor pămîntean al României — are datoria să treacă în uitare o moștenire îngrată față de Domnitorul Unirii.

Închei prin transcrierea cugetării unui alt mare nedreptățit, Nicolae Iorga : „Recunoștința posterității — un giulgiu de aur pe trupul celui asasinat".

STELIAN NEAGOE ■

CEAUȘESCU LEGIONAR?

De la război încoace, în țările frățești ale lagărului socialist s-a cîntat pe toate vocile balada reînvierii nazismului în RFG. Realitatea a dovedit că în RFG n-a fost niciodată nici un fel de pericol nazist și că anumite manifestări sporadice erau lipsite de importanță. La noi s-a executat recent sonata pericolului legionar, iar orchestra l-a avut la pupitru — mai trebuie oare să precizez ? — pe domnul Iliescu. După cum s-a remarcat pe bună dreptate, spectacolul n-a fost altceva decît o încercare de a abate atenția opiniei publice românești de la adevăratele probleme, mari, importante și dificile, ale momentului și de a justifica măsuri de mînă forte din partea guvernului împotriva adversarilor și criticilor lui. De această chestiune s-a ocupat recent și ziarul sovietic „Komsomolskaia Pravda", dar nu vreau să spun cui ține această publicație partea, domnului Iliescu sau criticilor lui, îi las cititorului bucuria de a ghici.

Însă articolul din „Komsomolskaia Pravda" („Ruginita Gardă se trezește", semnat de N. Mozozov) conține un paragraf asupra căruia face să ne oprim. Iată-l : „Merită atenție și o știre din presă despre faptul că în anul 1954—1956 între Partidul Comunist Român și legionarii aflați în ilegalitate a fost încheiat un pact, în urma căruia foștii membri ai «Gărzii de Fier» au devenit membri ai p.c.r. Acest fapt nu a fost confirmat prin documente, dar nici el nu trebuia scăpat din vedere, întrucît dictatorul Ceaușescu, după cum se afirmă, avea slăbiciune pentru «Garda de Fier». Printre altele, în numeroasele lui cuvîntări îi plăcea să citeze din poeții oficiali legionari Radu Gyr și I. Militaru (sic !). Multe trăsături ale regimului totalitar edificat de el în România evocau în mod uimitor și suspect concepția legionară a unui «stat corporatist»".

Se naște firesc, întrebarea : de ce „Komsomolskaia Pravda" n-a sesizat mai de mult nici citatele din „poeții oficiali legionari", nici trăsăturile de tip legionar ale regimului totalitar edificat de Ceaușescu în România, că doar și cuvîntările ceaușiste, și regimul erau la vedere, nu ? Ele erau la vedere chiar și în 1988, cînd dictatorului român i se acorda de către Moscova, pentru a doua oară, Ordinul Lenin. Dar elucidarea acestei chestiuni are totuși o importanță secundară. Autorul ar putea să se justifice arătînd că nici alții nu și-au dat seama la vreme de esența regimului ceaușist, ori chiar să-și facă mea culpa că n-a fost mai vigilent. Esențial mi se pare altceva : încercarea de a deturna responsabilitățile. Autorul se străduiește de fapt să insinueze că ororile ceaușiste vin de acolo că dictatorul s-a abătut de la drumul drept al comunismului științific marxist-leninist, alunecînd pe panta legionară. De aici și pînă la a susține că nu comunismul, ci legionarismul este vinovat și responsabil pentru ce s-a petrecut în România în ultimele decenii nu-i decît un pas.

O asemenea teză, comodă și utilă pentru mulți, nu rezistă însă la nici un examen. Oare Iosif Visarionovici a fost și el legionar ? Legionarii au organizat gulagurile, procesele și au comis atîtea alte crime ? Dar Jivkov, Honecker, Jakeș, Kadar, Mao și alții de teapa lor au fost legionari (evident, în variantă națională) ? Este limpede că nici unul din indivizii amintiți n-a acționat ca exponent al vreunei forme de fascism, al vreunui legionarism local, ci ca exponent al comunismului în cea mai exactă înfățișare a lui. Atîta doar că a fost vorba nu de „stafia comunismului", adică de ideologia comunistă, ci de comunismul real, de comunismul în carne și oase. România n-a fost deloc o excepție, astfel că aruncarea stîrvului (politic) al lui Ceaușescu într-o altă ogradă decît cea comunistă e o diversiune și o insultă pentru stăpînii ogrăzii pîngărite, indiferent cine ar fi aceștia.

ION D. GOIA ■

■ Vizita papei Ioan Paul al II-lea în Cehoslovacia a stîrnit un uriaș interes atît în această țară, cît și în Europa. La Praga se află aproximativ 1 000 de ziariști cehi și străini și aproape două milioane de turiști autohtoni și din alte țări.

În timpul vizitei, papa va utiliza un Mercedes de construcție specială, cîntărind 3,5 tone. Automobilul este împrumutat de la Vatican și cîțiva șoferi cehi au învățat să-l conducă.

Au fost luate măsuri speciale precum : pregătirea a două spitale de campanie, 21 mașini de salvare, 29 medici, 90 tehnicieni medicali, 3 elicoptere de salvare. 3 000 de ostași vor asigura ca vizita să decurgă fără incidente.

În orașul Velehrad unități speciale ale armatei au construit un pod de pontoane peste rîul Morava, au ridicat corturi pentru 1 200 oameni de ordine și au instalat 15 bucătării de campanie.

DE LA CORESPONDENTUL NOSTRU

Știri din Praga

■ În parlamentul Cehoslovaciei se pare că se va relua discuția în legătură cu denumirea statului. Se propune ca denumirea să fie Republica Federativă a Cehiei și Slovaciei.

■ O grevă generală de 10 minute a avut loc pentru ca Partidul Comunist să dea înapoi statului tot ce a furat. Au participat aproximativ 2 500 colective de muncă. În Praga, în acest timp s-au oprit metroul și toate mijloacele de transport în comun, s-a claxonat, iar sirenele fabricilor au sunat încontinuu.

NCULAE PREDESCU ■

Un grup de cetățeni din R.S.S. Moldovenească au manifestat în fața parlamentului aflat în sesiune în favoarea independenței Moldovei. Ei au arborat drapelul românesc și au purtat pancarte pe care scria : Cerem lichidarea consecințelor Pactului Ribentrop — Molotov.

Primul ministru est-german, Lothar de Maiziere a declarat în cadrul primei sale cuvîntări în Parlament că cele două state germane ar putea conveni în două luni asupra unui plan de unificare.

Șansele FSN în alegeri

Întors la Washington dintr-o vizită făcută în România, senatorul american Dennis Deconcini, președintele Comisiei pentru securitate și cooperare în Europa din cadrul Congresului S.U.A., a declarat printre altele : „După opinia noastră, situația în România este foarte instabilă. Se resimte o mare neîncredere în Frontul Salvării Naționale, pentru că mulți dintre conducătorii săi — de pildă, ministrul afacerilor externe, un adjunct al său, ca și conducătorul interimar al statului — au deținut funcții importante și în timpul vechiului regim. Ce-i drept, Frontul crede în victoria sa în alegeri, dar, și aceasta este părerea mea personală, el va suferi o înfrîngere. România a pornit pe același drum politic ca și Ungaria, Polonia și Cehoslovacia". Așa sînt văzute la Washington șansele F.S.N.-ului în alegerile de la 20 mai. Este oare senatorul Deconcini un pesimist ? (I.D.G.)

MONDORAMA

Nu ne pliticsim. Lumea de ieri care părea dacă nu definitiv cel puțin foarte solid închegată în șabloane stricte s-a mișcat din toate încheieturile, lumea de azi nu a prins încă un contur, lumea de mîine pare supusă tuturor vertijurilor. Analiștii, scenariștii, politologii și economiștii sînt de acord că dosarele viitorului trebuie aruncate la coș și începută o treabă nouă după reguli noi și ținînd cont de ritmurile de poimîine pentru că cele de mîine sînt, deja, desuete. Nu tot ce se mișcă azi repede, s-a mișcat ieri încet. Unul din dansurile tectonice subtile, adînci și îndelungate care au devenit acum auritoare este acela care a cuplat doi coloși economici : S.U.A. și Japonia. Între Washington și Tokio valsul economic a devenit tango și, cu timpul, rock. Partenerii nu se mai mișcă, adică, înlănțuiți, ci într-un mod nou și surprinzător atrăgîndu-se și respingîndu-se ritmic. „Newsweek" scrie în legătură cu această relație la ordinea zilei : „Timp de patru decenii după război, americanii nu s-au sinchisit ce cred japonezii despre ei. Izolarea geografică, puterea economică și un arsenal nuclear care ține lumea la respect au permis Americii luxul indiferenței. Politicos, Departamentul de Stat numea Japonia un „partener" avînd misiunea vitală de a apăra interesele Occidentului în Asia de nord-est.

Astăzi, adevărul că opinia Japoniei contează enorm este imposibil de eludat. Nici o altă țară nu are un impact comparabil cu al Japoniei asupra vieții cotidiene a americanilor. Cei din Midwest-ul industrial, unde competiția japonezilor a măturat industria automobilelor, oțelului și mașinilor unelte, cunosc acest lucru de mult. L-au aflat și cei din Silicon Valley, din Boston și de la Pentagon, unde mulți se tem că japonezii vor domina industriile de vîrf ale creșterii economice în secolul următor — semiconductorii, supercomputerele, roboții industriali și biotehnologiile — dacă America nu se trezește la realitate. Vorbind despre America, unii japonezi o fac cu o tristețe condescendentă, ca și cum ar compune un necrolog pentru o rudă la care cîndva au ținut teribil de mult. „Opulența a creat multora dintre ei un sentiment de mulțumire, i-a făcut leneși", se afirmă curent ● Ceea ce în mare se răstoarnă de o parte și de alta a Pacificului se răstoarnă și de o parte și de alta a Elbei. Est-germanii și vest-germanii, adică germanii polarizați în funcție de puncte cardinale opuse urmează, acum, un ciclu pînă la capăt pentru a se întîlni, în sfîrșit. Reunificarea capătă relevanță în punctul cel mai încărcat de probleme altădată — Berlinul. Despre acest oraș despicat, cîndva, de un zid al spaimei se spune că devine... tot mai mare într-o Europă care se miniaturizează. Dar să citez din „U. S. News and World Report" : „Fuziunea celor două jumătăți ale orașului este în plin proces de derulare. În martie cei doi primari (Momper — Berlinul de Vest și Christian Hartenhauer — Berlinul de Est) au căzut de acord asupra unei administrații comune. Poliția folosește aceeași frecvență radio pentru comunicații de urgență. Taxi-uri și ambulanțe circulă în ambele sensuri fără restricții. Rețeaua de metrou urmează să devină curînd una singură. Asociația arhitecților și inginerilor din Berlin a anunțat un concurs de proiecte pentru reconstrucția podurilor ce unesc ambele maluri ale rîului Spree, cîndva linia de demarcație a celor două zone ale capitalei. Propunerea celor două companii de aviație, Lufthansa și Interflug, de a construi un nou aeroport internațional în zona sudică a orașului este un alt simbol semnificativ al unificării. „Europa devine tot mai mică iar Berlinul tot mai mare" — este ultima reclamă a companiei aeriene vest-germane... ● Așadar lumea se mișcă, se mișcă, se mișcă Pentru o lume nouă — oameni noi ! Este ceea ce remarcă și „L'Espresso" referindu-se la gulerele albe sovietice : „Acum în U.R.S.S. mișună fel de fel de delegații economice străine venite să negocieze afaceri, iar rușii care pleacă în același scop peste hotare sînt din ce în ce mai numeroși.

Fapt pentru care, Biroul pentru Programare a hotărît să deschidă un curs de bune maniere pentru personalul de specialitate care participă la tratative. De curînd, la Moscova s-au întrunit 130 de conducători de întreprinderi și tehnicieni sovietici ca să învețe cum să se comporte și, mai ales, cum să se îmbrace. Reguli fundamentale : să folosească numai țesături naturale ; culorile preferabile : gri închis și bleumarin ; să poarte întotdeauna cămăși albe. Dar ciorapi albi, în nici un caz ! Mai bine !

RADU BUDEANU ■

Sportul în fața ușilor deschise

Fotografie de MIHAELA AGAPIE ■

În loc de cronică

Nu pentru că Dinamo a ratat calificarea în semifinalele „Cupei Cupelor" spațiul afectat unei cronici pe care ne-am fi dorit-o îl vom folosi pentru un comentariu mai general. Ci, pur și simplu, datorită faptului că, mai pe față, mai pe-ascuns, problemele — ce pot deveni grave — se acumulează în fotbalul nostru, tocmai în acest an, cel mai important din ultimele decenii.

Mai întîi, însă, vom da Cezarului ce-i al lui, necădind în păcatul de a ne repezi cu criticile tocmai asupra celor merituoși (vă amintiți de Steaua, anul trecut, a cărei calificare în finală a fost trecută pe planul doi după înfrîngerea în fața lui AC Milan). Mircea Lucescu și ai lui alcătuiesc o grupare europeană, clădită cu migală și pricepere. Ajunsă într-o semifinală europeană, deci într-o fază în care au fost reprezentate doar 5 țări ! Miercurea trecută, o jumătate de oră, prima, excepțională, l-ar fi dat dreptul să fie prezentă în finală, numai că acele ratări incredibile și un arbitraj scandalos al omului în negru (Franckenstein ? !) din Țările de Jos (Belgia și Olanda) s-a opus, cum s-a opus și lipsa de luciditate (de pregătire ?) din repriza secundă.

De fapt, miercuri am avut trei meciuri : „U" Craiova—Steaua, cel amintit mai sus și, după aproape patru luni în care uitasem că avem antenă colectivă, Bayern München—AC Milan. Partida de la Craiova ne-a bucurat, într-o măsură, datorită ambianței extraordinare și confirmării faptului că avem și a treia echipă cu adevărat competitivă. Doar că ne-am amintit și de modul diferit în care reacționează oltenii în zilele de sărbătoare și în zilele de... lucru. Cu o săptămînă înainte de meci, aflam într-o conferință de presă a clubului craiovean că jucătorii sînt amenințați să-și piardă slujbele, ba o glorie a Craiovei precum Gică Popescu și-ar fi pierdut-o deja. Cum este posibil ? Iată că este, unii luînd un principiu strategic — introducerea profesionismului în fotbal — drept principiu cu acțiune imediată. Inabilitatea unor confrați („Muncitorii vor refuza să accepte plata sportivilor pe statele lor"), neînțelegerea faptului că economia noastră actuală nu permite o veritabilă și imediată autonomie a sportului și demagogia unor lideri apăruți (provizoriu !) peste noapte au contribuit și ele la o asemenea situație.

Timp de atîția amar de ani, sportul, fotbalul au fost singurele noastre bucurii, prin talentul celor care-l practică, prin singura oază de „inițiativă privată", facilitată de „închisul ochilor" din partea unor oameni îndrăgostiți de sport, fiind singurul domeniu în care ne-am menținut constant în primele 10 locuri din lume. Acum deodată, vrem să schimbăm totul, repede, pe moment, uitînd că în alte domenii nu s-a făcut, practic, nici un pas. Oare o întreprindere precum Oltcit-ul (exemplu gratia) nu se poate gîndi la ziua de mîine sau poimîine, luînd sub aripa sa un formidabil spațiu de reclamă cum este o echipă de fotbal ? La aceeași conferință de presă, președintele Universității, Marcel Popescu, și antrenorul Sorin Cîrțu atrăgeau atenția asupra escaladării violenței, exemplificînd prin ceea ce li s-a întîmplat la Constanța. Confirmarea aveam să o avem curînd, la meciul Dinamo—Anderlecht, cînd unii suporteri au rupt grădinele și au aruncat cu petarde. Intrarea în Europa, care va să zică, dar pe ușa din dos. Aceasta în fața impasibilității suspecte a Poliției...

Spuneam că am văzut și jocul Bayern—Milan, în care, în prelungiri, se juca mai rapid, mai „în vînă", decît în ambele meciuri transmise de Televiziunea română. Acest lucru ar trebui să dea de gîndit fotbaliștilor noștri, mai toți cu privirea spre străinătate. Au și ei dreptate, s-o recunoaștem, în atmosfera de incertitudine ilustrată atît de trist de exemplul lui Gică Popescu. Dar un transfer „afară" presupune o cu totul altă concepție, de viață chiar. Crede Hagi că în campionatul italian, în care visează — și are toate șansele — să ajungă nu va avea în fiecare meci un Bica în preajma lui, un „scai" agasant prin tenacitate și știința marcajului ? Și atunci, tot cu pumnul se va „descurca" ?

Ar mai fi multe de spus, de acum vom reveni. Deocamdată așteptăm reacții concrete din partea întreprinderilor, a sindicatelor libere (ocupate în prezent exclusiv cu categorii, zile libere, sporuri, prea ocupate deci pentru a se gîndi la o bagatelă socială cum este sportul), a primăriilor, care trebuie să se implice mai mult în acest fenomen.

Provizorii-provizorii aceste instituții, dar sportul, mai ales fotbalul, cu acest extraordinar examen de peste o lună și jumătate, au de cules roadele unor eforturi supraomenești de ani și ani. Le luăm sportivilor uneltele în ipotetica perspectivă (reală, totuși, altfel ne-ar fi greu să trăim, dar destul de îndepărtată) că le vom da, cine știe cînd, altele, noi și frumoase ?

LUCIAN OPREA ■

Civilizația sportului

„Dăunătorii"

Izbucnirile de violență de pe stadioanele noastre de fotbal se înmulțesc. Unele dintre ele riscă să ne aducă (dacă nu cumva ne-au și adus) amenzi usturătoare din partea U.E.F.A. Ele, izbucnirile, au puțin de-a face cu fotbalul. „Noii huligani" folosesc stadionul ca o scenă pe care își joacă rolul: din moment ce ei înțeleg libertatea ca o posibilitate de a te manifesta oricînd și oricum, o fac și ne fac de rușine în fața lumii.

Sînt două linii de interpretare a violenței din mediul fotbalistic : prima care-i are în vedere pe cei ce nu iubesc acest sport („violența e tipică pentru fotbal și pentru dinamica socială care îl înconjoară"), a doua pornind de la cei care îl iubesc „violența este în societate iar fotbalul, care este oglinda societății, nu poate să nu fie infestat" .

Ligile suporterilor create pînă acum se străduiesc, lăudabil, să evite excesele membrilor săi, dar, cu toate acestea, cuplajul semifinalelor Cupei României și meciul Dinamo-Anderlecht au fost urmate de incidente (puțin spus) regretabile.

Am culeș două declarații din partea unor tineri înfierbîntați din „tabere" diferite : „Cînd ești tînăr te încălzești repede — spune unul dintre ei. Confruntarea te exaltă". „Dacă ne dezlănțuim pe stadioane — îmi spunea un altul — e pentru că societatea nu a făcut nimic pînă acum ca să ducem o viață civilizată".

Ne abținem de la comentarii despre aceste declarații. Dar nu putem să nu constatăm că există tineri care în grup comit violențe pe care singuri nu le-ar săvîrși. Cluburile, chiar dacă au acum multe probleme de rezolvat, ar trebui să nu neglijeze componența grupurilor proprii suporteri pentru că aceste grupuri, fără lideri echilibrați și cu autoritate, le pot provoca daune încă greu de anticipat.

Nu ne ajung confruntările din stradă ? Acum ne batem și pe stadioane ? Este stadionul un loc unde totul devine în mod dramatic legal ?

CRIȘTIAN TOPESCU ■

Toată lumea face sport

● Celebra Stasi (în traducere liberă Securitatea est-germană) a încasat cele 3 milioane de mărci vest-germane (aproximativ 1,8 milioane dolari) pe care clubul Bayer Leverkusen le-a plătit pentru transferul internaționalului est-german Andreas Thom, mijlocaș de la Dynamo Berlin sosit în Vest în decembrie anul trecut, scrie revista Bild am Sonntag. Informația provine, se pare, de la actualul președinte al clubului berlinez, care, somat să depună suma transferului la bancă, a constatat că nu există nici un ban luat, a declarat el, de Stasi. ● În fapt este vorba de președintele noului club FC Berlin, Dynamo schimbîndu-și numele în luna martie. Revista vest-germană notează, de asemenea, că nu s-a putut găsi nici o urmă a banilor, cu toate eforturile depuse de club. ● Cursa clasică de canotaj academic de pe Tamisa dintre echipajele Universităților Oxford și Cambridge, ajunsă la ediția a 130-a, competiția care, s-a spus, a însemnat începutul sportului modern, a înregistrat anul acesta un nou record ; „n barca Oxfordului a luat loc cel mai solid canotor din istoria cursei, Christopher Heathcote, un colos de 110,2 kilograme. Întregul echipaj al Oxford-ului a fost alcătuit din veritabili atleți (12,5 kg în plus pe fiecare om), ceea ce explică, apreciază experții, victoria detașată a acestui team, a 14-a din ultimii 15 ani. ● Din Italia campionatului mondial de fotbal, știrile privind întîrzierile în ce privește construirea șoselelor de acces (una dintre acestea, legînd Telese Terme de Napoli, prin [illegible] la autostrada Roma-[illegible], ne interesează în mod deosebit), precum și amenajările stadioanelor sînt din ce în ce mai îngrijorătoare. Săptămîna trecută, lucrătorii de la arena din Torino, singura complet nouă din cele 12 afectate competiției, au declarat grevă, în urma unui nou accident mortal căruia i-a căzut victimă unul dintre colegii lor, un muncitor în vîrstă de 49 de ani, a 24-a victimă de la începerea construcției. Lucrătorii au cerut, după expresia unui lider sindical, „încetarea masacrului programat"... ● Triplul campion mondial de Formula I, francezul Alain Prost este sportivul cel mai popular din țara sa, a dezvăluit un sondaj de opinie realizat de „Journal de Dimanche", intitulat „Francezii și sportul". Pe discipline, firesc, fotbalul rămîne cel mai popular sport, mult înaintea ciclismului ● Fotbalistul internațional iugoslav Semir Tuce a fost transferat de la Velez Mostar la FC Lucerna, pentru o sumă care n-a fost comunicată. ● În urmă cu cîțiva ani mare speranță a fotbalului iugoslav, Tuce a ieșit din vederile selecționerilor, dintr-un motiv pe care îl expune chiar el : „Pauza pe care am făcut-o datorită satisfacerii stagiului militar m-a îndepărtat de performanță. Sper ca în cele aproape două luni pe care le mai am la dispoziție, să-i conving pe selecționerii iugoslavi, aici la Lucerna, că pot reveni în echipa națională".

LUCIAN OPREA ■

Măi Dinamo, cînd îți schimbi numele?

C-ai mîncat bătaie acasă, asta e ! Se mai întîmplă. Oricum, e bine c-ai jucat în semifinalele unei cupe europene. Dar ne e greu să ținem cu tine, chiar cînd joci frumos. La televizor am văzut nu doar cum te-alergau adversarii, am mai văzut și stema clubului. Stema aia cu steaua-n cinci colțuri. Acum, că nu mai ai obligații cu U.E.F.A., ce-ar fi să-ți schimbi numele ? C-așa ai promis după Revoluție. Dacă-ți schimbi numele, poate-ți schimbi și norocul, cine știe ? ! (C. Dumitru).

EDITURA
„PRESA LIBERĂ"
Stan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACȚIA :
REDACTOR ȘEF :
George Arion
Redactori șefi adjuncți :
Constantin Dumitru
Ion D. Goia
Secretar general de redacție :
Oprea Georgescu

■ PUBLICIȘTI COMENTATORI : Dumitru Constantinescu, Roxana Paicu Manolescu, Horia Pătrașcu.
■ ANCHETĂ-REPORTAJ (2128) : Paul Agarici, Pașcu Balaci, Gabriel Bugnar, Aurelia Boriga, Radu Ciobotea, Mihai Stănescu, DREPTURILE OMULUI (2600, 2542) : Dorin Gherghinescu, Mihail Gălățanu, Liana Tatos, Gig. Motoianu, Reghina Vârvici. CULTURĂ-ÎNVĂȚĂMÎNT (1700) : Ion Zubașcu, Sorina Man, Victor Rădulescu, Dorin Sălăjan.
■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 2559) : Mircea Popp, Constanța Balaban, Maria Bărbulescu, Pompiliu Dumitrescu, Sevghin Omer, Smaranda Petrea, Angela Ștefănescu, arh. Adrian Petrescu.

■ FLACĂRA BIS
Secretar general de redacție:
Răzvan Bărbulescu
Liviu Timbus, Florin Condurățeanu, Elena Ghera, Cornel Speriatu. (2128).

■ REBUS
Redactor șef adjunct :
Tudor Octavian
Adrian Mitu, Alexandru Păsărin, Alexandru Palor, Elen Grecescu, Bogdan Vlad, Aurel Ștefan Alexandrescu, Simona Simzianu (2036).

Adresa redacției și administrației : București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311.
Telefoane : 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în paranteze de mai sus) ; secretariat redactor șef : 2002 ; redactor șef adjunct, coordonator „Rebus" : 1457 ; redactor șef adjunct : 2124 ; secretar general de redacție : 2143 ; public relation : 2600.
Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRESFILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

TIPARUL : Combinatul poligrafic BUCUREȘTI

16 pagini 3 lei

Vremurile sînt cum sînt

De la ultima noastră apariție înaintea Floriilor, barierele cerului s-au deschis și pentru noi. Între timp, „Mediterana a fost cu noi, fronturile (atmosferice, bineînțeles) au fost cu noi", și deci și ploile au fost la noi. A plouat, dragi cititori, în toate zonele țării, dar mai mult în Banat și Oltenia, unde cantitățile de apă căzute au fost mai însemnate. Deci, în sfîrșit, după o lungă perioadă de „inactivitate" deasupra mării Mediterane s-au dezvoltat serii ciclonice ce „se fac răspunzătoare" de multe evenimente meteorologice pentru țările riverane. Teritoriul României, deși situat în afara ariei de origine a ciclonilor mediteraneeni, nu este ferit de efectele acestora. Inundațiile mari ce s-au produs în anul 1975 în regiunile din sudul țării, intensificările de vînt cu viteze ce au depășit 90 km/h din 1—3 mai 1978, din Muntenia, Oltenia, la care se adaugă toate viscolele din sudul și estul țării produse aproape an de an, stau în strînsă legătură cu evoluția unor cicloni mediteraneeni pe traiectorii SV-NE, spre Marea Neagră, unde de regulă se reactivează.

Ultima serie de cicloni mediteraneeni ce au acționat în intervalul 10—22 aprilie, au fost din categoria celor retrograzi, ce nu și-au urmat traiectoria spre Marea Neagră ci s-au răsucit în loc un timp, apoi și-au deplasat centrul spre nord, nord-vest.

Așa se explică „valurile" succesive de ploi ce au afectat zonele țării noastre dinspre sud spre nord la care trebuie să adăugăm și rolul orografiei în amplificarea sau diminuarea fenomenelor meteorologice.

Dar, cum va fi vremea în ultimă săptămînă a lunii aprilie ? Depresiunea ce influențează deja din plin țara noastră se va deplasa în următoarele zile spre nordul Mării Negre. Deci, vremea va fi instabilă în toate zonele țării. Se vor semnala ploi ce pot avea și caracter de aversă pe arii extinse. Cantitățile de apă pot depăși pe alocuri 15 l/mp în 24 h. Apoi, după 27 aprilie, începînd din NV țării cerul va deveni variabil iar aversele de ploaie se vor semnala pe areale mai restrînse mai ales în regiunile nord-estice. Vîntul va prezenta intensificări locale în majoritatea regiunilor dar cu deosebire în cele estice.

Temperatura aerului va marca o scădere în a doua parte a intervalului mai ales la valorile din cursul nopții. Pe ansamblul intervalului, acestea vor fi cuprinse între 2° și 12°, și mai coborîte în ultimele nopți în nord-vest. Temperaturile maxime diurne se vor încadra în general între 12 și 22° C, ușor mai mici în nordul Moldovei.

OTILIA DIACONU ■

La închiderea ediției

Cine-a fost sărac în comuna primitivă va fi sărac în toate orînduirile

Doamne, ce ți-am cerut și ce mi-ai dat...

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ȘI CULTURAL
fondat 1911

Anul I (serie nouă) • Nr. 18 • Miercuri, 2 mai • Ediția internațională: 3–10 mai 1990

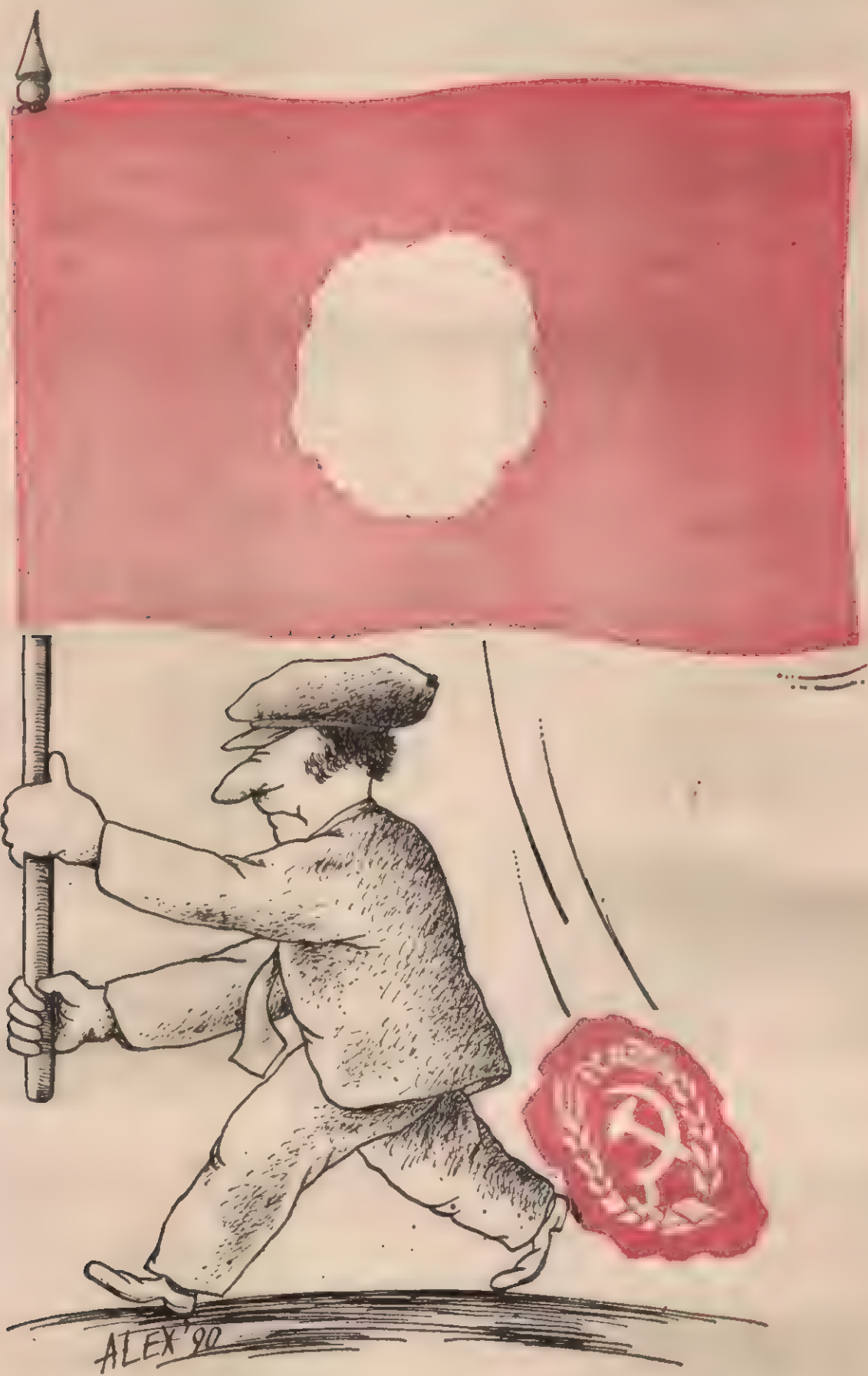

Vrem unu mai liber!

Desen de AUREL ȘTEFAN ALEXANDRESCU

La Bucureşti a reînceput revoluţia?

Gafa incredibilă a domnului Ion Iliescu a pus gaz pe foc. Căci spunîndu-le golani tinerilor din Piaţa Universităţii (probabil că aşa fusese informat de noile servicii de informaţii alcătuite din aceiaşi vechi specialişti în „starea de spirit"), preşedintele C.P.U.N. a obţinut un efect contrar celui scontat. Citeva mii de demonstranţi au devenit zeci de mii. Opinia publică îndemnată să reacţioneze a reacţionat. S-a alăturat demonstranţilor. Au avut loc, pe un fond remarcabil de paşnic şi chiar civilizat, interesante convertiri. Adepţi hotăriţi ai F.S.N. porniţi să-i convingă pe tineri că greşesc au reuşit, după cîteva ceasuri, să devină antifesciştii. Zeci, poate sute de mii de oameni au semnat apeluri, au aderat la Proclamaţia de la Timişoara. S-a mai întîmplat şi invers, adică unii (dar foarte puţini !) dintre demonstranţi s-au răzgîndit. Oricum, aproape timp de o săptămînă (ediţia noastră se închide vineri, din motive... de 1 Mai) Bucureştiul a găzduit pe neaşteptate această manifestaţie spontană, neorganizată de vreo formaţie politică anume, neaprobată, reprimată în prima dimineaţă apoi tolerată. Cei mai radicali dintre demonstranţi au proclamat o nouă revoluţie, conform unui mai vechi slogan : „Ultima soluţie / încă o revoluţie." Cei mai moderaţi au insistat pentru o autentică eliberare a televiziunii şi pentru acceptarea punctului 8 al Proclamaţiei de la Timişoara, potrivit căruia, timp de două legislaturi, foştii activişti cu munci de conducere ai P.C.R. şi foştii ofiţeri de securitate nu trebuie să aibă dreptul să candideze. Mulţi demonstranţi au declarat că se va lega un „pod" Bucureşti — Timişoara, întrucît în oraşul în care a început Revoluţia română urma ca duminică să aibă loc un uriaş miting. Cînd citiţi aceste rînduri, dumneavoastră ştiţi deja cum au evoluat lucrurile. Despre Timişoara vom relata în numărul viitor.

CONSTANTIN DUMITRU

N-au fost poliţişti cu cîini, au fost cîini cu poliţişti

N-au fost poliţişti cu cîini, au fost cîini cu poliţişti !

Extrem de telegenic şi de blînd, domnul general Diamandescu ne-a asigurat că n-a fost nimeni molestat şi a cerut măcar un nume. I s-a dat o listă întreagă (realizată de presă, se înţelege) pe care a citit-o discret în buzunar. Cînd s-a afirmat că poliţiştii au venit cu cîini, domnia sa a negat cu hotărîre. Spre a nu-l contrazice, precizăm că au venit, totuşi, cîini cu poliţişti. Dar, în spirit democratic credem că aceşti cîini de bună credinţă nu aveau misiunea să se ocupe de oameni, ci de cîinii demonstranţi.

● GOLANIADA ● GOLANIADA ● GOLANIADA ● GOLANIADA ●

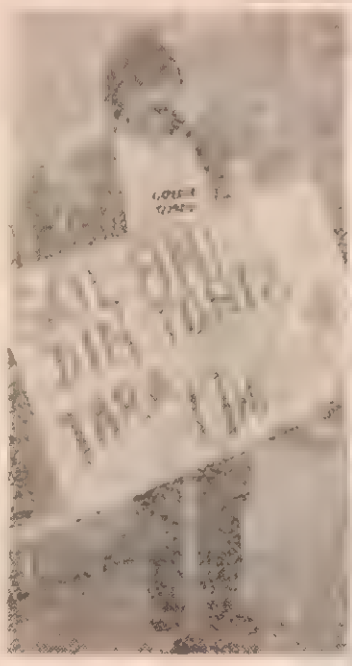

Fotografii de GABRIEL BUGNAR
GIG MOTOIANU

Fotografii de PAUL AGARICI

Fotografie de GABRIEL BUGNAR

C.P.U.N. şi golanii din Piaţa Universităţii

Cînd si-a început C.P.U.N., în clădirea din Dealul Mitropoliei, activitatea, numeroşi confraţi au etichetat dezbaterile de acolo drept caragialisme sută-n sută. Eu însă am apărat C.P.U.N.-ul, susţinînd că în cele din urmă caragialismele vor dispărea, iar noi vom rămîne cu cîştigul — învăţarea lecţiei dezbaterilor democratice, practica democraţiei în genere. S-a întîmplat oare aşa ? Urmărind şedinţa C.P.U.N. de marţi, 24 aprilie, n-aş putea spune dacă am înaintat sau nu pe drumul izbăvirii de caragialisme ; e sigur însă că am făcut mult pentru a denatura şi uriţi lumea personajelor marelui scriitor. Fizionomia, limbajul şi comportamentul [illegible] lui nenea Iancu sînt bunăoară cărăghioase, ele însele [illegible] hazlie dimpun. Dar ca[illegible] dată [illegible] şedinţă [illegible] [illegible] [illegible]

Parada modei pentru copii, organizată de Ministerul Industriei Uşoare la hotel Turist

Vai, săracu!

Gata ! Pe mine m-a convins : nu-l votez. Şi nu pentru că nu mi-ar fi simpatic. Dimpotrivă ! Cînd zîmbeşte el aşa de cuceritor şi telegenic, cum să-i rezişti ?

N-o să-l votez pentru că m-a înduioşat pînă la lacrimi frumoasa poveste pe care ne-a spus-o la toţi telespectatorii şi alegătorii într-o frumoasă seară de primăvară. Cît au luptat şi au suferit el şi familia din care parţial se trage. Zic parţial, pentru că din cele povestite întreaga familie i-a fost formată doar din tată. Nu tu mamă, ca tot omul, nu tu fraţi, nu tu surori. De bunici, ce să mai vorbim !

Şi acest tată, ce-a făcut ? A luptat şi-a suferit. A luptat în Spania pentru victoria generoaselor idei ale comunismului şi a luptat, apoi, în Rusia. Nu la Cotul Donului sau în Crimeea, acolo era uşor. El a luptat pe frontul vorbelor, la radio „România liberă" de la Moscova, împotriva lui Stalin şi a Cominternului şi pentru fericirea poporului român. Dar, să vezi minune ! Cît era Stalin de rău şi de al dracului, cu luptătorul nostru nu i-a mers, să se amestece în propaganda postului de radio amintit. Cel mult, dacă şi-a permis să-l plătească, să-i asigure cele necesare traiului şi bunei desfăşurări a patrioticei activităţi. Şi pe urmă, ce-a mai fost ? Iar luptă ! Luptă-te în ţară cu românii, să-i fericeşti cu sila, să-i mini de la spate spre, vorba ăluia, culmile cele mai înalte... Ba încă, mai spre zilele noastre, după ce a început să bată vîntul dinspre apus prin '64, fă-te, de nevoie, eretic şi învaţă-i pe români că ar fi cazul să gîndească cu propriile capete (auzi, dumneata, ce erezie!). Şi drept mulţumire, cu ce s-a ales ? Numai cu necazuri şi persecuţii. Leafa ? Dacă n-ar fi fost unele îndemnizaţii mai substanţiale şi retribuţia de redactor şef a nevestei, care explica la radio străinătăţii ce fericire a căzut pe capul ţării noastre, nici nu ştiu cum s-ar fi descurcat bietul om! Singura lui mîngîiere era muzica şi „Hora unirii", un cîntec interzis. Uite că nu-mi amintesc cine-l interzisese : ţărăniştii ?, liberalii ?

Uite aşa cu lupta şi cu suferinţele tatălui. Dar să le vedeţi pe ale fiului ! De cînd cu revoluţia, toate belelele pe capul lui, săracu'! În primul rînd că „luat de val" s-a trezit pus de F.S.N. într-un post de care se tot luptă de vreo patru luni să scape şi, poate n-o să credeţi, dar nu poate. În al doilea rînd, din cauza revoluţiei i s-a spart un geam la casa din Drumul Taberei, cartier central, şi a fost nevoit să se mute în partea cealaltă a oraşului, pe lîngă bulevardul Primăverii. Lasă că e un cartier rău famat de pe vremea odioasei şi sinistrei... dar este foarte prost aprovizionat. Îmi închipui că biata lui soţie trebuie să alerge cu sacoşa în mînă la distanţă de kilometri de casă. Ba, am auzit că pentru cumpărături mai substanţiale a trebuit să se ducă tocmai la Paris. E drept, a meritat osteneala, pentru că aşa a putut să fie împreună cu soţul. Altfel, aici, în Bucureşti, cum e el teribil de ocupat zi şi noapte, pas de mai schimbă o vorbă. Copilaşii cresc fără o mîngîiere paternă, fără să le cînte şi lor tăticul la vioară „S-au scuturat toţi trandafirii", cîntec pe care s-ar putea să vrea să-l interzică Frontul. E adevărat că ar mai fi Snagovul, unde s-a dus şi candidatul de care vorbim, „ca orice cetăţean". Numai că, e scump foc şi leafa lui de funcţionar (oare cît o fi, că a uitat să ne spună) nu-i permite prea des acest lux, rezervat ceapiştilor, care s-au umplut de bani de cînd cu „piaţa liberă" la ridichi şi alte trufandale, promovată cu atîta curaj de guvern.

În al treilea rînd... Dar ce să mai lungim enumerarea multelor necazuri, ce să mai amintim la ce chinuri i-a fost supusă inodestia, aş zice congenitală, cînd a trebuit să recunoască cu lacrimi necesitate de a se lăsa atras de partid, întrucît era şi el, nu-i aşa, „unul dintre cei mai buni între cei buni". Şi după toate astea, se mai găsesc „oameni de rău" (nu ştiu dacă şi noi ştiem oameni de bine. Ce să-i facem !) care acornesc toţi felul de calomnii. Atunci şi a zis : dacă nu e chip să scap de postul ăsta atît de ingrat, hai să încerc să candidez la alegeri. Poate îi se face milă alegătoarelor şi alegătorilor de suferinţele mele şi ale nevinovatei mele familii, nu mă votează şi scap! Iar ca să fiu mai sigur, candidez pe listele F.S.N.-ului deşi nu sînt membru. (M-am mai ars o dată, de a trebuit să-mi rup carnetul şi să tot răspund la interviuri în ţară şi în străinătate pe chestia asta !).

Toate acestea şi multe altele în plus ni le-a povestit înduioşător, candidatul cu pricina, într-o frumoasă seară de primăvară. Şi ne-a mai atras atenţia să ne ferim de atacuri la persoană, că nu e frumos şi nu e politic. Aşa că, eu una, lasă că m-am convins că nu e cazul să-l votez, dar ca să nu fiu bănuită de atac la persoană, nu l-am pomenit numele.

LIANA TATOS ■

Primăria n-are timp pentru timp liber?

Într-o bună zi (nimeni nu ştie dacă a fost cu adevărat bună), Doru Piţu, inginer mecanic la o întreprindere din Galaţi, s-a trezit cu o idee, care de-atunci a început să-l bîntuie cu încăpăţînare : ce-ar fi dacă toate vechile baze de agrement ale p.c.r. şi ale întreprinderilor (construite prin deturnări de fonduri, muncă voluntar-obligatorie şi romantism patriotic-revoluţionar), folosind doar activului de conducere, ce-ar fi, a zis el, dacă s-ar reda spre folosul tuturor locuitorilor oraşului dunărean, că, vezi dumneata, iubite cetitorule, iaca vine primăvara apoi vara, şi mai iesi la iarbă verde, ba la pădure, de Paşti, şi n-ai timp s-ajungi tocmai la Băile Herculane, acolo, o zi liberă, un ou roşu (sau colorat pluri-, parţit), un vin alb ori roziu... aşa s-a inventat răzlogul celor două roze... Şi imediat, Doru Piţu a şi văzut o placă de (i)memorială, pe care să scrie cu litere de-o şchioapă „Administraţia Bazelor de Agrement", clădirea sediului întreprinderii, a văzut şi angajaţii ei foindu-se, care ici, care colo, fiecare cu treaba lui. Însă, da, da, Doru Piţu visează prea mult. Cu asta a fost de-acord toată lumea. Unii au şi zis că unde se crede el, în Occident ? ! Cine este Doru Piţu ? Pă, acum el răspunde la Comisia pentru tineret, sport, turism din cadrul C.P.U.N., este preşedinte al Frontului Tineretului Democrat care activează pe plan local. Şi ce visează el ? Visează că bazele de agrement de la Zătun (care a aparţinut gospodăriei de partid, apoi „trustului Carpaţi"), un loc liniştit pe pămînt, cabană, camping, 7—8 hectare de pădure, 25 hectare luciu de apă, terenurile de sport (popice, tenis), sau Vînători, cu un lac în care pescuiau numai „tovarăşii de la partid", cu cîteva căsuţe, ambianţa tihnită, rustică — ori chiar şi baza începută şi neterminată, în apropierea vărsării Siretului în Dunăre, chiar pe şoseaua Galaţi-Brăila, cu două bazine de înot, terenuri de tenis, care mai aşteptau doar zgura şi mingile, te-

ÎN EXCLUSIVITATE PENTRU „FLACĂRA"

De astă dată

De astă dată, centrul de greutate al traficului ilegal de stupefiante va fi judeţul Constanţa, adică portul şi punctul rutier de intrare în România, Vama Veche, un loc situat la graniţa cu Bulgaria, în larga şi prăfuita cîmpie dobrogeană deasupra căreia, soarele arde nemilos, ca o nemeritată izbîndă a luminii. În timp ce marea apropiată şi răcoarea sa sînt doar amintirile unei vieţi neîntîmplate încă.

Aici vom face cunoştinţă cu cîţiva turişti. Iat-o pe GERTRUDE ALICE HELM, o americancă frumuşică, însoţită de cetăţenii australieni MORRIS IACOB ROZENAL şi SILMAN HARRY LESLIE. Se întorceau, toţi trei, bine dispuşi din Turcia vizitată pe îndelete. Spuneau că au avut ce vedea şi atîtea de povestit cînd voi ajunge acasă. Dar, cum în autoturismul cu care călătoreau au fost găsite 378 grame de haşiş, cumpărat în localitatea Maramiş din Anatolia, instanţa de judecată i-a condamnat la executarea pedepsei de un an şi jumătate închisoare. Şi astfel, şagul lor de poveşti s-a umplut şi mai mult...

Mai norocoşi au fost se pare italienii MANCINELLI STEFANI şi GIANI GUGLIELMO, asupra cărora s-au găsit 8 grame dintr-o substanţă de culoare cafenie. În urma expertizei fizico-chimice efectuată de chimiştii Ministerului de Interne a rezultat să este vorba de haşiş.

Mai tîrziu va fi prea tîrziu

— dezvăluirile unui psiholog al poliţiei despre delincvenţa juvenilă —

— Starea infracţională în rîndul tinerilor, în special al minorilor, este alarmantă. Vîrsta agresorilor a scăzut incredibil. Astăzi, cunoaştem această realitate, putem vorbi şi, mai ales, putem scrie despre ea. Starea infracţională de care ne ocupăm nu s-a instaurat peste noapte, după revoluţie, ci este o moştenire dintre cele mai grave pe care, cred, simpla acţiune poliţienească, penitenciarul n-o pot lichida. D-le maior Tudorel Butoi, sînteţi psihologul Serviciului judiciar al Poliţiei Capitalei. Care este opinia dv. despre delincvenţa juvenilă de la noi, care sînt cauzele care generează fenomenul ?

— Acest fenomen este o consecinţă firească a existenţei conjugate a cel puţin trei categorii de factori toleraţi de peste patruzeci de ani în societatea noastră. Sînt : **1. factori socio-economici generali** — nivelul extrem de scăzut al veniturilor pe cap de familie, mizeria şi promiscuitatea morală a habitaclului existenţial, carenţele grave în instrucţie şi educaţie, familiile dezorganizate, frecvente relaţii de concubinaj, abandonul familial, lipsa oricărui orizont de realizare a unor minime aspiraţii, dezrădăcinarea ţăranului de sat, navetismul etc. **2. factori particulari**, ţinînd seama de structurile deficitare ale personalităţii unor categorii de minori şi tineri — psihopaţi polimorfi, dezechilibraţi pulsional — afectiv, epileptoizi, retardaţi mintal — în ecuaţie cu **3. factorii conjuncturali favorizanţi** — stări conflictuale spontane, interese materiale, stări de beţie, motivaţii perverse, imitaţia conduitelor infractogene şi altele. Realitatea moştenită este îngrijorătoare. Copii în parte nedoriţi, care au fost purtaţi în pîntece de mame traumatizate, obosite, hămesite, înregimentate proletar, secătuite de feminitate şi sentimente materne populează gări, pieţe, staţii de metrou, cinematografe, canalizări şi subsoluri, drogîndu-se, deocamdată, cu vapori de acetonă, consumînd alcool, fumînd şi cochetînd, în funcţie de vîrstă, iniţial cu mica infracţiune — furturi mărunte, cerşetorie, vagabondaj, prostituţie, înşelătorii — din care germinează mai tîrziu violul, tîlhăria şi omorul. Iată, citat din Buletinul de evenimente al Poliţiei Capitalei, pasajul referitor la situaţia pentru ziua de 12 aprilie 1990, zi aleasă cu totul la întîmplare : 26 de minori lipsiţi de supraveghere au fost încredinţaţi familiilor, unităţilor de ocrotire, ori internaţi în centrele de primire. 10 persoane au fost reţinute pentru cercetări. Zilnic, deci, se consemnează situaţii similare.

— Cauzele la care vă referiţi şi cumplitele realităţi contrazic flagrant principiile politicii penale care au adus dezastrul, principii în conformitate cu care citez „societatea socialistă multilateral dezvoltată nu putea genera infractori şi infracţiuni". Cum pe acest teren, în perimetrul infracţiunii, s-a născut „omul nou", nu credeţi ?

— Realitatea dramatică pe care o trăim în această privinţă contrazice evident principiile amintite. Această societate a fost profund criminogenă. De nenumărate ori, mai ales pe linia infracţiunilor comise cu violenţă, am avut în faţă exponentul, în mediul delincvenţei, al omului de tip nou. În fapt, un om fără Dumnezeu, brutal, primitiv, neinstruit, crud, fără scrupule, fără o cenzură morală sau religioasă, de o viclenie perversă, cameleonic, duplicitar, demagog. Faptele au fost şi sînt pe măsura omului : jafuri comise noaptea în locuinţe, tîlhării la adăpostul întunericului asupra trecătorilor izolaţi, violuri, deseori în grup. Îmi vine acum în minte cazul numitului Moise Radu, de 21 de ani, pervers sexual care, după comiterea a 3 violuri cu tîlhărie, pe raza judeţului Călăraşi, asupra unor femei în vîrstă, aflate singure în locuinţă, a comis şi în Bucureşti o faptă similară, de data aceasta cu consecinţe tragice, moartea victimei Marcoci Dumitra în vîrstă de peste 70 de ani. Moral, aceste fapte sînt incalificabile. În cursul anchetei judiciare, făptaşul a dovedit mult tupeu şi lipsa oricărei urme de remuşcare.

— A constata e insuficient, fenomenul nu dispare. Realitatea este cutremurătoare şi n-are deloc darul de a ne linişti. Pe de altă parte, eforturile poliţiei sînt evidente. Dar cauzele fiind mai adînci, repet poliţia, penitenţa nu pot rezolva totul. Care este punctul dv. de vedere ?

— Pentru ca intervenţia societăţii să fie eficientă, fiindcă fenomenul respectiv este o cauză a tuturor, este absolut necesară investigaţia sa ştiinţifică. Trebuie plecat de la a cunoaşte pentru a preveni. Aşa se petrec lucrurile în toate ţările civilizate, unde infracţionalitatea, în general şi delincvenţa juvenilă, îndeosebi, se află în centrul atenţiei unor puternice şcoli criminologice-americană — Denis Szabo, franceză — Jean Pinatel, engleză — Storr, germană — Stiller, spaniolă — Myra Lopez, ca să dau cîteva exemple — care, în baza unor cercetări interdisciplinare, reuşesc să surprindă jocul cauzalităţii fenomenului. Astfel se oferă guvernelor respective, factorilor de decizie ample strategii de combatere, de soluţionare. Dar importarea unor modele de terapie socială a infracţiunii nu este o soluţie viabilă şi nu ne-ar onora. Pledez pentru demararea neîntîrziată, de preferat în cadrul unui Institut de studii criminologice, a unor cercetări serioase vizînd realitatea noastră, în care să fie fructificate analize deja existente, cum sînt cele întreprinse de cercetătorul ştiinţific dr. Rodica Mihaela Stănoiu, psihologul Gheorghe Sacaleros, dr. Prisecaru, profesorul Ion Dincu, profesorul Brezeanu, prof. univ. dr. Tiberiu Bogdan, prof. dr. Virgil Tiberiu Dragomirescu, ca să amintesc doar cîţiva meritoşi ai domeniului. E de prisos să mai spun că din raţiuni pe care le cunoaştem bine, aceste cercetări n-au putut fi cunoscute deplin nici măcar în lumea specialiştilor. Numai în felul acesta vom fi capabili să alcătuim programe de prevenire şi combatere, vom adopta cele mai bune decizii.

— Faptul că asemenea discuţii au loc, că astfel de aprecieri şi propuneri văd lumina tiparului pot fi socotite un bun început.

— E adevărat şi eu, personal, sînt optimist. În mod clar sesizăm larga deschidere socială spre fenomenul delincvenţei supus permanent atenţiei opiniei publice cu ajutorul presei, televiziunii radioului, încetarea secretizării datelor statistice în această privinţă, recunoaşterea fenomenului ca realitate. Se distinge o reală coincidenţă de interese cu privire la asanarea socială a infracţionalităţii. În acest efort comun trebuie neapărat să se întîlnească un număr de instituţii cum ar fi Ministerul Muncii, Ministerul Sănătăţii, Ministerul Învăţă-

renuri de handbal și volei, și chiar de joacă pentru puști, un luna-park de 12 milioane lei, de care nu se mai ocupă nimeni... Cum de ce nu se mai ocupă nimeni ? Păi investiția este oprită, în ciuda faptului că a costat, pînă acum, 40 (patruzeci !) milioane lei... Era pornită pe legea unu, cum care lege unu, aia cu munca voluntară, pe care fiecare cetățean, știți dumneavoastră... da acum e păcat de ei, că tot s-a făcut. Și mai sînt și alte baze, ca de exemplu, ale I.U.G., C.S.G., I.E.L.I.F., alte întreprinderi locale, baze care stau închise. Toate astea au trecut prin fața ochilor lui Doru Pițu într-o singură clipă, și el le-a visat altfel. Și s-a apucat și-a înaintat un memoriu justificativ în care arată motivele, necesitatea de ordin moral, și perspectivele ridicării posibilităților de agrement, petrecere a vacanțelor, concediilor, zilelor libere și a înaintat acest memoriu, la mijlocul lunii martie a.c., Biroului Executiv al C.P.J.U.N. Oamenii au nevoie de mișcare, sport, destindere, evadare din stress, sîntem un oraș cu circa 300 000 locuitori care au nevoie de toate astea, a zis el. Aprobarea de principiu a existat, de la d-nul Pîntică, președintele B.E. al C.P.J.U.N., apoi și de la d-nul Beuran, primarul județului — după care acesta din urmă a înaintat secției economice a primăriei problema spre rezolvare. Aici trebuia să se facă, probabil, un calcul de rentabilizare, cu toate chichițele sale. În acest timp, peste 4 000 de pescari amatori așteaptă să ia startul spre lacurile mai sus pomenite, însă, de la primărie, nici un semn. Aici s-a cam încurcat treaba, după principiul aruncării găinii moarte în ograda vecinului, că problema e de competența O.J.T.-ului, ba că O.J.T.-ul n-are ce căuta, că ei au alte atribuțiuni și aici e vorba, pe plan local, de ocuparea timpului liber scurt, o după-amiază, un weekend. Pînă la urmă, s-a ajuns la concluzia că tot primăria trebuie să soluționeze „cestiunea". Înainte de a se trezi Doru Pițu a mai visat un „orășel al copiilor" cu carusel, căluței, baracă de tir, vată de zahăr, ciocolată, personaje autentice din basmoadministrație... Împreună cu el au mai visat și Brașoveanu Petru și întregul personal al Comisiei de tineret de la C.P.J.U.N., care au format un comitet de inițiativă, au și alcătuit în minte o organigramă, cu personal sezonier la terenurile de sport, cu antrenori sportivi din învățămînt, paznici și personal-deservire cu produse alimentare, lucrări în regie proprie : timplărie, răsaduri, flori...

Acum, Doru Pițu s-a trezit din vis. Cine-i trezește pe ceilalți din somn ?

MIHAIL GĂLĂȚANU ■

Statuia din centrul Buzăului

Acest transportor blindat staționa la ora 18 pe strada ce leagă primăria de așa numita „Casă Albă". Este oare cel cu care a ajuns la poliție, de la o unitate militară, tînăra maltratată și obligată să declare, de pe soclul statuii, că iubește feseneul ? Seara, în oraș, așa se știa, dar oamenii nu mai îndrăzneau să spună cum îi cheamă. Așteptăm de la Ministerul de Interne lămuriri clare pe care să le putem publica în numărul viitor.

Dialog tip fesene

În ziua de 24 aprilie 1990, domnul Ion Rațiu a sosit, în jurul orei 10,30 la Buzău. Avea programată o întîlnire cu susținătorii săi la ora 16, într-o sală de la primărie. Afișele erau expuse din ajun. În fața sediului U.M.R.L. din municipiu se adunaseră cîteva sute de oameni. Circa 30 de polițiști păstrau un spațiu liber la intrarea sediului. Mulțimea auzise că oaspetele a sosit. Unii credeau că a intrat acolo. În acest timp, de cealaltă parte a pieței centrale, pe o banchetă din holul hotelului „Pietroasa", domnul Ion Rațiu părea că așteaptă un tren a cărui cale ferată încă nu s-a construit. Holul era aproape gol. Puteai să crezi că adversarii unui candidat la președinție atît de singur riscă să descopere că nu le mai funcționează adversitatea. Puteai, dar te-ai fi înșelat.

Acolo și așa l-a descoperit primarul orașului, domnul Petre Portal,venit să-l întîmpine. Nu din simpatie politică, domnul Portal candidează pe listele F.S.N., ci din dorința de a îndeplini rolul de gazdă și de a se purta civilizat. Peste vreun sfert de oră, holul s-a umplut de curioși. Unul, clătinîndu-se ușor, s-a apropiat amenințător și a fost nevoie ca primarul să-i ceară cu voce tare — ca să fie auzit și de alții — un comportament decent. Domnul Portal a trimis vorbă șoferului să aducă mașina la intrarea hotelului, apoi l-a invitat în mașina sa pe domnul Ion Rațiu. Au plecat spre sediul U.M.R.L. Mașina primarului s-a deplasat încet printr-un coridor de oameni care parcă luaseră foc : loveau în automobil cu pumnii, cu picioarele, cu ouă aduse în sacoșe, cu ce apucau.

După ora 17, însuși domnul primar avea să ne spună că au scăpat refugiindu-se cu oaspetele la poliție, unde un grup de adversari ai domnului Rațiu au încercat să forțeze intrarea și de unde, printr-o stratagemă, ca supremă protecție, polițiștii l-au scos din oraș, cu o mașină, pe cel amenințat de manifestarea huliganică.

Ore în șir, cei din piață au rămas pe loc, întreținîndu-și înfocarea, probabil fără să știe că „vînatul" nu mai putea să le revină în bătaia opiniilor... contondente. (Domnul primar nu știa dacă în spatele violenței se află vreun partid.)

O tînără care nu se entuziasmase de ce vedea în jur a fost lovită, apoi a fost obligată, în derădere, să urce pe soclul statuii din piață de unde să se declare adeptă a F.S.N. Totul în prezența — la cîțiva metri — a polițiștilor decorativi.

La spitalul județean tînăra nu a ajuns în acea zi. La camera de gardă am aflat, că a fost internat un medic, după ce fusese molestat în piața centrală. Domnul dr. George Tomescu ne-a spus : „Cred că este la mine, la reanimare. Eu n-am putut pleca de aici, dar așa mi-au comunicat cei de acolo."

Nu-l găsim la reanimare. Găsim doar priviri speriate și un singur răspuns crispat : „Nu-i aici."

Îl descoperim la etajul patru, într-o rezervă. Este medicul Mihai Iordache, încadrat la dispensarul uman Breaza, județul Buzău. Pe celălalt pat : soția sa, Claudia Iordache, medic stagiar chiar la spitalul în care ne aflăm. Iată ce declară : „Amîndoi am fost acolo. Din curiozitate. Pe la ora 16, la primărie, unde era anunțată întîlnirea, nu era nimeni, așa că ne-am dus în piață. Pe geamul de la U.M.R.L. se lipiseră, în exterior, afișe care probau jignitor atitudini necivilizate, porniri huliganice. Ea a desprins două afișe. Credeam că în jur nu-s doar feseniști. S-au repezit la noi : «Sînteți legionari ! V-au plătit ! Veniți din străinătate !». Ploua cu lovituri. M-am apropiat, la o jumătate de metru, de un polițist care asista. L-am rugat să ne ajute. M-a privit ca o stană Parcă privea prin mine. Am încercat să fugim A fost groaznic. Duhneau a băutură. Foarte greu l-am convins pe șoferul unui autobuz să ne ia pînă la poliție..."

„La un moment dat, Mihai a căzut pe asfalt. A fost cumplit. Pe mine mă loveau la fel, adaugă doamna Iordache. Cît am stat la poliție, a venit o fată de 17—18 ani să ceară sprijin pentru tînăra blondă pe care au maltratat-o și au urcat-o pe soclul statuii. Mașina domnului Rațiu am auzit că au făcut-o zob."

În limbajul medicilor care ne însoțesc, rezultatele vizibile ale agresiunii sînt : echimoză la nivelul piramidei nazale, escoriații ale regiunii frontale (pentru doamna Claudia Iordache) și traumatism cranian închis, escoriații și echimoze la nivelul frunții, al fațiasului și al membrelor inferioare (pentru domnul Mihai Iordache).

DORIN GHERGHINESCU ■
Fotografii :
ELENA GHERA ■

Cei doi medici molestați sub privirile unor polițiști de decor

Fereastra sediului U.M.R.L.

Cum amîndoi s-au declarat consumatori, au fost avertizați și li s-a interzis intrarea în România. Nu știm cît de mult au fost afectați de imposibilitatea petrecerii concediului de odihnă pe litoralul nostru. Nu ne-au mai dat nici un semn de viață de atunci.

În aceeași situație îi vom întîlni curînd și pe turiștii vest-germani : GUTHLER WERNER MICHAEL, KREL URLICH și CHRIST WOLFGANG HEINZ, ce cumpăraseră în Turcia 3 grame de haș (ori doar atît mai rămăsese neconsumat asupra lor). Măsura luată asupra lor a fost identică cu cea dispusă împotriva lui MANCINELLI STEFANI și GIANI GUGLIELMO.

Cazurile pe care le prezentăm în continuare au drept fundal Bucureștiul. Să coborîm deci, pe firul timpului, pînă la data de 28 august 1970 cînd, în Capitală este identificat și reținut de organele de miliție MALLORY AMSTRONG din Pennsylvania, Statele Unite ale Americii, sosit în România în calitate de turist, în valiza căruia au fost descoperite 150 grame de haș. Ambalat în 27 de pliculețe, nu mai mari decît suprafața unei cutii de chibrituri, din celofan, hașișul fusese cumpărat în hotelul Bagdad din Istanbul. Scopul? Dorea, spune el, să-i afle gustul, din curiozitate.

Sîntem tot în Bucureștiul anului 1970, tar MOHAMMAD AHMED EL-SHARVARBY, cetățean egiptean, dă din colț în colț cînd i se aduce la cunoștință faptul că plăcuța dreptunghiulară găsită în buzunarul său ce cîntărea abia 6 grame, este haș, a cărui deținere, chiar în scopul consumului propriu, este interzisă în România, ca și aiurea. Va fi condamnat la un an și jumătate închisoare, cu executarea pedepsei.

Doi ani mai tîrziu. Pe străzile cetății lui Bucur se răsfață o zi ruptă dintr-un iulie trecut asupra căruia s-a prăvălit un bărăgan de lumină dar care nu și-a pierdut strălucirea nici în acest octombrie lenevos. (Va urma).

JEAN DRĂGAN ■

---

mîntului, Ministerul Justiției, Culte, un eventual Minister al Tineretului. Toate acestea ar putea sponsoriza studiile ce se impun în vederea descoperirii celor mai eficiente măsuri, demne de a interesa în mod prioritar guvernul în vederea promovării unei politici penale corespunzătoare. Nu exagerez cîtuși de puțin. Problema e prea gravă. Poliția singură nu va putea face totul. Organele noastre depistează, identifică și reține în mod repetat un grup de minori compus din numiții Constantin Ion Iulian, Cobilic Robert, Stoica Costel, Constantin Viorel, Tilică Viorel, Zaharia Ionel, Nemțeanu Mihai și alții — autori a nenumărate furturi și spargeri. Radiografia socială a oricăruia dintre ei evidențiază aceleași carențe : familii dezorganizate, tulburări de comportament, surse de venituri inexistente, deci lipsa celor mai elementare mijloace de existență — hrană, adăpost, ocrotire socială și familială. Coeficientul de corecție a acestui ansamblu de minusuri, categoric nu poate ține în exclusivitate de resortul organului de poliție. Totuși, mecanismul s-a pus în mișcare.

— **Cum ?**

— Deschiderea către publicul larg al revistei Poliția română, reînființarea recentă a Societății române de criminologie și criminalistică, înființarea în cadrul Direcției judiciare din Inspectoratul General al Poliției a unui compartiment de studii documentare și analiză a fenomenului infracțional sînt elemente concrete. Personal, îmbrățișez ideea unei intervenții complexe, calificate, moderne, de nuanță ecologistă. Ea trebuie să se desfășoare în timp, cu multă răbdare și să fie orientată, ca politică de stat, în direcția asanării promiscuității sociale și a pervertirii morale a ființei umane pentru care, în acest context, infracțiunea este doar un caz particular.

— **O ultimă întrebare : cît de eficiente sînt actualele unități de ocrotire și centrele de primire existente ?**

— Într-un fel, răspunsul îl aveți prin starea infracțională de care ne ocupăm. Eu sînt însă, pentru înființarea Institutelor de ocrotire și reinserție socială în sistem de centre interjudețene, aflate sub patronajul și sponsorizarea instituțiilor de care aminteam mai înainte. Ele ar trebui să înlocuiască unitățile de care mă întrebați. Totul trebuie regîndit altfel, pe alte baze. O dotare materială modernă, o intervenție formativ-educativă complexă, școlarizare, calificare, tratament medical, recuperare psihologică, o concepție umanist ecologistă ca atitudine a societății, în genere, constituie garanții ale reușitei. Nu vreau să spun vorbe mari, lozinci. Ca psiholog în poliția capitalei afirm doar atît : trebuie acționat acum, altfel acești minori și tineri cu un destin nemeritat vor îngroșa cohortele marginalizaților social într-o societate pe care o vor refuza, indiferent de principiile declarative ale acesteia, și împotriva căreia, nevînd ce pierde, își vor manifesta violența și ura. Mai tîrziu să nu fie prea tîrziu.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

FLACĂRA
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Mai sînt de citit mii de cărți

Seninătatea scriitorului

Seninătatea nu înseamnă indiferență. G. Călinescu l-a ironizat pe Titu Maiorescu pentru că pretindea conferențiarilor de la „prelecțiunile populare" din Iași să apară în fața publicului **ex abrupto**, îmbrăcați impecabil și pregătiți să vorbească fără nici o ezitare, exact o oră. A fost o ironie nedreaptă. Ideea criticului de la „Junimea" era că trebuie realizată o distincție netă între planul vieții spirituale și frămîntările impure ale existenței de zi cu zi. Un intelectual are obligația, în orice împrejurare, să-și păstreze seninătatea.

Trebuie să înțelegem de aici că în conștiința lui nu pătrunde nimic din dramatismul vieții ? Nici pe departe. Este vorba doar de faptul că un om cultivat — și cu atît mai mult un scriitor, care educă involuntar mii de semeni — selectează și reformulează informațiile pe care i le impune realitatea. Permeabilitatea la orice mesaj, reacția imediată și nemediată sînt dizgrațioase. Priviți-i pe oamenii care nu știu să mănînce. Cînd sînt flămînzi, sorb zgomotos ciorba, înghit hulpav fiecare îmbucătură, șlițe piinea cu amîndouă mîinile, își lasă gura neștearsă, iar cînd n-au poftă de mîncare, își manifestă la fel de necenzurat dezgustul, împingînd cu cotul farfuria cît mai departe de ei sau mestecînd mîncarea cu o expresie de greață. Un om educat își controlează reacțiile. Nu în sensul că este un inhibat, că mănîncă impersonal, ci în acela că de-a lungul existenței lui și-a analizat și reformulat expresiile — grimase, gesturi, interjecții. Și-a creat noi automatisme, atît de bine însușite, încît reprezintă o a doua naturalețe. Din atitudinea lui se vede clar dacă îi place sau nu o mîncare, dar se mai observă și o anumită detașare, o emancipare din animalitate, o superioritate **de om**.

Un scriitor este — în viziunea mea — un om foarte om. Am vizitat-o recent pe Zoe Dumitrescu-Bușulenga, întruchipare a spiritului renascentist în viața noastră literară și universitară, și am constatat că nu se plînge de nici o suferință fizică, deși — iată și o indiscreție necesară din partea mea — știu bine că ar avea motive să se plîngă. Alți oameni din generația sa și îndeosebi femeile nu mai contenesc să-și descrie cu o minuție prozaică durerile, să-și arate semnele bolilor și să găsească în aceste vicisitudini o justificare pentru o cronică inactivitate. Zoe Dumitrescu-Bușulenga a trecut agasată peste subiect, cînd am întrebat-o cum stă cu sănătatea, și s-a grăbit să ridice nivelul discuției — atît de sus, încît am simțit o ușoară amețeală, ca la o ascensiune propriu-zisă. Aprecierile sale asupra literaturii și artei nu sînt deloc influențate de elementele de disconfort ale existenței cotidiene. Aveam în față o femeie frumoasă și intens spiritualizată, care își filtra emoțiile și le traducea în limbajul universal al unei gîndiri umaniste. Cu asemenea interlocutori mă înțeleg imediat — deși sînt mai inteligenți decît mine, mai profunzi, mai complicați — tocmai pentru că ei trăiesc, cine știe cu cît efort, într-un regim de seninătate și își escamotează individualitatea impudică. Iau la întîmplare, din bibliotecă, o carte de Mihail Sadoveanu sau Tudor Vianu, de oricare alt autor de la noi sau din altă țară, din acest secol sau de acum două mii de ani și intru imediat pe aceeași lungime de undă. În schimb nu mă înțeleg cu un contemporan de-al meu cu care intru în conflict într-un autobuz, deoarece el nu respectă principii elementare de logică sau ajunge chiar să conteste realitatea, afirmînd că autobuzul este gol cînd el se află pe scară și vrea să urce ori susținînd că nu mai există loc nici pentru un ac, atunci cînd alții se află pe scară și cer să li se facă loc. Asemenea oameni declară că viața merită trăită, ori de cîte ori se simt ei bine și proclamă cel mai negru pesimism în cazul că au o migrenă. O confuzie totală, o incoerență, o logică visceralĂ emană din... capetele lor — iar unii intelectuali, dintr-un capriciu, din politețe sau mai știu eu din ce perversiune a spiritului elogiază acest primitivism, ca pe o formă de sinceritate.

Detest sinceritatea. Sinceritatea maximă ar fi să dau curs primului impuls și să-l pălmuiesc pe loc pe un prieten care mă plictisește povestindu-mi cum s-a certat cu soția lui. Dacă toată lumea ar fi sinceră, viața ar deveni imposibilă. Nu de sinceritate avem nevoie, ci de seninătate. Și putem învăța să fim senini de la scriitori. Să citim de exemplu, din acest punct de vedere, textele lui Constantin Noica. Au fost scrise la vîrste diferite, de la exploziva tinerețe la poticnita senectute. Au fost scrise în condiții diferite, în singurătate sau în mijlocul unor oameni zgomotoși, într-un climat de prețuire și dragoste manifestate de cei din jur, dar și în momente în care aerul vibra în jurul filosofului de ostilitatea autorităților. Și totuși aceste texte au mereu **ținută**, nu pot fi datate decît în funcție de etapele unei evoluții interioare a gîndirii. Stilul este mereu elegant, menținut sub controlul conștiinței, senin.

Nu întîmplător a dorit atît de mult Eminescu să arate lumii doar fața sa senină. Era o formă de respect față de lume.

Seninătatea nu are nici o legătură cu apatia. Și tragedia, și entuziasmul pot fi trăite senin, ceea ce înseamnă supraanimalic, omenește. Ieșim din somnul veșnic pentru o scurtă perioadă și reintrăm inevitabil în el. Nu ne stă bine ca în această scurtă perioadă să rămînem îmbrăcați în pijama. Avem datoria să ne spălăm, să ne îmbrăcăm frumos și să participăm demni, alături de semenii noștri, la sărbătoarea existenței.

ALEX ȘTEFĂNESCU ■

Lanterna magică

„Murind, superi poate: încurci desigur"

... este un citat din Nicolae Iorga, acesta.

Destinul tragic al marelui om de cultură și istoric român l-a preocupat timp de ani buni de zile pe regizorul Constantin Vaeni ; din păcate (sau din fericire !?), filmul său închinat nu vieții, ci **morții** savantului de celebritate mondială, a cunoscut „întunericul" sălii de premieră abia la mijlocul lui aprilie din acest prim an al Revoluției Române. Spun „din păcate", întrucît această peliculă a cunoscut o adevărată odisee, regizorul fiind nevoit să refacă scenariul în nenumărate rînduri, apoi să suporte nenumărate intervenții, opriri ale filmărilor, refaceri de întregi secvențe — apoi blocarea totală a filmului timp de doi ani de zile — în cele din urmă, dispariția pur și simplu a copiei de lucru : toate din dispoziția **Cabinetului 2** (și am numit aici „cabinetul" lui Mihai Dulea .. !). Și mai spun „din fericire", pentru că în primele zile de după Revoluție, aflat întîmplător cu o echipă de filmare în palatul „Primăverii" de tristă amintire — pentru a realiza un film documentar —, Constantin Vaeni și-a regăsit, aproape în mod miraculos, bobinele filmului, aflate în... cabina de proiecție a dictatorului, personală și... sigilată ; și — încă — „din fericire" — pentru că abia în primele luni ce au urmat, Vaeni a reușit astfel să **recompună** propriul său film, să-l readucă la forma sa inițială și să-l prezinte, în premieră, în Sala Palatului — „purificînd poate, și în acest fel, aerul acestei săli, de atîtea ori otrăvită de vorbele gîfîite ale impostorului și de ropotele de aplauze ale slugilor lui !"...

„DRUMEȚ ÎN CALEA LUPILOR" este, fără îndoială, un film **politic** — poate chiar **primul film politic** românesc **autentic**, realizat în formula unui „eseu" (ultima formulare îi aparține domnului Florian Potra). Cei care se vor duce la acest film încitați de violența epocii, de scene „tari", se vor înșela (există și cîteva astfel de scene — Vaeni **știe** foarte bine să facă și filme **dure**, ne-o arată prin cele cîteva pistolade, sau teribilul cadru al batjocoririi cadavrului lipitorului de afișe, sau al fotografului) ; în esența sa însă, el, filmul, este un lung, aproape nesfîrșit dialog între înțelepciunea savantului — persoană singulară — și barbaria politicienilor vremii. **Absolut toate** replicile lui Iorga — pronunțate în film — este bine de știut acest lucru ! — sînt **stricte autentice**, extrase din operele sale, din cuvîntări sau articole din presă, memorii, etc., și montate într-un colaj de înaltă ținută artistică. Întreaga demonstrație este susținută de o echipă admirabilă (în majoritate compusă din mai vechi colaboratori ai lui Constantin Vaeni) și de o distribuție din care se detașează net interpreții celor două roluri principale : **Valentin Teodosiu** (debutant într-un astfel de rol principal, a cărui „mască" aduce tulburător, pînă la identitate, cu cea a savantului) și **Dragoș Pîslaru**.

Refuzînd din capul locului orice spectaculos de dragul spectaculosului, **„DRUMEȚ ÎN CALEA LUPILOR"** poartă în sine un mesaj teribil și, din nefericire, de o cutremurătoare actualitate : în înfruntarea dintre inteligență, cultură, umanism și violența oarbă (avînd drept unică „acoperire" ideologică spiritul de turmă, de „haită de lupi"), prima partidă poate pierde, poate pieri, poate fi distrusă **fizic** — adevărul ei rămîne însă **veșnic** ; cea de-a doua, chiar și vremelnic „învingătoare", nu va avea niciodată această șansă !

Pentru că niciodată cei ce acționează la îndemnul parului, cuțitului sau glonțului — cei ale căror porniri obscure, animalice, ne pot speria uneori — nu-și pot găsi drumul în calea firească a vieții.

HORIA PĂTRAȘCU ■

P. S. — În completarea premierei absolute a filmului lui Vaeni la Sala Palatului a rulat un scurt metraj documentar-artistic, realizat la studioul „Alex. Sahia" de către regizorul **Laurențiu Damian**.

Întrucît nu cunoaștem cum și mai ales unde va fi difuzat, vă rugăm să urmăriți — și să vedeți, mai ales — acest superb omagiu adus celei care a fost **MARIA TĂNASE** (acesta fiind și titlul peliculei în cauză).

Viața pe scenă

Woyzeck

Alegem noi piesele pe care le jucăm, sau ne aleg ele pe noi ? ! Uneori stau ascunse ani în șir și, dintr-o dată, apar. Un zeu aoară operele născute prea devreme. Trec războaie, revoluții și filele nu se răsfoiesc, nu ard. Își așteaptă contemporanii. **Woyzeck**, de Büchner, a fost scris în 1836, publicat în 1879, jucat pentru prima oară în 1913. O răbdare îngerească de care sperăm, să nu aibă parte și dramaturgia contemporană. Cea valoroasă, bineînțeles.

Textul e revendicat și de naturalism și de expresionism. Dar cînd e pus în scenă, teoria devine doar o simplă ipoteză de lucru.

Fiecare regizor e un posibil incendiator al teatrului.

Spectacolul **Woyzeck** lucrat de Aureliu Manea la Teatrul Toma Caragiu din Ploiești, asază întreaga structură expresionistă într-un tipar brechtian. Fidelitatea față de replică e totală. Nici o tăietură nici măcar atunci cînd un personaj masculin e transformat într-unul feminin. O singură modificare : în final Woyzeck nu se îneacă, este împușcat. S-ar putea crede că regizorul a preferat documentul.

Într-adevăr soldatul Johann Christian Woyzeck, din al cărui certificat medico-legal s-a inspirat Büchner, a murit împușcat Dar nu este așa. Finalul e pur și simplu cerut de acest spectacol. Înecul presupunea lacul natura deci umanul. Ori acesta din urmă este exclus din spațiul spectacolului.

Ceea ce propune regizorul este o lume a răului, otrăvită, rece, metalică. Violența nu apare în sunet sau gest, e însăși substanța din care se plămădesc toate formele și vocile. Nici măcar împușcătura finală nu se aude. Totul e tăcere și moarte. Decorul este dezvoltat sub semnul nazismului e agresiv. Fiecare obiect și toate costumele, excentîndu-l pe cel purtat de Marie, au imprimate zvastica. În scene scurte, intenționat fragmentate, nu se consumă drama unui anonim care trăiește larvar, undeva, pe ultima treaptă a societății. E un experiment cu situații precis gîndite, cu replici dinainte stabilite și deznodămînt cunoscut. Lunaticul Woyzeck asistă inert la scenariul propriei sale morți. Nu are alternative, poate fi numit las sau înțelept. Pentru soldatul-maimuță numărul de dresură s-a terminat. Chiar și Marie, singura ființă din sînge și carne, nu este decît un șoricel alb folosit în experiență. Ea însă nu cunoaște locul și trăiește intens, încandescent și inutil.

Geometria spectacolului e perfectă, demonstrația e coerentă. Dar dincolo de segmentările intenționate, de nivelarea voită a suspansului există o frînă care nu a intrat în calcul. Aș un sentiment de lucru rămas în faza de proiect, de gînduri traduse scenic doar pe jumătate. În afara celor doi actori din rolurile principale, Valentin Ponescu și Raluca Zamfirescu, ceilalți par a fi descifrat partitura doar la un nivel mecanic. Au fost poate prea puține repetiții, sau neîncredere în propunerea regizorului, sau multe alte posibile cauze pe care doar culisele le știu. Oricum, creatorii spectacolului ar trebui să mediteze.

AURELIA BORIGA ■

Elogiu satului românesc

„Editarea acestui volum n-a fost un act neutru pentru noi, ci un adevărat angajament" — declară Marion Hennebert, directoarea Editurii Aube. „Antologia apare, credem, la momentul potrivit. **Poporul român, în sfîrșit eliberat datorită revoluției sale, victorioase, a reintrat în istorie. Trecutul lui nu va mai fi distrus, nici urmele sale de piatră și lemn, nici operele scriitorilor săi, nici memoria sa. Iar viitorul poate redeveni o aventură încărcată de speranță. A sosit, în sfîrșit, timpul, ca noi, occidentalii, să redescoperim această cultură, să o scoatem din noaptea în care a fost alungată și să reînnodăm cu ea legături multiple și solide.**

Textele acestei antologii ne-au convins că satul românesc, depășind cadrul său agrar, va deveni o sursă de creație și imaginație, adevărat monument cultural, apropiat nouă și prin cuvînt".

Proiectul antologiei de texte dedicate satului românesc era conturat deja în momentul declanșării revoluției din decembrie. Nu întîmplător, desigur, deviza acestei edituri franceze este „Zorile se trezesc la Est".

Textul principal al antologiei este, bineînțeles, „Elogiu satului românesc", același pe care Lucian Blaga l-a rostit în 1936 la primirea sa în Academie, considerat de criticul Marian Papahagi „piatra unghiulară a reflexiei asupra satului românesc".

Alături de Blaga, cititorii europeni au posibilitatea să se întîlnească în acest volum cu poeme, discursuri, proze scurte semnate Ion Creangă, Marin Preda, Ana Blandiana, Marin Sorescu, Octavian Goga și mulți alții.

Alăturate, toate aceste texte reușesc să contureze o poetică a satului românesc pe care cei ce au fost atît de aproape de noi încă din primele momente ale revoluției au început să o descifreze fie în timpul vizitelor în satele românești adoptate, fie din lecturi.

ROXANA PAICU MANOLESCU ■

Civilizația ochiului

Horia Roșca, pictor român din R.F.G.

Limbajul artei este, într-adevăr, universal ; ce se schimbă dintr-o țară în alta sînt interesele oamenilor. Acest lucru l-au descoperit mulți dintre artiștii români plecați să forțeze pe aiurea o soartă care, oricum, se arăta, dacă nu în totul crîncenă, oricum cenușie. Unii l-au descoperit curînd că tot ce gîndeau despre sine are alt preț și alt înțeles, alții n-au izbutit să învețe nimic și au stăruit în ideea că, pentru tot ce e nereușită, în artă și în viață, de vină sînt confrații, criticii, gustul publicului. Primii și-au reconsiderat cu demnitate atît posibilitățile artistice — renunțînd, bunăoară, la pictură, în favoarea unor îndeletniciri care, dacă nu aduc glorie, aduc măcar bani — ceilalți au eșuat și s-au consumat în invidie și deznădejde.

În lunile din urmă l-am reîntîlnit pe cîțiva din artiștii români trăind în străinătate, despre a căror activitate abia știam cîte ceva. Iar tot ce cunoșteam — îndeosebi din comentariile unor colegi — era atît de vag și de tendențios prezentat, încît nici nu merită să se cheme cunoaștere. O revedere plăcută și fără pricini de tensiune am petrecut-o cu pictorul Horia Roșca, stabilit de aproape un deceniu la Düsseldorf. Horia Roșca face parte din categoria caracterelor decise și, totuși, binevoitoare. Îi place să lucreze, nu pentru că ar fi primit o educație mai completă a muncii, a efortului în singurătate, ci fiindcă are, pe lîngă talentul picturii, și pe acela al trudei. Mulți talentați la douăzeci și cinci de ani par să-și fi risipit harul la patruzeci. Cauza nu stă în subțirimea inzestrării, cît în puținătatea voinței și a plăcerii de a studia. Un pictor bun e și un om studios. Din mapele cu reproduceri după opere recente ale lui Horia Roșca, din cataloagele pe care mi le-a înfățișat am văzut că și-a dublat ambițiile și investiția de învățătură. În străinătate, osteniți de mulțimea obstacolelor și de duritatea (ori, mai bine zis, de francheța) relațiilor interumane, mulți artiști se consolează cu un trai de artizani. Horia Roșca a procedat ponderat, cerînd existenței doar ce ea îi putea oferi. Prima senzație pe care o are cel care ajunge întîia oară într-un mare centru artistic european e că toate locurile sînt ocupate și că jocurile sînt, pentru totdeauna, făcute. Bunul simț te obligă să cugeți astfel, de moment ce la Paris, spre exemplu, „activează cîteva zeci de mii de pictori. Și de-ar fi numai pictorii. Într-o zi oarecare, în preajma unui local din Cartierul Latin am aflat o seamă de artiști care, la noi, ar conta printre fruntașii breslei. Se mulțumeau să capete pe o lucrare o sumă modestă. Sistemul nu e dur sau imperfect, cum s-a spus adeseori, ci doar extrem de selectiv, iar întîmplarea joacă și ea un rol important. Horia Roșca a decis că e preferabil să te realizezi într-o urbe germană decît să te pierzi în mijlocul Parisului. A expus în fiecare an în galerii de toată mîna — fără să ajungă însă la holuri de cinematografe — a avansat, datorită palmaresului și seriozității angajării în contract, spre galerii de rang superior, a progresat fiindcă a vrut să progreseze și, fapt de o însemnătate deosebită, și-a fortificat moralul. Acum e un pictor în toată puterea cuvîntului, pe cale să ajungă, în occident, la dreptul cel mai greu de obținut : o anume autonomie și, implicit, timp efectiv pentru șevalet, șanse sporite de a expune în mari galerii și muzee. „Nu-mi dau seama, spune Horia Roșca, dacă e mult sau puțin, dar știu sigur că nimic în biografia mea de artist nu e contrafăcut". Iată o mărturisire care se cuvine memorată.

TUDOR OCTAVIAN ■

Situația revistei „Rebus"

Prezentăm cititorilor revistei **Rebus** cîteva din problemele ivite, în legătură cu difuzarea revistei, în ultimele luni. Facem aceasta întrucît, din februarie, telefoanele redacției sună continuu și cu părere de rău. Abonații, îndeosebi, ne impută că nu primesc abonamentele la timp și unii deloc. Vrem să venim cu cîteva precizări. Redacția se ocupă de **redactarea** publicației, respectiv predă tipografiei textele, ilustrațiile și macheta. Combinatul poligrafic București tipărește **Rebus**-ul, de regulă, în graficul contractual. Noi, redacția, nu putem reclama uneori decît nerespectarea acestui contract. Nu o facem întrucît nu prea avem motive. De difuzarea în București și în țară a revistei **Rebus** se ocupă **Direcția de expediere a presei** (Telefoane : **17 21 42** și **40 15 01**) din „Casa presei libere", respectiv Ministerul Poștelor și Telecomunicațiilor și Ministerul Transporturilor.

Pentru ca toți cititorii noștri să înțeleagă acest lucru, reproducem coperțile numerelor 3—7, cu specificația că și numărul 8 din 15 aprilie e pregătit pentru a intra în rotativă. Nu e dreot, de aceea, să fim permanent luați la rost pentru o treabă care ne depășește. Dumneavoastră, cititorii **Rebus**-ului, v-ați abonat la oficiile poștale, iar contractul e încheiat cu Ministerul Poștelor. Vă rugăm să adresați toate reproșurile dumneavoastră la telefoanele pe care vi le-am indicat precum și la **40 15 10**, Serviciul difuzare al întreprinderii de specialitate care se ocupă cu programarea expedierii presei.

Ni se reclamă faptul că în unele județe — Cluj, Iași, Constanța, Galați, Arad și Bihor — nu au ajuns decît numerele 1 și 2, realitate confirmată și de oficiile poștale județene.

Deoarece tirajul revistei este semnificativ de mare pentru a pune în alertă sute de mii de pasionați ai acestei îndeletniciri, îi rugăm din nou pe cititori să facă deosebirea dintre o redacție și instituțiile care difuzează presa.

Redacția revistei „REBUS"

„De la Nistru pîn'la Tisa"

OPINIA STUDENȚEASCĂ (Iași, nr. 19) ne oferă un adevărat regal (nici o legătură cu...) gazetăresc. Redactorii oferă spre lectură textele cele mai cerute de cititori, documentate, fastuos-atractioase, senzaționale : detalii despre noul post de televiziune al domnului Rațiu, pagini din jurnalul generalului Nuță, interviuri cu... teroriștii, misterele USLEI etc.... Revista are și o „manșetă" în prima pagină ce ne îndeamnă să-i citim cu atenție cuprinsul, ba chiar să-l recităm. Și lîngă manșetă, cu litere minuscule, data de apariție : 1 aprilie !

PROVINCIA (Slobozia, nr. 2) nu e deloc provincială și își asumă „riscul" de a tipări mai ales (bună) literatură. Printre autorii primei pagini, nume sonore : Nicolae Stan, Abraham Lincoln, Spinoza, Regele David și Nichita Stănescu, prezent cu cîteva inedite. Reținem, din interior, numele a doi poeți remarcabili : Ștefan Neagu și Ion Manole.

ALUTUS (nu se precizează unde apare) vădește o disponibilitate... enciclopedică. Chiromanție, gastronomie, turism, yoga, astfel că între informații despre miraculoasele proprietăți ale Ginsengului de la China și indiscreții ce o privesc pe Jackie Kennedy întîlnim și ziceri ale lui Nicu Ceaușescu, intervievat la popreală de o revistă italiană. Aflăm că nu i-a plăcut puterea, că dacă ar mai fi un partid comunist ar vota pentru el. Un regret : „Poate nu am făcut suficient pentru binele poporului. Îmi pare rău".

COLIBRI (București, nr. 2) e un produs de familie. Doi poeți, Florentin Popescu și Iuliana Paloda-Popescu își propun să ne completeze cultura. Și izbutesc. Subiecte : amorurile lui Napoleon, artele marțiale, zodiacul chinezesc, pagini despre Saroyan.

GAZETA DE EST (nr. 8) apare și ea fără indicarea orașului de „reședință". Predominante sînt temele politice („Destrămarea mitului sovietic", „Olé, olé, Gheorghiu-Dej încă mai e") și culturale. Zina Frontului Popular din Moldova (de peste Nistru) e prezentă cu o frumoasă poezie din care desprindem cîteva versuri :

„Ce zi frumoasă umblă pe pămînt
Iluminînd egal și rău, și bine
Privindu-mă senină și pe mine —
Ce zi frumoasă, plină de cuvînt,
Cînd mă despart în gîndul meu de tine".

STAR (București, nr. 3) e o revistă de divertisment bine informată (excelente pagini de teatru și cinema), cu nelipsita rubrică despre cum devine cu problemurile sexualicești și cu o fabulă scrisă de chiar directorul publicației, regizorul **Nae Cosmescu**. Iubindu-l, nu dăm citate.

ȘAPTE ZILE (Rîmnicu Vîlcea, nr. 10) declară răspicat : „Publicația noastră independentă pentru tineret și toți cei cu inima tînără nu este interesată de politică ; e mai mult îngrijorată". Drept care politica nu lipsește decît din rubrica de șah. Un scurt interviu cu Marin Sorescu ne introduce în febra electorală (a partidei scriitorilor). Aflăm că filiala din Craiova a fost împroprietărită cu o vilă ce a fost a lui Ceaușescu, prevăzută și cu patul istoric în care a dormit De Gaulle ! Pe undeva e invocată „dorința președintelui Dinescu".

CORIDA (București, nr. 1) îl are ca director pe Maral Ion Fandarac și descinde, logic, din acel olé al Revoluției din Decembrie. Texte de N. Steinhardt, Traian T. Coșovei, V.F. Mihăescu. Din „Oceanografia" lui Mircea Eliade sînt pescuite „pagini despre sex". Din uitatul E. Reigis sînt reproduse tot pagini despre sex. „Corida" ni se propune ca o apariție ce merită încurajarea.

DREPTUL LA TIMP (Timișoara, nr 1) e o revistă a „Societății literar-artistice Nichita Stănescu" ce îl are ca președinte de onoare pe criticul Eugen Simion. Din start ambițiile publicației se dovedesc la înălțimea ideilor-simbol ce au dus la întemeierea ei. Semnează E. Simion, Ana Blandiana, C. Ungureanu, A.D. Rachieru, C.I. Tohăneanu. Și aici două noi nume de poeți de care e sigur că vom mai auzi : Petru Ilieșu și George Schintele.

PLEIADE (nr. 2—3) iarăși fără consemnarea orașului unde apare (probabil Satu-Mare) e pus sub semnul poeziei. O pagină de versuri „Don Juan în provincie" ne familiarizează cu poetul Ion Vădan. În alte pagini Gh. Pituț, Ion Ghiur, Vasile Tarța, George Vulturescu. Redactorul șef, poetul Radu Ulmeanu, își asumă (cu succes) misia de articlier.

Tot un poet, Anghel Dumbrăveanu, girează MERIDIANUL TIMIȘOARA, (nr. 1) revistă de ținută, dinamică, plină de culoare, ce conține o inedită Nichita, rubrici de artă, eseuri și un impecabil interviu luat în 1990 lui... Vladimir Ilici Lenin de Milorad Bențe !

MERCI, PARDON, SCUZAȚI (tot Timișoara, nr. 7) e o (declarată) revistă de humor. Abil concepută, revista aduce, totuși, prea mult a gazetă de perete și n-avem motive să pardonăm asemenea mostre de humor :

„La noi de douăzeci de ani
Domnește despotismul
Ce-a pauperizat țărani
Crescînd parazitismul".

Am extras catrenul dintr-o poemă de 43 de strofe ce au, asupră-le, ștampila „Umor cenzurat". Redactorul șef al revistei se numește nici mai mult decît Ștefan Popa-Popa's. Adjunctul său se ișcălește, simplu, Ion Illescu.

Iar noi,

GHEORGHE TOMOZEI ■

Univers sonor

Mă întorc acasă !

Viorica Cortez — triumfătoare personalitate, puternică în bucurie și sentiment, în iubire pentru artă și oameni. Revederea cu ea a fost, ca impact emoțional, cea mai fierbinte, plină de vibrația dorinței împlinite. Viorica Cortez, așa cum a cîntat pe scena Studioului Radioteleviziunii, s-a înclinat în fața jertfelor și a dăruit victoriei ofranda jubilației în numele unei statornicii de o viață, a călătorului prin lume care nu poate uita dealurile moi ale Moldovei. În casa inimii sale — simțim asta — au trăit mereu țara și oamenii ei, găsind spre public calea glasului, forma cîntului. Este superbă demonstrație care nu există în sine, pentru a fi aplaudată, ci din nevoia de a arăta că arta este și dragoste.

Viorica Cortez mărturisea, înaintea interpretării **Rapsodiei** de Brahms, că este „la fel de înaltă, de frumoasă și cîntă la fel de bine...". Jovialitate moldovenească pe care realitatea nu o contrazice, dimpotrivă o amplifică. Da, frumusețea și glasul fac pereche, iar prestanța prezenței are ținuta unei mari artiste care a fost luminată de reflectoarele celor mai prestigioase scene de operă ale lumii. Și care, cu glasul inconfundabil de catifea purpurie, a cîntat țării, anulînd o prea lungă absență, simplu, de neuitat : „Mă întorc acasă !"

GRIGORE CONSTANTINESCU ■

Colocviile presei independente

„Libertatea presei"

În după-amiaza zilei de 23 aprilie a avut loc, din inițiativa revistei **Flacăra**, primul colocviu al publicațiilor independente cu tema „Libertatea presei" la care au participat ca invitați : Dan Diaconescu, Marius Pătrașcu și Dumitru Popescu (**Astra** — Brașov), Ioan T. Morar (**Cuvîntul** — București), Sorin Roșca-Stănescu (**România liberă** — București), Ion Spînu (**Situația** — Craiova), Petre Anghel (**Societatea de mîine** — București), Lucian Crăciun și Ana Maria Tatovici (**Timișoara** — Timișoara), Cassian Maria Spiridon și Ionel Săcăleanu (**Timpul** — Iași), precum și George Arion, Constantin Dumitru, Tudor Octavian, Ion D. Goia, Aurelia Boriga și Ion Zubașcu de la **Flacăra**. Au avut amabilitatea să fie alături de noi reprezentanții ROMPRES și ai Televiziunii Române. Colegi de breaslă de la **Adevărul** (Cristian T. Popescu și Lelia Munteanu), **Steaua** — Cluj (Virgil Mihaiu), **Universul** — București (Dan Mitescu) și **Universul** Hollywood, S.U.A., au ținut, de asemenea, să participe la aceste dezbateri, sporindu-le interesul.

George Arion, „Flacăra", București : În primul rînd, bine ați venit în redacția Flacăra, la prima dezbatere pe care a inițiat-o revista noastră, o dezbatere pe o temă pasionantă, cum a fost și este și va rămîne problema „libertății presei".

Personal, realizez de-abia acum ce descumpănit sînt, așa cum cred că mai sînt descumpăniți și alții.

Cu siguranță că înainte de decembrie 1989 mulți dintre noi ar fi știut să spună mai multe despre modul cum încerca, pe cont propriu, fiecare, să-și obțină propria libertate în presă. Am fi putut vorbi despre modalitatea de a înșela cenzura prin aluzii, prin șopîrle, prin fraze alambicate, în care cuvintele să capete dublu înțeles. Acum, însă, putem spune totul pe șleau, fără menajamente față de realitățile vizate. Acum sîntem încătușați numai de propria noastră conștiință. În aceste luni care au trecut, ne-am arătat exact așa cum sîntem. Poate niciodată n-o să mai avem prilejul să mai fim așa. S-ar putea ca posteritatea — dacă se va mai interesa de noi — să ne rețină tocmai această imagine a noastră, indiferent ce am face de-acum încolo.

Eu însă mă opresc aici și-l aștept pe invitații noștri să ia cuvîntul:

Sorin Roșca Stănescu, „România liberă", București :

Presa cu adevărat liberă este, oriunde în lume și oricînd, o putere în stat. O putere care nu-și propune niciodată un monopol ci, dimpotrivă, luptă activ și uneori în condiții extrem de riscante împotriva tentativelor, pînă la un punct naturale, de a interpreta în mod unilateral și deci deformat, voința și interesele cetățenilor. Pînă la acest punct imaginea presei libere coincide aproape total cu cea sugerată la unul dintre mitingurile electorale ale domnului Ion Iliescu. Ce trebuie, însă, să știe cititorii noștri este că nu-i suficient ca jurnaliștii de curaj să-și asume răspunderea de a spune lucrurilor pe nume înfățișînd, fără operații plastice, diferitele fațete ale realității cotidiene, că nu este suficient ca libertatea presei să fie proclamată. Este obligatoriu ca toate publicațiile să beneficieze de condiții optime de apariție și difuzare. Oricum am judeca, nu pot exista impedimente de ordin financiar de care s-ar putea prevala guvernul, devreme ce este vorba, dacă ne gîndim strict în termeni economici, de una din cele mai rentabile industrii. În România, azi, este obligatoriu ca în competiția publicistică să prevaleze legea cererii și ofertei. Particulară sau nu, presa, sub forma impozitelor, aduce mari venituri statului. Și atunci, de ce nu s-a făcut nici un efort pentru aducerea de noi tipografii și modernizarea celor existente, pentru importul de hîrtie, pentru perfecționarea rețelei de difuzare, pentru asigurarea de spații redacționale ? Logic, nu există un alt răspuns decît intenția camuflată de a îngrădi, e adevărat, mai abil decît în trecut, dar de a îngrădi totuși, libertatea presei. Încheiem semnalînd faptul că toate demersurile făcute în această direcție de reprezentanții ziariștilor, în cursul tratativelor cu guvernul, au rămas fără nici un rezultat. Este presa cu adevărat liberă în măsura în care deciziile guvernamentale care o condiționează sînt adoptate în baza unor rațiuni de ordin politic ? Categoric nu !

Petre Anghel, „Societatea de mîine", București : Aș vrea să nu uităm cîteva elemente. Mai întîi că presa a fost prima manifestare blocată de comunism, după război, iar meseria de ziarist, în mod sigur, a fost prima scoasă în afara legii. Pe de altă parte, în domeniul presei, a funcționat cu duritate adevărul că dacă altceva nu putea fi activistul, ziarist putea să fie. Vezi, mai departe, înființarea „Jdanov"-ului și a facultății „Ștefan Gheorghiu". Paradoxal, eu consider că după Revoluție, prima profesie care a apărut în condițiile libertății, a fost aceea de ziarist. Și mai cred că dacă noi, cei de aici, și alții asemenea nouă n-am fi fost foarte prezenți la întîlnirea din 22 (și unii chiar din 21), mă refer la ceea ce însemna informația Bucureștiului, ar fi trebuit să treacă mult timp pînă cînd puterea nou instalată ne-ar fi dat libertățile pe care noi, ziariștii, ni le-am luat singuri. În altă ordine de idei, inegalitatea a continuat și continuă să existe. Mă refer la situația ziarului „Adevărul", moștenitorul în întregime al „Scînteii", cea mai opresivă dintre publicații (fac excepție „Săptămîna", sau „Luceafărul" pentru că ele nu erau publicații, ci buletine camuflate ale securității). „Adevărul" a intrat în Revoluție cu o zestre falsă de hîrtie, de state de servicii și alte beneficii, ridicînd după aceea pretenții și stabilind un monopol asupra presei pe niște drepturi pe care nu și le cîștigase, fiindcă erau moștenite de la partidul comunist. De aceea, o lună, două, mai tîrziu cînd s-a pus problema să înțelegem momentul, datele problemei erau total false, pentru că un om care-și luase de la gura copiilor pîinea ca să scoată un mic ziar nu putea concura cu „Adevărul". În concluzie, bănuind că s-a înțeles ce voiam să spun, nemaivrînd să lungesc povestea, afirm că purtătorii de cuvînt ai comunismului continuă să fie avantajați. Vreau pe de altă parte să-mi exprim convingerea mea că dacă noi nu vrem, nu se va putea pune pumnul în gură presei și dacă nu vom ceda în niciunul din punctele cîștigate pînă acum, avem toate șansele ca — de îndată ce baza materială va fi la înălțimea pretențiilor și dorinței noastre de independență spirituală — să devenim, cu adevărat a patra putere în stat.

Constantin Dumitru, „Flacăra", București : E bine, poate, să clarificăm între noi, în mod colegial, un lucru important, de la bun început. Presa s-a făcut și se va face cu profesionalism. Libertatea proaspăt cîștigată a presei este libertatea ei reală și de noi depinde, de propria noastră capacitate de a înțelege că sîntem în libertatea presei, ca ea să se manifeste constant. Indiferent de moștenirea pe care am avut-o, de firma la care am lucrat după 22 decembrie e posibilă schimbarea la față a fiecărui ziarist în parte și a fiecărei publicații în parte, lucru care s-a și produs la multe publicații, sigur că în grade diferite. Așa că orice publicație, chiar și cea care reprezenta comitetul central al partidului comunist, are șansa reală să democratică de a deveni o publicație importantă, independentă. Sigur că zestrea de bani a fost mai mare sau mai mică, dar știm cu toții că această zestre este mai mult o convenție financiară. De fapt banii aceștia au un statut într-un sistem de stat, care continuă să existe : 70% continuă să-i ia statul, ca impozit. Nimeni dintre noi nu la mai mult decît o leafă. Sigur că noi o să facem o presă de conștiință, independența noastră afirmîndu-se ca o competență reală de a afirma un ideal de pe o poziție independentă, altfel spus, o poziție neporuncită de vreun for înafara conștiinței noastre. Nu este, însă suficientă nici în această profesie doar o simplă opțiune de conștiință. Este nevoie de profesionalism. Au apărut sute, poate mii de publicații, — fără îndoială că multe dintre ele sînt pur și simplu niște afaceri mai mult sau mai puțin rentabile — cred că nu acestea fac obiectul dezbaterii noastre. Mulți vor pieri așa cum au apărut, în măsura în care cititorul va dobîndi în timp discernămîntul necesar. Această schimbare la față a publicisticii românești este reacția firească produsă de Revoluție, este efectul care ne oferă, acum, posibilitatea să fim ceea ce vrem. Vor apărea foarte mulți ziariști. Ei vor veni cu o gîndire proaspătă, chiar dacă la început vor fi mai stîngaci. Sînt reacții firești la oamenii care acum intră în presă. Apar, de asemenea noi publicații. În această discuție ne interesează presa independentă. Să gîndim împreună ce avem de făcut, cam ce înțelegem noi prin presă independentă, libertatea presei într-un sens mai exact, mai operațional, concret. Vor fi în continuare și ziariști de partid. Sînt foarte multe publicații clar angajate politic. Vom conviețui și cu aceia dintre cei care vor lucra la alte publicații. Chiar dacă unul va fi liberal și altul democrat, vom putea merge împreună la o bere fără să ne dăm cu pancartele în cap. Probabil, însă, că presa independentă va avea un foarte mare rol, chiar de ordin psihologic sau sociologic. Înțeleg că va trebui să contribuim noi, în primul rînd, care nu sîntem afiliați la o ideologie, la o comandă de partid, să creem o atmosferă detensionată în țară, astfel încît informația să nu aibă efectul unei bîte. Ea va trebui să fie afirmată civilizat și, mai ales, cu prioritate în presa independentă. Cu umor, cu detașare în așa fel încît, pînă la urmă, cititorul să aibă o firească înclinație să afle adevărul de la noi, de la cei independenți. Indiferent de culoarea lui politică, cred că cititorul, cel care ne va face în continuare cenzura, se va orienta către presa independentă pentru că aici va avea șansa să afle lucrurile așa cum sînt.

În legătură cu libertatea presei, dincolo de posibilele obstrucții de ordin funcționăresc, există la ora actuală destul de multă inerție în noi, care ține tot de cenzură. Lucrul de care trebuie să scăpăm, de care e bine să scăpăm, este autocenzura. Ani în șir am exersat, la un moment dat chiar cu grație, autocenzura. După diabolica desființare a cenzurii ca instituție de stat, după instaurarea autocenzurii, am învățat destul de bine nu numai să amintim, dar și să înfrumusețăm adevărul. Anumite sechele din acest comportament gazetăresc există în continuare în fiecare dintre noi, nu sînt sigur că peste noapte am scăpat de ceea ce am putea numi efectul de biliard al scrisului. Încă ne mai gîndim, atunci cînd scriem ceva, unde merge bila, pe cine loveste, unde va ajunge. Nu se pot rezolva lucrurile peste noapte, dar cred că în ceea ce ne privește pe noi, ca profesioniști, acesta este chiar primul lucru de care trebuie să scăpăm. Nu vom putea fi niciodată liberi în absolut, sîntem condiționați de interesele fiecărei publicații, sîntem condiționați de cititor. În funcție de profilul publicației la care lucrăm, va trebui să știm pînă unde sîntem liberi ca să fim și utili și eficienți în fața cititorului. Sîntem liberi, de pildă să scriem niște lucruri extraordinare, într-un limbaj aproape ezoteric, astfel încît fiind foarte liberi, ne reducem singuri posibilitatea de a pătrunde la anumite categorii de cititori. Sîntem de asemenea liberi să vulgarizăm niște lucruri din dorința atragerii unor cititori care preferă acest gen. Și această libertate, ca și cea dinainte, costă. Există, însă, un calcul al libertății presei pe care ni l-am însușit și în funcție de care cred că vom reuși să ne identificăm o personalitate publicistică. Dincolo de strădania și lupta noastră comună împotriva oricăror piedici administrative cred că ne trebuie o egală strădanie și pentru a reuși să eliminăm piedicile din noi, propriile habitudini de presă. Eu cred că noi sîntem încă necesari, măcar o vreme, ca să pregătim generația de ziariști care se va naște după 22 Decembrie.

Cristian T. Popescu, „Adevărul", București : Vizavi de intervenția domnului Petre Anghel, nu sînt contabil, deci nu știu în ce măsură fondurile moștenite din vechea structură au revenit și au putut fi utilizate așa cum a vrut fiecare, de vechile sau noile conduceri ale publicațiilor. Însă mi se pare corect să privim lucrurile și așa. Nu-mi aduc aminte ca în perioada dictaturii să fi existat vreo publicație care să nu facă politica p.c.r.-ului. Nu-mi aduc aminte ca în „România liberă", în „Tineretul liber" de astăzi...

Petre Anghel : Ba da, „Secolul XX" !

Cristian T. Popescu : ...„Secolul XX" e o revistă foarte stimabilă, dar e o revistă mică, să zic așa, o revistă elitistă. Noi discutăm de publicațiile de mare tiraj, nu ? Nici din „Secolul XX" nu lipseau plăcintele acelea... Deci, sigur că da, „Adevărul" poate fi incriminat pentru acest lucru, dar nu văd în ce măsură asta scuză și celelalte publicații care și-au păstrat, nu-i așa, identitatea. În ceea ce privește ziarul „Adevărul", vreau să vă spun că, în mod paradoxal, eu nu am fost membru p.c.r., aș putea spune chiar că am fost foarte departe de această calitate și fiind mai nou angajat la acest ziar, condiția pe care am pus-o la angajare a fost aceea de a nu fi obligat să scriu nimic din ceea ce nu cred eu, și nu vine în consens cu convingerile mele personale, — lucru care mi-a fost acceptat. Campania electorală căreia ziarul i-a dedicat acum o anumită portie, în pagina a doua a fost pornită exact sub aceeași deviză. Nu facem altceva decît să reflectăm ceea ce se întîmplă, în mod egal. Nu urmărim să facem campanie electorală pentru nimeni. O altă cerință care a fost exprimată a fost ca nici unul din membrii redacției să nu fie membru al vreunui partid. Atîta am vrut să spun.

Tudor Octavian, „Flacăra", București : As începe prin a căuta o definiție a libertății. Vedeți, dumneavoastră, o să vă spun ceva ce o să vă deprime : eu sînt împotriva libertății. De pildă, într-o cursă de 100 m plat nu există nici o libertate. Sînt niște reguli foarte precise, în care toți au condiții egale. Deci, libertatea este ceva atît de corect statuat din start, libertatea celui care aleargă, încît nu mai rămîne loc decît pentru adevăr. Noi nu avem o lege a presei, noi funcționăm în virtutea unei legislații vechi. Nu funcționăm în momentul de față ca presă liberă, noi funcționăm ca **presă tolerată.** Dacă s-a dat, de pildă, un decret pentru eliberarea pușcăriașilor, într-o primă etapă a Revoluției, e de înțeles ! Au fugit toți paznicii și au rămas pușcăriașii fără paznici și fără bucătari. Dar al doilea decret care trebuie dat, dacă acesta a fost primul, trebuia obligatoriu să fie decretul privind libertatea și condițiile libertății presei. Această o spun pornind de la realitatea că televiziunea a fost presă, că ziarele au apărut odată, sau în aceeași zi, cu eliberarea televiziunii, că bătălia s-a dat pentru televiziune și pentru presă, pen-

tru libertatea de exprimare, că nu era indiferent nimănui, nu-mi era nici mie indiferent cum se statuează și intră în masă această nouă libertate. E foarte simplu acum să condamni extremiștii, să condamni pe cei care fac atac la persoană, cei care calomniază, dar noi să fim bine înțeleși, nu prea știm bine ce-i aceea calomnie întrucît — pe de o parte — nu prea am practicat-o, sau dacă am practicat-o, am făcut-o într-un cadru dirijat, calomniile erau livrate în articole bine simțite, transmise de secția de presă, nu ? — deci nu am avut nici practica, nici teoria calomniei. Nu putem să știm, prin urmare, nici ce-i aceea calomnie, ce consecințe are ea, ce-i un atac la persoană — nu c-am fi niște inocenți — le știm, dar cînd toate adevărurile acestea pe care le știm sînt bine statuate, și devin legi, atunci știi precis care-i adversarul tău, care-ți sînt prietenii,. în ce condiții lupți, în ce condiții financiare, în ce condiții legale. Vreau să vă spun că aceste chestiuni nu le sînt străine diriguitorilor. Dovadă că, iată, se mai întîmplă cîte-o diversiune : li s-au dat ziariștilor încă 30 lei pe zi la deplasări. Deci o seamă de noi elemente ale legislației au fost luate în discuție. Nu au fost finalizate prin niște legi, sau prin niște decrete, decît lucruri neesențiale. Lucrurile esențiale ar fi fost acestea : un decret pentru hotărîrea condițiilor de funcțiune ale televiziunii și ale ziarelor.

Să știți că dacă apar o mie de ziare, asta nu înseamnă libertate, ci înseamnă spre[illegible]haosului. Haosul se conduce dup[illegible] statistice, societățile omenești se conduc după legi elaborate de oameni. Nu după legi statistice. În momentul de față, în presa noastră funcționează o anume legislație de tip statistic. Fiecare se orientează în ce direcție love[illegible]ște, face ceva în special ca să se vîndă, se dau fotografii lubrice dar asta nu este libertate ! Asta este dans, este lambada presei. Numărul publicațiilor este imens. Faptul că au apărut [illegible] mie de publicații este ceva extraordinar pentru că numai din o mie de publicații noi se pot naște cîteva bune publicații noi.

Chestiunea nu e să dai bani presei, nu să-i asiguri transportul gratuit, acestea sînt mici diversiuni, niște modalități de a amîna o decizie finală. Acest decret al libertății presei, o lege a presei era singura lege care nu angaja guvernul provizoriu, era o lege care putea fi definitivă. În definitiv, nu fuci decît să fixezi un cadru în care să se manifeste o instituție. Prima instituție care a fost din prima clipă eficientă, funcțională și mai ales foarte bună a fost presa. Nici o industrie din România nu funcționează mai bine, în clipa de față, ca industria minții. Dacă e vorba de sămînța care are o deosebită eficiență în planul ideologic, după părerea mea este limpede că această soluție vitală pentru o societate democratică, legea presei, a fost amînată pentru că în momentul de față este mai confortabil ca presa să fie haotică decît să fie orientată. Noi nu sîntem manevrați, dar nu trebuie neapărat să fii manevrat, este suficient să nu te lase să lucrezi. Nu e nevoie să ți se dea ceva ca să lucrezi bine, e nevoie să ți se ia ceva vital ca să lucrezi prost. Adevărul este că în momentul de față presa este amînată, Nu sînt foarte convins[illegible] după 20 mai va apărea rapid o lege a presei. Sînt convins că și țăraniștii au motive să amîne o lege a presei pentru că aceasta ar așeza lucrurile într-un cadru mai exact. Ar fi obligați de pildă, să-și măsoare imprecațiile. Imprecațiile lor au un rol pozitiv, în momentul de față. Nu lasă adversarul să doarmă. Nu ne lasă pe noi să ne stingem înainte de a înflori. Imprecația poate fi și-o politică bună, nu ? Poate că este o politică de afinare a intereselor publice. Presa să fie haotică, astfel încît toată lumea să se simtă motivată să participe la dezbateri publice. Să fertilizeze haosul. Vedeți, noi nu sîntem atît de pricepuți în aprecierea scenariilor viitoare încît să deosebim lovitura finală. În momentul de față, jocurile se fac ca la șah : cu șase mutări înainte. Noi sîntem, oarecum, excluși din aceste jocuri : pe de o parte nu avem informații, pe de altă parte, nu avem mijloace.

Sorin Roșca : În ianuarie noi am aflat că fără participarea nici unui ziarist domnul Mazilu pregătește o lege a presei. Ne-am dus la domnul Iliescu a fost acolo și domnul Roman, și Mazilu de față și primul punct din revendicările noastre a fost acesta : ca la elaborarea legii presei să participe ziariștii. Majoritatea țărilor democratice nu au o lege a presei. Dar date fiind condițiile noastre de acum cred că e necesară. Am îngropat acel proiect inițial al legii presei, am creat un nou grup cu juriști și ziariști, am făcut un proiect nou al legii presei pe care l-am prezentat acum o lună domnului Iliescu. Interpelat în Parlament în legătură cu ea, a spus c-a încredințat această sarcină juriștilor și durează probabil mai mult pînă fac proiectul legii presei, care era deja la dînsul ! Apoi l-a dat, nu știu de ce, domnului Pleșu care a fost suficient de amabil ca să-l plaseze ministrului justiției. Domnul Teofil Pop a fost, la rîndul lui amabil, și ne-a chemat să pregătim împreună proiectul legii presei pe care... îl pregătisem. În situația aceasta sîntem !

Ioan T. Morar, „Cuvîntul", București : Eu aș avea o propunere. Să nu se numească legea presei, să se numească Statutul presei pentru că presa nu trebuie să țină cont decît de legile întregii țări. Dar aș vrea să atrag atenția asupra unui pericol imediat. Mie mi se pare evident, deși aș vrea să fie o alarmă falsă ce vă spun acum. Am văzut chiar o campanie făcută cu grijă la Televiziunea română liberă, în legătură cu atacul la persoană : toți cei intervievați, toți cei de la „Invitatul săptămînii", dar mai ales în emisiunile electorale ale domnului Stark, sînt întrebați : „Ce părere aveți despre atacul la persoană ?" Eu cred că se pregătește un consens ca toată lumea să condamne atacul la persoană și ziariștii să discute idei. De parcă noi o să votăm idei ! Dacă vine un criminal (ai dovezi că este criminal !) și propovăduiește o idee extraordinar de bună, ce faci ? Nu-l demaști ? N-o să fie considerată aceasta un atac la persoană ? Poate că sînt naiv, dar mie mi se pare că nu vom vota idei, ci vom vota persoane și din moment ce în Statele Unite, un candidat la președinție a fost văzut într-o companie, să-i zicem imorală, nici nu-și mai depune candidatura, mi se pare că acel care l-au demascat, publicînd fotografia, n-au făcut un atac la persoană ! Au dat un avertisment electorilor. Este de competența tribunalului să rezolve conditiile atacului la persoană. Este normal să țină de libertatea presei și atacul la persoană, dar să suporți toate consecințele. De aceea un ziar francez are 40 de avocați : pentru a găsi portița unde atacul la persoană nu e atac la persoană.

Cassian Maria Spiridon, „Timpul", Iași : Sîntem o publicație absolut nouă, nu numai ca dată de apariție, în sensul că a apărut imediat după Revoluție, ci chiar ca și colectiv de redacție. Toți sînt oameni care au avut, în general, alte meserii : ingineri, economiști ș.a.m.d. Nici unul dintre noi n-a publicat pînă acum nimic care să ne compromită. Avem deci un ascendent moral. Facem și în continuare doar ceea ce credem de cuviință. Opinia ne este, deci, absolut independentă. Însă chestiunile legate de presa liberă sînt foarte acute. Ați auzit — cred — de greva noastră, de greva publicațiilor ieșene, cauzată de motive pur tehnice, în sensul că tipografia nu avea capacitatea și nici interesul să ne publice. Acuma, o problemă gravă este lipsa de hîrtie pentru că cei de la minister ne dau hîrtie doar atît cît doresc ei. Dacă am obținut prin greva aceasta dreptul de a rămîne întregi, în opt pagini, și să apară fiecare publicație așa cum s-a născut ea, în schimb, acum, Ministerul Culturii a intervenit cu măsura aceasta de-a ne reduce, o dată, periodicitatea, și încă o dată, modalitatea tipăririi. Pînă acum am reușit, pe plan local, să ne înțelegem, cu sărumîna, mai ales că ei știu de greva noastră, dar asta nu este o cale de afirmare a libertății noastre. O altă problemă foarte gravă cu care cred să vă confruntați și dumneavoastră, de la toate publicațiile, este difuzarea presei. Efectiv, sînt multe județe care refuză să primească publicația noastră. Și nu numai a noastră. Sînt județe, Tîrgu Jiu, de exemplu, care refuză pur și simplu să primească „Timpul". Ar trebui să existe o posibilitate de difuzare normală a presei. Pentru că degeaba scrii — cum spunea colegul Zubașcu —, dacă n-are cine să te audă. Nu scriem să ne citească zece oameni din două județe.

Legat de Legea presei, mi se pare că se face și aici deja, un abuz. Au trecut patru luni de la Revoluție, s-au dat o serie de decrete și de legi dar despre presă nimic...

Sorin Roșca : Nimeni nu s-a gîndit s-o abroge pe cea veche.

C.M. Spiridon : De o lege nouă a presei se pare că nimeni nu are nevoie !

Petre Anghel : Fiind mai în vîrstă și știind ce pîrghii are puterea, autoritatea de stat — răspund în felul acesta și întrebării domnului Zubașcu — dacă este presa liberă ? Deocamdată este lăsată să fie liberă. Dar mîine, prin pîrghiile pe care puterea le are la dispoziție — tipografie, difuzare, hîrtie — putem fi tratați ca persoane particulare, deci să nu mai existăm. Adică, printr-un simplu telefon, ministrul poate interzice apariția tuturor ziarelor de aici. Or noi trebuie să militățm ca aceste posibilități ale forței să dispară. Ziarele să apară pentru că vreau colectivele redacțiilor lor să apară și au cititori cărora să li se adreseze. Nici un prim ministru, nici un președinte sau alt înalt demnitar de stat nu trebuie să aibă posibilitatea de-a opri apariția unei publicații cu un simplu telefon !

Sorin Roșca : În ianuarie am discutat cu domnul prim-ministru Roman și l-am spus ce urmează să se întîmple : era logic că o să apară nenumărate publicații, că o să apară publicațiile de partid și ne-a spus : „aveți hîrtie". Adică aveam hîrtie la nivelul anului trecut. Am înțeles că va importa. N-a importat !

C.M. Spiridon : Nu e vorba numai de deficitul de hîrtie ci și de actualele mijloace tipografice.

Petre Anghel : Nu te lasă să le imporți tu ! Nu ai cadru legal de a importa tu, de a-ți aduce tu mașina din străinătate. Prin natura meseriei noastre, noi putem să nu cerem nimic guvernului. Nu vrem să ne facă el rost de hîrtie, dacă nu este în stare, înțelegem că are multe pe cap, și asta înțelegem, dar măcar să ne creeze cadrul legal de-a ne descurca singuri.

Tudor Octavian : În nomenclatorul meseriilor din România, nu există profesiunea de ziarist. Nu există din niște pricini foarte clare : în baza legislației O.N.U., ziaristul are niște atribuții foarte precise. Noi încă sîntem profesori pe post de redactori. Noi nu sîntem încă ziariști. Carnetul acela de ziarist este o diversiune, astfel încît noi să fim amăgiți cu iluzia că sîntem ziariști. Sîntem în continuare profesori sau ingineri, sîntem ceva pe posturi de altceva.

C.M. Spiridon : Aș mai ridica o proba[illegible] : cenzura... tipografilor. La noi s-au întîmplat cazuri. Și în 40 s-a întîmplat treaba asta. Ziarele partidelor n-au apărut pentru că domnii tipografi n-au vrut să le tipărească. Și la treaba aceasta trebuie să fim foarte atenți !

Ion D. Goia, „Flacăra" : Cîteva cuvinte voiam să spun și eu, referitoare — bineînțeles — la libertatea presei. Libertatea de expresie este libertatea de a spune **nu** pentru că în cea mai crîncenă dictatură există libertatea de a spune **da** ! Deci, numai după ce putem să spunem **nu**, putem considera că avem libertatea presei. Chestiunea de bază pentru noi, acuma, este dacă această libertate a presei există și ce revendicări am mai avea de făcut în cazul cînd această libertate există — poate fi perfecționată și desăvîrșită —, iar în cazul că nu există, să o dobîndim. Prima chestiune : există libertatea presei în momentul de față în România ? Avem libertatea să scriem potrivit conștiinței noastre ? Aș spune că, din multe puncte de vedere, da ! Firește, a fost cu totul altceva înainte de 22 Decembrie față de ce e în prezent. Dar libertatea nu înseamnă numai proclamarea ei, ci și asigurarea elementelor concrete, materiale, în care intră și ceea ce s-a evocat aici. Din acest punct de vedere, lucrurile la noi sînt foarte complexe. Pe de o parte, libertatea presei — așa cum s-a remarcat — o avem atîta cîtă ne-am luat-o noi în momentul Revoluției ! Nu există nici un soi de reglementare în această privință din punct de vedere juridic. Partea cealaltă — și cred că majoritatea luărilor de cuvînt s-au referit la asta —, cum o practicăm noi, cum ne este asigurată posibilitatea de a o practica, aici sînt foarte multe dificultăți, începînd cu baza materială, proastă pe care într-adevăr, am moștenit-o din trecut. Regimul trecut n-a avut nici un interes ca ziariștii să aibă la dispoziție mijloace profesionale perfecționate pentru a-și susține părerea, chiar așa comandată cum era. A doua chestiune pe care, de asemeni, trebuie s-o avem în vedere e moștenirea unor inechități în repartizarea acestor mijloace, așa puține cum sînt ele. Sigur, că putem pune problema dacă e cazul sau nu să redistribuim ce are „Adevărul", care moștenește de la „Scînteia" asemenea condiții pe care nu le are nimeni, ca să poată fi comparate cu ale celorlalți. Ne putem întreba dacă este cazul ca această inegalitate să persiste în continuare și să se răsfrîngă într-un fel sau altul asupra celorlalte publicații. Sînt de acord că, din punct de vedere al salariilor, redactorii de la „Adevărul" nu primesc mai mult decît legal. Da, dar aceste posibilități materiale lărgite le creează alte facilități, de-a pătrunde masiv pe piață, de-a influența mai mult cititorul și în felul acesta de-a putea să aibă un ecou mult mai mare pe baza moștenirii inechitabile a mijloacelor materiale de mai înainte.

Problema libertății presei și problema presei independente sînt două noțiuni strîns legate între ele și aș putea spune că presa independentă este de două ori liberă : este liberă prin acest climat general de libertate a presei existente acuma la noi și în al doilea rînd, fiindcă nu trebuie să execute politica vreunui for politic, partid, ș.a.m.d., ziaristul avînd posibilitatea deplină de a se exprima pe sine. În străinătate, marile organe de presă cu influență pe plan internațional, în orientarea opiniei publice, sînt firește, independente. Din acele publicații, ziare sau reviste care sînt de partid afli ce vrea partidul respectiv, dar marile organe de presă sînt independente.

N.R. Una din casetele pe care s-au înregistrat dezbaterile nu a putut fi momentan utilizată. De aceea, intervențiilor colegilor de la Brașov, Timișoara și Hollywood le vom dedica un spațiu într-un număr viitor.

Reprezentanții publicațiilor : **Astra, Cuvîntul, Flacăra, România liberă, Situația, Timișoara, Timpul** întruniți astăzi 23. 04. 1990 la redacția revistei **Flacăra** în cadrul Colocviilor Presei Independente au **hotărît să se constituie în Asociația Presei Independente din România. Asociația noastră este deschisă tuturor publicațiilor care vor dovedi prin activitatea lor că respectă criteriile unei prese independente.**

Pentru informații suplimentare sînteți rugați să vă adresați la redacția revistei FLACĂRA din București sau a ziarului TIMPUL din Iași.

Mihail Manoilescu

– ministru de externe, iulie-august 1940 –

URMARE LA „MEMORIILE MELE"

Cum spuneam în numărul trecut al revistei, Mihail Manoilescu a fost un fervent sprijinitor al urcării prințului moștenitor Carol pe tronul României. Prințul, după cum se știe, renunțase însă la domnie, preferind autoexilul împreună cu Elena Lupescu.

Pentru cei care s-au străduit din răsputeri să-l convingă pe ex-prințul Carol de eroarea comisă și să-l hotărască să revină în fruntea statului, s-a numărat — la loc de frunte — Mihail Manoilescu. După moartea aproape concomitentă a regelui Ferdinand I și a atotputernicului prim-ministru I.I.C. Brătianu, România traversa o păgubitoare perioadă de instabilitate, căreia Regența se arăta în neputință de a-i face față.

Mulți oameni politici — mai puțin național-liberalii, care sancționaseră prompt gestul grăbit al prințului moștenitor — vedeau soluția redresării țării prin revenirea asupra Actului de la 4 ianuarie 1926.

În mod firesc, odată cu Restaurația din iunie 1930, Mihail Manoilescu se va bucura de atențiile speciale ale noului suveran. Doar Mihail Manoilescu riscase condamnarea într-un faimos proces anticarlist și tot el readusese în țară (pe pasaportul propriu, în chip de soție) pe Elena Lupescu.

Grațiile regale n-au durat prea multă vreme. Pe lîngă adversitățile pricinuite de lideri național-țărăniști — precum Iuliu Maniu, Virgil Madgearu, Eduard Mirto — ministrul favorit Manoilescu a intrat, pînă la urmă, în conflict chiar cu tînărul monarh sedus de utopiile economico-financiare ale unui alt „amic", Aristide Blank.

„Divorțul" s-a petrecut în prima parte a anului 1931, cînd ministrul industriei și comerțului, sicanat (din inspirație regală) pînă la vot de neîncredere al majorității parlamentare național-țărăniste, a fost nevoit să demisioneze, totul petrecîndu-se, de altfel, pe un fond de acută criză guvernamentală.

După nouă ani de ignorare reciprocă — împrejurările de acum fiind dramatice pentru statul național unitar român —, regele Carol al II-lea a apelat din nou la serviciile lui Mihail Manoilescu, care a acceptat colaborarea.

Oportuna reconciliere este rememorată, justificată de însuși M. Manoilescu în cele de mai jos.

STELIAN NEAGOE

INTRODUCERE

Deschid acum capitolul cel mai dureros al vieții mele. Pînă acum dramele mele politice au născut mai ales din neastîmpărul meu în urmărirea pentru țară a unor idealuri de înălțare și perfecțiune. De data aceasta tragedia țării și a mea n-a mai fost în jurul unor năzuințe spre mai bine, ci în miezul însuși al unei probleme de existență.

În iunie 1940 am întreprins o călătorie mai lungă în Germania, ținînd conferințe cu subiect economic la Viena și Berlin și apoi conducînd, în calitatea mea de președinte al AGIR-ului, delegația de ingineri români, sosită acolo după mine pentru a întoarce o vizită a inginerilor germani. Dacă voi da cîteva amănunte asupra acestei călătorii este că ea a avut un rol decisiv în hotărîrea regelui Carol II de a mă numi ministru de externe.

La 1 iunie soseam cu avionul la Viena. O conferință la Asociația Economiștilor despre **Problematica Sud-Estului European** mi-a adus succesele și manifestările de simpatie care de mult nu-mi mai făceau nici o impresie. Îmi amintesc numai cu deosebită plăcere de un banchet dat de economistul Riedl, fost ministru plenipotențiar al Austriei la Berlin. În onoarea mea, în care am trăit mai mult o atmosferă echt-vieneză decît una nazistă. La Berlin am debutat cu o conferință ținută la Handelshochschule, ilustrată de prezența lui Sombart, profesor acolo, și de foarte mulți economiști de seamă. Titlul ei **„Drei wirtschaftliche Legenden": Die Goldlegende. Die Kapitallegende und die Meishegünstigungslegende.** Titlul ca și conținutul ei revoluționar au avut un răsunet aproape unic în cursul carierei mele de conferențiar străin. Revista oficială **Das Reich** a publicat-o aproape întreagă iar radioul german mi-a difuzat ideile chiar și la emisiunea în englezește, probabil pentru împunsăturile pe care le conținea, în armura ruginită a liberalismului economic anglo-saxon.

Cînd a sosit la Berlin delegația inginerilor noștri, au început o serie întreagă de recepții și sărbătoriri. Cea mai strălucită din toate a fost cea de la Ausslandesklub unde la sfîrșitul mesei era programată o mică conferință a mea cu impresii din Germania. În adevăr aveam materialul pentru dînsa, fiindcă în scurtul timp cît trecuseră cu inginerii prin Viena, München, Nürenberg, Salfeld, Marseburg (la uzinele Leuna) și Jena, evenimentele luaseră curs unic în istorie. Cînd eram la München intrase Italia în război ; peste două zile la Merseburg, am aflat de căderea Parisului, iar sosind la Berlin se anunța capitularea Franței.

Merită notat, din această epocă înfrigurată, calmul extraordinar al germanilor care nu-și pierduseră deloc capul. Orașele erau liniștite și nici în conversațiile particulare, nemții nu-și luau aere arogante de cuceritori ai lumii. Era oare aceasta semnul superiorității morale a unui popor de calitate sau presimțirea bănuitoare a ceea ce putea și avea să urmeze ?

Cert este că impresiile mele relatate în speach-ul de la Ausslandsklub au trezit o reală emoție și că marele gentleman care era ducele de Mecklemburg, vechi prieten al meu, a putut să-și iasă din distinsa lui rezervă pentru ca, într-o cuvîntare ținută în calitate de președinte, să mă copleșească cu o serie de recunoașteri și măguliri neobișnuite.

A doua zi Volkischerbeobachter publica profilul meu executat de un trimis special, iar prietenul meu Max Ilgner, abilul „ministru de externe" al Concernului I.G. Farbenindustrie îmi sufla la ureche informația mai veche a Berlinului că eu aș fi în România „the coming man".

Dar aceasta mi-a fost fatal. Între inginerii din delegația română era și Urdăreanu, fratele mareșalului Palatului, care întors în țară a alergat să-i raporteze regelui ce prestigiu și ce presă am eu la Berlin.

Nenorocirea mea a fost că **din aceste date exacte și regele — și poate și eu însumi — am scos concluzii false.** În adevăr, creditul meu la Berlin, deriva din legăturile mele ca om de știință și de gîndire. Intelectualii germani, începînd cu Alfred Rosenberg și cu Göebbels și sfîrșind cu marele profesor Karl Schmid, cu Hunke, Gotfried Feder, von Statuss etc. ca și cu toți conducătorii inginerimii germane, aveau pentru mine o prețuire personală al **cărei accent nu era în primul rînd politic.** Eu eram apreciat ca un prieten al Germaniei și mai ales în urma publicării volumului LE PARTI UNIQUE (pînă atunci numai în ediție franceză și spaniolă), ca un teoretician al dreptei **pe plan european.** Dar eu nu eram nici cunoscut, nici cotat de forurile politice propriu-zise, cum era Goga sau George Brătianu, care vizitaseră pe Hitler și, cum voi arăta mai tîrziu, încercaseră legături politice, oficiale sau neoficiale, cu noul Reich.

Eu aș fi putut de mult să fiu primit de Hitler, dar m-am ferit totdeauna de a intra pe calea care ar fi putut să mă ștampileze cu formula simplistă de filogerman. Complexul gîndirii mele politice mă situa pe un alt plan, care nu se potrivea cu acela al unei acțiuni directe și limitate. Din punct de vedere ideologic eu eram, cum am arătat în scrierile mele, atașat de ideea unei Europe de dreapta, iar din punct de vedere românesc, cum am expus în discursurile mele în Senat, din 1936 și 37, eu nu urmăream o politică de afiliere față de puterile Axei, ci una de **neprovocare** față de ele și de demnitate în raporturile cu Aliații noștri. Ceea ce mă despărțea ca concepție de Goga și de George Brătianu **era mai mult decît o nuanță,** iar în politica practică mai mult decît o diferență de tactică.

Imagine de epocă : Mihail Manoilescu „flancat" de Puiu Dumitrescu (dreapta) și D. Gatoschi (stînga) – secretari particulari ai regelui Carol al II-lea

Toată acțiunea mea, dictată nu de prudență, ci de o dispoziție temperamentală sore independența individuală a spiritului, mă făcea să nu mă angrenez niciodată total și, de aceea, unii prieteni spuneau fără răutate că Manoilescu nu numără niciodată pînă la 100 ! Și, în adevăr, nu am numărat pînă la 100 nici cu legionarii, cu tot paralelismul și cu toată intimitatea politică ce se marcase între ei și mine în anii 1936 și 1937, după cum nu am numărat pînă la 100 nici cu italienii sau germanii, de care mă despărțea egoismul lor și patriotismul meu.

Întors în țară, către 24 iunie, am intrat în săptămîna dramatică a ultimatumului U.R.S.S. pentru cedarea Basarabiei. Voi arăta mai în urmă, într-o privire aruncată retrospectiv asupra evenimentelor de atunci, întelesul acestui fapt pentru desfășurarea ulterioară a evenimentelor. La data aceea nu cunosteam nimic mai mult decît omul din tramvai asupra substratului diplomatic al notei tragice din seara de 26 iunie 1940.

Nu aș spune decît lucruri de la sine înțelese dacă aș arăta cît de zguduit am fost și eu și toți ai mei de pierderea Basarabiei și a Bucovinei de nord și cît am suferit pentru basarabeni. Dar nici durerea pentru ceea ce se întîmplă, nici afinitățile mele de sînge prin strămoșii mei, preoți Manoiliști și boieri Bădărăi, veniți tot de dincolo de Prut, nu m-au putut face să socotesc cedarea noastră ca o crimă și să preconizeze o rezistență. Evident, se puteau multe discuta, cum voi face mai în urmă, asupra greșelilor politice **anterioare** cedării, greșeli fără de care s-ar fi putut cel puțin micșora sacrificiul nostru, dar în momentul **ultimatumului,** nu mai era altă cale decît resemnarea.

La 1 iulie i-am scris regelui o scurtă scrisoare în care, după ce reaminteam faptul că de ani de zile nu-l văzusem și nici nu-l mai scrisesem, încheiam :

„Dacă Majestatea voastră va socoti că un devotat al Majestății voastre, care vreme de zece ani nu s-a lăsat abătut din calea lui de vîntul nenoroculul, v-ar putea spune astăzi un cuvînt folositor pentru țară, aș fi fericit să mă pot prezenta în audiență".

Era din partea mea, în acest gest, o înfrîngere a mîndriei mele în fața lui Carol, care în ochii mei nu merita nici un semn de preocupare, dar eram prea amărît pentru ceea ce se întîmplase cu cîteva zile înainte și prea îngrijorat de ceea ce se mai putea întîmpla. Răspunsul regelui a venit peste trei zile într-o formă neașteptată.

În ziua de 4 iulie, eram la Regimentul 2 Geniu, unde fusesem concentrat de la începutul lunii cu gradul meu de căpitan, mai mult în calitate de tehnician și profesor la Politehnică, deoarece ca ofiter figuram în artilerie. Către ora 10 sînt chemat de acasă la telefon ca să mi se comunice că un trimis al lui I. Gigurtu va veni cu mașina să mă ia de acolo. Am bănuit că este vorba de ceva important politic. Pe drum mi s-a spus că regele mă pusese pe lista guvernului Gigurtu, care trebuia să se formeze în aceeași zi, ca ministru de externe.

La Gigurtu am întîlnit pe generalii Niculescu și David Popescu, care urmau să ia Războiul și Internele și am văzut lista celorlalți miniștri, cu surprinzătoarea participare a legionarilor Horia Sima, Noveanu, Bideanu. În guvern mai erau oameni de toată respectabilitatea ca doctorul Gomoiu, fost mare adversar al regelui, chemat astăzi — cum eram chemat și eu — la ananghie, profesorul Caracostea, profesorii Leon Gruia și Nichifor Crainic.

Asupra înțelesului politic al guvernului nu era mult de discutat : Noi eram **guvernul disperării regale,** prin care Carol încerca să mai potolească puțin din ura hitleriștilor și fasciștilor împotriva lui. Eram guvernul care trebuia să facă suprema încercare de a păstra granițele cît mai rămăseseră și — în gîndul lui Carol — de a-l apăra tronul de amenințările care-l înconjurau din afară și înăuntru. Eram, cu o expresie uzată dar de data aceasta foarte nimerit, un guvern de sacrificiu.

Așa l-am văzut din prima clipă și tot așa îl socotea, cu perspicacitatea ei politică, soția mea, dar tot ea care disprețuia atît de mult vanitățile puterii și se îngrozea la gîndul că voi fi din nou ministru, m-a sfătuit de data aceasta, cu o fermă hotărîre, să accept. Căci raționamentul nostru era acesta : Carol și cu politicienii lui favoriți făcuseră, e drept, toate greșelile posibile, provocînd inutil Italia și Germania, care puteau hotărî acum singure soarta noastră ; pasivul nostru politic în fața acestor puteri era imens și perspectivele noastre mai mult decît întunecate, căci aveam să plătim acum noi urmările unei politici, bune sau rele, dusă de alții. Și totuși, dacă înainte de pierderea Basarabiei aș fi putut să refuz serviciul care mi se cerea, după această nenorocire era imposibil să mă sustrag. De ce? Fiindcă puteam socoti că, în orice caz, eu personal aș fi putut evita cel puțin exasperarea acuității în raporturile noastre cu Germania și Italia ferind țara, dacă nu de rău — ceea ce la vremea aceea devenise imposibil — cel puțin de maximul răului.

După atîția ani de atunci, scriu astăzi cu seninătate ca și cum ar fi vorba de un altul și păstrîndu-mă cu sfințenie pe linia probității sufletești, mărturisesc în fața lui Dumnezeu că **acesta și numai acesta a fost motivul hotărîtor care m-a făcut să primesc atunci o sarcină ce mă condamna dinainte la sacrificiu.**

Ar fi fost temerar la vremea aceea să mai cred că aș putea reuși pe deplin, căci fusesem chemat prea tîrziu pentru a avea timpul să îmblînzesc pe Molochul ce stăpînea atunci Europa și lumea, dar puteam crede, cu drept cuvînt, că nu s-ar găsi mulți care să poată face în locul meu, mai bine și care mai ales, să nu se gîndească deloc la dînșii și să împlinească cu un dureros curaj ceea ce ar fi fost necesar pentru țară. Căci, norma vieții mele a fost dictată parcă de Wilhelm de Orania, care socotea că **nu este nevoie să învingi pentru ca să lupți, nici să speri pentru ca să întreprinzi,** atunci cînd un suprem **trebuie** îți șoptește în urechea sufletului.

Pe atunci protocolul Curții cerea prezentarea la Palat în uniforma Partidului Națiunii. Eu nu eram înscris în acest partid, după cum nu fusesem nici în celălalt partid „totalitar", Frontul Renașterii Naționale. Am telefonat la Palat că voi veni în uniforma de căpitan și mi-am trecut peste ea, după regulă, Marele Cordon al Coroanei.

La Palat, în noua sală a Tronului, de un gust îndoielnic, făcută de arhitectul Lorentz — vărul Elenei Lupescu — fără nici o grandoare și mai ales fără să amintească cu nimic că este Palatul regelui **românilor,** spectacolul era aproape grotesc. Alături de generalii-miniștri în ținută corectă și de civili în uniforma Partidului, cei trei miniștri legionari se prezentaseră așa cum erau prinși de pe stradă, în sacouri ponosite și cu cămăși colorate.

Eu nu am disprețuit niciodată **forma,** care, mai ales la conducerea unui stat, marchează totdeauna tradiția și demnitatea sau cel puțin cuviința.

Depunerea jurămîntului în asemenea condiții mă impresiona dureros, fiindcă simboliza caracterul de improvizație grăbită și hibridă pe care-l avea guvernul însuși.

După retragerea celorlalți miniștri, am trecut cu Gigurtu sus în cabinetul regelui. Abia atunci am avut o sumară orientare asupra situației politice externe așa cum era în toată grozăvia ei. Mai bine că nu am știut-o înainte de a depune jurămîntul, căci poate aș fi făcut un act de lașitate și m-aș fi retras. Și nu aș fi avut dreptul să o fac. Fiecare om trebuie **să-și urmeze destinul la care** este chemat. Și eu verificasem doar pînă atunci că destinul meu acesta este : în viața publică să nu am nici o bucurie, dar să mă încarc de toate răspunderile. Să-mi fac însă totdeauna datoria.

Podul de flori de la Prut

APEL

Prutul a fost şi va rămîne o apă ce uneşte două maluri ale Moldovei. De cînd acest rîu a despărţit frate de frate, sufletul înjumătăţit al românului a tot umblat descult peste apa lui ca Isus peste apele mării. Conştiinţa, credinţa, spiritul n-au avut hotare. Cei care au încercat să le hotărnicească s-au făcut de ruşine în faţa lui Dumnezeu şi a lumii întregi. Noi, românii, sîntem la noi acasă „De la Nistru pîn' la Tisa", din vîrful Carpaţilor pînă la Mare. Şi această casă o vrem de acum înainte cu uşile deschise, pentru a ne vedea la faţă cu fraţii de acelaşi sînge şi pentru a ne întregi sufletele. O vrem noi, cei de la răsărit de Prut. O vrem noi, cei de-a dreapta Prutului, fraţi de dincolo de Iordanul aspiraţiilor noastre încă nebotezate. Este o vrere certificată de Revoluţia română care aşază într-o altă perspectivă România în pragul mileniului al treilea.

Prin distrugerea dictaturii comuniste în România a fost lichidată cea mai gravă consecinţă a celui de-al doilea război mondial suportată de către poporul român. Nu se pot uita nici consecinţele Pactului Molotov — Ribbentrop, în urma căruia Basarabia şi Bucovina de Nord au fost rupte din trupul ţării, dar înţelegem să NU evocăm aceste probleme ale istoriei în contextul spiritual şi umanist al acestor momente prin care trece Europa. Ele au fost supuse atenţiei domnului Mihail Gorbaciov şi Congresului al doilea al deputaţilor poporului din U.R.S.S. într-o scrisoare semnată, în numele Comitetului Naţional de Acţiune Bucureşti — Chişinău de Gheorghe Gavrilă Copil, ca şi de Frontul Popular din Moldova, în platforma sa şi în numeroase întruniri publice în care s-a lansat acelaşi gînd :

LIBERA TRECERE PESTE PRUT, ÎN AMBELE SENSURI, FĂRĂ PAŞAPOARTE, FĂRĂ VIZE, FĂRĂ TAXE VAMALE.

La dorinţa firească a fraţilor de a se vedea unii cu alţii, în mod normal şi fără impedimente, s-a răspuns pînă azi cu tăcere, deşi se solicita atît de puţin şi de firesc.

Pentru ca Prutul răbdării noastre să nu dea peste maluri, propunem desfăşurarea PODULUI DE FLORI DE LA PRUT.

Duminică 6 mai 1990, cugetul românesc se va afla pe malul Prutului pentru a acoperi cu flori această rană vie din trupul Moldovei. Vor veni, aşadar, la apa Prutului, într-un binecuvîntat pelerinaj, români din toate colţurile ţării, constituindu-se de-a lungul rîului într-un lanţ uman cuprins între localităţile Miorcani — vizavi de Perorita lui Grigore Vieru — în punctul de sus şi Giurgiuleşti din dreptul Galaţilor, în punctul de jos. Din partea opusă vor veni, în acelaşi lanţ uman, basarabenii, aducînd şi ei braţe de flori — unele tocmai de pe malurile Nistrului.

Acţiunea va începe duminică, exact la orele 12.00, ora Bucureştiului, cînd în toate bisericile sau chiar pe malul Prutului, în dreptul aşezărilor omeneşti, preoţii vor oficia un Te Deum de pace, linişte sufletească şi înţelegere între oameni. La orele 12.30, în dangăt de clopot şi sunet de bucium şi de fanfare, florile vor fi lansate, ca un adevărat pod pe apa Prutului.

Întreaga acţiune va fi o minunată dovadă a frăţietăţii şi armoniei pe care reporteri din ţară şi din străinătate, precum şi reprezentanţi ai ambasadelor de la Bucureşti şi Moscova o vor consemna în spiritul adevărului şi demnităţii NU SE VA ŢINE NICI UN DISCURS, NU SE VOR AFIŞA LOZINCI, NU VA FI LANSAT NICI UN ALT APEL. Nu se vor săvîrşi gesturi necugetate. Va domni peste toţi bucuria revederii fraţilor după atîta amar de vreme.

Nu sîntem un popor încorsetat de gîndire medievală. Nu vom răspunde prin violenţă la tratamentul barbar la care am fost supuşi timp de o jumătate de secol. Vom respecta cu sfinţenie testamentul Revoluţiei Române îzbindite de copii şi tineri care murind seceraţi de gloanţe murmurau cuvintele „Fără violenţă".

FRAŢILOR,

Participaţi la PODUL DE FLORI DE LA PRUT, moment sfînt al cugetului şi simţirii româneşti.

Lansaţi florile frăţiei ca o punte a frăţii.

Cei din zonele apropiate, treceţi în următoarele puncte stabilite oficial, în R.S.S. Moldovenească, COSTEŞTI, SCULENI, UNGHENI, LEUŞENI, ŢIGANCA, CAHUL, GIURGIULEŞTI. Se va trece fără documente de frontieră, fără nici un gînd de expansiune şi de schimbări sau modificări ale pactelor şi tratatelor oficiale, cu simpla conştiinţă că spiritul şi credinţa nu au hotare. Este înţelesul larg al viitoarei Case comune europene, întrevăzute de Mihail Gorbaciov.

Vor fi primiţi cu pîine şi sare, cu dragoste şi frumuseţe.

Faceţi ca manifestarea noastră să fie un moment de linişte, înţelegere şi nădejde.

Viitorul se află în frumuseţea gestului nostru de astăzi.

PODUL DE FLORI DE LA PRUT să fie un început simbolic. Acelaşi FUS ORAR să ne unească sufletele începînd de la 6 mai 1990.

SEMNEAZĂ, ÎN NUMELE LIGII CULTURALE PENTRU UNITATEA ROMÂNILOR DE PRETUTINDENI

VICTOR CRĂCIUN

ASOCIAŢIEI CULTURALE BUCUREŞTI — CHIŞINĂU

GHEORGHE GAVRILĂ COPIL

FRONTULUI POPULAR DIN MOLDOVA

ION HĂDÎRCĂ

COMITETULUI DE ACŢIUNE CHIŞINĂU — BUCUREŞTI

IURI ROŞCA
SERGIU BURCĂ

LIGII CULTURALE PENTRU UNITATEA ROMÂNILOR DE PRETUTINDENI — SUCURSALA CHIŞINĂU

GRIGORE VIERU

Vom fi împreună

— Am aflat, stimate domnule Victor Crăciun, la conferinţa de presă organizată la 26 aprilie despre această minunată idee pe care o folosim şi noi ca titlu : PODUL DE FLORI DE LA PRUT. În acelaşi timp, iată că unele publicaţii de la Moscova se arată contrariate în legătură cu această acţiune care va avea loc la malul românesc al Prutului dar şi pe pămîntul Basarabiei. Iată de ce ne grăbim să desluşim — poate să fim primii ! — despre ce este vorba în realitate. Aşadar, Liga Culturală pentru Unitatea Românilor de Pretutindeni, pe care o reprezentaţi în calitate de prim-vicepreşedinte, îşi propune să acopere Prutul cu flori ?

— Sigur, ar trebui să explicăm, să nuanţăm multe lucruri înainte de a răspunde la această întrebare. Dar nu este momentul de apus acum decît că Liga noastră a fost rugată să preia această idee care nu ne aparţine. A fost lansată de Asociaţia culturală Bucureşti — Chişinău, prin domnul Gheorghe Gavrilă Copil, dar a preluat-o pentru a-i da amploarea şi prestigiul ce i se cuvin. Liga noastră are în momentul de faţă această forţă, prin tradiţia ei (împlineşte în toamnă onoranta vîrstă de 100 de ani şi îi vom sărbători centenarul), prin minunata contribuţie adusă de Nicolae Iorga şi, în sfîrşit, prin acţiunile pe care le-am realizat de la data reconstituirii ei, 24 ianuarie 1990.

Avem cîteva fapte incontestabile : am sfinţit statuia lui Eminescu din faţa Ateneului Român, am organizat Colocviul eminescian în aceeaşi sală, a Ateneului, la care au participat 42 de intelectuali basarabeni şi, pentru prima oară, cinci scriitori din Cernăuţi, am făcut un pelerinaj la Mînăstirea Cernica, la mormintele bărbaţilor din Sfatul Ţării, asigurăm cîteva monumente în Basarabia, o mare bibliotecă a Ligii prinde viaţă la Chişinău, vom începe lucrările de reconstruire şi refacere a picturii într-o serie de biserici basarabene, toate intrate în patrimoniul cultural universal.

— Mulţumim pentru aceste explicaţii care ne conduc spre... manifestarea de la Prut, care are loc la 6 mai 1990. Cum se va desfăşura ?

— Simplu. Este duminică, în Basarabia această zi este o mare sărbătoare religioasă : Sfîntul Gheorghe, pe stil vechi. Aşadar, după serviciile religioase care se vor desfăşura în localităţile din apropierea Prutului, chiar pe malul apei, la ora 12,00, ora Bucureştiului, se vor oficia Te-Deumuri de pace, linişte şi înţelegere între oameni, sfinţindu-se florile aduse de populaţie. La ora 12.30, cu aceste flori în mîini, mulţimea de-a dreapta şi de-a stînga Prutului se va apropia de apă. La ora 13.00 se vor lansa florile în apă, după care oamenii se vor îndrepta spre aşezările şi casele lor.

— Doar atît ? Şi ideea de înţelegere, de frăţietate între oameni ?

— Fără îndoială că mai este ceva. Florile sînt simbolul acestei înţelegeri. Ele se întîlnesc, cele dintîi, în apa Prutului despărţitor. Se unesc, pornind alături, spre Dunăre, spre mare, spre eternitate.

— La noi mi se par simple lucrurile. Conducerea ţării, C.P.U.N. au o deplină înţelegere faţă de acest moment simbolic propus. Dar cum stau lucrurile în Basarabia ?

— Tot atît de simplu. Am avut bucuria de a fi primit excelent de domnii Petru Lucinschi, primul secretar al C.C. al P.C. din R.S.S. Moldovenească, şi Mircea Snegur, preşedintele parlamentului republicii, de arhiepiscopul Vladimir al Chişinăului. Am avut discuţii în acelaşi sens cu un vechi prieten, Ion Hadîrcă, preşedintele Sfatului Ţării, Iurie Roşca, vicepreşedinte al Frontului Popular din Moldova, cu Grigore Vieru, cu domnul Ion Ungureanu, ministrul culturii, cu atîţia alţii printre care Iacob Burghiu, Andrei Strîmbeanu, Vasile Malanetchi, Grigore Grigoriu, Nicolae Răileanu, Haralambie Moraru, Gheorghe Vodă, Pavel Balbuşi şi, vai, nu pot să-i enumăr decît pe cîţiva.

Important este că domnul Petru Lucinschi sprijină total ideea Podului de flori de la Prut în care vede, ca şi noi, un moment de consolidare a Casei comune europene, idee afirmată şi sprijinită de Mihail Gorbaciov, idee care, neaparţinînd vreunui sistem politic, e sprijinită de întreaga Europă.

A consemnat
CONSTANTIN DUMITRU

Poetul Dumitru Matcovschi citind un recent poem al său în prezenţa soţiei, a domnului Ion Ungureanu, ministrul culturii din Basarabia, şi a lui Victor Crăciun

MESAJ DIN CERNĂUŢI

Salut din toată inima lumina nouă pe care o răspîndeşte Flacăra *în aceste momente de renaştere a ţării întregi.*

Vă mulţumesc pentru grija frăţească de care daţi dovadă faţă de românii care — nu din vina lor — au nimerit în afara hotarelor, dar care au ţinut întotdeauna să nu iasă din spaţiul nostru spiritual comun şi de nedespărţit.

Vă rog să nu uitaţi nici o clipă de românii bucovineni, cei din nordul ţinutului, de prin locurile unde sînt încă vii urmele paşilor lui Eminescu.

Aş vrea să popularizez revista Flacăra *în regiunea Cernăuţilor. Ne-ar fi de un real folos în activitatea Societăţii de cultură românească „Mihai Eminescu".*

Contăm pe sprijinul dumneavoastră !

VASILE LEVIŢCHI

Cuvînt către moldovenii „din dreapta"

Îmi iau îngăduinţa să mă adresez tuturor conaţionalilor mei de bună-credinţă cu speranţa că-mi vor ierta îndrăzneala de a le da poveţe, precum şi tonul poate cam dulceag.

Moldoveni dumneavoastră ! Ştiţi cum se spune pe la noi : „Măi, care-o fost gospodar, gospodar este şi azi !" Vă place limba asta corcită, horcăitul acesta din coloniţa a doua ? Aţi fost oare întrebaţi de vă vine la socoteală o limbă în care nu poţi nici gîndi, nici visa ? Dacă limba asta nu-i pe gustul vostru, cumpăniţi în gînd cuvintele din prima coloniţă şi veţi vedea că aveţi de ales între pietre scumpe şi gunoaie, între o limbă învăluită în odăjdii aurite şi o limbă îmbrăcată în piei de fiară. Veţi observa că limba română vă merge drept la inimă, şi vă veţi simţi proaspeţi ca pruncul de curînd născut, şi vă veţi înălţa spre lumină, şi nu veţi mai rosti nici un cuvînt fără să-l cîntăriţi. Sfătuiţi-vă cu voi înşivă şi veţi înţelege că limba română înseamnă regăsirea de sine. Coloniţa a doua de mai sus este urzeală sucită, umbră moartă, stigmat al înrobirii, pecetea prefacerii voastre în neoameni. Dacă nu vreţi să vă numiţi români, numiţi-vă moldoveni, dar să ştiţi că asta-i limba voastră : ROMÂNA. Ne-a spus-o şi poetul nostru naţional de azi, Grigore Vieru, şi-ar fi o tragedie să nu-l credem : „Pe pămînt strămoşi şi magic / Numai dînsa ni-i stăpînă : / Limba neamului meu dacic, / Limba noastră cea română".

Regăsiţi-vă pe sine, coborîtori din neam de daci !

Nu vă lăsaţi vrăjiţi de închipuiri înşelătoare, nu vă legănaţi în dulcea iluzie că vă cunoaşteţi limba „la perfecţie". Nu de alta, dar, vedeţi, chiar şi noi, care ne învîrtim în lumea cuvîntului scris, am ajuns să încurcăm „pigmeii" cu „pigmenţii" şi „a da de gol" cu „a da de sminteală".

Au trecut atîtea decenii din 1917 încoace şi este poate mai actuală ca oricînd chemarea lui Mateevici : „Înviaţi vă dar graiul !" Cum, cum să nu fie actuală dacă pînă şi mamele noastre cele dragi şi trudnice s-au rătăcit în hălăciuga de cuvinte şi îşi îndeamnă pruncii să ciripească moldo-ruseşte : „Dă-i lu ghiaghia dosfidania !" Năpastă, oameni buni ! Copiii cresc şi se simt amăgiţi de către părinţi, care îi leagă că trebuie să se lepede mai-nainte de limba mamei lor.. Năpasta-i mare, căci se îndirjeşte la mămuţa sa cu „zdrasti" ; mama îşi creşte fetiţa cu „nani, nani, puiul mamei", iar fetiţa devenită femeie îi vine într-o bună zi şi-i pune în poală un „pătancic", mama îşi alintă băieţaşul cu Ghiorghieş, cu Ghiţişor, iar băieţaşul ajuns flăcău îi răsare dinainte şi zice că-l cheamă Jora sau Joric.

Numai moliciunea voinţei noastre ne face să fim slabi şi să gustăm din bucate în care a fost pusă o otravă ucigătoare...

Moldoveni dumneavoastră ! Vorbiţi limba moldovenească populară aşa cum o „meliţă" şi o „torc" fraţii noştri moldoveni-români de pe „tărîmul celălalt", de dincolo de Prut, îndrăgi-i-ar ciorile pe cei care ne-au despărţit. Să ştiţi de la mine, dacă n-aţi ştiut, că orice moldovean este în acelaşi timp şi român (pînă mai deunăzi se considera oficial că **moldovean** înseamnă „român", de aceea era interzisă această formă, iar **moldovan** înseamnă... „antiromân") şi că orice cuvînt moldovenesc este în acelaşi timp şi românesc. De vă place mai mult **cuşmă**, spuneţi-i **cuşmă**, dar nu cred să vă displacă zicala „Bună ziua, **căciulă**, că stăpînul n-are gură !". De vă stă mai la inimă cuvîntul **miţă**, spuneţi-i **miţă**, dar nu uitaţi nicî zicala „Cînd pisica nu-i acasă, joacă şoarecii pe masă". Cine a făcut să se sfădească **cuşma** cu **căciula** şi să se mănînce între ele **miţa** cu **pisica** ? De nu vă este pe plac forma literară **pătrunjel**, spuneţi **pitrinjăl**, dar nicidecum **pitruşcă**. Doar nu-i spuneţi cîinelui **şobacă**... Ptiu ! Asta ne-ar mai lipsi...

Limba noastră-i latâ la rostire şi nu trebuie să ne ruşinăm cu asta, dar nu-i nici „ţaranskij" (chipurile, vrednică de dispreţ) şi nici „şobacii", cum ne mai spun şi azi cei care au încercat să o „şobacizeze". Au încercat şi au izbutit în parte. Ştiu că avem şi moldoveni care se duc în România la neamuri, vin înapoi şi se „laudă" : „Eu mă obraşceeam la dîns moldoveneşti, da ei nu înţălejeu nici, nişte ostaliie români ştiea !" Ştiţi ce să-i spuneţi unui asemenea moldovean?" Măi frate ! Nu eşti tu dracu care rîde de porumbe negre, da' pe sine nu se vede ?".

Vorbiţi, dragii mei, cu miere în două, nu cu scîrnăvii, de-aţi deprins cumva năravu ista urît. Vrednic de respect este omul împodobit în cuvinte alese şi bine orînduite. Adunaţi în gură cît mai multă dulceaţă, iar apoi, pe temeiul comorilor de limbă populară, înfruptîndu-vă din literatura unui Sadoveanu sau a unui Druţă, căutaţi să ajungeţi — prin ştiinţă şi chiteală — la „catul de sus", la strălucirea nepieritoare a limbii culte, a limbii literare, a limbii naţionale — limba comună şi unică a tuturor membrilor unei naţiuni.

Asta va fi LIMBA NOASTRĂ CEA ROMÂNĂ ! O limbă care a trăit, trăieşte şi va trăi şi acum şi pururea şi-n vecii vecilor.

VALENTIN MINDICANU

În deplin consens

Ce i se-ntîmplă acestui domn care conduce un chioșc de înghețată ni se întîmplă și nouă citeodată: așteaptă marfă. (fotografie de **Gabriel Bugnar**)

ASOCIAȚIA FOȘTILOR DEȚINUȚI POLITICI ȘI A VICTIMELOR DICTATURII DIN ROMÂNIA

Apel

În vederea publicării unei gazete a asociației noastre, facem apel către toți foștii deținuți politici, care au scris și doresc să publice, să se constituie ca membri ai colegiului de redacție.

Gazeta noastră va fi, în egală măsură, atît un organ de atitudine reflectînd poziția asociației noastre față de felul în care politica guvernului reflectă și respectă „Declarația Universală a Drepturilor Omului", cît și unul de informare a opiniei publice asupra doleanțelor, cererilor plîngerilor etc. primite din partea membrilor noștri.

Gazeta noastră își asumă, de asemeni, dificilul rol de a zugrăvi în fața istoriei, adevăratul chip al comunismului, chipul celor mai hidoși criminali ce au întinat pămîntul, în care sens vă rugăm să ne trimiteți, indiferent de gradul de realizare artistică, orice fel de materiale, din care să rezulte atît ororile comise de Securitate în anchete cît și regimul exterminator din lagăre, închisori, celule ale morții etc.

De asemeni, rugăm pe cei ce au fost întemnițați alături de mari personalități ale neamului românesc, pierite în bezna temnițelor, să ne trimită amintirile lor legate de aceștia, oricît de vagi ar fi, orice amănunt fiind deosebit de valoros și binevenit.

Temnița s-a dovedit, în egală măsură, loc al meditației religioase, filozofice, poetice ori politice, motiv pentru care așteptăm eseurile, disertațiile, demersurile dvs. pe aceste teme, convinși că și în aceste domenii încă, avem ceva de spus.

Alături de versuri ale unor poeți cunoscuți, vom face parte dreaptă și celor încă nestiuți de nimeni, astfel încît așteptăm, mai ales, acele versuri care s-au dovedit a fi, nu o dată, unicul mod de a ne alina dorul de cei dragi, setea de dreptate ori de a ne ogoi cumplita singurătate din celulele de izolare.

Gazeta noastră vă așteaptă să păsiți cu încredere căci, iată, noi cei ce am iubit Adevărul, cu suflete tematoare, așteptăm ca EL să ne dăruie Cununa Vieții căci EL ESTE CALEA VIEȚII ȘI ADEVĂRUL.

Înfrîngeți-vă orice reținere, așterneți pe hîrtie fără nici o teamă tot aurul sufletelor voastre, scrieți din curățenia inimii voastre și trimiteți-ne poezii, proză, eseuri, amintiri, cu convingerea că astfel contribuim la refacerea adevăratului profil al neamului românesc.

Vă așteptăm, prin poștă sau personal, zilnic între orele 12—14, în str. Mîntuleasa nr. 10.

Aviatorii vor să fie civili

În București, la Statuia Aviatorilor, pe Bulevardul Aviatorilor, aviatorii au demonstrat pentru ca aviația civilă să fie cedată civililor. Ei au cerut, de asemenea, „Aviasanul", precum și hangarele care intraseră în „grija" securității. E cineva care simte că o să „zboare" dacă se împlinesc cererile aviatorilor? (fotografii de **Gabriel Bugnar**).

Interval

Cu siguranță cea mai frumoasă revistă literară apărută după Revoluție, Intervalul brașovean tinde să devină prin sumarul său și una dintre cele mai substanțiale reviste ale literaturii noastre tinere și mai ales libere. Redactorul ei șef, poetul Alexandru Musina, avînd un puternic colectiv redacțional de prozatori și tineri poeți, Gheorghe Crăciun, Ovidiu Moceanu, Caius Dobrescu, Marius Oprea, Andrei Bodiu ș.a., în prezentarea grafică de excepție a lui Ovidiu Cosuleț, au reușit să facă din revista Interval lansată în zilele Adunării Generale a scriitorilor o dovadă vitală de solidaritate într-un ideal și valoare căreia îi urăm să dureze! (I. Z.)

Catedrală

La cererea și din inițiativa unui mare număr de credincioși, recent s-a hotărît să se construiască în municipiul Drobeta-Tr. Severin un impunător lăcaș de cult: Catedrala ortodoxă „Nașterea Domnului". Amplasată pe bd. Tudor Vladimirescu, pe un teren situat între străzile Crișan și Antoniniu, noua ctitorie, ale cărei lucrări de edificare vor începe curînd, se realizează prin subscripție publică. Ea va fi nu numai un monument de cult înălțat în memoria eroilor căzuți pentru dreptate și libertate, ci și un adevărat monument de arhitectură unicat în țară. Înalt Prea Sfințitul Mitropolit al Olteniei a dispus ca pr. Grigore Petrescu, protoiereul județului, să fie președintele activ al comitetului de construcție, pr. pensionar C. Inescu, președinte de onoare, iar pr. Crăciun Pufan, parohul parohiei, responsabilul direct al întregii lucrări.

Proiectul monumentalei construcții va fi asigurat printr-un concurs organizat de arh. Ion Mircea Enescu, președintele Filialei România a U.M.R.L. (M. Stan)

De la coadă adunate

— Nu vă supărați, rămîneți? Mă duc să iau rînd și dincolo și vin.

Bătrînelul, cu o tehnică bine pusă la punct în ale așteptatului la cozi, se întoarce, într-adevăr, foarte repede și, sociabil, atrage pe nesimțite vreo trei-patru în discuție.

— Am zis că dacă au murit ăia, scăpăm și noi de coadă și de chin. I-ați văzut la televizor?

— I-am văzut, zice o doamnă, cam gospodină după înfățișare. Că și vorbeam cu gineri-miu, că la noi în casă el e cu politica și-i tot înjura pe ăia de la televiziune, că de ce ne-o fi stricat duminica, să ni-i arate iar. Ce, ne era dor?

— Măcar să fi arătat tot. Ca atunci de Crăciun.

— Păi, a arătat mai mult, dom'le, îi pune la punct pe bătrînel un atletic cam impulsiv.

— Nu la film mă refeream. Parcă a fost ceva mai lung, dar tot tăieței. Vorbeam de spicheri. Să-i fi arătat și pe el ca atunci cînd ne-au ținut o noapte întreagă cu promisiuni. Nu mai știți cum zîmbea Victor Popescu...

— Petre Popescu. Îl confundați cu Victor Ionescu, ăla cu ochelari.

— Toți au ochelari — și Alexandru Valeriu și Emanoil Stark. Nu țineți minte cum ziceau, cu laboratorul, cu dulapul, că e înculat, c-a trimis pe cineva acasă la ăla cu cheia și nu mai venea de parcă plecase pe joc pînă-n Dămăroaia. Mie mi-ar fi plăcut să-l văd pe spicher cum dă iar din colț în colț și nu mai știe ce să mintă.

— Hai, că aici ai pleonit-o, nene I, se bagă în vorbă un tînăr bărbos. Nu știau, pe dracu'! Păi ăștia au antrenament la mințit de pe vremea ălora din film.

— Eu zic, se bagă o bătrînică, bine au făcut că ni i-a arătat. Că lumea uită și lumea e rea și vorbește. Și mereu tot nemulțumită și tot contra. Că ăia nu e, că ăia lipsește, că cine a dus-o bine înainte acum o duce și mai bine. Da nu se gîndește și ei un pic, că nici domnul Iliescu n-are de unde să ne dea la toți, că s-a înmulțit lumea, ceva de speriat și trebuie să ne mai aducă aminte cine e de vină, de n-avem nici unele.

— O nimeriși, mamae — se rățoiește impulsivul. Păi, dacă în loc de ce ne trebuie o să ni-i tot dea pe ăia... ne-a văzut Dumnezeu! Eu zic așa: Vrei putere? Vrei să fii în față? Ai promis c-o să faci, c-o să dregi? Apăi, fă, dom'le, nu ne lua de fraieri. Măcar acu', pînă-n alegeri, că ne-am mai deșteptat și noi. Nu poți, dă-te la o parte, că s-or găsi alții.

— Domnu' Rațiu al dumitale — zice atleticul, cam cu venin.

— Una, că nu-i al meu și p'ormă, înțeleg unde bați dumneata. Nu ne vindem țara! Noi, salam cu soia, ei cu icre negre".

Bătrînelul intervine, moderator:

— Ați aflat cum e cu pensia? Cînd pica litera ta duminica, ți-o aducea de simbătă. Am întrebat-o pe poștăriță: acum, cum o să fie? Veniți simbăta sau sînteți în S.R.L., ori în grevă și ne-o aduceți luni? Știți ce mi-a răspuns? „Asta era înainte de revoluție. Să zici mersi dacă o primești marți".

— Adică revoluția e de vină, că merg toate ca pe roate pătrate. Și ce dracu face ăla, se enervează bărbosul, de nu se mai mișcă de loc coada?

—Ei, tinerețe, tinerețe — oftează bătrînica. Te grăbești? te așteaptă vreuna îmbrăcată în lambada?

— Lambada, pe naiba! Intru în tură și dacă n-apuc acu' pîinea, diseară... sufletu'! Că mai bine de asta ne-am ocupa, decît de decrete și legi. Să mai încercăm și altceva, nu chiar așa științific, de planificat, de etatizat, de centralizat, de organizat... Așa, mai ca în tinerețile matale, mamae, cînd nu erau nici cozi, nici cei care le gospodăresc cu atîta pricepere.

Și coada mai înaintează cu un pas.

LIANA TATOS

Bobîrnac

Totul e bine?

Sărac dintotdeauna, românului i-au rămas moștenire mai ales vorbele. Una din vorbe e asta: totul e bine cînd se termină cu bine! Ieri am văzut la brînză. N-au apucat toți însă brînza s-o terminat cu bine.

TRAIAN FURNEA

Aveți dreptul! Aveți dreptate?

PUNCT OCHIT
PUNCT LOVIT

Cu cine să votez?

Grea întrebare ne pune corespondentul nostru **Romeo Onoiu** din Hunedoara, str. Chizid nr. 47: „Noi, micii meseriași liber profesioniști, am fost discriminați sub vechiul regim, stare de lucruri care persistă și acum. Copiii noștri nu au avut drept la alocație. Cît timp au fost raționalizate alimentele, noi primeam numai dacă rămîneau celor ce lucrau în sectorul socialist. Chiria am plătit-o dublu față de ceilalți, ceea ce se întîmplă în continuare. Nu știu, care partid va aplica adevărata democrație?"

Parcă noi știm? În orice caz, la capitolul „promisiuni" stăm bine!.

Viața în color

E dreptul lui Gheorghe Druică și al concetățenilor săi din Corbița, județul Vrancea, să vadă, dacă așa doresc, viața în color: „În comuna noastră, pînă la ora actuală, nu există nici un televizor color".

După cine știe ce criterii — și fără nici un fel de drept — Direcția comercială a județului Vrancea ignoră listele de înscrieri pornite din sate și comune. De ani buni, Gheorghe Druică se tot înscrie pentru cumpărarea unui televizor color, pe fel și fel de liste. După revoluție a crezut — ce naivitate! — că, în sfîrșit, cea din urmă listă pe care s-a înscris — la CPADM Corbița — îi va îndeplini visul să vadă și el, în sfîrșit, viața altfel. Era primul pe listă, șansele păreau a fi, toate, de partea lui. Se trezește acum însă, din nou la coada listei, lămurit că pentru cei de la sate, nici vorbă, deocamdată, de a privi altceva decît cenușiul de care s-au săturat. Chibzuit, omul se gîndește să facă măcar o propunere. „Așa cum merg lucrurile, cei de la țară n-au nici o șansă de a primi televizor color în acest secol. Propun ca, măcar trimestrial să se repartizeze și a nivel de comune cel puțin un televizor color".

Restanțe

Ilie Mazilu din Baia de Arieș (str. Arieșului, 13, județul Alba), nu este, nici pe departe, așa cum crede, singurul în această situație. „Un nepot al meu, Cristian Popescu, stabilit în Franța, a expediat din Paris, pe adresa mea, un colet poștal, pe care nu l-am primit nici pînă azi, deși au trecut mai bine de trei luni. În regimul trecut, atît de dezavuat acum, am primit tot ce mi s-a trimis din Franța. Mă întreb: în actualul regim, să fie mai rău decît înainte de Revoluție?"

Să fim drepți, organele competente au făcut mari eforturi pentru a face față avalanșei de colete sosite după revoluție în România. După cum se vede, mai sînt și restanțe, pe care, nu ne îndoim, le vor lichida cît mai curînd.

Dreptul la replică

Revista dumneavoastră nr. 13, în articolul „Punct ochit", redă reclamația domnului Stroe Alexandru, proprietar al apartamentului 7 din blocul E12, Aleea Bucșenești nr. 1, sector 6, București, reclamație al cărei text ne era deja cunoscut din alte scrisori cu conținut similar, trimise diferitelor foruri. Dl. Stroe dovedește faptul că nu cunoaște decît drepturile de proprietar, ignorînd că există și obligații ce decurg din dobîndirea unui bun imobiliar. Obligativitatea participării proprietarilor particulari cu cote părți alături de stat la repararea și întreținerea fondului locativ de stat cu destinația de locuință, pentru asigurarea bunei conservări și funcționalități a clădirii nu rezultă din ambiția ICRAL Giulești, ci din legislația care este, încă, în vigoare. În existența acestui bloc — de 22 de ani — „milioanele" cheltuite de ICRAL Giulești pentru lucrările solicitate și de Asociația locatarilor, menite să asigure buna conservare și funcționalitate a blocului, ating o valoare de circa 600 000 lei. Dacă dl. Stroe ne-ar fi criticat pentru întîrzierea execuției unor lucrări (și de cîte ori nu am fost reclamați pe această temă!) critica era într-un totul justificată și ne-am fi cerut scuze de rigoare. Menționăm că domnului Stroe Alexandru, ca și celorlalți proprietari particulari, ICRAL Giulești le-a transmis acceptul anticipat pentru lucrările ce urmează a fi executate, comunicîndu-le și sumele maxime estimate pe care urmează să le plătească după terminarea și recepționarea lucrărilor. Dar dl. Stroe a preferat o reclamație publică și vehementă în locul unei vizite la sediul întreprinderii noastre, unde, oricînd va fi bine venit, pentru a încerca să ajungem la „consens".

Director,
Sturza Gheorghe,
ICRAL Giulești

Rubrică realizată de LIANA TATOS

Poșta redacției

Dragoman Liviu — București: Scuze pentru paginile albe, deși nu e vina noastră. V-am expediat un exemplar complet. ● **Scecinca Mihai** — Cluj-Napoca: Nu știm, dar ce fel de viitori detectivi sînt aceia care încearcă să se descurce sub deviza „mama împunge și eu trag"? ● **Anghelus Adriana** — Lugoj: Nu credeți în zvonuri, în nici o împrejurare, niciodată. Credeți în ce vedeți și auziți dv. Și citiți publicațiile (sînt multe!) de profil. ● **Iordache Oana** — Iași: Iată prilejul visat. Concursul de interpretare din cadrul Festivalului național de muzică ușoară „Mamaia 1990". 22—26 august, este deschis tuturor soliștilor vocali de muzică ușoară, pînă la vîrsta de 25 ani. Cererile de înscriere, însoțite de un repertoriu de 10 lucrări de muzică românească, vor fi depuse pînă la data de 4 mai (data poștei) pe adresa Ministerului Culturii, Direcția spectacol instituționalizat Piața Presei libere nr. 1, sector 1, cu mențiunea „Pentru concursul de interpretare „Mamaia 1990". Succes! ● **Sora Maria** — Breaza: 1) Deocamdată, legislația în vigoare nu are o astfel de prevedere. 2) Adresați-vă medicului specialist. ● **Orza Gavril** — Gherla: Sperăm că acum v-ați schimbat aprecierile. Vă dorim sănătate. ● **Bumbaru Dumitra** — București: Oficiul poștal are un dirigînte căruia este normal să-i cereți relații. Noi nu ne pricepem la cîntărirea și taxarea coletelor. ● **Kiss Sigismund** — Otelul Roșu: Posibil, dar nu obligatoriu. ● **Ionescu Ilinca** — București: Îndreptățită și frumoasă scrisoarea dv. Între timp, la majoritatea întrebărilor ați putut afla răspunsuri mulțumitoare în presă, cum ați dorit. ● **Felmerer Friederich** — Tg. Mureș: Domnului Iosif Sava îi puteți scrie pe adresa Televiziunii Române.

REGHINA VĂRVICI

Renașterea societății „Progresul silvic"

În anul 1886, o mînă de silvicultori entuziaști, cu un puternic simț al realității și o remarcabilă intuiție a viitorului, au înființat societatea apolitică „Progresul Silvic". Țelul ei a fost unul singur: încurajarea și dirijarea cercetărilor privind îngrijirea pădurii românești. Astfel, în 60 de ani de existență, prin diligențele acestor oameni de bine, au fost create o știință silvică și un învățămînt silvic național, precum și o tehnică forestieră adaptată specificului cadrului nostru natural, s-a elaborat un set de legi care a facilitat apărarea pădurii și promovarea unei economii forestiere elevate, s-a fondat „Institutul de cercetare și experimentație forestieră a României", (1933), s-a militat pentru indivizibilitatea și integritatea vegetației forestiere. Grație acestor măsuri și demersuri, în perioada 1893—1900, pășunatul în pădure a fost suprimat în totalitate.

Prin publicația sa de specialitate, „Revista Pădurilor", publicație de nivel european și care a apărut fără întrerupere timp de 104 ani, societatea „Progresul Silvic" a luptat eficient pentru consolidarea ideii de corp silvic și pentru constituirea conștiinței forestiere.

În anul 1946, ca urmare a unui articol de lege, a măsurilor arbitrare, samavolnice, specifice dictaturii comuniste, societatea „Progresul Silvic" a fost desființată. Suprimarea ei a favorizat înființarea Întreprinderii „Sovromlemn", care a dus la cea mai catastrofală distrugere a pădurii românești.

Victoria revoluției, instaurarea democrației și liberei inițiative a făcut posibilă, între altele, și renașterea societății „Progresul Silvic". Actul de reconstituire a avut loc la 12 februarie 1990 în aula Academiei de Științe Agricole și Silvice în prezența unui număr de 61 de oameni de știință, cercetători, silvicultori și alți iubitori ai pădurii românești. A fost adoptat un statut adaptat imperativelor actuale, prin care se propune în esență rezolvarea gravelor probleme acumulate ca urmare a inexistenței unei forțe sagace și eficiente, opozabile forțelor entropice distructive. Societatea își propune salvgardarea pădurii, redresarea echilibrului ecologic, conservarea ultimelor vestigii ale vegetației forestiere, conservarea comunităților de viață prin parcuri naționale și rezervații, creșterea recoltelor agricole și stabilitatea producției acestora, restructurarea pădurii în întreaga ei complexitate. Vivat, crescat, floreat!

dr. CRISTIAN STOICULESCU
inginer silvic

Se spulberă un mit:

România, țară a pădurilor

● 35 ANI DE ECOCID FORESTIER ● MODEL AUSTRIAC ȘI DR. RADU REY ●

— Cît am stat pe băncile școlii elementare, dar și pe cele ale liceului, am învățat că țara noastră este acoperită de un imens covor de vegetație forestieră. Alături de petrol, cereale, sare și gaz metan — ni se spunea — lemnul reprezintă o mare bogăție a României.

— Această poveste romantică a început să se spulbere chiar de la începutul acestui secol. Dar tăierile nemiloase, irațională au atins ritmuri paroxistice abia după cel de al doilea război mondial. Crearea întreprinderii „Sovromlemn" a dus, într-un răstimp de numai șase ani, la cea mai vertiginoasă escaladare a tăierilor din istoria țării, de la 13 la 27 milioane metri cubi pe an. Ridicarea, mai apoi, a celor 22 combinate mamut de prelucrare a lemnului (mai multe decît în tot restul Europei!) a desăvîrșit epuizarea drastică a fondului forestier într-un interval record de 45 de ani. Caz unic în lume! Nu e de mirare deci, că față de pădurea românească naturală, ce ocupa 75—80 la sută din teritoriu, în prezent aceasta, antropizată și epuizată, mai deține doar 26 la sută din fondul funciar al țării și abia o mică parte mai este constituită din arborete naturale. Procentul actual de împădurire, de abia 28 la sută, se situează sub media europeană (29%) și mondială (28%) și este cu 25—56 la sută mai mic în comparație cu cel al celorlalte state danubiene zonale, cu relief asemănător. Mai notăm că suprafața de pădure pe locuitor a ajuns la 0,27 ha, față de media europeană de 0,32 și că este de 7 ori sub cea mondială (1,86%). Aceste cifre demonstrează că România este nu numai o țară săracă în păduri ci una din cele mai sărace. Trist dar adevărat.

— Pentru stoparea acestei curse sinucigașe, ce amenință însăși stabilitatea ecologică a patriei, prima măsură, băgăm, este reducerea masivă a tăierilor.

— În perioada dictaturii comuniste, s-au scos din codrii României peste un miliard de metri cubi de masă lemnoasă. Astfel, la ora actuală, pădurea nu mai poate oferi economici naționale mai mult de 15,8 milioane metri cubi pe an nivel care, în anii următori poate scădea la jumătate. Dar mai trebuie să avem în vedere poluarea, turismul necontrolat adversitățile naturale tehnologiile necorespunzătoare de exploatare a pădurii și multe alte practici, ce constituie tot atîtea agresiuni asupra pădurii, ce-i reduc aceasteia în mod drastic capacitatea biogenă (generatoare de viață) și biotoră (purtătoare de viață), cu grave implicații asupra ambianței și societății.

— Ați făcut parte, de curînd, dintr-o delegație care a vizitat Austria. Poate constitui această țară — recunoscută pentru excepționala grijă acordată conservării vegetației forestiere — un model pentru silvicultura românească?

— Modul cum este organizată în Austria economia montană frizează perfecțiunea. Imaginea globală este copleșitoare. Am notat cu interes și admirație tot ce am văzut și mi s-a relatat acolo, dar am făcut-o cu inima strînsă de durere, gîndindu-mă la situația din țara noastră. Austriecii au o tradiție îndelungată în domeniul silviculturii, au învățat multe din greșelile trecutului și au ajuns să prețuiască fiecare metru patrat de teren. Țăranul, el însuși, posedă o gîndire ecologică. Și un lucru extrem de important: omul de la țară a devenit un profesionist de elită. Voi da un singur exemplu: o familie de agricultori montani este alcătuită în medie din 5—6 persoane. Proprietatea nu se împarte prin moștenire tuturor copiilor, ci se transmite unuia singur, de regulă celui mai mic. Acesta va continua profesiunea de țăran de care va fi foarte mîndru. Astfel, după absolvirea celor 9 clase obligatorii, tînărul urmează una din școlile de specialitate de 2—4 ani sau chiar un institut de agricultură și silvicultură. El revine în satul lui ca țăran dar cu cunoștințe de pedologie, economie forestieră, silvicultură, exploatarea și prelucrarea lemnului, creșterea animalelor, producerea și valorificarea laptelui, cărnii, lînei, utilizarea mașinilor agricole și chiar a celor de calcul. Terenul pe care îl moștenește (de cîteva zeci de hectare) este de regulă alcătuit din pășune, fînețe și pădure.

— În călătoria pe care ați întreprins o v-ați aflat și în compania medicului veterinar, Radu Rey. El este autorul lucrărilor „Vitor în Carpați" și „Civilizația montană", prin care se vizează restructurarea economiei românești de la munte. Flacăra a acordat spațiu larg acestor idei novatoare în care i-a plăcut să vadă tot atîtea soluții pentru modernizarea și rentabilizarea agriculturii carpatine.

— Mărturisesc că nu mă număr printre adepții domnului Rey. Mă refer în special la problemele silviculturii și agrosilviculturii unde autorul lucrărilor amintite a pus în circulație idei greșite, chiar periculoase. De altfel, în cursul călătoriei, am avut numeroase ocazii să ne amendăm reciproc părerile. Domnul Radu Rey s-a înregimentat într-un partid politic, unde, după propria sa mărturisire, a devenit președintele zonei montane. Rolul său ar putea fi unul extrem de nefast dacă — înzestrat cu puteri de decizie — ar pune în practică măsurile preconizate.

— Ce îi reproșați în esență doctorului Rey?

— Raporturile dintre agricultură și silvicultură sînt în concepția dumnealui cu totul inacceptabile. Doctorul Rey demonstrează carențe impardonabile dar și lipsa cunoștințelor elementare atît în domeniul agriculturii și silviculturii, cît și în cel al istoriografiei agrosilvice românești. Dumnealui pledează pentru divizarea României în trei zone altitudinale distincte ce ar urma să fie gospodărite după trei modele occidentale: zona montană și deluroasă, după modelul austriac, cea colinară după modelul francez, iar cea de cîmpie după model american. Adoptarea fără discernămînt a acestor idei ar duce la dispariția restului de originalitate a satului românesc și ar fi la fel de funestă ca și colectivizarea impusă după alt șablon străin. Domnul Radu Rey mai susține pășunatul în pădure cu toate că acest lucru periclitează stabilitatea arboretelor fără a îmbunătăți furaiarea de bază a viteloi. A susținut această părere și în Austria cu toate că a fost combătut de țărani și de zeavuat de specialiștii zootehniști care au arătat cît de periculoasă poate fi o asemenea practică.

— Să revenim, domnule inginer la pădurea românească. Cele spuse, m-au umplut de amărăciune. Amăriți și revoltați se vor arăta desigur și cititorii noștri. Totuși, ce e de făcut?

— Tragedia pădurii românești e mult prea mare pentru a vorbi despre ea într-un colț de pagină. Specialiștii au întocmit un plan vast de măsuri, dar redresarea fondului forestier este o problemă de durată. Silvicultorii gîndesc de la un secol la altul. Doresc totuși să se rețină un singur lucru: în prezent, pădurea trebuie să rămînă în patrimoniul statului. Privatizarea ei ar constitui un vertabil dezastru. Țăranul nostru nu are nici cunoștințele necesare și nici nu va fi dispus să lupte pentru conservarea vegetației forestiere. Și aici, atenție mare. La orizont a mai apărut un dușman potențial al pădurii! Acesta este politicianul care, în goană după alegători, poate fi tentat să promită acestora privatizarea pădurii. Ar fi o măsură irresponsabilă care ar provoca în timp record dispariția vegetației forestiere în țara noastră și declanșarea dezastrului ecologic. Să nu uităm adevărul celor spuse de Chateaubriand: „Pădurile preced civilizația, iar deșertul o succede".

LIVIU TIMBUS

De vorbă cu silvicultorul dr. ing. Cristian Stoiculescu

„Aprinde o țigară..."

Peste tot, în hale, avertismente severe: „Fumatul interzis". Și asta într-o fabrică a cărei producție oricum se transformă în scrum. Întreprinderea de Țigarete București. Peste 19 milioane de țigări mulțumesc zilnic o mică nebunie. A rotocoalelor de fum aspirate cu nesaț și cu un dram de inconștiență. „O ultimă țigară uitată pe un colț de etajeră". Versul șlagărului adună parcă în el toate poveștile medicilor, obosiți de atîtea explicații despre plămîni înfundați, artere chinuite. Degeaba! Ispita noastră se numește în continuare tutungerie. Nu rezistăm unei mici bucurii vinovate chiar dacă știm că prin bobița de jar ne fumăm sănătatea. D-ale vieții! Regimul ceaușist a reușit performanța de a citori cozi și la ușa debitului. Sute de oameni se înscriu din zori pe liste cînd „se bagă" Bucegi. Bussinesmanii cu gență bruneță ofereau în gang și Carpați alături de Kent. Marfă de shop!

„Planificări aberante ne-au obligat să micșorăm producția de Carpați și Bucegi dilatînd fără rost fabricarea unor sortimente fără priză la fumători, povestește directoarea Mariana Cojocaru. Din decembrie, în urma unui studiu al pieții, am crescut de 10 ori cantitatea de Carpați și Bucegi. Fabricăm lunar 100 tone de Snagov cu filtru fin în loc de 10. Am menținut și tipul Dacia, țigară cu preț accesibil, cu filtru, de larg consum. Nu mai fabricăm sortimente sortite e ca Golf și Snagov, ambele fără filtru. Pescărus, Top, Start, Club, Record. Continuăm să producem țigările superioare Golf, Doina, Neptun, Tomis, cu filtru fin și foiță din import. În curînd, în tutungerii se vor găsi și RT și Virginia din tutunuri din import. Altădată, livrate doar Comturistului. Din păcate, cantitățile nu vor fi mari căci ele necesită operații complicate executate manual. Și totuși, avem destule motive să oftăm. În această primăvară, C.A.P.-urile au însămînțat doar jumătate din suprafața plantată în alți ani cu tutun. Nici țăranii împroprietăriți nu s-au prea înghesuit la contractări. Deși prețul tutunului a crescut de la 17 lei/kg la 42, recolta anuală de pe un hectar valorează cît o Dacie break. La noi se adună de fapt toate greutățile sectoarelor ce concură la plămădirea unei țigări. Ne aflăm la capătul unui lanț de suferințe. - Și devenim paratrăsnetul de descărcare a nemulțumirilor miei de fumători".

Sofa CTC-ului, Sanda Mira, nu este o fumătoare pursînge, nici de șuetă sau snobism. Pentru ea, fumatul reprezintă o sarcină de serviciu. Analizează umiditatea pe feutronul electronic, nicotina pe spectrograf, încărcarea microbiană, dar, pînă la urmă, calitatea o determină și cu plămînii. Pufăie un Carpați pentru a sesiza umectanții. „Am revenit la vechile rețete. În Snagov se amestecă Virginia din țară și din import tipul Burley cultivat la noi și tutun oriental parțial procurat din străinătate. Îi adăugăm sosuri din cafea naturală, miere, arome. S-a renunțat la înlocuitorii chimici. Tocmai testăm o foiță îmbunătățită produsă de Letea — Bacău. Fabrica de hîrtie producea această foiță pretențioasă și din deșeuri textile cu amestec de fibre sintetice, vinovate de combustia defectuoasă și gustul lute. Foița de calitate slabă se chircește și sugrumă arderea. Astfel, fumătorii aproape descarcă o brichetă tot aprinzînd aceeași țigară. Oricum, hîrtia fabricată acum cu adaus de celuloză înnălbită din import ne-a adus vești bune de la bă...."

Cu viteză de prestidigitatoare, Maria Ciupitu confecționează o jumătate de milion de țigări în 8 ore. Deși mașinile meritău să se odihnească demult la pensie. Specialiștii italieni aflați în vizită la Întreprinderea Țigarete București au crezut în primul moment că se află într-un muzeu al tehnicii. S-au mirat cum Ion Stan și ceilalți mecanici le-au tot cîrpit cu dispozitive ingenioase menținîndu-le în viață. Tehnologiile au și ele virtuțile lor. Smulgerea mecanică a nervurilor tutunului se aplică doar la țigările de 23 de lei, astfel că în Carpați, Bucegi se mai strecoară și cîte o aschie, numai bună de pus printre vreascurile din sobă. Pentru țigările de top RT și Virginia Superlong, Maria Pîrjolea și celelalte fete defrișează cu mîna zeci de mii de nervuri din foile de tutun. La ieșirea din schimb degetele lor par bicițte de urzici. Oricum, în hale normele s-au micșorat. Hei-rup-ul nu mai întîmpină cu nachetul să se descleioze timo să se umidifice. Ca țigara să nu mai slăbească scuturîndu-se în pachet. Totuși, necazurile sînt destule ca să nu disperăm cît ai fuma o țigară". Hîrtia de ambalaj își schimbă mereu calitatea și Gheorghe Iordăchel nu mai prididește cu reglarea utilajului de împachetat și potrivirea adezivului. Se mai întîmplă ca pachetul să se descleieze și buzunarul să-ți devină un debut de țigări. Și cît de ușor devin toate un fum înșelător și efemer de țigară!

FLORIN CONDURĂȚEANU

La iarbă verde, stînd față-n față, Cer unii bere și alții gheață

Damen tango

Deși pregătirile pentru petrecerea cimpenească nu erau terminate (se astepta aprobarea de la ecologiști pentru tăierea vreascurilor de foc, domnul Miță încă nu prinsese mielul care trebuia sacrificat în această sfîntă zi de sărbătoare, domnii Ilianu și Cîmpescu se pofteau politicos să indice locul unde se va săpa groapa pentru foc, pledînd pentru acest stil autohton în pofida recomandărilor domnilor Dacan și Satiu care aveau soluții mai occidentale), a început muzica. După acordurile valsului „Noi de-aicea nu plecăm, nu plecăm acasă...", orchestra a atacat cu vigoare toate melodiile la modă, pe principiul „dacă e bal, bal să fie". Valsuri, tangouri, lambade : „Olé, olé, olé, olé / Maiul ăsta ce mai e ? / Iu-ni-e !", „Trăim, trăim / și-apoi vă părăsim", „Niciodată nu uita / cine e de partea ta". S-a cîntat, evident, și retro : „Hei rup, hei rup / cad stînci de fier". Lumea era entuziasmată. Chiar și domnul Miță a uitat să alerge mielul. Apoi, într-o tăcere ușor invidioasă, cu o cofiță cu apă rece, purtată pe-umăr alb, rotungior, doamna Dornea s-a apropiat sfios de domnul Toposu. **Damen tango** a răcnit Nelu Doican Moculescu, șeful orchestrei. „Ra-ta-ta-ta" a răspuns ca un ecou bateristul Man Iosip.

— Îmi place să dansez cu dumneata, a șoptit doamna Dornea.

— Și mie, a recunoscut domnul Toposu. Cred că amîndoi regretăm că logodna noastră din anii 38 a fost ratată. Dacă nu era Cîmpescu...

— Te înșeli, dragule... Cu Cîmpescu a fost o eroare. Mai ales cînd am aflat că e văr cu Ilianu. Pe-amîndoi ne-au înșelat. Și nu doar pe noi. Ai aflat, desigur, că soțiile lor au fost colege de școală de partid la Osaka. De-aia strigă mulțimea „Cine-a stat pe la Osaka / Nu poate să stea-n Oraca". Dar ce-a fost, a fost. Să nu ne luăm după zvonuri.

Orchestra a trecut la o nouă lambadă. Domna Dornea, cu ochii spre domnul Dacan, l-a invitat pe domnul Ilianu. Apoi, păstrînd direcția privirii, pe domnul Satiu. Apoi, în aceleași condiții, pe domnul Lunescu. Domnului Cîmpescu i-a spus că are agenda ocupată. În sfîrșit, l-a invitat și pe domnul Miță. De emoție, acesta a scăpat din brațe mielul pe care abia-l prinsese.

Petrecerea a durat de duminică seara, ziua și noaptea, pe ploaie și pe soare. În sprijinul orchestrei au sosit, în zorii unei zile, politiști cu clini. Dar mielul n-a mai putut fi prins. Petrecerea a continuat doar cu muzică. S-a făcut astfel și economie de mîncare, a fost protejat și mediul înconjurător, ce mai, a fost o petrecere foarte reușită. La „Actualități", T.V.R.L. a transmis momentul semnificativ al pătrunderii mascior de pădurari care au redat această minunată poiană circuitului internațional.

CONSTANTIN DUMITRU ■

Un adevărat consens

Totul s-a petrecut în cea mai desăvîrșită armonie. La cîțiva metri susura un riu cristalin cu apă rece și nepoluată pentru că Fabrica de Fibre era mai la vale. Drept pentru care domnul Dacman a propus ca navetele cu bere și vin să fie puse la răcit în riu.

Prin prezența-i feminină, D-na Dornea a reușit să obțină consensul de a nu se discuta politică. Ce rost ar fi avut, mai ales că TVRL nu transmitea. Deghizat în lăutar, am reușit să fiu prezent pentru a vă relata despre sărbătorirea acestui 1 Mai liber cu adevărat. Vă aduceți aminte, că spre ghinionul nostru, mereu eram sub o dictatură, de stînga sau de dreapta. Numai dictatura de centru ne-a cam ocolit.

Masa a fost bogată. S-a băut palincă de Turda, vin roșu de Toulouse și lichior de migdale amare pentru d-na Dornea. Fripturile, care se pregăteau mai încolo, la marginea unui pîlc de salcîmi, erau aduse calde de băieți de la organizațiile de tineret. D-na Dornea a oferit în cantități suficiente delicioase prăjituri de casă.

Cînd conversația amenința să alunece spre privatizare și capital străin, d-nul Ilianu, instalat pe un scăunel în capul mesei improvizate, a propus să povestească fiecare o amintire.

Chiar dînsul a început, depănîndu-și copilăria și tinerețea de băiat sărac dar sîrguincios și care a apucat pe un drum, pe care mai apoi l-a părăsit, dîndu-și seama că mai multe sînt căile care duc spre Europa.

Așa este, a spus d-nul Dacman, propunînd Toulousul capitală a noii Europe, pe motiv că este familiarizat cu străzile și nu se poate rătăci în frumosul oraș.

Domnii Cîmpescu, Satiu, Toposu și Bunescu s-au referit mai mult la perioada dintre cele două războaie mondiale, cînd erau tineri și viața părea plină de frumoase perspective. D-nul Cîmpescu a asigurat asistența că viața în străinătate e grea și stresantă. Muzica de acordeon și plimbările prin Place Pigale nu au nici un farmec cînd se întîmplă departe de casă.

Fie pîinea cît de rea, tot mai bine-i în țara ta, a subliniat d-nul Toposu, apreciind elogios pîinea de casă adusă de d-na Dornea.

Mai tînăr, d-nul Miță a propus să se facă baie în riu în grup, ceea ce i-a adus mustrări prietenești din partea companionilor mai virstnici. „Nu te juca cu sănătatea, drugă Miță", a fost sfătuit.

În încheiere, d-nul Ilianu a mulțumit pentru atmosfera sentimentală și căldura sufletească în care s-a desfășurat această masă la iarbă verde, sugerînd ca mitingurile electorale să împrumute, pe cît posibil, ceva din consensul realizat cu această ocazie.

D-nul Satiu a propus d-nului Ilianu să nu participe la alegeri, însă acesta a spus că nu cedează.

O lupă-i viața, deci te luptă, a intervenit d-na Dornea cu timiditate și cu erudiția proprie unui profesor.

Toți participanții s-au îndreptat apoi spre locuințe și sedii.

OPREA GEORGESCU ■

Epopeea consensului

Cîntă zeiță de veselia ce-l apucă pe domn' Ilianu
Cînd pe o pajiște grasă îl întîlni pe domnu Toposu.
Se strînseră-n brațe cu bucurie firească
Și-și amintiră cu drag crimpeie din viață.
Astrul cel roșu era de trei suliți pe cer
Cînd cei doi vrednici bărbați auziră un vuiet mare.
Puseră mîna la ochi ca mai bine să vază
Și cu plăcută uimire zăriră un mîndru alai.
În curînd ei văzură cum spre ei se îndreaptă
Zvelta domniță cu numele Dornea, în lume vestit.
Lîngă ea cu uitătură voioasă și vrednicie călcau
Dacan cel bine-îmbrăcat și plăcut la privire
Cîmpescu cel care nu-și lese vreodată din fire
Visătorul Bunescu însoțit cu sfială
De o Miță ieșită întîia oară din urbe.
Slujitori descărcară în grabă butoaie de bere
Și sticle cu-n vin cam mieriu, minunată licoare
Mirodenii și pîini cît o roată de car
Și alte bucate pe care oricare din noi le are pe masă.
Iar într-o groapă cu jar trintiră berbecii
Ce-ndată începură să răspîndească un strașnic miros.
La amiază-n consens ospățul se-ncinse cu-un whisky
Turnat dintr-o sticlă pe care țuică scria
Apoi o măslină, puțin cașcaval și-o slănină
Și felii din acel renumit salam de Sibii.
Au avut la festin și ciorbă cu carne gustoasă
Și apoi au trecut la friptură ruptă-n hartane.
Multă vreme suav se-auzi clefăiala
Celor înfruptîndu-se fără de Satiu
Ce-a uimit și pe Zeus cel mare aflat în Olimp
Care-a privit cu mulțam această-ntîmplare
Socotind că e semn de belșug pentru Terra.
Mai spre seară cînd toți dispărură și vinul
Se-ncinse o horă din aia focoasă
Ce-a ținut pînă-n zori cînd convivii plecară
Iar pe cîmp, lăcrimînd fericiți, doi ca unul
N-au mai rămas decît domn' Ilianu cu domnul Toposu
Ca să joace o țurcă să se limpezească.

GEORGE ARION ■

„hîrș și hîrș și hîrș și hîrș
n avem oi d.ar avem urși"

MIRCEA DINESCU

Declarația agentului Ursu

Stimate domnule președinte al Tribunalului teritorial București.

Subsemnatul Ursu Ion, de profesie plutonier, numele de cod Căpră, domiciliat în strada Lișitei, 5, numele tatălui Silc, numele mamei Veta, declar sub jurămînt următoarele : în dimineața zilei de 1 Mai mă găsesc în dispozitiv împreună cu agenții Vacă, Oaie și Lupu (nume de cod : Viezure, Bursuc și domnul maior Lupu) pentru a-mi îndeplini misiunea. Eu aveam sarcina cea mai grea deoarece, spre deosebire de cei instalați în pădure, supravegheam locul dinspre cîmp. Din care cauză, (ca să nu fiu descoperit) a trebuit să pasc. În legătură cu aceasta, declar, ca observație strict personală, că iarba era verde, fapt care m-a făcut să cred că era vorba de o întrunire legionară. Numiții Ilianu și Dacan au sosit primii și au descărcat dintr-o mașină Dacia neagră tip 1415 (cu blindaj îmbunătățit) o oală cu sarmale mirosind a carne de vacă irlandeză și a porc național. Erau foarte veseli, rideau mereu și se înțelegeau mai mult prin semne, astfel că nu am auzit ce-și spuneau. Nu am remarcat dacă aveau bunuri provenind din ajutoare, afară de cutia de carton „Akai" din care au scos mămăliguța. Eu am păscut mai departe liniștit pînă ce au apărut numiții Cîmpescu și Satiu. Ambii vorbeau și rîdeau în dialect. „Ce-i aici, a întrebat Satiu, brecfast sau brecdans ?" La care Cîmpescu a zis doar atît : „Me, ui !". În acest moment era să fim deconspirați pentru că agentul Oaie (nume de cod Bursuc) a greșit făcînd și el, foarte clar și în mod repetat, „Me-e-e !". Numitul Satiu a zis atunci : „Eu pun la bătaie steculețul de berbec" și a cărat din automobil (marca Mercedes, anul de fabricație : 1989, seria motorului : B 145237, înregistrat la Londra. Pentru alte date, raport separat). Steculețul era, se pare, foarte fierbinte și împachetat în hîrtie albă. Întrucît nu avem așa ceva în dotare nu pot să spun ce calibru putea să aibă. Numitul Cîmpescu zicea cînd „ui", cînd „me". Dar rideau cu măsură, mai ales către Ilianu. Și ei păreau oarecum înțelesi dinainte, în sensul că în loc să-și spună ce aveau de spus, se băteau amical pe umăr. Numitul Miță și doamna Dornea au sosit imediat foarte nervoși. Mai ales Miță care se scuza că a greșit coșul și că în loc de slană și pulincă a adus exemplarele xeroxate ale Proclamației de la Timișoara. (Am verificat : în coș se găsea numai Proclamația de la Islaz, de unde trag concluzia că numitul a mințit în fals). Doamna Dornea a scos din poșetă mușchi de Dijon, cafea de Guadelupa și scobitori chinezești. Știu că erau chinezești deoarece, după masă, le-au aruncat neglijent în iarbă și vroind să mă apropii păscînd liniștit am înghițit două. (Pentru costul operației precum și pentru dezintoxicare — am gustat din curiozitate ambalajul brînzei numită „Fromago" — prezint decent separat). Ultimii s-au ivit Toposu și Bunescu. Nu erau deloc voioși și nici prea prietenoși. Poate și din cauză că au fost aduși într-o cărută. „Unde-i pachetul cu de-ale gurii ?" a întrebat conducătorul atelajului. La care conducătorul partidului a răspuns : „V că-i sub copră !". Aceasta, d nule președinte, cred că a fost o diversiune întrucît sub mine nu era absolut nimic. Din cărută, numitul Toposu a adus salam cu înlocuitori, din cel de vară, bun, o oală cu supă de oase (de 4 lei kg. fără măduvă), o tocilitură moldovenească din gheare de pui de o lună, care mirosea foarte frumos a „Vegeta" și ceva rotund și negru, pe care l-a aruncat cam în glumă lui Ilianu în cap zicînd : „Na și hlebă". anu l-a zîmbit cu calm și ra ne întrebîndu-l de niscaiva ved deturi. Am avut indirect confirmarea caracterului extremist al întîlnirii. Drept care semnez și vă rog să mă iertați că nu pot declara mai mult. Acum nu mai e ca în vechiul regim. Înregistrarea convorbirilor, separat, la agentul domnul maior Lupu.

TUDOR OCTAVIAN ■

„Reconstituirea"

...Nu, domnilor — nu se poate astfel ! (și iată cum mă simt obligat a folosi acest cuvînt, **care nu-mi aparține** — cu riscul ca cuvîntul să dispară din dicționarul în care abia a apărut acum vreo douăzeci și ceva de ani, și scuzați-mi cacofonia în sensul că categoria de imagini la care mă refer include, și nu implică !) — așadar, domnilor, **nu se poate astfel !**

Nu se poate să faci de **domeniul public** — chiar și dacă **doar în presă** ! valori intime ale unor personalități absolut anonime, dar care au dreptul, firesc, a-și petrece, așa cum vor ;unu mai, altul douăzeci, s.a.m.d. Este dreptul firesc al fiecăruia să și-l petrecă absolut cum dă Dumnezeu, iar dacă niște impostori semnează anonim, cu numele lor direct, relatări fanteziste asupra petrecerii **unor**, fără însă a relata și nepetrecerea **altor** — în acest caz, se impune o **reconstituire** !... Chiar și dacă efectuată anticipat.

La urma urmei **ce cunoaștem**, ce am aflat din cele tipărite mai sus ? ! Că niște domni și doamne, eroi și unor „micro-reportaje" (și cărora, împotriva probabilei Legi a Presei, li se folosește numele lor **real** !), și-au petrecut ziua de unu... în mod divers : la iarbă verde, la fugărirea unui miel, la o gargară de pahar... etc. Vă mărturisesc, cu toată convingerea, că TREBUIE să luptăm cu toții, împotriva unor astfel de cazuri care nu fac cinste, nu reprezintă poporul român și, cred că sînt în asentimentul tuturor, sînt provocări desăntate ale imperialismului de pretutindeni și agenților săi de aiurea !

Reconstituite în mod cinstit, lucrurile s-au petrecut astfel :

Doamna Dornea, precum și domnii Cîmpescu, Ilianu, Toposu, Bunescu, Mătă și Satiu (pentru că din motive ce ne scapă, numai dînșii au fost vizați — pînă una-alta !), și-au petrecut, unu, **împreună**, „la iarbă verde", fiecare distanțat față de celălalt, ocupînd în mod disciplinat cîte o parcelă din vastul teren înconjurat — în toate cele patru zări, și departe de domniile lor — de către forțele de ordine, menite a le asigura integritatea personnei, și care strigau, abia șoptit : „Fără Violență". Și-au instalat corturile și au trecut, pasnic, la desfășurarea propriu-zisă a ieșirii la iarbă... (este de menționat că formula „la iarbă **verde**" este strict literară, nu e vorba de **verde** în sine, adevărul e că terenul era de mult bătătorit și, în lipsa ploilor, devenise de un **maroniu cald și perfect neutru** — chiar și dacă sîntem obligați, conform legii, să menționăm și înflorirea unor cîtiva maci !). În tot acest timp — și printre toți acestia — s-au plimbat, îmbătați de aerul curat, și de lipsa **oficială** de la serviciu, oameni simpli, în majoritatea lor — putină de altfel ! — muncitori, țărani și intelectuali din interiorul ministerelor de profil.

Că a lăcrimat, uneori, d-na Dornea ? !... Că, timp de cîteva minute bune, dl. Ilianu nu a mai putut zîmbi ?!... Că dl. Toposu a cerut bani împrumut spre a-și cumpăra o B.R., sau că dl. Bunescu a citit o carte, sau că dl. Satiu și-a scos papionul spre a lega unul din betele susținătoare ale cortului de producție autohtonă ? !... Sau că dl. Mătă, prins în propria-i sa goană după miel, s-a trezit că el e cel alergat, și nu lupul ? !... Că dl. Cîmpescu a înjurat de mamă simțind un cuțit între coaste ? !... ASTEA sînt relatări, ASTEA sînt argumente (atenție : putînd fi **interpretate** !), în „descrierea" felului în care toți cei de mai sus și-au petrecut modestul lor timp. ÎN DEPLINĂ LIBERTATE... ? !

Am înțeles — și repet : nu sînt singurul ! — că **reconstituirea** aceasta vorboste de la sine, cu multă înțelepciune și, mai ales, cu mult sî firesc **calm**.

Solicit așadar, în numele meu și al întregului popor, să înțelegem prin acest „mai", nu neapărat „încă" sau — și mai grav ! — „ăsta e, bă, ce dracu' poți face ? !"... Să purcedem cu ~~încredere cu dragoste și devotament~~, în judecarea adevărată a sensului lui UNU, fără a-i discredita pe ceilalți. Să fim lucizi așadar : cu jos ăla, cu sus ăl'alalt ; cu vrem asta, vrem altalță — sau nu vrem nimic ; cu cine sînt ăia care au... cine sînt ăia care ne... cine sînt ăia care se (errsovx tras, pvw ; xxq **conduc ascund**, bvSy, cules H.P.) nu ajungem la nimic : recon. tuirea de față demonstrează, cred .în mod evident acest lucru ! Și nu din alte motive, ci exact pentru că **morții nu ne lasă** (mă refer, mai ales, la cei din morga unității sanitare timișorene).

Punînd astfel toate lucrurile l p c t vă invită în încheiere s. p. t. v. n. „en face" și cu sincer „smile" — s. n. alis în deplin consens.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Fantome și voturi

Citâm dintr-o telegramă a Agenției France Presse : „Televiziunea română a transmis duminică seara (e vorba de duminică, 22 aprilie, n.n.) un film cu procesul, executarea și inmormintarea lui Nicolae și Elena Ceaușescu. Din această versiune a filmului lipsea însă scena în care Elena Ceaușescu strigă și se zbate cînd soldații îi leagă mîinile la spate, în timp ce Nicolae Ceaușescu îi lasă să facă acest lucru imobil și tăcut, cu lacrimile curgîndu-i pe față. Autoritățile române nu au explicat motivele pentru care au hotărît să retransmită această înregistrare a faptelor petrecute între 25 și 30 ianuarie".

Desigur, ne putem întreba de ce la prezentarea lui pentru telespectatorii români filmul a fost ciuntit, pe cînd la televiziunea franceză (TF 1) el a fost transmis în întregime, fiindcă secvențele eliminate nu sînt mai dure decît unele din cele rămase și, pe de altă parte, telespectatorii români nu sînt deloc mai puțin maturi din punct de vedere intelectual și psihic decît cei francezi. Dar nu aceasta-i important. Chestiunea care interesează cu adevărat este cea cuprinsă în ultima frază a știrii AFP. Așadar, de ce au hotărît autoritățile române să retransmită filmul cu procesul, execuția și inmormintarea ceaușeștilor ?

Precizez că retransmiterea o consider, în sine, utilă, întrucît a permis țării întregi să ia din nou și mai pe larg cunoștință de evenimente de referință ale istoriei noastre contemporane. De asemenea, nici un fel de obiecții cu privire la justețea sentinței pronunțate, la legalitatea ei. Oricînd și orice tribunal, indiferent cît ar fi durat procesul, nu putea să ajungă la altă încheiere ; cei doi și-au meritat pe deplin pedeapsa.

Însă nu de hatirul informării a fost reprogramat filmul cu procesul foștilor dictatori. Adevărul este că în cadrul dezbaterilor se vorbește de F.S.N. Cei care îl judecă pe ceaușești amintesc de mai multe ori că F.S.N. este cel care conduce țara, că el a făcut cutare și cutare lucru. Toate acestea spuse prin viu grai. În același timp, cei ce au hotărît retransmiterea filmului mizează pe subtext ; ei vor să spună, în esență, următoarele : Frați români, iubiți alegători ! F.S.N.-ul este cel care v-a scăpat de ceaușești și de ceaușism, fără acțiunea hotărîtă și curajoasă a F.S.N.-ului, care și-a asumat răspunderi și riscuri (nu ca acei care vin acum și dau tot timpul cu gura și care atunci nu s-au văzut) cine știe ce s-ar fi întîmplat — poate cei doi ar fi fost reduși la cîrmă, poate-i aveați pe cap și-acum ! Deci, votați F.S.N.-ul, cel ce a izbăvit țara de odioasa dictatură !

Că F.S.N.-ul de atunci, organ provizoriu al puterii de stat, era cu totul altceva decît F.S.N.-ul de acum (partid politic) nu-i deranjează deloc pe organizatorii campaniei electorale fesniste ; dimpotrivă, pe ambiguitate se și mizează, deoarece cu cît confuzia dintre cele două F.S.N.-uri va fi în mintea alegătorului mai profundă, cu atît folosul va fi mai mare. Și pentru aceasta nici un mijloc nu-i de prisos („Scopul scuză mijloacele, a spus nemuritorul Gambeta"), inclusiv reluarea la televizor a filmului cu procesul ceaușeștilor. Sînt bune și voturile obținute de pe urma fantomelor.

ION D. GOIA ■

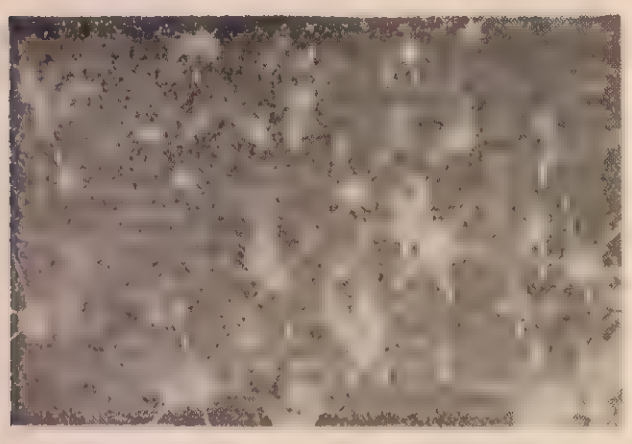

Un eveniment internațional : Paștele în România

Din presa străină

Publicăm în cele ce urmează un fragment din articolul „Încotro se îndreaptă (încă ?) această complicată a luptei preelectorale din România", de Viaceslav Samoșkin, apărut în ziarul sovietic „Sovetskaia Rossia" : „În principiu restructurarea noastră și însăși personalitatea lui M. S. Gorbaciov se bucură în România de o largă popularitate și de respect. Toți sau aproape toți înțeleg că fără reformele din U.R.S.S. actualele schimbări din Europa răsăriteană, printre care și cele din România, ar fi fost imposibile. Pe de altă parte, caracterul unic al revoluției române, care într-o singură noapte a distrus toate structurile de partid și de stat de tip stalinist, a generat în societate speranța în posibilitatea unei rapide avansări spre democrație. În acest sens, multora li se par insuficiente ritmurile restructurării în condițiile românești". Dacă înlocuim, în ultima propoziție, „ritmurile restructurării" cu „ritmurile transformărilor democratice" (fiindcă în România prin „restructurare" se înțelege un fenomen specific sovietic), sîntem întru totul de acord cu aprecierile de mai sus.

● *Într-o corespondență transmisă din București Agenția Associated Press scrie printre altele : „Ion Iliescu i-a calificat pe demonstranți «golani», ceea ce a declanșat protestele parlamentarilor din opoziție, care au făcut un paralelism cu limbajul similar folosit de Ceaușescu pentru a-i eticheta pe oponenții lui politici. Este prima oară de la înlăturarea lui Ceaușescu cînd forțele de poliție au fost folosite pentru a împrăștia pe demonstranții anticomuniști. Generalul Diamandescu, inspectorul general al poliției, a afirmat că nimeni nu a fost molestat în timpul intervenției poliției din 24 aprilie, în schimb trei polițiști au fost spitalizați în urma rănirii lor de către demonstranți. Această afirmație a fost contestată atît de parlament, cît și de către demonstranți, arătîndu-se că, dimpotrivă, demonstranții au fost bătuți".*

ION D. GOIA ■

„Pași ! Koneț !" la Budapesta

În toată Europa de est și Mittel Europa, după căderea asurzitoare a „cortinei de fier", prăbușită ca o ghilotină peste ceafa absolutismului a răsărit soarele libertății și adevăratei democrații.

În 4 aprilie a.c. am văzut pe străzile marii metropole ungare de pe Dunăre afișe cu „cefe de tauri" tunse scurt, milităreste, acoperite de calotele caschetelor pe care se putea citi : „Pași ! Koneț !". Atîta rusă știu cît să-mi dau seama ce înseamnă cuvintele de pe afișul care stătea nesmintit lîngă celelalte afișe electorale. Care va să zică a sunat gongul marelui spectacol în aer liber al unei piese care, cu mii și mii de figuranți în distribuție cazonă și nerespectînd clasica regulă a celor trei unități : de acțiune, de loc și de timp, își are propriul ei prolog în mănosul alföld ungar și epilogul acolo de unde a purces — de la Moscova. După care ungurii, care au așteptat din anul 1956 această premieră, aplaudă, dar nu strigă „bis", și se întorc liniștiți pe la cascle lor fără grija de a se mai întîlni pe stradă cu soldați și ofițeri ai Armatei Roșii.

În revista „Reform" din 6 aprilie a.c. am văzut fotografii cu chipuri triste de soldați care părăsesc raiul unguresc pentru a se întoarce în purgatoriul rusesc scuturat de credințele „păgîne" ale republicilor de a-și proclama autonomia față de puterea Kremlinului „ortodox". În Ungaria, pentru soldații și ofițerii sovietici, prețurile la produsele alimentare nu au crescut ca și la îndelungatele lor gazde fără voie. Cu legitimațiile cu litere slave aveai infinit mai mult succes decît cu o legitimație cu litere latine. Mi-am adus aminte de un banc care circula în țara în care se fac cele mai multe bancuri — România (măcar dacă ar fi fost bancuri de pești care să ne țină de foame în „epoca de aur" !) Bancul era următorul : Care este cea mai mare țară din Europa ? Răspuns : Ungaria. De ce ? Pentru că din 1956 rușii au tot mers prin ea și nu i-au mai dat de capăt ca să iasă de acolo !

Dacă revoluționarii lui Bela Kun din 1919 erau cît pe ce să facă joncțiune cu detașamentele proletare bolșevice, nu putem spune că rușii au mai ajutat în vreun fel revoluțiile maghiare care au izbucnit înainte și după 1919. În anii 1848—1849, Rusia țaristă în cîrdășie imperială cu Austria cuprinsă de spaimă în fața avîntului revoluționar unguresc nu a ezitat să ajute contrarevoluția pînă-nuță în Hofburgul vienez și să spînzure la Oradea pe polonezul Rulikovski, ofițer în armata țaristă și care a fraternizat cu armata lui Iosif Bem. În 1956, o altă revoluție anticomunistă a fost înfrîntă de o armată sosită ca și cea țaristă — tot din Răsărit. Așa că Ungaria privește cu speranță spre soarele ce apune, nu spre cel ce răsare, așa după cum am văzut și din faptul dezvelirii unei plăci comemorative în memoria grofului Andrassi care a militat pentru buna înțelegere între unguri și austrieci. În stînga, jos, pe placa de marmură era înscris cu litere aurite numele lui Gyula Horn. Cînd am să revăd oare la Budapesta o placă comemorativă evocatoare a destinului tragic al lui Ioan Dragoș, deputat de Bețus în Parlamentul de la Budapesta care a militat, cu bună credință, pentru o înțelegere între unguri și românii din Transilvania ? Dacă revoluția de la 1848 ar fi învins, dacă ungurii și românii ar fi luptat și învins împreună, probabil, că alta ar fi fost istoria Europei. Deocamdată, grofui Andrassi are mai multă trecere decît deputatul român din Bețus care a luptat pentru împăcarea românilor cu ungurii și a suferit moarte cumplită, fiind ucis de ai săi.

Revoluția anticomunistă din anul 1956 nu a fost ițiată la Budapesta. Tot în 4 aprilie, pe bulevardul care duce la Piața Mileniului și la întretăiere cu Bajza utca, în apropiere de sediul Uniunii Scriitorilor Maghiari, a fost dezvelită o placă comemorativă în amintirea soldaților unguri uciși în anul de tristă amintire pentru Ungaria — 1956.

La Debrecțin, statuia celui care a pretins că imperialismul este stadiul cel mai înalt dar ultim al capitalismului a fost smulsă, pentru că ungurii și-au pierdut răbdarea să tot aștepte prăbușirea capitalismului. Din 1917 pînă în 1990, să fii piatră și nu poți aștepta atît. Tot în orașul cu acrul om sovietic de unde zbîrnîie avioanele peste oraș isterizindu-i, multimea a dărîmat o statuie a unui soldat sovietic „eliberator". Oricît de mult s-au străduit patrioții unguri, tot cei pe socoteala războiului a mai rămas bocancul stîng care să mărșăluiască în cont nuare. Din 1956 bocancul sovietic prins rădăcini în stare să străpungă și piatra. Dacă nu mănușul sol al pustei maghiare ? Bănuim. Însă, că într-o bună zi (sau noapte !) bocancul să-și ia tălpășița. Are mari probleme de rezolvat în stepa de baștină !

PAȘCU BALACI ■

MONDORAMA

Mai întîi timișorenii și, apoi, ceilalți am ieșit în stradă, în decembrie trecut, pentru a-l arunca la coș pe Ceaușescu. Sînt convins că în mintea tuturor în acele clipe de fantastică incordare națională nimeni nu era obsedat de platforme ci de imperioasa necesitate de a pune punct dictaturii. Săptămînile și lunile au trecut, lucrurile au început să se sedimenteze, dar mai repede decît ne-am închipuit s-au cristalizat platformele. Bune sau rele, infantile sau mai puțin, totuși, s-a cristalizat. În jurul platformelor s-au coagulat grupurile de susținere și, pînă la urmă, colective mai largi.

Azi nu mai ieșim în stradă în general. Ieșim cu prilejul unui miting. Mitinguri și contramitinguri, spontane sau premeditate, excelent organizate sau organizate în stil gigă. Ne-am despărțit. Nu mai sîntem o masă omogenă. Sîntem partizanii înversunați sau cuminți ai unor idei sau ai altor idei. Doar mitingul rămîne o categorie în sine, o instituție, un mecanism subtil și dominator. Departe, dincolo de Prut, un personaj slefuit îndelung la școala mitingurilor profesioniste, Boris Eltîn, povestește (în „Paris Match") ce crede dînsul despre această hidră sau cățel, de la caz la caz : „Cînd mi-am făcut campania pentru alegerea ca deputat de Moscova, am ținut niște mari mitinguri. Uneori, la Lujniki, pe marele stadion din Moscova, erau cîte o sută de mii de oameni. În aceste condiții este imposibil să distingi fețele, să privești în ochii alegătorilor. Contactul nu se realizează la fel. Totuși, mitingurile sînt o școală fantastică — fără îndoială cea mai grea — pentru un om politic. Este de ajuns un cuvînt pentru a obține adeziunea mulțimii. Tot astfel, o singură frază nefericită te poate arunca jos de la tribună. Mitingul este, în lupta politică, o armă redutabilă. În cadrul său nu se poate pune problema să-ți reprimi emoția sau să folosești fraze meșteșugite ca în Parlament. Cel mai mic discurs trebuie să fie bine cîntărit, pentru că fiecare cuvînt contează. Nu aș putea să dau o cifră exactă, dar am participat probabil la peste douăzeci de mitinguri importante. Ce sentimente confuze, complexe, mă cuprindeau cînd mulțimea, zărindu-mă, începea să scandeze : „Eltîn Eltîn". Bărbați, femei, tineri, bătrîni... În mod curios, nu simți în acel moment nici bucurie, nici plăcere. Singurul gînd este să te năpustești la tribună, să pui mîna pe microfon și să vorbești, să vorbești, pentru a frîna acest val de entuziasm. Cînd publicul ascultă, atmosfera se schimbă. Mulțimea este versatilă, și din acest motiv mă tem de momentele sale de euforie. Într-o zi te ridică în slăvi, iar a doua zi își pierde încrederea în tine. Nu trebuie să ne facem iluzii".

Chestia cu „iluzia" mi-a plăcut enorm. E bine ca cel de la microfon să poată să nu își facă iluzii. E bine ca și cei înghesuiți în neantul de sub tribună să nu își facă nici o iluzie. Numai că dacă nimeni nu se iluzionează mitingurile nu mai pot fi organizate... ● Uneori casele preiau ceva din tainele proprietarului, se naște o comuniune spectrală între edificiu și personajele ocupante, un fel de relație fantastică între un mod de a gîndi și un mod de a trăi. Kremlinul sugerează ideea de țarism, Casa Albă ideea de democrație, Westminster ideea de stabilitate conservatoare, Casa Poporului din București ideea de gongorism păgubos. „Le Monde" abordează destinul unei asemenea clădiri înfășurate în legende și evenimente care au bifurcat destinul unei țări, al unui continent și, chiar, mai mult : „Reichstag-ul a fost ridicat din ruine în 1971. Dar nu mai poartă nici urmă de putere. Statutul cvadripartit al Berlinului îi interzice încă orice exercițiu de suveranitate. Timp de două decenii, el a rămas o dependință îndepărtată a Bundestag-ului, izolată de Berlin de Tiergarten, Spree și Zid. Clădirea adăpostește un muzeu al parlamentarismului și 120 birouri ocupate sporadic de diverse partide sau deputați sosiți de la Bonn.

Somn al timpului, alegerile din R.D.G. i-au redat un suflu viu. Partidele din Vest l-au folosit ca pe un cartier general, în cursa pentru putere a fraților lor din Est. Birouri, telefoane, ordinatoare, mașini de serviciu. Reichstag-ul a oferit, pe cheltuiala statului federal, toată logistica ce-i lipsește celelalte părți". În afara logisticii care îi lipsește estului și s-a perfecționat în vest în deceniile capitalismului postindustrial, ceea ce îi mai lipsește estului este încrederea că vestul a înțeles ceva din „greșelile trecutului" și, acum, în numele propriului său viitor nu le va mai repeta. Să credem ? Să nu credem ? ● Și pentru că a venit vorba de relațiile intime est-vest să nu ii uităm pe cei mai „vestici" dintre partenerii noștri : americanii. Noi, est-europenii, trecuți prin toate grozăviile măcelurile și trădările posibile avem o părere despre dînșii, dar și dînșii au o părere despre noi. Dînșii ne privesc, desigur, global. Ne privesc și ne avertizează. Citez din „Financial Times" : „Europa trebuie să procedeze cu grijă. Voi, băieți, deveniți prea insulari. Uitați de restul globului". Această remarcă, aparținînd unei oficialități americane care are legături strînse cu N.A.T.O. și relațiile est-vest, poate părea exagerată europenilor care s-au obișnuit să se considere pe ei ca avînd o perspectivă globală, iar pe americani ca proiectați spre interior și chiar, uneori, neizolaționiști. Și totuși ea reflectă o opinie din ce în ce mai răspîndită printre factorii de decizie din Washington și anume că răsturnările din Europa răsăriteană duc la o îngustare a viziunii". Îngustă sau nu, viziunea noastră perfectată de curînd este, însă, incomparabil mai bună decît viziunea globală, amplă, ocupînd toate orizonturile pe care le știa altădată cînd „internaționalismul" ne muscă de fiecare

RADU BUDEANU ■

Sportul în fața ușilor deschise

● O privire din afară, concretizată într-o declarație, ne poate da o idee în legătură cu problemele actuale ale sportului în țările din Estul Europei. La recenta reuniune de la Lausanne la care au participat reprezentanți ai comitetelor olimpice din țările respective și ai Comitetului Internațional Olimpic, președintele acestui for, Juan Antonio Samaranch, a spus : „Trebuie să convingem popoarele (din aceste țări) că este nevoie să protejeze sportul de mare performanță. Ca să ajungă la nivelul înalt pe care îl au acum în sport, țările din Est, au fost necesare mult timp și multă muncă. Să distrugi este foarte ușor". ● Este clar că această luare de poziție se bazează pe anumite informații privind o tratare superficială a sportului de către noile structuri de putere din țările estice. ● În aceeași ordine de idei, s-a amintit de fondul „Solidarității olimpice", estimat la 75 milioane dolari, din care ar putea fi donate sume importante pentru dezvoltarea sportului, și nu numai pentru ajutoare în privința transportului și cazării pentru o parte din loturile olimpice la Jocuri. ● Internaționalul israelian Ronny Rosenthal, sosit aproape incognito la Liverpool, pentru a fi văzut la lucru în vederea unui eventual transfer, a făcut furori, marcînd 5

Toată lumea face sport

goluri în patru meciuri (dintre care trei la debut, în partida cu Chelsea !), antrenorul Kenny Dalglish titularizîndu-l, în locul lui Peter Beardsley (e-adevărat, accidentat). Cu aceasta, însă, problemele clubului englez, paradoxal, au crescut, întrucît evoluția excelentă a fotbalistului israelian a făcut să-i crească prețul, evaluat acum de F.C. Bruges, de unde va fi transferat, la 1 milion de lire sterline. Mai mult, și alte mari echipe s-au arătat interesate. Să vedem cine îl va adjudeca pe Rosenthal la previzibila licitație. ● Mulțumit, evident, de cucerirea celui de-al 40-lea titlu de campioană a Scoției de către Glasgow Rangers, managerul Graeme Souness este totuși nemulțumit de faptul că, încă, gruparea scoțiană rămîne „un club mic". „Nu ne putem compara cu uriașii A.C. Milan sau Real Madrid ori Olympique Marsilia, a spus Souness. Explicația e simplă : la Glasgow, un bilet de intrare costă 4 lire, în timp ce la Milano 70 (peste 100 dolari ! — n.n.)". ● F.C. Bruges, asigurată de titlul belgian la fotbal, după ce a surclasat (cu 3—0) pe Anderlecht, îl va pierde cum scriam mai sus pe Rosenthal, dar a cîștigat un alt jucător, tot atît de „exotic", australianul Frank Farina, cumpărat pe mai nimic de la Antipozi. Recrutorii din Bruges fac, iată, o treabă excelentă, renunțînd la căile bătute de atîția alții. ● La aniversarea a 30 de ani, fotbalistul vest-german Pierre Littbarski, căpitanul lui F.C. Köln, a primit cadou, din partea soției, un telefax. Încîntat, Littbarski a anunțat că de acum ziariștii vor trebui să apeleze pentru interviuri la modernul aparat, formulîndu-și întrebările de la distanță. „Astfel voi putea face o selecție, și nu voi răspunde decît întrebărilor inteligente", a spus Littbarski.

LUCIAN OPREA ■

Civilizația sportului

MARCA „ION ȚIRIAC — MIRELA"

Împrejmuit de un loc al cresc㠖torilor de animale mici și de o bandă rulantă care livrează permanent pietriș fabricii de ciment Leimen, se află Centrul de performanță al juniorilor din Baden (R.F.G.). O construcție adecvată, modestă și albă cu trei terenuri de tenis. Pe unul din ele, iugoslava Mima Iausovec, acum în vîrstă de 32 de ani, cîștigătoarea la Roland Garros în 1977, joacă în compania unei fetițe de 11 ani ! Adversara fostei campioane se numește Mirela Vlădulescu și este, după opinia lui Țiriac, un mare talent. „Îmi amintește de Steffi Graf" — spune președintele uniunii de tenis din Baden care a trăit lansarea lui Graf și a lui Becker.

Ion Țiriac, interesat numai de vîrfurile tenisului mondial, a făcut un contract cu fetița. Nu fără motiv : pe terenul de tenis, Mirela dă dovadă de o mare stăpînire de sine indiferent dacă îi reușesc sau nu loviturile. „Puterea de concentrare este fantastică pentru vîrsta ei" — apreciază antrenorul uniunii din Baden, iugoslavul Boris Breskvar, care i-a format și pe Graf și pe Becker. Iugoslavul a luat-o pe Mirela pe lîngă alte 20 de fete și de băieți la o selecție la Karlsruhe. În tribună era și Ion Țiriac. Observa talentele, muncă de rutină. „Un al doilea Ilie Năstase" — a spus spontan după ce a văzut cîteva ghemuri jucate de Mirela. Apoi a făcut ceea ce nu mai făcuse de mulți ani. A luat o rachetă și a jucat un set de antrenament cu Mirela. Pe urmă i-a ascultat și pe concetățenii săi, Ilie și Viorica Vlădulescu, povestind despre fiica lor. Familia Vlădulescu provine din Reșița. Acolo, la 6 ani, a învățat Mirela tenis. În condiții grele, fiindcă îi lipseau multe lucruri necesare. A început în pantofi de stradă și cu o rachetă de lemn peste care întinsese o sfoară de undiță. „Mă bucuram pentru fiecare minge de tenis", povestește Mirela.

Țiriac a discutat contractul cu părinții ei. Această „asociere", cum o numește Dan Petrescu, reprezentantul lui Țiriac, include pe lîngă antrenamente la Leimen, o locuință în apropiere, un echipament de tenis și un profesor de limba germană. Acum Mirela se antrenează zilnic. Dimineața pînă la 2 ore cu parteneri ca Mima Iausovec. După-amiază, pînă la 3 ore, antrenament de rezistență. Dacă Breskvar o întreabă pe teren : „Te-ai antrenat destul ?", Mirela răspunde : „Nu !" chiar dacă e obosită și are arsuri la tălpi. Tatăl, Ilie : „Fiica mea e posedată de tenis !"

CRISTIAN ȚOPESCU ■

ROTARIU ȘI MARADONA

Iosif Rotariu nu știe să se răsfețe în teren. De aceea l-am invitat în aceste rînduri. El joacă, nu se joacă. Chiar dacă pe tricou, uneori, poartă numărul 4, alteori, 11, 5 sau 10. „Trebuie să-ți faci meseria conștiincios, în orice post. Așa poți să atingi și o valoare adevărată. Seara, după etapă, îmi spun : Roti, iar ai fost un prost. Ai alergat tot timpul, ai pasat mereu. Nu te-ai menajat nici un pic să reușești și tu 3—4 recitaluri. Meciul următor, iar dau drumul la minge de parcă m-ar frige. Și Rotariu devine iar doar unul din 11. Ce să fac ? Așa mi-e sufletul. Mă bucur cînd ajut un coleg înghesuit de adversar, sau cînd îi servesc o ocazie de gol". Omul-furnică al Stelei ! La el se înnoadă în teren toate rosturile echipei. Fără să ajungă niciodată prim solist. „M-a mîhnit cînd am aflat că, deși m-au solicitat și pe mine echipe din străinătate, nu figurez pe lista jucătorilor exportabili. Ar fi fost o mulțumire pentru inimă". N-a driblat niciodată nevoile echipei. Joacă asemenea unui profesionist și în fața stoperilor, și ca fundaș, deși : „Cel mai mult îmi place rolul de coordonator. Din păcate, primesc sarcina de conducător de joc doar cînd Hagi stringe 2 cartonașe. Am învățat lecția gîndirii în teren de la Dumitru, una dintre cele mai limpezi minți din fotbalul românesc. Alături de Iordănescu și Bölöni. Toți nu era înzestrat cu calități fizice și tehnice deosebite, dar în fața inteligenței lui nu stăteau mulți".

Discuția se poticnește mereu. Acroșerul din teren are ceva din sfiala unei fete de liceu. „N-am dat niciodată vreun interviu". Modestie, boală grea ! Îmi pun speranțe în vizionarea unui meci al Stelei alături de el. Are o întindere și, limgă mine, în tribună, se așează un om trist, „Cînd mă accidentez, în nopțile de dinaintea meciului și de după, de-abia închid ochii 2—3 ore. Acum, gîndul mai face și naveta între București și Timișoara. Se apropie finala Cupei și trebuie s-o cîștigăm, iar nevasta mi-a spus la telefon că băiețelul meu, născut acum o lună, n-a avut ieri poftă de biberon. Cu toate insistențele fetiței mai mari. Bat la ușă și examenele anului IV de la Academia Tehnică". Adversarul cel mai dificil de marcat ? „Lupu. Balonul parcă face parte din anatomia piciorului lui". Cel mai incomod apărător ? : „Andone". Cel mai bun prieten ? „Lung. Nici nu știi ce să admiri mai întîi, omul sau sportivul".

Nu s-ar zice că Steaua a ghicit azi o zi prea fericită. Jocul se lăbărțează de-a latul terenului ca o poltea. „Deschide-l pe Balint !". Strigătul însă parcă trece la un kilometru de Ciocan și Rotariu își lovește cu năduf genunchii. „Iubesc undoi-urile. Partenerul ideal era Pițurcă. Se demarca și anticipa de parcă se cuibărise în gîndul tău". Puștii au adulmecat că Roti se află în tribună. Îi întind foi de matematică, ba chiar și bilete de tramvai pentru autografe. Cu o astfel de semnătură pot umfla pieptul în cartier. O elevă îl roagă să-i scrie cîteva cuvinte pe o foaie de calendar cu poza color a lui Maradona. Rotariu zîmbește. „Se vorbește că eu îl voi marca în Italia. Am să mă lipesc de el ca un plasture. Sper să-l împiedic să-și facă numerele. I-am învățat pe de rost o parte din fcnte tot privind castelele. Oricum, meciul nostru cel mai greu este cel cu URSS. Nu-mi plac pronosticurile, dar, la întoarcere, nu vom roși". Două seri îi apasă amintirile ca niște pietre de moară. Cele ale meciurilor cu Milan și Eindhoven. „Barcelona se îmbrăcase toată în culorile clubului milanez. Spaniolii parcă nici nu erau la ei acasă în mijlocul larmei celor 70 000 de tifosi. Numele vedetelor olandeze și prima ululțoare de joc oferită de Milan jucătorilor săi ne-au adus în stare să ne simțim cu picioarele ca în ghips. Am pierdut finala încă din autobuzul ce ne ducea la stadion. Nu știu dacă soarta ne va mai așeza curînd în fața milanezilor dar, oricum, datele ar fi altele. O fază din meciul cu Eindhoven îmi provoacă și acum coșmare. Într-un duel unu la unu, arbitrul a acordat lovitură liberă pentru olandezi. Deși, eu am ieșit cu glezna umflată. Din acea secvență, Eindhoven a egalat. Probabil că aceste meciuri au fost trenurile vieții mele. Am rămas pe peron". Steaua cîștigă chinuit meciul cu Petrolul. De undeva, de sus, din tribună, cineva strigă : „Unde e Rotariu să vă limpezească și să vă remorcheze 90 de minute". Și Roti își pleacă privirea.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Flacăra

EDITOR :
„PRESA LIBERĂ"
Stan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACȚIA :
REDACTOR ȘEF :
George Arion
Redactori șefi adjuncți :
Constantin Dumitru
Ion D. Goia
Secretar general de redacție :
Oprea Georgescu
■ PUBLICIȘTI COMENTATORI : Dumitru Constantinescu, Roxana Paicu Manolescu, Horia Pătrașcu.
■ ANCHETA-REPORTAJ (2128) : Dorin Sălăjan, Pașcu Balaci, Aurelia Borigo, Radu Ciobotea, Mihai Stănescu, DREPTURILE OMULUI (2600, 2542) : Dorin Gherghinescu, Mihai Gălățanu, Liana Tatos, Reghina Vărvici, CULTURĂ-ÎNVĂȚĂMÎNT (1700) : Ion Zubașcu, Sorina Man.
■ FOTOREPORTAJ (2528) Paul Agarici, Gabriel Bugnar, Adrian Erdeli, Elena Ghera, Gig Motoianu, Victor Rădulescu.
■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 2559) : Mircea Popp, Constanța Balaban, Maria Bărbulescu, Pompiliu Dumitrescu, Sevghin Omer, Smaranda Petrea, Angela Ștefănescu, arh. Adrian Petrescu.
■ FLACĂRA BIS
Secretar general de redacție: Răzvan Bărbulescu
Liviu Timbus, Florin Condurățeanu, Cornel Speriatu. (2128).
■ REBUS
Redactor șef adjunct : Tudor Octavian
Adrian Mitu, Alexandru Păsărin, Alexandru Paler, Elena Grecescu, Bogdan Vlad, Aurel Ștefan Alexandrescu, Simona Simzianu (2036).

Adresa redacției și administrației : București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în parantezele de mai sus) ; secretariat redactor șef : 2002 ; redactor șef adjunct, coordonator „Rebus" : 1457 ; redactor șef adjunct : 2124 ; secretar general de redacție : 2143 ; public relation : 2600.
Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRESFILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64—66.

TIPARUL : Combinatul poligrafic BUCUREȘTI

16 pagini 3 lei

Vremuri,e sînt cum sînt DAR VREMEA?

Luna lui Florar este apreciată de meteorologi ca fiind cea mai călduroasă și instabilă lună a primăverii. Deseori, în această lună, zilele însorite și calde sînt succedate de zile răcoroase și ploioase cu averse ce au uneori caracter torențial. Gradul de instabilitate a vremii este evidențiat prin valorile medii a sumei cantităților de precipitații, care, doar în zona Litoralului sînt mai mici de 50 l/mp. Cele mai mari cantități de apă sînt totalizate în subcarpații Olteniei și ai Munteniei, unde totalizează în medie 100—120 l/mp, iar în zona arcului carpatic între 120—160 l/mp.

Temperaturile medii multianuale pentru prima săptămînă a lunii mai au următoarea distribuție : valorile maxime diurne normale sînt cuprinse : în zona de cîmpie între 19°—24°C, în depresiuni : 15°—19°C, iar pe Litoral 16°, 17° C ; valorile minime normale : la cîmpie 6—10°C, în depresiuni 2—5°C iar pe Litoral 8°—10°C. Față de aceste valori climatologice de referință răcirea consemnată în zilele de 7, 8 mai anul precedent a fost deosebit de accentuată. Semnalam atunci valori termice la amiază, de numai 4°C la Cluj (cu 17° mai mică decît media multianuală) și 3°C la Bistrița și Petroșani.

De excepție au fost și precipitațiile mixte semnalate pe arii relativ extinse în zona deluroasă din nordul, estul și centrul țării. La Huedin și Cluj, în 7 mai s-a produs cea mai tîrzie ninsoare de pînă acum. Intervalul următor 2—8 mai a.c. va debuta cu o vreme răcoroasă, în regiunile din jumătatea de nord-est a țării, și ușor mai caldă decît normal în celelalte zone. Brîul anticiclonic format în Europa Centrală va determina pentru zonele țării noastre o circulație nord-estică. În aceste condiții regiunile extracarpatice vor avea un cer mai noros și temporar va ploua.

În celelalte regiuni cerul va fi variabil iar ploile se vor semnala pe arii mai restrînse.

La munte în peste 1800 m trecător va ninge. Se vor produce intensificări ale vîntului din sector nord-estic în Moldova, Bărăgan și Dobrogea.

Temperaturile maxime diurne 10°și 20° în celelalte zone. Minivor fi cuprinse între 14° și 22°C în Crișana, Maramureș, Transilvania, Banat și Oltenia și între mele nocturne se vor încadra între 2° și 12°, mai coborîte local în Crișana, Maramureș și Transilvania.

În a doua parte a intervalului, se va produce un proces de încălzire treptată a vremii iar condițiile de ploaie vor fi din ce în ce mai reduse. Deci, primele zile de după „week-end" vor fi mai stabile... din punct de vedere meteorologic.

OTILIA DIACONU ■

ULTIMA NOUTATE !

Ana, Luca și cu Dej

Au băgat spaima-n burgheji !

Unde sînt americanii ?

S-au ascuns ca șobolanii !

Moldovenii cînd se string
Şi-n petreceri se avîntă,
La un colţ de masă plîng
La alt colţ de masă cîntă

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ŞI CULTURAL
● fondat 1911

Anul I (serie nouă) ● Nr. 19 ● Miercuri 9 mai ● Ediţia internaţională: 10-17 mai 1990

Podul cu flori va dura!

Fotografie de PAUL AGARICI

Fotografie de GABRIEL BUGNAR

Fotografii de PAUL AGARICI

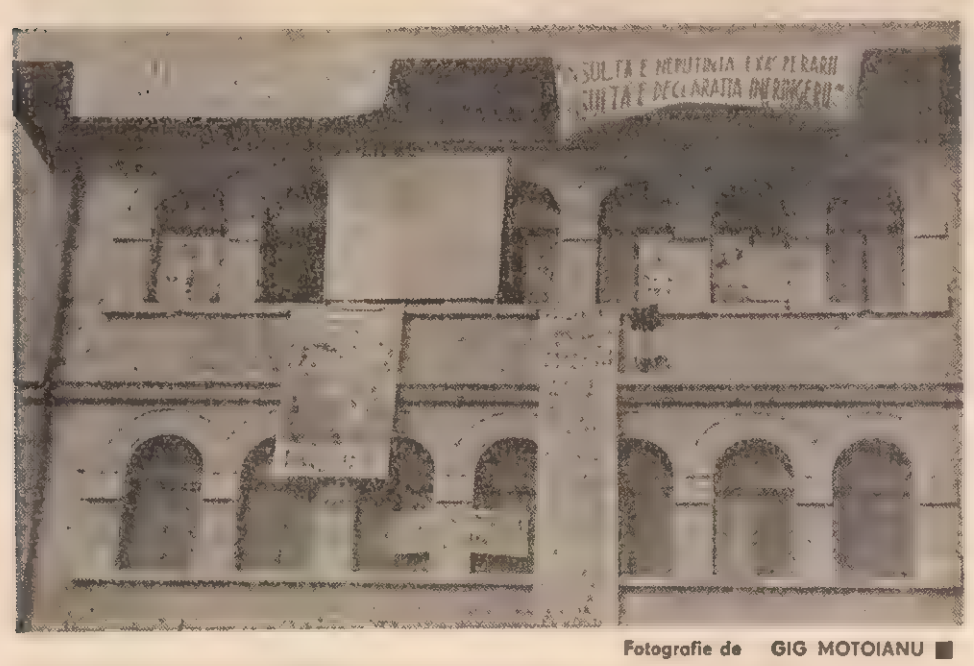

Fotografie de GIG MOTOIANU

Ultima soluție: DIALOGUL

După ce Universitățile Cambridge, Oxford, Harward, Sorbona s-au declarat „universități de golani", e greu, oricită meșteșugită propagandă ar intra în priză, să se mai spună că săptămînile de demonstrație continuă din Piața Universității București au fost un moft, că o mină de tineri fără căpătii s-au purtat ca niște golani și atît. E adevărat, în seara primei duminici au fost doar vreo două sute. Au blocat circulația, au încălcat și legea (era singurul mod de a demonstra că e o revoluție, nu un miting oarecare, aprobat între orele și orele). Apoi ,demonstranții s-au înmulțit. Mai ales ziua, mai ales după-amiezile și serile. Nopțile rămîneau cîteva sute, apoi cîteva mii de veghe. Cîteva mii după ce bastoanele de cauciuc ale miliției-poliției au intervenit brutal în a doua dimineață. Atît de brutal că n-au cruțat nici niște biete călugărițe care se rugau în fața crucii înălțate în amintirea eroilor. Ziua n-au prea fost demonstranți, pentru că mergeau, ca niște golani adevărați, la școli și la muncă. Seara veneau multe zeci de mii, iar în zilele libere din „zona 1 Mai" s-a ajuns chiar la o sută de mii. Între golani au apărut imediat cei mai de seamă oameni de cultură, profesori universitari, artiști, scriitori. Au venit mulți muncitori, mulți au și vorbit. Cam zece ore pe zi, manifestația era un adevărat spectacol. Au apărut și cunoscutele imnuri „Noi de-aicea nu plecăm!" și „Imnul golanilor", ale căror refrene („Noi de-aicea nu plecăm, nu plecăm acasă / Pînă nu vom cîștiga, libertatea noastră" și „Mai bine haimana decît trădător / Mai bine huligani decît dictator / Mai bine golan decît activist / Mai bine mort — decît comunist") circulă acum în întreaga țară, după ce — e adevărat — au devenit șlagăre la alte posturi de radio și tv. Cînd să lansăm și noi o modă, am preferat (simplu reflex?) s-o luăm tot din Occident.

Declarîndu-se clar în afara oricăror partide, opunîndu-se oricărei campanii electorale (apariția domnului Rațiu a venit să demonstreze că nu doar domnul Iliescu face gafe — de, așa e febra alegerilor!), sutele de mii de oameni ce s-au perindat în Piața Universității (majoritatea bucureșteni, dar și veritabile delegații din alte orașe) au cerut libertate, dreptul la altă opinie decît aceea a puterii, și-au exprimat temerea că, folosind vechea nomenclatură (cea de „linia a doua"),comunismul vrea să se reinstaureze, susținînd, în consecință, Proclamația de la Timișoara. Inițialele atacuri împotriva F.S.N. s-au domolit, ba s-a propus chiar dialog cu fesneiștii prezenți și ei în număr destul de mare. S-a promovat ideea unității întregului popor român, nu în jurul vreunui partid (c-am mai avut parte de așa ceva), ci în jurul ideii de libertate, de democrație.

Atmosfera generală a fost aceea de dialog, de sărbătoare, de încredere. S-a cîntat aproape tot timpul. Umorul n-a lipsit nici măcar atunci cînd erau incriminați diferiți membri ai guvernului (domnul general Chițac îndeosebi): „Să le crească nasul!", striga mulțimea. Cînd reprezentanții F.S.N. au afirmat la tv că demonstranții sînt plătiți de domnul Rațiu (ar fi trebuit miliarde, totuși) s-a strigat: „F.S.N., F.S.N. / Las-o jos că măcănel".

Important e că n-au fost (exceptînd „numărul" poliției) acte de violență. Simpatizanții F.S.N. au fost aplaudați. De altfel, mulți dintre aceștia s-au întors acasă cu alte gînduri decît acelea cu care plecaseră. Pe măsură ce se anunța că Timișoara a ieșit în stradă, că la Constanța s-a blocat circulația în centru, că Brașovul, Craiova au ieșit în stradă, „golanii" aplaudau și cîntau.

De la balconul universității au vorbit sute de oameni. Poate mii. Unii aveau talent oratoric, alții nu. Dar toți erau sinceri. Între cei fără talent a fost și doamna Doina Cornea. Dar a fost, alături de Victor Rebengiuc, Petru Creția, Ioana Bulcă, Virgil Tănase și mulți, mulți alții, foarte mult aplaudată. Cum aplaudați au fost și muncitorii de la Galați, Brașov, Călărași, cei din marile întreprinderi bucureștene. Cum aplaudați au fost și marii noștri interpreți care au cîntat zile întregi, au cîntat răgușiți, au stat cîteva minute în balcon și sute de ore în piață. Îndemnul lui Vali Sterian n-a rămas fără răspuns: „Cine are conștiință, să vină!".

Și totuși, în seara zilei de 1 Mai, a apărut buldozerul. Radu Filigă (sîntem încredințați că netrimis de nimeni, mai exact, pornind de la ce a înțeles el cînd domnul Iliescu a spus că F.S.N. s-a opus ca să vină muncitorii să radă cu buldozerul piața) de la Antrepriza nr. 3 Dîmbovița, a vrut să facă ordine (erau măcar o sută de mii de oameni). A avut ghinion, căci în fața buldozerului s-au așezat imediat sute de oameni cîntînd „Nu plecăm acasă", apoi chiar muncitorii care se pricepeau au intervenit. Buldozerul a rămas abandonat lîngă primărie. Lui Filigă îi plac fetele (așa rezultă din fotografiile care erau la bordul utilajului). În piață erau foarte multe. Dar nu le poți cunoaște venind cu buldozerul.

Demonstranții au strigat frecvent la început: „Ultima soluție / Încă-o revoluție". Apoi, pe măsură ce ideile se cristalizau (căci o platformă politică s-a creat, totuși, spontan, în Piața Universității) s-a cerut insistent dialogul. Un dialog care înseamnă o necesară recunoaștere a faptului că acești golani sînt concetățeni ai noștri de cea mai bună calitate. S-ar putea (s-a și propus acest lucru), ca Piața Universității să se numească Piața Golanilor. Și această piață va avea, în pofida oricăror opinii contrare, un loc în istoria democrației noastre. Cîștigul imediat ar fi dacă, din această experiență absolut unică, am învăța cu toții dialogul. Cîștigul de perspectivă va fi acela că în viitoarea Românie democratică nu poate și nu trebuie să fie ignorată nici o voce. Vremea etichetărilor a apus.

CONSTANTIN DUMITRU

La data cînd revista noastră era în tipar, am aflat de la Rompres de declarația domnului Iliescu privind acceptarea unui dialog cu reprezentanții organizațiilor participante la manifestația din Piața Universității, avînd drept scop eliminarea tensiunii politice apărute în ultimele zile. Așa cum am anticipat, dialogul este ultima soluție.

De asemenea am luat notă de regretul domnului Iliescu de a fi folosit etichetarea de „golan" la adresa celor din Piața Universității, informațiile pe care dînsul le deține la acea oră nefiind măgulitoare pentru unii din organizatorii disimulați ai demonstrației și incomplete în raport cu ansamblul manifestanților.

Mai bine mai tîrziu decît niciodată. Sperăm în intențiile bune și de o parte și de alta. (O.G.)

Către Televiziunea română

Într-un articol preluat de primul număr al programului TVR (8—14 ianuarie) din revista **Flacăra**, îmi exprimam, cu entuziasmul zilelor unice ale Revoluției, bucuria că Televiziunea Română — prin devotamentul ei față de popor și curajul egal cu al celor ce mureau în stradă — a devenit în cele mai teribile clipe ale noii noastre istorii o forță de masă în casa nouă a conștiinței românești. Românii și străinii au apreciat pe merit uriașul rol al Televiziunii numind victoria noastră din acele clipe istorice „telerevoluție". Îmi exprimam atunci speranța că Televiziunea care a fost din prima clipă de partea vieții și a demnității umane va rămîne în continuare o poartă prin care viitorul libertății și al adevărului va intra întotdeauna în destinul eroic al poporului român.

Lacrima de bucurie și speranță din decembrie s-a schimbat în lacrimă de suferință și rușine pentru că — în mod inexplicabil — poarta aceasta s-a închis atît de repede. Stau de zile și nopți în Piața Universității împreună cu sutele de mii de oameni de aici, în mijlocul acestui spațiu care nu se poate compara decît cu agora ateniană, în care se învață în mod public și în absolută libertate democrația. Au venit aici să vorbească oameni din toate straturile sociale, din toate colțurile țării și din toate colțurile lumii, au venit televiziuni din multe țări străine, numai Televiziunea Română, nu ! Nu atît cît ar merita ceea ce se întîmplă de atîta timp aici ! În Piața Universității este un eșantion puternic al poporului român liber și al lumii libere iar televiziunea trebuie să rămînă de partea poporului și a libertății, nu de partea celor pe care poporul îi ține pe umerii săi.

Se exprimă în Piața Universității oameni liberi din toate categoriile sociale, muncitori și maiștri de la „Grivița" și „23 August", de la Metrou și Marină, juriști și diplomați, gazetari, scriitori, filosofi, cîntăreți, studenți, militari și preoți, oameni veniți din Timișoara, Teleorman, Buzău, Brașov, Craiova, Iași, Constanța (unde au ieșit — de asemenea — în stradă), spun versuri, cîntă și cer un singur lucru : „Jos comunismul și fosta lui nomenclatură !". Poate cineva să spună că nu acesta e poporul român, că nu aceasta e dorința întregului popor român ?

Trebuie ca România să afle din nou de la „Europa liberă" și de la alte posturi străine adevărul despre ceea ce se întîmplă în Piața Universității ? Au început să se solidarizeze sindicate și organizații din alte țări ale lumii cu oamenii din Piața Universității, au și vorbit aici americani, francezi, belgieni. Pînă și un tînăr australian a venit în grabă de la capătul lumii să vadă ce se întîmplă aici și a spus cuvinte fantastice. Trebuie să afle, mai întîi, toată lumea ,din nou, despre ceea ce se spune și se cere în Piața Universității și abia la urma urmelor mult mințitul popor român ? Poate veni cineva din Australia pînă aici iar Televiziunea Română de la doi pași să ignore aproape cu desăvîrșire momentul istoric, curat și unic, din Piața Universității ?

Cred că aici se întîmplă ceva nou și nemaicunoscut de poporul român : o mamă care a născut în ziua de 1 Mai a ținut să se solidarizeze, imediat ce a coborît de pe masa de naștere, cu Piața Universității, în numele fiului ei de abia cîteva ore. Poate tot ce se întîmplă aici de atîtea zile și nopți în șir e o naștere dureroasă, adevărata renaștere la frumusețe și cinste, la adevăr și adevărată democrație a poporului român. Poate aici se naște cu adevărat o lume nouă, o credință nouă, sau o religie nouă (de ce nu ?), poate acum e un moment crucial al unui ciclu istoric mai vast, întins pe milenii, poate acum se trece din istorie în post-istorie, poate aici și acum se marchează sfîrșitul lumii prezis de Apocalipsă și se intră într-o lume nouă și într-o civilizație nouă, se face saltul uriaș, în altă paradigmă a civilizației umane, fără structuri ale puterii, de partid și de stat ?

Poate cineva să știe cu exactitate ce va însemna Piața Universității în perspectiva istorică a viitorului mileniu ? Cine se teme de o naștere, cine are dreptul să ascundă o naștere ca și aceea care se întîmplă în Piața Universității ? Nici măcar Irod, acum 2000 de ani, cu tot sîngele pruncilor vărsat, n-a putut să înăbușe nașterea lui Isus în istorie. Cu atît mai mult acum, cînd locul celor trei magi vestitori și al stelei înaintemergătoare este luat de mii de ochi magici ai televiziunilor lumii și de sateliții de informație !

S-ar putea ca tot ce se întîmplă aici, acum, să fie doar o utopie, un vis frumos de absolută democrație ,trecător ca atîtea vise frumoase ale omenirii, ca atîtea mari iluzii ale omenirii. Poporul român întreg are, însă, dreptul să fie părtaș la această utopie, la acest vis și nu la ignorarea lui prin indiferența inexplicabilă și inadmisibilă a Televiziunii Române. Televiziunea noastră trebuie să asiste și la această naștere și să vestească poporului român adevărul despre durerile și chinurile facerii. S-ar putea pune întrebarea : la ce-ar folosi poporului român dacă s-ar ști în toată țara ce se întîmplă cu adevărat în Piața Universității ? Dar la ce folosește un copil cînd se naște ? În clipa aceea, la absolut nimic ! El e folositor din perspectiva socială și istorică a ceea ce poate deveni ulterior, prin educație și ascensiune morală, valorică, în istoria poporului său !

Pot spune cu mîna pe conștiință : toate programele Televiziunii Române din 21 aprilie încoace, de cînd a început să „emită" Piața Universității, sînt fade, banale, plictisitoare, serbede, față de uriașa pregnanță a realității din Piața Universității, de adevărul cinstit și eroic al miilor de oameni care veghează, zi și noapte, în Piața Universității, flacăra de nestins a Revoluției.

Oricine are dreptul și motivația să lipsească în aceste clipe de aici, numai Televiziunea Română, nu. Cel puțin atîta timp cît își spune și **Liberă.** Prin ea a început Revoluția, prin ea trebuie să continue pînă la capăt. Absența ei prin transmisii directe și netrunchiate — așa cum a făcut-o în nopțile deja legendare ale primului nostru Crăciun liber — va fi mai tîrziu o împovărătoare vină istorică pe care oamenii lucizi și conștienți ai televiziunii nu o merită.

ION ZUBAȘCU ■

Fotografii de GABRIEL BUGNAR ■

Fotografii de PAUL AGARICI ■

Fotografii de ADRIAN ERDELI ■

Radu Filigă a încercat să buldozerească la Universitate

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU ■

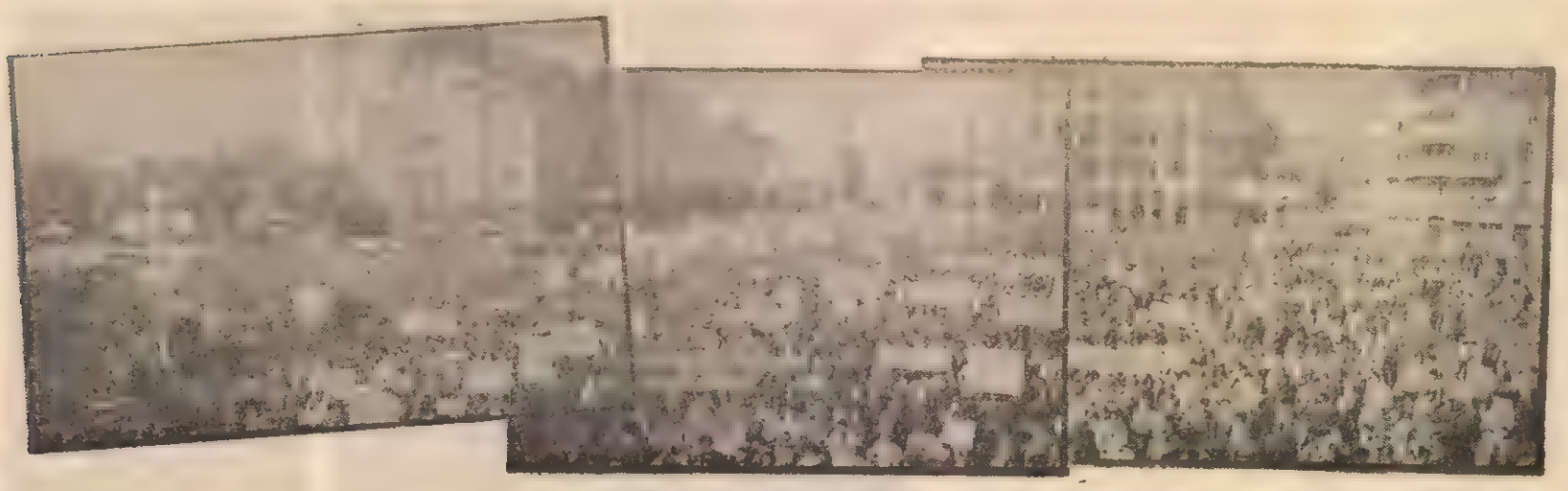

Mitingul „golanilor"

Și totuși, Timișoara n-a ajuns duminică 29 aprilie la „ultima soluție". Istoria nu se repetă identic, iar apelul tinerilor din București a trezit, în prima etapă un ecou de solidarizare nu prea eficient în rezultate imediate. În realitate, adevăratul catalizator al primei adunări populare a Alianței Naționale pentru Proclamația de la Timișoara a fost dl. Ion Iliescu ; cu nefericita-i inspirație, de a arunca în piața bucureșteană un cuvînt. Cuvîntul „golan" a fost „prins" imediat, relația sinonimică huligan-golan a creat relația paralelă (care — oroare — mai are și rimă) Ceaușescu — Iliescu, iar mitingul a dobîndit și o scînteiere de carnaval, cu mulți participanți „deghizați" în golani, cu etichete la vedere. A fost un miting adevărat și a mai fost — simultan — un miting-spectacol, un miting de culoare timișoreană, adică inventiv, imprevizibil, încăpățînat. „Golanii" au afirmat ce au avut de afirmat cu limpezime și decență. Conceput de o uriașă alianță de forțe politice și apolitice, Protestul a dobîndit structură și forță. Nu a fost, însă, un protest cu ținta la sol. E adevărat, s-a dorit și la Timișoara un „Nu plecăm" unit cu un „Nu plecăm" al marilor orașe românești și, dacă acest lucru nu s-a realizat, faptul se datorează firești dorințe de a nu „fierbe în suc propriu". De aceea, „mitingul golanilor" (la care au participat și au vorbit reprezentanți a zeci de organizații — politice sau nu — din întreaga țară) s-a desfășurat — cum spuneam — pe două coordonate diferite. Cel spectaculos, entuziast, al momentului, și cel grav, fundamental, al duratei. Mulți cred că adunarea de duminică a lăsat foștilor comuniști o șansă. Nu le-a lăsat. Și asta nu fiindcă în piață s-au strîns cîteva mii de semnături care contestă candidatura d-lui Ion Iliescu la președinția țării, ci fiindcă, prin forță și platformă, Alianța Națională pentru Proclamația de la Timișoara a impus structura viitoarei Constituții a țării și a închis orice cale de infiltrare a neocomunismului. Toate supapele — de la cele politice pînă la cele polițienești, de magistratură și securitate — au fost închise. Programul, Memoriul-Protest și „ușoara" demonstrație de duminică au avut un mesaj complex și clar. Mai trebuiau cîteva sute de mii de oameni ? Mai trebuiau cîteva săptămîni de protest ? „Mitingul golanilor" a fost cu totul altceva decît am crezut cu toții. Tenacitatea ideilor a luat locul violenței. Jocul provocatorilor n-a fost făcut. Timișoara se eliberează de falsificare, de suspiciune și de ignoranță.

R. C. ■

P.S. Și totuși, la data expedierii acestui material la București (seara de 31 aprilie) cîteva sute de timișoreni continuă demonstrația. A trecut o zi, o noapte și încă o zi de la mitingul organizat de Alianță. Acasă — însă — nu s-a plecat și nu se va pleca — se pare — nici în zilele următoare. Lupta se radicalizează. Pașnic. Va exista, oare, atît de doritul dialog ?

Din 11 aprilie 1990, zilnic între orele 17—18 se desfășoară în fața Catedralei ortodoxe timișorene veghea de protest inițiată de Societatea „Timișoara". O formă de luptă pașnică, dar tenace, cu obiective clare : impunerea Proclamației de la Timișoara, aflarea adevărului despre represiunea din decembrie, demisia ministrului de interne Mihai Chițac, precum și a magistraților, polițiștilor și securiștilor vinovați de represiunea sîngeroasă a Revoluției. Numărul celor care veghează e în creștere. Căci e în creștere tensiunea, nemulțumirea, și fierb în noi întrebările fără răspuns. Cînd vom afla și vom pedepsi vinovații ? De ce nu acum ? De ce ?

Proclamația de la Timișoara e o sinteză, un rezultat și un punct de plecare. O sinteză — în primul rînd — umană. Societatea — care a luat ființă la mijlocul lunii ianuarie — păstrează o parte din nucleul Revoluției din Timișoara zilelor de 16—22 decembrie. Forțele unite ale acelui curaj nebunesc, disperat și lucid — acum s-au dispersat. Dar n-au dispărut. Le păstrează parțial (și le transferă un sens nou, de angrenare politică) Frontul Democratic Român (născut primul, în 20 decembrie). Le păstrează, însă, și Societatea „Timișoara", care a conștientizat la scară națională ceea ce la început — să recunoaștem — era o (fundamentală) latență : anticomunismul. Antitotalitarismul. Antiextremismul, fie el de stînga sau de dreapta. „La drept vorbind — îmi spune dl. prof. Vasile Popovici, președintele societății — ne-am organizat la început în vederea unei ofensive strict gazetărești, prin ziarul „Timișoara". Ofensiva a fost înțeleasă, în primele zile, la propriu. Neștiind că se va ivi posibilitatea înființării unui ziar — așa zicînd — particular (adică nu finanțat de stat), am ocupat redacția fostului ziar de partid „Drapelul Roșu" (transformat în „Luptătorul bănățean" și apoi „Renașterea bănățeană") și am realizat acolo .primele două numere ale ziarului nostru. Apoi am revenit la intenții (și relații) mai bune, am obținut un sediu și ne-am conceput un ziar „de opoziție" față de orice idee sau acțiune de tip comunist. Am obținut toate acestea prin forțele noastre, dar și cu ajutorul unor oameni de bine,

Proclamația, o formă a speranței

dintre care unii s-au desprins ulterior de Societatea noastră — ca Viorel Oancea (atunci doar ofițer de armată, acum șeful poliției județene) sau Claudiu Iordache (atunci doar revoluționar, acum șeful F.S.N. din Timiș). Treptat, ne-am făurit o linie politică clară și a apărut necesitatea unei cristalizări și unei platforme ideologice de pe care să comunicăm cu țara. Pe măsură ce și-a lărgit componența. Societatea și-a disociat activitatea pe patru secțiuni : politică, socială, culturală și de relații externe. Structura atitudinii noastre politice în acest moment e reprezentată de Proclamație — pe care nu mai e cazul, acum, s-o rezum. În celelalte domenii amintite dorim — pe scurt — sprijinirea luptei sindicale, (în general deschiderea spre probleme civice), organizarea de acțiuni culturale de ținută (spectacole, contact cu personalități de prestigiu, conferirea — la sfîrșitul acestui an, a premiului „Timișoara" acelei personalități care, prin realizări și concepții, ar putea reprezenta aspirațiile noastre, lupta noastră, programul nostru), precum și legături trainice cu asociații politice și culturale din străinătate, cu mass-media occidentală.

Deci, un rezultat, o treaptă a evoluției rapide și bine construite, de la atitudinea publicistică la clarificarea ideologică. Firesc, Proclamația — citită la 11 martie și asumată politic prin numeroase aderziuni, și-a căutat, într-o etapă superioară, mai concretă — strategia. Cristalizarea teoretică devine, prin Alianța Națională pentru Proclamația de la Timișoara, aplicare concretă, program de luptă, șansă de deschidere. „Proclamația e scrisă de noi" — mai spune Vasile Popovici — dar ideile sînt ale Revoluției. Iar Revoluția continuă. Nu violent, nu în stradă, nu cu pumnul lozincii în obrazul adversarilor.

RADU CIOBOTEA ■

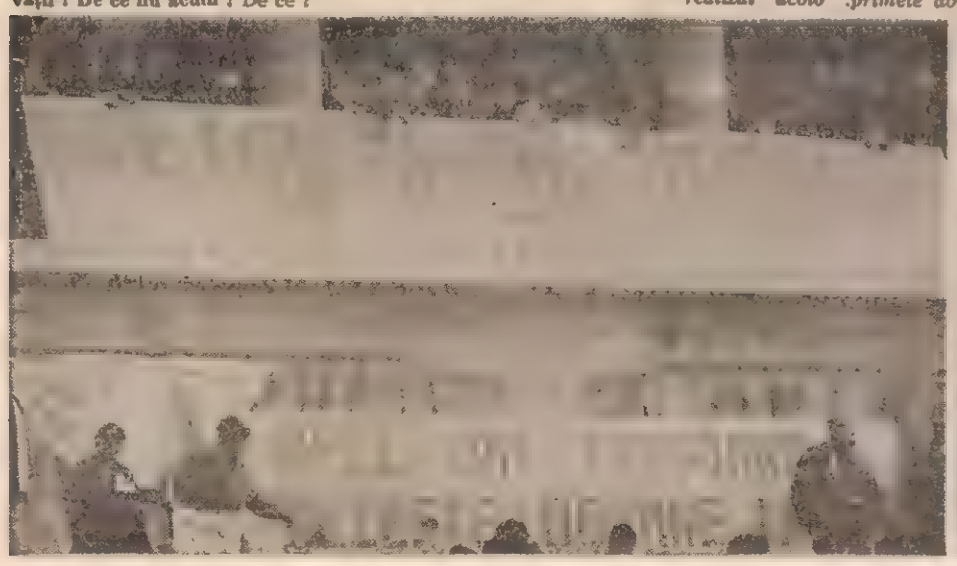

Fotografii de **GABRIEL BUGNAR** ■

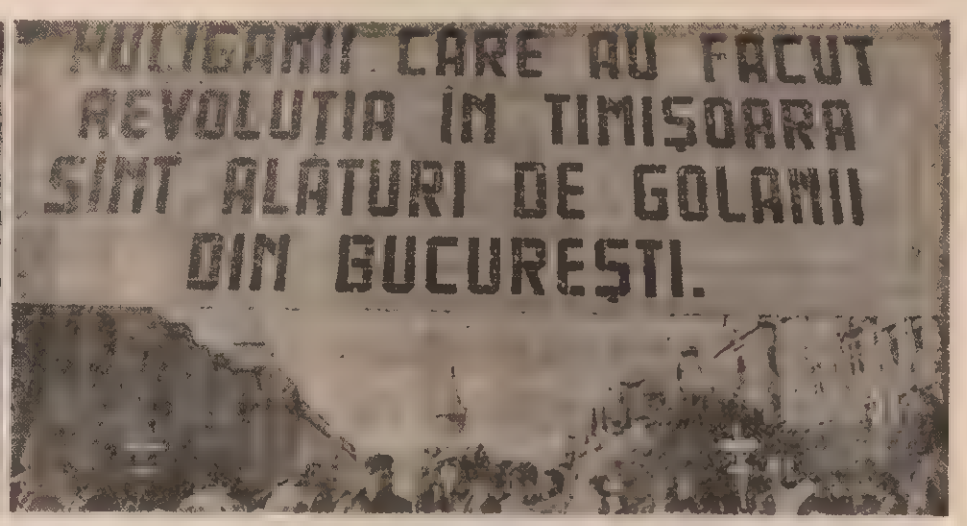

Fotografii de GABRIEL BUGNAR ■

Teama de falsificare

La 28 și 29 aprilie, istoria s-a făcut, din nou, la Timișoara. Ceea ce toată lumea credea că va fi ușor, limpede și cordial — constituirea Alianței Naționale pentru Proclamația de la Timișoara — a fost, de fapt, incredibil de dificil și sinuos, iar efortul conducătorilor Societății „Timișoara" a fost asemănător cu cel al artizanilor în mozaic. Ansamblul a trebuit creat din fragmente izbitor diferite ca mărime, forță de sugestie și culoare (politică). În dimineața zilei de sîmbătă s-au întîlnit, în sala „Capitol", (după o armonioasă repetiție a Filarmonicii „Banatul") reprezentanți ai celor 51 de sindicate libere și federații sindicale, 29 asociații profesionale și culturale independente, 154 de colective din întreprinderi și instituții și 24 de partide politice care au aderat la Proclamația de la Timișoara. Instrumentiștii unei orchestre care (după un calcul aproximativ) numără 3,5 milioane de cetățeni. Că aderarea nu a însemnat, automat, unitate, s-a constatat imediat. Mulți participanți aveau partituri diferite. Asta nu înseamnă, totuși, că în 28 aprilie nu s-a născut o forță capabilă să-și susțină ideile la nivel parlamentar. Dimpotrivă, insă, ea pare a suferi de o anume fragilitate internă. Care e forța, care e fragilitatea ? **IDEEA.** Alianța Națională pentru Proclamația de la Timișoara e solidară cu manifestația din Piața Universității bucureștene, dar, în același timp, face un pas înainte. Nu se oprește la negare („Jos"), ci continuă prin construcție. Nu jindurește după cantitate (deși 3,5 milioane de oameni constituie cea mai largă alianță autentic democratică a românilor), ci luptă pentru afirmarea concretă a ideilor sale. Nu are un trecut, dar se conjugă frumos și logic la prezent și la viitor. Nu își arogă drepturi politice și juridice iluzorii, ci, acceptîndu-și caracterul temporar, impune un dialog clar, rațional, cu forțele politice ale momentului. Scop imediat : dezamorsarea stării de tensiune prin eliminarea comunismului și a totalitarismului de orice fel. Scop de durată : democratizarea reală, prosperitatea și re-europenizarea României. Mijloace : dialogul, atitudinea, demonstrația. Repulsii : violența, manipularea, diversiunea.

IDEILE. La plural, ideea generoasă a înființării Alianței Naționale pentru Proclamația de la Timișoara a riscat (și riscă încă) să devină altceva. O sumă de „idei" și de voci electorale. Filindcă, pînă la urmă, sprijinirea Convenției de constituire și a Programului Alianței a însemnat o „luptă de sală" cu nimic mai prejos decît spectacolele C.P.U.N.-ului. (De fapt, protagoniștii au fost, uneori, aceiași). În esență, întreaga întrunire a fost minată de diferențele dintre intențiile Societății „Timișoara" și modul în care s-a încercat, în unele cazuri, traducerea lor în fapt. La prezidiu, Vasile Popovici, George Șerban (președintele, respectiv vicepreședintele societății) susțineau caracterul european democrație al alianței, în sală tinerii arborau eticheta „Golan din Timișoara", iar reprezentanții P.N.Ț.-c.d. și ai Ligii muncitorești anticomuniste canalizau acțiunea — exclusiv — spre distrugerea F.S.N. și a lui Ion Iliescu. „Alianța de idei" era pe punctul de a deveni o luptă pentru microfon, iar sala amenința să se transforme în stradă. Au apărut lozinci, s-au încercat scandări. După întîlnirea cordială urma — iată — confruntarea. Săltînd de pe trambulina vastă a Convenției, d-na Doina Cornea lansa dulcoase mărturisiri („Eu n-am intrat niciodată în F.S.N., ci doar am ieșit") iar dl. Nica Leon nici nu se atingea măcar de sforile electorale („Ăia ne dau în cap și noi stăm ? Concret : cum îl dăm jos pe Iliescu ?"). Treptat, pozițiile s-au clarificat și sala alianței s-a scindat. Unii au cerut răspicat redactarea pe loc a contestării d-lui Ion Iliescu. Alții (reprezentanți ai sindicatelor, ai unor C.P.U.N. și organizații de tineret) și-au anunțat retragerea — în acest caz — a aderiunii la Proclamație. Că la Timișoara s-au încercat manipulări cu diverse nuanțe electorale — iată un fapt limpede, exprimat chiar în timpul ședinței. Organizatorii, însă, n-au cedat, pentru simplul motiv că aderiunile s-au strîns pentru Proclamație (deci pentru întreaga luptă anticomunistă) și nu pentru contestarea unui singur om. Îl acceptă „Timișoara" pe Ion Iliescu ? Nu. Dar „Timișoara" nu e o organizație politică și nu participă la bătăliile electorale. Neacceptarea lui — ca exponent al fostului partid comunist — e un fragment dintr-o luptă de durată, deschisă, cinstită, democratică. Deocamdată, prin intermediul noii alianțe, d-lui Ion Iliescu i se propune un dialog. O discuție limpede, cu întrebări și răspunsuri. Un imens și viu contact cu acea parte a țării care nu are culoarea trandafirului.

CE S-A APLAUDAT ? Sensul și intensitatea unei întruniri se simte și din direcția în care bat aplauzele. În ordine cronologică, au fost aplaudați : Doina Cornea și Nica Leon (în aceste cazuri aplauzele s-au produs la intrare, în poziția ridicat), cuvîntul „anticomunism", denumirea de „Asociația a cetățenilor care nu au fost membri de partid", cererea de revenire la hotărîrile privind expulzarea lui Dora Brala și acordarea vizei de intrare pentru ex-regele Mihai, cererea demisiei generalului Chițac, scoaterea de sub controlul guvernului a Radioteleviziunii române, prezentarea adevărului despre evenimentele din 16—22 decembrie și 28 decembrie 1989, 12, 25—28 ianuarie, 18—19 februarie 1990, incidentele de la Tîrgu Mureș și solidarizarea cu demonstrația din București — Piața Universității. Fapt liniștitor : aplauzele au fost unanime, dar lipsite de ritm.

RADU CIOBOTEA ■

Sfaturi pentru alegerea candidaților ideali

1. Nu există candidați ideali. Alegeți-i pe cei perfectibili. Alegătorii și aleșii învață unii de la alții legile democrației.

2. Între un candidat simpatic și unul antipatic, votați-l pe primul.

3. Comuniștii cu față umană au, ca toți oamenii, și spate. Vedeți ce ascund acolo.

4. Repudiați-i pe candidații care vorbesc prost. Ne-ajunge un bîlbîit.

5. Între un tînăr și un vîrstnic, votați tînărul. Dacă au fost îndeajuns de maturi, ca să facă o revoluție, fiți siguri că tinerii pot să conducă și o țară.

6. Nu-i ascultați pe cei care vă spun tot timpul ce trebuie să faceți. Un candidat bun e acela care dă seamă de ce face el pentru voi.

7. Dați voturi și opoziției, indiferent ce gîndiți despre oamenii ei. Nu există democrație cu un singur partid.

8. Nu faceți pasiuni pentru oamenii zilei. În politică, iubirile cele mai frumoase durează 4 ani.

9. Alegeți-i pe economiști, pe ingineri, pe profesori, oricît de mult i-ați stima pe poeți. Toți dictatorii au scris poezii, toți poeții visează să fie cîndva dictatori.

10. Adevărații disidenți au trecut prin închisori. Fiți prudenți cu cei care au ajuns în opoziție, fiindcă n-au reușit să devină membri supleanți.

11. Fiți rezervați cu independenții. Sfîrșesc întotdeauna ca membri de vază ai unui partid.

12. Atenție la apatici, votează de obicei cu trecutul. Atenție la cei cărora le place să aplaude ; nu le place să gîndească. Atenție la cei care vă dau sfaturi : nimeni nu-i în stare să dea sfaturi bune în politică. Aveți un cap ; folosiți-l !

13. Unde există victime, există și vinovați. Nu-i votați pe ucigașii copiilor și ai părinților voștri, pe cei care au condus represiunea, pe cei care au hotărît-o.

14. Nu votați niște oameni, ci destinul patriei. Nu putem construi o țară nouă cu politicieni vechi.

15. Nu-i votați pe vîrstnicii zîmbăreți. Un bătrîn care rîde tot timpul e la fel de plictisitor ca un tînăr în permanență încruntat.

16. Dacă între candidați se găsește un agronom, votați-l ! După Franța, avem a doua suprafață agricolă pe cap de locuitor din Europa.

17. Nu-i votați pe cei care au mințit o dată. Vor mînți și a doua oară.

18. Votați pe unguri, pe germani și pe oricari alții, dacă sînt mai vrednici decît românii. Indiferent de rasă, religie și naționalitate, numărul oamenilor cinstiți și al lichelelor rămîne constant.

19. Nu dormiți în noaptea dinaintea alegerilor. Stați treji și responsabili și convingeți-i pe indeciși că nu trebuie să lipsească de la urne. Am avut o noapte de 45 de ani. Încă una ne poate da gata.

TUDOR OCTAVIAN ■

Aritmetica străzii

S-ar putea să nu fie nimic. S-ar putea să fie. Pe străzile Timișoarei se speră într-o victorie a manifestației de la București, care va continua cu o pondere eficientă : Iliescu — da, F.S.N. — nu, căci F.S.N. = P.C.R. Echivalența Iliescu = F.S.N. = P.C.R. („cu fața umană") este, de fapt, sîmburele discordiei. În stradă (după aproximativ 40 de interlocutori) se preferă o altă aritmetică : Iliescu + Roman + Cîmpeanu, într-un guvern de largă coaliție, orientat spre dreapta liberală. Dar pînă una-alta, campania își urmează cursul rapid și sinuos. Propaganda electorală e dominată net de P.N.L. : afișele color și presa („Dialog liberal" și „20" cu ediții bisăptămînale de 25 000, respectiv 10 000 exemplare) la care se adaugă buna difuzare a presei liberale centrale sînt prezente nu ostentativ, dar tenace. Concurența (teoretic numeroasă, odată ce în Timișoara pulsează 34 de formațiuni politice) e palidă și poate fi percepută vizual cu mare dificultate. De fapt, însăși campania e minată, în orașul Revoluției, de dificultăți subterane.

Cine a pierdut startul ?

— Am pierdut startul —, îmi mărturisește, cu o tristă luciditate, dl. Morar Petrișor, președintele Frontului Democratic Român (înființat la Timișoara în 20 decembrie 1989). Dar sperăm într-o pondere rezonabilă în Parlament a grupării partidelor democratice de centru, din care facem parte. Concret, cu nici patru săptămîni înainte de alegeri, avem un sediu neîncăpător și un singur telefon, mobilierul precar adunat din donații, o platformă-program care se tot tipărește de trei săptămîni, afișe electorale care vor fi gata tot peste vreo trei săptămîni (!), carnete de membru care sînt la tipar de mai bine de o lună. Campania noastră se va consolida, de fapt, după alegeri, fiindcă F.D.R. va continua lupta pentru împlinirea idealurilor Revoluției.

Nu toată lumea acceptă, însă, o victorie parțială sau riscurile unei înfrîngeri cu porțile deschise spre opoziție. Dacă F.D.R. are, chiar în județul Timiș, doar cîteva filiale, F.S.N. își are reprezentanții — provizoriu — legali în toate orașele și comunele județului. Problema F.S.N. Timiș e alta : sediu restrîns și slab dotat în Timișoara, mobilier sărac, lipsă de hîrtie

Timișoara — competiție și „free-show"

(deocamdată nici un afiș electoral în afară de puținele primite de la București) și de fonduri (nu există cotizații, doar donații care merg de la 25 la 2 lei). Ziarul formațiunii („V") a apărut în două numere în cursul lunii ianuarie și abia în aceste zile continuă, gîfîind, cu numărul 3. „Avem o singură mașină de scris, iar fondurile noastre nu ajung pentru „suplimentele" grase cerute de tipografi pentru editarea ziarului — îmi spune Carmen Ujan, redactor al ziarului. Principalii adversari ai F.S.N. sînt cei care „nu fac politică", adică Societatea „Timișoara". Societatea „Timișoara", F.S.N. și F.D.R. au sediul în aceeași clădire. Prima — la etajul I. Accesibilă. Al doilea (front) la etajul II, prima pe stînga. Al treilea la etajul II, prima pe dreapta. Clădirea de pe strada Mihai Eminescu e o expresivă și paradoxală sinteză.

P.N.L. Timiș are și el probleme, deși, după aspectul și dotarea sediului, s-ar zice că n-are. Ca să intri, o iei tot la dreapta și iar la dreapta, pînă dai de o încăpere elegantă, unde vorbești cu mulți tineri cu idei, dar nemulțumiți. Se lansează împotriva lor campanii de zvonuri (de exemplu, uciderea soției lui Radu Cîmpeanu la Timișoara), li s-a spart sediul din Lenauheim, reprezentanții lor nu pot intra în componența C.P.U.N. la Orăștie Vechi iar tînăra filială Aiud a fost amendată în trecut (după cum scrie pe chitanță) pentru „Nerespectarea unui afiș al F.S.N." Sînt, însă, optimiști. Au fonduri, au comitet telefonic, au telex, au chef de muncă și vor să cîștige. Nu, startul nu e pierdut.

...Iar la P.N.Ț.-cd Timiș se intră greu, cu legitimări, cu însoțitori, cu ochii-n patru. Discut în colectiv cu președintele partidului din județ, dl. Ion Maghet, care se exprimă concis, eludînd amănuntele. N-au fonduri, n-au material propagandistic, (doar cîteva afișe și un ziar — „Vestul"), n-au mijloace de transport, n-au sedii în județ, n-au reprezentant în C.P.U.N. Făget, care e sută la sută fesenist. F.S.N. = C.P.U.N., deci F.S.N. are de toate și manipulează. P.N.Ț.-cd. n-are mai nimic și — evident — nu manipulează. Clar.

Spectacole

În Timișoara cam lipsesc spectacolele și singurul cu mizã — campania electorală — se pare (din cîte declară unii participanți) că a pierdut startul. Se aleargă, deci, fără start, numai cu finish, dar în loc de finish timișorenii — mucaliți — au afișat în tot orașul o altă linie de sosire, nu lipsită de umor : „Free-show". În sfîrșit, în 20 mai vom avea primul spectacol liber. Cu condiția să nu tragem în pianist.

RADU CIOBOTEA ■

DEZECHILIBRU DE FORȚE

Aspect din cadrul Circumscripției electorale nr. 40 — Vrancea

În Adunarea Deputaților și în Senat trebuie să-i alegem pe cei mai buni dintre cei buni. Să lăsăm la o parte zvonurile alarmiste și informațiile după ureche. Deși cooperativa ochiul și urechea și-a reintrat în atribuțiuni. Nimănui nu-i este îngăduit să manifeste pasivitate față de calitățile moral-volitive și intelectuale ale aleșilor obștei. Alegerea în sine implică deopotrivă răspunderea morală, civică și politică, pentru că este elementul esențial al vieții politice al națiunii. Nu prin pasivism și îngăduitoare toleranță ne vom manifesta civismul și patriotismul, ci prin implicare directă și responsabilă. Prin votul nostru concret, cinstit, nemanipulat de varii interese de castă, ne vom putea exprima și exercita o anume independență și suveranitate personală și colectivă. Așadar, să alegem în fruntea obștei și a țării pe reprezentanții loiali poporului și intereselor sale. Să-i alegem dintre noi pe cei mai capabili, cinstiți, corecți, inteligenți și, mai ales, fără nici un fel de legătură oneroasă cu trecutul.

Aceste aspecte și altele cîteva le-am urmărit zilele trecute la Vrancea în cadrul circumscripției electorale nr. 40. Din capul locului trebuie să spunem că apropiata campanie electorală nu este deloc echitabilă. Ba chiar se manifestă un frapant dezechilibru de forțe între F.S.N. și partidele istorice de tradiție. Dl. Vasile Crintea este pe deplin convins de reușita fesenistă. Cunoaște moldovenii și știe că sînt mai conservatori din fire. Nicolae Giurgea și Dinu Constantin, din partea F.S.N.-ului, sîntem încredințați, de asemenea, că au șanse reale la alegerile din mai. Depunerea de candidaturi se face din partea a 21 de partide și a independenților. Bătălia electorală se va da, se pare, între F.S.N. și partidele istorice (P.N.L. și P.N.Ț.-c.d.). Acest echilibru de forțe de care aminteam nu există. Dl. avocat Alexandru Hulianu, secretar al Filialei Vrancea al P.N.Ț.-c.d., ne relata că la Păunești, Jariștea, Balotești, Străuani, Poiana Cîrstei, Gura Calității, Mărășești și în alte cîteva localități, fie că au fost devastate sediile partidului țărănist, fie că reprezentanții acestui partid au fost molestați. Ion Dincă a fost tăiat grav cu cuțitul (la Păunești) și se află în stare gravă la spital. Pe candidatul partidului pentru senat, Iordache Hărăbor, l-a lovit foarte brutal Petre Ursei, fără ca acestă din urmă să pățească ceva. Inginerul Constantin Banu de la I.A.S. Panciu a avut de asemenea de suferit și este la un pas să fie dat afară din serviciu pentru ideile sale exprimate liber și deschis. Părintele Enache Graur, președintele filialei partidului țărănist din județ deși avea autorizația legală nr. 54/268, din 20 aprilie 1990, parafată de poliție, pentru a se întîlni cu simpatizanții partidului țărănist din comuna Păunești, a fost amenințat cu moartea. Deci, n-a putut trece pragul comunei. Cei care au încercat, atît la Păunești cît și la Răstoaca, au fost bătuți sau mașinile care i-au adus au fost puse pe chituci.

Întrebarea este firească : oare cine-i violentează pe țărăniști ? Ați ghicit. Reprezentanți ai fostei nomenclaturi cenușiste de la diverse nivele. Această nomenclatură anacronică, vetustă, se compune pe plan local din „foștii" președinți de C.A.P., magazionerii, brigadierii, lucrătorii comerciali și, de ce nu, șefii de post, căci nici aceștia nu s-au „rotit", așa cum era indicat. Cu alte cuvinte, totul este ca înainte ! C.A.P.-ul s-a dovedit a fi o văcuță bună de lapte, de care au profitat din plin factorii locali și notabilitățile de la diverse nivele. Cum să lase ei țîța asta lăptoasă din gură ? Folosesc toate mijloacele pentru a nu înțărca joiana.

Cu Partidul Național Liberal din Vrancea și, respectiv, Focșani, lucrurile stau ceva mai bine. În rîndurile partidului s-au înscris intelectuali tineri de cea mai bună clasă. E drept că la această simpatie ușor mascată a participat și figura telegenică a d-lui Radu Cîmpeanu. Inginerul Marin Cristian Vasilescu, președintele Filialei Vrancea al P.N.L., ne asigură că liberalilor nu li s-au întîmplat atît de grave vătămări corporale precum țărăniștilor, cu care se înțeleg altminteri minunat. Apariția ziarului liberal „Realitatea" (25 000 exemplare un prim tiraj) a stîrnit o adevărată furie fesenistă. Cum, nu le ajunge „Milcovul liber", al fostei județene de partid ? au proferat cîte unii. N-a ajuns. Între timp în județul Vrancea au apărut următoarele ziare și reviste : „Gazeta Vrancea", „Pur și simplu", „Glasul nostru", „Revista V", „Viitorul" și, firește, „Realitatea", aflat deja la al doilea număr. Jurnaliștii și editorii trăiesc cu oarecare strîngere de inimă, întrucît băieții care au vîndut ziarul „Realitatea" au fost bătuți mărunt în plin centru al Focșanilor și sub ochii prostiți de mirare ai trecătorilor.

Nu înțelegem în atari situațiuni de ce nu-și intră în atribuțiuni organele de ordine. Să vezi și să nu crezi : Inspectoratul județean al poliției Vrancea amendează pe Mihai Ștefănică pentru că rupea materialele de propagandă aparținînd de Filiala Vrancea al P.N.Ț.-c.d. Sancționat contravențional a fost și Vasile Pîrvu de la IJPIPS, întrucît l-a acostat și amenințat violent pe Vasile Stoica, membru al P.S.D. Vrancea. Aceste două exemple circulă și pe la primăriile municipală și județeană. Vorba cuiva : frecție bună la picior de lemn. Sînt măsuri de aruncat praf în ochii lumii. Categoric, însă, că sînt insuficiente și ineficiente pentru paza și protecția sediilor partidelor de tradiție istorică dar, mai cu seamă, pentru protecția liderilor acestor partide de frumoasă și nobilă tradiție.

Profesorul de îndoieli, Nae Ionescu, spunea undeva : „În momentul în care și-a înfrînt adversarul partidul politic și-a subscris propria sentință la moarte". Să se fi gîndit în devans cu 50 de ani ? Tot ce se poate. Ce ne-am convins, la drept vorbind, cu ochii și urechile noastre, este că acest dezechilibru de forțe pentru apropiatele alegeri electorale există și este abitir cultivat pe plan local. În această legislatură lucrurile vor sta cum vor sta în Vrancea, dar în următoarea ? Sau vom ajunge la spusele epocale ale tătucului Stalin : depinde cine va face numărătoarea voturilor !

DORIN SĂLĂJAN ■

Sondaj de opinie

ȘTIȚI SĂ VOTAȚI?

Se apropie cu pași repezi alegerile. Numărătoarea inversă a și început. Întrucît pînă la scrutinul de la 20 mai a.c. au mai rămas doar cîteva săptămîni, la sugestia mai multor cititori, am venit să aflăm, cu un ceas mai devreme, dacă alegătorii cunosc sau nu tehnica votării, dacă birourile secțiilor de votare au întreprins sau își propun să întreprindă ceva în această privință.

Așadar, știți să votați ? am întrebat, deloc prematur, mai mulți cetățeni întîlniți în cale. Aceeași întrebare am adresat-o și cîtorva salariați tineri de la Întreprinderea de Pompe „Aversa" din Capitală. Și iată, succint, răspunsurile :

Domnul Nicolae Chiran, profesor de matematică : „Nu, să fiu sincer, nu prea cunosc. Fiind primele alegeri cu adevărat libere din ultimii 40—45 de ani, sînt convins că au particularitățile lor specifice, cu totul deosebite de cele din timpul dictaturii ceaușiste. Încă nu știu cum arată buletinele de vot, nici cîte sînt" ; doamna **Mariana Trică,** cooperatoare la „Arta aplicată" : „Mă pricep întrucîtva ; doar nu-i prima oară cînd particip la vot. Am aflat că sînt trei tipuri de buletine : pentru candidați la președinția Republicii, pentru candidații de deputați în Parlament, în Senat... precis însă nu știu, o să aflu cînd ajung la secția de votare" ; **ing. C. Constantinescu,** Calea Moșilor nr. 222, sc. B : „Sper să nu fie deloc complicat. Pui ștampila în dreptul candidatului sau partidului preferat, împături frumos buletinele, avînd grijă să nu se vadă ștampila și le introduci pe rînd în urnă. Ce poate fi mai simplu ? ! ; domnișoara **Mirela Miclea,** studentă la Politehnică, str. Mihai Eminescu, bl. 31 A, etaj 2, ap. 46 : „Eu voi vota prima oară, nu știu concret cum, dar am încă de pe acum destule emoții" ; **Matilda Băloi,** pensionară, str. Mendeleev nr. 17, ap. 34 : „Nu știu. Poate că presa, radioteleviziunea ne vor informa la vremea potrivită" ; **Ilie Ene,** administrator de bloc, Calea Moșilor nr. 221, sectorul 2: „Știu eu ceva, dar nu tocmai bine" ; fizician **Mihai Radu,** întreprinzător Întreprindere Mică de turism internațional : „Mă descurc. Mai mult n-am ce să vă spun, că încă nu cunosc nici eu, și mă și grăbesc" ; **Valentin Cristescu** (lăcătuș), **Florică Chițoi** (strungar), **Valeria Nane** (economistă), ingineri **Mihăilă Dragoș** și **Nicușor Ciobanu,** precum și strungarul **Grigore Gavrilă** — toți de la I. P. „Aversa", pe care i-am interpelat în corpore, s-au dovedit a stăpîni cel mai bine procedura de vot. Sondajul nostru instantaneu a relievat însă că nici unul dintre cei interpelați încă nu stăpînește complet, suficient de temeinic, tehnica de votare ! Într-un fel, e și firesc, normal. Din eșantionul de 12 subiecți numai 3 au știut să răspundă aproximativ exact la întrebare... În rest, aproape toți și-au exprimat în schimb opinia — și au avansat și propuneri de rigoare — în sensul că, date fiind particularitățile deosebite ale scrutinului de la 20 mai, instruirea cu tehnica de vot să se facă neîntîrziat și cît mai temeinic, spre a se evita cu desăvîrșire riscul eventualelor surprize neplăcute.

Spre a oferi alegătorilor cîteva informații utile pe această temă, ne-am adresat juristei **Virginia Răducanu,** secretarul Primăriei Sectorului 2, care, binevoitoare, ne-a răspuns : În conformitate cu prevederile Decretului-lege nr. 92/1990, instruirea alegătorilor cu procedura de vot cade direct în sarcina birourilor electorale ale circumscripților. Cum în aceste zile, pînă la 5 mai, respectivele birouri sînt în plină constituire, și cum pînă la scrutin rămîn mai bine de două săptămîni, va fi timp și pentru o astfel de acțiune. După cum am aflat chiar acum de la dl. președinte al Biroului Electoral Central, deocamdată cele 3 tipuri de buletine de vot sînt la tipărit. Imediat ce se va intra în posesia lor, va începe și acțiunea de popularizare, de cunoaștere exactă a modului de votare. Nu se va lăsa nici treaba asta pe seama ultimului moment. Contăm mult în acest sens pe sprijinul mijloacelor de informare mass-media, inclusiv pe prețiosul sprijin al revistei „Flacăra" pentru care vă mulțumim anticipat.

MIHAI STĂNESCU ■

Tangou la urne

Cum să votăm altfel decît studiind cele 73 de platforme program strînse cu trudă de la prieteni, rude, biblioteci, ambasade, apelînd eventual și la unii cititori în stele (nu în cinci colțuri) și, în final, executînd cîteva gesturi precise în fața urnelor. Ca într-un dans cunoscut. Doi pași la dreapta și unul la stînga. Nu e bine ? ! Doi pași la stînga și unul la dreapta. Nici așa ? ! Un pas la dreapta și unul la stînga. Nu merge ? ! Bătînd pasul pe loc. Of !

Cum este cu acest dans am vrut să aflu de la un grup de studenți. Mă uitam la ei : blugi, tenuri galbene, beau cafea din pahare de plastic, mîncau sandvișuri cu salam de vară, fumau țigări proaste și, sub braț, țineau cărți, adevărate arme albe. Nu prea aveam motive să-i iau în seamă, dar era sarcină de serviciu.

„Pentru a afla cum se votează mai este timp. Dar, pentru o informare corectă asupra programelor, nu mai e." (Simona Toma, filologie). O privesc lung pe interlocutoarea mea. Adică în timpul vacanței nu putea să rezerve și ea o săptămînă în care să facă două, trei drumuri dimineața, două, trei după-amiază să strîngă documentația de la sediile partidelor. Ar fi vrut ca, pe criza aceasta de hîrtie, cînd toate publicațiile importante au fost reduse, să se tipărească volume cu programe electorale. Ar fi fost un gest retoric, oricum.

Le zîmbesc indulgent. „Campania electorală e puerilă" (Daniel Popa, arhitectură). „Frontul va cîștiga alegerile în virtutea inerției". (Tomașian Radu, matematică) „N-am înțeles nimic din legea electorală. Am impresia că și în Parlament sînt mulți care habar nu au pe ce lume trăiesc." (Valeriu Ghircu, matematică). „Nu voi vota. Cei care pot să conducă țara nu s-au angajat în această dispută" (Firschi Margareta, filologie). Ia să fiu mai severă ! Îmi pun ochelarii cu lentile negre.

Și trebuie să vă spun că am fost consternată văzînd că patru dintre ei nu știau precis cum este cu cele trei liste, cu ștampila și cele trei urne. O gală a umorului negru. „Nu prea știu cum se votează." (Cristi Iosuf, filologie) „Bănuiesc că nu va fi mare diferență de cum se vota înainte" (Frolu Teodor, matematică) „Se dau trei plicuri pentru președinte, partid și senatori." (Tomașian Radu, matematică) „Cei care sînt acolo o să-mi spună cum să procedez."

Și să nu credeți că aveau vreun sentiment de vinovăție. Știau că orice student o să învețe în cinci minute mecanismul. Dacă o să îl explice cineva vreodată... Unul chiar mi-a spus „Există mulți care nu știu să citească, nu știu să scrie. Sînt și la bunica mea în sat. Pot fi foarte ușor păcăliți" (Valeriu Ghircu, matematică). Televiziunea nu poate programa pînă la alegeri cîteva lecții intensive, să învețe și analfabeții trei inițiale ? !

AURELIA BORIGA ■

ULTIMUL MOHICAN

Am auzit vorbindu-se că Timișoara a imputat Oradei că nu s-a ridicat la luptă odată cu ea împotriva dictaturii comuniste. Se pare că acum Oradea, cuprinsă de remușcări, a îmbrățișat cu trup și suflet Proclamația de la Timișoara, care a dat ocol întregii lumi. Pe străzile Oradei s-au strîns nenumărate adeziuni pentru celebra proclamație și încă mai celebrul ei punct opt. Multă lume, sătulă de comunism și amenințată în ființa ei de posibilitatea apariției unui neocomunism „cu față umană", și-a întors fața de la F.S.N. În C.J.P.U.N. Bihor, majoritatea membrilor lui au alte opțiuni politice. Cîțiva, Constantin Bozîntan, Davidescu Radu, Pavel Constantin, Ionescu Elena, participanți activi la revoluție, sînt candidați independenți. În C.J.P.U.N. Bihor a mai rămas un singur F.S.N.-ist. Acesta este chiar președintele F.S.N. filiala Bihor, subinginer Hedea Vasile Ionel, care așteaptă cu sufletul la gură rezultatul alegerilor.

PAȘCU BALACI ■

Ce nu afli de la primărie, afli din ziarul particular al primarului

„O lacună"

La Buzău, primarul municipiului, domnul Petre Partal, ne spune că pregătirea alegerilor se desfășoară conform programului transmis de guvern. „Am întocmit liste electorale. Am confecționat panouri de afișaj pentru toate partidele din Buzău. Printr-o decizie s-au stabilit 15 locuri publice de afișaj. Dacă întrebați de unde află oamenii cum vor vota, trebuie să spun că aici e o lacună care se resimte. Pînă acum, astfel de informații s-au oferit numai prin ziarele locale ale partidelor. Mai pot să vă spun că am obținut deja autorizație pentru un ziar particular pe care îl voi scoate cu un grup de prieteni și care vreau să acopere această necesitate, să dăm astfel de informații. Va apărea în prima jumătate a lunii mai. Deocamdată omul nu știe cum se va vota. El crede că, dacă l-a votat pe Iliescu, poate să plece. Or, în acest caz, votul este anulat. Fiecare alegător trebuie să pună nu o ștampilă, trebuie să pună trei ștampile pe buletinul de vot. Birourile celor 310 secții de votare din județ sînt în curs de constituire. Azi, 24 aprilie, se trag la sorți numele președinților acestor birouri în zonele Neholu și Pătîrlagele. Cabinele de votare și urnele au și început să fie executate. Ni s-a transmis să fim pregătiți și pentru observatori străini. Știu doar că vor sosi în țară vreo 300, dar cîți vor ajunge în județ la noi nu știu".

În oraș n-am întîlnit oameni care să-l dezmintă pe domnul primar. Mai mulți locuitori ai municipiului și cîțiva din Rîmnicu Sărat, aflați cu treburi la județ, ne-au confirmat că nu știu cum se va vota. Așa încît depunem mărturie că domnul primar are dreptate : lacuna de care ne-a vorbit este reală.

Nu putem ști în ce măsură privata domniei sale gazetă va acoperi lacuna. Numai că asemenea informații de care au nevoie alegătorii nu este normal să depindă de o inițiativă particulară. Domnul primar ne-a asigurat că, deși domnia sa candidează pe lista F.S.N., publicația sa — care se va numi „Lotus" — va fi independentă și de largă informare.

DORIN GHERGHINESCU ■

Un viitor candidat independent ?

Fotografie de PAUL AGARICI ■

Totul

Poți spune în mai multe feluri că nu mai e nimic de făcut, dar cînd nu mai e absolut nimic de făcut, nu mai e nevoie s-o spui. E destul să afirmi că trebuie făcut totul. Cer totul copiii, îndrăgostiții, senilii și oamenii politici care nu se pricep la nimic. Puțin e întotdeauna mai mult decît nimic, iar ceva e mai mult decît totul. Nici Dumnezeu nu-i dă și nu-i la omului totul. Acest cuvînt stă la temelia totalitarismului. În regimurile totalitare, nu încap părți și nuanțe. Existența individului se desfășoară tensionat ca într-un sfîrșit de partidă : tot ori nimic. Sistemul e perfect și dacă nu-și dezvăluie în totul perfecțiunea e pentru că indivizii sau nu știu să facă totul, sau nu vor.

Cînd eram copil eram educat cu o lozincă bună la toate : „Nu știi, te învățăm. Nu poți, te ajutăm. Nu vrei, te obligăm !". Cînd viața e cuprinsă în lozinci, totul se rezolvă cu un număr redus de îndemnuri. Lexicul totalitarismului are un număr redus de pagini. În „Dicționarul analogic și de sinonime" cuvîntul tot are o sumedenie de trimiteri, aproape toate de natură să-ți întoarcă mintea pe dos. Pentru a pricepe ce-i cu acest tot, cartea te face să cauți la : alb, alimentație, animație, asemănare, atenție, bucurie, călătorie ,cerere, cochetărie, curiozitate, desăvîrșire, destăinuire, efort... Lista trimiterilor se sfîrșește în pragul absurdului cu : ...supărare, timp, tristețe, urcare și vigoare.

Tot e un cuvînt fără sinonime. Fiindcă tot e tot. După el urmează : total, totalitarism, totalitate, totaliza, totdeauna, totemic, totemism. Printr-una din acele stranii potriviri de lucruri, după tot, termenul următor e tovarăș. Și cum două potriviri te trimit cu gîndul la destin, cuvîntul vecin cu tot atîtea trimiteri ca tot e „a trage".

Nu trebuie să facem totul, indiferent cine ne-o cere și în numele a ce. E suficient să fim ceea ce sîntem și să facem doar cît putem. Oricîte ambiții ar consuma un guvern și un șef de stat, au putem fi nici mai mult, nici mai puțin decît sîntem. Dacă România nu poate să aibă un țel, și „un viitor luminos" e pentru că nici omenirea nu-l are. Fiecare om, în parte, da, luptă să dea existenței un sens, dar nimeni nu are dreptul să ne vorbească și să ne ceară să construim un viitor, să facem totul pentru acest viitor. Nu e nici e nădejde de viitor bun dacă prezentul e mizer. Să nu-i urmăm pe conducătorii care ne învață ce trebuie să facem. Să luăm aminte doar la spusa acelora care se pricep să ne arate cum e mai potrivit să facem un lucru sau altul. Nu de dădace și tătuci duce lipsă țara noastră. Dădace șefe, dădace adjuncte, director dădacă, maistru dădacă și chiar muncitori dădacă. Ani de-a rîndul, textele așa-zis economice din presă cuprindeau în titluri chemarea imperioasă a lui „trebuie". Sigur că trebuie să trăim bine, să cîștigăm mult, să muncim cu folos și să ne educăm frumos copiii. Problema e cum să o facem, cu ce principii, în ce direcție, în termenii cărui contract și împreună cu cine.

Rolul unui funcționar e să funcționeze. Conducătorii unei țări sînt funcționarii superiori ai țării. Mai presus de toți ceilalți, dar tot funcționari. Nu ei trebuie să ne spună nouă ce să facem. Ei sînt obligați să știe ce să facă, astfel ca țara să prospere. Ei sînt aceia care trebuie să facă totul. Tot ce privește postul pe care-l ocupă, datoriile lui, consecințele lucrărilor corecte și ale celor rele. Ei sînt obligați să facă totul, întrucît știu totul. În statul democratic contractul are alte clauze decît în cel totalitar. Aici poporul își conduce conducătorii. Cei mulți le spun celor puțini ce au de făcut.

Să nu facem totul ! Să ne străduim să facem doar ceva mai mult și mai bine de la o zi la alta la slujbă și acasă, în treburile obștești și în cele domestice. Să învățăm să fim noi înșine ca să-i putem învăța, la rîndu-ne, pe politicieni să se cunoască pe sine, la raport cu nevoia de normal a cetățeanului.

TUDOR OCTAVIAN ■

Fotografie de GABRIEL BUGNAR ■

CLASA MUNCITOARE VA AJUNGE ÎN PARADIS?

(despre o mică prăpastie)

Pe un mal : Atelierul de proiectare al secției „Autoutilare" din întreprinderea „Electroargeș". La ora 7 dimineața, fără să exagerăm, condica de prezență este semnată de cei 32 de ingineri tecemiști, electroniști, electricieni, un metalurg (?) și cîteva desenatoare. Puține minute de rememorare a viselor ce au străbătut noaptea abia stinsă. Urmează dezmeticirea. „Ai văzut la televizor..." Și impresiile sparg barajul somnolenței, se adună, dau în afară, fiecare vrea să dovedească ce bine este informat. Prin definiție (se știe) inginerul trebuie să fie informat ! Se pune de cafea. Și cafeaua fierbe o jumătate de oră. Se bea cafeaua pe-ndelete și se ascultă „Curierul melodiilor". Un curier ce poartă imaginația celor 32 de specialiști în concediu, pe malul mării, soare, liniște... E frig, încă ! De la 9 la 10, „Răspundem ascultătorilor". Cei de la radio ne răspund și noi să nu-i ascultăm ? Se poate ! Îi ascultăm. Între două răspunsuri poate fi completat un bon, un bilet de voie, se mai trage o linie, două, hai trei pe desenul de ansamblu. Proiectarea (se știe !) înseamnă tact și documentare. De la orele 10 la 11 se lucrează, se fumează (în draci), ne pregătim pentru masă. După pauză, o siestă binemeritată pînă la ora 12 sau 12,30. Apoi pornim cu motoarele ambalate : toată lumea gîndește, desenează, de aceea sînt ingineri, să gîndească. „Ce-ar fi să formăm un sindicat al inginerilor proiectanți? — zice un electronist și... pînă la ora 13,30 sindicatul se formează, ființează și se desființează. Ura ! Au venit ziarele. La această oră e liniște. Se citesc ziarele, se devorează, se buchisesc, se înjură, se aplaudă, se mototolesc, se păstrează la colecție, ce bine că s-a făcut ora de plecare !

Pe celălalt mal : Secția „Autoutilare" din întreprinderea „Electroargeș". La ora 7 dimineața, fără să exagerăm, cei cinci maiștri fac pontajul : frezori, strungari, rectificatori, lăcătuși, electricieni. În jurul mașinilor se adună cîte trei, patru muncitori la o țigară: cu pămînturile ce facem, azi, mă duc să tai lemne cu drujba, dacă ne vin patroni la fabrică rămînem șomeri... Cîțiva dorm în picioare, lîngă calorifere. Sînt navetiștii ! De fapt sînt țărani tineri cu liceul la seral. În satele din împrejurimi ei au gospodării frumoase pentru că în zona Argeșului, zonă de dealuri, cooperativizarea n-a ajuns. Și pentru că „o înțeleaptă politică" a plantat I.P.E.E Electroargeș în mijlocul livezilor de meri și peri, țăranii de aici au învățat să facă produse electronice și electrotehnice. Deci, inginerește gîndind, țăranul român „e mai multilateral" dezvoltat decît țăranul japonez, sau invers, muncitorul român față de cel japonez știe să lucreze pămîntul. Cum o răsucim, tot noi sîntem deasupra japonezilor. Pe la ora opt navetiștii se trezesc și dau drumul la mașini, să se încălzească pînă la opt jumate, nouă. Mîinile muncitorilor miros a șpan ars, a ulei încins... E bine ! Mașinile merg în plin, fac zgomote pînă la pauză. După pauză se așteaptă ziarele. Se citesc sprijinite de manetele mașinilor. Curățenia începe cu o oră înainte de ora trei. Urmează schimbul doi care începe să citească ziarele lăsate de cei din schimbul unu.

În paradis clasa muncitoare va ajunge, căci n-are păcate.

PETRE BARBU ■

Mai bine golan decît activist

Nu știu cît de mare-i buchetul de trandafiri o cărui rouă ar mai vrea să se stringă în strachina politică în care dl. Iliescu a călcat de curînd, dar sigur este că dezinvoltura cu care președintele C.P.U.N. și al F.S.N.-ului s-a aplecat peste microfon și l-a insultat pe manifestanții din Piața Universității a dat un accent într-adevăr personal operei sale teoretice și practice de pînă acum. Prin urmare, „golani"?

„Jos comunismul!". Vuietul mulțimii adunate în Piața Universității se aseamănă la anumite ore, mai ales după-amiaza și seara, cu al unui avion cu reacție. Și cum nu lipsesc nici momentele cînd totul pare un mare spectacol de muzică și poezie, peste prima zonă liberă de comunism și neocomunism din România se întind acordurile chitarei, iar mulțimea de mii de manifestanți reia refrenul: „Mai bine golan decît activist".

Nu e prima oară cînd dl. Iliescu scapă cuvintele ca din praștie. Dar e prima oară cînd i se spune că gumilasticul i-a scăpat din mînă.

Discursul politic al domnului Iliescu poartă în mod evident pecetea unei școli. E școala la care învățăceii sînt crescuți în cultul puterii. Originalitatea personajului reprezentat de dl. Iliescu constă însă în faptul că domnia sa este o personalitate, ca să zicem așa, de nivel județean, adusă de împrejurări să joace un rol de anvergură națională. Desigur, încălcarea statutului de neutralitate politică, promis inițial, în decembrie, a îngăduit speculații asupra unor posibile angajamente anterioare pe care și le-ar fi luat dl. Iliescu, dar nu asupra acestui lucru ținem să insistăm acum. Deocamdată interesează doar modul convingător sau nu în care domnia sa a făcut pasul din rîndul doi al nomenclaturii comuniste în rîndul întîi al liderilor politici. Or, în această perspectivă e credibilității sale, tot mai mult s-a accentuat impresia că eroarea pe care a făcut-o este că a luat în antrepriză revoluția din decembrie ca pe-o campanie agricolă de sezon, bunăoară ca pe-o campanie de recoltare a porumbului, la tehnicile căreia dl. Iliescu se va fi exersat mult și bine la timpul potrivit.

Nu se poate spune că nu a făcut efortul de a se adapta. A și fost ajutat, de altfel, uneori chiar în mod dramatic, să înțeleagă că românii vor o „schimbare de lume" și că nu și-au propus să dedice sacrificiul copiilor și fraților lor unei simple „avansări" a domnului Iliescu. „Nu mai da din mînă!", i s-a strigat. Și într-adevăr, nu prea a mai dat din mînă. Însă deprinderile sînt vechi și multe, din păcate. Încă nu i-a strigat nimeni, bunăoară, să nu mai spună că ar trebui „să facem totul". Și dacă nu i-a spus nimeni, dl. Iliescu n-a reușit să se corecteze singur. Însă acesta nu e decît un singur exemplu că la școala unde dl. Iliescu și-a învățat discursul politic limbajul este sumar. Posibilitatea evocată de domnia sa, ca mase de muncitori bucureșteni „să curețe" ori „să șteargă" manifestanții din Piața Universității „ca un buldozer", ne-a reamintit de vremuri nu de mult trecute. Nu Ceaușescu avea o predilecție deosebită pentru cuvinte precum „a lichida — lichidare"? Românii erau puși să lichideze tot felul de inamici potențiali, neajunsuri, rămîneri în urmă. Frecvența și modul apăsat, foarte plin de spirit revoluționar, cu care Ceaușescu arăta că e mereu de l'ch'dat pe undeva ceva, erau semne ale unei naturi criminale, cum s-a și dovedit între timp. În condițiile atît de diferite în care ne aflăm azi, ne întrebăm însă de pe pozițiile cărei concepții politice crede dl. Iliescu că muncitorimea ar fi gata să se urnească asemeni unui „buldozer", exact în direcția pe care dînsul o socotește justă? Nu cumva simpla evocare a unui scenariu „lichidatorist", în bună tradiție stalinistă, reprezintă o jignire adusă muncitorilor? Pînă una-alta se cere domnului Iliescu să-și retragă cuvintele și să înțeleagă că numărul cetățenilor care s-au solidarizat cu manifestanții din București se ridică la peste 3,5 milioane.

La ora cînd aceste rînduri merg la tipar — miercuri, 2 mai — manifestația din Piața Universității continuă, iar manifestații asemănătoare se desfășoară simultan la Timișoara, Constanța, Brașov. Fidelitatea domnului Iliescu față de crezul politic moștenit din familie n-a trecut neobservată și ea n-ar fi fost comentată de nimeni în mod public, desigur, dacă dl. Iliescu ar fi exprimat-o în cercul amicilor invitați acasă la domnia sa, la o tratație cu cafea și fursecuri. În afară de asta, distanța pe care dl. Iliescu a ținut să o la față de „comunismul totalitar" a fost receptată ca un act necesar dar nu și suficient, cîtă vreme lasă să se înțeleagă că ar putea exista și un „comunism netotalitar" — ceea ce ar fi o contradicție în termeni. Și dacă dl. Iliescu vrea, iată că alții nu vor să treacă peste această contradicție.

În urma repetatelor dezoiări pe care societatea românească — și nu ne mai întrebăm sub patronajul cui — le-a suferit după decembrie 1989, Proclamația de la Timișoara cheamă la unitate. Această unitate ar urma să se înfăptuiască pe o bază morală ce este resimțită ca o condiție esențială a eficienței reformei. La primul rînd a reformei economice. Domnul Iliescu, bunăoară, ne spune că a citit de curînd un studiu al economistului american Galbraith și s-a lămurit cum trebuie făcută trecerea României la economia de piață. Că ea trebuie făcută treptat. Dar dacă mîine citește alt studiu, care susține că trecerea trebuie făcută mai rapid? Doar economiști celebri sînt mulți, și toți au lucrări de specialitate. Încît se pune și întrebarea dacă, potrivit anumitor lecturi de ultimă oră, dezvoltarea de către a României nu riscă să se producă printr-o alternanță de ritmuri: o zi așa, o zi altfel. Domnul Iliescu nu trebuie să se mire de ce pentru mulți români — în spiritul Proclamației de la Timișoara — domnia sa nu poate reprezenta „un simbol al despărțirii noastre de trecut".

Ce dulce ar fi fost viața dacă, uite, acum, toți țăranii ar '1 fost mobilizați și toată suflarea satelor ar fi fost chemată pe cîmp în campania de primăvară. Ole! Plus refrenul acelui cîntec al cărui ecou s-a întins peste țară și nu mai poate fi ajuns de bastonul nici unui polițist: „Mai bine golan decît activist".

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Democrația la ore tîrzii

Liberă sau nu, televiziunea română este, în orice caz, cîștigătoare. Pentru că și dacă o socotești liberă, și dacă ai încă serioase rezerve în credibilitatea afirmației, tot în fața micului ecran îți petreci viața : zilele și nopțile ți le împarți între „actualități" și „studiul electoral", acestea fiind două din căile forte de demonstrare a libertății televiziunii.

Să ne oprim puțin asupra „studiului electoral" de luni, 1 mai, cînd, la o oră de maximă audiență, a fost prezentat Partidul Național Progresist.

Ce este, deci, și ce vrea, Partidul Național Progresist ? Este un partid ce așază la mare cinste masele populare. Iar asta ne-o declară atît domnul președinte, Iosipescu Zambra, cît și doamna vicepreședintă, Iosipescu Zambra, care ține să sublinieze apăsat că această legătură cu masele este extrem de puternică și nelegată de campania electorală. Am mai aflat că ele, masele, au, ca și guvernul, în concepția acestui partid, rolul, istoric, era să zic, inspirată de tonul președintelui, de a ajuta mandatarii și liber profesioniștii.

Și, ca și cum această idee năucitoare nu era de ajuns de șocantă pentru niște bieți telespectatori, același partid nea a-nunțat că, dată fiind poziția geopolitică favorizantă a României (?!!), partidul își propune, „într-o mare concepție de viitor", cum a numit-o domnul Stark, o extindere universală a ideilor sale.

Nu știu cum va fi primit pe alte meleaguri statutul mandatarilor și liberilor profesioniști avînd în slujba lor masele și guvernele, însă hotărîrea de încetare a mitingurilor se va bucura, cu siguranță, de o largă audiență, mai ales în țările cu tradiție democratică. „Poate am greșit în comunicatul nostru că i-am numit golani și huligani, (n.r. — pe manifestanții din Piața Victoriei), își exprima îndoiala domnul Iosipescu Zambra, poate am greșit cu termenii". Sigur, trebuia să-i fi numit altfel, nu oricine își poate permite să folosească un asemenea limbaj ; dar cum faptele rămîn fapte, hotărîrea a fost luată în consecință : „o să le interzicem (n.r. — e vorba, bineînțeles, de mitinguri) dacă nu sînt foarte bine organizate", fără a specifica ce înțelege prin aceasta, și nici de unde are convingerea că va fi cel în drept să o facă.

În încheierea emisiunii, după ce și-a exprimat convingerea că Televiziunea română este liberă cu adevărat, domnul Iosipescu a dat glas regretului său că timpul nu îi permite expunerea pe larg și a altor puncte din programul partidului.

În ceea ce ne privește, regretăm numai că televiziunea română înțelege să-și demonstreze libertatea în acest mod și că are o atît de proastă părere despre coeficientul nostru de inteligență. Chiar nu știe domnul director Emanuel Valeriu că din influența pe care mass-media o exercită asupra populației peste 70% revine televiziunii ? Retoricul întrebării este, desigur, evident. Admirăm modestia, atunci cînd este reală, și nu doar o formă de politețe sau de eschivare, iar dacă îi mulțumim domnului Emanuel Valeriu pentru excepționala dezbatere — programată însă după ediția de noapte a „Actualităților" — organizată cu cinci dintre intelectualii de marcă ai țării, asta nu înseamnă că nu sîntem siguri că atît domnia sa cît și ceilalți specialiști din conducerea televiziunii cunosc prea bine importanța majoră a orei de difuzare a unei emisiuni. Cum se explică, atunci, programarea celor două emisiuni amintite la orele la care au fost transmise și nu, cum ar fi fost mult mai firesc, exact în ordine inversă ?

Să fi fost, oare, mai de folos democrației române, detalierea unei platforme-program incoerente decît această dezbatere ? Răspunsul nu poate fi decît unul singur !

ROXANA PAICU MANOLESCU

Domnul Iliescu a făcut din nou apel la calm și bună cuviință în campania electorală. Pînă aici, înțeleg și subscriu. Dar atunci, de ce nu-l ascultă, nu zic opoziția, că d'aia e opoziție, mai mult să întrebe decît să asculte, de ce nu-l ascultă chiar partizanii entuziaști ai domniei sale, organele și organizațiile F.S.N. și C.P.U.N. ? De ce-l pun, de pildă, pe domnul general Diamandescu, proaspăt numitul nostru prim-adjunct al ministrului de interne, într-o situație cel puțin jenantă ? Domnia sa ne-a povestit pe scurt că domnul Rațiu, ca să scape nelinșat la Buzău, a apelat tocmai la vajnica noastră poliție, care abia l-a scos, pe căi ocolite, din ospitalierul oraș în care avea de gînd să facă, cu calm și bună cuviință, propaganda sa electorală. Am înțeles de aici că, ori strigi cu calm și bună cuviință ce trebuie, să zicem „Iliescu — F.S.N.", ori n-ai ce căuta în orașul nostru, în județul nostru, în Moldova noastră, în Muntenia noastră, mai pe scurt, în țara noastră, dacă nu vrei să fii cotonogit. Poate nu înțeleg eu bine ! S-ar putea, pentru că după capul meu, dacă atîtea zile și nopți centrul capitalei este blocat de niște tineri care manifestează, nu trebuie să dai fuga tocmai pînă la Iași, să intri, cum s-ar zice, în „dialog la distanță" cu ei, mărturisindu-le cît de rezistent ești la presiuni. Cum ar veni, „dacă nu mă vreți voi, mă vor alții, care umplu o piață cel puțin la fel de mare", sau poate, „dacă nu-mi bate vînt prielnic dinspre vest, mă trag și eu mai spre răsărit". Cam așa am înțeles. Să nu-mi explicați că a lăsat dinsul în București pe domnul Roman care să vegheze și să administreze, fiindcă eu cu ochii mei l-am văzut la televizor avînd cu totul alte îndeletniciri : pe unde a trecut buldozerul odiosului, uite cum facem noi sfeștania excavatorului ! Cînd să mai stea de vorbă cu golanii, cînd să ne mai explice și nouă de ce l-a schimbat pe șeful Poliției ? Sau noi, fiind mici și proști, nu trebuie să știm de ce ?

Așadar, după ce ne-am delectat cu antrenantul spectacol pe care ni l-a oferit TVRL, transmițînd înregistrarea ședinței C.P.U.N., aceeași serioasă instituție ne-a prilejuit, cum ziceam, o reîntîlnire cu domnul Iliescu aflat în campanie electorală la Iași. Atmosferă sărbătorească ! Entuziasm aproape strivitor ! Au fost însă și unele, hai să le zicem „pete-n soare". De'o pildă, unde este orientarea politică a gazdelor cînd oferă oaspetelui lalele ? Ce, el era Luigi Ionescu ? Nu știau că dintre flori, cea mai aleasă (de F.S.N.) e trandafirul ? Bine, cel puțin, că nu i-au oferit „gura leului", floarea preferată a domnului Nica Leon, sau înflorescența viu colorată care le poate duce cu gîndul, acum, în plină campanie electorală, la divergențele dintre Partidul romilor și cel al țiganilor (cu sediul la Sibiu). Sau, de ce atîta lipsă de inspirație poetică, tocmai

Nu înțeleg!

într-un tîrg vestit prin barzii săi ? De ce s-or fi luat după alții, localizînd, doar, o frumoasă lozincă versificată, pe care au făcut-o să sune : „Iliescu nu uita / Și Moldova e a ta !" Păi, chestia asta cu uitatul au strigat-o și entuziaștii din Valea Jiului, și cei din Maramureș, și cei de pe malul Dunării. Devine cam îngrijorător dacă atîtea mii de oameni îți strigă să nu uiți ! Se vede că au cam băgat ei de seamă cum stai cu memoria.

Dar, să nu uit eu ! Cînd cu demonstrația tinerilor din Piața Universității, domnul Dinescu, incomodul coleg de C P U N al unor domni foarte serioși, de altfel, în viața de toate zilele, după cîte am auzit, dar care se dau în stambă cum se îndreaptă camera TV spre ei, domnul Dinescu deci, a zis : „Poate vin minerii să facă ordine" (în atari circumstanțe milițienii trebuind să fie primii care să se înscrie în Partidul timizilor). Asta m-a făcut să ciulesc urechile. Iar cînd l-am auzit pe domnul Iliescu spunînd, ce e drept, cam în barbă, „se poate" atunci, chiar m-am speriat. I-am și văzut cu lămpașe și topoare, cu rîngi și alte argumente să le explice ei golanilor cum e cu democrația, să-i învețe să nu mai acționeze ca agenți ai unor „agenturi străine" din S.U.A., din Vest, care, urmăresc destabilizarea, cum frumos ne-a explicat un domn de la Arad (tinerii manifestanți — muncitori, studenți, ce-or fi ei — neavînd capacitatea să scoată din capul lor niște idei așa de subversive : „Jos comunismul !", „Jos nomenclatura !" etc.).

Mi-am imaginat cam cum ar arăta o confruntare „civilizată de idei" între minerii scandînd „La muncă, nu la demonstrație !", „Marș în front !" și tinerii apărîndu-se cu „Fără violență !".

Acuma, drept să spun, nici pe demonstranții aceștia nu-i înțeleg. Cînd domnul Rațiu a trecut „întîmplător" pe acolo (așa-i place dumnealui, să caute beleaua cu luminarea) tinerii au scandat : „Nu facem politică !" și „Fără partide !". Dar tot ei strigă : „Jos Iliescu" „F.S. Niet", etc. Asta n-o fi vreo politică, ceva ? Adică, dacă ar scanda „Nu mai rupeți flori, copii !" ar însemna că se aliniază platformei politice a partidelor ecologiste, dar dacă cer să demisioneze guvernul, asta nu mai e politică ? Sau, domnul Iliescu îi taxează în C.P.U.N. drept golani. Cu umor și tinerească sfidare ei adoptă epitetul drept emblemă, pe care și-o prind în piept : „Golan". Asta pricep. Nu înțeleg însă, de ce erau necesare lozinci de tipul „Cine este fesenist, ori e prost, ori securist ! Mr. Brucan". Nu s-au gîndit și ei un pic, cît de mare e F.S.N.-ul, de unde atîția securiști ?

Și toate astea se petrec sub privirile unui organ al puterii, care este foarte exigent ca-n legile și decretele care se aprobă pe bandă rulantă, să nu se strecoare, Doamne fereste !, un „ori" în loc de „sau". Păi, n-avea dreptate mini-deputatul (așa se cheamă membrul miniparlamentului, nu ?) că demonstranții urmăresc, citez cu sfințenie : „o destabilizare a unei situații care și așa nu este stabilă" ? Ori, nu mai înțeleg eu nimic ?

LIANA TATOS

Timișoara

Procesul văzut din penitenciar

Ultima zi a „celei de-a doua runde". Cortina procesului de la Timișoara se închide din nou, pentru o pauză febrilă, menită exclusiv cercetărilor penale și stringerii de noi probe. Renunț la asistența comodă din sală, încercînd „a doua variantă". Vedere din profil. Dimineață rece și umedă în fața penitenciarului timișorean. Nu, nu se poate intra. În spatele porții — motorul unui camion. Pe șosea — un „Aro" militar și o blindată. Mult mai în față, o „Dacie" a poliției. Ieșirea „celor 21" spre sala procesului are, să recunoaștem, iz de serial programat simbătă seara. Se deschid porțile și convoiul (ceva mai ingenios decît îmi imaginam) pornește în viteză. O mînecă vărgată șterge fereastra din spate, ca pentru a recupera o imagine pierdută. Revin la poarta metalică. Solicit intrarea. Numele meu străbate coridoarele temutului fort pînă într-un punct de unde, în sfîrșit, sosește decizia. Favorabilă. Identitatea mea particulară (buletinul) rămîne la intrare, am dreptul de a o păstra numai pe cea oficială. Brusc, legitimația devine fierbinte, sau așa mi se pare.

— Bună ziua, domnule maior !

Comandantul penitenciarului îmi zîmbește, dar nu se prezintă. Nici el nu e o persoană particulară. Discutăm gazetărie. Discutăm agricultură. E timpul, totuși, să forțez intrarea în subiect.

— Da, îmi răspunde. Pentru „cei 21" a fost un șoc. Mulți dintre ei au trimis oameni la închisoare, dar n-au văzut-o în viața lor. O văd acum, sub presiunea unor acuzații foarte grave, și asta le produce unora un fel de depresiune nervoasă. Cel mai „marcat" pare Ion Deheleanu, fostul șef al Miliției județene. Mai are și acum momente în care plînge și se roagă. Inculpații l-au descoperit — se pare — pe Dumnezeu.

— Unii nu l-au descoperit la timp. S-a vorbit mult despre sinuciderea lui Petre Moraru, fostul adjunct al generalului Nuță.

— S-a vorbit mult și s-au făcut unele afirmații fără temei. Unele ziare au întrebat (dar nu ne-au întrebat, în prealabil) de ce i s-a lăsat cureaua de la pantaloni — insinuînd că în penitenciar lucrurile nu prea sînt clare. Dimpotrivă, sînt foarte clare. Conform Legii nr. 23 din 1969 — în vigoare — tuturor deținuților li se acordă dreptul de a purta anumite obiecte de îmbrăcăminte asupra lor. Iată legea. Iată lista obiectelor.

— Într-adevăr, e limpede.

— Moraru, poate, știa multe și moartea lui e o pierdere pentru justiție. S-a spînzurat în WC, de țeava caloriferului, adică la înălțimea de 1,30 metri. Sinucidere atipică, în poziție flexată.

— Se poate vorbi de o „adaptare" a „celor 21" ?

— Da. După o perioadă de criză, au început să suporte mai ușor regimul de penitenciar. Nu au nici un privilegiu față de alți deținuți. Sînt tunși, nu au cafea, nu și-au lăsat barbă — cum se întîmplă în capitală cu frații Ceaușești. Au primit, însă, pachete de la familii și — de la noi — ouă roșii și cozonac de Paști. Un singur „avantaj" : asistența medicală cu totul deosebită.

— Se obișnuiesc cu sentimentul culpabilității ?

— Nu. Toți se consideră nevinovați și sînt siguri că vor fi achitați.

— Spuneați că în penitenciar se află și oameni trimiși aici chiar de unii din „cei 21". Care e deci atmosfera ?

— La început a fost tensionată. Deținuții de drept comun vociferau și îi amenințau pe ceilalți. Mai ales pe anchetatori. Pe Corpodeanu, Veverca, Avram... Am luat toate măsurile pentru ca orice întîlnire între deținuții de drept comun și cei „politici" să fie exclusă. Chiar și orele de plimbare sînt diferite.

— Și... în afară de proces și plimbări ?

— Unii stau ore întregi și se gîndesc. Alții mai citesc. Beletristică. Ziare nu, decît „Gazeta sporturilor". Televizor, nu E interzis contactul cu orice mijloc mass-media care le-ar putea oferi informații sau sugestii în privința depozițiilor lor în proces.

— Care dintre ei vi se pare cel mai echilibrat, mai — să zicem — detașat ?

— Teodorescu. Pare a fi obișnuit cu orice Meseriaș.

Recunosc, cu un fior, zgomotul porților metalice și sirena poliției. Comandantul e de acord să încheiem discuția („De fapt, nici n-aș mai avea ce să vă spun, noi asigurăm paza, nu facem anchete, și, oricum, procesul e în curs") cu o imagine în curte, cei 21 coboară din autocamion. Unii mai greu, mai nesigur. Deheleanu-tulburat. Macri impasibil. Corpodeanu încruntat. Teodorescu, firesc. Zîmbește, privind coloana polițiștilor cu caschete albe. Face cîteva mișcări de gimnastică. Se încolonează toți, cîte trei. În hainele groase, vărgate, par la fel. Dar nu sînt. Teodorescu are pantofi sport.

RADU CIOBOTEA

Mihail Manoilescu

...ministrul de externe: iulie-august 1940...

URMARE LA „MEMORIILE MELE"

Continuăm să prezentăm paginile din Introducerea la Memoriile lui Mihail Manoilescu. Autorul înfăţişează punctul său de vedere asupra nereprezentativului şi efemerului Partid al Naţiunii, creaţie politică ieşită din străduinţele unui neofit în materie : mareşalul palatului, Ernest Urdăreanu. De asemenea, este descrisă cu oarecare obiectivitate componenţa guvernului Ion Gigurtu, memorialistul optînd pentru constituirea cabinetelor ministeriale de personalităţi (precum cele conduse de N. Iorga, I. Gigurtu), în contrast cu cele impuse de interesele şi capriciile liderilor de partide politice ; se face o singură excepţie, cele două guverne prezidate de Al. Averescu (în ultimul fiind cooptat şi... M. Manoilescu).

Desigur, în astfel de situaţii partizanatul politic este inerent şi — cu toate criticile îndreptăţite aduse inconsecvenţelor şefului statului, regele Carol al II-lea — nu putem să nu sesizăm memorialistului unele slăbiciuni omeneşti, generate de resentimente mai mult sau mai puţin discutabile, vis-à-vis de oameni politici aî vremii aureolaţi totuşi de nimbul autenticului patriotism în întreaga lor activitate (vezi cazul lui Nicolae Ti ulescu).

Revelatoare este şi analiza pasivului politic al României faţă de Italia şi Germania, aşa cum apărea el la 4 iulie 1940. Am avut, se ştie, în această privinţă unele momente bune, unele rezultate pozitive, însă şi destule oscilaţii, atitudini neinspirate — cu consecinţe păgubitoare iminente..

În această ultimă ordine de idei, Mihail Manoilescu dezvoltă o interesantă teorie a alternativelor în politica noastră externă care — dacă nu era nouă, ci se sprijinea pe înţelepciunea unor tradiţii seculare — în orice caz avea meritul şi cutezanţa de a propune o soluţie viabilă pentru salvgardarea fiinţei naţional-statale româneşti, la ceasul cînd Europa era practic invadată de hoardele imperialismului revanşard şi revizionist. Dar, despre toate acestea, mai pe larg, în numărul următor al revistei.

STELIAN NEAGOE ■

[III]

Înainte de a intra în povestirea evenimentelor şi a acţiunii mele, va trebui să fac, întîi, o lungă prezentare a situaţiei noastre externe de atunci şi, o dată cu aceasta, să destăinuiesc şi unele dedesubturi ale politicii interne pe care le-am aflat mai tîrziu, dar care definesc exact rolul şi sensul guvernului Gigurtu. Prefer astfel ca, atunci cînd cititorul acestor rînduri va ajunge la faptele care urmează datei de 4 iulie 1940, **să înţeleagă de la început şi tîlcul lor adînc**, aşa cum i-am înţeles eu mai tîrziu încetul cu încetul.

Dar, fiindcă viaţa politică nu poate fi concepută fără înţelegerea oamenilor care îi dau caracterul, este bine să încep cu o prezentare a fizionomiei acestui guvern.

Guvernul Gigurtu nu se baza pe nici o formaţie de partid, fiindcă nu poate fi numit astfel aşa-zisul Partid al Naţiunii, creaţia copilărească de artificială a lui Ernest Urdăreanu. De altfel, este amuzant să relatez că, în cursul lunii iunie, cînd i-am dat lui Urdăreanu să citească volumul meu **Le parti unique**, mi l-a restituit după o noapte de citire înfrigurată, spunîndu-mi, cu o sinceritate care atenua în adevăr enormitatea mărturisirii : „Şi eu care am făcut un partid unic, fără ca să ştiu ce este asta ! Abia acum îmi dau seama că habar nu am avut de chestie".

Singurul partid reprezentat în echipa noastră era Mişcarea legionară, dar gradul ei de ataşament faţă de guvern ca şi faţă de regele însuşi, s-a vădit prin tot ce s-a petrecut în urmă !

Ion Gigurtu era un industriaş petrolist care, după o carieră destul de şters㺠, a cănit peste o mină de... aur, graţie căreia şi-a făcut o mare situaţie în viaţa economică. Este drept să i se recunoască în această privinţă şi mari merite, fiindcă a reuşit să creeze un mare concern industrial, curat românesc, fără concursul, ba chiar cu dusmănia permanentă a Partidului Naţional Liberal, singurul deţinător în România al mijloacelor economice şi financiare, începînd cu Banca Naţională.

Pe de altă parte, Gigurtu — pe care lumea l-a socotit cu nedreptate totdeauna ca pe un mediocru — are multe calităţi de om de stat şi anume, cel puţin una care este hotărîtoare : nu este demagog şi, cînd este vorba de o linie politică socotită de el în interesul ţării, nu pregetă să o urmeze cu hotărîre fără a se gîndi prea mult la dînsul. În această privinţă, el pare să asculte vocea strămoşilor lui din acelaşi neam cu Nicolae Bălcescu.

Vorbind cu toată obiectivitatea, trebuie să mărturisesc că Gigurtu a fost loial faţă de mine în politica externă pe care am făcut-o amîndoi, împreună cu regele Carol, afară doar de unele meschinării pe care l le-a inspirat anturajul său totdeauna indispus de contrastul pe care opinia publică îl făcea între noi doi şi temător de eventualitatea ca eu să-i iau locul la preşedinţia Consiliului. Unde însă Gigurtu a constituit pentru mine un adevărat handicap, a fost în vizitele hotărîtoare pe care le-am făcut la Roma şi Salzburg, unde dreptul lui protocolar la primul şi cel mai lung cuvînt a constituit o **reală stînjenire pentru desfăşurarea disponibilităţilor mele intelectuale.** Acest lucru îl îngrijora chiar şi pe Urdăreanu, care ar fi vrut la un moment dat să-mi asigure posibilitatea de a lucra eu singur *).

Uitam să spun că guvernul avea un vicepreşedinte de Consiliu, pe generalul Gh. Mihail, numit probabil anume de Carol ca nu cumva preşedinţia Consiliului să-mi revie mie în lipsa lui Gigurtu, aşa cum cerea vechimea mea. Mihail era un om inteligent şi delicat, care mi-a făcut totuşi unele greutăţi în acţiunea mea cînd, spre sfîrşitul guvernării, a devenit Şef al Statului Major al Armatei.

Dintre ceilalţi colegi de guvern, amintesc pe profesorul economist George Leon, ieşean şi prieten de copilărie al meu, căruia fantezia regelui îi încredinţase în chip mussolinian numai trei departamente : finanţele, agricultura şi industria, ceea ce ar fi depăşit desigur şi pe un om cu umerii mai tari ; pe profesorul şi scriitorul Nichifor Crainic care, cu tot caracterul său imposibil, vădit şi în cursul guvernării, a fost desigur o personalitate culturală de marcantă originalitate şi una din valorile generaţiei mele ; pe profesorul Dumitru Caracostea, om de înţeles, deşi cu acea prezumţiozitate universitară care caracterizează mai ales pe intelectualii de specialitate literară ; doctorul Victor Gomoiu, minunat răsad de ţăran mehedinţean, constituind prin onestitatea lui rustică o permanentă sfidare aruncată lichelelor din lumea politică şi intelectuală ; generalul Const. Niculescu, ministru de război, frumoasă figură de militar demn şi incapabil de tranzacţii, oferind în discuţii numai bine, acea rezistenţă care e semnul omului pe care la nevoie te poţi sprijini ; generalul David Popescu, om inteligent şi de un stil sufletesc cu totul remarcabil, care fusese pe vremuri, în Moldova refugiului (1917—1918), idolul intelectualilor, elevi ai Şcolii de ofiţeri de rezervă din Botoşani ; I. V. Gruia, om de valoare, dar pedant şi încrezut, aşa cum îi stă mai bine unui profesor de la Facultatea de drept, obligat să creadă că dincolo de „stînja" dreptului nu există nimic mai înalt pe pămînt ; Horia Sima, care de la prima impresie nu poate fi caracterizat mai bine decît cu calificativul francez de „sournois", impenetrabil şi plin de ascunzişuri, urmărind totdeauna un joc mai mult personal decît pur politic, aşa cum s-a dovedit şi mai tîrziu ; Radu Budişteanu (intrat după el în guvern) tip de legionar „subţire" ; V. Noveanu şi Aug. Bideanu, tineri ardeleni simpatici şi neobişnuit de prezentabili.

Ca fizionomie generală, guvernul cuprindea oameni de treabă, de o reală probitate sufletească, veniţi toţi cu gîndul să ajute cu ce pot într-o clipă aşa de grea pentru ţară şi — după cum s-a văzut mai în urmă — gata să sacrifice orice năzuinţi de demagogie naţionalistă, pentru a aduce unei Românii în primejdie puţină jertfă. Cu excepţia lui Horia Sima, care s-a grăbit să plece din guvern ca să-şi pregătească o platformă patriotică pentru mai tîrziu şi a lui Crainic, care a făcut la vremea cînd i se părea că se scufundă corabia, o ofensivă oportună împotriva politicii mele de „cedări", solidaritatea ministerială s-a păstrat destul de onest. De altfel, eu nu socotesc ca o desolidarizare nelegitimă actul de conştiinţă pe care l-au putut face mai tîrziu acei dintre miniştri care, în tragicul Consiliu de Coroană de la 29—30 august, au votat împotriva arbitrajului de la Viena. Căci eu cred că în politică oricine este în drept să-şi urmeze linia conştiinţei lui, cu condiţia să nu bată monedă din acţiunile pe care le simpatizează la un moment dat opinia publică, nici să arunce blestemul asupra celor care preconizează resemnările inevitabile.

Pentru mine, care eram acum în al cincilea guvern al carierei mele, a fost interesantă verificarea că guvernul Gigurtu, ca şi guvernul Iorga pe care partidele politice îl numeau în dispreţul lor pe tot ce nu e partidism „guvern de adunătură", se prezenta, atît ca valori intelectuale cît mai ales ca nivel etic şi ca ţinută politică, mult superior guvernelor de partid (cu excepţia doar a guvernelor generalului Al. Averescu, în care au fost strînşi totdeauna oameni de calitate).

S-a dovedit, o dată mai mult, că metoda de a face o selecţie persoană cu persoană în alcătuirea guvernelor, după criterii de valoare şi de prestigiu, este mai bună pentru ţară decît respectarea absolută de către suveran a capriciilor şefilor de partid ! Dar Carol n-a ştiut în timpul domniei lui să aplice cuminte şi serios acest principiu bun, cum n-a ştiut să aplice cu vrednicie nici una din idelle frumoase care se păreau de multe ori că-l inspiră.

Anterioritățile politicii noastre externe şi situaţia noastră externă la 4 iulie 1940

Cititorul acestor **Memorii** nu va putea, la vremea lui, să înţeleagă mare lucru din expunerile mele, dacă nu va avea un tablou clar al situaţiei lumii şi nu va fi pus în ambianţa acelor vremi.

Cum problematica noastră externă era dominată atunci de extraordinara importanţă pe care o căpătaseră puterile Axei, Germania şi Italia, este firesc să reconstitui întîi foarte scurt raporturile noastre mai vechi şi mai recente cu aceste două ţări. În această reconstituire, aduc ca aport şi unele documente găsite de mine în timpul ministeriatului meu, din care o parte vor merita să fie publicate în întregime, odată cu acest memoriu (În atenţia fiului meu).

La 4 iulie 1940, Germania şi Italia puteau dispune în chip absolut de soarta noastră. Şi aceste două ţări nu ne erau prietene. Aceasta era, în două cuvinte, mostenirea pe care o primeam eu ca ministru de externe. Şi această moştenire vreau să o inventariez în cele ce urmează, stabilind **originea** ostilităţii Germaniei şi Italiei faţă de noi şi evaluînd pasivul politic pe care îl preluam eu.

În această privire îndărăt, nu voi să judec şi să scuz pe nimeni, fiindcă pentru aceasta ar trebui să anticipez, stabilind care ar fi trebuit să fie în anii care au precedat al doilea război mondial politica noastră, ci vreau numai să constat în ce măsură **misiunea mea a fost îngreuiată de politica — bună sau rea, nu discut — pe care o făcuseră înaintea mea alţii.**

Începînd cu Italia, amintesc că în 1926 — 27, generalul Averescu avusese o politică externă excelentă, de care de altfel, am mai vorbit în aceste Memorii, reuşind să obţină recunoaşterea Basarabiei, **fără ca în acelaşi timp să îndispună Franţa**, ba dimpotrivă, reînnoind tratatul de amiciţie cu Franţa, pentru care primise, el ca şef de guvern şi ministrul său de externe, I.M. Mitilineu, marele cordon al Legiunii de Onoare.

Sub influenţa lui Nicolae Titulescu s-a lăsat însă să cadă tratatul încheiat de Averescu între Italia şi România, lucru împotriva căruia eu am protestat în Senat între altele şi la 27 noiembrie 1933, cînd am făcut, cum spuneam în discursul meu **„Inventarul erorilor noastre în politica externă".** *) Dar marea noastră vrăjmăşie cu Italia data din 1935, din timpul sancţiunilor, cînd noi am fost cei dintîi stat din lume care am pus în vigoare sancţiunile împotriva Italiei**, pe cînd ungurii care fuseseră ajutaţi atît de mult de Societatea Naţiunilor încît primiseră şi un împrumut de acolo, au refuzat să aplice sancţiunile, creindu-şi în faţa Italiei un titlu excepţional la recunoştinţă.

Şi totuşi, mai tîrziu, în primăvara anului 1937, contele Ciano întîlnindu-l pe Nicolae E. Lahovary, ministrul nostru la Tirana, îi face propuneri îmbietoare de prietenie cu România, **înlăturînd orice idee de modificare teritorială în Transilvania**, numai cu dezideratul de a se oferi un regim mai bun minorităţii maghiare. Mai mult, Ciano se oferise să ne viziteze la Bucureşti pentru a pecetlui această apropiere ! La telegrama prin care Lahovary raporta ministrului său de atunci Victor Antonescu, această importantă „Ouverture" a lui Ciano, **n-a primit nici un răspuns.** (Toate aceste amănunte sînt consemnate în scrisoarea lui Lahovary către mine de la 17 iulie 1940).

Trec peste alte momente din relaţiile noastre cu Italia de care voi aminti poate mai tîrziu, pentru ca să evoc numai incidentul penibil petrecut la Societatea Naţiunilor în 1936, cînd Titulescu a cerut darea afară a ziariştilor italieni cu faimoasele cuvinte : „Chassez-moi ces barbares". Vorbele acestea au pătruns asa de adînc în masele populare italiene, încît mai tîrziu, pe cînd niste ingineri agronomi români vizitau lucrările agricole din Camoagna Venezziana, un ţăran le-a spus la despărţire : „Vedeţi că nu sîntem atît de barbari cum crede dl. Titulescu".

În ceea ce priveşte Germania, voi culege din raporturile noastre cu ei, cîteva momente care ar fi putut fi hotărîtoare. La 7 noiembrie 1936, Gheorghe Brătianu, aflat ca simplu particular la Berlin, primeşte din partea lui Göring o sugestie : ca România să rămînă neutră în viitorul război, iar în schimb, declară Göring, „putem merge pînă la garantarea frontierelor (României) aşa cum am făcut cu Iugoslavia" (vezi nota de conversaţie depusă de Gheorghe Brătianu la Ministerul de Externe aflată şi în dosarul meu).

La aceeaşi epocă, la 16 decembrie, Hitler îi declara lui Brătianu că o apropiere de Germania nu înseamnă părăsirea aliaţelor sale, **„toată lumea poate avea aliantele care îi convin, nu avem nimic împotriva aliantei franceze, polone sau iugoslave".** Mai departe, confirmînd că dacă politica României se desface de influenţa sovietică şi realizează mai bune legături economice cu Germania, România ar căpăta ca şi Iugoslavia asigurările Germaniei împotriva revendicărilor revizioniste, Hitler precizează : „Aş merge în cazul acesta foarte departe şi aş spune-o în mod public şi oficial, la Roma şi la Budapesta, şi mai cu seamă la Budapesta". Hitler a autorizat pe Brătianu să comunice regelui şi oamenilor de răspundere aceste declaraţii.

La aceeaşi dată, Alfred Rosenberg publică un articol în „Völkischer Beobachter" împotriva revizionismului unguresc, vorbind de unele dorinţi de revizuire fantastice care sînt atitudini cu totul străine de orice realitate şi declarînd că el, germanii, nu sînt dispuşi să fie apostoli ai eliberării pentru nimeni. La toate aceste „avansuri" ale germanilor, Bucureştiul nu dădea nici un răspuns.

La 4 decembrie 1936, Göring îi comunică lui N. Petrescu — Comnen, ministrul nostru la Berlin, din ordinul lui Hitler, că Germania se bucură de îmbunătăţirea relaţiilor româno-poloneze, că nu are nimic împotriva Micii Înţelegeri cît vreme rămîne la primul ei obiectiv, frînarea Ungariei, şi **că nici alianţa României cu Franţa nu ar constitui o dificultate pentru apropierea României de Germania. Singurul lucru pe care îl cere României fiind ca să nu intre în nici o combinaţie împotriva Germaniei.** Punctul culminant în declaraţiile lui Göring (vezi la documente, telegrama Comnen din 5 decembrie 1936) **este în aceste cuvinte : „Vă oferim amiciţia noastră. Dacă dvs. refuzaţi, ne vom căuta prieteni în altă parte şi să nu vă miraţi dacă vom întări legăturile noastre cu Bulgaria şi Ungaria".** Göring a adăugat că Hitler era gata să-l primească personal pe Comnen pentru a-i confirma aceste propuneri. Bucureştiul a continuat să rămînă pasiv, iar în raportul său de la 25 martie 1937, Comnen precizează o declaraţie a lui Göring, după care, în timp ce Hitler şi el aşteptau un răspuns din partea guvernului român, au aflat că România este pe punctul de a lua noi angajamente faţă de Franţa şi Cehoslovacia. Göring repetă, de data aceasta şi mai categoric, că dacă România se va angaja să rămînă neutră într-un viitor război, atunci „Germania va spune tuturor vecinilor României, cum a spus-o şi pentru Iugoslavia : nu aveţi dreptul să vă atingeţi de pămîntul românesc. Vom spune, la Budapesta ca şi la Sofia, că **orice tentativă împotriva României ar fi urmată de apariţia avioanelor noastre asupra Budapestei şi Sofiei".** „Nu mai încape îndoială, de asemenea, că orice tentativă din partea Sovietelor de a trece graniţa dv., în dosul armatelor româneşti, legiunile noastre".

În timp ce noi tratam cu indiferenţă toate aceste sugestii, ungurii îsi continuau politica lor abilă de cultivare a Germaniei, ceea ce nu-i împiedica de altfel să cultive în acelaşi timp pe englezi şi francezi. De altfel merită menţionat detaliul politic şi psihologic important că Bethlen, primul ministru ungur, pe cînd era în vizită oficială la Berlin în 1932, **înainte de ascensiunea la putere a lui Hitler l-a vizitat pe acesta, sporindu-i enorm prestigiul.** Şi acest lucru, Hitler nu l-a uitat niciodată.

*) *Un alt handicap în acţiunea mea îl constituia neseriozitatea procedeelor Palatului care recurgea de multe ori la mijloace curat copilăreşti, în credinţa că realizează nişte rezultate diplomatice. Astfel a fost, de pildă, trimiterea la Berlin la 2 iulie (înainte de constituirea guvernului nostru) a Secretarului General al Partidului Naţiunii, Victor Moldovan, care a tratat prin cafenelele de acolo cu personagii de mina a cincea o alianţă cu Germania (!) pe baza păstrării integrale a graniţelor ţării şi care raporta isprăvile sale direct Palatului, ajungînd la un moment dat să-l entuziasmeze pe rege de marea lui reuşită !*

**) *La 4 martie 1934 „Corriere della Sera" relevase atitudinea mea din Senat în această privinţă : „Dl. Manoilescu a cerut să se arate situaţia actuală de fapt a relaţiilor României cu Italia şi pentru ce motiv tratatul de amiciţie italo-român, prelunoit din şase în şase luni, nu a fost reînnoit formal". Reamintesc cu acest prilej şi cele scrise de mine în „Lumea Nouă" din 1933 despre pericolul blocului central germano-italian, care urma să despice în două Europa, bloc menit să înfioare pe toţi cei care au ceva de pierdut la o revizuire a tratatelor.*

Podul de flori de la Prut

Din inițiativa Ligii culturale pentru unitatea românilor de pretutindeni, a altor societăți culturale din România, în colaborare cu Frontul Popular din Moldova (R.S.S. Moldovenească), a oficialităților din cele două teritorii ale limbii române unice, a avut loc duminică 6 mai întîlnirea neamului nostru de-a lungul graniței de la Prut, realizîndu-se prima trecere liberă, în ultimii 46 de ani, fără pașapoarte, vize sau taxe vamale, în punctele Mîorcani-Pererita, Stînca-Costești, Sculeni-Sculeni, Ungheni-Ungheni, Albița-Leușeni, Fălciu-Țiganca, Oancea-Cahul, Galați-Giurgiulești. Întreaga manifestare, fără precedent ca amploare și semnificație politică, din 1944 încoace, — sfințită cu slujbe religioase și continuată cu lansarea simbolică a unui adevărat pod de flori peste granița curgătoare a Prutului, a constituit o mare sărbătoare a întregii spiritualități românești, o victorie reală a civilizației politice actuale.

Peste 1 milion de oameni s-au întîlnit duminică la Prut. O parte dintre florile aduse pentru pod au fost dăruite grănicerilor de pe ambele maluri, care, în această zi, cu prețul unor eforturi de apreciat, au contribuit la realizarea unei imagini a umanității care începe să uite legile sîrmei ghimpate. Fotografie de ELENA GHERA

La Albița-Leușeni, punctul de trecere cel mai populat, alături de sutele de mii de oameni veniți — unii — de la sute de kilometri, oficialități de pe ambele maluri ale Prutului și-au unit, simbolic, buchetele de flori. Vom reveni, cu un reportaj mai amplu în numărul viitor al revistei

Fotografii de PAUL AGARICI

Marea care trece rîul

La ora 6 dimineața, duminică 6 mai, a intrat în gara din Iași un tren care a traversat toată România, pe vagoanele căruia scria „Trenul prieteniei", „Apoi din Timișoara, trezește, doamne, țara" și pe ferestrele căruia fluturau drapele tricolor, amintind de trenurile care se îndreptau în 1918 spre Alba Iulia. La ora 6 dimineața în Iași țara era trează. Numai din Timișoara au venit din toate ființele orașului peste 800 de elevi — într-unul din compartimentele trenului, profesoara Lucia Damșa refăcea secvențe obscure ale Revoluției. Cea mai nouă istorie a noastră se întrepătrundea cu durerile noastre mai vechi.

Toate gările și șoselele Iașului sînt numai inimi și flori. După primul nostru Crăciun liber, după primul nostru Paști liber, iată prima noastră zi de Basarabie liberă. Întîlnirea cu frații de dincolo e o stare de spirit atît de concretă încît frontiera menținută, încă, între noi este pură abstracțiune, rîul însuși care ne desparte nu e decît cea mai verde, cea mai curgătoare, mai trecătoare abstracțiune.

Dincoace de Prut — localitatea Ungheni, dincolo de Prut — a doua jumătate a localității Ungheni. Granița a trecut, pe aici, prin mijlocul casei, rîul a rupt familii în două, limba română în două, vai ,atît de nedrepte jumătăți. Între ele doar un rece pod de cale ferată. Sute de mii de oameni veniți din toată țara așteaptă să se facă ora 12, să poată trece prin gîtul acesta subțire de clepsidră dincolo. La un capăt de pod, o mare de oameni, la celălalt capăt de pod, altă mare de oameni așteaptă de 50 de ani îmbrățișarea. Pe Prut trec valuri de flori, cei din punctele mai nordice, de la Mîorcani, Stînca și Sculeni, dăduseră drumul unor sticle pe jumătate umplute, astfel încît să-și păstreze verticalitatea, plutind. În ele, flori — garoafe, bujori Prutul e o grădină curgătoare, un rai plutitor în matca sufletului nostru comun.

Lumea trece pe podul acesta nedrept de îngust și înalt, pas cu pas, traversă cu traversă, cei de pe mal aplaudă și cîntă, îi îmbrățișează pe cei trecuți și plîng. Așa am înviat în istorie, pas cu pas. Așa au trecut dincolo, pînă spre seară, sute de mii de oameni. Înaintea acestei întîlniri s-au făcut planuri amănunțite, s-au fixat ore exacte, condiții, modalități. Ceea ce s-a întîmplat, însă, a depășit — la Ungheni și pretutindeni — toate previziunile. După Revoluția din Decembrie, este a doua mare ieșire neașteptată a mulțimilor de oameni din matca nedreaptă în care a încercat să-l fixeze istoria. Aș să risc, chiar, afirmînd că ieșirea românilor la Prut, trecerea pașnică a rîului cu flori în brațe și în inimi, de-a lungul întregii frontiere, de la Mîorcani nordului bucovinean pînă jos la Galați este — cel puțin ca amploare și spontană deschidere de masă — un fenomen comparabil întru totul cu Revoluția din Decembrie.

Am străbătut străzile orașului Ungheni pînă la cealaltă margine a sa, nu cunoșteam pe nimeni și nici nu căutam pe nimeni pentru că, toată lumea îmi era cunoscută, prietenii din Iași, scriitorii Cassian Maria Spiridon și Ștefan Prutianu (în această zi superbă toți românii se puteau chema cu acest nume generic !) opreau oameni de pe stradă și le dăruiau revista lor, *Timpul*, calendare cu Eminescu, toți oamenii aveau cărți de literatură în mîini, Călinescu, Arghezi, Blaga, abecedare și manuale diverse. În microfoane se anunța clipă de clipă : familia Ionescu din Constanța caută familia Birsan din Orhei, familia Lupașcu din Oradea așteaptă, lîngă stație, familia Aloanei din Soroca... Tot orașul Ungheni e o sărbătoare, în pomi flutură drapele tricolor, pe toată palma de iarbă din parcuri grupuri de oameni se bucură cunoscîndu-se, nici un român n-a mutilat nici o stradă, toate firmele magazinelor scrise cu literă slavă au rămas neatinse, Lenin însuși din centrul orașului n-a fost jignit cu nici o umbră, dimpotrivă, cred că a fost cel mai singur și ignorat dintre pămînteni. Iată că se pot întîlni frați de sînge și de istorie fără nici o violență, numai iubire și lacrimă, numai suflet curat și cutremur adînc de ființă.

Apoi, în marea de oameni, ne-am întîlnit cu scriitorii Nicolae Dabija, Leonida Lari și mulți alții din Chișinău, fără să-i căutăm, ci doar pentru că dumnezeul limbii române ne-a vegheat și ne veghează destinele, am cîntat și am spus versuri care vor rămîne suspendate în aerul acelei clipe și acelui loc pentru totdeauna, ne-am dus la casa domnului Tudor din Ungheni să-i cunoaștem familia, împreună cu Constantin Pricop, Mariana Codruț și Al. Dobrescu, am plîns și am cîntat împreună, ne-am pierdut din nou în marea de oameni Și în tot acest timp, mulțimea trecea peste podul de cale ferată și cred că jumătate din sufletul ei nu se va mai întoarce niciodată din Basarabia.

Și acesta e doar începutul. Să nu uităm, că urmează Eminescu, în 15 iunie, iar în 28 iulie — 50 de ani de cînd dîra de sînge a Prutului, din sufletul nostru comun, începe, iată, să devină calea noastră cea bună de ieșire spre mare.

ION ZUBAȘCU

Soldatul în permisie

Duminică după-amiază m-am simțit ca soldatul în prima sa permisie. Soldatul care se gîndește la lăsarea la vatră. Am trecut podul peste Prut de la Galați — Larga — Giurgiulești cu sentimentul straniu al îmbătrînirii pe care îl capătă recrutul. Într-o permisie de șase ore, de la 12 la 18, soldatul s-a întors să mîngîie lemnul porții, devenit dintr-o dată sîrmă ghimpată. Giurgiuleștii, comună mică, adîncită în Prut, și-a vopsit gardurile caselor în alb, a sărbătoare. Fanfara a atacat răgușit hore și sîrbe moldovenești. Olul cu vin a trecut de la buze la buze, într-o împărtășanie a sîngelui. Duminica aceasta a fost elegia omului-fantă, prin care se vede dincolo : sîngele vechi cu lumina sa hieratică — și cinul străbun. Galațiul a migrat mai la est și atunci cînd ne-am întors nu l-am mai găsit la locul său, ci risipit în Basarabia. Cerul era atît de limpede, și aerul transparent, încît cu ușurință se putea vedea pînă la Cetatea Albă. Acolo unde, în urmă cu nouăzeci de ani, s-a născut bunica mea, și ea ca orice bunică, mamă a mamei unui soldat. O familie modestă, Vanea și Frosea Trifan, m-au înfiat la ieșirea de pe pod, m-au dus în casa [illegible] tadă (cum șade bine și se obișnuiește la români), m-au pus la masă și ospătat cu bucatele și rodul pămîntului din acele locuri. Am stat apoi la povești pînă tîrziu, cînd ne-a cuprins înserarea. Afluenții torențiali ai Dunării începuseră să curgă spre pod, spre întoarcere. Ei m-au condus pînă la pod, ne-am îmbrățișat și am trecut printre mesele încărcate cu mormane de flori unde trebuia să prezinți hatîșeriful de trecere. Din mers m-am întors la jumătatea podului și i-am văzut, micșorîndu-se pînă ar putea încăpea într-o fotografie de nuntă, pe Vanea scărpinîndu-se în cap cu mîna lui mare de țăran — și Frosea privind îngîndurată spre malul românesc. (Însă aici, după cum puteți să vă dați seama, adevărul-i că mă fistic.sem, și nu mai știam care e malul românesc și încotro s-o apuc). M-am întors pentru ultima dată, de la capătul podului, în timp ce mergeam mecanic și pașii mei se auzeau sacadat pe ciment : i-am văzut, amîndoi cu mîinile încleștate de ochiurile gardului de sîrmă ghimpată, ultîndu-se după mine. Și aici, stop cadru.

MIHAIL GĂLĂȚANU

Ultima soluție : Munca

Fotografie de MIHAI POTÎRNICHE ■

OCTAVIAN GOGA

Ardealul la Chișinău...

Niciodată, poate, n-a fost un timp mai potrivit pentru a medita asupra rolului pe care istoria îl rezervă hazardului, întîmplării fatale dincolo de limitele previderii. Cei trei ani de război au izbutit în mai multe rînduri să scoată la iveală acest joc misterios al sorții și să ne aducă aminte de cuvintele resemnate ale cronicarului cînd vorbește de „bietul om sub vremi". Atîtea combinații rațional s-au năruit în duelul cumplit al forțelor ce se ciocnesc, de atîtea ori am înregistrat evenimente neașteptate, că astăzi mintea noastră, obosită uneori de logica înfrîntă, rămîne dezarmată în fața faptelor și le primește ca venite dintr-o orînduială supremă, din acea poruncă tainică care croiește legi nestrămutate eroilor lui Sofocle...

Cu astfel de senzații am cetit primul număr din gazeta **Ardealul** ce apare la Chișinău de vre-o două săptămîni. Cine ne-ar fi putut profeți în toamna anului trecut că o volbură uriașe are să miște din temelii vechiul imperiu moscovit și că pe urmele acestui cataclism o seamă de pribegi de la Sibiu vor trece Prutul, ca să răspîndească efigia lui Mihai Viteazul în casele românilor din Basarabia ? Minunea s-a întîmplat... După o serie de năzuințl culturale, după cursurile de învățători, după revista școlară și abecedarul care se tipărește, moldovenilor li se dă acum prilejul să cetească cu alfabetul național al vremilor noi și ziarul trimis de la Chișinău soldaților ardeleni răsfirați prin toate colțurile Rusiei. În adevăr, destinul e insondabil în drumul lui. Istoriograful de mîine cînd va așeza pe hîrtie aceste zile zbuciumate va sta o clipă pe gînduri și-și va evoca, poate, amintiri răzlețe din tragediile grecești.

Și cu toate aceste sînt lucruri limpezi, elemente cu desăvîrșire normale în această poveste care pare miraculoasă. Rolul cultural al cărturarilor ardeleni în Basarabia are la bază o realitate. Este conștiința unității de rasă care n-a încetat o clipă să îndrume sufletul neamului nostru de pretutindeni. În puterea acestei stări pozitive istoria ducîndu-și înainte evoluția ei firească crează situații analoage cu cele cunoscute din alte timpuri în diferite părți ale românismului. Acum o sută de ani, în epoca lui Gheorghe Lazăr, misionarii culturali ai Ardealului aruncau aceeași scînteie la București, în mijlocul unei societăți cu obiceiurile corupte de domnia fanarioților. Sămînța a prins, fiindcă aducea cu ea adevărul implacabile ale sîngelui. Lucrul se repetă acum la Chișinău cu același rost, cu aceleași consecințe. Reacțiunea mediului e și-aici vie, fiindcă nu s-a găsit încă puterea care să poată distruge impulsurile de rasă în conștiința unui popor. Din fericire, vremea actuală devine tot mai străină de opresiunea culturală a naționalităților și cu deosebire solul agitat de peste Prut pare pentru multă vreme pus la adăpost de astfel de tendințe. În acest chip noi vedem după frămîntarea chinuitoare a prezentului deschizîndu-se perspectiva unui cîmp nou de manifestare națională.

În afară însă de bucuria ce ne-o trezește redeșteptarea culturală a unui colț de românism este o constatare de ordin superior care se desprinde din mișcarea națională a Basarabiei. Se afirmă încă odată principiul de unitate sufletească, suprema dogmă a religiei noastre naționale. Scutul cu care ne apărăm de loviturile destinului devine tot mai puternic. Încercările la care sîntem supuși astăzi iau aspectul unor nenorociri vremelnice, care nu pot dărîma un altar. Toate svîrcolirile dușmanilor, fie ordine de generali nemți afișate pe zidurile de pe Calea Victoriei, fie circulare de miniștri unguri, sînt zădărnicii efemere care se rostogolesc neputincioase, strivite mai curînd ori mai tîrziu de carul de triumf al adevărurilor organice. Conștiința de rasă se afirmă la noi și palpitarea ei vie ne dă fiorul eternității.

La o parte deci cu ieremiadele sinistre pe urma prozei lui Slavici și pe urma tuturor amărăciunilor cu care soarta umple cupa suferințîi pe seama generației noastre. Acum cînd Ardealul vorbește Chișinăului și cînd voluntarii de la Murăș vin în lagăr la Iași, poarta viitorului nostru e deschisă larg și noi trebuie să ...dem dincolo de ea **veșnicia rasei...**

În această forță morală vom găsi energia cu care va trebui să suportăm liniștiți ziua de azi și ziua de mîine.

Articol apărut în „România" (Iași), anul I nr. 254, din 29 octombrie 1917.

Articol interzis să apară în cartea : Octavian Goga — Ne învață Mărășeștii... — *Ediție și studiu introductiv de Stelian Neagoe, Editura Junimea, 1983).*

La Căpriana pe-nserat

La Căpriana pe-nserat,
La Căpriana pe-nserat,
La mănăstirea Căpriana,
Bătrîne clopotele bat,
Bătrîne clopotele bat,
Și aerul purificat,
Și aerul purificat,
Îmi oblojește dulce rana.

Aici luptăm poporul tot,
Aici luptăm poporul tot,
Aici luptăm poporul tot,
Cel însetat de răzbunare,
Și ne conduce-un voievod,
Și ne conduce-un voievod,
Un cel mai mare voievod,
Pre nume Ștefan, zis cel Mare.

Răsare iarba din pămînt,
Răsare iarba din pămînt
Și blînd se leagănă stejarii,
Și cad barbarii rînd pe rînd,
Și cad barbarii rînd pe rînd,
Și-și cer iertare, ca barbarii.
Dar împăratu-i împărat,
Dar împăratu-i împărat,
Și nu știe să uite rău,
Crucea în sus a ridicat,
Și sabia a fulgerat
Și a lovit în cap călăul.
La Căpriana toate vin,
La Căpriana toate vin
Din vremea cea îndepărtată,
Noi, moldovenii, să le știm,
Și moldoveni să ne-nfrățim
Cu moldovenii de-altădată.
Bat clopotele repetat,
Bat clopotele repetat,
Bat clopotele repetat
La mănăstirea Căpriana.
Aici un meșter, un bărbat,
Aici un meșter, un bărbat,
Îndrăgostit, ne-nduplecat,
În piatră o zidi pe Ana.
Bat clopotele pe-nserat
La Mănăstirea Căpriana.

DUMITRU MATCOVSCHI ■

Cuvînt către moldovenii „din stînga"

Moldoveni din partea stîngă a Nistrului ! Soarta voastră a fost amară. Fiind voi înșivă români ca și noi, basarabenii, ați fost înspăimîntați poate mai mult decît noi cu... românii și cu... limba română, propria voastră limbă. Cine știe cîte sute de ani ați stiut să vă păstrați graiul, cu toate că nu prea înțelegeți ce-i cu graiul ista și de unde își trage el rădăcinile. Alți pămînteni de-ai voștri, răzlețiți dumnezeu știe pe unde, prin fundul necuprinsului imperiu de altă dată, ori mai aproape de voi, prin satele moldovenești dăruite Ucrainei de către Stalin, nu și-au păstrat limba nici atît, au fost cu totul rusificați și ucrainizați. Voi, în felul vostru de a grăi, mai păstrați forme de-a dreptul latinești (cuvinte ca **arină, șanți, per,** nume de familie ca **Longus, Andrus**). Nu-i vina voastră că ați fost în anumită măsură ucrainizați și mai ales rusificați. Este vina celor care s-au străduit să vă sugrume conștiința națională, să vă întunece mințile și să vă asimileze. Este vina „oaspeților" pătrunși mai ales prin orașele voastre și care, slugărîți de moldovenii nemoldoveni, vă pun să vorbiți numai în limba rusă și se zborșesc la voi cînd vă luați inima în dinți și o întoarceți pe limba voastră. Acum „oaspeții" au încetat grevele, dar au făcut-o de nevoie, să nu credeți că v-au îndrăgit. Acum ei umblă, ca și găgăuzii noștri, cu ideea unor republici autonome rusești pe pămîntul Moldovei.

Împotriviți-vă acestei idei nesăbuite ! Fiți tari, înfruntați primejdia, vorbiți pește tot locul în limba mamelor voastre. Cu cît veți vorbi mai mult și mai bine, cu atît mai repede vor înțelege „frații mai mari" că nu sînt stăpîni nici pe pămîntul, nici pe sufletul vostru.

Știu, din toată **drujba** asta v-ați ales cu o limbă cam stricată, deși [illegible] bit-o niciodată atît de anar[illegible] fost învățați. Căutați și voi cum puteți și cît puteți, [illegible] seamă îndrumați-i pe copiii [illegible] tre o limbă sănătoasă. Urma[illegible] frumoșilor voștri pămînteni (sin[illegible] — scriitori, jurnaliști, artiști, î[illegible] tori) care „s-o dat cu basaraben[illegible] țelegînd că noi — cu toții — n[illegible] altă limbă decît LIMBA NOA[illegible] CEA ROMÂNĂ.

Vă poftesc să nu vă asemuiți [illegible] dul care zice că nu există suflete fiindcă nu le-a auzit niciodată. Nici [illegible] nu-mi place, bunăoară, muzica de orgă dar asta nu înseamnă că trebuie s-o urăsc.

Și încă ceva.

Poate ați auzit că noi, basarabenii, avem un cuvînt de ocară — **șantist** — (din **șanți**). Urît cuvînt, recunoaștem, dar nu vă privește pe voi. Îi privește pe „nacialnicii" care ne-au venit după război cu „șanți" pe buze și cu pistolul în buzunar. Ei erau porniți pe vrăjmășie, pe vătămare, pe distrugere. Nu se

Capra cea sfîntă
(răvaș din spital)

Mi-a povestit cineva un lucru cutremurător : atunci cînd bunica sa a fost smulsă din cuibul ei, că atîția alți români basarabeni, și dusă în fundul Siberiei, bătrîna a reușit să ia cu dînsa un lăicerași (nu se știe prin ce minune) o capră. Acolo, în sălbaticul frig siberian, pe cine credeți că învelea cu lăicerașul femeia ? Pe capră. Capra a răsplătit cu lapte iubirea acelui suflet creștin, salvîndu-l de la pieire sigură.

În anii de năruitor îngheț spiritual din Basarabia postbelică, cîntecul popular pe care barbarii n-au reușit să-l omoare cu totul, apoi Eminescu pe care l-am cunoscut abia la facultate, prin anii '50, apoi cărțile unui Druță, iar mai pe urmă marii scriitori dintre cele două războaie, Mihail Sadoveanu, Liviu Rebreanu, Cezar Petrescu, Gala Galaction, Lucian Blaga, George Bacovia, Tudor Arghezi, Ion Pillat, Ion Barbu, Vasile Voiculescu, Adrian Maniu, Aron Cotruș, Ion Vinea, apoi scriitorii postbelici, unii dintre ei la fel de mari, Zaharia Stancu și Marin Preda, Eugen Barbu și Fănuș Neagu, Ștefan Bănulescu și D. R. Popescu, Mihai Beniuc, mai ales cel din Cîntece de pierzanie și Al. Philippide, M. R. Paraschivescu, cel din Cîntice țigănești și A. E. Baconsky, George Lesnea și Geo Bogza, Ion Lăncrănjan și Nicolae Velea, Paul Anghel și Constantin Chiriță, Constantin Țoiu și Ion Băieșu, Aurel Baranga și Horia Lovinescu, Maria Banuș și Radu Boureanu, Alexandru Andrițoiu și Aurel Rău, Vasile Nicolescu și Tiberiu Utan, Ion Brad și Radu Cărneci, dar și cei din exil : Petru Dumitriu, Horia Vintilă, Ion Caraion, Ion Negoițescu, Paul Goma, Dumitru Țepeneag, Dorin Tudoran și, desigur, Europa Liberă, dar și Cenaclul Flacăra creat de Păunescu, cenaclu pe care tineretul basarabean îl ascultă în fiecare joi seara ca pe o slujbă religioasă, cîntînd și acum cele mai frumoase piese muzicale din repertoriul lui — toți și toate au fost pentru întreaga suflare românească din Basarabia un fel de capră sfîntă care ne-a alăptat ființa națională.

Datorez alcătuința, mai exact creșterea mea poetică numai și numai Cărții Românești ce cu atîta greu am schipuit-o de-a lungul anilor, lui Eminescu în primul rînd, marilor poeți dintre cele două războaie și, desigur, de[illegible]ur, desigur generației lui Nicol[illegible] și Nichita Stănescu, alcătuită d[illegible]eți de maximă importanță, unii dintre ei atinși de raza geniului : Ioan Alexandru, Ana Blandiana, Constanța Buzea, Cezar Baltag, Ilie Constantin, Anghel Dumbrăveanu, Ion Gheorghe, Grigore Hagiu, Cezar Ivănescu, Mircea Micu, Florin Mugur, Gabriela Melinescu, Adrian Păunescu, Gheorghe Pituț, Doina Sălăjan, Gheorghe Tomozei, Romulus Vul-

Naiul de aur

Lui Gheorghe Zamfir

Pe ramuri păsări au mutit
Și-n codru vint s-a liniștit –
Se-ascultă doina din strămoși
Sub mari luceferi luminoși

Se-aude suflet românesc
curgînd prin naiul cel damnesc,
De crezi că ar sufla Iisus
In focul vetrei lui de sus.

Există un drag trandafir
Românesc,
El se numește Zamfir
Românesc,
Ferice de țara de vis
Românesc,
Ce l-a născut și deschis
Românesc !

Pe lume este un Mihai
Și un Enescu și un grai,
Avem cu ei un legămint,
Deci, încă-i bine pe pămint.

Se-aude suflet românesc
Curgînd prin naiul cel domnesc,
De crezi că ar sufla Iisus
In focul vetrei Lui de sus.

Există un drag trandafir
Românesc,
El se numește Zamfir
Românesc,
Ferice de țara de vis
Românesc,
Ce l-a născut și deschis
Românesc !

GRIGORE VIERU ■

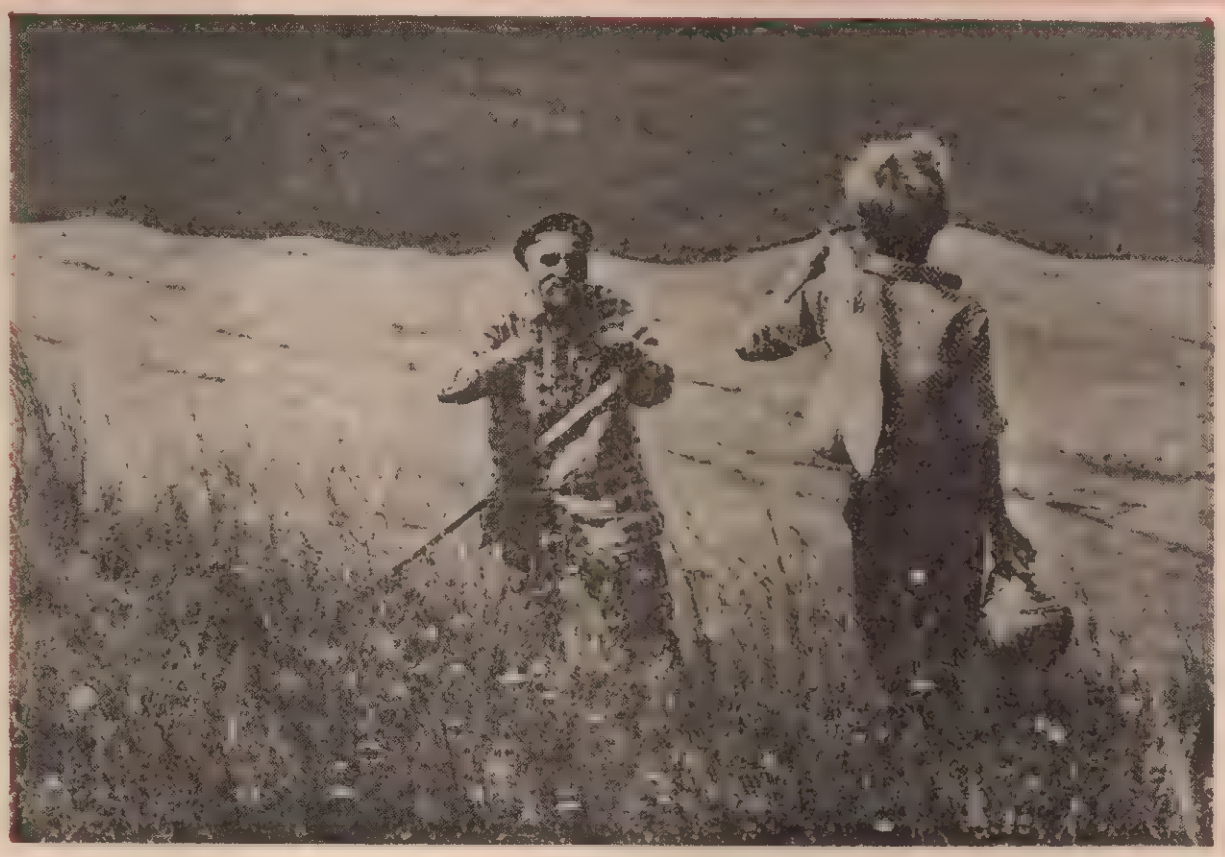

Și in Moldova nasc oameni

Fotografie de MIHAI POTÎRNICHE ■

Cunoașterea de sine

Sofiei Vicoveanca

Ea e lacrima doinei străvechi
Și izbinda cea mare.
Cine are ieșire la lacrima ei,
Are ieșire la mare.

Ea e însăși permanența carpatică,
Pacea culmilor cărunte.
Cine are ieșire la starea ei,
Are ieșire la munte.

Ea e focul ce îmblînzește
Crivăț și geruri.
Cine are ieșire la cîntecul ei,
Are ieșire la ceruri.

Ea este un măr de aur
Pe care Dumnezeu din mînă
L-a scăpat pe-o apă frumoasă
Numită Rapsodia Română.

Ea este între noi o Mioriță,
Ea poartă neagră năframa,
Ei i-ar fi spus cu iubire „Fata mea",
Dacă trăia mama.

Ea e atît de aproape
Și atît de departe
Ea este ! Și-n preajma ei
Te simți nemuritor
Sau intri liniștit în moarte.

GRIGORE VIERU ■

Scrisoare de mir tămăduitor către Dumitru Matcovschi

Rezistența unei națiuni, pe lîngă resursele colective, sociale și spirituale, este suma rezistențel individuale. Mă gîndesc la acest adevăr istoric al rezistenței milenare a națiunii noastre, privindu-l frățește în ochi pe Dumitru Matcovschi. El stă și va sta mărturie a acestui fapt care explică istoria și devine istorie. Zice, înțeleptul nostru popă. „Nu da, Doamne, omului cît poate duce el". Dumnezeu i-a dat lui Matcovschi exact cît a putut duce el ca să reprezinte rezistența acestui neam. Reinviat prin propria lui forță, el s-a lăsat reînviat de chiar spiritul acestui neam prin cei care i-au stat alături cu știința lor hipocratică și dumnezeiască.

Cînd, la 15 ianuarie 1989, de sfînta zi a Voevodului Eminescu, aflat la Chișinău, Leonida Lari îmi oferea revista „Nistrul" conținînd miracolul expresiei „De la Nistru pîn' la Tisa", Dumitru Matcovschi ni s-a înfățișat dintr-odată nu numai drept poetul nostru de conștiință pe care îl știam, ci Apostolul lui Eminescu printre noi. Un Apostol grav și demn, urmărit de păginitatea modernă a urii adevărului.

Dreptul la convingeri
Fotografie de MIHAI POTÎRNICHE ■

Acum, la începutul acestei primăveri, cu atîtea nădejdi frumoase în sufletele noastre, privindu-l în față, în spațiul lui de suferință și în trupul lui de tragică revenire spre un alt Meșter Manole, – căci Meșter Manole este și el – mi se luminează acest adevăr.

Simbol al pătimirii suferinței naționale, Dumitru Matcovschi a devenit însăși suferința întruchipată într-un individ. Molestată fizic pînă la martirizare, suferința poetului a și luat proporțiile hiperbolice ale tragediei acestui neam. Dacă omul fizic poate să o adevereasică, conștiința poetului o confirmă. Îl vizităm, deci, în timpul lui de tragică revenire, de după moarte, și ne minunează cu trei poeme, ca o treime de credință și ca o trăită: Basarabia, Ștefan cel Mare și Căpriana:

Aici un meșter, un bărbat
Aici un meșter, un bărbat
Îndrăgostit, ne-nduplecat,
În piatră o zidi pe Ana.
Bat clopotele pe-nserat
La Mănăstirea Căpriana.

Bat clopotele ne-ncetat și în sufletele noastre, ca și în sufletul lui Dumitru Matcovschi îi mai aducem o nădejde. LIGA CULTURALĂ PENTRU UNITATEA ROMÂNILOR DE PRETUTINDENI, reînviată ea însăși, după o sută de ani, în vremea revoluției purității românești, îi propune prin semnatarul acestor rînduri, poetului de pe limba de pămînt dintre Prut și Nistru să vină în România, într-un sanatoriu care să-i ofere sprijinul grabnicei însănătoșiri. Dumitru Matcovschi și soția sa Alexandrina acceptă să vină printre frați. Nu este „pe-nserat" ca în poezia sa. Bat clopotele de dimineață, sîntem înaintea Paștelui Blajinilor și avem credința că vom birui, într-un chiar sfînt biruință a neamului.

Mîine vom fi la Căpriana, și vom sfinți cu duh Ceresc această credință.'

Frate Dumitru Matcovschi, frățietatea unge cu mir tămăduitor.

Vă așteptăm în România.

VICTOR CRĂCIUN ■

știau aproape de loc limba, ne urau de moarte și ne făceau ruminskaia șliuha, iar noi, ca să ne răcorim, le-am zis [illegible]. Sămînța lor mai trăiește, o găsești Tiraspol, pe la Ribnița, pe [illegible]uri, dar și pe aici prin Basarabia unde s-au ițdărît și neosantiști [illegible]nă" (aceeași mancurți). Sanseamnă, de fapt, „stalinist". Voi [illegible]nteți șantiști, chiar dacă rostiți [illegible]tul „șanti". Rostiți-l sănătoși, că-l [illegible]nt latinesc !

Iaca vine vorba de limbă, trebuie să spun că înaintașii din R.A.S.S.M. au [illegible]st mai cinstiți și mai obiectivi decît [illegible]i care au întocmit astăzi legea cu [illegible]vire la limba de stat. Ei n-au umbrat cu tainica formulă „identitatea lingvistică moldo-română", ci i-au spus limbii pe nume : „...s-a hotărît ca în școale, case și așezămintele de cultură moldovenească să se întrebuințeze **limba românească**" („Plugarul ros". 21-VIII-24.) Da, ei înțeleseseră că a sosit timpul să-și facă semnul crucii și să sărute mîna sfîntei Focloare care este Limba Română.

VALENTIN MINDICANU ■

din rev. „Nistru", nr. 2 1990, Chișinău

---

pescu, Horia Zilieru și neîndoios celor mai tineri ca mine cum ar fi Daniel Turcea sau Mircea Dinescu. Îmi plac și optzeciștii, îi admir mult, deși ultimele învățături tot la poeții dintre cele două războaie și la cei din generația mea le fac.

Sînt adînc mișcat de iubirea și stima ce-mi poartă cititorii și colegii de breaslă din partea stîngă a Prutului. M-a tulburat pînă la lacrimi premiul ce mi-a acordat pe anul 1989 revista Flacăra. Cum să vă spun, frații mei dulci de la Flacăra, de la Luceafărul și România Literară, de la Cronica și Convorbiri Literare, de la Steaua și [illegible], Ioan Alexandru, Adrian Păunescu, Marin Sorescu, Gheorghe Tomozei, care sînteți cu adevărat mari și mă elogiați, prea darnici prin cronici și prefețe, cum să vă spun — nu harul, ci lacrima mea este mare. Vă mulțumesc vouă și celorlalți confrați că o ați zărit.

Christos a înviat !

GRIGORE VIERU ■

20 aprilie 1990, Chișinău

FLACĂRA
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Mai sînt de citit mii de cărți

Poetul care a spus NU

Mircea Dinescu începuse să fie privit ca un adversar al dictaturii încă înainte de a acorda ziarului francez „Libération" istoricul interviu din 17 martie 1989, încheiat cu o frază zguduitoare: „Spuneți acolo unde o să mergeți că Dumnezeu și-a luat fața de la români". Chiar și pe vremea cînd nu își declara deschis opoziția față de regim, era considerat un personaj suspect din cauza comportării sale. Într-un mod de-a dreptul scandalos, obișnuia să fie tînăr și frumos, să rîdă din toată inima, să scrie versuri fermecătoare, să aibă succes la public. Informatorii simțeau că ceva nu este în regulă cu el, dar cînd se apucau să-și întocmească rapoartele nu prea știau cum să-și formuleze acuzațiile și rămîneau multă vreme cu stiloul în aer. Drept urmare, îl urau și mai tare pe poet.

Fiind integral și definitiv o „ființă liberă" — după cum îl caracteriza cu admirație și dragoste Marin Preda —, Mircea Dinescu a căzut inevitabil în dizgrație. Poemele sale din volumul **Moartea citește ziarul** au fost gazul turnat pe foc, în 1988. Totul în acest volum, inclusiv titlul, constituia o sfidare. În consecință, s-a interzis publicarea lui.

Și totuși nici una dintre cărțile anterioare ale lui Mircea Dinescu nu a ajuns atît de repede la public ca **Moartea citește ziarul**. Seiful de la Consiliul Culturii în care se păstra manuscrisul s-a dovedit ineficace. Milioane de oameni au luat cunoștință în detaliu de mesajul poetului, l-au transcris, l-au memorat, l-au rezumat pentru cunoscuți.

Așa se face că volumul recent apărut la Editura „Cartea Românească" era cunoscut de toată lumea înainte de a ajunge în librării. Mulțimea care a luat cu asalt librăria „Mihail Sadoveanu" din București în ziua lansării cărții a făcut-o mai mult ca să obțină autografe decît pentru a-și satisface curiozitatea.

Poemele din **Moartea citește ziarul** sînt scrise cu febrilitatea și, în același timp, cu începutul de resemnare cu care aruncă un naufragiat în valuri sticla cu apelul său către umanitate. În fața evidenței că nu se mai poate face nimic, poetul recurge la soluția disperată a redactării unui text. Și se descifrează în fiecare vers presimțirea că S.O.S.-ul său va fi citit doar de posteritate.

Niciodată nu s-a mai arătat Mircea Dinescu atît de descurajat, cuprins de o asemenea oboseală morală. Scrise în ultimii ani ai dictaturii, poemele sînt documentul stării de spirit a unui întreg popor. Umorul plin de grație al lui Mircea Dinescu s-a convertit în simț al grotescului. Degradarea vieții este reprezentată printr-o animație caricaturală, prin acea efervescență fetidă pe care o cunoaște orice organism în faza de descompunere. Frenezia cu care poetul face cronica întîmplărilor din această lume condamnată are ceva rău: „Încep din nou spectacolele: teiul / își joacă vag mireasma cabotină"; „Moartea s-a suit pe casa noastră / pune țiglă și cîrpește fumul"; „Vine Haplea dă cu lingura-n sate / soarbe clopote pe nerăsuflate / ară biserici semănă panică / și-apoi o seceră cu limba mecanică"; „Fratele meu orbi într-o seară de iulie. / În creuzetul fabricii de azot Natura-și scotea impudică / ciorapul de plastic"; „Din ceasul primăriei ieși în loc de cuc / șeful de post cu-nsemnul lui grav de cauciuc, / s-anunțe că din pricini ce nu de dînsul țin / talnul sfînt al orei s-a micșorat puțin"; „Ce să facă și ei profeții / beau bere acră și la urcă revolta c-un semiton" etc.

Cartea reprezintă **o culme a poeziei sarcastice**. Nu mi l-aș fi putut închipui pe poetul care exclama cu douăzeci de ani în urmă, ca un zeu al tinereții neînfricoșat de moarte „Sînt tînăr, Doamnă, tînăr cu spatele frumos!" înmuindu-și penița în acid sulfuric: „cui să te plîngi / cînd telefonul colcăie de gărgărițe / și oricum n-avem chef să fim arestați înainte de ceai / și de-altfel prea-s matinali delatorii..." Stilul atît de tăios este o dovadă că poetul a îmbătrînit în istovitoarea sa luptă cu dictatura. Mircea Dinescu cel de altădată, cel care oferea flori soldaților și era convins că dacă așază un fluture pe calea ferată trenul îl va ocoli, acel Mircea Dinescu a căzut sub gloanțele totalitarismului. Ne vorbește acum un Mircea Dinescu virstnic, obosit, dezgustat. Faptul că talentul său a rămas intact nu mă consolează. Mi-e dor de poetul care oprea fetele pe stradă și le cînta „Lăncrănjan la ei m-aș duce". Pe lista crimelor săvîrșite de dictatură ar trebui să figureze și uciderea acelui virste a lui Mircea Dinescu.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

Univers sonor

Ce facem pentru tineri?

Ușor nu este să vorbești despre tineri, simțind că argumentul anilor te separă de această virstă minunată. Dar, important mi se pare a nu face din acest handicap un hotar separator. Dacă țara are nevoie de tineri, acum cu atît mai mult cu cît le datorează propria renaștere, să nu uităm a răspunde cu adevărată dragoste. Adică prin situare la unison cu visele și realitățile lor, ceea ce nu mi se pare imposibil, ci necesar. Desigur, nu de declarații de principiu au ei nevoie, ci de atitudini concrete, mergînd în întîmpinarea așteptărilor. Mult prea mult s-a frînat accesul acestor tineri spre muzică, fie prin filiera procesului de formare, fie prin orizontul mereu îngustat al finalizării eforturilor de afirmare. Știm bine, România urcase cîndva în fruntea clasamentelor competitive muzicale, pentru ca apoi să dispară treptat, ca și cum izvorul generos de talente ar fi secat. Nicidecum! Să nu descriem acum procesul de sărăcire al mai multor generații, ar însemna să reluăm gînduri dureroase. Dar să facem, la timpul prezent, cît mai mult pentru ca o cotitură să fie reală și optimizantă pentru viitorul culturii noastre muzicale.

Am ales cîțiva reprezentanți ai acestor tineri, ascultați de curînd pe podiumul de concert. Ce facem pentru a le valoriza potențele de care dispun? Iată-l pe Liviu Prunaru confruntîndu-se în simfonicul Orchestrei Naționale Radio cu **Concertul pentru vioară** de Brahms. Ascensiunea este temerară, dar tînărul artist are forță și învinge redutabilele înălțimi ale unui asemenea examen. Etapa următoare a vieții sale ar trebui să treacă prin frecventarea unor cursuri de măiestrie și a competițiilor internaționale. Se poate? Două tinere voci aduc argumentele perspectivei tonice a viitorului teatrelor noastre lirice. Soprana Adina Nițescu surprinde prin francheța expresiei, subliniat dramatică, cu o voce ale cărei resurse operistice se pot descifra dincolo de prudența repertoriului. Mezzo-soprana Claudia Codreanu va fi, cred, o revelație a vocilor grave, prin distincția cîntului și culoarea particulară a glasului. Pronosticuri? Poate chiar un semn al certitudinilor, așa cum indică organizatorii festivalului tinerelor talente de la Rîmnicu Vîlcea, propunîndu-le pentru ediția de la finele lunii aprilie. Avem impresari care să le asculte, înainte de a le trece timpul curajului? O ultimă consemnare readuce numele pianistei brașovene Dana Nigrim, cîntînd în fața publicului prea puțin numeros din Studioul Radioteleviziunii **Concertul nr. 5.** de Beethoven (în compania Filarmonicii din Brașov dirijată de Françoise Legrand). Dana Nigrim impresionează din nou prin aliajul de feminitate, fermitate și lirism dramatic al talentului ei. Este o muziciană tînără pe lîngă care, pînă acum, au trecut prea nepăsători cei datori a-i deschide calea spre marile noastre scene. La fiecare dintre cei amintiți — și nu numai la ei — poate reveni întrebarea: **ce facem pentru tineri?** Ce le oferim în afară de recomandări privind modestia și răbdarea cu care să-și aștepte rîndul? Rîndul la ce? La ocazii, la relații, la tranzacții pentru o posibilă afirmare auu... la altă virstă?

GRIGORE CONSTANTINESCU ■

Civilizația ochiului

Început continuu

În vremuri strîmbe, normalul are înțeles revoluționar. În ultimii ani, lucrări de artă de calitate medie și chiar lipsite de valoare au contat, pentru multă lume, ca însemnate repere culturale pentru că autorii lor făceau figură de revoltați. Astăzi, o antologie a poeziei conspirației intelectuale n-ar fi receptată astfel decît de un număr redus de inițiați iar o seamă de poeme, îndelung comentate cîndva, ar ulmi și le-ar aduce autorilor lor numai pagubă. Adevărul e că opere obișnuite au aflat în conștiința publică o reflectare urîțească și că gîndul colectivității, ordonat și de ură dar și de nevoia unor acte eroice, a recreat operele și, uneori, autorii. De unde se vede încă o dată că discuția valorii are întotdeauna viguroase componente sociale. O asemenea antologie de texte ar putea suporta, e drept, și o interpretare favorizantă, cu temei de manifest vizionar întrucît, ca artă autonomă, critica e în stare să ridice pe piedestalul capodoperei orice.

În artele plastice, lucrurile au fost dintotdeauna mai limpezi, dovadă că pictorii „blestemați" expun și astăzi ce-au mai expus, că operele lor nu comportă, post festum, victorioase dezvelri de sens. Un comentariu aparte pretind doar manifestările de grup.

Un astfel de grup — cu foarte puține ieșiri și intrări de membri pe parcurs — organizează aproape în fiecare an o expoziție cu un nume benign: PROLOG. Componența echipei — **Constantin FLONDOR, Paul GHERASIM, Ion GRIGORESCU, Florin NICULIU, Horea PAȘTINĂ, Mihai SÎRBULESCU, Afane TEODOREANU și Vasile VARGA** — precum și antecedentele artistice ale membrilor ei ne-au obligat să citim în programul simplității și-al unei evlavioase supuneri la real conținut de fiecare piesă și, citeodată, mărturisit și în cataloage, nu o subtilă (ori, mai bine zis, o prea rafinată) atitudine iconoclastă, ci o normă estetică riguros asumată. Nu o încontrare la un timp neprielnic românului, cît o reacție la ceva neprielnic libertății. Fiindcă nu există temniță mai mare pentru un artist decît presiunea cugetului colectiv. Acu cînd totul se poate chema artă — par să spună pictorii grupării — cînd vechi și solide bariere ale profesionalității sînt ignorate de tot soiul de tribuni ai șevaletului, cînd interesele pieței fac din creator un cabotin la discreția unor scenarii compuse de negustori, e de datoria fiecăruia să se adreseze naturii și lecțiilor de căpătîi ale măiestriei. Tema permanentă a acestor „Prolog"-uri e **grădina** iar metoda, devenită ritual, **observația directă**. Pentru studenții de la belle arte, îndeosebi, o expoziție cu un astfel de criteriu echivalează cu un curs universitar.

TUDOR OCTAVIAN ■

Nu mai sînt bilete...

Spectacolul străzii a furat publicul sălilor de teatru. E momentul ca dialogul să înceapă nu doar în piețe ci și pe scenă pentru ca oamenii să se reîntoarcă la casele de bilete. Primul număr din revista „Teatrul azi" reușește o radiografie a ultimelor luni de teatru, a premierelor dar, mai ales, a întrebărilor la care oamenii de teatru vor trebui să răspundă. (Aurelia Boriga)

Lanterna magică

Doar un film sexosovietic...?!

Cu filmul sovietic **„MICUȚA VERA"** (regizat de **Vasili Piciul** după un admirabil scenariu semnat de **Maria Hamelic**), prezentat în premieră la cinematograful Patria, cu reclama vizuală corespunzătoare și caracteristică oficiului de bună gazdă pe care îl oferă indeobște colectivul acestei prime săli de proiecție bucureștene — dincolo de valoarea strictă artistică a peliculei: departe de a fi o capodoperă, dar un foarte bun film fiind! — ni se oferă și un alt spectacol, în paralel aș zice, și anume unul social, **de public**. Iar acest spectacol, **al doilea**, merită atenția noastră.

Este incontestabil faptul că zeci de ani de interdicție a prezentărilor de orice fel a trupurilor goale „în public" (deci în presă, film și Tv., mai ales), au creat în spectatorul nostru obișnuit un „vid" estetic în a privi nudul, sărutul, și mai ales ceea ce urmează după...! Or, acest film, fiind primul în care toate cele de mai sus sînt înfățișate în (de ce nu?!) întreaga lor frumusețe — fiind deci **primul** film, hai să-i zicem „sexy", prezentat pe unul dintre marile noastre ecrane, reacția sălii este surprinzătoare: în locul fluierăturilor de rigoare, țîșnite din gîturile înfierbîntate ale unor derbedei chiar și doar la o simplă mîngîiere a unui genunchi feminin, asta pînă nu de mult, aici — la acest film, **„MICUȚA VERA"**, sala, aflată pesemne sub un șoc teribil... tace! Foarte rar, cîte o încercare de acest gen, este stopată imediat de către cei din jur. Mă rog, asta la Patria...! Vom vedea ce se va întîmpla la cinematografele de cartier, acest aspect deocamdată este mai puțin important: esențialul e acela că un prim pas a fost făcut în ceea ce privește receptarea civilizată a unui film, altfel **destul de dificil**... Pentru că erotismul, în sine, speculat din plin în acest film, este departe de a fi cel ce îl determină substanța — care este, mai ales și mai ales acum — **politică**.

Este de acum un lucru bine cunoscut că actrița principală, **Natalia Negoda**, a devenit peste noapte, și în urma acestui film, un star de talie mondială: invitată de onoare la prezentarea premiilor Oscar, sau pe copertele celebrei reviste „Play-boy" într-o îmbrăcăminte extrem de apropiată cu cea cu care [illegible], etc. Și este, într-adevăr, o foarte bună și tînără actriță. Acest film însă rulează în Uniunea Sovietică, de mai bine de trei ani, cu casa închisă (și se știe că spectatorii sovietici sînt de acum chiar și sătui de filme așa-zis „decoltate"; la Paris același film face săli pline (iar despre „pudicitatea" spectatorilor francezi ar fi inutil să mai pomenim...!). Care este atunci misterul, șarmul — prin ce **„MICUȚA VERA"** impune într-adevăr?!

Printr-o sinceritate cuceritoare. Prin înfățișarea tinereții, parte din el teribil de debusolat, cu un fel de dureroasă cruzime. Prin analiza dramatică a familiei contemporane sovietice, a alcoolismului, prin etalarea deschisă și ușor comică a violenței miliției. Prin **adevărul**, moral, social, material, al unei uriașe comunități aflate la răspîntie și din rîndul căreia — ca întotdeauna — tinerii sînt cei care riscă; riscă ei înșiși, și mai ales riscă să nu fie înțeleși! Este suficient să urmărești „exterioarele" din acest film, puține de altfel (în general acțiunea se consumă în cîteva încăperi și, firește, într-un ...pat!), acele ruine metalice, sau smogul de peste oraș, sau jalnicul teren de dans, sau ruinele metalice ale vapoarelor, sau murdăria plajei mării — pentru a simți un profund sentiment de amărăciune, de promiscuitate, de sfîrșit de veac și lume...! În asta constă partea gravă, profundă a filmului. Și încă în ceva: în admirabilul dialog în care, rizînd în cele mai multe dintre cazuri, eroii își aruncă unul altuia adevăruri **cumplite**.

În mod straniu, după exact o săptămînă de proiecție, acest film a fost scos de la cinematograful Patria — exact în momentul, sau în acele ultime zile, în care cozile la bilete deveniseră interminabile. Să fie vorba de dorința organelor difuzare de a ...dezgheța mereu zona cinematografului respectiv?!

HORIA PĂTRAȘCU ■

Despre congres cu anticipare

La Poiana Brașov (fostă a Soarelui, fostă Stalin, fostă Kronstadt, fostă...) se va desfășura zilnic Congres al ziariștilor. Deși doar apariția rîndurilor de față el își va fi încheiat lucrările, dar anticipîndu-le, cred că nu e potrivit să glosez, cu totul în treacăt, înspre un meșteșug ce nu-mi e străin.

Nu e clar cine participă la Congres. Toți ziariștii (scriitorii au avut de curînd o adunare generală) sau numai delegații lor? Aleși cum? După care criterii?

Și apoi cine e la ora aceasta membru al obștei ziariștilor? Automat, fiecare component al unei redacții, de la director la dactilografă ori numai cei care efectiv — iertare de vorbă proastă — scriu? Ce ne facem cu ziariștii reînregimentați (în propriu dar mai ales la figurat), ce facem cu excelenții ziariști ocazionali (cu scriitorii de-o pildă) le conferim statut de profesionist, semi-profesionist (o invenție din lumea sportului), îi lăsăm pe ei muncilor nobile creditîndu-i cu trista condiție de amatori?

Mister. Avem, se pare, circa o mie de publicații noi (și Institutul medico-legal editează una!). Dar n-am găsit spațiu tipografic să vorbim puțin și despre problemele ce frămîntă lumea cernelii jurnalistice. Se puteau avansa idei, ele puteau fi lăudate sau contestate, ca ziaristicii putea să capete contur meritat. Fiindcă oricît de bine organizat ar fi un Congres (mape de vinilin, banchete, ciocan de lemn la prezidiu etc.) el e din start în criză de timp, edictual și prezumțios spre a oferi cadru propice dezbaterilor. Ziaristul, e știut, scriu cel mai bine cu pixul, mașina de scris (arhaică) și mai nou cu scule nipone despre existența cărora aproape că am aflat. Ziariștii se ceartă și se împacă mai ales în văzul (auzul) lumii, misterul ambițiilor lor e la vedere.

În anii dictaturii (dictaturilor) pe care nu-i mai enumăr, ziaristica a fost pe cît posibil desființată, înlocuită fiind cu texte circumstanțiale cioplite de grefierii dărilor de seamă, ai telegramelor de mulțumire și ai comunicatelor de front.

Orice activist, zootehnist sau pirotehnician trebuia să devină dacă primea sarcina asta, ziarist. Cimitir al elefanților, redacția unui ziar putea fi brusc împroprietărită cu cei căzuți din cin. Ziaristul era fabricat sau numit. Ziaristica și talentul — noțiuni incompatibile. Micii și marii satrapi de rubrici considerau că scriind își pierdeau din prestanță. Cunoscu eterni redactori șefi ce n-au apucat să isclească baremi un biet articol, știu subșefi incapabili să alcătuiască o știre în trei rînduri. Ei nu puteau greși nicicum, greșeau numai cei ce... scriau.

Și iată, Revoluția a readus în viața noastră spectacolul, după credința mea latin al presei adevărate, au apărut sute de iscăliturі noi, un aer de prospețime a înmuiat plumbul. Oameni ce n-au citit un jurnal în ani și ani fac acum coadă la chioșc și-și burdușesc sacoșele cu ziare și reviste. Gîndim la abonamente ca la un vis prea frumos după ce o jumătate de veac am fugit din calea poștașilor.

Cum se scrie? Ardent, pătimaș și, sub specie statistică, am zice că mai ales prost, dar ziaristica nu se învață chiar peste noapte, legile sale există și sînt implacabile. Dar e cert că din toți acel extrem de numeroși amanți ai lui Gutenberg se vor alege în final (care final?) cei cîțiva ziariști așteptați.

Pentru ei se deschide, de fapt, Congresul de care vorbim. Obștea îi așteaptă și e firesc să gîndească de pe acum cadrul organizatoric al Societății impunînd în locul unui club al veleitarilor o... redacție comună, simbolică, în care fiecare osteneste spre a rosti și a impune Adevărul. Îi vom expedia spre alte profitabile munci pe scandalagiii cu orice preț, mitocanii literei tipărite, siluitori ai limbii române și ai eleganței, cumpănirii românești, instalați prin fraudă în jilțuri de diriguitori ai opiniei publice? Vom împiedica vedetele? Vom produce ziariști milionari? Vom face din ziaristică o trambulină spre înalte dregătorii? Vom preface redacțiile în anexe mecanice ale partidelor? Greu de spus.

Sper să nu uităm că noi lucrăm cu bună credință o unui cititor indeobște plin de farmec ingenuu. Să facem astfel încît să ne impunem în fața lui stîrnind respectul și niciodată teama. Să apărăm idei și să ne apărăm de minciună, deloțiune, corupție. Congresul trebuie să devină și un tribunal al onoarei jurnalistului. Congresul, deci Societatea ziariștilor.

Dar de ce spun (scriu) atît de lejer noi, cînd s-ar zice că nu sînt decît scriitor?

Fiindcă în anii mai înainte evocați scriitorii s-au nevoit să mențină sus, cu mijloace nu totdeauna specifice, calitatea de ziarist, că am slujit-o cu har, cu „viclenie" benefică și devotament.

Chiar dacă li s-a refuzat accesul oficial în obștea ziariștilor.

Fac prinsoare că nici acum, în mai 1990 Geo Bogza nu e membru (de onoare ori de rînd) al Societății ziariștilor!

GHEORGHE TOMOZEI

De la CC la Muzeul Național de Artă

Lucrările de artă (pictură și grafică) aflate la fostul sediu al comitetului central au intrat, de curînd, în urma travaliului unei echipe de specialiști, în patrimoniul Muzeului Național de Artă Colecția, numărînd cca. 500 de piese cu valoare patrimonială (aproximativ 90 de artă universală și 400 de artă națională) a constituit o reală și plăcută surpriză și pentru specialiști. O parte dintre tablouri erau cunoscute din reproduceri mai vechi, fuseseră publicate cu mai multe decenii în urmă, altele, de asemenea cunoscute, fuseseră împrumutate sine die din depozitele diferitelor muzee, dar majoritatea, achiziționate de la colecționari particulari de către fosta gospodărie de partid sau provenind din alte surse, sînt inedite și vor constitui, cu siguranță, o surpriză pentru iubitorii de artă, pentru viitorii vizitatori ai Muzeului și, nu în ultimul rînd, pentru cercetătorii de istoria artei și critici.

Marii maeștri români: Aman, Grigorescu, Andreescu, Luchian, Petrașcu, Pallady, Dărăscu, Tonitza, Iser, Ghiață, Ressu, Țuculescu sînt remarcabil reprezentați, fiecare prin mai multe piese, toate de prima mînă, unele accedînd chiar, după părerea noastră, la rangul de capodoperă națională, altele constituind „momente" plastice aparte, mai neobișnuite în creația fiecăruia dintre artiștii mai sus menționați.

Numeroase „noi" lucrări datorate unor pictori de prestigiu din secolul trecut (Szathmary, Sava Hentia), din perioada interbelică (Theodorescu-Sion, Băncilă, Schweitzer-Cumpăna, Ștefan Popescu, Adam Bălțatu, Aurel Popp, Rodica Maniu, Lucian Grigorescu ș.a.), postbelici (Baba, Ciucurencu) și contemporani (Almășanu, Piliuță, Sălișteanu, Gh. Ionescu ș.a.) vor face parte din expunerea permanentă a Galeriei Naționale atunci cînd primul Muzeu de Artă al țării va fi reamenajat.

În ceea ce privește piesele de artă universală ele sînt datorate unor mici maeștri din secolele XVIII și XIX, aparținînd școlilor de pictură italiană olandeză austriacă, germană, maghiară, franceză

Atracția principală a colecției a constituit o, pentru toată lumea care l-a putut admira, un mic tablou de Jan Bruegel cel Bătrîn, piesă de mare valoare, în fața căreia ai, indubitabil, revelația operei de excepție. Intitulat „Vizita la fermă", tabloul provenea inițial, așa cum o atestă certificatele ce-l însoțesc, din prestigioasa colecție a baronului François Empain; licitată în 1935 pentru suma de 4,8 milioane de franci belgieni și autentificată la vînzare printr-un certificat eliberat de Auktionsinstitut Kunsthandlung piesa a ajuns, nu știm încă în ce mod în posesia ultimilor ei proprietari.

Și, ironie a sorții, în timp ce lucrările din patrimoniul Muzeului de Artă, atît cele aflate în expoziția permanentă cît și în depozite, au „beneficiat" în ultimii ani de un regim de conservare mai mult decît vitreg (posibilități reduse de întreținere și restaurare, praf, oscilații mari de temperatură și umiditate într-un mediu privat total de sistemul corespunzător de climatizare), fapt ce a provocat acutizarea proceselor de degradare, cele 500 de lucrări recuperate de la fostul sediu c c al p.c.r. și intrate de acum în patrimoniul națiunii se află într-o stare de conservare impecabilă (cu excepția cîtorva, atinse de gloanțe), păstrîndu-și intactă calitatea materiei picturale, luminozitatea cromaticii, prețiozitatea și prospețimea.

RUXANDRA BALACI

Terapia prin adevăr

— Interviu cu prozatorul VASILE ANDRU

— Ce se poate spune, Vasile Andru, despre momentul cultural de față?

— Este un timp de recăpătare a graiului. Asta se petrece în cultura noastră și-n viața noastră socială acum, în aceste luni după revoluția din Decembrie: restituirea graiului. Oamenii se exprimă liber și dezlănțuit: demonstrațiile, presa. Deocamdată lumea nu se interesează de cărți. Nu cred că în aceste săptămîni cineva citește cărți, nici măcar cărți mari. Nici în luna următoare nu va fi timp pentru citit. Ziarele, televiziunea, dezbaterile, strada ne absorb. Este normal să fie așa.

— Dar cît timp? Cînd vom reveni la literatura mare?

— După această terapie prin adevăr. Libertatea de rostire și de manifestare operează o terapie psihică. Eu o numesc terapia prin adevăr. Venim după 45 de ani de ideologie impusă cu forța, 45 de ani de centralism cultural rigid, mai curînd anticultural. Este acum o explozie a adevărului. Presa este într-o formă sclipitoare. Sigur, pe parcurs, se va alege presa mare de cea mediocră. Dar acum, cu mici excepții, presa este într-o formă sclipitoare. Și este ce povesti, este ce dezvălui! Documente, mărturii, stenograme, strigătele mulțimii. Triumful gazetăriei împotriva cărților ține de bucuria dezinhibare a națiunii. Mă întreb dacă cineva a scris o pagină de literatură „pură" în aceste zile?

— Mai puțin. Sau deloc. Nimeni nu se preocupă pe moment de cuvîntul ca vehicul al eternului, ci ca vehicul al clipei. Chiar scriitorii refractari la gazetărie și la efemer, chiar asceții textului, în acest moment, se exprimă prin opinii, mărturii, interviuri. E atît de nou climatul acesta pentru români! Și, lucru important: scriitorul nu recurge la opinie doar pentru defulare și despovărare lăuntrică! El încearcă să influențeze bunul mers al revoluției, întărirea democrației.

— Da, trebuința de a fi în mulțime, în nucleul fierbinte unde se face istoria! Măcar ca martor. Toți avem senzația că acum se modifică ceva pentru mult timp de-acum înainte. Niciunul nu vrem să ratăm clipa istorică.

— Se modifică, sau mai pretis se recapătă un bun jefuit: democrația. Noi am avut-o în cîteva perioade istorice. Acum, după 22 Decembrie, cred că noi am devenit la fel de mari ca marii români interbelici. De aici senzația că, la o răscruce istorică, ceea ce contează este trăitul, nu scrisul.

— Totuși, pe scriitor trebuie să-l intereseze istoria ca laborator de creație. Istoria socială se scrie cu trupul, cea literară cu spiritul. Ieșind în stradă și devenind actant al istoriei, scriitorul nu trădează specificitatea uneltelor sale? Se descurcă în arenă la fel de bine ca în pagină? Și în arenă e la fel de util ca-n literatură?

— Este doar o problemă de etapă, această lăsare a textului în favoarea acțiunii directe. Trăim un moment inițiatic. Prin efectele sale asupra trupului social și individual, prin înnoirea și activarea puterii ființei, momentul acesta poate fi numit inițiatic. Istoria literaturii? Nici o grijă... Vom valorifica îndată cărțile de sertar, manuscrisele oprite care așteaptă de ani de zile. Acum scriitorul are alte priorități. Am fost de multe ori în Piața Victoriei, multe ore, la manifestații. Am constatat că oamenii, cei mai mulți, se tem să nu li se fure revoluția, ei strigă: „Alegeri, nu realegeri!" Ei resping comunismul, pentru că acesta i-a siluit atîta vreme. Ei sînt decîși să apere ce-au cîștigat. Am văzut-o și-n manifestațiile din 15 februarie, 25 februarie, 19 martie. Această voce puternică a străzii obligă guvernul să țină cont că s-a petrecut o revoluție. Asta e mai important ca scrisul de proză, acum.

— Ce trebuie să facă un scriitor în continuare? Care-i lucrul cel mai bun din punctul de vedere al momentului istoric? Scriitorul are de ales între pagină și participare politică; între microfonul tribunei ca transmitere de mesaj imediat, și pagina literară cu durată estetică. Care-i lucrul cel mai potrivit?

— În aceste luni, scriitorul care se izolează greșește pentru altă jumătate de secol! E nevoie de vigilență inteligentă. Scriitorul poate să-l ajute pe oameni să controleze politicul, cîrmuirea. Există o artă de a controla politicul, o mobilizare non-violentă de a controla guvernele. Să învățăm asta! Mai tîrziu, după ce lucrurile se vor așeza, scriitorii vor folosi democrația, fiecare în funcție de structura sa. Unii — exclusiv pentru scris, alții vor folosi prestigiul lor literar ca să-și extindă participarea socială. A venit timpul să vedem și scriitori miniștri, scriitori în parlament. În statul civilizat, asta trebuie să fie posibil.

— Iar în ce te privește?

— Acțiunea mea este, în primul rînd, textul. Am predat un roman „de sertar", **Muntele calvarului**. În același timp, îmi voi reactiva cenaclul de dinamică mentală. Întrevăd un elan impetuos de redeșteptare spirituală, la nivelul țării. Și aici va fi la fel de greu ca-n politică: va începe haotic și se va rîndui încet, și aici e vid de personalități, în sensul că există prea puțini îndrumători de practici spirituale. Prea puțini în raport cu setea și cu frustrarea națiunii. Iată, în ce mă privește, nu aleg niciodată scrisul, ci și acțiunea: consider că practicile contemplative sînt acțiune.

— Se conturează un semn de întrebare. Nu a creat mai bine scriitorul în liniștea cochiliei, cînd nu avea posibilitatea unei acțiuni personale, frustrat de libertate publică?

— Iată cum punea problema Ștefan Heym, un fost disident din Germania de Est care, deodată, se vede liber. Zice: „Scriind contra a ceva, contra unui sistem sau a unui partid, poate că se scrie mai ușor: adversarul e acolo în față și asta te stimulează. Acum lucrurile se schimbă rapid: va trebui să reîncepem a gîndi la ce și cum scriem". Deci, unii scriau mai ușor cînd își cunoșteau cu precizie adversarul. Știai precis ce să ataci, ce rău să distrugi. Era ușor să scrii, dar imposibil să publici. Fără adversar e invers: ușor să publici, greu să scrii.

— Să fie literatura un mod de adversitate? Nu există o literatură fără adversar? Cel care scrie, nu se are ca adversar, în primul rînd, pe sine însuși? Nu crezi că, în sfîrșit, e momentul să scriem cu noi înșine, nu cu jumătate-de-om-călare-pe-jumătate-de-iepure-șchiop care am fost pînă acum?

— Ai pus o întrebare care conține răspunsul. Ai anticipat ceea ce voiam să spun. Să nuanțăm. Înțelegem prin adversar ceea ce siluiește condiția umană, ceea ce sluțește și mutilează omul. Noi vedem că „adversarul" nu dispare de tot. Nu chiar adversarul exterior, în sensul politicul impulsiv, nu dispare odată cu revoluția. Ci el își rafinează agresivitatea.

— Se camuflează. Poate că urmează o societate și un timp chiar mai complicate, fără polaritatea alb-negru de odinioară?

— Așa este. În același timp, marea încercare a literaturii este adversarul lăuntric. Demonii abisali. Toată literatura psihologică, de tip dostoievskian, rezultă din ciocnirea cu adversarul lăuntric. Dostoievski însuși a fost și un luptător social, el a ajuns în fața plutonului de execuție. Și totuși, literatura lui nu-l o luptă cu țarul Rusiei, ci cu demonii lăuntrici.

ION ZUBAȘCU

Marioara Pavel, neştiind dacă străinii care pozează tractorul au venit cu gînd curat.

Dumitru Pavel — zis Mitel — lîngă telefoanele lui de paznic pe care, la 59 de ani, ştie că nu va trece mult şi le va părăsi.

Doi oameni şi tractorul lor

De la Buzău pînă la Scorţoasa urci prin sate aşezate pe dealuri. Uneori terenurile cultivate îţi fac impresia că au fost săpate de alpinişti legaţi în corzi. De la poarta lui Dumitru Pavel din Scorţoasa pînă la casă, sui un deal. Nu-i distanţă mare. În faţa casei găsim tractorul nou pe care l-a cumpărat de curînd, de la Braşov. Este un **Universul 445**. Speriată de nişte străini care fotografiază, soţia gospodarului, Marioara Pavel, ne spune că e singură. „El este la serviciu. E paznic la «Ceramica» din Sătuc. A plecat de ieri dimineaţă la Piaţa Neamţ să caute plug cu brăzdare mici şi ce ne mai trebuie la tractor. Iese din schimb mîine dimineaţă". Priveşte atentă legitimaţia, vrea să fiei politicoasă — şi este — dar n-o părăseşte neîncrederea. Restituie actul parcă prea mic, după ce a citit atent şi zice mai mult pentru sine : „Tot un fel de partid... Eu cred ce ziceţi... numai să fie aşa..."

Frica pe care le-au băgat-o în oase acestor ţărani cei care au reuşit nemernicia colectivizării pe asemenea pripoare e ca o durere mută pe care n-ai cum s-o mai scoţi uşor din oameni. Au trecut zeci de ani în care s-a sedimentat frica în ei. Ochii de cerboaică hăituită ai acestei femei probează una din cele mai cumplite crime împotriva umanităţii. Pentru care nu există tribunal. Numai Dumnezeu mai poate s-o judece. Nu ca să condamne : să ierte. Pentru ca oamenii, toţi oamenii, să redevină oameni. Ţăranii aceştia chinuiţi care şi-au iertat călăii au împlinit judecata lui Dumnezeu, fiind aproape de El şi cînd nu s-au dus la biserică. Pentru ca oamenii, toţi oamenii, să redevină oameni.

La Scorţoasa, ei, aceşti ţărani, au desfiinţat teribil de originalul colhoz.

Pe Dumitru Pavel îl găsim la postul lui de paznic de la poarta Întreprinderii „Ceramica" din localitatea Sătuc.

„Ce-mi mai trebui ? Plug, discuitor, semănătoare, freză de mărunţit terenul, remorcă. De la Piara Neamţ m-am întors cu mîinile goale. Mi-au spus că abia peste vreo două luni vor începe să fabrice asemenea lucruri pentru tractoarele mici. Cabină cumpăr de la S.M.A. Este a unui tractor dat la casare. Eu am luat cinci hectare. Am scos mărăcinii care inundaseră jumătate din teren. Nu-i uşor, dar va fi bine. N-a fost tocmai uşor nici să scăpăm de ceape. Dacă puteţi, e drept să scrieţi că ne-a ajutat primarul. Îl cheamă Ovidiu Ionescu. Este profesor de geografie. Am înfiinţat Asociaţia Ţăranilor Liberi din comuna Scorţoasa."

Să fie într-un ceas bun !

Cît despre sprijinirea ţăranilor cărora li s-a împărţit pămînt şi vor să-l lucreze singuri, întîrzierea cu care fabricile le oferă utilaje arată o distanţă prea mare de la vorbă la faptă. Mai rămîne ca, la toamnă, ţăranilor să li se impute tot ce nu se va culege. Cei care se vor grăbi să-i acuze vor uita cum şi cît i-au sprijinit.

Dumitru Pavel a scos mărăcinii de pe terenul lui. Mai greu sînt de scos ciulinii care au prins rădăcini prin birouri ministeriale.

DORIN GHERGHINESCU ■

Fotografii de
ELENA GHERA ■

Întrebări pe stomacul gol

PREMIERĂ MEDICALĂ

Reapariţia cafelei în magazine a deteriorat grav relaţia dintre medic şi pacient. Şi cum, deopotrivă, s-au mai aflat la vînzare brînză olandeză, unt nemţesc, miel autohton şi ţigări BT, situaţia s-a complicat şi mai mult. Doctorii, sărmanii, au anunţat din vreme noul tarif, dar cum n-au făcut-o la televizor (mare greşeală !), unul ca mine s-a prezentat la policlinică aducînd un simplu surîs. Oribil ! Medicii, chelnerii şi frizerii sînt fiinţe sensibile şi nu suportă asemenea acte de indelicateţe. De aceea, omul m-a primit cu plictiseala şi dezgustul (justificat !) el însuşi sătul de glume proaste şi mi-a ordonat scurt : „dezbracă-te !"

Am observat că momentul în care un pacient face nudism la comandă, coincide neapărat cu soneria telefonului. Dacă nu e telefonul, atunci pe uşă va intra obligatoriu sora şefă cu braţele încărcate de eprubete. Sau un bun şi vechi prieten al doctorului care, examinîndu-te ca între bărbaţi, va observa că şi el are din naştere o coastă mai ieşită. Dacă totuşi, în cabinet nu apar aceştia, atunci se va înfiinţa, negreşit, mama medicului. Aceasta îşi va aşeza plasele cu zarzavaturi pe birou şi, privindu-te cu duioşie, îţi va şopti : „Nu e nici o ruşine, domnule. Cîte n-am văzut eu în război !" Dacă totuşi nu e nici telefonul, nici sora şefă, nici prietenul, nici înimoasa mamă, atunci, obligatoriu, din pereţii camerei, din halatul sau barba doctorului se va întrupa o muscă gigantică. Iar aceasta se va aşeza, firesc, exact acolo unde se poate umbla numai cu mîini personale.

În cazul de faţă, ora mea de nudism dură cam 20 de minute, timp în care doctorul fu nevoit să dea cîteva telefoane foarte urgente. Nu m-am plictisit. Am intrat în vorbă cu două paciente, sosite pentru semnarea unor reţete, de la care am aflat informaţii preţioase despre ultima vizită de lucru a domnului Ion Iliescu. În cele din urmă, doctorul îşi aminti de mine şi întrebă fără chef : „Ce te doare ?"

— Nimic, i-am răspuns, cuprins deodată de o veselie subită. Şi am început să mă îmbrac. De cîteva zile, doare, mă tulbură o întrebare. În curînd, vor apărea o sumedenie cabinete particulare. Omul va alege medicul după bunul plac şi nu va mai face aeroterapie publică. Ce se va întîmpla cu sutele, cu miile de medici obişnuiţi să scrie doar reţete şi foi de trimitere ?

— Aşa este, a oftat bietul om.

— Fiindcă pentru toţi aceştia, să recunoaştem, socialismul s-a dovedit un suflet de mamă. Leafa, leafă, clientela asigurată şi cîte pe deasupra.

— Aşa este, a mai oftat o dată medicul. Noroc că mai sînt pe lumea asta oameni înţelegători. Şi privindu-mă cu dragoste, adăugă : sper că n-ai să mă părăseşti...

La plecare mi-a dăruit un set de chiloţi „Dior" („pentru doamna") şi o spată de porc afumată. Sînt primul pacient care primeşte ciubuc de la un medic. Trăim, într-adevăr, vremuri revoluţionare !

LIVIU TIMBUS ■

Primii vor fi cei dintîi

Cu puţine zile în urmă, în peisajul economic al Sectorului 2 al Capitalei, pe str. I.L. Caragiale nr. 21-23, a apărut o firmă insolită : Întreprinderea de confecţii „Moda Nouă" ; întreprinzător : Constantin Gheorghiţoiu. În fapt, o primă microunitate meşteşugărească, manufacturieră, dintr-o serie întreagă menită să materializeze în zonă posibilităţile de afirmare a iniţiativei particulare, a înseşi perspectivelor largi de privatizare deschise de Revoluţie.

Unitatea a pornit la drum cu o mină de lucrători confecţioneri care produc, la preţuri avantajoase, cîteva articole de excelentă calitate, mult solicitate îndeosebi de tineret, precum treninguri, bluze tip sport, rochii de vară, sacoşe pentru plajă — toate din ţesături fine de bumbac, imprimate în modele noi, originale. Valoarea producţiei marfă, pe primele 6 luni, se ridică la 4,5 milioane de lei.

— O întreprindere particulară destul de serioasă... Nu vi se pare cam riscantă, domnule Gheorghiţoiu ?

— Deloc. Înainte de-a lua hotărîrea, înainte de a porni pe acest drum dificil, am reflectat profund în familie asupra avantajelor şi dezavantajelor, asupra întregii eficienţe economice. Am analizat totul cu luciditate, cu multă chibzuinţă şi am ajuns la concluzia că-i singura cale care ne duce repede la bunăstare.

— Cu cine v-aţi hotărît să lucraţi ?

— Cu 20 de confecţioneri, specialişti de clasă ridicată...

— Întreprinzători, selectaţi şi pe criterii de suflet.

— Practic, sîntem 3 întreprinzători principali : eu, ca maistru confecţioner şi conducător unic ; soţia, calificată inginer textilist, e conducător tehnic ; feciorul, student la Electrotehnică, anul III-seral, are în răspundere întreaga gestiune... Avem apoi, oameni competenţi, de încredere, cu aprovizionarea, cu prospectarea pieţii, cu desfacerea. Întregul proces tehnologic e organizat într-o concepţie proprie.

— Plătiţi mult impozit ?

— Sub 250.000 lei pe an.

— Fondul de salarii ?

— 1.083.000 lei. Mie şi familiei ne-ar reveni cam 350.000 lei anual, iar la o producţie valorică de 8 milioane, cît ne-am propus să atingem pe acest an, ne-ar reveni dublu. Lucrătorii primesc şi ei între 4 000—6 000 lei lunar, ceea ce e foarte convenabil pentru toţi. Ne-am definitivat bugetul, planul de venituri şi cheltuieli. Fiind rentabili, beneficiul pe care-l vom obţine, în jur de 10—12 la sută, va fi folosit pentru dezvoltare, pentru asigurări sociale, petrecerea timpului liber, excursii colective etc.

— Ce ne puteţi spune despre aprovizionare, desfacere ?

— Momentan, le realizăm în directă colaborare cu Cooperativa de consum Bucureşti 1. Pe măsură ce ne înrăigorăm vom dobîndi independenţă deplină şi vom merge pe propriile picioare. Desfacerea producţiei o avem contractată şi asigurată prin magazinul „Unirea". Ne-am propus să pătrundem şi pe piaţa externă. Curînd, vom avea magazinul nostru de prezentare şi desfacere, în str. Galaţi nr. 129. Am asigurat deja, prin cooperare, aprovizionarea cu materiale textile şi coloranţi pentru o perioadă de cel puţin 6 luni. Noua imprimare şi ea aproape gata. Peste numai o zi-două, livrăm primele produse.

— Dispuneţi, se vede treaba, de tot ce trebuie...

— Absolut. Inclusiv de autorizaţie de funcţionare, eliberată în conformitate cu prevederile Decretului 54/1990 ; am obţinut o parte din creditele necesare curării unor hoi u[illegible], pregătirii spaţiului de producţie. Menţionez că ne-am bucurat îndeaproape de sprijinul Primăriei municipiului, Primăriei Sectorului 2, Cooperativei de consum Bucureşti 1, Băncii Naţionale a României, atît în ce priveşte întocmirea formalităţilor de rigoare, cît şi în privinţa demarării neîntîrziate a procesului productiv, fapt ce se cuvine să aducă tuturor cele mai călduroase mulţumiri.

...Am aflat, abia acum, o definiţie completă.

Definiţia oamenilor întreprinzători. A acelor oameni care, riscînd conştient, cu nonşalanţă, ştiu să şi cîştige întreit, prin muncă, prin cinstea şi truda lor.

MIHAI STĂNESCU ■

Cu privatizarea stăm bine

În Caraş-Severin privatizarea stă bine. Adică e solid fixată în cablurile ultimelor — generoase — legiuiri, ca să nu sufere Doamne ferească, vreun tangaj. Îmi poate rezuma domnul Edgar Blazius, primarul judeţului, care sînt iniţiativele particulare şi cum pot fi ele soluţionate ? Da, poate. Cu o maximă solicitudine, mă roagă să notez cele cîteva zeci de iniţiative şi notez cu o sîrguinţă disperată, simţind că mă dor degetele şi că articolul mi s-a înfundat definitiv : zugrăvit, dulgherie, cureluşe de transmisie, arhitectură interioară de mobilier, pictură, floricele de porumb, bijuterii din metale nepreţioase, comerţ ambulant cu mărunţişuri, asociaţie familială birt, mică întreprindere de îmbuteliat bere (o, ce veste minunată !), înghetată, instalaţie de încălzit, confecţionat cipici din resturi de cauciuc, proiectare (9 iniţiative), serviciu de intermedieri şi vize paşapoarte. Total — vreo 40 ; sedii — 4. Ceilalţi n-au cerut ? Nu, fiindcă n-aveau bani. Iar credite nu pot lua, tot fiindcă n-au bani.

Concret, Ion Şuta a preluat şi vrea să amenajeze fostul ştrand al IJGCL. A cerut credit şi banca i-a răspuns favorabil, cu condiţia să ipotecheze (drept garanţie) casa. Dar casa e luată în rate şi ratele nu s-au terminat. S-a terminat, însă, cu ştrandul. Alţii (mulţi) nu cer sediu fiindcă un sediu trebuie dotat, iar ei nu sînt dotaţi financiar, aşa că decît să împrumute (de unde?) sume cam măricele, mai bine aşteaptă. De fapt, aici e toată chestiunea. Libera iniţiativă aşteaptă vremuri mai bune, fiindcă degeaba e liberă dacă nu se poate materializa. Dar nu aşteaptă numai libera iniţiativă. Aşteaptă şi capitalul străin, fiindcă — vorba ceea — „noi am vinde-o, dar nu ne-o ia nimeni". Judeţul nostru e înfrăţit cu landul Stiria din Austria — îmi explică dl. Blazius. Dar legăturile noastre se mărginesc, deocamdată, la ajutoare umanitare — de la ei spre noi, firesc — fiindcă pentru a investi capital într-o întreprindere — fie ea veche sau nouă — e necesară, în primul rînd, o politică stabilă şi clară în toate articulaţiile ei. Or, la noi, totul e, acum, instabil. Aşteptăm alegerile".

Aşteptăm. Aşteptăm şi privatizăm. Stăm. În Caraş-Severin, cu privatizarea stăm bine.

RADU CIOBOTEA ■

LUNETA

TRIBUNĂ DE EXPRIMARE A TIPOGRAFILOR ROMÂNI

Supliment lunar al revistei FLACĂRA

Anul III • Nr. 3 (13)

Fotografie de GIG MOTOIANU ■

Baricada vie

O baricadă vie sîntem
O baricadă de golani
Bătuți de vînt
Bătuți de soartă
De patruzeci și cinci de ani.

Nu cerem pîine
Nu vrem bani
O baricadă de golani
Noi mergem doar spre libertate
Dreptatea să ne fie frate !

Nu cerem pîine
Nu vrem bani
O baricadă de golani !
Nu ajutați doar să murim
Ca să trăiți
Să stăpîniți
Cu legea pumnului în gură
Fără stîlpi, fără măsură.

Nu cerem bani
Nu cerșim pîine
Dar vrem și pentru noi un MÎINE
Nu baricadă de morminte
Din trupurile noastre sfinte !

Golani să fim,
Golani în toate,
Dar să trăim
Și să murim
În LIBERTATE !

28 aprilie 1990

ELLA RADU ■
(Operator la statia de calcul a C.P.B.

Ora exactă a tipografiei în România:

Epoca de piatră

Aplicarea ultimelor cuceriri ale științei, inclusiv din domeniul microelectronicii și informaticii, au permis scurtarea substanțială a ciclului de fabricație a unui ziar.

În țara noastră, după revoluția din decembrie 1989, numărul de publicații precum și tirajele acestora au crescut considerabil.

Numai în Combinatul Poligrafic București numărul ziarelor a crescut cu 50 la sută, iar tirajele s-au dublat. Posibilitățile tehnice ale redacțiilor de a prelua știrile, de a le prelucra, precum și cele ale tipografiei de a le multiplica sînt cu mult sub cerințele actuale. Această creștere a [illegible] cititorilor este justificată în [illegible] în care accesul la informații nu mai este cenzurat, cînd în presă se pot publica știrile cele mai diverse, iar ziariștii pot într-adevăr să-și facă meseria. Libertatea de a publica și de a tipări necesită însă și crearea posibilităților tehnice, mai bine spus pretinde înzestrarea redacțiilor cu mijloace de recepție și prelucrare electronică a informațiilor de text și ilustrații, iar a tipografiilor cu tehnologii moderne.

Sîntem printre foarte puținele țări din lume cu cea mai veche tehnologie (culegere linotip : se obțin rînduri monolit din aliaj tipografic pe bază de plumb ; paginația normală ; calandrarea paginilor normat și obținerea unor matrițe-copii ale paginii ; turnarea după aceste matrițe a plăcilor semicilindrice de stereotipie — tot din aliaj tipografic —, plăci care constituie formele de imprimare ; în fine, imprimarea pe mașini rotative de tiraje înalte). Utilajele noastre poligrafice au o mare uzură fizică și morală. Folosim mașini fabricate în anul 1952, toate amortizate, aflate la al 4-lea ciclu de reparație capitală, în condițiile inexistenței pieselor de schimb și ale unei exploatări non stop.

Continuăm să lucrăm deci cu aliaj pe bază de plumb, foarte toxic. Iresponsabilitatea vechiului regim rezultă și din faptul că, deși orice medic de bună credință recunoaște influența nocivă a plumbului asupra organismului, începînd din anul 1969, printr-o decizie absolut arbitrară s-a mărit concentrația maximă admisibilă a vaporilor de plumb de la 0,02 mg/m³ aer la 0,2 mg/m³ aer, exact de 10 ori.

Pentru că este toxic, ocupă spațiu de producție foarte mare, impune mari eforturi fizice ale muncitorilor de la

(Continuare în pag. 18)

Ing. MIRCEA MITREA ■

TE PUI CU DEMOCRAȚIA ?

Iertați că mă plîng, dar fac parte dintr-o generație de sacrificiu. Să nu gîndiți că-s din generația celor care au făcut frontul. Nu ! N-am făcut nici măcar Frontul Salvării Naționale și cu atît mai puțin Frontul Democrației Populare sau Frontul Renașterii. Vreau să spun că nu am fost pe front în cea de-a doua conflagrație mondială. Deci, pînă aici este clar !

Fac parte, totuși, din acel „sacrificați" pe altarul democrației. Am fost învățat să trăiesc și să muncesc „în liniște". Și iată, culmea, ceea ce îmi doream — libertatea — simt că mă stresează. Păi cum să nu fiu stresat în această diversitate de idei și de luări de poziție contradictorii ?

Să mă explic. M-am gîndit să propun ca suplimentul nostru să se numească „Luneta liberă". Da, domnilor, este un titlu la modă. Vedeți dumneavoastră : „Presa liberă", „Radio-televiziunea liberă", „Tineretul liber", ș.a.m.d.

Exprimîndu-mi părerea în miniparlamentul familiei, culmea, că n-am obținut consensul așteptat, fiind combătut printr-un consens al „opoziției", riscînd să nu mai mănînc ciorbă caldă.

O avalanșă de contraargumente mi-au fost servite, cum ar fi că acest cuvînt seamănă cu o firmă în spatele căreia se pot ascunde multe, că este o tactică folosită pînă nu de mult la noi și în alte țări care se declarau libere, socialiste, populare, democrate, etc., dar care s-au dovedit că duceau o politică contrară „firmelor", că se bătea monedă forte pe libertatea cuvîntului, pe bunurile făcute cu poporul pentru popor, pe creșterea nivelului de trai, în concluzie, cum spunea mama, praf aruncat în ochii oamenilor.

Bine, mi-am zis, dar nu mă dau bătut pentru că în această democrație putem gîndi liber și independent. În consecință, avansez propunerea (pentru a-mi aduce și eu contribuția la actualele transformări revoluționare) ca suplimentul să se numească „Luneta independentă". Pentru un moment am avut certitudinea că genul din mine a făcut explozie, venind cu o idee spontană... pe care o gîndisem mai de mult, cum a fost cu platforma F.S.N.-ului.

Deci... iar opoziția, acum reprezentată de soție, îmi destabilizează convingerea, spunînd că treaba cu „independent" este tot superfluă, că degeaba scrie pe lup „miel" sau pe TV liberă, TV independentă, că vede mereu ziar independent, publicație independentă, cotidian independent, revistă independentă, că oamenii pot discerne eventuala apartenență fără a le tipa în urechi. În sfîrșit multe altele pe care nu le voi așterne pe hîrtie, simțindu-mă deja marginalizat.

Da ! Am apucat vremuri mai mult sau mai puțin fericite. Îmi voi găsi oare liniștea undeva ? Se fac pașapoarte libere, independente pe unde vrei să mergi... Dar nu, nu plec peste granită, deși aici sînt un neînțeles. Dacă plec, cred că nici „Europa liberă" nu mă va insera în emisiunile sale printre cei care au părăsit țara din motive politice și, mai mult, fiind în afara hotarelor țării risc să fiu etichetat ca golan și să nu mai am dreptul de a candida pentru Parlament sau Senat sau ca... (De ce nu ?)

În consecință am hotărît, independent de ce zice familia, să mă închid în mine, să tac și să aștept altă șansă. „Luneta" rămîne „Luneta" iar eu sper... Te pui cu democrația ?

M. UNGUREANU ■
maistru tipograf dependent de C.P.B.

Intrarea în literatură

O primă lucrare literară consacrată perioadei de ilegalitate a revistei noastre este pregătită pentru tipar. Titlul : Acțiunea „Luneta" Autorul : Ion Aramă. Cartea are ca subtitlu : Un tipograf înfruntă dictatura.

Tipografii din Călărași au înființat Societatea „Gutemberg"

(Amănunte în numărul viitor)

DUMINICA ORBULUI

Proști mulți și deștepți puțini. Este tabloul României pictat de maestrul Silviu Brucan. Așa o fi : prea e confirmat maestrul de sondajele de opinie ale televiziunii, radioului și ziarelor. Dar al cui a fost interesul să fie așa ? Cine a distrus învățămîntul românesc ? Cui îi trebuia prostia noastră ? Și cine o folosește acum într-un mod original, distilînd-o în fanatism ?

Sigur, alegerile le vor cîștiga cei mulți. Dar ce iese din această alchimie ? Dacă în România comunismul — care a fost adus cu tancurile și plantat în umbra baionetei — nu a avut niciodată legitimitate, acum „avem toate condițiile" să legitimăm comunismul la 20 mai prin propria noastră prostie, nu-i așa, tovarășe Brucan ?!?

Nu degeaba duminica a șasea după Paști se cheamă în calendarul ortodox DUMINICA ORBULUI.

MIHAI STAN ■

LUNETA — CU OBIECTIVUL —

La aceeași oră, în același colectiv de muncă, două feluri de a înțelege democrația

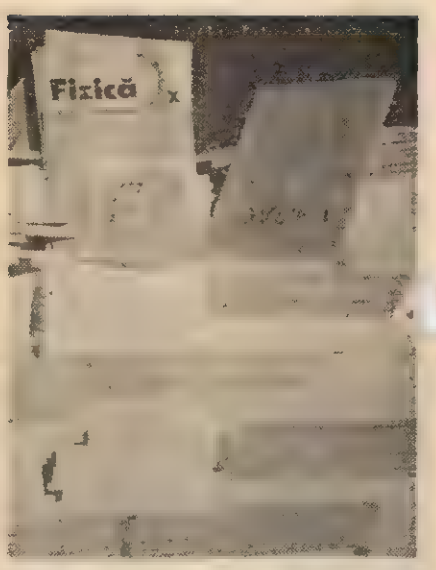

Vrem ca în anul școlar viitor cărțile copiilor noștri să ajungă la vreme și în număr suficient pe băncile lor

Rampa de lansare a „Lunetei" : atelierul de stereotipie (masă plastică). Aici a lucrat și lucrează în continuare Valentin Hudac. În imagine, Gheorghe Cociș și Ion Manole, doi dintre colegii care l-au înlocuit întotdeauna cînd dispărea, ca să apară „Luneta".

Așa ajunge hîrtia la Combinatul Poligrafic București. Dacă toți cei care o transportă ar avea grijă de ea și s-ar evita atîta rebut, am tipări mai multe ziare, iar muncitorii din fabricile de hîrtie și-ar putea lua liniștiți simbetele libere. Cu grija pe care le-o cerem, cei din transporturi și-ar ușura și ei munca : aceste rebuturi sînt, totuși, cărate

Fotografii de GIG MOTOIANU ■

Epoca de piatră

(Urmare din pag. 17)

stereotipie și rotativă (fiecare manipulează zilnic peste o jumătate de vagon de plăci, numai o placă de stereotipie cîntărind peste 22 kg) și este un material deficitar, aliajul tipografic nu-și mai găsește locul în tipografiile moderne.

Evoluția tehnicii în domeniul reproducerii, utilizarea microelectronicii și informaticii au făcut ca o serie de meserii cu tradiție și tehnologii considerate de bază în producerea de ziare să fie abandonate datorită noilor posibilități oferite de CALCULATORUL ELECTRONIC, de MICROPROCESOARE, VIDEOTERMINALE DE ÎNREGISTRARE, VIDEOTERMINALE DE CORECTURĂ, VIDEOTERMINALE DE MACHETARE ȘI PAGINARE.

Influența cea mai puternică a pătrunderii electronicii în tipografie se constată în operațiile de pregătire a formei de imprimare cu prelucrarea textului și imaginii pe calculator.

Extinderea rapidă a prelucrării textului și imaginii pe cale electronică a dus și la schimbarea radicală a MUNCII ZIARIȘTILOR ÎN CADRUL REDACȚIILOR.

Este clar că centrul de greutate al pregătirii formei s-a mutat în redacții. Acolo, telexuri, telefaxuri, videoterminale (care au luat locul mașinilor de scris) de înregistrare, de corectură și de machetat-paginat execută preluarea știrilor, conceperea articolelor direct pe videoterminale, prelucrarea totală a textului în redacție. Tipografia primește practic o copie pe hîrtie fotografică sau direct pe film la formatul 1/1.

În tipografie se execută deci operațiile de copiat a montajului paginii de pe film pe un suport, de fapt viitoarea formă de imprimare (de regulă plăci de aluminiu presensibilizat, care înlocuiesc plăcile de stereotipie din aliaj). Forma de imprimare (placa de steoreotipie) din aliaj tipo[illegible] folosită la tiparul înalt cîntărest[illegible] și are o grosime de 11 mm, [illegible] forma de imprimare la offset are [illegible] sute de grame și o grosime [illegible] 0,3 mm.

În situația în care un redactor își concepe articolul prin culegere direct în redacție, pe videoterminalul personal, din start ciclul de producție se reduce la timpul care ar fi fost consumat în tipografie pentru culegerea după manuscrisul dactilografiat.

Pe plan mondial, în prezent, aproape în totalitate, culegerea cu aliaj tipografic nu se mai folosește. I-a luat locul FOTOCULEGEREA. Mai bine zis culegerea textelor prin procedee electronice, direct pe film. De asemenea, tiparul înalt a cedat locul offsetului, un procedeu care permite obținerea unor tipărituri de mai bună calitate și într-un număr mai mare de culori (policromii).

Genul de tipar offset a determinat introducerea fotoculegerii ca sistem de pregătire a formei mult mai avantajos : informațiile de text și imagini (ilustrații) se realizează prin același procedeu — pe film fotografic ; ocupă un spațiu mult mai mic decît culegerea clasică ; elimină toxicitatea aliajului pe bază de plumb ; ciclul de fabricație este mult mai scurt ; oferă posibilități mult mai rapide de corectare a textului.

Videoterminalele se compun dintr-un dispozitiv cu claviatură și ecranul de vizualizare (display) a textului cules. Fiecare clapă corespunde unei litere a alfabetului, unei cifre sau unui cod pentru asigurarea tehnoredactării dorite și anume : lățimea de culegere a rîndului, familia și tăietura literelor, interlinierea, retragerile, alinierile stînga sau dreapta, centrarea etc.

Aceste indicații sînt înregistrate odată cu textul, prin claviere, claviatura fiind de fapt legătura între redactor (operator) și videoterminalul propriu-zis, care asigură operațiile de codificare a indicațiilor de tehnoredactare, de înregistrare a textului conform manuscrisului, de corectură, de machetare și paginare a textului și ilustrațiilor, de transmisie și înmagazinare a informațiilor în calculatorul sistemului de fotoculegere

Pentru a se [illegible] de text [illegible] [illegible] [illegible]

Redevenim prieteni

Împreună cu acelea publicate în numărul trecut al „Lunetei", listele alăturate de informatori ai securității din tipografiile bucureștene sînt cele găsite după revoluție de către o comisie de muncitori în biroul ofițerului de securitate din combinat. Le facem publice nu pentru a pune la zid pe cineva, ci, dimpotrivă, pentru ca și lor, și celor pe care i-au pîndit să le fie mai ușoară viața descătușată în decembrie. Înțelegem teama din care a izvorît colaborarea lor cu ochii și urechile dictaturii. Acum, cînd noi nu ne mai temem de ei, nici ei nu trebuie să se teamă de noi. Gestul de a publica aceste liste este simbolic, arată că i-am iertat. Pe toți, de pe toate listele care vor fi existat vreodată. Că pot să se simtă iarăși alături de noi. Din această clipă, nu-i mai socotim informatori. Au fost. Atîta vreme cît listele acestea ar mai fi rămas secrete, ei înșiși nu se puteau socoti foști informatori, ci în continuare așa. Vrem să le luăm de pe suflet această apăsare.

Redevenim cu toții prieteni. Așa cum eram înainte de „recrutarea" lor. Pe această pagină a „Lunetei" înmormîntăm public suspiciunea și ni-i readucem între noi, sufletește, pe toți aceia pe care propria lor frică îi îndepărtase. Tipografiile din București nu mai au iscoade. Este voința și este gîndul bun al tuturor muncitorilor tipografi care au insistat ca, prin publicarea acestor liste, să reinstaurăm între noi lipsa de teamă, omenia și calmul.

De azi, sîntem, iarăși, cu toții la fel.

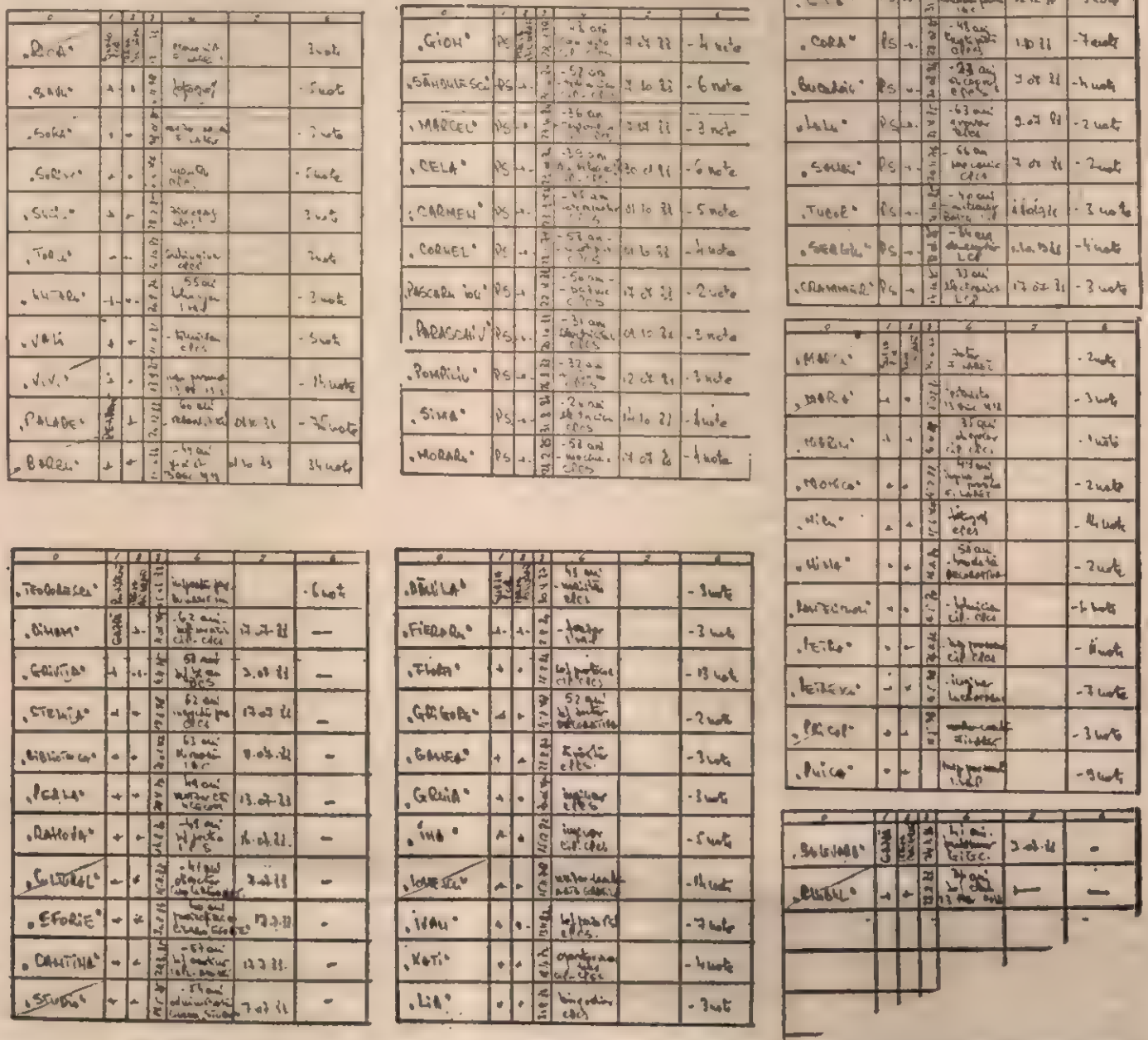

Drum bun, pensionari

Cei mai mulți, care au acumulat în trupul lor destul plumb, destulă cerneală, destule alte nocivități, destulă oboseală, stres și nerăbdare, fac tot ce pot ca să iasă la pensie.

Da, vor să mai trăiască, vor să se refacă, vor să-și plimbe nepoții prin parc (de ce nu, să-și bea cafeluța pe vreo terasă și să înjure guvernul, cum zice poetul), să facă politică, să-și refacă mădularele pe la Amara, Herculane sau Felix, să se bucure de tot ce le-a lipsit pînă acum, să călătorească sau pur și simplu să nu facă nimic ori să facă numai ce vor.

Dar mai sînt cîțiva, puțini, e drept, care nu vor să plece. Stau lipiți (precum se lipește guvidul de piatră ca să nu-l ia valurile). Motivele : fie că se consideră de neînlocuit (abia am scăpat de cel ce se credea la fel), fie că n-au „adunat" încă destul, ori nu și-au „aranjat" copiii sau protejații în posturile cele mai bune, dacă nu cumva vor pur și simplu să pună bețe în roate...

N-ar fi mai onorabil să plece cu fruntea sus, de bună voie, indiferent dacă sînt portari sau directori ?

Mult iubite și stimate tovarășe director, vă rugăm din inimă să nu cumva să ne părăsiți tocmai acum, după ce ați rezistat eroic atîtor momente grele, cînd ați dat dovadă de un nețărmurit spirit revoluționar în inestimabila dumneavoastră activitate teoretică și practică, profund ancorată în vasta experiență pe care ați dobîndit-o de atîția ani de cînd sînteți director, o adevărată epocă purtînd marca strălucitei dumneavoastră personalități, activitate consacrată apărării combinatului nostru de golani, pardon, de huliganii care, vă amintiți, desigur, erau gata-gata să ne pună și nouă mințile în ziua de 22 decembrie, cînd coloanele turbulente se scurgeau de la Băneasa spre centrul Bucureștiului într-un entuziasm deșănțat pe care unii nici să-l vadă n-au mai vrut, așa că și-au luat zborul, în mare grabă de pe un acoperiș. Mă gîndesc — dacă-mi dați voie să duc sinceritatea pînă acolo — la cei mai mare pitic de al cărui tablou nu vă venea să credeți că o să vă despărțiți. Tabloul acela știți cît v-a dat de furcă pînă în seara zilei de 22 decembrie, cînd v-ați luat inima-n dinți și ați consimțit să fie coborît de pe peretele de unde ani de zile v-a vegheat. Sigur că nu era ușor să vă simțiți dintr-o dată lipsit de simbolul protector. Dar nu fiți trist. Sper că n-ați dat și cuiul jos.

Cu atît mai mult ne puteți înțelege și pe noi care nu vrem să ne trezim lipsiți de protecția dumneavoastră. Nu ne părăsiți ! Cine ne-ar mai apăra pe noi, la o adică, de huligani ? Cine ar mai avea grijă să se încuie ușile combinatului, ca nici unul din noi să nu iasă și să fraternizeze cu ei ? Cine ne-ar mai îmbrăca, la iuțeală, în costume de

Nu ne părăsiți

gărzi și ne-ar mai înarma cu cozi de lopeți, așa cum ați știut, ca nimeni altul, să faceți dumneavoastră, mult iubite și stimate tovarășe director, în 21 decembrie, ca să ne putem apăra cu fermitate de huliganii ce se autointitulau revoluționari ? Cum să uităm de cîtă îndrăzneală ați dat dovadă atunci cînd, fără să clipiți, în 23 decembrie dimineața, muncitorilor care apărarăm cu brațele goale televiziunea și au venit la dumneavoastră să vă solicite arme și muniții, le-ați spus că n-aveți nici urmă de așa ceva ? Doar acum știm bine că aveați gloanțe și arme să țineți un front întreg. Cine ar mai fi avut curajul dumneavoastră de a-i minți pe niște golani atît de periculoși ? Și cine ar mai fi făcut-o cu atîta pricepere încît să fie și crezut ? Unde să găsim noi altul cu aceste însușiri ca ale dumneavoastră, probate strălucit de atîtea ori ? Chiar dacă v-am supărat vreodată, nu puteți avea inima să ne lăsați fără dumneavoastră tocmai acum, mult iubite și stimate tovarășe director. Cred că nici n-am putea suporta o asemenea pierdere ireparabilă. Mai gîndiți-vă, vă implorăm ! Mai dați-ne o dată costumele de gărzi, să îngenunchem îmbrăcați în ele cînd vă rugăm, cu ochii în lacrimi și cu glasul întretăiat de emoție : NU NE PĂRĂSIȚI !

VASILE BRAȘOVEANU

P. S. Nu vă trimit scrisoarea în plic. Aș putea spune că n-ați primit-o, așa cum afirmați că n-ați primit plicul cu „Luneta", dovedindu-vă, încă o dată, nedezmințitele însușiri cu care ați fost de neînlocuit atîția ani de zile. Știți că mă gîndesc la manifestele pe care, în realitate, nu numai că le-ați primit, dar le-ați și luminat în taină cerberului securității din combinat.

LUNETA

Publicație-Manifest editată de Frontul Democrat Român

ROMÂNI !

Începînd din această lună, conducerea F.D.R. va edita lunar această publicație, care are ca scop demascarea politicii dictatoriale practicată de familia Ceaușescu.

Actul de naștere al acestei publicații îl găsim în suferința poporului, plinea cartelată și de o a mai proastă calitate, lipsa de medicamente din import, lipsa de alimente, lipsa de apă caldă și căldură și în gene al în încălcarea drepturilor elementare de viață ale omului.

Lipsa de orientare în administrarea statului a lui N. Ceaușescu, împrumuturile nejustificate (folosite și în scopuri personale), de care poporul nu a fost informat sub nici o formă, exportul exagerat de produse alimentare, de îmbrăcăminte, de aparate casnice indispensabile unei gospodării (așa cum sînt frigiderele), exportul de produse petroliere și în general exportul de orice natură reprezintă cauza care a dus la nemulțumiri generale, așa cum a fost și demonstrația oamenilor muncii de la BRAȘOV.

Un aspect și mai grav al faptelor, reprezintă și cuvîntarea D-nei Acd. Dr. Ing. Savant de renume mondial Elena Ceaușescu la spectacolul omagial zilei de 23 August. Ar putea afla și poporul în ce calitate și cu ce drept a vorbit tov.?. Pînă în 1965 nici un act istoric nu a remarcat spiritul de sacrificiu al tov. în lupta pentru eliberarea patriei)

Viața Brașoveană 1988

Stimați confrați editori ai „Lunetei",

În urma apelului pe care l-ați făcut către cititori, vă trimit acest manifest pe care l-am păstrat. Găsisem două, pe stradă, în apropierea casei mele. Le-am luat de jos cu suficientă precauție. Credeam că au fost puse special. Sigur că le-am arătat în casă. În familie s-au instalat, pe de-o parte, o atmosferă de speranțe că încet-încet vom scăpa de nemernicia ceaușistă, dar, pe de altă parte, frica aceea care ne era băgată și-n oase. Soția mă și vedea cercetat, copilele date afară din facultăți. Numai asta îmi spunea. Aveam suficiente exemple care arătau cum reacționa sistemul. Într-o zi, am luat o bucată de ziar, am frecat-o pînă nu s-a mai cunoscut scrisul, l-am dat foc și, în timp ce ardea, le-am spus : Acum liniștiți-vă, uitați-vă cum ard.

Pusesem pe foc numai un exemplar. Scrumul l-am păstrat într-o pungulită de plastic vreo zece luni, pentru o eventuală întrebare, știți a cui. Nu excludeam posibilitatea de a mă fi văzut, deoarece în apropierea locuinței mele era un punct de observație fix (într-o cameră dintr-un imobil), iar în preajma sărbătorilor legale ori a unor evenimente deosebite se adăuga și un punct mobil (mașină), din care făceau filaj nonstop, ture din băieți și fete. Aveau muncă grea, săracii, nu-i vedeam călcîndu-și demnitatea la cozi.

Acest exemplar al „Lunetei" l-am purtat cu mine, l-am arătat la rude, la cunoștințe din București, Constanța, Iași, Reghin, Brăila, Brașov, Săcele, Sibiu și Timișoara. L-au citit în casă profesori universitari. Toți doreau să aibă cîte un exemplar. De unde să le dau ? Mult am mai căutat cu privirea să mai descopăr și un alt număr. Eu și cu ai mei vorbeam mereu în familie. Pînă la urmă am crezut că v-au prins. Și parcă aveam pe unul dintre noi la închisoare. Cînd v-am văzut la televizor am avut un moment de fericire, că sînteți bine și ați scăpat curați. Nimic pe lume cred că nu ne-ar fi putut captiva mai mult decît ceea ce a fost pentru noi **filmul acela extraordinar** „Acțiunea LUNETA".

Întregului grup vă adresez mulțumiri și felicitări pentru tot ce ați făcut. A fost ca o gură de aer liber în regimul acela de groază.

Dacă astăzi zicem că ne-am descătușat, e drept, plătind cumplit cu atîta sînge nevinovat, aceasta vi se datorează și VOUĂ, FRAȚILOR, care v-ați riscat libertatea și chiar viața. Mii și mii de mulțumiri.

Predau acest exemplar redacției „Flacăra" pentru publicare și eventual, pentru întocmirea unui album. Eu l-am păstrat, l-am purtat cu mine și l-am comentat în timpul cînd toate acestea nu erau permise ; dumneavoastră să-l păstrați tot cu grijă, acum, cînd respirăm întrucîtva ușurați. Pînă la adevărata ușurare, drumul este mai lung. Să ne ajute Dumnezeu să avem sănătate ca să putem parcurge acest drum lung pentru binele întregului popor. Nu trebuie să uite nimeni că sîntem ființe umane și că este absolut necesar să convietuim în liniște și pace.

VASILE TUDORAN ■

Povestea „Lunetei" (8)

Amnezii și insinuări

● Cafea, țigări și o promisiune uitată ● Memoria selectivă a unui director ● Întîmplarea îi joacă un renghi ● Un șomer care nu șomează ● Listele sînt scrise de mîna mea, dar numele meu nu era trecut ● Dacă-i dăm la ziar cine mai colaborează ? ● La securitate se poartă schimbarea de nume și schimbarea de armă ● Am făcut parte din comandamentul cazului PETARDA ● Un dulap plin de documente ● Nu știu cine le-a distrus, dar nu le mai căutați, nu e bine !

În secvența trecută, solicitam domnului general colonel Victor Atanasie Stănculescu, ministrul apărării naționale, sprijin pentru a face publice documente întocmite de urmăritorii grupului „Luneta" în perioada de ilegalitate. A doua zi după difuzarea revistei, mi s-a transmis la telefon invitația domnului ministru pentru ziua de simbătă, 14 aprilie. M-am dus împreună cu domnul Valentin Hurduc. Domnul ministru a fost plăcut surprins și s-a străduit să fie o gazdă deosebit de agreabilă. Ne-a servit cu cafea. Ne-a oferit țigări. (Ca o delicată atenție pentru redactorul „Lunetei", țigările erau din acelea folosite de el în chip de declanșator cu întîrziere la focurile cu care a pus pe jar plantoanele „epocii de aur" de la intrarea mocofanotriumfală în complexul expozițional și de la apropiata statuie care, de lungă vreme, ne batjocorea cerul prin simbolul altei anexiuni cu granița trasă peste suflete, peste guri, peste minți). Am fost asigurați că, în mai puțin de o săptămînă, domnul ministru ne va comunica tot ce poate să afle despre documentele căutate. Au trecut două săptămîni și nu ni s-a comunicat nimic, în afară de faptul că autorii acelor documente nu mai sînt în subordinea ministrului apărării naționale. A tras cineva sfori ca să nu găsim ce căutăm ? De la o vreme încoace, mai ușor găsești acul în carul cu fîn decît pe trăgătorii de orice fel.

•

Pornind de la cele relatate în altă secvență, în legătură cu exemplarele din „Luneta" trimise, la un moment dat, prin poștă mai multor conducători de instituții centrale, însoțit de domnul Valentin Hurduc, l-am făcut o vizită unuia dintre destinatari. Este vorba de domnul Alexandru Constantin, directorul general al Combinatului Poligrafic București.

Vineri, 13 aprilie 1990, domnia sa ne-a spus — și ne-a repetat cît se poate de clar — că n-a primit niciodată plicul respectiv. „Dacă a ajuns direct la securitate, nu știu — a adăugat. Corespondența o primeam uneori deschisă. După cum erau inspirați oamenii de la registratură. În combinat orice scrisoare venită pe numele cuiva poate să ajungă la altul. Nu exagerez cu nimic. Mi se pare normal : n-am făcut militărie cu oamenii."

Secretara domnului director știe că orice scrisoare adresată nominal dumnealui i se dă acestuia nedeschisă. Același lucru ni se spune și la registratură. Domnul Valentin Hurduc precizează că pe plicul acela, expediat din Mehedinți, au fost scrise — de mînă — numele și funcția domnului director Alexandru Constantin.

Dar dacă omul spune adevărul ? Poate că a-a primit acel plic. Pe cine să mai întreb ?

O întîmplare îmi oferă însă posibilitatea unei ultime verificări.

A doua zi, 14 aprilie, sînt căutat, de cine credeți ?, chiar de fostul securist al combinatului, maiorul Mihail Stănculescu. Stăm de vorbă în prezența domnului Valentin Hurduc. Domnul maior a venit să insiste să întrerupem publicarea listelor de informatori găsite de muncitori în biroul său, după ce s-a făcut nevăzut de teama revoluției. Este foarte nemulțumit că în graba de atunci s-a gîndit numai la alte lucruri și de ele a uitat, sau cel puțin așa pare după străduința pe care o pune în mersul său neașteptat. „Tabelele sînt scrise de mîna mea, dar eu nu-mi scriam numele sus, vă asigur că l-a scris altcineva. Și sînt liste vechi. Ce rost mai are să fie publicate ? Atunci nici nu erau mulți, păi știți cîți aveam în combinat anul trecut ?, cred că vreo șase sute. Că, din 1988, dăduse ordin dictatorul să avem rețea de masă. Unii nici nu știau că erau pe listele mele. Apoi mai avea și miliția alții. Unde-am ajunge dacă ar fi publicate toate numele ? Dacă-i dăm în ziar, cine va mai colabora ? Nu e bine, nu se poate face asta ! Sînt rațiuni de stat ! Păi, eu am informatori care, la ora actuală, îmi dau informații de mare importanță."

Domnul maior afirmă, totuși, peste cîteva fraze, că a fost trecut în rezervă, că nu găsește de lucru, ne spune, ca de la suflet la suflet ce greu îi este, că a fost lăsat pe drumuri, că nu s-a mai gîndit nimeni că el s-a purtat întotdeauna bine cu tipografii în mijlocul cărora a lucrat mulți ani. Atunci cine îl folosește ? Cui furnizează domnia sa asemenea informații ca acelea la care se referă ? Să fie doar reflexul comportamental al unui om versat în a arunca praf în ochii altora pentru a le observa reacția ? Dar dacă nu e doar atît ? Ne spune și alte lucruri pe care le notăm. „Prin noiembrie 1989, dosarul PETARDA a fost distrus. Nu-l mai căutați, nimeni nu-l mai poate găsi ! Nu mai umblați după asta, că n rost, umblați degeaba, vă spun eu. Cei care l-au avut sînt morți. Vă rog să treceți între ghilimele cuvîntul morți. Unii fac altceva acum. Se-ntîmplă multe lucruri de care dumneavoastră habar n-aveți. Nu vă supărați. Nu cred că știți tot ce se-ntîmplă. Vă dau un exemplu. Nu cred că știți : se poartă schimbarea de nume la securitate ; și schimbarea de armă. Lucruri mari, mă-nțelegeți ? Eu, acuma, sînt șomer. Nu vreau să mă plîng, dar vă dați seama cum îmi este de ușor. Ei, asta este. Dar nu mai căutați. Din arhiva PETARDEI nimeni n-a preluat nimic. Am văzut eu fișetul gol. Era al unui colectiv. Vreo șase-opt persoane. Știu dacă e bine să vă spun nu... fiindcă serviciul respectiv lucrează și acum cu același oameni.

Eu eram în obiectiv, dar am făcut parte din comandamentul pe caz. Cazul ăsta, PETARDA. Se promiseseră decorație și avansare celui care îl va prinde pe autorul „Lunetei". Iar, dacă îi descoperea altul în sectorul tău, știai că te calcă în picioare, era dezastru. Nu era dosar, nu există înregistrat un număr de dosar, nu-i trecut în nici o evidență. Era un caz, nu un dosar. Documentele acestui caz umpleau un fișet, un dulap. Nu, nu știu cine a ordonat distrugerea lor. Nu știu cine a făcut asta. Nu știu unde. Nici cum. Nici cînd. Dar nu le mai căutați, nu e bine, dacă vă spun... Cele două numere — cred că erau tipărite unul după altul — pe care le-a primit prin poștă domnul director general Alexandru Constantin mi le-a dat mie. M-a chemat la dînsul și mi le-a dat în mînă. Am făcut raport și le-am înaintat."

Să fie acestea ultimele informații despre urmărirea autorilor „Lunetei" pe care le mai putem afla ? Cine știe ? Să nu ne grăbim în pesimism, cu toate asigurările date atît de stăruitor de fostul „prieten" al tipografilor.

DORIN GHERGHINESCU ■

AMÎNĂRI

● De ce mănușile antiacide și mănușile clasice de protecție — strict necesare în procesele poligrafice — continuă să lipsească din B.A.T.M. a Capitalei ?

Prelungirea acestei situații ne va pune în curînd în imposibilitatea de a mai pune la dispoziția publicului : ziare, reviste, cărți etc.

● De ce nu se asigură cantitatea necesară de săpun, reglementată prin prevederile legale, pentru igiena strict necesară și civilitatea muncii noastre ?

● De ce echipamentul de lucru (halate, salopete, pantalon cu pieptar) continuă să fie confecționate din materiale inestetice și nerezistente ?

● Cînd se va îmbunătăți cu adevărat cantitatea lapteiui distribuit ca antidot ?

M. LUPAȘCU ■
Tehnician pr. protecția muncii C.P.B.

TABLOU CU CERCEL

Grupul „Luneta" nu s-a reunit nici o dată înainte de revoluție. Acum, nu mai trebuie să ne ferim. La o recentă întîlnire, colegul nostru Mihai Stan — subinginer la o unitate din Drobeta-Turnu Severin a Trustului de Instalații și Automatizări București, omul cu care, în 1980, am proiectat mașina de tipărit și am pregătit primele acțiuni, precum și schema de funcționare a grupului — ne-a relatat cîteva fapte grăitoare pentru obiceiuri vechi de care unii se despart greu, al dracului de greu.

Mihai Stan a avut ocazia să simtă direct aversiunea pe care, la început, unii, știți dumneavoastră cam cine, nu și-au ascuns-o față de primii huligani, cei ce au făcut Revoluția din decembrie. Mihai a venit la București cu primul tren în care a putut să urce. Aici a participat la Revoluție. A luat chiar, la un moment dat, legătura cu domnul Marcel Dănilă, director adjunct al trustului, în dorința de a obține radiotelefoane pentru acțiunile revoluționare.

După trei zile, se întorcea la Severin, fericit că a participat și el la marea descătușare. Abia aștepta să-și revadă colegii și să le povestească. Dar, de necrezut, întîlnea numai priviri încruntate din partea șefilor. Explicația a căzut ca un trăsnet : șeful de brigadă Dumitru Cercel îl pusese absent nemotivat. I se ivise ocazia pe care o aștepta de mult. Mihai Stan încercase de mai multe ori să dea pe față incorectitudinile și abuzurile sale. Reclamantul fusese pus mereu la punct. Tot el. Acum trebuia să se învețe minte definitiv. Mihai Stan află chiar că, în timp ce el era la București, domnul Cercel îi eticheta drept element periculos, ca și pe alți tineri care participau la revoluție.

„De mirat, nu m-am mirat prea tare, conchide Mihai. Domnul Cercel era chiar omul care, la 22 decembrie — mă aflam încă acolo și am asistat la scenă — după ce se anunțase fuga dictatorului, a avut surpriza ca un tînăr, Ștefan Iordache, să intre într-unul din birourile conducerii și să dea jos tabloul celui care ne biblise atîta vreme „magistrale cuvîntări". Șeful nostru de brigadă nu a bibilit, în schimb. Cu mîna sigură, a pus tabloul la loc, pe perete. Pe Ștefan Iordache l-a dat afară ca pe ultimul golan."

Mihai Stan privește lucrurile destul de calm. Poate chiar mai calm decît s-ar cuveni. Pentru că încă se mai țes, în umbră, ițe împotriva lui. Cum altfel ar putea fi înțeleasă încercarea de a-l transfera tocmai la Arad sub cuvînt că aceasta ar fi nici mai mult nici mai puțin decît o tandră recunoaștere și o răsplată a competenței lui profesionale, a pasiunii lui de inventator ?

Mai rămîne doar ca trustul să-i dea brevet de huligan. Dar am și eu o rugăminte : lui Cercel să-i dea tabloul.

VALENTIN HURDUC ■

IN EXCLUSIVITATE PENTRU „FLACĂRA"

De astă dată (2)

Austriacul SOMBORI ALFONS, zis BONNES KLAUS, privește resemnat revărsarea de umină din sala de ședințe a Judecătoriei Sectorului 4. Pe masa completului de judecată se află un pachețel cu o sută de grame de cannabis ce-i aparține. Poate sentința pronunțată este prea aspră. Iar el are dreptate. Să capeți patru ani și jumătate, aproape maximum prevăzut de legea română, doar pentru deținerea unei sute de grame de praf, nu i se pare corect. Așa reproșau ochii săi albaștri, cînd traducătorul aduce la cunoștință sentința penală.

Deci, iată trei cazuri de descoperiri de droguri petrecute în Bucureștiul pentru care stupefiantele nu mai erau o noutate.

Și totuși... S-ar zice că severitatea instanțelor de judecată bucureștene nu a fost cunoscută dinainte de alți confrați într-o trafic de-ai lui BONNES KLAUS. Deoarece iată-i sosind în curînd, la București pe CHEHADE FARS KANNAON și ABDALLAH AHMED AMMAR, oameni de afaceri libanezi, însoțiți de iordanianul ABDEL QOADER AHMAD TADALLAH MUHEISEN, veniți într-un Citroen, imediat remarcat între Dacii și Moskviciuri. Cel mai mare oraș al nostru are încă firme luminoase ce înfiorează

noaptea cu o sumedenie de culori iar privit ziua de pe înălțimea hotelului Intercontinental, unde cei trei amici s-au cazat, Bucureștiul pare o mare fosforescentă din valurile căreia își înalță frunțile insule de verdeață. Dar ei nu au ochi pentru asemenea frumusețe. Dumnezeul lor este banul, devenind suspecți pentru poliție prin modul de comportare și indeosebi pentru faptul că nu scapă din ochi nici o clipă autoturismul aflat în parkingul hotelului, verificîndu-l, pe rînd, de cîteva ori pe zi. Acest amănunt a fost de altfel decisiv în luarea hotărîrii de a se trece la controlarea mașinii, în pofida protestelor și amenințărilor făcute de oamenii de afaceri libanezi (Dacă bănuielile nu s-ar fi adeverit, să fiți siguri că aceste amenințări nu ar fi rămas fără urmări pentru lucrătorii de poliție deoarece, fosta conducere a Ministerului de Interne era deosebit de sensibilă la asemenea proteste. În ochii lumii trebuia fluturată ideea că legalitatea este respectată pe deplin în România).

Dar nu a fost să fie așa. Într-un lăcaș amenajat special sub scaunele din față ale Citroenului, polițiștii au descoperit 10,268 kg de haşiș, dar de astă dată lichid. Iată o premieră pentru țara noastră. Poate Bucureștiul o merita, ca altădată Parisul liturghia.

Denumirea de haşiș lichid este dată concentratului de cannabis, mai cunoscut și sub numele de extract de cannabis, ulei de haşiș ori chiar cannabis lichid. Se prepară prin distilarea repetată a frunzelor ori a rășinei de cannabis, obținîndu-se, astfel, o substanță viscoasă, consistentă, de culoare închisă, insolubilă în apă, cu un conținut deosebit de ridicat în tetrahidrocannabinol, substanță activă (THC).

Prin diluarea sa cu alcool, se pot realiza „n" doze de haşiș lichid. (O singură picătură de haşiș lichid pusă pe o țigară, dă suficiente satisfacții unui consumator).

Achiziționat în Siria, drogul respectiv era destinat comercia-

lizării sale în Danemarca și nu pe o sumă oarecare. Și acum să aruncăm o privire pe sentința penală nr. 226 din 17 decembrie 1973 a Tribunalului Municipiului București : care-i condamna pe : CHEHADE FARS KANNAON la 5 ani ; ABDALLAH AHMED AMMAR la 4 ani iar ABDEL QOADER AHMAD TADALLAH MUHEISEN de asemenea 5 ani închisoare. A fost un caz „croșetat" frumos de către lucrătorii de miliție, îndu-le acestora o și mai mare încredere în forțele proprii. Dintre acești anonimi luptători pe frontul ce nu cunoaște armistiții, front nevăzut pînă la Revoluție, trebuie să-i evidențiem pe fostul lt. colonel Emanoil Prodan, răpus în urmă cu doi ani de o boală necruțătoare, un adevărat profesionist al muncii pe linie de stupefiante, de la care s-a putut învăța, pe lîngă tainele meseriei, și multă, multă omenie, și care a fost vioara întîi în soluționarea acestui caz.

Epilog. Ancheta a fost minuțioasă și datele obținute, prețioase. De reținut și faptul că descoperirea unui caz de trafic de stupefiante nu are importanță prin ea însăși, dacă prin aceasta nu se ajunge la stabilirea legăturii existente între traficanți și rețeaua din care fac parte aceștia. De asemenea, unul dintre scopurile majore ale unei anchete pe linie de stupefiante este tocmai obținerea de noi informații ce vor permite cunoașterea locurilor de achiziționare și de distribuire a drogurilor. Interesează, de asemenea, ca de la traficantul cercetat să se afle, în afară de unde venea și încotro mergea, în momentul capturării sale, ce mijloace logistice are (au) la dispoziție rețeaua respectivă, cu ce persoană trebuie să ia legătura și o mulțime de alte întrebări ce trebuie să limpezească cazul de trafic și să pregătească terenul pentru alte interceptări de droguri. Cine nu crede că munca de poliție este simplă ?

JEAN DRĂGAN ■

EPOCA DE ZAHĂR

Cine zice că privatizarea stă pe loc minte.

Acela nu poate fi decît un răuvoitor pus pe denigrare, ori un întreprinzător ratat, fără inteligență, fără idei, fără suplețea de a se adapta unei situații complexe impuse de o economie atît de bine structurată ca a noastră.

Da, cu siguranță e vorba de un așa-zis întreprinzător, care și-a propus, și, bineînțeles, nu a reușit, să înființeze o întreprindere și să producă acolo cine știe ce chestii complicate pentru care e nevoie de utilaje, de materii prime, de specialiști, de spații amenajate, în timp ce marea industrie poate face același lucru în mod strălucit.

Ei bine, își merită soarta ! Cum, cînd privatizarea înaintează cu pași uriași către o epocă de zahăr presărată cu triumfătoare chioșcuri din PFL, el se gîndește la întreprinderi ?

Să vină observatorii străini la alegeri și să vadă pe românii exploatați de proprii lor frați, deveniți, peste noapte, capitaliști ?

Știm, știm că au reușit și cîțiva asemenea ambițioși încăpățînați, dar cum sînt încă într-o hibernare inferioritate, vă propun să nu ne lăsăm ! Adevărul nostru viitor e vata de zahăr, imaterială, inefabilă, superbă metaforă a banalului „fis" românesc, nu vulgar consistentă ca produsul unei întreprinderi. Să ne manufacturăm aparate, sau să le căutăm prin mica publicitate, să ne ridicăm în grabă chioșcuri cît mai hidoase, și să începem producția ! „Nici un cetățean fără vata lui de zahăr !" să fie deviza noastră, prin care, în scurt timp să depășim recordul mondial pe cap de locuitor.

Nu e de pierdut nici un moment. Alegerile se apropie. Observatorii vor începe să sosească din toate colțurile lumii. Nu prin vorbe, ci prin fapte îi putem convinge. Am fost și vom rămîne niște originali. Noi n-avem nevoie de modele. Noi avem vata noastră de zahăr.

ROXANA PAICU MANOLESCU ■

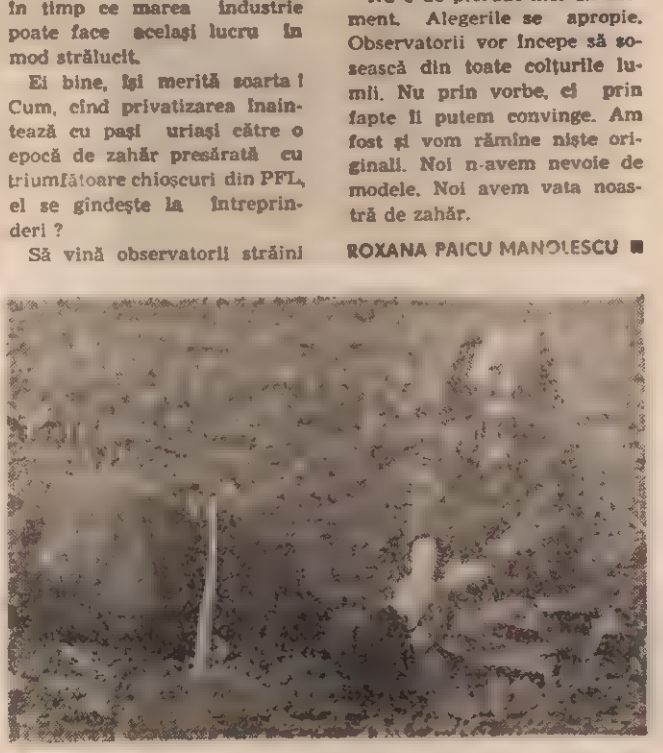

Mult a fost puțin a rămas

Fotografie de PAUL AGARICI ■

Cu noi cum rămîne?

Au venit în straiele de duminică, de duminica asta, de duminica trecută și de atîtea duminici cîte ar măsura — pentru unii — drumul străbătut de la începutul colectivizării pînă azi. Au fețe osoase, aspre și își ascund mîinile în spatele pălăriei curate (negre odată) care au împrumutat de mult culoarea timpului. Așteaptă, răbdători și tăcuți, să le vină rîndul, intră în birou, semnează și abia după ce ies din clădirea C.A.P.-ului scot banii din buzunar, și-i numără încet, scuipîndu-și în vîrful degetelor și oprindu-se din cînd în cînd, ca pentru a face o socoteală. N-au prea mult de numărat. Cea mai mare pensie a unui membru cooperator din Gătaia (județul Timiș) este de 1040 lei. Omul are cu ce se mîndri și, fără îndoială, îl cunoaște toată comuna. Ceea ce pare un fleac, dar nu e. De regulă, însă, pensiile sînt mai... rezonabile („căci, stimați tovarăși față de perioada anilor trecuți, ele au crescut cu atîta la sută"). Gavrilă Foriș a primit 500 de lei. „E mult ?" „Da, e mult — [illegible] Pînă acum aveam 90 de lei. Acu' la aproape 80 de ani m-am văzut și cu banii ăștia și cu pămînt... În folosință. Deocamdată, zic, e bine. Apoi, om mai vedea". Sătenii înclină și ei din cap. Da, om mai vedea. Că problemele cele mari nu-s încă rezolvate. Mulți (peste 400) sînt bătrîni. Pensionari. La lucru îi mai ajută copiii, nepoții. Dacă au timp. Alții nici nu mai vor atîta pămînt. Pentru ei e prea tîrziu. Dar chestiunea împroprietăririi ? „Eu am mai trecut printr-o împroprietărire — zice Alexandru Foriș. Aia din '45. Nici pîinea nu ne-am scos-o. Acu, dacă vine vorba, întreb cine poate fi proprietar de pămînt ? Noi, cooperatorii, adică cei care am dat pămîntul la colectivă ? Păi noi, acuma, n-avem cu ce-l lucra. La noi în comună or cerut pămînt numai ăia de n-au fost cooperatori. Și, după împroprietărire, cine ne mai dă pensie ?" Ecaterina Sturza are 59 de ani și lucrează de 30 de ani în C.A.P. Mai are un an pînă la pensie, că țăranii „ies" tot la 65 de ani — bărbații, și 60 — femeile. „E mai ușoară munca la cîmp ? — întreabă femeia. Să vină orășenii de 60 și de 65 de ani o zi la săpat. Numai o zi. Și-apoi om vedea".

„Om mai vedea — spune și președintele C.A.P.ului, Neculai Bujor, împreună cu inginerul-șef Ioan Kőrösy. Întîi, om vedea din ce plătim salarii și pensii pentru 1066 de membri cooperatori, că producție nu se prea face și datorii avem din belșug. Vorba aia, „față de aceeași perioadă a anului trecut" stăm prost.

RADU CIOBOTEA ■

Scenariul unei zile de primăvară, decorul, personajele

vară, decorul, personajele

Sub umbrar, în curte, vinul cel de doi ani e mai rece, mai bun, respirînd tăria miresmei de acum două veri. Omul care stă în fața mea se cheamă Șerban Gheorghe, și, de cum am intrat în comuna Barcea, într-o mașină galbenă, a pîndit clipa să-și spună păsul. Are fața arsă de soare și palmele cît frunza de lipan, de poate să facă vînt la nepoți, numai cît le adie prin aer. L-am cunoscut abia de jumătate de oră, însă îmi turuie vrute-și-nevrute, cu o familiaritate de parcă aș fi leat cu el, păstrînd totuși blîndețea moldovenească, reverențioasă, a pronumelui de politețe. În spatele nostru, o casă mare, de gospodar, cu cerdac și multe camere, cu acareturi, orătănii, și cîte și mai cîte, un petec bunișor de vie în fundul curții, fată măritată la Galați (Barcea e mai aproape de Tecuci, pînă la Galați să cam tot fie vreo sută de kilometri). Gospodarul se cam îndreaptă spre vîrsta unui bunic, să zicem șaizeci-șaizeci și ceva de ani. Pe vreo douăzeci-treizeci de metri, comoară de care e foarte mîndru, ține îngropate în pămînt, cîteva sticluțe cu vin vechi, numai bun pentru împărtășanie.

Un tractor contra un cal

Și zic : „Ei, care-i păsul, nea Gheorghe ?" Se scarpină la ceafă : „Păi, cari să fie, iaca io aș avea nevoie de-un tractor, că io decît să țin un cal, mai degrab-aș ține-un tractor, că iaca, am mare trebuință să fie al meu, pentru gospodăria mea, că, vezi matale, io cînd vreu ar, io cînd vreu merg la moară, io cînd vreu semăn, io cînd vreu mor, că asta-i treaba cu țăranul român, dom'le, trebuie să fie mai liber, să nu stea după mila cuiva..." Mă uit la pămîntul din fundul curții, la vie, și-l întreb : „Ai mult pămînt de muncit, nea Gheorghe ?" „Păi, cam trei

Io, adică un țăran din Covurlui

(piesă într-un singur act, cu țărani și fără Dinu Săraru)

palme de pămînt de 5000 m² fiecare, una pentru nevastă, una a mea, una a fetei, baștca 1000 m² bucățica mea de curte..." „Și ce-ai pune pe el, nea Gheorghe ?". „Iacă, să știi dumneata, aș pune porumb, numa' să-l ar cum vreu io. Da de unde tractor ? Pe la-nceputul anului, cîteva zile după Anul Nou, m-a înscris un om, Buliga Fănică, el a fost acolo, la Brașov, la uzinele de tractoare, și am 4 025 numărul la cerere; și-acum am auzit că-s deja 28 000, înscriși numai la Brașov. Io atîta aș vrea să știu, se poate ori nu se poate să primesc tractor ? Acuma am auzit și altfel, că nu dă decît la colectivități...

Indicații de regie

În acest timp reporterul își moaie cu osîrdie mustățile în licoarea rubinie și hotărăște să plaseze o întrebare. „Da' cu împărțitul pămîntului cum a fost, nea Gheorghe ?"

„Ehe, zice el, și dă din cap cu subînțeles, la împărțirea pămîntului cam așa a fost : cine a putut lua unde vrea, a luat pămînt mai bun, cine a luat doi ari la pepeni, ori mai mult, și care lucrează și-a lucrat — numai un ar, un ar jumate, de ce a luat mai mult ? unii, care au avut bani, au făcut ce-au făcut, și-au luat mai mult..."

Intervine un al treilea personaj, care completează, în timp ce deretică prin bucătărie : „După cunoștință și putere s-a împărțit pămîntul..." Și ultimul pasaj, în care reporterul mai plasează o întrebare indiscretă : „ca să vă pun o întrebare grea, nea Gheorghe, cu cine votați ?" „Să se împartă fără mită pămîntul, să fie o lege dreaptă cu ăia aș vota, să știu că io nu mă prezint la tor, nu mă prezint... pînă nu se face dreptate, nu... Și să se mai schimbe lucrurile, că io ca țăran, nu vreu nimic că io ca țăran, nu vreau nimic decît drept-cinstit."

Finalul (dramatic ?) fără cortină : *În loc de cortină, începe să cadă seara. Stăm amîndoi, io (care io ?) și nea Gheorghe și privim grădina dumisale și mîndrețea de vie, și prin umbrele îngroșate de noapte, o nălucire ca un tractor, bîntuie și ară grădina.*

MIHAIL GĂLĂȚANU ■

Efectul de ecou necontrolat

O dilemă care se vrea rezolvată după 20 mai. Să privim la stînga, să privim la dreapta ? Ce-ar fi să privim în sus ? (Fotografie de **Sorin Moise**)

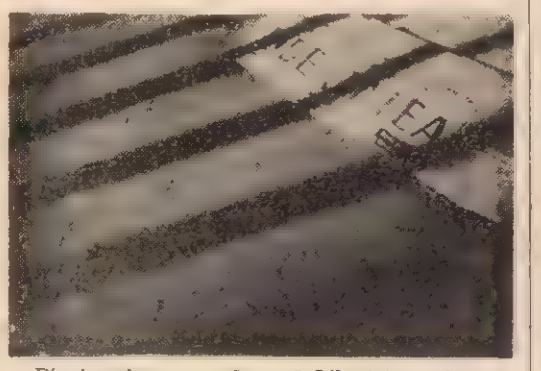

Din imagine, s-ar părea că Libertatea e încă în spatele gratiilor. Depinde doar de noi s-o trecem de partea cealaltă. (Fotografie de **Sorin Moise**)

Umorul e periculos?

La 18 aprilie, revista **Flacăra** a publicat sub semnătura G.A. — C.D. (adică George Arion — Constantin Dumitru) un grupaj cu două titluri : „E oportun să vină regele Mihai I ?" și „E oportun să mai vină vreun rege ?", în care, pe scurt, autorii (nici monarhiști, nici republicani, în acest context) afirmau că în locul oricărui rege (al bumbaculuI, al scobitorilor de plastic etc.) ar prefera... o regină. Considerînd că teama în legătură cu venirea regelui este niței ridicolă (teama, nu regele !) am ales varianta umorului. Ținta nu era regele, ci atitudinea față de venirea în țară a acestuia. Curios, la redacție n-au sosit doar reclamații de la antimonarhiști (Avriloaie Pascoe din Constanța ne înjură zdravăn, cea mai „moale" apreciere fiind „slugi regale"), ci și de la oameni care-l respectă pe Mihai I. Aceștia din urmă, ca și cei dintîi, au luat textele **ad litteram**. Promitem, inclusiv domnului medic primar Viorel Moraru din Lupeni, pe care-l asigurăm că nici înainte n-am purtat steluțe securiste pe umeri, ca altă dată să precizăm cînd glumim. Și, pentru a nu ulta între timp, sperăm că ați băgat cu toții de seamă că, în actuala atmosferă politică încrîncenată, **Flacăra** încearcă să mai salveze ce se poate salva și cu puțin umor. Dacă o să avem o autentică democrație, nu prea contează cu ce partide se face și nici dacă va fi sau nu monarhie. Iar dacă n-o s-avem democrație, iar nu contează.

Și totuși, dac-ar veni o regină... **(G.A. — C.D.)**.

Invitație

Maiorul Radu Olah din Satu Mare, str. Uzinei, Bl. CU 2, ap. 5, face pe această cale invitația ca doi copii din Basarabia sau Bucovina să-și petreacă o parte din vacanța de vară în familia dînsului. Are doi băieți, unul de 11 și celălalt de 17 ani. Posedă un apartament spațios, are mașină cu care se vor deplasa la rudele dînsului de la țară. Copiii se vor putea familiariza cu frumoasele obiceiuri tradiționale din zonă, vor merge în excursii, la strand, se vor cunoaște mai bine cu copiii de vîrsta lor din România. Cărțile din biblioteca familiei le stau la dispoziție.

D. Radu Olah se gîndește că poate ar fi mai bine ca acești copii să fie frați, însă este departe de dînsul ideea de a impune o condiție.

Familia Olah suportă toate cheltuielile acestui șejur, inclusiv transportul dus-întors.

Doritorii îl pot găsi pe Radu Olah la adresa de mai sus sau la telefoanele 997 — 30 576 sau 997 — 16 514 (dimineața) pentru relații și pentru obținerea, dacă este necesară, a unei invitații oficiale. De asemenea, cei care vor să dea curs invitației familiei Olah ni se pot adresa și nouă, care vom mijloci legătura dintre gazde și musafiri.

OPREA GEORGESCU ■

De la coadă adunate

Nostalgii

— Nu știți, are și „Flacăra" ?

— Are de toate, doamnă !

— Dar, de ce nu vinde ?

— Le numără. Abia desfac pachetele.

— Ce dracu, dom'le, le numără pe dește ?

— Poate vrei să le numere pe computer. Uite, a început să dea.

— Ce o fi făcînd ăla cu maldărul de ziare ? A luat pentru tot blocul ?

— Vrea omu' să fie informat. Ia „Dreptatea" și „Adevărul", „Azi" și „România liberă" și împarte la doi.

— Păcat de atîta hîrtie prăpădită ! Ați auzit ce spunea la televizor, că copiii n-are cărți, de atîtea ziare.

— Și mai publică și murdării. Femei goale cu cîte o lozincă. Cică asta e politică. Eu nu știu cum nu le interzice.

— Cine să le mai interzică acu' ? Nu e democrație ?

— Și ce ? Adică, dacă-mi vine mie un chef, gata, scot un ziar și scriu ce vreau în el ? Da', ce sînt de capu' meu ?

— N-ai decît să-l scoți, dacă e așa simplu.

— Că n-or fi destule ! Am auzit că sînt vreo mie. Eu le-aș interzice pe alea de publică murdării.

— De ce nu le interzici ?

— Păi ce, m-ascultă cineva pe mine ? Mai 'nainte nu apărea, dom'le, atîtea ziare, și trăiam și fără ele. Eu, dac-aș avea vreo putere, le-aș interzice p'alea cu femei goale.

— Dar ce-ai, nene, cu femeile, de te tot împiedici de ele ?

— Am, c-ar trebui să le interzică. Se mai uită și copiii la ele.

— Nu ți-am spus ? N-ai decît să le interzici dumneata.

— Hai, că mă lei subțire ! Cum pot eu...

— Nu le cumperi, nene, nu le cumperi !

LIANA TATOS ■

Cu parul

La așa-zisul Dialog electoral, din cadrul așanumitului Studiou electoral, unde sînt invitate, pentru cel mult o oră, cîteva zeci de persoane, ca să multilogheze, o junâ bate cu ceva în altceva, făcînd un zgomot care ne crește și nouă tensiunea, spărioși cum sîntem, darmite sărmanilor politicieni, concentrați și, firește, emoționați. Pentru a evita infarcturile, propunem ca eventualele luări de cuvînt să fie citite de crainicii radio de la „Minut cu minut", în frunte cu Ilie Dobre. **(L.O.)**

Flacăra retur

Dragă domnule redactor,

Se întîmplă că, de două săptămîni, primesc revista „Flacăra" în dublu exemplar.

Avînd în vedere costul unui exemplar, cererea mare de care se bucură această publicație returnez dubletele fiind sigur că se vor găsi bucureșteni cărora aceste reviste să le facă plăcere, mai ales că s-au plimbat prin lume.

Dorindu-vă sănătate, succes la alegeri și o soartă mai bună, rămîn același fidel abonat al revistei.

Horia Ionescu,
Leverkusen, Deutschland

Mulțumim d-lui Horia Ionescu pentru bunele cuvinte și pentru exemplarele pe care le-am dăruit în numele D-sale. La rîndu-ne, cînd dl. Horia Ionescu va veni în țară, îl invităm să ne facă o vizită în redacție.

Deși n-a fost maraton, ci doar o cursă cu obstacole neașteptate, aceasta a intrat în ultima tură de stadion. (Fotografie de **Sorin Moise**)

Aveți dreptul! Aveți dreptate?

PUNCT OCHIT
PUNCT LOVIT

Un semnal de alarmă

Semnează **„un om între oameni"**. Atît. Rîndurile sale ni-l înfățișează ca pe un om cu gîndul la toți oamenii: „De ce, după sîngele vărsat de către cei ce au devenit eroii Revoluției din Decembrie 1989 în România, nu mergem pe calea cea bună ? Noi, cei care am rămas, trebuie să ne întrebăm mereu: încotro? După cum se vede, la noi, în România, se ia tot drumul cel rău. Fraților, hai să ne ferim cu toții de calea minciunii, să nu ne mai urîm și să nu ne mai înșelăm unii pe alții. Voi, cei de la putere, lăsați joaca cu decretele, folosiți principiul dreptății și al intereselor acestei țări. Dați pămîntul înapoi țăranului, pentru a îndrepta un mare păcat și, prin el, multe altele. Pămîntul e sfînt și pe el se pot petrece numai lucruri bune. Ajutați pe cei ce au gîndul bun și suflet curat. Așa, va fi bine în țară".

Privatizarea face primii ei pași. Cifrele de afaceri sînt deocamdată modeste. (Fotografie de **Gig Motoianu**).

Nu s-a schimbat nimic?

Întrebarea ne-o pune nouă, dar din chiar rîndurile domniei sale, **Ștefania Becheș** din București (Bd. Bucureștii Noi nr. 97 bl. B-3, sc. C, ap 123, sector 1) se poate întrezări răspunsul : „Mama mea, Rădulescu Virginia, suferind de hipoacuzie bilaterală, folosea un aparat auditiv. „Folosea", pentru că în prezent nu-l mai poate utiliza din cauza lipsei acumulatorilor. Dacă pînă în 21 decembrie 1989 îl procura cu greutate — dar îl procura ! — prin Ministerul Sănătății și prin Centrul de audiologie Panduri, acum nu se mai poate. Ministerul o trimite la Panduri, unde, în mod invariabil, i se spune în fiecare lună: luna viitoare, după 20. Oare cum este posibil să nu se fi schimbat nimic, ba chiar să fie mai greu să-i ajuți pe acești handicapați ?"

Iarăși, ITB-ul

Deși este semnată **„Un grup de cetățeni"**, n-avem nici un motiv să considerăm scrisoarea de mai jos o simplă anonimă pe care nu merită s-o iei în considerare : „Se simte peste tot, „în toate domeniili", cum ar fi spus știm noi cine, efortul, strădania sau, poate, de ce să nu recunoaștem, deocamdată, doar dorința de a schimba totul din temelii, de a schimba, desigur, în mai bine. Domeniul care ne „doare" pe noi cetățenii cartierului Pantelimon este transportul. Veți spune, desigur, știm, s-a mai scris. Am dori să reamintim, totuși, I.T.B.-ului (pentru a cîta oară ?) că sîntem unul dintre puținele cartiere din București, dacă nu chiar unicul, care nu are o legătură directă cu centrul, cu Universitatea. De ce un traseu de maximum 15—20 de minute trebuie parcurs într-o oră și chiar mai mult, din lipsa acestei legături ? Transbordarea la Foișorul de foc, în așteptarea altui mijloc de transport, nu ar putea fi evitată prin prelungirea traseului autobuzului 322 ? Sau, poate, ITB-ul așteaptă noi dotări, peste cîțiva ani, cînd se va materializa cooperarea cu firma „Mercedes", cu actualele autobuze 322 fiindu-i jenă să iasă mai la centru ?"

Grupaj realizat de LIANA TATOS ■

Poșta redacției

Moraru S. — Tg. Mureș : Noi nu sîntem în drept să verificăm suspiciunile dv. referitoare la starea materială a nici unei persoane. Dacă aveți dovezi, adresați-vă poliției sau procuraturii. ● **Albu Georgel** — Fieni : În nr. 18 al revistei veți găsi explicația faptului că nu primiți la timp revista „Rebus". Vă rugăm să insistați la oficiul poștal. ● **Ilie Alexandrina** — Roman : Toți cetățenii români pot beneficia de o călătorie dus-întors, în toată rețeaua europeană de cale ferată, cu plata în lei a biletelor. Pentru situații deosebite sau excepționale — decese ale rudelor apropiate, procese, apărarea drepturilor patrimoniale, participarea la congrese și simpozioane științifice, la concursuri profesionale, tratamente medicale avizate de Ministerul Sănătății — se mai poate beneficia de o a doua călătorie pe calea ferată cu plata în lei. ● **Dragoș Iulian** — Craiova : Comisia pentru cercetarea abuzurilor care au dus la încălcarea drepturilor fundamentale ale omului și pentru reabilitarea victimelor dictaturii, înființată prin Decretul-lege nr. 82/1990 al C.P.U.N., funcționează în București, str. arh. Grigore Cerchez nr. 16, sector 1, tel. 33.01.81 și 33.49.92. Această comisie se ocupă în principal de probleme grave, rezultate în urma abuzurilor săvîrșite de factorii politici care au folosit metode de influențare a organelor de cercetare și justiție. ● **Corbu Ion** — Constanța, **Vasile Nicolae** — Călărași : Nu. ● **Iorgu Ana** — Turda : Beneficiază de burse de școlarizare pentru învățămîntul primar, gimnazial și liceal elevii orfani de ambii părinți, cei necuprinși în casele de copii deși îndeplinesc condițiile pentru a fi primiți în aceste unități, cei proveniți din case de copii sau din plasament familial ori din familii care nu le pot asigura o educație corespunzătoare și cei care au fost bolnavi TBC și sînt în evidența dispensarelor medicale, ca și elevii din învățămîntul primar și gimnazial care învață în altă localitate deoarece nu au școală în localitatea de domiciliu.

REGHINA VÂRVICI ■

Civilizația sportului

Feriți copiii!

Constantin Ica, str. Negru Vodă, bloc E 5, Pitești : „Ca orice bunic, m-am hotărît să-mi duc nepoțelul, Radu în vîrstă de 11 ani, pentru prima oară pe stadionul 23 august ca să asiste la meciul Dinamo—Anderlecht. Ca orice om prudent am plecat la stadion cu două ore mai devreme, cu toate că biletele cu locuri numerotate mi-ar fi dat dreptul să cred că pot să ajung pe stadion cu 15 minute înainte de începerea meciului, fără a mă teme că voi găsi locurile ocupate.

În sectorul 26, unde aveam biletele, am găsit grupuri de gălăgioși neobrăzați. Cîțiva astfel de „suporteri" nu ne-au dat voie, mie și nepoțelului ,să ne ocupăm locurile, spunînd că nu se respectă cele scrise pe bilet, adresîndu-mi injurii și înjigniri atunci cînd i-am întrebat cum pot, la vîrsta mea și cu un copil, să stau în picioare.

Pe rîndul 9, o familie tînără mi-a oferit un loc realizat prin strîngerea rîndurilor, iar pe nepotul meu l-am ținut în brațe. Am zis că, în sfîrșit, totul este normal. La începerea meciului, am crezut că publicul va fi al 12-lea jucător, disciplinat și civilizat.

Cu toate că sînt din București și în tinerețe am fost „microbist" pe stadioanele ANEF și Venus, nu am putut să-mi imaginez că pot exista și astfel de grupuri de tineri lipsiți de cel mai elementar bun simț. Îmi era frică în mijlocul lor !

După ce a început meciul, în loc să susțină echipa noastră cum era normal, au proferat „pomeniri" ale părinților jucătorilor atunci cînd se întîmpla ca aceștia să piardă balonul. Cred că mamele jucătorilor noștri au sughițat foarte mult atunci cînd, pe stadion, fiii lor încercau să apere prestigiul fotbalului românesc.

O asemenea comportare nu poate să ne claseze ca un popor civilizat, bine crescut și educat. Cred că președintele romînilor din parlament ar trebui să vină și domnia sa la meci să vadă ce bine s-ar simți.

Cred că acesta este un motiv pentru mulți de a nu se mai duce la meciuri pentru a susține echipele românești. Eu am crescut în Ferentari printre țigani, dar asemenea expresii ca acum nu auzeam din gura tinerilor".

Stimate corespondent, e trist dar adevărat. Libertatea mult așteptată a scos la iveală și urîțenia din oameni sub diversele ei aspecte. Cum poliția face încă parte, vorba poetului Mircea Dinescu, din partidul timizilor, cum federația nu are nici o putere (ia să ardă niște suspendări grele echipelor pentru comportarea suporterilor lor, după exemplul U.E.F.A. pentru englezi...), nu ne mai rămîne decît să stăm acasă, dumneavoastră, eu și ca noi mulți alții. Să se joace cu tribunele goale, ca la finala Cupei României, altminteri un meci splendid la sfîrșitul căruia, pentru prima oară după mulți ani pe un stadion românesc, învingții i-au felicitat pe învingători sărutîndu-i !!!

Stăm acasă, domnule Ică, stăm acasă. Educația nepoțelului dumneavoastră și a atîtor alți nepoței îndrăgostiți de fotbal este în mare pericol. Revoluția au făcut-o copiii. Legea pe stadioane o fac huliganii. Feriți copiii !

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU ■

6–4 ca la teatru

Multe poante, adică goluri, în această finală a „Cupei României" la fotbal, spectatorii s-au distrat de minune (la șupeul de după rînjind, vom reveni), mai ales că pe lîngă replicile mult gustate au mai fost și bîlbîielile, împiedicările la intrarea în scenă, care, nu-i așa, fac deliciul publicului. „Ai văzut, Artimon (sau cutare) nu putea cu nici un chip să spună replica aia" (marcajul), „Da' parcă alții n-au făcut la fel ?", „Au fost și multe dubluri, dragă", comentariile piesei de miercurea trecută, de pe „23" (și-atît) merg de la înțelegere la nemulțumire, de la satisfacție la îngrijorare.

Datele principale ale problemei sînt acestea : ambele echipe au intrat în teren cu o serie de rezerve („avantaj" Steaua), meciul a fost practic ultimul cu vedetele care ne vor reprezenta la „Coppa del Mondo". A lipsit și Hagi pentru care vom deschide o paranteză. Simbătă, înaintea finalei, într-o ședință a Federației române de fotbal s-a propus ca sancțiunile din campionat să nu fie luate în considerație în cupă. Argumentele și continuarea ni le oferă dl. Mircea Pascu, președintele F.R.F.: „Am pornit de la ideea ca finala să reunească în condițiile date, cele mai bune echipe posibile. Apoi, ar fi fost pentru Hagi ultimul meci cu mîză pînă la „mondiale", pentru că în partida cu Belgia nu va fi folosit, fiind suspendat la partida de debut, cu U.R.S.S., din turneul final. Mai departe, există precedente: suspendările U.E.F.A. nu acționează în competițiile F.I.F.A. și invers ; în Italia, sancțiunile din campionat nu sînt luate în considerație în cupă (vezi cazul finalei-retur A.C. Milan — Juventus Torino, în care au jucat Van Basten și Rijkaard, suspendați în campionat). Dar cum autonomia federației este încă un deziderat, a trebuit să apelăm la factorii implicați. Dinamo a fost împotrivă (normal — n.n.), iar Ministerul Sportului a cerut să se respecte regulamentul, care pînă acum a permis confundarea celor două competiții. Deci, neîntrunind consensul, măsura federației n-a putut fi aplicată".

Clar. Să revenim la meci. Această finală ne-a arătat destul de evident că fotbalul nostru nu dispune, la ora actuală, de o bază de valori pentru ca indisponibilitățile de marcă să poată fi cît de cît înlocuite. Steaua, cu un lot subțire (numeric, în primul rînd, n-a putut nici măcar completa foaia cu cele 5 rezerve) a plătit pentru această situație, problemă de fond a fotbalului nostru. În perspectivă, cu transferurile previzibile în străinătate lucrurile vor fi și mai evidente. Să avem grijă, vom înscrie în toamnă 5 echipe în cupele europene !

Campionatul mondial, ceea ce ne interesează în primul rînd, se apropie. De mîine, selecționabilii vor fi scutiți de prezența în campionat, începînd pregătirea centralizată, o lună întreagă. Timp ar fi și sîntem optimiști, nu doar pentru a mai îngenunchea tonul acestor rînduri. Departe de patimile dezlănțuite (superbe gesturile de simpatie ale adversarilor de miercuri la decernarea trofeului!), jucătorii de la lot vor avea liniștea și, sîntem convinși, și condițiile cele mai bune de pregătire. Două „sprinturi intermediare", la 20 mai, cu Egiptul la București, și la 26 mai, cu Belgia, în deplasare, vor reprezenta ultimele, norme de control". Ne va rămîne campionatul nostru cel de toate zilele, reechilibrat tocmai prin această măsură unică : neparticiparea celor mai buni jucători la ultimele etape. De urmărit, nu-i așa ?

LUCIAN OPREA ■

Rapid nu-i iubire comodă

„Rapid nu-i iubire comodă /, Rapid e un club de săraci, / Rapid e o stea populară, / Rapid nu-ți dă dreptul să taci". În holul bloculețului din Tin[illegible], versuri. Pentru echi[illegible]mantă și mingea ei neîncrunțată. Clădirea pentru cantonament e închiriată. E simbătă după amiază și băieții privesc la video. Filmul meciului cu echipa din Caracal. „De ce te complici în 6 metri, Constantinovici ? Degeaba ai depanat toate greșelile echipei dacă acum ne aduci la un pas de infarct". Liberoul din Grant parcă copie la xerox, a alurii lui Belodedici, pleacă privirea. Mustrarea, deși rostită ca de un camarad mai mare, vine totuși de la antrenorul Teofil Codreanu. Fosta zvîrlugă a Rapidului de aur cu Dumitriu II, Puiu Ionescu et. co. „Încă de puști, luam tramvaiul din Colentina spre meciurile Rapidului, spune băiatul sfios ca o liceană în care cu greu recunoști stoperul ferm dar tehnic din teren. Iubesc broderiile cu balonul și le fac pentru galerie. La Slatina, după ce am agățat o minge, am driblat tot pînă la centru unde am pasat greșit. Golul primit mă apasă și acum pe suflet. Îmi propun mereu [illegible] învăț din jocul lui Gică Po[illegible]. Dar artificiile îmi fac cu Cîrstea alunecă mereu spre trista poveste a drumului spre B. Pe masa de biliard a campionatului, bila hărăzită să pice în groapă purta demult numele Rapidului. Cine dirija tacul, se știe. „Victoria ne-a învins cu 14 jucători, 3 echipați în negru. Clujenii aveau punctele de la Moreni în buzunar înainte de a se sui în tren. Și acum, unii ar dori să ni se trintească în nas ușa A-ului. Agreați sînt severinenii lui Balaci".

Ca de obicei, ghinionul îmbracă echipamentul Rapidului. „Mereu 2—3 jucători sînt accidentați" oftează antrenorul secund Niță. Acum, starul Giulești[illegible], Goanță, și Rada sînt clienții medicilor. A rămas să producă frisoane adversarilor Țîră. Lăcătuș-ul de Giulești. După desființarea Victoriei, deși curtat de echipe de A, n-a stat nici o țîră la îndoială și a revenit la iarba verde de acasă. „Suflete ca alci, mai rar. În ultimul timp, talciocul de duminică dimineața ne-a furat o parte din spectatori. Îi facem noi să regrete cînd ne vor vedea în primii șase ai A-ului". În cantonament, e responsabil cu rîsul. Șugubăț ca prenumele lui, Fănel. Îl observă pe Caciureac răsfoind o carte de arbitraj. Maramureșeanul înfiat de Grant își reamintește cele învățate la școala de arbitri. [illegible]ntru vremea cînd va schim[illegible] cu fluierul. „Te dotez [illegible]a mea de cartona[illegible] Antrenorul [illegible] că zîmbe[illegible] Sprin[illegible]ă cu nume l-ar împinge în lotul național de 22. Ca și pe Goanță".

De curînd, Teofil Codreanu a trecut la cîrma locomotivei Rapidului. Președintele clubului, Mihai Zaharia, rapidistul care a sărit primul în țară peste 8 metri, a decis ca veșnicul secund să devină antrenor principal. „Rapidul, al rapidiștilor, le-a răspuns antrenorilor veniți să cocheteze cu postul vacant. Destinul echipei s-a scris mereu cu inimă de giuleștean". Fără răsfățul unor condiții deosebite, fără al doilea teren de antrenament, dar împins ca de un piston de publicul credincios și la bine și la rău, Codreanu a pornit să plămădească o echipă competitivă. Poate și pentru Cupa UEFA. Din toamnă, se pare, că va purta și emblema unui sponsor. „Le-am spus de la început că dragostea pentru Rapid au construit-o generații și generații de fotbaliști. Echipa de pe vremea mea a mai adăugat o picătură, cîștigînd de regulă derbiurile cu Steaua și Dinamo și constituind sarea și piperul cuplajelor. Ei trebuie să țină în viață acest fior de iubire. Avem probleme cu demarcajul, circulația jucătorului fără balon. Trebuie să regăsim perpendiculara pe poartă. Căutăm pentru fiecare compartiment cîte un jucător nou". E 10 seara și în camere luminile se sting. Alți tineri au întîlnire cu Lambada la discoteca. „Rapid nu-i echipă de fotbal, / Rapid este noapte și zi, / Rapid e o stare de spirit, / Rapid e un mod de a fi./"

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Patru generații într-un singur meci (de fapt un sfert de set, și acela original) încărcat de emoții : Gogu Viziru, Ilie Năstase și Ion Țiriac, Toma Ovici și Dumitru Hărădău și Dinu Pescariu. O istorie a tenisului românesc de 50 de ani frustrată pe viu timp de un sfert de oră. Foto : AUREL D. NEAGU ■

„Cupa Davis"

Succes (doar) organizatoric

N-a fost să fie ! Meciul de „Cupa Davis" cu reprezentativa Marii Britanii s-a încheiat respectîndu-se aproape în întregime calculele hîrtiei, care, cifrele din clasamentele ATP o spun, clar, au fost net în favoarea oaspeților. Acest 3—2, poate fi deci explicat prin faptul că prima rachetă a oaspeților Jeremy Bates, de pildă, se află pe locul 72 în lume, în timp ce jucătorul nostru cel mai bun, Florin Segărceanu, apare pe undeva prin apropierea cifrei 300. Iar Florin, un excelent jucător de „Cupa Davis" și-a depășit condiția „cifrică", să spunem așa, punctînd de două ori în ce-l privește pe George Cosac, v-aș propune să nu aruncăm piatra. E-adevărat, a jucat prost, (sub nivelul lui, vă asigur, l-am mai văzut), dar nu trebuie să uităm că acest meci i se datorează, el reușind să facă punctul decisiv în partida din turul precedent, cu Irlanda în deplasare. Este clar că mai avem mult pînă departe, cîțiva ani cu adevărat buni, în care tinerii jucători de acum, Cosac, Pescariu, Pavel și alții să aibă — și vor avea — posibilitatea să joace multe turnee pentru a reintra în circuitul veritabilelor valori. Este exact ceea ce ne-a declarat căpitanul-jucător al britanicilor, Warren Jacques : „În doi-trei ani, acești tineri pot ajunge, jucînd mult, în standardul unor tentamenți care să alcătuiască o echipă de grupă mondială". Răbdare și turnee...

În schimb din punct de vedere organizatoric meciul a fost un succes total, confrații englezi declarîndu-ne cu mîna pe inimă că totul a fost comparabil cu ce se face mare turneu, începînd cu Wimbledon-ul și continuînd cu Roland Garros-ul. Acest lucru se datorează atît federației, ministrului (secretar general Dumitru Vasiliu) constructorilor, clubului (șef complex Leonard Sciglie), Ministerului Sportului, cît și domnului Ion Țiriac, care și-a pus la dispoziție întreaga competență și influență. Această impresie formidabilă lăsată cu organizarea va avea și rezultate palpabile, în curînd, poate chiar în acest an.

LUCIAN OPREA ■

Paralele între meridiane

La demonstrație, cu tractorul. Fermieri din R.F.G. participînd, la volanul a citorva sute de tractoare, împotriva politicii C.E.E. în domeniul agricol.

ISTORIE LA INDIGO

Politica are la bază interese, nu sentimente. O știe toată lumea. Ceea ce nu înseamnă că politicienii trebuie să-i lipsească dimensiunea morală. Din păcate, adesea, această dimensiune a lipsit. Astfel, pentru a-și asigura lor o poziție și o situație confortabile, la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial, puterile occidentale au sacrificat țările din Europa răsăriteană și centrală; acestea au fost crucificate și calvarul lor a durat 45 de ani.

Dacă ne referim, de pildă, la România, vom constata ușor că toate eforturile românilor, toate zbaterile lor din anii 1944, 1945, 1946 pentru a salva cît de cît democrația noastră au fost zadarnice. Apusul nu ne-a ajutat, dintr-un motiv pe care aveam să-l aflăm cu mult mai tîrziu: jocurile fuseseră făcute, Yalta avusese loc, lumea era deja împărțită, noi, viitoarele „țări socialiste", eram moneda cu care Occidentul își cumpăra libertatea și bunăstarea. Ce contau în acest joc zecile și zecile de milioane de existențe sacrificate?

Ce se întîmplă acum? Vîntul de libertate din ultimul timp — și trebuie să recunoaștem, după cum am spus-o și în alte rînduri, că acest vînt a fost puternic stimulat de deschiderea gorbacioviștă făcută prin perestroika și glasnosti, chiar dacă știm că acestea erau, la rîndul lor, imperative ale vremii, erau, într-un anumit fel, inevitabile — părea a duce la destrămarea celor două imperii sovietice, imperiul exterior și cel interior. Triumfalul an 1989 a dus entuziasmul la cele mai înalte cote posibile. Acum însă lucrurile s-au mai schimbat. Glasnostiul însuși pare a fi îmbătrînit, pare a se fi perimat, iar perestroika n-a dat deloc rezultatele scontate.

În ceea ce privește imperiile, să le luăm pe rînd. Mai întîi cel din afară. Faimosul lagăr socialist nu mai există. Dar oare aceasta înseamnă că a dispărut și imperiul? La început lumea așa a crezut, dar pe măsură ce timpul trecea lucrurile apăreau într-o altă lumină. Se pare că scăpate de-a binelea sînt doar Cehoslovacia și RDG. În celelalte țări frățești, situația este foarte complexă. După unele inceputuri în trombă, asistăm la o temporizare vizibilă. De ce oare? Mulți cred că noi ne-am grăbit cînd am socotit că URSS este dispusă să renunțe de bunăvoie la avantajele pe care i le conferea uriașa ei capacitate militară. În prezent, se creează destul de limpede impresia că URSS este preocupată de menținerea unui cordon sanitar de la Baltica la Mediterana. În această idee, statele limitrofe, foste componente ale lagărului, par să fie pregătite pentru rolul de state tampon, astfel încît sovietele să nu intre în contact direct cu rînduielile occidentale. Ca atare, în aceste țări (Bulgaria, România, Polonia, în bună măsură și Ungaria), există amenințarea ca pe plan intern să se pună în aplicare nu măsuri radicale, ci palliative, să se recurgă la surogate și la cosmetică, la jumătăți de măsură. În acest scop, Kremlinul va încuraja și susține la cîrmă echipe pe care să poată conta. În România, de exemplu, domnii Iliescu, Roman, Voican Voiculescu, Celac și ceilalți din garnitura guvernamentală au o presă excelentă în U.R.S.S. și se arată foarte siguri pe ei, ca și cum ar ști că orice ar zice și orice ar face alte forțe politice, populația, ei sînt tari pe piață, sînt de neclintit, sînt cei unși.

Cît privește imperiul interior, cazul Lituaniei este edificator. Moscova nu vrea cu nici un chip să permită nici o emancipare, nici o scăpare de sub tutelă, nici o desprindere, nici o breșă, fiind gata să ia, pentru aceasta, cele mai drastice măsuri de represalii (deocamdată) economice.

Dar Apusul? El nu dă nici un fel de semne că ar fi dispus să pună piciorul în prag. Modul cum se desfășoară evenimentele lasă să se înțeleagă că și în acest caz jocurile sînt făcute sau ca și făcute, fiindcă de aceea avem Yalta, Malta, Washington și care-or mai fi. Sînt numeroase asemănări, mergînd pînă la identificare, ale unor realități de astăzi cu cele de la sfîrșitul războiului și din perioada imediat următoare. Istoria pare că se scrie la indigo. Occidentul ține la siguranța, la confortul și la bunăstarea lui și dă semne că, pentru a și le asigura, este în stare să ne lase să fim tîntuiți pe cruce a doua oară.

ION D. GOIA ■

MONDORAMA

Noi știm mai bine decît alții ce înseamnă mizeria. Aceasta nu este o virtute și nici un capital moral pentru viitor. Experiența declinului românesc asigură premisele unui succes românesc? Cu alte cuvinte amărăciunea ultimelor decenii și călcarea centralizată în toate strădaniile asigură stingii, centrului sau dreptei coerența necesară pentru a repara, a cîrpi, a imprima un salt acestei biete țări? Să ne uităm unii la alții și împreună la televizor și să ne răspundem. În Polonia care și-a inaugurat un nou început cu mult înaintea noastră lucrurile au evoluat spectaculos, apoi promițător și, în ultima vreme, decepționant. Nu au existat acolo bune intenții inteligențe, competențe? Au existat și există și totuși ● „US News and World Report" notează: „Neliniștea a luat locul euforiei ce cuprinsese Polonia cu numai o jumătate de an în urmă. Economia se prăbușește în pofida ajutorului promis de Vest (circa 10 miliarde dolari) și unui împrumut de 360 milioane dolari de la Banca Mondială. La începutul anului, prețul de vînzare cu amănuntul s-a majorat cu 60—70%, în schimb salariile au crescut doar cu 1,3%. O pîine costă 40 cenți. Venitul lunar al unui polonez obișnuit este, în medie, 60 dolari. Somajul urmează o verticală abruptă. Nemulțumirea plutește pretutindeni în aer. Politicieni de dreapta și demagogi de stînga atacă instituțiile politice ale țării. Tendințe de autoritarism au apărut pînă și în rîndurile „Solidarității". Întrebat ce crede că ar face primul ministru Tadeusz Mazowiecki în fața unui nou val dezlănțuit de mișcări greviste și demonstrații, unul dintre cei mai reputați economiști polonezi, zîmbind cu amărăciune, a răspuns: „Va declara o zi de rugă la scară națională". Zile de rugă putem decreta și noi mai ales că ne-am ...„făcut mina" în emiterea de acte publice cu grad mare de emotivitate. Scapă, însă, emoția vreo economie intimidată pînă în plăsele? ● Polonia nu este singura țară despre care se vorbește de la est la vest. Nici România, nici Ungaria, nici Bulgaria nu scapă de această ransfocare de altfel cît se poate de logică. Germaniile sau, mai exact, viitoarea Germanie constituie capul de afiș al acestei surescitări analitice. Ce se va întîmpla cu cele două surori, care pe care o va ajuta și o va... asimila, cine pe cine dintre cei mari îl va ajuta pe celălalt pentru a se ajuta, de fapt, pe sine însuși — iată întrebări în lanț și lovind în aceeași țintă. O remarcă „Time" punînd un număr de puncte pe i-urile imediate: „După căderea zidului de la Berlin în noiembrie anul trecut, lumea a început să se gîndească serios la o mai veche întrebare, într-o versiune nouă: poate exista compatibilitate între interesele tuturor europenilor și aspirația celor 78 milioane de germani de a trăi în cadrul unui singur stat? Alegerile din Germania răsăriteană au amintit lumii că germanii înșiși vor decide asupra datei unificării. Și totuși, comunitatea internațională are ceva de spus în chestiunea unificării — mai exact, implicațiile sale asupra NATO, integrării europene și reformelor din Uniunea Sovietică. Poziția președintelui Bush este simplă și curajoasă: el vrea ca NATO să rămînă în continuare o realitate a Europei, Germania unită membră a NATO, trupele americane să nu părăsească Germania, el vrea ca un adept al reformelor să rămînă la Kremlin și un cancelar conservator la conducerea Germaniei". Dacă fiecare știe ce vrea e un lucru în firea personajelor dominatoare. Problema este să nu vrea, fiecare, același lucru... ● Și pentru că ne aflăm la capitolul dorințe, fie ele fierbinți sau reci, imperioase sau răbdătoare să citâm din „Le Figaro" care abordează problema, de mult la ordinea zilei, a dosarului lituanian: „Banca Franței îi va restitui Lituaniei cele 2,2 tone de aur pe care această țară i le-a încredințat în ajunul semnării pactului germano-sovietic din 23 august 1939. Banca și-a respectat întotdeauna angajamentele și va reda acest aur autorităților lituaniene pe care guvernul francez le va fi recunoscut". Această declarație făcută de reprezentanții băncii centrale franceze a surprins și a iritat într-o oarecare măsură oficialitățile ministerului Afacerilor externe și al finanțelor. Pentru primii, diplomația este o cu pripeala și cu declarațiile „la cald". Pentru ceilalți, chiar dacă în fondul ei declarația este conformă cu respectarea dreptului, ea îngreunează reglementarea contenciosului franco-sovietic asupra rambursării datorilor rusești". Nu-i nimic! La atîtea contenciosuri de abia deschise sau care se vor deschide 2 tone de aur nu mai contează...

RADU BUDEANU ■

Vremurile sînt cum sînt DAR VREMEA?

Ultimele zile ale lunii aprilie au fost deosebit de reci, temperaturile înregistrate fiind mult sub valorile medii multianuale. S-au înregistrat valori maxime record ale zilelor de 29 și 30 aprilie, la Vîrful Omu —9° (față de —7°).

Luna lui Florar a debutat cu o vreme rece și în general instabilă. Cea mai rece noapte a fost cea din 4 mai, cînd temperaturile minime au fost cu 2—9° mai mici decît mediile multianuale. S-au înregistrat două valori record pentru această zi: —4°C la Miercurea Ciuc, (față de —2°) și —2° la Sibiu (față de —1°). Cea mai rece zi, în care valorile înregistrate la orele amiezii au depășit mediile multianuale (în sens negativ), a fost 3 mai; cu excepția Banatului și Crișanei, temperaturile au fost cu 2°—14° mai mici decît cele normale. Începînd de marți vremea s-a încălzit ușor. Instabilitatea atmosferică s-a manifestat mai ales în zonele extracarpatice, prin averse de ploaie, descărcări electrice și căderi de grindină. Precedînd perioada „sfinților de gheață" consemnată în meteorologia tradițională a Europei Centrale, în intervalul 5—12 mai, pe teritoriul țării noastre s-au produs, de-a lungul anilor, răciri bruște și spectaculoase (1915, 1935, 1957 și 1989). De asemenea, precipitațiile sub formă de ninsoare și-au făcut apariția nu numai la munte ci și în zonele deluroase din centrul țării.

Dar cum va fi vremea în următoarea săptămînă 9—15 mai?

O vreme tipică de primăvară, cu schimbări de la o zi la alta, fără a se produce însă variații majore. Din punct de vedere termic, prognozăm o vreme caldă, ce se va concretiza prin temperaturi maxime cuprinse la scara întregii țări între 20° și 30°, valorile cele mai mari înregistrîndu-se în sudul țării. Minimele nocturne se vor încadra între 6° și 16°.

În primele zile, instabilitatea atmosferică se va manifesta mai ales după-amiază, prin înnorări ale cerului, averse de ploaie și descărcări electrice, cu deosebire în zonele de deal și de munte.

În a doua parte a intervalului un sistem frontal va afecta regiunile din vestul, centrul și nordul țării, determinînd ploi pe arii extinse și o ușoară scădere a temperaturilor din cursul zilei.

În celelalte zone, vremea va fi în general frumoasă, ploile semnalîndu-se doar pe alocuri spre sfîrșitul intervalului.

[illegible] litoralul vă așteaptă"... [illegible] rantăm o vreme [illegible] te bună. Va fi mai că[illegible] acum, dar este pos[illegible] tor să plouă.

Și la munte [illegible] aici șansele [illegible] descărcări [illegible] sînt mai

Flacăra

EDITURA „PRESA LIBERĂ"

Stan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACȚIA:

REDACTOR ȘEF: George Arion
Redactori șefi adjuncți: Constantin Dumitru, Ion D. Goia
Secretar general de redacție: Oprea Georgescu

■ PUBLICIȘTI COMENTATORI: Dumitru Constantinescu, Roxana Palcu Manolescu, Horia Pătrașcu.

■ ANCHETA-REPORTAJ (2128): Dorin Sălăjan, Pașcu Balaci, Aurelia Boriga, Radu Ciobotea, Mihai Stănescu, DREPTURILE OMULUI (2600, 2542): Dorin Gherghinescu, Mihai Gălățanu, Liana Tatos, Reghina Vârvici. CULTURA-ÎNVĂȚĂMÂNT (1700): Ion Zubașcu, Sorina Man, Margareta Mureșan.

■ FOTOREPORTAJ (2528) Paul Agarici, Gabriel Bugnar, Eduard Constantinescu, Elena Ghera, Gig Motoianu, Victor Rădulescu.

■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 2559): Mircea Popp, Constanța Balaban, Maria Bărbulescu, Pompiliu Dumitrescu, Sevghine Omer, Smaranda Petrea, Angela Ștefănescu, arh. Adrian Petrescu.

■ FLACĂRA BIS
Secretar general de redacție: Răzvan Bărbulescu

Liviu Timbus, Florin Condurățeanu, Cornel Speriatu. (2128).

■ REBUS
Redactor șef adjunct: Tudor Octavian

Adrian Mitu, Alexandru Păsărin, Alexandru Paler, Elena Grecescu, Bogdan Vlad, Ștefan Alexandrescu, Simona Simzianu (2036).

Adresa redacției și administrației: București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în paranteze de mai sus); secretariat redactor șef: 2002; redactor șef adjunct, coordonator „Rebus": 1457; redactor șef adjunct: 2124; secretar general de redacție: 2143; public relation: 2600.

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRESFILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64—66.

TIPARUL: Combinatul poligrafic BUCUREȘTI

24 pagini 3 lei

ULTIMA ORĂ

În presa comunistă

Biblioteca

Cine are o poziţie
are opoziţie?
Cine are opoziţie
are o poziţie?

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ŞI CULTURAL
● fondat 1911

Anul I (serie nouă) • Nr. 20 • Miercuri 16 mai • Ediţia internaţională: 17-24 mai 1990

Prietenia candidaţilor

Cei care îl cunosc de mai mulţi ani pe domnul Ion Iliescu ştiu că domnia sa n-a suportat **organic** cultul personalităţii. Nu doar cultul lui Ceauşescu, ci însăşi **instituţia** acestui cult. Ştiu că nu-i plăceau temenelele, că avea şi ironia şi detaşarea necesare faţă de obedienţa mai bine sau mai prost mascată a interlocutorilor. Imaginile de acum, cu mîinile ridicate (din proprie iniţiativă sau de către permanentul său însoţitor din dreapta ?) în faţa unor mulţimi dezlănţuite din dragoste, îl fac pe domnul Ion Iliescu de nerecunoscut. Nu întîmplător, oameni care-l stimau (intelectuali îndeosebi) sînt derutaţi. „Îi place sau n-are încotro ?" — se întreabă ei.

Circula, de curînd, zvonul că, pentru a-şi dovedi buna credinţă şi pentru a contribui direct la dezamorsarea tensiunii din ţară, pentru a arăta oamenilor că democraţie nu înseamnă triumful zdrobitor al **unui** partid, ci echilibrul politic al unui **sistem pluripartid**, domnul Iliescu va apărea de mînă cu domnii Cîmpeanu şi Raţiu. În „prezidiu" ar fi invitaţi toţi ceilalţi şefi de partide. Mulţimea ar aplauda cu calm democraţia. Aşa cum se întîmplă la meciuri : adversarii se îmbrăţişează şi îşi schimbă tricourile. Sigur, unii cîştigă. Spectatorii sînt mulţumiţi nu doar de rezultat, ci şi pentru că a fost un meci fair play. Pe cînd un miting (ne) electoral al democraţiei ? Este singurul pe care am uitat cu toţii să-l organizăm. Este singurul care nu s-a organizat **(încă) spontan**. Dacă domnul Iliescu are într-adevăr o astfel de intenţie, nu ştim cine l-ar putea refuza. Nici Piaţa Universităţii n-ar fi un loc rău.

CONSTANTIN DUMITRU ■

Tactică şi practică electorală

Cu ocazia împuşcării lui Ceauşescu, am realizat cu claritate inconvenientele oricărei democraţii tinere. În ţările cu democraţii mature, în elite sau chiar senile, preşedinţii se împuşcă pe nepregătite, de entuziaşti apăruţi din popor. Iar instalarea preşedintelui nou se face numai după ce alegătorii s-au convins că cel vechi e cît se poate de mort. Odioasa dictatură ne-a lipsit de dreptul, perfect democratic, de a ne împuşca preşedinţii nu doar de Crăciun, ci ori de cîte ori simţim nevoia.

Faptul că avem un început de tradiţie nu ne permite să ignorăm practica atît de bogată a unor ţări foarte avansate în toate privinţele, unde preşedinţii sînt împuşcaţi periodic şi, citeodată, unul după altul, pînă ce învaţă, direct de la izvorul viu al vieţii, cum se moare. În aceste ţări, împuşcarea preşedintelui nu mai e privilegiul familiei, al generalilor şi al unor prieteni apropiaţi — cum se întîmpla adesea cu monarhii, în evul mediu, sau cu şefii de guverne în democraţiile petroliere —, ci un drept şi, prin perfecţionarea continuă a cadrului libertăţii, o datorie cetăţenească. De aceea, prima regulă a oricărei democraţii autentice e să-i deprindă pe conducători cu ideea că singura veşnicie, oarecum sigură, e cea care durează patru ori maximum opt ani.

Lipsa de experienţă — şi nu proasta creştere, carenţele de caracter şi spaima de trecut, cum cred unii — explică şi excesele confruntărilor electorale.

Dacă ne e greu să incriminăm precaritatea mijloacelor şi pripeala, în cazul primei rezolvări absolut democratice a problemei preşedinţiei pe viaţă în ţara noastră, avem datoria să învăţăm de la societăţi foarte evoluate legile scrise şi, mai ales, nescrise ale luptei de opinie.

În ciuda unei uşoare înviorări a limbajului în presa de partid, îndeosebi a celei ţărăniste, textele care urmăresc să demonstreze superioritatea platformelor proprii — dezvăluind, firesc, slăbiciunile adversarilor — se încheie destul de monoton. O serie de expresii precum, „Te bag în mă-ta", „vă mîncăm fripţi", „lichele ordinare", „la ocnă cu voi" sau „Huo", atît de populare odinioară, şi-au pierdut mult din prospeţime şi eficienţă datorită utilizării lor abuzive în afara campaniilor electorale. Lumea s-a schimbat în aceşti patruzeci şi cinci de ani, totuşi a rămas ca o chestiune de onoare ca propaganda pentru un candidat să conteze, în principal, pe injurături la adresa adversarului. În democraţiile din vestul continentului, specialiştii şi gazetarii cei mai bine plătiţi şi-au dat silinţa să găsească o ieşire din acest veritabil cerc vicios : cum să discreditezi cu eleganţă, astfel încît oricine să-şi dea seama că, în cea mai groasă sudalmă, se păstrează un anume respect. În Franţa, bunăoară, indiferent de lungimea şi savoarea imprecaţiei, se foloseşte pluralul majestăţii.

De aceea, cînd scriu despre ameninţarea secetei, dat fiind că e o treabă, ca să-i zicem aşa, de profil, e obligatoriu ca gazetele ţărăniste să-l atace pe domnul Iliescu. În replică, ziariştii fesenişti au datoria să amintească de legionari, ori de cîte ori răspund unui atac ţărănist sau liberal.

E aproape o regulă ca procesele vechilor conducători să nu se destăşoare concomitent cu alegerea celor noi. Cetăţenii simpli ar putea să-i confunde pe politicienii din boxe cu candidaţii. În plus, datorită frecvenţei cu care şi unii şi alţii apar pe prima pagină a ziarelor şi în orele de vîrf ale programului televizunii, e posibil ca limbajul electoral să se contamineze, pînă la confuzie, de cel penal. În Statele Unite, justiţia veghează, de asemenea, ca să fie evitate procesele de calomnie. Cu atît mai mult cu cît în orice anotimp electoral, calomnia e totul. Iată un exemplu de oratorie socratică în stare să dea gata un adversar prin mijloace de tot inocente : „Deşi ştiu că merită, conştiinţa mă împiedică să-i promit domnului Y că-l voi ajuta, în caz că pierde, să-şi găsească de lucru, împreună cu întreg partidul, la canalul Bucureşti — Giurgiu. Cum s-o fac cînd ştiu precis că, pentru moment, şantierul e închis ?"

Dacă împotriva educaţiei şi a principiilor democraţiei trebuie să calomniezi, e obligatoriu — pentru a nu te trezi în faţa tribunalului — ca fiecare calomnie să fie urmată de o dezmînţire întărită de scuze. Istoria dovedeşte că o minciună, oricît de discret e plasată, nu poate fi ştearsă din memoria cititorului de o întreagă serie de articole adevărate. Un articol care ţine cu tot dinadinsul să-l convingă pe un simpatizant că omul pe care-l susţinea e fără pată nu face altceva decît să-l întărească acestuia convingerea că nota calomnioasă n-a spus, de fapt, decît o mică parte din adevăr. Adică din minciună. Mai bine zis a minciunii devenite adevăr. Or, poate, a adevărului care seamănă cu minciuna. În fond, nu trebuie să dovedeşti că adversarul e vinovat. Trebuie să creezi numai condiţiile ca el să fie pus în situaţia să probeze că e nevinovat. E ca atunci cînd sună telefonul şi ridică nevastă-ta telefonul şi o aude pe una întrebînd dacă domnul Popescu e acasă, iar dacă nu e să i se transmită doar atît, că l-a căutat Gina. Nu există bărbat, pe care nu-l cheamă Popescu, în stare s-o convingă pe soţia lui că nu e vorba de o înţelegere şi că Gina nu e, în realitate, numele sub care se ascunde necunoscuta aceea care sună cînd îţi e lumea mai dragă, ca să se scuze viclean că a greşit numărul.

Un lucru pe cît de civilizat, pe atît de apreciat — de ai tăi, dar şi de alţii — e lauda meritelor adversarilor politici. Toată chestiunea e să evidenţiezi merite care nu au nici o însemnătate, arătînd că ele fac să fie iertate unele slăbiciuni, care — bineînţeles — sînt mult prea importante, ca să poată fi trecute cu vederea.

Florile rămîn, de asemenea, un argument electoral esenţial, de natură să pună în valoare sufletul deschis şi sensibil al celui care le oferă. Mai ales că la noi aşa-numita „bătaie cu flori de la şosea" ar putea fi considerată un precedent naţional original. Ţărăniştii, de exemplu, ar putea să-i bată peste faţă pe fesenişti cu suavul Eryngium campestre* iar fesenişti pe ţărăniştii cu trandafiri Sau, dacă cheamă şi minerii, cu flori de mină.

Şi pentru că toată lumea e cu ochii pe noi, e oportun ca fiecare bătaie să fie urmată de îndemnuri la calm şi raţiune din toate taberele. Cei care, din pricini care nici nu mai trebuie elucidate, nu se supun acestui imperativ al oricărei campanii electorale civilizate, trebuie ajutaţi, prin toate mijloacele — prin toate mijloacele unei democraţii tinere, bineînţeles — să se integreze.

Tactica şi practica electorală dovedesc că încăierările care nu-s urmate de o perioadă de calm n-au fost bine pregătite.

*) Scaiul dracului

TUDOR OCTAVIAN ■

Gheorghe Zamfir – golan, dar nu la televiziune

În Piaţa Universităţii, Gheorghe Zamfir s-a solidarizat cu Mitingul Golanilor. „Satan nu va reuşi, Dumnezeu este cu noi, golanii." A promis că va spune la televiziune adevărul despre Piaţa Universităţii, că va merge prin oraşele şi satele ţării pentru a-i face pe toţi să înţeleagă realitatea. Cînd închidem ediţia nu ştim dacă a pornit prin ţară. A ajuns însă la televiziune unde se pare că a uitat de ce venise. Sau interviul a fost cenzurat ?!

O REPUBLICĂ IDEALĂ

Joi, 10 mai, reputatul istoric Al. Zub, considerat de o mare parte a opiniei autorizate drept cel mai competent specialist în probleme de istorie naţională, a adresat golanilor din Piaţa Universităţii o cuvîntare memorabilă, care va rămîne ca document de referinţă în istoria acestor zile ale revoluţiei. De la tribuna Universităţii bucureştene, distinsul om de cultură ieşean a afirmat că iniţiatorii demonstraţiei din Piaţa Universităţii, ca şi participanţii la aceasta sînt primii cetăţeni ai unei republici ideale, pe care ar dori să o vadă confundată cu întreaga ţară. **(M. Gălăţanu)**

Laureaţii „Premiilor Flacăra" iau premii internaţionale

Vlad Bourceanu, elev în clasa a V-a la Liceul de artă „George Enescu" din Bucureşti, unul dintre recenţii laureaţi ai Premiilor „Flacăra", a participat, în perioada 2—6 mai a.c., la concursul internaţional de muzică INSULA CAPRI (Italia) şi a obţinut de două ori premiul trei : la vioară şi la pian. Avînd numai 9 ani, el a concurat cu instrumentişti de pînă la 12 ani la pian şi de pînă la 16 ani la vioară.

Vlad Bourceanu a fost cel mai tînăr în competiţie şi singurul care a concurat la două instrumente.

Amănunte despre această reuşită care a avut peripeţiile sale — în numărul viitor al revistei noastre. **(Dorin Gherghi...**

Doina Cor... în grev...

Doina Cornea ... joi, 10 mai, ince... modului incor... torală. Acest ... autorităţile ... Proclamaţi... în 18 mai ... putea p... „Aver...

BASARABENII aderă la PROCLAMAȚIA DE LA TIMIȘOARA

Către Alianța Națională pentru Proclamația de la Timișoara

Declarație de aderiune

Noi, românii de la răsărit de Prut, sîntem parte integrantă a poporului român și primele victime pe care România le-a suportat în urma impactului ei cu comunismul. Anexarea în 1940 a Basarabiei și Bucovinei de Nord de către U.R.S.S este o crimă împotriva națiunii române, fără termen de prescripție.

Sistemul comunist ne-a desființat ca neam și este obligația morală a fiecărui român de a nu accepta sub nici o formă comunismul.

Sistemul comunist a fost impus României prin forță dar el nu ar fi fost atît de viabil dacă în slujba lui nu s-ar fi pus români. Activiștii români care au contribuit la instaurarea și menținerea regimului comunist nu pot avea dreptul moral să pretindă posturi înalte în viitoarea Românie necomunistă.

Pentru românii din toate provinciile românești, dictatura comunistă a însemnat un regim de ocupație. Revoluția din decembrie a răsturnat acest regim redîndu-ne și nouă celor din stînga Prutului speranța în viitor și mîndria de a fi români. Victimele sîngerosului regim comunist sînt victime din trupul nostru comun. Apreciem eroismul fără seamăn al tineretului român care a făcut să cadă crunta tiranie comunistă și ne exprimăm totodată deosebita admirație față de timișoreni care au dat primii tonul. Începînd cu 16 decembrie 1989, Timișoara a devenit inima însîngerată a României, un simbol al libertății tuturor românilor. Veștile care ajungeau pînă la noi ne exasperau în neputința noastră de a fi și fizicește alături de timișoreni pentru că sufletește nu am încetat nici o clipă să fim împreună. Dovadă este și aderența noastră totală la Proclamația de la Timișoara pe care noi, românii de pe teritoriile ocupate de comuniștii sovietici, o considerăm drept DOCUMENTUL FINAL AL REVOLUȚIEI ROMÂNE.

În virtutea faptului că noi, românii din stînga Prutului, sîntem lipsiți de posibilitatea de a ne exprima votul nostru, în alegerile de la 20 mai; fiind conștienți că de rezultatele acestor alegeri va depinde soarta de mîine a națiunii noastre; în speranța că glasul nostru va fi auzit și înțeles de tot ce este românesc în țară,

Facem apel către toți românii care nu sînt indiferenți față de soarta fraților din afara granițelor artificiale să adere la Proclamația de la Timișoara!

Sfatul Frontului Popular din Moldova (Basarabia)
Chișinău, 13 mai 1990

Foarte curînd: FLACĂRA-BIS!

Zilele acestea, va intra în chioșcurile de difuzare a presei o nouă publicație: „FLACĂRA-BIS". Editat de redacția publicațiilor „FLACĂRA", noul magazin se prezintă în condiții grafice corespunzătoare evului publicistic în care intrăm. În 32 pagini color, realizată cu profesionalism de specialiștii Întreprinderii poligrafice „Arta grafică", revista lunară „FLACĂRA-BIS" vă oferă, încă de la primul său număr, prilejul de a intra în contact cu stilul de presă practicat de marile publicații ale lumii.

FLACĂRA-BIS va intra în catalogul presei, ceea ce vă va oferi posibilitatea, avînd în vedere că tirajul este extrem de limitat, să vă asigurați primirea revistei noastre prin abonament.

Deocamdată lunar, întîlnirea cu „FLACĂRA-BIS" va fi, pentru cititorii celorlalte publicații ale noastre („Flacăra" și „Rebus"), pentru noii noștri cititori, un contact necesar între cei mai avizați lectori și cele mai interesante texte și imagini. „FLACĂRA-BIS" este chiar publicația pe care o așteptați, este chiar publicația pe care o meritați!

PROTEST

În ziua de 11 mai a.c., cu ocazia împiedicării ținerii mitingului electoral al domnului Ion Rațiu în fața Casei de cultură a sindicatelor din Oradea, fotoreporterului TIBERIU KATONA de la „Gazeta de vest" i s-a smuls cu sălbăticie aparatul de fotografiat cu care a fost lovit puternic în cap. Apoi aparatul a fost trîntit la pămînt și distrus pentru ca imaginile demascatoare să nu mai vorbească despre violența acelei zile blestemate care a pătat bunul renume de pînă acum al Oradei, de oraș calm și civilizat. Îmi exprim în mod public protestul energic pentru această criminală molestare a unui coleg de breaslă, slujitor al adevărului gazetăresc.

PAȘCU BALACI ■

Căile încurcate ale d-lui Petre Roman

Alte amănunte despre reacția Senatului Institutului Politehnic — în numărul viitor al revistei

Joi, 10 mai 1990, Senatul Institutului Politehnic București nu a omologat tentativa de ocupare a unui post de profesor universitar de către domnul conf. univ. dr. ing. Petre Roman. Lucru neașteptat, dacă te gîndești că, la concursul pe care l-a susținut, domnia sa a ieșit pe primul loc. Mai mult chiar, dinainte de concurs se știa că va fi primul: era singurul concurent. În Senat s-a ajuns la rezultatul amintit îndeosebi datorită votului studenților. Pentru a respecta adevărul, trebuie spus că, din ședință, unii membri ai Senatului au ieșit pe jumătate consternați, pe jumătate hotărîți ca, prin discuții de la om la om, să schimbe destule opinii încît, la o nouă votare, să iasă alt rezultat. Nimic de zis, aproape orice se poate obține — cu perseverență — pe această cale poli... „tehnică". Oricum, pentru decizia Senatului se pare că a contat afirmația autobiografică a înaltului concurent — în interviul luat de domnul Emanuel Valeriu și televizat nu de mult — că a beneficiat de bursă de studii în Franța ca șef de promoție. Ei bine, și ce-i cu asta?, veți spune. Ce să fie, o nimica toată: acest lucru nu-i adevărat. De altfel, în același interviu, pronașul politician pretindea senin că bunul său tătic a fost antistalinist. Să fie tînărul studios atît de puțin citit încît să nu aibă habar ce conțin cărțile lui Valter Roman? Acolo, bunul tătic îl prezenta ca pe un geniu pe criminalul tătuc. Așa antistalinist mai rar!

„Crima" studenților din Senatul Politehnicii bucureștene este că au curajul să sancționeze minciuna și se află în contrast cu „înțelepciunea" celor dispuși s-o poleiască ori măcar să n-o observe (că și ei or avea lucruri pe care să nu dorească să le observe alții). În cazul dat, nu este vorba de două neadevăruri care se bat cap în cap și dau un adevăr; sînt două minciuni complementare. Care te îndeamnă să te gîndești cîte ar mai putea urma.

DORIN GHERGHINESCU ■

Ceasul deșteptător al neocomunismului nu va suna în Piața Universității

Mă spăl pe dinți și mă uit la ceas. Este foarte tîrziu pentru ceea ce mi-am propus. Prind primul metrou. La ora asta (fixez încă o dată ceasul care-mi apare clar: cinci și zece) probabil că domnul Ion Iliescu doarme. Tai Cișmigiul pustiu, adormit, ajung pe Edgar Quinet cu două lucruri ascunse în buzunar: pixul și carnetul de notițe. Numai curiozitatea nu mi-o pot camufla. Piața Universității nu pare, nu este pustie. În stînga, la rondou, **golanii** au aprins un foc mic. Stau pe scaune pliante sau se încălzesc tropăind, suflîndu-și în pumni. Am senzația că o iarnă tristă a căzut peste Zona Liberă de Neocomunism a României. Aproape de corturi, cu tomberoanele lîngă ei, cîțiva **golani** adună hîrtii. Nu-mi vine să cred! În dreapta, doi oameni de ordine mătură platoul. Mă retrag lîngă unul și cu o seninătate jignitoare (de abia după ce-i pun întrebarea îmi dau seama de gafă) îl întreb de ce face asta. Se oprește, mă privește clipind și nu-mi răspunde. Își reia treaba, clătinîndu-se. În tabăra corturilor izbucnește prima lozincă: „Somn ușor, somn ușor / Vă treziți c-un dictator!" Un copil cu fesul tras pe cap doarme înfofolit într-un sac și-o pătură, direct pe pămînt. Să-l trezesc, să-l întreb cum îl cheamă, promițîndu-i că-i voi da numele în ziar, să nu facă pneumonie. Altă gafă! Prefer să mă întorc în fața balconului. **Golanii** în greva foamei sînt în picioare, au dat drumul la stație (ca răspuns la „bună dimineața" pentru cei care au scandat „Somn ușor..."), fac același joc de dezghețare, a mai trecut o zi. Urmează alta, „mai lungă decît un veac... de comunism", așezată în dreptul numărului optsprezece. Încerc să-mi notez ceva chiar în zonă, dar nu fac decît să mă sprijin cu pixul în foaia carnetului, să nu pic de somn. Oare s-au spălat pe dinți, pe față?...

Domnul Ion Iliescu (îmi place să cred) încă mai doarme. **(P. Barbu)**

Cei din urmă vor fi cei dintîi?

DA

Să stăm strîmb (poziție mult exersată de vreo patru decenii și jumătate încoace) și să judecăm drept (chiar dacă nu la toți ne vine la socoteală de vreo patru luni și jumătate încoace).

De ce am învățat „drumul străzii" (așa am auzit că se zice acum) înarmați cu tot felul de „obiecte" din inventarul recuzitei electorale, destinate celor pe care-i bănuim a gîndi „Nu" ?

De ce ne-am îmbogățit brusc vocabularul cu termeni ca „vid" (de putere), sau „manipulare" (de forțe), pe care le scontem la iveală ori de cîte ori nu ne miroase a bine ?

De ce ne înghesuim prin Piața Universității și alte piețe, decretate „zone libere de neocomunism" ?

De ce afirmăm pe tonuri calme ori violente, ferme sau mai puțin, în scris ori verbal, pe străzi sau la TV, că nu Cutare și Cutare e poporul, ci „Noi sîntem poporul !" ?

De ce unii zîmbim, pe cît de seducător ne țin curcelele, la „Studioul electoral" și alte studiouri, promițînd marea cu sarea, iar alții gîndim că marea-i cam departe și s-ar putea să ne trezim doar cu sare-n ochi ?

De ce se găsesc din cei dispuși a înghiți și cîte o chelfăneală, ori măcar cîteva ouă aruncate-n parbriz (de, dacă se găsesc !) sub ochii candizi ai polițiștilor care o țin una și bună : „Fără violență !".

De ce furnica refuză vehement să stea alături de trandafir, ochiul aruncă priviri bradului și ne jucăm cu regele jocul de-a „uite viza, nu e viza" ?

De ce vrem să descoperim cea mai adevărată regulă a democrației, rumegîndu-le pe toate — chiar aduse din locuri unde umblă cîinii cu covrigi în coadă, reguli conform cărora punctul de bază ar fi „că sîntem de acord să nu fim de acord", dar încercăm să ajungem la „consens" ?

De ce vorbim și-n somn de „primele alegeri libere" și stăm de veghe să nu lasă altminteri ?

De ce au murit tinerii ?

Pentru că a existat și există speranța : speranța într-un DA frumos, curat și adevărat.

Și dacă speranță nu e, nimic nu e !

LIANA TATOS ■

NU

● Cine caută, în orice situație, partea bună și partea rea gîndește ca un comunist, nu ca un democrat. Într-o cangrenă nu există parte bună. În democrație, ca și în chirurgie, trebuie adesea să spui **NU**.

● Aleșii noștri **NU** sînt aleși ca să ne spună ce trebuie să facem. E suficient să dea seama de ce fac ei pentru noi. Nici cel mai deștept președinte **NU** știe să-mi arate ce am de făcut la locul meu de muncă și ce e nevoie să întreprind ca să devin mai productiv.

● Vizitele de lucru și consfătuirile cu cadrele **NU** sînt bune. Și ele **NU** sînt bune **NU** fiindcă un președinte rău le face rău, iar unul bun le face utile. Ele **NU** sînt bune întrucît omului **NU** trebuie să-i povestești tot timpul ce are de făcut ca să **NU** greșească. E suficient doar să-i asiguri cadrul în care să **NU** poată munci decît bine, să **NU** aibă cum să greșească.

● Ca să lucreze și să trăiască mai bine, cetățeanul trebuie să aibă motive. Vita e îndemnată și biciuită, ca să tragă la jug. Oamenii nu-s sensibili atît la îndemnuri, cît la motive. Comunismul a inventat cea mai sinistră instituție : C.A.P.-ul, o întreprindere în care țăranii știu cît au de trudit dar **NU** află niciodată cît primesc pentru osteneală. Cine mai organizează după 20 mai, vizite în agricultură, ca să le spună țăranilor ce au de făcut trebuie dat în judecată pentru prostie dacă nu cumva pentru rea-voință.

● Cică un om s-a dus la prietenul său — un medic care-i vindecase soția — și i-a spus : Dragă, nici nu știu cum să-ți mulțumesc! La care prietenul i-a răspuns : De cînd s-au inventat banii, asta **NU** mai e o problemă.

● În democrație, aleșii au mai multe obligații decît privilegii. De fapt, singurul privilegiu al unui președinte, într-o democrație, e posibilitatea de a intra în istorie pe ușa din față și de a ieși tot pe acolo. Democrația, cînd e adevărată, **NU** are decît o ușă. Sistemele cu mai multe intrări și ieșiri se cheamă dictaturi.

● Oamenii **NU** sînt buni sau răi, ci bine sau rău folosiți. Prima grijă a unui președinte democrat **NU** e să se priceapă la hidrotehnică s-au să navlosească flota țării. Prima lui datorie e să schimbe legile, ca să se schimbe structurile. Vechile structuri nu sînt abstracții, ele sînt oameni, și se clădesc în timp de timp. Aceste legături refac — precum se reface coada ciuntită a unei șopîrle — întregul sistem, dacă **NU** sînt atacate prin legi

● **NU**-i criticați pe noii aleși. Critica **NU** slujește la nimic. **NU** insultați puterea. **NU** e niciodată util să-ți batjocorești conducătorii. Dintre toate viețuitoarele planetei, singur omul știe să rîdă Unui șef ajuns de rîsul lumii **NU**-i rămîn decît două căi : să-și revizuiască deciziile — dovadă că e capabil să-și revadă ideile — sau să renunțe la funcție Doar dictatorii ies din ridicol cu ajutorul armatei.

● Cei din urmă **NU**-s niciodată cei dintîi. Întîi și întîi vine întotdeauna poporul. Dacă vom continua să vorbim de „primul bărbat al țării"; vom ajunge din nou — și încă repede ,deoarece avem de-acum exercițiu — la vorbe ca „primul miner", „primul agricultor" și, cu ajutorul poeților de prima pagină și al făcătorilor de imnuri, la laude de tipul „primul pescar", „primul orator" sau „primul dintre înțelepți".

● **NU** sînt buni președinții care **NU** știu să scrie și să citească. Sînt buni președinții care au o facultate sau două, care se pricep binișor într-un domeniu, care aspiră să scrie cărți, nu cuvîntări, inclusiv cei care au lucrat un timp într-o editură, împreună cu alți specialiști, absolvenți de o facultate sau două, dar numai dacă, din cînd în cînd, visează că ies în stradă și strigă „jos președintele !" și-și pun în piept insigna pe care stă scris cuvîntul „golan". **NU**-i greu să fii academician doctor inginer, cînd poți să-ți dai singur acest titlu. Greu e să obții, din dragostea unei mulțimi, cinstea de a te numi „huligan" și „golan". Primul golan al țării! — iată într-adevăr o onoare.

TUDOR OCTAVIAN ■

DEPINDE

Sigur, ei vor ieși cîștigători în alegeri. Vor fi aleși pentru propria valoare (sau promisiune de valoare), mai ales în cazul candidaților independenți. Vor fi aleși — mulți — pentru că reprezintă o platformă politică, un partid care, înainte de a cîștiga o parte din sufragii, a cîștigat încredere. Deci — și unii și alții, fie că sînt mai bine cunoscuți, ca persoane, fie că sînt recunoscuți mai ușor, prin semnul electoral al partidului — cei aleși vor fi expresia **încrederii** electoratului. Cu toții au promis cîte ceva — unii mai mult, alții mai puțin, cîtiva au promis chiar totul. Nu cred că vor cîștiga cei care au promis cel mai mult. Poporul român are o justificată neîncredere în promisiuni exagerate, pentru că adesea i s-a promis marea cu sarea și a rămas doar cu frecatul la ochi. Dar, oricum, pentru început, cei din urmă vor fi cei dintîi.

Au doi ani să confirme sau să infirme valoarea în care s-a sperat. Se vor confirma nu doar pe ei, respectiv partidele reprezentate de ei, vor confirma și înțelepciunea celor care i-au ales. Adică ne vor arăta și nouă, simplilor alegători, dacă am fost, în acest moment de răscruce al istoriei Europei, cei din urmă sau cei dintîi. Constituanta care, practic, se alege acum, va elabora legea fundamentală ce va călăuzi viitorul României. Statele Unite ale Americii au o constituție bicentenară. Cei care au elaborat **atunci** această constituție sînt și **acum** cei dintîi pentru electoratul, pentru poporul american. Sînt cei dintîi pentru că, indiferent cine a cîștigat sau a mai pierdut alegerile, totdeauna a cîștigat democrația.

A cîștiga alegerile nu înseamnă un triumf absolut, le pierde nu înseamnă o tragedie absolută — dacă este democrație. Oricînd, cei care au pierdut pot reciștiga. Oricînd cei care au cîștigat pot pierde dacă electoratul nu-i mai vrea. Dar numai dacă e democrație. România a simțit prea mult pe pielea ei ce înseamnă să nu mai poți schimba echipa de conducere, ce înseamnă dictatura.

Cei din urmă vor fi cei dintîi aleși liberi. Ei vor fi bine aleși numai dacă vor putea fi schimbați atunci cînd nu mai sînt aleși. Că de alegeri cîștigate înaintea alegerilor sîntem sătui. Și de strigăte isterizate gen „Ceaușescu reales indiferent de Congres".

Cei din urmă vor fi cei dintîi dacă-i vom alege cu înțelepciune. Cu înțelepciune, nu cu dragoste fierbinte și aleasă recunoștință. În politică trebuie să primeze calculul, nu dragostea. Atunci cînd angajezi un administrator la bloc îți faci socoteala să-l dai și afară dacă nu e bun gospodar. Dacă nu alegi pe cine trebuie, te pomenești că te dă el, administratorul, afară din apartament. Un administrator bun e acela care, gospodar fiind, se îngrijește ca lumea de bloc. Dar, înainte de toate, el trebuie să rămînă administrator, să nu devină stăpîn preaiubit, cel dintîi bărbat al țării, geniu. Adică el trebuie să poată fi schimbat. Dragostea e pentru familie, pentru copii, pentru iubite și iubiți, pentru prieteni. Dragostea e pentru țară, pentru frumusețile vieții. O politică din dragoste e o nenorocire. Hitler a fost iubit. Să nu ne înșelăm, și Ceaușescu a fost iubit. În 68, cîți dintre noi n-ar fi sărit în foc pentru el ? Nu ne mai trebuie conducători iubiți. Ne trebuie administratori buni, ne trebuie oameni inteligenți și serioși, care mai știu să facă și altceva, care trebuie să aibă și altă șansă decît puterea. Că, dacă n-au altă șansă, nu mai lasă puterea.

Depinde, deci, dacă, într-adevăr, cei din urmă vor fi cei dintîi. Depinde de noi !

CONSTANTIN DUMITRU ■

NEBUNIA POLITICĂ

Avem opțiuni, nu-i așa ? Opțiunea este un cuvînt care la ora asta umple gura românului ca miezul dulce și aromat al unui măr domnesc.

Îmi aduc aminte că pe cînd eram elev de liceu, într-a opta sau a noua, am fost martorul unei scene simpatice avînd ca personaj principal un coleg de clasă. Scos la tablă și chestionat despre lecția la zi, el a fost întrebat, la urmă, de profesorul care vroia probabil să se amuze puțin : Pentru ce optezi, pentru 9 sau pentru 10 ? Colegul nu știa însă cuvîntul cu pricina și a răspuns cinstit : Oftez pentru 10.

Astăzi, românul nostru pentru ce oftează ? Sau pentru ce optează el ?

Ideea că la 20 mai s-ar desfășura din nou, după 50 de ani, alegeri libere, a creat tuturor o stare de spirit specială. Dar unora le-a creat o stare de spirit atît de specială că ei ar fi putut să declare deschis, în piața publică, adevărul că se cred Napoleon Bonaparte sau, bunăoară, nu cetățeni într-o țară ci lupi într-un codru.

Acum cîteva săptămîni, într-o noapte, drapelele naționale arborate la filiala din Giurgiu a Partidului Național Țărănesc —creștin și democrat au fost sfîșiate de o gheară care a ținut să rămînă anonimă și despre care refuz să cred că a putut face vreodată semnul „V" al victoriei. Ne putem înregistra, astfel, cu o prioritate foarte „protocronistă" în istoria lumii. Între timp, probe la fel de sigure de nebunie politică au apărut la lumina zilei și tot mai frecvent.

Sedii devastate, afișe rupte, oameni bătuți, răniți, omorîți. O nebunie politică furioasă, cu accente de spontaneitate, ici-colo, dar și cu eficiența la care alteori se poate ajunge numai printr-o evidentă bună organizare. O nebunie pusă la cale și cu atît mai vinovată, așadar. În plus, cuvîntul nu se mai mlădiază pe jocul de mătăsuri fine al ironiei față de adversar, ci prin calomnia fățișă el se încarcă de forța fizică experimentată în mînuirea bîtei cioplite cu maximă productivitate din lemnul tare al stejarului de la Scornicești. Forța argumentului dispare brusc iar vidul creat sistematic de o mașină de propagandă pentru care orice este posibil și este scuzabil se umple treptat și sigur de neghiobie pură sau de mocirla parfumată intelectual a unor afirmații de felul aceleia că, în România, comunismul a fost adus la putere de partidele istorice și de regele Mihai. Nici mai mult, nici mai puțin.

În aceste condiții, încercarea de atentat la viața unui candidat la președinția României, dl. Radu Câmpeanu, n-a mirat decît pe cei care aveau interese specifice să pară mirați. Fiindcă întrarea în acțiune ,și la Brăila, a ceea ce s-ar părea că reprezintă veritabile batalioane de asalt, n-a reușit decît să aducă un exemplu în plus, ce-i drept mai grav decît altele de pînă atunci, pe lista exemplelor care au ilustrat destul de convingător, în această campanie electorală, că bestiar umană poate fi și românească. În orice caz, o anume semnificație ar fi de întrevăzut și în faptul că, împotriva agresiunilor săvîrșite asupra liderului liberal, guvernul american și-a exprimat protestul cu o zi mai înainte ca guvernul român să se hotărască a-și exprima „regretul". Să fie acesta un semn că a rămas încă valabilă mai vechea teorie a domnului Iliescu, teorie propovăduită prin luna ianuarie, că partidele politice nu reprezintă o garanție a democrației ? Din nefericire, domnul Iliescu nu și-a dus ideea pînă la capăt, adică n-am aflat încă de la domnia sa ce alternativă ne oferă, dar sigur apare deocamdată că de n-ar fi existat acele partide atît de puternice încît să propună candidați la președinție, P.N.L. și P.N.T.-c.d., n-ar fi survenit nici incidentul de la Brăila, cu dl. Câmpeanu, nici cel de la Buzău, cu dl. Rațiu. Și ce liniște ar fi fost, ce liniște ! Ca să nu se mai îndoiască nimeni că democrația originală e una a nonevenimentului. Stăruința domnului Petre Roman de-a vorbi neapărat unor elevi care nu vroiau să-l asculte, la Liceul „Gheorghe Lazăr" din București, reprezintă cumva un angajament de viitor, o promisiune în acest sens ? Cel puțin așa ar lăsa să se înțeleagă faptul că stăruința aceea părea să se inspire, la un moment dat, din celebra zicere „Dacă voi nu mă vreți, eu vă vreau !". Nu e mai puțin adevărat că simptomaticul episod s-a produs, totuși, după sugestia unui scenariu de domeniul trecutului. Schimbarea la față a oratorului, pe măsură ce efortul său verbal se desfășura pe un fundal sonor cît se poate de jenant, a developat brusc în memorie și a apropiat instantaneu imaginea unui alt vorbitor, al cărui discurs, din 21 decembrie, a avut același final apoteotic : „Timișoara! Timișoara!".

Ne amintim cu exact acea plăcere cu care-ți amintești de o iluzie rapid pierdută că dl. Petre Roman spunea ceva interesant acum vreo cîteva luni : că alegerile trebuie să fie libere nu doar din punct de vedere tehnic, al corectitudinii operațiunilor pe care ele le presupun, ci și din perspectiva unei stări de confort, de mulțumire și liniște sufletească, pe care alegătorul se cuvine s-o aibă pentru a putea cumpăni și vota într-adevăr cu sentimentul că soarta țării depinde și de el. Nu era uitat nici amănuntul îndulcitor că alegătorul nu trebuie să se prezinte lihnit de foame la cabina de vot. Dar despre ce libertate interioară poate fi vorba atunci cînd, deși e discutabil dacă tot românul a apucat să mănînce, între timp, pe săturate, e sigur în schimb că blajinul cetățean riscă a se trezi oricînd cu o bîtă în cap din direcție contrară opiniei politice care el îndrăznește s-o exprime? Drept răspuns avem imaginea dramatică și acuzatoare a atîtor zeci de oameni care fac greva foamei din motive politice, în timp ce Crucii Roșii române, mută și surdă și oarbă, pentru a marca definitiv obediența ei — tot de natură politică — față de guvern, nu-i mai rămîne decît să-și aprindă singură o candelă în bezna propriei umbre.

Fotografie de
PAUL AGARICI ■

Să-l tai se strică,
Să-l las mi-e frică,
Că vine altul
Şi mi-l ridică!

DACĂ

Vorba cuiva : E primăvară, soare, fete tinere şi subţiri merg zglobii pe stradă. Un spectacol incintător. Vai, însă, multe din ele se vor transforma în neveste încruntate, nemulţumite şi cicălitoare. Acum toate sînt tentante, promiţătoare. Ne vom însura cu una din ele. Cum o alegem ?

Trebuie s-o cunoaştem bine, vor spune unii. O luăm pe cea care promite mai mult, pe cea mai frumoasă, pentru că nu ştim ce se ascunde în sufletul lor. Pe cea care ne vrea, vor fi de părere cei modeşti. La noroc, pentru că ce ţi-e scris în frunte ţi-e pus, vor hotări pesimiştii. Alţii se vor interesa dacă n-are sau are rude în străinătate. Acum e mai bine să aibă că nici capitalul străin nu strică la casa omului. Mulţi vor accepta şantaje sentimentale sau de altă natură : că e orfană, că sînt prea mulţi copii acasă etc.

Sperăm că pentru cei mai mulţi iubirea va fi criteriul de bază. În orice caz, viaţa fiecăruia va fi esenţial influenţată de fata ce-l va deveni nevastă.

Cam în această situaţie sîntem acum. Alegerea o facem pentru o lungă perioadă de timp. Această alegere va hotărî soarta copiilor noştri. Liniştea din casă, cum ni se vor cheltui banii pe care-i cîştigăm prin muncă grea.

Divorţul este posibil, dar ştim la ce situaţii penibile duce, la cît timp pierdut înseamnă el. De multe ori rămînem cu nevasta pe care ne-am ales-o pentru că n-avem încotro, sîntem plictisiţi şi obosiţi. Vorba ceea : Aşa neagră cum era, ne făceam treaba cu ea.

Dacă am greşit, nu ne putem schimba nevasta după noaptea nunţii. Vrem nu vrem, trebuie să rămînem cu ea măcar pînă la divorţ. Mai putem da divorţul acela, mai sîntem în stare ? Poate că ne e frică. Avem datorii, casa i se atribuie ei, ce-o să facă ăia micii ? ce-o să spună tata socru ? Şi uite aşa ajunge omul la nunta de platină, după care nu mai e nimic de făcut cu odioasa lui soţie.

Femeile după ce se văd cu măgarul legat la gard obişnuiesc să se mai schimbe prin punctele esenţiale : Nu mai bea, Mitică ! De ce să te întîlneşti cu prietenul tău din copilărie, nu mă ai pe mine ? Lasă-l naibii de Rapid, că n-ai nimic de cîştigat de pe urma lui.

Dacă ne-am alege o fată cu care să ne petrecem concediul la mare n-ar trebui să ne batem capul atîta. Toată lumea ar fi mulţumită, dar tare mi-e frică să nu ne alegem acum o nevastă totalitară şi unică şi pe toată viaţa şi să facem aceleaşi greşeli ca unchiul Costache sau vecinul Spiridon, de exemplu.

Pînă la urmă, tot omul se însoară. Chestia e cu cine.

OPREA GEORGESCU ■

POATE

Poate, dar numai cu condiţia ca toţi cei care spun **Da** să fie în deplină cunoştinţă de cauză de alegerea pe care o fac. Înainte de a pune pecetea acolo unde vor socoti ei de cuviinţă, să-şi ia răgazul de a se mai gîndi încă o dată la importanţa gestului pe care îl vor face. Altfel...

Poate, dar numai cu condiţia ca toţi cei care vor spune **Nu** să aibă în vedere că negaţia e constructivă doar atunci cînd se desparte de simpla frondă. („Spune Nu doar acela care-l ştie pe Da." — Nichita Stănescu). Altfel...

Poate, dar numai cu condiţia ca toţi cei care spun **Dacă** vor lega împlinirea de ceva ce priveşte întreaga colectivitate şi nu de interese strict personale. Altfel...

Poate, dar numai cu condiţia ca toţi cei care vor spune **Depinde** nu se vor menţine în expectativă şi vor alege fără să şovăie la nesfîrşit, încercînd să găsească soluţia ideală, care nici nu există. Altfel...

Poate, cu condiţia ca toţi cei care vor spune **Poate** să renunţe la îndoială şi să aibă încredere în puterea lor de a impune societăţii o altă orînduire. Altfel....

GEORGE ARION ■

Cei puţin aceasta este situaţia astăzi, cînd rîndurile de faţă merg la tipar, cînd mai sînt exact zece zile pînă la 20 mai, cînd manifestaţia anticomunistă din Piaţa Universităţii continuă, ca şi strîngerea de semnături pentru susţinerea Proclamaţiei de la Timişoara.

Aflînd despre ienicerii politici gata să treacă la atac, prin diverse locuri din ţară, atunci cînd aud scandîndu-se „Jos comunismul", un străin care ştia că a venit într-o ţară unde s-a produs o revoluţie anticomunistă n-a putut să nu întrebe : „Cine şi ce sînteţi voi, românii ?". I s-a explicat că românii cei mulţi şi, deocamdată, tăcuţi, chiar prea tăcuţi, nu pot fi confundaţi cu ienicerii politici.

Vom opta doar atît, pentru ceva mai multă mîncărică şi căldurică, pentru dreptul de-a aprinde un bec în plus ori de-a căuta cu ceva mai mulţi sorţi de izbîndă un medicament ? Se ştie că est-germanii, ca şi cehii şau slovacii, au toate acestea aşa cum noi n-o să le avem, probabil, nici într-un cincinal de-acum încolo, şi totuşi s-au ridicat pentru că, mai mult decît oricare, au vrut libertate. Iar libertatea şi comunismul stau alături ca apa şi focul.

Vom şti să optăm în aşa fel încît să nu oftăm după aceea ?

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Rugă pentru F.S.N.?

În satul Fizeş, comuna Sig, judeţul Sălaj (tocmai Sălaj !) la sfînta slujbă de Paşti, preotul, aşa cum obişnuia, pe vremuri să încanteze : „Ne rugăm pentru conducătorii Republicii Socialiste România", acum a cîntat : „Ne rugăm pentru Frontul Salvării Naţionale ! ?"

Motiv, credem, legitim de uimire şi revoltă că politica şi propaganda de partid se împarte credincioşilor odată cu trupul şi sîngele lui Cristos răstignit pentru mîntuirea noastră. Chiar dacă părintele din parohia respectivă ar fi spus : „Ne rugăm pentru Partidul Naţional Ţărănesc Creştin şi Democrat, ori pentru Partidul Naţional Liberal, ori pentru Mişcarea Ecologistă", nu putem încă să ne revenim din această buimăceală : să vinzi indulgenţe politice în biserică de Sfintele Paşti pentru iertarea păcatelor bieţilor credincioşi, vinovaţi, probabil, de neorientare politică ?

Or fi primit preoţii satelor noastre nuscaiva „indicaţii preţioase" pentru întoarcerea oiţelor rebele la turmă ? E prea multă linişte în ţara asta încît să se poată comite linştit sacrilegiul de a face politică şi a aţiţa patimi chiar în lăcaşele care ne-au păstrat fiinţa Neamului ? Sfînta noastră biserică ortodoxă şi greco-catolică a făcut nu o politică efemeră şi circumstanţială. A făcut o politică mult mai mare : de apărare a limbii, a tradiţiei, a etniei, a credinţei. Să fi coborît acum biserica noastră de pe piedestalul nemuritor în bîlciul pieţei unde se vîntură toate patimile politice care nu sînt altceva decît deşertăciuni lumeşti?

Nu amestecaţi cele lumeşti cu cele dumnezeieşti. Dacă în anii trecuţi „conducătorii" R.S.R. voiau să fie şi în raiul epocii de aur (pentru ei) pe pămînt şi în raiul din cer, pentru că e bine să fii frate şi cu dumnezeu şi cu dracu şi admirabilii noştri preoţi erau **obligaţi** să-i pomenească pe dărîmătorii de biserici şi distrugătorii de credinţă, acum, pur şi simplu, nu-mi vine să cred că în primul nostru Paşte liber, fără oprelişti religioase, într-o biserică dintr-un mic sat din Ardeal se tulbură inimile credincioşilor cu o erezie laică, politică, cu ambiţii politice, indiferent din care partid ar fi emanat ele.

Cum se apropia Duminica Tomii şi alte sărbători, mi-am propus să mă duc iar la biserică şi eu la întruniri ori adunări îndepărtate. Vin alegerile şi eu încă nu ştiu cu cine votez. Dar la biserică voi afla. Dar vreau să ştiu şi pe preotul care, cădelniţînd peste capetele aplecate ale credincioşilor să exclame : „Ne rugăm pentru Partidul Liber Schimbist din România".

PAŞCU BALACI ■

Lumina, drumul, aşteptarea

Mulţi nu i-am văzut decît pe ecranul televizoarelor sau în paginile ziarelor. N-am deslušit mai nimic. Sau n-am vrut, n-am avut tăria de a deslušI imaginea lor adevărată. Şi totuşi, Revoluţia n-a fost o minune şi nu s-a întîmplat dincolo de realitate. Întruchiparea ei a fost — atunci — atrocitatea. Sentimentul ei acut a fost durerea. Durerea ridicată la puterea şi la demnitatea Istoriei. Nimeni n-a ştiut, la început, adevărul. Nimeni n-a crezut că mai era posibilă o întoarcere la noi înşine. Şi totuşi, oamenii aceştia erau arestaţi. Anchetaţi. Torturaţi. Ucişi. Aruncaţi într-o groapă comună. Sau trimişi la morgă şi apoi — morţi fiind ! — furaţi. Ascunşi. Plimbaţi prin noaptea ţării pînă în capitală. Arşi. Închişi în cutii. Aruncaţi în canale. Ce să mai fi făcut, Doamne, cu ei, ca să nu se poată întoarce în visele lor, în viaţa lor, în conştiinţa lor — atîta cîtă o aveau ? Şi totuşi, ei au rămas şi au luptat mai departe, ca şi cum incredibilul nu s-ar fi produs, ca şi cum n-ar fi avut timp, atunci, să moară, n-ar fi avut rost, atunci, să moară, fiindcă toate abia începeau să se împlinească. Morţii Timişoarei au fost izbucnirea, au fost crima şi pedeapsa crimei, au fost adevărul Revoluţiei. Şi au făcut — alături de cei vii, care începeau din nou (misterios) să mai moară cîte puţin de mîna nu se ştie cui —, Revoluţia pînă la izbîndă. Abia tîrziu, cînd ninsorile sărace ale primei ierni libere au început să se aştearnă, ne-am dat seama că ei nu se mai întorc. Şi am căutat, răscolind spitalele, beciurile puşcăriile, arhivele, pămîntul. Pe unii — în pămînt — i-am găsit. Pe alţii — nicăieri. Şi n-avem unde îngenunchea pentru ei decît lîngă groapa comună din Cimitirul Săracilor. Numai de acolo le putem vorbi, de acolo îi mai putem chema în singurătăţile acestei primăveri incerte. Din strămoşi ştim că lumina noastră îi însoţeşte pe cei duşi, dar — iată — de data aceasta drumul e lung şi lumină ne trebuie multă. În Cimitirul Săracilor (ce trist destin adună această denumire) luminările nu s-au stins şi nu se vor stinge. Drumul lor — şi al nostru, dincoace — e lung şi greu. Prea lung. Prea

RADU CIOBOTEA ■

Campanii suprapuse

Campania electorală intră în linie dreaptă pe ultima sa turnantă, cu toate cancanurile, răutăţile, inveninările posibile şi imposibile că, deh, asta este politica şi basta. Timp în care, iată, campania agricolă bate strașnic pasul pe loc. Pe o distanţă de peste 200 km între Bucureşti, Buzău şi Focşani nu am văzut ţipenie de om în cîmp. Veţi spune că nu se pot observa prea multe în goana maşinii. Totuşi, se pot. În plin cîmp am văzut tractoare şi maşini agricole nenumărate, abandonate, ca nişte bieţi copii ai nimănui la orfelinate de mîna a treia. O blîndă excepţie a făcut-o ferma nr. 4 viticolă, pendinte de AEIV Coteşti. Firește că ne-am fi bucurat nespus să-i găsim în cîmp pe inginerul Rădulescu, şeful fermei, chiar pe directorul asociaţiei viticole, Dumitru Lizea, dar nu ni s-a făcut o asemenea favoare.

Echipa lui Ionel Lăutaru planta vie. Femeile şi-au adus copiii în cîmp ; se zbenguiau care încotro profitînd de aerul curat. Tehniciana Constanţa Giurea ne relata că asociaţia viticolă Coteşti are ferme de profil, deci viticole, cu sute de ha de vie. Ferma nr. 4 are 130 ha şi mai trebuie să planteze vreo 30—40 ha. Nu prea le avea cu cifrele, căci grija tehnicienilor constă îndeosebi în aducerea oamenilor şi grija pentru pontaj, masă şi casă. Altfel nu mai vin. Soiul care se planta era „Fetească regală", care domină în genere zona vrînceană şi chiar buzoiană. I-am prins oarecum în „ofsaid", cu 30—40 de oameni în vie. În zilele mai bune vin şi oameni din localităţile Urecheşti, Slobozia Bradului, Cornetu, Homocea, etc. „Cum cîştigă oamenii?" am întrebat. „Cam o sută de lei pe zi, plus masa şi cazarea gratuite". E ceva. Tarifele la plantat de vie — 0,70 lei de groapă săpată, care înseamnă 15—20 cm adîncime, la o distanţă de 1,20 m — se mai pot îmbunătăţi. E drept că acum oamenilor nu li se reţine 20 la sută pentru plan. Ştim bine că planurile erau făcute de regulă „de sus" şi după ureche, iar nu după realitatea din teren. Notăm şi cîţiva oameni statornici ai fermei viticole amintite din comuna Urecheşti : Lia Constantinescu, Florin Hortoncea, Vasile Miroiu şi, de ce nu, Ionel Lăutaru, Constanţa Giurea şi alţii.

Tînăra familie Giurea este angajată trup şi suflet, ca să zicem aşa, în asociaţia viticolă Coteşti. Bărbatu-su este şofer la asociaţie, şi-l cheamă Aurel. Tinerii soţi Giurea au primit cîte 2 500 m.p. pămînt, în special vie. Iar bătrînii din Budeşti, unde soţii Giurea convieţuiesc, au mai primit cîte 5 000 m.p. teren, deşi au respectabila vîrstă de 67 şi, respectiv, 83 de ani. Ioan şi Anița Giurea ştiu bine că şi-au trăit traiul şi au mîncat mălaiul, cum se spune îndeobşte. Dacă tinerii vor să cîştige mai bine, să facă bine să pună mîna atît duminicile, cît şi în zilele libere. Iar Constanţa şi Aurel Giurea nu se feresc de muncă, doar sînt prunci de ţărani deprinşi cu muncile şi zilele cîmpului.

În loc de concluzii alarmiste de tot felul, în loc de sfaturi de care sînt pline şi podurile, preferăm, totuşi, să tragem un discret semnal de alarmă. Au trecut Paştile libere, pe care le-am sărbătorit în libertate cu toţii. Au trecut şi „pastile roşii, comuniste", cum se spunea înainte la 1 şi 2 Mai. Puse cap în cap am avut parte de 7 zile libere. Cu chiu, cu vai, vor trece şi alegerile, care ne macină starea şi nervii. Vă spun sincer, nu sînt un sfătos din fire şi nici sfătuitor de ocazie nu sînt. Au făcut-o alţii, înainte. Şi au făcut-o prost. Dar, pe legea noastră creştină, vă zic, dacă nu vom munci nu vom avea ! Buzunarele şi hambarele ţării sînt goale-goluţe. A apela din nou la împrumuturi străine nu este o soluţie viabilă nici pentru noi, nici pentru ţară. Iar ţara trebuie să meargă înainte, cu noi, numai înainte ! Ar fi trist să nu ştim să profităm de această libertate şi democraţie, în sensurile lor cele mai acute, adecvate momentului. Să-i lăsăm, aşadar, pe politicieni să se ocupe de campania electorală, iar specialiştii din agricultură să facă bine să se ocupe de agricultură.

DORIN SĂLĂJAN
Fotografii de ELENA GHERA

Viţa de „Fetească regală" creşte supărător de încet, dar vinul de Coteşti rămîne ghiurghiuliu

Şeful de echipă, Ionel Lăutaru, cu echipa sa, la plantat de vie în ferma nr. 4, aparţinînd de A.E.I.V. Coteşti

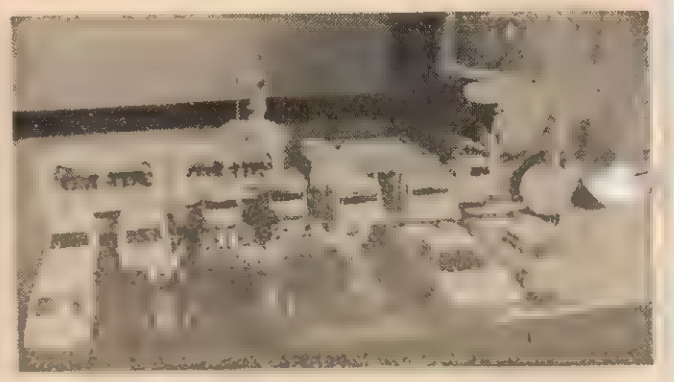

Jucării la poliţie

...M-a „acostat" un tînăr, în timp ce şedeam la coadă, la ziare, mărturisesc-o, nici eu nu mai ştiu de ce anume, că **lucrez** la „FLACĂRA" : tînărul m-a apucat de braţ, strîns. În prima clipă mi-am închipuit că omul este de la poliţie... ! Chiar **era** de la poliţie, lucrător la Biroul economic al Secţiei nr. 7, sectorul 2, şi-l căuta pe „Agarici" (care stă la două blocuri mai încolo... !). Nefiind, eu, Agarici, dar fiind coleg, şi bun prieten, şi vecin cu acesta — am aflat ce vroia tînărul în civil : să sesizeze PRESA asupra unui anume fapt. Un fapt nu numai reprobabil, dar urît, murdar — o mîrşăvie, oameni buni ! — un gest abominabil, efectuat de către o **femeie,** împotriva bucuriei **unor copii** (prin însăşi definiţia lor, neajutoraţi).

Despre ce este vorba ?

Biroul economic de poliţie al Secţiei nr. 7, a depistat, nu cu multe zile în urmă, un FURT grosolan, efectuat asupra, şi din, o cantitate de **jucării** destinate **unor copii...** ! Ştim, cunoaştem : s-au făcut furturi din pachetele sosite din străinătate, medicamente, alimente, etc., dar... **jucării ?!** Mizeria umană a celor care pot practica o astfel de josnică îndeletnicire, mă interzice !

Expeditor : Spania (ajutoare copii români, expediate prin Crucea Roşie).

Destinatar 1. : România

Destinatar 2. : „Creşa de copii TEOFIL" (strada Litovoi Voevod, nr. 47 — pendinte de „Întreprinderea textilă SUVEICA").

Conţinutul coletelor : Jucării (printre care : maşinuţe „Peugeot", „Lamborghini", „Toyota" ; maşinuţe de curse „Drangster", camioane „Monroe"", automacarale, jocuri mecanice, sportive, lucrate la scară, care-ţi iau ochii pur şi simplu — multe dintre ele avînd încorporate motoraşe electronice... ! ; piane minuscule dar funcţionale, xilofon metalic, etc. — multe atingînd, per bucăţi, valoarea de 1 000 lei !).

Recepţioner creşă : Enache Zoe Eugenia (soră medicală, coordonatoare creşă : din 90 de jucării aduse la creşă, numai 5 au ajuns la copii. Restul au fost date personalului. Ofiţerii secţiei de poliţie le-au recuperat, înmînîndu-le adevăraţilor destinatari. Adresa domniei sale — pentru că este bine să fie cunoscută de către toată lumea, chiar mai mult decît cea a viitorilor candidaţi ai ţării ! — „Aleea Circului nr. 1, blocul 1, scara D, apartamentul 87".

Mulţumim încă o dată domnului lt. Cristian Stoicescu, precum şi domnului lt. Gheorghe Cristescu, de la Secţia 7 poliţie, pentru comunicarea acestui caz.

HORIA PATRAŞCU
Fotografie de SILVIU STAN

P.S. — O ultimă precizare : pînă a primi „oferta" de a se legitima în faţa organelor de poliţie, numita Zoe Enache a „oferit" copiilor **din subordine** — în locul superbelor jucării străine, puse bine — cîteva **mingi din plastic.** Aşa — cu plastic — să-i ajute Dumnezeu !

Fotografii mişcate :

Cine le developează în camera neagră?

Am văzut cîndva — şi cred că mulţi dintre noi îşi aduc aminte de aşa ceva — fotografiată prin nişte procedee speciale, şi, probabil, mărită la microscop, aura bioenergetică a unei plante. Dacă, după cum se ştie, ea există şi la oameni, atunci, cu siguranţă, ea apare, cel mai des, la ţărani, făcînd, în amurg, ca palmele lor să strălucească orbitor, printre snopii foşnitori, la capătul mirıştii.

Schiţă pentru un portret anonim

În afară de poza de nuntă, Vasilica Ciorici, din comuna Ţepu (la aproape 20 de kilometri de Tecuci) nu s-a mai aflat niciodată în faţa aparatului de fotografiat. Să developăm acum filmul acestei vieţuiri. De atunci, de la nuntă, dînsa a crescut doi copii, a avut grijă să muncească la ceapă patruzeci de ani, şi să împlinească pe rînd anii, pînă la 58. De curînd, lî s-a împărţit şi lor, în sat, cîte o brumă de pămînt. „Ni s-a dat 1 000 m², zice dînsa, 500 pentru lucernă, 500 pentru sfeclă. Nu s-a împărţit deloc pentru porumb, nici nu ştiu să se fi-nsămînţat. Nici vie nu s-o dat, cine ştie de ce nu s-o fi dat vie... Acu', pe anu' acesta, am 25 de norme înregistrate, „plecări", c-aşa se spune la noi, „plecări", pe 11 norme tot am mai luat nişte bani, da pe restu'... C-am fost la încărcat azot, domnişorule, pe la gară, că la noi, e muncă grea, domnişorule..."

Mic tratat despre circuitul azotului în natură

„Noi lucrăm, deci trebuie să „plecăm" 2—3 zile, să facem 2—3 „plecări", ca să ni se pună o normă... Şi nici măcar nu ni s-au dat maşini, să plecăm să transportăm azotul, aşa că nici nu s-o-nregistrat norma la azot." „D'apoi cum e cu azotul ăsta — întreabă reporterul, şi el ca nestiutorul. „Apoi, norma, la noi, la azot, diferă la categorii : este 70 lei, sau cu 20 mai mult la ceapă... Încărcăm, cu găleata, de jos, şi-l ducem pe cîmp, apoi, dacă nu ştiţi domnişorule, iertaţi-mă, ăsta-i îngrăşămînt, d-aista, cu chimicale şi s-o pietrificat, şi noi l-am spart cu mîna, şi l-am dus să îngrăşăm pămîntul. Norma, la fiecine, e de 11 tone, da' noi putem să încărcăm 11 tone... ? ! M-am şi certat cu economista din pricina asta. Acu' să vedem la prăşit cum om ieşi. Ş-apoi, mai e un păs, domnu' preşedinte a spus tot la 60 de ani femeile, şi la 65 bărbaţii se pensionează, că pentru noi ţăranii, nu s-a dat nici o lege cu pensia...".

Scorpion, zodie de pămînt (schiţă pentru un alt portret)

Dinţi galbeni (de la tutun), pulover gri, faţa ridată intens, pălărie de-un verde decolorat, cămaşă cadrilată, nebărbierit, fumează tot timpul, slab ca un ţîr. O variantă moldovenească a lui Moromete. „Fac şaişdoi,la toamnă, pe 2 noiembrie." — zice şi îşi şterge gura de vin, cu mîneca, după ce a pus paharul jos pe masă. A umblat binişor după mine prin comună, cu o cerere în mînă. „Ferţu Sevastian îmi spune, am lucrat 34 de ani şi cu şase... apoi 40 la un loc şi vreau să ştiu şi io dacă am dreptul la pensie ori ba ; vreau să văd decizia; măcar să văd actul ca un merit

De ce Dumnezeu m-a făcut sărac ?

„Apoi dumneata crezi în Dumnezeu? Io cred şi io de 34 de ani cred, da' spune-mi dumneata de ce Dumnezeu m-a făcut sărac ? Am muncit mai mult ca un chiabur..."

Doctorul dă reţeta, da' io cu ce le plătesc ?

„De la cine trebuie să-mi vină decizia de pensie ? De la ceapă... Că nu mai pot... acum trebuie să fac 56 de norme, la boala mea, în loc de 120 norme pe an, da' tot îi greu. Că dacă nu faci 120 de norme pe an, ca bărbat, ori 100 pe an, ca femeie, nu-ţi mai păstrezi dreptul de folosinţă al pămîntului... Dacă mi-o dat pămînt ? Păi da, da' de-acu' degeaba îmi mai dă, că am cîroză, mi s-o descoperit boala din iunie '89 — şi nu pot să lucrez pămîntul. Iau şi doftorii, doctoru' mi-a dat reţeta, da io cu ce să le plătesc ?"

La lucernă înainte, la porumb înapoi

„Pămînt pentru porumb nu s-o dat, da' mia îmi dă pămînt deocamdată, pentru lucernă, şi să ştiţi, avem, domnu' şef, şi pentru sfeclă, domnu' şef, o mie de metri pătraţi şi de-o parte şi de alta, şi 3 000 de metri pătraţi — la grîu.

C-am intrat la 22 de ani în ceapă, 5 000 de metri pătraţi la porumb, domnu' şef, ar fi mulţumitor, la familia mea, s-a dat şi la alţii, civilizat, frumos, că porumbu', aici e aici, domnu' şef".

De din vale, din Rovine, vorba poetului, din rovinele Covurluiului, grăim. Doamne, către Tine, nu din gură, ci din carte, că ne eşti aşa departe...

„Subsemnatul Ferţu Sevastian din comuna Ţepu judeţu Galaţi Mă Adresez Dumneavoastră sunt Membru cooperator Din Anul 1952 şi am lucrat în sectorul Zootehni 34 de ani zile în 1989 mam îmbolnăvit avînd spitalizare de 30 zile Diagnostic cîroză şi am avut 137 zile concediu medical în toată perioada asta au nu am fost Ajutat cu Nimic şi După atita muncă am pe cartea de muncă 34 ani de zile mam adresat către consiliu de conducere al CAP şi ma respins căci nu beneficiez de Drept de Boală căci nu am prestat Norme eu nu am reuşit sa fac Decât 21 de norme. De asta ma Adresez redacţiei să luaţ măsuri cu Mare Respect

Semnez personal Ferţu Sevastian"
Către Dumnezeul care l-a făcut sărac pe Ferţu Sevastian...

MIHAIL GĂLĂŢANU

Droguri și tăcere în Carpați

Nu întotdeauna din păcate, organele române însărcinate cu combaterea traficului de droguri au ieșit victorioase din această luptă.

Cu voia dumneavoastră, în cele ce urmează, ne vom referi nu numai din amuzament la o serie de abandonări de droguri, făcute de către traficanți, pe teritoriul țării noastre, în scopul evitării reținerii lor de către organele de frontieră ori de poliție. De asemenea, ne vom strădui să prezentăm și acele cazuri, în care nu s-a reușit stabilirea unei legături directe între persoanele bănuite de activități interzise cu droguri și cantitățile descoperite de substanțe și produse de această natură.

Unele dosare vor rămîne „mute" pentru vecie. Așa că nu vom putea cunoaște cum a ajuns în București, într-un sfîrșit de noiembrie al anului 1970, moderata cantitate de 10[illegible] de haș, după cum, se pare, că nu se mai poate afla nici ce pasăre măiastră a pierdut din zbor, aproape jumătate de kilogram de același stupefiant, în primăvara anului imediat următor, tot în capitala noastră.

Așa stau lucrurile cu cele 50 de grame găsite „fără stăpîn", la bordul navei „Mercur" sub pavilion grecesc acostată la o dană din portul Brăilei, în toamna anului 1973. „Stăpînul" s-ar putea să fi fost numitul JASWINDER SING, un cetățean indian, marinar de profesie, interpelat de poliție mai în fiece port în care atingea pămîntul cu piciorul, despre părerea sa cu privire la droguri și posesia acestora în afara dispozițiilor legale. Și de fiecare dată se jura dulce că el le este un dușman declarat. Aceleași jurăminte au fost formulate și de egipteanul SOBHY ABD-RABBU HASSAN EL LEATHY, cînd pe motonava „Nadia-K", înregistrată în Beirutul libanez, s-au descoperit 8 turte cu haș, în greutate de peste 3 kg, în aceeași

toamnă, în același an, dar la Sulina. Și chiar dacă nu a fost crezut, vinovăția sa, ca și a lui JASWINDER SING, nu s-au putut proba.

(Fiece eșec de acest fel îți creează, fără voie, sentimentul neplăcut, de lucru nedus la bun sfîrșit, de posesor al unei poliție neonorată față de societate, din propria-ți vină.)

Sulina, portul de la gura Dunării, cu statutul său aparte, ne va pricinui, de-a lungul anilor, multe necazuri, dar și cîteva zîmbete (Oare ce se poate întîmpla, dacă ne-am pierde umorul, pe care cititorii ni-l pot nega, însă nu ni-l pot confisca ? !).

Sîntem la sfîrșitul verii anului 1975 și prima lună de toamnă, în Sulina, nu a avut nimic deosebit în ochii vilegiaturiștilor. Adică, se alerga la fel ca și acum după apa minerală, bere rece și sprayuri contra țînțarilor. Iar cît despre pește, ca și despre icre, să auzim numai de bine...

Mai întîi își face apariția în fața farului binecunoscut cargoul „Siskina", sub pavilion panamez. O navă arsă de sarea mării, obosită, dezvelindu-și, cînd nu este încărcată, burta ruginită de sub linia de plutire trasată cu vopsea roșie. Controlul efectuat de vameși și în cabinetul medical duce la descoperirea într-un borcan a circa 80 de grame de frunze tocate. După aspect păreau a fi frunze de coca, lucru ce stîrnea uimire. Desigur, vă veți întreba, de ce uimire totuși ? !

Iată pentru ce ! Arbustul de coca, cocainerul, cu numele științific ERYTROXYLON COCA, crește în general în regiunea geografică a Americii de Sud. Frunzele de coca, cunoscute și masticate de milenii de către indigenii sud-americani pentru a îndepărta senzația de oboseală și foamea, nu erau îndeajuns de cunoscute în Europa acelor ani. Cocaina nu inundase încă, suprasaturînd, piața nord-americană, iar traficanții columbieni nu începuseră să-și elaboreze planurile lor cu bătaie lungă, de cucerire a vechiului continent, în vederea asigurării desfacerii clorhidratului de cocaină, existent în cantități imense.

Oricum, doi marinari egipteni de pe „Siskina" sînt deja considerați suspecți de a ști mai multe lucruri, deoarece fuseseră văzuți de ceilalți membri ai echipajului, mestecînd frunze din borcanul respectiv.

JEAN DRĂGAN ■

(Va urma)

Ura, avem la ce căsca gura!

Mi-a venit o cunoștință din provincie : „Acum, că ne-am cam lămurit cu alegerile, ia să dau o fugă prin capitală, să văd ce mai e pe acolo, că de auzit, am auzit atîtea, de mi se învîrtește capul".

I-am zîmbit ca o gazdă primitoare, desigur, făcînd în gînd inventarul rafturilor din frigider, ceea ce a dus la o oarecare tendință spre crispare a zîmbetului meu. Habar n-aveam că nu aceea era direcția din care mă păsteau grijile cele serioase. Examenul greu de trecut a fost al de ghid prin București. Am început să-i testez gusturile. „Vrei să mergem la cinema ?" „Nu, că avem și la noi, la Runcu !" „Poate te-ar interesa vreo expoziție ?" „Să spun drept, nu mă prea dau în vînt". „Atunci, vrei să vezi „Casa nebunilor ?" „Fereească Dumnezeu !" „Păi, să mergem prin magazine". „Asta da, că la noi la Runcu nu ne putem lăuda și, ca să ți-o spun p'a dreaptă, chiar m-am gîndit de acasă, de cînd am văzut la televizor magazinul ăla nou... o fi departe ?"

Și așa am pornit spre pomul lăudat. De la început m-am compromis ca ghid în fața vizitatoarei mele, cînd, văzînd un grup mare și cam agitat, am propus, din prudență, să trecem pe trotuarul celălalt. Amica, cu ochi ager, a și văzut pe deasupra capetelor firma : „DEFONSECA". „Ba nu, că ăsta e, hai să intrăm". Ușor de zis ! Coada n-ar fi fost chiar ca la ulei — cînd se aduce — dar partea proastă era că nu se mișca de fel. Cine intra în magazin, nu mai ieșea cu una, cu două. Și prăvălia mică, și vînzoleala mare, și vînzătoarele cam autohtone, ușor reciclate, și „N-am de unde să dau rest " Ba, un domn musculos a ieșit în prag fluturînd o bancnotă verde : „Vă rog, cine-mi schimbă 20 de dolari ?"

Ne-am lămurit brusc asupra situației și, strugurii devenind instantaneu prea acri, am încercat să ne strecurăm printre zecile de cucoane, să vedem măcar prin geam despre ce e vorba, pentru a putea decreta că „Nu ne place !" Dar, ce poți să vezi într-o vitrină care-i mai mult fier decît sticlă ? Ne-a mai rămas o singură soluție, e drept, destul de costisitoare chiar și pentru bietul nostru orgoliu de cetățeni de categoria a doua : să tragem cu ochiul la mărfurile pe care le etalau, ca pe prețioase trofee, semenii și mai cu seamă semenele noastre mai bine înarmate în lupta pentru existență. Niște papuci de casă, (Par a fi comozi, dar...), niște sandale de pînză (Culoarea e frumoasă însă...), niște blugi (Chiar că n-au nimic deosebit, tu !).

Am plecat cu mult mai puțin entuziasm din fața magazinului cu care ne-a blagoslovit cooperația noastră plină de inițiativă, filozofînd asupra vechilor vorbe din noul folclor al „epocii de aur" :

— Cum e, Bulă, în America ?

— Păi, ca la noi : cine are dolari, se descurcă !

LIANA TATOS ■

Încă un dialog amînat

„Las' că vă aranjăm noi !"

Cu vizita la Liceul „Lazăr" din București, se știe că domnul prim ministru Petre Roman a nimerit ca simplul cetățean Ieremia cu oiștea-n gardul altei opinii. Gardul vrea și poartă : se putea intra în dialog. Numai că totul era nou. Și gardul, și opinia, și poarta în fața căreia a stat. N-a intrat. A întors spatele. Și a ieșit din scenă.

Neplăcut. Trebuie să recunoaștem. Nu-i tocmai o bucurie să intri cu afișul unui zîmbet pe buze și să ieși cu coada-ntre picioare încălțate comod. Devine totul cam incomod.

După ce mă asigură că domnul director este plecat la o înmormîntare, un profesor al liceului — care insistă să nu-i dau numele — își amintește : „Domnul Petre Roman a stat în amfiteatru circa un sfert de oră. Nu se știa de ce s-a autoinvitat la noi și nici nu s-a grăbit să spună copiilor ce dorește. Eu nu fac politică, dar să fim drepți : copiii n-au avut manifestări anormale. Aici, lîngă Universitate, este oare de mirare că tinerii din liceu au îndrăznit să-și spună părerea lor ? Atît li se poate reproșa : că nu mai vor să asculte pe nimeni fără să gîndească. Oare numai ei s-au săturat în țara aceasta de „ovații și urale", de „aplauze prelungite", de scandări fanatice ridicînd în slăvi un „escu" și fetișizînd un „ism" ?...

Pe culoarul de la ușa care dă în scenă, ca să zic așa, era liniște. La un moment dat, a apărut un grup de 12—15 copii. Le-am explicat că e bine să lăsăm în perfectă liniște acel culoar pe care va ieși din amfiteatru, la sfîrșitul întîlnirii, neașteptatul musafir care ne făcea onoarea aceea. Au înțeles. Erau cuminți, acesta-i adevărul. Dar, tocmai atunci, a ieșit din amfiteatru unul din cei care îl însoțeau pe înaltul oaspete. Tînăr, subțirel, nu prea înalt. S-a repezit și a început, pur și simplu, să-i îmbrîncească pe copii. Dar, chiar din partea celor care ne-au umilit părinții, v-au călcat în picioare sufletele și demnitatea aproape tuturor celor de dinaintea noastră, asta credeți, chiar așa credeți ?

Peste zece-cincisprezece ani, noi, oricum, vom conduce țara. Nimeni nu e veșnic, iar copiii cresc și nu vom muri toți tineri.

Poate n-ar trebui să vă spun, dar cred că, încă de pe acum, nouă ne este deja milă de niște bătrînei din acei viitor, care vor privi în jur speriați de propriile lor fapte de azi."

Ce ar fi putut auzi domnul Pedro

Un grup de tineri mă privesc, la început, cu suspiciune. Sînt elevi ai Liceului „Lazăr". Cînd se conving că nu le voi scrie numele, o fată se decide să vorbească : „Da. Am fost în amfiteatru. L-am huiduit pe domnul Pedro, cînd a șters-o de acolo. A plecat pentru că n-avea replică. Noi i-am pus în față nu numai o altă opinie, ci și cîteva lozinci scandate orbește de susținători ai Frontului. I-am amintit, în acest fel, cum îi prostesc pe oamenii simpli. Cu cîtă lipsă de rușine îi umilesc și îi asmut. Poate că brusc, i s-o fi făcut și domniei sale rușine. De fapt, asta cere tineretul din piața Universității celor pe care-i vizează : un pic de bun simț și de rușine. Punctul 8 al Proclamației de la Timișoara nu înseamnă altceva. Dar cine se opune ? Cine refuză dialogul cinstit ? Nu vedeți cine încearcă să aducă la cîrmă tocmai nerușinarea ? Nu l-ați auzit pe domnul Roman cum spunea, la o conferință de presă televizată, că nu folosește forța împotriva manifestanților din piața Universității doar pentru că nu conduce un guvern emanat de alegeri generale ? Ca să știm ce ne așteaptă. Trandafirul, nu-i așa ???

Mai mult decît unei persoane, mai mult decît unui simplu cetățean, nouă ne opunem minciunii. Democrația nu se poate cînta pe o singură voce. Nici pe o singură coardă. În schimb, fățărnicia zîmbărețată întinde prea tare coarda. Va plesni.

Credeți că-i prea devreme, credeți că-i indecent să spunem ce gîndim ? Credeți că meritam să fim sfidați, să fim loviți, să fim umiliți, să fim nesocotiți, să fim făcuți golani pentru asta ? Și totul în numele democrației ? Și credeți că trebuie să răbdăm asta cuvîntului — și simboluri de certitudine. Nu formule de-o zi.

Dar una din lozincile reamintite acolo m-a pus pe gînduri. Dovedea nu doar o ironie fină, ci și o atenționare a celor care ascultă fără să audă, fără să înțeleagă. Un grup mare de elevi a scandat nemilos : «Noi muncim, noi nu gîndim !» Nemilos, cel puțin pentru mine, care nu sînt reprezentantul F.S.N., al niciunei forțe politice, sînt, deocamdată, doar un tehnician.

Se poate scrie un lung eseu despre falsul cult al unei clase, pretins conducătoare, ținute în mizerie și dezinformare, despre cultul perspectivei «luminoase» a iraționalității și intuner.cului.

Pe scurt, dincolo de manipulări, reale sau imaginate, convingerea mea este că elevii, mulți dintre ei luptători de linia-ntîi ai revoluției, au simțul personalității proprii, reprezintă o forță pe care nimeni nu o poate neglija și nici bănui a priori că «e cu noi»."

Un semn de sănătate

Domnului profesor Octavian Stănășilă i-am pus o singură întrebare, în biroul său de la Ministerul Învățămîntului : **Vă puteți permite libertatea să vorbiți despre întîmplarea din amfiteatrul Liceului „Lazăr" fără să aprobați ori să dezaprobați neapărat pe cineva ?**

Iată răspunsul :

„Umul din falsele mituri ale generației mele s-a risipit de tot : mitul **unanimității mereu crescinde**. Este un semn de sănătate pentru tineretul nostru și pentru noi toți că depășim monologul, monologul cenușiu, dreptatea unilaterală și monopolul adevărului unic.

Indiferent de funcție, de nivel teoretic, de autoritate, ne confruntăm cu vocea pămîntului, cu vocea celor care — în definitiv — reprezintă menirea noastră de a fi.

Desigur, se poate discuta motivația uneia sau alteia dintre lozinci în școală. Școala nu trebuie să aibă lozinci, trebuie să aibă icoane. Icoane — în cel mai larg înțeles al

Ochii și urechile din umbră (sau un cadou care dă frisoane)

Plecarea precipitată a primului ministru de la Liceul „Lazăr" i-a lăsat pe mulți profesori încruntați în tăcere la gîndul că își îndreaptă caravana spre colegii lor de la „Sf. Sava". Numai că intempestivul musafir nu a mai ajuns acolo. Domnul director Alexandru Burcin ne răspunde începînd prin repetarea întrebării : „Cum am primit xeroxul ? Simplu. Neașteptat de ușor. Ne-am pomenit cu un camion aici. Ciudat este altceva. În ziua aceea trebuia să vină la noi domnul Petre Roman. Am primit un telefon de la cineva care a spus că este de la o revistă de tineret (pe care copiii n-au văzut-o) și care ne anunța că primul ministru sosește peste o oră în vizită la noi. Eu le-am spus elevilor că, dacă tot vor să scandeze lozinci, ar fi bine să scandeze și „xerox, xerox, xerox", în speranța că poate, cine știe, ne alegem cu altfel lucru pentru școală. La ora 14 trebuia să vină oaspetele N-a venit în schimb, a sosit un camion, care a descărcat șase mașini de copiat : trei pentru noi, trei pentru Liceul «I L Caragiale». Sînt mașini mai simple, nu chiar xeroxuri, dar ne prind bine, copiii își pot face revista școlii cu ele absolut independenți. Este util tor că s-a aflat atît de repede ce doream și ni s-a și împlinit dorința."

Un alt profesor al Liceului : „În ziua proiectate vizite, a apărut o gașcă de la Liceul «Metalogiobus». Auzisetă că ei nu-i gîndesc asemănător cu cei de la «Lazăr» și sperau să producă dezordine. Vă rog să mă credeți că sînt foarte periculoși, așa că vă rog să nu-mi dați numele. Sper că mă înțelegeți...".

Domnul director Alexandru Burcin este convins că, aici, se putea purta un dialog civilizat și că era dorit de elevi.

DORIN GHERGHINESCU ■

Vom trece prin Duminica Orbului cîntînd

DEȘTEAPTĂ-TE, RO

Minciuna — cauză și garanție a adevărului

Cel mai bun lucru care ni se întîmplă e că ni se întîmplă numai rele.

Iar cel mai bun rău e minciuna din tot ce se scrie în presă, din ce se spune la radio, din ce ni se arată la televiziune.

Niciodată n-a fost presa noastră mai mincinoasă. Pentru că niciodată oamenii n-au citit mai multe ziare, n-au privit mai mult la televizor și n-au ținut mai mult aparatul de radio deschis. Niciînd niște oameni obișnuiți să fie mințiți n-au căutat mai îndîrjit adevărul. Trebuie să le fim recunoscători gazetarilor pentru că ne dau posibilitatea ca, prin neputința lor de a cuprinde adevărul, să ne formăm fiecare un adevăr personal. Francezul merge la chioșc și-și cumpără zilnic același ziar. Ce-l minte publicația preferată, aia e ! Românul vine acasă cu un braț de ziare și reviste, nevasta se încuie într-o cameră, bunica în alta, copiii hăpăie și ei articole pe unde apucă, iar capul familiei, cu bărbia căzută în farfuria de ciorbă și nasul vîrît în gazeta rămasă din marea împărțeală, mestecă laolaltă cu dumicatul idei și sentimente. Mai ales sentimente. Presa e mincinoasă fiindcă, întocmai ca noi toți, nu răspîndește idei și informații, ci mai ales invective și sentimente. Nu-i vina presei. Ea dă, de fapt, ce i se cere. Lumea vrea să simtă intens prin cuvinte și imagini. Lumea n-are nevoie de adevăr, deoarece acum adevărul doare. Ce să ne arate gazetarul ? Că am fost cu toții băgați pînă-n gît în mocirlă ? Vor oare medicii adevărul despre felul în care și-au făcut meseria ? Vor scriitorii să știe care le e locul real în cultură, după o viață de bălăceală oportunistă ? Vor cei din comerț să știe din ce și-au clădit bunăstarea ? Vor simplii cetățeni să descopere cît de simpli au fost ? Vrea careva să i se confirme că va rămîne în continuare ce a fost, că revoluția nu schimbă picioarele de lemn cu picioare vii și trecuturi pămîntii cu o biografie parțial color ? Cea mai mare nenorocire ce ni se întîmplă e că aflăm ce sîntem fiecare în fapt, care e locul nostru în sistem și ce putem spera de la anii ce vin. Cei mai mulți dintre noi iubim minciuna fiindcă adevărul ne privează de speranțe.

Nimeni nu vrea să vorbească în numele său. Nimeni nu spune ce gîndește și ce nădăjduiește el de la sine însuși. Toți vorbim în numele unor colective și, cînd nu ne mai încap colectivele, în numele țării. Le spunem celorlalți ce se cuvine să facă, le dezvăluim gustul binelui și al răului, dar nu avem vreme să ne întrebăm ce preț are viața pe care o ducem, ce curs poate să la.

Cel mai nenorocit lucru ce ni se poate împlini la 20 mai, e că, prin rezultatul alegerilor, prin chipurile celor care vor ieși din urne, vom ști, în sfîrșit, cine sîntem și cît sîntem în stare.

Ar trebui să ne iubim mai mult așa cum am fost. Nu vom fi alții, dacă vom importa sulimanuri franțuzești. Vom mirosi nițel altfel, vom graseia cîteva cuvinte, dar alții nu putem spera să fim decît prin copiii noștri. Un crud proverb european spune că dacă nu găsești ceva mai bun ,te culci cu propria-ți nevastă. De unde să scoatem în față personalități, dacă prin politica nemeraică a cultului unei singure persoane — politică la care, într-un fel sau altul, prin participare imediată dar și prin tactica struțului — am tăiat cheful realelor personalități ale națiunii de a se manifesta ca atare ?

Nu-i simptomatic — pentru iubirea noastră de minciună — că oameni pe care — vreme de decenii — i-am crezut cărturari, pictori, ginditori, cunoscători ai sufletului omenesc se vădesc acum a fi niște bieți veleitari în cîmpul luptei electorale ? Vrea cumva pictorul, care ne-a amăgit timp de zece sau douăzeci de ani că e mare artist, să fie stimat fiindcă schimbă, pe un dram de notorietate, ceva ce semăna a destin ?

Singurul adevăr absolut dinaintea alegerilor e că ne temem de adevăr ca de dracul. Tot ce vrem e să-l rostească alții. Să-l enunțe în numele nostru domnii Iliescu sau Cămpeanu sau Rațiu sau o mulțime de alții, treziți ca și noi, întru adevăr odată cu revoluția.

Nu fac isterii de dragoste după nici unul din oamenii zilei, fiindcă nu sînt nebun să schimb, pentru ceva ce trece, o ordine interioară pentru care am luptat. Prioritățile în viața mea de om ca toți oamenii sînt copiii, liniștea familiei, satisfacția în muncă, prietenii buni și, poate un ceas de spectacol pe zi. Să-i mulțumim viitorului că, prin schimbarea politicienilor, vom avea, în sfîrșit, ocazia să pricepem ce nu e necesar să se schimbe în gîndul și în fapta fiecăruia. Rostul lor e să se roteaască, al nostru să rămînem.

Nu e păcat ca acum cînd, în fine, am obținut garanția că nu ne mai procopsim cu niște conducători pe viață, să ne manifestăm ca și cum i-am dori pe vecie ? Îi cinstesc pe cei care se înghesuie să ajungă în față și-i căinez întrucît nu știu bieții ce-i așteaptă acolo. Cea mai folositoare minciună pe care o trăim, de fapt, o trăim, prin reprezentanți : campionii momentului cred că vor dobîndi de la viitor ceea ce foștii campioni au obținut de la trecut.

Să ne înfruptăm din minciună cît mai avem timp, să ne îngrășăm cu deliciile unei realități imaginare pînă ce nu se prăvale peste noi adevărul. Nu unul de import, ci un adevăr cauzat și garantat de patruzeci și cinci de ani de neadevăr.

La alegeri, ne vom alege noi din noi înșine cu grija veche și grea că, din prea multă trăire, am pierdut din vedere clauza dintîi a anului ,90 : adevărul.

Niște nedezmeticiți ce alegem pe niște nedezmeticiți.

Dumnezeule al urnelor, dacă exiști, dă-ne un semn și spune-ne pe cine să ștergem din liste !

TUDOR OCTAVIAN ■

Sculați-vă, voi, răposați Că-i musai să votați!

Cum viii se lasă, orișicum, mai greu de manipulat decît morții care au amuțit de vreo doi anișori încoace, iată, că s-ar găsi unii ca să voteze în locul bieților răposați, scutindu-i de amarnica dilemă a alegerii care ne chinuie mințile. Doamna secretar Marin de la Primăria comunei Popești din Bihor, întocmind sacrosanctele liste de votare, nu știm cum a procedat că, de bine de rău, pe respectivele liste au cinstea de a figura și oameni trecuți pe lumea cealaltă și care nu sînt interesați deloc să voteze „catindați" pentru Parlamentul iadului ori Senatul raiului.

Dacă această obișnuită întocmire a listelor a fost făcută cu bună credință, omițîndu-se din pură și simplă eroare de a se mai verifica dacă alegătorii sînt mișcători ori nemișcători, n-avem nimic de zis. Dar dacă morții cu pricina au fost (să folosim un termen foarte la modă acum !) „manipulați", apelîndu-se la clemența creștină a Sf. Petru de a-i întoarce de la poarta raiului, pînă alegerile ? Pentru că, pe cînd morții au dreptul de a vota, alți cetățeni aflați bine mersi în viață nu-l au, din simplul motiv că au fost „uitați" să fie trecuți pe listele electorale, așa cum se destăinuie domnii Gheorghe Crișan și Crăciun Porțan. Și ei continuă : „Noroc că nu l-au trecut (printre cei morți, bineînțeles n.n.) și pe Ceaușescu pentru a lua parte la vot în circumscripția electorală Popești".

Probabil că acolo au vrut unii să „popească" alegerile. Treaba de a-i „învia" pe morți la alegeri și de a-i „omorî" pe cei vii este un vechi truc electoral care s-a folosit și în 1946. O afacere murdară indiferent ce partid ar urmări asemenea lucruri, un fel de trafic nerușinat cu conștiințele morților, un fel de negoț cu „suflete moarte".

Ce ar zice bietul răposat că a fost luat cu japca din tihna morții sale și aruncat în vîltoarea ambițiilor politice ale oricărui partid ? Maxim „De mortuis nihil nisi bene" (despre mo ceva decît bine) a fost amarnic încălcat mună din Bihor, dacă nu cumva or ma asemenea exemple de morți care vorbe care tac.

PAȘCU I

Dacă răspundeai, președinte ajungeai !

Personalul 1098 ar fi oprit cu respect și răbdare în fiecare haltă, obligîndu-mă să-mi citesc ziarele „din scoarță-n scoarță", să dorm pînă la Chitila sau să privesc timp desfășurarea cîmpiei. Ce frumos ar fi fost ! Cîtă liniște ascunde mersul roților de tren !

Am preferat însă autostopul : rapid, sigur, eficient. Timp de un ceas, în bătaia vîntului, amenințat de ploaie, cuprins de o ușoară disperare, am făcut fel de fel de semne, am strigat, am dat și din mînă (zîmbind !), în sfîrșit, o „dacie" galbenă cu număr de Argeș a oprit, miloasă. M-am instalat pe banchetа din spate. Spre București, la București, pînă la capăt ! — îmi repetam înviorat. Înăuntru era cald era bine. La volan, accelerînd cu pasiune, un bărbat cu șapcă, alături o femeie... o femeie și-atît ! N-am îndrăznit să-i studiez, am privit timp cîmpia. Femeia reluă firul discuției întrerupt la urcarea mea. Unde rămăsese ? A, da ! La politica internă, externă, păreri preluate din familie, de la vecini viteza crește, atacă, apără, propune, depășește cinci sute de cuvinte pe minut, peisajul îmi scapă, dă verdicte, iar el, șoferul, nefiresc de calm, ascultă, accelerează, aprobă, ce frumoasă este viața cînd ești „pe consens" cu cineva ! Eu sînt pregătit să adorm la kilometrul patruzeci. „Uite că s-a pornit să plouă !" — mă trezește ea. Nu-mi pasă — mă bucur — plouă și eu alerg cu o sută pe oră. Ei continuă jocul, mie îmi trec prin cap tot felul de nimicuri.

— Dumneata cu cine votezi ?

Ploaia se întețește, în sufletul meu e[illegible].

— Dumneata cu cine ești ?

Ei m-au interogat. Întîi ea, întoarsă, cu ochii neliniștiți de curiozitate, apoi el cu glas grav, amenințător. Repet numai pentru mine : „Cu cine votezi, cu cine ești ?" Încerc o retrospectivă a celor auzite pînă atunci. Țineau cu Frontul, vor vota cu Iliescu, au criticat partidele, toți sînt răi, Frontul e bun, că a dat benzina la liber. Eu ? Sincer : Eu sînt cu opoziția permanentă. Să le-o spun ! După atîta drum ? Aud tunete sau timpanele îmi bat de emoție ? Șoseaua e pustie, ștergătoarele parbrizului sînt harnice. Ei așteaptă. Să le zic că sînt cu [illegible]

MÂNE!

tul. Ce mă costă ? Sau că-i votez pe ecologiști, ăștia sînt cu natura, vor asfalta șoselele, vor planta plopi. Orgoliul nu mă lasă. Să găsesc un partid, unul obscur, din Botoșani sau Caracal, unul mic, foarte mic, de care numai eu am auzit, cu el țin la alegeri ! Sau sînt apolitic. Mă vor crede ? Șoferul încetinește, parcă ar vrea să oprească în mijlocul cîmpiei, în puterea ploii. Dau din cap și mă pregătesc să răspund...

În București am ajuns noaptea, foarte tîrziu, fără umbrelă.

PETRE BARBU ■

Mîndre-alegeri cărășene

Caraș-Severin n-a fost niciodată un județ-dinamită. Undele de șoc ale campaniei electorale aflate acum pe ultimii metri ajung aici mult diminuate față de tensiunea înregistrată în capitală sau la Timișoara. Între Băile Herculane și Gătaia e relativ liniște.

— Stare de lucruri firească — îmi spune dl. Kurta Cazimir, imputernicit cu problemele minorităților naționale în C.P.U.N. județean — chiar dacă în județ trăiesc și sînt organizați politic nu numai români, ci și maghiari, sîrbi, germani, romi, ucraineni, cehi. Campania electorală nu eludează spiritul unei frumoase tradiții de prietenie și conlucrare între naționalități.

Sincer să fiu, „conlucrare" mi s-a părut a fi un cuvînt cam dogit de vremurile apuse și, poate, ușor forțat. Fiindcă într-o campanie fiecare vrea să cîștige. Că mă înșelam, aveam să constat odată cu începerea ședinței comitetului U.D.M.R. din Caraș-Severin. La care — surpriza — participă și reprezentanți ai altor naționalități. Organizarea alegerilor e o chestiune de interes general. La fel și propaganda. Se primesc, la toate forumurile naționalităților, afișe bilingve și sînt invitați la acțiunile politice sau culturale reprezentanți ai C.P.U.N. și ai celei locale. Ziare nu prea apar, deocamdată, că nu sînt mijloace. Cu o excepție : săptămînalul „Fruncea țiganilor", editat de Organizația democratică a romilor (cu sprijinul ziarului bănățean „Fruncea") și vîndut cu frenezie în trenuri (deh, tradiția...)

Totul e clar, în afară de o singură problemă.

— Cu cine votează (în afara candidatului propriu) U.D.M.R. din Caraș-Severin ?

— Nu știu — îmi răspunde dl. Bela Penzeș, președintele organizației amintite. După părerea noastră situația în țară este încă extrem de instabilă. Pot apărea revelații de ultim moment. În orice caz, vom vota pentru acea platformă care ne poate asigura, cu certitudine, respectarea tuturor drepturilor. Nouă, minorităților, și poporului român. Fiindcă, nu-i așa, votăm în limba română.

LOCUL UNDE NU SE VA ÎNTÎMPLA NIMIC

Pe străzile Caransebeșului, campania se rostogolește exactă și tăcută, venind de undeva și trecînd către altundeva, fără escală. Trecerea-i fu scurtă de-astă dată. Două din cele șase formațiuni politice cu filiale aici n-au apucat încă nici instalarea într-un sediu (e vorba de Partidul Democrat Român și de Partidul Republican), una singură (F.S.N.) a „prins" un măreț miting cu participarea d-lui Ion Iliescu, nici una n-a putut convinge tipografia locală de oportunitatea tipăririi unui ziar (unicul, „Lumina" al F.S.N. a fost programat săptămînal și a reușit cam două numere în trei luni de efort). Competiția propagandistică se desfășoară în spațiul strict delimitat al 12 panouri (odinioară dedicate fruntașilor în producție) cu precizarea că cel ce va păcătui, prin afișare în afara panourilor repartizate va fi pedepsit fără îndurare cu 5000 lei amendă. Legea-i nulă, dar e dură. Așa că în oraș proliferează cele mai diverse anunțuri — de la meciuri de box, la spectacole folclorice („Mîndră floare cărășană") — numai cele electorale nu.

— Am interzis orice acțiune „contra" — îmi spune dl. Mihai Stănescu, președintele P.N.Ț.-c.d. filiala Caransebeș. Cred că am desfășurat o campanie liniștită, corectă (deși foarte scurtă). De fapt, să fiu mai exact, adevărata confruntare de idei nu s-a produs aici, ci la Televiziune și în presă.

Afirmația îmi confirmă prima impresie, anume că, totuși, campania s-a făcut în altă parte.

În rest — aflu de la primărie — totul e pregătit. Secțiile de votare, cabinele, urnele, adeverințele pentru flotanți, listele, ștampilele, creioanele. La Caransebeș scena e pregătită, conform tradiției. În 20 mai spectacolul va fi — se preconizează — la înălțimea celor din anii precedenți. Inclusiv decorurile și travestiul.

RADU CIOBOTEA ■

La sat, vor cîștiga ai noștri

Nu știu dacă Biledul e chiar singura comună timișeană în care funcționează un C.P.U.N., dar, cu certitudine, e una din puținele de acest „tip". În general, sătenii din cîmpia Banatului s-au lăsat bucuroși de politică și s-au apucat, cu nădejde, de agricultură. Din asta au trăit (cum au trăit) pînă acum, din asta vor trăi (neapărat mai bine) de acum înainte. Și totuși, duminică se vor duce, în straie de sărbătoare, întîi la biserică și apoi la vot. Iar votul lor va contribui la impunerea viitoarei puteri politice în România. Întrebare : Știu oamenii cu cine și de ce votează ?

— După cum vedeți — îmi spune primarul Tiberiu Neu — în comună nu există afișe electorale, nici sedii ale formațiunilor politice ! Întrunirile electorale ale Frontului Democrat Român, Partidului Național Liberal, Partidului Național Țărănesc creștin și democrat și Frontului Democrat German — căci astea sînt formațiunile — au loc la căminul cultural sau la sediul primăriei. Nimeni nu a cerut nimic în plus.

— Nici membrii C.P.U.N. ?

— Ba da. Ei au cerut un post de radio (radio Biledul liber), o judecătorie și vînzarea liberă a oilor deținute de primărie. Cereri respinse ca nefondate legal.

După cum se vede, în comună nu există F.S.N. Dar există un „fesenist". Sau cel puțin așa e considerat dl. Matei Uzun, directorul școlii generale.

— Ce F.S.N., domnule — îmi răspunde amărît. Că eu nici n-am aderat la F.S.N. Vorba aia : simpatizez. Și ce campanie ? Eu nu fac nici o campanie electorală ! **De fapt, aici nu s-a făcut campanie electorală !**

După discuții îndelungate cu alți săteni, ajung, vrînd-nevrînd, la aceeași concluzie. Aici nu s-a făcut campanie electorală.

După sondajele — și opiniile — primăriei, oamenii vor vota, majoritatea, cu F.S.N.

În comuna învecinată — Beicherecul Mic — lucrurile stau și mai clar. Nu există C.P.U.N., nu există sedii ale partidelor, nu există altă propagandă electorală la vedere decît a P.N.L. și nici altă opțiune decît F.S.N.

— Să nu exagerăm — mă temperează dl. Eugen Ispas, secretarul primăriei locale — după sondajele mele, cu F.S.N. nu votează decît vreo 95 la sută din locuitori.

— Și totuși, ce activitate au membrii altor formațiuni politice ?

— Aici — nici una. Pentru activitatea politică se duc la Timișoara. Dacă au timp, că acum, la cîmp e de lucru, nu glumă...

În această parte a Banatului confruntările electorale sînt excluse. Fiindcă — nu-i așa — dacă nu-s alegeri, nu-s nici confruntări și uite-așa iese la iveală democrația și la sate. Unde (e drept) e prea mult de lucru ca să mai fie timp și pentru alte adevăruri decît cele deja știute.

RADU CIOBOTEA ■

P.S. Sper că am terminat articolul la timp ca să mai fie **pre** și nu **post** electoral (ceea ce, oricum, se pare că e cam același lucru). La primăria din Biled se aduc ziarele. Ziarele se numesc — toate — „V". Pe ele scrie citeț : „La 20 mai, votați trandafirul !"

Biserica lui Hristos a devenit lăcașul lui Irod?

Sigur că, într-o firească libertate a conștiinței, adică și a cultelor, biserica noastră strămoșească — adică biserica creștin-ortodoxă — nu poate avea alt privilegiu decît pe acela al tradiției, al recunoștinței pe care cu toții trebuie să-i purtăm rolului său spiritual și național. Și tot de aceea, degradarea înfiorătoare a spiritualității neamului nostru, a conștiinței sale de sine, inclusiv a spiritului său creștin nu poate fi despărțită de lipsa de vlagă a bisericii strămoșești, nu poate să nu stîrnească întrebări privitoare la trădarea sa. Regimul comunist a făcut tot ce a putut spre a ne strica biserica. Mai întîi, a martirizat clerul său adevărat ; apoi a tolerat un cler obedient, colaborationist. Sigur că prin mănăstiri și chiar prin parohii (mai pe la fund de țară îndeobște, dar, cîteodată, chiar în orașe mari) au mai fost — și mai sînt — și preoți cinstiți. Dar cîți ? Cîți au fost cu sfînta cruce, cu icoane în fața copiilor jertfiți în decembrie ? Poate nu mureau atîția oameni. Cîți au încercat, apoi, să înțeleagă de ce au murit acești oameni ?

Cunoscutul și sub numele de Antichrist, Teoctist deloc preasfințul, ceaușist înrăit, adulator de sărbători închipuite, neiertînd nici un prilej laic spre a înjosi rosturile sfinte ale misiei sale, l-a felicitat pe Ceaușescu-Irod pentru că îi ucidea pe copiii Timișoarei. S-a retras, apoi, dar numai spre a-și face vînt în fruntea lăudătorilor în sutană. Încă n-a apărut anatema „golanilor" din București și din țară, dar ea nu e departe.

Mor oameni prin sate, prin satele ortodoxe îndeosebi. Sînt tăiați, alungați, molestați. Se ceartă frate cu frate, copil cu părinte. Patimile politice au încins creiere și au încremenit inimi. Popii mănîncă prescuri și-și fac socotelile cam cine va ajunge la putere, pentru a ști cu o clipă mai devreme să se închine în fața noului viței de aur. Ne-au pîngărit, de atîția ani, marile sărbători punîndu-ne să ne rugăm pentru „sfinții Nicolae și Elena" lîngă care Dumnezeu însuși mai încăpea abia cît să-și exprime adeziunea la dărîmarea creștinismului. Acum, se dau în stambă și cînd trebuie și cînd nu trebuie, slujesc de parcă-ar fi făcut teologia la „Ștefan Gheorghiu" (cine-a mai pomenit parastas la 100 de zile ?) și privesc, la fel de impasibili ca polițiștii de decor, cum furia necontrolată (sau foarte bine controlată ?) a celor fără Dumnezeu ineacă în sînge dreptul omului de a grăi sau de a gîndi așa cum îl duce cugetul.

De ce popii (cărora preoți ar trebui — dacă-ar merita — să le spunem, cu respect) nu ies măcar **acum** în fața mirenilor, de ce nu încearcă să-i împiedice pe credincioși și necredincioși să fie violenți, să se bată și să se omoare ? Cîteva excepții vin doar să ne arate cît de lașă e turma păstorilor. La vremea cînd puteau să moară în revoluție, popii n-au murit. La vremea cînd puteau fi bătuți sau puteau împiedica violența, popii n-au fost acolo. Vocația de martir a slujitorilor Domnului lipsește aproape cu desăvîrșire în sînul clerului bisericii strămoșești, a românilor. Nu vor lipsi, însă, popii la parastase și la pomeniri. Și nu vor pricidi să-și ia prescurile.

Iar dacă în țară va mai curge sînge, credința în Dumnezeu va rămîne. Dar nu și în slujitorii lui Irod care-și fac cruce în formă de stea cu cinci colțuri. Nomenklatura popilor va ieși din istoria bisericii ortodoxe române dacă acestei biserici îi e dat de Dumnezeu să dăinuie.

CONSTANTIN DUMITRU ■

Proclamarea independenței absolute de stat a României

— 9 SAU 10 MAI ?! —

Independența absolută de stat a României a fost proclamată într-un context internațional deosebit de complex și tensionat.

Pe fondul creării dualismului austro-ungar (1867) — cu vechi și noi apetituri imperialiste în Peninsula Balcanică — și al absenței drumului deschis pentru poruncile testamentare ale țarului Petru I înspre lumea slavă de peste Dunăre, au început la anul 1875 mari răscoale antiotomane. S-au ridicat, mai întîi, Herțegovina și Bosnia ; apoi, au intrat în luptă bulgarii, sîrbii, muntenegrenii.

Confruntările armate au luat proporții, criza orientală riscînd să se transforme într-un conflict european, în urma înăbușirii în sînge a răscoalelor de către Poarta Otomană — susținută încă de marile state apusene. Este momentul în care Rusia își asumă dreptul de apărătoare a creștinilor din Balcani în calitate, chipurile, de mandatar european. Vizînd neutralizări reciproce, imperialii de la Petersburg și Viena au încheiat la Reichstadt, în Boemia (vara lui 1876), un tratat de împărțire a zonelor de influență și dominație în Peninsula Balcanică. Cu care prilej, între altele, cancelarul Gorceakov a confirmat presupunerea unei eventuale ocupări, anexări a Basarabiei (cele trei județe din sudul Moldovei, revenite la matcă după Tratatul de la Paris, 1858).

În atari împrejurări, România autonomă, stînjenită în dezvoltarea ei de avatarele unui protocol de suzeranitate orientală revolută, se arăta tot mai interesată de mersul evenimentelor internaționale, atingătoare într-o măsură sau alta de împlinirea deziderativului secular al independenței absolute de stat.

Așa se face că prim-ministrul Ion C. Brătianu, însoțit de cîțiva colaboratori credincioși vederilor sale politico-diplomatice, a ținut să sondeze intențiile celor doi mari vecini — împărații Franz Iosif și Alexandru al II-lea. Pe primul l-a salutat cu prilejul vizitei monarhului la Sibiu (august 1876). Cu cel de-al doilea și cu sfetnicii săi imperiali a avut prilejul să facă un larg schimb de opinii, la Livadia, în Crimeea (septembrie 1876).

Convins că Austro-Ungaria nu se va opune intervenției rusești în Balcani, I. C. Brătianu începe să pregătească terenul pentru o apropiere de Rusia : dacă, fatalmente, armatele țariste ne călcau teritoriul spre a duce un nou război antiotoman, atunci să fim cobeligeranți (condiționat) decît ocupați și atentați la independența și integritatea țării.

La Livadia, arogantul Gorceakov a amenințat, la un moment dat, că trupele rusești vor trece în mod necondiționat teritoriul „unor provincii integrate Imperiului Otoman". I. C. Brătianu i-a răspuns că nu mai era vorba de două provincii dunărene, ci de un stat modern autonom cu care trebuie să se încheie convenții, tratate politice și militare. Altminteri — declara Brătianu — „nu mă îndoiesc că ne veți zdrobi, dar, totuși, ne vom împotrivi la Prut, după puteri, unei armate dușmane și vom vedea dacă va conveni Rusiei, care merge să elibereze creștinătatea din Orient, să zdrobească pe primii creștini, pe care-i întîlnește în calea sa !".

Între timp, în Turcia se încearcă paliative. O nouă Constituție urma să creeze **un singur stat indivizibil,** cu largi autonomii provinciale nu numai pentru răsculații antiotomani, ci chiar și pentru România al cărei domnitor era categorisit ca „șef al unei provincii privilegiate". Megalomania celor de la Constantinopol a atras după sine frumoasa minie a Brătianului : „România se află în fața călcării drepturilor sale pentru care, secole, românii și-au vărsat sîngele, pe care drepturi, ca să le revendice și să le apere, generațiile de astăzi luptă de o jumătate de secol... Nici sabia lungă a lui Baiazid și Mahomed nu a putut să pătrundă pînă în munții României, unde cutează astăzi să străbată Mithat-pașa cu Constituția lui...

Să nu așteptăm ajutorul de la nimeni. Experiența trecutului ne dovedește că drepturile cuiva nu se respectă și nu se găsesc apărători la străini decît cînd acela care le are în contra cărula se fac încălcări este un om care are conștiința datoriei sale și e capabil să facă sacrificii pentru a se apăra".

Otomanii vor boicota Conferința internațională de la Constantinopol, vor respinge Protocolul de la Londra — făcînd inevitabil războiul cu Rusia, situație în care se intensifică negocierile româno-ruse. Titular la Ministerul de Externe este desemnat Mihail Kogălniceanu, care deja încheie — la 4 aprilie 1877 — Convenția de trecere a trupelor rusești pe teritoriul țării noastre.

Evenimentele s-au precipitat și la 12 aprilie, Rusia a declarat război Turciei. Trupele țariste au trecut Prutul înainte ca Parlamentul român să fi ratificat Convenția din 4 aprilie.

La 16 aprilie 1877, Parlamentul român a adoptat Convenția româno-rusă. Prudenților excesivi, partizani ai unei neutralități ambigue, premierul I. C. Brătianu le amintește că statul modern român nu era o creație a Tratatului de la Paris (1858) : „Națiunea română este ea oare o societate anonimă, privilegiată de cele șapte puteri, ca, atunci cînd privilegiul s-ar ridica..., existența ei să fie periclitată ?... Oare România este o configurație convențională... care rezultă numai din convenientele Puterilor Europene ?... În România, oriunde vei pune piciorul, dai de un mormînt frămîntat și plămădit cu sîngele a sute de generații românești, fiecare vîlcea, fiecare rîu, fiecare colină a României are suvenire de fapte eroice care fac ca pămîntul unei țări să primească întipărirea nației și să devină astfel proprietatea, patrimoniul ei... Ființa noastră trebuie s-o căutăm în bărbăția noastră !".

Începînd din 16 aprilie 1877, ministrul Kogălniceanu este omniprezent în Camera deputaților și la Senat, dînd explicații la Convenția româno-rusă, răspunzînd la interpelările parlamentarilor. Rostește ample și documentate discursuri referitoare la locul și rolul României în contextul crizei orientale.

La 29 aprilie 1877, după vii dezbateri, se votează o Moțiune dintre cele mai însemnate : „Adunarea deputaților pe deplin satisfăcută de explicațiile d-lui ministru de externe, considerînd că Turcia prin declarațiunile și actele sale de agresiune în contra României a rupt singură vechile legături ce ne uneau cu dînsa și s-a pus în starea de război față de statul român,

Luînd act de declarația guvernului că tunul românesc a răspuns deja la declararea de război făcută de Turcia.

Adunarea națională recunoaște starea de război ce este creată României prin însuși guvernul otoman, aprobă atitudinea guvernului față de agresiunea străină...".

La rîndu-i, Senatul — după ce ascultă explicațiile șefului diplomației române — votează următoarea Moțiune, la 30 aprilie 1877 : „...Senatul recunoscînd că Turcia a violat dreptul de autonomie, de libertate și de independență garantate României prin tratatele de la 1391, 1511, 1529, care sînt confirmate și prin Tratatul de la Paris, și protestînd contra acestor violențe, autorizează guvernul să apere cu energie, atît prin memorii către Puterile Garante, precum și cu armele, drepturile suveranității naționale și integritatea teritoriului".

După intrarea primelor trupe rusești pe teritoriul României, Turcia a renunțat la politica de persuasiune, trecînd la amenințări, măsuri „diplomatice" și, în fine, la agresiuni, fără o declarație de război prealabilă. După acte de piraterie, jafuri, incendieri etc., turcii au început să bombardeze, la 21 aprilie 1877, Brăila și Galații unde ajunseseră deja trupele rusești. De la 26 aprilie înainte încep să bombardeze Calafatul, Bechetul, Oltenița și Călărașii — cu toate că în aceste orașe nu se aflau trupe rusești.

Românii n-au răspuns la primele cinci lovituri de tun îndreptate de otomanii de la Vidin asupra Calafatului. După care, tirul otomanilor continuînd, artileria românească a replicat provocării turcești, deschizînd foc asupra Vidinului. Momentul ca atare consemnînd începutul războiului pentru neatîrnare și independența românilor.

În aceste condiții, cînd întreaga suflare românească era indignată de agresiunea otomană și își manifesta cu fervoare voința de libertate absolută, oficialitățile politice și militare s-au grăbit să-și declare consensul național între apărarea integrității teritoriale și cucerirea independenței definitive de stat ale României.

În ședințele din 9 mai 1877, Corpurile Legiuitoare, prin parlamentari prestabiliți, provocă noi declarații politice — de cea mai mare însemnătate — din partea ministrului de externe al României. Astfel, deputatul N. Fleva a prezentat interpelarea : „1. Dacă guvernul a comunicat oficial tuturor Puterilor ruperea legăturilor noastre cu Turcia și prin urmare independența absolută a României ; 2. Dacă în starea de război în care ne găsim, în urma provocațiunii Turciei, dl. ministru de externe a rechemat pe agentul român din Constantinopol și dacă s-a comunicat în mod oficial Puterilor a [illegible] de război și dacă s-au luat [illegible] măsurile necesare ?".

Dezvoltînd interpelarea, deputatul Fleva mai sublinia faptul că „dacă în timpii cei vechi părinții noștri au știut să lupte dînșii în timpi de mărire, astăzi românii vor lupta cu aceeași bărbăție și mult mai lesne pentru instituțiunile și independența patriei lor".

În răspunsul la interpelare, Mihail Kogălniceanu a declarat, între altele : „...D-lor, și Camera și Senatul... au recunoscut că sîntem în stare de război, au recunoscut că sîntem dezlegați de legăturile noastre cu Înalta Poartă și că aceste legături sînt rupte mai întîi de către Înalta Poartă. Aceste două voturi au hotărît situațiunea și nu mai avem nevoie de un comentariu mai mare. În stare de război, cu legăturile rupte, ce sîntem ? Sîntem independenți ; sîntem națiune de sine stătătoare. **(Aplauze).** Avem domnitor de sine stătător. Însă, d-lor, aici se oprește travaliul nostru ? Aici se oprește misiunea noastră ? Am ajuns la scopul urmărit nu de azi, ci, pot zice, de secole, și mai cu deosebire urmărit de la 1848 încoace ? Mai întîi de toate, d-lor, să ne facem întrebare : ce am fost înainte de declararea războiului ? Fost-am noi dependenți către Turcia ? Fost-am noi provincie turcească ? Fost-am noi vasali ai Turciei ? Avut-am noi pe sultan ca suzeran ? Străinii au zis aceasta ; noi nu am zis-o niciodată. Noi nu am fost vasali. Sultanul nu a fost suzeranul nostru. Însă, era ceva : erau niște legături **sui generis** ; niște legături care erau slabe cînd românii erau tari ; niște legături care erau tari cînd românii erau slabi **(Aplauze generale)...**

În acest mod rezistența Turciei ni s-a manifestat mai cu seamă în acești din urmă 20 de ani, nevoind să intre în înțelegere cu noi spre a preface acele legături **sui generis,** care nu mai sînt ale secolului actual și care, dacă nu mai erau de folos pentru noi, nu mai erau de folos nici pentru Turcia. Rezultatul a dovedit aceasta.

D-lor, **eu nu voi să fac procesul Turciei...** Oamenii politici otomani sînt datori să vază că au greșit cînd au răspuns pururea și într-un mod sistematic cu **non possumus** la toate cererile noastre. Aceasta este ceea ce ne-a adus pe noi în trista necesitate...

Fiindcă tunul rațiunează și pune în aplicațiune amenințările cuprinse în nota din 2 mai a lui Savfet-pașa, asemenea și noi am făcut recurs la tun, și tunul nostru răspunde tunului otoman. **(Aplauze)...**

Așadar, d-lor deputați, nu am cea mai mică îndoială și frică de a declara în fața reprezentațiunii naționale că noi sîntem o națiune liberă și independentă. **(Aplauze îndelung repetate).** Însă, d-lor, acum încep greutățile, fiindcă noua noastră condițiune cu definirea independenței noastre într-un mod mai determinat și mai absolut trebuie să fie acceptată de Europa. Aci este chestiunea, aci se reclamă patriotismul, aci se reclamă prudența, aci se reclamă sîngele rece...

Mă rezum, d-lor ; voim să fim independenți, pentru că voim să trăim cu viața noastră proprie, pentru că nu voim să mai pătimim pentru greșelile altora, pentru că voim ca la gurile Dunării de Jos să fim un bulevard în contra războiului. **(Aplauze)".**

În spiritul celor expuse de ministrul de externe, Adunarea deputaților a votat Moțiunea : „Camera, mulțumită de explicările guvernului asupra urmărilor ce a dat votului ei de la 29 aprilie anul curent, la act că războiul între România și Turcia, că ruperea legăturilor noastre cu Poarta și independența absolută a României au primit consacrarea lor oficială. Și cuprinzînd pe dreptatea Puterilor Garante, trece la ordinea zilei".

După un discurs asemănător, rostit de Kogălniceanu și în fața Maturului Corp, senatorii adoptă o Moțiune în termenii cuprinși în cea votată de colegii lor de Parlament, deputații.

În aceeași ședință din 9 mai 1877, Corpurile legiuitoare adoptă două legi importante, menite să accentueze suveranitatea noastră națională de fapt : instituirea ordinului „Steaua României" și transferarea tributului către Poartă (914 000

Mihail Manoilescu

— ministru de externe, iulie-august 1940 —

URMARE LA „MEMORIILE MELE"

Mihail Manoilescu a făcut parte din pleiada oamenilor politici români care n-au fetișizat posibilitățile garanțiilor franco-engleze pentru țara noastră, în preajma și în timpul izbucnirii celui de al doilea război mondial.

Dimpotrivă, Manoilescu, asemeni altor figuri reprezentative ale vieții politice românești din anii interbelici — precum Gh. Brătianu, Octavian Goga, Ion Mihalache, Al. Averescu ș.a. — a militat pentru întreținerea bunelor relații, cel puțin economice și culturale, cu Italia și cu Germania, fără să pericliteze tradiționalele noastre legături cu democrațiile occidentale.

Așezarea geografică, forța noastră politică și militară ne indicau o diplomație prudent-inteleaptă, însă elastică, receptivă tuturor alternativelor care ar fi concurat cu succes la salvgardarea ființei naționale a statului — în prag de agresiune și, la un moment dat, supus unor rășluiri teritoriale pe cît de brutale, pe atît de imperialiste, de nedrepte și abominabile.

Politica aceasta a alternativelor, pentru orice eventualitate ce s-ar intîmpla statului național unitar român, nu era nouă. O aflăm în strategiile tuturor marilor voievozi și domnitori din evul de mijloc, a fost prezentă în ceasurile de grea cumpănă de la anii 1856—59, 1877—78, 1914—18. Înaintașii noștri au fost franco, anglo-filii pe cînd imperativele naționale le dictau să fie astfel ; au fost germano sau ruso-fobi, iarăși după împrejurări atingătoare de independența națională și integritatea teritorială ale patriei. Românii au fost pururi de partea dreptății și libertății naționale, veștejind cu toată energia acțiunile războinice revanșarde și revizioniste.

Pe aceleași coordonate de veghe la dăinuirea și devenirea românească în integralitatea ei se înscrie și Memoriile lui Mihail Manoilescu din vara pătimirii noastre. Chiar unele judecăți subiective, ce transpar din textele memorialistului, trebuie privite din unghiul și prin prisma preocupărilor asidui pentru destinul României într-o Europă prinsă în apocalipsa dictaturilor totalitare.

ȘTELIAN NEAGOE

[IV]

Un al doilea moment decisiv, din raporturile noastre cu Germania a fost în martie 1939, cînd noi am cerut (știu pozitiv că Al. Crețeanu a fost trimis la Paris și Londra **ca să le ceară !**) și am obținut garanțiile anglo-franceze pentru respectarea granițelor României. Evident că germanii nu au avut dreptate, principial, să se supere pentru acest lucru, fiindcă o țară mică este bine să se acopere **de cîte ori poate și de unde poate,** dar fapt este că ei s-au supărat și au repetat aceasta în toate ocaziile de o mie de ori. Între altele, la 20 iulie 1940, cînd Hitler a primit pe ministrul nou al României la Berlin, Al. Romalo, i-a spus de la început că suferințele de atunci ale României se datoresc politicii greșite de a fi primit garanțiile.

De altfel povestea garanțiilor este interesantă și pentru a caracteriza politica anglo-franceză față de noi. Gafencu ne spune în volumul său **Preliminaires de la guerre à l'Est** (pag. 320) că îndată după izbucnirea războiului în sept. 1939, garanțiile nu mai erau valabile **cel puțin față de U.R.S.S.**

„Le gouvernement anglais pri a le gouvernement roumain, par l'intermédiaire de Lord Lloyd, en novembre 1939 de ne pas poser la question de l'étendu de la garantie (adică valabilitatea lor față de U.R.S.S. — n.a.) car, le gouvernement britanique n'était pas en mesure de donner des explications publiques à ce sujet". La 14 dec. 1939 — o spune tot Gafencu — ministrul Angliei la București, Sir Reginald Hoare, leagă valabilitatea garanțiilor de condiții imposibile, ca participarea Turciei la executarea garanțiilor și abținerea Italiei, ceea ce dovedește o bizară concepție despre sfințenia cuvîntului dat !

De aceea Gafencu, ale cărui sentimente anglo și franco-file nu pot fi bănuite, a putut conchide după pierderea Basarabiei (pag. 343) : „Si les garanties n'avaient pas joués c'est que les Puissances garantes étaient **hors d'état de pouvoir tenir leurs engagements".**

Acceptarea garanțiilor de către România nu l-a împiedicat totuși pe Hitler

Ion C. Brătianu

Domnitorul Carol

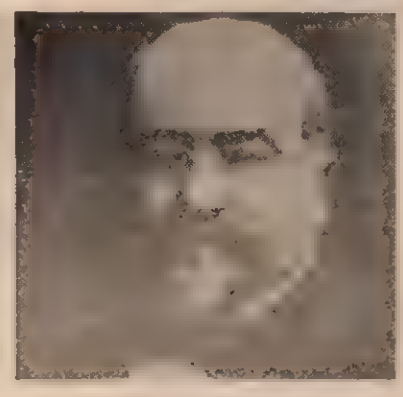

Mihail Kogălniceanu

lei), în beneficiul înzestrării armatei române.

În încheierea lucrărilor lor, Camera și Senatul au hotărît ca a doua zi, 10 mai, să se prezinte în fața domnitorului Carol, spre a-l felicita cu ocazia dublei sărbători : urcarea pe tronul lui Cuza Vodă, la 1866, și proclamarea independenței absolute a statului român.

În „Monitorul Oficial" din 10 mai 1877, a fost publicat Ordinul de zi al domnitorului Carol către Armata română : „În momentele grave prin care trece țara noastră, România întreagă are ochii ațintiți asupra voastră ; ea pune în voi toate speranțele sale.

În ora luptei, aveți înaintea voastră faptele bătrînilor oșteni români ; aduceți-vă aminte că sînteți urmașii eroilor de la Rahova și de la Călugăreni.

Drapelul sub care luptați este în mijlocul vostru însăși imaginea Patriei. Urmați-l dar vitejește, și cînd odată laurii păcii vor reînverzi pe munții și pe cîmpiile României, Patria, cu recunoștință, va înscrie numele bravilor ei apărători pe frontispiciul edificiului independenței române".

Tot marți, 10 mai 1877, „în revărsarea zorilor, 21 lovituri de tun" anunță Capitalei a 11-a aniversare a suirii pe tron a domnitorului.

La ora 11, s-a oficiat la catedrala sfintei Mitropolii, de către p.s. vicarul, asistat de înaltul cler, un Te-Deum, de față fiind miniștrii, senatorii, deputații, membrii Înaltelor Curți de Casație și de Conturi, ofițerii superiori, consiliul municipal, înalți funcționari ai statului și un numeros public. În curtea bisericii, un regiment de infanterie se afla aliniat în ținută de paradă, cu „steagul și muzica".

La ora 12 1/4, familia domnitoare a primit felicitările din partea miniștrilor și ale Casei civilă și militară domnești. Este momentul în care prim-ministrul I. C. Brătianu rostește un discurs încărcat de toată răspunderea și emoția acelor ceasuri istorice : „...Poporul român păstrează încă înțelepciunea și energia care, în timp de secole, au inspirat pe străbunii noștri și i-au făcut a păstra o patrie liberă, în mijlocul celor mai teribile cataclisme...

Cînd, însă, a încetat orice speranță că furtunile de peste Dunăre se pot potoli pe cale diplomatică, cînd războiul dintre Rusia și Turcia a izbucnit, și cînd nimic nu se poate asigura despre consecințele acestei teribile convulsiuni pentru Peninsula Balcanică, cînd, înainte chiar de a fi sigură că va ieși victorioasă din acest război, din teribila criză politică și socială pe care o străbate, Turcia, în Circulara către Puteri, ne croiește, prin capriciul urgiei sale, o soartă care nu este conformă nici cu drepturile, nici cu dorințele noastre ; cînd programa din această circulară este deja pusă în executare... ; cînd într-un cuvînt, vedem patria noastră amenințată de toate ororile invaziei sălbatice din secolele trecute ; același simțămînt de prudență și de înțelepciune, care ne-a condus totdeauna, ne impune astăzi datoria de a ne ridica cu toții de a ține piept pericolului, spre a salva individualitatea politică a statului român...

În marginile dar ale României actuale, care de fapt și de drept public european este patriotismul nostru, credem că nu vom demerita de la solicitudinea și protecțiunea Puterilor Garante, dacă ne vedem siliți astăzi a lupta, și de a lupta pînă la extreme pentru apărarea drepturilor și independenței noastre.

Cu Dumnezeu dar, înainte Măria Ta !"

Iată și răspunsul domnitorului : „Vă mulțumesc, d-lor miniștri, pentru îndeminarea cu care ați urmat impulsurile sentimentului național în îndeplinirea dorinței celei mai scumpe a țării întregi.

Sper că cu concursul dv. și cu sprijinul Națiunii, acest mare fapt va rămînea nesters în istoria noastră. Europa și marile puteri, care au arătat întotdeauna bunăvoință și solicitudine acestei țări, vor recunoaște, sînt sigur, în îndeplinirea dorinței noastre naționale, manifestată încă de Divanul ad-hoc din 1857, un pas mai mult făcut spre a asigura în mod statornic liniștea și pacea pe țărmurile Dunării".

Solemnitatea a fost continuată, apoi, în sala tronului. Între vorbitori, vicepreședintele Senatului, Dim. C. Brătianu : „Astăzi, 10 mai, o vedeți Măria Voastră, toate inimile tresaltă de bucurie ; eroismul strămoșilor noștri a reînviat în ai lor strănepoți și aspirațiunile noastre au devenit realitate...

Prea Înălțate Doamne, Camera și Senatul au recunoscut Independența României față de Turcia. Măria Ta, în capul eroicei noastre armate, vei face a se impune inamicului și a fi recunoscută și de Puterile Garante ca necesitate salutară Europei !

Trăiască România independentă și liberă !".

Din răspunsul domnitorului : „Unanimitatea cu care Senatul a proclamat ruperea unor legături care de mult își făcuseră timpul, care nu făceau altceva decît a împiedica România în calea ei de pace și de civilizație, făcînd-o solidară cu greșeli străine și atrăgînd asupra pămîntului nostru rele și calamități neprovocate de noi, această unanimitate este o puternică dovadă că viu este între dv. spiritul bătrînilor noștri, spiritul acelor mari strămoși care, în timpurile cele mai grele, n-au disperat niciodată de soarta României".

Președintele Camerei, C. A. Rosetti, amintește, mai întîi, vorbele lui Carol, la venirea în țara noastră : „Punînd piciorul pe acest pămînt sacru, am și devenit român". Pentru ca în încheierea cuvîntării sale să releve : „Națiunea vede deja albind zorile zilei în care se va redobîndi vechea independență, pentru care toți domnitorii ce erau adevărata expresiune a țării, luptaseră secole întregi fără alt rezultat, decît de a însemna urmașilor lor calea care avea să-i ducă la țelul dorit...

Adunarea deputaților este fericită de a saluta marea zi și de a aclama în Măria Ta pe suveranul neatîrnat al românilor".

Domnitorul Carol, în replică, evocă drumul parcurs pentru apropierea și identificarea sa cu destinul poporului român. „O singură umbră acoperea acum anii trecuți — remarca domnitorul :.. pentru înlăturarea acelor legăminte nepotrivite... au lucrat două generații de români.

Și sînt în drept de a susține că alegerea mea, că chemarea mea la gurile Dunării, tocmai de la sorgintele marelui fluviu, că însăși misiunea domniei mele n-a însemnat decît emanciparea României de aceste legăminte...

România nu reclamă decît ceea ce îi revine ca popor demn de a fi liber, ca țară care n-a demeritat de așteptările Europei...

Aceasta să o sperăm, să o credem, să o voim, și independența României departe de a fi o ingrijire pentru pacea Europei, pentru liniștea statelor vecine, am ferma convicțiune că va fi nu numai o satisfacțiune dată numai trebuințelor noastre naționale, dar va îndestula totodată și un mare interes european.

Încă o dată vă mulțumesc, d-lor deputați, de bunele cuvinte ce-mi adresați în această memorabilă zi".

Au mai luat cuvîntul : mitropolitul Moldovei și Sucevei, președintele Curții de Casație și Justiție (Al. Crețescu), președintele Curții de Conturi (Em. Grădișteanu). Tuturor le-a răspuns domnitorul prin scurte alocuțiuni. Citîm un pasaj din una dintre ele : „În noua poziție ce este făcută astăzi țării noastre, prin puterea evenimentelor și prin patriotismul fiilor ei, vocea neînvinsă a dreptului trebuie să se unească cu răsunetul armelor, spre a afirma atît drepturile poporului român la o viață națională absolut independentă, cît și puternica lui voință de a susține și de a face ca ele să fie pretutindeni recunoscute".

Să reținem că în după amiaza zilei de 10 mai 1877 vine de la Ploiești — unde-și avea cartierul general militar — la București, marele duce Nicolae, fratele țarului Rusiei, spre a felicita pe domnitorul Carol cu prilejul fericitelor împrejurări.

Pe adresa prim-ministrului Brătianu, apoi direct pe cea a domnitorului Carol, sosesc zeci și sute de telegrame de felicitare din întreaga țară, cu prilejul zilei de 10 mai, — aniversarea a 11 ani de la urcarea pe tron și proclamarea independenței absolute de stat, evenimente istorice sărbătorite cu mare entuziasm de întreaga suflare românească. Zeci de delegații județene sînt, de asemenea, primite în audiențe de felicitare la palatul domnesc. Tuturor le răspunde domnitorul Carol printr-o scrisoare deschisă adresată prim-ministrului I. C. Brătianu, în care mărturisește că este „fericit de a vedea răsunetul ce votul Corpurilor Legiuitoare a avut în țară" și că „ziua de 10 mai a dobîndit o nouă sfințenie" pentru el, „în urma marelui act al Reprezentanței Naționale".

În anul următor, la 10 mai, întreaga țară sărbătorește cu mare fast dubla semnificație a memorabilei zile : 12 ani de la urcarea pe tron și 1 an de la proclamarea independenței absolute de stat a României.

[illegible] și Senatul trimit telegrame de felicitare domnitorului Carol, aflat pe frontul de luptă. Mișcat de gestul reprezentanților națiunii, domnitorul le mulțumește, invocînd Providența care i-a „acordat favoarea ca ziua suirii pe tronul României să fie și ziua în care i-a fost dat a vedea realizate și cele mai scumpe și cele mai legitime ale noastre aspirațiuni, independența absolută a României.

Asociindu-mă într-un cuget cu națiunea, zic împreună cu dînsa : Trăiască România glorioasă, liberă și independentă !".

De aici înainte, an de an, ziua de 10 mai a fost sărbătorită în dublă semnificație : urcarea pe tron a domnitorului, la 1866, și proclamarea independenței absolute de stat, la 1877.

Pînă în 1881, cînd România a devenit Regat, într-adevăr, la 14 martie 1881 a avut loc la palatul domnesc ceremonia în cadrul căreia a fost promulgată legea privind proclamarea regatului. Moartea țarului Alexandru al II-lea aminase ceremonialul de proclamare ; funeraliile (desfășurate la 15 martie) au făcut să se amîne și festivitățile consacrate proclamării regatului, pînă la... 10 mai 1881.

Așa se face că de la această dată înainte și pînă în anul 1947, marea sărbătoare națională de la 10 mai a încorporat în ea trei date aniversare istorice : urcarea pe tron, proclamarea independenței absolute de stat, proclamarea regatului.

Din 1948 monarhia fiind abolită, s-au pierdut și semnificațiile zilei de 10 mai. Ba mai mult, s-a impus data de 9 mai ca zi a independenței României, suprapusă și cu sărbătorirea lui 9 mai 1945 — ziua victoriei asupra fascismului.

Astăzi, după Revoluția Tineretului din decembrie 1989, ne aflăm în fericita situație de a putea recupera dintre semnificațiile zilei de 10 mai măcar pe cea referitoare la proclamarea independenței absolute de stat a României. Cu siguranță că se vor statua în calendarul nostru de sărbători naționale 24 Ianuarie, 1, 16 și 22 Decembrie însă este imperios necesar ca românii să aibă o sărbătoare națională și în primăvară-vară.

Dacă 70 de ani, poporul român a sărbătorit proclamarea independenței absolute de stat — la 10 mai (aceasta fiind data originală), de ce oare n-am relua acea minunată tradiție ?

Este acesta un punct de vedere, țara însăși va fi însă în drept să decidă.

STELIAN NEAGOE ■

---

să-i declare lui Gafencu, în timpul vizitei acestuia la Berlin la 19 aprilie 1939 (vezi raportul oficial al lui Gafencu despre această vizită, aflat în actele mele) : „Nu vom sprijini nici o revendicare îndreptată împotriva României care, **atîta vreme cît se va arăta prietenă**, va avea parte la rîndul său de prietenia noastră".

Nu înțeleg însă cu ce îndreptățire scoate Gafencu în același raport concluzia că „dacă ne-ar ataca cumva Rusia, știm că ne apără numaidecît Reichul german". Acest optimism care nu se baza pe nici o asigurare din partea Germaniei, a fost în urmă categoric desmințit în timpul crizei basarabene !

Revenind la nemulțumirile Axei, nemții mai știau că în timpul prăbușirii Poloniei, în septembrie 1939, guvernul Armand Călinescu se pregătea să împingă țara în război împotriva Germaniei și a Rusiei Sovietice în același timp (!) **Acest lucru mi-a fost confirmat mie personal în iulie 1940 de către mareșalul palatului** care mi-a povestit cu multe detalii, cum numai lui personal i se datorește împiedicarea acestei intenții a lui Călinescu *).

O altă cauză de supărare a nemților era faptul că o scrisoare personală a lui Göring către regele Carol, din martie 1940, a rămas fără răspuns ! Acest lucru mi-a fost comunicat mie la 21 august 1940, de către faimosul șef al poliției secrete Moruzoff. În sfîrșit, nemții aflaseră din documentele capturate în timpul cuceririi Franței, în iunie 1940, despre faptul că primul ministru Gh. Tătărescu încheiase un aranjament cu Anglia și cu Franța pentru distrugerea exploatărilor petrolifere românești și pentru asigurarea unei despăgubiri materiale corespunzătoare din partea celor două puteri !

În același timp germanii erau foarte contrariați și de măsurile interne împotriva lor, căci ministrul Germaniei Fabricius îmi arăta, de pildă, la 12 iulie 1940 (vezi nota de conversație) că guvernul Tătărescu dăduse astfel de ordine în Ardeal, încît „un jandarm a avut naivitatea să destăinuiască și lista acelora dintre sași care erau destinați să fie omoriți în cazul unui conflict al nostru cu Germania".

Dacă spun toate aceste lucruri este pentru a scoate numai o singură concluzie și anume că **atît italienii cît și germanii erau, la data la care încep relatările mele, extrem de ostili României și că puteau invoca — cu drept sau cu nedrept — atîtea fapte care păreau să le justifice această ostilitate.**

Aceasta și nu alta era moștenirea pe care o primeam și sub povara ei trebuie să duc o luptă **de existență** pentru țară.

★

Cum se prezenta însă situația mondială la data de 4 iulie ? Lumea era împărțită întreagă în două tabere — tabere constituite simetric. De o parte, Anglia lupta, după căderea Franței, singură în fața Germaniei, fiind susținută indirect, politic și economic, prin aprovizionări masive de către Statele Unite. De cealaltă parte, Germania lupta și ea **singură** (căci de ajutorul italian nu se putea vorbi) fiind susținută indirect, politic și economic, prin aprovizionări masive alimentare, de către Rusia Sovietică. Noi, românii, eram și geografic și politic incluși în tabloul al doilea germano-rus, întrucît, la 2 iulie, primul ministru Tătărescu și cu ministrul de externe Const. Argetoianu renunțaseră formal la garanțiile franco-engleze.

În cursul lunii iunie, războiul evoluase fulgerător ; la 11 iunie căzuse Parisul, iar la 22 iunie Franța semnase armistițiul la Compiegne Puterea Germaniei, părea de neînvins. Însuși ministrul Americii la București, Gunther, spusese la 6 iunie lui Gigurtu, pe atunci ministru de externe în guvernul Tătărescu, că este foarte pesimist asupra soartei războiului pentru Aliați", iar Gigurtu nota : „Nu am avut impresiunea că Statele Unite sînt dispuse să intervină".

La 11 iulie, Thierry, ambasadorul Franței la București, îmi spunea cu o neîncredere [illegible] că războiul s-a sfîrșit (document de convorbire).

Tot în iulie fostul prim-ministru Tătărescu publica broșura **Evacuarea Basarabiei** în care afirma categoric că ziua de 10 mai **„lichidează** acea ordine [illegible] prin victoria Axei din 1918, cu întreg echilibrul pe care l-a făurit".

Nu insist asupra poziției favorabile pe care o avea atunci Germania pentru a pretinde, just fiecare politică pe care **am făcut-o pentru bunul motiv că, după** cum voi arăta în urmă, **politica noastră nu a fost bazată pe ipoteza unică a unei victorii definitive a Axei.** Ea a fost o politică de alegere, dintre mai multe rele, **a răului celui mai mic și mai ușor remediabil.** Această politică a luat în considerare **și ipoteza unei nesiguranțe asupra victoriei Axei,** ceea ce nu modifică însă cu nimic premisele situației noastre de atunci.

*) *De altfel, în timpul aceleiași guvernări, s-a aranjat trecerea clandestină a întreg tezaurului Băncii Naționale a Poloniei prin România și îmbarcarea lui, în timpul nopții pe un vapor englez sosit anume la Constanța, ceea ce nu a lipsit să ne fie notat de nemți în catastiful actelor de răzbunat.*

FLACĂRA
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Mai sînt de citit mii de cărți

Votez cu Marin Preda

Se împlinesc zece ani de cînd a murit Marin Preda. Îmi amintesc perfect ziua : vineri, 16 mai 1980. Vestea a străbătut atunci rapid toată Casa Scînteii. Reacțiile au fost diferite. La redacția „Luceafărului", echipa ieșise din birouri și umpluse culoarul cu vacarmul stupefacției ostentative. Se simțea că vor cu toții să contracareze un apăsător sentiment de vinovăție — după ce ani la rînd îi făcuseră opoziție lui Marin Preda, în consens cu Eugen Barbu. La „România literară" stăpîneau tăcerea și dezolarea. Valeriu Cristea era prăbușit. G. Dimisianu vorbea dezarticulat.

Duminică, la ora 12, am fost la morgă, împreună cu soția mea, Domnița. Mai veniseră : Valeriu și Doina Cristea, Eugen Simion și soția lui, Dorin Tudoran, Viola Vancea și un frate al lui Preda, Gheorghe, parcă, împreună cu un nepot al lui, un copil.

Cadavrul lui Preda era așezat în capelă, jos, într-un colț, pe o targă metalică. Simion, Valeriu, eu și un om de serviciu l-am ridicat și l-am așezat pe catafalc. Avea o figură impenetrabilă, gravă, cu trăsăturile nu destinse, ci căzute, ca ale unei măști de plumb. Mîinile îi stăteau încrucișate pe piept, cu o notă de stîngăcie. De sub giulgiul alb, din material plastic, prea scurt, îi ieșeau picioarele încălțate cu pantofi noi (greu de uitat tălpile lucioase, cu care nu pășise niciodată).

Am depus flori, am păstrat cu toții cîteva minute de tăcere. Se auzeau distinct, de afară, vocile unor zugravi, zgomotul unei găleți lovite din cînd în cînd cu o unealtă metalică, huruitul mașinilor de pe stradă.

La un moment dat, a apărut cineva din administrație care ne-a anunțat iritat :

— Gata, trebuie să-l băgăm înapoi la frigider !

La aceste cuvinte, Marin Preda a fost singurul care nu a tresărit.

Trecuse vremea cînd Ceaușescu organiza funeralii naționale pentru Arghezi și stătea de gardă la catafalcul lui. Scriitorii nu mai reprezentau decît o masă mică, dar incomodă de posibili disidenți...

★

Astăzi am avea cu toții mare nevoie de Marin Preda. Cuvîntul lui conta. Marin Preda știa să fie cu adevărat independent și să pledeze pentru fericirea semenilor săi ca un logician, fără exaltare. Dar dacă el nu mai există, putem să-i recităm cărțile. Aproape nici o afirmație de-a sa nu s-a perimat. Unele pasaje ar merita să fie scrise pe pancartele purtate de demonstranți :

„ dacă ne ridicăm statui, curînd după aceea ciocanele cu aer comprimat încep să pîrîie la baza acestor statui și le vor dobori fiindcă au fost ridicate datorită științei noastre de a specula ceea ce au în ei imbecili, oamenii."

Alte pasaje merită să le citim în singurătate, și să medităm profund asupra lor înainte de a ieși în public și a ne avînta în lupta politică :

„Ideile sînt viața noastră ! Ne facem despre noi înșine și despre lume o idee, sau un sistem de idei, și nu renunțăm la ele nici atunci cînd vedem că din pricina lor ni se destramă căminul, ne pierdem prietenii și, uneori, în condiții excepționale, de convulsie socială, ne pierdem chiar libertatea și viața.

Dacă această identificare a noastră cu o idee nu ne-ar duce adeseori la o neasemuită trufie, ar trebui să ne admirăm de dimineața și pînă seara. Dar curînd această identificare devine intolerabilă, începem să pretindem ca toți ceilalți să adopte ideea noastră și devenim cu atît mai agresivi cu cît ni se sugerează de ici, de colo un compromis cu alte idei, ale altor oameni."

★

Marin Preda a murit convins că „întoarcerea" este „imposibilă", că țărănimea va rămîne definitiv o clasă desființată. Această convingere încărcată de tragism a fost poate singura care i-a fisurat echilibrul sufletesc. Ca un țăran adevărat, s-a împăcat cu gîndul că realitatea este așa cum este, dar n-a încetat niciodată să regrete vremea cînd pămîntul aparținea țăranilor. Vremea cînd aproape fiecare om din sat era un rege în curtea lui. Nici în visurile sale cele mai îndrăznețe scriitorul nu și-ar fi putut imagina că timpurile de altădată s-ar putea întoarce.

Acesta este un motiv în plus ca să deplîngem faptul că a murit. După atîta muncă — grea și norocoasă — la masa de scris, ar fi meritat cu prisosință o asemenea răsplată : să vadă că întoarcerea a devenit posibilă. Că sînt șanse mari ca țăranii să redevină suverani ai pămînturilor lor.

★

Marin Preda a fost întotdeauna sceptic în ceea ce privește posibilitatea de a-i schimba pe oameni, de a construi un „om nou" :

„Toți cei care au fost nemulțumiți de natura umană și au încercat s-o modifice conform dorințelor lor, oricît de bine intenționați au fost, n-au stîrnit drept consecințe decît un număr uriaș de fărădelegi. Așa s-a întîmplat. În loc să-l slujească pe om și să-i schimbe natura, n-au făcut decît să-l înjosească, să-l arunce într-o mare de chinuri."

Acesta poate fi un moment pentru revoluția noastră, care trebuie să aibă ca obiectiv nu impunerea unui nou proiect de ființă umană, ci reveniree la firesc. Mărturisesc că acasă la mine, închis în bibliotecă, fără martori, exact ca într-o cabină de la o secție de votare, votez cu Marin Preda.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

Lanterna magică

Păzea, oameni buni: năvălesc premierele

În ultima apariție a acestei rubrici, îmi manifestam nedumerirea apropo de scoaterea de la cinematograful „Patria" (o sală **de excepție** — repet ! — printre cinematografele bucureștene), după numai o săptămînă de proiecție și abia cînd lumea începuse să „dea buzna", a unui destul de interesant film sovietic cu și despre tineri. Iată însă că, mai zilele trecute, dornic să văd cu ce anume s-a înlocuit „MICUȚA VERA", mi-am explicat — mă rog, pînă la proba contrarie — fenomenul : în marea vitrină lateral-dreapta, cea de pe bulevard, sînt anunțate nu mai puțin de 5 (cinci !) **premiere** absolute, și asta numai pentru luna în curs ; indiferent în ce săli vor fi ele programate în cele din urmă, mă simt dator să le expun, pe rînd, și mai ales așa cum sînt ele prezentate, adică titlul, plus un scurt comentariu, plus o fotografie de reclamă : **„STARMAN"** (OZN-urile, o realitate ?) ; **„LAMA ZIMȚATĂ"** (film polițist) ; **„ROBINSON CRUSOE"** (Producție „Animafilm"); **„ÎNVINCIBILUL KUNG-FU** (un film spectacol) ; **„O MIE DE MILIARDE DE DOLARI"** (o anchetă Tragică)... Iar în centrul vitrinei beneficiind de două fotografii — dintre care, în cea de sus, o frumoasă interpretă își expune privirilor un bust gol cu doi sîni adorabili : **„COROANA DE FOC"** (SERGIU NICOLAESCU în TRIPLĂ IPOSTAZĂ). Privind acei sîni superbi, bănuim că este vorba de un film interzis de către fosta dictatură... Așadar, stimați spectatori : **năvălesc premierele !** Este firesc deci ca, după atîta amar de ani — sătui pînă peste cap de diverse reluări ale unor foste succese de public (bănuiesc, nu știu de ce, că aceste **reluări** ale unor pelicule ce-și încheiaseră proiectarea **contractală**, au dat ceva bătaie de cap, și dureri așișderea, unor personalități juridice anume... !), sau producții autohtone de „crapă și pradă" în care era terfelită istoria națională, sau filme de actualități din care realitatea părea coborîtă din panopticum — este firesc, deci, să ne bucurăm în fața unor noutăți. Iar prima filmă **„STARMAN"** — să purcedem spre ea...:

Dincolo de titlu, marele afiș frontal al cinematografului ne mai avertizează : „Producător-executiv actorul MICHAEL DOUGLAS, fiul lui KIRK DOUGLAS", și, încă : „JEFF BRADGES — interpretul principal — a fost nominalizat la OSCAR pentru acest rol" ; „Un love-story cu extraterestrii !"...

Mărturisesc că, după o astfel de reclamă, am intrat la film gata-gata montat pentru o „Întîlnire de gradul III", ferm decis să-l musc de ureche pe cosmicul vizitator al blajinei noastre planete și concepînd cu anticipație o super-cronică — firește, distructivă ! — la toate super-film-man-s'arurile sosite și văzute de peste ocean. **M-am înșelat.**

„STARMAN" este un film oferit — și produs — de către un om de bun simț. Iar interpretul (chiar și interpreta) — fermecători. Oscilînd între parodie și film S.F., o cuceritoare poveste de dragoste născută între un extraterestru și o tînără văduvă ne prilejuiește contactul cu o lume de vis (sînt folosite mijloace tehnice de filmare destul de sofisticate, dar departe de a dori, neapărat, „să-ți ia ochii" !), o lume **ambiguă** — acțiunea se petrece, totuși, pe **acest** pămînt — frumoasă și rea, primitiv-civilizată, în care dragostea, iubirea dintre doi parteneri (simțămînt necunoscut pe alte planete — sic!), rezolvă cele mai complicate și aparent nerezolvabile probleme.

„Definește cuvîntul „dragoste" — o roagă străinul pe tînără, la un moment dat, iar ea încearcă: „Dragostea este... ăăă... atunci cînd... (se întristează, din motive întemeiate)... cînd omul moare... (izbucnește brusc în plîns: nu știe, **nu poate** defini acest sentiment ; și, exasperată, adaugă :) **...rahat !"** ; „Definește cuvîntul „rahat" — continuă celălalt, imperturbabil. Este doar o mostră de dialog.

...„STARMAN" — la rîndul său — este tot o mostră : de **film comercial bine făcut,** atingînd uneori, în treacăt, poezia — alteori, și asta în cele mai dese dintre momentele acțiunii, încercînd să NE privească detașat și caustic. La fel de simplu și de moral ca și cele mai bune „benzi desenate" el are un plus față de producțiile asemănătoare ca gen : este **un film,** în adevăratul înțeles al cuvîntului, înduioșător fără a fi naiv și amuzant pînă la o anumită tristețe... dar **tonic.**

Realizat în cea mai bună tradiție a „clanului" Douglas.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Viața pe scenă

Sindromul Trahanache

Unul dintre paradoxurile stării noastre de astăzi pare să fie și acela că, pe măsură ce aflăm tot mai multe, adevărul istoriei noastre recente devine tot mai greu accesibil. Să fie, oare, aceasta numai efectul proliferării mijloacelor de informare și, în multe cazuri, de dezinformare în masă la care contribuie sutele de publicații ? Sau acum, strategiile vehiculării informației politice încep să marcheze un moment al stării de tranziție. Să spunem, deocamdată, că acest moment este afectat de **sindromul Trahanache.** Cîte pagini nu s-au scris pentru a lămuri dacă personajul lui Caragiale știa sau nu știa de amorul ilicit al Zoei cu Tipătescu. Vă întrebați, poate, ce legătură are acest lucru cu situația teatrului românesc de azi ? Mă întreb și eu și încerc să răspund — dumneavoastră și mie.

Oamenii de teatru, fie ei regizori sau actori, critici sau dramaturgi și scenografi, nu se regăsesc acum în casa teatrului pe care o locuiesc sporadic precum comis-voiajorii mereu pe drumuri. Dorința aprigă de a cunoaște adevărul anilor mulți din urmă îi absoarbe, deturnîndu-i de la ceea ce știu ei cel mai bine, adică **teatrul.** Spectacolul politic și social — în care unii dintre ei joacă deja un rol semnificativ — e mult mai captivant acum cînd drama e a noastră, a tuturora și nu doar cea prezentată odinioară pe scenă. Ca și aceia care încercau să dezlege enigma Trahanache, ei, dar ce spun ei, noi toți vrem să dăm măcar un răspuns precis, lipsit de orice fel de echivoc, în legătură cu propria noastră atitudine față de tot ceea ce se întîmplă. Căci acest răspuns înseamnă cel puțin și o decizie interioară. Omul de teatru, ca oricare altul, e atins de sindromul Trahanache. E o mare și dramatică, dacă nu neputincioasă și dezasperantă, nevoie de a ști. De a decide asupra unei interpretări plauzibile și a unei căi de urmat. E, aceasta, semnul timpului care va marca, sînt sigur, teatrul anilor '90. Cum tot atît de sigur e că „libera inițiativă" își va croi și în teatru un drum, mai plăpînd, mai ambițios, sau fără să-și pună probleme morale.

Toată lumea pare să fie de acord că vom vedea un teatru bun pe scenă, poate, numai în stagiunea viitoare. Pînă atunci inevitabil vom pierde. O mare baricadă a impotrivirii care este teatrul, va rămîne o vreme părăsită de toți cei ce luptau cinstit și energic contra acelora care nu aveau ochi de văzut și urechi de auzit. Și asta pînă cînd sindromul Trahanache nu va mai fi actorul unic al scenei de azi. Pînă cînd, deci, vom începe să cunoaștem adevărul. Scena teatrală a fost de multe ori și cu mari sacrificii — fizice și morale — locul unde gherila artei contra Puterii a întreținut starea de încredere, fragilă, într-o altă societate. Va veni vremea ca acestei societăți teatrul românesc să-i fie un purtător de cuvînt important.

MARIAN POPESCU ■

Univers sonor

Să înveți să zbori

Să retrăiești o legendă, să descrii un mit, mi se pare imposibil. Și totuși... Un deceniu după dispariția în legendă a mitului numit Maria Callas, o tînără actriță din Lyon a încercat acest pariu cu imposibilul. Ecoul succesului repurtat ajunge, după doi ani, să se concretizeze în spectacol, pe scena Majesticului, și în fața noastră, în cadrul manifestărilor „Le printemps de la liberté" (teatrul „L'Attroupement II" din Lyon, regizor Dominique Lardenois). Cuvîntul în slujba muzicii, arta actorului în serviciul cîntului ? Da, un spectacol de teatru, pentru a descrie visurile unui artist de operă care și-a pus amprenta pe întreg secolul nostru.

Callas vorbește, se destăinuie, ne face complicii propriilor neliniști. Pentru aceasta, Elisabeth Macocco construiește un monolog în care Diva, prin intermediul interviurilor, se privește în oglinda propriei noastre memorii. Viața, marile momente ale ascensiunii, clipele tragice străbat asemenea unor fulgere acestе confesiuni. Dar, dacă în mare, orice iubitor de operă știe cîte „ceva" în această privință, dincolo de perdeaua de fum a evocărilor descoperim mult mai mult, căci autenticitatea documentelor pledează pentru o recompunere a personajului. Ca un leitmotiv revin, în cuvintele Mariei Callas, cîteva idei — cea a unei imense munci fără oprire, în care ea consideră că se află secretul creației artistului, și cea a obligației de a te bate cu înverșunare pentru realizarea idealului. Vulnerabilă și de neclintit, rînd pe rînd feminină, delicată, disperată, furioasă, tandră și capricioasă, Divina se confruntă cu Destinul. Trebuie să știi să-l recunoști în împrejurările vieții, trebuie să ai forța să accepți momentele în care el te părăsește...

Elisabeth Macocco face să retrăiască această palpitantă epopee a trăirilor cu o sinceritate prin care uiți că este, de fapt, un intermediar între mit și public. Să înveți să zbori, să simți cum te înalță muzica pînă în Arcadia cea fericită a frumuseții pure, iată ce vrea să ne spună actrița, pentru a ne face să înțelegem ce a lăsat moștenire oamenilor Maria Callas. Bineînțeles, tuturor celor care îi admiră arta, uitînd capcanele vieții de star, amplificate în epocă de comentariile reporterilor și intrigile culiselor. Există ceva nobil, incomparabil, în acest zbor la care ai vrea să iei parte, cel puțin cu închipuirea. Analiza și descrierea glasului și tehnicii de cînt și interpretarea se opresc, undeva, la marginea pămîntului. Actrița a ales din interviuri cele mai interesante cuvinte și le-a spus, cu o impresionant de simplă francheță, sensibilă la fiecare nuanță. Atunci, de-abia atunci, cînd Elisabeth Macocco tace, înclinîndu-se în fața Divinei, de dincolo de lume se înalță încantația Vocii, pură, inconfundabilă și de neuitat. Mitul și legenda redevin, după o clipă de adevăr, ceea ce trebuie să fie — o minune nerepetabilă, care a schimbat lacrimile în mărgăritare.

GRIGORE CONSTANTINESCU ■

22 decembrie 1989:

GUVERNE, GUVERNE

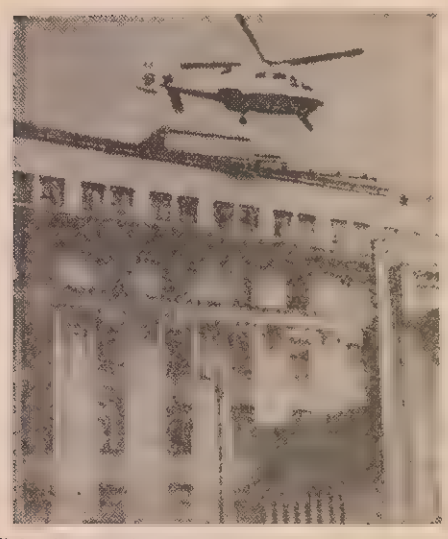

Primul moment : fuga lui Ceaușescu cu elicopterul

Guvernul Dide se resemnează

De la Dide, ștafeta trece la Verdeț

Cearta nomenklaturiștilor : Dăscălescu (în vertiginoasă coborîre) — Verdeț (în iluzorie urcare)

Intervine Mazilu — apare și platforma program

Între timp, la televiziune lucrurile se clarifică : domnii Iliescu, Roman, Mazilu și Brucan sînt în față. Mai în spate — Gelu Voican Voiculescu

Iulian Vlad telefona cu succes (pentru cine ?)

Domnule Iulian Vlad, vi-l mai amintiți pe Florin Bădinici ?

Dan Iosif dînd îngrijiri unui terorist care, ulterior, a „scăpat".

1. Niki Dide este cascador. A intrat în clădirea c.c. cu primul val. În acel moment, cîțiva securiști, ofițeri ai direcției a V-a și-au lăsat armele jos. N-au tras. „Dacă am fi vrut, puteam ține în loc o armată întreagă. Aveam muniție pentru cel puțin o săptămînă. Eram lucizi", îmi spune un ofițer.

Sărind cîte trei trepte deodată, în fugă, Dide a început să strige. Mulți au venit spre el ; Dide a început să ordone scurt : tu te ocupi de armată, tu de telefoane, tu de balcon, tu scotocești peste tot. Cei din clădire au început să-l asculte. Cineva filma lipindu-și pe aparat o foaie de hîrtie pe care a scris „cinematografia liberă"

Dide a ajuns la balcon. Mai erau instalate microfoane și un mare covor persan. A strigat „sîntem liberi". Lumea din piață a izbucnit în urale, apoi a început să fluiere și să huiduie ; un elicopter alb își lua zborul de pe clădirea c.c.

În aceste împrejurări în care ceaușeștii fugeau, România a avut o primă conducere : **guvernul Dide.** Poate este impropriu sau prea mult spus, dar prima formă de organizare a aparținut acestui tînăr.

Guvernul Dide a fost efemer ; a fost, l-aș numi, guvernul bunului simț și al sincerității pentru că n-a avut nimic de-a face cu păstrarea puterii. La puțin timp, în cabina din spatele balconului este găsit Ilie Verdeț. Calm, liniștit, fumîndu-și o țigară lungă (Kent) declară că nu a vrut să fugă și nici să se ascundă. Rostul lui este să ajute pe unde se poate. În acest moment, Dide hotărăște : „domnule Verdeț, vă rog să preluați formarea unui guvern".

Încadrat de cîțiva ofițeri printre care și colonelul Pîrcălăbescu, șeful gărzilor patriotice, Ilie Verdeț încearcă să se adreseze celor din Piața Palatului. Lumea protestează, strigă : „fără comuniști !"

2. **Ilie Verdeț** urcă la etaj, exact deasupra faimosului balcon, într-o sală de consiliu. Se formează al doilea guvern al țării. Pe lista minimă sînt 19 propuși. Trei sînt muncitori. Cineva strigă : „să vină Dăscălescu ! E și el aici, n-a fugit". Verdeț spune : „domnilor, să fie liniște, eu vă ajut, știu ce e politica. Sînt comunist din tată în fiu și nu mă dezic, dar, fără Dăscălescu, că e compromis !" Apare, adus, C. Dăscălescu. Verdeț îi întoarce spatele. Dăscălescu zice : „Voi nu știți ce a fost la Timișoara. Vin de acolo, am fost cu Bobu. Au dat drumul la pușcăriași din ordinul lui Ceaușescu și ăștia umblă pe străzi. Voi nu știți nimic..." În acest moment, un grup de tineri împinge cele două uși ale camerei și pătrund în interior. Unii se așază pe scaune, cuminți, chiar sfioși. Alții fac imposibilă funcționarea guvernului Verdeț. O fantomă !

3. Pînă să se lămurească, Dide mă trage de mînecă și coborîm împreună în balcon ; Ernest Maftei, Mircea Diaconu, Dan Iosif, Valentin Hossu Longin, Adrian Sîrbu (să mă ierte cei pe care, din lipsă de spațiu, nu-i pot numi. Bănuiesc, însă, că au „Diplomă de Revoluționar" emisă de C.F.S.N !). În Piață se strigă „Mănescu, Mănescu". Cineva roagă lumea să nu fumeze pentru că s-a spart o conductă de gaze și e pericol.

În c.c. este adus Florea Ceaușescu. Busculadă. Mulți vor să se răfuiască direct cu el, alții intervin și se face ordine. Apare și mitropolitul Banatului, Nicolae. Unii îi pupă mîna. Urcă spre balcon ; în anticameră îl întîlnește pe generalul Iulian Vlad care vorbește la telefon cu Sibiul : „nu se poate așa ceva, vă ordon să nu mai trageți, ce e la voi ? Nu trageți, măi, să mi se raporteze. Nu vă jucați !" Urmează Brașov, Timișoara, Craiova...

4. Dumitru Mazilu se află înconjurat de o mulțime de tineri într-una din marile camere. Citește platforma-program a guvernului României Libere. Uneori trebuie să strige, e vacarm, fiecare spune cîte ceva.

Între 17,30 și 17,45 apare, adus prin ușa din spate a c.c. Ion Iliescu. Dumitru Mazilu a fost primul ; venea din închisoare. Se formează C.F.S.N. adică un fel de C.C. al F.S.N. Modelul ?

5. Iulian Vlad vorbește cu Nicolae Popovici. Fac un guvern ?

Este aproximativ ora 18. Sporadic, în Piața Palatului încep împușcăturile. În jurul orei 20, e ca la război. **Nu se trage în balcon !**

Se pare că cineva nu s-a înțeles cu altcineva. Unii cred că trăgătorii nu sînt din tabăra lui Ceaușescu ! Se bat guvernele între ele ?

În c.c. și în Piață unii mor. Împușcați profesional ! Mulți dintre ei, din spate.

Peste cîteva zile, de Sfîntul Eugen, moare Eugen Mîcu. Pe la ora 3 dimineața. Avea 27 de ani. Apăra Spitalul de Urgență. Era împreună cu un coleg de serviciu, Cristi Văcăroiu. Erau în costume de gărzi patriotice. Au apărut doi civili, au scos pistoalele (tip Carpați) și au tras de la circa 4 metri. Eugen a fost lovit mortal, în cap, Cristi a scăpat, gloanțele ricoșînd în omoplat. Eugen este dus la morgă, fără acte. Își lăsase borseta la un prieten ca să fie mai liber !

Ștefan Mîcu, tatăl lui Eugen a așteptat 4 ore la ușa de la morgă ca să poată intra și să-și recunoască fiul. Pentru el, nimeni nu mai avea timp. Intrăm împreună. Printre morții Revoluției, Eugen își aștepta tatăl, își aștepta identitatea.

Acum cîteva zile, lîngă Piața Universității, îl întîlnesc pe Ștefan Mîcu. Se lipește de mine ; „domnule, zice, nimeni nu-mi mai dă copilul înapoi. Nici o răzbunare nu m-ar liniști. Am pierdut totul. S-au folosit mulți de moartea băiatului meu. Eu sînt om simplu, m-am gîndit, că i-am văzut la televizor cu unul blond în spate, cînd au avut ei timp să-și facă și gardă personală ; asta înseamnă că au fost organizați. Am umblat mult, în fiecare zi la cimitir, la băiatul meu, am vorbit cu multă lume la fel ca mine. Eu cred că s-a tras special, au ucis numai tineri, au tras în cap, **Au tras numai ca să nu se creadă că n-a fost o revoluție.** Au murit ca și cum le-ar fi socotit cineva moartea. Se zice că unii de la putere au vrut asta și d-aia nu ne spune nimeni nimic. Există însă un Dumnezeu. Nu știți ce băiat am pierdut... Ce-o să fac eu la bătrînețe ?"

Aș vrea, în final, să scriu ceea ce nu toți știu :**Niki Dide** este acum prin guvernul provizoriu un fel de funcționar (derivat din dreptul lui de participant la Revoluție) la biroul de informații și presă și, cînd e cuminte, participă la Comisia de ocrotire a copilului. **Ilie Verdeț** își fumează liber Kent-urile pe care, acum, și le cumpără din pensie, **Constantin Dăscălescu** este arestat și în anchetă, **Iulian Vlad,** arestat într-un tîrziu, iar **Nicolae Popovici** a renunțat la calitatea de Procuror-șef al României.

Ion Iliescu, venit mai tîrziu la Revoluție, este acum primul. Este președinte al Consiliului Frontului Salvării Naționale, președinte provizoriu al Consiliului Provizoriu de Uniune Națională, președinte al Frontului Salvării Naționale Unii greșesc, deocamdată, numindu-l Președintele țării.

Am uitat un singur lucru : Ștefan Mîcu mi-a spus că, în locul în care a murit fiul său, între Spitalul de Urgență și Centrala Electrică din șos. Ștefan Cel Mare și Calea Floreasca într-un loc în care nu deranjează pe nimeni, a pus o cruce mică. Poate să o lase acolo ? Să meargă la Guvern să ia o aprobare ? Unde să meargă ? La cine ?

PAUL AGARICI ■

P.S. La marea majoritate a evenimentelor consemnate, subsemnatul a participat direct. Așa a fost să fie ! Unele amănunte mi-au fost relatate de persoane care, pînă la un anumit moment, doresc să rămînă anonime. Din motive absolut profesionale, autorul acestor rînduri nu poate face la fel.

Simpli participanți la revoluție s bătuți sau morți

Efectul de ecou necontrolat

Coadă la Statuia Libertății

În fața ambasadei S.U.A., e permanent coadă pentru vize. Cum în București se găsesc de toate, bănuim că dorința de plecare peste ocean ține de curiozitatea conaționalilor noștri de a privi Statuia Libertății. De unde ne vor aduce și nouă, cînd (dacă ?) se vor întoarce, niște frumoase ilustrate color. Nu de alta, dar de statuia asta și de simbolul ei ne e și nouă tare dor. (fotografie de **Gabriel Bugnar**).

folosind mijloacele (neprivatizate) ale I.T.B. (fotografie de **Gabriel Bugnar**)

Cea mai tînără universitate a țării

Începînd cu anul universitar 1990—1991, Institutul de Subingineri Oradea se transformă în Universitatea Tehnică din Oradea, care va funcționa cu două facultăți distincte : Facultatea de Științe și Facultatea de Inginerie. Prima facultate are în componența sa secțiile : Matematică-Fizică ; Limba Română — o limbă străină : Educație Fizică, iar în cea de-a doua vor funcționa secții în profilele : Mecanic ; Electric ; Electromecanic ; Energetic.

Alegeri libere, jocuri libere!

Tot mai mulți amatori de poker ar dori să practice acest joc al riscului și al liberei inițiative în deplină legalitate. Nu de altceva dar se pare că e suficient, în actualele condiții, ca unele persoane să fie discret șantajate pentru această nevinovată distracție. În ceea ce ne privește, plecăm pentru bridge. Și ne mărturisim spiritul retrograd în ceea ce privește barbutul sau „alba-neagra". **(C.D.)**

Cursa de cascadorie la I.T.B.

Absolut gratis, puteți urma cursuri practice (că teorie se tot face / de patruișcinci de ani încoace) de cascadorie

Cărți pentru Basarabia

Acțiunea de colectare a cărților de beletristică, manualelor, rechizitelor școlare etc., pentru Basarabia și Bucovina, continuă.

Toți cei care, din sentimente de patriotism și solidaritate, doresc să întindă o punte spirituală de comunicare spre frații noștri de peste Prut sînt rugați să aducă donațiile la sediul Asociației „Pro Basarabia și Bucovina" din București, str. Donici, nr. 32 și la sediile filialelor județene. **(T. F.)**

De la Göteborg la Cornel Pumnea

Zilele trecute s-a desfășurat după cum se știe, la Göteborg, finala Cupei Cupelor între echipele Sampdoria și Anderlecht. Partida s-a încheiat cu binemeritatul scor de 2—0 în favoarea echipei lui Vialli. Toate bune și frumoase. Numai că, transmisia directă de la Göteborg a întîrziat exact 5 minute. Prilej pentru Cornel Pumnea de a face ironii gratuite despre reprezentanții P.N.Ț.-c.d. și P.N.L. Chipurile, din cauza domnilor Radu Cîmpeanu și Ion Rațiu s-a întîrziat transmisia directă !

În aceste cîteva minute dl. Radu Câmpeanu a transmis (și nu în direct) un comunicat cît se poate de interesant către țară. Și-apoi, să nu uităm în nici o împrejurare, că acest „dar" (cum s-a exprimat cineva într-o avancronică a meciului) îl datorăm și partidelor noastre istorice, care au permis oarecum și democratizarea vieții noastre sportive, inclusiv a transmisiunilor sportive directe. Rogu-vă să nu punem campania electorală sub imperiul calomniilor și al ridiculizării gratuite. Dinamoviștii, dinamoviști, dar să știm și noi ! Adică să știm cine a programat **înregistrările** pe începutul **transmisiei** ?

DORIN SĂLĂJAN ■

De la coadă adunate

Cu tocătorul pe masă

— Lasă, că după alegeri o să fie bine !

— Sigur ! Toată chestia e pe cine votezi. În problema președintelui ne-a lămurit domnul Rațiu : intră omul în cabină, își scoate conștiința din buzunar sau de pe unde o ține și-o la la întrebări : „Să-mi spui tu mie, care din ăștia trei vine cu democrația ?" La ce nu-s eu dumirit, e cum facem cu senatorii și deputații.

— Dacă nu te uiți și mata la „Dialog electoral".

— Ăla e dialog ?, cu ochii pe ceas și tocătorul pe masă ? Se distrează fata aia care-l ține, ceva de speriat. Au trecut două minute — gata : poc, poc ! Nevastă-mea s-a și speriat prima dată, a zis c-a căzut vreo mobilă, ceva. Pe urmă ne-am obișnuit, e chiar distractiv !

— Pentru dumneata o fi ! Dar bieții candidați ? 25—30, cîți vin acolo, la ei nu te gîndești ? Au mai încercat unii cîte o introducere cu înfloriturl, da' s-au ars, că n-au mai ajuns nici la cuprins, darămite la încheiere. Nu știu ai cui erau, că de frica tocătorului uitau să spună și cum îi cheamă. Alții, mai parșivi, se fac surzi și-i dau înainte, da' fața cu tocătorul, nimic : Poc ! Poc !

— Nu, că unul s-a și certat cu ei. „Ați vorbit." „Am intervenit". „Ba, ați vorbit !" Și p'a lor a rămas !

— Asta trebuie c-a fost confruntarea de idei și opinii, „fără mitocănii", cum cereau prezentatorii. Nu-i tot îndemna dl. Serafim : „Ascuțiți-vă floretele !". Că ei, prezentatorii vorbesc cît vor și nu le pune nimenea tocătorul în coaste, ba mai iau și din timpul candidaților. Ar trebui să le acorde prelungiri, că și la fotbal se dau.

— Uite ce e, domnule ! Dacă nu ești în stare să spui în două minute ce poți să faci, n-ai ce căuta la candidatură ! Eu așa zic !

— Păi, după dumneata, ăla de la „Liber schimbiști" e bun, că el s-a încadrat în timp. L-au și felicitat ! Da' și el le-a zis-o : „Ce ne displace-i doar ciocanul, că ne taie tot elanul !"

— Eu tot nu m-am lămurit cum o să fie la vot.

— Mare lucru ! Ei s-au făcut că ni-i prezintă și noi ne facem că-i votăm. Ca-nainte !

LIANA TATOS ■

Cazare pentru R.F.G.

Cererile pentru plecare în R.F.G. sînt din nou la modă ; ca înainte de revoluție. Numai că acum se poate sta în fața ambasadei mai fără frică. Inclusiv în proaspătul camping încropit în centrul Capitalei. La concurență cu campingul din Piața Universității (unde se cîntă și se scandează „Noi de-aicea nu plecăm / Nu plecăm acasă / Pînă nu vom cîștiga / Libertatea noastră")., în fața ambasadei R.F.G., cuvîntul de ordine ar putea suna astfel : „Noi de-aicea nu plecăm, pînă cînd plecăm". Iată două moduri de a cîștiga libertatea. Să mai spună cineva că n-avem democrație. (fotografie de **Gabriel Bugnar**).

Un ghid pentru viitor

Editura Cronos din București va publica un set de lucrări de larg interes, printre care GHIDUL ADRESELOR UTILE DIN BUCUREȘTI și GHIDUL ADRESELOR UTILE DIN ROMÂNIA.

Ghidurile vor cuprinde adresele și telefoanele unităților administrative, economice și social-culturale, unităților cooperatiste, ... unităților de prestări servicii și alimentație publică, partidelor, sindicatelor, uniunilor de creație, diferitelor asociații și organizații, ziarelor, revistelor, reprezentanțelor firmelor, străine, întreprinderilor mici, asociațiilor particulare și familiale, precum și ale persoanelor fizice autorizate să desfășoare o activitate independentă (toate categoriile de liber profesioniști, avocați, medici, artiști plastici, artiști instrumentiști, experți contabili, economiști, proiectanți, meditatori, fotografi, traducători, dactilografe, meseriași etc.). În primul ghid vor fi prezentate numai adrese din Capitală, în timp ce în cel de-al doilea vor fi publicate adrese din absolut toate orașele țării (grupate pe județe), cu excepția celor din București. În schimb, ambele ghiduri vor avea și spațiu pentru reclamă.

Adresele (chiar provizorii) vor fi incluse în cele două ghiduri numai la cerere. Toți cei interesați sînt rugați să contacteze de urgență Editura Cronos. C.P. 1—517, 79 700 București 1.

Aveți dreptul ! Aveți dreptate ?

Primar nou, politică veche

Savant încurcata lege după care oamenii munciI aveau dreptul la obținerea unei locuințe continuă să lase mii și mii de oameni pe drumuri. **Codreanu Petrică**, „locuitor al orașului Galați doar cu numele", are o adresă pur și simplu fictivă, deși îi este înscrisă pe buletinul de identitate din anul 1983 (adresa fostei soții, care „i-a permis s-o folosească în acte"). De vreme ce, prin hotărire judecătorească se stabilește că semnatarul rîndurilor sosite la redacție este scos din spațiul locativ al fostei soții, ar avea dreptul la o garsonieră, pentru care a bătut vreme de șapte ani la toate ușile. A fost și la noul primar al Galațiului — cel de după Revoluție, se înțelege — dar s-a lovit de aceeași veche practică : locuința se repartizează prin întreprindere. Perfect ! Numai că, în cazul de față, este vorba de o situație, dacă nu inedită, în mod cert mai deosebită. „Sînt angajat la Întreprinderea Antrepriză Poduri București, Brigada 6. În orașul Galați există Brigada a 8-a A.P. București și numai angajații acesteia pot beneficia de locuințele din Galați". Pentru acești oameni nu există, deci, nici o soluție. Pînă cînd ?

Cui să te rogi

Corespondentul nostru, **Papuc Ion**, din satul Rădești, comuna Stîlpeni, județul Argeș, ne pune o problemă cu care, mărturisim, n-am fost pînă acum confruntați. Domnia sa cere tipărirea unor cărți bisericești. Dacă pînă nu de mult puțini ar fi fost cel care să fi avut curajul de a face o asemenea cerere, acum, cînd fețele bisericești sînt la mare cinste, dovedesc o lipsă de preocupare pentru ceea ce-i doare pe credincioși (ne referim la cei mai de rînd, nu la cei ce-și fac campanie electorală) de-a dreptul stupefiantă. „Am trimis 5 sau 6 cereri către organe ale Bisericii ortodoxe române și 3 sau 4 la Ministerul Cultelor și n-am primit nici un fel de răspuns. Am cerut și eu să primesc cîteva cărți de rugăciune și cîteva studii teologice. Nimeni nu m-a ascultat". N-ar fi neinteresant de aflat, într-o asemenea problemă, cui trebuie să te adresezi, de cine să te rog. ?

LIANA TATOS ■

Opinii

Am exact 50 de ani de conviețuire în zona Ferentari, cu populația țigănească a orașului. În copilărie, tinerețe și apoi matur, viața mea s-a împletit cu observarea obiectivă a acestei colectivități etnice numeroase, cu gingășiile și duritățile specifice, avînd prieteni pe care i-am lăsat cu regret în urmă, datorită studiilor care mie mi-au fost permise, iar lor nu.

E cert că a existat și există o segregație socială, care din start îi face pe romi indezirabili pentru o largă zonă de civilizație dar, e la fel de cert că, în ultimii 45 de ani, degradarea morală a acestei etnii s-a accentuat și, îndrăznesc s-o spun, acest lucru s-a petrecut pe fondul unei premeditări de natură politică foarte cinică. Din nefericire, sociologic vorbind și lăsînd la o parte pudoarea găunoasă, avem în față o populație țigănească marginalizată la un nivel de educație inacceptabil pentru evoluția vieții de astăzi și trebuie urgent să ne aplecăm cu toată seriozitatea spre rezolvarea problemelor de fond. Liderii romilor cred că sînt alături de mine în aprecierea că nu va exista apropiere socială fără educație socială. Noi, cei ce-i înțelegem, îi respectăm și-i așteptăm cu toată încrederea că vor găsi calea cea bună. Avem datoria să ne scuturăm rapid de prejudecăți și să le întindem mîna pentru parcurgerea drumului greu care-i așteaptă".

Nicolae Mihăilescu
Str. Toporași nr. 31, sector 5 București

Poșta redacției

David Ion — București Nu. ● **Ionescu Anca** — București : În Capitală, farmaciile nr. 1 și nr. 5 asigură medicamente gratuit răniților din timpul revoluției, pe baza rețetelor și a documentelor care să ateste că suferința este cauzată de incidentele din timpul revoluției. ● **Jurry Al. Livschitz** — Kiev : Ne bucurăm că ne-ați „deranjat". Sîntem oricînd la dispoziția cititorilor. Vom încerca să vă ajutăm. Succes în realizarea dorinței dv. ● **Popa Nicolae** — Deva : Nu numai că și noi considerăm că cele propuse de dv., referitor la publicarea listelor cu informatorii securității „care au adus amărăciune în familiile multor cetățeni cinstiți", sînt oportune, dar am și publicat astfel de liste. Poate și ziarele locale o vor face. ● **Cirjoabă Nicolae.** — com. Potcoava (Olt) : Vă sfătuim să cereți din nou și neîntîrziat trimitere la spitalul nr. 9, fără teamă, doar noi trăim aici. Tratamentul trebuie respectat cu multă grijă și neîntrerupt. Cînd veniți, adresați-vă Ministerului Sănătății și, eventual, Societății de Cruce Roșie. ● **Sănduță Maria** — satu Rișești, com. Drînceni (Vaslui) : Dacă prin vechimea în C.A.P. întruniți condițiile de a primi pensie, chiar dacă ați renunțat în favoarea pensiei de urmaș, aveți dreptul să primiți lotul de 0,5 ha, ca și ceilalți membri cooperatori sau pensionari. Cereți primăriei și conducerii C.A.P. să respecte prevederile legii. Dacă este cazul, reveniți cu amănunte, eventual vă putem ajuta cu o anchetă. ● **Onescu Sorin** — Bîrlad. ● **Dan Maria** — Brăila : Toți, cîți am fost, ne-am întors cu aceleași minunate sentimente și năzuințl de pe „podul de flori". Sigur, putem să-i ajutăm. Ei, frații noștri de dincolo de Prut, neavînd cărți tipărite cu alfabet latin, deocamdată, să le trimitem cărți, manuale, rechizite școlare și alte tipărituri. Cine dorește și poate face și prin Asociația culturală „Basarabia și Bucovina", sediul central în București, str. Alex. Donici 32 și prin filialele județene.

REGHINA VĂRVICI ■

Noi și germanii

Nu voi realiza, oricît de mare ar fi tentația, o incursiune în istoria relațiilor dintre România și Germania. Acest lucru este necesar să se facă, întrucît sînt multe prejudecăți de înlăturat, multe erori de corectat și adevăruri de restabilit. Însă cu alte prilejuri. Aici am în vedere doar situația românilor din România în comparație cu cea a germanilor din R.D.G.

Cînd, mai cu seamă în ultimul deceniu, se compara nivelul de trai mizerabil din România cu cel din alte state, se evita raportarea la țările occidentale, care erau privite ca și cum s-ar fi aflat pe altă planetă, și se luau în considerație doar nivelurile din țările „cu care ne puteam măsura", adică situația de la frații socialiști, din lumea sărăcilor. Și de fiecare dată măsurătorile arătau că redegiștii se aflau pe primul loc, iar pe ultimul, la mare distanță, noi, românii. Față de felul cum se trăia la noi, în R.D.G. era raiul pe pămînt. Și totuși, germanii din R.D.G. erau foarte nemulțumiți, întrucît se comparau mereu nu cu noi, ci cu conaționalii lor din R.F.G. Nici în ceea ce privește regimul politic, lipsa libertăților democratice, raportul dintre România și R.D.G. nu se prezenta prea diferit. Da, aveau și redegiștii pe Honecker, aveau STASI (securitatea), dar acestea păreau foarte modeste în comparație cu teroarea instituită de geniul Carpaților.

Și a venit pentru fiecare ceasul izbăvirii de dinozauri. Ce-a urmat ? S-o luăm cronologic. După căderea lui Honecker, s-a continuat cu schema deja cunoscută a cursei nomenclaturiștilor comuniști din eșaloanele doi și trei pentru preluarea și menținerea puterii. S-a jucat piesa socialismului cu față umană, care a avut două acte : Egon Krenz și Hans Modrow. Se poate spune oare că aceștia n-au avut merite, și încă destul de mari, în izbăvirea țării de honeckerism și în introducerea pluripartidismului ? Da, au avut, însă redegiștii și-au dat seama că aceștia erau oameni crescuți la școala totalitarismului, comuniști incurabili și prezentînd, de aceea, un pericol mare pentru viitorul țării. Est-germanii au simțit că Modrow a fost de acord cu abolirea monopolului partidului comunist exclusiv sub presiunea momentului și fără să aibă intenția de a lua în serios partidele nou create, ori sperînd că acestea nu se vor putea impune. Pentru germanii din R.D.G., era limpede că atîta vreme cît la cîrma treburilor țării se va afla un lider comunist, libertatea și democrația adevărate nu vor trece dincolo de declarațiile de bune intenții. Urmarea — nu i-au mai votat pe comuniști. Și astfel, atît în alegerile parlamentare din 18 martie, cît și în cele locale din 6 mai, cîștigător a fost Uniunea Creștin-Democrată (principalul partid de opoziție), pe locul doi situîndu-se Partidul Social-Democrat, în timp ce partidul comunist, rebotezat între timp Partidul Socialismului Democratic, a ocupat de-abia poziția a treia (la alegerile din 6 mai procentele sufragiilor au fost, pentru formațiile amintite, în ordine, 34,37 la sută, 21,27 la sută și 14,59 la sută). Și astfel, redegiștii au înțeles că ei se prezintă la urne nu pentru a răsplăti prin voturi meritele, mai mari ori mai mici, mai reale sau mai inventate, pe care un candidat sau altul le-au avut cîndva, ci pentru a-și hotărî soarta, viitorul. Această înțelegere l-a scăpat de comuniști sau criptocomuniști, cu sau fără față umană. Mai amintim, în treacăt (fiindcă aceste probleme se cer analizate separat), că negocierile privind reunificarea Germaniei, așa-numitele negocieri „2 + 4", au început deja, că a fost realizat acordul privind uniunea monetară dintre cele două state germane și că în timp ce la noi prin rafturile magazinelor bate vîntul, în R.D.G. (deocamdată se mai cheamă așa) se iau măsuri concrete pentru ca nivelul de trai al germanilor din est să-l egaleze într-un timp cît mai scurt pe al celor din vest.

Prin urmare, redegiștii au știut de ce votează, pentru ce și pe cine. Acum e rîndul nostru. Fiindcă noi cu ce-am greșit ? Noi de cusur avem ? Noi de ce să trebuiască să ne prezentăm la urne spre a răsplăti presupuse merite, „asumări de răspunderi", și nu spre a ne hotărî viața, viitorul ? De ce între Pădurea Neagră și Carpați să existe mereu diferențe în defavoarea noastră ? Că doară bătrînul Dunăre trece și printr-un loc, și prin altul.

ION D. GOIA ■

Ne uităm dincolo de Elba ca la un paradis. Vrem tripturile de acolo, pantofii de acolo, automobilele de acolo, țigările de acolo, lenjeria de acolo. Și cei din vest se uită la noi cu același entuziasm, dar cu alte exigențe. Noi vrem praful de pe tobă, lucruri mărunte, elementare și de doi bani. Ei vor cîte ceva de milioane, dar care să-i coste cu ceva zerouri mai puțin. Pînă a investi în economia suspectă din est, vestul visează să-și cumpere secțiuni stabile de peisaj estic. „Corriere della Sera" ne luminează : „Proprietățile imobiliare în Europa de Est încep să atragă atenția celor ce doresc să participe la cursa marilor ocazii. Iar englezii, care-și îmbină în chip fericit insularitatea cu sensibilitatea pentru comerțul internațional, sînt în prima linie. Ambasadele țărilor postcomuniste și marile agenții imobiliare sînt asaltate cu cereri de informații. Nu întotdeauna curioziile le este satisfăcută birocrația e departe de a fi operată și va mai trece timp pînă vor vedea catalogele elegante [illegible] „ocaziile". Vînzările nu se dau bătută. [illegible] informații luate la prima mînă, [illegible] occidentali, a unui oțel în Polonia, al unui palat nobiliar în Cehoslovacia, al unei cabane din lemn în munții Transilvaniei, al unei case pe malul Mării Negre". Am dat lovitura ! Dar ei au dat-o ? Nu-ne-vin-de-mțara ! Dar nici nu ne-o cumpărăm... ● Puterea înseamnă infanterie. Aveai infanteriști — aveai teritorii. Apoi, puterea a însemnat cavaleriști. Mai tîrziu artileriști. În sfîrșit, aviatori. După cel de-al doilea război mondial a avea bomba atomică, o masă de infanteriști, de artileriști și de aviatori însemna a ține în mînă echilibrul terorii și a-ți putea teroriza în voie propriul popor și popoarele frățești. În ultima vreme a avea bani pare să însemne mai mult. Gorbaciov a înțeles acest mic detaliu fundamental. „Time" recunoaște evidența și descrie fenomenul : „Intențiile lui Gorbaciov [illegible] și cu 10 000 a numărului de tancuri. Și-a însoțit aceste schimbări strategice cu măsuri de „curățire" a eșalonului de comandă : ministrul apărării, șeful statului major și locțiitorul său, comandantul Pactului de la Varșovia și adjunctul său, plus toți comandanții districtelor militare ale Uniunii Sovietice au fost înlocuiți din funcție ; mai mult, Gorbaciov i-a trecut pe toți mareșalii la pensie. A mai anunțat că pînă la sfîrșitul lui 1991 bugetul militar se va reduce cu 14,2% iar producția de armament cu 19,5%, scontînd pe economisirea, prin aceste măsuri, a 49 miliarde dolari în următorii cinci ani. Liderul sovietic și-a exprimat totodată hotărîrea de a proceda la reorientarea uzinelor militare spre activități productive civile ; 400 uzine au suferit deja această transformare. Un articol în cotidianul „Trud" arăta nu de mult că un colaps financiar reprezintă o amenințare mult mai reală decît un potențial atac din exterior din care cauză menținerea unei [illegible] nenumărat [illegible] Moscovei [illegible] nel

RADU BUDEANU ■

MONDORAMA

Difuzarea la TVRL și la TFL a filmului privind execuția celor doi dictatori ai României a stîrnit unele controverse cu privire la faptul dacă imaginile au fost luate imediat, sau scena a fost reconstituită mai tîrziu. Publicăm, în relatarea AFP, părerile unor specialiști în criminalistică și replica dată acestora.

Imaginile privind executarea soților Ceaușescu sînt o „înscenare" și nu se poate să fi fost filmate exact în momentul execuției conducătorilor români, afirmă Lole Le Ribault, directorul Centrului de Aplicare și de Cercetare de Microscopie Electronică (CARME), un laborator particular din regiunea Bordeaux, specializat în criminalistică. Potrivit lui, rigiditatea cadaverică a Elenei Ceaușescu dovedește că s-au scurs mai multe ore între moartea sa și momentul în care medicul legist fi întoarce corpul în fața camerei. „Din punct de vedere tehnic, este imposibil ca aceste imagini, care nu arată de altfel execuția soților Ceaușescu, să fi fost filmate imediat după moartea lor", a explicat dl. Le Ribault. „Focurile de armă care se aud, ca și constatarea medicului legist, sînt un simulacru destinat numai camerei de luat vederi". În momentul ascultației, corpul Elenei Ceaușescu reacționează mai mult ca un bloc de beton decît ca o păpușă de cîrpă și sînge nu mai curge. „Moartea a intervenit cu cel puțin patru ore înainte", a confirmat un medic legist care a analizat imaginile împreună cu CARME. Potrivit domnului Le Ribault, soții Ceaușescu ar fi fost executați cu unul sau mai multe gloanțe în timpla dreaptă, răni confirmate de urmele de sînge și de hematoamele constatate pe fețele cadavrelor, iar după

Cînd a fost făcut filmul cu execuția ceaușeștilor

moartea lor au fost împușcați cu gloanțe. „Avînd în vedere înălțimea impactului gloanțelor, vizibil pe peretele din spatele celor două corpuri, soții Ceaușescu ar fi trebuit să fie loviți la picioare, ceea ce nu este cazul", subliniază directorul CARME. Absența sîngelui pe hainele lor ciuruite de gloanțe dovedește că a avut loc un al doilea foc, mult ulterior execuției lor, asupra corpurilor deja neînsufleți'e". CARME a fost unul din primele laboratoare franceze care au aplicat micro-analiza în criminologie. Expert al tribunalelor începînd din 1986, acestui laborator i s-au încredințat peste 500 de cazuri criminalistice.

Într-un interviu acordat cotidianului francez „France Soir", viceprim-ministrul român Gelu Voican a calificat drept „absurde" concluziile laboratorului CARME, întrucît, dacă paralel cu vizionarea filmului se ascultă și banda sonoră, se aude că Elena Ceaușescu emite un ultim sunet și se observă că gura lui Ceaușescu se închide singură cînd medicul îi întoarce capul. Viceprim-ministrul a contestat, de asemenea, versiunea formulată de CARME, potrivit căreia sîngele vizibil aproape de capul soției dictatorului ar fi fost coagulat. Cu privire la absența sîngelui pe hainele găurite de gloanțe ale cadavrelor, el a arătat că trupurile au fost străpunse de gloanțe și, prin urmare, „sîngele s-a scurs prin spate". În plus, „ei au primit fiecare cîrca zece gloanțe" și amîndoi purtau „mai multe straturi de îmbrăcăminte", a precizat Voican. În ceea ce privește urmele gloanțelor, vizibile în partea de jos a peretelui, în timp ce condamnații au fost loviți în cap, domnul Voican a confirmat acest fapt, dar a adăugat că soldații „au tras cu arma la șold, fără a ochi". După ce a afirmat că s-au scurs doar „cîteva minute" între verdict și execuție, Gelu Voican a explicat în final că „scenariul execuției a fost tulburat de mișcările soldaților", care au tras fără a aștepta ordinul, în timp ce el însuși se mai afla în sala tribunalului". (I.D.G.)

Le Monde, 12 aprilie 1990

„Adevăratul genocid, refuzul de a judeca trecutul"

„Sînt disperat ; toate iluziile mele s-au spulberat", declară de la bun început scriitorul Octavian Paler.

— Ați avut încredere la începutul revoluției ?

— Da. Poate prea mult. Am crezut că tot răul era în Ceaușescu și acoliții săi... Ceaușescu a căzut, dar dictatura a rămas în noi. Am avut șansa de a ne face procesul, lucru care ne-ar fi permis să intrăm în convalescență... Dar au avut loc procese penale, nu politice. Invocarea „genocidului" este un abuz de limbaj. Victime sînt și cei vii. Toți au ceva mort în suflet, de pildă acest refuz de a judeca trecutul. Iată adevăratul genocid.

Am văzut cum judecătorii acestui proces s-au încăpățînat să evite punerea în cauză a sistemului. Poate că așa au primit ordin, poate că le este teamă... Nu știu. La primul proces, atunci cînd un martor a atras atenția asupra unor chestiuni mai largi, judecătorii au intervenit și au întrerupt interogatoriul.

— Pentru dumneavoastră a fost o revoluție ?

— Nici unul din actualii conducători nu avea înainte un post important și nici putere de decizie. Ei erau marginalizați. Ținînd cont de spaima ce domnea în România, nu a existat nici o posibilitate de a organiza o conspirație. Conducătorii de acum se retrag în spatele unei tăceri cochete în fața teoriei loviturii de stat care a circulat în Occident ; ei nu pot spune „da, e adevărat", pentru că ar urma întrebări fără răspuns : cine, cum... Iar acest mit le convine, pentru că le conferă o semilegitimitate.

— Mai sînt și alte mituri ?

— Sînt multe. De pildă, problema „teroriștilor" a fost, cred, în mod deliberat „umflată"... Au existat, fără îndoială, unii fanatici. Dar mitul a fost exagerat, dacă nu chiar provocat. Cum se face, bunăoară, că nu există urme de gloanțe pe pereții televiziunii, în vreme ce zidurile din față sînt distruse ? Cum se explică numărul mic de răniți ? Eu am fost în stradă, nu am văzut nici un terorist. Mitul teroriștilor a avut două consecințe : pe de o parte, revoluția a fost ocultată, întreruptă, multă lume a stat închisă în casă ; pe de altă parte, autorii acestei ocultări au obținut un ca[illegible] prezentîndu-se su[illegible] lor care au rezistat [illegible] teroriștilor.

— Ce părere aveți despre recentele confruntări dintre românii și maghiarii din Transilvania ?

— Eu cred că minoritatea maghiară are motivele sale pentru revendicarea unor drepturi normale. Noi, dacă am fi în locul lor ce am cere ? Avem de a face în România cu o nevroză colectivă, o febră a revendicărilor ; era normal ca revendicările naționale să ocupe scena. Pozițiile s-au radicalizat, șovinismul maghiar l-a provocat pe cel românesc. Dar logica întrebării „cine a început" este falsă. Problema trebuie pusă altfel : au se înfruntă două naționalități ci două naționalisme, și amîndouă sînt de condamnat.

— Puteți publica acum ce doriți în România ?

— Da. Se poate vorbi de libertatea expresiei și chiar a calomniei. Există o plăcere de a murdări cum nu vă puteți închipui ! Cei mai inversunați sînt cei care au cel mai mult conștiința încărcată... prostituații vechiului regim. Ei îl împroașcă cu noroi în special pe disidenți. Multe publicații, subvenționate de Front și poate chiar de Securitate, au drept scop compromiterea disidenților. De exemplu, o publicație intitulată „Democrația" îl atacă în mod regulat pe Băcanu. Ea este condusă de Florescu, unul din consilierii lui Ceaușescu, ani de zile șeful secției de presă a comitetului central. A transformat vechea revistă a partidului comunist „Viața de partid" în „Democrația", beneficiind de aceleași mijloace tehnice și financiare, și avînd, cred, aprobarea Frontului la înalt nivel.

— Credeți că alegerile prevăzute la 20 mai pot schimba ceva ?

— Nu știu... Dacă aș putea crede că răul se află doar în mentalitatea și greșelile conducătorilor, atunci ar fi mai simplu. Dar răul este în noi și nu văd nici o ieșire. Alegerile îi pot înlocui pe actualii conducători cu alții. Nouă ne trebuie însă altceva : o purificare morală. Poate că sînt un mania[illegible]"

SYLVIE KAUFFMANN ■
Traducere de SORINA MAN ■

Sportul în fața ușilor deschise

Cine mai poate purta tricoul lui Hagi

S-a înserat și Pavel Badea răsfoiește un curs de comerț. „În fața porții îl admir pe scamatorul de mingi Van Basten, în fața vieții, pe managerul Țiriac. Cînd mă va pensiona gazonul, poate mă veți întîlni într-o întreprindere particulară." L-am marcat strîns cu privirea în meciul abia încheiat. Ca să-i developez jocul. Altfel, topit în lucrarea echipei. Tînărul mijlocaș coordonator al Universității Craiova nu este „one show man". Nu-și permite perioade de „relache" în partidă pentru solo-uri sclipitoare. De fapt, la el se înnoadă toate atacurile craiovenilor. E schimbătorul de viteză al echipei, dispecerul centrărilor și al lansărilor ca din tun ale lui Stoica, Neagoe, Ceaușilă. Desenate pe trasee imprevizibile. „Iubesc pasa de gol. Deși nu mă dau înapoi nici de la cursele cu doi apărători în coastă, nici de la șutul decisiv". Nu reușește să uite după amiaza de tristețe a semifinalei Cupei. „Din vina

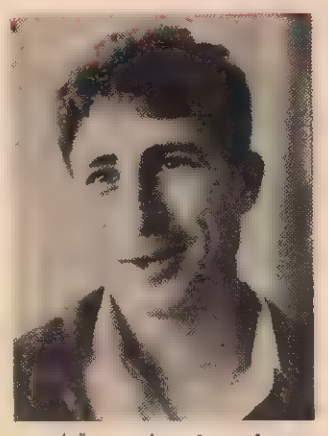

noastră am ajuns la acele penaltiuri blestemate. Am tras la colț, tare. Deși s-a dus pe minge, Stelea n-avea nici o șansă. A existat din păcate și o bară. O săptămînă n-am ieșit din casă de rușine. Noroc că a venit meciul cu Steaua. Am marcat cele 2 goluri și am scos un balon de pe linia porții. Iar n-am putut părăsi apartamentul cîteva zile. Din pricina îmbrățișărilor de pe stradă".

Badea parcă ar avea două perechi de plămîni : una pentru faza de atac, una pentru apărare. Cînd nici nu te aștepți, șarjele adversarilor sînt retezate de acroșajul lui ferm, dar nu în pragul clinicii de ortopedie, „Regret accidentarea lui Dan Petrescu. Pur și simplu ne-am ciocnit genunchi în genunchi". Vorbește molcom, cu sfială. Nu regăsesc exuberanța oltenească. Nici tupeul lui din teren. „Sînt de fapt un timid. Moralul meu e legat de reușitele echipei. Ajunsesem internațional de juniori, tineret, olimpici. Aveam în față încă o treaptă: lotul național. Dar atunci Craiova gîfîia pe locul 16. Și jocul meu s-a înmuiat. Atunci a venit la cîrma echipei Cîrțu. Am fost copilul de mingi al campioanei unei mari iubiri. Visam la idolii Balaci și Cîrțu. Primele vorbe ale lui nea Sorin : „Trebuie să deveniți un comando pentru renașterea gloriei Craiovei. Ne-a zgîndărît orgoliul". Un pursînge craiovean, sentimental, a ghicit 11 sentimentali, toți născuți pe meleagurile oltene. Pe atunci niște necunoscuți. „Îi simțeam de-ai nostru. Ne-a găsit fiecăruia partitura cea mai potrivită. Și o tactică 1-3-5-2 de continuă ofensivă. Numai noi știm cîtă sudoare curge acum la pregătiri. Dar după antrenament, mai rămînem fiecare, de drag, să finisăm defectele jocului".

Îi spun că nu-i lipsește nimic ca să facă parte din lotul național de 22. Poate doar un tricou de la Dinamo sau Steaua. Mai ales acum, cînd, în Italia, Hagi va sta un meci pe coji de nuci. Pleacă privirea și-mi arată un angajament scris de Gigă Popescu, mai în glumă, mai în serios : Universitatea, campioană în 1991 și Badea, Stoica, Săndoi, A. Popescu și Gică, titulari în națională. „Nu cred că moralul meu e conectat la mobilizarea reprezentativei". Modestie, boală grea ! „Deși, dacă aș intra pe teren o repriză..." Bucurii ? „Să joc în continuare pentru tribune pregătind golul și să părăsesc gazonul cu aceeași legitimație a Universității". Și Badea se reîntoarce printre filele cursului de comerț. Antrenament de marketing. „Mai bine un dram de minte decît un kilogram de mușchi". Demonstrase în acea după amiază și pe teren.

FLORIN CONDURĂȚEANU

„Centura de aur"

Cam strîmtă....

Doar 7 țări — Cuba, U.R.S.S., Bulgaria, Mongolia, Japonia R. P. D. Coreeană și Turcia — au onorat invitația Federației Române de Box, pentru cea de-a 19-a ediție a „Centurii de Aur". Situație întrucîtva previzibilă, pentru că nici noi, anii trecuți, nu am răspuns la toate solicitările. Acum, în schimb, turismul este în floare, inițiativa privată așișderea, așa încît ne putem aștepta la un veritabil val de participări la proxima ediție a competiției...

Despre oaspeți, numai de bine. Sovieticii și cubanezii, în special, au venit cu valori, dacă nu certe, de reală perspectivă, care, alături de ai noștri, au dat un ton destul de bun competiției, mai ales în ce privește dîrzenia, mai puțin tehnica și tactica. În aceste condiții, pugiliștii români prezenți în ringul instalat la „Polivalentă" au dat un examen — cu public cam puțin — mulțumitor pentru etapa în care ne aflăm : jumătatea ciclului olimpic.

S-o luăm, pe îndelete, începînd cu remarcările. În primul rînd, am putut vedea că unicul nostru campion mondial, Francisc Vaștag, își menține tonusul de mare performer, în ciuda unor evenimente extrasportive care l-ar fi putut abate de la pregătire : s-a căsătorit, anul trecut, de la 27 februarie are un băiat (Victoraș) și a părăsit clubul Dinamo București, întorcîndu-se acasă, la Reșița, și la antrenorul Vasile Bala, care l-a descoperit. Ferm, însă, este un veritabil profesionist, un sportiv pe care nu trebuie să-l mîi de la spate. Dacă adversarii avuți la „Centura de Aur" nu au fost prea concludenți („welterul" nostru a înregistrat numai victorii înainte de limită), stilul bătăios, de mare regularitate și eficiență al lui Vaștag a impus încă o dată.

Imediat după liderul actualei generații s-a situat cel mai bun prieten al acestuia (și... cumnatul său), „cocoșul" Adrian Mărcuț. Cu un culoar extrem de dificil, Mărcuț a intrat, pentru prima oară, în posesia trofeului bucureștean de o manieră care ne bucură. Boxer cu „inimă mare", stelistul și-a cizelat în perioada din urmă și tehnica, lovește mai curat, acționează după un anumit plan, adică exact ceea ce-i lipsea pentru a urca în ierarhia internațională. Iar finala, disputată în compania cubanezului Angel Moya Mervillet, va rămîne unul dintre meciurile de referință ale turneului. Un alt component al secției de la Steaua (antrenor coordonator Gheorghe Chivăr, secundat de Constantin Ciucă și Alec Năstac), „musca" Nicolae Aliuță s-a vădit, și el, în progres, a devenit, cum se spune în preajma ringului, „mai boxer", adică a adăugat, ca și Mărcuț, vitalității acea luciditate și acuratețe care fac un campion veritabil. Alte remarcări : Vasile Nistor („pană"), Daniel Lingurici („semigrea"), cîștigători ai „Centurii", ca și cei citați mai sus, și Vasile Cîtea, finalist la mijlocie-mică. și „supergreul" Vasile Adumitroaie, învins de arbitri.

Acum, și despre cazurile-problemă. Despre Rudel Obreja, vicecampion european și medaliat la „Mondiale", n-am putut afla mai nimic. El nu a mai apărut în lumea boxului (se pare că este în conflict cu secția de la Dinamo) și avem motive să ne temem că și-a încheiat cariera (la 24 de ani !). Poate invitația făcută de federația S.U.A. de a participa (alături de Vaștag și Vasile Adumitroaie) la „Goodwill Games", în iulie, la Seattle, să-l aducă la sentimente mai bune. O altă problemă deosebită o prezintă Petrică Paraschiv. Cu două luni în urmă, la o gală de selecție în Giulești, decizia i-a fost atribuită, nedrept, în urma intervenției unui grup violent, condus de... mama sa, far acum, la „Centură", scenele s-au repetat, năbădăioasa madam Paraschiv și brunetele sale însoțitoare s-au repezit, cu palmele, cu un scaun chiar, la arbitri. Iar băiatul mamii, înjurînd ca la ușa cortului, a făcut o serie de gesturi care intră sub incidența Decretului 153, cel cu huliganismul. Este de datoria Biroului federal să discute toate acestea și să ia o decizie drastică.

Pînă la vești mai bune din boxul românesc, iată lista cîștigătorilor „Centurii de Aur" 1990, în ordinea categoriilor : Sultan Abdurazakov (U.R.S.S.) ; Nicolae Aliuță ; Adrian Mărcuț ; Vasile Nistor ; Hidayet Andognas (Turcia) ; Farhad Bakirov (U.R.S.S.) ; Francisc Vaștag ; Jorge Guzman, Alfredo Duvergel (ambii Cuba) ; Daniel Lingurici ; Arsak Avartakian (U.R.S.S.) ; Jorge Luis Gonzales (Cuba).

LUCIAN OPREA

Toată lumea face sport

● Încă un mare fotbalist va spune adio competiției : danezul Soeren Lerby (32 de ani). Retras din reprezentativă după neuitatul (din motive diferite) meci România — Danemarca, Lerby a renunțat și la PSV Eindhoven. De fapt, clubul olandez a renunțat la el, refuzînd reînnoirea contractului, iar ofertele de la cluburi mai mici nu l-au tentat pe internaționalul danez. ● Fostul campion mondial de box la toate categoriile, americanul Mike Tyson, își va face reintrarea la 16 iunie, la Las Vegas, capitala jocurilor, bineînțeles, pentru o bursă de 2 milioane de dolari, în timp ce adversarul său, Henri Tillman, va primi doar un sfert de milion. Meciul are și un „clou" publicitar : Tillman are în palmares două victorii asupra lui Tyson, pe vremea cînd erau amatori, unul dintre aceste succese împiedicîndu-l pe viitorul campion mondial de a participa la Jocurile Olimpice. ● În legătură cu actualul deținător al „Centurii cu diamante", Tyson a declarat : „Îi place să se plimbe, etalîndu-și titlul suprem, dar nu vrea să lupte. Eu am deținut centura timp de 3 ani și mi-am apărat-o de 11 ori. Dacă Douglas se face, însă, că n-aude, mai ales că are și probleme judiciare, fiind adus în fața tribunalului, pentru nerespectarea contractului, de fostul său manager Don King. ● La sfîrșitul unui sezon mai slab, echipa belgiană F.C. Malines este pe cale să se destrame : portarul Michel Preud'homme va pleca la Torino, pentru 200 milioane de franci belgieni, Marc Emmers — la Feyenoord Rotterdam, Erwin Koeman va evolua la fosta echipă a fratelui său, PSV Eindhoven, iar Johny Bosman are de ales între Barcelona și Anderlecht.

LUCIAN OPREA

Vremurile sînt cum sînt DAR VREMEA?

Zilele lui Florar ne-au desfătat în ultimul timp cu o vreme caldă și în general frumoasă. De data aceasta, frumoasă și pentru agricultori : a plouat cîte puțin în aproape fiecare zi în cea mai mare parte a Olteniei, Banatului, Crișanei, Maramureșului, Transilvaniei și a nordului Moldovei. În restul teritoriului lucrătorii pămîntului sînt încă în așteptarea ploii.

Prognoza pentru săptămîna care debutează azi este una din cele mai grele prognoze. De ce ? Pentru că acest interval conține și ziua de 20 mai — zi în care trebuie să recunoaștem sincer și deschis că vremurile sînt foarte greu de prognozat, dacă nu chiar imposibil.

Situația sinoptică pe care contăm în următoarele șapte zile nu va diferi esențial de cea care a determinat vremea în țara noastră în ultimul timp. Nu așteptăm ca regiunile țării noastre să fie traversate de vreun front atmosferic, ci cel mult,... de un front. politic.

Deci, în continuare, vremea va fi caldă, indeosebi în sudul și sud-estul țării. Circulația atmosferică de la înălțime, predominant din sector vestic, va determina la începutul intervalului unele înnorări mai accentuate în Crișana, Maramureș, nordul Transilvaniei și al Moldovei unde local va ploua sub formă de aversă însoțită și de descărcări electrice. Apoi situația atmosferică se va ameliora treptat. În celelalte regiuni va predomina un cer mai mult senin și doar după-amiaza, izolat, condițiile locale vor determina apariția unor nori purtători de ploaie, îndeosebi în zonele de deal și munte.

Vremea caldă pe care o prognozăm se va concretiza prin valori diurne ce vor ajunge pînă la 25°, 32° în Banat, Oltenia, Muntenia, Dobrogea și jumătatea de sud a Moldovei, și pînă la 20°, 26° în rest, izolat chiar mai coborîte în primele zile, cînd nebulozitatea va reduce substanțial din amplitudinea termică noapte-zi. Dimineața, la ora înregistrării temperaturilor minime, se vor consemna frecvent 8°—14°, mai ridicate pe alocuri în sud și sud-est, dar mai coborîte la început în depresiuni.

Pentru că a început, e drept timid, „să înflorească" turismul la munte și la mare (și acolo sînt urne de vot), considerăm necesar să vă oferim cîteva informații pronostice pentru următoarele zile. La munte se va consemna ceva instabilitate atmosferică mai ales în Orientalii de nord și Apuseni. Treptat în a doua parte a intervalului instabil.tatea va diminua. Termic și aici vremea va fi caldă urmînd a se înregistra 5°, 8° dimineața și 13°, 18° ziua.

Și la mare vremea va fi caldă cu un cer variabil mai mult senin. Șansele de ploaie sînt foarte reduse. Baia în mare nu v-o recomandăm. Apa are în jur de 15°C.

IOANA MAȘEK

Flacăra

EDITURA „PRESA LIBERĂ"
Stan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACȚIA :
REDACTOR ȘEF : **George Arion**
Redactori șefi adjuncți : **Constantin Dumitru, Ion D. Goia**
Secretar general de redacție : **Oprea Georgescu**
■ PUBLICIȘTI COMENTATORI : Dumitru Constantinescu, Roxana Paicu Manolescu, Horia Pătrașcu.
■ ANCHETĂ-REPORTAJ (2128) : **Dorin Sălăjan**, Pașcu Bolaci, Aurelia Boriga, Radu Ciobotea, Mihai Stănescu, DREPTURILE OMULUI (2600, 2542) : **Dorin Gherghinescu**, Mihail Gălățanu, Liana Tatos, Reghina Vârvici. CULTURĂ-ÎNVĂȚĂMÂNT (1700) : **Ion Zubașcu**, Sorina Man, Margareta Mureșan.
■ FOTOREPORTAJ (2528) **Paul Agarici**, Gabriel Bugnar, Eduard Constantinescu, Elena Ghera, Gig Motoianu, Victor Rădulescu.
■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 2559) : **Mircea Popp**, Constanța Balaban, Maria Bărbulescu, Pompiliu Dumitrescu, Sevghin Omer, Smaranda Petrea, Angela Ștefănescu, arh. **Adrian Petrescu.**

■ FLACĂRA BIS
Secretar general de redacție: **Răzvan Bărbulescu**
Liviu Timbus, Florin Condurățeanu, Cornel Speriatu. (2128).

■ REBUS
Redactor șef adjunct : **Tudor Octavian**
Adrian Mitu, Alexandru Păsărin, Alexandru Paler, Elena Grecescu, Bogdan Vlad, Aurel Ștefan Alexandrescu, Simon Simzianu (2036).

Adresa redacției și administrației : București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311. **Telefoane :** 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în parantezele de mai sus) ; secretariat redactor șef : **2002** ; redactor șef adjunct, coordonator „Rebus" : **1457** ; redactor șef adjunct : **2124** ; secretar general de redacție : **2143** ; public relation : **2600.**
Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRESFILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

TIPARUL : Combinatul poligrafic BUCUREȘTI

16 pagini **3 lei**

ULTIMA ORĂ

Ne vom îndrepta cu pași repezi spre economia de Piață a Universității?

Popoarele
au conducătorii
pe care
îi merită.

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ȘI CULTURAL
● fondat 1911

Anul I (serie nouă) ● Nr. 21 ● Miercuri 23 mai ● Ediția internațională: 24-31 mai 1990

Trebuie să fie doi cîștigători: un președinte și democrația

Fotografie de P. PROFIR

Trăiască artiștii și nebunii!

Pe lîngă comuniști, sindicaliști, odusiști, activiști, securiști, și oportuniști au existat și alte categorii de cetățeni organizați în cluburi, confrerii, grupări sau reuniuni : rebusiști, anoliști, corsiști, bridgiști, bicicliști, nudiști, filoteliști, parașutiști, arhivișt, copiști, iredentiști, elitiști, soliști, artiști.

Cu excepția artiștilor și, de la o vreme, a iredentiștilor, citați cînd la lipsuri, cînd la realizări și, într-un singur rînd, a bridgiștilor și a elitiștilor, secțiunile amintite ale societății nu apăreau nici în cuvîntări, nici în rapoarte. Fapt care, în perspectiva evenimentelor, ne apare ca semnificativ, mai ales că unii — de exemplu arhiviștii — aveau tot ce le trebuia ca să se manifeste ca partid. Dovadă că o și fac.

Excentricitatea unor preocupări dintotdeauna de opoziție, cum ar fi bunăoară cele ale rebusiștilor și nudiștilor, le-a oferit un nemeritat spor de încredere. În schimb, unele asocieri extrem de bine închegate, pe care comuniștii le ignorau doar pentru că nu erau suficient de inteligenți ca să le bănuiască, rămîn și astăzi în umbră.

E vorba de bolnavii de rinichi.

Perfida și atît de nobilă afecțiune renală a dat la noi o congregație cu legi tari. Tari ca piatra.

Puțin interesați de chestiunile pe verticală ale ligii, nefriticii respectă mult celula de bază, organizarea pe orizontală. Aceasta e seria.

Eu, de pildă, aparțin seriei Olănești de la sfîrșitul lui mai, începutul lui iunie, cînd masa autenticilor nefritici nu e discreditată de năvala cetățenilor cu boli asociate. Cotizanții seriei sînt puri, fără să fie fanatici. Forța lojei nefriticilor autentici, a celor puri, vreau să zic, o asigură principiile ei, iar farmecul acestor principii vine din efecte.

Unul din cele mai populare efecte e schimbarea modului de viață. Pentru aproape toți nefriticii adevărați, faptul că li se întîmplă și lor ceea ce socoteau că li se poate întîmpla numai altora echivalează cu o iluminare.

Cei mai puțin imaginativi dintre noi își schimbă nevasta. Cei mai lucizi, profesiunea, credințele și chiar caracterul. Fapt e că, dacă nu înnebunesc de durere, mulți devin peste noapte artiști. Cîțiva, și nebuni, și artiști.

La Olănești, am devenit, prieten pe viață cu un economist care, după prima operație pe rinichi, a devenit pictor. Dintr-un comerciant cu vitior, e pe cale să ajungă un artist cu trecut. Sub bisturiu, se rupe întotdeauna ceva în om. Și tot atunci ceva se lipește, se scurtcircuitează, se alege.

Într-un ziar olandez din decembrie se vede, pe pagina întîi, o mare fotografie. Două mulțimi, față în față. Una cu scuturi, alta cu mîinile goale. Și între ele, îndeminînd pe cei fără arme să înainteze, prietenul meu. La cîțiva pași de barajul soldaților, cu rinichii expuși, simțind respirația întărîtată a acestora în coloană, în ficat și în nodulii superiori ai sărmanilor săi calculi renali.

Orice revoluție mare e urmată de a doua, tot așa cum o lovitură de tun e urmată de ecou. „Zona liberă de neocomunism" de la Universitatea din București nu-i altceva decît ecoul salvei de artilerie din decembrie. La orientarea ideologică a mulțimii, o contribuție decisivă au avut-o doi oameni. Primul e domnul Iliescu. Ignorînd efectul de ecou, l-a dat manifestării o identitate și un conținut. Resimțind drept în conștiință tunetul celei de a doua revoluții, prietenul meu l-a dat un imn : „Mai bine haimana, decît trădător / Mai bine huligan, decît dictator / Mai bine golan, decît activist / Mai bine MORT decît comunist". Cînd zeci de mii de oameni cîntă, trei săptămîni la rînd, aceste stanțe simple, cel mai bun pictor din lume are dreptul să se simtă realizat ca poet.

Cu această ocazie mi-am reamintit o întîmplare istorisită de prietenul meu, artistul total. Într-o zi, pe vremea cînd mai era încă economist, l-a aruncat pe fereastră de la etajul unu pe un șef de cadre care nu vroia să-i acorde transferul soției. Vreau să spun că prietenul meu a dat de mult semne că are ceva dintr-un poet și că, tot ca poeții, e cam lipsit de simțul conservării. Nimeni, nu-i așa ?, nu aruncă un șef de cadre de la etaj înainte de a se asigura că n-o să mai scape.

După ce am cîntat la Universitate „Imnul golanilor" luptînd seară de seară împotriva comunismului, adică împotriva mea însumi — ca om de presă am fost, se înțelege, membru de partid — m-am trezit inspirat și am compus cîteva versuri : „Mai bine zurliu, decît senator / Mai bine în mulțime, decît pe cuptor / Mai bine neferitic, decît sănătos / Mai bine anonim, decît os de ros".

Strofa nu e perfectă. Pot însă explica, dacă e nevoie, ce am vrut să zic. În orice caz, sper că măcar o idee răzbate din ea. Ideea că maximum de consens există doar într-o turmă de oi. Nu există oaie care să nu vrea să-și urmeze cirmaciul.

Și, în definitiv, de ce-i rău să fii oaie ?

Trăiască artiștii și nebunii ! Fără ei am fi păscut încă iarba mucedă din pășunea comunistă.

Trăiască în veci opoziția : libretiștii, punkiștii, colectiviștii, semănătoriștii, automobiliștii, zăriștii.

TUDOR OCTAVIAN ■

„Flacăra" crede în lacrimi

Mai mulți cititori ne-au întrebat de ce lăsăm fără răspuns o serie de atacuri (în evasitotalitatea lor, nesemnate) apărute în cîteva publicații (înrudite, e drept) cărora nu le place Flacăra. Sau de ce măcar nu protestăm față de tonul subsuban în care e exprimată această mapetență.

Întîi, pentru că e firesc ca injurătura să se asocieze calomniei, așa că nu sîntem surprinși. Apoi, pentru că nu vrem să facem publicitate, nici cu plată nici fără plată, respectivelor publicații. În sfîrșit, pentru că vremea substituirii inteligenței publicistice prin birfă și a mistificării adevărului începe să apună.

Flacăra nu a atacat, după revoluție, nici o publicație și nici nu o va face de acum înainte. Nici măcar nu va răspunde atacurilor, mulțumindu-le celor care ne citesc, indiferenților cu ochi răi ar face-o.

Noi avem încredere în cititor și în discernămîntul domniei sale. Și mai sîntem încredințați că dacă fiecare cititor își alege publicațiile conform propriei personalități, fiecare publicație are, pînă la urmă, exact cititorii pe care-i merită.

Un ministru care se ține de cuvînt

Excelenta intervenție, în ultima sesiune a fostului provizoriu mini-parlament, a domnului Andrei Pleșu ni l-a reamintit pregnant pe autorul Minimei moralia, estompat o vreme de ministrul silit mai mult să taie (între altele și o treime din „Flacăra"). Nu știm, cînd scriem aceste rînduri, dacă domnul Pleșu a fost ales în Parlament, dar sîntem încredințați că merită. După cum sperăm că partidul care, singur sau în coaliție, va guverna nu va ezita să-i încredințeze unui independent veritabil portofoliul de la cultură. Oricum, domnul Andrei Pleșu are timp să se țină de cuvînt. Sîntem după 20 mai, deci „Flacăra" va trebui să redevină un săptămînal în 24 pagini. Nu de alta, dar, așa cum s-a observat, tocmai paginile de cultură ale publicației noastre au avut cel mai mult de suferit. (C.D.)

Basarabia e cu noi

Am fost în Piața Universității, luni 14 mai, cînd Marian Munteanu, liderul Ligii Studenților, a citit Declarația de aderiune a Frontului Popular din R.S.S. Moldovenească la Proclamația de la Timișoara, document istoric de-o importanță imprevizibilă pentru momentul revoluționar pe care îl trăim. Înainte de a apărea în paginile ziarelor și revistelor din zilele următoare, preluat ca text oficial difuzat prin Rompres, Piața Universității a meritat să fie primul **cotidian viu** din istoria noastră care a luat la cunoștință hotărîrea românilor de dincolo de Prut, reprezentată prin organismul lor politic revoluționar numit Frontul Popular din Moldova.

După citirea primului paragraf al Declarației, mii de oameni aflați în Piața Universității, în jurul orei 20, au izbucnit într-o flacără de nestins de acum înainte. ROMÂNIA MARE, ROMÂNIA MARE. Sînt exact cuvintele care au cutremurat inimile și conștiințele tuturor românilor în preajma anului 1918 și dacă ele au izbucnit iarăși din acest crater în erupție continuă de ideaiuri care este Piața Universității, vuietul lor nu va putea fi stins pînă la împlinirea marelui vis al românilor dintotdeauna.

Mii de oameni au scandat cu inimile și conștiințele lor, minute în șir, CINSTE LOR, CINSTE LOR iar apoi, TRĂIASCĂ, TRĂIASCĂ, SĂ TRĂIASCĂ / MOLDOVA, ARDEALUL ȘI ȚARA ROMÂNEASCĂ. După duminica trecerii noastre libere peste granița geografică a Prutului, luni, 14 mai, s-a mai trecut o graniță : cea istorică. Începînd din clipa aceasta, frontiera dintre românii de dincoace și de dincolo este o pură formalitate, comunicăm prin limba română la același unison politic, simțim împreună adevărul aceleiași clipe istorice. Și dacă Basarabia — ca primă provincie a țării mutilată de comunism — a înțeles exact sensul Revoluției românești și are curajul să-și exprime opțiunea și solidaritatea cu Proclamația de la Timișoara, flindu-se încă în U.R.S.S., atît mai mare este responsabilitatea noastră, a celor de acasă, de a înțelege exact sensul istoriei și a ne trezi în zorii unei noi victorii murmurînd versurile imnului din Piața Universității : „Libertate te iubim. / Ori învingem ori murim !"

Declarația Frontului Popular din Moldova basarabeană, de aderiune la Proclamația de la Timișoara, nu este atît o lecție pentru provinciile românești care nu s-au trezit încă la adevărul real al clipei istorice de acum și al celei viitoare, cît mai ales începutul oficial al noii noastre istorii comune. Și chiar dacă ar rămîne numai această secvență de adevăr din tot ce s-a întîmplat pînă acum, aici, Piața Universității ar intra definitiv în istorie.

ION ZUBAȘCU ■

Oamenii zăpezilor și OZN-urile

Cu toate că la prima vedere între „oamenii zăpezilor" și OZN-uri nu poate fi nici o legătură, nici o asemănare, în realitate, există o trăsătură comună, și încă una foarte pronunțată : și despre unii, și despre alții, numai se vorbește că ar fi, dar existența lor n-a fost dovedită, pentru că nu s-a putut captura nici măcar un singur exemplar. Și unii și alții au fost ba văzuți (nu prea clar), ba fotografiați (cam în ceață), ba auziți (cam slab), dar niciodată prinși. „Oamenilor zăpezilor" și OZN-urilor trebuie să li se adauge acum încă o categorie : teroriștii din timpul revoluției române din decembrie 1989.

Da, la fel ca și în cazul misterioșilor humanoizi de pe Himalaya sau al obiectelor zburătoare neidentificate, existența teroriștilor noștri este cu totul incertă. Dar dacă în primele două cazuri dezlegarea enigmei are doar importanță științifică și valoare de fapt divers, în cazul teroriștilor care se presupune că ar fi acționat în România în decembrie 1989 chestiunea capătă dimensiuni de tragedie, întrucît de lămurirea ei depinde răspunsul la întrebarea care ne macină pe toți : cine ne-a omorît copiii în timpul revoluției ? Cine și de ce ? Pentru că cele petrecute atunci stîrnesc o mulțime de nedumeriri, dintre care relevăm aici doar cîteva : de ce, dacă într-adevăr au existat teroriști, ei n-au tras nici un glonț în seara de 22 decembrie în balconul de la sediul fostului c.c., unde se aflau toți cei pe care adversarii revoluției ar fi avut interesul să-i omoare ? De ce, dacă într-adevăr au existat teroriști, nici unul dintre ei n-a nimerit cu vreun glonț în zidul clădirii televiziunii ? De ce, dacă într-adevăr au existat teroriști, nici unul din ei (unul adevărat, nu pîrît) n-a fost prins ?

E drept, eforturi de-a explica fenomenul „teroriștilor" s-au făcut. Cei care au fost judecați pînă acum au fost chestionați cu grijă și cu insistență asupra acestui subiect, doar-doar cei din boxă vor recunoaște că teroriștii erau chiar ei și că ei au tras asupra oamenilor ; dar încercările acestea n-au dus la nimic. Într-o vreme, pentru că un țap ispășitor trebuia găsit, a fost luată în colimator securitatea, dîndu-se aproape ca sigură formula : terotiști—securiști. Și a fost o campanie foarte susținută împotriva securității, încheiată cu așazisa ei desființare.

Mă refer doar la faptul că securiștii au fost prezentați ca fiind cei ce trăgeau în mulțime și în armată, deci ca fiind ei teroriștii. Dar nici acest lucru nu s-a putut deloc dovedi. În sfîrșit, au fost transmisie, nu de mult, la televizor relatările unor militari care s-au aflat la TV în zilele revoluției. Cu rezultate dezolante. Cu cine s-a luptat armata română la televiziune timp de mai multe zile în decembrie 1989 ? Cu un individ drogat, cu trei civili și cu doi plantatori de simulatoare ?

Putem conchide că explicațiile care s-au dat pînă acum cu privire la teroriștii din decembrie 1989, precum și vagile promisiuni că se va face lumină seamănă mai curînd cu basmul cu cocoșul roșu. Noi însă vrem să cunoaștem adevărul și întrebăm, în diferite stiluri : precum Vlahuță — unde ni sînt teroriștii ? Precum Costache Conachi — fost-au, n-au fost sau au fost vin acei teroriști ? Și exclamăm ca Arghezi (vizîndu-i pe teroriști, desigur) — vreau să te pipăi și să urlu : este ! În sfîrșit, încă o întrebare, de astă dată după Coșbuc (despre cei căzuți în revoluție) : Morți pentru cine? Fiindcă pînă nu se va arăta țării și lumii că în zilele de după 22 decembrie a existat un inamic și că acesta a fost suficient de puternic pentru a pune armata română în dificultate și a sili noile autorități : 1. Să ordone armatei române foc astfel încît să fie deteriorate grav clădiri tezaur ca Palatul regal și Biblioteca Centrală Universitară, precum și casele din jurul televiziunii și să provoace și alte distrugeri ; 2. Să ceară ajutor militar străin ; 3. Să cheme cu disperare populația, mai ales tineretul și copiii, să vină să apere cu piepturile lor obiective vitale (clădirea c.c., televiziunea, radioul ș.a.); 4. Să-i împuște pe Ceaușești utilizînd procedura de urgență, pînă atunci vom fi chinuiți de cumplitul gînd că minunații noștri copii, ca și cellalți eroi ai revoluției au pierit numai pentru ca echipa domnului Iliescu să nu se cheme că ar fi emanația unei lovituri de stat, ci a unei revoluții. Și vai, cum am fi preferat ca guvernul domnului Iliescu să fi fost o emanație a unei lovituri de stat și să nu fi murit nimeni.

ION D. GOIA ■

Recom

PENTRU RECLAMĂ —
adresați-vă profesioniștilor

Intreprinderea de stat RECLAMA COMERCIALĂ execută pe bază de comenzi ferme, prin atelierele sale de producție : firme și reclame luminoase, embleme, indicatoare, utilaje și suporți de etalare, manechine, grossfotouri, fotografii, diapozitive color, montaj de firme și elemente ambientale, panouri publicitare, standale sau pentru mantinelele stadioanelor, sălilor de sport, tipărituri de reclamă (pliante, calendare, agende, broșuri, afișe, afișete, fluturași, hîrtie de ambalaj, etichete de produs și preț etc.), mijloace publicitare radio-televiziune (anunțuri radio, reclame muzicale, scenete, filme publicitare color).

Adresați-vă la tel. 81 49 81 (centrală) și 31 62 79 (secretariat), Telex 10958. Cod SIRUES 0845498, str. Serg. Nuțu Ion, nr. 2, București, sector 5, Cod poștal 76234.

Anul I
epoca III
numer paru

Partide din toată țara, uniți-vă!

TROMBONUL LIBERR

Organ periodic de informații și contrainformații al Ligii purtătorilor de față umană

Cîntec de răcoare

Privesc din Jilava prin gratii de fier
Afară e ploaie și vînt și mister
Acolo, departe, închisă și ea
M-așteaptă zadarnic prietena mea.

E mică, plăpîndă și fără-ajutor
Și-ascultătoare stă pe covor.
Nu cere nimica, e ca un vis
O tandră ființă, cu suflet deschis.

M-așteaptă în casă de zile în șir
Pisica mea blîndă cu ochi de safir.
Iar eu ca reporter, muncesc din greu
Însoțit prin celule de un ghid de muzeu.

GEORGE ARION ■

Cît de mare este sacul lui Moș Crăciun?

„29 decembrie 1995

Ieri noapte a fost un viscol teribil. Pe la ora trei Adela s-a adăpostit în pasaj, eu am rămas la cort, ca nu cumva vîntul să ni-l zboare din țăruși. Spre dimineață vijelia s-a potolit. În pasaj se strînseseră aproape trei sute de oameni. Se încălzeau în jurul focurilor. Beau ceai și cafea, scandau : „Somn ușor, somn ușor ! Vă treziți c-un dictator !" Și în holurile Intercontinentalului s-au refugiat golani.

La buletinul de știri de la ora unsprezece s-a spus că un grup de treizeci de persoane au blocat pentru două ore traficul metroului. Ne-am obișnuit.

Astăzi s-a încercat ultima tentativă de dialog pe acest an. Delegația noastră i-a așteptat pe guvernamentali trei ore în sala de conferințe a hotelului București. La radio s-a anunțat că șefii C.P.U.N. ne-au așteptat în același loc, o oră și ceva, cu reprezentanții presei și doi cameramani. Notez : o sută patru tentative de dialog eșuate. Nu-i nimic. Nu plecăm ! Nu plecăm ! Și jucătorii de fotbal din cele trei divizii naționale s-au solidarizat cu Proclamația de la Timișoara. Adela a reușit să cumpere cinci conserve de pește. La Unirea s-au dat portocale. N-a apucat.

Spre seară a început să ningă. Am schimbat lozinca „Zona liberă de neocomunism a României" care putrezise, cu una nouă, identică. Baricada noastră a rezistat viscolului. Astăzi, de la balcon, au vorbit : Doina Cornea, Stelian Tănase, Petru Creția. În fiul orelor 20 erau adunați în Piață peste 25 000 de oameni. S-au cîntat colinde, s-a strigat : „Jos comunismul !" A fost frumos. Mi-am pierdut mănușile, cadoul Adelei de Crăciun și mor de ciudă. Nu puteam să aplaud cu mănuși, deși am un deget degerat.

Continuă să ningă, mîine dimineață ieșim la deszăpezirea Pieței. Am cumpărat șampanie pentru Revelion, dar nu i-am spus Adelei. Mi-au înghețat picioarele...".

PETRE BARBU ■

Scrisoare închisă

Dragă Getuța,

Nu te speria ! Eu rămîn același al tău, chiar dacă sînt senator. Mă gîndeso la tine și la ăia mici și la biata mama, care nici nu gîndea să ajungă cineva din familie senator. Știi cum a fost, de nu puteai nici secretar 2 dacă n-aveai o proptea. Fără asta, toi la rocese verbale rămîneai.

Reciclarea se apropie de sfîrșit. După cîte îmi dau seama, voi fi numit director la o fabrică de detectoare de minciuni. După ce-am lucrat în agricultură și construcții, nu cred că aici va fi mai greu, mai ales că tot omul o să vrea să aibă detectorul lui personal. O să luăm și noi unul de import și atunci vom cunoaște adevărul, motorul tinerei noastre democrații. Bine că am scăpat de pe șantier. Știi că nu ne făceam planul niciodată și toți se agățau de noi.

Pînă mă întorc, apelează la vechii noștri prieteni dacă ai nevoie de ceva. Îi găsești tot acolo. Ajută-mă să te ajut sau bine faci, bine găsești. Ideologia trece, proverbele rămîn.

Aici ne simțim bine. Am găsit vechi cunoștințe și de la municipiu și de la județ. Sîntem numai între ai noștri, ne spunem gîndurile deschis, pe față. Pariez proastă c-că trebuie să învățăm toată ziua și chiar noaptea. În ziua de azi, fără competență, adio liniște. Ține-te de ăla mici să învețe engleză sau așa ceva. Cu asta nu mori de foame. Dacă știam o boabă englezește, dar ce să mai vorbim... Ne-am descurcat noi și așa. Știi cît te iubesc. Familia a fost pentru mine celula societății și bine făcea dictatura cînd nu te lăsa să-ți faci de cap și te culca devreme, să te ocupi de copii și de nevastă.

Te îmbrățișează, Sile.
senator de 39.

P.S. Mă întorc cît de repede. Am aflat că ieri am dat examen. Urmează masa cetățenească, după care voi fi al tău, soț iubitor și neschimbat. Și vezi, nu te lăsa amăgită de privatizare. Tot la stat viața e mai dulce. Așa ne-au spus aici profesori cu experiență îndelungată.

Pt. conformitate :
OPREA GEORGESCU ■

Știri

ȘAMPONUL DE BINE

Pressconsens, București, 23 august 1992. Azi, în cursul dimineții, oamenii de bine care treceau prin zonă au fost surprinși de izbucnirea unui incendiu la baza statuii iubitului nostru președinte. Pompierii și polițiștii sosiți la fața focului au înlăturat cu fermitate pericolul topirii prestigiosului bronz. Ulterior, au fost îndepărtate toate urmele de funingine. Șamponul nostru național cu aromă de trandafiri și-a dovedit încă o dată neprețuitele calități. Fabrica producătoare a primit o importantă comandă suplimentară de la Ministerul de Interne. Cu ocazia conferințel de presă ținute la acest minister, s-a făcut cunoscut că pompierul Michi Țac a fost felicitat de domnul ministru Fedia Mandescu.

SOLIDARITATE

Pressconsens, București, 23 mai 1993. Muncitorii de la Uzinele John Rațiu sînt în grevă. Principala lor revendicare : mărirea salariilor cel puțin pînă la nivelul cîștigurilor celor din industria de abțibilduri cu portretele domnilor Ionică Iliescu, Dănuț Iosif, Gigel Voican și Petre Dizel. Sînt în curs discuții între reprezentanții sindicatului și ai patronatului. Greviștii amenință — în cazul unui refuz al cererilor formulate de ei — cu o mare demonstrație în parcul anume amenajat de curînd pe locul fostelor clădiri ale Universității, Teatrului Național și Hotelului Intercontinental. Studenții care au lucrat pe Șantierul Național al Tineretului la realizarea acestei epocale clădiri au comunicat că se alătură greviștilor, așa cum anunțaseră, încă de ieri, soldații din garnizoana București care nu mai vor să poarte armamentul tradițional, de aseară, cînd fiecare și-a cumpărat cîte o pușcă din magazinele de jucării ale companiei internaționale Cîmpeanu.

Pentru conformitate,
DORIN GHERGHINESCU ■

Tot ziariști

Din nou, George Arion a schimbat pagina 42 a cotidianului „Flacăra pentru minte, inimă și literatură". Ca să le facă pe plac linotipiștilor. Au zis că declară grevă dacă nu culeg cel puțin de două ori mai multe texte decît într-o fiecare dintre cele 27 de publicații ale trustului „Flacăra".

Ion D. Goia scrie din ce în ce mai puțin la „Flacăra". E ocupat cu traducerea în japoneză a studiului despre contribuția decisivă a domnului Ion Iliescu la dezvoltarea societății moderne în lumea contemporană. Concomitent, scrie prefața la ediția a XIII-a, în limbile engleză, germană și spaniolă, a monografiei „Gorbaciov — părintele criptoeconomiei de piață". Noroc cu cele patru secretare pe care le are ; în fiecare zi, selectează din cele circa 12 000 scrisori de apreciere și aderiune pe care le primește, secvențe pentru noua sa rubrică. Nu-l mai trecem la semnătură, îl trecem la titlu.

Răzvan Bărbulescu a neglijat „Flacăra Bis" pentru „Flacăra Tris". Zice c-o face stereo și holografică.

Tudor Octavian s-a apucat de pictură. A schimbat și profilul revistei „Flacăra-Rebus". Ca să publici un careu, trebuie să scrii o cronică plastică despre opera maestrului Tudor Octavian. Deviza este clară : de la critica de artă la rebus.

Ion Zubașcu a scos o nouă antologie de cîntece muncitorești revoluționare. Într-un singur exemplar. Așteaptă să-i crească valoarea.

Eu, de cînd primim salariile în valută forte, am mari probleme cu leii. Nu-l găsesc ca să cumpăr două topuri de hîrtie de scris. E rîndul meu și domnul Valentin Hurduc nu mă mai lasă să scriu la „Luceafărul" dacă n-aduc hîrtie.

CONSTANTIN DUMITRU ■

EDIȚIE SPECIALĂ

TL TELEX

● **Veșnicul miting de la Universitate, al cărui protagoniști au ceva din japonezul care au bănuia că s-a terminat războiul, va deveni o instituție serioasă cu o bază economică trainică și sprijin temeinic al primăriei. De altfel se întrevede posibilitatea încheierii unei minute cu municipalitatea privind libera circulație, pe cunoscutul principiu promovat odinioară adică, o duminică, buletinele sau carnetele de conducere cu număr par și o duminică celiaiți. În sfîrșit, în primăvara lui '95, mitingul va sărbători cinci ani de existență printr-un nou dialog care n-a mai avut loc ● Best-seller-ul anotimpului va fi „Istoria romanțată a punctului 8" ● Intrarea publicului în Teatrul Național se va face prin stînga, pe la PECO, ajungîndu-se astfel la mult rîvnita comuniune sufletească dintre actori și spectatori ● Membrii actualei nomenclaturi vor deveni acționari și vor ajunge la un consens privind stîrpirea din față a noii nomenclaturi. Pentru că nu mai e loc ● Mai bine de 70 de grupări politice vor sucomba demonstrînd că nu poți organiza un partid din ajutorul de șomaj ● Se va trăi binișor din opoziție, cei ce vor conduce în acel timp treburile țării străduindu-se să întrețină această situație, în virtutea ideii rău cu opoziție dar mai rău fără ea.**

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Corespondență specială din București

Agenția TASS, prin agentul său din România, transmite : Luni, 20 mai 1995, cu ocazia aniversării a cinci ani de la primele alegeri libere, Majestatea Sa, Regele Mihai I, a oferit la Casa Poporului o mare recepție la care au fost invitați membrii Corpului diplomatic, guvernul, reprezentanți ai partidelor, o seamă de personalități ale Revoluției, ziariști, observatori O.N.U. precum și o sumedenie de cască gură. Purtătorul de cuvînt al Casei regale a mulțumit celor prezenți pentru participare. „E o mare plăcere pentru noi, a spus domnul Doru Braia, să constatăm că, în mare, am rămas aceiași". În cuvîntul de răspuns, Mircea Dinescu, președintele Republicii, a ținut să amintească, deși împrejurarea nu o impunea cu necesitate, că datorită relațiilor personale cu unii miniștri și șefi de partide a reușit să înapoieze familiei regale o seamă de clădiri și bunuri de patrimoniu, dobîndite nelegal de fosta conducere a Uniunii Scriitorilor în perioada dinaintea alegerilor. Liderul opoziției, domnul Ion Iliescu, a arătat că are mandatul minerilor pentru a susține, ori de cîte ori se ivește prilejul, cauza privatizării treptate, după un scenariu bine gîndit de un colectiv de specialiști. „Privatizarea rapidă și generală, așa cum s-a realizat la noi, a subliniat domnul Ion Iliescu, a fost o eroare, a fost victoria nesemnificativă a unui grup restrîns, nu emanația directă a Revoluției".

Atmosfera, tensionată ca întotdeauna cînd aripa dură a opoziției își exprimă opiniile, s-a destins brusc în clipa în care noul ministru de interne și totodată primul civil numit în acest post la presiunea poporului, preafericitul Teoctist, sosit direct de la dialogul din Piața Universității, a anunțat, în aplauzele asistenței că F.S.N. a fuzionat cu P.N.Ț.-c.d. „E un moment istoric, a declarat desăvîrșirea sa, ministrul de interne. Și cum o veste bună nu vine niciodată singură, pot să vă anunț că mulțimea, stabilizată în ultimii doi ani la circa 50 000 oameni zilnic, se îndreaptă încoace avînd în frunte pe domnii Dan Hăulică și Andrei Pleșu".

Într-adevăr, primii golani sosiți în Casa Poporului au fost urmați de un grup numeros în care se puteau distinge figuri cordiale, precum acelea ale domnilor Eugen Ionescu, Emil Cioran, Dan Petrescu, chipurile îngîndurate ale rectorilor Universităților din Oxford, Cambridge și Moscova, ultimii semnatari ai Proclamației de la Timișoara, personalități științifice de largă recunoaștere internațională, ca domnii Petre Roman, Silviu Brucan și Ion Mînzatu, feluriți barzi și bardeze, oameni de bine.

În aclamațiile participanților, pentru care toate cele 7 422 de săli ale edificiului, inclusiv dependințele și subsolurile, au devenit dintr-o dată neîncăpătoare, Regelui Mihai I i-a fost conferit titlul de „Golan emerit". Primind din mîinile lui Iosif Visarionovici Dan înalta distincție, majestatea sa, vizibil mișcată, a fredonat în germană, în deplin consens cu membrii familiei regale, imnul de stat „Noi de-aicea nu plecăm, nu plecăm acasă...".

Sărbătorirea, care s-a prelungit cu mult peste ora legală aprobată de inspectoratul general al poliției, a fost marcată, din păcate și de unele incidente. Astfel, călugărul Voican de la Mînăstirea pentru turiștii străini Cernica a părăsit ostentativ sala nr. 6 547 unde se aciuase, de fapt neinvitat, zăngănind ceva sub sutană. Domnul Alexandru Piru, directorul general al cotidianelor „Azi", „Mîine", „Zorile", „Dimineața", „Amiaza", „Cina", „Noaptea" și „Dreptatea", a criticat public calitatea whisky-ului românesc „Samogon", fapt care poate afecta grav balanța exporturilor. În fine, parcă spre a îndurera suflarea românească din toată lumea, postul de radio „Europa Liberă" — despre care se știe că e finanțat în secret de RTVL — l-a lăudat fără pic de rușine pe domnul Ion Rațiu, supranumit și „boss-ul șantierelor navale din Gdansk".

În totul, corespondenții marilor agenții de presă de la București au apreciat că manifestarea, patronată și coordonată de domnii Radu Cîmpeanu și Răzvan Theodorescu — magnații trusturilor P.N.L.R.C. și UNI-FUN — a fost o reușită și, în consecință, s-a semnat o moțiune prin care s-a solicitat ziarului „Adevărul" publicarea unei știri.

Agenț TASS IVANOV
p. conf. TUDOR OCTAVIAN ■

TL ANCHETĂ: CE-AȚI FĂCUT ÎN VIITORII 5 ANI?

Alegerile s-au sfîrșit. Începe sezonul estival.

La umbra cui vom face plajă?

I.H.R. Mangalia, cea mai importantă firmă turistică a litoralului, dispune în prezent de cca. 32 000 locuri de cazare în hoteluri, lor adăugîndu-li-se alte 4 000 în campinguri dispuse în cele patru microstațiuni din administrare: Mangalia, Saturn, Jupiter și Cap Aurora. Luni, 1 Mai, pe o ploaie torențială, am stat de vorbă cu domnul director **Drăgușin Alexandru** care ne-a dezvăluit cîteva din preocupările începutului de sezon. Și, cum era de așteptat, începutul de sezon '90 capătă o conotație mai largă, el fiind totodată un nou început de drum.

— Avem, spre deosebire de alte domenii, un ascendent: turismul se constituie într-o potențială sursă de venituri ușor de reînviorat, în parte datorită cadrului natural plăcut și a unei infrastructuri bune, ca punct de plecare. Însă, inexistența unei legislații facilitante pentru colaborarea cu firme din exterior face ca dialogul, odată început, să intre într-un unghi mort. Deci, pentru a fi mai explicit, voi spune că întreaga problemă gravitează în jurul datei de 20 mai — data alegerilor. Nimeni nu este dispus, și pe bună dreptate, să facă investiții fără prealabile garanții. Cu toate acestea, am fost contractați, în special în ultima lună, de cîteva firme din R.F.G. și Anglia interesate în general de realizarea unor construcții noi: parcuri de distracții, magazine, restaurante, hoteluri cu bază de tratament care să pună în valoare, așa cum se cuvine, renumitul nămol sapropelic al Dobrogei, cît și izvoarele cu apă termală. După cum vedeți, interesul există. Și pentru a vă da un exemplu concret: chiar ieri ne-a vizitat domnul Amatzia Sprukt, unul dintre directorii firmei Fardome Ldt, care posedă filiale în trei state: S.U.A., Anglia și Israel. Am convenit cu dumnealui și cu reprezentanții firmei amintite care-l însoțeau să începem colaborarea încă din actualul sezon, mai întîi prin mijlocirea de către dumnealor a sejururilor turiștilor din țările unde au filiale pe litoralul nostru și, pe de altă parte, prin deschiderea de magazine cu fond de marfă adus de dumnealor, cu vînzare în lei. Căi și forme de colaborare ar putea fi numeroase, însă cele mai potrivite mi se par a fi societățile mixte. Și nu cred că ar fi o pretenție restrictivă aceea ca noi să deținem cel puțin două procente mai mult.

— Ce a făcut I.H.R. Mangalia, prin propriile forțe, ce noutăți oferiți clientului în sezonul estival '90?

— Din păcate, la ora actuală sîntem în urmă chiar și cu lucrările de rutină: reparații, reamenajări... Ca și în alte domenii, după Revoluție oamenii s-au apucat mai greu de treabă. Din acest punct de vedere, n-ar fi prea multe de spus... O noutate plăcută cu siguranță este faptul că s-a alocat o sumă destul de mare în valută pentru procurarea de băuturi alcoolice și nealcoolice, cafea, țigări din import. Așa cum ați observat înainte de a începe discuția propriu-zisă deocamdată ele se găsesc în aceleași locuri ca și pînă acum: în magazinele Comturist și la bișnițari. Sînt sigur că vremea cînd turistul român nu va mai îndura nici un fel de lipsuri umilitoare nu este departe.

— Mai în glumă, mai în serios, dați-mi voie să vă adresez o ultimă întrebare: vă sperie inițiativa particulară?

— E bine că ați pus întrebarea, dar e prematur să vorbim serios de concurență acum... Nu, nu ne temem de inițiativa particulară, ba din contră, aș putea spune că ne bucură. În actuala structură, I.H.R. Mangalia nu poate face față tuturor exigențelor clientului din varii motive, știute sau mai puțin știute. Acționăm în sensul degrevării întreprinderii de unele unități. Noi avansăm ideea mandatării, a „dării" în arendă" către persoane individuale sau asociații, ca un prim pas pe calea privatizării, dat fiind faptul că un hotel la nivel mediu valorează cel puțin 50 milioane lei (mijloace fixe plus mijloace circulante). Inițiativa particulară are de învins o serie întreagă de obstacole, printre care și aprovizionarea la un nivel competitiv, cu alimente. Orice s-ar spune, goluri mari sînt în special în industria alimentară. Peste toate, noi rămînem deschiși dialogului cu toți cei interesați. Și nu numai dialog.

MARIUS STOIAN

Unde sînt șuruburile mele,
Care le-am pierdut ?
Fotografie de PAUL AGARICI

RESPIRAȚIE ARTIFICIALĂ

Sechele adînci în organismul economiei românești. Gîndirea comunistă a reușit să clitorească un crah economic încă necunoscut în practica și teoria mondială. Un amestec de crize de superplanificare, de subproducție dar și de supraproducție, de subconsum, de mecanisme-cacealma, de harababura ciclurilor pervers-se, cu rezultate complet diferite de cele scontate. Greu de descîlcit un asemenea ghem de dezastre! De curînd, o comisie guvernamentală a elaborat o strategie de trecere la economia de piață, după largi consultări cu specialiștii din țară și luări de contact cu economiile occidentale și est-europene în transformare. Un număr de 8 scenarii posibile vor fi oferite viitorului for legislativ. Va fi ales vreunul, sau va apărea altceva? Obiectivele, din perioada „provizorie" sînt clare: tranziția în termen cît mai scurt la economia de piață, concomitentă cu resorbția crizei profunde. Și asta în condițiile unui program de protecție socială și a creșterii nivelului de trai chiar în timpul acestei etape.

La conferința de presă de la Ministerul Economiei Naționale am reținut cîteva direcții de acțiune. Implementarea mecanismelor de piață poate fi realizată pînă la finele anului 1990 iar modernizarea ramurilor economice și a produselor urmează să se desfășoare în etape în 5—8 ani, beneficiind și de asistență străină. Se va practica o largă deschidere spre economia mondială, nu în condiții de neoiobăgie, ci prin atragerea de capital străin și împrumuturi raționale. Economia de piață va fi atotcuprinzătoare. La această competiție se vor alinia și întreprinderile de stat. Aplicarea ei limitată s-ar asemăna cu funcționarea șchiopătată a unui motor în 3 cilindri. Într-o serie de sectoare ca turismul, comerțul, proprietatea privată va deveni preponderentă chiar din acest an. În problema pămîntului, studiul propune o cale de privatizare radicală. Reglementată printr-o lege născută dintr-un referendum. Astfel, sectorul agricol de stat, profund modificat, nu va depăși 20%. Privatizarea industriei nu va arăta deloc ca o simplă operație estetică. Legea va încuraja investiția de capital, inclusiv străin. Obiectivele dificile, delicate, îngreunate și de starea de agonie a economiei! Deprindem alfabetul unor noțiuni de amploare, menite să afle drumul adevărat spre revigorarea țării.

În aceste zile, aflat la București pentru o serie de conferințe, Antonio Marzano, profesor de economie politică și finanțe la Universitatea „La Sapienza" din Roma, a încercat și el să ne limpezească o parte din aceste semne de întrebare, atît de fierbinți pentru noi. „Adoptînd economia de piață, Italia, săracă în resurse naturale, a reușit să devină a cincea putere economică a lumii. O economie de piață se bazează de fapt pe cîteva stimulente simple: întreprinderile private, familia, băncile și statul. Numai o luptă pentru profit maxim catalizează viața întreprinderilor particulare. Și acesta e secretul prosperității lor. De asemenea, concurența îi forțează mîna patronului să-și mențină tehnologiile la zi. Al doilea factor operant, familia, este cea care decide, prin nevoile ei, gama de produse cerute. Familia trebuie încurajată să facă economii pentru introducerea în circuit a fondurilor pentru investiții. Dobînzile ridicate au deschis pofta oamenilor pentru depunerea de bani. Italia se clasează pe locul 2, după Japonia în privința economisirii (20% din bugetul fiecărei familii). În capitalismul modern, băncile își asumă riscul pentru înnoirile tehnologice prin acordarea de credite întreprinderilor. Iar statul nu e necesar să se ocupe de ce se produce și consumă, de cît se economisește. El temporizează doar unele dezechilibre precum semnele de inflație și creșterea șomajului peste nivelul normal".

— Și totuși, cum vedeți căile de însănătoșire a economiei românești?

— Numai privatizarea poate aduce suflul revigorării. Deși nu cunosc realitățile românești, aș privatiza mai întîi turismul, comerțul, imobilele, și, în primul rînd, pămîntul. Fulger, de azi pe mîine. Cu industria se impune un procedeu în etape, cu pași moderați. Aș încuraja apariția de întreprinderi particulare mici, pentru a se naște capital. În Italia 70% din producție se adună de la fabricile cu pînă la 500 de muncitori, avantajate și de apariția microelectronicii. Coloșii industriali complet depășiți și nerentabili mai bine se casează cu redistribuirea forței de muncă. Cei ce pot fi reanimați prin grefarea de tehnologii moderne să fie conduși numai după criterii private. Deci capitalul lor să devină difuz în mîna unor proprietari.

— Dar la noi nu există forța financiară a individului pentru o investiție industrială.

— Pentru început, doritorii pot concesiona o întreprindere. S-o închirieze și s-o administreze un timp pînă adună capital pentru cumpărare. Dar să se legiferege posibilitatea de a i se retrage acestui gen de arendaș contractul de închiriere atunci cînd nu se dovedește un manager talentat. Concesionarea nu reprezintă cea mai fericită rezolvare. Dar poate constitui o soluție pentru prima etapă. De asemeni, și societățile cu capital mixt, de stat și particular, pot urni pentru început acțiunea de rentabilizare. Ca un pas provizoriu, pînă la preluarea lor completă de proprietari particulari. În Italia, aceste întreprinderi, cu logodnă de proprietate între stat și diverse persoane, tînd să dispară. Acolo unde se simte ingerința statului, țelul nu mai este obținerea profitului maxim și fabrica devine necompetitivă. Cei ce vor urma să cumpere unități industriale trebuie încurajați și finanțați de băncile românești și chiar de cele străine. Oricum, apariția de mici unități particulare, multe, ca ciupercile, va naște capital și va permite generalizarea privatizării.

FLORIN CONDURĂȚEANU

Rișnița, o fantomă necesară

Pentru o consultație la un medic nu ne putem duce cu o pungă de cafea boabe. Cafeaua (cel puțin în București) se găsește pe toate drumurile. Ea trebuie rîșnită. Și dacă doctorul nu are rîșniță? Căutăm acest aparat în magazinele de specialitate. Nu avem — ni se răspunde. Luăm drumul Argeșului, acolo unde (credem!) miroase frumos a... cafea rîșnită. „Electroargeșul" e singurul producător intern de rîșnițe.

Ping-pongul, jocul preferat al fricoșilor

În biroul „Desfacere" domnul Circiumaru se bîlbîie la întrebarea: „De ce nu se găsesc rîșnițe în magazine?" Se bîlbîie și ne roagă s-o așteptăm pe șefă, plecată pentru „un minut" pînă undeva, dînsul — se scuză — nu este în stare să răspundă, așa singur, fără șefă de față. Așteptăm pe un scaun. Un individ din apropiere, auzind probabil întrebarea, ne agață misterios: „Domnule, eu știu de ce nu se găsesc rîșnițe, dar să nu publici asta! Rămîne între noi, sînt multe scurgeri din depozitele noastre, tomberoane întregi de rîșnițe iau drumul Turciei..." Apare doamna economist Medinski care ne liniștește: nu ne poate da amănunte, dar să avem răbdare, vor apare rîșnițe pe piață, este o chestiune de timp, să nu ne grăbim, se vor aduce rîșnițe și din străinătate și va fi bine! Cu alte cuvinte, vrea să ne sugereze doamna economist, sînt atîtea probleme „arzătoare la ordinea zilei "și noi ne băgăm nasul în nimicuri.

Justificările, amante credincioase

Domnul Petre Bălălău, directorul comercial, este generos: de la începutul anului s-au livrat 65 000 de rîșnițe față de 81 000, cîte erau planificate. Nici una nu a luat drumul exportului. Rîșnița este un produs foarte căutat (dînsul deschide o paranteză necesară: omul de rînd, dacă vrea să facă un cadou unei cunoștințe, nu cumpără un porțelan, că-i foarte scump, cumpără bunuri pe care le producem noi, că sînt foarte ieftine). Asigurarea bazei materii prime rămîne problema actuală. Piteștiul și Teleajănul ne-au dat copolimer ABS doar 72% din cît era prevăzut în contract.

Despre organizarea muncii, despre disciplină, cointeresarea muncitorilor — „rele" care stau la baza producției scăzute — ni se promite că se vor lua măsuri. Deja, unele dintre ele s-au și luat (?!). La „Electro" n-au fost greve, nu s-au dat concedii fără plată, de bine de rău s-a lucrat. Asta contează, că s-a lucrat!

Revanșa noastră în talciocul Stambulului

S-ar putea considera că boabele de cafea sînt singura moștenire „pozitivă" a imperiului otoman lăsată românilor. Iată că, peste veacuri, le mulțumim turcilor cu un exod negru de rîșnițe. De vină sînt — afirmă directorul comercial — gestionarii magazinelor de specialitate, care vînd „la negru" cîte patru—cinci rîșnițe la indivizi cu pașaport. Lucrul ăsta destabilizează balanța cerere-ofertă și implicit producția noastră.

N-avem idee cîte rîșnițe românești pătrund zilnic în Turcia dar, motivația de mai sus, dacă nu este o minciună, ni se pare totuși o exagerare.

Un sfat în loc de con[illegible]

Deci: dacă vreți să-i faceți un cadou util unei cunoștințe, dacă aveți o lucrare la dentist sau dacă cererea pentru butelie încă nu vă este semnată, puteți încerca o excursie de trei zile în Turcia.

PETRE BARBU

Droguri și tăcere în Carpați

ÎN EXCLUSIVITATE PENTRU „FLACĂRA"

La scurt timp, în portul Sulina își fac apariția cargourile „Ele Istria 3" din Cipru și „Panaghia" din Pireu. Controalele ne arată că în farmaciile plutitoare ale ambelor nave există frunze similare cu cele descoperite pe „Siskina", fără a se cunoaște cui aparțin de fapt, și concluzia falsă este deja gata formată. Ne aflăm în preajma unei invazii de coca, lucru absolut surprinzător prin noutate și uriașa distanță de locul de cultivare al plantei aflate acum în discuție.

Dar nu a fost să fie așa, cum credeam noi. Expertizele fizico-chimice efectuate în laboratorul de toxicologie al Institutului de Criminalistică din Inspectoratul General al Poliției ne readuc la realitate. Concluzia, în toate cele trei cazuri, este clară și fără drept de replică, având în vedere competența celor ce le-au efectuat : substanțele vegetale (frunzele tocate) puse la dispoziție în vederea constatării, nu au în compoziția lor alcaloizi și ca atare nu sînt supuse regimului. Dar ce sînt atunci ?

Și răspunsul acesta ni-l vor da aceiași experți, suverani din acest punct de vedere. Este vorba de betel. Cum ați spus ? Betel ?

Unul dintre „precursorii" actualei gume de mestecat, betelul, este obținut din frunzele proaspete ale unui alt arbust, și anume piperul de betel (PIPER BETLE), în care se înfășoară un amestec de praf de nucă de areca și var (ori praf de mărgean). Compoziția are un gust amărui și un efect înviorător asupra organismului uman, excitant chiar, dar, ceea ce este mai important, nu creează euforie și nici dependență ca drogurile propriu-zise și ca atare nu este supus sub jurisdicția internațională.

Utilizat inițial de către băștinașii din Malaiezia, Micronezia, betelul a dobîndit o largă răspîndire în întreaga emisferă estică. De gustibus...

Să fie vorba numai de o coincidență surprinzătoare sau de o pasiune comună a marinarilor de pe cele trei nave, sosite din trei zări diferite, pentru mestecarea betelului ori o testare premeditată a vigilenței organelor de frontieră și a poliției române? Întrebări destule, după cum vedeți. Răspunsurile sînt mai puține, din nefericire, chiar și după trecerea atîtor ani.

Cu toate acestea, deși ne-am înșelat în așteptări, uneori, atenția nu a scăzut, iar în decembrie 1978, organele vamale din Sulina descoperă într-un butoi cu nisip de pe motonava „Larna", sub pavilion panamez, 850 grame de... frunze. Dar de astă dată, nu a mai crezut nimeni că sînt frunze de coca ori de betel. Aspectul, culoarea și mirosul atestau că este vorba de cannabis, lucru ce s-a confirmat de altfel. Numai pe cei ce le ascunsese nu ni-l indica nimic și nimeni. Nici atunci, nici acum.

De altfel, în Sulina s-au mai confiscat în timp și în alte trei cazuri droguri, fără a putea fi trași la răspundere penală cei ce le disimulaseră, în scopul derutării organelor de control.

Oare cu cine ține Sulina ? Cu hoții sau cu vardiștii ?

Așa s-au petrecut lucrurile, bunăoară, cu cele 17,700 kg de cannabis, ambalate în doi saci, ascunși în tubulatura electrică a unei nave sub pavilion străin, sosită tocmai din Togo, ca și cu cele 1 500 grame de frunze și inflorescențe din aceeași plantă, identificate în sala mașinilor de pe alt vas, de asemenea înregistrat în străinătate.

Nu totdeauna poliția poate ieși victorioasă, cu toate că așa ar trebui cînd este în discuție drogul, iar acest lucru poate fi înscris printre celelalte reguli ale jocului, de care aminteam odată.

Sîntem în 2 martie 1978. În portul Constanța, adică în locul ce-și numără cu zecile de kilometri cheiurile, într-un geamantan cu fund dublu, organele de poliție descoperă 4,700 kg hașiș lichid, ambalat în pungi de plastic. Investigațiile de rutină și cercetările întreprinse nu au reușit să stabilească „păgubașul".

Rugăm pe această cale persoana care a pierdut valiza respectivă să ia legătura cu poliția, în vederea restituirii acesteia. Cu plata taxelor de depozitare, bineînțeles.

JEAN DRĂGAN ■

Întrebări pe stomacul gol

SECOL REBUSIST

Fără doar și poate, trăim cu toții într-un secol rebusist. Apetența tehnicienilor pentru abreviațiuni este incomensurabilă. Oamenii lucrează, rid și se înfurie, amputînd și anagramînd vorbirea ca într-un concurs de jocuri încrucișate. CUT-ul la telefon SPA ul, directorul de la MEA e prieten cu cel de la TRAFO spre indignarea PRAM-ului și a personalului CTZ. Șeful de atelier ridică receptorul și-l ia la întrebări pe cel de la DDE: „Păi ce făcurăți, domnule —! Uite e la mine ISC-ul cu avizul PSIM-ului și referatul CAF-ului. Dacă nu dați mîine STE-ul, scăpăm Pe-ul și o încurcăm cu SIA".

E atîta euforie naturală în vorbirea cifrată că nu te-ai mira deloc să-l vezi în continuare adresîndu-se cu duioșie colegei sale mai tinere :

— „CMFFD ? (ce mai faci, fetiță dragă ?)"
— „MFCTIPAID (mă fac că te iubesc, pe altul îl doresc)"
— „WC (vorba cîntecului)"

Dar uneori, inițialele compun cuvinte de sine stătătoare, adevărate melodii ce-ți fertilizează imaginația. E de ajuns să iei cartea de telefon ca să constați cîte ambiguități fanteziste se pot naște în mintea colorată a tehnicianului. O adevărată lume cu persoane, lucruri și întîmplări de basm :

CIMUIU : celebru antrenor de karate.
UREMOAS : rege asirian învins de Caracala.
ICILPILICIN : spiriduș în basmele mongole.
IPEMUIE : eunuc în haremul lui Baiazid.
FESDROL : chiloți tetra produși de casa „Dior".
IASLIT : tocană de berbec à la Ture.
BIBOZ : musca țețe în denumire locală.
CIPCIP : primul cuvînt rostit de primul extraterestru.
AIESSE : strigăt de luptă la negri Bantu.
BATMAASA : Bat fiul lui Maasa.

Pe vremuri, spun bătrînii, era mai simplu. Omul lucra la „Malaxa", cumpăra pîine de la „Herdan", își lua fata de la „APACA", se îmbrăca la „Cehoslovaca", greșea la „Coana Victoriția" și murea la „Bellu". Acum merge pe stradă și citește pe pereți : FSN = PCR. Iar cîțiva pași mai încolo : PCR = MAI. Și își amintește de o regulă din matematică : două mărimi egale cu a treia, sînt egale între ele. Sau vorba nu știu cui : Les amis de nos amis sont MAI.

LIVIU TIMBUS ■

Oră de caligrafie cu apă pînă la genunchi

Mulți dintre elevii clasei a -a D din școala generală , București, ajunși (să presupunem !) ingineri, doctori au profesori, se vor lăuda, pe bună dreptate, copiilor și nepoților cum au învățat tabla înmulțirii într-un subsol igrasios. Firește, nu vor fi crezuți. Atunci părinții își vor lua de mînă odraslele și le vor arăta locul unde a funcționat în cartierul Cringași școala 202. Vor descoperi (uimiți) o școală cu șase etaje, cu clase spațioase și ferestre generoase. Dar toate aceste lucruri, sîntem siguri, se vor întîmpla peste treizeci de ani.

Acum școala 202 are trei nivele : etajul întîi, parter și subsolul. Aici, datorită numărului mare de elevi, s-au amenajat săli de clase. Impresia de închisoare se conturează imediat ce cobori treptele : ferestre mici, dar fără grilaje (uf !), pereții reci, un semiîntuneric apăsător, doar strigătele copiilor aflați în recreație acoperă un posibil zăngănit de lanțuri. Sumbră atmosferă. Clasa a II-a D, învățătoare Gabriela Nicolescu (care-și încheiase programul la ora descinderii noastre) cuprinde 35 de elevi și spațiul rezervat lor ocupă primul loc în topul claselor „insalubre din școală. Directoarea adjunctă, doamna Rodica ..., ne explică tristă că, în ultima vreme, conducerea școlii a solicitat alocarea de fonduri pentru construirea unui corp de clădire suplimentar. Inspectoratul a reacționat imediat, trimițînd o echipă de tîmplari care au montat pe podea bucăți mari de placaj. Atît. Igrasia continuă să mănînce zdravăn din pereți, doar trei neoane ard, zi lumină, din cele șase montate în tavan, inundațiile repetate dau de lucru femeilor de serviciu, victime ale necruțătorului **Sanepid**. Deci, ca o previziune, viitorii specialiști ai țării vor suferi de miopie, dar nu asta este primejdia esențială ! (Vor purta ochelari !). Mai grav e faptul că mulți elevi s-au îmbolnăvit de hepatită și chiar de plămîni. N-am insistat asupra pregătirii școlare a elevilor. Doamna Boaru a șovăit și ne-a răspuns că notele elevilor sînt bunicele, dar mulți copii lipsesc, fiind bolnavi. Această școală este veche de 50 de ani. Nu pledăm pentru demolarea ei, dar construirea unei aripi noi și renunțarea definitivă la subsolul-închisoare ni se par acțiuni firești ale forurilor răspunzătoare de viitorul acestor copii, care încă nu știu să pună întrebări. Uneori nici n-au cui să le pună pentru că (am aflat în ultima clipă) actuala campanie electorală i-a sedus pe cîțiva profesori. Constanța Petre, mama unei fetițe din clasa a VII-a, ne-a mărturisit aproape disperată : „profesorul de engleză lipsește de două săptămîni, fiind plecat la liberali".

Oricum, orele de aritmetică și română continuă să se desfășoare în subsolul friguros. Dar să fim optimiști ! Peste treizeci de ani școala 202 va fi o clădire cu șase etaje. Parol, băiețe !

PETRE BARBU ■

Un perpetuum mobile de speța întîi?

Acum cîteva zile a venit la mine un domn venerabil, trecut de optzeci și (nu mai spun cîți) de ani, îmbrăcat într-un costum de epocă, cu nelipsitele genunchiere celebre ale pantalonilor la bărbații de peste cincizeci de anotimpuri, puternic și volubil, care m-a anunțat cu voce categorică, să fiu foarte atent, că are să-mi prezinte o descoperire epocală, Bineînțeles că întreaga redacție a ciulit urechile (eră să spun microfoanele, deh, vechile reflexe, precum atingerea genunchiului cu ciocănelul-jucărie), iar eu, emoționat, am simțit privirea lui albastră de tip rază-radar, fixîndu-mă cu putere ca pe un mediu aflat în plină transă hipnotică. A scos tacticos, pe rînd, dintr-o veche plasă împletită din rafie, o vază pentru flori, din sticlă, de forma a două pînze de con (aproape un hiperboloid de rotație, cu două pînze în jurul axei verticale), apoi un pahar ieftin din sticlă groasă, în care se păstrează mustarul (bineînțeles, mai mic decît vaza ca înălțime). Despachetîndu-le ușor din ziar, m-a întrebat unde este toaleta, sau o sursă de apă. Era limpede : experiența avea să aibă loc în toaletă. Am acceptat, din spirit pur și simplu de devoțiune și sacrificiu pe altarul științei. La urma urmei, nici o jertfă nu e prea mare pentru o descoperire care va revoluționa istoria civilizației. Domnul, despre care am aflat că se numește D. Gheorghe Sandu și locuiește în București, mi-a comandat să mă-ndrept spre „laborator". Ajunși acolo, a scos elementul-surpriză, o țeavă de alamă îndoită într-un „dublu U", cu niște manșoane asimetrice la capăt dintr-un sol de material plastic (ori cauciucat) rigid. Jucăria funcționa. Introducînd fiecare capăt al tubului în cîte unul din cele două vase de sticlă apa se scurgea dintr-unul într-altul, datorită diferențelor de presiune și de nivel. După cîte am aflat, asta era a 391-a invenție a domniei-sale, încă nebrevetată. Una din aplicațiile principiului vaselor comunicante. Intenția sa era s-o aplice în industrie și în special în irigații, unde, după cum afirmase, nu mai era nevoie de pantă de scurgere. După cum mi-a împărtășit mai tîrziu, dînsul avea și un model de societate umană, original. În care oamenii să fie egali în drepturi și să și mănînce, prin decont, de la stat, toate produsele necesare. În care să dispară banii. În care să nu mai existe administrație, bănci, cecuri, case de finanțe, ci, după propria-i mărturisire, „numai școala, spitalul și anchetatorii". Un perpetuum mobile ? Dar spuneți și dumneavoastră, ce ne trebuie nouă un perpetuum mobile ? Ce să mai facem cu unul în plus ? Nu ne prisosesc deja ? Dar industria noastră, care nu cheltuiește lucru mecanic (căci cine se mai omoară azi la roboteală ?), și totuși funcționează, nu e un perpetuum mobile de speța întîi ? Dar agricultura, care merge înainte fără țărani, dar, oricum **e pur si muove**, nu e un perpetuum mobile de aceeași speță ? Dar școala românească, în care elevii trec clasa fără să depună decît un lucru mecanic tinzînd spre zero absolut, nu e și ea un perpetuum mobile ? Dar oare noi, pînă acuma, n-am construit societatea ideală, în care totul să fie perpetuum mobile, oamenii să trăiască și fără mîncare, căldură, lumină, salarii ? Nu sîntem noi țara perpetuumurilor mobile, țara inventivă — perpetuum mobile ? O țară pe care, acum, alții vor s-o zugrăvească în culori mai trandafirii ? La vie en rose, n'est ce pas ? Dar cum un simplu la noi în țară, ei bine, nu e un perpetuum mobile de cea mai înaltă speță ? Vorba poetului : „era pe cînd nu s-a văzut, azi îl vedem și nu o..." Nu vor alții s-o coafeze pe aceeași jeanneță altfel, cu fierul țigănesc de lipit, în loc de drot ? Nu avem noi un președinte care, deși a murit, face în continuare vizite de lucru la diferite întreprinderi din țară, unde e primit cu aceleași ovații, în Valea Jiului, Rîmnicu Vîlcea, Ploiești, etc. ? Nu este dînsul perpetuum comparat cu marele Amon-Ra, precum Ramses (ăla cu piramidele) sau precum suveranii Inca ? Dar vechile structuri, vechea oligarhie, vechea protipendadă zisă și nomenclatură, nu este un perpetuum, fie el și mobile ? Așa că, ce să facem noi cu un perpetuum mobile în plus ? Țara noastră a brevetat toate perpetuumurile posibile. Așa că știți ce i-am zis moșului ? Hai, ia-ți jucăriile și șterge-o, na și de la mine un fișic de dou' de dolari, că tot îi am de sărumîna, vin de la manifestație, hai și șterge-o la țărăniști, că ăia au mai mulți dolari, strigi o dată „jos mai știu eu cine" și faci de-un bilet de avion, și hai, șterge-o repede la americani, că poate au nevoie ăia de-un perpetuum din ăsta, cum îi spui mata, mobile...

MIHAIL GĂLĂȚANU ■

Flacăra speranței, mereu trează
Fotografie de PAUL AGARICI ■

Votaţi pe Radu Câmpeanu, votaţi pentru un viitor sigur !

Votaţi pe

Înainte

DOMNUL CARAGIALE ESTE EMOŢIONAT

„În capitala unui judeţ de munte, în zilele noastre". Nu ! Nu este capitală de judeţ, dar a fost cîndva scaunul Ţării Româneşti... Curtea de Argeş. În faţa unui panou electoral sufocat de afişe intacte, aştept un moftangiu. Căldură mare. Un bătrînel cu basca îndesată pe frunte se opreşte speriat la întrebarea mea : „Vă duceţi duminică la votare ?" Dă din cap, da, şi se depărtează cu paşi adăugaţi. „Ştiţi cum să votaţi ?" — ţip şi trecătorii întorc privirea. „Dacă nu ştim, ne arată acolo". „Acolo" înseamnă secţiile de votare. Sînt 13. Ghinion la primele alegeri libere ? Domnul Deaconu Gheorghe, secretarul primăriei, mă convinge că listele alegătorilor au fost întocmite, verificate, pe ici pe colo s-ar putea să avem scăpări, au rămas de montat cabinele de votare, lemnul pentru confecţionarea lor a fost o problemă, pînă la urmă ne-am descurcat şi le-am reparat pe cele rămase de la alegerile trecute. Deşi atribuţiile dînsului se sfîrşesc sîmbătă seara, va fi prezent duminică la primărie, pentru orice problemă care s-ar ivi.

Domnul avocat Nicolescu preşedintele secţiei de votare Cicăneşti, (comună limitrofă Curţii...), are emoţii pentru duminică. Primele alegeri libere, prima funcţie de răspundere, mizа este foarte mare, mai ales că în acest sat ziarele ajung greu sau nu ajung, oamenii nu ştiu cum să voteze, nivelul de civilizaţie (ah !) este scăzut. Grea misie ! Îmi enumeră cîteva întrebări la care va răspunde singur. Cine îi asigură transportul pînă la Cicăneşti ? Unde va dormi ? Unde va minca ? Duminică se va trezi la ora patru. Nu ştie cum va fi (dar cine poate să ştie ?), dar speră că va fi bine, se va descurca.

Acostez pe rînd cîţiva bătrîni (ce comedie !), întrebîndu-i dacă au votat în '46. Unul e surd, altul nu vrea să-mi răspundă. Tudor Ionescu, pensionar, în etate de 76 de ani, îşi aminteşte că în acel an a votat undeva prin zona Călăraşilor. Cabinele de votare nu erau acoperite şi dacă aveai curajul să ridici capul, vedeai pe cer stelele (verzi ?). Dar asta s-a întîmplat în '46.

După

6—5 ZAR DE FUGĂ

Duminică, în cinstea alegerilor, la ora 11,30, şeful de post din comuna Cicăneşti, judeţul Argeş, asista apatic în localul „Poliţiei" la o partidă de table între doi consăteni. Probabil că vigilentul apărător al ordinei publice din această aşezare aruncată pe „coastele" dealurilor subcarpatice, îşi aştepta nerăbdător rîndul între două ţigări.

La trei sute de metri de „Poliţie", în curtea secţiei de votare 196, pe scările şi în holul clădirii, aproape două sute de săteni încercau să năvălească în cele şase cabine destinate votării. Exagerăm ! Ei stăteau cuminţi şi înghesuiţi, emoţionaţi, transpirînd, glumind, sperînd că aceasta va fi ultima „coadă" din viaţa lor. Nu ştiau cum arată un buletin de vot, dar nu-şi făceau probleme, important e să te vezi intrat la comisie, să prezinţi buletinul de identitate, preşedintele, avocatul Nicolaescu, are răbdare să-ţi explice cum se pune ştampila, pă toate trei ?, pe o pătrăţică, bade ! pă care ?, pe care vrei matale !, da' n-am ochelarii, Ioaneee, dă-mi ochelarii ! Şi perechea de ochelari trecea dintr-o cabină în alta. Ţăranul român, deşi nu citeşte ziarele, suferă de miopie. Bătrîneţile ! Sau miopia celor 45 de ani de comunism ?

Ţăranii din Cicăneşti au votat. Nu s-au gîndit că actul lor istoric ar însemna o viaţă mai bună, mai multe vaci şi capre, drumurile comunei asfaltate, mai multă ţuică, iernile mai blînde, biserica terminată, construirea podului(a singurului pod ce ar înlesni legăturile directe cu lumea), mai multă pîine adusă de la oraş, o şcoală nouă... De cincisprezece ani în Cicăneşti nu s-a construit o clădire : un cămin cultural vechi, o şcoală veche, o primărie veche, un dispensar medical ascuns într-o casă gata să se dărîme.

PETRE BARBU ■

Înainte

N-AVEŢI UN BULETIN DE VOT ÎN PLUS?

Din convorbirea cu domnii judecători Florian Gliga, Cornel Bambici, şi Ladislau Margoczy, de la Circa electorală judeţeană Bihor ,unde se centralizează rezultatele votării am aflat că mulţi cetăţeni au reclamat faptul că nu figurau înscrişi pe listele electorale. O deficienţă organizatorică a primăriei municipale care a fost rezolvată de către cei trei judecători în sensul că cetăţenii respectivi au fost îndrumaţi la camera nr. 13 de la primăria Oradei pentru a fi trecuţi în liste. Totuşi, în situaţia că unii alegători nu au verificat înscrierea în liste şi constată acest lucru chiar la data votării se recomandă totuşi primirea acestora la urnele de votare unde au obligaţia de a dovedi cu buletinul identitatea lor şi faptul că domiciliază potrivit legii pe raza secţiei de votare respective. Aşadar, numărul total al alegătorilor potrivit listelor nu este egal cu cel al cetăţenilor care s-au prezentat la urne. După listele de alegători Bihorul se prezintă în actuala campanie electorală cu un număr de 450 mii de alegători împărţiţi în 365 de circumscripţii electorale. Cîte circumscripţii — atîtea zile într-un an. Şi de un milion de ori mai multe speranţe într-o viaţă mai demnă şi mai bună. Preşedinţii şi locţiitorii secţiilor de votare au fost temeinic instruiţi asupra îndatoririlor ce le revin din noua lege electorală în ziua de 15 mai, într-o şedinţă ce a durat de la orele 11 pînă la orele 16. Prin consens şi dînd dovadă de cavalerism lăudabil, juriştii au acceptat să se deplaseze la secţiile de votare repartizate prin tragere la sorţi pe tot teritoriul judeţului, iar femeile cu pregătire juridică — judecători, procurori, avocaţi, jurisconsulţi — sînt preşedinţi ai secţiilor de votare din Municipiul Oradea. Din data de 18 mai s-au asigurat cu paza poliţiei secţiile de votare. Cu toate acestea se înregistrează o serie de contravenţii la Legea electorală prin săvîrşirea de către persoane necunoscute şi cu spirit gregar, de distrugeri, deteriorări, murdăriri, a platformelor program afişate, şi a altor afişe de propagandă electorală tipărită (art. 84 din Legea electorală, alin. 1 lit.. D). Acest lucru îi determină pe activiştii fesenişti, ţărăniştişi liberali să se cocoaţe cît mai sus pentru a-şi lipi portretele de preşedinţi pe ziduri. Portretele puse mai jos suferă mutilări odioase care nu ne fac deloc cinste în faţa străinilor La începutul lunii aprilie a c., am fost în Debreţin şi Budapesta şi nu am constatat astfel de mutilări, sfîşieri sau zgîrieturi ale afişelor electorale Ziarele locale „Crişana", „Bihari Naplo", publică declaraţiile de bune „intenţiuni" ale „candidaţilor" la Camera deputaţilor şi Senat. Majoritatea lor sînt jurişti, doctori, ingineri, profesori, mai puţin muncitori iar ţărani aproape deloc. Bihorul are, potrivit Hotărîrii guvernamentale nr. 283 din 21 martie 1990, dreptul de a fi reprezentat de 11 deputaţi şi 3 senatori. De pe acum concurenţa se anunţă teribilă. Încurajaţi de „victoria" asupra domnului Ion Raţiu care nu şi-a mai putut ţine mitingul electoral la Oradea în faţa Casei de Cultură a sindicatelor, F.S.N. Bihor l-a invitat pe toţi simpatizanţii săi să participe la mitingul electoral organizat joi 17 mai. Manifestaţia va începe joi cu un marş (să fie oare marşul victoriei !?) care va porni la ora 15,30 de la noua Universitate tehnică fondată la Oradea, str. Armatei Roşii (sic !) Deci, de pe o stradă cu nume semnificativ a pornit marşul cel lung al feseniştilor cu rugămintea publicată în presa locală ca participanţii la marş să aibă o comportare decentă şi să nu răspundă la nici un fel de provocare. Dar de ce marş şi nu miting, întrunire sau adunare ?

După

SPERANŢA ÎN DUMINICA UNUI OLOG

În Duminica Orbilor am văzut ieşind din secţia de votare nr. 54 din Oradea trei ţigani cu trandafiri în braţe purtaţi în mod ostentativ. Am crezut că e o vedenie, dar mai departe, peste nici o jumătate de ceas, în apropiere, din secţia de votare nr. 44 ieşea o femeie corpolentă cu alţi trandafiri în mînă. Preşedinta secţiei de votare de aici mi-a mărturisit că i s-au dăruit trandafiri încă dis-de-dimineaţă. Un fel de parolă magică cu semn la vedere. La secţia nr. 34 o femeie în vîrstă de 90 de ani a venit tiriş, grăpiş la votare. Aici i s-a făcut rău, a fost imediat stropită cu apă pe faţă apoi şi-a revenit şi a votat. Tot aici un bătrîn pensionar neavînd buletin de identitate a vrut să fie admis la vot cu carnetul C.A.R.P.O. A fost îndrumat la poliţie unde a stat de la orele 7,00 dimineaţa pînă la prînz şi a primit buletin nou-nouţ. La secţie a mai aşteptat cîteva ore pînă să-i vină rîndul la vot. Oamenii ţin morţiş să voteze, mai ales cînd au aflat că pe buletin se aplică ştampila „VOTAT". Lipsa ştampilei pe actul de identitate este considerată o ruşine. O abdicare de la datorie. Această duminică a fost şi duminica unui olog, a unui infirm pe nume Florian Paşca din satul Hidişelul de Sus nr. 4 zis Piţirig care a venit numai săltîndu-se în mîini cale îndelungată numai să-l voteze. Un avocat, Petre Stoinicu, de la secţia de votare din satul Burzuc, comuna Sîrbi a făcut preinfarct din cauza oboselii. Singurele incidente au fost la Cîmpani şi Văşad. La Văşad, P.N.Ţ.-c d. filiala Bihor, a trimis doi delegaţi, nu unul. Unul din delegaţi avea un frate învăţat pe care l-a reţinut să-l ajute. „Ajutorul" a constat în aceea că se îndrumau unii ţigani neştiutori de carte (unii bătrîni să voteze în contradicţi cu dorinţa lor. Alteori li se luau unc alegători buletinele de identitate, s aplica ştampila „VOTAT", dar nu li s mai dădeau buletine de vot, spunîr du-li-se că vor fi completate de către ei. Drept pentru care ţăranii s-au răsculat cu furcile ca să-l voteze pe Iliescu şi au impus astfel o blocadă pînă dimineaţa cînd au aflat că Iliescu cîştigat alegerile.

În Oradea, la secţiile de votare nr 14, 20, 48, 49, 50, 51, 52, votarea s-a terminat tîrziu, la unele pe-la orele trei şi jumătate noaptea. Primarul judeţului, Doru Drăghici, şi preşedintele circumscripţiei electorale judeţene au trimis ajutoare la aceste secţii. Ultimul termen pentru predarea situaţiei votărilor — luni, 21 mai orele 23,00. Am văzut şi am discutat cu nenumăraţi oră deni care au stat ore în şir la coadă a voteze. Mulţi speră să fie ultima coad din România. Să dea Dumnezeu să fi aşa şi să nu se întîmple cum au zi unele guri afurisite din Piaţa Univer sităţii : „F.S.N. dacă votaţi, trandafir o să mîncaţi".

PAŞCU BALACI ■

Înainte

FRAŢII LUI CEAU LA VOT

Comuna Jilava, din Sectorul Ilfov, este una din localităţile cu siguranţă în istoria revoluţi ne. Aici, în penitenciarul din munei, s-au produs multe din Uriaşului cu multe vieţi, care e porul român. Locuitorii comunei Jilav au asistat îngroziţi, în noaptea de 21 de cembrie, la iureşul în care dubele mi liţiei cărau revoluţionarii din Piaţ Universităţii. Tot ei au fost martori, doua zi, la Progresul, cînd cei care fu seară arestaţi erau abandonaţi. Spec tacolul era unic. Oamenii erau plini d sînge, loviţi, cu hainele rupte. Un eve niment în plus, dacă mai era nevoi să-i convingă pe cei 6 506 cetăţeni, c drept de vot, ai comunei să-şi manifest prin chiar actul votării, dorinţa lor d a înlătura din rădăcini comunismul di România, fireşte cum crede fiecare î cabina de votare. Ca măsură democra tică, şi cei aproape cinci sute de deţi nuţi din Penitenciarul Jilava, care n au primit sentinţa, au drept de vo **Printre ei se află Nicolae Andruţ Ceauşescu şi Maria Agachi, fraţi ai ul timului „ales" al comunismului. Oar către cine se vor fi îndreptat gînduril lor ?**

La primărie era linişte, nici măca firmă. Sectorul a comandat pentru toa te primăriile, să fie la fel. Pînă atunc aşteptăm, spunea primarul Ion Gheor ghe. Secretarul primăriei, Aurel Stanciu nu a văzut prea mulţi să se interesez de liste, oamenii îşi văd de muncă, şti ce au de făcut. Poliţia comunei ne asi gura că în campania electorală nu s-a înregistrat evenimente şi este convins că nici nu vor apărea. Cele -sec de votare din Jilava, unde votaţ candidaţii la preşedinţie şi candidaţ pentru camera deputaţilor şi senat di circumscripţia nr. 41, Bucureşti, era asigurate ca totul să decurgă normal.

Cîţiva cetăţeni ai comunei, aleşi ab solut la întîmplare, îşi manifestau în crederea că alegerile le vor asigura li niştea, dreptul la muncă, un alt tra

Ion Iliescu ! Avem încredere în el !

Votați pe Ion Rațiu, votați pentru prosperitate !

Petre Pișe, electrician la turnătorie, la U.R.B. : Vor fi niște alegeri cinstite. Nu vreau privatizare, să muncesc la patron. Cred că dl. Iliescu este cel care ne va aduce ceea ce ne dorim. Ce caută Rațiu, care a venit după 50 de ani în România ? Mie îmi convine regimul care este acum. Tătucu' Ceaușescu nu ne-a dat de mîncare cum ne-a dat tătucu' Iliescu. Am aderat la F.S.N. Nu am fost membru de partid. **Dumitrache Mihalache**, maistru mecanic la I.B.C.C. : Sîntem convinși că alegerile sînt libere și că votăm ce vrem. Ne prezentăm, fără discuție, la secția de votare. Am încredere în F.S.N. pentru că, așa cum ni se vorbește de la conducerea F.S.N., ni se par promisiuni certe, vorbe concrete, față de alte partide care fac promisiuni inutile. Întîi cerem fapte și după aceea votăm. Eu văd într-adevăr o democrație în F.S.N., nu un neocomunism. Așteptăm după alegeri numai lucruri frumoase și bune. **Ștefan Popescu**, matrițer : Vrem stabilizarea guvernului, să mergem spre democrație. Totul e să muncim, că munca-i sfîntă. **Ștefan Dumitrache**, gestionar la cantina C.A.P. : Am apucat privatizarea și nu mă tem de ea. Pe cînd eram ucenic la o bumbăcărie știu că și directorul și portarul și-au cumpărat cîte o fabrică, dacă au știut ce să facă cu banii. La pomul de Crăciun, patronul ne îmbrăca din cap pînă-n picioare. Dar cine nu-și [illegible] de treabă sigur că nu avea loc. [illegible]mpatizez cu Frontul. Am văzut [illegible]ucureștii cum rupeau unii afișe nu sînt de acord cu ei. Țara a plepe un făgaș bun și cred că mergem e bine.

Dincolo de convingerile politice ale [illegible]menilor din Jilava, care nu se vor [illegible]anifesta ca altădată, ei își doresc aici o centrală telefonică, centru de butelii și multe altele. Le așteaptă.

După

SOȚIA GÎNDEȘTE CA MINE

Secția de votare nr. 851 din comuna Jilava are observatori la un geam spart, aflat chiar în spatele comisiei. Pe aici se scurg buletinele celor care nu mai vor să piardă vremea la coadă. Dreptul de vot este transmis celor care au votat deja. „Vezi, bă, strigă un alegător extern, celui care a preluat ștampila în numele lui, cu Iliescu și cu ai noștri". Marin Floarea, membră a comisiei, înmînează buletinele de vot lui Vutov Dumitru pentru soție. Motivații se găsesc. Alt alegător insistă pentru al doilea buletin. Președintele Damian Horia îi temperează : „deocamdată nu !" Îl liniștesc și eu : „aveți răbdare pînă plec eu". Iese tot nedumerit. „Cum nu ți-a dat voie zice altul, că doar eu am votat pentru patru". La coadă mulți cu cîte două buletine în mînă. „Bine pregătiți" pentru alegeri libere. În cabine doi cîte doi. Se mai consultă oamenii ! Președintele și observatorul introduc buletinele de vot în plicuri, pentru operativitate. Cînd sînt aduse în dezordine mai sînt răsfoite pentru a le aranja. Secretul rămîne secret.

[illegible]ntrebări secrete în gura mare ale [illegible]ătorilor pentru buletinul P : Unde e [illegible]escu ?, unde e trandafirul ?, unde e Roman ?, unde nu e Coposu ? Pentru deputați și senat nu se prea pun ștampile. „Dacă nu-i cunoaștem !".

La secțiile nr. 849 și 850, alegători mai puțini pe liste. Îngrămădeală mai mică. Corectitudine mai multă. Interes pentru importanța alegerilor, firesc.

VICTOR RĂDULESCU ■

Înainte

MIZA PE ROȘU

Cînd cobori în gara Galați, ruleta începe să se învîrtă deja. O baracă, precum cele de tir, în care se fac jocurile. Numerele însemnate cu roșu sînt cele cîștigătoare. Mulțimea își [illegible]tă ciclopic cocardele trandafirii. Poți cîștiga o vază de sticlă, care imită prost cristalul.

O păpușă de paie, sau un trandafir de plastic. Aici miza se pune pe roșu. Întîmplător numărul treisprezece se află pe fundal roșu. Cineva, un mare specialist în teoria confuziei planificate, spunea că nu trebuie să falsifici neapărat filele cu numere, aflate în urnă ; e de-ajuns să hipnotizezi mediumul-spectator.

Dacă te îndrepți spre secția de votare la care ai votat și acum (patru ? cinci ? șase ?) nici-nu-mai-știu-cîți ani, te-ai putea sprijini de același copac de care te-ai sprijinit și mai înainte, atunci cînd ți se făcuse rău. Numele alegătorilor, cu destule greșeli de tipărire, sînt afișate la un panou, același ca și atunci. Aceeași incintă prăfuită : circumscripția 6—7, str. Brâncoveanu, în incinta I.J.G.C.L. secția apă-canal-termoficare. Niște muncitori vopsesc un papagal în culori ergonomice. Ultima oară ai intrat în același cabinet medical, pe ușa căruia scrie „tratamente și consultații".

Acolo erau urnele. Nu tocmai o simplă coincidență. Alegătorul e un bolnav cu o imaginație șubredă ; trebuie terapizat. Numele meu e scris greșit. Inutil, îmi spune o cucoană, aici nu vine nimeni. Înăuntru niște scaune stivuite și urnele vopsite cu un bleu șters, aducînd cu nuanța bastoanelor pentru orbi. A mai venit unu' pentru adeverință, da' cine dracu' să-i mai dea și adeverință ?

Cobor în curte, o străbat și mă-ndrept spre cealaltă circumscripție electorală, cea mai apropiată. Și observatorii, și delegațiile cu reprezentanți ai fiecărui partid, ce mit frumos... Însă mîturile se dizolvă suav, ca piatra la rinichi. Un membru al Partidului Național Liberal, Petre Rău, m-a asigurat însă că această formațiune politică a depus toate eforturile pentru a acoperi toate circumscripțiile de pe raza județului, inclusiv cele din comunele mai îndepărtate.

În continuarea periplului, ajung la secțiile de votare 4—5, cu sediul la școala generală nr. 28. Discut cu o parte din personalul școlii. Nici aici nu știe nimeni nimic. În clasele în care se improvizează secțiile electorale nu e nici țipenie. În fața complexului „Ancora" d-nul Ion Iliescu zîmbește la mine comercial, dintr-un afiș propagandistic. O femeie cu un copil se apropie și sărută poza : „uite-l, mînca-l-ar mama" — spune — și ridică copilul, care, la îndemn, sărută și el fotografia, indecis. Icoanei i se face rușine. Fotografia transpiră și se chircește. Nu-mi vine să-mi cred ochilor. Mă frec cu amîndouă mîinile pe pleoape. În continuare, femeia (grizonată, 40 de ani) spune : „Ia să văd io acuma un liberal, că-i crăp capul !"... Mă-ntorc spre secția de votare la care voi exersa loviturile de grație cu ștampila. Aceeași secție de votare, aceeași mînă, și poate — cine știe ? — chiar aceeași urnă.

MIHAIL GĂLĂȚANU ■

După

A fost ca înainte

Înainte

NU VOTĂM SĂ NE-AMUZĂM !

La ora prînzului, Brăila picotește sub soarele neiertător al mîezului de mai. E anotimpul pufului de plop, al bișniței pîrdalnice, al vorbelor înghițite, al unei anume așteptări febrile. Ce va fi pe 20 mai, ce va urma după ?... Oamenii mătură cu privirea circumspecți afișele electorale, lasă să le răsară pe chip cîte un zîmbet sau o grimasă la vederea prăpădeniei infantile — în poștere, Rațiu are ochii scoși, Cămpeanu mustăți, Iliescu coarne. Ca-n filme : toată lumea rîde, cîntă și dansează.

Între timp, cele 110 secții de votare de pe raza municipiului, constituite în circumscripția 9 s-au pus pe picioare, iar Comisia electorală lucrează din plin. La sediul „Casei Albe", al actualei primării municipale, cei omiși de pe liste vin singuri, își fac timp să pună în ordine inexactități pentru care nu au nici o vină. Camera 19 este asaltată de zeci și zeci de persoane în această situație. Dl. Murguleț, ocupat pînă peste cap, mă trimite la dl. Mihai Niță, secretar al Primăriei și factotum în pregătirea alegerilor. „Înainte era simplu — îmi mărturisește acesta. Primarul chema secretarii de partid, directorii și se dădeau ordine clare : tu faci aia, tu faci aia și treaba mergea. Acum noi sîntem slujitorii partidelor (...). E greu ; avem aproape 160 000 de alegători. Recensămintele în baza cărora s-au întocmit listele au fost făcute de cadre didactice plătite să desfășoare această activitate. Dar vedeți și dvs. — cîte omisiuni — străzi întregi, blocuri... În rest e-n regulă. Poate mai lipsește pe la vreo secție o cabină, poate la alta nu-i vopsită urna, deh"...

La școala generală nr. 6 este amplasat sediul secției de votare nr. 73. Dl. Vasile Roșu e contrariat de afișarea eronată a altui prenume al soției sale Dumitra și nu Elena. Nici vîrsta nu corespunde. Măcar sexul e menționat corect, tot e ceva...

Dl. Vasile Roșu : „Nu prea înțeleg nici chestia cu numărul de apartament. În buletin figurez ca locatar al blocului 10, ap. 8, iar pe listă apar ca locatar la 48 ! Situația asta au generat-o cei de la I.J.G.C.L., care ne-au schimbat numerele. Oricum, nu-i în regulă"... În fața aceleiași liste, d-na Aurica Tănase rămîne privind cu mirare și necaz : „Mie mi-au pocit prenumele. Ce Dumnezeu ,sînt româncă, de unde să mă cheme Auricadru !, cînd e limpede că Aurica-mi zice ?".

Ceva mai departe, între șirurile de case ale gospodarilor brăileni, la clubul „Laminorul" din strada Transilvaniei nr. 8 se află sediul secției nr. 72. Oamenii vin, își notează numărul curent la care figurează în liste și pleacă. Cei ce se regăsesc ; cei ce nu, ghinion — urmează să ia calea camerei 19.

Dincolo de opțiunile înscrise în buletinele de vot, opțiuni ce reclamă obiectivitate și discernămînt, procedura electorală trebuie să-și fi îndeplinit rolul determinant, acela de a garanta veridicitatea actului electoral în sine. E clar : nu votăm să ne-amuzăm ! Prin votul nostru ne [illegible]aerisim conștiințele, descoperim oglinda în care viitorul se piaptănă, se piaptănă alene...

CRISTIAN PAVEL ■

După

A fost ca înainte

Înainte

SCORNICEȘTI : „BASTION" ȘI PARTID UNIC

Scornicești, marți, 15 mai. Atmosferă de tîrg liniștit. Caim. Poate chiar indiferență, față de alte locuri în care oamenii se frămîntă înaintea scrutinului. Secretarul primăriei, domnul Marian Lungu, ne spune : „Domnul primar Gheorghe Bădiță și domnul Ilie Manea, președintele C.P.U.N., sînt pe la secțiile de votare. Trebule să se-ntoarcă". Peste o oră își aduce aminte că primarul este, de fapt, la București. Nu se știe cînd vine. Președintele C.P.U.N. a trecut, în grabă, pe la primărie și a plecat la Slatina. Șeful poliției locale, domnul căpitan Dumitru Predescu, „e pe-aici prin oraș" ore în șir.

N-am așteptat pînă seara, Seara, oricum, omul se duce acasă, nu la birou. Amabilitatea domnului Marian Lungu ne-a mai ajutat să aflăm că la Scornicești există un singur partid : F.S.N. „Are și sediu. Alte partide — vreau să zic, de la Slatina, că la noi nu sînt — nici nu au cerut. Dar Frontul are sediu. În biroul acesta din stînga". Adică în biroul primarului, împreună cu el ? „Da".

În cele două birouri importante, al președintelui C.P.U.N. și al primarului, în locul portretului, știți dumneavoastră cui, s-a întins pe perete un tricolor stilizat : un dreptunghi înalt cu benzile de culoare verticale. Pare alt steag. Poate că nu e pus decît ca să conserve gaura cuiului pentru un nou tablou.

Jos, la ușa primăriei, singurul panou de afișaj aparține, în exclusivitate, Frontului. Tabloul domnului Ion Iliescu, în trei sorto-tipo-dimensiuni de zîmbet, așteaptă cuminte să treacă și alegerile astea. Pînă în biroul primarului, se urcă o scară. O ramă, un scaun și-un cui găsește oricine. Poate să păstrează și rama de mai an.

La Scornicești se păstrează, oricum, moda unui singur partid. Comod. Măcar n-ai dureri de cap, dacă optezi ca Adam, cînd Marele Grădinar i-a arătat-o pe Eva ca pe o unică emanație și i-a zis zîmbind : «Alege».

Scornicești[illegible] par mulțumiți. E drept că dinș[illegible] se deosebesc de noi toți. Niciunde ca aici, oamenii nu au răbdat, pînă în decembrie, DOUĂ dictaturi. Și, pentru ei, cea locală a fost mai scîrbavnică decît cea de la București. Acum răsuf[illegible]ă ușurați. Încă nu doresc mai mult. Dar Scorniceștiul nu poate fi luat ca model (Chiar dacă, în centru, barul e plin de vodcă și de coniac «Bastion», iar berea se vinde și se bea pe stradă.) Ca și pe vremea cînd raporta miraculoase producții de grîu, Scorniceștiul are ceva care te sperie. Poate tocmai liniștea de fațadă. Mulțumirea cu puțin.

Sigur, nu ne facem iluzia că partidul unic ar avea suporteri și prin alte părți. Dar (deocamdată) la Scornicești lucrurile sînt prea limpezi : partidul comunist a fost schimbat cu F.S.N.-ul. Între ele nu există, Doamne ferește, vreo asemănare. Dar susținătorii amîndor seamănă teribil. De fapt, seamănă cu ei înșiși : sînt aceiași.

DORIN GHERGHINESCU ■

După

A fost ca înainte

FLACĂRA
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Mai sînt de citit mii de cărți

O veste senzațională

Vestea este într-adevăr senzațională: Geo Dumitrescu a împlinit 70 de ani ! Cînd i s-a întîmplat așa ceva lui Mihail Sadoveanu (sau lui Tudor Arghezi, Al. Philippide) totul părea normal. Dar Geo Dumitrescu este prin structura sa un tînăr contestatar și ne vine greu să credem că a ajuns la o vîrstă patriarhală.

Hugo Friedrich face următoarea remarcă în legătură cu poezia modernă : **„A obosit dafinul să mai fie poetic** — spune un vers de Garcia Lorca. Se vorbește deci, azi, în poezie despre alge, iarbă de mare, usturoi, ceapă, despre ciori, melci, păianjeni". Cu ascuțitul său simț critic, Geo Dumitrescu a sesizat de la început, încă de la faimoasele sale volume din tinerețe **Aritmetică, 1941**, și **Libertatea de a trage cu pușca, 1946**, „oboseala dafinului". Și, drept urmare, a declanșat, cum s-a spus, o acțiune sistematică de „democratizare" a poeziei, introducînd în limbajul liric termeni și procedee de la periferia literaturii. „Poezia sa — afirmă sintetic Nicolae Manolescu — nu numai că nu evită un conținut străin, dar își face din acest conținut rațiunea de a fi".

Geo Dumitrescu nu se confundă cu condiția de poet, pe care o privește, dimpotrivă, cu maximă detașare, ca pe un rol. Aceasta reiese și din complicitatea care se stabilește aproape întotdeauna între el și cititor. Zîmbetul autoironic, atît de caracteristic atitudinii lirice a lui Geo Dumitrescu, este expresia directă a complicității sale cu publicul, **peste** convenția poeziei. Poetul ne creează impresia că, de la o clipă la alta, va termina de demonstrat că poezia se poate face din orice, nu numai din elemente simbolice de mare noblețe, și, eliberat de această obligație, va coborî de pe podium și se va amesteca printre noi.

Această scriere a poeziei „din afară", această supraveghere atentă, cu o pedanterie surîzătoare, a propriilor exerciții lirice ne ajută să înțelegem și cauza pentru care Geo Dumitrescu este considerat prin consens șeful generației sale. Al. Piru amintește, de pildă, că încă din 1941 redactorul „Albatros"-ului era „foarte cunoscut în cercurile de poeți tineri" și socotit „reprezentantul lor **en titre**", iar membrii înșiși a ceea ce s-a numit „generația războiului" sau „generația pierdută" s-au declarat întotdeauna de acord cu această situare. Faptul este cu atît mai demn de interes cu cît printre colegi și emuli ai lui Geo Dumitrescu se numără destui care și-ar fi putut revendica titlul. Constant Tonegaru, de exemplu, avea mai mult talent, Dimitrie Stelaru era mai pătruns de importanța „misiunii" sale de profet boem, Ion Caraion a afișat de la început o atitudine mai tranșantă în plan moral. Și totuși, autorul **Libertății de a trage cu pușca** a fost preferat pentru rolul de „lider".

Explicația constă, fără îndoială, în clara conștiință de sine a lui Geo Dumitrescu. El trebuie considerat nu numai poetul, ci și criticul de direcție al generației sale, **ideologul** ei. Aproape toate versurile pe care le-a scris au, pe lîngă valoarea lor literară, și o valoare demonstrativă. „Iată o cale posibilă !" — aceasta este exclamația care se aude în surdină.

Cărțile care s-au mai adăugat de parcurs — **Aventuri lirice, 1963, Nevoia de cercuri, 1966, Jurnal de campanie, 1974** — au consolidat poziția lui Geo Dumitrescu nu numai în cadrul generației sale, ci și în contextul mai larg al literaturii române contemporane. Care este locul ocupat de el? Perpessicius l-a comparat, depășind granițele literaturii române, cu Whitman și Maiakovski, Al. Piru — cu Poe și Rimbaud, I. Negoițescu — cu Bacovia, cu Camoes și chiar cu... presocraticii și cu Paracelsus, Eugen Simion — cu Ion Minulescu, Mihail Petroveanu — cu Geo Bogza, Silvian Iosifescu — cu Marcel Breslașu și Cicerone Theodorescu, Aurel Martin — cu Whitman, Maiakovski și Miron Radu Paraschivescu, Gh. Grigurcu — cu Adrian Maniu, Tonegaru, Geo Bogza, Emil Botta, Arghezi și Marin Sorescu, Petru Poantă — cu Ion Caraion și Marin Sorescu. Dacă eliminăm apropierile ocazionale sau pur și simplu excentrice, observăm că unele nume revin în comparații cu o frecvență semnificativă : Whitman, Maiakovski, Bogza, Sorescu. În **Evoluția și formele genului liric**, Edgar Papu subliniază rolul important pe care l-a jucat Whitman în emanciparea poeziei de sub tutela unei tradiții prohibitive : „El sfărîmă ultimele opreliști, care împiedicau lirismul să atingă necontenitul avans al celorlalte genuri în proză. Whitman dă forma cea mai radicală de pînă atunci versului liber, care existase și mai înainte, și totodată desființează orice urmă **relicviară**, de convenție **arhaică**, din lexicul și imagistica poeziei". Cred că nu exagerez afirmînd că, pentru literatura noastră contemporană, Geo Dumitrescu a jucat un rol similar. Spre deosebire de poetul american, care a rupt toate zăgazurile pentru a ajunge pur și simplu la o plenitudine a exprimării, el a avut însă un mai pronunțat scop polemic, ținînd parcă permanent să demonstreze că poezia se poate fabrica și din alte materii decît cele consacrate.

Toate generațiile de poeți mai tineri au beneficiat într-un fel sau altul de această achiziție. Poate că adevărata operă a lui Geo Dumitrescu o reprezintă tocmai cucerirea de noi teritorii pentru poezie în folosul generațiilor mai tinere...

ALEX. ȘTEFĂNESCU

Civilizația ochiului

Monumentul absolut al geniului

O planșă de mari dimensiuni expusă de VIOREL GRIMALSKI într-un ansamblu de picturi în ulei pe pînză vine să deslușească, pentru publicul care caută în orice tablou și un **ce** literar, sensul demersului său atît în privința imaginatului, cît și a formulei plastice. Explicația nu-i prisosește nici celui esteticește foarte bine orientat, deoarece pictorul procedează de astă dată ca un arhitect. Spun de astă dată, fiindcă în tot ce a expus Viorel Grimalski am întrevăzut un scenariu mai complex, în care tablourile propriu-zise aveau rol de secvențe. Unii chiar au motive să socotească selecția lucru de arhitect. Un proiectant vizionar, din cei pe care-i cunoaștem prin studiile și albumele dedicate construcțiilor utopice. Dacă pînă acum aveam posibilitatea să întrezărim, cu fiecare pînză concepută de Viorel Grimalski, contururile unui complex monumental gigantic și legendar, cu ocazia manifestării de la Galeria SIMEZA cunoaștem nucleul genetic. E vorba de o construcție ce se inspiră din vechile situri rituale megalitice, autohtone și de pe aiurea, un parc cu pietre, statui și un fel de platou-ziggurat central închinat în absolut lui Eminescu. Cine are răbdare și, mai ales, puterea de a închipui cu ochii minții în spațiu va fi încîntat de proiectul artistului și, fără îndoială, îi va aprecia atît originalitatea cît și calitatea de a-l putea condiționa pe orice vizitator afectiv. E ca și cum ar urmări un film.

O virtute niciodată îndeajuns de lăudabilă a picturii lui Viorel Grimalski constă în aceea că, deși tot ce înfățișează el în tablouri e în întregime inventat, senzația pe care o trăiește privitorul e de adevăr, de univers verosimil ordonat de legi ancestrale, armonios sedimentate în obiecte. În fond, Viorel Grimalski e un pictor de arheologii, de teritorii sub semnul heraldicului și al himerei. E pasionant și, de ce să n-o spunem, plăcut de trăit cu gîndul în lumea de aur, marmură și lapislazuli creată de Grimalski. Traseul expoziției te duce cu ideea la depozite cu comori neumblate de oameni, de orașe sacre uitate, de fabuloase inventare cu sarcofage imperiale și stele magice. Faptul cu adevărat excepțional e că totul respiră sublim eminescian. O pictură derivînd dintr-un vis de filozof, care izbutește să rămînă elocventă ca pictură. Misterul rezultă din jocul contrariilor. Memoria muzeală și a lecturilor ne-au pregătit să vedem în vestigii și o subtilă amenințare dacă nu chiar un fantastic terifiant. Spațiile lui Viorel Grimalski sînt însorite, au înălțare celestă, orizontul e vibrat de sunet de harfă, statuarul ce-l mobilează amintește de Ellada și de Bizanț, de ceva ce vine de departe ca să ne întîmpine solemn și viu din viitor.

Nu e nevoie ca tablourile sale să albă, ca titluri, versuri ale poetului. Poezia e aici implicită.

TUDOR OCTAVIAN

Lanterna magică

Micul „Hollywood" al Românici

(sau în așteptarea unei vorbe... „fierbinți")

Am informat, la timpul cuvenit, despre înființarea Uniunii cineaștilor din România, a Centrului Național al Cinematografiei, despre alegerile ce au avut loc în scopul desemnării organelor lor conducătoare ; ne-am referit deci, pentru a folosi un termen destul de general, la situația sectorului așa-zis „de creație" al filmului și se pare că vom fi nevoiți să revenim asupra acestuia, cît de curînd, pentru a veni cu completări. De astă dată ne-am propus a face o scurtă prezentare a unui alt sector **de vîrf** în producția cinematografică românească, și anume cel care stă, prin firea lucrurilor, la însăși baza respectivei producții: sectorul tehnic, de aparataj — cu alte cuvinte tot ce se ascunde în spatele titulaturii de Studioul cinematografic Buftea micul... „Hollywood" aflat în imediata vecinătate a Capitalei.

Mi-am amintit, cu un soi de **nostalgie, de primii ani de după 1950, atunci cînd, plin** de entuziasm, contribuiam și eu la „taxa de timbru" organizată pe plan republican pentru construirea „Casei Scînteii" și a acestui studio — ambele după concepție sovietică ! — visînd la marea cetadelă a filmului românesc viitor, în care, speram, încă de pe atunci, să ajung odată și odată. Am ajuns mai de mult, și am revenit aici acum cîteva zile, pentru a afla de la domnul ing. **VLADIMIR MUNTEANU** — noul director al instituției și om cu vechi state de serviciu în miraculoasa „cetate" a filmului românesc — cum se prezintă lucrurile în complexul de la Buftea : n-aș putea spune că m-am despărțit de acest om, binevoitor și profund cunoscător în materie, **cu entuziasm !**... Pentru că — e bine să spunem de la început lucrurilor pe nume — situația studioului, mai exact a **studiourilor** de aici, precum și a personalului (rămase moștenire de la fosta dictatură), este mai mult decît precară; deși, am putut constata, domnul Munteanu este un optimist incorigibil, avînd încă speranțe !

Să luăm lucrurile pe rînd : construcția studiourilor a început în anii 1951—1952, producîndu-se primele filme în 1956, și vă rog să rețineți **acest an** : este cel în care s-au făcut primele dotări cu aparatură sovietică „de cel mai înalt nivel tehnic din lume" (un anume ing. Alex. Petculescu — care studia pe atunci cinematografia la Leningrad, a trimis o serisoare în țară prin care-și exprima nedumerirea și revolta față de acel aparataj trimis României și care, de fapt, era depășit **încă din acel moment** ! — a plătit-o cu vîrf și îndesat)... Abia prin anii 1964—65, a început să se aducă aparatură din Vest : aparate de filmat cu optică modernă, corpuri de iluminat (apoi prin 1967 o primă mașină de developat corespunzătoare. Ei bine, la ora actuală, studioul, „cetadela filmului românesc", lucrează, în proporție de peste 70 la sută, cu **exact acel aparataj** din anii respectivi (și este **un miracol**, realmente, faptul că s-a mai putut lucra cu astfel de piese complet scoase din uzul moral și fizic — datorită doar entuziasmului și priceperii lucrătorilor de aici, calificați în secretele tehnice ale cinematografiei peste noapte). Se lucrează deci cu „unelte" vechi de circa 40 de ani (la care se mai adaugă, către 1980, o instalație de copieri speciale „OXBERRY"-truca, din S.U.A., una de mixaj „MAGNA-TECH", două mașini de copiat și două instalații de etalonare — **extrem de puțin** !).

La ora actuală, Buftea lucrează cu 25 aparate filmat de 35 mm (din care **unul singur** este modern, iar acesta desigur suprasolicitat !). Străinii care au vizitat acest studio au rămas — fără excepție — **interziși** !

Sînt scoase din uz, de asemenea, majoritatea mijloacelor de transport, speciale sau simple (au fost cazuri, datorită folosirii acestora „în extremis", în care s-au produs accidente grave !). Situația este la fel de neîmbucurătoare și în ceea ce privește pelicula : începînd de prin 1963 s-a trecut la folosirea unor pelicule de calitate, la început Orwo, mai apoi „Kodak-Eastman", în sfîrșit „Fuji" — ultima fiind și bună și, mai ales, leftină ; din 1980 s-a trecut din nou pe „Orwo" (în acel moment **depășită** total, necesitînd de pildă, pentru filmare, o lumină de trei ori mai puternică decît ar fi firesc !)? Ba chiar, la insistențele cabinetului 2, s-a cerut — și s-a efectuat chiar, în multe cazuri — trecerea de la color, la peliculă alb-negru — **ceva de groază !** — blocîndu-se astfel orice posibilitate de a vinde filmul peste hotare... Tot datorită „obsesiilor" cabinetului 2, personalul studioului a fost redus sistematic și drastic, domnul Vladimir Munteanu mărturisindu-ne că se întîmpină acum mari greutăți cu angajarea oamenilor (munca în studiourile cinematografice presupunînd o deosebită specializare !). Apoi : dacă pentru procurarea tehnicii, către sfîrșitul anilor 1970 se mai primea încă niște valută, începînd cu 1980 ea a fost sistată în întregime. Ca nivel tehnic al producției cinematografice, la ora actuală, sîntem depășiți — în sensul coborît al cuvîntului — s-ar părea că numai de Albania !

Dacă, în ceea ce privește producția națională, înainte lucrau între 13—14 echipe de film **simultan** anual — astăzi, cu greu, abia dacă se mai atinge cifra 9. Coproducțiile sau prestările de servicii către parteneri străini — care aduceau țării o însemnată sumă în valută — se află puse, astăzi, sub semnul întrebării : deși noi putem oferi, la prețuri avantajoase, decoruri oricît de complexe (și pe care **știm** să le facem !), actori foarte buni (și care, pe străini, îi costă cu mult mai ieftin decît propriile lor vedete !), figurație de asemenea — pentru filmările **în sine** partea română nu mai dispune de aparatajul curent necesar, în acest caz acei posibili parteneri doritori a filma la noi fiind nevoiți să vină cu propriul lor aparataj și tehnică (ceea ce ne scade nouă, considerabil, posibilul venit în valută). „O investiție în aparate de filmat, tehnică de iluminare, o **linie** altfel spus, în valoare de 1 (un) milion dolari — ne spune în încheiere domnul director Munteanu, pentru a ne oferi un exemplu — s-ar amortiza în numai 5 ani, restul devenind cîștig curat ; ca să nu mai vorbim de calitatea filmelor autohtone ce vor fi produse de abia de acum încolo !"...

S-au întocmit rapoarte, există propuneri, se așteaptă, la Buftea... ! Deocamdată, alelle spațioase, înverzite — precum și lungile coridoare ale studiourilor de aici — par pustii. Nu se aude încă, niciunde, cunoscuta comandă : „Atenție... motor !". Doar prin cîteva cabine de montaj se mai aude cîte ceva, se fac ultimele retușuri la cele cîteva filme ale anului care a trecut. Să sperăm, totuși, că și aici — și cît mai curînd ! — va sosi și acea „vară fierbinte" în care se naște miracolul : adică filmul **de calitate**, pe care îl așteptăm cu toții, de atîta amar de vreme.

HORIA PĂTRAȘCU

Univers sonor

Studenții muzicieni — promisiuni și certitudini

În piața Universității, în sălile de curs, pe podiumul de concert, studenții sînt aceiași — dimensiune a tinereții de azi și maturității viitoare a vieții noastre spirituale. Cred că de la această „fereastră" trebuie să-i privim, citind în ei promisiuni și certitudini, contur al propriilor noastre speranțe. Traumele de generații, care s-au soldat adesea cu abandonuri sau ratări i traversează comportamentul lor actual. Blazarea sau sfidarea frînează încă mecanismul unor solicitări puțin obișnuite, vizînd adesea performanța. Nu mi s-a întîmplat să văd, în peste două decenii de viață în mijlocul lor, vreun student de muzică în stare să se impună valoric în afara unei munci extrem de încordate. În lunile din urmă, această tensiune „obișnuită" a existenței lor s-a lovit de imposibilitatea singularizării în mijlocul tumultului. Întoarcerea la studiu, la acei „ani de galere" cum îi numea Verdi, a început, totuși, să se producă, dacă nu cu totul, în mare parte totuși. Nu înseamnă că studenții Academiei de Muzică tind să redevină niște izolați ai timpului trăit de noi toți, dar economia de program se profilează deja. Este o reluare de conștiință a obligației de a nu abandona, în viitoarea evenimentelor, recucerirea armoniei.

Pînă la revenirea în „formă", pe plan mai general, vor mai fi necesare eforturi, totuși semnele echilibrării se face văzute. Numai astfel Academia de Muzică va putea deveni o a treia forță a vieții culturale bucureștene, secondînd, dar nu imitînd orchestrele simfonice și opera.

Iată două concerte-argument, desfășurate în sala „George Enescu". Primul propune trei nume solistice și un program clasic pre-vienez, alăturînd lui Bach și Corelli pe Loeillet, Tartini și cîțiva anonimi englezi. Pentru Ion Bogdan Ștefănescu, flautul este o cale de realizare a propriilor trăiri în cunoașterea muzicii. Adresarea și expresia supun instrumentul unor metamorfoze de desen și culoare de-a dreptul cuceritoare. La polul opus, ca sunet și maleabilitate, Florin Pane determină trombonul la reconvertiri stilistice care ne conving că el poate exista și în afara vieții de grup simfonic, iar pianista Oltea Șerban Pirîu reconfirmă ideea că un muzician poate mînui mai multe mijloace de manifestare. În cazul ei, interpretul profită benefic de cîștigurile informaționale ale muzicologului. Trei eșantioane de vîrf ale unei noi generații, îndreptățind serioase speranțe.

În cel de al doilea concert am revăzut minunata orchestră de cameră „Concerto". Mai mult că oricînd avem nevoie de formații care să reprezinte studențimea în țară și peste hotare. Programul propus figura într-un asemenee proiect, din păcate nefinalizat. Din nou am remarcat prezența acelui echilibru dorit pentru studiul muzicii clasice (Händel, Purcell), romantice (Elgar) și moderne (Enescu, Silvestri). Nu aș vorbi de măiestrie, ci mai ales de plăcerea de a cînta cît mai bine. Profesorul și dirijorul lor, Dorel Pașcu Rădulescu, este un artist care are orgolioasa modestie de a cuceri prin frumos iubirea studenților săi. Este, de astă dată, nu o promisiune, ci o certitudine.

GRIGORE CONSTANTINESCU ■

O vioară pentru Europa

Așa cum anunțam în numărul trecut, revenim asupra succesului lui Vlad Bourceanu (9 ani, elev în clasa a V-a la Liceul de artă „George Enescu", laureat al „Premiilor Flacăra") la concursul internațional de muzică INSULA CAPRI (Italia), ținut între 2 și 6 mai 1990 unde a obținut premiul trei atît la vioară cît și la pian și unde, deși cel mai tînăr, el a fost singurul participant care a concurat la două instrumente.

Contrar celor convenite înainte de plecarea din București, la concursul de vioară, Vlad nu a fost acompaniat de profesoara sa de pian, care, aflată în Sicilia cu altă concurentă, la alt concurs (de pian), n-a mai venit la Capri.

Deocamdată Vlad se mai află în Italia, împreună cu mama sa, unde a fost audiat la vioară de către doamna prof. docent Ioana Ungureanu — președinta Asociației „Dacia" din Roma — în vederea participării la un concert ce se va prezenta în capitala italiană în primele zile ale lunii iunie. El va participa numai dacă aceasta nu-i va împiedica să ajungă la Londra în ziua de 4 iunie. Între 4 și 13 iunie se va afla în capitala britanică, împreună cu alți tineri muzicieni români, în cadrul unei acțiuni izvorîte din simpatia întregii Europe pentru tinerimea noastră care a făcut revoluția din decembrie.

Sînt invitați în Marea Britanie de Orchestra Filarmonică din Londra. Acțiunea este sponsorizată de firma RANK XEROX. Scopul declarat al acestei acțiuni : „perfecționarea profesională a tinerilor muzicieni". Vor locui la membrii Orchestrei Filarmonice londoneze, vor repeta și vor studia cu ei. La sfîrșit vor da un concert comun. (Toate încasările vor fi donate unui cămin de copii handicapați din România). În cadrul acestui concert Vlad Bourceanu va susține un scurt recital la vioară și pian.

În prezent, tatăl se zbate să obțină sprijin din partea autorităților române pentru ca ei să poată fi însoțiți, ca și în Italia, de mama sa, doamna Maria Bourceanu. Are numai nouă ani și jumătate. Să recunoaștem, alții se descurcă greu în viață și pe alte scene, chiar cînd au de patru-cinci-șase ori mai mulți ani de la... statul român. Acum, după unii, mai degrabă ar putea să rămînă acasă Vlad decît să renunțe unul din „oficialii" însoțitori și să poată pleca mama acestui copil-vioară, ca el să-și sprijine pe chipul ei privirea, să nu se simtă singur în sala de concert.

Peste zece sau douăzeci de ani, cînd vioara lui Vlad Bourceanu va cînta de la altă înălțime — care, poate, va fi unică — vor da năvală să se laude că l-au ajutat și l-au prețuit toți cei care azi îi împart numai zîmbete tatălui și îi trimit după sprijin la alții : care fac la fel. „Alte măști, aceeași piesă".

DORIN GHERGHINESCU ■

Înainte de premieră

Mozart, marea-n strălucirea verii, călătoriile, struguri, orașele noaptea oamenii îndrăgostiți mirosele, biserici, Saroyan și Tennessee Williams, emisiunile de televiziune (sînt aproape telefagă), pixurile care scriu ușor și fin, Bejart și Plisețkaia, copiii, clopotele bisericilor ieșene, felinele, mirosul levănțicii, dansurile tinerești — rock și twist — ah, să dansez nebunește — sentimentul de melancolie, muzica grecească, soarele alb al Greciei și marea cum se vede ea toamna din avion, Spania (unde n-am fost niciodată), vișinele, valurile mării cum se sparg de țărm, merele coapte-n pom de țară, în căldura verii, mirosul de fîn, oamenii fericiți, oamenii buni, John Steinbeck, filmele rusești, muzica rusească, Salvador Dali, sînzienele, tinerețea, Robert de Niro și Dear Hunter și nu numai, rochiile negre și vaporoase, parfumurile italienești Gherrardini, Armani și Trussardi, blănurile moi și ușoare, un lynx imperial, de pildă, să domnești peste sufletele celorlalți, lumina din ochii celui îndrăgostit și transa pe care ți-o dă iubirea, alunele (deși-mi fac rău), Celentano, busuiocul, lăcrămioarele, liliacul și menta, femeile frumoase, bărbații frumoși, actorii, Actorii, ACTORII, luna Aprilie — atunci m-am născut — prietenii mei, slujba din Vinerea mare, răspunsurile fiicei mele atunci cînd disperarea se cuibărește-n sufletul meu, ochii Dianei, poezitle Dianei, Diana, pisicile, castelele de pe Loara (pe care nu le-am văzut), dragostea, fericirea, imaginația, muzica de chitară, ploaia de mai la mare și să fie la înălțime, să mă joc din cînd în cînd cu sufletele și să fiu uneori centrul pămîntului.

Asta am găsit „mîncînd un strugure nespălat în mijlocul oceanului". Jucînd în acest spectacol mă simt nespus de bogată, nespus de frumoasă, nespus de limpede.

Mulțumesc soartei mele, mulțumesc lui Tudor Mărăscu și lui Tennessee Williams și lui Gershwin și lui Duke Ellington și lui Benny Goodman.

Le mulțumesc eroinelor mele Blanche, Wiflic și Carol Cutrere.

RODICA MANDACHE ■

„De la Nistru pîn-la Tisa"

CAȚAVENCU (București, nr. 6) se deschide cu un poem în proză semnat Fănuș Neagu („Mi-e inima sticlă de Murano și Fetească pe din două..."). Revista dezvăluie un secret tenebros : la fiecare ședință a min.parlamentului se beau 2 000 de sticle de apă mi-

Din ZIG ZAG (București, nr. 8) aflăm că Zoe Ceaușescu ar fi fost „muza matematicii". E părerea confratelui Philippe Rochette de la „Liberation". Revista dă ca sigură iminenta întîlnire dintre Papa Ioan Paul al II-lea și Nadia Comăneci !

THANATOS (București, nr. 4) se menține în „actualitate" oferindu-ne istorisiri despre... Jack Spintecătorul și Mata Hari. Pe o singură pagină, alăturate în chip democratic, citim „Eseuri despre ființă", „Psihicile melomane" și o poezie de M. Eminescu.

Jurnalistică de ținută în OPINIA PUBLICĂ (Călărași, nr. 3), o frumoasă poezie religioasă de George Țărnea în DREPTATEA SOCIALĂ (București, nr. 10) din care citez :

„Și-a pătimit, ca om sortit pieirii,
Și a murit și a-nviat apoi
Și s-a-nălțat la cerul înnoirii
Lăsîndu-ne dovada unei ploi
Cernută lin, dinspre Treimea Firii,
Cu lacrima iertării, peste noi".

În TIMIȘOARA (Nr. 41) un interviu cu Monica Lovinescu : „Pentru moment trăiesc într-un fel de suprarealism între trecut și prezent supr„punîndu-se, despărțindu-se". Revista găsește în Șerban Foarță un pamfletar ireproșabil.

Una dintre cele mai bine scrise publicații de după revoluție e, constant, ECO (București, nr. 11) și nu e de mirare dacă știm că editorul său, Mișcarea Ecologistă din România, are în frunte un poet și că un alt poet e redactorul șef.

STRADA (București, nr. 3) asigură o lectură mai mult decît agreabilă. G. Ghimpășanu răsfoiește [illegible] noi Monitorul Oficial din 5 februarie 1948 și [illegible] de cîteva nume trecute la index : Octavian Goga, Panait Istrati, Nicolae Iorga, Ion Agârbiceanu, Liviu Rebreanu dar și Vasile Alecsandri, Nicolae Filimon și Mihai Eminescu ! Actorul Florian Pittiș se pronunță într-un interviu despre utilitatea înființării unui Minister al Tineretului și despre... purtatul bărbilor în istorie. Sînt priviți cu simpatie atît bărboșii cît și „bărbierii".

SALONUL LITERAR (Arad, nr. 3) e o revistă de cultură ce și refuză atractivitatea cu orice preț, mergînd pe „mîna" literaturii. Semnează Dumitru Toma, Florin Banescu, Iosif Bita. Un poem de Dinu Flămînd ține loc de editorial :

„Așadar îmi iau capul în palme (n-am de ales)
și strivesc durerea la mijloc ;
durere de stînga, de dreapta, de centru,
social democratică, țărănistă, proletară,
durere universală, durere a mea,
milă, milă, milă".

FORUM STUDENȚESC (Timișoara, nr. 4) face cinste prevei studențești și nu doar ei. Desprind din sumar pamfletul „Cui folosește sîngele vărsat la Tîrgu Mureș" de Laszlo Moldovan, precum și „Timișoara... Cluj... Sibiu" (text nesemnat). Dar, mă întreb, cîți dintre autori vor ajunge să-și practice meseria după terminarea facultății ? Tare mă tem că presa a pus ochii pe ei și că vor fi racolați la „echipe" cu nume ceva mai sonore. Ar fi rău ? Ar fi bine ? După mine... mai mult bine.

UNITATEA (Alba Iulia, nr. 4) are dinamism electoral, nerv politic, promptitudine. Cel mai bun text e în fapt o reproducere din „Nouvel Observateur" și se intitulează, fără dubii, „Unde e securitatea ?" Chiar, unde e ?

GLASUL sau, dacă am înțeles bine, L.S. GLASUL (București, nr. 3) editat de Liga studenților, e un organ de presă deschis mai ales luptelor politice. Cazimir Ionescu e intervievat ca la... tribună, sînt apăsat marcate nostalgii după Doru Braia și e cultivat, cu bune rezultate, humorul.

GLASUL (București, nr. 5) e, se înțelege, alt... Glas. Devine supărătoare repetarea unor nume. Publicația e servită de articlieri rutinați între care Șerban Cionoff și Henri Zalis, de un poet Horia Gane, cît și de un fotoreporter ce ne oferă 9 (nu nouă, vorba lui Horațiu... Mălăele) superbe poze cu demoazele nu de tot îmbrăcate.

Din DIVERTIS (București, nr. 1) desprindem, cu foarfeca, evident un excelent tipar de fustă — pantalon întins pe două pagini.

În DEMOCRAȚIA (București, nr. 15), citim în paginile 4 și 5 informații care abia în pagina 7 sînt dezmințite ca aparînd „dintr-o eroare".

O surpriză e AGORA LITERAR-ARTISTICĂ (Slatina, nr. 3—4). Deloc provincială, tipăritura slătinenilor propune cu curaj noi nume de poeți (I. Nijloveanu, A. Dinculescu, N. Dorobanțu, Marin Rada, V. Argesanu), un prozator (Ianeu Tănăsescu) și cîțiva publiciști cu care s-ar împroprietări multe reviste de prestigiu. Elena Cruceru militează convingător pentru o [illegible] a poetului Adrian Păunescu pe care îl urăște [illegible] dar pe care l-a îndrăgit în urma unui interviu auzit la „Vocea Americii". Articolul propune un subiect despre care e sigur că se va mai vorbi. Ca unul ce am fost departe de a-l urî pe Păunescu, ba chiar aș zice precum că... ce mult l-am iubit, sînt sigur că poetul se va emaționa la această mînă întinsă. Și nu doar el, ci și cruzii lui dușmani. Așadar, vorba Elenei Cruceru, „Fii calm, Poete ! Încă n-ai murit"

GHEORGHE TOMOZEI ■

Rubrica noastră comentează **cu prioritate** publicațiile ce i se trimit semnatarului ei pe adresa redacției !

Regăsirea de sine

Adevărul nu-i decît unul

Hai să spunem adevărul pînă la capăt ! Minciuna sau semiadevărul nu poate uni popoarele nici în interiorul țării noastre, nici în exterior. Mai devreme sau mai tîrziu ceea ce-i clădit pe minciună se prăbușește. Minciuna nu este niciodată constructivă. Ea poate fi înlăturată numai prin redarea cristalină a adevărului : **vorbim limba română pentru că sîntem români și sîntem români pentru că vorbim limba română.** (Sînt conștient de faptul că această afirmație poate să zgîrie unele urechi, dar nu-i de mirare — și lumina supără ochiul ținut prea mult la întuneric). Cu adevărul nu te pui : a existat o unitate geo-politică a vechii Dacii, din care am făcut parte și noi („geții nistrieni"), și din această esență a evoluat unitatea națională română care nu se poate să nu presupună și unitatea de limbă.

Să nu-i credem oare nici pe clasicii marxism-leninismului ?

K. Marx și F. Engels au spus ori n-au spus că Basarabia este populată de români ? Iar V.I. Lenin a precizat că timp de mai bine de un secol (în anii 1812—1917) românii din Basarabia nu s-au putut reface într-o altă națiune, ci tot români au rămas.

Să nu-i credem și pe absolut toți clasicii literaturii noastre ?

C. Negruzzi a publicat (în 1855) o poezie intitulată „Eu sînt român" și care începea cu niște cuvinte profund semnificative și pentru zilele noastre: „Francez, neamț, rus ce firea te-a făcut / Pămîntul tău e bine-a nu uita, / Ori cui e drag locul ce l-a născut", însă nu asta am vrut să subliniez, ci conștiința de român a clasicului moldovean : „Eu sînt român și-mi place țara mea". (N.A. : V. Alecsandri a explicat de ce ar fi fost mai bine ca rusul să stea la el acasă, în „locul ce l-a născut" : „cine nu-și aduce aminte de propunerea făcută în Camera Valahiei de un agent rus anume Trandafiroff, poreclit de Eliad **Trandafir cu off în coadă**, pentru exploatarea minelor din Carpați și pentru aducerea în țară a unui mare număr de mineri muscali ? Guvernul de pe atunci (1844) sprijini orbește acea fatală propunere", dar s-a găsit „...un luptător curajos, un elocvent apărător al drepturilor naționale, Costache Filipescu, înspăimîntat pentru Patria lui de scopul ascuns și perfid al lui Trandafiroff, luptă trei zile ca un leu, în contra lui și a guvernului, (...) și sărmanul agent rus văzu toate țesăturile planului său rupte și spulberate de vînt").

Dar Luceafărul poeziei noastre ? Cum să-i atribuim lui Mihai Eminescu o dublă conștiință națională — de român și de moldovean ? Cine ne-a dat dreptul (poate concepția marxist-leninistă ?) să-l înfățișăm pe Eminescu drept un ins amoral care nu știa de ce neam este și-n ce limbă scrie, adică, să-i atribuim propria noastră amoralitate ? Eminescu se considera român și vorbea numai despre români basarabeni, iar în „Doina" sa a spus-o în auzul și pe înțelesul întregii națiuni : „De la Nistru pîn'la Tisa / Tot românul plînsu-mi-sa..." De la Nistru, nu de la Prut! Și: „Azi limba este una de la Satmar pîn-în Cetatea Albă de lîngă Nistru, de la Hotin pîn-în Granița militară, azi datina e una, rasa e una și etnologic e unul și același popor..." Vasăzică, tovarăși ideologi ai minciunii, ce sîntem noi ? Ce sînteți voi înșivă ? Români ! Dar ce fel de români sînteți, dacă vă bateți cu pumnul în piept și strigați că n-ați fost, nu sînteți și nu veți fi niciodată români ? Poate vă convine să recunoașteți că sînteți mancurți ?

Basarabeanul A. Mateevici a scris în 1917 o poezie de puternică vibrație patriotică din care desprindem cuvintele : „Dar milă fie-ți de creștin / Ce spicul din sudori îl crește, / De-un biet nevinovat român / Ce spune-amarul românește". Să-l fi compătimit Mateevici pe „nevinovatul român" din cine știe ce sentiment „internaționalist" sau poate de aceea că și el se considera român ? Da, se considera român ! Iată ce scria el în 1913 : „Sînt român din Basarabia... M-a atras totdeauna cu o putere deosebită folclorul românilor noștri... Știința rusească... nici nu-și bate capul de „moldovenii" basarabeni (cuvîntul „român" la noi nici nu se mai întrebuințează); (N.A. : Cuvîntul „român" nu este întrebuințat la noi nici în „perioada sovietică". Operele clasicilor sînt bine scuturate de „românism" — cuvîntul „român" e înlocuit peste tot cu „moldovenesc". Într-un manual de literatură această „ingenioasă" înlocuire a dus la un „calambur" de toată frumusețea : „Prima gazetă moldovenească a fost „Albina românească" ; rușii cred că „românii" și „moldovenii" sînt două vițe cu totul deosebite)... „Ia uitați-vă, domnilor tovarăși, pînă și Mateevici, în care vă puneați atîtea speranțe după ce l-ați uns și pe el cu alifia descompunerii voastre morale, pînă și Mateevici vă spune verde-n ochi : „Sînt român".

Vasăzică, ce sîntem noi ? Sîntem români. În ce limbă vorbim ? În limba română. Prin urmare, în legea „Cu privire la statutul limbii de stat a R.S.S.M." și în legea „Cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul R.S.S.M." trebuia să se spună negru pe alb că este vorba de recunoașterea limbii române și a alfabetului latin, de proclamarea limbii române ca limbă de stat și de luarea limbii române sub protecția statului. (N.A. : Are perfectă dreptate Constantin Tănase : „Îmbinarea **limbă moldovenească cu alfabet latin** este tot atît de deocheată ca și îmbinarea — pe care rușii n-ar crea-o niciodată — **limbă novgorodeană cu alfabet chirilic**... Îmbinarea **limbă moldovenească cu alfabet latin** camuflează denumirea adevărată a limbii noastre, limba română (**Tinerimea Moldovei**, 18—X—1989). „Constelația lirei" ar mai fi apărut în România dacă n-ar fi fost scrisă românește ?

VALENTIN MINDICANU ■
revista Nistru, nr. 2, 1990

Fotografie de RADU GROZESCU ■

Hristos a înviat la Prut

6 mai, ora 12, Albița. Din cele două capete ale podului de peste Prut pornesc valuri de oameni. Au în mîini flori, tricolorul, pancarte cu numele celor căutați. Mulți plîng, mulți rîd. Românii din România și Basarabia au vole, după 46 de ani, să se revadă pentru cîteva ore. Pe dealurile din jur se văd sosind, de-a lungul a mulți kilometri, mașini cu numere de București, Brașov, Timișoara, Tîrgu Mureș. Sînt sute de mii de oameni. Apele Prutului s-au acoperit cu bujori, garoafe, lalele.

Basarabenii ne salută, „Hristos a înviat !". Oare va reînvia și națiunea română ? ! Să fie un început sau doar iluzia unui început ? Din culisele puterii știm prea puțin. Ce gîndește Moscova, ce gîndește Bucureștiul... Vom ști cu precizie doar ce am spus noi cei de acolo. Adu, Doamne, bucurie și pentru români căci mult au mai suferit și mult dor au strîns în toți acești ani.

Ajungem pe malul Basarabiei. Îi vedem într-un Aro, pe ziariștii de la „Adevărul". Au în spate printre hainele aruncate, ultimul număr din „România liberă". Trecem dincolo de gardul cu sîrmă ghimpată printr-un loc în care oamenii au reușit să rupă firele. În lunca Prutului sînt hore, se împart ziare în limba română, cărți, de poezii sau rugăciuni. Mulți s-au așezat la umbră și ne invită să bem un pahar cu ei. Lăsăm să curgă o picătură pentru cei care nu au prins această zi. Îi întrebăm dacă sînt din Basarabia sau România. Nu ne deosebim deloc. Îmi spune un basarabean : „Noi eram considerați un popor de categoria a doua". Aflu că la Chișinău încă se mai cenzurează și se mai interzic piese de teatru. Dramaturgul Andrei Strîmbeanu vorbește dar : „Aveți grijă cum votați pe 20 mai. Să nu lăsă comuniștii, căci veți fi de rîsul Europei. E a șasea duminică după paști, Duminica Orbului".

Oamenii de ordine s-au îmbrăcat în civil pentru a nu agita lumea. Oricum în această zi se dovedesc inutili, nu au decît să se alăture unui grup și să încerce să fie veseli cîteva ore.

Pe o scenă improvizată, Victor Crăciun, prim-vicepreședinte al Ligii românilor de pretutindeni, are în mîini, pe un prosop alb, pîine și sare. Rostește cîteva cuvinte. Toți sîntem sentimentali, vrem să spunem puține vorbe și să recuperăm prin trăire atîta amar de vreme. Camere video și casetofoane înregistrează continuu. Ceea ce vedem este istorie. Sînt înconjurați de ziariști, viceprim-ministrul Mihail Platon, ministrul culturii Ion Ungureanu, poetul Ion Hadîrcă, președintele Sfatului Frontului Popular din Moldova. Dacă n-am fi ziariști n-am fi aflat că sînt demnitari. Se poartă simplu, ca moldovenii între moldoveni.

Știm că ziua aceasta e doar un pas. Curînd, începem să fim siguri, vor cădea și gardurile cu sîrmă ghimpată, iar românii vor putea să circule liberi de pe un mal pe altul. Și atunci va fi al doilea pas la început de drum lung. Dacă în programul încărcat al politicienilor marilor puteri ar încăpea și cîteva secvențe cu imaginea oamenilor de pe malul Prutului, ar deveni, poate, mai meditativi atunci cînd ar semna tratate care împart țări și familii, prieteni și iubiri.

Ne retragem la umbra unor meșteceni, poiana nimănui a devenit Poiana Română. Cîtă liniște în natură și cîtă tulburare la sufletele noastre. Pe Prut curg flori.

Ora 18. Oameni cu megafoane în mînă cer ca lumea să se retragă în ordine. Doar așa vor obține aprobarea să se revadă peste cîteva săptămîni.

AURELIA BORIGA ■

Agricultura în România mare și mai tîrziu în Dacia antică

Aflîndu-mă în drum prin Dacia antică, povestește un istoric, dar nu Herodot, și trecînd prin ținutul dintre Prut și Nistru, unde locuiesc cei mai drepți și mai viteji dintre traci, care este deosebită parte a unui ținut și mai mare al lor, „de la Nistru pîn' la Tisa", după cum zice un poet antic din aproape aceeași perioadă, am nimerit prin raionul Cărușa I se spune „al Vulcăneștilor". Dacii care locuiau pe acolo în acel secol al mileniului trecut m-au primit cu multă dragoste, și m-au îmbrățișat ca pe unul de-al lor ce eram. (De altfel, neamul meu de-aici se trage, de unde un megieș de-al nostru, urmărind un bour cu adevărat semeț trecînd rîul și-a pierdut cățeaua în viitoarea apei.) Portul lor, ce să spun, era ca și al nostru, cămeșă albă, cojoc, ițari, opinci, toate la fel înflorate, și limba aceeași, că ne-nțelegeam de minune. Apoi, bade Ioane, i-am spus io lui nea Ionel Trifan din comuna ceia, Giurgiulești numită, apoi matale, iaca, cum îți merge aici cu agricultura ? Și el m-a luat frumușel de mînă și m-a dus în spatele casei. Și acolo am văzut că avea un petec de cîteva sute de metri pătrați, să tot fie vreo șase, dacă nu mai mulți, pe care ca la omul rînduit, se găseau cuiburi de varză pe vrea cîteva zeci de metri pătrați, pe alte roșii, salată, ridichi, ceapă, și, ehei, mai avea și vreo sută-două de metri cu vie „di solu' cela bun di, o mie unu". Și l-am întrebat dacă iese pe piață cu ele. „Apoi, mi-a răspuns, aistea-s pentru mine ca gospodar, da' dacă vreu pot ieși pe piață la Reni, că nu-i departe, iacă, de-aici la vreo patruzeci-cincizeci de kilometri, și-acolo îi piață bună". Și m-a pus la masă și m-a ospătat, ca la om gospodar, a dat drumul la pick-up, pe care scria într-o limbă neînțeleasă mie, cu niște semne tare încîlcite. Pe masă a pus cîrnați, brînză de vaci, pilaf cu carne, ridichi, ceapă, salam, „kolbasa, am zis io, ăsta-i kolbasa, nea Ioane, nu-i așa ?" „da de unde, mi-a răspuns el, aista-i mizel, de-a' nostru, sadea, salam di cela...". „La noi în gospodărie, mi-a zis nea Ion, ești așa : îi duci și paști vitiii, și păzești oili trii zili și-apoi seara îi mulgi tot dumneata, nu altul, și așa cum mi îi paști și păzești, așa lapte ai... Aici, cini îi mulgi îi și pașți... că depin de undi știi să îi duci, la iarbă bun grasă, cum ai grijă di ei... Și uiti imașul ista, islazul (și-mi arată un islaz de cîteva hectare, pornind chiar peste drum de la bătătura lui, pînă la clădirile gospodăriei) esti pentru toți, poți să te duci să îi paști oriundi, și pentru tini, nu ți-a zice nimerea nimica". Și-n grădină tot mai are un loc unde să pună o floare acolo, să vină să-și întîmpine cînd vin frații de peste Prut... Am văzut multe lalele, liliac moviu, și mulți stînjenei, care-s o floare tristă. Poate de asta-i atîta tristețe în acest ținut...

Comuna este mărișoară, frumoasă, cu uliți largi, ce-i drept nămolite, cu școală, primărie și circiumă, ca orice comună... Clădirile gospodăriei comune erau rînduite curat, paralele, cu acoperișuri cărămizii, de țiglă lucind la soare și alături cu autobuze curate odihnindu-se unul lîngă celălalt, ca într-o zi de sărbătoare ce era. Am trecut pe lîngă niște tractoare, destul de multe, parcate tot acolo și nea Ion, care-mi arăta comuna, mi-a spus că la ei toți robotesc cu tractorul, că toată munca se face cu tractorul, cu combina. Apoi am mai fost la mai mulți oameni, pe la diferite case, în vizită. Unul dintre ei mi-a spus că și la Reni oamenii au gospodării mari, măcar că-i la oraș, ei avînd vreo sută de păsări. „La nunta fie-mii, păi am tălat cîteva zeci de păsări, porc, orătănii, am avut din belșug vin ; s-apoi am ținut-o cinci zile..." Din fugă am privit și casele, arătoase, văruite cu multă grijă, cu prispă, polog, ca și pe la noi, peste tot oriunde mergi. Parcă doar prea mulți stînjenei... Și, aducîndu-mi aminte că drumețului îi șade bine cu drumul, mi-am luat picioarele la spinare. Cotrobăindu-mi prin bagaje, m-am trezit pe drum, în trenul de întoarcere, în traistă cu un bidonaș de trei kile de vin roșu, de razachie, o pungă de plastic în care erau împachetate trei kile de brînză grasă, nesărată, de ți se topea în gură, și o bucată de pîine mare, țărănească, coaptă în vatră, precum colacii... Să fie de urît și de foame. C-așa se obișnuiește la români.

MIHAIL GĂLĂȚANU ■

La Bucureşti, Capitala ţării şi a Revoluţiei, şi la Timişoara, prima Capitală a Revoluţiei, oraşe care au conturat serioase zone libere de neocomunism, febrilitatea preelectorală a fost dublată de o şi mai puternică febrilitate electorală. Reportajelor din această pagină, despre oraşele martir, le urmează reportaje din alte zone ale ţării la paginile 8—9.

Înainte

ULTIMELE ORE ALE CAMPANIEI ELECTORALE

Traversez oraşul spre Bulevardul Republicii, sediul P.NN.Ţ.-c.d. Pe trotuar lume pestriţă, discută, cumpără ziare. Încerc să aflu ultimele veşti. Nu aştept prea mult. În încăpere intră o femeie timidă, supărată. Locuieşte în sectorul 4, strada Ileana Cosînzeana, 2, bloc P 1, scara 1. Nu am scris adresa întîmplător. Din acest bloc, 19 apartamente nu sînt trecute pe listele de vot. Apar însă listele cu morţii. La primărie sînt prea ocupaţi, aşa încît rezolvarea s-a amînat pentru luni.

În încăperea din stînga filmează cei de la televiziunea japoneză, în cea din dreapta e televiziunea americană, în hol aşteaptă ziarişti nemţi. Urc la etaj şi urmăresc cîteva momente lucrările lă viitorul post de radio. Aparatură sofisticată, dar nu asta e problema. Complicat este că nu nevoie de un bec.

Îi întreb dacă au cerut pază specială. Domnul Diaconescu îmi spune că nu, oricum nu au încredere în forţele de ordine. Dr. Mihai Denischi, simpatizant al P[illegible]ului, tocmai povestea cum zilele trecute, la Titu, i s-au spart geamurile de la maşină, în timp ce încerca să difuzeze materiale publicitare. Şi nimeni nu a intervenit.

Urc în prima maşină cu materiale publicitare. Nu pleacă în satele din jur, merge numai în cartierul Titan. Ajungem. Stau deoparte şi privesc reacţia oamenilor. Trecătorii se opresc şi se uită în jur. Doi dintre ei iau, totuşi, afişele. Se comentează, se rîde, vreo doi injură. Bunicii îşi trimit nepoţii să le aducă şi lor, şefa alimentarei trimite subalternele, de la geamurile blocurilor unii fac semne să oprească şi pentru ei.

■

La întoarcere mă opresc în faţa sediului P.N.L. Obişnuita mulţime de oameni, dar şi un „argument electoral": maşina 1—B—41185 are tabla îndoită şi geamul spart. În biroul preşedintelui, V.I. Săndulescu, aflu detalii. În seara zilei de 16 mai, aproape de miezul nopţii, terminaseră de lipit cîteva afişe pe panourile electorale de la Poşta Titan. Dintr-o furgonetă cu numărul 21—B—4888 au coborît zece persoane, patru pregătiţi cu bîte. Gabriel Mosor, candidat al partidului pentru Adunarea Deputaţilor, şi soţia nu reuşit să urce în maşină şi să demareze. Ceilalţi doi, Tudor Babol şi Ciprian Caraman, au fost ajunşi de grup şi maşina lovită. De neînţeles este faptul că au atacat încă o maşină aflată întîmplător acolo, iar femeii care se afla înăuntru i-au murdărît faţa cu aracet. Cei loviţi s-au dus la Circa 13 de poliţie de unde au fost trimişi la circa 12. Poate se vor face cercetări...

■

A treia oprire la sediul F.S.N., sector 1, lîngă magazinul Eva. O persoană amabilă, în timp ce vinde tricouri şi insigne unui grup de adolescente, mă sfătuieşte să merg la cel din Varşoviei 4. Aici, un poliţist îmi spune hotărît că mai departe nu se poate trece, pentru că birourile sînt în aranjare. Îmi schiţează drumul spre sediul municipal din Modrogan, 22. Intru şi eu pe lîngă cei care duc afişe la etaj. Descopăr, în spatele unei vaze cu trandafiri imenşi, chipul surizător al secretarei. Îi cer un pahar cu apă şi în timp ce beau lichidul călduţ, mă sfătuieşte să merg la sediul de lîngă Eva, pentru că ei aici încă se mai organizează. Pornesc înapoi. Aceeaşi persoană care vindea tricouri mă pilotează spre o uşă. O încăpere mică în care se află secretarul şi un minicomputer. Ce probleme au? Li se rup afişele, primesc telefoane de ameninţare, presa partidului rămîne nedifuzată. Discuţia este scurtă pentru că au de pregătit mitingul Frontului. Ies în bulevard. Grupul se îndreaptă organizat spre Piaţa Aviatorilor. Alte grupuri merg spre Piaţa Universităţii. Mai sînt puţine ore şi campania electorală se va încheia.

AURELIA BORIGA ■

A FOST SAU NU PREGĂTITĂ TVR[L] PENTRU ALEGERI?

Vor fi, în ziua alegerii, 20 mai, 4 camere de reportaj la Iaşi, Timişoara, Tg. Mureş, Craiova. Una este montată în Bucureşti, la Biroul electoral central. Nu ştim cu ce camere şi-a făcut Frontul propagandă electorală, dar este cert că efectele speciale de la cronica electorală sînt realizate în Studioul I, singurul din ţară unde se puteau realiza asemenea efecte. Răposatu', le-a ordonat, în vara anului trecut, să cumpere 4—5 betacam-uri, că prea-l deranja lumina de la reflectoare. Le-a dat şi valuta necesară pentru a procura betacam-uri SONY 3 CCD.

Aspecte din alte judeţe ale ţării urmează să fie date pe postul naţional şi de către corespondenţii judeţeni TV. Aspectul suportă însă o completare. Corespondenţii folosesc banda de celuloid de 16 mm. Pînă ce pelicula este prelucrată în laborator, pînă i se montează sunetul (vedeţi, cra să sărim peste drumul parcurs din provincie la Bucureşti) trec exact 35—40 de ore bune, cînd informaţiile electorale pot fi fumate de mult.

Se vede limpede treaba că străinii s-au organizat mult mai bine pentru alegerile din România. Firma INFAST din R.F. Germania care a fost prezentă şi la alegerile din Ungaria şi R.D. Germană, unde diferenţa de sutimi în pronosticarea electorală a făcut-o celebră, este prezentă şi la noi. Cu cele 20 companii dependente este prezentă EUROVIZIUNEA. De asemenea, agenţia de televiziune VISNEWS este prezentă cu aparatura la zi. Agenţia VISENWS are un car, iar EUROVIZIUNEA are două care [illegible] pentru transmiterea prin satelit. S.U.A., Canada, Japonia şi alte ţări vin cu companii de televiziune fie independente, fie particulare în acelaşi context, trebuie spus că sînt ataşaţi, în aceste zile şi ore fierbinţi pre şi electorale, sute de ziarişti, reprezentanţi ai diverselor firme şi asociaţii, membri ai ambasadelor etc. Sediul central al presei va fi la Hotel „Intercontinental".

Prin urmare, a fost sau nu pregătită TVR (L) pentru fierbinţile alegeri din maiul curent? Da şi nu prea. Probabil că INTERFAS-ul a dat luni dimineaţă, un prim semn electoral. În cronicile de actualităţi, din timp în timp s-au prezentat rezultate parţiale. Cînd vom şti cu adevărat rezultatul alegerilor? Un răspuns ferm nu ni-l pot da reprezentanţii televiziunii. Va fi în funcţie şi de datele ac mulate şi calculate la Biroul electoral central.

DORIN SĂLĂJAN ■

Cele două care de transmisie prin satelit ale EUROVIZIUNII. Fotografie de GABRIEL BUGNAR ■

După

IMPARŢIALITATE COLOR

Pe parcursul campaniei electorale, televiziunea a fost de o imparţialitate de care s-au plîns partidele (chiar şi Frontul s-a numărat printre ele) şi independenţi şi care a declanşat mai multe proteste decît aprobări. Astea se pot explica prin esenţa primei noastre campanii electorale adevărate, în care propaganda s-a bazat mai mult pe diminuarea şi denigrarea adversarilor decît pe susţinerea propriilor programe şi platforme. Afară de asta, e un lucru verificat, mulţi pun mîna pe coală şi pix cînd e vorba să demaste şi puţini o fac cînd e vorba să felicite.

Facem parte dintre aceia care cred că televiziunea s-a străduit, pe cît i-a stat în putinţă, să oglindească cu fidelitate o campanie de o coloratură din cele mai diverse.

În ziua alegerilor, prezentă în multe locuri din ţară, comune, oraşe, municipii şi Capitală, alese unele din ele după temperatura înaltă înregistrată acolo în ultima perioadă, televiziunea a reuşit să dea dovadă de neutralitatea necesară, avînd grijă ca prin intervenţiile ei să nu influenţeze opţiunile electoratului încă nedecis la ora aceea. E drept că nici mare [illegible] viitorul ţării. Aşa să fie!

OPREA GEORGESCU ■

Înainte

TIMIŞOARA... FĂRĂ UN MINUT

Censul al doisprezece-lea al campaniei electorale e pe sfîrşite, deşi orologiul din Piaţa Operei s-a oprit definitiv în dreptul Punctului 8 al Proclamaţiei de la Timişoara. Deocamdată, însă, Piaţa Operei a fost trecută pe linie moartă. Alegerile vor avea loc exact aşa cum s-a stabilit în consens, ţinîndu-se seama de adevărul istoric, obiectiv, că trandafirii înfloresc în luna mai (cu precizarea că termenul de garanţie al înfloririi a fost extins de la 8 la 20 ale lunii). Cu un minut înainte, alegerile rămîn în primul rînd o chestiune tehnică, organizatorică şi de protocol concretizată la trei nivele.

„Cele 106 secţii de votare din Timişoara sînt amenajate. Inclusiv cele mobile din gară, autogară şi aeroport. Materialul — de la urne pînă la buletine de vot — totul e pregătit. Un singur lucru am omis pînă acum: aplicarea amenzilor prevăzute de lege pentru afişele electorale expuse în afara locurilor stabilite" **(Adrian Gaza,** secretarul Primăriei municipale Timiş).

„Pe ultimii metri ai cursei electorale totul pare a fi în regulă. Votează 227 000 de cetăţeni în Timişoara şi 483 150 în judeţul Timiş. Chiar în această dimineaţă (miercuri 16 mai — n.n.), am soluţionat problema transportului membrilor birourilor la secţiile de votare şi la prinz vom concretiza măsurile de protecţie cu reprezentanţi ai armatei, poliţiei şi gărzilor naţionale." **(Petrişor Nădăştean,** secretarul Primăriei judeţene Timiş).

„Îl aşteptăm pe domnul Jimmy Carter cu un grup de senatori. Despre alţi oaspeţi la alegeri — nici o ştire. Am înţeles din teleconferinţa de azi cu prim-ministrul Petre Roman că în faţă vor fi aproximativ 600 de observatori străini, adică mult mai puţini decît ne aşteptam. Oricum, protocolul e pregătit. Probleme: 1) Tendinţa unui mare număr de preşedinţi şi locţiitori de preşedinţi din birourile secţiilor de votare de a se retrage din diverse motive. 2) Neprezentarea, pînă acum, a reprezentanţilor partidelor care fac parte de drept din birourile secţiilor (au răspuns, la apel doar P N L., P.N.Ţ.-c.d., U.D.M.R., şi — mîine probabil — F S N). Numărarea şi centralizarea voturilor pot fi asistate, filmate. Alegerile sînt libere. Alegătorii — nu, fiindcă foarte puţini din candidaţii de pe liste sînt cunoscuţi, ori libertatea alegerii presupune întîi a vota în deplină cunoştinţă de cauză. Totuşi, un lucru este, din fericire, imposibil: procentul de 99,8. Cel cu care timp de 45 de ani comunismul a cîştigat „alegerile". (Judecător **Valică Gheran,** preşedintele biroului electoral al circumscripţiei judeţene nr. 36 Timiş).

La Timişoara, 27 de formaţii politice, 196 de candidaţi pentru Camera deputaţilor şi 39 de candidaţi pentru Senat se apropie de finish-ul primei campanii electorale cu mai libere din România postbelică.

După

...FIX

Ora 6 a venit, Jimmy Carter n-a sosit. Păcat. La Timişoara i s-ar fi pus la dispoziţie un hotel întreg. Aşa, hotelul a rămas aproape gol, fiindcă observatorii străini ajunşi aici sînt (astăzi 20 mai ora 11) exact 25 şi mulţi n-au nici măcar nevoie de cazare, fiindcă se grăbesc deja să se întoarcă. Sînt din S.U.A. (totuşi), Austria, Jugoslavia, Marea Britanie, Noua Zeelandă, R.F.G., Ungaria, U.R.S.S. Cei din U.R.S.S. se numesc VALER CIUBOTARU şi NICOLAE VILCU. Sînt reprezentate agenţiile: FRANCE-PRESSE, REUTER, SYGMA, canalele engleze de radiotelevizune BBC şi WTN, Tass — nu. Alegerile au început la 6 fix, dar nu se ştie cînd se vor termina, fiindcă dificultăţile sînt numeroase. În primul rînd listele alegătorilor sînt făcute, parcă, după cartea de telefoane valabilă acum zece ani. În biroul electoral judeţean reclamaţiile curg cu o viteză ce depăşeşte posibilităţile efective [illegible] — str. Aurora. Mă reped într-acolo. E adevărat. Mă întorc la biroul electoral [illegible] ridic. Biroul secţiei 29 reclamă faptul că nu sînt cuprinşi pe liste locuitorii de pe două străzi. Promit să fac ceva pentru trimiterea unor buletine de vot în plus. Maşina de serviciu pleacă spre secţia 49. O însoţesc. Acolo — recordul e depăşit! — a fost omis un cartier întreg: Plavăţ 2. Din nou la biroul judeţean. Soseşte un student care are de făcut o sesizare importantă. Nimeni nu-l ascultă. Domnul Gheran, preşedintele biroului, n-are timp fiindcă tocmai sosesc nişte ziarişti străini. „Dar acum se votează viitorul ţării, ascultaţi-mă o clipă!" izbucneşte studentul. Domnul Gheran are brusc o idee: „Domnule ziarist — mi se adresează — te rog să rezolvi dumneata problema reclamată de acest tînăr. Nu pot să-i las pe străini să aştepte, şi am şi aşa prea multe pe cap". Îi explic că nu am competenţa de a rezolva „problema" care, de altfel e foarte gravă. Observ însă că vorbesc singur. Îl rog pe student să repete. Repetă: „La secţia de votare nr. 43 — liceul de informatică — poate lua oricine buletine de vot şi poate vota de oricîte ori. Probabil chiar aşa se şi procedează". Nu cred nici acum, dar indignarea tînărului mă [illegible]. Ţîşnim în maşină şi gonim pe străzile Timişoarei, senzaţia din ce în ce mai clară că acolo ceva trebuie salvat. Am ajuns. N-am timp s-aştept, tînărul e deja cunoscut, deci voi risca eu. Chestia nu m-ar costa, în definitiv, decît vreo cinci minute, plus o mînglîiere drăgăstoasă la poliţie. Intru „cu tupeu", pe lîngă oamenii aşezaţi la rînd şi cer biroului secţiei buletinele de vot. „Mi se dau fără comentarii. Cer lămuriri cu privire la votare. Mi se dau şi lămuriri. Mai aştept cîteva clipe. Degeaba, nu mă „prinde" absolut nimeni. Trec la următorul membru al biroului şi cer ştampila. Mi se dă ştampila. N-am încotro şi intru în cabina de votare. Nu ştampilez nimic fiindcă aş comite (încă) o ilegalitate. Îmi pun ecusonul de observator în vedere şi legitimaţia la îndemînă. Ies. Preşedintele biroului, domnul Aurel Voicu, mă [illegible] şi invectivează nimănui în înfruntare. „[illegible] posibil?!" îl întreb şi în acea clipă în secţie se face linişte. „Cum e posibil — repet — să intru aici şi să votez, fără să se ştie cine sînt şi ce fac? Şi mai ales ce se poate alege din astfel de... alegeri?". Biroul intră în panică. [illegible] „Aveaţi la biroul judeţean o evidenţă din care 59 [illegible] Dacă tot intru exact [illegible] încercă să [illegible] vot şi [illegible] a votat deja! Se mai verifică". Nimeni nu răspunde, comedia. A [illegible] Preşedintele — Martin Horst — găseşte repede o explicaţie: cineva a completat lista cu un rînd mai jos şi toate celelalte confirmări de votare au nimerit aiurea. Deci, cîte sînt găsite? Imposibil de aflat. Tot aici doamna Ioniţoiu — reprezentanta PNL în biroul secţiei — e scoasă din birou fiindcă purta insigna partidului. Doi tineri liberali protestează. „Aşa am primit ordin de la biroul judeţean!" se apără [illegible]. Mă întorc la biroul judeţean. Nu [illegible] De altfel cei care [illegible] nu s-a prezentat). [illegible] buletine de [illegible] mă ameninţă. Pînă acum ([illegible]) nu fost necesare peste 30 [illegible] de buletine în judeţ. Din care [illegible] sînt în Timişoara. Între timp, [illegible] cei care au verificat con[illegible] la secţia 59 domnul M. Horst [illegible] nici un ziarist de la **Flacăra**, iar acuzaţiile sînt false". Simt că mi se creează tensiunea. Cer o maşină ca să mă întorc şi să restabilesc adevărul, dacă e nevoie, însoţit de un regiment de [illegible]. Nu se poate însă, fiindcă o [illegible] şi maşinile sînt plecate pe teren. Mă [illegible] bont pe un scaun întrebîndu-mă — vorba cuiva — de ce toate astea trebuiau să mi se întîmple tocmai mie. Ziua alegerilor, marea zi a [illegible] (de opinie) e pe sfîrşite. Aici avem obiectiv că în birou e un televizor, iar pe ecranul televizorului apare un cunoscut şi optimist crainic al actualităţilor, care transmite: „La Timişoara alegerile se desfăşoară absolut normal".

P. S. La ora 03.00 ultima secţie de votare (nr. 1 — preşedinte Gheorghe Bus!) a închis urnele. Din primele date sosite în cursul nopţii, la biroul electoral judeţean, complexul studenţesc a produs prima surpriză. Radu Cîmpeanu şi PNL domină într-un raport zdrobitor (cinci la unu faţă de FSN). Se aşteaptă cu febrilitate opţiunea satelor şi a marilor întreprinderi. Oare studenţii vor rămîne singuri?

RADU CIOBOTEA ■

PAROHIA NR. 1

Ce complicat a devenit tot ce era simplu !

Ce simplu era totul pe vremea cînd totul era foarte complicat ! Pe pagina nr. 1 a cotidianului nr. 1 aflai cum omul nr. 1 mergea la circa nr. 1 din întreprinderea nr. 1 şi-şi dădea votul nr. 1. Şi fiindcă treburile erau atît de simple, şi nr. 2 venea la circa nr. 1 unde-şi dădea votul nr. 2 lui nr. 1. După care, nr. 3 lua votul nr. 3 şi-l introducea în urna nr. 1. Şi tot aşa, pînă la ultimul vot din întreprinderea nr. 1. Iar ziaristul nr. 1 de la ziarul nr. 1 nu avea altceva de făcut decît să se întîlnească la comitetul de partid nr. 1 cu muncitorul selectat nr. 1 care-i citea din dosarul nr. 1 adeziunea nr. 1. Mai multă evlavie nu aflai nici măcar la Mitropolie !

Complet lipsiţi de simţul pioşeniei, ne-am gîndit să scriem, pentru ultima oară, speram, reportajul preelectoral nr. 1 la fosta „parohie nr. 1" adică la „Uzinele 23 August". Şi prima veste bună, pe care v-o putem oferi, e că din punct de vedere electoral nu vă putem da nici o veste. Nici măcar comanda pe care primăria a oferit-o pentru dotarea unei circumscripţii nu poate fi o chestiune electorală, de moment ce nu e muncă patriotică. N-o să vă vină să credeţi, dar primăria plăteşte !

Am conversat pe această temă cu domnul director administrativ inginerul Ovidiu Muşetescu, probabil unul din cei mai tineri directori din ţară, devreme ce n-are nici 35 de ani şi, cu siguranţă, un om cu care se poate sta de vorbă. Mai bine zis, cu care se mai poate sta încă de vorbă, întrucît — o dată cu schimbarea numelui prin referendum intern — uzina va proceda şi la o drastică revizuire a treburilor de protocol, în sensul că va acorda mult mai puţină importanţă ziariştilor.

De altfel, nici nu-i treaba ziariştilor să bată uzinele, cît timp există legi financiare şi de producţie, directori şi sindicate. Ca simpli cetăţeni am conversat cu domnul Ovidiu Muşetescu despre acest lucru, despre mulţimea celor care, pînă nu de mult, păreau să aibă o treabă în uzină, singura lor treabă fiind, de fapt, încurcarea treburilor : activişti, băgători de seamă, organizatori de tot felul, muncitori cu vorba, oameni de legătură ai „sectorului" ş.a.m.d. „Mulţi, domnule, foarte mulţi, spune Ovidiu Muşetescu. Mai bine de 1 000 de oameni, parte din aceştia scoşi din locuri şi ocupaţii politice, unii întorşi la meseria lor, alţii reveniţi, cum s-ar zice, la gînduri mai bune. Ne-am temut de reacţia muncitorilor dar, slavă domnului, muncitorii le-au dat o lecţie de civilizaţie. În momentul de faţă, problema cea mai grea e una de legislaţie a muncii. Apreciem că vreo 500—600 de oameni nu vor, pur şi simplu, să muncească. Lipsesc, vin beţi, îi strică şi pe alţii. Nu putem să le desfacem contractul de muncă, deoarece legea spune că trebuie să avem acordul colectivului. Or, oamenii se tem de viitor şi îi apără pe puturoşi. Soluţia ar fi noi contracte de muncă şi implicarea sindicatelor în respectarea acestora. Însă contracte care să poată fi reînnoite după un timp, după trei ani, de exemplu. Odată cu Revoluţia, muncitorii şi, în general, cadrele din toate sectoarele şi de la toate nivelurile au căpătat conştiinţa că sînt îndreptăţiţi la ceva, că există drepturi care trebuie apărate ; trebuie însă conştientizată şi ideea că nu poţi cere din altă parte decît din ce produci".

TUDOR OCTAVIAN ■

OPOZIŢIA ŞI LEGITIMITATEA PUTERII

Succesul electoral al F.S.N., previzibil, de altfel, de la începuturi, se apropie de confirmarea sa oficială. Poate că proporţiile sale îi uimesc şi pe cîştigători, chiar pe susţinătorii lucizi ai acestora. Nu doar pentru că „n-ar da bine" în faţa străinătăţii, ci pentru că, aşa cum e firesc într-o democraţie reală, se anticipa o diferenţiere mai pregnantă a preferinţelor electorale, inclusiv afirmarea unei opoziţii mai consistente.

Emisiunea TV care a încheiat campania electorală i-a pus pe cei trei candidaţi la preşedinţie în situaţia de a **dialoga**, în competiţie, desigur, şi a fost primul gest real de afirmare a valorii de căpătîi a democraţiei — **confruntarea** opiniilor şi opţiunilor. Mărturisesc că, urmărind această confruntare, mi-a trecut, la un moment dat prin minte următorul titlu: „Al patrulea candidat". Era vorba, desigur, chiar de Ceauşescu. Dincolo de diferenţele, unele esenţiale, dintre programele afirmate, toţi cei trei candidaţi aveau de luptat, şi au luptat, cu Ceauşescu, cu regimul creat de acesta sau/şi care l-a creat pe dictator. Marea promisiune a fiecărui candidat şi, din această clipă, marea obligaţie a celui **ales** este tocmai demolarea în întregime nu doar a terorii regimului, ci a însuşi regimului terorii.

Ceauşescu a condus fără opoziţie. A înăbuşit în faşă orice opinie diferită din chiar interiorul sistemului. Opunîndu-se lui Ceauşescu şi regimului său, noua putere, cu atît mai mult cu cît îşi poate permite o guvernare monocoloră (participările simbolice sau cosmetizante nu au relevanţă politică), are **obligaţia** de a conduce împreună cu opoziţia. Împreună nu înseamnă **integrarea** opoziţiei. Înseamnă foarte exact **întărirea** opoziţiei. Poate părea paradoxal, dar o sarcină de primă urgenţă a noii puteri, în plan politic, este sprijinirea formaţiunilor politice confirmate, e adevărat, fixav, pentru ca acestea să se poată organiza nestingherit. După o noapte de 45 de ani, nici zorii nu puteau dura doar cîteva luni.

Un prim cîştig există: am scăpat de unanimitate. Vă mai amintiţi, chiar la forumul F.S.N. cineva a fost simbolic „contra" (apoi s-a abţinut, după discuţii) nu pentru că n-ar fi fost de acord, ci pentru că nu putea suporta ideea unanimităţii. Noua putere este legitimizată ca putere. Legitimitatea **în democraţie** se confirmă doar **dacă sînt create condiţiile unor opţiuni reale** — adică alternative reale. Şi pe vremea lui Ceauşescu puteai să alegi: ori stăteai la coadă la raţie, ori nu mîncai. Dacă nu erai nomenclatură, se înţelege. Destui dintre foştii nomenclaturişti nu mai suportă astăzi **umilinţa privilegiului.** Cu toţii vrem să trăim normal, să mîncăm normal, să gîndim normal. Adică diferit. În funcţie de ce poftă avem, de cîţi bani cîştigăm prin muncă, de ce idei sîntem în stare.

Puterea de acum e conştientă că reprezintă **o tranziţie spre democraţie.** Fiind confirmată la urne, ea trebuie să fie şi garanţia acestei tranziţii. Aşteptăm o Constituţie democratică, aşteptăm afirmarea unui eşichier politic în care controlul prin opoziţie să confere puterii posibilitatea de a-şi confrunta deciziile. Altminteri, ar însemna că şase milioane de români n-au nici un cuvînt de spus în ţară.

CONSTANTIN DUMITRU ■

A TREIA FORŢĂ

În ultima şedinţă a Consiliului Provizoriu de Uniune Naţională, ţinînd să ia cuvîntul la punctul „Diverse", un partizan politic al domnului Iliescu ne-a avertizat că în ziua alegerilor se va întîmpla o minune. Cînd ne vom afla în cabina de vot, spune el, Dumnezeu ne va lua mîna şi va îndrepta-o, cu ştampilă cu tot, către careul în care stă scris numele domnului Iliescu.

Nu ne-ar mira să aflăm că vor fi existînd, bineînţeles, cetăţeni gata să creadă că minunea s-a întîmplat alevea, aproape cu precizia cu care a fost promisă, ceea ce ar împinge gîndul chiar pînă acolo încît să credem că voinţa divină a fost mobilizată pentru îndeplinirea la „parametri maximi" a unui anume plan de vot, de cîştigare a alegerilor.

Cum se va trece însă peste neregularităţile observate în atîtea secţii de votare?

Din motive pe care tot românul le ştie sau ar trebui să le ştie, corectitudinea alegerilor e contestabilă. La ora cînd aceste rînduri merg la tipar, alegerile n-au fost contestate oficial, dar o ştire de acest fel n-ar avea de ce să surprindă.

Surprinzător este altceva. Dincolo de rezultatele preliminare, fie şi de rezultatele finale ale acestor alegeri, cîştigătorii nu trebuie să-şi facă iluzii. Fiindcă opoziţia nu va consta, de-acum încolo, doar din partidele cu care ei au intrat în competiţie. Oricine a vrut să afle adevărul despre ceea ce se întîmplă în Piaţa Universităţii, în Bucureşti, sau în alte „zone libere de neocomunism" din ţară, va fi înţeles că tineretul se constituie într-o forţă cartid[illegible]jutabilă, încă de pe-acum, şi apare l[illegible] că intrarea în opoziţie cu tineretul unei ţări nu e un mod de a-ţi dovedi luciditatea alianţei cu viitorul.

Într-adevăr, dincolo de F.S.N.-ul cîştigător, de celelalte partide concurente în campania electorală, în viaţa publică românească a apărut — poate mai greu sesizabilă de către unii — o a treia forţă. Aceasta nu urmăreşte puterea politică. Dar ea scandează, zilnic, „Jos comunismul". În dreptul lui la replică, pe care şi-l caută tocmai pe la Londra, în ziarul „The Guardian", Silviu Brucan face pariu pe Marx-Engels-Lenin (Stalin va veni mîine) şi crede că poate răspunde turnînd gaz peste foc: Revoluţia din decembrie a fost împotriva lui Ceauşescu, nu împotriva comunismului.

Silviu Brucan şi prietenii lui politici seamănă cu acei onorabili cetăţeni care se duc la concert şi aplaudă cînd nu te aştepţi, într-o pauză, cînd solistul şi orchestra se pregătesc să reia partitura.

Indiferent de rezultatul alegerilor din 20 mai, concertul continuă.

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

„COPPA DEL MONDO" ÎN ROMÂNIA

Toţi aşteptăm Campionatul Mondial de fotbal şi sperăm, în pofida oricăror calcule, că-l vom cîştiga. Mai ales că, oricum, n-am cîştigat dreptul la speranţă. Şansele noastre sînt, oricum, în zona incertitudinii. Ceri rămîne programul meciurilor. Şi despre incertitudini şi despre certitudini, adică despre programul transmisiilor tv — în suplimentul „Coppa del Mondo în România" editat de redacţia noastră în colaborare cu publicaţia „Timp liber". Dacă vă grăbiţi, îl mai găsiţi la chioşcuri.

Parlamentul şi preşedintele sînt aleşi. Nimic nu se mai poate schimba. Deşi poate unii dintre noi am fi vrut ca opţiunea noastră să cîntărească mai greu decît altele, n-am reuşit decît să punem micuţul dar importantul nostru vot într-una din multele balanţe ale acestor alegeri. Unii au fost de părere că de fapt balanţele au fost doar două : pentru şi împotriva neocomunismului sau, cum s-a exprimat d-l Raţiu : est sau vest, afirmînd că dînsul merge spre vest şi bănuindu-l pe d-l Iliescu că se pregăteşte să meargă cu arme şi bagaje spre est. Parafrazînd o cunoscută chemare pionierească inventată prin anii '60 : Spic cu spic patriei snop ! am putea spune şi noi : vot cu vot s-a ales Parlamentul.

Zarurile au fost aruncate cu nădejde şi destulă zornăială pentru că Cezar s-ar mai fi putut întoarce de unde a venit, însă trecerea Rubiconului la 22 decembrie a fost un pas făcut pentru totdeauna. Sperăm că asta e limpede pentru toţi.

În campania electorală şi chiar înainte de ea, fel de fel de spaime, bănuieli şi procese de intenţie au fost emise ca sigure. S-a luptat cu vocea, portavocea, camera de luat vederi şi maşina de scris în numele şi împotriva lor. Pasiunile au trecut deseori în zona patimilor şi chiar a violenţei. Prieteni de-o viaţă au încetat să se mai vadă, soţi au ridicat mîna asupra soţiilor pentru vina de a avea preferinţe pro sau contra F.S.N., soacrele îşi acuzau ginerii că vor sau nu vor să-şi vîndă ţara. Campania electorală a fost mai mult tragicomedie, ceea ce pînă la un punct nici n-a fost rău.

Ei bine, totul s-a terminat. Vom mai avea alegeri peste aproximativ doi ani, timp suficient pentru ca unii să cîştige teren iar alţii să se compromită. Probabil numărul de partide va scădea, cele rămase în viitoarea cursă vor deveni mai puternice, mai reprezentative. Vorba Liber Schimbiştilor : Asta nu e ultima cameră.

Întrebarea e ce se va întîmpla de aici înainte. Ce aşteaptă cetăţeanul de la această nouă dată de răscruce din istoria noastră ?

Scadenţă la promisiuni

Cert este că o campanie electorală, nu la vîrf, ci mai liniştită, va continua îndeosebi prin presa de partid. Timpul zboară, Constituţia se elaborează şi iată-ne din nou în faţa urnelor. Cei care au cîştigat alegerile vor invoca stabilitatea ce trebuie să urmeze. Democraţia nu înseamnă o stabilizare soră cu stagnarea. O anumită stare de efervescenţă politică va fi necesară pentru a nu se cădea din nou în aprobare fără discernămînt, unanimitate, adulare, ovaţii, voinţă unică, o ţară — un conducător. O stabilitate politică va putea fi menţinută doar prin stabilităţi economice, sociale, legislative. Provizoratul guvernului de pînă la 20 mai a fost şi o cocoaşă, dar şi o cîrjă. Guvernul nici n-a putut face tot ce şi-a propus, dar nici n-a căzut deşi s-a împiedicat de cîteva ori.

Democraţia n-a încetat la 20 mai. Ea abia a început. Cei de la putere vor fi înţeles credem că democraţia i-a adus aici şi tot ea îi va îndepărta dacă n-o slujesc.

Dacă în aceste cîteva luni am avut de înlăturat interdicţii mai vechi sau mai noi, nedreptăţi, totalitarism, prostie, incompetenţă — proces care e departe de a se fi terminat, ba în unele din cazuri nici n-a început — de acum înainte vom avea de protejat cîştigurile democratice, încă firave pe care le-am dobîndit.

Liberalizarea economiei, cointeresarea tuturor celor ce muncesc, privatizarea, repunerea învăţămîntului în drepturile sale, crearea unui stat de drept autentic, iată cîteva căi de acţiune pe care trebuie mers cu pas viol. Prin ce s-a realizat în primele zile după revoluţie, am crezut că am luat-o înaintea celorlalţi estici. Între timp am dat înapoi, am pierdut teren.

Acuzaţiile mai mult sau mai puţin voalate ale domnului Iliescu privitoare la presa care incită, care destabilizează, care n-a fost un cor de pensionari şi unde s-a mai strecurat şi cîte un afon, sperăm că nu vor încerca să se transforme într-o stringere de şurub încetă dar sigură. O mai fi greşit şi presa pe ici pe colo, dar cît a greşit Consiliul Frontului, C.P.U.N. şi guvernul ? Fără o presă prin care să se poată trage zilnic sau săptămînal cuvenitul semnal de alarmă înseamnă că ne-am jucat de-a democraţia, că puterea se lipseşte singură de o unitate de măsură recunoscută în toate ţările civilizate.

Abia acum pentru putere urmează adevărata probă a democraţiei, a elasticităţii în gîndire, a rapidităţii cu care este capabilă să schimbe structurile nu atît anchilozate, cît prosteşti.

Se aşteaptă de la putere păstrarea şi dezvoltarea democraţiei, în nici un caz retragerea în buncăr. Simptomele sindromului se cunosc şi, cu siguranţă, la apariţia lor poporul va reacţiona cu promptitudine.

OPREA GEORGESCU ■

Mihail Manoilescu

– ministru de externe, iulie-august 1940 –

URMARE LA „MEMORIILE MELE“

Este de la sine înțeles că oricît de generoasă s-ar arăta cu spațiul acordat revista „Flacăra“, ar fi o imposibilitate să putem transcrie în coloanele sale întregul manuscris al Memoriilor lui Mihail Manoilescu. Aceasta cu atît mai mult, cu cît distinsul editor al întregii opere manoilesciene, profesorul universitar doctor Valeriu Dinu are volumul respectiv deja pregătit și în curs de apariție editorială.

În intenția noastră a fost, de la început, să propunem cititorilor doar o avanpremieră editorială, trezind astfel și mai mult interesul meritat pentru aceste substanțiale însemnări politice.

Desigur, există și alte surse documentare (inedite) referitoare la vara pătimirii noastre, însă noi considerăm că Memoriile lui M. Manoilescu sînt determinante pentru perioada 4 iulie — 30 august 1940, întrucît ele aparțin chiar ministrului de externe din acea perioadă, care se întîmplă să fie un om politic de primă mărime în epocă și reprezentant ilustru al spiritualității românești.

Astăzi — ca și ieri — omenirea în general și Europa în special traversează un timp al marilor convulsiuni. Tocmai de aceea, noi, românii — înzestrați cu un acut sentiment al istoriei — trebuie să facem din nou recurs la trecutul adînc pilduitor, spre a descifra calea liberă de vicisitudini pe care uneori au fost siliți să le îndure strămoșii, moșii și părinții noștri.

Așadar — făcînd un salt peste capitole din manuscris — ne vom grăbi să mai prezentăm cititorilor doar trei-patru episoade, lăsînd apoi loc actului editorial în integralitatea lui, atît de așteptat.

STELIAN NEAGOE

[V]

Arbitrajul de la Viena

Ajung acum la actul final și la deznodămîntul zguduitor al tragediei noastre : Arbitrajul de la Viena.

Pentru a înțelege cît de brutal, de neașteptat și de imoral a fost arbitrajul care ni s-a impus nouă, trebuie să adaug evocarea faptelor anterioare care arată nu numai că arbitrajul nu fusese niciodată înfățișat de noi ca o perspectivă acceptabilă, ci mai mult decît atît, că el fusese totdeauna respins de către puterile Axei ca o modalitate de soluționare a conflictului dintre noi și unguri.

Fără a voi să facem o incursiune pe această, sprijinită pe texte de drept internațional public, trebuie să amintesc că atunci cînd o parte terță intervine în conflictele dintre două părți, intervenția poate să aibă trei forme : **arbitraj, mediație și bune oficii.**

Prin **arbitraj**, cele două părți litigante cad de acord din libera lor voință să se supună hotărîrii unui terț. Ele alcătuiesc împreună **un act de compromis**, în care se stabilește cu preciziune, cine sînt arbitrii, care este **mandatul** și **puterea lor** și în ce limite urmează să cadă hotărîrea lor, adică /.../ **obiectul exact asupra căruia au calitatea să se pronunțe.** Procedura de arbitraj este o **procedură judiciară** asemenea unui mare proces public, în care se prezintă dosare și probe, se ascultă martori și în care se dezvoltă larg și liber pledoariile celor două părți.

În orice arbitraj, fiecare parte are riscul maximal de a vedea pe arbitru pronunțîndu-se complet în favoarea celeilalte părți. De aceea, arbitrajele nu sînt acceptate de părți decît asupra unor obiecte de importanță relativ secundară, în care o țară poate prelua acest risc maximal și nu pot fi acceptate de bună voie în probleme teritoriale de importanță, cum este cazul Transilvaniei, în care s-ar juca soarta unei țări întregi.

Prin deosebire de arbitraj, **mediația** este o formă de intervenție în care un terț nu are să **hotărască** asupra soluției însăși, iar cele două părți în litigiu nu sînt **obligate** să accepte părerile lui. Mediatorul **propune** pe rînd diferite soluții și cele două părți se pronunță liber dacă le pot accepta sau nu.

În fine, **bunele oficii** constau numai în intermedierea între cele două părți ca să ajungă să se **pună în contact** și să înceapă conversații, rolul terțului mărginindu-se la această primă fază a procedurii.

După ce am lămurit și aceste noțiuni, trebuie să răspund la o întrebare care răsare firesc în mintea cititorului meu. Înainte de ziua fatală de 29 august s-a mai vorbit oare de arbitraj ? L-am acceptat noi principial ca o posibilitate ? Au lăsat oare puterile Axei să se întrevadă că ar socoti această soluție oportună ? Nicidecum !

Ideea a revenit de cîteva ori în discuțiile scrise și orale, fiindcă era firesc să revie atunci cînd se punea problema ce se întîmplă dacă nu ne înțelegem cu ungurii. Însă, de cîte ori această idee a fost evocată, noi am respins-o, ba — mai mult decît atît — nici nu era nevoie să o respingem, **fiindcă puterile Axei s-au grăbit să repudieze acest mijloc de soluționare a litigiilor noastre cu vecinii.**

Cu riscul de a mă repeta puțin și de a insista poate obositor asupra acestui punct, voi evoca numeroase împrejurări și fapte care dovedesc cele de mai sus.

1. La 5 iulie 1940, **discutînd** cu ambasadorul german la București, Fabricius, textul răspunsului pe care regele trebuia să-l dea lui Hitler, găsesc notat în foile mele de conversație, în ce privește rolul Germaniei în conflictul nostru cu ungurii : **„Nu arbitru, nici intermediar“.**

2. La 12 iulie, Clodius îi comunică lui Crutzescu (v. telegrama) că dată fiind „experiența făcută cu mediațiunea între Ungaria și Slovacia care a nemulțumit ambele state, Reichul nu s-ar arăta foarte doritor de a mijloci între noi și unguri“. Așa dar, nu numai că Germania nu era înclinată să primească rolul de arbitru, dar nici măcar pe acela de **mediator.**

3. La 13 iulie, în scrisoarea regelui Carol către Hitler, eu menționez după cum am arătat deja că dorim ca Germania și Italia să apese asupra ungurilor ca să se arate mai concilianți dar, **că nici într-un caz această intervenție nu poate să fie un arbitraj,** noi respingînd astfel **preventiv** ideea arbitrajului.

4. La 26 iulie, la întrevederea lui Gigurtu și a mea cu Hitler, acesta ne declară, invocînd iarăși precedentul arbitrajului Axei între Ungaria și Slovacia (după cum am arătat deja), că nu se amestecă în nici o formă în litigiul nostru și mai ales că **nu vrea să audă de eventualitatea unui arbitraj.**

5. La 27 iulie, în timpul vizitei noastre la Roma, ziaristul oficial Gaida (vezi raportul ambasadorului nostru Raoul Bossy din 1 august), spune că diferendele între România și statele vecine trebuie soluționate printr-o contribuție voluntară“ și prin „directă și **voluntară** înțelegere“, sublinînd „acțiunea constructivă și **lipsită de presiune**“ față de noi a Germaniei și Italiei, în contrast cu manevrele destructive ale puterilor democratice etc.

6. În întrunirea de la 2 august a fruntașilor ardeleni am explicat — după cum am relatat deja — **de ce arbitrajul era socotit de noi inadmisibil** într-o cauză mare națională ca aceea a Transilvaniei.

7. La 2 august, ziaristul oficial Megerle, în articolul deja citat prin care mă atacă pe mine, pune principiul că România și Ungaria „trebuie să-și ia hotărîrile lor **fără presiuni din afară** și fără a se amenința una pe alta, în **deplină libertate“.**

8. La 5 august (vezi telegrama Crutzescu) aflăm despre declarația lui Hitler, către primul ministru slovac Tisso, că „problema Transilvaniei este îngrijitor de grea și **că nu ar dori să intervină ca arbitru în rezolvarea ei“.**

Mai mult decît atît, Hitler a declarat că „nu se poate ocupa personal de ea înainte de terminarea războiului și că a recomandat statelor interesate să se **înțeleagă direct“.**

9. La 14 august Ciano îi arată lui Bossy (vezi telegrama) „via satisfacție pentru modul precis și constant cu care ați ținut la curent pe ministrul Italiei la București în privința negocierilor noastre cu vecinii“. Bossy adaugă : „(Ciano) mi-a arătat că **Ducele și Führerul au decis să nu intervină în tratativele noastre direct“.**

10. La 19 august, (vezi nota de conversație) notez după întîlnirea mea cu Fabricius : „În legătură cu tratativele de la Severin, ministrul Fabricius mi-a spus că sîmbătă seara (17 august) a primit vizita ministrului ungur Bardossy care i-a declarat că, dacă răspunsul delegației române de astăzi, luni, nu va fi satisfăcător, atunci ambele delegațiuni vor trebui să-și facă bagajele și să plece la Berlin, pentru ca Berlinul **să arbitreze** asupra chestiunii. Fabricius a răspuns lui Bardossy că „nici vorbă nu poate să fie de așa ceva, fiindcă Berlinul refuză să arbitreze și invită cele două părți să se înțeleagă singure“.

11. La 24 august, cu cinci zile înainte de arbitraj, cînd Bossy relatează lui Ciano (vezi telegrama Bossy din 24 august) impasul de la Turnu Severin, Ciano îi răspunde **„noi nu putem interveni direct, căci, cum v-am spus, Ducele și Führerul vor să rămînă în afara acestor tratative“.** După ce Bossy expune principiul adoptat de guvernul român : modificări teritoriale numai în funcție de schimbul de populație și îl întreabă pe Ciano dacă nu socotește acest principiu just și logic, acesta răspunde : „desigur că este logic, **dar noi nu putem interveni“.**

12. La 25 august, într-o convorbire cu Fabricius, după ce i-am arătat în legătură cu diferența de nuanță între Valer Pop și mine, că „în realitate eu socotesc că Valer Pop are dreptate“ și după ce i-am pledat teza **acestuia,** care este de a nu continua tratativele decît dacă avem în prealabil recunoașterea ungurilor pentru teza noastră, adică aceea că orice schimb de frontieră nu poate avea altă destinație decît de a permite schimbul de populație“, eu i-am întrebat „dacă guvernul german ar fi dispus să facă o **intervenție** pe lîngă guvernul ungar pentru a-l aduce să recunoască prealabil o teză care este și aceea a Führerului“, Fabricius mi-a răspuns textual : „În ce privește Germania, **ea a fost solicitată pînă acum de sute de ori de către unguri de a interveni și i-a refuzat,** așa încît este sigur că și pe noi ne va refuza. dacă vom face vreo intervenție de același fel“.

13. În fine, la 27 august, în întrevederea lui Bossy cu Makensen, ambasadorul Germaniei la Roma, acesta îi spune încă o dată : **„Germania nu vrea să audă de cuvîntul arbitraj“.** Cîteva minute mai tîrziu, Makensen este chemat la telefon de Ribbentrop care îl invită la întîlnirea de la Viena ce avea să ducă la arbitrajul de atîta ori repudiat sub toate formele de puterile Axei!

La atîtea fapte concordate, **cărora nu li se poate opune în toată arhiva ministerului de externe un singur fapt contrar,** nu mai am nevoie să pun concluzii. Acei care ar îndrăzni și de acum înainte să mai susțină, cum susțin unii astăzi, că noi **am știut dinainte că va fi arbitraj (!), ba că l-am solicitat (!) ba că l-am cunoscut anticipat și soluția (!!)** sînt niște pătimași de rea credință, pe care îi condamnă documentele.

Din punct de vedere al raporturilor noastre juridice de la stat la stat față cu Ungaria, niciodată nu s-ar putea susține că noi am ajuns la soluția de la Viena printr-un arbitraj **cerut de noi sau liber acceptat.**

Nu numai tot ce s-a petrecut la Viena infirmă o asemenea teză, dar și tot ce s-a petrecut **înainte,** dovedește că **noi ne-am ferit continuu de ideea arbitrajului și că am combătut-o** în consfătuirile noastre interne și în manifestările noastre externe cu cea mai hotărîtă energie.

România mulțumește Elveției: gînduri bune și un vin bun!

Domnul Henri Porchet, fostul primar al satului elveţian Perroy, care a adoptat satul Feluner din comuna Soarş-Braşov, s-a întors dintr-o călătorie pe care, împreună cu tînărul Rene Tourion, a făcut-o în satul românesc „înfiat". Ei a prezentat consătenilor săi impresiile acestei vizite. La fel a procedat şi prof. Pierre Javet în satul Grandson din cantonul Vaud, aducînd şi mulţumirile locuitorilor satului Păneşti, din comuna Sascut-Bacău pentru ajutoarele primite din Elveţia. Participanţii la această întîlnire au fost trataţi şi cu un pahar de vin românesc, cadoul sătenilor din Păneşti. (Ing. Alexandru Spătaru, Bucureşti).

Democrația învață să meargă

În Piața Universității, păreri pro și contra sau conflictul dintre generații. (Fotografie de **Gig Motoianu**).

Zootehnie pe asfalt

[illegible] convinși antivegetarieni de centru pîmbă [illegible] Sf. Gheorghe porcul în vară pentru cîrnați din iarnă Hotărît lucru, aprovizionarea se va îmbunătăți. (Fotografie de **Gig Motoianu**)

De la coadă adunate

Oricum, suna frumos!

— Bine le-a făcut ălora din Piață că le-a tăiat macaroana cu televiziunea.

— Stai dom'le, că nu-nțeleg. Adică, unde nu l-a mai băgat în seamă, sau ce ?

— Nu, dom'ne ! Nu știi că ăia din Piață se tot luau de decretul ăla de pe vremea ailaltă, de zicea decretu' că televiziunea este a președintelui, adică, pe vremea aia, cum ar veni, a lui Ceaușescu ? Și ziarele — grămadă : că ce TVR Liberă, că nu e liberă dacă mai e decretul în vigoare.

— Ei, și ?

— Cum, ei și, dom'ne ? Gata, nu mai e decretu' ăla. A făcut dom'nul Iliescu altu'. Nou. Și a văzut că nu mai scrie la televizor „Liberă" ? Gata !

— Și acum, după decretul ăsta nou, de cine ascultă ăia de la TV — liberă, neliberă — cum o fi ?

— Păi, acum ascultă de CPUN.

— Dar, ăsta, parcă s-a terminat Nu ne-a arătat la televizor, nopți la rînd, de sînt și acum chiaun de somn, cum s-au felicitat ei și ce rău le părea că se despart ?

— Păi, s-a terminat într-un fel, dar a rămas o conducere pînă acum, după alegeri, ca să aibă cine să dea în primire.

— Aha, știu, Biroul CPUN.

— Da. Biroul ăla po[illegible] cu Caramitru, cu Cazimir Ionescu, cu Minzatu, cu Cîmpeanu...

— L-ai uitat pe Iliescu.

— Ei, el e peste !

— Și cum, dom'le, acum nu-i mai zice „Liberă" ?

— Nu ! Și să știi că mie-mi pare rău. Chiar dacă ce scria, cu ce era... deh, dar, oricum, suna frumos !

LIANA TATOS

Bobîrnac

Sarcina

Mai rar femeie devotată ca strungărița Popovici Maria. Toată fabrica era înțesată cu lozinci mobilizatoare pe care derbedeul acela pletos de-și zicea pictorul întreprinderii scrise cu litere aplecate : „Să ne îndeplinim sarcinile cu 6 luni mai devreme !" Așa se face că strungărița Popovici Maria născu la numai 3 luni un bebeluș rumen și dolofan pe care îl botează cu numărul de telefon al Comitetului orășenesc de partid.

TRAIAN FURNEA

Pentru românii de dincolo

Asociația culturală „Pro Basarabia și Bucovina" a deschis contul curent nr. 45 11 0984, Sector 2, Agenția Conturi organizații, în care se pot depune cotizațiile de membru la orice agenție CEC din țară.

Pentru afilierea filialelor județene sau orășenești se va trimite un exemplar din procesul verbal de constituire la sediul central din București, care are personalitate juridică și sediul în str. Alexandru Donici, nr. 32, Sector 2, București, telefon 19.31.26.

Cît citesc mehedințenii

În județul Mehedinți, la fel ca în întreaga țară, satisfacerea setei de informație a atins recent cote nebănuite. Drept urmare, de la Revoluția din decembrie și pînă în prezent, în Drobeta-Tr. Severin și în alte principale localități ale județului s-a produs o adevărată explozie publicistică, aici apărînd nu mai puțin de 20 de publicații cotidiene și periodice, printre care : Dalina, Liberalul, Dimineața, Glia străbună, Lumina, Scorpionul, Donaris, Observator, Săptămîna fotbalistică, Cultură generală, Rok, Gazeta de Severin, Cuvîntul. Multe dintre ele sînt particulare.

Și cînd te gîndești că, în așa-zisa epocă de aur, apăreau doar un biet săptămînal și, sporadic, eroica revistă de folclor Izvorașul, tipărită cu mari greutăți de regretatul învățător Dumitrescu-Bistrița ! **(M. S.)**

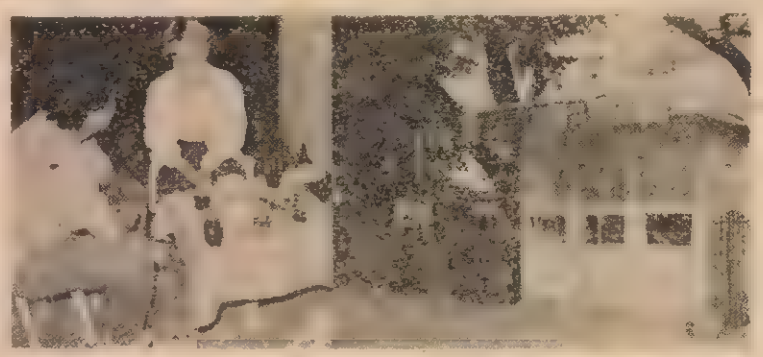

Pentru buzunare obișnuite

De o lună, d-l Anghel Ilie a deschis în București, str. Tomis nr. 30, un Pati-Bar, unde se servesc deocamdată răcoritoare, pateuri și cafea. Calitatea este dovedită declarată a celor trei membri ai asociației lucrative, pregătiți să înfrunte concurența.

Neclarificarea modalității de aprovizionare a unităților de acest fel împiedică deocamdată diversificarea preparatelor. Prețurile sînt accesibile buzunarului obișnuit. Să sperăm că într-un timp cît mai scurt, spre binele tuturor, numărul unităților alimentare particulare va crește. **(Gig Motoianu)**

Aveți dreptul! Aveți dreptate?

Onoarea se ține o săptămînă

Domnul **Aurelian Radu** — primar provizoriu [illegible] Buzău [illegible]-a dovedit o persoană de onoare și de [illegible] încredințarea. Cuvîntul dat de domnia sa [illegible] cînt ! — preț de o săptămînă. Atît a durat promisiunea făcută **locatarilor blocului 41 din Cartierul Cring**, adunați într-un miting de protest la data de 19 martie 1990. A considerat domnul primar — ca și cei ce-l înconjoară — că oamenii au dreptate, sau s-a simțit strîns cu ușa ? Pe vremea aceea nu se arătase județelor „de la centru" că se poate foarte să te faci „că plouă" zile și nopți, chit că zeci de mii de oameni blochează centrul orașului. Ceva, ceva, tot prinsese domnul primar al județului Buzău despre cum merge cu politica la București, așa că a folosit o tactică, să-i zicem, „autohtonă". Le-a declarat proprietarilor blocului 41 — în permanent pericol de a se prăbuși după cele două cutremure — că se va respecta hotărîrea [illegible] din [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible]

Noi și germanii (II)

Dacă lăsăm la o parte secolul de ocupație țaristă, despărțirea românilor în două state datează cam tot de cînd există și cea germană, de vreo 45 de ani. Este drept că Basarabia a nimerit în imperiul sovietic interior și aceasta complică într-o bună măsură situația. O complică, dar nu-i schimbă esența, care este aceeași și în cazul germanilor, și în cel al românilor : barierele — ziduri, rîuri, plase de sîrmă prin care circulă curent electric sau altele — care rup în două aceeași națiune, același popor, care separă frate de frate, au devenit anacronice, ele nu mai pot rezista în zilele noastre.

Că în tot acest timp, în ciuda a tot-felul de opreliști și dificultăți, nici germanii, din ambele părți ale zidului, nici românii, și cei de la dreapta, și cei de la stînga Prutului, nu și-au pierdut speranța într-o națiune și o patrie reunite este bine cunoscut. Iar cînd mersul istoriei a permis acest lucru, s-a trecut la acțiune. Primii care au putut s-o facă au fost germanii. Zidul a fost dărîmat și acum se creează structurile economico-financiare și se pun la punct detaliile politice ale reunificării. Pînă la o Germanie unită mai este încă, dar procesul se află în plină desfășurare.

Dar românii ? Despre încercările crîncene și suferințele atroce îndurate de basarabenii subjugați, cu precădere în perioada de după război, am scris cu alt prilej. Da, așa este cum spune Matcovschi : „Trecută prin foc și prin sobie, / Furată, trădată mereu, / Ești floare de dor Basarabie, / Ești lacrimă neamului meu". Cine să le întindă basarabenilor o mînă ? Căci la București erau la cîrmă tocmai cei ce militaseră, la ordinul Moscovei, pentru dezmembrarea României. Iar Ceaușescu, concomitent cu vorbăria lui naționalistă deșănțată, găunoasă, ridicolă și agramată, se ducea și făcea temenele lui Brejnev și Bodiul, cei care, după Stalin și Hrușciov, erau cei mai vinovați de tot ce se petrecuse și se petrecea cu Basarabia și în Basarabia.

Firește, cel mai mult interesează ce e de făcut acum. Deși chestiunea nu este simplă, venim din nou și întrebăm : de ce germanii să poată să se reunească, iar românii nu? Noi ce cusur avem ? În momentul de față sînt coapte condițiile pentru circulația peste Prut fără nici un fel de opreliști, pentru realizarea unei strînse unități economice, culturale și în alte sfere de activitate. În ceea ce privește aspectul politic al problemei el nu poate fi abordat altfel decît pornindu-se de la realitatea, cunoscută de toată lumea, că Basarabia a fost ocupată de U.R.S.S., la rînd cu Țările Baltice și cu alte teritorii, ca urmare a Pactului Ribbentrop-Molotov din 1939. Anularea consecințelor acestui pact odios — firește, prin convorbiri și tratative adecvate — este în zilele noastre de neocolit. Și este de sperat că noua conducere a României post-revoluționare nu va băga capul în nisip ca struțul, prefăcîndu-se că problema unității românilor, a înlăturării nedreptăților comise în legătură cu această unitate nu există. Ea există și trebuie rezolvată. Desigur, cu înțelepciune, cu calm, cu răbdare. Nădăjduim că și Kremlinul va înțelege — așa cum a făcut-o referitor la alte chestiuni — spiritul vremii.

Dărîmînd zidul, nemții au putut să-și ia ca suvenir o cărămidă sau o bucată de mortar, pentru ca să le aducă aminte de anii despărțirii și să se bucure că anii aceia au trecut. Cînd și barierele dintre români vor cădea, noi nu vom avea posibilitatea să ne procurăm astfel de suvenirul, dar cred că trebuie să ne considerăm, din această pricină, privilegiați. Căci apa din Prut care acum ne desparte se va fi scurs toată, prin Dunăre, în mare, și locul ei va fi luat de o apă nouă, care să ne unească, apă limpede și curată ca lacrima noastră de regăsire.

ION D. GOIA ■

Perestroika a reprezentat, în momentul nașterii, cel mai cuprinzător duș rece sub care a fost masată compacta armată a comuniștilor sovietici aflați în stare de somnolență de multă vreme. Perestroika a scurt-circuitat însă mai semnificativ și mai profund nu Uniunea Sovietică, ci țările socialiste satelite. Azi perestroika se promovează în continuare, dar uzura ei morală a devenit evidentă dacă nu chiar dramatică. Cine ar putea vorbi mai apăsat, mai informat și mai aproape de „centrul" acestui proces decît Boris Eltîn — „copilul teribil al perestroikăi" ? O și face. În scris. În cartea sa apărută în editura Calmann Lévy sub titlul deloc echivoc „Jusqu'au bout" („Pînă la capăt") Eltîn remarcă în legătură cu taifunul artizanat de Gorbaciov : „Lucrul cel mai teribil este că în momentul în care s-a hotărît să facă primii pași s-a aflat practic singur, înconjurat de marii responsabili și regizori ai stagnării care vegheau ca nimeni să nu se atingă de vechile obiceiuri. Din păcate, Gorbaciov nu spune clar în ce fel își imagina reconstrucția „casei" noastre, după ce planuri, cu ce materiale. Drama lui Gorbaciov este că nu a avut niciodată și încă nu are perspective elaborate strategic și teoretic. Nu are decît sloganuri. Au trecut peste patru ani de la proclamarea perestroikăi. Și, în mod curios, acest interval de timp continuă a fi considerat ca un „început", ca „o primă etapă", ca niște „primi pași"... Patru ani, nu reprezintă un timp atît de scurt ! În S.U.A. ei înseamnă un mandat prezidențial. Dar situația s-a degradat în asemenea măsură încît sîntem în faza în care ne este frică de ziua de mîine. Din punct de vedere economic este o catastrofă. În acest domeniu, marele defect al lui Gorbaciov — incapacitatea de a lua măsurile decisive care se impun — s-a vădit în toată splendoarea sa". Așadar, mai bine mai tîrziu decît niciodată ! ● Să plonjăm într-un subiect banal și nermal : automobilul. Automobilul este un obiect oarecare, dar tipic pentru o societate care are ce face cu ea însăși și cu propriile comodități. Automobilul o exprimă, îi conferă calibru și îi trădează inteligența, potența, interesele. „Newsweek" notează : „Ghiciți-toare : cînd încetează un automobil străin să mai fie străin ? Răspuns corect : a fost construit în America. Iar acum, din ce în ce mai multe automobile străine sînt nu numai construite în America, ci și concepute, proiectate și definitivate în America. Într-un efort de realizare a integrării pe verticală în cadrul facilităților lor auto din S.U.A., fabricanții japonezi de automobile sînt pe cale de a-și cobori unele din produse direct de pe planșeta de proiectare pe șosea — evident, pe pămînt american. Modelele Pathdinfer și Pulsar NX ale firmei Nissan au fost fasonate în San Diego. Toyota Previa, actualmente expusă în saloanele auto, a fost proiectată la Newport Beach, în California. În toamna anului 1990, Honda-și va scoate la lumină noul break cu patru uși, Honda-Accord, un model în întregime realizat la Marysville, Ohio. Analiștii estimează că proliferarea „transplanturilor" japoneze va aglomera „goselele" pe care se deplasează cei trei mari producători americani de automobile — General Motors, Ford și Crysler. „Nu există pericolul ca industria americană a automobilului să dispară, afirmă Vladimir Pucik de la facultatea de comerț din Michigan, dar proprietarii vor fi diferiți". ● Se discută mult și nu degeaba despre drepturile omului. Drepturile animalelor nu se mai discută, se execută. Mă rog. Despre drepturile omului s-a făcut, se face și se va mai face un binevenit tapaj în cadrul O.N.U. E bine. Mai ales că O.N.U. este o instituție cunoscută. Dar și alte instituții din „sistem" sînt cunoscute. Unele dintre ele tac și fac. O relevă „Financial Times" : „O.N.U. este pe cale să lanseze un nou indicator economic mondial. Numit indicator al dezvoltării umane (IDU), el va măsura nu numai produsul național brut pe cap de locuitor dar și felul cum țările își folosesc resursele în domenii ca ocrotirea sănătății, educație și distribuția veniturilor.

Noul indicator va fi propus de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) al cărui director, William H. Draped II, definește această organizație ca fiind „cea mai puțin cunoscută și cea mai universală dintre agențiile specializate ale O.N.U.", adăugînd că are „o rețea unică de contacte în întreaga lume". „În timp ce Banca Mondială este furnizorul de „hardware", noi furnizăm „software" — sfaturi despre educație, organizare și management.

RADU BUDEANU ■

MONDORAMA

O marcă R.D.G. = o marcă R.F.G. Dar invers ?

De la corespondentul nostru din Italia

Nimic despre Arezzo

Stafia lui Nicolae Ceaușescu bîntuie încă Europa. Nu se știe prin ce fel de ceremonial de magie neagră vom izbuti s-o determinăm să-și afle odihna, eliberînd de teroarea ei o mulțime de conștiințe. Chiar dacă de cele mai multe ori este vorba de conștiințe nu întru totul curate...

Un tur de orizont prin presa Italiei este revelator. La Moscova, aflăm din **Il Giorno**, cel ce l-au fluierat pe leaderul rus, în prima zi a lui mai, purtau și pancarte cu un text mai special : «Ceaușescu s-a dus. Pe cînd Gorbaciov ?» În Elveția, unde s-a exilat de demult, Ben Bela emite predicții cu privire la atmosfera politică tensionată din țara sa: «Dacă Chadli Benjedid nu se va retrage la timp — a declarat fostul leader algerian, într-un interviu acordat pentru **Stampa Sera** —, există pericolul s-o sfîrșească precum Ceaușescu : o judecată sumară ar putea să-l facă să plătească și pentru culpele colaboratorilor săi, dincolo de vinovăția proprie». O trecere în revistă a istoriei comuniștilor italieni, dezvoltată în **Il Venerdi di Repubblica**, a fost recent prefațată de... un portret al dictatorului de la București, surprins la tribuna găunoaselor lui discursuri. Același săptămînal, apreciind cu severitate ambiguitățile telejurnalelor emise de programul de televiziune RAI 3, alintat de milanezi cu pseudonimul Tele-Kabul, recurge la același reper : «...a dat probă de extraordinare echilibrisme lingvistice în momentele cînd zile la rînd a condamnat pe Ceaușescu, Securitatea, guvernul român, reușind performanța să nu le alăture niciodată noțiunea de comunist». În sfîrșit, a explodat în ziarele italiene și o bombă de ultimă oră, preluată din **Washington Post** : Nicolae Ceaușescu a lucrat în mod cert pentru CIA ; pe o bagatelă de 40 milioane dolari, depuși în Elveția, a vîndut americanilor secrete rusești din domeniul armamentului clasic ; nu s-a încurcat cu nedemnitate în mărunțișuri, a negociat numai o duzină de instalații esențiale, marfa fiind livrată onest la beneficiari. N-ar fi exclus ca Mihail Gorbaciov să ordone o anchetă asupra stării de impotență a KGB-ului vis-á-vis de manipulațiile clanului Ceaușescu. Un nume care se mai păstrează în pagina tipărită și are șanse să mai reziste în cap de afiș.

În contracurent față de informațiile preluate din presa americană, **Corierre della Sera** întreabă : «Pe cînd descoperirea că Mihail Gorbachiov nu e nimic altceva decît un venerabil al lojii masonice Propaganda 2?». Din nou, din subtext, stafia lui Nicolae Ceaușescu se ridică energic peste valul uitării care ar putea s-o acopere mai devreme sau mai tîrziu. Ironia din întrebarea reputatului cotidian din nordul Italiei funcționează doar în relație cu subiectul direct vizat. În schimb, relațiile fostului dictator de la București cu diverși venerabili ai lojii masonice Propaganda 2 au fost cît se poate de cordiale, chiar dacă cerneala a curs în jurul lor cu discreție, și nici o ironie nu le poate escamota.

În urmă cu an an și ceva, un prieten italian mă consilia să obțin de la **Agerpres** o listă completă a peninsularilor mai mult sau mai puțin importanți care au vizitat România în epoca Ceaușescu și, cu lista în mînă, să parcurg cu răbdare zecile de volume editate de autoritățile de la Roma cu privire la ancheta întreprinsă în cazul P 2. Aș fi ajuns la revelații senzaționale. Însă, același prieten m-a asigurat că efortul va fi infernal, echivalînd cu căutarea unui ac în carul cu fîn : întîmplător sau nu, volumele în discuție nu au indici de nume.

Nu de asta am renunțat, ci din convingerea fermă că, oricum, nu aș fi descoperit altceva decît o simplă găinărie. Și oricare l-ar fi proporțiile, găinăria tot găinărie rămîne.

Timpul mi-a confirmat reticența. Parte din relațiile clanului Ceaușescu cu venerabilii **Propagandei 2**, stabilite în urmă cu aproape două decenii, s-au desvăluit de la sine, în consecința evenimentelor din decembrie 1989. Într-un interviu acordat Marcellei **Andreoli**, pentru săptămînalul **Panorama**, Licio Gelli a mărturisit că povestea a început la un dineu oficial, în toamna lui '73, cînd generalul Juan Peron a vizitat Roma. Ex-șeful de azi al lojei masonice P 2 a fost lovit atunci de norocul de a fi așezat la masă în dreapta a așa-zisului comercial român în Italia, anume Ciobanu. Au schimbat cărți de vizită și Licio Gelli, răscolindu-și acum memoria extenuată de atîtea anchete și confruntări judiciare, a avut puterea să-și amintească: «Quell' uomo mi aveva colpito». Adică Ciobanu — «în realitate era consilier politic» — l-a cucerit. S-au revăzut în săptămîna imediat următoare.

«Era un profesor — s-a confensat Licio Gelli, din ce în ce mai nostalgic —, un profesor de litere, mi se pare, dar știa să trateze afaceri. Fără vreun preambul, am trecut direct la chestiunea prețurilor: a fost o adevărată surpriză... Un costum bărbătesc, haină și pantalomi, ștofa și confecția incluse, pentru numai 11 dolari jumate». Cu alte cuvinte, profesor sau nu, respectivul Ciobanu era specialist în afaceri în pagubă și nu mai e cazul să precizăm despre paguba cui era vorba. Curînd, îmbiat de mirosul banilor, Licio Gelli a luat avionul de București și ademenitorul contract s-a perfectat într-un timp record. La un preț derizoriu, substanțial majorat la traversada mării peste ocean, zeci de mii de confecții erau transferate din România direct în Statele Unite, etichetate fraudulos Made in Italy. Intermediar era societatea Giole din Arezzo «Americanii știau că acele costume pe care le cumpărau ca produse în Italia erau totuși confecționate în România ?» — a mai întrebat Marcella Andreoli. «Cine poate să știe ? — Chestiunea — a răspuns Licio Gelli — nu era de competența mea. În sarcina mea intra doar administrarea acordurilor cu Giole și români». Licio Gelli nu era competent decît în găinării.

În finalul confesiunilor sale, după ce a evocat intîlnirile frecvente cu Ceaușescu, Licio Gelli a refuzat să admită că masoneria din subordinea sa ar fi avut vreun rol în întreaga afacere. Cu București nu s-a tratat niciodată chestiuni ezoterice. În schimb, l-a dezamăgit profund procesul sumar al lui Nicolae Ceaușescu. «Judecătorii care l-au condamnat la moarte — și-a îngăduit venerabilul să observe — nu erau pregătiți : n-au știut să-i adreseze întrebările corespunzătoare». Bineînțeles, Marcella Andreoli ar fi vrut să știe despre ce întrebări era vorba. «Știu eu despre ce întrebări ar fi fost vorba. Sînt multe — a răspuns Licio Gelli, enigmatic și sec —, dar nu le dezvălui. E un secret». Numai un secret de afaceri ?

Evident, a fora mai adînc în toate aceste matrapazlîcuri înseamnă a ajunge la alte găinării. Și efortul ar fi inutil din punct de vedere moral. La urma urmelor, regretăm că nu am putut comunica cititorilor noștri nimic despre frumosul oraș italian Arezzo, locul de baștină al societății Giole, cîndva comanditată de Licio Gelli, în dauna travaliului industriei de confecții din România. Însă nu am avut încotro. Arezzo nu e un cap de afiș decît pentru o mînă de turiști hăbăuci. Numai Ceaușescu e un cap de afiș veritabil, care continuă să bîntuie Europa, prea puțin afectat de rolul ingrat de stafie.

MIHAI PELIN ■

UN LASER PENTRU FUNDAȘ

„Cînd m-am așezat pe masa chirurgicală, am observat doar un microscop și o dîră de lumină tișnită dintr-un aparat. I-am căutat privirea doctorului Robert Huberty. Era calmă, sigură. Doamne, nu poți să mă lași să trec pe lîngă cea mai mare bucurie a vieții, Campionatul Mondial! Am luptat pentru ea. Și n-am lovit niciodată ne nimeni. De mi s-ar putea opera și disperarea. Mi-am făcut semnul crucii cu limba-n gură și-am adormit". Dan Petrescu. Un tînăr venit în Luxemburg tîrîndu-și ghipsul și-un vis înghețat în acel blestemat minut 18 de la Craiova. Pentru el, piciorul însemna totul. Și, poate, un macaz de viață. Auzise de laser dintr-o lecție de liceu și de la teleenciclopedie. Nici nu bănuia că într-o zi, raza miraculoasă îi va suda ligamentele genunchiului și o speranță nedrept retezată. „Cînd m-am trezit din anestezie, doctorul mi-a pus mîna pe umăr și mi-a spus că vine să mă vadă la meciurile din Italia. Am simțit că mă nasc a doua oară. Cîți oameni buni există pe lume! După accident, cînd mă încuiasem în casă cu suferința mea, încercînd zadarnic să-mi alung gîndurile negre privind cursurile de la facultate, Gațu, Jenei și Iordănescu se zbăteau să găsească un drum spre vindecare. Luciana și Dan Wild de la firma Maxi-Tour m-au dus de mînă la doctorul Huberty, cel care-l reîntorsese și pe Vujovici pe gazon. După operație, am locuit la familia Bartocci. Oameni modești, dar cu inimă mare. Venanzo și-a luat concediu ca să mă ducă zilnic cu mașina la tratament, iar Mariana, născută la Buzău, m-a îngrijit ca o mamă. Fiul lor, Vladimir, plînsese după finala de la Barcelona. I-am explicat că, înaintea meciului cu Milano, egalul de la Cluj ne cam înmuiase moralul. Că erupția de vulcan a tifosilor milanezi parcă ne-a pus picioarele în ghips. La despărțire, abia ne-am ascuns lacrimile".

DAN PETRESCU

22 XI 1967 București

Îi privesc. Vedeta din teren, cu sprinturi de mașină de formula unu și apariții năucitoare în atac, se poartă cu firescul unui tînăr oarecare. Nu umflă pieptul, nu rostește doar eu, eu. Știrea că, la bursa jucătorilor europeni, cota lui atinge cifre cu multe zerouri nu l-a îmbătat, nu l-a încărcat de fițe. „Eindhoven și-a trimis soli să mă curteze. Doresc însă să rămîn la Steaua. A început reconstrucția echipei. De la 9 ani învîrtesc mingea pe Ghencea împreună cu prietenul meu Ilie Dumitrescu. Cum să plec tocmai acum?" Încaltă o sanda cu talpă de cosmonaut. Stîngul, încă în convalescență, se opintește să ridice kilogramele de plumb. Îi driblează pe medici și recomandarea lor de recuperare cu linguriță și mai fură 2 ore de gimnastică, executată de unul singur în odaia lui din Drumul Taberei. Exercițiile de dimineață cu maseurul Cosma nu-i potolesc nerăbdarea de a șuta cît mai curînd în minge. Își măsoară mereu pulpa slăbită cu 2 cm și iar pune la treabă piciorul. „Cînd curajul începe să gîfîie privesc ceasca cu meciul Steaua—Galatasaray. Totul mi-a ieșit atunci, la milimetru. Un gol și 4 pase numai de împins în poartă. Iar atacantul turc marcat de mine parcă ieșise la pensie. Îmi spun: Dane, ăsta ești tu; nu-ți încuie ție o jenă la genunchi pașaportul pentru Napoli. Cum să rămîn la vatră cînd pe băieți îi va asalta Maradona et comp?"

Îmi arată că aleargă în linie dreaptă fără nici un șchiopătat. Pe furiș, a mai jonglat și cu balonul. Cu milă. Cît să-i mai fie arestată pofta de minge? A încercat și cîteva piruete și schimbări de direcție. Au ieșit, chiar dacă a scrîșnit din dinți. „Nu mai rezist să dau în clocot pe banca rezervelor. Mai ales acum cînd Steaua e mai mereu pusă la colț pe nedrept. Pe alte stadioane se lansează petarde, iar terenul Stelei se suspendă fiindcă un inconștient a aruncat cu apă. Dan Petrescu nu va lipsi de la renașterea Stelei! Nici de la Campionatul Mondial!" Și iar sute de kilograme ridicate ca o macara de piciorul bolnav. Și iar sute de kilometri de fugă durerească adunați pe talpă. Singurătatea alergătorului de cursă lungă! Spre o speranță numită tricoul cu numărul 2, de santinelă lîngă poarta românească pe un teren din Napoli.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

A apărut FLACĂRA-BIS!

Citind-o, mulți prieteni ai revistei „Flacăra" au simțit nevoia să strige „Bis!". Și iată, dorința lor s-a împlinit. De ieri, revista (deocamdată) lunară FLACĂRA-BIS este în chioșcuri. Mulți dintre dumneavoastră n-o să puteți vedea acest prim număr, tirajul fiind extrem de limitat.

Și totuși, magazinul nostru, în 32 pagini color, realizat cu profesionalism de specialiștii întreprinderii „Arta Grafică", realizînd un prim contact cu stilul de presă practicat de marile publicații ale lumii, adresîndu-se chiar dumneavoastră, lectorii cei mai avizați ai celor mai interesante texte și imagini, nu vă poate lipsi. Citind în continuare „Flacăra", publicația cu cel mai popular preț din România, vă puteți abona și la FLACĂRA-BIS, magazinul ilustrat cel mai bun și mai ieftin.

Încercăm ca, în perioada de început, să asigurăm difuzarea liberă măcar în cele mai importante reședințe de județ. Vom onora, în ordinea ofertelor, și cererile difuzorilor particulari.

Toată lumea face sport

● Astă-seară, la Viena (începînd de la ora 21,15, A.C. Milan încearcă să intre în posesia ultimului trofeu din cele trei pe care le-a vizat în acest sezon: „Cupa Campionilor Europeni". După ce a pierdut campionatul în fața lui Napoli (suporterii lui Maradona au „cobît" Milanului: „Ai vrut totul, n-o să iei nimic!") și, apoi, „Cupa Italiei" la fotbal, cucerită de Juventus, care, mai modestă în pretenții, a obținut totuși și „Cupa U.E.F.A.", formația lui Berlusconi va înfrunta Benfica Lisabona în încercarea de a intra pentru a doua oară consecutiv în posesia cupei campioanelor europene. ● Miza pentru cele trei trofee, scrie ziarul milanez „Il Giorno", a fost fantastică, și probabil înhibantă. Se spune că dacă ar fi cucerit campionatul, cupa și „C.C.E.", jucătorii de la A.C. Milan ar fi cîștigat, fiecare, un milion de dolari! A făcut și Berlusconi o economie... ● Un conflict între echipa italiană de baschet Irge Deslo și sponsorul ei, „Maglificio Irge" a ajuns în fața tribunalului. Firma refuzase să plătească suma prevăzută în contract (800 milioane lire italiene — aproximativ 660 000 dolari) în fața unui veritabil record stabilit de baschetbaliștii de la Deslo: 30 de meciuri, tot atîtea înfrîngeri consecutive. Aceasta cu toate că au fost făcute eforturi financiare considerabile, prin achiziționarea a doi jucători americani, Mike McGee și Ray Tobert. Tribunalul a decis însă plata sumei de sponsorizare înscrisă în contractul inițial. „Ne-am făcut cea mai proastă publicitate cu putință și pentru asta a mai și trebuit să plătim", a declarat cu amărăciune un oficial din partea firmei italiene la aflarea hotărîrii judecătorești. ● Marginalizată, deși pe vremea aceea se spunea altfel, în 1968, datorită atitudinii de condamnare a invaziei Cehoslovaciei de către trupele Tratatului de la Varșovia, marea gimnastă Vera Ceaslavska a revenit spectaculos în primăvara aceasta la Praga, devenind președinta Comitetului Olimpic Cehoslovac. Posesoare a unui palmares fabulos (22 de medalii de aur, 10 de argint și 2 de bronz la Jocurile Olimpice, campionatele europene și mondiale), Ceaslavska a intrat în legendă chiar în anul „trecerii sale în rezervă" din motivele politice evocate, la Olimpiada de la Ciudad de Mexico din 1968, unde a cucerit 4 medalii de aur, ratînd „marele șlem" (argint la bîrnă) pentru numai 75 de miimi de punct. ● În actualul comitet olimpic au fost cooptați și alți celebri sportivi: atletul Emil Zatopek și soția sa Dana Zapotkova, gimnasta Eva Bosakova, cu toții campioni olimpici. ● Ca și cum n-ar fi fost de ajuns atîtea competiții atletice, federația internațională de specialitate a mai creat una: „Cupa Europei" pentru sportivi de 22 de ani și mai tineri, ce va fi organizată în anii cu număr par. Similară concursului clasic, „Bruno Zauli", „Cupa Europei" pentru tineret, să-i zicem, va cuprinde 16 echipe naționale, repartizate în două grupe valorice, de cîte 8.

LUCIAN OPREA ■

Flacăra

EDITURA „PRESA LIBERĂ"

Stan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACȚIA:

REDACTOR ȘEF: George Arion
Redactori șefi adjuncți: Constantin Dumitru, Ion D. Goia
Secretar general de redacție: Oprea Georgescu
■ PUBLICIȘTI COMENTATORI: Dumitru Constantinescu, Roxana Paicu Manolescu, Horia Pătrașcu.
■ ANCHETĂ-REPORTAJ (2128): Dorin Sălăjan, Pașcu Balaci, Petre Barbu, Aurelia Boriga, Radu Ciobotea, Cristian Pavel, Mihai Stănescu, DREPTURILE OMULUI (2600, 2542): Dorin Gherghinescu, Mihail Gălățanu, Liana Tatos, Reghina Vârviei. CULTURĂ-ÎNVĂȚĂMÎNT (1700): Ion Zubașcu, Sorina Man, Margareta Mureșan.
■ FOTOREPORTAJ (2528) Paul Agarici, Gabriel Bugnar, Eduard Constantinescu, Elena Ghera, Gig Motoisnu, Victor Rădulescu.
■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 25[illegible]) Mircea Popp, Constanța Ioban, Maria Bărbulescu, Pompiliu Dumitrescu, Sevghin Omer, Smaranda Petrea, Angela Ștefănescu, arh. Adrian Petrescu.
■ FLACĂRA BIS
Secretar general de redacție: Răzvan Bărbulescu
Liviu Timbus, Florin Condurățeanu, Cornel Speriatu. (2128).
■ REBUS
Redactor șef adjunct: Tudor Octavian
Adrian Mitu, Alexandru Păsărin, Alexandru Paler, Elena Grecescu, Bogdan Vlad, Aurel Ștefan Alexandrescu, Simona Simzianu (2036).

Adresa redacției și administrației: București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311.
Telefoane: 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în parantezele de mai sus); secretariat redactor șef: 2002; redactor șef adjunct, coordonator „Rebus": 1457; redactor șef adjunct: 2124; secretar general de redacție: 2143; public relation: 2600.
Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRESFILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box. 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

TIPARUL: Combinatul poligrafic BUCUREȘTI

16 pagini 3 lei

Vremurile sînt cum sînt DAR VREMEA?

Parafrazîndu-l pe Caragiale, am putea spune că a trecut „o săptămînă furtunoasă". Debutînd cu o vreme caldă, în unele temperaturile înregistrate au fost apropiate de cele normale și ușor peste acestea, a urmat un proces de încălzire treptată. Astfel, joi 17 mai, cu excepția zonei montane și a Litoralului, temperaturile maxime au fost cuprinse între 25°—31°C, deci o adevărată zi de vară. În cursul zilei de vineri, în jumătatea de nord a țării, temperaturile maxime scăzuseră cu 7°—9°, față de ziua anterioară. Zonele din sudul țării au avut încă o zi deosebit de caldă, cu valori maxime situate cu 4—8° peste cele normale. Simbătă însă, masa de aer rece a pătruns în toate zonele țării determinînd o vreme răcoroasă cu deosebire în nordestul țării. O răcoare binevenită în „atmosfera încinsă..." premergătoare zilei de duminică.

Ne-am „răcorit" deci... din toate punctele de vedere.

Revenind la (pl)oile noastre, semnalăm odată cu pătrunderea masei reci și instabilitatea atmosferică manifestată prin averse de ploaie, descărcări electrice și intensificări ale vîntului.

Pentru ultima săptămînă a lunii mai, luna florilor, să reținem mai întîi cîteva date de referință. Valorile medii multianuale ale temperaturilor maxime se situează între: 23°—27°C în zonele de cîmpie, 20—25° la deal și podiș, 19°—22° în depresiuni și între 21°—22° pe Litoral.

Pentru temperaturile minime, valorile normale sînt distribuite astfel: 10°—14°C la cîmpie, 8—14°C la deal și podiș, 6—9° în depresiuni și în jur de 14°C pe Litoral.

Ce ne rezervă intervalul 23—29 mai a.c. sub aspect meteorologic? Circulația aerului s-a orientat din sector sudic — sud-vestic astfel încît vremea se va încălzi treptat începînd din sudul țării. Astfel temperaturile vor ajunge la valorile normale iar în partea a doua a intervalului vor depăși aceste valori. Ziua, maximele se vor situa între 24—30°C, ușor mai mici la începutul intervalului în sudul și vestul țării. Temperaturile minime nocturne vor avea valori cuprinse între 6° și 16°, izolat mai coborîte în primele nopți.

Cerul va fi temporar noros în regiunile vestice și nord-vestice precum și în zonele deluroase din rest, unde pe alocuri vor cădea averse de ploaie și se vor semnala descărcări electrice. În celelalte regiuni aversele de ploaie vor fi izolate și se vor semnala în cursul după-amiezelor.

La munte vremea va deveni caldă. După-amiezele cerul se va înnora și trecător vor cădea averse de ploaie. Și pe Litoral vremea se va încălzi treptat astfel încît maximele se vor încadra între 20—24°C iar minimele 10—13°C. Temperatura apei mării va fi de 14°—16°C. Cerul va fi schimbător și... nu sînt excluse ploile de scurtă durată.

OTILIA DIACONU ■

ULTIMA ORĂ

Cît vor dura următorii 45 de ani?

BIBLIOTECA MUNICIPALA

Ce e val,
ca valul
trece...

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ŞI CULTURAL
● fondat 1911

Anul I (Serie nouă) ● Nr. 22 ● Miercuri 30 mai ● Ediţia internaţională: 1-7 iunie 1990

„Golanii" vor pleca din zona liberă de neocomunism. Încotro?

Fotografie de PAUL AGARICI ■

Politica inimii şi politica creierului

Iată cîteva ziceri din popor care, dacă nu au patetismul „adeziunilor" strînse în grabă de unele gazete au, în schimb, adevăr şi farmec. Aproape tot, în ultimele luni, a fost o chestiune de sentiment. Să nădăjduim că problemele acute ale economiei ne vor trezi la politica ideilor, singura unde procentele au şi temei şi înţeles clar. „MAMĂ, CE I-AM MAI TERCIUIT I" — ...Astfel, precum Ulise, îşi striga fericirea un cetăţean care asculta la radio ştirile despre cele 85 de procente cîştigătoare ale domnului Iliescu. Omul n-avea absolut nici o îndoială că Iliescu e totuna cu Frontul şi, mai ales, că simţămintele sale sînt şi ale ţării. Oricum, ale celor care contează în ţară ! Cetăţeanul făcea politică în felul şi cam cu aceleaşi cuvinte cu care, pînă nu de mult, făcea galerie pe „Dinamo". Politicienii de profesie ai democraţiilor bine aşezate în matcă n-au, pur şi simplu, destul vocabular ca să comenteze cele peste 95% obţinute de preşedinte în Botoşani şi Brăila. Cusurul fundamental al lui 95% e că aminteşte îngrijorător de 99,99%. Să sperăm că la următoarele alegeri reuşitele nu vor fi nici nimicitoare, nici terciuitoare. Deşi poate să pară o naivitate, eu cred că prima grijă a noilor conducători e încurajarea opoziţiei, astfel ca acolo unde Frontul, prin domnul Iliescu, a învins cu 95% să nu spulbere, la viitoarele alegeri, tot ce va întîlni în cale şi să dobîndească un 101% unic în istoria democraţiilor şi garantat original.

„PUPĂ-L TU, FATO, PE COPOSU!" — Două domnişoare, o fesenistă şi o ţărăniştă de Obor, făceau ideologie de partid la coadă la cartofi noi. Cum pentru marea majoritate a doamnelor şi domnişoarelor politica rămîne o afacere de inimă şi, în ultimă instanţă, una de pupat, e clar că domnul Coposu pleca în alegerii fără nici o şansă, pentru cel puţin jumătate din alegători, şi că şansele lui Petre Roman sporeau cu fiecare apariţie a domnului Coposu la televiziune.

N-aş vrea să se creadă că pun la îndoială discernămîntul electoral al femeii. Cum însă, în ultimul deceniu, indeosebi, am trăit umilinţa de a vedea cum se cocoaţă în funcţii mari tot felul de tîmpite, recunosc că — măcar cîţiva ani de aici înainte — mă tem de un guvern cu femei. La noi, emanciparea femeii va trebui să se producă în sens invers. În sensul redobîndirii unor drepturi şi privilegii naturale. Englezii aleg, e drept, prim-ministrese, dar în Anglia femeile au ştiut să scrie şi să citească mai bine decît bărbaţii încă din secolul al XIV-lea.

„DACĂ E BINE, E FOARTE BINE, DACĂ E RĂU, E ŞI MAI BINE" — Fraza aceasta a rostit-o un domn în etate. El voia să spună că pe cîştigătorii în alegeri îi aşteaptă doi ani extrem de grei şi că totul permite soluţii logice : dacă domnul Iliescu şi guvernul vor reuşi să-şi onoreze angajamentele, le va fi bine şi lor, şi nouă. Dar mai ales nouă. Dacă nu, va fi rău şi pentru noi şi pentru ei. Dar mai ales pentru ei. Vor fi, adică, primele victime ale legilor pe care le vor instaura. În fond, Cîmpeanu şi Raţiu ar trebui să fie fericiţi că n-au cîştigat.

„PĂI, CUM SĂ NU-L VREA DACĂ LE-A DAT PĂMÎNT ?" — În Banat şi în Bucureşti a fost revoluţie. În Moldova, în Bărăgan, în Dobrogea n-a fost. Zonele agricole sînt mai deprinse cu răscoalele. Iar răscoalele s-au făcut dintotdeauna pentru pămînt. E o prostie să pui în discuţie discernămîntul electoral al unor regiuni, cît timp 40% din populaţie trăieşte la ţară din munca pămîntului. Între promisiunea unei moşii, pe care n-ar şti cum să o stăpînească, şi realitatea unui pogon, pentru care are şi forţă de muncă şi sentiment, ţăranul a ales pogonul.

„DU-TE LA ŢĂRANIŞTI CĂ SE DAU PAPIOANE !" — Ţărăniştii şi liberalii au pornit campania electorală agresiv şi au încheiat-o belicos, întrecîndu-se în invective şi dezvăluiri cu publicaţiile F.S.N.-ului. E adevărat, liderii partidelor istorice şi-au trăit anii cei mai frumoşi în temniţe şi ura lor e îndreptăţită. Numai că ura nu-i niciodată o monedă bună în nici o împrejurare. Partide de oameni bătrîni, istoviţi în aşteptare... E dreptul şi, la urma urmei, datoria tinerilor de aici, care în alegeri au stat în planul al doilea, să reconsidere nu atît ţelurile, cît mijloacele politice ale opoziţiei.

Rostul presei e să fie în opoziţie. Pentru partizanat există tipăriturile de partid şi monitoare oficiale. Presa independentă a lucrat cît s-a priceput şi ea la construirea unei opoziţii ca să se poată urni morişca parlamentară. Filozoful grec n-avea nevoie decît de o pîrghie şi un punct de sprijin pentru a urni lumea din loc. Îmi pare rău că trebuie s-o spun : diriguitorii partidelor istorice nu se pricep la psihologie. Mai bine zis, la psihologia particulară a unui popor care nu s-a hrănit niciodată cu ură. Românul e sucit, dar tolerant. Pe potenţialii alegători ai ţărăniştilor şi ai liberalilor — pe cei care n-au lucrat pentru opoziţie din calcul democratic — i-a speriat şi papionul domnului Raţiu şi graba pentru schimbare a domnului Cîmpeanu. În parlament, ţărăniştii şi liberalii vor trebui să poarte cravată şi să semene nişte activişti, dacă vor să fie crezuţi.

„LINIŞTE, MĂ, CĂ VĂ IA MAMA DRACULUI !" Domnul Iliescu, supărat cu dreptate şi nu tocmai pe presă, cere linişte. Înclin să cred că nu vom avea linişte întrucît chiar osta am vrut să obţinem prin revoluţie : dreptul de a fi neliniştiţi, dreptul de a nu mai crede pe nimeni pe cuvînt. Toate scenariile economice avansate de F.S.N. reclamă ani buni de efort orientat şi solid fundat pe legi. Şi, atunci, noi, oamenii de presă, ce trebuie să facem ? Să aşteptăm cuminţi cinci-zece ani ? Şi dacă nu iese ? Să acceptăm scuze ? Pentru linişte desăvîrşită există soluţii verificate : crearea unei secţii de presă a guvernului, restricţii drastice la hîrtie, invocarea unor priorităţi şi urgenţe, acordul poporului pentru temperarea presei „extremiste", cîteva buldozere şi nitică securitate. Eu, spre exemplu, pot fi demascat în mai multe feluri : sînt cam meschin, am greşit cu femeile, sînt elitist, am neamuri în Canada... Sincer vorbind, repetatele supărări pe presă ale domnului Iliescu nu numai că mă neliniştesc dar mă şi sperie. Mai ales că, printr-un efect de recurs, presa din opoziţie l-a adus mai multă popularitate decît cea de partid.

TUDOR OCTAVIAN ■

Rezultatele alegerilor

Din datele furnizate de Biroul Electoral Central, la scrutinul din 20 mai.

PENTRU CANDIDAŢII LA PREŞEDINŢIA ROMÂNIEI

Numărul alegătorilor care s-au prezentat la urne a fost de 14 826 616 din totalul de 17 209 722 înscrişi pe liste, adică 86,20 la sută din electorat. Numărul total al voturilor valabil exprimate este de 14 378 693, iar 447 923 (3,02 la sută) au fost declarate nule.

Pentru candidatul Frontului Salvării Naţionale, dl. Ion Iliescu, au fost exprimate 12 232 498 voturi, ceea ce reprezintă 85,07 la sută.

Pentru dl. Radu Cîmpeanu, candidat din partea Partidului Naţional Liberal, au votat 1 529 188 alegători (10,64 la sută).

Pentru dl. Ion Raţiu, candidatul Partidului Naţional Ţărănesc — creştin şi democrat, au votat 617 007 alegători (4,29 la sută din electorat).

ADUNAREA DEPUTAŢILOR

1.	Frontul Salvării Naţionale	— 9 089 659 —	66,31 la sută
2.	Uniunea Democrată Maghiară din România	— 991 601 —	7,23 la sută
3.	Partidul Naţional Liberal	— 879 290 —	6,41 la sută
4.	Mişcarea Ecologistă din România	— 358 864 —	2,62 la sută
5.	Partidul Naţional Ţărănesc creştin şi democrat	— 351 357 —	2,56 la sută
6.	A.U.R. — Partidul de Unione Naţională a Românilor	— 290 875 —	2,12 la sută
7.	Partidul Democrat Agrar din România	— 250 403 —	1,83 la sută
8.	Partidul Ecologist Român	— 232 212 —	1,69 la sută
9.	Partidul Socialist Democratic Român	— 143 393 —	1,05 la sută

Celelalte partide şi formaţiuni politice au obţinut sub unu la sută.

SENAT

1.	Frontul Salvării Naţionale	— 9 353 006 —	67,02 la sută
2.	Uniunea Democrată Maghiară din România	— 1 004 353 —	7,20 la sută
3.	Partidul Naţional Liberal	— 985 094 —	7,06 la sută
4.	Partidul Naţional Ţărănesc creştin şi democrat	— 348 687 —	2,50 la sută
5.	Mişcarea Ecologistă din România	— 341 478 —	2,45 la sută
6.	A.U.R. — Partidul de Unione Naţională a Românilor	— 300 473 —	2,15 la sută
7.	Partidul Democrat Agrar din România	— 221 790 —	1,59 la sută
8.	Partidul Ecologist Român	— 192 574 —	1,38 la sută
9.	Partidul Socialist Democratic Român	— 152 989 —	1,10 la sută

Celelalte partide şi formaţiuni politice au obţinut sub unu la sută.

În cele două camere ale Parlamentului, repartizarea mandatelor este următoarea :

Frontul Salvării Naţionale — 325 locuri ; Uniunea Democrată Maghiară din România — 41 locuri ; Partidul Naţional Liberal — 38 locuri ; Mişcarea Ecologistă din România — 13 locuri ; Partidul Naţional Ţărănesc — creştin şi democrat — 13 locuri ; A.U.R. — Partidul de Uniune Naţională a Românilor — 11 locuri ; Partidul Democrat Agrar din România — 9 locuri ; Partidul Ecologist Român — 9 locuri ; Partidul Socialist Democratic Român — 8 locuri ; Partidul Social Democrat — 2 locuri.

Alte 28 de locuri sînt repartizate unor partide şi formaţiuni politice, precum şi unor candidaţi independenţi.

În Parlament vor fi reprezentate 12 minorităţi din ţară. Trei dintre acestea au cîştigat de drept, prin vot, locul în Parlament, iar celorlalte 9 li se acordă cîte un loc în Camera Deputaţilor, conform prevederilor Legii electorale.

Binecuvîntaţi bizonii

A fost odată o rezervaţie de bizoni unde veneau din cînd în cînd indivizi care trăgeau în ei şi-i omorau. Pentru ca să-i salveze, un grup de copii şi-au luat inima în dinţi şi, trecînd prin numeroase pericole, au izbutit să deschidă poarta rezervaţiei. Dar bizonii n-au vrut să plece de acolo, se obişnuiseră aşa, le era teamă de ce-o să fie mai departe de îngrăditura lor, nu ştiau ce-i libertatea. Eroismul copiilor a fost zadarnic. Aţi recunoscut, firească, povestea, e dintr-un film al lui Kramer.

La 22 decembrie copiii noştri au sfărîmat porţile rezervaţiei în care ne aflam de 45 de ani, dar la 20 mai noi n-am vrut să plecăm de-acolo. Cînd am scris recent într-un comentariu că Frontul şi-a luat toate măsurile, că ceea ce era de lucrat se lucrase începînd chiar de la 22 decembrie, că jocurile erau făcute şi că, prin urmare, în timpul votării nu vor avea loc, probabil, nereguli, am fost optimist. Nereguli au fost şi ele au influenţat în bună măsură rezultatele. Frontul n-a vrut să neglijeze nimic, n-a vrut să rişte nimic, aşa încît, în cele din urmă, a rezultat cum că şi membrii partidelor de opoziţie au votat pentru Front, care a putut obţine astfel peste două treimi din sufragii, iar domnul Iliescu, la preşedinţie, circa 85 la sută.

În legătură cu aceasta, unii fesenişti regretă că nu s-a apăsat şi mai tare pe pedală, că F.S.N.-ul n-a obţinut ceva pe-acolo pe la 98,88 sau 99,99 la sută, realizînd astfel procentele clasice în lumea marxism-leninismului. Trebuie să înţeleg că din această categorie face parte şi domnul Ion Iliescu, de vreme ce Domnia sa a introdus în ecuaţie un element senzaţional : fraudele electorale comise de... opoziţie. Aceasta, în mîinile căreia s-au aflat, nu-i aşa, şi primăriile, şi comisiile electorale, şi armata, şi jandarmii, şi minerii, şi fostul aparat p.c.r.-ist, şi fostul aparat securist, şi economia ţării, şi banii ţării, şi mass-media, şi tipografiile, şi localurile de vot, şi buletinele de vot, şi urnele, a dat la măsluiri în stil torie cu 51 sau 52 la sută e sfîntă, pe cînd una cu 85 la sută e stingheritoare prin incredibilitatea ei în condiţiile unei competiţii electorale civilizate.

Rezultatele scrutinului de la 20 mai îl fac, desigur, pe Ceauşescu să se răsucească în mormînt. Cum de nu i-a trecut şi lui prin minte ? El s-a chinuit o viaţă întreagă să asigure domnia partidului unic în condiţiile partidului unic, pe cînd F.S.N. a izbutit acelaşi lucru în condiţiile pluripartidismului. Păi, sigur, i-a dat şi el voie să se înfiinţeze 50, 80, 100 sau oricîte alte partide, manevrînd astfel încît acestea să n-aibă nici o şansă. Şi gata democraţia !

Acum ne-am întors la partidul unic, „singur gîndecător, singur pîriş şi singur plînitor al legii", cum glăsuia Ureche Vornicul. Europa, care a plîns de fericirea regăsirii în decembrie anul trecut, se uită stupefiată la noi, prietenii se simt jenaţi iar duşmanii încep să ne arate din nou cu degetul. Iarăşi încheietori de pluton.

Ce concluzii putem trage ? Mai întîi, că românii, oricît de bine intenţionaţi vor fi fost cei mai mulţi dintre ei, au ratat şansa imensă de a se plasa chiar de pe acum în lumea civilizată şi liberă. Pe urmă, că Frontul, la rîndul său, a ratat şansa de a-şi fi creat o adevărată opoziţie, pe care să poată conta în momente grele, cu care să poată împărţi răspunderile, care să-i poată oferi lui însuşi, Frontului, o alternativă, aşa cum se petrec lucrurile în orice democraţie ; în sfîrşit, că drumul spre ieşirea din rezervaţie este în România mai lung, mai anevoios şi mai plin de obstacole şi de pericole decît în celelalte ţări frăţeşti, dar nu e de nestrăbătut. Binecuvîntaţi bizonii, să ţină la drum !

Prejudiciul foarte mare pe care-l va aduce românilor reinstaurarea guvernării partidului unic — în condiţiile unui pluripartidism decorativ — se va vedea limpede peste un timp nu prea îndelungat, comparîndu-se realităţile şi realizările româneşti cu cele din restul ţărilor foste socialiste. Atunci cei mulţi care au greşit la 20 mai vor vedea că au greşit şi de ce au greşit. Şi vor trage şi concluziile. Fără supărare, pentru că vor înţelege că dreptatea nu este totdeauna de partea majorităţii, sînt numeroase cazuri cînd minoritatea are dreptate. Astfel, istoria a dat dreptate nu celor 97,73 la sută care la ultimele alegeri din timpul lui Ceauşescu au votat cu F.D.U.S., ci celor 2,27 la sută care au votat împotrivă. Şi istoria, după cum se ştie, judecă fără drept de apel.

ION D. GOIA ■

Permanența provizoratului

Rezultatele alegerilor de la 20 mai sînt considerate ca un fel de Posadă unde românii și-au dat singuri cu bolovanul în cap.

Din altă perspectivă, aceleași rezultate au fost apreciate de dl. Iliescu drept un semn de maturitate politică.

Întrebîndu-ne asupra valabilității unei interpretări sau a celeilalte, nu facem decît să recunoaștem că viitorul stă sub semnul provizoratului. Și parcă altceva am dorit la 20 mai, nu-i așa ?

Avînd asigurate două treimi din voturile Camerei și ale Senatului, Frontul a obținut controlul absolut al Parlamentului. Prin avantajul atît de categoric pe care l-au creat Frontului, alegătorii au deschis calea pentru ceea ce este posibil să se numească, mai devreme sau mai tîrziu, „dictatura F.S.N.". În acest caz, tot ce-ar mai rămîne de văzut este doar dacă dictatura va fi „luminată".

Ce se poate afirma de pe acum este că dezechilibrul pe care alegerile din 20 mai l-au adus în viața politică a țării nu reprezintă nicidecum o premisă favorabilă stabilității. Indiferent cum au votat, alegătorii au dorit cu toții, fără îndoială, să ieșim din provizoratul instaurat în decembrie. Dar una e să vrei și alta să știi să reușești.

Anularea practică a opoziției parlamentare, reducerea ei la rolul minim de simplă figurație, echivalează cu blocarea mecanismului democratic și lasă deschisă posibilitatea oricărui scenariu de viitor. E motivul pentru care ieșirea din provizorat, dorită de toți la 20 mai, s-ar putea să fie iluzorie.

Reflexele unanimiste ale unei mase atît de mari din electoratul român se pot explica, desigur, în multe feluri, inclusiv prin adevărul elementar că omul alege ceea ce știe, ce consideră că îi este familiar sau cunoaște mai bine. Paradoxul apare însă atunci cînd alegi ce știi și descoperi că te afli, de fapt, în fața necunoscutului. Altfel zis, atunci cînd votezi ca să ieși din provizorat și reușești să intri într-un provizorat perpetuat pe durată nedeterminată.

Românului i-a fost cultivată, de cîteva luni încoace, o aversiune stranie față de partidele ce au reprezentat principalii adversari ai Frontului în lupta electorală. Acum el se află în situația de-a vrea ca singura roată care a rămas în funcțiune să ajute căruța democrației să meargă înainte. Dar o asemenea performanță ce sfidează ideea de echilibru va prilejui clarificări ce se vor dovedi, în perspectivă, cît se poate de necesare.

Întrucît nu dispunem de nici o garanție, ci avem numai speranța că nu se va înstăpîni iarăși teoria democrației „unice în felul ei", care era la modă pînă în decembrie 1989, singura certitudine despre care putem vorbi este că România a inventat de pe acum democrația — într-adevăr originală — a bunăvoinței celui sau celor ce dețin puterea absolută. E o democrație, ca să zicem așa, a cuvîntului de onoare.

Cum va fi completată această poliță în alb ? Pentru a folosi un cuvînt drag domnului Iliescu, va fi ea completată cu fapte care să denote ceva mai mult decît străduința unei puteri de a se menține cu orice preț ? Oricum, democrația „pe cuvînt", „pe încredere", aceea pentru care la 20 mai au optat atît de mulți, conține în mod indiscutabil și riscuri. Sînt riscurile asumate de oricine încalcă o promisiune. Și, în mod egal, riscurile stării de provizorat și incertitudine trăite de oricine se află în așteptarea îndeplinirii unei făgăduieli.

Desigur, prin înțelegerea consecințelor reformei economice, în primul rînd, își va face loc în conștiința publică adevărul că nimeni nu mai are nevoie de o stabilitate de felul aceleia de pînă în decembrie 1989. Dar să nu uităm că prima datorie a acestui Parlament va fi să adopte o nouă Constituție. Va arăta această Constituție în așa fel încît ea să trebuiască să fie schimbată cu proxima ocazie ? O asemenea întrebare nu poate decît să alimenteze sentimentul real, încă de pe-acum, al permanentizării provizoratului.

Există, pe de altă parte, posibilitatea ca Frontul să încerce să asigure neapărat, și pe orice cale, continuitatea regimului instituit de Constituția fesenistă. Ca România să ajungă din nou „un caz", „o excepție". Dar nici o excepție nu poate fi continuă, ci tot provizorie. Chiar dacă ea înseamnă energie irosită pe apa sîmbetei și timp pierdut.

D. CONSTANTINESCU ■

S-a votat și la balamuc

Sanatoriul de neuropsihiatrie Zam, ceva mai sus de Deva, spre Zărand, județul Hunedoara. Art. 10 din Legea electorală, al. D, stipulează : „Nu pot alege și nu pot fi aleși alienații și debilii mintali puși sub interdicție"...

De peste o lună publicații, afișe la vedere, cu liste „aflate la cantină" pentru alegerea președintelui României și etcetera...

Un ziar nou-născut în zonă semnalează, dă poze, dar ce le pasă domnilor cu campania alegerilor ? Secția de votare-i gata, listele electorale întocmite, mulți bolnavi psihic au fost puși pe lista electorală. Cenușe Marin, oligofren, nu știe să scrie, nici să citească. Irecuperabil. Cezar Augustin, oligofren, idem. Gutuie Nicolae, Marila Silviu, Moț Nicolae, Sur Vasile, Soare Marin, Vlăcioni Viorel, Vass Adalbert, Buză Costică, Suciu Leonard și mulți alții, oligofreni, schizofreni, rupți de realitate. Unii nu știu cine sînt, nici nu le-a fost stabilită identitatea elementară, ca persoane.

Ei sînt în altă lume, poate într-un comunism perfect, cu față brucană. Ce vină au ei ? Dar cine face, însă, ce se face la Zam, cum poate fi categorisit ? Cui îi trebuie voturile alienaților ? Huh Teodor, pe lîngă boala de bază, schizofrenie, este surd, orb, mut, figurează pe lista electorală ! !

Lăcomia n-are limite. Și nici cinismul.

EUGEN EVU ■

Dosar perfect

Joi, 24 mai 1990, Senatul Institutului Politehnic București a omologat, în fine, numirea domnului Petre Roman pe un post de profesor plin. **Între altele, faptul atestă că aceasta nu se întîmplase la 10 mai, după cum dovedește și că o asemenea decizie mai este încă de competența senatului, iar nu de competența consiliului profesoral al unei facultăți, așa cum scria, de curînd, într-un ziar cineva care uită doar să semneze. (Nici măcar sentimentala iscălitură : „un grup de tovarăși"...). Cît privește obținerea postului de prof. univ. de către domnul P.R., ea nu mai trebuie decît confirmată de Ministerul Învățămîntului pentru ca toate actele respectivului dosar să fie perfecte. Și vor fi, cred, din moment ce, pînă acum, faptele nu dezmint, ci accentuează sentimentul pe care îl exprimam în „Flacăra" din 16 mai, sub titlul „Căile încurcate ale d-lui Petre Roman", cînd scriam : „Nimic de zis, aproape orice se poate obține — cu perseverență — pe această cale poli...-«tehnică»".**

DORIN GHERGHINESCU ■

Alegerile din România văzute de străini

S.U.A. cer crearea comisiei de investigare

Departamentul de Stat al S.U.A. a cerut președintelui Ion Iliescu să revină asupra opoziției sale față de recomandările privind crearea unei comisii de investigare a eventualelor nereguli electorale și înființarea unei stații de televiziune independente. Purtătoarea de cuvînt Margaret Tutwiler a reamintit că aceste recomandări au fost făcute de echipa de observatori trimisă de Casa Albă, dar au fost respinse de președintele Ion Iliescu. „Ca un important test al intențiilor democratice ale guvernului român și ca răspuns la o campanie electorală marcată de distorsiuni și nereguli — a spus purtătoarea de cuvînt —, noi cerem președintelui Iliescu să reconsidere respingerea acestor măsuri, care, dacă vor fi adoptate, ar contribui la promovarea condițiilor pentru instaurarea democrației și ar oferi garanții poporului român și comunității internaționale". Margaret Tutwiler a informat că oficialitățile americane evaluează rapoartele echipelor de observatori din S.U.A. și din alte țări pentru a stabili dacă alegerile au fost într-adevăr libere și corecte.

Rezultatele nu sînt expresia voinței libere a poporului român

Dacă sînt analizate legea electorală, campania electorală și recentul scrutin, se ajunge la concluzia că rezultatele nu sînt expresia voinței libere a poporului român. Domnul Iliescu dispune în prezent de toate mijloacele pentru a instaura un regim totalitar în urma unui scrutin care nu poate fi declarat drept democratic. FSN, în calitate de succesor al PCR, a folosit cu bună știință și planificat aparatul de stat pentru a conduce alegerile în direcția pe care a dorit-o. Nici aceste alegeri nu pot fi considerate democratice, nici domnul Iliescu, nici guvernul său nu au fost legitimizați democratic, de aceea ei nu se află la înălțimea conducerilor din Ungaria, Cehoslovacia și din Polonia. Avînd în vedere toate acestea, România nu va putea fi membră a Consiliului Europei și nici nu va trebui să primească ajutor economic din Occident.

ANDREAS KOHL (Austria), secretarul executiv al Uniunii Democratice Europene, observator la alegerile din România

Doar Frontul a fost reprezentat...

Articolul 34 al legii electorale prevede o anumită componență a birourilor electorale și modul de selecționare a reprezentanților partidelor politice. Este imperios necesar ca, în alegerile pluripartite, interesele politice rivale să fie reprezentate în întregul aparat electoral : înregistrarea alegătorilor, asigurarea secretului votării, numărarea voturilor etc. Aceasta însă n-a fost cazul în majoritatea centrelor de votare pe care le-am vizitat în Moldova și Oltenia. Aceste neajunsuri sînt evidente în special la țară. În majoritatea acestor zone rurale numai Frontul Salvării Naționale a fost reprezentat, deși aproape 30 de liste de candidați au fost alcătuite pentru zonele menționate mai sus. Au fost primite și numeroase relatări cu privire la intimidarea reprezentanților altor partide. Au fost încălcate pe scară largă regulile privind asigurarea secretului votării. De notat, de asemenea, confuzia, dezordinea și haosul de la centrele de votare. Schimbările de ultimă oră în anumite proceduri de votare au provocat, de asemenea, dificultăți.

Din Comunicatul de presă al delegației de observatori din partea Federației Internaționale „Helsinki"

Oamenii n-au fost ajutați să înțeleagă ce este democrația

Cred că oamenii de aici nu au fost ajutați să înțeleagă ce înseamnă democrația. Ei tot mai văd în partidele de opoziție un dușman și nu știu ce reprezintă dialogul politic.

ADELAIDE AGLIETTA, deputat din partea Partidului „Verzilor" din Italia, observator la alegerile din România

Un guvern ales neregulamentar

România trebuie să țină cont că va exista un guvern ales nereglementar, neafectat de împărțirea puterii, compus din persoane care, anterior, nu s-au bucurat de reputația de democrați și care urmează să elaboreze Constituția în cadrul căreia același guvern își va exercita autoritatea. România este un butoi de pulbere, în care o a doua revoluție sau lovitură de stat, fie de sus, fie de jos, ar putea fi declanșată de cea mai mică scînteie politică. În următoarele luni pot fi prevăzute manifestări violente în orașe, în condițiile în care un guvern falimentar încearcă să plăcheze de roadele libertății o națiune înfometată.

„THE TIMES", Marea Britanie

Opoziția n-a avut nici o șansă

Opoziția nu a avut nici o șansă, întrucît ideile ei nu au putut fi transmise majorității populației, ținută în întuneric de-a lungul generațiilor în această țară săracă și înapoiată din Europa. Frontul a procedat la defăimarea adversarilor, la perturbarea brutală a adunărilor lor electorale, a organizat mari manifestații în sprijinul lui Iliescu, a intimidat (cu pierderea locului de muncă dacă nu vor vota „cum trebuie"), a apelat la tonuri naționaliste.

„NÜRNBERGER NACHRICHTEN", R.F.G.

A te face că nu vezi...

Observatorii străini au închis mai mult decît un ochi atunci cînd s-au pronunțat cu privire la alegerile din România. Ceea ce i-ar fi determinat pe democrați cu siguranță la atacarea procedurii electorale a rămas nesesizat.

„AACHENER VOLKSZEITUNG", R.F.G.

Un milion pe lună

În după-amiaza zilei de 22 decembrie 1989, cînd s-a constituit Frontul Salvării Naționale și cînd din balcon d. Ion Iliescu s-a adresat mulțimii din Piața Palatului și întregii țări, s-a putut vorbi cu adevărat de consens. O țară întreagă ieșise pe străzi cu sufletul la gură urmărind sau influențînd evenimentele. A fost clipa de culme atît a Frontului cît și a domnului Iliescu. Încrederea și iubirea se revărsau către Front impresionant, copleșitor și, se părea, definitiv.

Dacă a doua zi oamenii ar fi fost chemați la vot, atît Frontul cît și d. Iliescu ar fi înregistrat cu siguranță unanimitatea. A nu fi fost atunci de partea Frontului și a președintelui său ar fi fost considerat un act vecin cu trădarea de țară.

Ce a urmat în cele cinci luni pînă la alegeri este bine cunoscut. La putere fiind, Frontul a hotărît și pus în aplicare multe lucruri bune pe plan social, al drepturilor omului, al asigurării libertății presei, al înlăturării unor nedreptăți pe care oamenii aproape începuseră să le creadă normale. Consiliul Provizoriu de Uniune Națională, format e drept la somația și presiunea partidelor care constatau că puterea politică și de stat se află din nou în aceeași mînă, a fost din nou dominat de Front, care deținea majoritatea din plecare și din care mai făceau parte, mai pe față, mai mascat, partide și grupări politice satelite ale acestuia. Deci, în aceste cinci luni Frontul a hotărît prin majoritatea pe care o deținea în C.P.U.N. și guvern toate lucrurile importante petrecute între timp.

Cea mai mare victorie politică pe care a obținut-o Frontul a fost însă păstrarea aproape intactă a structurilor sale constituite în ianuarie în organismele locale. Consiliile locale F.S.N. s-au transformat în Consilii locale C.P.U.N., conservîndu-și în majoritatea cazurilor aceeași compoziție, ca să nu-i spunem structură, un cuvînt care tinde să se tocească prin repetare. Că ceea ce spunem este adevărat ne o vor confirma alegerile locale care vor avea loc peste circa un an, în care Frontul și președinții locali vor cîștiga zdrobitor alegerile. S-a văzut că dacă în cîteva din marile orașe campania partidelor a fost cît de cît tolerată, în comune și orașele mici ea a fost practic imposibilă. Majoritatea, după un mai vechi și verificat procedeu, a considerat și consideră că pruncul trebuie luat din față și nu lăsat să ajungă mare.

Rezultatele alegerilor se cunosc. Ele erau de fapt de multă vreme previzibile. La ora cînd scriem aceste rînduri, cele cîteva voturi care mai sînt de numărat n-au cum să le mai influențeze. Unii sînt de părere că în aceste alegeri Frontul și d. Ion Iliescu au înregistrat o victorie mai mult decît confortabilă. Îngrijorarea i-a cuprins pe cei care le consideră zdrobitoare, deloc încurajatoare pentru democrație. Cînd se va vota prin ridicare de mînă, în Camera Deputaților și Senat se va stîrni o adevărată vijelie a aprobării. Și pentru că unanimitatea a ajuns ceva de prost gust, vom avea iată și o opoziție decorativă și verbală.

Frontul și d. Iliescu pot fi mulțumiți de activitatea lor politică de pînă acum? În cinci luni, d. Iliescu a pierdut în jur de două milioane de simpatizanți, iar Frontul aproximativ cinci milioane. Cifrele ar trebui să îngrijoreze în primul rînd Frontul. În doar cinci luni, pierderile sînt importante. Cinci milioane de cetățeni nu mai cred că Frontul e cea mai bună soluție de conducere a țării. Cam un milion pe lună. E mult, e puțin? Nu cumva această substanțială reticență se explică prin lipsa de dorință sau de capacitate a celor care în cele cinci luni n-au reușit să dea garanția demolării vechilor structuri politice, birocratice și economice, n-au reușit să traseze granița fermă celor 45 de ani de comunism? Depinde deci cum privești lucrurile: ai cîștigat 65 la sută sau ai pierdut 35 la sută din sufragii.

OPREA GEORGESCU ■

Inima fierbinte a prezentului și viitorului nostru

Fotografii de GABRIEL BUGNAR

Bravii tineri din Piața Universității au la activ peste 30 de zile de demonstrație, iar unii dintre ei fac greva foamei. Dl. Iliescu a refuzat dialogul deschis cu reprezentanții Zonei libere de neocomunism. În faza preelectorală l-am înțeles gestul, „Golanii" îl puteau compromite. Doar ei doreau prezența presei și a camerelor de luat vederi. Dar acum, după ce a devenit președinte, cu o majoritate copleșitoare, pentru orice om de bine și chiar de rău, ar fi firesc să aibă un dialog cu reprezentanții studențimii. Și-a trimis însă emisarii. Mă rog, emisarii oficiali. Cum s-ar spune, doi înalți trimiși, în persoana domnilor Teofil Pop, ministru al justiției, și Sever Georgescu, secretarul guvernului. Era cît pe aici să iasă cu tărăboi.

Dacă în decembrie '89 n-am fost alături de acești frumoși tineri și copii, măcar acum s-o facem. Piața Universității a devenit un model european și, poate, mondial de luptă acerbă, îndirjită împotriva comunismului și a nomenclaturii. Tineretul studios simte pulsul înnoitor al vremii. Tineretul însuși a devenit inima fierbinte a prezentului și viitorului nostru.

DORIN SĂLĂJAN ■

Arta în Agora

Cei care au căzut la rădăcinile crucilor din Piața Universității, în noaptea dintre 21 și 22 Decembrie, și în zilele următoare, au făcut mai mult decît să învingă și să intre prin lacrima mamelor în istorie: ei ne-au deschis ochii, murind, și ne-au întregit ființa cu marea credință că România este un loc binecuvîntat în lume, că însuși locul acesta numit Piața Universității — primul teritoriu al țării eliberat în absolut de comunism și neocomunism — este un loc binecuvîntat prin sacrificiul lor și prin speranța noastră că în curînd întreaga Românie va deveni o Piață a Universității, o Românie a Universității, exact în măsura în care Universitatea este în clipa de față a întregii Românii de acum și mai ales a României viitoare.

Aș vrea să cred că nucleul cel mai numeros, nucleul de sacrificiu al acestor zile de libertate și speranță este format din oameni curați, tineri care au luptat în timpul Revoluției chiar aici, că ei sînt jumătatea rămasă în lumină a fraților lor înghițiți de moarte chiar pe aceste locuri, oameni care vor mai mult decît ceea ce li s-a promis și s-a făcut pînă acum, pentru că Revoluția nu s-a încheiat, și dacă atîta lume stă de atîtea zile aici și e decisă să stea în continuare, înseamnă că nu e ceva în regulă ca a mai rămas ceva esențial de făcut, că a mai rămas poate exact lucrul cel mai important de făcut!

Așa cum o celulă canceroasă poate îmbolnăvi întregul trup sănătos al unui om, sau al unui sistem social, tot așa, dintr-o singură celulă bună a unui trup bolnav se poate reface, prin credința puternică în viață, sănătatea întregului. Cred că Piața Universității este celula aceasta tînără și sănătoasă, deplină întru speranță, curată și invincibilă, din care trupul întregii Românii, păcălită acum de neocomunism, se poate vindeca.

Datoria tuturor creatorilor este să lupte de partea fragilei ființe umane și nu de partea puterii, nu de partea sistemului de stat sau de partid, oricît de promițător ar fi el. Datoria tuturor creatorilor este să vadă ce se întîmplă cu oamenii, cu viețile lor, pentru că ele sînt unice și irepetabile. În Piața Universității sînt, în primul rînd, oameni vii, cu viețile lor fragile și trecătoare cărora le mai lipsește ceva esențial, de vreme ce preferă să stea în ploaie și frig, să facă greva foamei și poate chiar să moară decît să accepte cenușiul și ocrotirea căldutei comodități materne sau sociale. Dar tocmai aceasta este materia primă a oricărei creații durabile: lumina și suferința din sufletul oamenilor. Acești oameni au nevoie, în continuare, de ceva ce guvernatorii nu le-au oferit pînă acum. Dar tocmai aceasta este datoria creatorilor: să fie în mijlocul oamenilor pentru a-i putea înțelege în perpetua lor „comedie umană" și a putea despărți mai exact Infernul de Paradis.

Piața Universității e, în clipa de față, o scenă pe care se trăiește și se moare netrucat, sînt oameni vii care tînjesc după ceva mai presus poate chiar de puterea de înțelegere a ființei lor și tocmai de aceea, creatorii trebuie să fie de partea acestei materii umane, durabile, nu de partea guvernanților trecători. Firesc ar fi ca mulți poeți tineri, mai ales tineri, să li se alăture și să le vorbească, să le lumineze destinele cu perspectiva valorii durabile în istorie, pentru că nici un poem publicat într-o revistă, sau într-o carte, nu va avea succesul pe care-l poate avea aici și nu va dura mai mult decît în tiparul de conștiință vie a ființelor care speră aici, firesc ar fi ca pictorii tineri să lucreze pentru expoziția aceasta uriașă în aer liber care este, în clipa de față, Piața Universității, cîntăreții de muzică tînără și de toate muzicile, ușoare și grele, să dea valoare acestui spectacol pe viu care a început cu Revoluția și va continua cu Revoluția și mai ales actorii, să iasă din culise și cabine, din spectacole anacronice, să vină scenografii și regizorii și să facă din întreaga Piață a Universității o anexă a Teatrului Național, pentru că nici un teatru din lume nu va fi cu adevărat național dacă pe scena lui nu se vor auzi marile idei și speranțe ale națiunii, iar aici, în Piața Universității, tocmai aceasta se face: se joacă în aceste clipe destinul viitor al națiunii române.

Participăm, iată, de multe zile și nopți în șir la o piesă cum nu s-a mai jucat niciodată pînă acum în istoria României, o piesă în care personajele principale sînt ca în toate piesele, jumătate rele, jumătate bune. Personajele bune trebuie numite, ca ele să devină prin rostire perpetuă un invincibil memento: Libertate, Speranță, Adevăr, Omenie, Victorie.

Toți creatorii ar trebui să lucreze pentru acest mare, viu, fremătător, **cotidian**, care este Piața Universității, pentru acest spectacol în care se cîntă și se dau viitori președinți și miniștri în judecată, unde se recită poeme din Eminescu și se crede în eternitatea clipei pure, de absolută libertate, în fiecare zi să vină cu un poem, cu un cîntec, cu un copil de mînă, pentru această pagină vie de istorie care se scrie cu viața noastră și care în loc de litere are trupuri tinere iar în locul tăcănitoarelor mașini de scris din redacții și al linotipurilor din tipografii are bătăile propriilor noastre inimi.

ION ZUBAȘCU ■

Graniță între stat și particular?

Autorizația nr. 4, din 10 aprilie 1990, le-a permis lui Pogăceanu Mircea, Fekete Aron și Radu Ion să-și împlinească gîndurile. S-au scotocit prin bugetele familiale, au mai vîndut ce era de vîndut prin casă, chiar și autoturisme, au mai făcut un împrumut de la stat și iată-i, după trei luni de muncă, la prima masă oferită prietenilor care i-au ajutat, în restaurantul propriu, restaurantul TURIST din Tîrgu Mureș. Primul și deocamdată singurul din acest municipiu, o problemă în stăvilirea asaltului cu care sînt luate cele cincizeci de locuri, existente în prezent în salon. Într-un viitor foarte apropiat, acest local se va transforma într-un bar de noapte cu program, iar deasupra, la parter, se va amenaja un spațiu de restaurant de lux și afară, în grădină, o terasă cu zece mese.

Personalul a fost angajat prin concurs. Unul adevărat, vă dați seama. Au fost acceptați absolvenți ai liceelor comerciale și cunoscători a cel puțin unei limbi străine. Produsele ce se servesc în restaurantul TURIST sînt achiziționate în principal din sectorul particular și sînt întotdeauna proaspete. Mai puțin proaspete sînt băuturile, așa cum le stă lor bine. Țuică de prune, mere sau pere, chiar și de zece ani vechime. Vin din podgoriile Huși și Panciu, urmînd să sosească din Odobești și Arges. Într-un decor frumos amenajat, după gustul celor trei soții, clientul poate asculta muzică ori viziona filme de pe casete video. Într-o atmosferă clară pentru că nu se face economie la aerisirea printr-o instalație bine pusă la punct. Programul : cît îi vine bine fiecărula. „Asta nu înseamnă că nu selectăm clientela după ținută", îmi atrag atenția patronii. „Nu vrem să transformăm acest loc într-o bombă, un loc unde, dacă n-au unii unde să bea noaptea, pot veni aici".

Pînă aici toate bune și frumoase, dar în privința materiei prime încurajarea din partea statului nu rămîne decît în textul Decretului nr. 54/90. Sînt produse care nu se pot achiziționa din sectorul particular cum ar fi cafeaua băturile fine, apă minerală, țigări sau chiar întotdeauna, carne și legume. Direcția comercială a județului a emis o hîrtie către depozitele I.C.R.A. prin care interzice eliberarea mărfurilor către întreprinderile particulare. Sigur, unele pe motiv că includ în preț subvenții de la stat. „Vă sprijinim, dar nu sîntem obligați să vă dăm" li s-a spus. „Vreți să vă înscrieți în F.S.N." l-a întrebat cineva din C.P.U.N.-ul local. „Pe noi nu ne interesează politica", au răspuns oamenii, în căutare doar de marfă. „Ei, atunci nu avem !".

Cumpărînd materia primă din comerț nu primești bon, din sectorul particular nici atît, pe deasupra este altul și prețul. Întrebarea ce se pune este clară : cum se calculează venitul și cheltuielile ? Pot întreprinzătorii să fie corecți ori li se blochează această șansă, urmînd ce s-a mai întîmplat și altă dată ?

Dacă treceți prin Tîrgu Mureș să nu căutați firma Restaurant TURIST. Ea nu există pentru că un arhitect de la sistematizare, de la primărie, a interzis apariția unor firme alandala, trebuiesc uniformizate. Bravo lui !, că mult a mai priceput el ce se întîmplă în România.

VICTOR RADULESCU ■

Medicamente și sîmbete libere

Starea precară a economiei noastre se resimte și în industria farmaceutică, fapt ce se traduce prin lipsa med.camentelor din farmacii și spitale. În legătură cu aceasta, m-am adresat d-lui Mihai Gheorghiu, director general al Fabricii de Medicamente București. Motivațiile domniei sale sînt de ordin obiectiv, dar și subiectiv.

Din prima categorie ar fi : industria românească de medicamente nu s-a dezvoltat prea mult în trecut ; materia primă importată este în cantitate insuficientă ; criza cronică de medicamente a dus la **supraaprovizionare** (industria nu poate fi dimensionată pentru așa ceva) ; **necunoașterea exactă a necesarului de medicamente** (nu se cunoaște morbiditatea) ; **tehnologii perimate** : instalații uzate și depășite (nu s-au făcut intervenții de ani de zile) ; cantitatea insuficientă și nu de cea mai bună calitate a materialelor indigene, etc.

Dintre cauzele obiective expuse se detașează una și anume aceea a neutilizării la capacitatea maximă a timpului de lucru. Legat de aceasta a intervenit problema **simbetelor libere**. D-l director Gheorghiu nu se pronunță împotriva luării simbetelor libere (necesare pentru refacerea fizică și psihică) ,dar susține faptul că **economia românească nu este pregătită** la această oră (comparativ cu alte state dezvoltate, chiar din est) pentru a-și permite neactivitatea productivă în toate simbetele din lună. Această părere personală, exprimată și cu alte ocazii, a atras dezaprobarea sindicatului liber din instituție, concretizată printr-o notă de protest. Domnia sa susține că este paradoxal ca avînd de lucru, cerințele fiind așa de mari, să nu se folosească tot timpul pentru realizarea acestor produse, mai ales că se pot realiza venituri suplimentare, ținînd cont de salarizarea diferită față de restul zilelor. Oricum, este o problemă de ordin intern și-și exprimă convingerea că se va ajunge la rezolvarea ei în interesul ambelor părți.

Pentru redresarea stării de lucruri pe ansamblul economiei naționale, implicit în industria farmaceutică, domnia sa propune : restructurarea industriei farmaceutice după modelul țărilor dezvoltate ; deschiderea spre piața externă (s-a luat legătura cu 53 firme străine) ; înființarea **societăților mixte** — firmele mari stau în expectativă. Alocarea mai multor fonduri pentru import ; tehnologii și utilaje de vîrf. Ca planuri de viitor, fabrica și-a propus să realizeze, printre altele și produse farmaceutice în bolile oftalmice și, în premieră, la noi, anticoncepționale.

GIG MOTOIANU ■

Cronica unei privatizări anunțate

Să ne privatizăm creierele!

DIN ISTORIA PRIVATIZĂRII UNIVERSALE

● Acum cîteva mii(oane ? arde ?) de ani, cu siguranță că, destabilizînd societatea semenilor săi și scandalizîndu-l pînă peste poate, pitecantropul a început, spre deosebire de alții din specie, prin a-și privatiza propriul creier. Printre primele inițiative de privatizare a fost descoperirea bîtei (folosită pe scară largă și astăzi), pîrghiei, săgeții cu vîrful de silex, focului. Dovezi clare că privatizarea l-a creat pe om. După epoca de piatră a urmat epoca de bronz, de fier, și, în fine, epoca de aur. Să ne oprim deci în preistorie, anul 1990, înainte de a doua eră a noastră.

CAREUL DE FUGĂ

În acel an s-a înființat, în cetatea antică Galați, o firmă numită SOFTEX, cu adresa : căsuța poștală 65,6.200, Galați, Întreprindere de Servicii Informatice. Firma, particulară, avea în componența inițială pe Grigorovici Viorel — director, Ionescu Viorel — director adj. (fizician, absolvent la București), Culache Dan — analist, Ileanu Stelian — analist. Toți au urmat cursuri postuniversitare de informatică, adaptate la problematica amplă a construcțiilor navale (fiind, de altfel, absolvenți ai facultății gălățene de acest profil).

Din izvoarele istorice aflăm că SOFTEX a pornit prin a-și deschide un cont în bancă, obținînd autorizație și constituindu-se legal. La început firma nu a avut sediu propriu, caracterizîndu-se printr-un specific neobișnuit. Acesta consta în executarea de programe de proiectare asistată, contabilitate, asistență-soft la propriile programe. Izvoarele istorice nu ne spun însă dacă întreprinderea și-a găsit pînă la urmă un sediu, însă părerea noastră este că, după cum mergeau treburile administrației locale în acele îndepărtate vremuri, nu ar fi fost prea mulți sorți de izbîndă. Ceea ce intenționa în continuare firma era să achiziționeze și să livreze echipamente cu program „la cheie". În prima fază și-au propus să execute programe pe calculatoarele beneficiarilor, cu reducere de tarife și o normare reală, constînd într-un calcul sumar de adunare a salariilor executanților și un modest beneficiu al firmei. De aici rezulta o reducere de tarif pînă la 50% din tarifele de stat. Prioritatea o constituiau „softurile navale". Oferta mai consta în consulting privind configurația și proiectarea globală a sistemelor de calculatoare și a studiilor pe acestea. Deja primiseră o primă cerere : de realizare a unor aplicații pentru S.N. Galați, privind optimizarea tehnologică.

UN NOU CAPITOL DIN ISTORIA PRIVATIZĂRII

Să nu ne închipuim acum că, în acele vremuri, privatizarea creierelor a decurs ușor. Erau și pe atunci unele persoane care considerau de mare viitor proprietatea comună asupra creierelor. De asemenea, apăreau și unele diferențieri : un creier de golan nu se putea compara cu unul de activist sau de despot luminat.

PATRU AȘI DE CULORI DIFERITE

Cei patru inițiatori ai firmei au adoptat orientări diferite : de la FSN la PNL. Și totuși conviețuirea era posibilă... Alcătuiau un colectiv care a lucrat și anterior împreună, realizînd conversia sistemului de proiectare asistată pentru corpul navei, pe calculatoarele de tip CORAL și INDEPENDENT, cuplarea între CORAL și PLOTTER-KONGSBERG, proceduri privind controlul numeric în debitarea tablelor corpului navei și mașini de debitat numeric în cadrul SNG. Un reporter din acele timpuri l-a întrebat : „Cum intenționați să investiți mai departe ?" Ei au răspuns : „În echipamente, bineînțeles, în extinderea serviciilor de școlarizări, a cursurilor de informatică, în colaborarea cu o firmă de calculatoare, în tentativa de intrare pe piața calculatoarelor personale, către populație : jocuri, aplicații de uz casnic, contabilitate de familie, realizarea unor secții consulting-marketing.

MICELII INFORMAȚIONALE ?

În planul lor, încercau să contribuie la facerea de rețele pe zona Galațiului, de tip similar celor telefonice, cu ziare pe calculator, cu bănci de date, o reală infrastructură a sistemelor moderne. Declarau că : „Vrem să ne asociem cu o firmă producătoare, românească sau străină, care să ne desfacă produsele. Urmează să facem oferte și să trimitem pachete de oferte șantierelor navale din țară mai întîi, dar așteptăm și contactarea noastră în vederea nuanțării ofertelor".

Acest ultim mesaj ne-a parvenit de curînd. Deci firma SOFTEX încă așteaptă propuneri de colaborare.

MIHAIL GĂLĂȚANU ■

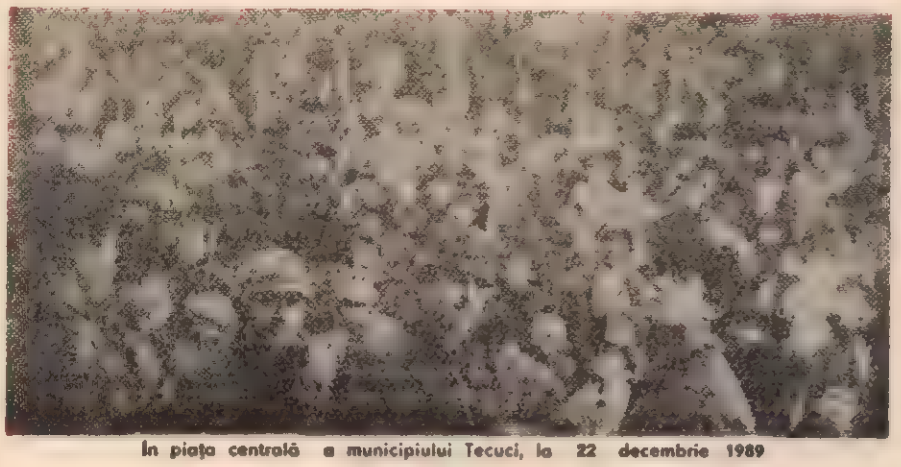

În piaţa centrală a municipiului Tecuci, la 22 decembrie 1989

Judeţul Tecuci

Tecuciul, atestat documentar din 1435, a fost vreme de cinci veacuri, pînă în 1968, reşedinţă a unei unităţi administrativ-teritoriale ţinut, judeţ, raion. Situaţia aceasta Tecuciul n-a avut-o întîmplător. „Alegerea Tecuciului ca centru de ţinut şi de judeţ timp de multe secole — se spune într-un memoriu alcătuit de un grup de intelectuali tecuceni — s-a justificat prin amplasarea sa în lungul unei axe ce rezultă din prelungirea şi unirea văii Zeletinului cu Berheciul şi continuată cu valea Bîrladului. Forma fostului judeţ Tecuci se datorează tocmai considerentelor de natură fizico-geografică. Dealurile alungite ale părţii centrale a Podişului Moldovenesc, orientate pe direcţia Nord-Sud, despărţite prin văi înguste şi adînci, au permis dintotdeauna o circulaţie mult mai lesnicioasă în lungul văilor spre Tecuci, toate căile de comunicaţie conducînd spre singura aşezare urbană din zonă. Starea aceasta de lucruri se menţine şi astăzi, populaţia văii Zeletinului, a văii Berheciului şi văii Bîrladului, pînă dincolo de Hanu-Conachi, şi a Cîmpiei Tecuciului rămînînd în continuare atrasă spre Tecuci".

Pentru locuitorii comunelor şi satelor care-l alcătuiau, desfiinţarea judeţului Tecuci, a judeţului lor a însemnat dificultăţi foarte mari legate de depărtarea de noul centru de judeţ, de distrugerea legăturilor economico-administrative tradiţionale. Ce a suferit oraşul Tecuci însuşi se consemnează tot în memoriul amintit : „În ultimii 20 de ani, de cînd Tecuciul a fost integrat, împotriva voinţei sale, în actualul judeţ Galaţi, nu s-a înregistrat o dezvoltare social-economică şi culturală corespunzătoare, întrucît majoritatea mijloacelor financiare cuvenite Tecuciului erau reţinute, în mod abuziv, la reşedinţa de judeţ, fapt ce a condus la crearea în Tecuci a unui exces de forţă de muncă (peste 2 000 de persoane la o populaţie de 49 000 de locuitori) şi la nerealizarea a 1 800 de apartamente. Tecuciul a fost ocolit de fiecare dată cînd s-a pus problema amplasării unor obiective industriale. În ultimii 15 ani, deşi i s-au făcut numeroase promisiuni pentru absorbirea forţei de muncă disponibile — întreprinderi de confecţii, tricotaje, încălţăminte, de produse zaharoase —, astfel de obiective s-au construit în alte localităţi, deoarece municipiul Galaţi era interesat să frîneze Tecuciului dezvoltarea, spre a beneficia doar centrul de investiţiile alocate pentru întregul judeţ".

A sosit vremea să se facă dreptate şi tecucenilor. Fiindcă există toate fundamentările, istorică, geografică, economică şi psihologică (întrucît, sufleteşte, locuitorii comunelor din fostul judeţ Tecuci, repartizate altor judeţe — 24 Galaţiului, 14 Bacăului şi 4 Vrancei — s-au simţit totdeauna tecuceni), pentru ca să se reînfiinţeze fostul judeţ Tecuci, în alcătuirea pe care a avut-o înainte de război.

ION D. GOIA ■

ORAŞUL VĂZUT DE JOS

Ceasul sosirii convenţiilor Tramvaiele şi autobuzele revarsă în cartierul „Aeroport" lavina tăcută a masei de oameni ce se reîntorc de la muncă. O repetabilitate ciclică — un fapt cotidian trecut binişor cu vederea. Amiaza de vară timpurie surprinde chipurile emancipate ale oamenilor, mersul hipnotic-legănat spre casă, paşii tîrşiţi fără grabă prin colbul potecilor de cartier, scurtînd pe ipotenuză aleile asfaltate. În mîna dreaptă, servieta jerpelită de muncă ; în stînga, sacoşa cu salată verde şi pîine, sub braţ „Dimineaţa" sau „Azi", jilăvite de transpiraţie. Uneori, o antenă „scoasă" din Combinat, doi metri de cornier sau fierbeton. Muşchii tresaltă insesizabil pe sub cămaşa deschisă la piept. Foamea, setea, căminul, aşteptarea.

Soţiile descind obosite în Alimentare, fac cozile cu stoicism (rasoale, costiţă, slănină albă), trec pe la „remaiat" şi „chimicale" după detergent, plătesc întreţinerea la asociaţie, aşa, numai bine, „pînă vine apa". Terasa de la „Prinţ şi Cerşetor" (după harul botezului autohton se-nvăluie de aburul greu al alcoolurilor ieftine ,al certurilor înfierbîntate, al pronosticurilor şi-al invectivelor inerente.

Piaţa cartierului, crucificată de comerţul-pirat al bişniţarilor „de serviciu", viermuieşte de lume. Flori, Assos, pătrunjel, blugi, borş, B.T., ceapă, aprinzătoare de aragaz, ouă, cartofi, poşirci, dresuri, tinichele, zarzăre mărunte. Călare pe butoaiele goale de varză, cineva bilticile o sticlă, parafrazînd amuzical o romanţă veche. Copiii fac o miuţă, imaginează noi mitinguri electorale, nişte bruneţi îngălaţi rînjesc vinovat pe sub mustăţile unui rest de îngheţată. O fetiţă rupe hîrtii şi plînge.

Taţii conştiincioşi, bunii familişti, deschid larg ferestrele, lăsînd muzica să răzbată pînă-n stradă : grupul „Azur" şi Lambada, Romica Puceanu, Ionela Prodan. Femeile trec neştiute în papuci după borş, cu gunoiul sau la întins rufele.

Cartierul respiră sacadat, ca un spaldanez torcînd între uluci. Blocurile îşi coşcovesc invariabil varul superficial al fatadelor. Lipsesc florile, lipsesc cu desăvîrşire ele, singurele care ar putea compromite acest zbor planat, această perpetuă cădere. Aici totul se împarte riguros la acelaşi numitor comun, ireductibil, indivizibil, irevocabil. Viaţa se luminează lăuntric de la bateria slabă a resemnării inconştiente.

Galaţi — Micro 39 C — orele serii. A venit apa caldă. De la ora 18,30 se poate face baie. De la ora 22 la 5 dimineaţa în general se doarme, se face dragoste şi, desigur, adesea se visează. Moşul Ene vine în somn tiptil, îmbrăcat în salopetă şi măsoară dreptul la fericire cu şublerul.

CRISTIAN PAVEL ■

Preţul pămîntului

În comuna Dridu din judeţul Ialomiţa revoluţia din decembrie a adus multă libertate dar prea puţină democraţie. Luni de zile s-a tot încercat să se ţină o adunare cu toată suflarea satelor, problema pămîntului trebuia discutată fără prejudecăţi în situaţia nou creată. Aşa stau lucrurile teoretic, numai că practica a dovedit că dreptul la titlul de ţăran îl au doar cei înscrişi în colectiv şi ca urmare adunarea generală s-a ţinut între membrii cooperatori. Hotărîrile luate în aceste condiţii s-au dovedit neprincipiale şi neavantajoase pentru cei care în '58 au rămas fără pămînt. Una dintre problemele încă controversate este cea a preţului pămîntului. Pe o rază de cîteva zeci de kilometri acelaşi pămînt mănos al Cîmpiei Române are preţuri diferite : la Dridu costă un leu metrul pătrat, la Moldoveni optzeci de bani, iar la Coşereni, Movilita şi Vasile Roaită doar cincizeci de bani. Diferenţele de preţuri s-au menţinut şi cînd a fost vorba ca omul să-şi cumpere o oaie sau un porc ; la Dridu ele costînd 60 lei kilogramul iar în celelalte comune doar 40 de lei.

ELENA GHERA ■

Din nou despre :

Omul care vede prin oameni

Mai sceptic şi neîncrezător din fire, ca tot transilvăneanul, l-am păşit din nou pragul. A cîta oară ? Numele lui este Mihai Neamţu şi locuieşte în satul Prilog, comuna Oraşu Nou, judeţul Satu Mare. Casa lui este un adevărat templu. Nu trebuie să ne ferim să spunem că Mihai Neamţu este călugăr şi are circa 40 de ani de cînd practică această „meserie" nobilă de depistator al bolilor oamenilor şi de vindecător al multor maladii. Notez cu mare atenţie tot ce le spune „unchiul Mihai" oamenilor, vreo 70—80 la număr de data asta. Cristofie State din comuna Cucea, judeţul Dolj, a aflat prin viu grai despre călugărul din Prilog. Medicii Dumitru Emilian şi Voicu Tănase vroiau să-l opereze de ulcer. A fugit, pur şi simplu, din spital. Iată-l înfăţişîndu-se înaintea acestui autentic medic popular. Nu numai că i-a „ghicit" boala dintr-o repede ochire, ci i-a şi prescris un tratament cu ceaiuri din plante deosebit de sever, căci altfel, inevitabil „veţi ajunge la cuţit" ; adică la operaţie. Tiberiu Mureşan este din Bistriţa-Năsăud (str. Călin nr. 3). Este subinginer la IIRUC. Din cauza unei banale extracţii de măsea efectuată neglijent, afirmă dînsul, de medicul stomatolog Tălmaciu, i-a sărit de la loc maxilarul inferior. După două luni medicii clujeni constată „tumoare parotidiană". Face un sever tratament cu radiaţii, cu cobalt. Starea lui se agravează. Este tînăr şi are familie. Vrea să trăiască. Cu faţa plînsă, îi solicită lui Mihai Neamţu aprijinul. În prima fază îl trimite la Vasile Nergheş, din localitatea Năpradea, judeţul Sălaj, care se pricepe de minune la luxaţiile de os. Asta pentru a-i pune repede maxilarul la loc. După care, va urma un tratament lung şi greu, de circa 100 zile. Subinginerul bistriţean a promis că va reveni curînd la Prilog.

Prezent la faţa locului, Ioan Petru Amza, profesor stagiar din Petroşani, ne declară : „După o lungă suferinţă de ulcer cu melenă şi hemoragii ciclice, boala nu ceda, iar medicamentele nu-şi mai făceau efectul. Durerile stomacale erau insuportabile. După o consultare prealabilă, unchiul Mihai mi-a prescris aceste medicamente : adică, ceaiurile de plante de pe listele 3, 4 şi 10. Starea mea, după un tratament adecvat, este acum cu totul şi cu totul alta. Îi mulţumesc din toată inima acestui om cu dragoste de oameni şi surorii Domniei Sale, călugăriţa Ana". Semnează : Ioan Petre Amza, str. Independenţei, bl. 12, sc. II, ap. 23, Petroşani, judeţul Hunedoara. Telefon : 4 30 48.

Printre pacienţii găsiţi în scriptele sale sînt şi trei medici : sibianul Vasile Iacob, specialist în acupunctură, sătmăreanu I. Mărgineanu şi maramureşeanul Serafim [illegible]. Ultimul a suferit de cancer la gît. A fost trimis acasă din diverse spitale. Urmînd tratamentul lui „badea Mihai" s-a restabilit complet şi poate fi găsit în Rohia (Maramureş).

Vasile Tăut din Călanu Mic (judeţul Cluj) a suferit o intervenţie chirurgicală la stomac. Stupoare : avea „carne vie", cum se spune la ţară, crescută în stomac. 2 ani a trăit cu morfină şi se pregătea, cum se spune, de obştescul sfîrşit. Cu un ceai special preparat de Mihai Neamţu, l-a făcut mai întîi să „deşerte", carnea vie din stomac. În fond, o tumoră. Vasile Tăut este găsibil şi azi la Călanu Mic. Ion Coşar din Supuru de Jos (judeţul Satu Mare), suferea de leucemie. Tratamentul a fost de durată şi se compunea din 75 de plante. Acum este în afară de orice pericol.

În orice caz, n-am vrea să se creadă, Doamne fereşte, că expediem aceste cazuri foarte grave, în fond, cu uşurinţa cu care dai bună ziua. Numărul impresionant de mare de scrisori sosite la redacţie pe numele subsemnatului, vorbeşte de la sine. În ultimii 5 ani ni s-a interzis categoric să mai scriem de Mihai Neamţu, din raţiuni care, bănuim, nu vă scapă. Aşadar, mai bine de 40 de ani puşi în slujba tămăduirii bolilor trupului de către acest om evlavios şi iubitor de oameni. Este de o cinste şi o corectitudine rare, iar oamenii vin cu încredere la el.

DORIN SĂLĂJAN ■

Televiziunea la ora mărturisirilor

Cine a zis că televiziunea noastră cea de toate zilele n-a fost suficient de obiectivă în timpul campaniei electorale ? E drept, a avut şi ea stîngăciile ei, dar acestea sînt de fapt stîngăciile tinereţii noastre democraţii, şi nu era posibil ca tocmai televiziunea să fie izbăvită încă din piecare de ele. Pe viitor va fi, evident, cu mult mai bine. Cam acesta a fost firul roşu al conferinţei de presă cu tema „Rolul TVR în campania electorală", ţinută joi la Intercontinental de domnii Răzvan Teodorescu, Emanuel Valeriu, Dan Ursulescu şi George Radu Serafim. (Gig Motoianu)

Spovedania unui director

Nu ştim dacă a trădat taina confesionalului, sau este o „încercare literară" a preotului **M. Panaiteanu** din oraşul Bacău, cert este că rîndurile sale, pe care le vom reproduce, sînt însoţite de o explicaţie : „mai dăinuie directori intronaţi şi apăraţi de odioasa dictatură, care folosesc tot felul de jonglerii, într-un veritabil stil ceauşist."

Şi acum, spovedania :

— Am sabotat pe directoare şi în absenţa ei am devenit director, ideal atins.

— Am sustras toate reclamaţiile şi acuzările de la fostele autorităţi şi am rămas tot director.

— Am îndepărtat rivalii care puteau să-mi ia locul în alegeri şi am rămas tot director.

— Am măsluit alegerile şi m-am asigurat pe mult timp director „ales".

— Nu ştiu ce voi face cu privatizarea, dar am rude şi prieteni şi cred că voi fi director şi în rai.

Pe cîte căciuli o plana musca asta ?

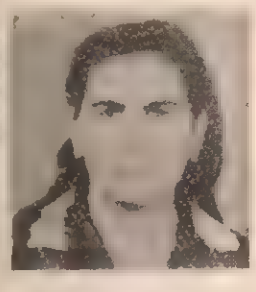

Au dispărut de la domiciliu, din Bucureşti, Botezatu Mihaela Aurora, 31 ani (rochie vişinie cu dungi albe, sandale şi ciorapi albi) şi fiica ei, Stancu Ionela Florentina, 9 ani (pantaloni mov, tricou şi jachetă galbene, ciorapi albi, espadrile negre). Cei care pot da relaţii sînt rugaţi să sune la circa 20 poliţie, Bucureşti, precum şi la redacţia noastră, tel. 17 60 10/2559.

De la coadă adunate

Să tot trăieşti

— Mamă ! Ce coadă lungă ! Nici într-un ceas nu scăpăm !

— Dacă stăm disciplinaţi la rînd, merge repede.

— Păi, de chestia asta cu disciplina în front, m-am săturat ca de mere pădureţe.

— Maică, eu zic să nu vă mai certaţi, că o daţi pe politică şi nu e bine. Mai bine să stăm cuminţi, că are cine să facă politică. Noi să ne vedem de necazurile noastre, că uite vin acu' din piaţă şi e ceva de speriat ! Ţăranii ăştia parcă s-au învăţat să numere doar din 15 în 15. Cît e mazărea ? 15 lei ! Cartofi noi — 15, o conopidă cît pumnul — 15 lei. Ce să zic, să tot trăieşti ! Da' de unde să dai ? Că pensia e tot aia şi leafa copiilor, în loc să crească, parcă tot scade, de nu ne mai ajungem. Şi cînd îi aud la televizor pe unii, că inflaţie în sus, inflaţie în jos, că prea mulţi bani pe piaţă, nu ştiu ce-mi vine să le zic ! Unde, ciorile, or fi văzînd ei atîţia bani, de se sperie de ei ? Unde n-ar da Dumnezeu şi peste noi o inflaţie, să nu mai ştiu ce să fac cu banii ?

— Ei, şi dumneata, mamale ! Inflaţia asta nu vine la toţi odată. La unii a sosit... să fii mata sănătoasă, de cînd !, cu iefurile grase şi suplimentele, cu învîrtelile şi ciupelile, cu specula şi bişniţa. La noi, cum să ajungă ? Din leafă ? Că pleci cu suta şi te întorci cu nimic. Şi cum să nimerească ? Blocul DCM -1, scara 14, etajul 8, apartamentul 148, pentru Popescu, sunaţi de 3 ori. Ce, asta e adresă ?

LIANA TATOS ■

Agenţia particulară de impresariat artistic „CAPO" a avut o primă confruntare cu realitatea : a organizat în Bucureşti spectacolul „Cîntece cu gura închisă", susţinut de Tudor Gheorghe. Intenţia declarată este de a impune în ţară şi în străinătate artişti şi spectacole de valoare. Totuşi, observăm noi, să fii impresarul lui Tudor Gheorghe e un început, să descoperi un Tudor Gheorghe este o confirmare. **(Aurelia Boriga)**

Aveţi dreptul! Aveţi dreptate?

Chiria, cîinele şi porcăriile

Profesorul Ioan Mărcuţ din comuna Mişca, judeţul Arad, ne avertizează de la bun început că ceea ce are să ne comunice este „Urgent şi important". Lăsăm la aprecierea dumneavoastră, stimaţi cititori : „Am văzut cu toţii că Revoluţia a adus un suflu nou ; prima înnoire au făcut-o tot cei vechi : şi-au schimbat declaraţiile şi, totodată, numele, păstrînd toate celelalte : structura, funcţia, oamenii şi, poate, şi intenţiile. Aşa, bunăoară, vechea Miliţie a fost prima care s-a grăbit să devină noua şi revoluţionara Poliţie. În afară de nume şi uniformă, altceva a mai schimbat ?

Consiliul F.S.N. a dat multe decrete favorabile Miliţiei (Poliţiei). A dat şi alte decrete lăudabile şi a dat aşa de multe, că e firesc să fi uitat unele privilegii. Cum se face că Poliţia, care nu mai este Miliţie, nu mai este coruptă, nu mai este comunistă, ci cu totul nouă, nu şi-a amintit de decretul care le reduce plata chiriei cu 50 la sută ? Frontul a uitat de decret (să-l abroge) dar ea, Poliţia, putea din proprie iniţiativă să fi cerut un decret care să anuleze acest privilegiu ceausist. Căci, să am pardon, într-o Românie dreaptă, cinstită, liberă, acest decret, rămăşiţă ceauşistă, ar trebui să jignească noua Poliţie, ca o moştenire ruşinoasă a unei lumi în care oamenii nu sînt egali. Dacă Poliţia ar fi făcut acest lucru, noi toţi am fi exclamat : „Aici nu mai e vorba de Miliţie, ci de ceva cu totul nou, capabil de gînduri, în sfîrşit, umanitare !"

Părinţii primesc pentru un copil o alocaţie de 300 lei pe lună. Iată că tovarăşul miliţian şi domnul poliţist primesc pe lună 600—800 lei pentru întreţinerea unui cîine de soi, iar la preluare e dotat şi cu o butelie de aragaz. În România un cîine poliţist e mai bine recompensat decît un copil handicapat ! Iată, stimaţi cetăţeni, de ce are nevoie statul de taxa de celibat şi nu vrea în ruptul capului să o abroge : cu banii aceia sînt plătiţi „poliţiştii tătici" care cresc cîini de importanţă naţională.

În 22 decembrie a „emanat" din balcon o voce egală în drepturi cu celelalte, adresîndu-se cetăţenilor ţării : „Ţineţi minte pe miliţienii care au făcut porcării !..."

Adevărat, ţinem minte şi nu sîntem puţini cei care mai gîndim la „scena balconului" din 22 decembrie 1989.

Simplă coincidenţă ?

Un grup de părinţi, în numele căruia semnează **Gabor Vasile**, ai căror copii învaţă la Şcoala generală nr. 8 Mircea Eliade din Satu Mare, au simţit că se întîmplă ceva necurat. „Copiii noştri din clasa a VIII-a au o colegă cu numele David Monica Iuliana. Pînă în acest an a fost o elevă modestă în ceea ce priveşte îmbrăcămintea şi alimentaţia, ca şi copiii noştri. Din ianuarie 1990 lucrurile s-au schimbat. Fata vine la şcoală cu haine mereu noi „din pachet", dulciuri străine, jucării mereu altele, fapt ce a stîrnit invidia copiilor". Pe bună dreptate, părinţii se întreabă : „Nu cumva e o strînsă legătură între această «schimbare la faţă» a Monicăi David şi a fratelui ei Robert şi faptul că mama celor două odrasle este directoare la Casa de copii şcolari din Satu Mare, unde au sosit tot felul de bunuri şi ajutoare străine pentru cei orfani ? Ne-am bucura să fie doar o simplă coincidenţă, pe care să ne-o confirme organele de resort".

Reveniri inutile ?

Nu revenim la doleanţele corespondentului nostru **Neacşu Ion** din Ploşeni, judeţul Prahova, din pricina ameninţărilor domniei sale, că va face greva foamei în Piaţa Presei Libere, ci pentru că noi considerăm că are dreptate. În numărul 16 al revistei „Flacăra" din 18 aprilie 1990 am publicat cererea sa. Că revista nu i-a căzut dumnealui în mînă, nu este de prea mare importanţă. Mai grav rămîne faptul că cei în măsură să-i rezolve problema n-au citit sau n-au reţinut nimic din necazul său. N-ar fi rău s-o facă acum, pentru că Neacşu Ion nu este singurul cetăţean în această situaţie. „Pînă în anul 1981 un apartament proprietate personală costa 110.000 lei şi nu 200.000 lei. Dobînda se ridică la 40 [illegible] lei, sumă [illegible] care statul o ia de la noi. Nu se poate reveni la vechea sumă ? Cît să mai aşteptăm ? Ca să cîştig aceşti bani trebuie să muncesc la forjă ani grei, fără a mai minca nimic. Şi nici nu mai avem de muncă, iar planul se face la fel ca înainte, cu minciuni. Şi noi ne lăudăm că trăim mai bine. Bine trăiesc cei care au trăit şi înainte."

Să sperăm că revenirea noastră nu va fi inutilă.

Opinii

„Mă pronunţ pentru arenda în agricultură şi nu pentru o privatizare generală", ne scrie profesorul **Octavian Sava** din Rădăuţi, str. M. Kogălniceanu nr. 24. Motivaţiile domniei sale ar fi : „O reimproprietărire n-ar fi posibilă azi, din lipsa de putere economică imediată ci o arendare a pămîntului, pe diferite termene, de cel puţin 10 ani, celor ce vor, pot şi ştiu să-l muncească, cărora le place munca la cîmp ori în zootehnie, legumicultură etc., o arendare nu a întregii suprafeţe mecanizabile, ci doar atît cît să le ajungă celor pe care „îi zgîrie la inimă" orice buruiană din culturi, orice palmă de pămînt nelucrată ca lumea... Împărţirea terenului trebuie făcută judicios, de către comisii formate din oameni din partea locului, nu din cei care n-au pus mîna în viaţa lor pe sapă, sau de rău intenţionaţi. Ţăranul să producă cît mai mult, să vîndă cît mai multe produse la piaţă, deci să gospodărească ferma cît mai bine, pentru a putea plăti arenda şi să-i rămînă şi lui cît mai mult."

Grupaj realizat de LIANA TATOS ■

Poşta redacţiei

Chiercîu I. Maria — com. Crasna (Gorj) : Conform legislaţiei în vigoare, nu aveţi dreptul la pensie de urmaş, pentru că nu aţi fost căsătorită legitim 10 ani. ● **Pîrţac Anton** — Braşov : 1) Vă mulţumim la rîndul nostru. 2) În privinţa instalaţiei pentru fabricat bere, nu am aflat încă dacă o puteţi procura de undeva. ● **Bolog Iacint** — satul Vascu, com. Gura Teghii (Buzău) : Aşa cum spuneţi, încercăm (şi nu numai acum, după Revoluţie) să „lucrăm numai pentru dreptate". Deci nu muşamalizăm nimic, dar scrisoarea dv. nu a ajuns la redacţie. Vă rugăm să reveniţi cu toată încrederea. ● **Dinu Constantin** — Bucureşti : Sigur că ne interesează civilizaţia străzii şi acest interes se va reflecta în paginile revistei. ● **Ionescu Leonora** — Bucureşti : Da. ● **Voicu Ion** — Galaţi : Da, a apărut nr. 1 al revistei „Flacăra-BIS" pe care vă sfătuim să vă străduiţi s-o găsiţi repede, tirajul fiind, deocamdată, destul de mic. ● **Iorgu Iosif** — Birlad : Nu. ● **Stroe Ion** — Ploieşti : Repetăm pentru dv. şi alţi cititori interesaţi adresa biologului Nicolae Mateescu (referitor la cultivarea ciupercilor) — 78336 Bucureşti, str. Aviator Tralan Vasile nr. 39, sector 1 ● **Folea Tatiana** — Bucureşti : Urmează ca în perioada imediat următoare să fie distribuite prin reţeaua farmaceutică 250 000 steriete, 5 milioane ovule locale anticoncepţionale, 500 000 bandaje igienice şi 5 milioane buzaţi tampax. Cereţi sfatul şi recomandarea medicului specialist ● **Ştefănescu Ecaterina** — Bacău : Începînd cu anul universitar 1990—91, în cadrul Institutului de învăţămînt superior din Piteşti vor funcţiona două noi facultăţi — cea de inginerie, cu secţiile autovehicule rutiere, tehnologia construcţiilor de maşini şi electronică (cursuri de zi şi seral), precum şi cea de ştiinţe, cu secţiile matematică-informatică, chimie-fizică, biologie şi filologie (specializările franceză-engleză şi franceză-română). Examenele — în sesiunea din vara aceasta, iar pentru obiectele de concurs vedeţi „Forum" nr. 3. Succes !

REGHINA VÂRVICI ■

Cum se iese dintr-o fundătură ? Căci aşa am numit noi punctul, impasul colectiv, zidurile înalte şi igrasioase care închid drumul de sacrificiu „de făurire a s.s.m.d.". Risipite în spaţiul geografic, localităţile ţării îşi au ele însele, acum, propria lor mişcare de revoluţie. Cinci ore am încercat să ghicim în palma brăzdată de străzi a oraşului Urziceni. Am privit, am stat de vorbă cu oamenii şi am încercat să înţelegem cum sună aici deşteptătoarele.

La ieşirea din oraşul Urziceni

Din presa care nu ajunge la noi

Socialismul la drumul mare

R-o-g-v-a-i-v. Cerul unei dimineţi răcoroase subîntins de coarda curcubeului. Se pregăteşte să plouă. Oamenii trec grăbnic prin culorile începutului de zi, amestecîndu-le. Urziceniul cască prelung, mijind ochii la repezeală. Cursele de convenţie, trenurile, bicicletele se pun în mişcare laolaltă, irigînd „cîmpul muncii" întocmai şi la timp. Trecătorii, urgisiţi parcă de orele abia drămuite pentru somn, împinzesc drumurile cu ochii pe ceas. Ici-colo, se deschid prăvăliile. La Alimentare se-ncheie distribuirea laptelui. Pentru vînzătoare, urmează o zi lungă şi liniştită de priveghere a stivelor de borcane asezonate ce nu se vînd nicicum.

La unitatea „Lacto-vegetarian" se dă cu teul pe jos. O femeie în halat alb mă priveşte pieziş. Îmi spune că „s-a pus de ciorbiţă", că este iaurt, dar chifiele sînt de alaltăieri. Chioşcurile de difuzarea presei stau să se plece sub povara maldărelor de publicaţii. O contabilizare rapidă, o simplă privire — există aici întîmplările ultimei săptămîni reflectate generos. „Dreptatea" şi „Azi" conviețuiesc pașnic zile în şir pe rafturi. Cozile sînt mici, pretenţiile şi mai mici. „«Viitorul» nu există !" — îmi spune un cumpărător de prin partea locului. Tuşesc şi mă cutremur de echivocul spuselor sale.

Între timp, afacerile pieţei (libere şi ea, musai) ating apogeul. Ţiganii mişună în voie, ca la ei acasă. „Peştii" cu ochi urduroşi revarsă pe tarabe colecţii întregi de kitsch-uri ţipătoare : cercei şi verighete calpe, broşe, tricouri cu imprimeuri în relief. Micii producători îşi bat gura repeziţi, te îmbie la o legăturică de zarzavat, se tocmesc fără spor şi piaţa zumzăie necontenit. Restaurantul autoservire „Unic" are grijă de reumatici. Aici pot lua loc să servească masa şi, cu puţin noroc, rezemîndu-şi coatele de sticla ce protejează feţele de masă, ar reuşi să ocolească slinul împrăştiat cînd şi cînd de o cîrpă mergătoare. Şi aici, „bruneţii" pretutindenari ospătează tihnit cu copii, cu saci, cu neamuri, cu bani în păr.

În colţul opus, fiinţează o florărie pipernicită cu nume fatidic : florăria „Trandafirul". Pînă la o previzibilă „restructurare" a sa, de după lacătul auriu (e aproape de prînz !) continuă să se vadă suspendate coroanele de flori din hîrtie pentru morţi şi luminări de cununie, dichisite sinistru. Întreb în stînga pe cineva, privind fugitiv spre ceas dacă ştie ce fel de comerţ e ăsta. „Socialist nene, socialist. He, he, nu ţi-e clar ? Socialismul e maica noastră, a tuturor !".

Peste drum a deschis la gogoşi. Miros al naibii de bine.

La Vie en Bleu

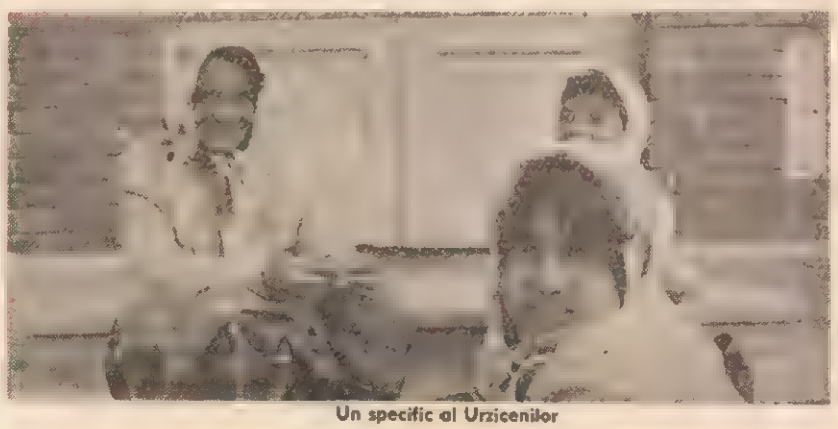

Un specific al Urzicenilor

Oraşul îşi linge alene „rănile" de pe ziduri şi afişiere. Cometa electorală şi-a lăsat coada, şopîrleşte, la tot pasul. Locuitorii privesc cu mîndrie la pozele încă proaspete ale domnului Preşedinte. Trandafirii nu se ofilesc defel, fie şi pe fondul albastru — siniliu. Vitrina magazinului de încălţăminte din centrul oraşului, tapetată bucuros astfel, invită invariabil pe doritori să cumpere perechi din „înlocuitori". La vie en bleu, c'est ça. Pu-

ţin mai încolo, după colţ, „Pati-barul" etalează tejghelele strălucitoare din inox. Ne privim lung. Eu şi vînzătoarea. Sticle de sirop şi cutii de creveţi. „Vînzare bună !". Rîde frumos. Are mîinile delicate, pudrate uşor de făină şi zahăr farin. Frămîntă în ele, disimulat, aluatul unor gînduri nemărturisite.

Pe directorul Liceului industrial nr. 2 din Urziceni, dl. prof. Ion Dumitrescu, reuşesc să-l „prind" într-o recreaţie regulamentară. Facem cîţiva paşi împreună prin liceu. Tronează o linişte şi o curăţenie smerită. Domnia sa îmi expune jovial frămîntările dascălilor de aici, ale elevilor. Privesc colţul „Eminescu", aflat la etajul II, rînduit cu gust şi pricepere. Prin fereastră, zăresc în curtea interioară un grup de elevi dînd proba de rezistenţă. Ştiu, ştim, iar domnul director întăreşte persuasiv : tinerii noştri *rezistă*. Plec convins de căutările lor comune. Se apropie vara. O fată oacheşă, cocoţată într-un cireş, mă mitraliază duşmănos cu simburi.

„Gara-i moartă de mult..."

În Primărie am călcat cu stîngul. Doar cîteva personaje calme, indiferente. Doar ciripitul păsărelelor de prin copacii împrejurimilor. „Domnul primar...". „Lipseşte, e la judeţ !" (eram să scriu „judeţeană"). Nici domnul secretar nu e. E la masă sau oriunde altundeva. Refren : „Nu e nimeni pe stradă...". Schimb cîteva cuvinte cu dl. inspector C-tin Alexe, care se ocupă de două ori pe săptămînă de repartizarea locurilor de muncă din localitate. „Nu sînt probleme.

CFR-iştii moţăie pe linii moarte

Aşteptînd un tren

Nu avem cereri nerezolvate în acest sens. Şomeri nu avem deloc (? — n.n.). Ba chiar am avea nevoie de forţă de muncă. Spre exemplu, la fabrica de ulei „Soia" ne-ar trebui cadre de specialitate". Tonul e optimist, privighetoarea cîntă şi trandafirul a-nflorit... Fie şi-aşa. Ura şi la gară.

De la distanţă, pare o cazarmă, un colhoz părăsit. Flash : scenă dintr-un film de război, retrăită pe viu. O bătrînă cară o sarcină de lemne. O ajut şi intrăm pe după şanţurile (transeele ?) săpate neglijent. În sala principală, măruntă, există o teracotă într-un colţ, o bancă scrijelată pătimaş cu numele cuplurilor îndrăgostite ce s-au mai perindat pe-aici. Un uncheş umezindu-şi degetele pentru a-şi număra la casă bancnotele rufoase. Pendula, amiaza, aşteptarea. Viaţa pe un peron. Fără Octavian Paler.

La bufet se mănîncă orez cu cîrnat. Pentru 10 lei porţia îţi potoleşti foamea. „E bine acu', ce mai ; *înainte* cine-i vedea şi p-ăştia ?" Un bătrîn atins de Parkinson risipeşte orezul în farfurie. De parcă ar semăna. Afară, ceferiştii moţăie pe o linie moartă, mamele-şi duc copiii la veceu, ţiganii încing gara cu reţeaua contrabandei lor deşănţate. Se-apropie un tren. Gara răsună la semnal ca un cavou, oamenii urcă maşinal în vagoane. Pe cărămida roşie a zidurilor urcă viţa sălbatică, cu fructe răzleţe şi acre cît bobul de orez.

Un articol pentru gazeta de perete

Oameni cu faţa de pap. De făină. Fabrica de pîine este micuţă. Pîinea se încarcă într-o dubiţă. Dubiţa cu pîine duduie. Miroase plăcut. Un prieten mi-a povestit cîndva că văzuse un cîine cu laba zdrobită de maşina de pîine. Pîinea este o conciliere naţională. Aici, în curte, un compresor îşi odihneşte la soare spinarea ruginită. Pe o uşă scrie: „PERICOL DE MOARTE". Apoi, un desen şui, reprezentînd clasicul cap de mort, cu două oase de-a curmezişul. Ca un steag de piraţi. Cineva îmi spune: „Apoi, domnule, au intrat copiii şi-au scris cu cretă". Fabrica are 89 de angajaţi. Echivalînd cu 20 tone pîine/24 h. La covrigi, linia e oprită din cauza cerinţelor mari de pîine. De aici se asigură pîinea pentru tot oraşul şi comunele suburbane. În curtea fabricii cresc maci. Papaver somnifericum. Au răsărit lîngă un bazin. Rînduiţi cu grijă, saci de făină stau disciplinaţi prin magazie. Făina pluteşte prin aer. Sala de festivităţi are 20 de metri pătraţi. Băieţii de la reparat cuptoare se dezbracă în sala de festivităţi. Sala de festivităţi are o masă pe care sînt în ordine : ceapă, pîine, un capot, nişte haine aruncate la întîmplare. Pe nişte bănci (cu o blană) cineva a improvizat un culcuş. Gazeta de perete se numeşte „Cuptorul de aur". Nu are nici un articol. Aici sînt, de fapt, trei cu[illegible]re. Două mari, unul mic. Toate d[illegible] Pe o bandă rulantă, pîinea se coace la 225° C şi se rumeneşte cu stoicism. Face 45 de minute dintr-un capăt în celălalt al benzii. Fabrica are doar şapte ani. Şapte ani de acasă.

Se lucrează în trei schimburi. Înlocuitoarea şefului de unitate, Mihaela Stan, este precum firul Ariadnei prin acest labirint. Malaxoarele frămîntă aluatul ca pe o iubită. Pîinea e o noţiune concretă. Nu are culoare politică ; din ignoranţă, probabil. Se rume-

În molaxoare se frămîntă pîinea noastră ceo de toate zilele

neşte inconştientă, refuzînd cu încăpăţînare să bată în roz. Pun mîna pe una, frige, ţip. Se găseşte cineva care să rîdă de mine. Corpul femeilor, tînăr, prinde o suavă pojghiţă de sudoare pe sub halatele subţiri, apretîndu-le carnea.

Plec de acolo cu braţele încărcate de pîine care mă frige, „...dă-ne-o nouă astăzi“... Şi nu ne induce pre noi în eroare. Amin.

Pîinea se întoarce la sat pe bicicletă

Recviem pentru un cimitir înflorit

Nenea Costică Dinu mergea cu bicicleta pînă în anul 1976. Acum iese numai noaptea şi se plimbă cu ea printre tufele de iasomie. Care îţi iau nasul. Ziua bicicleta se odihneşte în căsuţa mică, tapetată cu plăci ceramice. Cu perdeluţe la geam. Ceva mai încolo, un mormînt în şantier. O groapă săpată, în lucru, cu scheletul din scînduri. Lemn de brad peste care se toarnă cimentul. Trandafiri. Liliac, „Căpitan aviator Răileanu Gheorghe, 3 septembrie 1936—13 mai 1966, căzut la datorie“. Cruci strîmbe, putrede. Un cimitir părăsit, fără luminări, lămpi şi candele aprinse. Trei cruci mici şi o cruce mare, de pitic, toate patru de-o şchioapă, repartizate pe ani, care cum au vieţuit : 1926, 1930, 1950, 1952. O familie de cruci. Un om cu calul prin cimitir, în căruţă. Calul merge liniştit, întoarce capul. La un moment dat îi se înfioară. Adulmecă liliacul cu capul lui de cal bătrîn. Prin liliac, se spune, se întorc sufletele celor morţi pe pămînt.

Cimitirul e la marginea oraşului. De aici începe grîul. Aici, grîul creşte mai des şi mai înalt. Morţii stau bine la marginea oraşului. Nu încurcă pe nimeni. Edilii i-au lăsat în seama cucuvelelor. Oraşul de sub oraş. Ei sînt acolo, cu numele lor. Cu starea, cinul şi rangul. Calul fornăie. Un cimitir de provincie. Calul nechează. Omul din căruţă a început să descarce, cu o lopată. Nisip ? Pietriş ? Gropi proaspete, abia săpate, cu pămîntul reavăn întors, cu rădăcinile rupte din adînc.

Clopotniţa, pitică, văruită curat. Cu stampele răzuite. Abia se mai cunosc Sfîntul mare mucenic Dimitrie, izvoritorul de mir, şi Sfîntul Gheorghe, biruitorul de balauri. Ar trebui restaurate. O mînă măiastră.

Doctorul Laurenţiu Cristian Şerbănescu ne mărturiseşte dincolo de moarte :

„Călătorule prin viaţă
În profesiunea mea de medic am şters sudoarea de pe frunţile multor suferinzi, alinîndu-le durerea. Pe mulţi i-am smuls din gheara morţii. Moartea s-a răzbunat şi mi-a tăiat devreme firul vieţii. Pentru binele făcut semenilor mei şi alor tăi, opreşte-te o clipă şi adu ca prinos anilor mei tineri un gînd pios“.

Nici resturi de colivă, nici ouă roşii, nici cozonac, nici măcar mucuri de lumînări. Somnul din somn, sau, cu adevărat a doua moarte. Pămîntul crăpat de arşiţă. Morminte cu cruci pe care nu mai scrie nimic. După gard, aruncată la ieşire, pe o tablă ruginită scrie: „Linişte sfîntă. Cimitirul Sf. Vineri Urziceni jud. IL“

O vedere tristă din cimitirul Sf. Vineri din Urziceni

Unde punem cortul?

O intuiţie inspirată face ca fabrica de corturi, unica de profil din ţară, să fie amplasată în Urziceni. Pe holurile fabricii picturi abstracţioniste, aranjate cu destul de mult gust. Directorul comercial, Gheorghe Gheorghe, economist de profesie, mă primeşte într-un birou modest. De la el aflu că producţia la export merge bine, dar marfa (în valoare de 100 000 dolari) e în stoc, încă nelivrată.

Mă scarpin cu mîna altuia, spune el, în continuare. Asta ar fi atribuţia Întreprinderii de Comerţ Exterior „Tehnoimpex“. Ar trebui să tratăm cu IMEXIM, însă nu se ştie sigur. În privinţa materiei prime, la finele trimestrului unu, următoarele articole nu au fost livrate : Trainica Pucioasa, respectiv 113 000 metri liniari, Articol Pucioasă ; de la Ţesătorie mătase Bistriţa, ţesătură Lera, culoare pai (căptuşeală cort), 221 000 metri liniari ; de la Metalurgica Iaşi — ţeavă oţel armătură 20x1, în loc de 60 tone au fost primite doar 1,1 tone. Convocaţi la o masă rotundă, fiecare dintre reprezentanţii întreprinderilor în cauză închid un cerc vicios al economiei : cei de la Iaşi nu au primit oţel de la Galaţi, ceilalţi n-au avut fir de la U. T. Arad. Astfel încît, acum se compromit pe plan exterior relaţiile fabricii cu nişte parteneri tradiţionali.

BĂRĂGANUL DIN BĂRĂGAN

Fabrica de corturi are un nume sugestiv : „Bărăganul“. Numele unei cîmpii nesfîrşite, cu droplii şi maci prin grîu. Prin care domneşte doar vîntul. Un vînt care aduce la oraş mulţi ţărani dornici de a se rostui într-un fel. Stau de vorbă cu o femeie, de la ţară şi ea — după port şi căutătură. „Numai să ne luăm banii, că din 2 400 de lei, cît mi-i salariu, luna trecută am luat 300, că nu am avut de lucru, ne dă drumu' acasă, nu-i materie primă... Şi migăloasă muncă, dar nu-i plătită îndeajuns“.

Deasupra fiecărei maşini de cusut din atelier este cîte un neon, dar nu toate funcţionează. Sînt arse, şi în comerţ nu se găsesc neoane de 40 de W. Multe femei au necazuri cu vederea (aici, asta a devenit o boală aproape profesională). În capătul atelierului — un stoc de marfă, gata ambalată pentru export. Pe o etichetă scrie :

18. 05. 1990

SAC DORMIT AIRIN SPANIA

IL. 160 buc. :

ZAMFIR MARIA

at. saci de dormit

„B“

Castele în Spania ?

CORTUL ROŞU — POSTULAT LA TEORIA ONDULATORIE

„Corturile noastre nu prea se văd, spune d-nul director, pentru un motiv simplu : magazinele autohtone cu specific sportiv nu au spaţiu de desfăşurare pentru echipamente-camping. De multe ori ni se spune că ar trebui să facem corturi roşii. Însă culorile deschise amplifică lumina. Să stai un sfert de oră într-un cort roşu, pe un soare puternic, şi-apoi să vezi... Preferabile ar fi culorile închise“. Acum, fie vorba între noi, roşul nici nu mai e la modă, da' parcă poţi să ştii cînd vine moda „retro“ ?

Magnetul – piatra care iubeşte şi nu lasă

La recuperarea feritei se apelează tot la populara lopată

VOI POVESTI UN FILM SERIAL

A rulat cîndva la televiziune şi s-a numit „Omul din Atlantis“. O femeie rea (care în final s-a dovedit a fi o extraterestră) plănuise să cucerească Pămîntul cu ajutorul unei brăţări miraculoase (un magnet), montată prin viclenie sau forţă pe frunţile unor savanţi şi oameni politici pămînteni. „Tratamentul“ le tulbura gîndurile şi, dus pînă la capăt, ar fi împins omenirea spre un dezastru. Noroc că *Omul din Atlantis* a intervenit şi ne-a salvat.

CÎMPURI MAGNETICE ASCUNSE ÎN LANURI DE PORUMB

Locuitorii oraşului Urziceni nu s-ar mira, auzind într-o zi că un avion care împrăştia insecticide pe cîmpurile Bărăganului s-a prăbuşit la trei paşi de gardul înalt al Întreprinderii de Ferite. Fiind o unitate economică mică (1 400 de salariaţi), cu profil unic în ţară, ne-am apropiat curioşi, dar prevăzători la mărunţişul din buzunarele proprii, posibile victime ale magneţilor. Întreprinderea produce ferite moi şi dure, magneţi, perii colectoare al căror vector ajunge şi pe piaţa vestgermană. Faţă de anul trecut — ne mărturiseşte inginera-şefă, doamna Constanţa Drăghici — producţia a scăzut cu 10 la sută. Motivele : „agitaţia din viaţa politică a ţării“, utilaje şi tehnologii vechi de douăzeci de ani. S-au încercat contacte timide cu firme străine, serioase ; promisiuni şi speranţe. Coborîm în atelierul de magneţi. În dreptul preselor citim o pancartă : „Aceste utilaje trebuie să funcţioneze pînă în anul 1991“. Pancarta a fost montată în anul 1970. De anul viitor, Dumnezeu cu mila ! Aflăm din explicaţiile lui Nicolae Dumitru, reprezentantul atelierelor de proiectare, că defecţiunile sînt foarte dese, s-a încercat asimilarea (dar nu s-a reuşit) a elementelor de încălzire la cuptoare, documentaţia este un handicap pentru inginerii din fabrică, iar oamenilor, în ciuda trecerii la săptămîna redusă de lucru, le-a scăzut interesul pentru muncă. Încercăm să vorbim cu Marin Nicolae, lăcătuş mecanic, navetist. Acasă are pămînt, îl lucrează cu nădejde, e mulţumit, la fabrică programul e lejer, cîştigă bine. Cît ?, îi întrebăm. Se face că n-aude. Se fereşte, zice că la depăşire. Cît ? Nu vrea să ne spună. Se încăpăţînează dintr-o teamă ciudată şi repetă : e bine !

DE CE AM POVESTIT FILMUL ?

Cu doi ani în urmă, la poarta întreprinderii, a venit un particular turc, a cumpărat 2 000 (două mii !) de dispozitive „Lucab“ şi dus a fost, fără să mai dea o veste. Probabil avea nevoie de magneţi şi nu ştia cum să-i cumpere mai ieftin. În acel timp „Ferita“ producea dispozitivul de magnoterapie „Lucab“, recomandat (de inventatorii săi, Gh. Lucaci şi Cornel Abrudan) în tratarea bolilor reumatismale, a tulburărilor circulatorii, nevralgiilor dentare, nevrozelor. Tratamentul consta în acţiunea cîmpului magnetic produs de o brăţară ce se ataşa în dreptul afecţiunilor. Deşi a fost brevetat la Oficiul de Stat pentru Invenţii şi Mărci, Ministerul Sănătăţii nu i-a dat avizul, iar cele cîteva exemplare (preţ 65,50 lei), lansate pe piaţa internă, n-au avut succes. Specialiştii de la „Ferite“ ne-au vorbit despre „Lucab“, ca despre o frumoasă amintire. Ieşim pe poarta fabricii, verificîndu-ne (în gumă) mărunţişul din buzunare. Magneţii sînt pietre care ştiu să iubească.

UN MUZEU CARE A ÎMPLINIT UN VEAC DE SINGURĂTATE

Doctorul Filip Bonchiş, directorul spitalului din Urziceni, cunoaşte aparatul-minune „Lucab“, dar este pesimist în privinţa rezultatelor : n-a văzut pînă în prezent un bolnav vindecat în urma tratamentului cu o astfel de brăţară. Ne vorbeşte despre spitalul pe care-l conduce : o clădire veche de o sută de ani (ne convingem, vizitînd-o), cu 250 de paturi, număr insuficient, fără circuite normale, aparatura medicală depăşită, lipsesc medicamentele, mai ales antibioticele, farmacia săracă. În 1981 s-a hotărît construirea unui spital modern. Proiectul a fost aprobat, dar oraşul a trecut în judeţul Ialomiţa. Cînd Slobozia l-a aprobat, oraşul a trecut în judeţul Ilfov. Pasele au continuat şi pacienţii se vindecă aşa cum pot.

LA NIMICUL, ŢINE-L BINE !

Cele două „fotografii developate“ în grabă nu vor schimba configuraţia acestui oraş bine întins, ca o faţă de masă. Sperăm, totuşi, că vor „magnetiza“ atenţia localnicilor, a specialiştilor, a oamenilor politici, a unui *Om din Atlantis*...

La intrarea în oraşul Urziceni

Reportaje realizate de CRISTIAN PAVEL, MIHAIL GĂLĂŢANU şi PETRE BARBU
Fotografii de GABRIEL BUGNAR

FLACĂRA
PENTRU MINTE, INIMA ȘI LITERATURĂ

Mai sînt mii de cărți de citit

Soacra nemuritoare

Mi-ar fi plăcut ca însemnările de mai jos să poarte titlul **Toată lumea scrie roman**; dar mi-a fost teamă să nu se creadă că pastișez titluri de largă circulație ca **Toată lumea face sport** sau **Toată lumea ride, cîntă și dansează**. În orice caz, realitatea aceasta este: mulți autori, indiferent de genul în care s-au afirmat, sînt tentați să scrie și cîte un roman. Poeți și dramaturgi, critici și istorici literari și, în ultima vreme, chiar foiletoniști și epigramiști încearcă să cucerească statutul de romancieri. Uneori reușesc, și încă într-un mod spectaculos, după modelul lui Umberto Eco; de cele mai multe ori însă eșuează.

S-ar putea face multe considerații în legătură cu motivele artistice, psihologice, sociale și chiar financiare ale acestei preferințe. Dar nu am la dispoziție spațiul necesar pentru o dizertație și de aceea mă grăbesc să trec la exemplificări, aducînd în discuție trei apariții de dată recentă. Este vorba de romanele **Nisipul** de Constantin Ciopraga, **Valul și stînca** de Gabriel Chifu și **Cetățile mele** de Alexandru Petrescu. Constantin Ciopraga este un distins critic și istoric literar din Iași, autor, printre altele, al unui studiu fundamental pentru înțelegerea spiritului românesc: **Personalitatea literaturii române**. Gabriel Chifu, cunoscut ca poet, s-a format la revista „Ramuri" din Craiova, dar numele său circulă în toată țara. În sfîrșit, Alexandru Petrescu este un ilustru necunoscut. Acești trei autori nu seamănă deci deloc între ei. Sau, mai exact spus, seamănă printr-un singur lucru: prin veleitatea de a deveni romancieri.

Constantin Ciopraga, pe care ne-am obișnuit să-l vedem în postura unui erudit, sobru și sigur pe el, se arată vulnerabil ca prozator. În romanul **Nisipul** (Editura Cartea Românească) există și pasaje eseistice în care recunoaștem cultura și subtilitatea criticului și istoricului literar. Însă numeroase episoade, și anume cele care își propun să reprezinte viața în complexitatea și dramatismul ei, sînt scrise fără dezinvoltură, cu trac, cam așa cum se exprimă cineva într-o limbă străină imperfect cunoscută. Lipsa de firesc este cu atît mai evidentă cu cît romanul mizează pe sinceritatea confesiunii (nu întîmplător este redactat la persoana întîi). Naratorul, doctorul Antonini Borza, frecventează casa unchiului său și nu se poate decide să aleagă între cele două fiice ale acestuia, Rafaela și Ioana, amîndouă atrăgătoare, dar diferite ca temperament. Într-un fel, le iubește pe amîndouă, ca pe două versiuni complementare ale feminității. Această situație dilematică, interesantă ca subiect de roman, este tratată într-o manieră artificială, grandilocventă:

„Lîngă Ioana și Rafaela (...) avusesem tonicul sentiment al comunicării universale cu pămîntul și cerul".

„Ioana și Rafaela, ierburile, arborii, păsările, apa, toate emanau acolo o senzație de fericire".

„Nu mai știam dacă pe Ioana, pe Rafaela, le cunoscusem aievea sau visam despre ele" etc.

Să trecem acum la romanul lui Gabriel Chifu, **Valul și stînca** (Editura Scrisul Românesc). Este un roman dedicat Calafatului, oraș elogiat de autor în repetate rînduri, în mod explicit. Acțiunea se petrece în acest oraș de pe malul Dunării în două planuri temporale: în zilele noastre și în timpul războiului din 1877. În fiecare plan temporal există cîte o poveste de dragoste. Astfel, în zilele noastre evoluează cuplul format din fotograful Vlad Tudor și cîntăreața de muzică ușoară Mariana. Iar în timpul războiului din 1877 apar ca protagoniști Alexandru Bretan, secretarul avocatului Emil Mironescu, și fiica acestuia, Iulia-Lavinia. Ambele istorii sentimentale sînt romanțioase, de factură tradițională. Autorul încearcă să modernizeze și mai ales să postmodernizeze romanul. În acest scop inserează în text tot felul de aprecieri despre propria sa scriere, după o metodă autoreferențială preconizată de adepții textualismului. Rezultatul este un hibrid. Iscusit ca autor de proză tradițională, Gabriel Chifu se dovedește în schimb neinspirat ca utilizator al tehnicilor narative de ultimă oră. Din cauza lipsei de umor, el ne apare — atunci cînd scrie despre modul cum scrie — ca un apologet al propriului său roman.

În sfîrșit, romanul lui Alexandru Petrescu, **Cetățile mele** (Editura Cartea Românească), se remarcă prin excesul de sentimentalism. Autorul are un cult pentru propria sa biografie. Lui i se pare că fiecare moment din viața sa merită povestit cititorilor. Drept urmare, noi, cititorii, ne simțim ca atunci cînd ne aflăm într-o vizită și gazda ne agasează arătîndu-ne un album cu amintiri de familie. În prima parte a romanului — **Chemarea morților de vînt** — se evocă o excursie în grup la o mînăstire, făcută de autor și colegii săi imediat după absolvirea liceului. Romancierul povestește minuțios cum se desfășura programul fiecăruia. În a doua parte a romanului — **Spre ultima cetate** — se face un fel de memoriu de activitate profesională și conjugală. Nu se omite nici un detaliu, de la deplasările în interes de serviciu pe care le efectuează naratorul și pînă la meniurile preparate de soacra sa, căreia i se reproșează că n-a știut niciodată să gătească ca lumea. Poate că este așa, dar aceasta nu-i dădea dreptul să devină nemuritoare. Dacă gătea bine, mai înțelegeam...

Concluzia? Concluzia ar fi mai degrabă o reformulare: nu toată lumea scrie roman, ci toată lumea crede că scrie roman.

ALEX. ȘTEFANESCU ■

„Lunecau baletistele albe..."

Cine dansează cu Opera Română?

Sînt unul dintre cei pentru care baletul, dansul în general, constituie o sursă de mari bucurii și chiar o necesitate de ordin estetico-educativ. Din experiența mea de profesor care-și duce des elevii la spectacolul de balet pot aprecia efectele asupra educației și comportamentului pe care le produce această minunată artă. Dar nu despre asta vreau să vorbesc acum, deși este necesară o astfel de discuție și fac un apel la specialiști în acest sens deoarece consider că forța de impresionare și formativă a baletului asupra omului este uriașă și foarte benefică. Ceea ce mă neliniștește în momentul de față este situația actuală a baletului la noi în țară și, mai ales, ce se întîmplă la Opera Română din București.

Balerin sau fotbalist?

Situația din ultima vreme mă alarmează. Observ un oarecare dezinteres în pregătire, care se manifestă în greșeli de execuție la soliști și de sincronizare la ansamblu. O lipsă de participare afectivă la spectacol, care se transmite imediat în sală și face asupra noastră, a spectatorilor, o impresie greu de suportat. Aș zice că ceva este în neregulă în modul de organizare a muncii lor. Știu că baletul este o profesie deosebit de grea și că viața balerinilor e aproape un calvar. Știu că opera nu le-a oferit și nu le oferă condiții bune de lucru, că salariile sînt foarte mici, că sînt obligați să danseze pînă la vîrste foarte înaintate, incompatibile cu practicarea baletului. Știu că în zilele reci temperatura pe scenă nu depășește 2—3 grade, ceea ce este o crimă, după părerea mea. Nimeni nu s-a gîndit și nu se gîndește la modul cum trebuie să se alimenteze acești oameni și nu este un secret că hrana balerinilor nu poate fi una obișnuită — dat fiind specificul acestei profesii — iar în condițiile țării noastre procurarea ei este aproape imposibilă. Nu s-a pus și nu se pune problema foarte importantă a recuperării după efort — deși travaliul făcut de un balerin sau balerină nu este cu nimic mai mic, ba din contră, decît al unui fotbalist, iar în fotbal, această problemă a fost de mult rezolvată la noi în țară. Mai știu de asemeni că nu se face absolut nimic pentru educația complementară atît de necesară oricărui artist, în cazul de față — o pregătire muzicală suplimentară, una estetică generală etc.

Și mai știu că nu există la noi în țară, în afara liceului, nici o altă formă de pregătire în balet. Este un lucru grav că în România nu există o instituție de grad superior care să asigure ridicarea măiestriei profesionale la cotele necesare timpului în care trăim precum și formarea coregrafilor și a maeștrilor de balet de care orice instituție cu asemenea specific are nevoie. În ultimii ani, nici un balerin și nici o balerină nu au beneficiat de stadii de pregătire în alte țări cu tradiții și instituții de specializare de renume în balet.

Ocrotește-i, doamne, pe maeștri!

În acest moment opera nu are nici un maestru coregraf, ceea ce este incalificabil și aproape de necrezut. O instituție ca Opera din București, cu tradiția ei recunoscută în balet, cu talentele de toate vîrstele pe care le posedă nu are de mai mulți ani nici un maestru coregraf angajat. Am auzit că a existat un concurs, în acest sens, fără rezultat, deoarece Alexa Mezincescu și Ioan Tugearu au fost respinși, conform dispozițiilor legale actuale, ca neavînd studii superioare în balet. Păi, cum să le aibă, dacă în țară nu se pot face, cum am arătat mai sus, iar peste hotare nu i-a trimis nimeni să le facă?. Cum s-a putut da o asemenea lege și cum o mai consideră valabilă astăzi Ministerul Culturii?

Și peste toate, am auzit că peste cîteva luni cei doi mai sus citați vor fi scoși la pensie, și Opera, ca și noi, îi va pierde de tot. Așa ceva este de neconceput! Ioan Tugearu și Alexa Mezincescu trebuie să rămînă în continuare ca maeștri coregrafi ai Operei Române. Acești profesioniști de excepție, acești artiști ale căror suflete sensibile și calde s-au mistuit pe scena Operei pentru balet și pentru noi, care au muncit fără preget și în condiții deosebit de grele, dedicîndu-și viața artei, care nu ne-au înșelat niciodată așteptările, care ne-au prilejuit bucurii, care au animat și înnobilat scena Operei Române trebuie să rămînă în ea. Sînt con-

Viața pe scenă

Mătase, aracet, cherestea

Nu este un secret că sălile de teatru sînt aproape goale. Pesimiștii au început să vorbească despre o criză a teatrului. Analiștii afirmă că spectacolul străzii și televiziunea au furat publicul. Aproximativ adevărat. Programul televiziunii este mult mai lung, dar nu și foarte bun. Filmele programate au fost deja văzute de bucureșteni în anii trecuți, la bulgari. Cît despre acest fascinant spectacol al străzii nu împiedică pe nimeni să stea două ore într-o sală de teatru. Dacă are ce să vadă. Cînd se declanșează o astfel de stare de colaps, cauzele trebuie căutate în organismul bolnav și nu în apartamentele vecine.

Stagiunea bucureșteană este îmbătrînită. În ultimele luni au fost puține premiere și, cu două excepții, ele erau terminate în decembrie. Cele mai multe piese se joacă de mulți ani. Pînă nu demult, politica teatrală cerea cît mai puține montări pentru a nu cheltui banii pe decoruri. Spectacolele au supraviețuit, dar din ce în ce mai obosite, deseori fiind doar o palidă copie a premierei. Cînd publicul bucureștean se rărea începeau turneele și agonia continua. Acest mod de a gîndi stagiunea trebuia să ducă, la un moment dat, la săli goale. Și ziua aceea a sosit. Cred că pentru a reveni, publicul așteaptă, în primul rînd, spectacole noi. Așa cum oamenii nu mai vor salam cu soia, nu vor nici spectacole pudrate cu praf. Bineînțeles că actorii și regizorii au realizat că doar așa se poate depăși acest moment dificil.

La Teatrul „Bulandra", am aflat că se repetă pe amîndouă scenele. Ritmul însă este și aici, ca peste tot, dependent de starea generală de neliniște pe care viața politică a provocat-o. În astfel de momente conștiința de locuitor al cetății poate subordona starea de creator și nu consider asta ca o risipire. Ani mulți artiștii s-au refugiat în artă, s-au apărat prin creația lor. A venit însă momentul ca ei să iasă în stradă să-și cîștige dreptul de a trăi prin operă și nu de a te ascunde prin ea. Ființa lor nu se risipește, doar astfel ea se va reîntregi. Nu este o stare de criză ci una de regenerare.

La sala Toma Caragiu se repetă „Merlin" de Tancred Dorst și „Acul cumetrei Gutron" de William Stevenson, iar la sala Schitu Măgureanu, „Meditațiile Ritei" de Willy Russell. Dar, pentru că teatrul este un fenomen social, el nu poate scăpa de limitele societății care îl generează. Spectacolele se lucrează pe scenă cu regizorul și actorii, dar și în atelierele de mecanică, tîmplărie și croitorie. Iar pentru cei din ateliere dispare mirajul reflectoarelor, ei se confruntă cu rictusul contemporan al lui: „Nu avem", „Nu există", „Nu se poate". Scenografia la „Merlin" nu poate fi terminată pentru că nu se găsește fier profil, țeavă și mătase. Nu pot lucra costumele la „Acul..." pentru că nu au douăzeci de metri de velur. Fiecare bucată de dantelă, fiecare sticlă cu arnaut întîrzie cu multe zile premiera. Aceasta este partea prozaică a culiselor.

În Occident, un spectacol se lucrează în cel mult opt săptămîni. La „Bulandra" și-au propus un astfel de antrenament prin cele două montări pe care Liviu Ciulei, director onorific al teatrului, le va lucra începînd cu martie '91: „Deșteptarea primăverii" și „Visul unei nopți de vară". Colaborarea se anunță în primul rînd foarte riguros organizată. Se știe că în 7 iulie se va da concurs pentru angajarea de noi actori, că pe 30 august se vor preda schițele de decor, în zilele acestea se va anunța programul de repetiții pentru lunile martie, aprilie, mai '91. Și se exclude din start orice aminare. Mulți văd în această întîlnire o șansă. Și mi-ar plăcea să cred că vor reuși.

AURELIA BORIGA ■

vins că viața lor în afara scenei, în afara baletului nu are nici un sens pentru ei.

Nu e nici un secret pentru nimeni că cei doi și-au cîștigat de mult și cu prisosință dreptul de a fi numiți maeștri coregrafi, deoarece, în paralel cu activitatea de soliști balerini, au semnat coregrafia multor spectacole foarte bune, dansate pe scena Operei Române. Nu vreau să intru în amănunte dar cîteva exemple sînt mai mult decît edificatoare.

Dans la paralele inegale

Telespectatorii au putut viziona recent o producție B.B.C. cu „La fille mal gardée", dansată de baletul Operei „Covent Garden" din Londra, în coregrafia celebrului Frederick Ashton. Noi, cei care frecventăm Opera Română, știm că spectacolul cu același titlu în coregrafia Alexei Mezincescu este mult mai frumos, coregrafia ei este mult mai armonizată cu muzica, incomparabil mai sugestivă în raport cu acțiunea și mai conformă cu specificul locului de desfășurare.

Recenta vizionare a acestui balet, în care a debutat pe 6 mai 1990 tînăra și minunata balerină Alma Munteanu, mi-a întărit această certitudine.

Să luăm apoi „Nunta însingerată" în coregrafia lui Ion Tugearu. Este unul dintre cele mai frumoase balete pe care le-am văzut eu. Ceea ce se întîmpla pe scenă este un miracol. Coregrafia este copleșitoare prin perfecțiune, dramatism, și desfășurare. Semantica combinațiilor de mișcări coregrafice este de o densitate și profunzime tulburătoare. Muzica aleasă cu o inteligență și un gust de excepție ! Mărturisesc că am văzut un singur spectacol care poate concura cu cel al lui Tugearu și anume „Casa Bernarda Albba", în coregrafia doamnei Birgit Cullberg. Ce realizări interpretative au în acest balet Ion Tugeanu, Madelin Vasilescu și Cristina Teodorescu — Palade, nici nu mai vorbesc ! De ce televiziunea Română nu a dat niciodată acest spectacol ? Orice scenă a lumii ar fi onorată cu un astfel de balet. Tot Ion Tugearu ne-a adus pe scenă o versiune de vis a „Femeii Îndărătnice".

Ce spectator de pe globul ăsta nu s-ar bucura să vadă acest balet cu Simona Somăcescu în rolul titular ?

Aș mai aminti de baletul dedicat memoriei lui Horea, ca preludiu la cele întîmplate pe 21—XII—1989, ca și cel închinat lui Garcia Lorca pe muzica lui Ravel, ambele în coregrafia și interpretarea lui Ion Tugeanu. (Remarcabilă în ultimul balet MADALINA Slăteanu ! Și atunci cum se poate renunța la acești oameni, cum să le aplici niște legi absurde, cum să-i îndepărtezi poate de singura rațiune de existență a lor ? Este o insultă la adresa unor artiști mari și devotați artei și publicului, care au respectat întotdeauna instituția unde trudiră din greu au fost mai mult decît alături de tinerii lor parteneri întru balet și niciodată nu ne-au uitat pe noi, cei din sală, care-i urmărim cu sufletul la gură și care-i iubim și-i respectăm.

Viitorul vine-n pas de deux

Este cazul nevoie să ieșim în stradă pentru ca acești oameni minunați să ocupe locurile pe care le merită întru binele Operei Române, a baletului românesc și al nostru ? Dacă va fi nevoie o vom face ! Consider însă că talentul lor, pregătirea lor, nivelul artistic atins, valoarea de coregrafi dovedită nu o dată, seriozitatea, competența, spiritul de sacrificiu — de multe ori și material — responsabilitatea, cutezanța și angajarea de care au dat dovadă, îi fac de mult cîștigători pe merit ai oricărui concurs pentru un post de coregraf la Opera Română din București. Nu de alta, dar ar mai exista și pericolul, cum s-a mai întîmplat cu mulți alții, ca Alexa și Ion să-și desfășoare activitatea pe alte meleaguri. Am pierdut în anii trecuți, din cauza prostiei, a răutății, a nepăsării, a neînțelegerii și a lipsei de patriotism un număr impresionant de balerini și balerine, de mare valoare pe care alte țări i-au primit cu brațele deschise. Mă gîndesc la Gabriel Popescu, Stere Popescu, Magdalena Popa, Sergiu Stefanski, Căciuleanu, George Rotaru, Cristina Manuel, George Iancu și atîția alții. Ar fi cazul să fie recuperați și antrenați întru folosul nostru. Ce țară din lume și-ar mai putea permite un asemenea lux ? Tăria unei culturi stă în forțele creatoare și în măsura în care valorile obținute sînt difuzate în mase, devin bunuri ale fiecărui cetățean.

Tradiția nu trebuie pierdută, legăturile între generații trebuie cultivate și întărite astfel încît să nu se piardă nimic. Moștenirea trebuie transmisă fără pierderi, respectată și valorificată și în acest domeniu al dansului și al baletului. Nu vom putea altfel să ne reintegrăm în cultura Europeană, pas pe care-l dorește toată țara.

Nu este permis să renunțăm la valorile certe ale generațiilor mai vîrstnice, cu atît mai mult cu cît ele au încă forța și dorința necesară de a ajuta la ridicarea pe o treaptă superioară a baletului românesc.

Prof. VIOREL DANIEL ■

EMIL CIORAN

Pe culmile disperării

După antologia de eseuri apărută anul trecut la Editura „Cartea românească", marele filosof român Emil Cioran este prezent în librării cu celebra sa carte **Pe culmile disperării**, pe care editura „Humanitas" din București o reproduce după ediția din 1934, apărută la Fundația pentru literatură și artă „Regele Carol II". Deși titlul cărții are o rezonanță cel puțin stranie în actualul nostru context socio-cultural, eseurile cuprinse sub acest generic sînt, în ansamblul lor, o formă paradoxală de afirmare a invincibilei vitalități creatoare prin care poporul român și-a depășit stările limită, tranzitorii, ale încercatei sale existențe spirituale de-a lungul istoriei.

Scriitorul să rămînă scriitor!

— Domnule Virgil Mihaiu, ați putea face o analogie de lucru între ce se întîmplă acum la noi și un alt moment din istoria țării sau a umanității ?

— Ideea mea e că istoria nu se repetă niciodată în forme fixe și în sine, ca manifestare. Revoluția care s-a petrecut la noi rămîne un fenomen incomparabil, avînd realmente un caracter de miracol.

— Ce credeți că trebuie să facă un creator în aceste clipe, lucrul cel mai bun din punctul de vedere al momentului istoric pe care îl trăim ?

— Și azi, ca întotdeauna, lucrul cel mai eficient pe care îl poate face scriitorul e să rămînă scriitor, să creeze. Cu amendamentul că eficiența sa diferă desigur, în funcție de epocă.

— Pot fi continuate creațiile anterioare Revoluției făcînd abstracție de ceea ce s-a întîmplat între timp cu omul și societatea lui ?

— Fără îndoială că nu se poate face abstracție de un eveniment atît de important dar această răsturnare socială se repercutează în conștiința scriitoricească în mod diferit, de la caz la caz, pentru că literatura rămîne, totuși, o artă individuală. În ceea ce fac eu, acest lucru se reflectă implicit în faptul că, finalmente, am dobîndit acum statutul social de care fusesem frustrat în toți anii de după absolvirea facultății. Spun aceasta pentru că, după cum probabil știți, lucrasem încă din studenție la revista de cultură **Echinox**, însă chiar din 1974, anul absolvirii facultății, am avut neșansa de a fi prima generație obligată prin decret să devină altceva decît își propusese să fie. Mai exact, mi s-au închis absolut toate porțile domeniului cultural, mai mult, chiar porțile învățămîntului superior la care ne-ar fi dat dreptul rezultatele la învățătură. Nici nu mai are sens să vorbesc despre mulțimea burselor și congreselor din străinătate rămase neonorate. După Revoluție am fost angajat la revista de cultură **Steaua** din Cluj, unde activasem, de fapt, constant — număr de număr — timp de aproape două decenii, fiind însă obligat să îndeplinesc și sarcina profesională în domeniul învățămîntului liceal, pe lîngă cea pentru care consider că aș fi avut o vocație reală.

— Ce credeți că va face literatura în continuare, atît din punct de vedere tematic, cît și estetic ?

— E dificil de estimat. Pot doar să îmi exprim speranța că vom avea înțelepciunea de a menține standardele de calitate afirmate de scrisul românesc chiar și sub cele mai noneuropene condiții de oprimare. Totodată, sper că publicul nostru își va menține spiritul de discernămînt pericilitat în atîția ani de suferință și va ști să contracareze agresiunea subculturală și anticulturală ca să reziste chiar în epicentrul unor posibile societăți viitoare cu mare abundență materială. Sper din suflet să reușim să menținem cîștigurile acumulate prin propriile eforturi în atîția ani de încercări. Aici mă disociez de cei care vin, pentru a nu știu cîta oară, cu ideea de a face tabula rasa, idee atît de păgubitoare în trecutul nostru cultural. Am impresia că asemenea puncte de vedere ignoră, pur și simplu, faptul că la noi există — de exemplu — o poezie contemporană cum rar se mai întîlnește în Europa, sau o școală de compoziție perfect sincronizată cu nivelul actual de dezvoltare al artei pe plan mondial. Ca să nu mai vorbesc de renumita școală românească de teatru, celebră în deceniile șapte și opt.

— Ce așteptați de la noua conducere a Uniunii Scriitorilor ?

— Să confirme valorile perene ale literaturii române și să infirme dezastrul pe care, cu atîta nonșalanță, ni l-am provocat noi înșine.

ION ZUBAȘCU ■

Univers sonor

Nostalgii

Am trăit același timp, m-am bucurat de victoriile lor, le-am urmărit firul vieții, cu nădejdi și tristeți, m-am simțit adesea nu numai contemporanul ci și (uneori) prietenul lor. Să descriu impresia avută cînd, în fața mea, s-au deschis cărți cu amintiri ? Adică cum, Ludovic Spiess și Dan Iordăchescu au și ajuns la acest popas ? Cînd ? Da, anii trec repede, prea repede. Totuși, cu greu accepți clepsidra cea nemiloasă ce măsoară clipele pentru toți... Deci, doi artiști de primă mărime s-au hotărît să treacă pragul unei generații, să se numere printre cei care povestesc. Recitesc rîndurile scrise de ei și, fără voia mea, intru în peisajul nostalgiilor.

L-am văzut pe Ludovic Spiess, tînăr participant la Concursul „George Enescu", adăugînd victoriei repurtate alți lauri, la fel de glorioși. L-am văzut urcînd spre zenit, devenind o celebritate. Se confesează acum lui Iosif Sava — pe care mai de mult l-am denumit „blîndul inchizitor", pentru inegalabila sa abilitate de a conversa cu artiștii aleși de el. Călătoresc împreună **Prin marile teatre ale lumii** (Editura muzicală). Lungul șir de debuturi, de succesive cuceriri ale publicului marilor metropole, este o istorie palpitantă. Destinul său s-a intersectat cu cel al unor mari vedete internaționale — cîntăreți, dirijori, regizori. Nu fuseseră adunate pînă acum toate împrejurările carierei sale ; ele ne descoperă o imagine mult mai completă a artistului. Mă interesează în cel mai înalt grad felul în care, cu luciditate și subiectivism totodată, și-a apreciat colegii de carieră și și-a construit propria strategie de artist al marilor trasee solistice. Am senzația că ceea ce a visat s-a împlinit, într-o măsură plauzibilă, să-i epuizeze însă idealurile. „Aș dori doar ca... viața și lupta mea să-i învețe pe cei mai tineri...".

Deschid cealaltă carte — **Un drumeț al cîntului** (Editura Eminescu). Iată-l pe Dan Iordăchescu în fața promisiunilor tinereții, așa cum l-am văzut cînd eram student la Conservator. Apoi, marile scene, marile roluri, marile întîlniri. Este un periplu greu de cuprins într-o singură existență. Spațiul și timpul capătă o altă dimensiune, alternînd încordarea cu emoția, creația cu visul. În acest contrapunct complicat, „glasul melodios al baritonului devenea, în pianissimo, abur parfumat...", cum spunea cîndva Celia Delavrancea.

Cele două cărți mă lovesc ca o poruncă : privește-napoi și află ! Ceea ce știai și ceea ce nu știai despre cei pe care crezi că-i știi, pentru că s-au aflat și pe teritoriul vieții tale... Cu dragoste, cu prețuire, cu nostalgie...

GRIGORE CONSTANTINESCU ■

Civilizația ochiului

Sculptura lui Marian Zidaru

Nu am scris, la vremea ei, despre expoziția personală de la Galeria „Orizont" a sculptorului **Marian Zidaru** deoarece ar fi trebuit să slujesc prin perifrază o seamă de evidențe. Nu toți artiștii dau o operă de natură a fi comentată și direct, în miezul ei, dar și cu volute stilistice, care filtrează adevărul pînă ce-l întorc în contrariul său. Pictorii pot fi, uneori, tot atît de oportuniști cît și prozatorii, deși e o veritabilă performanță să fii oportunist cînd practici crezul culorii. (Iată un exemplu : am văzut cîndva la Studioul armatei cîteva compoziții în care cîțiva soldați „de-ai noștri" sfîrtecau cu baioneta pe vrăjmași. Un critic — unul din acei critici capabili să evidențieze orice și oriunde, cînd e solicitat să o facă pe o remunerație corespunzătoare — arăta cît de vrednică e culoarea întrebuințată de artiștii studioului și ce emoții alese produce o imagine cînd, indiferent de temă, meșteșugul e arbitrul absolut. Se cunosc însă destule situații cînd treburile omenescului vin înaintea artisticului. Niciodată și la nici un artist reprezentarea unei scene în care — nu importă din ce motive — un om își ucide semenul nu poate să conteze doar ca un prilej de desfătare optică, de armonie a pigmenților).

Sculptura lui Marian Zidaru e aceea a unui melancolic chemat de adînci disperări. Și ea rămîne la fel în oricare climat social. Artistul nu-și selectează temele spre a le ilustra. De regulă, trece drept coerență a exprimării serialitatea — abordată, la rîndu-i, din rațiuni de scenariu. Marian Zidaru e coerent în tot ce întreprinde. E cel mai prolific, în teme, dintre sculptorii tineri și unul din cei mai neobosiți inventatori de subiecte din toată sculptura noastră. „Semnătura" pe obiectele concepute de el e dată de zodia sub care se nasc — a spaimei și a unei afectivități pe cît de intense, pe atît de vulnerabile.

Selecția de la „Orizont" a fost nu o prezentare de reușite ale unui artist, totuși, prea tînăr, ca să putem vorbi de etape, ci un întreg de idee și una din rarele manifestări personale ce se țin minte și datorită atmosferei. O expoziție poate să aibă sentiment printr-o regie bună, deci prin ceva extrinsec componentelor, tot așa cum se creează un mare succes teatral cu un text subțire. În care caz e mai potrivit să lăudăm ambientalizarea. Atmosfera ansamblului de lucrări expus de Marian Zidaru s-a constituit dinăuntru, dintr-o cauză intimă, din prinosul spiritual al fiecărei piese. Artistul nu e un geometrizant. Sculpturile sale trăiesc printr-o tactilitate cu atît mai convingătoare, cu cît definește o lume imaginară. Neobișnuitul se produce prin amputarea și ecorșarea obișnuitului. Cine a vizitat un muzeu al medicinei nu se poate să nu fi fost impresionat de anatomiile dezbrăcate de piele. În veacuri trecute s-au publicat mai multe tratate, spre uzul artiștilor și al filozofilor, cu „imagini de jupuiți". Mecanismele viului i-au sedus din totdeauna pe oameni, și graficienii pe jumătate savanți — Berretini, Valverde, Scheuchzer, Albinus, Vesalius, Estienne, Casserius — n-au făcut altceva decît să răspundă unui interes public marcat. Sculpturile lui Marian Zidaru ating dureros imaginația prin senzația de modelaj într-o materie vie.

TUDOR OCTAVIAN ■

FLACĂRA
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Mihail Manoilescu

„URMARE LA MEMORIILE MELE"

– ministru de externe, iulie-august 1940 –

Aşadar, guvernul român este „invitat", să trimită o delegaţie la Viena, pentru consultări... În acest sens, regele Carol al II-lea nota, la 27 august 1940 : „Seara o altă lovitură de teatru. Manoilescu şi un alt delegat sînt chemaţi joi la Viena, unde vor avea discuţii cu Ribbentrop şi Ciano. Ce o fi şi asta, ne găsim într-o situaţie nouă, poate bună, poate rea ? Ni se va da posibilitatea de a expune mai clar teza noastră. Sînt foarte îngrijorat totuşi de situaţie. Această cedare de teritorii în Ardeal ce ni se impune, chiar cu perspectiva schimbului de populaţie, este aşa de grea şi, bineînţeles, aşa de rău primită în ţară, încît nu ştiu ce se va întîmpla din punct de vedere intern, mi-e teamă de o stare de nemulţumire aşa de mare încît cine ştie care vor fi consecinţele...

Gigurtu, Manoilescu şi Valer Pop [la mine] cu privire la plecarea ultimilor doi la Viena. Am studiat toate ipotezele care mai mult, care mai puţin dureroase şi am dat instrucţiuni hotărîte lui Manoilescu că nu poate accepta altă ipoteză decît a schimbului de populaţie ; i-am ordonat să fie foarte dîrz pe această chestiune".

Ministrul de externe italian, Galeazzo Ciano, nota — la rîndu-i — în legătură cu cele ce se pregăteau României la Viena : „Întîlnirea de la Viena este hotărîtă pentru mîine. Ungurii şi românii vor sosi joi. Von Ribbentrop comunică telefonic că Führerul este de părere că românii ar trebui să cedeze patruzeci de mii de kilometri pătraţi Ungariei, care ţară a cerut şaizeci de mii. Mussolini nu are nici o idee clară asupra acestui subiect şi îmi dă deplină libertate de acţiune".

În aceeaşi ordine de idei, după o convorbire telefonică prealabilă cu Hitler, la 28 august 1940, Ciano nota : „Vorbim puţin despre problema ungaro-română. Lasă soluţionarea practică a acestela lui von Ribbentrop şi mie. Singurul lucru la care ţine mult este să se menţină pacea în aceste regiuni, iar petrolul românesc să continue să curgă în rezervoarele lui".

Acestea fiind zise — fără comentarii de prisos — să urmărim depănarea dramei de la Viena, aşa cum reiese ea din Memoriile lui Mihail Manoilescu.

STELIAN NEAGOE ■

În ajunul arbitrajului (VI)

În ziua de 26 august dimineaţa aflu că Fabricius şi Ghigi sînt chemaţi la Salzburg şi Roma, unde vor trebui să plece a doua zi cu avionul pentru consfătuiri importante în legătură cu tratativele româno-ungare. În acelaşi timp erau chemaţi în aceleaşi locuri miniştrii Germaniei şi Italiei la Budapesta.

Alte informaţii arătau că Csaky chemase în ziua de 26 august pe miniştrii Italiei şi Germaniei la Budapesta şi le comunicase că **este hotărît să dezlănţuie războiul.**

Aceste informaţii, evident, m-au alarmat şi am căutat să aflu imediat în măsura în care ne era posibil, ce urma să se petreacă la aceste întîlniri.

În prealabil am pregătit două aide-memoire, aproape identice, către guvernul italian şi cel german, în care am expus tratativele de la Turnu Severin, **demonstrînd că noi am păstrat în totul linia stabilită la Berchtesgaden şi Roma şi că ungurii sînt aceî care au derogat de la ea,** venind cu pretenţii pur teritoriale şi exorbitante.

În acelaşi timp, la 27 august, am telegrafiat lui Bossy şi lui Romalo, cerîndu-le să se prezinte miniştrilor de externe respectivi cu „rugămintea stăruitoare de a nu se lua nici un fel de hotărîre în ceea ce ne priveşte fără ca să fim consultaţi".

De fapt, după toate asigurările primite, **eu nu mă temeam de un arbitraj formal, ci mă temeam de un arbitraj de fapt** ca acela pe care îl făcuse deja Hitler între noi şi bulgari, atunci cînd îşi spusese categoric opinia, pe deasupra capetelor noastre.

În adevăr, telegrama mea spunea celor doi miniştri : „Trebuie să găsiţi dv. prilejul de a spune cu totul personal impresia dv. că **guvernul româa este obsedat de precedentul care s-a creat sau de metoda care s-a întrebuinţat în chestiunea Dobrogei de sud, în care recomandarea Führerului,** confirmată de Roma prin tăcere, a fost aceea de a se ceda întregul Cadrilater, fără să fi existat măcar procedura care să ne îngăduie o prezentare a tezei româneşti".

Evident că o asemenea hotărîre luată fără ascultarea noastră nu ar fi fost obligatorie pentru noi, dar ea ne-ar fi îngreunat enorm situaţia faţă de unguri aşa cum ne-a îngreuiat hotărîrea lui Hitler de la 31 iulie, situaţia faţă de bulgari.

Ce au răspuns cele două guverne la aceste demersuri ? De la Romalo nu am primit absolut nici un răspuns, şi nici o informaţie. Situaţia lui la Berlin era aşa de slabă, încît nu a reuşit să la contact şi să capete vreun cuvînt nici măcar de la vreun director de minister.

Bossy a luat contact cu ambasadorul Anfuso care i-a declarat (vezi telegrama din 27 august) : **„Nu este vorba de un arbitraj,** ci de o examinare a acestei chestiuni". Bossy a insistat, arătînd că „ar putea fi vorba de un arbitraj **de fapt,** dacă în urma întîlnirii ni se face o recomandare tot atît de categorică cum a fost aceea privitoare la Dobrogea de sud şi a cerut lui Anfuso să transmită şefului său Ciano rugămintea călduroasă ce-i fac în numele guvernului român de a stărui ca înainte de emiterea eventualei **recomandări,** să fim ascultaţi şi noi spre a ne putea apăra drepturile noastre." După ce Anfuso a vorbit cu Ciano, iată răspunsul său : „Chiar în momentul acesta îmi comunică telefonic că **contele Ciano ţine să mă liniştească imediat,** anunţîndu-mi că von Ribbentrop a hotărît să invite pe excelenţa voastră la Viena, probabil că joi, spre a vă da prilejul **de a mai expune o dată în amănunt teza noastră.** La întrebarea mea, d-sa a adăugat că, după cît ştie, va fi convocat într-o zi diferită şi ministrul afacerilor străine al Ungariei".

Să ne oprim puţin asupra acestei importante comunicări pentru a face sublinierile necesare. Aşadar, Ciano ţinea **să ne liniştească că nu putea fi vorba nici măcar de o recomandare** ca aceea din chestia Cadrilaterului făcută în absenţa noastră, şi cu atît mai puţin nu putea fi vorba de un arbitraj, întrucît la un arbitraj părţile în litigiu se prezintă faţă în faţă în aceeaşi şedinţă, iar nu sînt ascultate **pe rînd, într-o zi diferită,** aşa cum anunţa Ciano. **Nu era dar vorba nici de un arbitraj şi nici de o hotărîre-recomandaţie dată în lipsa noastră.**

Mai mult decît atît, în ziua de 27 august, Legaţia germană din Bucureşti îmi transmite următoarea notă pe care o dau textual :

„Vă rog să invitaţi imediat pe ministrul de externe român în numele guvernului Reichului la **o convorbire** asupra afacerilor ungaro-române, **cu guvernul Reichului şi guvernul italian,** reprezentat prin contele Ciano, pentru joi la amiază (29 august) la Viena. Ar fi recomandabil ca ministrul de externe să primească depline puteri pentru tratative asupra relaţiilor româno-ungare.

Rămîne la aprecierea guvernului român de a trimite un al doilea delegat, eventual pe preşedintele Consiliului de Miniştri".

Este extrem de important de subliniat că invitaţia se face **pentru o convorbire** şi anume numai pentru una **cu guvernul Reichului şi guvernul italian,** deci nu şi cu ungurii, ceea ce exclude o dată mai mult noţiunea arbitrajului!

Mai mult decît atît, deplinele puteri trebuie să privească **numai tratativel ,** iar nu eventualele încheieri, ceea ce înseamnă în corect limbaj diplomatic, că eu trebuie să am mandat de a **discuta ad-referendum** diferitele puncte, sub rezerva aprobării lor de către guvernul român.

(Va urma)

DORU NOVACOVICI

Gulagul românesc

Spre sfîrşitul anului 1983 apărea la München, în editura omului de cultură român Ion Dumitru, volumul memorialistic al lui Doru Novacovici, intitulat „În România după gratii". Cartea făcea parte din colecţia „Mărturiile supravieţuitorilor" şi se constituie ca atare, aducînd în cele 200 de pagini un rechizitoriu sever împotriva mijloacelor comuniste de represiune din ţara noastră, culminînd cu acţiunile criminale ale securităţii din perioada 1959—1964, ani între care autorul a executat o parte din pedeapsa de 10 ani muncă silnică, în închisori şi lagăre de exterminare, pentru învinuirea de-a fi tipărit şi difuzat manifeste, împreună cu alţi tineri luptători pentru libertate.

Scopul scrierii este mărturisit în chiar prefaţa volumului : „Rîndurile ce urmează sunt mărturii trăite de mine într-o veritabilă cetate a întunericului. Am căutat să descriu fidel trista realitate şi n-am urmărit un anumit stil literar. O fac în memoria celor ce din mormînt nu mai pot vorbi, ca şi în a acelora ce în România de astăzi sunt siliţi să tacă".

Doru Novacovici s-a născut la Bucureşti în anul 1933 şi este inginer diplomat, expert în construcţii civile şi industriale. El nu a făcut parte din nici un partid politic. După eliberarea din închisoare în urma decretului de graţiere din 1964, reuşeşte să ajungă în Franţa în anul 1978. Actualmente funcţionează ca secretar general al „Uniunii Mondiale a Românilor Liberi".

Cartea pe care o prezentăm (abia azi !) cititorilor din România este împărţită în zece capitole, primul fiind „Urmărirea" iar ultimul „Gherla". Ni se înfăţişează, cu o brutală sinceritate, întregul periplu al autorului prin cîteva închisori (Văcăreşti, Jilava, Gherla) şi prin unele lagăre de muncă din Cîmpia Română. Novacovici scrie fără menajamente, el nici nu îndulceşte, nici nu înnegreşte cea mai sumbră perioadă din istoria noastră contemporană. Modul abuziv în care a fost condusă ancheta, înscenarea procesului, condamnarea fără nici o probă materială la dosar a unui lot de tineri anticomunişti, suferinţele fizice şi morale îndurate de deţinuţii politici din coloniile Luciu-Giurgeni, Salcia sau Stoeneşti, toate aceste momente de disperare şi groază, se derulează în faţa ochilor stupefiaţi ai cititorului de bună credinţă, care la sfîrşitul lecturii se întreabă cutremurat : „Cum au putut fi posibile aceste orori?"

Pentru orice reclamaţie puteai fi arestat, judecat şi condamnat. Bunăoară, pentru că au citit cartea „La forêt interdite" („Pădurea interzisă") a lui Mircea Eliade, ne relatează autorul, o serie de oameni de vază ai culturii româneşti ca Alexandru Paleologu, Constantin Noica, Dinu Pillat şi regizoarea Marieta Sadova (cea care adusese volumul în urma unui turneu efectuat la Paris) sînt aspru condamnaţi.

Dar să-l lăsăm pe Doru Novacovici să vorbească : „La ora 17 m-au condus din nou la anchetă. Căpitanul Cosma părea mai calm, mi-a adus să semnez procesele verbale de interogatoriu ce le scrisese dimineaţa". „Din moment ce dumneavoastră le-aţi scris, pentru ce mi le daţi mie să le semnez ?" Şi apoi am continuat : „Înţelegeam să semnez ceea ce eu am declarat!" — „Iar ai început?" îmi ripostează el schimonosindu-şi figura. În acel moment intră în cameră maiorul Enoiu, care vine direct la mine şi-mi arde două palme spunîndu-mi: „Mă banditule, profiţi că ai un anchetator care se poartă cu mănuşi ? Lasă, că ai să ai de-a face cu mine, dacă el este prea blînd !" Avînd deja obrajii fierbinţi, i-am replicat : „Domnule, dacă scrieţi neadevăruri, eu nu le semnez. Să le semneze cei ce le-au scris !". La auzul acestor cuvinte, Enoiu s-a dezlănţuit ca o fiară. A început să dea în mine cu pumnii şi picioarele unde se nimerea. Mi-am acoperit urechile şi capul între mîini, dar Enoiu a început să dea cu pumnii în burtă şi cu picioarele în gleznе. Căutînd să mă apăr, m-am retras în colţul din fund dreapta, unde sub loviturile puternice ale lui Enoiu m-am lăsat ghemuit, cu capul între mîini. Cosma s-a repezit şi el şi-mi trăgea mîinile pentru ca Enoiu să mă poată lovi în cap. Ca urmare a loviturilor mi-am pierdut cunoştinţa, nu ştiu ce s-a mai întîmplat şi cît am stat pe jos în colţul camerei".

Aceste scene, de o cruzime de neînchipuit, se repetă de cîteva ori pe parcursul anchetei. Datorită lor s-au smuls declaraţii false aşa-zişilor „duşmani ai poporului". În baza unui dosar măsluit, Doru Novacovici a fost condamnat la 10 ani muncă silnică. Lipsa de aer şi hrană din închisori, munca forţată din lagărele din preajma Dunării, tensiunea nervoasă în care erau ţinuţi deţinuţii, toate aceste calamităţi îi sînt înfăţişate cititorului fără menajamente. Poetul Andrei Ciurunga confirmă acest lucru, deoarece într-una din colonii l-a cunoscut pe autor, fiindu-i ani de zile coleg de suferinţă şi unul dintre prietenii apropiaţi. Andrei Ciurunga, care apare în volum sub numele Robert E. executa o pedeapsă de 18 ani muncă silnică pentru poeziile scrise cu ani în urmă la Canalul Dunăre-Marea Neagră, unde se afla tot în calitate de deţinut politic, pentru alte poezii îndreptate împotriva ciuntirii hotarului de la răsărit, elaborate în timpul războiului. De altfel, în cuvîntul înainte al autorului apare şi un P.S. explicativ care precizează : „Numele colegilor de suferinţă ce sunt în România au fost modificate intenţionat sau prescurtate, spre a nu crea autorităţilor comuniste posibilitatea de a face noi procese politice. Se menţin reale numele torţionarilor, a acelora ce nu mai sunt, sau a acelora ce trăiesc în exil".

Se cunosc unele fragmente din cartea de faţă citite la postul de radio „Europa Liberă" prin anii 1984—1985. Dar abia acum volumul „În România după gratii" ar putea să se afle şi în mîinile celor pentru care de fapt a fost scris. Aflăm că în vederea publicării, Doru Novacovici a fost contactat de o editură bucureşteană. Cartea şi-a făcut în orice caz datoria peste hotare, aducînd o merituoasă contribuţie la cunoaşterea în lume a stării de lucruri din România regimului terorist. S-a bucurat de un mare succes de librărie, mai ales ediţia tradusă în limba franceză. Ea a fost scrisă în urma legămîntului făcut de autor colonelului Andreescu, un co-deţinut care, cu cîteva ore înainte de a muri într-o celulă din Gherla, l-a spus : „Domnule inginer, eşti tînăr, caută să reziştI, spre a putea ieşi din acest infern. Apoi încearcă să cutreieri lumea, spre a relata tuturor crimele ce s-au făcut aici, în frumoasa noastră ţară România. Spune-le tuturor despre trista noastră soartă, deşi noi n-am ucis pe nimeni şi-am dorit numai să trăim demn şi liberi ! Mărturiseşte altora ce ni s-a petrecut nouă, spre a nu cădea şi ei în aceeaşi prăpastie fără fund".

„Dimineaţa la ora 5, continuă Doru Novacovici, cînd s-a dat deşteptarea, colonelul Andreescu nu mai mişca, se stinsese din viaţă în timpul nopţii".

Poate dormi liniştit, zicem noi. Doru Novacovici şi-a făcut datoria.

ADRIAN MITU ■

Un poet din Bucovina de Nord

Ne-a vizitat de curînd poetul Vasile Tărițeanu din Cernăuții eminescieni ai Bucovinei de Nord. Împreună cu distinsul său coleg, Vasile Levițchi, au constituit prima delegație de scriitori bucovineni sosită în București după aproape o jumătate de secol !

Vasile Tărițeanu s-a născut la 27 septembrie 1945 în satul Sinăuții de Jos, de prin părțile Herței, într-o familie de țărani. E autorul a trei culegeri de versuri apărute la editura „Carpați" din orașul Ujgorod : „Harpele ploii", „Dreptul la neliniște", „Linia vieții". E gata să vadă lumina tiparului „Teama de înstrăinare".

Poet de infinită grație și de rafinament stilistic, Tărițeanu nu pare nicicum „înstrăinat" de liniile de forță ale poeziei românești tradiționale.

Discret, melopeic, poetul nostru e marcat decisiv de magia versului eminescian ca și de Ion Pillat (din „Satul meu") năzuind totodată să se apropie de sensurile modernității.

Să-i spunem Bun venit ! primind versul românesc în tipar românesc și să-l primim în inimile noastre ca pe un frate de departe.

Și nu chiar de departe...

GHEORGHE TOMOZEI ■

În

Lui Grigore Vieru

Aproape de mine, aproape
și totuș atît de departe
și atît de străină, străină,
dulce lumină.

Departe de mine, departe
și totuși atît de aproape
și atît de amară, amară,
Sfîntă povară.

Poetului Arcadie Suceveanu

Mi-e tîrziu și mi-e departe
ca din viață pînă-n moarte,
mi-e departe, mi-e tîrziu
și mai cum nici nu mai știu.

Că din moarte pînă-n viață
am trecut prin foc și ghiață,
dar din viață pînă-n moarte
mi-e acum și-mi este foarte.

Învăluite în mister

În căutare de cuvînt
mă cutremur, mă frămînt,
ca o frunză mă-ntomnez,
ca un Do în Do-diez.

Ca o apă mă-nfior
și de umbra unui dor.

Cad și mă ridic din nou
revenind ca un ecou,
caut iar și nu găsesc,
dar nici nu mă prăpădesc.

Căci cuvintele, oh, ele
luminînd ca niște stele
învăluite în mister
nu mă lasă ca să pier,

ci mă ceau și mă tot poartă
dintr-o soartă-n altă soartă.

VASILE TARIȚEANU ■

Fotografii de MIHAI POTÎRNICHE ■
(Chișinău)

Se vinde și în România

Revista „Literatura și arta" care apare la Chișinău, în R.S.S. Moldovenească, se vinde în chioșcurile din România. Pentru prima dată după o jumătate de veac de înstrăinare reciprocă forțată, cea mai fierbinte revistă a românilor de peste Prut poate fi cumpărată în chioșcurile din România, ca oricare alt ziar românesc. La prețul incredibil de... 1,25 lei ! Pe lîngă faptul că vine spre inima noastră atît de departe, din istorie și geografie, este pe deasupra și cea mai ieftină revistă care se află în clipa de față în difuzarea noastră de presă.

Scriu aceste rînduri pentru că nu mi-a venit pur și simplu să cred cînd am văzut revista „Literatura și arta" într-un chioșc de presă din Cringași, alături de celelalte zeci și sute de reviste românești. În clipa aceea, pe lîngă țipătul interior de bucurie, am realizat, însă, faptul că lumea nu știe, încă nu știe că revista „Literatura și arta" vine tocmai de la Chișinău și este a fraților noștri de peste Prut. Că în noiembrie, anul trecut, cînd ni s-a oferit, timp de trei zile, posibilitatea de a ne abona la presa externă, ne-a fost interzis abonamentul tocmai la această revistă frățească în paginile căreia s-au exprimat mari luptători pentru literă latină, statalitatea limbii române și tricolor românesc, ai Basarabiei contemporane. Tocmai această revoluționară revistă basarabeană prin care Frontul Popular din Moldova și cei mai curajoși oameni de spirit ai Moldovei au cîștigat marile victorii ale limbii și spiritualității românești de dincolo de Prut ne-a fost interzisă de securitatea ceaușistă. Doar pentru o lună ! Pînă la Revoluția din decembrie ! Și acum, iat-o pe piața liberă a României libere !

Întîmplarea face că în acest nr. 17 al revistei „Literatura și arta" din Chișinău, primul pe care l-am cumpărat din România, să citesc pe prima sa pagină un interviu cu Nicolae Costin, președintele Comitetului Executiv al Frontului Popular din Moldova și proaspăt primar al Chișinăului, pe care cu puțin timp în urmă l-am cunoscut în Basarabia cînd am aderat la Frontul Popular de aici, împreună cu cîntărețul Victor Socaciu. Nu știu exact de cînd se vinde „Literatura și arta" în România, dar această inițiativă, oricui aparține ea, o consider de cel mai bun augur și de cel mai vital viitor pentru cultura noastră comună de mîine.

N-am făcut niciodată reclamă comercială vreunui produs, dar în clipa aceasta îmi vine să ies pe străzi cu vrafuri de reviste „Literatura și arta" în brațe și să strig în gura mare : români, cumpărați cea mai curată revistă a limbii române, cea mai înlăcrimată și mai curajoasă revistă a limbii române în care scriu cu sufletul în mînă mari valori ale limbii române de peste Prut de la Grigore Vieru, Nicolae Dabija și Leonida Lari la Valeriu Matei. „Literatura și arta" — săptămînal al Uniunii Scriitorilor din Chișinău — o revistă a speranței în inevitabila patrie comună a Limbii Române !

La prețul de numai 1,25 lei, primiți, vă rog, cu conștiințele deschise cel mai frumos cadou săptămînal al fraților noștri de dincolo de Prut !

ION ZUBAȘCU ■

Regăsirea de sine

Spectrul „Românizării"

Nu avea nici un rost să dosim adevărul sub enigmatica formulă a identității lingvistice moldo-române. Ceata moldo-ruso-șantistă din Tiraspol, care nu se deosebește prin aproape nimic de cea din anii treizeci, s-a priceput ea, fiți pe pace, că este vorba de limba română și a tăbărît asupra noastră sub același steag negru al combaterii „naționalismului" românilor basarabeni. Cîtă ură și cît venin „frățesc" mustește, bunăoară, dintr-o „obrașcenie" lansată de ea în ziua de 12 septembrie 1989, la cîteva zile după cea de-a treisprezecea sesiune a Sovietului Suprem al R.S.S.M. „Trudiașcesia Moldavii ne dopustiat rumânizații culturî i lazica drevnego moldavskogo naroda" — se spune în acest „document". Adică : jos cu românizarea, sus cu rusificarea ! „Priniatîi sessiei sakon „O vozvrate moldavskomu iazicu latinskoi grafichi facticeschi soversîl act scrîtogo ghenoțida po otnoșeniiu c moldavskoi nații..." Adică : stălineii noștri, cînd le-au tăiat gîtița celor ce introduseseră grafia latină aici, la Tiraspol, au îndeplinit un act de caritate, iar deputații voștri, care au hotărît să revină — fără vărsare de sînge — la grafia latină, sînt niște ucigași. Sinistră logică !

Politica de înăbușire a conștiinței naționale, de deznaționalizare și de rusificare a românilor basarabeni n-a fost o fatalitate oarbă, a fost și este o politică gîndită la rece, abil dirijată, promovată d.n cele mai vechi timpuri și prin cele mai perfide mijloace, [illegible] în perioada postbelică de [illegible] uru față de românii de dincolo de Prut și față de limba lor. Scopul urmărit de ea stă la suprafață : să uităm că sîntem români, deci să uităm și limba română ; să credem că sîntem alte seminții de oameni, că avem alte datini, alte obiceiuri, alte jocuri, alte cîntece și că vorbim o altă limbă, iar din moment ce o altă limbă nu poate fi decît una alterată, în două cu străinisme, s-o îmbrățișăm „tovărășește" și să-i zicem „moldovenească" pînă la ...uitare.

De ce am fost izolați cu atîta osîrdie de frații români ? Păi nu cunoaștem noi vorba că depărtarea e soră dreaptă cu uitarea ? Că ochii care nu se văd se uită ? Răspunsul stă pe vîrful limbii : ca să uităm pînă și de ce culoare sînt ochii fraților noștri de sînge și să-i privim cît mai galeș pe frații adoptivi (exact cum a spus Eminescu !) care în ultimul timp ne arată zi de zi, prin atitudinea lor ostilă, că nici adoptivi nu vor să ne fie.

Naționalismul supușilor

Se sluțește treaba atunci cînd perverșii fac cîrdășie cu ignoranții și teoretizează strîmb în jurul unor lucruri sfinte. Aceasta duce la vicierea gravă a minții unor oameni care, în fond, nu s-au născut cu judecata inversată. Apare un soi de naționalism „moldovenesc", de naționalism al supușilor, bazat pe lepădarea de mamă, pe „convingeri" de mancurt : „Eu îs moldovan, nu-s român !" Încearcă tu să-i zdruncini „convingerile" !— Mai degrabă ai învăța porcul să zboare decît mancurtul să judece omenește. Cum să-i lămurești să înțeleagă că tocmai din opoziția fatală „moldovan -român" s-a născut și mișeleasca opoziție mbă moldovenească-limbă română ? Ți se face milă de el, vii să-l slobozi din descîntece... Degeaba ! Se stropșește la tine ca un apucat : „Nu vreau tămîie, vreau tutun. Tabac !" Pentru cariera de mai-mare naționalismul acesta pe dos este cea mai înaltă virtute să nu fii român ! Pentru moralitatea individuală însă...

Știi... Potrivit unei prejudecăți religioase, dacă rostești cuvîntul „drac", e ca și cum l-ai chema singur lîngă tine. Și-atunci îl iei pe departe — îi zici ucigă-l crucea, ucigă-l toaca, îi zici sarsaili ... mai zici și michiduță, dar... tot un drac ! O teamă vagă, aproape superstițioasă, îi macină și pe supușii noștri. Ei se tem să și rostească cuvîntul „român", darămite să recunoască adevărul că sînt români (unii îl recunosc abia după ce devin „jospuși"). Te pomenești că vor da năvală afurisiții de români și-i vor alunga de prin dregătorii ! Dar, mă întreb eu, dacă își vor zice moldoveni, românii nu-i vor mai cunoaște că-s tot români ? De ce să ne jucăm de-a v-ați ascunselea în propria noastră daună ? Marxism-leninismul ne învață să spunem lucrurilor pe nume. Minciuna este incompatibilă cu moralitatea individuală și se transformă într-o pacoste pentru moralitatea publică. Oamenii își pierd totul — cultul strămoșilor, dragostea pentru pămînt, respectul față de limbă, interesul față de carte...

Să stăm strîmb și să judecăm drept. Frontiera n-am tras-o noi pe Prut, a instalat-o acolo Iosif Vissarionovici cu mijloacele sale „specifice" și pînă s-o descurca istoria (poate la moș-așteaptă, poate ceva mai înainte) în machiaverlîcurile interne și externe ale acestui paranoic, pînă se va ajunge la înțelegerea adevărului că Prutul este cea mai absurdă frontieră etnică dintre cîte au fost inscrise cîndva pe o hartă, n-avem ce-i face, trebuie să acceptăm această frontieră. O acceptă și românii propriu-ziși, că nici ei n-au încotro. Și din moment ce această situație încîlcită poate dura la infinit, n-ar fi mai înțelept să terminăm cu mineiunile „oficiale" și să făurim **aici**, în cadrul federalismului socialist, o republică-țărișoară cu adevărat suverană, întregită măcar între hotarele **acestei** părți din Moldova lui Ștefan ? N-ar fi mai cu cale să transformăm frontiera sovieto-română într-o frontieră a adevăratei prietenii și să întreținem cele mai strînse legături cu românii de peste Prut? Doar vorbim întruna despre integrare... Doar s-a deschis acum și granița dintre R D.G. și R.F.G. În felul acesta, dacă nu sînt prea utopic, vom pune capăt și migrenei sociale : încadrați în cultura noastră (nu numai în economie) și cunoscîndu-ne limba, rusofonii ne vor lăsa în pace cu „românizarea", se vor simți în apele lor atît în Moldova de aici, cît și pe tot cuprinsul României, iar noi ,avînd strînse contacte cultural-spirituale cu românii „de dincolo", nu ne vom mai pierde cumpătul ca găina umbletul și nu vom mai asista deznădăjduiți la propria noastră înmormîntare.

VALENTIN MÎNDICANU ■
Revista „Nistru" nr. 2, Chișinău

Eliberările noastre

„Hotărîrea președintelui S.U.A. de a nu face pași în legătură cu situația din Lituania trebuie aplaudată. În ultimele cîteva luni, zeci de milioane de oameni din Europa răsăriteană au fost eliberați de președintele Gorbaciov. În Occident, noi salutăm fiecare acțiune a sa. Dacă el consideră că nu poate merge în prezent mai departe, trebuie să-l credem. Numai el poate aprecia pe deplin situația din Uniunea Sovietică. Acordarea independenței Lituaniei poate fi în momentul de față un pas peste măsură de mare. Dacă Apusul reacționează belicos, urmările pot fi îngrozitoare.

Președintele Bush a dovedit că înțelege acest lucru". În ansamblul său, acest text, apărut în ziarul britanic „Today" („Azi"), nu face decît să oglindească egoismul Occidentului, practica lui de a-și apăra cu orice preț și cu orice mijloace liniștea, bunăstarea, confortul economic și politic, sacrificîndu-i fără să clipească pe cei în necaz, cărora le întinde o mînă numai dacă trage vreun folos din asta. În articolul de față am însă în vedere doar afirmația cu privire la eliberarea de către Gorbaciov a popoarelor din Europa răsăriteană. Mai precizez că deși cele scrise de „Today" au fost reproduse în presa sovietică, semn că sînt agreate în U.R.S.S., observațiile mele nu-l vizează pe liderul sovietic, ale cărui merite în propășirea politică a țărilor fostului lagăr socialist le-am subliniat în mai multe rînduri, ci au în vedere exclusiv publicația engleză.

Așadar, după „Today", președintele U.R.S.S. a eliberat țările est-europene. De cine ? Știm că și Rusia țaristă, și U.R.S.S. s-au afirmat ca mari specialiste în „eliberări". De-a lungul vremurilor au fost „eliberate", printre altele, Ucraina, Georgia, Armenia, Finlanda, Polonia (în mai multe rînduri), Siberia, Basarabia, Letonia, Estonia, Lituania, pe urmă, la sfîrșitul ultimului război mondial, alte țări, printre care cele din Europa răsăriteană, ce aveau să alcătuiască faimosul lagăr socialist. Eliberările erau de sub diferite juguri : suedez, polonez, turcesc, iranian și, pentru cele mai recente cazuri, fascist. De prisos să mai spunem că toate așa-zisele eliberări nu erau decît ocupări și anexiuni. Acum însă, față cu cele scrise de „Today" ne aflăm într-o mare încurcătură : dacă U.R.S.S. ne-a eliberat cu 45 de ani în urmă de sub jugul fascist, în 1989 de cine ne-a eliberat ? De ea înșăși ? De noi înșine ? Sau e vorba cumva de alde Honecker, Kadar, Jivkov, Ceaușescu, Jakes și încă vreo cîțiva de aceeași teapă ? Însă după știința noastră, aceste regimuri — de altfel, făcute după chipul și asemănarea celui sovietic — au fost măturate de popoarele din țările respective. Mărturie poate depune, de pildă, Frontul Salvării Naționale, care, emanație a revoluției numindu-se pe sine, neagă cu tărie orice idee cum că ar fi o emanație a lui Mihail Gorbaciov. Mai mult chiar, F.S.N.-ul neagă și informația, auzită eronat la televizor de întreaga țară, cum că el, F.S.N.-ul, ar fi cerut ajutor Moscovei pentru a le veni de hac terroriștilor, care se dădeau de ceasul morții ca să salveze odiosul regim ceaușist. Lucrurile prezentîndu-se așa, nu ne rămîne decît să regretăm din tot sufletul lipsa de informații exacte a confraților de la „Today".

ION D. GOIA ■

Cu cine va vota Todor Jivkov?

Și bulgarii au simțul umorului și fac sumedenie de bancuri, mai ales politice. Acum, cînd și Bulgaria se pregătește de alegeri, sînt la modă bancurile sub formă de zvonuri, lansate atît de guvern (la putere se află P.S.B., fostul partid comunist), cît și de opoziție (U.F.D., adică Uniunea Forțelor Democrate, care constituie o alianță a tuturor partidelor de opoziție).

În fața unui reprezentant al „mijloacelor de informare", Todor Jivkov a declarat că avînd în vedere, faptul că schimbările în Bulgaria continuă să fie doar cosmetice, că încă nu sînt lichidate relicvele totalitarismului, că socialiștii și-au schimbat doar culoarea, își va alege singur calea spre democrație votînd pentru U.F.D.

Așadar, se zvonește că Todor Jivkov va vota cu opoziția. La noi însă se zvonește că Nicu Ceaușescu a votat cu guvernul. Așa să fie oare ? (I.D.G.)

„România va rămîne în urmă"

— Care sînt impresiile dumneavoastră cu privire la alegeri și la situația politică din România ?

— În România foarte multă lume este antrenată în politică, la mitingurile la care am fost de față a participat un mare număr de oameni, cu nespus entuziasm. Mulți vin din curiozitate, ca la meci. Cred că aceasta se datorează mai ales faptului că în timpul lui Ceaușescu n-au avut nici o șansă reală de a participa la viața politică, este vorba deci de o reacție sănătoasă și normală a oamenilor. E adevărat că în aceste manifestări politice care au loc se observă o imaturitate politică a populației, ce se manifestă printr-o critică nefundamentată, prin injurii, prin violență, prin împiedicarea desfășurării unor acțiuni, prin intimidarea adversarului care dispune de mijloace mai puține de către cel care are din belșug astfel de mijloace etc. Uitîndu-ne însă și la ce se întîmplă în alte părți ale globului, observăm că asemenea manifestări, chiar dacă nu așa de virulent, apar și în țări civilizate (S.U.A., Anglia), ceea ce arată că România nu este un caz aparte, că manifestările amintite constituie un fenomen natural, izvorît, în ceea ce privește România, din faptul că acum oamenii învață democrația. Zilele trecute am fost la mitingul de la Cluj al P.N.Ț.-c.d., unde domnul Rațiu s-a adresat mulțimii. Un mic grup de adepți ai Frontului au deranjat mitingul. Am fost impresionat de faptul că la sfîrșit, marea mulțime a celor prezenți acolo nu au intrat în dispută violentă cu scandalagiii, nu i-au luat la bătaie, ci s-au limitat la a striga lozinci. Cred că dacă în etapa actuală se poate petrece așa ceva, ca cei mulți să nu folosească violența față de cei puțini, chiar dacă aceștia din urmă sînt vinovați, există speranța dezvoltării democrației în România. Am mai fost în țara dumneavoastră de două ori și am cunoscut cîteva familii, poporul român este un popor tolerant, deschis pentru cei din afară, totdeauna bucuros de oaspeți.

— Cum credeți că va evolua situația în țările Europei răsăritene ?

— Am vizitat mai multe țări din Europa de Est în decursul timpului și de fiecare dată am fost întrebat despre atitudinea lucrătorului japonez față de muncă în comparație cu atitudinea față de muncă a lucrătorilor autohtoni. Am constatat că țara care se apropie cel mai mult de modelul japonez este Germania de Est. Acolo se muncește cu rigoare și cu tragerea de inimă necesară, oamenii știu că dacă vor să trăiască mai bine trebuie să muncească mai bine. Est-germanii, ca și germanii din Vest, nu se tem de înnoiri, pe ei nu-i apucă

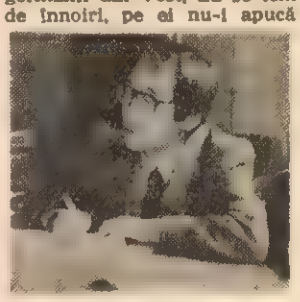

Interviu cu TORU KURO-IWA, șeful Biroului din Londra al ziarului japonez MAINICHI

groaza la gîndul că mîine vor trebui să muncească altfel decît azi. În România e altfel. Nu că oamenii n-ar fi harnici și pricepuți, nu, dar ei vor să lucreze pe îndelete, să lucreze „așa cum au apucat", îi-e frică de orice schimbare, în care nu văd altceva decît o amenințare la adresa traiului lor, care este de fapt la nivelul cel mai modest, al supraviețuirii. Dar ei consideră că mai bine este să rămînă așa, decît să riște încercînd o altă formulă. Cu alte cuvinte, românii simpli vor mai degrabă stabilitate, decît progres și bunăstare. Ei „se mulțumesc cu puțin", și fiindcă nu știu cum este să ai mai mult, dar mai cu seamă pentru că nu agreează riscul. Or, riscul face parte din regula jocului, numai cine riscă cîștigă. Pe scurt, în țările est-europene lucrurile stau așa : vor fi cele mai dezvoltate acelea care vor face cele mai rapide schimbări. Faptul că România a preferat pe Iliescu și F.S.N.-ul dovedește încă o dată că românii au optat pentru stabilitate, în înțelesul arătat mai înainte, dar acest lucru înseamnă că România va rămîne în urmă față de celelalte țări est-europene, care sînt pentru schimbări mai dinamice. Mai e o problemă. Desigur, oamenii de aici au dovedit că pot lucra în condiții grele, să numai cu eroismul de acest tip nu poți ajunge departe. Singura cale sănătoasă a eficienței și dezvoltării este stimulentul material al celui care muncește, să cîștige mai mult dacă lucrează mai mult și mai bine, iar acest lucru trebuie asigurat chiar din startul procesului de dezvoltare. Nu-i poți face pe oameni să muncească mai bine, dacă nu se uită în sus, spre un cîștig mai mare. Trebuie neapărat să existe o diferențiere de salariu, pentru a-i face pe oameni să fie cointeresați. Pe acest lucru s-a bazat dezvoltarea japoneză. Și încă ceva. În Japonia avem un obicei care e păzit cu strășnicie — clientul este Dumnezeu, este stăpînul, dorințele lui sînt literă de lege și sînt îndeplinite cu sfințenie. În România ai impresia că clientul este un fel de slugă sau rudă săracă a celui ce prestează servicii, căruia trebuie să-i dea și bacșiș și să-i mai și mulțumească. Clientul apare de multe ori și jumulit de bani, și prost servit și umilit. E de la sine înțeles că pentru ca activitatea în toate domeniile să devină rodnică, competitivă, această optică din România trebuie să se schimbe radical, clientul să fie stăpînul.

— Cum apreciați perspectiva dezvoltării relațiilor româno-japoneze ?

— În prezent, în Japonia există un mare interes pentru România, din toate punctele de vedere. În cadrul unui sondaj făcut printre studenți cu privire la țara pe care ar dori s-o viziteze, pe primele două locuri s-au situat Germania de Est și România. Însă în ceea ce privește relațiile de anvergură, investițiile mari, acestea vor depinde de felul cum va evolua situația politică în țara dumneavoastră, de cît de solid și de agreat de popor va fi guvernul rezultat din actualele alegeri. Regimul de pînă acum a fost larg și cu vehemență contestat. Va fi și de acum înainte tot așa? Oricum, Japonia nu are în momentul de față siguranța necesară cu privire la situația din România, pentru a putea inaugura cu ea relații economice serioase. Dacă lucrurile se vor liniști și România va reveni la normal, atunci, desigur, altfel se va pune problema.

ION D. GOIA ■

MONDORAMA

Dărîmarea oricărui sistem este, întotdeauna, o operațiune mai complexă decît pare în primele clipe de entuziasm purificator. Oricît ar părea de paradoxal, o revoluție este mai grea în a doua ei etapă decît în prima. Stockmayer spunea că „dacă un lucru pare ușor, e greu ; dacă pare greu, e imposibil". Parafrazîndu-l, aș spune că o revoluție este o imposibilitate realizabilă. Dărîmarea părții văzute a icebergului este o treabă care, cu patos, se poate finaliza. Ce ne facem, însă, cu partea nevăzută ? Aici patosul este necesar, dar și insuficient. Culisele de oțel ale revoluției românești, adică tubulatura securistă, nu puteau lipsi din scenariul românesc de amenajare a noii situații. Aceste culise, toate de oțel, s-au aflat și se află la ordinea zilei și în celelalte țări foste socialiste. Să ne referim la celebra „Stasi" est-germană. „Newsweek" deconspiră : „Foști agenți ai organizației afirmă că cele 26 departamente ale sale aveau 115 000 angajați, iar surse neoficiale arată că două milioane de indivizi lucrau pentru Stasi spionîndu-și colegii, prietenii și cunoștințele. Cartierul general din Berlinul răsăritean este un complex format din 48 clădiri foarte înalte, inclusiv o arhivă centrală conținînd 6 milioane fișe ale „observatorilor" și ale celor „observați" ceea ce înseamnă peste o treime din populația țării. Un comitet cetățenesc însărcinat cu supravegherea dizolvării organizației a identificat cel puțin 2 386 proprietăți imobiliare ca aparținînd poliției secrete ; aceeași sursă afirmă că alte 10 000 apartamente au fost folosite pentru întîlniri clandestine. Rămîn încă de localizat o serie întreagă de depozite de arme. La Erfurt, un comitet similar a descoperit schițele unor centre de detenție unde erau internați disidenții politici în momentele deosebit de critice ; un foarte important fost oficial al Stasi a declarat televiziunii vest-germane că ofițerii de securitate din acest oraș efectuau de două ori pe an exerciții pentru a-și perfecta metodele de neutralizare a disidenților". Au fost securiștii români mai buni, mai mulți, mai bine dotați decît colegii lor est-germani ? Cine răspunde corect, exhaustiv și fără teamă ?... ● Plutonierii de securitate și generalii de securitate au lefuri diferite, inteligențe diferite și mize diferite. Toți au, însă, gustul secretului, savoarea organizărilor disimulate, cultul pentru obscurul eficient. Evident eficient pentru puterea pe care o servesc. Dar există și civili notorii, funcționari celebri care își astupă gesturile reale prin... propriul patron. O asemenea „eminență cenușie" este comentată pe larg în presa internațională. Personajul ? Jacques Attali : „Nimeni, nici chiar primul ministru, nu poate ajunge la președinte fără a trece mai întîi prin biroul său somptuos aflat în imediata vecinătate a cabinetului prezidențial. Este eminența noastră cenușie fără robă de cardinal", observa un influent membru al guvernului. El are însă multe alte „fețe". Este companionul nedespărțit al președintelui la întîlniri internaționale, nepierzînd o clipă scena de sub ochi, disecată cu vicleană abilitate din spatele ramei de aur a ochelarilor săi. Cînd președintele părăsește palatul pentru o plimbare pe străzile Parisului, este adesea însoțit de același personaj, causeur inepuizabil cu duh și șarm. Înapoi la palatul prezidențial, așezat la biroul său, inițial confecționat pentru Napoleon Bonaparte, Attali devine rezidentul intelectual. „Pentru a-i prinde ideile avem nevoie de aceleași plase mari cu care alergi după fluturi", afirma unul dintre colegii săi de la Elysée. Mai presus de orice, Attali este gurul a cărui minte a fecundat multe dintre ideile și inițiativele datorită cărora Mitterand a devenit dintr-un politician de talie națională un om de stat de anvergură mondială. Cum Franța încearcă să-și asume rolul de lider al noii Europe, președintele său depinde mai mult ca oricînd de abilul său consilier . Deci : să dăm consilierilor ce este al consilierilor și să sperăm că și consilierii se aleg în mod democratic, în consens cu... aspirațiile vitale ale poporului... ● Și pentru că ne aflăm în contextul subteranelor puterii să mai relevăm rolul unei instituții serioase, bine organizate și cu o influență mult comentată : C.I.A. „Newsweek" remarcă evidența : „De la Lituania la America Latină, toate deciziile de politică externă ale președintelui Bush se bazează, cel puțin parțial, pe datele oferite de către Agenția Centrală de Informații (C.I.A.), iar Bush, veteran al serviciului, este considerat de cei apropiați ca cel mai sofisticat consumator de „produse" C.I.A. de la Dwight Eisenhower încoace. Cum vede Casa Albă performanța agenției ? Răspunsul este paradoxal. În timp ce președintele s-a declarat mulțumit de C.I.A. — comunicarea fiind făcută direct boss-ului suprem, William Webster, unul dintre principalii săi consilieri în probleme de politică externă a fost mai puțin generos, caracterizîndu-i activitatea doar „corectă". „Oamenii săi sînt foarte buni analiști ai tendințelor dar nu au fost la înălțime în a anticipa, temporal, evoluțiile ce au marcat prăbușirea fostelor regimuri est-europene", remarca acesta. Mai bine să se înșele C.I.A. pe acest subiect decît invers. Sper că sînt în asentimentul general...

RADU BUDEANU ■

Vă aşteptăm cu „La mulţi ani"

Luni, 28 mai, la hotelul Intercontinental, s-a semnat primul contract profesionist din România privind un fotbalist, fiind vorba de Gheorghe Hagi de la echipa Steaua. Acesta va juca după mondiale la echipa Real Madrid. Cosemnatari au fost dl. Favier Gil de Biedma, vicepreşedinte al Realului şi dl. Nicolae Gavrilă din partea Stelei. Îi dorim lui Hagi aceleaşi succese de răsunet !

Antrenament al naţionalei cu pedala de acceleraţie apăsată pînă la capăt. „Pasaţi dintr-o bucată ca şi cînd v-ar curenta mingea", cere Jenei. În meciul cu Egiptul, unii au privatizat cam mult balonul. Bombardament de şuturi. Sprinturi şi iar sprinturi. În sfîrşit, antrenorii sună adunarea. Pe seară, mai urmează o şedinţă de sudoare. Lăcătuş loveşte cu călcîiul mingea şi o trimite peste... secundul Drăguşin. Fotbalul mai ştie să facă şi cu ochiul. Un roi de puşti se învîrt în jurul internaţionalilor. Cu carnetele, foi de matematică pentru autografe. Îl asaltează şi pe Jenei. „Doar un antrenor a adus în România Cupa Campionilor Europei şi acum ne-a calificat şi la Mondiale", rosteşte grav un licean cu ochelari. Cu braţele lui Păsări-Lăţi-Lungilă, Lung ţine de umeri 7—8 prichindei. Semnează pe bandă rulantă. La toată ceata. „De ce să rămînă vreun copil mîhnit ?", zice portarul, parcă 2 metri de suflet. În cantonament, băieţii s-au retras în camerele lor. Pe o bancă, Jenei a rămas singur. Cu grijile lui. Şi cu un rid în plus pe frunte. „S-au făcut mari eforturi pentru recuperarea lui Lung, Dan Petrescu, Iovan. Oricum, în Italia, echipa va juca frumos, la spectacol. Ar fi păcat ca o generaţie de mari talente să fie încorsetată într-o tactică meschină. De ciupeală a unui egal. Motto-ul jocului nostru va fi ofensiva. Nu orbească, ci nuanţată. Sprijinită pe o apărare fără romantisme. Nu ne vom purta cu vreo out-sideri. Preocupaţi doar să contracarăm jocul adversarilor. Vom căuta să ne impunem personalitatea noastră. Îi învăţ pe băieţi să atace de la început, nu doar după primirea unui gol. E bine că avem vîrfuri tip săgeată ca Balint, Răducioiu şi atacanţi buldozer, precum Cămătaru. O victorie cu URSS ar reprezenta un fel de apă vie pentru toţi. Sperăm ca România să nu rămînă în cantitire doar ca o participantă la fazele de început. Sau să păstreze laudele cucerite pînă acum."

Mai toţi băieţii spun că le-a venit inima la loc simţindu-l pe Lung în poartă. La tirul lor de baloane răspunde cu salturi de panteră. Unde este durerea ca o văpaie din spate ? „Medicii m-au sfătuit să pun punct fotbalului. Soţia şi fetiţa mi-au făcut transfuzii de curaj cînd luptam cu recuperarea muşcîndu-mi buzele. În primul meci după boală, cu Jiul, tremuram ca un debutant. După primul plonjon am ştiut că voi para şi golurile de la Napoli". În camera de alături, doi prieteni : Hagi şi Balint. Gică nu vrea să discutăm despre solii de la Real Madrid veniţi pentru el. „În fotbalul nostru au apărut multe personalităţi şi e firesc să ne bată la uşă străinătatea". Promite şă joace la Coppa del Mondo numai în viteza a patra. Fără relaşurile presărate printre curse sclipitoare. „Te obligă miza. Şi-apoi pentru mine începe un nou drum. E ca şi cum după ce ai urcat în Himalaia, îţi apare în faţă Everestul. Mă aflu la vîrsta să atac şi această escaladare". Ne e dor, Hagi, de bomba ta din superfinala cu Kievul. Cînd portarul şi zidul au rămas cu gura căscată. „Reuşita loviturilor libere depinde şi de dispoziţia din acea zi. Sper să-mi manipulez bioritmurile astfel încît să nu-i iert pe adversarii obligaţi să ne oprească dribleurii prin fault". Încă mult timp va mai circula Balint în echipament de sperietoare prin coşmarurile danezilor ! Şi totuşi goluri ca acelea care i-au adus pe aceştia în pragul infarctului nu i s-au prea mai înghesuit în vîrful bocancului. „Îmi doresc să fac cît mai multe pe teren. Cînd scrîţîie o pasă, un şut, mi se reteză curajul. Hagi mă ameninţă că-mi va servi ca pe tavă cîteva mingi de gol şi să îndrăznesc să nu marchez".

De departe cel mai optimist pare apărătorul de fier Gică Popescu. „Nu prea mă tem de Maradona fiindcă la meciul cu Argentina vom fi deja calificaţi. Formula ideală de apărare : Lung — Dan Petrescu, Belodedici, Andone, Rotariu şi eu în faţa lor, mijlocaş de acoperire. Deviza noastră : pe-aici nu se trece." Modest, Săndoi nu cîrteşte împotriva eternului său rol de rezervă. „Nicicînd naţionala nu a avut dubluri atît de aproape de valoarea titularilor. Şi asta poate cîntări enorm". Andone şi Klein chiulesc cîteva minute de la programul de somn. Cantonamentul nu-i un pension de domnişoare. Nevestele le-au adus de-acasă cireşe. Însă Andone nu vede în faţa ochilor decît pe Valdano, Protasov, Milla. „Am mai dat piept cu argentinienii în 85, într-un turneu. L-am marcat pe Diaz dar l-am acroşat de cîteva ori şi pe Valdano. Acum, am să mă lipesc de el ca un plasture şi nu va zburda în voie". Klein a mai semnat condica la un turneu final : europenele. „La Paris nu puteam îndrăzni mai mult. Acum, la acea experienţă s-au mai adăugat maratoanele din cupele intercluburi. Fotbalul românesc şi-a cîştigat o prestanţă. Nu-şi poate permite să se împiedice în grupe."

În timpul antrenamentului am urmărit morişca Hagi—Sabău—Lăcătuş. Mingea aproape dispărea. Fantezia şi viteza aminteau de fachirii din echipa de handbal a României, campioană mondială. Acum, Sabău se odihneşte printre paginile unei cărţi. „Simt că am ieşit din eclipsa de formă. Inima îmi obosise să facă naveta la Cluj, la familie. Jenei m-a simţit şi mi-a dat o permisie să stau cîteva zile cu ai mei. Zilele acestea, soţia îmi va naşte al doilea copil. Cadoul meu de departe va fi un gol în poarta lui Dasaev." După ce toată dimineaţa au învîrtit balonul pe teren, Lupu şi Timofte îl tăcăne acum într-un joc electronic la televizor. „Fotbalul e boală nevindecabilă", zice Lupu. Idolul lui e Dobrin. Se spune despre Lupu că mingea ar fi o prelungire a piciorului. „Mai am de finisat şutul, deposedarea. Mă perpelesc noaptea în pat cum să-l suplinesc pe Hagi în primul meci la coordonare. Dar încă nu sînt sigur de titularizare."

Lăcătuş îşi pregăteşte bagajele pentru Italia. „Laşi acasă nervii ?" „Nici nu mă gîndesc ! Cineva trebuie să aibă tupeu ca să le reteze băieţilor timiditatea. Şi-apoi, eu pun inimă şi în ascuţitul unui creion. Cum să nu mă consum pentru fazele din teren ?" Năstase al fotbalului. Colorat, imprevizibil, cu patimă şi scurtcircuite sufleteşti. După meciurile cu Spartak Moscova, Lăcătuş a devenit un fel de bau-bau cu crampoane pentru jucătorii sovietici. „Apărarea trebuie să primească cît mai puţine goluri. Oricum, noi, atacanţii, vom marca mai multe. Italienii se tot interesează de jucătorii români. Le vom oferi posibilitatea să ne urmărească chiar la ei acasă în cît mai multe meciuri ale mondialelor". 5-4-3-2-1, start ! Băieţi, vă aşteptăm la întoarcere în aeroport, antrenaţi să cîntăm „Mulţi ani trăiască!"

FLORIN CONDURĂŢEANU

Crampoane şi tocuri cui

Fugă pe extremă, un-doi şi mingea se odihneşte în plasă. „Ura ! Mama a dat gol !" Pe banca rezervelor, un prichindel ţopăie ca pe arcuri. Şutul mamei, Vasilica Bujor, mijlocaşul, pardon, mijlocaşa Unirii Tricolor, a fost viclean, cu boltă. În poarta IMGB-ului, Florentina Bărbuţă îşi prinde cu năduf încă o agrafă în plete. „Cum m-a păcălit balonul ăsta lobat ? Tocmai acum cînd Angelo Niculescu şi Cornel Drăguşin m-au selecţionat în lotul lărgit al naţionalei. Bine că nu se află în tribună Dragoş, prietenul şi colegul meu de la Institut. Iar ne-am fi certat. Am plonjat degeaba şi bara mi-a desenat încă o vînătaie pe picior. Adio, fustă ani ! Iar trebuie să îmbrac cîteva zile blugi". Are 20 de ani şi o vreme a jucat fundaş. Pînă cînd o „talpă" i-a smuls ligamentele. Pe femei să nu le atingi nici cu o floare ! În tensiunea meciului, fetele însă uită şi se mai mîngîie între ele cu crampoanele. Medicul i-a recomandat Florentinei să spună „la revedere" fotbalului. Şi-a tăiat singură ghipsul şi a devenit portar.

Pe teren se aleargă, nu glumă. Fără relaş cu mîinile în şold. Stopurile, pasele dintr-una nu s-ar ruşina în faţa celor din C. „Fetele joacă şi se antrenează cu seriozitate. Ambiţia e totuşi un substantiv feminin, spune profesorul de liceu Gheorghe Cristescu, cel care a reclădit de la zero echipa Unirea Tricolor. Joacă cu inima, nu cu gîndul la portul tocul cui ?" Matriarhatul se poate sprijini şi pe numărul de goluri înscrise. Soţul, tipograf, o aşteaptă acasă cu fetiţa să meargă într-o vizită. Dimineaţa, ghete cu crampoane, după-amiază, pantofi cu toc cui ! „Ne-am certat doar cînd m-am tuns scurt. Bretonul mă împiedica să lovesc balonul cu capul".

Fotbalul, sportul-rege ! De ce nu sportul-regină ? Inimoasa Rodica Şiclovan şi o mînă de oameni pasionaţi au reuşit să pună pe picioare într-o singură lună un sport : fotbalul feminin. Pînă acum, pe post de cenuşăreasă. În cîteva zile peste 600 de jucătoare au primit legitimaţii, s-au înfiinţat 30 de echipe în ţară, a pornit la drum Cupa Libertatea. „Din cele 6 grupe, alcătuim la toamnă campionatele A şi B, spune Rodica Şiclovan, preşedinta recent înfiinţatei Comisii Centrale de Fotbal Feminin. A trebuit să alcătuim şi o naţională, deja invitată la un turneu în Italia".

După pauză, în echipa Unirea Tricolor intră vîrful Radu Diana. Un metru şi-un pic, 30 kg, clasa a VII-a. Cascadă de fente, ca un titirez, pase cu călcîiul. Un Hagi cu codiţe. „La Severin am driblat-o pe tanti stopera şi mi-a spus de acasă şi de la serviciu". Meciul s-a încheiat cu 1—0 pentru Unirea Tricolor. Antrenorul IMGB-ului, Gheorghe Marinescu, oftează. Două jucătoare de bază au stat pe tuşă. Internaţionala Barbu Lizica a ratat în meciul trecut o „foarfecă" (culmea, ea care-şi coase singură rochiile) şi de atunci şchioapătă. Iar vîrful, Mariana Constantin, a făcut rost de o suspendare tot cicălindu-l pe arbitru. În metrou, un pilc vesel de fete. Adversarele şi coechipierele din teren au devenit gospodine. Cristina Cinezean, într-o mînă cu sacul cu echipament şi în alta cu o plasă cu salată, le dă reţeta unei prăjituri după care se dau în vînt băieţelul şi fetiţa ei.

Înaintea finalei de Cupă, galeria dinamovistă şi stelistă atinseseră temperatura de fierbere. S-a disputat în deschidere un meci de fete. Munile făcute pînă atunci pilule la gură pentru un „Huo" zdravăn, au aplaudat. Femeia, eterna poveste ! Chiar şi în ghete cu crampoane !

FLORIN CONDURĂŢEANU

A apărut FLACĂRA-BIS!

Citind-o, mulți prieteni ai revistei „Flacăra" au simțit nevoia să strige „Bis !". Și iată, dorința lor s-a împlinit. De ja, revista (deocamdată) lunară FLACĂRA-BIS este în chioșcuri. Mulți dintre dumneavoastră n-o să puteți vedea acest prim număr, tirajul fiind extrem de limitat.

Și totuși, magazinul nostru, în 32 pagini color, realizat cu profesionalism de specialiștii Întreprinderii „Arta Grafică", realizînd un prim contact cu stilul de presă practicat de marile publicații ale lumii, adresîndu-se chiar dumneavoastră, lectorii cei mai avizați ai celor mai interesante texte și imagini, nu vă poate lipsi. Citind în continuare „Flacăra", publicația cu cel mai popular preț din România, vă puteți abona și la FLACĂRA-BIS, magazinul ilustrat cel mai bun și mai ieftin.

Încercăm ca, în perioada de început, să asigurăm difuzarea liberă măcar în cele mai importante reședințe de județ. Vom onora, în ordinea ofertelor, și cererile difuzorilor particulari.

Din sumarul revistei:

— Revoluția cu mîinile goale — **Recviem pentru martirii neamului**

— Ieșim din țară — **cum călătoresc turiștii români ?**

— Mama Gioconda — **era Gioconda însărcinată ? sau „Cît surîde Gioconda, e bine !"**

— **Intrarea în Europa — cîteva opinii despre democrație ale d-lui** Alajos Chrudinak, **redactorul șef al emisiunii de politică externă „Panorama" a Televiziunii maghiare**

— Acum 60 de ani : Concurs de personalități — **va mai avea România un guvern de domni ?**

— **Basarabia — visul de aur al românilor de aici și de dincolo de Prut**

— **Vom avea un muzeu național de rang european — cu cît mai repede, cu atît mai bine !**

— Oamenii zilei — **Gabriel Liiceanu, Ion Iliescu, Radu Câmpeanu, Petre Roman, Corneliu Coposu**

— **Premiile Flacăra — vă așteaptă !**

— Traficanții de droguri — **fotografii — document**

— Idolul salvat — **scurtă proză polițistă**

— Două dispariții ca în Triunghiul Bermudelor — **titlu de roman polițist — întîmplările (din păcate) adevărate !**

— Confesiunea unui superspion : Oleg Gordievski — **dezvăluirile celui mai important agent dublu al serviciului secret englez și unul dintre cei mai importanți agenți ai Occidentului în interiorul KGB-ului în perioada postbelică**

— Umor — **sau Dreptul la zîmbet**

— Cascadorii — **meseria lor e riscul...**

— Lambada — **a fost lambada. Revine Lambada ! ? !**

— Sport : Toate drumurile duc la Roma ? — **avem dreptul și la optimism**

SEVGHIN OMER

Atenție la S.U.A.!

La 8 iunie începe marele „turnir" al fotbalului — „Coppa del Mondo 1990". Gazdă, țara a cărei reprezentativă a cîștigat titlul suprem pînă acum de trei ori : Italia.

S-a scris și se scrie încă mult despre componența grupelor turneului final, despre caracteristicile și șansele echipelor calificate, despre pregătirile din cele 24 de „tabere". Cum de la momentul scrierii acestor rînduri și pînă la cel al apariției, orice informație ar putea să fie depășită, învechită, cunoscută, ne-am gîndit să vă oferim — ca avancronică la Cupa Mondială — părerea despre fotbal a unui om de fotbal a cărui competență este mai presus de orice dubii : italianul Enzo Bearzot, tehnicianul care a condus „squadra azzurra", la a treia victorie mondială, cea din Spania anului '82.

„Aud adesea că reprezint un fel de steag al fotbalului mondial dar eu aș vrea să fiu un stindard care se mișcă, nu o emblemă statică. Mi-ar plăcea să se recunoască în mine cel ce răspîndește cîntecul „azzurrilor" (...) Cînd s-a produs catastrofa de pe Heysel, în 1985, eram cu naționala într-un turneu prin Mexic ca să ne pregătim pentru mondialele ce aveau loc în anul următor. Jucam contra englezilor și asta ne-a ajutat, cred, să nu dramatizăm situația. În afară de suporterii lui Liverpool, violenți și bețivi, la Bruxelles au fost și alți răspunzători de dezastrul care ar fi putut fi evitat. Totuși, ne-a învățat că fotbalul este un fenomen atît de dilatat încît riscă să devină imposibil de stăpînit. (...) Anul 1982 și El Mundial-ul spaniol nu mi le mai amintesc decît pentru anumite aspecte negative : neînțelegerile dintre diferiți componenți ai echipei, echivocurile. Din punct de vedere omenesc am suferit mult. Victoria a fost un obiectiv profesional iar clipa de fericire a fost în cea care m-au îmbrățișat jucătorii și m-au purtat pe umeri. Dar amintirea cea mai frumoasă nu aparține zilei finalei, ci este o sărutare fugară a lui Zoff în timp ce vorbeam într-o emisiune TV după succesul asupra Braziliei. Atunci n-am băgat de seamă. Am văzut asta mai tîrziu, urmărind o înregistrare a emisiunii respective. A fost un moment frumos și tot așa a rămas după atîta timp. (...) N-am fost profet în țara mea și mai ales față de ziariști. Dar m-au răsplătit numeroasele aprecieri venite de peste hotare. Cred că am dat tot ce am putut. Desigur, fiecare are alt punct de vedere în diverse lucruri. Aveam ideile mele și am căutat să merg înainte cu ele, chiar dacă uneori m-am simțit marginalizat. Fotbalul este o lume a suspiciunilor. Și ca să eviți suspiciunile, cel mai bun lucru este să te izolezi, să fii doar tu cu echipa de care te ocupi. Este singurătatea comandantului, a responsabilității. (...) Trebuie să știi să închei ciclurile și să accepți cu seninătate înfrîngerile. De fapt aceasta te maturizează mai mult. Și cum atît ca ajutor, cît și ca antrenor le-am cunoscut bine, știu că nu se poate învinge mereu. Nici o victorie nu-l face pe om să crească așa cum o fac durerea, înfrîngerea. Cel ce intră în Olimpul fotbalului învață imediat cît de efemer, chiar fals e succesul. Asta am înțeles-o la 18 ani și la 58 ani încă n-am uitat-o. (...) Dacă ai un orizont mai larg poți găsi soluția mai potrivită în orice domeniu de viață. Noi, antrenorii, trebuie să găsim totdeauna soluția cea mai directă care să ne ajute să învingem. Pentru că la urma urmelor numai victoria contează. (...) E grea viața pe banca tehnică. Se fac mereu încercări de ți se schimbă părerile, hotărîrile. E ca și cum în timp ce dv. scrieți, ar veni cineva și v-ar conduce condeiul cum crede el. Tu vrei să construiești ceva și ceilalți n-au răbdare să-ți termini opera. (...) Astăzi, fotbalul fi consumă mai repede pe jucători. La 30 de ani, nervii sînt uzați. Dacă cineva simte că și-a împlinit țelul poate abandona fotbalul. Cred că momentul cel mai bun se situează între 29 și 34 de ani. (...) Am fost întrebat dacă fotbalul e o boală. Dacă îl înțelegi ca un sacrificiu, nu. Dacă e o plăcere, un divertisment, cum a fost și pentru mine, atunci da. Sînt mulți cei care mai joacă și la 50 de ani, cheli și cu burtă, riscînd chiar și un infarct. Și nu o fac pentru bani. Ce poate fi asta dacă nu o boală. (...) Italia '90 va însemna o creștere de atenție pentru fotbal din care va trebui să se tragă foloase nu numai sportive, ci și culturale, turistice. (...) Pericolul cel mai mare este că fotbalul a devenit atît de industrial, încît s-ar putea să distrugă regulile jocului. După cum știți, în bătălia comercială nu există reguli, se luptă fără a se ține seama de lovituri. Așa cum vedem în disputa dintre Coca-Cola și Pepsi-Cola. (...) Pe plan tehnico-tactic, Italia '90 s-ar putea să aducă unele noutăți. Fotbalul din lumea a 3-a a făcut mari progrese. Întîlnirea dintre reprezentanții unor școli diferite ne va face pe toți mai completi. Totuși, vor rămîne anumite particularități ; de exemplu, englezii nu vor putea executa lovirea mingii ca brazilienii. Vor apărea noi forțe. Atenție la S.U.A. ! Am vizitat colegiile americane și am văzut ce serios se muncește pentru formarea și pregătirea fotbaliștilor. (...) Fotbalul este o lungă așteptare. Trebuie să fii mereu gata să pornești ca și cum ai sta în blocstarturi pentru o alergare de 100 metri. Important este ca această așteptare să aibă un conținut bogat. E întrucîtva o metaforă a vieții. Vai de cel ce pierde trenul. (...) Pronosticurile mele pentru semifinalele de la „Coppa del Mondo" sînt : Italia, Olanda, Brazilia, R.F.G.".

Traducere și adaptare
CRISTIAN TOPESCU

Flacăra

EDITURA „PRESA LIBERĂ"

Stan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACȚIA :

REDACTOR ȘEF :
George Arion
Redactori șefi adjuncți :
Constantin Dumitru
Ion D. Gaia
Secretar general de redacție :
Oprea Georgescu

■ PUBLICIȘTI COMENTATORI (2569) : Dumitru Constantinescu, Roxana Paicu Manolescu, Horia Pătrașcu.

■ ANCHETA-REPORTAJ (2600, 2542) : **Dorin Sălăjan**, Pașcu Balaci, Petre Bărbu, Radu Ciobotea, Cristian Pavel, Mihai Stănescu.

■ DREPTURILE OMULUI (2559) : **Dorin Gherghinescu**, Mihail Gălățanu, LianaTatos, Reghina Vârvici.

■ CULTURA-ÎNVĂȚĂMÎNT (2569) : **Ion Zubașcu**, Sorina Man, Margareta Mureșan.

■ FOTOREPORTAJ (2528) : **Paul Agarici**, Gabriel Bugnar, Eduard Constantinescu, Elena Ghera, Gig Matoianu, Victor Rădulescu.

■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 1453, 2072) : **Mircea Popp**, Maria Bărbulescu, Pompiliu Dumitrescu, Sevghin Omer, Smaranda Petrea, Cornel Sp[illegible]tu, Angela Ștefănescu, **Adrian Petrescu.**

■ SECRETARIAT (2002, 2558) : Constanța Bolaban, Mihaela Moroșanu, Eugenia Vasile.

■ **FLACĂRA BIS**

Răzvan Bărbulescu (2128)

Liviu Timbus, (1700) Aurelia Boriga, Florin Condurățeanu

■ **REBUS**

Tudor Octavian (1457). **Adrian Mitu, Alexandru Păsărin**, Alexandru Paler, Elena Grecescu, Bogdan Vlad, Aurel Ștefan Alexandrescu, Simona Simzianu (2036).

Adresa redacției și administrației : București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311. **Telefoane :** 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în paranteze de mai sus) ; secretariat redactor șef : **2002** ; redactor șef adjunct : **2558** (C. Dumitru), **2560** (I. D. Gaia) ; secretar general de redacție : **2143** ; public relation : **2600.**

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRESFILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

TIPARUL : Combinatul poligrafic BUCUREȘTI

16 pagini **3 lei**

Vremurile sînt cum sînt DAR VREMEA?

Vremurile par a se mai fi potolit, dar vremea nu ! Capriciile lui Florar au determinat frecvent alternanțe spectaculoase... chiar și după alegeri.

Astfel, vineri s-au atins și depășit în multe localități cele 30°C care definesc ziua călduroasă. Temperaturile maxime de la Sibiu (30,4°), Rădăuți (31,2°), București-Filaret (35 6°) și Craiova (32,6°) au depășit recordul absolut al zilei și l-au apropiat foarte mult de cel al lunii. Și noaptea de 25 spre 26 a fost foarte caldă, înregistrîndu-se la Miercurea Ciuc cea mai caldă noapte de mai, din șirul nostru de observații. Duminică, însă au fost bătute alte recorduri zilnice, de data aceasta în celălalt sens. Astfel s-a înregistrat cea mai rece zi de 27 mai la Craiova, București și Deva.

Spectacolul vremii din ultimul timp n-a constat numai în teribila evoluție termică ci și în variațiile celorlalte elemente de vreme. Cerul mai mult senin la început, a fost apoi continuu acoperit în majoritatea regiunilor (evoluție destul de rară în lunile de primăvară) și a plouat foarte mult. S-au depășit în unele localități 25 l/mp în 12 h, iar izolat în sud chiar și 50 l/mp în aceleași 12 h. Vîntul s-a intensificat frecvent în sud-estul țării și la munte.

În săptămîna care urmează, vestile meteorologice nu prea par a fi îmbucurătoare, decît cel mult pentru agricultori. Apreciem că vremea va fi în continuare în general închisă și răcoroasă, mai ales în primele zile. Va ploua în toată țara, iar vîntul va mai prezenta intensificări la munte și în estul țării. Spre sfîrșitul intervalului în regiunile sud-vestice vremea se va ameliora treptat. Datorită nebulozității accentuate diferența termică noapte — zi, va fi destul de mică. Astfel temperaturile minime vor fi cuprinse în general între 5° și 15°, iar cele maxime între 12° și 22°, ușor mai ridicate în vest.

Cu riscul de a ne atrage antipatia celor ce lucrează în turism, trebuie să-i informăm pe cei ce și-au planuit un week-end la mare sau munte, că nu le recomandăm nici baia în mare și nici urcușul pe cărări alunecoase.

IOANA MAȘEK

Să tot fii paznic de noapte la un bar de zi!

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ
ODOBLEJU-SĂCUIEU

Soarele lui Dumnezeu
răsare peste cei buni
şi peste cei răi
şi plouă peste cei drepţi
şi peste cei nedrepţi

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ŞI CULTURAL
● fondat 1911

Anul I (Serie nouă) • Nr. 23 • Miercuri 6 iunie • Ediţia internaţională: 7-14 iunie 1990

Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ ■

GREȘELILE OPOZIȚIEI

Nu e nici o îndoială că Frontul Salvării Naționale, instalîndu-se la putere cum s-a instalat, manevrînd cum a manevrat și acționînd cum a acționat, concentrînd în mîinile sale tot ce se află în de Dumnezeu binecuvîntata și de oameni năpăstuita Românie, ar fi cîștigat alegerile oricum, indiferent de ce ar fi făcut opoziția. Totuși, numărul de voturi în favoarea lui Ion Iliescu și a F.S.N.-ului ar fi putut să fie mai mic dacă opoziția n-ar fi făcut mai multe greșeli. Precizăm că în analizele noastre pornim de la ideea că ducerea de către partidele de opoziție a unei campanii electorale inteligente și formarea în parlament a unei opoziții puternice și deci eficiente nu constituie doar o chestiune personală a lui, a opoziției, o afacere a unor partide, dacă or să aibă un număr mai mare sau mai mic de deputați și de senatori, ci o problemă de interes național. Ca atare, purtînd pe umeri această povară uriașă, a creării factorului de echilibru necesar unei vieți politice democratice, evoluate, opoziției îi revin mari răspunderi, ea trebuie să fie gata la concesii, să lase la o parte pornirile pătimașe, limbajul violent, rigiditatea. Paradoxal, în timpul campaniei pentru alegerile de la 20 mai, opoziția a procedat ca și cum ar fi fost vorba de dispute în sine, și nu de cîștigarea de voturi. Or, dacă voturile le dorești, trebuie să cunoști bine și psihologia celor care urmează să introducă buletinele în urnă, și caracteristicile exacte ale momentului. A cunoscut opoziția această psihologie ? Da, însă n-a luat în calcul celălalt element, și el de importanță decisivă : fugirea ireparabilă a 44 de ani (fugit irreparabile tempus). Cu aceasta ajungem la cea dintîi și cea mai importantă greșeală a opoziției în campania ei electorală.

Într-adevăr, opoziția a știut că punctul sensibil al alegătorului român este nu obținerea bunăstării la parametrii cei mai înalți, ci siguranța zilei de mîine, la indiferent ce nivel, dar a crezut că-i poate promite această siguranță în aceeași termeni ca în 1946. Or, atunci, siguranța zilei de mîine a românului era amenințată de comunism, prin pierderea de către oameni a pămîntului și a tot ce aveau (cum s-a și întîmplat). De aceea, românii au votat în 1946 masiv cu opoziția de atunci (aceeași cu cea din 1990), fiind singura care putea să-i salveze de comunism (că rezultatele alegerilor au fost falsificate, e o altă problemă). În 1990 însă, situația se prezenta exact invers. Aceasta în primul rînd datorită „specificului" comunismului românesc, „originalității" lui. În celelalte țări socialiste din Europa comunismul a avut destule fisuri. În Polonia, de pildă, agricultura a rămas necolectivizată, acolo nu mai era de rezolvat chestiunea întoarcerii la gospodăria țărănească individuală — ea exista dintotdeauna ; tot în Polonia, muncitorimea era cu „Solidaritatea", dorea schimbări în sensul trecerii la economia de piață și era gata să facă sacrificii pentru aceasta ; la unguri, mica inițiativă privată fusese încurajată sub Kadar, oamenii aveau un exercițiu al economiei de piață ; elemente menite să ușureze trecerea la reforme vizînd abandonarea comunismului existau și în celelalte țări frățești est-europene. În România însă, comunismul a fost beton armat, existența cvasitotalității populației depindea de structuri de tip comunist iar oamenii se dezobișnuiseră să se administreze singuri, gîndeau și hotărau alții pentru ei. De aceea românii nu voiau schimbări, voiau continuitate. Da, comunismul nu este în firea românului, dar, cu forța fiind el impus, oamenii s-au obișnuit cu structurile sale : muncitorii, cu întreprinderile, oricît de ineficiente sau chiar falimentare ar fi fost acestea — asigurau o leafă, fie ea și mică, fie ea și cluntită, oamenii nu erau, care va să zică, muritori de foame ; la fel țăranii, cu colhozurile noastre, botezate g.a.c.-uri sau c.a.p.-uri — viață mizeră, vai de ea, dar ieșea de-o pîine sau de-o mămăligă. Funcționarii aveau și ei slujbele lor și trăiau din ele cum puteau. Venind opoziția și propunînd darea înapoi a pămînturilor la țărani, privatizarea în industrie, investiții străine, reformarea administrației, toți s-au simțit amenințați în existența lor — ce-o să fie cu ei ? În această situație, i-a fost foarte ușor F.S.N.-ului să-i îngrozească pe oameni cu șomajul ori cu pierderea pămîntului și să-i cîștige de partea lui, asigurîndu-i că lucrurile vor rămîne încă multă vreme așa cum sînt, că schimbările vor fi, dacă vor fi, lin, fără zguduiri. Toți s-au agățat de F.S.N. ca de un colac de salvare.

Altă greșeală importantă a opoziției a fost pedalarea prea accentuată pe înlăturarea de la conducerea societății a nomenclaturii comuniste, pe desființarea securității. I-a fost ușor F.S.N.-ului să bage electoratului frica-n oase cu anticomunismul celor din opoziție, prezentați ca niște monștri setoși de sînge de membru de partid. Foștii membri p.c.r., ca și securiștii, au văzut în Frontul Salvării unica lor pavăză.

Opoziția n-a ales nici tonul cel mai potrivit pentru disputa electorală. Unele publicații ale partidelor, poate și din cauză că au fost nevoite să apeleze la ziariști improvizați, s-au dedat la atacuri la persoană și la violențe de limbaj cu totul gratuite. I-a fost foarte ușor F.S.N.-ului să-și pună mass-media, și ea împănată cu neprofesioniști, cu ziariști fără nici un har, gata la orice, să acopere cu noroi pe reprezentanții și pe susținătorii opoziției, să folosească un limbaj mult mai violent și de o trivialitate rar întîlnită.

Și astfel, opoziția a contribuit și ea, într-o oarecare măsură, fără să vrea, desigur, la amploarea victoriei F.S.N.-ului, în dauna tuturor, inclusiv a F.S.N.-ului, dar mai ales în dauna poporului român — nevoit să suporte acum un stăpîn unic —, pentru că o opoziție puternică este singurul leac eficient și sigur împotriva totalitarismului (despotismului), de orice fel, troglodit sau luminat.

ION D. GOIA ■

Pauza s-a terminat

Mai sînt cîteva zile și va fi definitivat noul guvern al României. Timiditatea, indecizia și încetineala manifestate în trecerea spre economia de piață, pașii nesemnificativi în direcția descentralizării, privatizarea frînată, e drept de birocrația din eșalonul secund, nu vor mai putea fi explicate prin starea de provizorat la care a fost obligat guvernul.

Vom avea deci un guvern legitim și stabil. Va depinde de el să nu cadă. Celui de pînă acum trebuie să-i recunoaștem merite. În doar cinci luni s-au îndreptat anomalii economice flagrante, s-au rezolvat probleme sociale importante, s-au înlăturat măsuri aberante în domeniul legislației muncii. Dărnicia lui a fost în unele situații excesivă și fără acoperire economică. S-au luat măsuri sub presiunea grevelor sau a străzii după principiul : să-i dăm celui care plînge mai tare. Și calculele electorale au avut cu siguranță rolul lor. S-a creat deja o denivelare nedorită a cărei singură rezolvare este nivelarea. Depinde la ce nivel va fi hotărîtă ea.

Credem că pe agenda viitorului guvern prioritatea priorităților este să hotărască oamenii să se pună pe treabă, să vină la program, să muncească repede și bine. Munca și ideea trebuie să se transforme cinstit în bani. Politica trebuie să se facă în afara orelor de program. Nu se pot plăti salarii fără rezultate. În nici un caz salarii mai mari cu muncă mai puțină.

Trebuie în primul rînd schimbată mentalitatea față de muncă. Criteriul cantității și calității muncii, deteriorat îngrijorător în ultimii ani, va trebui repus în drepturile sale suverane. Promovările după merite politice sau apartenența de partid, după sex și dărnicia lui, după relații de prietenie și rudenie vor trebui tratate ca infracțiuni de subminare a economiei naționale. Unitatea de măsură a muncii va trebui cunoscută de toți și aplicată pe față și la lumina zilei.

Se vorbește de diferite modele economice demne de urmat : japonez, american, francez și alci ar putea fi înșirate mai toate țările capitaliste unde se trăiește bine. Aceste modele au la bază munca susținută, corect și stimulativ plătită, în nici un caz liber consimțită, patriotică, generoasă sau altruistă. Munca nu e un scop în sine, ci un mijloc. Pauza s-a terminat. Credibilitatea noastră economică în fața dornicilor să investească în România va fi dată numai de seriozitatea cu care ne hotărîm să muncim.

Inteligenți și inventivi sîntem, de umor nici nu mai vorbim, minți luminate am dat, vioi și talentați am dovedit că sîntem, însă cînd trebuie să punem osul la muncă, o bună parte din noi ne simțim înjigniți și nedreptățiți. Din păcate, fără muncă nu se poate. Nu avem de unde cere dacă mai întîi nu dăm. Primul respect față de muncă este evaluarea și retribuirea ei corectă. Aceasta ni se pare prima grijă a noului guvern.

OPREA GEORGESCU ■

RĂZBUNAREA MATURILOR

Națiune, fii deșteaptă și nu uita să-ți iei doza zilnică de liniște, ai destui profesori de anestezie și somnoterapie ce te supraveghează pe cele mai diverse canale de comunicare în masă, al aproape totul, partid unic, centru vital, o mie de publicații, conferințe de presă în limbi străine, acces în shop, liberă inițiativă, pașapoarte, ceea ce în timpul barbarilor tirani recent repartizați în iad, nici nu visai. Ai numeroase curți ale miracolelor, viitoare topos-uri ale prosperității în viziunea miracolului japonez, totul e de vînzare ; pînă și juna Rodică s-a decis să accepte un rol de romîncă reprezentativă în night-clubul sponsorizat de agenturi străine. Ai mîncare, electricitate, fotbal, circ, simbătă liberă și chiar pustie devreme ce totul e-nchis spre tihna și mpăcarea oamenilor, reculege-te deci, puțin somn nu strică după tautologicul zbucium electoral, livrează-te din toată inima Domnului, el va gîndi pentru tine și pentru fiecare în parte, e mult mai comod să știi că acolo sus cineva te iubește, tatăl cel bun care a ucis minotaurul și care te va chema la el pe cele mai înalte piscuri ale consensului.

Adoră-l, și ciobul de sticlă al dezbinării se va topi și sufletul tău se va elibera de păcatul neliniștii ; tu vei avea totul dacă vei ști să înțelegi noua doctrină a împăcării întru Domnul, nu ai decît să urmărești seminariile teologice (iar nu ideologice cum erau odinioară) ale televiziunii, căci nu-i zi de la Dumnezeu să nu ai parte de-o slujbă, de-o prăznuire, de-un hram sfințit și chiar de propovăduitori din străinătate (Jesus is the Lord), specialiști în adormirea conflictelor de tot felul. De altfel vor fi organizate și cursuri de înot pentru toți cetățenii, în vederea abilitării lor întru plutirea pe apele imprevizibile ale economiei de piață.

Relaxează-te națiune ! Tu ți-ai făcut-o, cu-o mînă pe inimă și cealaltă pe stampila electorală, fii deci liniștită, mortul din casă nu contează, opoziția dacă se opune, cu atît mai rău pentru ea, evenimentul principal al zilei fiind, evident, răcirea vremii ; străinătatea n-are decît să bîrfească, așa sînt străinii, tu nu trebuie să te aliniezi la vreun model căci drumul tău e menit să fie oricum unul original, spre uimirea și umilirea Europei.

Ce atîta politică, la ce bun vacarmul atîtor voci și păreri, de ce confuzionismul intelectualist al atîtor grupuscule. Fă ca și cum n-ar exista, tu trebuie să-ți exerciți increderea în zîmbetul recent descoperiților handicapați, în agențiile matrimoniale și în gentilețea crainicelor noastre TV care parcă țin cu tot dinadinsul să recupereze masiv și incontinent, anii de sobră absență a zîmbetului de care ne-au privat pe cînd eram și noi și ele mai tinere. Bransați-vă, dragi telespectatori, la zîmbetul acela matern, încărcat cu atîta disperată umanitate, și veți fi fericiți. Bucurați-vă de această liniște trandafirie emanată din studiouri, criza voastră de identitate s-a rezolvat, voi nu mai sînteți un popor vegetal și nici orfan, totul este ca și rezolvat sau în implozie, ceva ceva probleme mai sînt, ca de exemplu curățirea orașului mai ales în centru și lipsa deodorantelor și a răcoritoarelor, reclamate mai ales de intelectuali. Totul le miroase acestor indivizi încinși Le vor avea, să vedem pe urmă ce mai vor acești îmbufnați contestatari, etern crispați și nemulțumiți, sterili în neputința lor de a se bucura de o victorie absolută.

Inima lor e ruginită ireversibil în timp ce mintea lor e pornită ca o mașină infernală a problematizării, vor politică și iar politică și coerență morală, peste tot văd neajunsuri, mituire, propagandă, conspirații cu mineri, confiscarea revoluției, a proceselor, gerontocrație, proclamații, nomenclatură (ceva între nomina odiosa și numerus clausus).

Că sînt de rea credință o poate dovedi și luminoasa viziune pluralistă a desfășurării procesului domnului Nicu C... Totul, începînd cu magistrala prezență a actorului-inculpat și terminînd cu absența delicată a președintelui tribunalului, a contribuit la succesul acestui tele-show în spiritul non-violenței tradiționale, contaminate de contribuțiile lui Ghandi și Tolstoi.

Depoziția junelui-prim, emisă pe fondul unui zîmbet sinceramente cinic-complice, a fost consemnată cu pietate și dacă am fi să ne luăm după dînsa, primul tovarăș de la Sibiu este victima inocentă a unei grosolane erori judiciare, în baza căreia asa zisul „inculpat ar trebui să primească substanțiale despăgubiri în valută. Astfel am putut afla că fiul odiosului fusese un dizident notoriu mare amator de metafore și, odată dumirit cine e în spatele „afacerii" se decide pe 22 decembrie să dea o fugă pînă la București în vederea unui dialog, gata să-și aducă aportul la restabilirea liniștii de care avem atîta nevoie.

Oricum, condescendentul și fercheșul star comunist din boxă, conform unei știri pentru care nu băgăm mîna-n foc, a semnat un contract cu un editor italian pentru un volum intitulat „Io, l'ul celui mai iubit fiu al poporului". Ban la ban trage !

Bucură-te, deci, națiune, zburdă ! Afacerile merg strună pentru Dl. De Fonseca, monștrii s-au dizolvat într-o direcție necunoscută, factorii disconfortului național sînt minori în timp ce tu ești matură și trebuie să te bucuri ca un copil de soporifica libertate pe care ți-ai dorit-o prin matura ta opțiune.

Piinea și circul te așteaptă și seminariile teologice pe la sfintele lăcașuri și idilicul zîmbet al crainicelor TV și, culme a jubilației postelectorale, La Coppa del Mondo. Hai, România !

GEO VASILE ■

„Vino, Doamne, să vezi ce-a mai rămas din oameni"

În jurul lor, liniște nu-i niciodată. De dimineață pînă seara, se discută întruna. În jurul lor se dă o luptă. Ideea care prinde teren aici, pierde teren ceva mai încolo, la douăzeci de metri. Totul depinde de calitatea oamenilor și a grupurilor.

Un pensionar voinic și probabil sănătos tun întreabă de ce nu s-or fi ducînd „ăștia" la muncă. Dar succesul întrebării lui e îndoielnic. Unii dau din cap, încuviințînd, alții îi cer să le spună el ce-a muncit și chiar să le arate mîinile, să vedem cît de bătătorite sînt. Indignatul de pe aleea din fața Teatrului Național, a cărui robustețe te face să te gîndești că pe vremea lui Ceaușescu s-a hrănit cu specialități de la bufete cu circuit închis, își ține mai departe mîinile în buzunarele canadianei și își ridică glasul ca și cum ar cere cuiva ajutor : „Eu am muncit 38 de ani !". De alături, un tinerel părînd a nu avea mai mult de cîțiva ani de cînd s-a liberat din armată, începe prin a spune că el e șofer și-i răspunde cu o încordare ce-i întipărește pe față, neașteptat și straniu, expresia unui adînc sentiment de tristețe : „Bine, tată, ai muncit ! Și ce ai reușit să faci din țara asta decît o groapă ? Dumneata nu vezi și nu simți ruina pe care ai construit-o ?". Preopinentul ridică din umeri și pleacă îmbufnat. Va fi reperat ceva mai tîrziu pe aleea din partea cealaltă, dinspre „Intercontinental", plimbînd printre oameni aceeași întrebare : „De ce nu se duc ăștia la muncă ?"

Această întrebare cade, adesea, ca o pasăre de pradă într-un gol de aer. În general, ceea ce vor să spună tinerii alături de care se află, e drept și destui oameni vîrstnici, e simplu de înțeles : toți vrem să muncim și la urma urmei nimeni nu susține că în țara asta nu s-a muncit, de patruzeci de ani încoace, dar măcar astăzi e obligatoriu să înțelegem cum s-a întîmplat că țări europene care se aflau în urma României, acum o jumătate de veac, au ajuns între timp la un nivel de dezvoltare incomparabil cu al nostru. Or, pentru a înțelege asta, trebuie neapărat ceva mai multă elasticitate a minții, ceva mai multă elasticitate decît pot avea țepezile de piatră de pe aleile ce mărginesc careul greviștilor foamei. Altfel, nu e deloc sigur că viitorul se va înfățișa ca o masă îmbelșugată și la oră fixă.

O femeie scundă și grasă, de ale cărei mîini spînzură două sacoșe pline, își trece cumpărăturile într-o mînă și arată cu degetul spre corturi, ținînd cu degetul ei bondoc masa încărcată

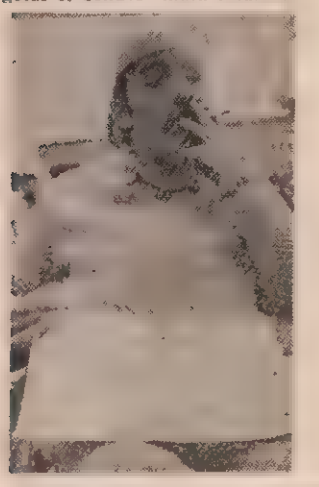

cu sticle în care se zărește un lichid gălbui. Respectiva, în echilibru instabil pe muchia vîrstei de 50 de ani, explodează într-un acces de veselie că și cum ar fi prins-o pe mîică-sa umblînd cu lingurița în chiselele de dulceață păstrate pentru oaspeți : „Ulte, ăștia beau bere, che, vedeți ?". O clipă mai tîrziu, doamna Laura Stoica se îndreaptă spre ea cu o sticlă din care toarnă într-un pahar și-i dă să guste. Ambasadoarea mahalalei tace. E cam nedumerită și ochii parcă i s-au dilatat puțin. „Bere ?". „Nu, ceai !".

Doamna Laura Stoica, profesoară de latină, face parte din conducerea Forumului Antitotalitar Român, care-i susține pe greviști. Zice : „Oamenii aceștia atît de diferiți, dar care s-au întîlnit aici în numele unei idei, și-au asumat o răspundere. Sensul gestului lor e acela al unui apel la demnitate. Așa cum sînt ei, cu luminile și umbrele lor, prin noblețea gestului la care s-au hotărît ei încearcă să spele de păcate pe toți acei care greșesc în primul rînd pentru că gîndesc greșit. Guvernul nu are dreptul să nu vină aici și să stea de vorbă cu ei. Cei din guvern trebuie să fie oameni, în primul rînd, nu funcții".

Fiindcă e totuși primăvară și învie mușchii, din Dealul Mitropoliei s-a făcut un asemenea apel, astăzi, și din partea Patriarhului Teoctist. Tocmai cînd unii dintre drept-credincioși erau gata să creadă că înaltul prelat a rămas conservat în eternitatea dogmei ca o muscă surprinsă de un val de ger între două rînduri de geamuri.

Astăzi s-a împlinit o lună de cînd un grup de oameni au intrat în greva foamei aici, într-o latură a Pieței Universității.

A 30-a zi e o zi friguroasă și cenușie.

Pe 30 aprilie, în prima zi, au fost 14. Pe 5 mai, numărul lor a crescut la 47. Pe 15 mai declarașeră greva foamei 85 de oameni. Atunci au fost cei mai mulți. După 20 mai, ziua alegerilor zise libere, numărul lor a început să scadă. Dănuț Lungu e unul dintre ei. Bucureștean, 28 de ani, muncitor constructor. Din 3 mai și pînă acum a slăbit 22 de kilograme. E lesne de priceput cam ce înseamnă asta, fiindcă și-așa nu pare să fi fost decît o mînă de om. Îmi arată registrul cu un tabel ce cuprinde nume, prenume, data intrării în grevă. Azi dimineață a mai renunțat unul. Un bărbat de 81 de ani, Virgiliu Vasile. În noaptea trecută a avut o criză tahicardică violentă și s-a lăsat convins să meargă acasă, văzîndu-se cu inima în pioneze. Așa încît grupul, deocamdată, s-a redus la 11. Dănuț Lungu e trecut, în tabel, pe locul al patrulea. Ceilalți sînt : Victor Dumitrescu, 30 aprilie ; Bogdan Gradin, 1 mai ; Dorina Cobzaru-Purice, 2 mai ; Ovidiu Pocitaru, 6 mai ; Gheorghe Tăbăcaru, 7 mai ; Marius Borza, 30 aprilie ; Ionel Constantinescu, 11 mai ; Valentin Anton, 15 mai ; Adrian Iancu, 15 mai ; Gabriel Niculăiță, 26 mai.

Costel Posmagiu a făcut greva foamei între 4 și 19 mai iar Cornelius Pulu între 30 aprilie și 21 mai. Acum, spun ei, vor să se alăture din nou grupului.

Gheorghe Tăbăcaru, preot, 52 de ani, din satul Sarighiol de Deal, comuna Beidaud-Tulcea : „Sînt aici, pe baricadă, pentru că văd că atît în Biserica Ortodoxă cît și în actuala conducere a statului, ca și înainte de revoluție, nu funcționează adevărul, dreptatea, respectul față de principiul sfînt al libertății oamenilor". Adaugă că a fost caterisit, cu mai mulți ani în urmă, întrucît n-a vrut să fie informator al Securității. Crede că nu e de ales : „Ori învingem, ori murim", „Eu, de aicea, nu plec". Acasă, la Sarighiol, pe unde a întors capul numai feseniști a văzut.

Dintre susținători, dintre cei care-i înconjoară pe greviști cu simpatie și își găsesc timp să le aducă mîngîierea unei vorbe bune, doamna Tomnița Florescu, asistentă la Institutul de Arhitectură, ne spune următoarele : „Cred că protestul lor s-a definit mai bine în ultimul timp. În general, greva foamei o faci pentru ceva bine precizat, nu pentru țeluri difuze. Nu faci greva foamei propunîndu-ți ca obiectiv, bunăoară, „Jos comunismul". Același obiectiv îl poți urmări concentrîndu-ți atenția asupra unor lucruri concrete și realizabile. Or, tot ce vor greviștii acum e relativ ușor de îndeplinit, cu condiția să existe un minimum de înțelegere din partea celor datori să-i asculte. Ei au acum un singur țel : înființarea unui post de televiziune independent, radio și presă libere. Va recunoaște oricine că e o cerere minimă într-o țară ce se pretinde democratică".

Mihai Trifu, de fel din Medgidia, macaragiu, vicepreședintele Asociației „16—21 Decembrie" : „Sîntem alături de ei, susținîndu-i moral și asigurîndu-le protecția fizică, împreună cu membrii mai multor grupuri și mișcări independente precum Asociația „21 Decembrie", „Alianța Poporului" sau Forumul Antitotalitar Român. Aminarea dialogului poate avea consecințe tragice pentru acești oameni care — e clar, nu-i așa ? — nu au venit aici ca să-și apere vreun interes personal".

Camelia Doru, Dragoș Nicolescu și Gabriel Niculăiță sînt medicii care au venit printre primii în ajutorul greviștilor.

Gabriel Niculăiță, 30 de ani medic chirurg, a lucrat pînă nu demult la Spitalul de Urgență. Gîndul lui este ca mai tîrziu să deschidă un cabinet particular în care să poată primi asistență medicală gratuită toți cei care au fost răniți în revoluția din decembrie. Pe 24 aprilie, spune Gabriel Niculăiță, s-a alăturat manifestanților din Piața Universității iar de pe 10 mai a început să-i ajute, pe cont propriu, pe cei care intraseră în greva foamei. Ei au voie să consume lichide fără zahăr, fără calorii : apă minerală, ceai și cafea neîndulcite, zeamă de lămîie. Dacă asta au voie, e clar că orice altceva n-au voie. Încît greva foamei duce la o creștere a „corpilor cetonici", organismul încercînd să supraviețuiască din consumarea propriilor sale rezerve de proteine, care nu sînt nelimitate. În plus scăderea glicemiei sub limite normale și pe o perioadă îndelungată afectează celula nervoasă și duce la o anume stare de iritabilitate, de labilitate psihică. Auzind adeseori cum de pe margini curg injuriile și insul-

tele, văzînd chiar indivizi care au sculpat, cu un fel de dispreț, către acești oameni dintre care unii au declarat că vor merge pînă la sacrificiul suprem, doctorul Gabriel Niculăiță s-a alăturat el însuși greviștilor foamei, pentru a-și exprima indignarea și în semn de protest față de modul de-a dreptul barbar al unor concetățeni de a-și dovedi „civismul". Asta nu înseamnă că nu ajută în continuare, cît poate, ca medic. În urmă cu două zile a fost nevoie ca Dorinel Cobzaru-Purice să i se facă a patra operație de reanimare. Ajunsese să aibă tensiunea 7 cu 3,5. I s-a făcut perfuzie aici, într-unul din corturile pe care Crucea Roșie română s-a hotărît să le pună la dispoziție greviștilor, în cele din urmă.

Doctorul Gabriel Niculăiță are patru copii : Mihai, 9 ani, Elena, 8 ani, Monica, 5 ani, Mădălina, 5 ani.

Oceva dă de veste : un individ și-a tăiat venele de la mînă lîngă troița ridicată în Piața Universității în amintirea eroilor din decembrie. De unde s-o fi adunat, atît de repede, atît de multă lume ? Unii parcă ar vrea să închidă ochii cînd văd cearșaful de pe jos, cu pete mari de sînge. Totuși privesc, lacomi de curiozitate, îngrămădiți și tăcuți. Pînă la urmă, bănuiala aceea despre care se zice că ar fi din Constanța e dusă la spital. Se aude, ceva mai tîrziu că tăietura n-a fost atît de gravă pe cît părea. Între timp, lumea a rămas să discute în grupuri. Două femei din comuna Voluntari spun că pînă în seară au putut să cumpere pîine albă, pe unde li s-a vîndut pîine neagră. Un tînăr zice că De pe margini, un tînăr rupe o înjurătură crîncenă și cu adresă fixă. Ori e timpit, ori e provocator. Cîțiva îl privesc lung și-i întorc spatele.

Vălurită de vînt, pătura cenușie de nori alunecă într-o parte de pe trupul masiv și amorțit al Bucureștiului și în lumina singerie a amurgului hotelul „Intercontinental" se înalță brusc, ca un trandafir auriu-roșcat și uriaș, crescut după metode supermicluriniste. Spectacolul ține puțin, cît mă întorc să mai vorbesc cu unul dintre greviștii foamei.

Bogdan Gradin n-a mai mîncat nimic de la 1 mai. Bucureștean, 35 de ani. A fost trei ani student la fizică, dar a părăsit facultatea pur și simplu pentru că la un moment dat și-a dat seama că tatăl lui îi punea pile la examene. Acesta a fost modul pe care și l-a ales, atunci, de-a protesta împotriva corupției. Apoi a făcut diverse munci, a fost hamal în portul Constanța sau lucrător în ferme agricole, avînd o viață — cum s-ar spune — de scriitor american. Citeodată a cîștigat un ban și de pe urma traducerilor, fiindcă e un bun cunoscător de engleză. Pe 24 aprilie, dimineața, cînd poliția a dat buzna în Piața Universității, a fost lovit de trei ori la cap. Cîteva zile după aceea s-a hotărît să declare greva foamei. Transcriu fîntîni din dialogul cu el : „În clipa de față sînt un om fericit. Dacă aș înceta greva foamei, aș fi un om disperat. Pentru că nimic nu e mai exasperant ca sentimentul pasivității". „Sînt hotărît să merg pînă la capăt. Asta mi se pare o necesitate. Blaga spunea : «Nici un popor nu e atît de decăzut încît să nu merite să te sacrifici pentru el»". „Aici, în grupul celor care fac greva foamei, s-au perindat pînă acum 119 oameni. Dintre ei, 70 la sută sînt muncitori. În sprijinul greviștilor au semnat o bună parte dintre manifestanții din Piața Universității. Dintre aceia, o treime erau muncitori". „Subscriu la ideea unei televiziuni independente, dar nu-mi fac nici o iluzie că o vor admite. Nu-mi fac iluzii în ce privește dialogul cu autoritățile, pentru că nu există acea minimă bază comună de înțelegere". „Un punct de vedere strict personal este că trebuie să se instituie un boicot economic imediat și total din partea statelor democratice".

De jur împrejur, prin deschizătura de-o palmă dintre pînza de cort și pămînt se vede cum a început să plouă. Și plouă, și plouă mereu — ca o cuvîntare de Ceaușescu — peste pămîntul îmbibat de apă.

Mai e puțin și se lasă noaptea. Dacă la noapte o să plouă tot așa ? Bogdan Gradin se face că nu mă aude.

În noaptea următoare a plouat aproape tot timpul.

A doua zi, dimineața, primarul a încercat să „evacueze" Piața Universității dar n-a reușit.

A doua zi, la prînz, a fost cutremur. Au murit oameni. Mulți au fost răniți (cam cîți cutremurați, s-a spus, trebuie să moară pe pămînt acasă), s-a făcut o nouă tentativă, rămasă tot neizbutită, de a deschide circulația la Universitate. Să scapi de un cutremur și să încerci să-l „valorifici" politic, iată ceva nemaipomenit.

Tot a doua zi, peste 150 de scriitori bucureșteni și un grup de artiști plastici au cerut guvernului să intre urgent în dialog cu greviștii foamei din Piața Universității. Din acel loc unde s-a cîntat : „Doamne, vino Doamne, să vezi ce-a mai rămas din oameni"...

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Fotografii de
GABRIEL BUGNAR ■

CINE-I IA LOCUL LUI NICU?

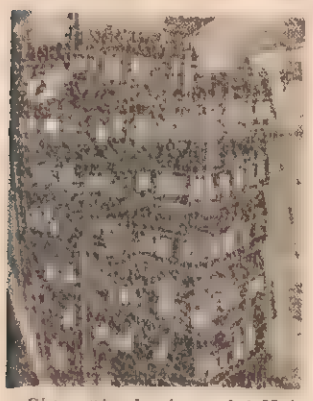

Siguranţa de sine a lui Naidin Călinţaru, şef de sală la restaurantul „Moldova" era absolută :

— Un pic de apă minerală...
— N-avem !
— Atunci, pepsi...
— N-avem !
— Măcar bere...
— N-avem !
— Dar la masa aceea, sînt nişte tineri...
— Au venit de dimineaţă !
— Dar, după perdea...
— Şi-au adus de-acasă !
— Ei, nu mai aveţi ca pe vremea cînd venea Nicuşor...
— Acum, alţii sînt mai tari! (privind apre perdea).

În secvenţa a doua, cu sprijinul (agresiv) fizic al cîtorva colegi, N.C. a tăiat scurt discuţia „cu presa" :

— Care instrucţiuni că n-au voie oamenii cu produse de acasă ? Ce dacă beau ăştia bere lîngă bar, sînt oamenii care cară marfă ! Şi ce, dom'le, mă anchetezi ? Aici, eu fac ce vreau. Unul dintre „colegi" (folclorul : a lucrat la miliţie) a continuat cu umor : Maradona dă interviuri pe dolari. Vreţi să aflaţi, plătiţi !

În secvenţa a treia, cu poliţia (inclusiv poliţia economică) :

— Noi sîntem mereu nişte oropsiţi, nişte slugi, toţi fac ce vor cu noi. Cîteva sticle, pot să spun că sînt pentru noi, nu ?

Între aceste secvenţe de interior, cîteva — semnificative — de exterior. Un ospătar plantat la intrare şoptea scurt către obişnuiţii casei : „Azi, o lăsăm moartă !". Un taxi opreşte, din el coboară o femeie care urcă în „Dacia" neagră 16-B-5286. Maşina, parcată la poarta de aprovizionare a restaurantului, porneşte în viteză. Numărul e notat din rutină. Precipitat pleacă şi „Dacia" galbenă 1-B-17388. Poate n-au nici o legătură. În faţă stau „Dacia" albă 6-B-982, apoi „Dacia" albă Break 4-B-939. Bărbaţi tunşi mai scurt, mai cu cravate renunţă să intre sau intră pentru cîteva minute. Ce se poate nota, se notează ce se poate înregistra, se înregistrează. Apare şi Agarici. Sute de fotografii, ca de obicei. Poate se publică una-două. Lucrătorii de poliţie încep să

observe Profesioniştii. Nu vor să li se dea numele. Prin spate, ies cîteva cu trei sticle de „Ursuleasa". N-aveau.

Vine şi poliţia economică. Începe numărătoarea. Prin bar, pe sub lăzi, mai apare cîte-o sticlă de vin, mai apar cîteva zeci de sticle de pepsi. În cramă, e ca-n paradisul comunist. Cu cîteva ore înainte trebuia să fie închisă (că nu erau clienţi). Acum, se lăfăie sticle de bere şi pepsi. Norocoşii. Explicaţia şefului de unitate, Ionel Horia, sosit şi el la secvenţa a treia, e simplă : e altă gestiune, aici jos erau de toate. Ba nu erau. N.C. o-ntoarce ca la Ploieşti. Că nici n-am fost jos, că nici n-am stat de vorbă. Îl văd convins că acum ne vedem prima oară şi că totul e în ordine. La magazie, mii de sticle de apă minerală, sute de sticle de vin. Cheile-au fost la şefu' E clar ! Se semnează procesul verbal, a doua zi se vor plăti amenzile.

Ce s-a întîmplat la „Moldova" cu o vreo săptămînă în urmă, se întîmplă în multe locuri, poate c-avea dreptate N.C. să protesteze zicînd că sînt altele mai grave în ţară. Sigur, nu la efecte trebuie să „umblăm", ci la cauze. Dac-ar exista marfă destulă, n-ar fi nici servire preferenţială. Sigur, dacă, în servicii, iniţiativa particulară va depăşi stadiul floricelelor şi al vatei de zahăr, n-o să mai acceptăm, **pe banii noştri**, să fim umiliţi. Dacă... Pînă atunci, mecanismul p.c.r. (pile-cunoştinţe-relaţii) funcţionează mai abitir ca înainte. Mulţi bene-

ficiari noi, mai lacomi, ma. poftitoşi.

Dar în toată această poveste, mai interesantă este o parantează. Îi spun parantează pentru că n-aveam de gînd să-i acordăm mare atenţie. E vorba de grupul de după perdea pentru care erau de toate. Cînd au început să se facă fotografii, convivii ne-au îmbrăţişat cu dragoste explicîndu-ne că au adus totul de-acasă (adică de la restaurantul „Odobeşti"), că muncesc şi ei, că au puţin timp, că... I-am înţeles. Dar peste cîteva minute, au dispărut pe o altă uşă lăsînd (la gheaţă !) vreo 7 sticle de vin nebăute, mormane de apă minerală, pepsi, cafele, mîncare. Cine pleacă-aşa în grabă, se vede că are treabă — ne-am zis. O parte am continuat numărătoarea sticlelor, alţii au urmărit, la întîmplare, „Dacia" 4-B-939. Să vezi potriveală, drept la „Odobeşti" s-a oprit. Restaurantul — închis pentru cellalţi. Din nou zeci de fotografii. La ieşirea din „Odobeşti", barmanul (cum se vede în fotografie) primeşte ultimele instrucţiuni. Cînd intrăm şi noi, lucrurile sînt clare. De aici s-a luat totul, s-a plătit totul, s-a dat şi bacşiş. Ne încercăm norocul cerînd un pepsi. Ala e, că aici nu e pepsi de mai multă vreme. Deci, tot de la „Moldova" săraca...

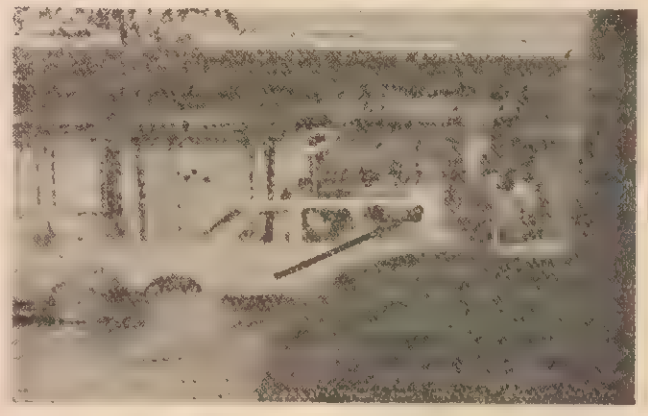

Apoi, au început telefoanele. Care pe-acasă, care la redacţie. Repet, pentru servirea preferenţială vinovaţi nu sînt clienţii. Nu le-am fi acordat nici acestora mai multă atenţie, deşi din profesionalism din rutină, a trebuit să aflăm cine sînt, ce învîrt, de ce se simţea şeful de sală atît de acoperit. Telefoanele aceştea au constituit, însă, o eroare. Mai ales cel prin care ni s-a spus că **ar fi înţelept** să nu scriem că nişte ofiţeri superiori de poliţie, nişte oameni acolo şi ei, în fond, erau după perdea. Că de fapt, colonelul e băiat bun, că altul e adjunctul generalului... că altul e... he, he... şi tot aşa. Nu ne îndoim o clipă că sînt băieţi buni, că aveau ore de recuperare, că au plătit (cu bacşiş, ca nişte domni, nu ca înainte de pomană, ca nişte tovarăşi). Dar au fugit de „la locul faptei" şi-au nimerit-o greşit cu sursa de pepsi. Ca-ntre profesionişti, nu merge !

„Moldova" a fost, cîţiva ani, „crişma lui Nicu". Nici măcar o simplă coincidenţă nu trebuie să ne dea de gîndit precum că numai „nicii" s-au schimbat. Şi nici telefoanele (glumeţe, desigur) de ameninţare nu ne plac. Cum n-avem nici umor (că n-avem timp !) să gustăm ameninţarea lui Mihai Radu care nu va fi nevoit să ne caute în gaură de şarpe pentru banalul motiv că n-o să ne ascundem. Ba, dimpotrivă, chiar în colaborare cu poliţia (care ne-a sprijinit excelent în această anchetă) o să cam începem noi să căutăm. Că asta ne e meseria !

CONSTANTIN DUMITRU
PAUL AGARICI
(împreună cu o echipă de an chetă „Flacăra")

Trenul „Foamea"

În '45, '46, '47, oamenii se urcau în trenul „Foamea" la Iaşi ca să ajungă în Banat. Erau după război, în primii ani de comunism, îşi părăseau casele, gospodăriile, după o bucată de pîine. Se urcau cu miile într-un marfar sub formă de tren de călători, un tren plin cu speranţe. Îi mai zicea şi trenul „Sîrma". Cei ce circulau pe acoperişul trenului strigau „sîrmaaa..." de cîte ori se apropiau de cîte un fir de telegraf ca să nu fie decapitaţi la trecerea trenului pe sub sîrmă...

E drept, azi nimeni nu mai circulă deasupra trenului, dar tot „Foamea" îi zice. Un tînăr conductor îmi povesteşte că în urmă cu trei-patru ani, trenul Iaşi-Timişoara, cum oprea într-o gară mai mare, pînă să plece mai departe se golea autoservirea gării. Mulţi moldoveni şi-au părăsit casele în anii din urmă plecînd spre zonele industrializate ale Ardealului. Lăsau cîmpul şi plecau într-o fabrică unde de cele mai multe ori începeau cu o muncă necalificată. Mulţi mai circulă şi acum cu trenul „Foamea" pentru aprovizionare, alţii în vizită la rudele strămutate dincolo de munţi. Piaţa din zona vestică de frontieră încă mai este rentabilă. De la blugi la baterii de coas aduse din Iugoslavia încă mai sînt produse pe care se poate obţine un preţ bun la Iaşi.

Stau de vorbă cu cîţiva călători. Îi întreb de ce-i zice trenul „Foamea". Unii-şi amintesc „ca ieri" de '46, '47. Alţii încă mai au umor („cică-i zice «Foamea» că n-are vagon-restaurant ; conducătorul zice că s-a defectat la Bucureşti şi alt vagon n-a avut să pună ; aşa o fi...") De multe ori se întîmplă să fie şi doi p-un loc. „Asta nu e rău" îmi spune un tînăr, „numai că depinde cu cine pici pe scaun". Şi toate se sparg în capul conductorilor ; şi problema locurilor, şi a furtului de bagaje, şi a lipsei vagonului-restaurant... Oamenii au dreptate, la 17 ore de mers vor să stea pe scaun, vor un tren curat, nu claie peste grămadă şi mizerie. E drept, poliţiştii au devenit mai umani după Revoluţie, nu mai controlează bagajele, nu mai confiscă tîrgurilele făcute în Ardeal, nu-i mai terorizează pe conductori. E mai bine, dar consecinţele se arată : a crescut îngrijorător numărul de furturi de bagaje de la Revoluţie încoace, a crescut consumul de seminţe şi de profeţi care pentru cinci lei îţi povestesc viitorul, a început să se facă simţită tot mai acut „liberu iniţiativă feroviară" Dar e bine, poliţia e cu noi.

GABRIEL BUGNAR

Sanatoriul pivot

Anul trecut, pe primăvară, întreprinzînd o anchetă la Sanatoriul balnear de recuperare copii handicapaţi din Băile „1 Mai"-Oradea, am avut prilejul să vedem pe viu condiţiile cu totul improprii oferite micilor pacienţi. În pofida unor eforturi susţinute, depuse cu probitate, cu înalt profesionalism de personalul medico-sanitar şi didactic, rezultatele nu erau pe măsură ; existau destule cazuri cînd bieţii copii nu se puteau bucura, în măsura în care ar fi trebuit, de efectul terapeutic al miraculoaselor ape geotermale şi se întorceau dezamăgiţi în sînul familiilor lor neputincioase. Una din cauzele fundamentale peste care nu se poate trece o constituie însăşi clădirea în care e adăpostit sanatoriul : o construcţie veche, aproape seculară, cu aspect de cazarmă insalubră şi rece, absolut reticentă la mai toate reparaţiile ce i s-au făcut. Şi i s-au făcut !

Revenind deunăzi la Oradea, doamna dr. Rodica Szabó, directoarea sanatoriului, ne-a destăinuit marea ei bucurie : în locul vechii clădiri sanatoriale, aparţinînd unei comunităţi religioase, s-a hotărît construirea unui mare Centru de asistenţă psihiatrică şi recuperare neuro-motorie pentru copii. Noua construcţie, amplasată într-un parc de aproape 80 de hectare, va adăposti practic un complex ultramodern cu 3 pavilioane (secţii) distincte, însumînd 400 de locuri pentru copii şi 50 de locuri pentru mamele însoţitoare. Separat, vor funcţiona baza de tratament, pavilionul de asistenţă paraclinică şi blocul administrativ, cîteva mici buticuri, şcoala, cinematograful, o sală de teatru şi un teatru în aer liber. Subunităţile acestea sînt însă astfel concepute constructiv şi funcţional încît să constituie un tot unitar şi armonios, aidoma unui mic oraş în care micii pacienţi să se mişte liber, să poată chiar munci şi învăţa. În scopul creşterii eficienţei terapeutice, copiii vor avea la dispoziţie multiple terenuri de joacă şi sport, un complex ergoterapeutic exterior, o mică grădină de legume şi flori, precum şi o microfermă zoologică în care vor munci chiar ei, copiii. Un personal de specialitate, totalizînd peste 400 de medici, surori, profesori şi educatori etc., se va îngriji de sănătatea şi învăţătura lor. Cu ajutorul unor prestigioase firme din R.F.G., centrul va beneficia de dotări tehnice şi utilităţi de ultimă oră, de înalt nivel.

Investiţia a fost aprobată. Ea se realizează după un ingenios plan semnat de arhitectul Arnold Szabó din Oradea.

MIHAI STANESCU

FOTOGRAFIATUL INTERZIS

În urmă cu ani, colegul și prietenul meu Emanuel Tânjală a plecat de la Flacăra, iar apoi și din România și a ales Universul, un ziar din S.U.A. (director — Aristide Buhoiu) care se citește cu sufletul la gură.

Nu mai avea ce face la noi.

Uneori, privind la tăblițele pe care scria „Fotografiatul interzis" — și care se înmulțeau vertiginos la noi în țară — aveam impresia că ele au fost plantate special pentru bunul meu amic care, iscoditor, cu un talent ieșit din comun, înregistra pe sensibila lui peliculă, de fotoreporter iscusit, tot ceea ce era împotriva rînduielilor firești ale vieții.

Ochiul său sesiza durerea umană, jignirea celor fără de putere, nemerniciile mai marilor zilei, trufia lor deșănțată, înfricoșătoarea dorință a unora de a-i domina pe cei din jur, drama celor obișnuiți ca să piardă

Pentru acest ochi care cînd plînge, cînd rîde, am să votez întotdeauna.

GEORGE ARION

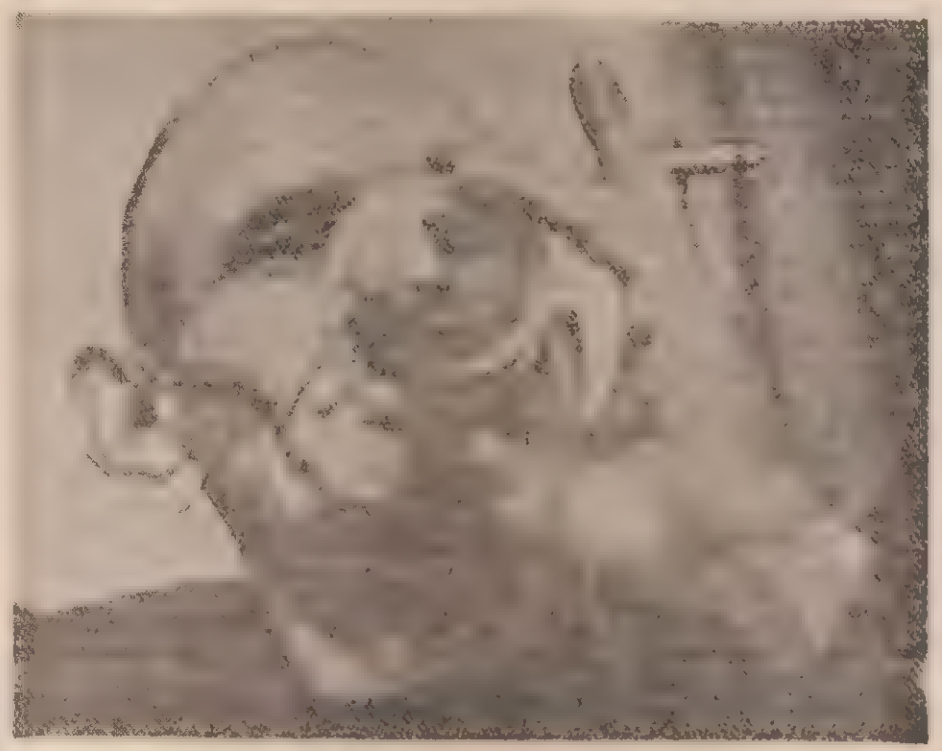

Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ

EXCLUSIVITATE „FLACĂRA"

Moș Crăciun nu vine cu mîna goală (I)

1975 va fi unul dintre anii cei mai plini, pentru funcționarii însărcinați să împiedice pătrunderea și proliferarea drogurilor și consumarea acestora pe teritoriul românesc. Sigur, „în năvod" au intrat în continuare și „peștișori" dedați la abuzul de stupefiante, cum ar fi grecul SIDEROPOL EFTAGIOS și italianul NICOLA CARRIERI, fochist pe motonava „Oscar Sinigaglia", aflați în posesia unor cantități reduse de cannabis, achiziționat în scopul fumării, din portul algerian Anage și respectiv Dakar, capitala Senegalului. Ambii au fost sancționați contravențional și invitați ca la următoarea vizită în țara noastră să-și revizuiască cu atenție proviziile de fumat.

Dar anul respectiv consemnează însă, din păcate, și o recrudescență a cazurilor de trafic ilicit de stupefiante, propriu-zise, situație perfect corelată ori dacă vreți, calchiată, după cea existentă pe plan mondial în general și european în special.

La 14 ani de la semnarea în anul 1961 a Convenției unice privind stupefiantele, cantități sporite de cannabis sînt cultivate încă în diferite regiuni ale lumii și apoi introduse în circuitul ilicit, în vederea alimentării non-stop a piețelor clandestine, de unde se aprovizionează numeroșii lui adepți.

Cannabisul avea temporal, un statut special în țările în care consumul era tradițional, cu alte cuvinte, anterior adoptării convenției menționate, potrivit căreia, utilizarea sa trebuia limitată în general doar la scopurile medicale și științifice, deși încă din anul 1952 Organizația Mondială a Sănătății etichetase drept inoportună utilizarea în terapeutica medicală a acestei plante.

Dar cu toate acestea, la vremea respectivă, dintre toate drogurile plasate sub controlul internațional, cannabisul bătea recordul în ceea ce privește folosirea sa, în afara cadrului medical ori științific, milioane de indivizi, devorîndu-l zilnic, în afara acelora ce-l ingurgitau, potrivit obiceiului dobîndit, paralel cu laptele matern. Se căutau cu febrilitate măsuri noi menite să reducă atît numărul traficanților dar și pe cel al consumatorilor.

Și în privința traseelor folosite de către traficanți se observau anumite schimbări de itinerarii. Ruta balcanică ce includea într-un segment de-al său și România, se reactiva, văzînd cu ochii, cum se spune. Totodată, cantitățile de cannabis traficate deveneau, pe plan european, din ce în ce mai mari, un rol principal printre ele jucîndu-l și hașișul lichid, proaspăta noastră cunoștință, care necesita îndeosebi o fermă combatere, datorită înaltului său conținut de principii active.

Așadar, raportînd toate aceste date și tendințe vizibile pe plan european la țara noastră, se întărea convingerea că în anul 1975, traficanții, dat fiind diabolica ingeniozitate de care dispun, vor efectua noi tentative de a penetra teritoriul românesc, pe alte itinerarii și folosind noi metode de ascundere a cantităților de droguri vehiculate. Din păcate, aceste previziuni pesimiste și-au dovedit veridicitatea, după cum vom vedea de îndată, cu voia dumneavoastră.

Iată-l pe IOANNIS ANGHELAKAKIS, un bărbat de 37 de ani, născut în localitatea Lavaron din Grecia, marinar pe nava „Gay Fidelity" sub pavilion elen, care acostează, în aprilie 1975, în portul Constanța. Sosea din Karachi. Adică din Pakistanul a cărei frontieră nord-vestică era infestată de mac opiaceu și cannabis, cultivarea acestor două plante fiind de altfel o ocupație predilectă a locuitorilor din zonele tribale. De curînd, aici, autoritățile pakistaneze au descoperit că se fabrică în laboratoarele clandestine — morfină. (Greu e începutul. Foarte curînd laboratoarele de acest fel se vor multiplica și perfecționa activitatea).

La control, bagajele și obiectele de îmbrăcăminte ale lui IOANNIS ANGHELAKAKIS nu au relevat nimic suspect, ca de altfel întreaga sa cușetă. Și totuși, flerul îl îndeamnă pe vameșul român să deșurubeze capacul din spatele aparatului de radio, ce lansa în spațiul strîmt al cabinei, în mod neîntrerupt muzică și... surpriză ! Carcasa din material plastic ascundea 145 grame de rășină de cannabis, precum și 30 de țigări burdușite cu hașiș.

Deși la fel de ingenios, nici AHMED ASHKAR ALI, un sirian de 22 de ani, mecanic-motorist pe nava „Farah", sub stindard libanez, intrată la încărcare în portul Brăila, nu a fost mai norocos. În cureaua de la pantaloni săi s-au găsit 300 de grame de cannabis.

JEAN DRĂGAN

Lăstunul — doar o „păsărică"?

Despre „Dacia 500" (Lăstun") mai aflăm cîte ceva numai din bancuri. Că e mic și plăpînd, că tușește, că merge încet, că în el n-ai loc să faci dragoste, că e mașina sinistrului și odioasei, ce mai încoace și încolo, mai mult subiect de cancan decît obiect de cumpărare. Toate astea se spuneau, pînă acum, cu perdea, fiindcă acolo, sus cineva... Acum se spune fără perdea, între glumă și răutate, iar bietul „Lăstun" devine un fel de țap ispășitor pentru o politică economică de o remarcabilă cretinitate. Ar fi, poate, timpul să vedem cu ceva mai multă atenție ce se întîmplă, de fapt, cu mașinuța noastră (că, vrînd-nevrînd, tot a noastră e), dacă e sau nu falimentară, dacă are sau nu șanse de redresare în viitorul apropiat. De fapt, expresia „șanse de redresare" îi aparține domnului Cristian Dulgheru, directorul Întreprinderii de Autoturisme Timișoara.

— Spun „redresare" — îmi explică acesta — referindu-mă la un serios handicap tehnic și moral. Pentru surmontarea lui am oprit producția „Daciei 500" din luna aprilie și o vom relua, probabil, în luna iulie. Pînă atunci avem de rezolvat cîteva probleme urgente, începînd cu piesele de schimb, care ne vin cu mare dificultate de la furnizori. Fapt explicabil. Multe piese pentru „Lăstun" sînt identice cu cele pentru „Dacia 1300", altele pentru „Oltcit", dar întreprinderile producătoare trebuie să ni le furnizeze la un preț mai scăzut, ceea ce, bineînțeles, nu e, pentru acestea, prea avantajos. De exemplu : carburatorul se vinde cu 286 lei pentru fabricarea „Daciei" și cu 225 lei pentru fabricarea „Lăstunului". Culbutorii — cu 60 lei pentru „Oltcit" și cu 48 de lei pentru „Lăstun".

— Domnule director, cît costă fabricarea unui „Lăstun"?

— Aproximativ 80 000 lei.

— Dar se vinde cu 48 000 !

— Exact. Din „inițiativa" foștilor dictatori, prețul de vînzare fixat este artificial. Lucrăm, „programat", în pierdere.

Pierderile I.A.T. sînt ușor de calculat dacă socotim că pînă acum s-au produs 3 260 de mașini. Așa stînd lucrurile, **cum de întreprinderea supraviețuiește?**

Îmi răspunde domnul director tehnic Dan Dobrescu.

— Ponderea fabricației „Lăstunului" la nivelul întregii întreprinderi este de 10 la sută. Principala noastră activitate (care mai amortizează o parte din pierderile financiare... automobilistice) constă în producția de piese de schimb pentru mașini agricole, obiecte din sîrmă, cabluri de comandă auto pentru toate tipurile de mijloace de transport.

Ce-i de făcut pentru ca „Lăstunurile" noastre să devină, totuși, rentabile ? Specialiștii timișoreni tratează problema în mod realist. În primul rînd — spun ei — a avea o fabrică de mașini nu înseamnă a avea mașini. Mai trebuie furnizori, calitate, concurență. Prima șansă a „Daciei 500" ar fi, deci, piesele și subansamblele de calitate livrate corect, iar asta se poate realiza mult mai rapid în condițiile concurenței între diverși furnizori, mai ales între cei particulari și întreprinderile de stat. Investițiile particulare de mare succes pot fi cele orientate spre producerea pieselor auto. „Lăstunul" ar putea fi relansat prin aprovizionarea de la firme mici, specializate, interesate în dezvoltarea rapidă a unui automobil aflat abia la început. Începutul însuși trebuie să mai aibă, deci, o șansă. Ca să lanseze un tip de mașină cu ușoare schimbări față de cel precedent, firma „Renault" face o mie de încercări. „Daciei 500" nu i se acordă decît cel mult o sută de încercări, deși e o mașină absolut nouă, construită fără o puternică bază tehnologică. „Lăstunul" pierde, inevitabil, startul în producție, și trebuie remediat — cum se întîmplă acum — pe parcurs. Pentru remedieri trebuie subvenții. Pentru subvenții trebuie acordul guvernului. Aici lucrurile s-au împotmolit. Dar, trecînd peste momentul de blocare a hîrtiilor în birourile guvernamentale, aventura mașinii continuă sub amenințarea aceleiași incertitudini. Pentru folosirea eficientă a subvenției, trebuie oameni pricepuți. Or, linia de producție fiind acum închisă, șase sute de meseriași (cei mai buni) au plecat. Aceiași sau alții, mai buni, vor reapărea (și vor rămîne) doar în condițiile unei munci rentabile. Ca să devină rentabilă, mașina trebuie să se vîndă. În pofida ideii că „Lăstunul" e prea scump. „E prea scump la 40 000 lei — spune directorul C. Dulgheru — cînd, la noi, totuși „Dacia" e 90 000 de lei, cînd în Ungaria „Fiatul Polski" 126 P (de mic litraj) e 150 000 forinți sau o simplă motocicletă IJ (producție URSS) e 32 000 lei. Un lucru trebuie să fie, deci, clar. Prețurile mașinilor sînt mari și vor crește în continuare. Pentru cei care „nu-și pot permite", „Dacia 500" e soluția rezonabilă de a alerga, totuși, cu 120 km la oră. Cu o precizare : uleiul trebuie să fie M 15 W 40 Super 2 (și nu M 15 W 40 Super 2 R, care, e adevărat, se găsește mai des în magazine), iar benzina să fie de 98 octani. (Nota bene : ultimele verificări ale I.A.T. arată că benzina de „98" din stațiile noastre PECO ajunge, în cele mai bune cazuri, la 95 de octani).

Fără discuție. În acest moment „Lăstunul" a pierdut teren pe piața internă și nu pare a avea deloc pe cea externă. Deși prinși sub focul încrucișat al unor deficiențe grave, timișorenii vor, totuși, să-și salveze mașina prin soluții tehnice inteligente și prin colaborări cu firme străine. Dacă nu vor reuși, putem să-i sictirim — cum se zice — pînă la Dumnezeu și înapoi. Înainte de asta n-ar fi rău. Însă, să le înțelegem greutățile și — dacă nu-i putem ajuta — să avem măcar, puțintică răbdare.

RADU CIOBOTEA

Țăranii au ieșit în larg

Țăranii din Biled (județul Timiș) n-au așteptat alegerile, chiar dacă după ele s-o fi decretînd că sînt „liberi". Cu bună socoteală și... fără violență, cei 618 membri cooperatori (am inclus aici și pensionarii) au înșfăcat C.A.P.-ul și l-au ascuns bine în dosul unei istorii de care nu mai vor să-și amintească. În locul lui au înființat — tot ei — o asociație pe care au numit-o, limpede, „Asociația țăranilor liberi". S-au desprins de U.J.C.A.P. și de Direcția județeană a agriculturii. Cu aceasta din urmă, însă, au întemeiat raporturi de colaborare, reciproc avantajoase. Apoi, țăranii au ieșit în larg. Și-au asigurat „încărcătura" recoltei viitoare, contractînd semințe cu „Agrosem". Cei de-acolo, la început, au refuzat. Nu înțelegeau prin ce resorturi va funcționa îndrăzneața asociație. Apoi au acceptat. Clientul se angaja să plătească bine. Și chiar a plătit din primele cîștiguri realizate direct pe piață, din vînzarea de animale. Acum, semințe sînt. Specialiștii — cînd e nevoie — pot fi chemați de la Direcție. Teren și muncă — har Domnului. Dar viitorul ? Viitorul are, deocamdată, forma unor contracte. Cu o firmă din München, pentru desfacerea roșiilor, ardeilor, castraveților, cartofilor, pepenilor. Cu o firmă austriacă, pentru obținerea — contra produse — a unor utilaje agricole moderne. Căci ăsta e, acum, marele necaz al țăranilor liberi din Biled. Mecanizarea. Cu SMA-ul treaba iese prost și scump (opt milioane pe an). 15 mașini (tractoare, combine și altele), strict necesare, ar costa la jumătate prețul. 4 milioane. Care se obțin, deja, de la banca de credit. Au credit țăranii în fața băncii de credit ? Au. La un hectar de grîu banca poate împrumuta 1 200 lei. Cu suprafața cultivată, asociația poate obține un împrumut de 32 de milioane. Dar nu e nevoie de atît. Cu cele patru milioane, oamenii s-au dus la Brașov, de unde așteaptă, acum, vești bune. În vara asta vor strînge recolta cu utilajele lor, dacă vor avea motorină, fiindcă asta e o mare problemă în România de azi. Recolta o vor vinde în țară și în străinătate. Vor cîștiga bani. Vor investi bani. Vor investi banii în recolta viitoare. Noi vom mînca mai bine. Ei vor cîștiga mai mult. Discutînd despre toate acestea cu președintele asociației, dl. Dănuț Mureșan, nu mi-am putut „cenzura" o întrebare :

— Dacă ar fi să formulați o cerere, una singură, către conducătorii țării, care ar fi ea ?

— Dacă statul nu ne poate ajuta mai mult decît a făcut-o pînă acum, am vrea numai atît: să ne lase să ne muncim pămîntul.

Și la Asociația particulară a crescătorilor de animale din aceeași localitate am găsit starea de spirit care s-ar putea numi „spaima de decrete". Oamenii nu mai vor libertăți date în folosință, ci libertate. Afirmată limpede și ferm, exact prin munca lor. Animalele le aparțin : 186 de vaci, 100 de cai, 750 de oi, 100 de capre. Atît, deocamdată. De la primărie au primit pămînt : pășune, fîn de baltă, borceag, sfeclă furajeră, porumb. Asta înseamnă, pentru ei, pămîntul. L-au curățat, l-au fertilizat, au plătit cinstit aratul, semănatul și semințele.

— Din banii cîștigați din ce am vîndut pînă acum pe piață — îmi spune tehnicianul veterinar, Constantin Ilie, membru în comitetul de conducere al asociației, vrem să ne cumpărăm un tractor. Sîntem 179 de membri asociați și ne-am repartizat pămîntul după norma de consum a fiecărui animal. Vorba aia: științific. Avem deja cont în bancă și treaba începe să meargă bine. De ce? Fiindcă muncim pentru noi și știm foarte bine ce avem de făcut.

De o jumătate de secol au fost învățați mereu să facă agricultură. Și — grei de cap — tot n-au priceput. Acum, țăranii cu pămîntul, cu animalele, cu socotelile și cu sufletul lor prind vînt bun dinspre libertate. Și, în felul lor, ies în larg.

R. C.

SURPRIZE LA HANOVRA :

TEHNICA ROMÂNEASCĂ PREZINTĂ O ALTĂ FAȚĂ OCCIDENTULUI

În fiecare an, la Hanovra (R.F.G.) are loc deschiderea Tîrgului internațional de tehnică generală, cea mai mare confruntare tehnico-științifică de pe continentul european. România a participat și ea cu un stand modest, aruncată pe piața mondială într-o competiție inegală cu firme, concerne și monștri industriali din toată lumea. Nu e de mirare că o bună parte a produselor indigene prezentate au trecut neobservate. Au existat totuși și unele surprize. Faptul că servomotoarele cu rotor disc, concepute la ICPE București, au atras atenția unor prestigioase firme occidentale, ar fi una din mărturiile că economia națională nu duce lipsă de minți îndrăznețe, de inteligență nativă și cultivată. Despre toate acestea am avut un schimb de idei cu interlocutorul nostru, inginerul Sigismund Slaiher :

— La Hanovra, ICPE și IFMA, unitatea producătoare, s-au bucurat de o măgulitoare atenție din partea unor firme și oameni de afaceri din Europa, Canada, S.U.A. și chiar din Republica Sud Africană. Am expus servomotoare de 350 W, 1 000 W și 2 000 W și un model secționat. Firme celebre („Engel" din Wiesbaden, „Mattke" din Freiburg, „B.B." din Freiburg, „Stromagg" din Viena și „Cloos" din Austria) și-au manifestat intenția de a cumpăra motoarele noastre, sau de a colabora la producerea lor, urmînd ca tranzacțiile să fie perfectate în următoarele luni. E adevărat, la Hanovra ne-am prezentat cu o excelentă carte de vizită : s-a aflat, acolo, că, încă de anul trecut, am încheiat un contract de patru milioane de mărci cu o firmă din Heidelberg și că multă vreme servomotoarele românești au devenit componente ale roboticii din Cehoslovacia și R.D.G.

Ceaușescu a dezlănțuit o veritabilă ofensivă împotriva adevărului, sfidînd cele mai elementare legi ale economiei mondiale. De la bun început, dementul a considerat că în țara aceasta putem produce orice. A ridicat, împrumutînd miliarde de dolari, coloșii industriali bine cunoscuți. Apoi, cînd a început să dea de fundul sacului, avînd numai datorii și nici un beneficiu, a ordonat ca întreaga muncă de producere a unor noi motoare, agregate, elemente de precizie să se desfășoare prin forțe proprii. Trebuia să realizăm în concepție originală și cu materiale autohtone orice, de la ceas la avion. Am să dau un singur exemplu: servomotoarele cu rotor disc se produc în Europa numai în două țări: în Franța și România, iar în lume în alte numai trei țări : S.U.A., Japonia și Canada. Iată deci o excelentă conjunctură pentru ca România să lase pe piața mondială. Dar dacă, sub raport conceptual, motoarele noastre sînt egale sau chiar superioare cu ale celor din vest, materialele și unele piese de care dispunem sînt inferioare. Ne lipsesc rulmenții de calitate, periile, magneții. Ducem lipsă de cupru. Firma din Heidelberg, care ne-a cumpărat servomotoarele anul trecut, ne-a trimis rulmenți de calitate. Ea ne-a propus, de asemenea, ca, într-o eventuală perspectivă de colaborare, de înființare a unei întreprinderi româno-germane, să ne livreze cupru, utilaje moderne, rulmenți etc. Bineînțeles că oferta a fost refuzată ! Ceaușescu interzicea orice cheltuială în valută, chiar dacă toate calculele și asigurările partenerilor străini demonstrau că e vorba de o afacere rentabilă. Pînă la asemenea cote ajunsese dictatura proștilor !

— Cum vedeți ieșirea din infern ?

— Domnule, eu, între altele, mă analizez pe mine însumi. La Hanovra m-am regăsit alt om. Am început să gîndesc nu numai ca un tehnician, ci și ca un om de afaceri. Am dus acolo și planurile motoretei mele electrice, brevetată și produsă în cîteva exemplare la Fabrica de biciclete din Zărnești. Ea se recomandă printr-o concepție originală, avînd un motor cu două roți toare legate în paralel, ceea ce asigură o pornire lentă, nu dă șoc în baterie, iar la frînare motorul devine generator și încarcă bateria. Nemții au apreciat aceste caracteristici și ne-au făcut o propunere concretă : să dotăm autovehiculul cu baterii Warta. În felul acesta s-ar putea vinde pe piața din R.F.G. Altă idee : autoturismele moderne posedă servomotoare de 30 W care acționează, la o simplă comandă, geamurile portierelor, deschid capota, reglează scaunul. Dar noi producem servomotoare ! Totul e să găsim tehnica pentru a le executa la aceste dimensiuni pe scară industrială și la prețuri competitive (3 000 bucăți zilnic cu 500 lei bucata). Am cîștiga sute de milioane de mărci sau de dolari. Ei bine, cu numai cîteva luni în urmă, nu mi-ar fi trecut prin minte asemenea propuneri.

— Credeți că va merge ușor ?

— Deloc. Cei așezați în fotolii confortabile, cu salarii grase, puși să conducă, nu să gîndească, n-au nici un chef să intre în jocul activ al însănătoșirii economiei naționale. Pentru simplul motiv că, în asemenea situații, își vor deconspira incompetența și se vor dovedi inutili. Tocmai de aceea, să nu audă de privatizare și colaborare cu firme din străinătate. Dar degeaba. Istoria e de partea noastră.

LIVIU TIMBUS

Că starea drumurilor din București este înfloritoare stă dovadă imaginea de față. Una din puținele gropi semnalizate. Capitala noastră mai deține un trist record : este orașul cu cele mai proaste drumuri din țară. De mult n-am mai simțit în nări mirosul de asfalt încins.

(Silviu Stan)

În sfîrșit vești bune

Nu este nici o exagerare, de la Revoluție e prima veste bună pe care o primim la redacție : „Urmare a scrisorii doamnei **Capătă Steliana** din Sibiu, str. Șerpuită nr. 36, Primăria municipiului Sibiu comunică : petentei i s-a repartizat recent un apartament cu două camere și dependințe în cartierul Valea Aurie, din cota anului 1990."

S.O.S. pentru un acoperiș

E aproape incredibil, dar **Oprica Stăvaru** din comuna Ostroveni, sat Lișteava, județul Dolj, deși are patru pereți, trăiește de un an de zile sub cerul liber. Acoperișul casei sale a ars și femeia e prea săracă pentru a-și putea construi altul. „Am făcut nenumărate demersuri la primăria comunei Ostroveni pentru a fi ajutată, dar fără nici un efect. Nu vreau un palat, ci doar un acoperiș deasupra uneia din cămărute, în așa fel încît să nu mai fim expuse ploilor și ninsorii, așa cum s-a întîmplat, fiica mea — debilă mintal — îmbolnăvindu-se grav de pneumonie. Lansez un ultim strigăt de ajutor, deoarece am ajuns să nu mai am aproape nici o speranță."

Confirmări nedorite

Articolul colegului Liviu Timbus, „Premieră medicală", ar fi putut fi interpretat și ca o amuzantă ficțiune. Cititorii ne confirmă, însă, trista realitate. Fragmentele din scrisoarea **Marcelei Rădulescu** (Ploiești, str. Iederei nr. 15) sînt mai mult decît edificatoare : „La Comisia de expertiză și recuperare a capacității de muncă — teritorială, care funcționează în policlinica Andrei Mureșanu — orașul Ploiești, se desfășoară un „spectacol" care merită popularizat.

Bolnavii sosesc la orele 6, la ora 8 sosesc asistentele și pe la ora 9 apare și doctorița. Îmbrăcată după ultimul jurnal, începe „parada modei" — zeci de drumuri între cabinete — cu ibrice, cafele, plonjoane și cești aburinde — timp în care bolnavii sprijină pereții și privesc „încîntați". De regulă, la ora 11 începe verificarea actelor și, indiferent de diagnostic, virstă, de faptul că ai fost verificat la Institutul de expertiză a capacității de muncă — București (în care ai fost internat 14 zile) ești rechemat peste șase luni, la o nouă verificare. Și totul se ia de la capăt. Dacă se poate, publicați rîndurile mele, care nu sînt scrise întîmplător, ci în speranța că Ministerul Muncii va acționa în îndreptarea acestei situații, rămasă moștenire de la dictatură."

Poate că revoluția nu ne-a adus atîtea bucurii cîte așteptam de la ea, dar ne-a dat posibilitatea să ne căsătorim cu ajutorul unei Agenții matrimoniale, a cărei reclamă ne asigură de discreție și solicitudine. Presupunem că discreția înseamnă păstrarea secretului unui eventual eșec, iar solicitudinea — insistență pînă la găsirea perechii ideale. Dacă o asemenea pereche există, bineînțeles.

(Gabriel Bugnar)

În lipsa calului, patronul acestei întreprinderi de transport merge înainte. În privatizare, totul este să nu te lași copleșit de concurență.

(Paul Agarici)

Banca de idei

Din Dorna Candreni, județul Suceava, inginerul **Mihail Vieju** ne trimite următoarele rînduri : „Silvicultura este, la ora asta, asaltată de animalele domestice, mai ales bovine și ovine. Blîndele dobitoace nu fac altceva decît să pască bruma de iarbă ce crește în pădure, iarbă de proastă calitate (ca și pădurea) ! Prin călcătura de copită, rănesc arborii tineri și puieții, îmbolnăvindu-i cronic. Deci, în momentul actual, nu facem nici zootehnie ca lumea, dar nici silvicultură.

Scăpați de „indicații", ca inginer agronom, socot că ar fi necesar în zona de munte să stabilim, împreună cu silvicultorii, programe viabile, bazate pe creșterea randamentului terenurilor din zonă și să slăbim „presiunea" animalelor domestice asupra pădurii.

În ograda noastră, a agriculturii, stă rezolvarea problemei, pentru că noi sîntem ruginiți în prejudecăți.

Vrem să facem o producție de lapte la nivel mondial ? Cu ce ?

Vrem să facem zootehnie la munte fără să obținem producția de furaje ? Prejudecata spune că la munte terenul nu poate produce cereale pentru boabe. Experiența mea și a altor colegi arată că, în afară de porumb și orez, restul cerealelor cresc și rodesc în etajul molidului. Iar cartoful se poate cultiva cu rezultate foarte bune.

În fapt, noi facem o monocultură barbară."

Grupaj realizat de LIANA TATOS

De la coadă adunate

"Om apuca, n-om apuca ?

— Ohoo ! Cedar !

— Ce dar, domne' ce dar ?

— Caşcaval, nene ! Se dă caşcaval „Cedar".

— Aha ! „Ce-dar"... Bună, mi-a plăcut ! Ce dar, dar-ce coadă !

— Ei, ce te plîngi ? La vot n-ai stat ? Și cu ce te-ai ales ? Aici, stai și apuci... dacă o să fie pentru toată lumea.

— Ce vrei să șoui cu votul, domnule ? Eu am votat cu FSN-ul. Și am cîștigat. Majoritate zdrobitoare !

— Și ce te bucuri așa ?

— Păi, cum să nu mă bucur, dacă au ieșit ai noștri ?

— Aoleu, nene... da' nu prea stai bine cu ale politicii ! Crezi că domnul Iliescu e chiar așa fericit, ca dumneata ? Să n-aibă și el o opoziție mai de Doamne' ajută, ca-n țările alea, democratice ?

— Ai nimerit-o ! N-ai auzit cum le-a zis la ziariștii străini că nu luăm noi lecții de democrație de la alții ? Și p'ormă, la ce e bună opoziția asta ? Adică, să-ți tot stea unu' cu sula-n coastă și cînd zici tu că e albă, să vină el : „Nu, că-i neagră !", ba, să te mai și bucuri pe deasupra. Ce idee !

— Nu știi dumneata, dom'le... caşcavalul are și găuri. P'alea cu cine le împarți ? Dacă ai o opoziție, e altceva ! Cel puțin juma' le treci pe socoteala lor... găurile, vreau să zic.

— De, aici nu-i rău gîndit. Dar, nu mi-e mie frică, nici ăla nu s-or lăsa. N-au zis domnul Rațiu și domnul Cîmpeanu, atunci cînd s-au întîlnit ei, toți trei, cu domnul Iliescu, la Televiziune, înainte de alegeri, că, dacă sînt în opoziție, or să lupte ? Ba, domnul Cîmpeanu a zis și după ce s-a votat.

— E drept, a zis. Da' a mai zis și că sînt puțini. Nu văd cum or apuca să se mai întindă la caşcaval.

— Liniște ! Strigă ceva vînzătoarea... Na !, am stat degeaba ! S-a terminat caşcavalul.

— Deh, ce să-i faci ? Am spus eu că s-ar putea să nu fie pentru toată lumea.

LIANA TATOS

Aveți dreptul! Aveți dreptate?

Tot pe drumuri

Să fim, oare, de-a pururi condamnați ai neclintitei birocrații ? Să ne poarte ea, mereu, pe drumuri ? De ce trebuie ca **Anton Florea** din București (str. Mitropolitul Varlaam, nr. 161, sector 1), bătrîn, bolnav și peste măsură de îndurerat de moartea soției, să alerge după o prăpădită de pensie C.A.P., de la Oficiul poștal 61 din capitală la C.A.P. Crevedia, județul Dîmbovița, pe urmă iar la Oficiul 61 și iar la Crevedia ?

Cînd vom îi lăsați, măcar să ne plîngem morții în liniște ? Poate ne veți răspunde întîi dumneavoastră, distinși domni de la C.A.P. Crevedia.

În familie

Întregul personal al **Cantinei I.F.A. Măgurele** a răsuflat ușurat la vestea că fostul administrator **Dumitru Predimcea** — cunoscut de mult pentru abuzuri, plocoane cu de-ale gurii și beții de pomină — și-a cerut pensionarea. Bine și așa, și-au zis angajații, ce se străduiseră din răsputeri după Revoluție să-l scoată în afara colectivului lor. Numai că, bucuria le-a fost de scurtă durată. În locul administratorului „de tristă amintire", va sosi domnul Cilibiu, un fin al celui de mai-nainte. Afacerile vor continua „în familie" ?, se întreabă oamenii. „Solicităm — ni se scrie la redacție — ca rectoratul Universității să privească cu toată seriozitatea problema noastră, care ne împiedică să desfășurăm o activitate normală, în beneficiul studenților fizicieni, pe care nu-i putem pedepsi și prin recurgerea la grevă". Just !

Un om periculos

Judecați și dumneavoastră ce „om periculos" este **Vasile Creangă** din orașul Rupea, str. Boieriu Nicolae nr. 9, județul Brașov : „În perioada 1987—1989 am fost anchetat de două ori de către organele de securitate pentru refuzul de a mă prezenta la vot la ultimele două campanii electorale și la Referendumul pentru reducerea forțelor armate, ca și pentru scrisorile adresate ambasadelor R.F. Germania, Canada și Austria în care arătam lipsa de drepturi ale omului în țara noastră"

Urmarea ? În ianuarie 1989 lui Vasile Creangă i se desface contractul de muncă și i se pune pecetea de „om periculos", ceea ce, evident îl lasă fără pîine. Asta se întîmpla înainte de Revoluție, veți spune.

De acord. Să vedem care este situația acum, după Revoluție : „După apariția decretului nr. 33/1990, am primit repartiție la Întreprinderea „Mecanica" din orașul Rupea, dar șeful serviciului personal (fost secretar P.C.R. pe oraș) refuză să mă primească. În baza promisiunii domnului Iliescu, din decembrie 1989, că unele hotărîri judecătorești nedrepte vor fi revizuite și modificate, am făcut un memoriu la Procuratura generală, dar am fost, pur și simplu, trimis la plimbare.

Nu sînt bețiv, bătăuș, hoț și se spune că sînt un bun profesionist. Singurul meu păcat este că nu suport hoțiile, minciunile și afacerismul. De ce, atunci, mi se refuză un drept elementar, dreptul la muncă cinstită ?" Poate, tocmai pentru că în ochii celor pripășiți după Revoluție în posturi călduțe, cînd ar fi trebuit trimiși la răcoare, păcatul dumneavoastră este de neiertat. Ne întrebăm, însă, ce fac „oamenii de bine" din orașul Rupea. Din aceștia, nu aveți ?

Grupaj realizat de LIANA TATOS

Apel la unitate și solidaritate

Din inițiativa unui grup de cadre medicale și juriști, în municipiul Ploiești a luat ființă și și-a început oficial activitatea, la 1 iunie 1990 SOCIETATEA OBȘTEASCĂ INDEPENDENTĂ A PARALIZAȚILOR „NEVRAXUL" — PRAHOVA. Scopul societății este ajutorul medical, material, social și umanitar al bolnavilor paralizați. Sediul societății este în Ploiești, str. Italiană nr. 24, județul Prahova, telefon 971/45025. Pentru cei ce doresc să facă donații, societatea are deschis la filiala CEC Ploiești, contul nr. 45.11.09.91 „Facem apel — declară domnul președinte Oprea Pescaru — la toate asociațiile înființate în România cu aceleași scopuri, pentru a ne organiza într-o uniune națională a handicapaților neuromotori. Întrucît societatea noastră nu este subvenționată de stat, iar necesarul de aparatură și medicamente depășește posibilitățile de care dispunem, dorim să colaborăm cu societăți de caritate din țară și din străinătate. Orice semn de solidaritate și de sprijin este așteptat la adresa de mai sus. Donațiile de la persoane fizice și juridice se pot face direct în contul menționat".

Caricatură de CRISTIAN MIHĂILESCU

Poșta redacției

Dumitru Vasilică — Botoșani, str. Marchian 68, bl A 7, sc B, parter, ap 16 : Fiind în virstă, dorește să vîndă colecția revistei Flacăra pe anii 1957—1989 și alte publicații. Doritorii pot suna și la telefon 1 29 41. ● **Balasan Dumitru** — Băilești (Dolj) : Vă asigurăm că revista noastră nu este cenzurată de nimeni din afara redacției și putem publica orice text interesant, bine scris și care se înscrie în profilul revistei. S-ar putea ca primul dv. text să îndeplinească aceste condiții, dar vă mărturisim că nu v-am putut descifra scrisul. ● **Nour Gheorghe** — Petrila : Într-adevăr, membrii grupului „Luneta" merită admirația dv. Ei sînt prietenii și colaboratorii noștri, ne vedem cu **Valentin Burduc** în fiecare zi. Dacă doriți să le scrieți, faceți-o pe adresa redacției, cu mențiunea pe plic. Despre carte, să mai vedem, întîi să apară. ● **Sîrbulescu Elisabeta** — Timișoara : Sperăm cu toții ca gîndurile dv. — și nu numai ale dv. — bune și înțelepte să se realizeze încet, încet. ● **Socaciu Ioana** — Tîrnăveni, **Vilcu Dan** — Zalău : Da. **Papuc C. Ion** — satul Rădești, com Stîlpeni (Argeș) : Am aflat pentru dv. că există în Capitală cîteva magazine unde se vînd și cărți bisericești sau studii teologice. Mai știm că se găsesc și la unele mănăstiri. Sînt destul de scumpe și nu știm ce vă interesează. Soluția ar fi să vi le cumpărați singur. ● **Costin G. Radu** — com. Ileanda (Sălaj) : Banii pentru autoturism se depun la C.E.C. ● **Oprescu Ștefan** — Făgăraș : Elevii liceelor și școlilor profesionale care au beneficiat de burse pe bază de contract și au fost examinați sau nu își respectă obligațiile contractuale, din motive imputabile lor, sînt obligați să restituie contravaloarea alocației de hrană, a cheltuielilor de regie pentru internat și cantină, precum și a sumelor de bani acordate lunar elevilor care se pregătesc în meseriii specifice domeniilor : mine, petrol, geologie, metalurgie și sectoare calde — turnătorie, forjă ● **Cosma Ileana** — Craiova : Nu.

REGHINA VÂRVICI

CINE-I HARNIC ȘI MUNCEȘTE ARE TOT CE VREA, CINE-I LENEȘ ȘI CHIULEȘTE ARE TOT ASA!

Avem în redacție, la secția cultură, un afiș de toată frumusețea, dar și de toată noblețea. Cum spunea cineva o vorbă de duh, mai de Doamne ajută, cum mintea luminată a cuiva scăpăra vreo idee și în cameră mirosea a creier ars, cum era pus să o scrie și să o semneze, pentru paternitate, pe respectivul afiș buclucaș țintuit pe interiorul ușii. Nu zic întîmplător „buclucaș", pentru că niște oameni de bine l-au confiscat iar căutările noastre s-au dovedit a fi zadarnice pînă la această oră. Țin bine minte că am rîs pînă la lacrimi atunci cînd scriitorul Fănuș Neagu ne-a onorat cu o atare butadă, parafrazînd un cunoscut poet : „Nu de vodcă mă cutremur, ci de consecințele ei". La scurtă vreme ne-a delectat cu un alt calambur verbal, regăsit și într-una din scrierile sale : „Munca l-a creat pe om, dar nici lenea n-a ucis pe nimeni". Interesant acest simbure de adevăr și, ca tot simburele, este un adevăr amar. Chiar și genericul paginilor noastre : „Cine-l harnic și muncește are tot ce vrea, cine-i leneș și chiulește are tot așa", în partea a doua a spunerii devenită populară ascunde acel adevăr alunecos al problemei pe care-l dezbatem în paginile noastre. O altă variantă a acestui trist adevăr devenit paroxistic, la granița dintre aberație și fantezie ieftină, sună astfel : „Cine-i harnic și muncește ori e prost, ori nu gîndește".

Lăsînd gluma la o parte, lăsînd paradoxurile în altă parte, să ne întoarcem la munca noastră cea de toate zilele. Nu înainte, însă, de a cita un coleg : „Adevărata artă trece pe la casierie". Parafrazîndu-l, noi am spune că adevărata muncă trece pe la casierie. Iar menirea gazetarului este să scrie adevărul și numai adevărul. Asta am făcut o. Cine și cum muncește ? Cum se cîștigă banii, prin muncă sau prin alte mijloace ?

Să ne debarasăm urgent de tristul adevăr devenit, din păcate, axiomatic : ei se prefac că ne plătesc, noi ne prefacem că muncim.

DORIN SĂLĂJAN ■

Sîmbătă, la schimbul doi, suta de lei miroase a sudoare

Se spun lucruri rele despre Combinatul Siderurgic Galați : că este un „colos industrial falimentar", că a fost construit prost, că a înghițit mii de suflete sub greutatea betonului și a oțelului incandescent, dublînd numărul de cruci din cimitirul orașului, că poluează apa și aerul Dunării, că din cauza lui nu mai plouă în Cîmpia Covurluiului, că deși a oferit locuri de muncă pentru oamenii din sudul Moldovei, din cei 50 000 de salariați, numai o treime muncesc cu adevărat, „pun osul și mintea la treabă" și fac oțelul... Pe cîțiva dintre acești oameni am încercat să-i găsesc sîmbătă seara.

„Iadul pe pămînt" nu este o metaforă

Ora 14,30. Peste o sută de muncitori așteaptă cursa-convenție care întîrzie de cincizeci de minute în stația din Cartierul Dunărea. Schimbul doi a început la ora 14. Oamenii nervoși o asediază cu reproșuri pe dispecera care țipă mai tare decît toți : nu sînt mașini, a cerut prin stație, dar nu i s-au dat, I.J.T.L.-ul este înjurat împreună cu foștii și actualii directori.

După un sfert de oră sînt în burta balaurului. Aleg **Oțelăria doi,** neagră ca salopeta unui miner. E o simplă și nevinovată alegere.

Pe un perete negru văd scris cu creta : „Spre iad". Direcția nu este indicată. Iadul este peste tot : trei convertizoare, melenjorul de 2 500 tone, mașina de deșarjare, troacele cu fier vechi, macaralele de 16 t, lingotierele, praful care-ți intră în ochi, în nas, de parcă un diavol vrea să te vadă căzut aici pentru vecie, căldura care te obligă să ceri și să bei apă din cinci în cinci minute și mai ales șerpii oțelului din convertizoare gata să-ți prindă privirea, să te hipnotizeze. Urc la dispecerat, inima oțelăriei. Sînt la cota 9 000, adică 9 metri, mi se explică. Hala are o înălțime de 43 de metri, tavanul e negru, reflectoarele prinse acolo nu funcționează, oțelarii se mulțumesc cu lumina cînd roșie, cînd galbenă, cînd albă a oțelului răzvrătit.

La ora 15,05, șeful schimbului doi, subinginerul Luca Ștefanache, contactează telefonic toate posturile de lucru, întrebîndu-i pe șefii de echipă, dacă muncitorii au venit la lucru. Au venit. Numai că unul, Jighineanu, este beat. Șeful îl cheamă în dispecerat. Omul apare după cinci minute : este nebărbierit, fața obosită, salopeta îi atîrnă, nu se clatină, dar se cunoaște că este beat. I se amintește că decretul 400 n-a căzut. Foarte bine — răspunde el — ceaușescu a dat decretul, deci o să cadă și decretul pînă la urmă... Vorbe de om beat. Este trimis acasă.

„Poiana lui Iocan" răspunde la interiorul 23 31

Ies pe platforma dispeceratului. Caut cu privirea printre convertizoare pe oamenii acestor catedrale. Nu-i găsesc sau nu știu unde să-i caut. În așteptarea trenului cu var, a fierului vechi, a fontei, oțelarii stau de vorbă, citesc ziarele, fac politică în dispecerat. Sînt nebărbieriți (doar n-au venit la nuntă !), cu fețele arse, căștile îndesate pe cap și ochelarii de protecție ridicați. Probabil că ritualul este același în fiecare zi. Pornesc cu „ștabii din București", îl iau la rost pe Plătică — ajuns deputat din partea feseneului — ajung la șefii lor.

Stoica Mînzariu, prim topitor, are 5 500 pe lună și e nemulțumit : ăla de la metrou, care lucrează la cravată, au făcut grevă pentru salarii de zece mii de lei. Noi nu facem, că sîntem proști. În luna asta am luat salariul de bază, ne-au dat și-o primă de o sută de lei... „Numai nebunii lucrează aici !" — zice un tînăr cu mustață, țigănos. A venit de la fabrica de bere, acum vrea să scape de iad. De ce ? — întreb. Aici nu se știe cînd îți sună ceasul. De fapt nu există nici ceas. Mi se arată o groapă. Un om a fost surprins în ea de o oală cu oțel care a făcut expansiune. Se întîmplă un accident pe lună. Tehnologia este rudimentară, nu există instalații de ventilație, de aerisire, opt ore în praf, cu riscul să mori fără cruce. De aceea vrea să plece tînărul cu mustață.

Oțelul contra „Oțelul"

Ajung pe urmele unui oțelar în atelierul lăcătușilor. Mare veșelie. La masă lungă se joacă remy și cîntă pe un dulap funcționează televizorul. Începe meciul de fotbal Belgia — România. Imaginea este proastă, antena nu-i bună, dar oamenii rezistă. Își amintesc de Călugăru, Burcea, Raiea și alți fotbaliști gălățeni plătiți din buzunarele lor. Ce ușor se cîștigă un ban, dînd cu piciorul. Televizorul continuă să-i necăjească. Renunță la meci, la remy, antena le-a tăiat cheful de joc, de viață. Ceasul e privit cu insistență.

Ora 23. Sosește tramvaiul. Opt ore de muncă și două de așteptare. Oțelarii nu fac grevă, pentru că știu să muncească și să îndure. Au făcut zece șarje, puține. Nu au fontă. Capacitatea oțelăriei este de 24 de șarje pe schimb. Se grăbesc să prindă la televizor procesul lui Nicușor.

PETRE BARBU ■

Bacșișul, o banalitate

Nu mai există gesturi frapante. Niște oameni dau bani, alții primesc fără bucurie, fără supărare, ca într-o obișnuită convenție de zi cu zi. Și nu gîndeam asta pentru că pielea îmi ardea pînă la durere sub casca de uscat părul. În urechi aveam doar zumzetul hîrîit al motorului iar cei din fața mea se mișcau precum niște siluete dintr-un film mut. O femeie plinuță în rochie de stambă ușor decolorată pune în buzunarul altei femei plinuțe în halat alb bancnota uzată de 25 de lei. Un schimb mecanic de zîmbete. Pînă azi nu s-au văzut niciodată și poate nici nu se vor mai vedea. Apoi își ia plasa agățată de un scaun și iese ducînd cu ea un miros acru de fixativ. Obișnuita imagine a unui salon de coafură. Absolut întîmplător mă aflu în cel de pe strada Academiei, dar imaginile pot fi regăsite în oricare altul. Poate doar bacșișurile diferă. Aici, îmi dau imediat seama, după cum sînt sortați banii la casierie, că la coafat se dau 25 de lei, la manichiură 10, la spălat, 5. Primul gînd a fost să merg într-o zonă interlopă. Și am urcat la Intercontinental, la mezanin. Un spațiu elegant dar, deși era zi de vîrf, nu am văzut nici o clientă. Cele două coafeze, Ștefania și Mariana, dacă reținc corect numele, fumau în hol. Așa am ajuns pe Academiei unde era ceva clientelă. Din cele zece coafeze patru lucrau, la două era și coadă. Trei stăteau pe fotoliu și vorbeau despre privatizare. „Ca să faci milionu' trebuie să mori la servici !".

Situația s-a mai animat cînd cineva a scos „Tineretul liber" și mai multe perechi de ochi au început să citească, avid, horoscopul. Din cînd în cînd evadez de sub casca încinsă și mai aud frînturi de conversație. „Mimi, îți spun că și covoarele s-au scumpit !" .

Minutele trec. Încerc să fac un calcul, cam cît cîștigă Mioara, evident cea mai bine cotată. Adun, împart și ajung la concluzia că, dacă am să adaug și ceea ce îi voi da eu, își va putea lua un kilogram de căpșuni, unul de cireșe și unul de roșii. În lipsă de clientelă celelalte fumează, Kent bineînțeles, schimbă apa la flori și bîrfesc pe vînzătoarele de la magazinele de încălțăminte. Privirea îmi alunecă pe chipurile femeilor din jur, fețe obosite, haine de gata, sandale din sezonul trecut. Nu-mi imaginez ce ar gîndi o coafeză dacă cineva ar uita să-i lase bacșișul. Poate nimic. Cu timiditate mă gîndesc ce ar zice una din aceste gospodine chinuite dacă le-aș propune să nu dea cei 25 de lei, să la mai bine un taxi pînă acasă, să nu mai aștepte în stația de troleibuz. Bineînțeles că nu rostesc întrebarea pentru că mai am agățate în păr cîteva bigudiuri. În timp ce gîndurile mele aleargă utopic, pentru că e riscant să hotărăști să-i schimbi cuiva obiceiurile, atmosfera se însuflețește din nou. În salon intră o femeie în rochie galben strălucitor, are profil de medic sau avocat. Coafeza se îndreaptă spre ea cu pași energici, love ște bigudiurile care se risipesc pe podea, le strînge repede și le pune în punga de plastic transparent. Manichiurista Mihaela păzește casca pentru a fi gata de start în clipa cînd noua venită va avea nevoie, pedichiurista Nuți își stinge țigara și începe să șteargă instrumentarul. O tînără blondă, care plutește într-o rochie plisată, încearcă să protesteze spunînd că este rîndul ei, dar amuțește speriată de vocea vehementă a coafezei. Pe acest moment optimist, cu părul proaspăt periat, părăsesc încăperea.

AURELIA BORIGA ■

Dacă munca l-a creat pe om, creaţia l-a muncit

Ca să ajungi în Oltenița cu trenul, ...ifîndu-te în București, trebuie să parcurgi un traseu demn de Guiness Book: de la gura metroului bucureștean (...a 23 August) pînă la Gara Oltenița, în total 59 de kilometri, îți ...roșești două ore (măsurate pe ceas), ...iacă nu ți se întîmplă să mai aștepți ...rin halte. Trenurile japoneze pe perechi de aer ar fi invidioase pe personalul de dimineață care merge cu fantastica viteză de aproximativ 29 km pe oră, viteză-record în Europa și în lume. Pe la ...ra zece orașul mișcă încă. Autoservirea din fața gării este în renovare. Pornesc pe strada principală a orașului mestecînd pe tălpi gudronul fierbinte. În rînd cu magazinul FORTUNA e află un vast șantier de construcții : ...locuri cu magazine la parter. Un ...ractor cu nr. 41—CL—689 își lasă remorca încărcată cu cărămizi în fața ...blocului în construcție, parcînd-o, conform ultimei legi a lui Murphy, în locul unde traficul este cel mai intens. Va fi descărcată abia peste trei ore jumătate. La parterul aceluiași bloc un muncitor în cămașă roșie, cu o șapcă ...leumarin în loc de cască, îndreaptă ...e o piatră o bară de fier cu ciocanul. (La fel procedau strămoșii săi în epoca impurie a fierului.) Pe șinele macarale, la vreo trei metri de momîia galbenă cu cioc de barză, altul (în salopetă) stă așezat, fumînd. Un excavator uginit lîncezește cu o falcă într-un ...norman de pămînt. Cabina e deschisă ...i vîntul flutură o haină roșie, agățată ...năuntru, ca pe o capă în fața unui ...aur iluziu. O basculantă cu nr. ...—CL—1808, aparținînd de I.J.T.-1 Călărași. Autobaza 2 Oltenița, a poposit ...n spatele terasei MODERN. Prin portiera deschisă se poate privi șoferul ...răgînd ghiocuri cu capul pe volan. ...olanul îl acceptă cu docilitate și com...asiune. În apropiere a înflorit un ...atelier de reparat brichete (ghiocel ...braznic al privatizării). Pe terasa MODERN, la o bere, se încinge un ...arbut scurt (acțiune de masă înlocuind CÎNTAREA ROMÂNIEI și DACIADA), la care participă cam 12 concurenți, unii îmbrăcați în salopete. Bronzații și-au lăsat marfa lîngă zid („ciocolată pentru copii, ciocolată...") și ...e solidarizează cu grupul care învață ...atem...bila înmulțirii pe zaruri. La ...panoul de afișaj al orașului, aceleași filme, interesante de altfel pentru foștii aflați în perioada de gestație : „Compania a 7-a sub clar de lună", „Alerg după o stea", „Moarte pe Nil", „Filiera franceză".

Ora 13,30 : Pe șantier un bătrînel cu cască și salopetă amestecă mortarul cu o lopată. Cițiva s-au tras la umbră pe cîte o piatră. La terasa de la DUNĂREA apare o femeie cu ten de creolă, și ea în haine de lucru, ferfenițate, cu un bidon de trei kile în mînă. Se bagă în față. „Alo, șefule, dă-ne și nouă niște

bere, pupa-t-aș gura ta, că sîntem d-alci, d-alături, vecini cu mata, și m-așteaptă băieții că le e sete..." „Șeful" se execută. Excavatorul e la locul lui, în aceeași poziție. Basculanta, la fel, împotmolită în aerul lipicios al amiezii, precum arca lui Noe cu chila-n Ararat. Amîndouă ascultă de legea conservării materiei și energiei deopotrivă. Astfel blocul se înalță singur. Astfel cresc — fiecare, sfînt trup și hrană sieși — întregi cartiere de locuințe, din neant.

MIHAIL GĂLĂȚANU ■

La „Relaxa", oare cin' să-și scoată masca ?

Mizilul rămîne pe mai departe același tîrgușor prahovean scufundat într-o amiezie anume. Prea mult nu s-a făcut pe-aici în vremea „celui mai iubit" — cîteva blocuri, cîteva spații comerciale și cîteva întreprinderi. În rest, același vetust, cazon al străzilor, gara mărunță, casele înșiruite muntenește, urma țiganilor ce dau viață și cursitate „comerțului", toate laolaltă, dînd notă aparte de farmec imaginii prin care orașul se înfățișează ochiului. Și ...ici, ca peste tot în țară, se muncește ...i se năzuie către mai bine, se speră cu ...mplitate. Drumul deschis acum pentru toți e nesigur ; un urcuș a pus totuna probleme. Ascensiunea prin competiție va fi singura asigurare a ...ostră ființe. De fapt, cine și cum ...uncește ? Sînt întrebări la care am reușit să primesc răspunsuri oneste și deschise la întreprinderea „RELAXA" în localitate. Muncitoarele din schimbul 1, secția saltele, din cadrul atelierului tapițerii al întreprinderii m-au privit la început reticente. Cînd am promis omiterea firească a numelor lor în aceste rînduri, chipurile li s-au destins, ba chiar au devenit surîzătoare. Le-a mirat faptul că nu m-am adresat „conducerii", că mă interesează cum muncesc, ce muncesc, care e secretul rumuseții lor ascunse. Le-am spus ziarul cu tîlc („Cine-i harnic și muncește...") și au înțeles că întrevederile „oficiale" sînt aride și convenționale. Pe ...nd stînd de vorbă așa, e incomparabil. Secția saltele are 4 linii : cea de prose „Relax" (pentru Olanda), cea de ...ele finite, cea de saltele ... și linia de export pentru ...tele vorbesc repede și gesticulează. Programul de lucru e prevăzut ...ele 7,30—15,30, cu pauză de ma...0 de minute. Pînă pe la ora 8 ... aprovizionarea cu materiale : fe...ață, lazardă. Apoi, lucrul decurge ...ormal. Culorile saltelelor sînt preferoase — albul și cremul se murdăresc ușor. Camera în care se face casetarea mușzurilor e mică, fără ventilație, iar prenadezul e toxic. Încăroarea electrică ce se produce în timpul casetării reprezintă un permanent pericol de incendiu. Acordul individual al muncitorilor este sub „atenta" observație a maiștrilor. Unii subalterni mai ultă cîteodată să contribuie la „cheta generală" de ziua acestora, alții să-i mai cadorisească cu vreo ocazie, deh, ca peste tot... Și-atunci se operează la închiderea de lună, în pontaj sau altcumva.

Între cei care au știut și știu în continuare să muncească cu folos am regăsit oameni cărora nu le place să vorbească mult, mai ales despre sine. Maria Luca, muncitoare în cadrul liniei de saltele semifinite, poate fi un exemplu. Chiar și în pofida unei sănătăți șubrede, a lucrului greu din schimbul 3, ea a reușit să se realizeze pe deplin, atît familial, cît și material. La fel e cazul lui Ilie David, reglor în cadrul secției, om pentru care munca, fie în cîmp, acasă, fie în întreprindere, a reprezentat un reflex aducător de bunăstare.

Acești oameni se bucură de rezultatul propriei munci. Și totuși, ce au pe suflet cei de aici ? Dincolo de subiectivismul sau pripa care le-ar putea nuanța mărturiile, adevărul transpare cu evidență. Aflu că directorul comercial, dl. Gheorghe Florea, discipol al fostului director Nicolae Marin (actualmente promovat în minister), s-a dezis de metodele dictatoriale de altădată. Nu mai vorbește urît, nu mai impune program de 12 ore zilnic, plus duminicile. Maistrul Vasiloiu, unul din „abonații" și mijlocitorul afacerilor cu R.F.G.-ul, este cel ce coordonează activitatea actualului sindicat. Care sindicat pare a fi nul, inactiv. „Nu se observă nici o schimbare după Revoluție. Nici măcar despre biletele de odihnă nu ni s-a comunicat nimic." O altă persoană deloc lipsită de interes(e) este dl. Petrescu, de la serviciul „desfacere". Dacă nu neapărat harnic, dar activ tot se pare că este. Și stringător: garsonieră proprietate în Ploiești, televizor color, video, mașină dînsul, mașină fiica... Cum se vînd garniturile de mobilă „pe ochi frumoși" sau cum dispar, pur și simplu, peste gard, în spatele fabricii, fetele nu știu, nu cunosc amănuntele în detaliu. De fapt, se și tem oarecum. La întrebările mele, fac ochii mari și dau semnificativ din cap. Răspunsul e vînare de vînt, vorba celebrului refren. Important e că în spatele acestor afaceri rentabile sînt oameni care știu să rînduiască lucrurile fără scrupule. Oameni mascați temporar. Nici dl. Mitică Muja (fostul șef al depozitului de mobilă), nepotul contabilului-șef, nici dl. Vasile Lazăr (actualul șef de depozit), nici d-na Florica David (primitor-distribuitor) nu pot fi cu totul străini de aceste vînzări „privilegiate", de expedierile „eronate" (1—2 garnituri în plus), de soarta seturilor refuzate la export și „uitate" prin magazii, care toate, unele peste altele, le-au rotunjit și lor, la rîndu-le, binișor bugetul.

Fetele își privesc mîinile asprite de muncă și continuă cu tristețe : „Majoritatea șefilor și-au aranjat copiii pe la birouri, în posturi călduțe : și domnul Petrescu, și maistrul M. Cristea, și d-na Merișor. Pînă și secretara, d-na Manta ; cu toții au găsit cîte o soluție convenabilă pentru fiicele lor... La administrație, dl. Marius Zoenescu promovează fără remușcări favoritismele (nu tocmai dezinteresate — n.n.) la repartizarea locuințelor. Se ocupă și de protocol în general. Să-l vedeți ce bine arată, hrănace și vînjos (...)".

Fetele derulează mai departe cu amărăciune firul epic al relatării lor. Se opresc și se gîndesc la „represalii". Le asigur că nu vor fi. Tremurul vocii îl se ațenuează. Au obosit și nici nu speră că s-ar putea îndrepta ceva. Mi-au zis că așteaptă rîndurile acestea ca pe o șansă și atît. Păsesc peste o cale ferată, pe lîngă secții și nimeni nu mă inoportunează cu vreo întrebare. Trec pe sub nasul lui nea Mitu, portarul, la fel de neobservat ca și cei care au prădat mașinile TIR încărcate cu pluș, la începutul lunii mai, în parcare sau ca atîtea alte transporturi cu destinație „precisă". Dincolo de poartă îmi aprind o țigară. Saltelele văzute au parcă în ele ceva provocator. Te îmbie la somn. Așa e mai lesne. Dormi și uiți.

CRISTIAN PAVEL ■

Capcana barbugiilor

Jocul e în toi. Ca să pricep și eu cum devine treaba, mă vîr mai în față, cît mai aproape de unul zis Mihăiță care, sub privirile curioase ale unui cerc de gură-cască, mînuie cu dezinvoltură zarurile. Disputa are loc în fața marelui magazin universal Bucur-Obor, chiar jos, pe asfaltul piațetei. Un carton numerotat cu pix albastru, un pahar de plastic și două zaruri de culoarea sidefului învechit alcătuiesc împreună tot arsenalul de... lucru.

Iar barbugiii, acești incorigibili amatori de cîștiguri ușoare, nemuncite, se îmbulzesc precum mușteile la miere. Unii, mai prudenți, pun la bătaie, cîte 5—6 lei. Cică, pentru **mizã micã**. Sînt și dintre cei care doar se uită sau stau în expectativă. Alții, mai încrezători pe propria lor pungă, dau jos 50... 100 de lei și strigă : **mizã mare** ! Apoi, zarurile se agită scurt în pahar și se aruncă pe masa cea improvizată. De data asta cad 4 cu 2... Cei cu miza mică își iau banii înapoi. Pierd doar acei care au mers pe mizã mare. Numai „barbugiul-staroste", stăpînul zarurilor sidefii, își mai trece în cont încă douătrei sute. De regulă, șmecheria se repetă. 7—7 e cacialma curată. O astfel de dublă nu cade niciodată. Ea e o mostră a înșelăciunii și nebăgării de seamă. Barbutul proliferează prosper. Iar banii, mototoliți și murdari, se string grămadă în mîna celui mai versat barbugiu. Bancnotele de 50 și 100 de lei și le pune însul, cu grijă, în buzunarul doldora de la piept. Doar mărunțișul, moneda de metal, adică, rămîne toată la vedere, chiar jos, la marginea cartonului. E și asta un fel de momeală pentru micii naivi. Pentru copii, adică. Barbugiii mizează mai ales pe creduli și naivi.

Jucătorii înrăiți au psihologia lor. Operează fără precepte.

Încerc o discuție ad-hoc cu barbugiul minuitor de zaruri. „Maistre — îi zic în șoaptă —, n-ar fi mai bine să muncești cinstit undeva, decît să te amăgești cu jocul ăsta păcătos, interzis de lege ?". „Nu ! îmi răspunde el flegmatic. Și de ce-aș face-o, bre, dacă și așa cîștig, iată, destul de bine. Fără să mă spetesc muncind ?!". „Pun jos 1 000 de lei ! — îl ademenesc eu —, numai dacă-mi destăinui și mie secretul cîștigului și îmi spui, întîi și întîi, de unde ești și cum te cheamă cu adevărat !"... Brusc, însul ascunde instinctiv zarurile și mă privește nedumerit cîteva clipite. Face ochii mici, mici de tot, apoi, ca și cînd s-ar feri de cine știe ce himeră, întoarce... foaia și mă pune la punct : „Dom'le, mergi mata și vezi-ți niște de treabă ; caută-ți de drum cît încă nu-i prea tîrziu !"

...Mi-am dat repede seama că individul nu era deloc naiv. Devenise doar inabordabil și numai cu ajutorul poliției mai putea fi legitimat. Mă îndrept, așadar, spre Secția 8 Poliție, hotărît să solicit sprijin, dar cînd să mă legitimez, la intrare, la portofelul de unde nu-i. Sincer să fiu, pe moment parcă mi se muiaseră picioarele ; am încremenit. Dezmeticindu-mă, abia realizez că, în acea învălmășeală din fața marelui magazin de la Bucur-Obor, borseta mi se deschisese și portofelul meu fusese sustras cu acte cu tot. Adio, deci, buletin de identitate, carnet de conducere-auto, certificat de înmatriculare !... Adio, legitimație de serviciu, și tu, abonament de autobuz !..

Ce aș mai fi putut face fără identitate ?! Am alergat tot într-un suflet la redacție, am luat o delegație și iată-mă din nou la Secția a 8-a Poliție. I-am povestit domnului maior Iulian Dragomir cele întîmplate, și de la dumnealui am aflat că, doar cu circa 30 de minute mai înainte de sosirea mea, o formațiune de polițiști finalizase o acțiune fulger, întreprinsă în zona Bucur-Obor. În circa o oră, fuseseră surprinși în flagrant delict și identificați nu mai puțin de 12 barbugii și bișnițari notorii. Printre ei, Ștefan Enache din Slobozia, Florin Zapodeanu din Iași și Mihăiță Hacichian, tizul meu, bucureștean de origine, 21 de ani, fără ocupație, domiciliat în Sectorul 3, bd. I. B. Tito nr. 35, bl. M-5, ap. 196. După spusele d-lui cpt. Gheorghe Păcureț, șeful biroului pază și ordine, în ziua de 25 mai a.c., în numai cîteva ore de joc, tînărul M.H. cîștigase la barbut suma de 4 500 de lei. Pentru fapta comisă, i s-a aplicat, conform legii, o amendă contravențională de 4 000 lei, urmînd ca, la prima abatere de acest fel, să fie deferit instanței de judecată. Barbutul e un joc de noroc interzis în societate.

Pungașii încă n-au fost prinși. L-aș ruga, totuși, pe cel care m-a prădat să binevoiască a-mi restitui actele. Drept recompensă, doresc să-i fac o mică destăinuire : banii pe care, probabil, îi căuta (...și erau cîteva mii, că atunci luasem salariul) se aflau în aceeași borsetă, dar în compartimentul de vizavi. Curînd, foarte curînd. Îl asigur că o să cadă și el în capcană. Precum au căzut confrații lui, bișnițarii și barbugiii din zona Bucur-Obor.

MIHAI STĂNESCU ■

Fotografii de GABRIEL BUGNAR ■

FLACĂRA
PENTRU MINTE, INIMA ȘI LITERATURA

Mai sînt mii de cărți de citit

Totul sau nimic

Cunoscutul filosof francez de origine română Emil Cioran s-a născut în 1911 la Rășinari, lîngă Sibiu și și-a publicat prima carte, Pe culmile disperării, în 1934, la Fundația pentru Literatură și Artă „Regele Carol II" din București. Autorul avea deci în momentul debutului douăzeci și trei de ani și se poate presupune — luînd în considerare timpul necesar elaborării și tipăririi cărții — că încă de la douăzeci de ani, dacă nu și mai devreme, începuse să se ocupe sistematic de filosofie. Este un fapt biografic important, deoarece dovedește o precocitate ieșită din comun. În poezie s-au mai întîlnit cazuri de opere strălucite create în adolescență (Arthur Rimbaud, la francezi, și Nicolae Labiș, la români, au scris tot ce-au scris înainte de vîrsta de douăzeci și unu de ani), dar în filosofie nu există un precedent.

Și mai surprinzătoare însă decît această precocitate este consecvența cu care s-a manifestat de-a lungul timpului Emil Cioran. Mulți români sînt la curent cu ce a publicat conaționalul lor după ce s-a stabilit (în 1941) în Franța, chiar dacă regimul comunist a făcut tot posibilul să împiedice răspîndirea operei sale în România. În ultimii ani s-a ajuns, la noi, chiar la o modă Emil Cioran. În schimb, în mod paradoxal, este mai puțin cunoscută cartea de debut, scrisă și publicată în limba română. Iată că de curînd Editura Humanitas (fosta Editură Politică, remaniată de Gabriel Liiceanu, el însuși un prestigios filosof contemporan) ne-a pus la dispoziție o nouă ediție din Pe culmile disperării. Avem astfel prilejul să comparăm concepția gînditorului din perioada postbelică cu ceea ce afirma el în anii studenției, cînd îl avea ca profesor pe Nae Ionescu și era un entuziast cititor al lui Kirkegaard. Ei bine, făcînd această comparație, constatăm că Emil Cioran a rămas mereu el însuși sau, mai exact, că a fost de la început el însuși. În esență, nu și-a schimbat niciodată modul de a gîndi.

Bineînțeles că o dată cu înaintarea în vîrstă și-a perfecționat tehnica de reflecție, ajungînd la o siguranță și la o detașare pe care nu le avea în tinerețe. Pe vremea cînd scria Pe culmile disperării se apropia de fiecare idee cu febrilitatea cu care un adolescent îmbrățișează o femeie, înspăimîntat la gîndul că ar putea să scape prilejul de-a o poseda. Ulterior, însă, devenind un... seducător experimentat, Emil Cioran și-a putut permite să nu se mai grăbească în găsirea cuvîntului ce exprimă adevărul, să procedeze calm și totuși operativ, să controleze perfect actul posesiunii. În cărțile maturității, eleganța stilului este desăvîrșită și ne face să ne gîndim la textele clasicilor (nu întîmplător, în manualele școlare din Franța figurează ca modele de limbă franceză literară extrase din scrierile lui Emil Cioran). În afară însă de această evoluție firească, nu se constată nici o renegare. Frazele pe care le-a scris în studenție, filosoful le poate semna și acum, eventual după o nesemnificativă revizuire de ordin stilistic.

Emil Cioran a fost de la început un radical. Nu a recurs la jumătăți de măsură — ca orice dialectician care se respectă —, ci a vrut totul sau nimic. Românii, de obicei, nu sînt așa. Ei relativizează orice afirmație, îi aduc amendamente. Îi găsesc exemplificări care dizolvă sublimul în ridicol. Foarte rar duc ceva pînă la capăt. Dar și atunci doar sub forma unei explozii, după care se întorc la starea lor predilectă, de compromis (curajul colectiv magnific din 22 decembrie și resemnarea care a urmat constituie cea mai bună ilustrare a incapacității spiritului românesc de a suporta multă vreme radicalitatea). Nu este locul — și nici nu am grandomania necesară — ca să dau verdicte în legătură cu felul de a fi al unui popor, ca să stabilesc dacă face bine sau nu atunci cînd refuză să aibă o atitudine radicală. Dar nu pot să nu observ că lucrurile stau așa și că de aici provine incompatibilitatea dintre Emil Cioran și țara sa de origine.

Am urmărit, recent, la TV, interviul pe care l-a luat Marilena Rotaru la Paris și am tresărit auzind ce spunea filosoful, la aproape optzeci de ani : dacă nu-l dădea pe Eminescu, poporul român chiar că nu avea nici o scuză în fața umanității, putea să-și dea demisia. Radicalitatea gîndirii lui Emil Cioran a rămas aceeași, acum, cînd gînditorul și-a pierdut orice vigoare fizică și merge ca bătut de vînt. El a zîmbit sarcastic în momentul în care a auzit-o pe Marilena Rotaru exprimîndu-și speranța că Dumnezeu va ajuta poporul român. „Da, a comentat Emil Cioran cu o fină batjocură la adresa divinității, să sperăm că de data aceasta va face un efort .."

Această superbie a gîndirii îi era proprie lui Emil Cioran și la douăzeci de ani De pe atunci avea curajul să meargă cu luciditatea pînă la ultimele consecințe, nerespectînd tabuurile. De pe atunci tăia nemilos cu bisturiul pentru a vedea ce se ascunde dincolo de [illegible] trufașă a ființei-umane. Înțelesese bine că întinzînd prea mult coarda riscă s-o rupă : „Simt cum trebuie să plesnesc din cauza a tot ce-mi oferă viața și [illegible] poctiva morții! Simt că mor de singurătate, de lu[illegible] disperare, de ură și de tot ce lumea asta îmi [illegible] Este ca și cum în orice trăire m-as umfla [illegible] on mai departe decît rezistența lui. În cea mai groaznică intensificare se realizează o convertire înspre nimic." A înțeles de la început toate acestea, dar a continuat să răsucească butonul existenței sale spre maximum...

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

Am o libertate care țipă-n mine...

Motto.

Perfecțiunea este legea cerului
A dori perfecțiunea — norma de conduită a omului

Goethe

1977 — **Sebastian** — de Menolli
Othello — pe colaje muzicale
două spectacole de succes, mare succes pe scena de la GRANDE THEATRE de BORDEAUX
1984 — **Don Jose** în **Carmen** de Bizet
Bolero de Ravel
două reușite pe scena de la BOLȘOI TEATR

Da, îl știu ! Îl știu bine. Îl știu dansînd. Îl știu îmbrăcat în negru. Îl știu luptîndu-se, agitîndu-se, strecurîndu-se. Mereu atent. Mereu interesat. Concentrat.

Îl știu.

În total dezacord cu disperarea, cu neîncrederea, cu pasivitatea, cu lipsa de generozitate.

Îl știu activ, sufletește activ, exprimîndu-se pentru el și pentru toți ceilalți. Îl știu și nu cunosc mulți artiști atît de fericiți cînd își fac meseria.

Îl știu ca o obsesie vizuală în căutarea sufletului pierdut. Viața pentru el e o continuă descoperire. Artist — esențialmente poetic.

Da, artist cu un somn tulburat și grad de trăire intens, profund.

Îl aștept. Îl aștept să vorbesc cu el despre... apare...

Siluetă juvenilă, neastîmpăr, maldăr de margarete în mînă.

Mă cuprinde o bucurie, o liniște, încredere în ce va fi. Mă simt Eu.

Nu știu cum să-ncep. A umblat prin lume ca Nathan rătăcitorul. Să știți, dragi copii, care ați făcut atît de mult pentru noțiie, să știți că-n anii de sufocare, cînd exodul românesc atinsese proporții obscene — românul Ion Tugearu era chemat, căutat, dorit pe scenele lumii. Multe posibilități de plecare. Oamenii cei puternici sînt cei care resping tenace siguranța spirituală și materială și n-o schimbă cu Dorul, dorul de pămînt.

Prima întrebare își face loc în mine...

— **Ai putea pleca din țară ?**

— Eu ? Eu am avut un contract pe 10 ani în Italia și... Nu. Nici dacă ar veni urgia urgiilor. Eu nu pot respira în altă parte multă vreme. Crăp. Nu exist. Odată eram la Belgrad, eram cu soția mea și deodată i-am spus: „În noaptea asta trebuie să dorm acasă...". Cum să plec ?

— **Unii pleacă atunci cînd le intră disperarea în oase.**

— Țara asta îmi este datoare și eu îi sînt dator.

Da ! Poate aici începe povestea despre iubirea neamului, despre respectul pămîntului.

— **Acum cîteva zile erai fericit și mi-ai spus...**

— A luat ființă prin decret o companie de balet modern BALET ORION BUCUREȘTI (știi, explică el copilărește, ORION este o constelație care pleacă toamna și călătorește pînă-n vară.) ORION e o constelație care are stagiune.

ORION — companie mică de 15 persoane.

ORION — companie strict modernă.

ORION — companie sub egida Ministerului Culturii.

— **Deci balerinii vor fi salariați de stat ?**

— Da. Fiindcă ORION este o companie strict de stat. La Casa Presei s-a înființat o Agenție de Impresariat a Ministerului Culturii, ea se numește ARTEXIM sau ROM-STAR și noi aparținem bugetar de ei și vom fi afiliați la Teatrul Bulandra. Spectacolele se vor da la sala din Grădina Icoanei.

— **Ce simți ?**

— Simt că Idealul de Frumusețe e gata să fie atins. Eram singura țară europeană care nu avea o companie modernă.

— **Ce înseamnă asta ?**

— Vezi, eu sînt un coregraf de idee. La Opera de Stat putem monta **Giselle** sau **Don Quijote** sau **Coppelia,** dar nu poți supune 30 de oameni unei idei, unui gînd fulgerător. Dar 10 dansatori pot transpira pentru asta. Pentru mine e un extraordinar prilej de lucru. ORION va fi sub direcția mea. Eu am început, vor continua. Poate o vor face mai bine.

— **Cine te-a ajutat ?**

— Andrei Pleșu. A auzit clopotul care suna în mine. A înțeles și vrea să însămînțeze binele oriunde poate. E o perioadă grea dar de mari transformări și un astfel de timp aduce la-nceput cu sine fenomenul negării. Marea lui calitate e că ascultă clopotele dureroase ale culturii noastre. Pentru mine el este marea șansă a artiștilor acestor vremi și a celorlalte.

— **Practic, ce s-a întîmplat ?**

— Baletul era Cenușăreasa acestei țări. Dansul, o sufletul meu, viața mea. M-am dus la Pleșu și l-am implorat : „Dacă o să faceți să fiinteze un muzeu de artă religioasă, dacă o să faceți să fie și ce nu a fost niciodată, trebuie să faceți ceva și pentru Dans. Eu am un salariu, și soția mea are. Deci, am din ce trăi. Nu trebuie să mă plătiți pentru asta. Vrem să punem baza unei companii de balet. Pe urmă, s-or găsi continuatori. Baza confează".

Și el a făcut totul. Acum, noi trebuie să punem umărul. Îmi aștept colegii. Compania are ușile deschise pentru toți coregrafii din țară. Toți cei ce vor să încerce ceva, toți cei mistuiți de o idee.

Le sîntem datori, tinerețe ! Am senzația că m-am spălat de toate angoasele, de toate fricile lumii. Da ! Și m-am purificat

Lanterna magică

Dintr-un jurnal de creație și viață

...A început să-și țină un jurnal personal încă de la primele spectacole puse în scenă, de la primul film pe care l-a realizat, Liana — soția sa, și colega noastră de redacție — a descoperit ceva mai tîrziu acest lucru. Astăzi, avem acces la acest veritabil document de creație și viață. Din care spicuim, iată, cîteva pagini :

Miercuri, 23 august 1989 : „Conflictul în ceea ce privește distribuția nu s-a elucidat încă. Mult stimatul tov. Dulea tace și face : adică, a ajuns să ceară fetelor de la Secția Actori propuneri pentru distribuție. Mă mir că nu-i cere și Ilonkăi, cea care face cafelele... Știu ce-mi asum, pentru că ruptura va fi definitivă : cel puțin atîta timp cît acest tovarăș va ține în mînă destinele cinematografiei, nu se va mai pune problema să lucrez. Ceea ce, poate, nici nu mă sperie : în actuala condiție și conjuncturâ, de mult îmi propusesem să nu mai lucrez... Am avut neîncetat speranța că nu va mai dura mult. Acum nu o mai am. Chiar dacă printr-o întîmplare miraculoasă, odiosul nostru conducător va dispare, sistemul este atît de bine pus la punct, iar cei care sînt în fruntea bucatelor vor face tot posibilul ca să nu-și piardă definitiv privilegiile, încît, „coroborat" cu pasivitatea masei, schimbările de la noi vor fi foarte greu posibile."

Miercuri, 20 sept. 1989 : „Astăzi încep filmările la „CINE ARE DREPTATE ?"... Să mă ajute Dumnezeu ! Cu atît mai mult, cu cît niciodată nu-mi amintesc să fi început un film în această stare... Sînt sătul de toată tracasarea la care am fost supus, care m-a făcut să-mi treacă orice chef... Tot eu îmi spuneam, cu ani în urmă, că dacă de fiecare dată cînd începi un film, nu ai aceeași emoție și fervoare ca la debut, înseamnă că ești un artist obosit și terminat. Nu știu dacă mă pot considera așa ! Mă tem că lucrurile sînt mult mai grave : că terminat este totul în jurul meu, cel puțin pentru o bună bucată de vreme."

Joi, 9 noiembrie 1989 : „Am încheiat filmările. De acum înainte începe o altă etapă, la capătul căreia voi trage linia și voi constata cît am reușit din ceea ce mi-am propus. Vor începe din nou îndoielile, proiecțiile dezamăgitoare, iarăși speranțele... Începe acel suspens, care face ca profesia noastră să fie palpitantă și unică.

Marți, 19 decembrie 1989 : „Am terminat P.S. (post-sincronul — n.a.) la film, care n-a ieșit rău, am mai avansat cu montajul, mă apropii de acel „4 benzi pentru vînzare" (n-am ce face, o să trebuiască să-l vînd, pentru salariul oamenilor)... mi-am cam pierdut cheful și entuziasmul ...nu-mi place nimic. Poate sînt obosit, dar și, mai sigur, dezamăgit. Văd că toți din jurul nostru au scăpat de sistemul cumplit al comuniștilor, numai noi continuăm să trăim în anormalitate, într-un coșmar care nu se mai termină, pe care-l înghițim fără să cîrtim.

Dar, iată, tocmai cînd mă apasă aceste gînduri, la Timișoara a izbucnit o demonstrație spontană, cu mii de oameni pe străzi. Să fie începutul sfîrșitului ? Dacă ar mai izbucni asemenea mișcări și în alte orașe, speranțele vor crește, fără îndoială. Hai, Români, treziți-vă ! Să dea Dumnezeu să vă treziți !"...

Peste numai cîteva săptămîni, autorul acestui tragic jurnal de conștiință avea să plece din rîndurile noastre, răpus de o boală necruțătoare. Premiera filmului „CINE ARE DREPTATE ?", are astfel loc fără participarea regizorului ALEXANDRU TATOS !

HORIA PĂTRAȘCU ■

Caricatură de
AUREL ȘT. ALEXANDRESCU ■

Civilizația ochiului

Vernisajul unei galerii

Cinci pictori importanți din generațiile de mijloc — **ȘTEFANIA GRIMALSKI, RĂZVAN IONESCU, THEODOR MORARU, ION DUMITRIU și ALEXANDRU CHIRA** — au expus la **Galeria de artă a „Societății de mîine"** inaugurînd-o. Ce este această „Societate..." a explicat, în mai multe rînduri, criticul și istoricul literar Eugen Simion : „...un grup interdisciplinar care nu vrea să facă prognoze sociale, (un grup care) își propune ceva mai simplu și, în același timp, ceva mai greu : să gîndească formele democrației românești și să exprime cîteva opțiuni". Așadar, între atîtea [illegible]ocietăți pe acțiuni, una pe [illegible]țiuni, adică o utopie cultu[illegible] din cele care n-au condiții niciodată direct economicul, d[illegible] în absența cărora economicul nu [illegible] și fapt de civilizație. Mi-ar plăcea să vorbim de un „Club" fiindcă formula clubului artistic îmi pare o soluție pentru intelectualii cu vocația amicității și a taifasului, dar ar fi să reevaluez

prin sacrificiul lor. Fiind acum lîngă ei, m-au făcut să-mi retrăiesc tinerețea și să fiu cum aș fi vrut să fiu în anii '60, atunci cînd eram biologic tînăr. Aș fi vrut să fiu curajos pînă la uitare.

— Cum va fi această COMPANIE ?

— Intenția mea e să fie spectacole cu specialiști de diverse nuanțe artistice.

1. Actori.
2. Cîntăreți de operă.
3. Instrumentiști.

Am în față un imens șantier. Și mă bucur. Chiar și în fața dificultăților. În această companie nu există ierarhizare. Toți baleriniî vor fi egali. Și aș dori și pe scenă să fie... de fapt doresc să ajungă toți să fie personalități artistice.

— Riști.

— Nu m-am gîndit la risc. Nu pentru că o conduc eu. Spun că va fi minunat. Cred în succesul ei mai mult decît în propria mea carieră. E o sete de cultură în țara asta cum n-a fost niciodată.

— Cum poți crede asta, acum, cînd sălile sînt goale ?

— După această oprelițe cumplită, tinerea-n frîu a curgerii energiei ce dorește să fie liberă, nu se poate să nu facă minuni. Explozia tinerilor, a sufletului românesc de o zi și jumătate a repus valoarea, sistemul valoric, în conținut adecvat.

— Spre ce mergi acum. Cine are mai multe proiecte, interpretul sau maestrul de balet ?

— Am fost norocos și doresc multe... Dar acum mă interesează aluatul pe care îl pot modela. Omul tînăr care se uită la mine cu încredere. Am o febră să scot din el ca din marmură sculptura. Știi, dacă s-ar lua cu încetinitorul mișcarea expresivă a unui dansator, totul este operă de artă, iar OMUL — perfecțiunea naturii. O mișcare ți-o dezvăluie pe următoarea. UN MISTER...

— Ce stiluri te-au influențat ?

— Nu există stiluri. Există mari mari ale, coregrafilor mari.

Eu sînt greu de potolit ca ființă. Am o libertate care țipă în mine. E o răzvrătire (asta pentru că ai har bălatule, gîndesc eu în sinea mea).

Nu există stil care să mi se împună. Dar sînt coregrafi care mă fascinează, care mă fac să visez. Ei sînt : CRISTOPHER BRUCZ, KILLIAN, MATS ECK, NEUMAIER, ROBERT NORTH, BALANCHINE și OLEG DANOVSKI.

Legile noi ar fi tot cele vechi : Inventivitate, Intenții, Idee. De fapt, greșesc. Am fost influențat tare de cineva. Întîlnirea nr. 1 a vieții mele a fost Floria Capsali — doamna teatrului românesc care mi-a înrîurit cariera, mințen, sufletul...

Aș vrea să-nchei acest interviu cu o mărturisire a lui Ion Tugearu. De fapt, așa începe „Sacrificiul îngerilor". (Eu scriu mărturisirea care a fost imprimată pe film la televiziune în vremea cînd era liberă, dar nu s-a dat pe post. Poate nu îi s-a părut important. Poate că trebuie să fii artist ca să intri în miezul lucrurilor).

Pe 22 decembrie dimineața m-am dus la operă. Repetiție. Studii. Nimeni nu se putea concentra.

— Hai la Universitate ! Hai să vedem ce e acolo ! (ridică privirea și mi-o prinde pe a mea și ochi în ochi am ascultat următoarele :) Ne-am dus și am intrat în vălmășag. Umăr la umăr am fost împinși spre Dalles, apoi spre Biserica Italiană. Acolo erau tancurile. Era momentul zilei în care se spunea : „Generalul Milea a fost omorît". Anunțul a coincis cu pornirea motoarelor tancurilor. M-am uitat în sus, jos, dreapta, stînga... „Acum va fi măcel !" mi-am spus. Și am fost martorul unui moment unic. O să-l numesc ceremonial. Pe tanc era un militar cu pușca în poziție de tragere, cu mușchii încordați. Eu am ochiul format în ceea ce privește limbajul mușchilor. Mîna era încrîncenată pe pușcă.

Un copil. Aici începe senzaționalul — un tînăr-tînăr cu o spaimă cumplită-n ochi, și-a pus brațul pe tanc, apoi pe cizmă, pe genunchiul soldatului, apoi s-a lipit de el, l-a sărutat, i-a mîngîiat pușca, și pușca rece și fără viață a căzut. Se topise rău. Între mine și el erau treizeci de ani... El urca cu puritate, urca, noi îl vedeam cum urcă, cu [illegible], fiind convinși de [illegible]. Și în acel moment, tancul s-a [illegible].

Cînd vezi așa ceva nu poți să nu te gîndești că ești obligat să trăiești și să faci ceva pentru [illegible].

S-au cădut comunismului... [illegible] a dictaturii... dar nu era numai asta. Mi-au revenit în minte haiducii, eroii supranaturali, basmele. Făt-Frumos din Lacrimă... baladele...

RODICA MANDACHE

Beatrice Bleont și Ion Tugearu în „Taverna" din spectacolul „Theatrum Mundi"

ANCHETA „FLACĂRA"

Din dorința de a oferi cititorilor noștri o imagine cît mai exactă asupra a ceea ce se întîmplă în arta românească, cu speranța că oamenii de cultură pot contribui prin valoarea demersului lor la înălțarea condiției umane deasupra precarităților istorice, revista Flacăra adresează creatorilor din țară și străinătate, indiferent de vîrstă și domeniul artistic în care lucrează, următoarele întrebări :

1. Ați putea face o analogie de lucru între ceea ce se întîmplă acum la noi și un alt moment din istoria țării, sau a umanității ?

2. Ce credeți că trebuie să facă un creator în aceste clipe, lucrul cel mai bun din punctul de vedere al momentului istoric pe care îl trăim ?

3. Ce relații posibile întrevedeți între actuala revoluție din România și arta viitoare, atît din punct de vedere tematic, cît și stilistic ?

„Ține de condiția scriitorului să fie de partea celor slabi"

1. Istoria nu se scaldă de două ori în aceeași apă. De aceea analogiile, cînd se pot face, nu au semnificația reintrării la o situație din trecut, ci numai una instrumentală, de caracterizare mai bună a unui moment prin compararea cu altul cît de cît asemănător.

S-a vorbit la noi în ultima vreme de o posibilă analogie cu evenimentele din 1946. N-am să revin la ea. Găsesc însă o alta, la fel de puțin exaltantă, cu modul de comportare al coloniilor îndată după ce au fost eliberate. Aflu din cartea lui Alain Finkielkraut **La défaite de la pensée** că „independența îi claustrează pe beneficiarii ei într-o constrîngere a unanimității care-i urmează fără tranziție autorității străine". Abia au apucat să strige „Victorie !" și se grăbesc să se supună unei obligatorii omogenizări. Foarte curînd după ce strigătul de revoltă a încetat, comunitatea își încredințează vocea „soliloctuului puterii". Urmează guvernarea unui partid unic și, bineînțeles, dictatura. Iar toate acestea nu se întîmplă sub amenințarea cuiva, ci din proprie voință, sau mai degrabă dintr-un sol de religie a consensului. Citez din nou : „Dacă, cu o regularitate fără greș, aceste mișcări de eliberare au secretat [illegible] de opresiune, faptul se explică prin [illegible] că și-au întemeiat relațiile interumane pe o [illegible] a fuziunii."

În ce constă analogia ? N-am fost și noi o colonie a partidului comunist ?

2. Nu vreau să spun generalități. Mă refer la cazul [illegible] în măsura în care sînt scriitor (de cuvîntul creator nu mai îmi mai stă atras). Pînă la alegeri am fost prezumțios. Am crezut că — în mod virtual, desigur — mă adresez tuturor încercînd ca, împreună cu alții, să previn unele confuzii. Alegerile m-au făcut să înțeleg că de fapt, mă adresasem unei minorități. Acum știu că fac parte din minoritate, iar intenția mea este nu să continui de a mă adresa ei ei, atît cît voi putea, să mă exprim în numele ei și să-i apăr, chiar prin acest fapt, dreptul de a se exprima. Cineva ar putea să afirme că nimeni nu amenință acest drept. Nu sînt convins. S-a născut la noi, de teama așa numitei destabilizări, tendința de a-i cere celui care nu este de acord cu majoritatea să tacă. E o tendință a opiniei publice majoritare. Un fel de centralism democratic natural, potrivit căruia minoritatea trebuie să se supună necondiționat majorității. Unul, ce-l drept, bine controlat de putere. Nu-i vorba de a respinge rezultatul alegerilor. E vorba, repet, de dreptul la libera exprimare. Or, cum se asigură acest drept atunci cînd, de pildă, o manifestare care reunește zi de zi mii și zeci de mii de oameni nu trezește la televiziune nici un ecou ?

Și încă ceva. Fiindcă ține de condiția scriitorului să la partea celor slabi, cred că de aici înainte voi putea nu numai să iau atitudine publică, fie ea scrisă sau orală, dar și să scriu, în accepția literară a cuvîntului.

3. Înainte de a mă întreba în ce relații vor fi, ar trebui să aflu dacă există o revoluție actuală la noi. Sper că nu. Revoluția este un eveniment tragic : ea răstoarnă din disperare o dictatură și sfîrșește, de cele mai multe ori, prin a face loc unei noi dictaturi. M-aș mulțumi ca la noi să se petreacă o schimbare — dar una profundă — a lucrurilor în bine, chiar dacă faptul acesta n-ar influența structurile artei viitoare.

LIVIUS CIOCARLIE

O revistă cu cîntec

A apărut numărul patru al revistei „Actualitatea Muzicală", editată de Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România.

Un lucru m-a frapat în mod neplăcut, încă de la început, și anume, lipsa oricăror informații sau ecouri, privind evenimentele ce frămîntă la această oră, întreaga noastră societate, cu atît mai mult cu cît o serie întreagă de personalități din țară și de peste hotare, și-au spus cuvîntul în aceste probleme.

Să fie oare indiferenți artiștii români față de opiniile unei mari părți a populației ?, să le fie indiferentă atît cantitatea cît și calitatea celor care-și revendică în continuare drepturile ?

Există, totuși, două articole care, fără a da nici un fel de amănunte, comentează, nu știu pentru cine (căci publicul este oricum ignorat) o divergență între instrumentiștii filarmonicii bucureștene și domnul Pascal Bentoiu.

Din ambele articole este însă imposibil de tras o concluzie corectă.

Ultima pagină a acestei reviste, mi-a produs o altă surpriză neplăcută : includerea în rîndurile semnatarilor acestei reviste a Uniunii Compozitorilor — ba chiar mai mult, în colegiul de redacție, a domnului O. Ursulescu (ar fi interesant de știut în ce calitate a fost invitat aici).

Nu este nici timpul și nici locul necesar pentru alte comentarii.

GABRIEL N. BASARABESCU

Univers sonor

Mai mult decît simple coincidențe

Fiecare gest contează pentru a repara cîte ceva din ființa noastră culturală, ieșită prea mult din circuitul relațiilor normale cu lumea largă. Este adevărat, muzica românească nu a pierit și nici nu a fost total ignorată, dar mai mult datorită, în ultimii ani, contribuțiilor individuale forțate să se rupă de țară. Să încercăm acum să redeschidem căile firești ale legăturilor cu oamenii de pretutindeni, iată un efort necesar, în mare măsură prioritar.

Privesc în jurul meu și, dincolo de acțiunile ministeriale, caut să descifrez aceste deschideri care, bineînțeles, trebuie să fie multiple, pornite de pretutindeni. Totul seamănă cu o grădină în care au fost replantate răsaduri. Unele cresc, se înalță și, iată, se vede semnul repopulării unui peisaj care fusese umbrit și năpădit de volbură. Un semn vine de la Uniunea compozitorilor care a conferit titlul de membru de onoare unor mari compozitori ai timpului nostru, legați de România prin clipa și locul nașterii — **Iannis Xenakis** (Brăila, 1922), **Roman Vlad** (Cernăuți, 1919), **György Ligeti** (Tîrnăveni, 1923). Bine ați venit printre noi, dragi maeștri ai muzicii ! Un alt dirijor de seamă, **Erich Bergel**, acceptă, după Sergiu Celibidache, același titlu de Director de onoare, în fața Filarmonicii din Cluj. Prin concertul din 2 iunie se marchează evenimentul, odată cu împlinirea a 60 de ani de viață ai ilustrului muzician, în compania lui Mozart și Messiaen.

Tinerii noștri au reînceput să iasă în lume și nu așteaptă prea mult ca să-și demonstreze talentul. Cristina Iordăchescu este una din primele noastre mesagere. Elevă a maestrei Arta Florescu, ea aduce acasă de la a VI-a ediție a Concursului internațional „Butterfly" din Miami un prestigios premiu V, într-o întrecere cu peste 100 de concurenți din lumea întreagă. Studenții și elevii muzicieni sînt, la acest început de iunie, oaspeții Filarmonicii londoneze, prin mijlocirea firmei RANK-XEROX. Vor poposi în mijlocul artiștilor englezi un timp, vor afla multe despre ce și cum se face muzică într-unul dintre cele mai de seamă centre culturale și, cine știe, poate își vor pune în valoare propriile talente.

Pentru că vorbim de drumuri, au început în fine să reintre în obișnuit turneele orchestrelor noastre. După Filarmonica din Cluj în Belgia, Filarmonica din Brașov în Franța. Opera Română în Italia, un nou proiect se materializează — Orchestra Națională Radio în Spania. Fiecare ieșire este un semn, nu numai pentru cei ce pleacă, ci mai ales pentru cei care revăd un context cultural ce își recapătă vigoarea în dialogul cu publicul de pretutindeni.

Deschiderile includ și proiecte de mai îndelungă prospectare. Pedagogia pianistică românească s-a reunit în „Asociația națională a profesorilor de pian" (președinte prof. Dragoș Tănăsescu, membru fondator, pianista Aurora Ienei) urmînd să se înscrie în E.P.T.A. (reuniunea europeană a acestei bresle). Tinerii muzicieni au pornit alcătuirea „Junimii muzicale", vizînd un cumul de acțiuni și inițiative care să le îngăduie aderarea la **Jeunesse musicale**. Bucureștiul va găzdui, în mai 1991, prima ediție a „Săptămînii internaționale de muzică nouă", așezîndu-ne astfel pe linia unor prestigioase reuniuni de artă contemporană, deja existente. Să nu încheiem aceste note fără a gîndi la ce poate deveni Festivalul internațional „George Enescu", însoțit din nou de concursul abandonat cu ani în urmă. El va fi ocazia de a se vedea ce am făcut în tot acest scurt răstimp, pentru a ne recîștiga locul. Pentru a fi din nou o voce a lumii, nu doar o fantomă a trecutului, care se hrănește cu amintiri nostalgice.

GRIGORE CONSTANTINESCU

țelurile întreprinderii. Expoziția e una tipică de club, din clasa celor cunoscute în Olanda sau Franța. Ea e sortită să devină etalon valoric și, totodată, un exemplu (pentru artiștii plastici) de felul în care se pot sprijini acțiunile societății.

În ce mă privește, sînt dispus să-i acord ceva mai multă importanță, întrucît ea ar putea să deschidă seria manifestărilor „non-profit" cu un public selectat și cu adevărat oportun. Mare parte din publicul expozițiilor din galeriile cu tradiție e inoportun, în sensul că pășește în săli controlat de prejudecata că ar fi adevărată e întotdeauna și foarte populară. Sau că ar trebui să fie. Or, se cunoaște, există tot atîtea trepte ale interesului în artă cîte categorii de public numărăm.

Arta e și o chestiune de protocol. Emoția atinge un maximum cînd cadrul e preparat. Cadrul în care cei cinci pictori își prezintă lucrările e pentru oameni care au un cuvînt de spus în profesiunile lor. Selecția însăși operează pe criteriul investiției de încredere. Mircea Nedelciu repetă acum, cu șanse sporite, ideea încercată cu ani în urmă la librăria „Cartea Românească" ; o idee pierdută din cauza precarității condițiilor de expunere, a programului instituției și, pînă la urmă, și a excesului de cuvinte cu care scriitorii consideră îndeobște opera de artă plastică. Artiștii în prezentare sînt personalități ale creației contemporane, autori împliniți cu o lucrare ce comportă un tratament monografic. De aceea, ne vom îngădui să amintim doar că operele lor au figurat în numeroase expoziții din țară și de peste hotare, că sînt colecționate și că, fapt cu totul excepțional, nu au avut niciodată caracter conjunctural. Dintr-o cercetare asupra caracterului modern și european al artei românești din ultimele decenii, numele celor cinci nu pot lipsi. Părerea mea e că sînt nu numai nume de referință pentru tot ce a dat mai durabil arta noastră de azi și pentru deceniile ce urmează. Ei sînt chiar pictorii societății de mîine.

TUDOR OCTAVIAN

Fotografie de MIHAI POTÎRNICHE ■

Cobza de aur

Lui Tudor Gheorghe

Vine iarăși din Craiova
Domn frumos din viață tare,
Răscolindu-ne Moldova
Cu adînca lui Cîntare.

Cobza lui ce-aduce dorul
De ce oare-i bucuroasă ?!
O sărută tricolorul
Și basarabeana casă.

Cobza lui de pașnic aur
De ce oare-i singerată ?!
A rănit-o un balaur
Care-i sîrma cea ghimpată.

Doamne, pierde-m-aș în spații
Și-n paiengenișul multor,
De n-ar fi sub cer Carpații
Și alături os de Tudor.

Sărut sfîntul cobzei pîntec,
Cobza rodnică, măiastră,
Grea de al nădejdii cîntec
Și de multă jalea noastră.

Sărut lacrima ce este
Vieții mele începutul,
Ce adună-ntr-o poveste
Oltul, Mureșul și Prutul.

GRIGORE VIERU ■

Regăsirea de sine (7)

Avem și noi locuri de peleriaj

Fiecare popor își are locurile sale sfinte, legate de nașterea, viața, activitatea sau trecerea în neființă a celor mai mari fii ai săi. Poporul rus are și el nenumărate locuri sfinte care îi inspiră adînci sentimente de veneratie. La Iasnaia Poliana sosesc în pelerinaj mii și mii de ruși frumoși la suflet și curați la inimă... La mormîntul lui Esenin vin rușii de cine știe unde pentru a depune o floare la lăcașul de veci al Poetului lor...

Să mi se răspundă : unde se găsesc toate locurile noastre sfinte ? La Tiraspol ? Poate la Balta ? Nu, ele se găsesc pe pămîntul și în pămîntul României de la mănăstirea Putna și pînă la cimitirul Bellu, unde își doarme somnul de veci Poetul nostru național, cel care a turnat „în formă nouă limba veche și-nțeleaptă". E de la sine înțeles că vizitarea acestor locuri ar avea o mare însemnătate pentru educația noastră. Obiectul așezat înaintea ochilor atîță curiozitatea, zguduie închipuirea și trezește sentimentele cele mai alese. Limba curată, vorbită de jur împrejur, ne-ar mușa inima și ne-ar stîrni gînduri lămuritoare...

Să mi se răspundă : cine are dreptul să ne răpească putința de a ne duce cîte unul, cîte doi, cîte șapte, care călare, care pe jos, cu familia, cu clasa, cu școala, cînd vrem și cînd ne îndeamnă sufletul, la locurile noastre de pelerinaj ?

Ce interese partinice ori statale, de o parte sau de alta, ar putea sta în calea înălțării sufletești ?

Cum se face că rușii au posibilitatea să-și adape sufletul la icoanele neamului lor, iar noi n-o avem ?

Biografia documentară a lui I. Crețu despre Luceafărul poeziei românești se încheie astfel : „Generații după generații vor trece prin fața mormîntului lui Eminescu, împrospătînd mereu în inima lor imaginea celui mai mare român". Nu știe I. Crețu că generațiile de români basarabeni erau trecute în „cartea neagră" numai pentru îndrăzneala de a-l citi pe Eminescu. Situația s-a ameliorat, desigur, fiindcă în ultimul timp ni se încrimînează doar înofensiva meteahnă a „privirilor lingărețe"...

Toate stelele

Sosit-a timpul să mărturisim în fața „tribunalului senician" că sîntem cu toții niște „hoți de limbă". Știți de cînd ? Din clipa fatală cînd fluviul limbii române a fost oprit să curgă și pe plaiurile basarabene. De acolo, din „munții latiniei", am cules noi toate stelele, din cerul de cuvinte al visului carpatin.

Cîntecul vocalelor clare și al silabelor sonore ne venea pe calea nevăzută a undelor.

Cucernicia cuvintelor vechi, sprinteneala cuvintelor mai noi, deslușirea celor mai subtile sensuri ne veneau, boieri dumneavoastră, din dicționarele românești, pe care le agoniseam cu ostenească, le foloseam cu primejdie și le apăram cu cerbicie contra vîrcolacilor.

În dicționarele apărute la Chișinău, fie-mi cu iertăciune, nu puteai avea încredere. Alcătuitorii lor se împărțeau în două, lași se mocoșeau cu măsluirea faptelor de limbă, iar cutezătorii se opinteau să dreagă ceea ce stricau măsluitorii. Mai-marii lor îi băteau la tălpi deopotrivă : pe lași pentru că nu erau destul de lași, pe cutezători pentru că erau prea cutezători. Cîtă vreme îi păștea pe toți „vaca cea cu două ugere", nimic acătării nu se putea face, nici măcar o așchie de dicționar ortografic (cu sau fără elemente de ortoepie).

Numai dicționarele românești ne-au ajutat să readucem limba literară la sînea ei, numai ele, sîrecile, ne-au scos la limanul supraviețuirii și al refacerii spirituale. De nu erau înțeleptele dicționare românești, gata, memoria ni se făcea scrum, ne venea conețul, nu mai aveam acum limbă literară, graiul nostru de aici ar fi stat și azi drept ca funia în traistă, iar scriitorii basarabeni ar fi făcut smirna în fața pinticochișioarnișelor și a harmasarilor de mvod.

Să ne aducem aminte...

La puțin timp după apariția catastrofalului „Dicționar ruso-moldovenesc" (1954) cu „tîvliturile" și „lașciururile" lui de pomină ne-a căzut mană cerească „Dicționarul rus-român" în două volume avîndu-i ca redactori principali pe Gheorghe Bolocan și Tatiana Nicolescu. Traducătorii, redactorii n-au pregetat să-i sărute ca pe un frate bun și să-l pună la treabă. Pe furiș, desigur, ferindu-l de ochii tulburi ai nemernicilor cu mintea ca o strachină lînsă...

A arat adînc și a lăsat brazde luminoase, a stîrpit multe buruieni dicționarul acesta, slăvită fie-le munculița celor care l-au migălit și ni l-au trimis la ceas de cumpănă. A fost arat și semănat vreo treizeci de ani, pînă ce s-a făcut ferfeniță în mîinile celor care știau mult și voiau să știe și mai mult (semidocții păstrează cărțile cu filele netăiate !) și pînă ce a apărut, în sfîrșit, pe baza lui, primul dicționar bilingv demn de încredere (în linii mari) al Institutului de limbă și literatură din Chișinău — „Dicționarul rus-moldovenesc" în trei volume.

Dar „Dicționarul frazeologic rus-român" ? (Acest dicționar a fost pus în vînzare la Chișinău, însă mai apoi a fost sechestrat numai pentru faptul că oferea ca soluție de traducere expresia „îi dai nas lui Ivan, el se suie pe divan". Nu pot înțelege vigilența asta „de clasă", doar e vorba nu despre un Ivan de azi, ci despre un Ivan țarist care, după cum ne spune și Engels, proceda „ca bine" cu divanurile altora...)

Dar „Dicționarul medical rus-român" ?

Dar „Dicționarul militar rus-român" ? (A fost întocmit și la noi un asemenea dicționar, dar n-a mai văzut lumina tiparului. Motivul ? Cică nu avem armată ! Stau acum cei doi alcătuitori și se frămîntă : cum ar face să înjghebe mai întîi o armie ?).

Dar „Dicționarul economic-financiar rus-român" ? Mititel cum este, trage și azi la plug, contribuind la îmbunătățirea economiei și finanțelor Moldovei Sovietice.

Dar bătrînul dicționar enciclopedic ilustrat al lui I. A. Candrea ?

Dar „Dicționarul limbii române literare contemporane" în patru volume ?

Dar „Dicționarul limbii române moderne" elaborat sub direcția lui Dimitrie Macrea ?

Dar „Dicționarul explicativ al limbii române" apărut sub conducerea lui Ion Coteanu, Luiza Seche și Mircea Seche ?

Dar „Dicționarul de neologisme" al lui Florin Marcu și Constant Maneca ?

Dar „Dicționarul enciclopedic român" în patru volume ? Pe urmele acestui dicționar, sub aspect terminologic, au mers toate cele opt volume ale „Enciclopediei sovietice moldovenești".

Mă opresc aici, deoarece ar fi prea dureroasă o eventuală comparație între ceea ce au făcut lexicografii români și ceea ce.... am fi putut face noi. Deși am realizat și noi lucruri bune, păcat de zis...

VALENTIN MINDICANU ■
Revista „Nistru", nr. 2, Chișinău

UN MOMENT ISTORIC

SOVIETUL SUPREM AL REPUBLICII MOLDOVA A ADOPTAT HOTĂRÎREA DESPRE RECUNOAȘTEREA LITUANIEI INDEPENDENTE

La 11 martie a.c., noul Consiliu Suprem al Republicii Lituaniene a adoptat Actul despre restabilirea statutului lituanian independent.

Sovietul Suprem al R.S.S. Moldova recunoaște necondiționat dreptul poporului lituanian, ca și al oricărui alt popor, la autodeterminare și la crearea unui stat independent ;

recunoaște Consiliul Suprem al Republicii Lituaniene drept parlament ales în mod legitim și democratic de popor, și guvernul Republicii Lituaniene ;

declară că R.S.S. Moldova nu are pretenții economice, financiare sau de alt ordin față de Republica Lituaniană ; în cazul apariției unor asemenea probleme, ele urmează să fie soluționate prin negocieri ;

conform dorinței R.S.S. Moldova de a întreține relații diplomatice, economice, politice și culturale directe cu Republica Lituaniană și propune Consiliului Suprem al Republicii Lituaniene să facă un schimb de reprezentanțe permanente ;

cere suspendarea blocadei economice a Republicii Lituaniene și cheamă guvernele U.R.S.S. și al Republicii Lituaniene la un dialog constructiv.

Hotărîrea a fost prezentată Parlamentului Moldovei în seara zilei de 31 mai.

MINISTERUL CULTURII
Uniunea Artiștilor Plastici — Muzeul Național de Artă lansează acțiunea

O OPERĂ PENTRU BASARABIA

Membrii Uniunii Artiștilor Plastici și membrii „Atelierului 35" sînt invitați să doneze o operă pentru constituirea unei colecții de artă contemporană românească ce urmează să fie dăruită Muzeului de Artă din Chișinău.

Galeria Națională și Muzeul Colecțiilor de Artă (Calea Victoriei nr. 111) organizează primirea donațiilor, expoziția operelor donate și publicarea catalogului. Lucrările vor fi primite la sediul Muzeului Colecțiilor.

Mihail Manoilescu

—ministru de externe, iulie–august 1940—

URMARE LA „MEMORIILE MELE“

În paginile din „Memoriile“ lui Mihail Manoilescu, redate de noi în revista „Flacăra“, autorul face curente referiri la fiul său, căruia îi lasă, ca pe un legat testamentar, grija tipăririi „memoriilor“. Din nefericire, fiul lui Manoilescu a încetat din viață cu ani în urmă în chip tragic, rămînînd fiicei memorialistului și cu deosebire soțului acesteia îndatoritoarea onoare de a pune ordine în arhiva lui Mihail Manoilescu și a o rostui publicării. Astfel încît ediția pregătită pentru tipar de către domnul profesor universitar doctor Valeriu Dinu va beneficia și de fireasca aparatură întregitoare a manuscrisului (anexe, facsimile, note, adustări etc.) noi rezumîndu-ne să redăm puținele texte ce le mai avem selectate doar în forma lor inițială.

Continuăm, deci, cu paginile din capitolul în care este descris calvarul zilelor și nopților dictatului fascist de la Viena.

STELIAN NEAGOE

(VII)

Las pe diplomați și pe istorici să califice cum se cuvine procedeul întrebuințat de germani și de italieni de a ne atrage sub pretexte false la o întîlnire care avea să se transforme într-o cursă. Să inviți pe om în casa ta pentru un scop și după aceea să-i pui revolverul în tîmplă pentru a-i cere nu numai cu totul altceva, **dar a-i pretinde un lucru pe care te-ai jurat sub toate formele timp de două luni de zile și pînă în ajun că nu-l intenționezi niciodecum!**

Poate să califice cineva de naivitate surpriza noastră în fața unui asemenea procedeu de gangsteri, dar oricine va trebui să recunoască că în vremea noastră nu mai este normal atunci cînd pleci la o întrunire diplomatică să te pui în ipoteza că te așteaptă acolo pumnalul și otrava ca în dramele politice din Quatrocento.

Notez că între timp presa ungurească înnebunise de-a binelea. Un avion unguresc doborît de aviația noastră de vînătoare pe teritoriul român și un altul după ce zburase pe teritoriul nostru, fusese prăbușit pe pămîntul unguresc. Presa care pînă la 25 august fusese violentă devenise acum trivială (vezi telegrama Crutzescu din 27 august). În frunte cu ziarul primului ministru „Magyrozag“, ea declara că proiectul de schimb de populație este o **„invenție diabolică“ a românilor**, ceea ce constituia un frumos omagiu pentru noi, care reușisem să-i încurcăm pe unguri în firele inextricabile ale acestei probleme!

★

În această atmosferă și sub astfel de inițieri am plecat în după-amiaza de 28 august la Viena. Am luat cu mine ca expert militar, pe generalul Dragalina și alți ofițeri, iar ca expert etnografic și statistic pe d-nul Sabin Mănuilă, directorul Statisticii, cu un întreg stat major și cu tot materialul de hărți și documente.

Bineînțeles că înainte de plecare, regele, Gigurtu și guvernul erau informați în chip foarte complet. De altfel, conform regulilor, **regele și primul ministru primeau cîte o copie de pe fiecare act diplomatic întrat la minister și de pe fiecare telegramă a mea în afară.**

Cu toții eram în aceeași credință că la Viena se va face un pas mai departe în ce privește raporturile cu ungurii și că tratativele cu ei vor intra după intervenția celor doi miniștri de externe ai Axei într-o nouă fază. Eram sigur că mă voi întoarce de la Viena cu o informație completă în ce privește intențiunile Axei și că vom putea reexamina chestiunea într-un nou Consiliu de Coroană pentru a vedea ce este de făcut. Personal eu intenționam ca, după ce puterile Axei își vor fi dezvelit jocul, să reexaminez propria mea situație și să-mi scrutez conștiința pentru a stabili dacă în adevăr mai era sau nu util pentru țară să rămîn mai departe în fruntea Ministerului de Externe.

Cînd am făcut lista tuturor celor care trebuiau să meargă la Viena am constatat cu groază că numărul se ridică la 22, cifră care mi-a fost mie funestă în viață totdeauna. Întocmai ca regele din balada lui Schiller, am voit să închid ochii în fața avertismentului sorții și să schimb drumul ei reducînd delegația la 21. Dar acest artificiu pur omenesc n-a schimbat nimic în ceea ce a prescris de destin.

De la București și pînă la Viena trenul nostru special a fost un vast atelier în care s-a muncit zi și noapte. După buna metodă românească, cu toată supravegherea mea continuă asupra lucrărilor pregătitoare, mai erau de făcut lucruri în ultimul moment.

Fiindcă ne era frică că nemții și italienii vor susține pe unguri în ideea unei secțiuni teritoriale, fie chiar condiționată de strămutarea efectivă a ungurilor din România, am mai reluat pe drum studiul diferitelor ipoteze de strămutare a tuturor ungurilor, a ungurilor fără secui, a ungurilor din Diaspora etc.

Ultimele calcule ale lui Mănuilă arătau că dacă ar fi fost să strămutăm absolut pe toți ungurii din România la granița de vest, era nevoie să se detașeze din România un teritoriu de circa 10.000 km.p., iar dacă s-ar fi deplasat numai ungurii locuitori **rurali** era nevoie de 7.000 km.p.

Dar toate aceste calcule au fost pentru uzul pur intern și **ele nu au ajuns niciodată să constituie baza unei propuneri sau a unei acceptări din partea noastră față cu străinii.**

Ședința la Viena era anunțată pentru **ora 1.** La gară ne aștepta protocolar ministrul Ribbentrop.

După ce Ribbentrop m-a condus la Hotel, sub saluturile în general destul de cordiale ale mulțimii, am rămas de vorbă cu Romalo, sosit atunci de la Berlin și cu Bossy venit anume de la Roma.

Informațiile lor nu erau prea complete și ei nu bănuiau nici pe departe ce pas teribil era să trecem peste cîteva ceasuri.

Din sursă puțin sigură mi s-a spus că politica noastră de a fi tratat în mod prea egal Germania și Italia ar trebui nuanțată de acum înainte în sensul ca să arătăm — și în formă nu numai în fond — prețuire mai mare pentru Germania. Dar toate acestea nu aveau nici o consistență și nici un fel de garanție de adevăr.

Totuși preocuparea mea era să pot vorbi cu Ribbentrop **fără Ciano,** înainte de orice conferință oficială.

La ora 2 mi s-a stabilit întîlnire cu Ribbentrop. Spre surprinderea mea, în același salon era Ciano. Ne-am așezat pentru conversație la o masă într-un colț din salonul mare al Hotelului Imperial. Eu stăteam pe canapea, la dreapta pe un fotoliu Ribbentrop, la stînga pe un alt fotoliu Ciano, avînd lîngă el pe Schmidt care îi traducea lui Ciano convorbirile nemțești.

Conversațiile s-au urmat ca la Turnul Babilonului. Eu vorbeam cu Ribbentrop nemțește, cu Ciano franțuzește și italienește, iar ei doi între ei vorbeau englezește, fie din obișnuință, fie din naiva închipuire că eu nu îi înțeleg. Interpretul îi traducea lui Ciano în italienește ceea ce se spunea de noi în nemțește.

După cîteva banalități de introducere, Ribbentrop mi-a spus că în legătură cu convorbirile româno-ungare trebuie să ajungem la un sfîrșit și la o înțelegere.

Înainte de a intra în materie, mi-a arătat că trebuie să-mi comunice un lucru, care i-a produs o impresie enormă atît lui cît și contelui Ciano și anume atitudinea și acțiunea ambasadorului român Grigore Gafencu de la Moscova.

Gafencu a arătat la Moscova că actuala politică a României nu este decît o adaptare trecătoare la împrejurările date, că victoria germană nu este deloc sigură și că, dimpotrivă, victoria Angliei fiind mult mai probabilă, România trebuie să țină seama de toate aceste circumstanțe. În concret, Gafencu **a pregătit o acțiune a României alături de Rusia și de Anglia,** acțiune care este tot ce poate fi mai contrar politicii preconizate de România de la instaurarea guvernului Gigurtu. Gafencu a împins așa de departe acțiunea lui încît — a adăugat Ribbentrop — **dacă trupele sovietice se găsesc astăzi la granița României gata să intre,** este și fiindcă au fost încurajate.*

Oricine își poate închipui cum m-au consternat aceste afirmări. Le-am spus că afirmații atît de grave ca aceasta ar trebui să fie și dovedite, la care Ciano s-a grăbit să-mi răspundă că este în **posesia unui document** în acest sens.

I-am replicat că nu poate fi vorba de un document emanat de la Gafencu, fiindcă chiar dacă Gafencu ar fi făcut imensa greșeală de a fi întreprins o asemenea acțiune personală, este prea inteligent pentru ca să fi lăsat urme scrise despre dînsa.

Le-am explicat de ce eu am hotărît trimiterea lui Gafencu la Moscova; era a doua zi după cedarea Basarabiei și Rusia rămînea un factor important pentru noi, iar noi fără nici un ajutor lîngă ea. **Trebuia evitat un nou conflict cu Rusia și trebuia să dovedim, sub orice formă, că noi dorim menținerea raporturilor pașnice cu ea.**

Trimiterea la Moscova a lui Gafencu, fost ministru de externe, nu putea decît să măgulească pe sovietici, fiindcă sovieticii, ca orice regim nou, sînt snobi și ca atare se lasă măguliți de contactul cu oamenii de prestigiu.

Le-am adăugat apoi că procedînd astfel am lucrat și în interesul Puterilor Axei, fiindcă **nu era deloc în folosul lor ca să provocăm U.R.S.S.** și să ducem la război în Europa de est. Le-am declarat apoi că față cu asemenea situație, nu rămîne decît ca Gafencu să fie rechemat, lucru pe care însă Ribbentrop a mărturisit că nu-l dorește, fiindcă o astfel de rechemare ar însemna o iritare a rușilor care trebuie evitată!

Mă opresc o clipă asupra chestiunii Gafencu pentru importanța ei cu totul deosebit. Voi arăta mai în urmă schimbul de scrisori pe care l-am avut cu Gafencu după arbitraj și explicațiile pe care mi le-a dat acesta în ce privește acuzațiile lui Ribbentrop și Ciano.

Cum am spus și mai înainte, vina lui Gafencu nu este de a fi făcut o politică de apropiere **față de U.R.S.S.,** ci aceea de a se fi... lăsat prins de germani. În adevăr, după cîte am aflat în urmă, în special de la foarte tînărul dar extrem de inteligentul secretar de legație Paul Zănescu, a cărui mărturie nu pot să o mai invoc fiindcă între timp s-a pierdut în chip tragic, Gafencu a făcut imensa greșeală să se încreadă în lolalitatea ministrului iugoslav Gavrilovici. Acesta, un politician cu sentimente notorii de stînga, l-a atras pe Gafencu, probabil intenționat, într-o cursă și l-a oferit prilejul de a se întîlni cu ambasadorul Angliei, Sir Stafford Crips, la un dejun în Legația iugoslavă. Gafencu și-a destăinuit sentimentele lui intime și caracterul misiunii lui acolo, iugoslavul a raportat conversația cît mai fidel cu putință ministrului său de la Belgrad, iar acesta a trimis telegrama respectivă direct lui Ciano!

Acesta era documentul pe care se lăuda Ciano că îl are în geantă în cursul întrevederii noastre. Din document ieșea compromis nu numai Gafencu, dar și guvernul nostru care îl trimisese acolo și mai ales regele Carol pe care nemții îl bănuiau că a dat lui Gafencu instrucțiuni mai largi decît îi dăduse guvernul și anume nu numai pentru o apropiere cu Rusia, ci pentru a stabili legături cu Anglia.

Cum am mai arătat și mai înainte, Gafencu ar fi fost liber să facă o politică cît mai pronunțată de apropiere **de U.R.S.S.,** fiindcă nemții erau în poziția de a nu putea să ne-o reproșeze nouă, atunci cînd el proclamau prietenia lor pentru U.R.S.S. pe toate drumurile. Ceea ce era însă nepermis era ca — în poziția teribilă în care se găsea atunci România, strînsă pînă la strivire de Axă — Gafencu să-i sporească și mai mult dificultățile printr-un flirt **inoportun cu Anglia.**

După această dezbatere, care a fost destul de lungă și de vie, Ribbentrop a trecut la chestiunea principală și mi-a propus pur și simplu că deoarece nu am ajuns la nici o înțelegere cu ungurii, cel mai bun lucru este să facem un arbitraj aici la Viena, arbitraj pe **care de altfel** noi l-am cerut (?!) și care ar trebui să se efectueze chiar a doua zi.

Pentru simplificare, a propus ca să telefonez imediat din camera de alături pe un fir rezervat special, direct prin Belgrad la București, pentru ca să întreb guvernul nostru și pentru ca să capăt asentimentul pentru arbitraj pînă la **ora 8 seara.**

Ribbentrop a adăugat **că nici nu este nevoie ca această comunicare să fie cifrată** fiindcă asta ar cere multă vreme, iar ei doresc să aibă rezultatul pînă la 8 sau 10 seara, ca să poată face toate pregătirile în vederea arbitrajului.

I-am răspuns întîi dezmințind energic **că noi am fi cerut vreodată arbitrajul: nici eu, nici primul ministru în nici o împrejurare nu am cerut arbitrajul și mai ales nu am putea să acceptăm un arbitraj.**

Mai mult decît atît, însuși Fuhrerul s-a declarat în fața noastră categoric împotriva unui arbitraj și a preconizat numai o înțelegere **liberă,** între cele două părți. De ce acum **se schimbă total ceea ce se hotărîse?** Și care sînt motivele care determinau acum necesitatea unei hotăriri repezi?

Ribbentrop a răspuns arătînd în termeni impresionant de apăsați, primejdia care așteaptă România dacă nu primește arbitrajul, fiindcă ei nu vor mai putea stăpîni pe unguri, care s-au **mai oprit o dată în clipa ocupării Basarabiei de către ruși, grație numai presiunii germane.** Acum ei nu ar mai putea să facă nici o presiune asupra ungurilor (!) care ar intra a doua zi în război. **Rusia i-ar urma imediat, fiindă chiar de conivență cu ungurii.** Rezultatul ar fi **sfîrșitul României, nimicirea României!** Cuvintele „nimicirea României“ au **apărut de mai multe ori în cursul conversației.**

Ribbentrop a ținut să accentueze că Germania nu face niciodată **bluff,** că toți acei care au crezut vreodată că sub avertismentele Germaniei se ascunde un bluff s-au înșelat și că cei mai mult s-au înșelat englezii care au socotit că germanii nu vor să meargă la război. Nu este metoda noastră de a lucra astfel. Tot ce spunem noi se împlinește; așa răsunau sinistre cuvintele lui Ribbentrop...

În paranteză, rog pe cititorul acestor amintiri să nu se mulțumească cu textul de față, ci să citească cu atenție una după alta toate telegramele mele anexate acestui text. Mai mult decît atît, deoarece în timpul transmiterii telegramelor, Bucureștiul ne-a implorat să scurtăm textul lor, am fost nevoit să suprim din conceptele originale fraze întregi, care aveau importanța lor, numai pentru ca să ajungă la vreme în fața Consiliului de Coroană. Aceste fraze se găsesc totuși în conceptele originale care formează un dosar aparte, lăsat de mine fiului meu și la nevoie ele vor putea fi publicate în fotocopii. Din frazele suprimate, extrag cîteva mai importante care urmează să fie publicate alături cu textele telegramelor transmise.

Reluînd relatarea conversației, ajung la punctul ei culminant. Ciano a cerut și el cuvîntul pentru ca să-mi spună că este autorizat de Duce să declare următoarele: **În cazul în care Romania nu ar accepta arbitrajul ,ar crea puterilor Axei dificultăți imense într-o situație foarte grea pentru ele. Aceasta ar îndreptăți puterile Axei să considere că, prin refuzul arbitrajului, România a trecut de partea dușmanilor Axei!**

Ce se ascunde sub această amenințare, putem înțelege foarte clar — și m-a lămurit și mai bine Fabricius într-o comunicare făcută la hotel lui Valer Pop — **în cazul cînd vom fi** în război cu ungurii, atunci — fiindcă noi am refuzat arbitrajul, iar ungurii l-au acceptat — Germania și Italia vor fi de partea ungurilor!

După aceste declarații teribile, Ciano s-a adresat lui Ribbentrop și l-a rugat să confirme și el această hotărîre a Axei. Ribbentrop, tot așa de solemn și de tăios a arătat că și el **este autorizat de Führer să facă aceeași declarație: în cazul** cînd noi nu vom primi arbitrajul, **ei ne vor considera ca dușmani ai Axei!**

În fața unei asemenea situațiuni, am căutat să obțin lămuriri asupra concepției lor despre arbitraj și am pornit, cu sînge rece, la o sistematizare a chestiunilor. Fără a lungi prea mult vorba, le-am arătat că sînt trei chestiuni care trebuie discutate: chestiunea **cadrului** unui eventual arbitraj (și în special a criteriilor de care va fi legată judecata arbitrilor) și, în sfîrșit, chestiunea **tehnicii** eventualului arbitraj și a modului cum se vor desfășura ședințele și se vor **pleda** cauzele celor două părți.

---

*) *Posterior, la 8 septembrie, Gafencu a dezmințit energic aceste aserțiuni. Dar asupra atitudinii sale stăruie o enigmă lizar este, de pildă incidentul caracteristic pe care Gafencu s-a grăbit să mi-l comunice prin telegrama din 9 septembrie. „Consider de datoria mea a vă comunica știrea de ultimitoarea telegramă pe care o primesc chiar acum din Londra: «Vous serez reçu en audience ici. Telegraphiez. Semnat Tilea».*

Este de prisos să spun că această «invitațiune» dacă nu cumva este apocrifă, provine de la cineva care nu mă cunoaște. Gafencu“.

CONSTRÎNGEREA ECONOMICĂ

Pentru țările din Europa răsăriteană și centrală care aveau să alcătuiască mai pe urmă lagărul socialist, la început a fost ocupația militară, cu alte cuvinte, constrîngerea extraeconomică. Ea a dat posibilitatea U.R.S.S. de a domina aceste țări pe plan politic, militar și economic. Cu timpul însă, prin toate mijloacele, dar mai ales prin intermediul C.A.E.R., economiile statelor din lagăr au fost astfel structurate încît să depindă în măsură hotărîtoare de schimburile și de conlucrarea economică cu U.R.S.S. În felul acesta, constrîngerii extraeconomice i s-a adăugat și cea economică.

În fapt, s-a creat o reciprocitate sui generis a serviciilor : țările socialiste sprijină Moscova din punct de vedere politic și militar, iar U.R.S.S. plătește prin livrări de materii prime și energetice de stringentă trebuință : petrol, gaze, cărbune, unele minereuri și altele. Pornind de aici, U.R.S.S. a pus țările frățești în fața dilemei : ori merg pe mîna ei și atunci le vor fi asigurate cele necesare în cadrul trocului socialist, ori dau semne de independență în politică și atunci n-au decît să cumpere valută liber convertibilă. N-a fost vorba de ceva retoric, amenințarea a fost „transpusă în viață", între altele în cazul României, marginalizată în cadrul C.A.E.R. din cauză că Ceaușescu, autoproclamat „erou al păcii planetare", o făcea pe independentul în politica externă. Consecințele negative le-a suportat, evident, poporul român.

În urma evenimentelor din 1989, embargoul politic în Europa răsăriteană a fost ridicat sau aproape. E de presupus că după încheierea retragerii trupelor sovietice din fostele țări socialiste, constrîngerea extraeconomică va putea dispărea cu totul. Dar constrîngerea economică ? În legătură cu aceasta se pune problema C.A.E.R.-ului. Va supraviețui ? Se va „restructura" ? Va dispărea ? Desigur, răspunsul va depinde de atitudinea pe care țările membre o vor adopta față de acest organism. Cehoslovacia, Ungaria și Polonia, care insistă pentru trecerea imediată la economia de piață și pentru renunțarea la modelul de colaborare multilaterală în favoarea relațiilor bilaterale, se pronunță de fapt pentru desființarea C.A.E.R.(un C.A.E.R. în care schimburile să se facă în valută și unde să se practice prețurile de pe piața mondială este cu desăvîrșire inutil). La polul opus se află U.R.S.S., care nu pierde nici un prilej de a sublinia că își menține cu tărie rolul de lider al comunității. „Nu ne modificăm poziția principială față de C.A.E.R., a declarat premierul Rijkov ; îl apreciem drept organ colectiv, reciproc util, de colaborare economică". Pe o poziție apropiată se situează Bulgaria și România. „Aceste țări, scrie «Pravda», care trec prin cea mai gravă criză economică în comparație cu alte state est-europene, vor suferi mai mult decît celelalte în cazul transformării în grabă a C.A.E.R.-ului într-o grupare bazată pe principii ale economiei de piață". Adevărul este că economia României depinde în prezent de unele livrări sovietice, deci și de colaborarea în C.A.E.R. De mare importanță pentru noi este care va fi durata acestei dependențe. Calculul e însă ușor de făcut : această durată va fi direct proporțională cu timpul necesar trecerii la economia de piață. Prin urmare, constrîngerea economică la care este în prezent supusă România de către U.R.S.S. va putea dispărea foarte repede, dacă trecerea țării noastre la o economie de piață se va face în ritm susținut, sau va dăinui sine die dacă schimbările se vor face cu pas de melc sau nu se vor face deloc. Oricum, această constrîngere economică se va menține pe toată durata socialismului românesc cu față umană.

ION D. GOIA ■

Peste „simplul cetățean" român istoria la zi pogoară un asemenea val de probleme, supra-probleme și ultra-probleme încît starea firească a consumatorului de politică este năuceala. Mîncăm politică pe pîine din zori și pînă noaptea ceea ce va asigura politicienilor un menu sofisticat și copios de largă perspectivă. Lăsîndu-i pe aceștia de o parte să ne întrebăm și ce bem, cum ne destindem, dacă ne delectăm cu libertatea la care se spune că am fost abonați ? Nu răspund la această întrebare pentru că în afara oboselii individuale ceea ce pot remarca în grotele mizeriei comerciale românești sînt rarele sticle de șampanie ieșite de mult din amărîta lor stare de garanție. De aceea, pentru a echilibra situația, citez din „Time" : „În țările mediteraneene și latino-americane, a bea implică întotdeauna o formă de sociabilitate. În Spania și Grecia, mănînci și bei cu prietenii într-un local (tapas sau ouzo). Aceste culturi — în special cea grecească — sînt inspirate de tradiția băutului moderat. Necazul începe abia cînd triburile nordice sosesc în călătorie (aducînd cu ele cultul climatului rece pentru băutul abundent, cîntecele macho și gîlmele deocheate) și intră în contact cu lenesul spirit mediteranean. Oamenii neobișnuiți cu căldura n-ar trebui să dea pe gît dintr-o dată paharele de ouzo sau de coniac spaniol ci — la fel ca localnicii — să se mulțumească cu bere de import, rece ca gheața.

În America Latină, mai mult încă decît în zona Mediteranei, viața continentului se reflectă în băuturile sale. Nici o altă țară nu are o băutură atît de unanim apreciată pe plan național ca Brazilia, al cărei caipirinha, un cocktail din zahăr, lămîi stoarse, gheață și cuchaca (un alcool foarte tare din trestie de zahăr) este renumit. Caipirinha se întrețese cu spiritul țării, dar și cu dezlănțuita samba, pe care de obicei o alimentează. Acest renumit alcool al carnavalurilor spune foarte multe despre dragostea de viață a brazilienilor, după cum și obsesia caraibienilor pentru rom stabilește o legătură între o băutură cu putere mitică și sugestia instantanee a unei bucurii frenetice". Doamneee... ! ● Într-o țară aflată la capătul lumii în raport cu România, într-o țară în care în 1945 totul era la pămînt și, acum, totul pare în stratosferă, lumea se gîndește la viitor cu bunăvoință, calm și inteligență. Mă refer la Japonia. A te gîndi la viitor înseamnă a te gîndi la tineri. „International Herald Tribune" oferă detalii : „Japonia este o țară de **nisei**, adică de persoane „din a doua generație". Să privim doar la parlamentul japonez (Dieta), unde 40% din membrii Partidului Liberal Democrat de guvernămînt sînt născuți în familii de foști sau actuali parlamentari.

MONDORAMA

În acest context, Zaikai Nisei Gakuin, care în traducere înseamnă Facultatea comercială pentru cei din a doua generație, slujește pur și simplu afacerile. Ea reușește acest lucru prin confruntarea studenților cu capcanele practice ale afacerilor și prin eschivarea problemelor teoretice. Ca parte integrantă din programa de studiu, studenții folosesc jocurile pe calculator pentru a deprinde luarea rapidă a deciziilor. Șeful planificării din facultate, Fumihiro Shibazaki, apreciază că este foarte normal ca studenții să nu-și piardă timpul cu studiul unor obiecte cu caracter de generalitate, cum se întîmplă în universitățile obișnuite ; chiar și limbile străine nu sînt necesare, deoarece un șef de firmă își poate lua oricînd un interpret"... Hm. Interpreți s-ar găsi, în cantități rezonabile, și în România de mîine. Mai trebuie să învețe japoneza. Căci în rest ne ajutăm singuri... ● Sărăcia și inteligența s-au combinat în Japonia cu rezultate pe care le cunoaștem. Bogăția și prostia s-au combinat în România cu rezultate pe care le trăim. Bogăția și inteligența se combină în emirate altfel. Ne-o spune „Time" : „În căldura deșertului strălucesc ca un miraj cîteva corturi în stil beduin, aflate în mijlocul unei oaze înverzite. Dar călătoresc cu automobilul pe autostrada dintre Dubai și Abu Dhabi își dau seama foarte curînd că este vorba nu de un miraj și nici de o tabără de arabi nomazi, ci de ceva mult mai neobișnuit în deșert. Un indicator identifică locul ca fiind Clubul de golf al Emiratelor, un paradis al jucătorului de golf în care regula este inversată prin faptul că o oază artificială de 173 de acri, cu alei înverzite și lacuri cu apă dulce, este plasată în mijlocul nisipurilor nesfîrșite.

Cea mai mare dintre structurile în formă de cort este clădirea de marmură și oțel a clubului, ale cărei ferestre cu vitralii dau spre un lac în care mișună crapi japonezi. Alte șase clădiri mai mici adăpostesc un restaurant, un bar și un salon de jocuri. O firmă de arhitectură din Dubai, Brewer Smith and Brewer Gulf, a colaborat cu o companie de decorațiuni interioare Swedish Design din Dubai, combinînd stilul arab tradițional cu cel european contemporan. Șeicul miliardar Mohammed bin Rashid al Maktoum, proprietarul clubului, a insistat ca proiectul pentru clădirea clubului și terenul de golf să fie compatibil cu peisajul deșertului. Șeicul, al treilea fiu al căpeteniei din Dubai și ministru al apărării al Emiratelor Arabe Unite, este cunoscut mai puțin ca binefăcător al jucătorilor de golf — el nepracticînd acest sport — și mai mult ca proprietar de cai de curse campioni și promotor al curselor de cămile. Dar el împărtășește hotărîrea familiei sale de a transforma Dubaiul într-un Hong Kong al Orientului Mijlociu. Un Hong Kong al Balcanilor, am vrea să devină și noi. Ba nu ! Doar nu nerodem țara ! Noi ne apărăm voile... !

RADU BUDEANU ■

ȘI CENTRUL EUROPEI ARE EST

Tragicomedia călătoriei feroviare spre meleagurile est-germane la sfîrșit sub cupola de sticlă humuită a gării din Dresda. Vagonul de dormit rămîne prins în garnitura „Balt Orient"-ului pînă în Berlin — punct terminus. Pe scară, inspiră adînc aerul proaspăt însoțitorul de vagon, ițindu-se șmecherește și socotindu-și febril în memorie „buff"-ul cursei. Prosperă dînșii, ce-l drept, dar și transpiră — fie de teamă, fie de căldură. Cui nu-i prieste provizoratul ?...

■

Gara își cască vitrinele luminoase cu rafinament și generozitate. Amprenta Occidentului se regăsește implacabil acum, fragmentată în obloanele chioșcurilor împestrițate de reclame și produse, în superbele ediții grafice ale periodicelor vest-germane, fluturate pe sub nas de vînzători ambulanți, în părul blondelor grăbite ce exală parfumuri discrete.

■

Am regăsit Germania răsăriteană la ora incertitudinii, a unei liniști interioare artificiale, deconcertată, zvîrcolindu-se intestin, cu decență și pudoare. Aparent, onorabila doamnă a Estului arian își conduce mersul mai departe, oarecum impasibilă, chiar și așa, curtată asiduu de Apus. Oamenii își văd pe mai departe de lucru, beau, rîd, își cresc copiii, însă nu-și pot repudia teama. Cînd se transmit știrile, aproape în fiecare cămin se face brusc liniște. Frămîntările consumă o mare cantitate de energie nervoasă. Iminenta reunificare reclamă, mai presus de orice, putere de discernămînt.

■

Am stat de vorbă cu mulți oameni de profesiune și formație diferită. Din discuțiile purtate, am încercat să le desprind temerile :

„Îi vezi cum se întind pas cu pas ? Vin peste noi și investesc. Vin cu produsele lor și pe ale noastre nu le mai putem vinde. S-au făcut ieftiniri cu 40%, să le putem ține piept. Și tot nu-l destul. Alaltăieri s-au închis două fabrici de ciocolată. Noi unde vom mai munci ?" (Brigitte Hillmann — 36 de ani, bucătar). „Pînă acum, îmi savuram sticla de bere liniștit. Puteam privi **prin ea**, te vedeam și pe d-ta, vedeam cît am băut. Prin cutiile **lor** multicolore nu văd nimic. Ia-o ca o pildă ; asta nu-ți spune nimic ?" (Edwin Hillmann — 41 ani, impiegat feroviar). „E absolut firesc să ne unim. Sînt frații noștri, **sîntem un singur popor**. Existența a două Germanii e un anacronism. Reunificarea reprezintă un proces legic, istoric. Va fi greu, avem multe de învățat, însă o Casă a Europei fără o Germanie unică este de neconceput" (Dieter Golhke — 43 ani, mic proprietar). „Am trăit pînă acum ca într-o pușcărie de proporții. Dialogul Kohl-Demcsier va pune de acord întregul demers propriu reunificării, pornind de la unitatea monetară cu paritate 1 :1. Cînd vom fi din nou uniți, vom putea afirma că ne-am redobîndit demnitatea" (Jörg Luhn —44 ani, inginer chimist).

■

Agitația străzii resoarbe cuvintele, devenind o mare eterogenă, în mișcare. Flash — primăvara vine și aici să disculpe existențele agitate, să irumpă cromatic și optimist, să patroneze vremelnic grădinile și parcurile acestor oameni care presară în brazdă, cu emoție, un dram de dragoste autentică pentru natură. Casele — unele arhetipale, brăzdate frontal de clasicele caroiaje germane, altele moderne și cochete, înălțate sub atenta observare a specialiștilor în design — se înconjoară fără excepție de mici grădini încîntătoare, îngrijite, aș spune, cu patimă. Aici se vede răsadul, urma neobositei greble, dincolo aleea, cu rondul plin de culoare și prospețime.

■

În fața ușilor, regăsești încălțămintea, laptele, presa. În magazine nu ești întrebat la intrare despre conținutul sacoșei proprii ; în plus, nu e nevoie să numeri niciodată restul. În restaurante, curățenia sclipește în jur, aerisirile funcționează, toaletele își onorează în mod obișnuit firma. În case, pe micile ecrane se recepționează 5—6 programe TV, iar cei ce dispun de antenă cu decodor tip SAT, să pot juca, schimbînd programele la nesfîrșit.

Și totuși, ce e dincolo de civilizația tradițională, de acest torent bulversant al epatării, fie ea și decentă ? Spiritul arian se lasă greu stilizat. Rămîne totdeauna un plus de automatism al trăirii, o infrastructură cerebrală și o oarecare prudență glacială.

■

Mulți s-au bucurat să știe că au un român în mijlocul lor. Au „făcut cinste", am băut și ne-am strîns mîinile. Mi-au cerut să le povestesc (din nou și din nou) cum noi, românii, l-am **omorît** pe Ceaușescu, cum am luptat și cum am ieșit noi învingători. Și eu le-am povestit, și lor le rîdeau ochii în cap și-și frecau bărbiile de satisfacție. Dacă aș fi pus să vorbesc din nou, probabil că mi-ar tremura vocea. Acest declic repetat în memorie, reașază cu încetineală în imaginea intim așternută figurile acestora, alături de disperarea mea : atît să fi înțeles alții din revoluția noastră ?

■

Undeva, nu în estul Germaniei, ci în cel al Europei, România e o țară din nou tînără, care aspiră. Peste lipsuri și inadvertențe sociale, răsar chipurile noastre surîzătoare totuși, răbdătoare și pline de speranță totuși, mînjite de cîntec pe gură.

Să te reîntorci în patrie — un soi de „risu'-plînsu'" stănescian, trecut prin apa curată a firii.

CRISTIAN PAVEL ■

Dezbateri în Bundestag cu privire la unificarea celor două Germanii

Pase la o conferință de presă

Conferință de presă curată, fără nici un as ascuns în mînecă. În organizarea clubului Steaua. Ping-pong de întrebări și răspunsuri sincere despre trecutul, prezentul și viitorul acestui inepuizabil vivier de campioni și recordmeni. Citeva însemnări din carnetul de reporter :

— Colonelul Nicolae Gavriliță : „De la începutul anului 1990, sportivii militari au cucerit 2 medalii la campionatele mondiale, 19 la europene, 2 la întrecerile balcanice, 24 la concursurile sportive ale armatelor ; au adus în vitrina clubului 49 titluri de campioni naționali și 2 cupe ; au stabilit 2 recorduri naționale". Recoltă bogată ! Și secerișul continuă.

— Achiziționarea lui Hagi — o victorie mult gustată de Real. Madrilenii dăruiesc Stelei statutul de club-frate. Colaborare pe termen lung în diverse ramuri sportive, conferințe anuale ale specialiștilor, schimburi de tehnicieni, meciuri între echipe de juniori și copii, un fotbalist în testare al Realului împrumutat un an Stelei, un autobuz și echipamente oferite cadou, propunerea președintelui Mendoza de a căuta un sponsor pentru fotbaliștii steliști. Are cotă driblingul lui Gică !

— Bursa transferurilor de jucători stelişti după Revoluție și înainte : Hagi — 4 000 000$; Pițurcă — 300 000$; Bölöni — 100 000$; Stoica — 80 000$; Belodedici — donație în scopuri de binefacere pentru fotbalul iugoslav.

— Ministerul Sporturilor a stabilit decontul numit Hagi: 30 la sută Federația de Fotbal ; 20 la sută ministerul ; 50 la sută Steaua împărțind frățește suma cu Sportul Studențesc. Clubul militar e obligat să joace rolul Hagi Tudose, neputînd să răsplătească și pe primul nas al „perlei Carpaților", clubul Farul.

— Din 86 pînă-n februarie 90, Steaua a fericit Banca Națională cu 3,2 milioane dolari. Marele ctitor al sportului de la cabinetul 1 nu l-a permis însă să cheltuiască nici cîțiva cenți pentru șireturi. Cum să vireze sumele promise clubu-rilor de baștină ale unor jucători stelişti participanți la finalele cupelor europene ? Culoarea roșie a tricourilor Stelei a migrat și în obraji.

— Bate vînt de ducă prin planurile „de viitor" ale unor stele ale Stelei. Rotariu a cochetat pe cont propriu cu solii fotbalului înaltei Porți și Galatasaray își freacă acum palmele. Ex-mijlocașul stelist va călca gazonul de lîngă Bosfor pentru o sumă de tarabă a soldurilor. 800 000$ Vina lui. Lăcătuș riscă să lufteze și el în fața unui transfer onorabil. Potrivit cu demarajele lui. Căpușele afaceriste ce roiesc prin piața transferurilor mondiale caută să trateze cu el lîngă tușă și nu cu clubul, după principiul cerere-ofertă.

— Dispută între francezi și firma Bayer pentru handbalistul-catapultă Marian Dumitru. Se pare că golgeterul nostru a înghițit aspirina. L-a cuprins febra plecării și pe Berbece.

— Cristian Gațu : „De un an de cînd sînt președintele secției de fotbal, n-am stat de vorbă în culise cu nici un arbitru, cu nici un diriguitor al

altor cluburi, n-am manevrat nici o racolare de jucători. Echipa a beneficiat doar în parte de unele conjuncturi favorabile forțate de marii „gînditori" sportivi Ilie și Valentin. Pentru care Steaua, în plină glorie, devenise o jucărie preferată și îndelung disputată. Recompensa pentru joaca de-a teatrul de păpuși ? Citeva acadele sub forma aprobărilor de mașini, televizoare, dar, numai pentru puținii fotbaliști preferați. Acum, după ce-a ocupat 5 ani fotolii de prim rang în fotbalul mondial, Steaua va intra firesc în reparații capitale. Să avem răbdare, s-o înconjurăm cu inimile noastre și să credem în destinul ei".

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

UN TRUP PENTRU ETERNITATE

Nadia Comăneci este un capitol viu nu numai din istoria sportului românesc ci din istoria mare a neamului nostru. Ea este, poate, partea cea mai înaltă de vis și realitate a tuturor celor care am fost martorii fenomenalei ei ascensiuni, prin muncă și sacrificiu, în conștiința și admirația întregii lumi. Prin performanțele Nadiei Comăneci, pămîntul românesc a modelat un trup a cărui perfecțiune gimnastă a rămas în memoria umanității.

Ea continuă să fie și azi, după mulți ani de la încheierea carierei sale performanțe, un obiect viu, în prim-planul atenției publice mondiale, un fenomen imprevizibil. De la senzaționala sa evadare din lagărul ceaușist și socialist, care a înfuriat dictatorul pînă la a face din granițele întregii Românii un veritabil zid chinezesc al securității și vigilenței patologice, pînă la ultimele ei apariții — cu secvențe biografice de senzație — în presa mondială, de la New York la Roma, peste tot pe unde trece, Nadia lasă urme, stîrnește valul acela inconfundabil care rămîne în urma marilor vedete.

Profesorul și poetul Gheorghe Izbășescu din orașul Onești, locurile natale ale Nadiei, ne propune — prin serialul pe care îl anunță în revista noastră — să nu uităm că Nadia nu s-a doar născut în România ci este în continuare a noastră, chiar dacă ea trăiește peste Ocean : nu ne putem despărți ușor de mărea campioană pentru că ea aparține nu numai istoriei, ci și celei mai curate și înalte părți a biografiilor noastre.

În speranța că serialul lui Gh. Izbășescu va stîrni, în țară și peste hotare, interesul pe care îl merită minuțioasa și dificila sa investigație, prin publicarea lui în revista Flacăra, Nadia Comăneci continuă să rămînă între noi, la fel de fascinantă și pură, acasă.

ION ZUBAȘCU ■

Nadia Comăneci — povestea continuă (1)

În contextul politic tensionat de astăzi, cînd cititorii noștri devorează jurnalele urmărind în primul rînd drumul sinuos și fragil al noii democrații, ne întrebăm cu teamă dacă îi mai interesează date noi despre NADIA COMĂNECI (despre care s-a spus atît de multe, fie în ziarele românești și străine, fie în cărți și pe ecrane) — chiar dacă ea, numai cu un deceniu în urmă, domina gimnastica mondială, făcînd să zbîrnîie neputincioasele computere care trebuiau să-i acorde note maxime exercițiilor ei extraordinare, purtînd peste meridiane sub faldul triumfal al numelui ei și pe cel al României, dar și al orășelului moldovean Onești, în care s-a născut.

După mai multe consultări cu apropiați și rude ale Nadiei Comăneci, noi înclinăm să credem că da. Și asta din mai multe motive.

Nadia, sigur, a **fost** o mare campioană. Performanța ei e de domeniul trecutului. Rămîne de demonstrat dacă va fi și o mare antrenoare cum sînt soții Bela și Marta Karoly. Dacă va da și ea o nouă Nadiea. Dar modul cum a practicat gimnastica rămîne, în continuare, un model stimulatoriu. Se pare că ea a creat un **nou val** în România. Dovadă ? Rezultatele de excepție din luna mai a.c. ale fetelor Mirela Pașca, Cristina Bontaș (produs al gimnasticii onești, antrenor, prof. Mihai Săndulescu) și Maria Niculiță la Campionatele europene de la Atena, rezultate care ne fac să așteptăm cu emoție Jocurile olimpice din 1996. Vor trăi atunci românii o altă mare bucurie, precum cea produsă de Montreal în 1976 ? Va însemna acel viitor an și un triumf al antrenoarei Nadia Comăneci ? Vom vedea !

Oricum, despre Nadia se mai poate spune și că ea a simbolizat un nou mod de a gîndi copilăria. Ea a trezit în sufletele inocente de pretutindeni sentimentul afirmării, al competiției. A făcut pe mulți dintre copii să se gîndească la faptul că jocul lor poate să aibă și o latură gravă, cu satisfacții care să le egaleze pe cele ale maturilor. Aș da un singur exemplu: ceea ce s-a petrecut în orașul nostru, Onești. După succesul ei de la Skien și mai ales după cel de la Montreal, deodată, incintele dintre blocurile onești s-au umplut de fetițe al căror joc preferat era gimnastica. Încercau barele de fier pentru bătutul covoarelor, bîrnele de la casele bătrînești ale bunicilor din satele învecinate orașului, se arcuiau pe spațiile de iarbă și nisip încercînd „podul" sau „spagatul".

Despre Nadia s-au scris și cărți. Celor care ar vrea să le

Luminița Milea, Nadia Comăneci și Teodora Ungureanu, pe aeroportul Otopeni, iulie 1976, sosind de la Montreal.

recitească le putem spune că în unele s-au strecurat și neadevăruri, după cum mi le-au semnalat apropiații campioanei. Iată cîteva, observate în cartea lui D. Dumitriu „Nadia Comăneci și echipa de aur". Mi le-a relatat Luminița Milea (căsătorită Răileanu), prietena Nadiei și componentă a lotului olimpic între 1974—1977, maestră a sportului (în prezent Luminița Milea-Răileanu este colega mea, profesor la catedra de baletgimnastică la Clubul elevilor). În primul rînd, ne spune Luminița, Nadia nu a fost selecționată de soții Bela și Marta Karoly, ci de antrenorul Marcel Duncan (afirmație confirmată și de prof. Gheorghe Poenaru, președintele Clubului sportiv-Onești). Apoi : Luminița Milea nu s-a născut în comuna Vlaicu Vodă, județul Bacău, ci în comuna Vintilă Vodă, județul Buzău (fiind în cauză, probabil, știe mai bine). Ei, Luminiței, colegele de lot îi spuneau Mișu și nu Prislea, cum se spune în carte. Așa cum Nadiei îi spuneau Grigore iar Teodorei Ungureanu, Așchiuță. Ne oprim deocamdată aici, alte erori le vom prezenta pe parcursul episoadelor serialului.

Iată însă ce ne-a decis să pornim de la scrierea lui.

În primăvara acestui an ne-a căzut în mînă un text-manifest, difuzat anul trecut în California, în care se spune că Nadia ar fi de origine maghiară și că adevăratul ei nume este ANNA KEMENES. Iată-l :

Sigur, ca oneștean, m-am simțit dator să verific această afirmație și m-am dus la primăria orașului de unde am luat o copie de pe extrasul de naștere al Nadiei Comăneci pe care, iată, o reproducem : Cum se poate vedea, falsul e evident în textul difuzat în California.

(Va urma)

GHEORGHE IZBĂȘESCU ■

(Traducerea textului-manifest difuzat în California)

Bărbați și femei libere din America
AJUTAȚI LA STĂVILIREA
GENOCIDULUI

Ajutați cele 3 milioane de unguri să supraviețuiască în țara lor străbună. Guvernul șovinist-stalinist din România militează sistematic pentru distrugerea populației de origine maghiară.
În Transilvania se comit următoarele atrocități de către Români impotriva Ungurilor :

— *închiderea forțată a școlilor și universităților ungare*
— *Ungurii nu pot vorbi limba lor maternă în locurile publice*
— *binecunoscuta deportare a oamenilor de bine maghiari*
— *pentru a promova, profesioniștii, artiștii, sportivii, trebuie să-și schimbe numele ungurești în nume românești.*

Un exemplu grăitor :
NADIA COMĂNECI
medaliată olimpic cu aur
ANNA KEMENES
fiind adevăratul ei nume unguresc
Ungurii sînt determinați prin forță să renunțe la strămoșii lor și sînt întemnițați pentru motive minore și apoi brutalizați în închisori.

Bărbați și femei libere din America, voi sînteți ultima noastră speranță. Nu există drepturi umane și naționale pentru aceste trei milioane de oameni.

Unica soluție :
Reintroducerea Transilvaniei la Ungaria
Vă rugăm trimiteți acest manifest deputatului și senatorului dv.
Arătați-l prietenilor dumneavoastră.
Așteptăm trecerea dumneavoastră urgentă la acțiune
Mulțumim și Domnul să vă binecuvinteze.
(Comitetul californian al drepturilor omului pentru Ungaria și minoritățile din România).

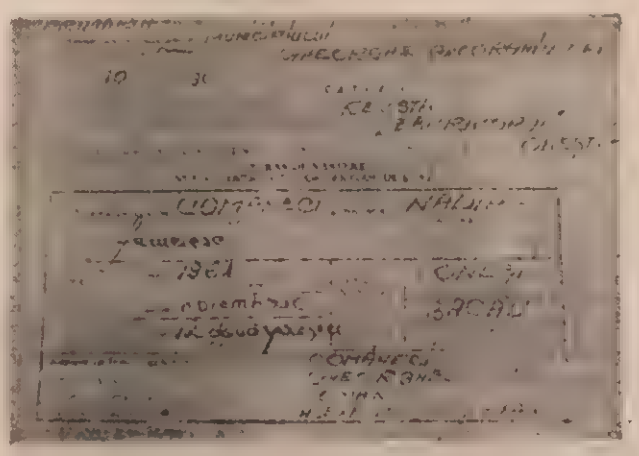

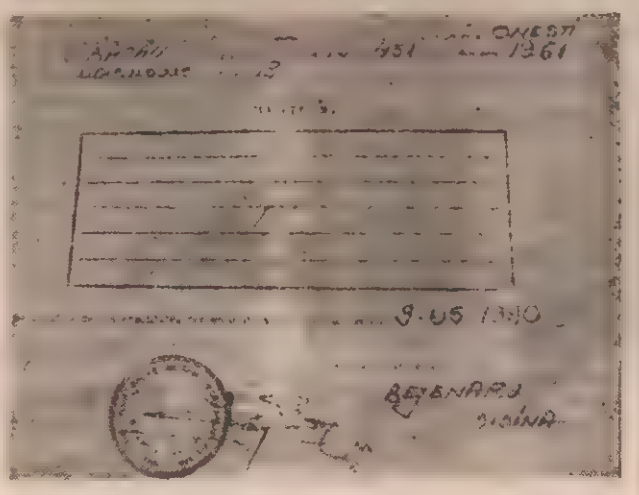

„Noi n-am îndrăznit mai mult. Acum se poate."

A fost un mare senior al careului. Cînd a dezbrăcat la vestiar ultimul echipament, a luat cu el în viață eleganța, echilibrul, prestanța dată de lucrul bine făcut. Ani de zile inima noastră a ticăit mai liniștită știind că în fața porții stau de santinelă devotamentul și deviza lui „pe-aici nu se trece". Costică Ștefănescu ! Am în față același om simplu, modest, fără focuri de artificii. Acum, în preajma marelui spectacol, parcă rana unei vechi tristeți s-a redeschis. „O carieră de fotbalist fără un turneu final de campionat mondial seamănă cu o floare frumoasă dar fără parfum. Și asta o spun după 88 de meciuri în națională, 490 în divizia A, după nu puține împliniri în cupele europene cu marea Craiovă. Scorurile blestemate de 0—0 cu Ungaria și 1—2 cu Elveția de la București ne-au închis ușa campionatului mondial în 62. Mi-am mușcat buzele pînă la sînge în 86 pe marginea terenului, cu cartonașele în buzunar, la meciul cu Irlanda. Privind neputincios în ultimul vagon al șansei mele spre mondiale. Argentinienii, sovieticii, camerunezii și sper că și alții vor avea de înfruntat însă acum un libero, pe Gică Popescu, cu 2 inimi : una a lui, una a lui Ștefănescu. Mă voi regăsi în tînărul stoper craiovean. Fostul copil de mingi din spatele porții mele e plin de calități : forță, calm, anticipație, orientare, joc aerian excelent. Sufletul abia-l încape în piept. Fotbalul nostru are un solid punct de sprijin. Acum, cînd pentru postul de libero numai Rednic mai prezintă un gir iar speranțele se numesc doar Bucur Bogdan și Artimon".

Dar Belodedici ? „Am fost primul care a văzut în el un star. Nu doar european, ci mondial. Se luptă piept la piept cu Baresi în topul stoperilor. Mi-e drag Miodrag și nu pot să-l trag de urechi. Dar a făcut 2 greșeli : nu trebuia să părăsească echipa înainte de mondiale și, apoi, această bilbiială de a reveni la națională. Și-a driblat cel mai frumos vis neputînd să-și arate valoarea la turneul final. Sentimental, nu-l înțeleg chiar de loc. Pe mine și cîteva zile departe de țara unde m-am născut mă chinuie. M-aș urca în primul tren spre casă.

— Bănuiești ceva inovații spectaculoase de tactică în Italia ?

— Nu cred. Strategia se va învîrti în jurul ideii de grupare în propriul teren cu declanșare de atacuri tăioase. Jucînd pe atac, România, cu jucătorii ei tehnici, de rafinament, întreprinzători, are sorți de izbîndă. Atuurile noastre se numesc viteza lui Lăcătuș, incisivitatea lui Cămătaru sau Răducioiu, cursele de neoprit și șuturile lui Hagi, surprizele lui Ilie Dumitrescu, aparițiile din spate ale lui Klein, jocul cu capul practicat de Gică Popescu și Andone la centrări și cornere. Oricum, nu se vor mai înregistra scoruri astronomice [illegible] chiar cu echipele [illegible] a treia fotbalistică. Costică Ștefănescu a fost în mijlocul clocotelor al ultimei noastre participări în sfera înaltă a fotbalului : turneul final al europenelor. De ce am îndrăznit atît de puțin la Paris ? De ce ne-am mulțumit cu rolul de rudă săracă acceptată doar pentru moment în lumea bună a fotbalului ?

— Lipsa de experiență în pregătirea unui turneu final și-a spus cuvîntul. Psihicul nostru n-a fost antrenat să spere la mai mult. Ne-a frînat complexul de echipă fără nume. Deși am jucat mai bine decît Spania am fost satisfăcuți de 1—1. Era smuls unei mari firme. De-abia după ratarea lui Rednic ne-am dezmeticit că puteam cîștiga. Ne-am temut de mașinăria bine unsă a R.F.G.-ului. În plus, nesansa a îmbrăcat tricourile noastre. O nesincronizare de-o clipă între Lung și Andone, desprinderea o singură dată a lui Voeler de Andone au însemnat 2 goluri. Degeaba golul cu o înșurubare senzațională a lui Coraș dacă șuturile ulterioare ale lui și ale lui Bölöni au ocolit cu cîțiva milimetri bara. Partida cu Portugalia ne-a găsit obosiți, timorați de ideea de a învinge cu orice preț. Jocul s-a încîlcit într-un 0—0 cenușiu. Dar experiența de-atunci poate a netezit și ea drumul spre Italia. Luptele la baionetă din calificările la europene au rămas însă nesterse în amintire. Cum să uit acel 0—0 de la Florența după ce am rezistat în 10 oameni asaltului furibund al campioanei mondiale. În minutul 88, cînd Causio era singur cu poarta goală, am simțit că se năruie totul. Am plonjat de la cîțiva metri în calea lui ca un kamikadze. Stupefiat de disperarea mea sinucigașă, a tras afară. Și-apoi cele 100 000 de torțe după victoria de la București cu Italia, campioana mondială. Acum, Argentina, U.R.S.S. și România se prezintă sensibil egale valoric. Depinde de dispoziția din ziua meciului. Să îndrăznim, conștienți de șansa noastră. Cît mai multe goluri și puncte ! Ne vor ajuta și-ntr-o calificare de pe poziția a treia.

— Nu vreau să mai fac să singereze o mîhnire dar trebuie să știm adevărul despre divorțul tău de F.C.M. Brașov.

— Am reușit să supraviețuim 4 ani în A cu o trupă modestă. Luptam să conturez o echipă, părăsită mai mereu de cei ce se afirmau. După 5 etape de la venirea mea, inexpugnabila Dinamo a plecat învinsă de la Brașov. F.C.M. a disputat o semifinală de Cupă, primind 6 goluri dar și înscriind 3 în poarta Stelei. În 89, în sfîrșit, se cristalizase un nucleu de tineri talentați, apt să aspire la un loc în Cupele Europene. Se putea juca numai la cîștig. Dar trebuiau abandonate aranjamentele, forțarea mîinii pentru cedarea de puncte. Am învins Victoria cu 1—0. Felicitările au fost sportive : amenințarea cu distrugerea mea și retrogradarea echipei. Regia de culise a aranjat ca unii din propriii jucători să pună umărul la pierderea cu 6—0 a meciului de la Oradea. La masa de biliard a campionatului, prin ricoșeuri, Oltul ne-a smuls un egal la Brașov. Decontul indezirabilului Ștefănescu se împlinise. Primul secretar al județului mi-a întins o foaie să-mi scriu demisia. Am acceptat să fiu paratrăsnetul de scurgere a răzbunării ca să scape echipa. La plecarea mea, Barbu, Polgar, Moldovan, Selimeși și alții au intrat în grevă de antrenamente. Dar viața trebuie să meargă înainte. Sînt mulțumit că a rămas ceva în urma mea și, la Brașov, oamenii îmi string mîna pe stradă". Acum, Ștefănescu s-a întors la prima dragoste : Steaua. Amintindu-și că la 9 ani alerga pe bicicletă 20 km pînă-n Ghencea să nu întîrzie la antrenament.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Civilizația sportului

Splendoarea și mizeria unui fotbalist

„Știu să dau într-o minge dar nu știu să fac nimic altceva". Vitor Baptista este cît se poate de conștient de drama sa. Splendoarea de odinioară a pălit, puțin cîte puțin, odată cu trecerea vremii, pe măsură ce Vitor îmbătrînea și talentul său ruginea.

Vitor Baptista, 40 de ani, fost internațional portughez, s-a prăbușit în prăpastie. Cel care a fost în anii '60 unul dintre artizanii glorioasei Benfica, precum și al echipelor Setubal și Boavista, este în închisoare.

Prestigioasa publicație „A Bola" ne-a atras atenția asupra tragediei marelui „fost". O tragedie care se prelungește de ani. În 1984, Vitor nu era încă închis dar, ros de disperare, era deja prizonierul fostelor succese. Iar vîrtejul delincvenței mai avea puțin pînă să-l antreneze în neant. O mică licărire de speranță a apărut la un moment dat. O echipă regională, Farathoes, acceptase să-l primească în rîndurile sale și mulțumită mișcării de solidaritate declanșate de acest modest club din împrejurimile Setubalului, Vitor avea o muncă asigurată chiar dacă nu mai dispunea de aceleași resurse din vremurile de glorie. Totuși, fericirea a fost de scurtă durată. Vitor a sucombat în paradisul artificial al drogului care-i provoca senzațiile cunoscute încă din vremea cînd activa ca jucător profesionist. N-a întîrziat să se integreze, inevitabil, delincvenței.

În închisoarea unde își ispășește pedeapsa (4 ani), Baptista rememorează momentele de glorie de altădată, viața frumoasă, vilele și mașinile pe care le-a avut. Femeile și caracterul lui flușturatec sînt la originea ruinei sale, opinează el. În închisoare se încearcă înțelegerea sentimentelor lui Vitor și atenuarea dramei sale. El nu mai poate nici măcar să profite de pasiunea vieții sale : balonul rotund. A format, totuși, două echipe ale deținuților, luînd rolul de antrenor. Din cînd în cînd, mai aleargă după balon și, antrenat de visul său, se crede golgeterul de altădată al Benficăi, după cum spune sociologul închisorii : „Joacă trei-patru minute, apoi nu mai ține. Cînd începe să jonce, nu mai poți să-i iei balonul. Atunci realizăm cu toții că a fost un mare fotbalist, dar după ce face două-trei fente superbe, cade. Apoi rămîne așezat și privește în gol".

Vitor Baptista este trist, se simte abandonat, nici unul din „prietenii" săi de altădată nu-și mai aminteste de el, nimeni nu-l mai vizitează. Problema majoră care i se va pune după executarea pedepsei este reintegrarea sa socială. Nu are nici o meserie și, în cel mai bun caz, va găsi de lucru la șantierele navale.

Vitor Baptista sau splendoarea și mizeria unui fotbalist.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Flacăra

EDITURA „PRESA LIBERĂ"
Stan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACȚIA
REDACTOR ȘEF : George Arion
Redactori șefi adjuncți : Constantin Dumitru, Ion D. Goia
Secretar general de redacție : Oprea Georgescu

■ PUBLICIȘTI COMENTATORI (2569) : Dumitru Constantinescu, Roxana Paicu Manolescu, Horia Pătrașcu.

■ ANCHETA-REPORTAJ (2600, 2542) : Dorin Sălăjan, Pașcu Balaci, Petre Barbu, Radu Ciobotea, Cristian Pavel, Mihai Stanescu.

■ DREPTURILE OMULUI (2559) : Dorin Gherghinescu, Mihail Gălățanu, Liana Tatos, Reghina Vârvici.

■ CULTURA-ÎNVĂȚĂMÎNT (2569) : Ion Zubașcu, Sorina Man, Margareta Mureșan.

■ FOTOREPORTAJ (2528) : Paul Agarici, Gabriel Bugnar, Eduard Constantinescu, Elena Ghera, Gig Motoianu, Victor Rădulescu.

■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 1453, 2072) : Mircea Popp, Maria Bărbulescu, Pompiliu Dumitrescu, Sevghin Omer, Smaranda Petreo, Cornel Șperlatu, Angela Ștefănescu, arh. Adrian Petrescu.

■ SECRETARIAT (2002, 2558) : Constanța Balaban, Mihaela Moroșanu, Eugenia Vasile.

■ FLACĂRA BIS
Secretar general de redacție Răzvan Bărbulescu (2128)
Liviu Timbus (2128). Aurelia Boriga, Florin Condurățeanu (1700)

■ REBUS
Redactor șef adjunct Tudor Octavian (1457)
Adrian Mitu, Alexandru Păsărin, Alexandru Paler, Elena Grecescu, Bogdan Vlad, Aurel Ștefan Alexandrescu, Simona Simzianu (2036).

Adresa redacției și administrației : București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311.
Telefoane : 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în parantezele de mai sus) ; secretariat redactor șef : 2002 ; redactor șef adjunct : 2558 (C. Dumitru), 2560 (I. D. Goia) ; secretar general de redacție : 2143 ; public relation : 2600.
Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRESFILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12–201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

TIPARUL : Combinatul poligrafic BUCUREȘTI

16 pagini 3 lei

Vremuri'e sînt cum sînt

DAR VREMEA?

A venit vara ! Din păcate, doar calendaristic, pentru că meteorologic ne-am aflat undeva pe la mijlocul lunii mai. Deci, primele zile ale lui Cireșar ne-au oferit o vreme răcoroasă în întreaga țară, cu valori termice ce s-au situat cu 2—11°C sub valorile medii multianuale. Chiar și acolo unde Soarele a strălucit mai multe ore din zi, temperatura la amiază nu a depășit cu mult 20°C. Și asta pentru că masa de aer rece, instalată la sfîrșitul săptămînii precedente și împrospătată zilnic, a avut toate condițiile de a stagna deasupra teritoriului țării noastre. În depresiunile din estul Transilvaniei, în condițiile unui cer mai degajat, în cursul dimineții s-a produs brumă — fenomen destul de tîrziu. Deci a fost rece și a plouat. A plouat în această săptămînă din mai multe cauze. În primul rînd, structura termodinamică a masei de aer a fost instabilă, la aceasta adăugîndu-se fronturi atmosferice regenerate deasupra bazinului Mării Negre, Peninsulei Balcanice sau ajunse la noi pe o circulație vestică. Ploile, chiar dacă au produs mici neplăceri vieții cotidiene, au fost însă benefice pentru ogoarele țării.

Ce ne oferă însă în perspectivă săptămîna 6—12 iunie ? Materialele de care dispunem la ora la care redactăm prognoza sînt destul de optimiste. În primul rînd, vremea se va încălzi mai ales în regiunile sudice și sud-estice așa încît temperaturile vor depăși valorile normale. În general, la scara întregii țări, acestea vor fi cuprinse, la valorile minime, între 8° și 16°C, iar valorile maxime între 22° și 30°, ușor mai mari în zonele sudice și sud-estice.

Miercuri și joi mai sînt posibile ploi în zonele nordice și estice, la deal și la munte. Apoi, vor urma două-trei zile în care gradul de nebulozitate va fi redus iar ploile se vor semnala rărește, mai ales la deal și la munte. În ultimele zile ale săptămînii regiunile din vestul, centrul și nordul țării vor fi afectate de nebulozitate și ploi. De asemenea, se va simți o ușoară scădere a temperaturilor din cursul zilei.

A început sezonul estival și pe Litoral. Deci, pentru cei ce vă aflați deja acolo cît și pentru cei ce urmează să plecați... vești bune. Vremea se încălzește. Nu veți avea însă zile complet senine, dar Soarele vă va zîmbi sperăm... suficient. În aer, la amiază, temperatura va fi de 20—25°, iar apa mării credem că se va mai încălzi, ajungînd la 17°—19°.

OTILIA DIACONU ■

ULTIMA ORĂ

La al XV-lea seism Cine va fi-n comunism?

dar apuc
pe cea opusă

Anul I (Serie nouă) • Nr. 24 • Miercuri 13 iunie ... internațională: 14-21 iunie 1990

Încotro ?

Fotografie de PAUL AGARICI ■

dorim ... [illegible]
și noua administrație un ... zoriu, trebuie să ne gîndim că nici doi ani în viața unei țări și a unui popor nu sînt de neglijat, mai ales dacă avem în vedere că în acești doi ani se vor putea stabili structuri și determina orientări care să influențeze destinele României pe termen lung. Iată de ce, după părerea noastră, stabilirea drumului pe care va merge noul guvern are o importanță covîrșitoare.

Am scris imediat după revoluție că România se afla, practic, la nivelul mării și putea să construiască în orice stil. Asupra chestiunii dacă să avem sau nu modele ne-am pronunțat, de asemenea, mai de mult, combătînd teza originalității, care nu înseamnă nici pe departe și nu înseamnă altceva decît o poliță în alb pentru înscăunarea și menținerea celei mai depline samavolnicii. Este de domeniul axiomei că atunci cînd alții au parcurs deja un drum, cînd există o experiență, să înveți din acea experiență, fie și pentru a nu descoperi din nou și din nou America. Ce-ar fi fost dacă, după apariția căilor ferate, a automobilului, a radioului, a laserului etc., cei din alte țări s-ar fi ambiționat să nu le preia, așteptînd ca ele să fie reinventate de către autohtoni? Chestiunea se pune la fel în orice domeniu. Cînd a pășit, în secolul trecut, pe calea democrației, România nu s-a sfiit ca, după examinarea formelor de guvernămînt și a constituțiilor din Europa, să se apropie de modelul belgian, cel care se potrivea cel mai bine cu condițiile de la noi. Și am avut una din cele mai bune constituții și democrații ale vremii. Mai aproape de zilele noastre, Japonia, după ultimul război, nu s-a jenat să studieze bine și să aplice în construcția economică și în viața politică modelul american. După care, adică după ce Japonia a obținut răsunătoarele ei succese, alte țări au tras cu ochiul spre... Japonia și au aplicat modelul japonez, obținînd același boom economic (exemplul cel mai elocvent – Coreea de Sud).

Să vedem acum care este atitudinea stăpînirii actuale față de modele. Domnul Silviu Brucan (deși „retras din politică", îl avem totuși în vedere pentru faima lui de a fi ori de a fi fost, în ciuda recentei rebeliuni verbale de la televizor, ideolog și „eminență cenușie" a administrației FSN-iste), în spiritul ideilor sale postindustrialiste și postmarxiste, pare a înclina către ecologiști. Cum însă modelul acesta consistă deocamdată în declarații de bune intenții, fiindcă niciunde n-au guvernat, trebuie să scoatem și noi pînă una alta modelul ecologist din discuție. Fără să declare explicit că ar fi pentru modele, domnul Petre Roman pare a cocheta cu unele experiențe europene, în primul rînd (ați ghicit) cu cea franceză. În ceea ce-l privește pe domnul Ion Iliescu, poziția Domniei sale este oscilantă, chiar contradictorie. În multe dăți președintele ales al României a repudiat modelele. Noi i-am auzit făcînd-o de vreo cinci ori, ultima ... [illegible] să facem ca noi, nu ca alții. Aici sînt de făcut două corecții. Mai întîi, că românii au dus o viață îngrozitoare nu din cauza unor modele străine, ci din cauza unui singur model străin. A doua îndreptare, că nu împrejurarea de-a fi avut un model a fost de vină, ci natura, substanța, identitatea modelului, faptul că modelul a fost cel comunisto-bolșevico-stalinist. Prin urmare, falimentul nostru și al celorlalți frați întru marxism-leninism nu ni se trage de la faptul de-a fi avut un model, ci de la ce model am avut. Această poziție a domnului Iliescu, că nu vrem modele, este deosebit de îngrijorătoare, ca să nu spun periculoasă, întrucît prin ea șeful statului dă a înțelege că noi, românii, vom merge pe calea noastră, nestrăbătută de alții, adică vom experimenta. Pe spinarea cui vom experimenta? N-am experimentat timp de 45 de ani? Am vrea să reproducem aici textul de pe una din pancartele purtate de moscoviți prin fața mausoleului lui Vladimir Ilici la parada de 1 mai anul acesta (cînd Mihail Serghievici a plecat de la tribună): „Experimentul de 70 de ani pe oameni a eșuat. Nu mai vrem să fim cobai!"

Pe de altă parte, domnul Iliescu a menționat și el modele, cel mai des pe cel suedez, adică modelul social-democrat în forma lui cea mai reprezentativă. De altfel, însăși rechiziționarea trandafirului ca simbol și unele elemente ale platformei electorale a „emanației", ba chiar și unele declarații explicite, par să indice că FSN-ul se vrea partid social-democrat. Lăsînd multe, din lipsă de spațiu, la o parte, trebuie să spunem că modelul suedez se potrivește pentru România de azi ca nuca-n perete. Social-democrația urmărește în esență împărțirea echitabilă a bogățiilor din societate, lucru care se poate face numai dacă aceste bogății există și sînt inechitabil distribuite. Or, România este foarte săracă, așa cum n-a fost niciodată, iar bunurile, atîtea cîte sînt, se află în mîinile statului. Ce să iei, de la cine să iei și cui să dai? Se știe că social-democrația a apărut ca o mișcare revendicativă, după ce prin sistemul capitalist au fost acumulate în societate bogății. România trebuie să înceapă cu începutul, cu crearea bunurilor, a bogăției, deci cu producția și munca, puse pe baze sănătoase, eficiente, făcute cu cea mai mare seriozitate, rigoare, răspundere. Fundamentul trebuie să-l constituie cointeresarea, și nu lozincile.

Gurile rele spun că, în realitate, pentru domnul Iliescu modelul suedez este cel declarat, însă cel adevărat, prea iubit și venerat, ascuns ca o pisică siameză în sîn, ca să nu fie deocamdată la vedere, este perestroika.

ION D. GOIA ■

... [illegible] ezen-
...oamei din
.... În acest
... au fost desemnate persoane oficiale și s-a stabilit ca discuțiile să înceapă luni, 11 iunie, ora 15. În numele celor care fac greva foamei se vor prezenta doi tineri: Dănuț Lungu și Cornel Puiu. Amîndoi sînt muncitori, primul din București, al doilea din Focșani. „Nu sîntem membri ai vreunui partid politic sau vreunei organizații politice, ne-au spus dînșii cu cîteva ore înainte de întîlnire. Facem parte doar din Grupul de veghe asupra Democrației, constituit aici, în Piața Universității. Nu știm cine va discuta cu noi în numele guvernului. Nici dacă se va televiza discuția. Greviștii foamei au o singură revendicare: autorizarea unui post național de televiziune independent și privat. Altceva nu este de discutat. În cazul în care revendicarea lor nu va fi acceptată, vor amîna cu o zi-două ieșirea din greva foamei, pînă ce primăria Bucureștiului va stabili sediul TVRI, adică pen-
numească noul post. Noi ai o propunere concretă pentru sediu. Discuțiile tehnice ne sare le vor purta ulterior chipe de specialiști din partea guvernului și din partea noastră. Azi vom afla doar dacă guvernul acceptă — *da* sau *nu* — această unică revendicare pe care o prezentăm".

Domnul doctor Dragoș Nicolescu, prezent aici din proprie inițiativă de la 3 mai („Ne ajută și doamna dr. Camelia Doru") precizează: „Dacă azi nu se rezolvă, va crește iar numărul greviștilor foamei. Acum sînt 19. Au fost și 72. În total, numărul fișelor a trecut de 110. Dintre cei 19, unul se află de 41 de zile, altul de 31 de zile în greva foamei".

Este ora 11.40. Cortul în care ne aflăm e zgîlțîit de rafale puternice de vînt. Afară, valuri de praf intermitente anunță ploaia. Care va fi trecătoare. Dar, după ce a fost stăruitoare, originală și provizorie, cum va fi oare, de acum, indiferența guvernului?

DORIN GHERGHINESCU ■

Să vină chinezii!

Un cotidian a dat zilele trecute o știre năucitoare: la întreprinderea de automobile din Gorki au fost angajați primii 100 de chinezi dintr-un lot de 1 000. Se speră ca prezența asiaticilor să-i disciplineze pe muncitorii sovietici.

Orice idee foarte originală e și nițel disperată. N-aș fi fost mai mirat dacă aș fi aflat că Bush recomandă americanilor să citească în fiecare zi „Capitalul". La 73 de ani de la victoria „Marii revoluții din Octombrie", Uniunea Sovietică, „bastionul comunismului" a găsit de cuviință că nu există altă soluție pentru restaurarea nevoii de ordine și hărnicie la ruși decît infuzia de chinezi. În fond, nu-i tocmai o rezolvare rea. O dezordine endemică reclamă o intervenție radicală și ce poate fi mai radical, într-o lume ce s-a dezvățat să muncească, decît concurența chineză, prezența unor oameni pentru care supunerea și sîrguința sînt de acum fapt genetic.

Cît timp mai există chinezi în China, ne rămîne și nouă o nădejde.

Pentru început, ne-ar trebui chinezi în Senat și în Camera deputaților. Unii în locul definitivilor – care mai mult s-au aflat în treabă ca provizorii – alții în schimbul cîtorva parlamentari, care-s mai uimiți c-au ieșit în alegeri decît noi, cei care i-am văzut pe liste.

Ne-ar prinde bine, de asemenea, mai multe mii de chinezi în comerțul alimentar. S-ar descurca astfel țițele într-o afacere națională în formă și socialistă în conținut. Depozitele sînt pline de carne, magazinele sînt pline de vînzători și cu toate astea, trotuarele continuă să fie pline de cozi. Dacă e adevărat că nu mai exportăm carne, am putea în schimb exporta vînzători.

Și înainte noi ne-am impus prin originalitate în construcții. Nu muncea nimeni și, totuși, blocurile se înălțau și deveneau cartiere, iar cartierele orașe. Cînd mergeai pe un șantier de construcții, nu întîlneai om care să muncească efectiv. Într-un „National Geographic" era reprodusă, cu ani în urmă, o fotografie realizată de un american la Porțile de Fier. Pe o desfășurare gigantică de oțel și betoane crude un sudor își prăjea un cîrnat la flacăra unei instalații cu acetilenă cu care a-i fi putut frige un porc.

Cine străbate vastele platouri bucureștene cu șantiere abandonate, cu macarale spînzurînd a tristețe pe cer și cu zidiri ce-au prins să mucezească, în timp ce mii de locatari înoată prin noroaie și blocuri de locuințe cu apartamente pe jumătate terminate, are viziunea unei armate de constructori chinezi migălind să încheie lucrarea, suferind la gîndul că ar putea fi mutați înainte de a desăvîrși opera pe care au început-o. Sigur, nici un guvern n-are atîtea parale ca să aducă în București 15 ori poate 20 000 de constructori chinezi, dar pentru nițică inimă de chinez ar trebui să găsim bani. Să importăm măcar un dram de rușine chinezească, măcar o parte din sentimentul chinezesc al datoriei, o felie din somnul neliniștit al chinezului după ce și-a încasat salariul: oare nu cumva, a fost plătit mai mult decît i se cuvenea?

Rușii, numai pentru disciplinarea muncitorilor din imensele lor uzine de mașini și camioane, ar trebui să solicite milioane de chinezi. Pentru China, cîteva milioane în plus, cîteva în minus aproape nu contează. Economia românească s-ar pune pe picioare înlocuind cu chinezi personalul unor ministere de bază.

În 1970 am trecut cîteva zile prin Beijing. La un moment dat, tentat ca tot europeanul să stabilească asemănări și deosebiri, am exclamat, văzînd doi bicliști care se certau: Exact ca în România. S-au ciocnit și acum se scuză reciproc: tu ești vinovat! ba tu! Însoțitorul a zîmbit larg – știți, zîmbetul acela extrem de curtenitor pe care-l au chinezii cînd țin să te asigure nu că n-ai dreptate, ci că realitatea își îngăduie să fie altă decît crezi – și m-a lămurit: e invers ca la dumneavoastră. Se ceartă care din ei să-și asume răspunderea accidentului.

Discuția despre calitățile muncitorului chinez ar putea să ne facă să uităm virtuțile celui japonez. Ei, bine, știți ce mi-a spus un sud-coreean? La noi, a zis el, avem o vorbă: puturos ca un japonez! Pe cine chemăm să muncească în locul zecilor de mii de cetățeni care colindă bulevardele de dimineața pînă seara, cu aerul că au ieșit din sărbătorile Crăciunului și se pregătesc pentru ale Paștelui? Pe cine punem să lucreze în locul zecilor de mii de funcționari care vin la slujbă ca să se odihnească după osteneala de acasă? Cu cine disciplinăm sutele de mii de pierde-vară care sînt în grevă permanentă din ziua în care au semnat contractul de muncă?

În fond, nici n-ar fi vorba de un număr prea mare de oameni. Chinezii plasați în posturile ce pretind o disciplină a minții chinezească și una a obiceiurilor tehnice japoneză, iar, mai presus de acestea, un orgoliu al desăvîrșirii prin disciplină sud-coreean ne-ar pune pe drumul cel bun.

Analizînd cu atenție și cu profund patriotism situația disciplinei în muncă din cîteva domenii – comerț, transporturi, poștă, construcții, administrație urbană, servicii și o seamă de industrii – am ajuns la concluzia că un număr de 1 783 214 chinezi ar fi exact ce ne trebuie.

Singura problemă care se pune e ce facem cu cei 1 783 214 români dislocați? Cine ni-i ia? Și, mai ales, cît trebuie să plătim ca să ni-i ia?

TUDOR OCTAVIAN ■

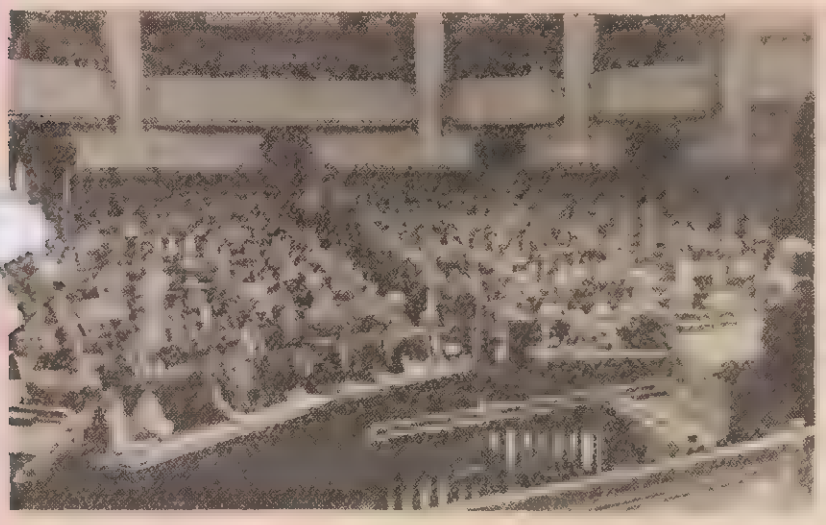

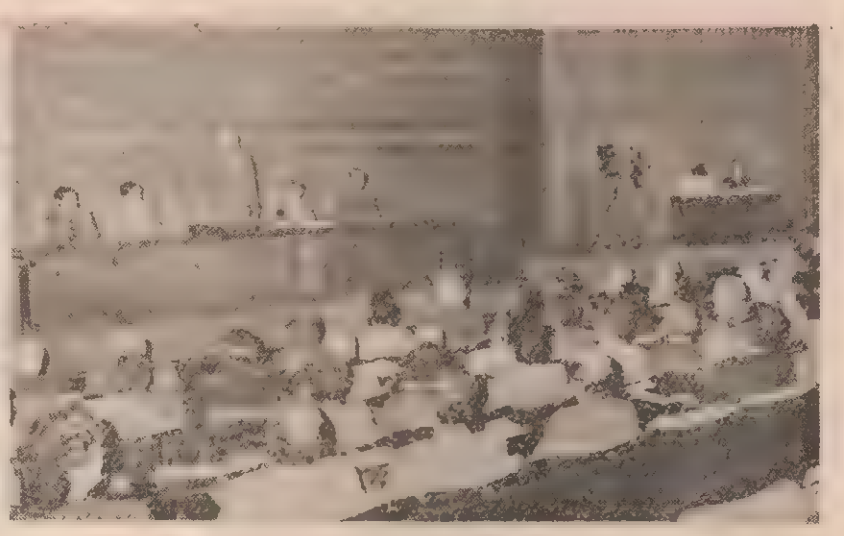

Deschiderea Camerelor

Generațiile de azi nu știu că pînă în preajma celui de-al doilea război, adică în timpul în care România a avut sistem de guvernare democratic, deschiderea lucrărilor Parlamentului — sau „deschiderea Camerelor", cum se zicea în mod obișnuit —, după alegeri sau după vacanța parlamentară, însemna evenimentul politic intern cel mai important. În perioada de peste cinci decenii cînd n-am mai avut un sfat al țării adevărat, românii și-au pierdut complet interesul pentru activitatea parlamentară, știind că așa-numita Mare Adunare Națională era o parodie de parlament, dar instrumentul eficient și atroce al dictaturii comuniste.

Iată că sîmbătă a fost reînnodat firul tradiției vieții parlamentare democratice românești : a avut din nou loc, după o întrerupere de 53 de ani, deschiderea Camerelor — a Camerei Deputaților și a Senatului. Lăsăm acum la o parte și felul cum a fost ales actualul Parlament (am scris cu alte prilejuri), și multe alte elemente legate de conformația și reprezentabilitatea lui politică. Important este ce va fi de acum înainte. Cu o confortabilă majoritate fesenistă, Parlamentul de acum, care, să nu uităm, este înainte de toate o constituantă, poate impune poporului român orice dorește F.S.N.-ul, inclusiv o constituție așa cum o vrea el, F.S.N.-ul, cu sau fără legătură cu felul cum o vrea poporul. (Dar, despre constituție vom avea tot timpul să discutăm). Sperăm însă cu toții că F.S.N.-ul își va folosi majoritatea cu decență, cu măsură, cu înțelepciune, că nu va abuza de ea, că se va realiza în cele două Camere o colaborare adevărată între majoritate și opoziție, în interesul românilor și al României, că va prevala factorul calitativ și nu cel cantitativ. Se știe foarte bine că orice lucru prost făcut poate și trebuie să fie ulterior desfăcut. Numai construcțiile solide, frumoase și în armonie cu mediul ambiant și cu cei ce le vor utiliza scapă de demolare. Judecata istoriei asupra Parlamentului român care și-a început sîmbătă lucrările depinde exclusiv de felul cum el va construi. În orice caz, Camerele și-au început activitatea într-o atmosferă de înțelegere, conciliere și comunicare elevată. Fie ca aceste elemente să prevaleze în dezbaterile — oricît de furtunoase — care vor avea loc în următorii doi ani.

ION. D. GOIA ■

JUDEȚUL CU POLIȚIA DE PE SECȚIA 8 DIN CAPITALĂ

Mult sau puțin pentru o noapte liniștită?

Secția de poliție nr. 8 răspunde de liniștea și uneori de viața locuitorilor unei întinse zone dintr-un București în care se petrec multe și ziua și noaptea. Starea infracțională crește într-un moment în care poliția se reașază, și treaba asta se simte, deși pot depune mărturie, împreună cu colegul meu Gig Motoianu, după experiența unei nopți de veghe, că străduințile poliției se văd chiar și pe întuneric, mai ales pe întuneric, timiditatea invocată după revoluție fiind de domeniul trecutului. Lucrurile nu sînt însă simple. Mulți au părăsit poliția. Au fost obligați s-o părăsească. Alții au devenit polițiști după revoluție. Cum este și cazul locotenentului major Carlos Neuhauser, neamț după numele de familie, dar de cel puțin șase generații în România. Visul lui a fost să devină polițist dar numele i-a ținut loc de dosar. În raidul acesta de noapte, o noapte liniștită, într-un fel plină de ghinion, pentru că noi plecasem să vedem cum se prind infractorii și infractori n-am prea găsit, am fost alături de locotenentul major Carlos Neuhauser și sergentul major Cornel Dragomir, o echipă alcătuită ca în filmele polițiste americane, primul la patru ace, al doilea în blugi și adidași, într-un hîrb de TV condus de un Piedone doldora de umor, sergentul major Victor Bucluc, și doi elevi fruntași, Marian Deacu și Florin Flutur. Dacă n-am prins criminali și spărgători, am scotocit o bună parte din București.

O noapte într-o dubiță plină de fum, fără stație radio pe ea, cu un schimbător de viteze care stătea mai mult afară decît în lăcașul lui, fără roată de rezervă, o rablă care se dezmembrează văzînd cu ochii, fapt care nu ține de neglijență, ci de dotarea secției, o dotare precară, deloc pe măsura aspirațiilor unei poliții moderne.

Undeva, în partea veche a Căii Moșilor, într-un scuar, cîțiva locatari, cărora le strălucesc doar dinții în noapte, întrețin un foc și o bună dispoziție suspectă. „Țiganului îi e frică de cutremur, ni se adresează o femeie, lăsați-ne bre aici !". Hristo Botev, Rosetti, Republicii. 1,30 noaptea. Doi puști se întorc acasă fără grabă. Fieraru Dănuț și Radu Vasile, amîndoi elevi la Școala generală nr. 62, numără orele după cum cad zarurile. Unul are 13, celălalt 14 ani. „Am fost cu niște băieți, zice Radu, am jucat barbut, ne-a luat unu, Cărbunaru, apoi el a plecat cu o mașină mică și ne-a lăsat așa". Rulăm pe Renublicii, Muncii, Călărași, Ianculul, Pantelimon, întoarcem spre Piața Obor. De la volan sergentul major Bucluc aruncă nostalgic : „Cine știe cîți hoți au trecut cu mașinile pe lîngă noi ! Mîine dimineață se fac socotelile : aflăm ce și unde s-a spart". Ce-i drept, e drept, în țară au intrat în ultimele luni o mulțime de mașini puternice, Mercedesuri, Forduri etc., e greu să faci față cu un TV care moare cu fiecare kilometru. „Pe ploaie se dau spargerile, adaugă Cornel Dragomir, acum s-au potolit". „O fi după cutremur", zic. „Ei n-au chestii d-astea. S-au cam sucit lucrurile. Pe secetă n-a fost nici un incendiu, pe ploaie însă au fost trei, pînă și chioșcul de înghețată de la Foișor a luat foc".

Pe Batiștei, la nr. 39 dăm tîrcoale unei splendide construcții acum aflată în paragină. În spatele ei se află un centru de minori. „Clădirea, explică lt. major Carlos Neuhauser, e în paragină și a ajuns un fel de culb al infracțiunii pentru copiii de la centrul de minori. Intră pe o fereastră, majoritatea sînt sparte, înhalează aurolnc, ajuns un fel de drog băștinaș, își depozitează lucrurile furate. Păcat de clădire ! Mai ales pe criza asta de spațiu. Cît despre copii, nu poliția trebuie să facă ordine în viața lor. Problemele sînt mult mai complexe". Pînă una alta, delicvența în rîndul minorilor sporește. Formele primare — barbut, talpă, bișniță — au invadat Bucureștiul, țara, și de multe ori protagoniștii devin agresivi, cum s-a întîmplat deunăzi pe Lipscani cînd o nemțoaică, turistă, s-a încăpățînat să-și ceară cîștigul la „talpă", 1000 de lei, și drept răspuns a primit o lovitură de cuțit. „Nu peste multă vreme, vor avea și avocați care să-i apere, zice lt. major Carlos, parcă-l văd cum o să ne strige să luăm legătura cu avocații lor. Deocamdată ne rîd în nas și ne strigă teroriștilor, ceaușiștilor."

Din ianuarie și pînă azi, în acest sector s-au comis 332 de infracțiuni. După alegeri, poliția a devenit mai eficace, ocupîndu-se mai puțin de paza sediilor de partid și mai mult de hoți. Potrivit aprecierilor dl. major Mircea Both, șeful poliției sectorului 2, problema nr. 1 o constituie minorii. Pe locul doi este specula și pe trei, deși ar putea sta mai în față, pasivitatea cetățeanului. Din teamă sau nepăsare Dacă toate mașinile și magazinele ar avea alarmă, s-ar fura mai puțin. Cît despre bișniță amenda prevăzută în lege nu depășește costul unui pachet de Kent la bișniță, 125 lei.

Ne întoarcem [illegible] în arest două perso[illegible]vate, una, chiar [illegible]: Petrică Zamfir, lă[illegible]al de fratele său, Zamfirescu Viorel, care a fugit, și Ionuț Năstase, de 8 ani, din Brașov. Să fie mult, să fie puțin pentru o noapte liniștită ?

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Un copil își uită părinții, dar niciodată primul învățător. Ionuț Năstase învață la Școala nr. 12 din cartierul Bartolomeu, la clasa dnei învățătoare Canja

Zamfir Petrică : M-a lovit frate-meu cu cuțitu. Era băut, a dat din senin.

Fotografii de GIG MOTOIANU ■

La „umbra" acvariului — Kent, Marlboro, Nucrema, BT, textile etc. Nemțeanu Natalia are autorizație pentru pești exotici.

Magazinele noastre de bunuri de consum seamănă în mare măsură cu cutia Pandorei, din care a dispărut totul afară de speranță. Ori cu o vioară fără arcuș, prin care vîntul poate șuiera în deplină libertate. Desigur, sînt și excepții, pe rafturi mai apare din cînd în cînd cîte ceva. Dar numeroase obiecte sau produse sînt practic de negăsit. Ele pot alcătui o grupă aparte, a obiectelor pierdute. Iată de ce ne-am gîndit să înființăm în paginile revistei noastre un birou al produselor pierdute, ca impuls pentru regăsirea lor. În numărul de față, prima tranșă.

Adidașii — istorie romanțată

E mult mai greu să scrii un articol despre o fabrică de strunguri decît despre una de adidași. Dintr-o fabrică de strunguri nimeni n-a plecat cu un strung în geantă. Prin urmare ,nu ești suspectat că urmărești altceva. Apoi, într-o fabrică de adidași apare riscul ca ziaristul să înțeleagă despre ce e vorba și să tragă unele concluzii stînjenitoare. În fine, dacă un text despre grijile fabricanților de strunguri e citit, în cel mai bun caz, de fabricanții înșiși, unul despre adidași află imediat interesați. Fapt e însă că, și într-o fabrică și în cealaltă, dai peste aceleași probleme. Iar prima dintre probleme e că dacă lucrurile or să meargă tot așa în continuare, n-ar să se mai producă nici strunguri, nici adidași.

Adidașii par o încălțăminte populară, în realitate fiind un produs elegant, pretențios și scump. Sînt niște încălțări specializate pentru anume categorii de sportivi și dacă toată lumea vrea să-i poarte nu e fiindcă toată lumea face sport. Peste tot, în Europa, echipamentul sportiv costă. Cererea, la noi, e mai mare decît oferta și din cauză că un articol care costă mult se vinde ieftin. Mult, în sensul că aproape toate componentele necesare fabricației se importă. Nu numai cauciucul natural pentru tălpi. „Pionierul", întreprindere care fabrică încălțăminte pentru sportivi sub licență străină, importă ori ar trebui să importe, pînă și țintele. Noi avem mai multe fabrici de ținte de cizmărie, dar dacă vrei să-ți vinzi marfa e necesar să cumperi, ca englezii, ca nemții sau ca francezii, ținte din Italia. „Pionierul" exportă numai o treime din adidașii pe care-i produce. Două treimi merg la comerțul intern. La bursa neagră, dat fiind că au calitate, adidașii se vînd cu un preț de cîteva ori mai mare decît cel oficial.

Directoarea întreprindeerii „Pionierul" e o persoană foarte amabilă, dar refuză să discute chestiunea. S-au scris mai multe articole din ianuarie pînă acum, spune domnia-sa, și dacă or să apară și altele, apar degeaba. E nevoie de legi care să ne permită să ne mișcăm liber, să ne organizăm altfel și să producem ieftin, nu de articole în ziare. Noi avem aproape trei mii de muncitori. În străinătate, nu există astfel de întreprinderi colos în industria încălțămintei. Cel mai rentabil e cînd lucrezi cu două sute de angajați : un șef, un computer, un contabil și muncitori. Fără portar, fără fel de fel de servicii care nu se justifică decît prin aceea că sînt tradiționale în orice întreprindere mare. Spune-ți-mi, ce rost mai are Inspectoratul pentru controlul calității produselor din moment ce eu livrez marfa unor parteneri care nu o cumpără dacă nu e de calitate ? Și cine să știe mai bine decît noi ce e calitatea ?

Vreau să precizez că utilizez informații din discuția cu doamna directoare oarecum neautorizat. Îi cer iertare și le cer iertare și colegilor care or să mai încerce să scrie despre „Pionierul". E sigur că n-o să mai vrea să stea nimeni de vorbă cu ei. De fapt, ziariștii nici n-au ce căuta aici. Ziariștii, securiștii, activiștii n-or să rezolve niciodată problemele tehnice și administrative ale unei industrii, dacă legile după care e obligată să se conducă industria respectivă sînt moarte.

Concluzia nerostită a întîlnirii e următoarea : cu legile de pînă acum se va produce mai prost și mai scump decît pînă acum și, în orice caz cu un consum nervos suplimentar. E nevoie de schimbare și de înțelepciune în schimbare. Oamenii se tem de viitor. Se fură mult fiindcă întreprinderea e prea mare ca să poată fi controlată. Forța de muncă are calitate, orice maistru e mai priceput decît mulți din patronii din vest, numai că patronii sînt apărați de sistem. Ei lucrează eficient fiindcă sistemul nu-i lasă să lucreze în pierdere sau cu gîndul de a înșela cumpărătorii. Privatizarea e și necesară și posibilă. Dacă se amînă prea mult, trecerea la sistemul de piață se va petrece cu pierderi mari. Pînă atunci, omul care vrea să poarte adidași trebuie să-i caute la talcioc. Prețul e mare : 1500 lei. Mare, dar face. În el încap și impozitele pe lux și, poate, pe prostie.

Ciorapii femeilor cei de toate zilele

Nu avem ce face noi, femeile : oricît de ocolite ar fi căile de procurare a unei perechi de ciorapi, oricît de multe ar fi riscurile de a rămîne fără ei în chiar ziua încălțării, în primul tramvai, fie că fusta e mini sau maxi, deci sub toate dinastiile modei, trebuie să-i purtăm. Și astfel, femeia sfîrșitului de secol XX mai are încă o grijă : dresul de azi și dresul de mîine, adică dresul de rezervă. Românce le par a fi privilegiate însă, pentru că nu mai cunosc și povara dilemei de a alege un model, o culoare, o nuanță. Ce găsim, aia purtăm. Și deși nu găsim, purtăm ciorapi. Iată un mic paradox de actualitate al comerțului nostru.

Nu am făcut un sondaj de opinie. Nu era necesar. Pînă și unii bărbați știu aproape totul despre dresurile fabricate de cele două întreprinderi românești specializate, „7 noiembrie" din Sibiu și „Adesgo" din București. Am alcătuit, prin, urmare, un mic set de întrebări ca puncte de plecare într-o discuție cu domnii Petre Popescu, director comercial, și Petre Georgescu, director tehnic, în Centrala industriei tricotajelor. Răspunsurile și părerile consemnate credem că pot fi obiective concrete pentru cei ce lucrează în domeniu, dacă vor cu adevărat să scutească pe femei de grija nemeritată a ciorapilor de mîine. Asumîndu-ne riscul de a scrie un fel de proces-verbal, le sintetizăm în continuare.

Nu se găsesc la vînzare curentă. De ce ? Pentru că din necesarul minim estimat la circa 35 milioane perechi pe an, se ajunge în cel mai bun caz la 27—28 milioane perechi, consumînd cele 600 tone de fire supraelastice poliamidice pe care le poate livra Săvineștiul, plus 200 tone fire din import.

Nu sînt la fel de fini ciorapii românești ca și cei străini. De ce ? Pentru că deși finețea firului este aceeași, 20 DEN, finisajul dresului este mai greoi în fabricile noastre.

Nu există putința de a alege dintr-o varietate de modele. De ce ? Mașinile de tricotat ciorapi sînt vechi, chiar străvechi, depășite, uzate. Tot ce li s-a putut pretinde pînă acum să „creeze" li s-a pretins : banalele dresuri cu „buline" și cele cu un model lateral, vertical. Se pare că ar mai exista un sortiment cu un fir lurex în jurul gleznei, dar cine l-a văzut ? Cum cu două-trei modele nu se poate vorbi de varietate sortimentală, probabil că fabricile au renunțat să mai îmbulineze ciorapii. Iată deci că și această ramură a industriei noastre ușoare se înscrie pe lunga listă a celor ce se cer retehnologizate.

Nu se găsesc, nici cînd se găsesc totuși, mărimile IV și V. De ce ? Probabil pentru că prin fabricarea cu precădere de numere mici întreprinderile respective au descoperit că-și pot spori productivitatea muncii, prețul de cost fiind același la toate mărimile. Și astfel multe femei suportă și mai greu nedreptatea biologică și complexele ce decurg din faptul că nu reușesc să arate toată viața ca la 20 de ani sau nu îndeplinesc baremurile de participante la concursurile de frumusețe.

Nu e prudent să zici „hop" pînă nu te-ai încălțat. De ce ? Mica bucurie de a fi reușit să-ți procuri ciorapii mult căutați se poate spulbera într-o clipă : ori nu corespunde mărimea de pe ambalaj, ori „scapă" imediat firele din manșetă, ori se descos cusăturile, ori se descoase elasticul. Aici este vorba iarăși de finisajul după confecționare.

Nu găsești, tot cînd găsești, culoarea dorită. Aflăm că și problema coloranților este dificilă. Se poate. Și aceasta este în atenția specialiștilor, alături de problema materiei prime și a mașinilor. Dar să ne gîndim puțin : dacă unei purtătoare de mărime I, II, chiar și III îi stă bine cu ciorapi albi, roz ,bleu, cachi, liliachii, verzi ș.a., unei femei care poartă numărul IV sau V și care nici nu mai e la prima tinerețe nu-i prea e la îndemînă să arboreze culorile de mai sus, oricît de pastelate ar fi ele. Ar merita o oarece protecție de ridicol din partea celor care împart coloranții, atîta cîți sînt și cum sînt.

Ar mai fi o chestiune pe care am pus-o în atenția reprezentanților centralei, una mai delicată. Dumnealor au acceptat-o, se pare că o și cunoșteau. Cumpărătoarele preferă (și toate vînzătoarele știu asta bine), în situația ideală și rară cînd pot alege, ciorapii din Sibiu. De ce ? Pentru că sînt mai frumoși, mai elastici, îmbracă mai bine, respectă mărimea, pe scurt țin mai mult. Explicația ar consta pînă la urmă în reglarea mai fină a aceleași mașini, în finisarea mai atentă a aceleași fire tricotate. Cei de la Adesgo, deși mi s-a spus că nu acceptă această observație, pe care o consideră subiectivă și nereală, trebuie s-o mai analizeze. Îi rugăm mult. La Adesgo se fabrică totuși 60 la sută din ciorapii noștri de toate zilele.

Concluzia discuției aparține domnului Petre Popescu : „Atîta timp cît cererea e mai mare decît oferta, producătorii își pot bate joc de consumatori .Cînd vor fi depozitele pline, vor avea grijă de calitate și-de toate celelalte". Dar de ce să așteptăm pînă atunci ?

Lama de ras românească se numește „Resemnarea"

Stînd la cozile ce se formează la raioanele de parfumerie, cînd se bagă lame de ras „Gilette" sau „Astra", pierdem mai mult timp decît simpla operație a bărbii. Dar merită. Sînt lame mai bune sau mai proaste, care ne țin o lună sau cîteva zile, dar sînt lame de import ! Un lucru de care sîntem mîndri : nu sînt „cozi cu bătaie" la vînzarea lamelor românești, pentru că o asemenea lamă încă nu există.

Anul trecut, un grup de specialiști de la Institutul de Cercetări Metalurgice București, condus de cercetătorul principal, ing. Tașcu Geamalinga, a pornit în aventura de proiectare a unei lame autohtone. Scopul a fost clar : înlăturarea importului de 1,3 tone lame pe an. După un calcul matematic, pe care nu-l vom insera în aceste rînduri (o lamă cîntărește aproape 2 grame — ne convinge domnul Geamalinga), înțelegem că 1,3 tone nu acoperă cererea. Mai mult, în nici un an, din cauza lipsei de valută, nu s-a cumpărat cantitatea prevăzută în contract. Românii s-au descurcat (și se descurcă !) pe la frizeri, la rudele din străinătate, dar nu asta contează !

Cercetările au început promițător. S-au făcut anal ze pe lamele de import și s-a constatat că sobra noastră industrie metalurgică poate asimila astfel de benzi de oțel cu proprietăți de elasticitate și maleabilitate deosebite. Oțelul respectiv a fost elaborat (pentru faza încercărilor) la C.O.S Tîrgoviște. Încercările efectuate la Mecanica Fină și la I.C.M. au dat rezultate, dacă nu foarte bune, măcar bune, cum apreciază specialiștii. După Revoluția din decembrie, micul proiect a fost uitat. Nu de grupul de specialiști care a lucrat pînă atunci. E adevărat, Ministerul Metalurgiei se confruntă cu problemele „giganților" de la Galați și Călărași. Specialiștii consideră că lamele de ras pot deveni o industrie foarte rentabilă, care nu cere capacități uriașe, ci doar niște ate-

Echipamente periferice

Microcomputer PC-AT realizat în colaborare cu firma belgiană ARELCO-BMx în incinta expoziției realizată la sediul IEPER conectat cu un plotter PIF-03 produs de IEPER testat de un posibil beneficiar.

Domnii Richard Shaap și Paul de Prez, reprezentanții firmei ARELCO-BMx, demonstrează facilitățile unui microcomputer PC-AT ce are în configurație un plotter de birou PIF-04 și o imprimantă IMPACT, produse de IEPER București.

În strînsă conlucrare cu firma belgiană ARELCO-BMx, Întreprinderea de Echipamente Periferice București (I.E.P.E.R) devine „colos de lume" și se lansează în afaceri. Nu de mult a organizat o expoziție de echipamente de tehnică de calcul de nivel tehnologic de ultimă oră, în colaborare cu belgienii cu pricina. Întreprinderea va promova deci unele produse din Vest configurate în diverse rețete cu produse românești, cum ar fi stațiile grafice (un microcalculator, un plotter, o imprimantă grafică și alta numerică) asistată de calculator, aparatură de birotică, editare de texte. Expoziția a făcut ceva vîlvă printre potențialii beneficiari, cu atît mai mult cu cît I.E.P.E.R. poate cumpăra din Vest subansamble la prețuri mult sub cele oferite de magazin, asigurînd aici asamblarea și testarea la prețuri competitive. Foarte multe întreprinderi, în special din provincie, doresc electronizarea și computerizarea. Pentru a le veni în ajutor, I.E.P.E.R. oferă în mod gratuit consultații prin delegații săi care se vor deplasa la locurile respective pentru a structura configurația necesară de tehnică de calcul și electronică pentru dotare. După ce se stabilește structura și necesarul de fonduri în lei și valută (nu prea multă), I.E.P.E.R. se va ocupa integral de achiziționarea acestor produse fabricate de ei și din import. Mai mult decît atît, se va asigura instalarea, școlarizarea personalului, contractul de întreținere și service timp de un an, piesele de schimb și materialele consumabile.

Că întreprinderile de export care au balanță excedentară vor fi primii beneficiari, nu încape nici un fel de îndoială. Noutatea ar fi pentru celelalte întreprinderi de a lucra pe ideea de contrapartide, cu avantaj net pentru întreaga economie.

Succes !

SORINA MAN

liere înzestrate (însă) cu laminoare policilindrice (import) și linii de tratament corespunzătoare. De „sus" n-au mai venit decizii și indicații și dacă „sus" proiectul a fost uitat, o asemenea încercare nu poate decît să lase impresia că cercetarea în domeniu se (mai) face că lucrează. Nu sîntem grăbiți și nu grăbim pe nimeni, dar un pachet cu zece lame în talciocul bucureștean a ajuns la 80 de lei, cozile, (numai pentru lame), sînt foarte rare în peisajul obișnuit al magazinelor noastre.

Pentru că veni vorba

Specula sau bișnița apare doar la „momentul oportun", adică atunci cînd, de exemplu, săpunul Rexona poate fi vîndut la prețuri de peste sută în defavoarea celui indigen, care sau nu se găsește sau este sub orice limită a calității admise.

Iată ce ne spune șeful secției fabricii „Stela" din București : Săpunul se degradează cînd nu

se respectă rețeta. Simplu și clar ! Ori din '82, ultimul decret, încă în vigoare, cei trei „R", ne-au băgat pe gît, în locul grăsimilor de vită, toate acirboșenille sub denumirea de grăsimi tehnice. Teoretic suna acceptabil, doar că nici un utilaj și nici o distilare nu puteau prelucra reziduurile de grăsimi pe care eram nevoiți să le primim. Peste o asemenea absurditate am trecut încă din primele zile ale anului acesta. Am trecut peste decretul în vigoare, la unul mai vechi, din '77, ca să producem un săpun competitiv, cel pe care îl dădeam și la export. Beneficiind de libertate și privind situația cu destulă răspundere, de la începutul anului și pînă în prezent, am dat pentru țară 9.000 tone de săpun de cea mai bună calitate, preparat numai cu grăsime din import, ulei de cocos și de palmier. Dar în toată această perioadă n-am dat pentru export nimic, ori fără export nu putem exista, nu putem cumpăra uleiul de cocos.

Și pentru că vorbim de specula, de anomalii, să ne mai oprim încă asupra unui aspect: Pe lîngă uleiurile de cocos și de palmier, în rețeta săpunului de toaletă, într-o proporție destul de însemnată mai intră și grăsimea animală, seul și untura de vită. Or, chiar și ea trebuie să fie importată ! De ce ? Pentru că revine mai ieftin !! Cumpărată cu dolari și transformată în lei tona de grăsime costă 10 000 lei. Am omis să menționăm că atita îl costă pe stat, pentru că fabrica, la rîndul el, plătește statului nu 10.000 lei, ci 32.000 lei ! Iarăși întrebăm : de ce ? Abatoarele, industria alimentară pot da un răspuns ? care să stea în picioare ? Pentru că dacă ne gîndim la faptul că grăsimea care însoțește cotelete ce se vînd la măcelării costă tot o sumă respectabilă : 31 de lei ! Dacă privim așa lucrurile, prin prisma cifrelor de afaceri, lucrurile pot fi înțelese, dar greu de suportat.

Nevroza ciocolatei

Printre ultimele maladii depistate de reputații noștri specialiști în ale medicinei, cu o evoluție mai spectaculoasă decît cea a sindromului HIV, este și o ciudată afecțiune a sistemului nervos : nevroza ciocolatei. Se manifestă în mod democratic atît la copii (în special) cît și la adulți, bătrîni, indiferent de sex, gnad de cultură, origine socială, naționalitate, religie.

Cum se manifestă și cum apare

Așa, pur și simplu. Primul simptom este pofta. De exemplu, treci prin fața clădirii Universității și vezi un ciriciliu vînzînd, între „dughene" cu țigări „Camel" și publicația „Horoscop", ciocolată cu lapte „Primăvara" (50 g. ± 1,5g., lei 5,50, I.P.Z. București, marcă înregistrată) cu 25 de lei, sau ciocolată vanilie (tot I.P.Z. Buc., 40 g., lei 4,75) cu 15—20 lei. Sau intri în Casa de Comenzi Athenée Palace, de lîngă Inter, și găsești : Pale Ciocolată, 74 lei/kg. sau cutii cu bomboane de ciocolată „Pescăruș" la 97,50 lei cutia (frumos încrustată cu „sigla" casei). Dacă ești mai puțin inspirat și intri la magazinul FORTUNA (la intersecția Calea Dorobanți cu șos. Ștefan cel Mare) nu afli decît „Dextroză" și drageuri cu aromă de zmeură. La rînd s-au așezat deja, cu stoicism, cel puțin 30 de persoane. Ciocolată... loc. Dacă ești și mai norocos și aterizezi la cofetăria de pe șos. Viilor, transformată în unitate de instruire practică pentru cei de la liceul alăturat (cu profil alimentar) nu ți se oferă decît ciocolată la 2 lei, prăjituri „Anca" (4 lei = blat + glazură ciocolată + moț cremă) și drageuri cu lapte la 2,25 lei (nu știm dacă se utilizează în prezența dentistului personal) și... țigări Golf fără filtru.

Ce spun specialiștii

La „clinica" de zaharoase (aici apare din cînd în cînd fantoma diabetului care cotrobăie printre zaharicale), specialiștii în acest sindrom, d-na E. Tănăsescu, d-nul director comercial Pârvulescu Eugen și alte persoane din conducere, ne expun dificultățile terapiei. De curînd, ne spune d-nul Pârvulescu, am avut inițiativa scoaterii pe piață a unui tip de ciocolată de vanilie cu fernet, care să se numească : „1 Iunie" și a unor bomboane în capsule de plastic de forma mascotei **„CIAO"** de la C.M. de fotbal. Am luat legătura cu întreprinderea colaboratoare „Luceafărul", însă pînă s-ar realiza matrițele necesare pentru turnare în plastic ar începe C.M. '94.

Pînă atunci vom lansa în vînzare ciocolate cu ambalaj CIAO. În acest domeniu nu există o secție de marketing nici măcar la nivele centrale. Utilajele din întreprindere sînt vechi de peste 29 de ani ; peste ele au mai trecut 2—3 generații de utilaje noi în țările dezvoltate. Astfel încît o ciocolată românească făcută după rețetă franțuzească, dar pe un asemenea perimat sistem tehnologic nu va mai avea aceeași finețe. Intervine în discuție și d-na directoare a întreprinderii care consideră că, față de vechile structuri centralizate, ar fi necesară o mai mare autonomie. Astfel, firma nu-și poate diversifica sortimentele de ciocolată și nu poate scoate noi sorturi calitativ superioare, competitive cu cele străine vîndute de bronzații ambulanți cu 50 de lei în Pasajul Intercontinental (la ieșirea din metrou), deoarece anchilozatul Comitet de Stat al Prețurilor nu a mai scos un nomenclator oficial de prețuri din anul 1980. Din el, reproducem fidel :

GRUPĂ CIOCOLATĂ UMPLUTĂ	PREȚ VÎNZARE (LEI)
— ciocol. lapte, cremă ciocol., 100 g.	7,50
— ciocol. vanil. cr. fernet, 100 g.	8,75
— ciocol. lapte cr. portoc., 30 g.	2,25
— ciocol. vanil. cr. desert fructe, 100 g.	8,00
— ciocol. cr. fond. port, zmeură, 25 g.	1,75
— idem lămîie, 30 g.	2,25
— idem rom 25 g.	2,00
— idem coniac, 100 g.	10,00
— idem cacao, 100 g.	8,75
— ciocol. MIGDALINA, 100 g.	9,50
— ciocol. MODERN, 100 g.	9,50
GRUPA CIOCOLATĂ MASIVĂ	
— ciocol. amăruie cu lapte — 40 g.	4,75
— 100 g.	11,50
— cuvertură comerț — 1 kg.	75,00
SPECIALITĂȚI CIOCOLATĂ	
— Tomina, 250 g.	18,25
— Tomina, 500 g.	34,50

Umblînd prin fabrică, deslușim că există o opinie favorabilă dezetatizării întreprinderii. În acest mod personalul ar deveni mai interesat în obținerea unor parametri calitativi și cantitativi superiori. Așa că întrebăm (și nu numai retoric) : ce-ați spune de o privatizare pe acțiuni a acestui important trust ciocolatiu ? Ce-ar face atunci „ciocolatiii" de pe stradă fără ciocolate vîndute la bursa... ciocolatie ? Pentru creșterea cantitativă a producției ar trebui noi investiții în utilaje, clădiri, piese de schimb, etc. Aceste utilaje ar trebui să fie moderne Producția (de cîteva tone) de ciocolată este astfel — acum — fatalmente limitată de capacitatea tehnologică redusă.

Cum rămîne cu terapia

Și așa, ne întoarcem la ciocolatiii ambulanți cu ciocolata bulevardieră ? Sau rămînem să salivăm intens, precum popularul cîine al lui Pavlov ? S-ar putea ca specialiștilor care vor descoperi antidotul „nevrozei ciocolatii" să li se decerneze, individual sau în comun Premiul Nobel pentru medicină și inteligență la un loc.

Grupaj realizat de : TUDOR OCTAVIAN ■, REGHINA VĂRVICI ■, PETRE BARBU ■, ELENA GHERA ■ și MIHAIL GĂLĂȚANU ■

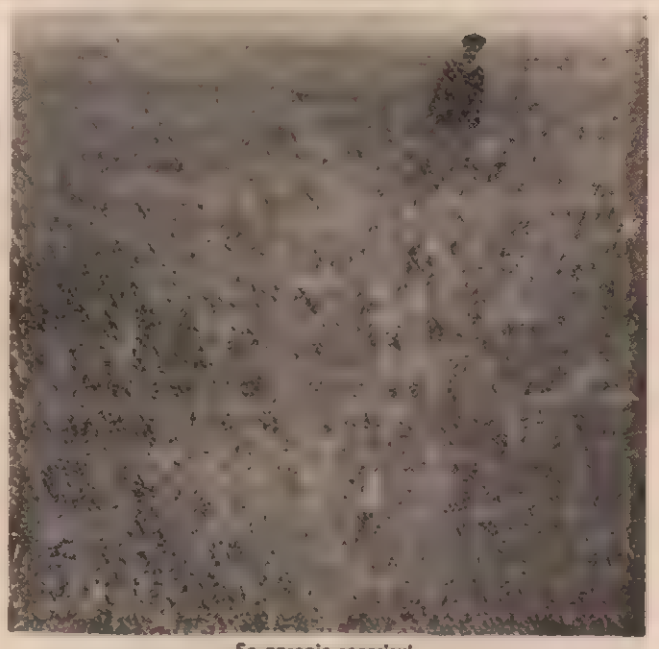

Se apropie secerișul

Comerțul de stat și-a trăit traiul

Zilele trecute, la unitatea Lactate din zona în care locuiesc, puțin după ora deschiderii, nu găseai mai mult de două produse : unt și biscuiți vrac. Vînzarea era pe măsură. Dar liniștea s-a tulburat dintr-o dată cînd una dintre vînzătoare exclamă furioasă : „Fir-ar mama lor a dracului, tocmai acum mi-au adus cașcaval ! Toată ziua mi-au mîncat-o, nenorociții, și aveam o grămadă de treburi în dimineața asta !" Evident, nouă, celor trei, patru inși care ne aflam în magazin, ideea de cașcaval ne stîrnea cu totul alte sentimente, dovadă că imediat se instaură o coadă la fel de spontană ca și veniroa cașcavalului cu pricina. Întîmplarea, lesne de observat, are tîlcul ei : rafturile goale au creat alte obișnuințe dintre care lenea comerciantului nu se află printre ultimele. Cam la fel se poate explica și golul din alte magazine care nu te inspitesc prin nimic, deși de-

Două băuturi pe care nu le vom avea la dispoziție din vina exclusivă a Ministerului Comerțului Interior

pozitele, așa cum au demonstrat-o colegii de la televiziune, nu stau chiar așa rău. În sfîrșit, **războiul salatei**, numim astfel ceea ce se petrece între I.L.F. și I.C.S.L.F., ne apropie de imaginea unui comerț care ține morțiș să nu-și schimbe apucăturile

Și iată acum o altă istorie care dă consistență celor afirmate.

Întreprinderea Zarea, care de ani de zile întreține iluzia că România mai este o țară viticolă, oferindu-ne dimineața, la prînz și seara de masă sampanie și, uneori, wine cooler-ul, și-a propus să lanseze un nou produs **Fructi-Zarea**. A făcut-o din două motive. Mai întîi, pentru că dispune de o linie complet mecanizată pentru un anumit tip de sticlă (330 g), și apoi fiindcă, descoperind o sursă de apă de mare adîncime, o apă foarte bună, a realizat o băutură răcoritoare din concentrate naturale de o excelentă calitate. Iată și cîteva detalii de la director produselor existente în fabricație, prevăzute în nomenclatorul de băuturi răcoritoare aprobat pentru anul 1990". Mai reiese din adresa respectivă îndemnul fertil ca băuturile răcoritoare realizate de întreprinderile din subordinea Centralei vinificării, băuturilor dietetice și produselor sportioase să se realizeze „în sortimentele omologate, în baza tehnologiilor și rețetelor aprobate". Semnează director general Nicolae Blîjan.

Mărturisim cu sinceritate că nu ne mai preocupă bizdicurile unuia sau altuia dintre ministere, uneia sau alteia dintre centrale. Dacă pentru o banală băutură răcoritoare e nevoie de atîtea avize ne întrebăm ce șanse avem să vedem la față economia de piață în mai puțin de douăzeci de ani ? Înțelegem că rostul unor atari avize nu este să susțină noul, ci salariii și posturi mai vechi.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Un sat al uitării

În judeţul Mureş, la vreo douăzeci de kilometri de Reghin, se strecoară printre dealuri şi răzoare satul Băiţa. Nu este chiar aşa de ascuns şi nici greu de ajuns la el, dar asfaltul nu a fost suficient, s-a pierdut pe undeva, pe drum. Şi ar fi fost nevoie, că doar vin aici autobuzele cu navetişti în fiecare zi. De meritat, ar fi meritat oamenii, că doar sînt gospodari. Acum doi ani s-a sfinţit în sat noua şi frumoasa biserică, pentru care unii au donat şi patruzeci de mii de lei. N-ar fi ajutat şi la un biet drum? Soarta a fost, însă, mai puţin bună cu ei, pentru că nu au avut pe nimeni să dea din gură şi şi-au văzut de muncă.

În casa uneia dintre foarte multele familii Cotoi, care trăiesc în sat, s-a adunat mai multă lume. Cîteva familii Cotoi, unele înrudite, altele nu. L-au chemat şi pe cel care citeşte mai mult presa, atîta cîtă ajunge pe aici, şi le mai tălmăceşte şi spusele televizorului, atît cît sînt ele de adevărate, pe Iacob Cotoi, în vîrstă de 68 de ani, aflat de şase ani în pensie. Ne-au unificat mai întîi cu Frunzeni, povesteşte bătrînul, că acolo era Sfatul Popular. Apoi ne-au lipit de Lunca. S-au unificat şi C.A.P.-urile. Noi aveam teren mai puţin şi mai rău, zice el. Cînd au apărut judeţele, ne-a luat vreo 200 de hectare Bistriţa, că aşa a căzut graniţa. Apoi s-a înfiinţat A.E.I. la Frunzeni şi ne-a mai păgubit de 240 ha, care acum se află la Sîntu. Oamenii au plătit totuşi la C.A.P. şi s-au chinuit să cultive răzoarele de pe dealuri, cărînd bălegarul cu spinarea de multe ori. Şi pămîntul i-a ascultat pînă la urmă, după ce au defrişat bine, pentru că era părăsit de mai mulţi ani. Mulţi ne invidiază acum cînd au văzut cum arată dealurile, cultivate cu porumb, sfeclă, cartofi, ovăz, de ţi-e mai mare dragul, îl susţine gazda, Iustina Cotoi.

După Revoluţie, continuă moş Iacob, au despărţit toate satele. Dintr-un C.A.P. au făcut cinci. Noi de-abia am găsit un preşedinte, pe tehnicianul veterinar. Nici acesta nu vrea să stea mai mult de alegeri. Sîntem ai nimănui, oftează bătrînul. Primarul e la Lunca şi n-a venit niciodată pe la noi, că zice că-i proviziu. Nici pe timpul judeţenei nu a venit nimeni să vadă ce ne doare, nu se lasă Iustina. Dumneavoastră sînteţi primul care ne întreabă ceva. Că şi cînd era un singur C.A.P. nu ne plătea. Ziceau tovarăşii că nu au producţie, dar celelalte sate îşi luau cotele.

V-ajunge pensia? îi întreb. Apăi, decît 200 de lei, parcă-i mai bine cu 500. Dar dacă se desfiinţează ceapeul şi rămînem fără ea, se destăinuie speriaţi oamenii. Nici cei care mai lucrează nu ar vrea să se desfiinţeze, că nici ei nu mai au multă vreme pînă la pensie. Tineri nu prea mai sînt şi se umblă din casă în casă să pună cineva sămînţa în maşină. Dar fiecare îşi vede de treaba lui. Şi pe urmă cu ce l-am munci dacă ar fi al nostru, gîndeşte sfatul bătrînilor, că doar atelaje nu mai avem, unelte de asemenea, că altfel ar şti fiecare ce are de făcut. Numai să nu ajungem slugi, zice Iustina, care n-a trăit decît cu comuniştii, e mai tînără cum s-ar spune. Am auzit eu de la părinţi cum era pe vremuri cînd aveau numai unii pămînt. Cine ştie ce fac partidele astea mai vechi, o trec ei pe politică. Ei ştiu una şi bună. Frontul le-a dat de toate şi poate că o să le mai dea.

În sat e un tractor, al lui Joan Cotoi, făcut din piese, neînscris în circulaţie pentru că nu era vole. Dar omul îşi face treaba cu el de vreo şase ani împreună cu cumnatul Joan Cotoi, şi mai ajută şi consătenii ori chiar C.A.P.-ul la transportul fînului şi al lemnelor de la pădure. Pentru arat era mai greu, din lipsa motorinei. Alături de el, în curînd vor mai fi şi alţi beneficiari de tractoare particulari. S-au înscris şi îşi aşteaptă rîndul Biriş Maftei, Rusu Pompei, Riscă Dumitru, Vodă Jon. Investiţii care nasc speranţă, şi nu numai pentru ei. Poate că acum hărnicia oamenilor va scoate şi satul din anonimat.

VICTOR RADULESCU ■

Industria discretă a florilor

O pasăre nu costă nimic fiindcă este o pasăre. O floare nu costă nimic fiindcă este o floare. Mult timp am crezut asta.

Unul din clanul de „industriaşi" în ale florilor mi-a propus de curînd să intru într-o afacere cu flori. Avea o casă înspre Piteşti, unde pe un teren frumos cultiva flori. Le cără cu trenul (în găleţi cu apă) pînă la pieţele bune de desfacere. Scotea cam 30 pînă la 50 de mii de bîştari anual; plănuia însă o lovitură de 150 000—200 000 într-un an prielnic — şi-apoi retragerea din afaceri în casa lui de la ţară. Facem fifty-fifty, dacă vrei, zicea el, eu am aproape 50 de ani; nu mă mai ţin puterile să muncesc singur pămîntul. „Materia primă" o formau bulbii de gladiole şi lalele, dar ehei, e şi asta o ştiinţă cînd şi de la cine le iei, la ce vreme, la ce preţ, şi pe urmă dacă-ţi degeră, cum i s-a-ntîmplat lui şi mai pierzi şi aşa cîteva mişoare, asta a fost acum doi ani, n-a prins vreme bună dom'le, şi mai sar şi zlătarii de prin împrejurimi gardul, şi-ţi mai uşurează din recoltă, iar pe urmă florile-s pretenţioase, dom'le, trebuie pămînt bun, îngrăşămînt de soi, îngrijite; bagi, să zicem, 50 de mii în bulbi, da' la primăvară trebuie să umbli, să-ţi faci o filieră, dom'le, de plasare ,că dacă ai ca mine serviciu, cînd dracu' le mai vinzi; în loc să le dai cu şase lei firul, le dai cu trei, ca să faci, şi alea, tuciurîile, le vînd la opt lei firul, şi te speculează de cîştigă cinci lei la fir, mai mult ca tine, dom'le asta e... Şi dacă dai 50 de mii cu trei lei, păi... Filiera, dom'le, filiera, asta-i totul...

În cartierul Militari, pe strada Valea Lungă, s-a deschis o florărie particulară (autorizaţie 1364). Pe la nouă dimineaţă, florăria e pustie. Unul din cei trei băieţi bruneţi, amabili, ne explică: „ştiţi, domnu', florile vin tîrziu". „Pe la cît?" „Pe la zece." „Dar vin?" „Vin, domnu." „Şi aveţi vînzare?" „Avem, domnu'". Aşa şi-aşa. „Şi ce flori?" „Gladiole, trandafiri..."

În alt punct al oraşului vizavi de Biblioteca Municipală „Mihail Sadoveanu", ci[illegible] au ieşit la colţ, la drumul mare. O ţărancă (după înfăţişare) bătrînă îi dă cu 3—4 lei firul.

În florăria „CODI.EA" din Gara de Nord... minune. De data asta sînt flori. Trandafiri 6 lei, albi, roşii, alături garoafe, ficusul în ghiveci (probă pentru halterofili, un palmier în miniatură) — la 120 lei; în vecinătate „lebede" de porţelan, de tip „galoş" conţinînd un ghiveci cu ferigi. Numai „lebăda" costă 70 de lei.

În Piaţa Amzei, transformată într-o veritabilă piaţă de flori, în afară de tradiţionalele gladiole (7 lei firul) poţi găsi şi maci în buchete (1 leu firul), nuferi (25 de lei buchetul de cinci), maci de California (15 lei bucata). La florăria „Codlea" nr. 7 din Piaţa Amzei stăm de vorbă cu vînzătoarea, d-na Ghiţă Victoria. Aici se vînd clasicele garoafe, ar mai fi trandafiri, dar nu vin..., astromeria, gerbera. Marfa se aduce de 2 ori săptămînal şi e păstrată în frigiderele de la parter. Se vînd cam 1 000—2 000 de flori zilnic. Se fac şi combinaţii florale. Cum? După inspiraţie... Pentru asta lucrează atelierul de jos. Aflăm că vînzătoarele de aici au o calificare măcar, cursuri de specialitate la Braşov sau liceu cu profil horticol.

În colţ la Piaţa Romană, florăria aparţinînd de Întreprinderea Horticolă 1 Mai Bucureşti este mai bine garnisită. Firul de gladiole galbene este sase lei; zilnic se vînd cam 500—600 de fire. De sfinţii Constantin şi Elena am vîndut aproape 20.000 de flori, ne anunţă cu mîndrie o vînzătoare tînără şi amabilă: gladiole, garoafe, trandafiri.. Aici pensionarii se înghesuie la hortensii: 20 de lei ghiveciul. Un aranjament floral [illegible] cosuleţe costă cam 114 l[illegible] Vizavi o ciricile aruncă pe tarabă o găleată cu apă peste trandafiri, făcîndu-le respiraţia artificială.

Într-un asemenea caruscl cromatic ochiul reporterului oboseşte. Dacă închizi ochii vei ameţi şi vor trebui să te ude cu apă de flori ca să te trezeşti.

MIHAIL GĂLĂŢANU ■

Ortodonţia care redă rîsul adevărat

Îşi aminteşte doar cum Dacia, parcă atrasă de un magnet, s-a înfipt în camionul din faţă. Cu un pocnet de nucă strivită. Dar, pe Andrei, cineva acolo sus îl iubeşte. S-a trezit la spital teafăr. În faţa oglinzii însă a simţit nevoia să se sprijine de perete. În spatele buzelor se deschidea hîd un hău. Dinţii din faţă rămăseseră undeva în mormanul de fier de pe şosea. Au urmat luni cînd putea zîmbi doar într-un colţ de batistă. Un prichindel i-a strigat: Ştirba-Baba-Cloanţa. S-a închis în odaie cu lacrimile lui. „Nu le stă bine celor 14 ani ai tăi cu o proteză dentară. Cînd vei săruta prima fată să-ţi aminteşti şi de mine", l-a bătut pe umăr doctorul Constantin Cojocaru. Şi a pornit să rescrie o altă anatomie a gingiilor băiatului cu ochi albaştri şi trişti. Sub apăsarea sîrmuliţelor şi inelelor ortodontice dinţii rămaşi au început să migreze spre spaţiul gol mutilat de accident. Incisivii laterali s-au instalat în locul celor centrali retezaţi. Caninii şi măselele s-au deplasat spre linia mediană. Andrei poate să rîdă iar. Cu poftă. Dezvelindu-şi dinţii. Ai lui. Nu unii mîncinoşi ai unei proteze de plastic. Tot cu aparate ortodontice dr. Constantin Cojocaru a restabilit şi simetria maxilarelor fracturate ale mamei lui Andrei. Mici minuni plămădite de mîinile de artişti ai sănătăţii la Dispensarul Policlinic Universitar de Ortodonţie. Pe strada Negustori din Bucureşti, medicii scriu cu răbdare o erată la nişte nedreptăţi ale destinului: anomaliile dentomaxilare. Dizarmonii care încalecă dinţii, urîţesc şiragul danturii, împing în faţă maxilarele unor copii şi tineri, le îmbătrînesc fizionomia arestîndu-le zîmbetul.

„Aceste tulburări de creştere şi dezvoltare ale aparatului dento-maxilar apar fie pe parcursul vieţii, fie au la origine componente congenitale, explică dr. Constantin Cojocaru. Obiceiurile vicioase din copilărie ca suptul degetului, dormitul prea mult pe o parte şi cu perne sub cap conduc la asimetrii faciale. Uneori, copiii moştenesc dinţii mari şi laţi de la mamă şi suportul alveolo-maxilar mai mic de la tată. Premise pentru anomaliile dentomaxilare, alături de rahitism. Cariile netratate la timp şi extracţiile ulterioare fără substituţie pot favoriza înclinarea şi mînci o strungăreaţă". Doctorul Cojocaru descoperă însă un pericol ascuns. Dinţii frontali de lapte nu s-au rărit pentru a crea spaţiu suficient pentru răsărirea celor definitivi. Micul aparat cu şuruburi, strînse sau destinse din cînd în cînd de mama acasă, va stimula sau inhiba prin presiune centrele osteogenetice de creştere. Ancuţa nu va fi o adolescentă întristată de dinţii ei încălecaţi. „Medicii stomatologi din şcoli, grădiniţe, pediatrii au datoria să depisteze din timp anomaliile dentomaxilare. Cu mai mult interes şi pasiune le pot sesiza uşor. Centrul de Ortodonţie asigură copiilor tratamente complexe, menite să-i ferească de suferinţele ulterioare. Purtînd conştiincios şi cu răbdare aparatele fixe sau mobile, dizarmoniile dentare se corectează după un timp".

Pacientul următor, un elev de 13 ani, se prezintă la controlul final. Terapia s-a încheiat şi de astă dată cu happy-end. „Voi păstra sîrmuliţele ortodontice ca pe o amintire a dinţilor mei încălecaţi, înghesuiţi, rotaţi. Un vis urît, acum uitat. Am mai tras chiulul la început ascunzînd aparatul în ghiozdan. Dar după 2 săptămîni m-am obişnuit cu el. Parcă maşinăria liliputană din gură făcea parte din dantura mea. După ce am citit cîteva zile lecţiile cu voce tare, vorbirea n-a mai fost sisiită". Au trecut 2 ani de cînd lui Cristian i se luau amprentele dinţilor chinuiţi. Cu radiografiile panoramice în faţă, doctorul Constantin Cojocaru a măsurat cu compase, raportoare, rigle, necesarul şi excedentul de spaţiu în vederea alinierii danturii lui de iepuraş, cu călcătură strîmbă. Milimetri, grade de rotaţie, formule, desene cu geometria spaţială a gurii. Fiecare forţă dezvoltată de aparatul ortodontic a fost calculată la zecimală. „Ortodonţia reprezintă un cocteil de principii de biologie şi mecanică, spune dr. Cojocaru, de fapt, jumătate medic, jumătate inginer. Am iubit şi anatomia şi mecanica. Aşa m-am logodit de 20 de ani cu această disciplină medicală, în care fiecare caz e o premieră. Dizarmonia dento-alveolară n-are vîrstă. Afectează şi dinţii de lapte ai copilului şi cei definitivi ai adolescentului. Chiar şi la adulţi dinţii pot migra dezordonat după extracţii neurmate de substituţii. Presiunea de masticaţie devine excentrică, ţesuturile susţinătoare ale dinţilor sînt suprasolicitate şi apar paradentozele". Uită să vorbească de cele 10 brevete, de sutele de studenţi purtaţi de mînă printre tainele captivante ale acestei meserii, de stomatologii din Egipt, Grecia, R.D.G., Siria, specializaţi în policlinica de pe strada Negustori. De curînd, o tînără stomatologă i-a cerut împrumut un tratat. Cînd i l-a înapoiat, a găsit printre file o reţetă cu schiţa unui aparat ortodontic desenat de el acum 10 ani. Şi-o poză a doctoriţei de gît cu fetiţa şi soţul. Abia atunci şi-a amintit de adolescenta de demult. Retrasă, tristă, cu faţa îmbătrînită de o dantură urîtă, dezordonată de boală. „Există bucurie mai mare decît să redai oamenilor rîsul adevărat?".

FLORIN CONDURĂŢEANU ■

Unde este valuta pentru răniții revoluției?

Am primit din Oradea o scrisoare zguduitoare a unei soții al cărei soț — maior VASILE DINIȚA — zace de 3 luni de zile la Spitalul Militar Central, grav rănit în noaptea de 23 decembrie 1989, ora 0,30, în luptele pentru apărarea Academiei Militare.

A suferit două operații foarte grele în 24 decembrie 1989 și 21 martie 1990, dar tot nu s-a vindecat. Descurajat și demoralizat complet, rănitul, elev ofițer în anul I la Facultatea de arme întrunite și tancuri din cadrul Academiei Militare, a solicitat Ministerului Apărării Naționale să fie trimis în străinătate, unde, după cum am aflat de la unii medici, astfel de operații dificile se fac cu ajutorul laserului și sub microscop. Soția, din Oradea, cu o fetiță de doi ani și jumătate, care face o navetă absurdă între București și orașul de pe Crișul Repede, a bătut la multe uși, dar fără nici un rezultat. Oare așa sînt tratați eroii și rănițiRevoluției noastre? În data de 13 mai, soția rănitului a aflat de la dl col. dr. Hodorogea că raportul rănitului a fost înaintat la Ministerul Sănătății și că există intenția de a fi trimis ofițerul grav rănit în Italia. La data de 25 mai a.c. s-a comunicat însă, în mod absolut de neînțeles, că s-a contramandat plecarea.

„Mă întreb, scrie soția revoltată, de ce nu există oare valută pentru salvarea unui om de numai 34 de ani, un om care a luptat cu arma în mînă pentru libertate și democrație și care zace de 5 luni de zile între patru pereți ai rezervei 17 din secția urologie a Spitalului Militar Central? Celor care nu rezolvă situația soțului meu, le doresc doar o zi de suferință din cele 5 luni de zile și atunci, cu siguranță, că imediat l-ar ajuta cu plecarea în străinătate."

Ne întrebăm și noi împreună cu soția rănitului: unde este valuta pentru răniții Revoluției noastre?

Așteptăm un răspuns din partea Ministerului Apărării Naționale și a Ministerului Sănătății care au datoria morală de a salva pe acest om tînăr secerat de gloanțe și care zace de 5 luni de zile în cea mai neagră disperare.

PASCU BALACI

Iarba crește și-nflorește

Fericiți cei însetați de libertate...

In curînd memoriile lui Constantin Argetoianu

Editura FORUM, fostă Albatros, care și-a schimbat nu numai numele ci, și profilul va deschide în curînd seria memoriilor lui Constantin Argetoianu. Primul volum: „Pentru cei de mîine. Amintiri din vremea celor de ieri" se referă la perioada 1913—1916. Îi urăm noii edituri viață lungă și un profil cît mai instructiv și atrăgător.

DE LA COADĂ ADUNATE

Cine-i omu'?

— Tu ce te bagi în față? Așa te învață domnul Onoriu?

— Nici într-un ceas nu luăm pîine.

— Las', că nu-i chiar așa. Dacă avem banii potriviți, merge repede.

— Cînd s-o termina cu coada asta, că tare m-am săturat!

— Și-atunci, ce-i vrea? Să ne călcăm în picioare, ca niște necivilizați? Europa-i cu ochii pe noi, domnule!

— Stai, nene! Ce-ți sări așa mustaru'? Ce-am zis? Că vreau să nu mai fie coadă: măcar la pîine, că de altele, să zic că te mai poți lipsi.

— Păi, cum să nu fie coadă, dacă e simbătă și mîine e închis? E la mintea cocoșului!

— Mersi! Și după mintea dumitale, d-aia s-a închis centrul de pîine de peste drum și ne-a înghesuit pe toți în ăsta, care era de răcoritoare. De ce s-a închis, poți să-mi spui?

— Eu știu?! Mi se pare că se dă localul la un particular. Spun și eu ce-am auzit la coadă. Mi se pare că s-ar face o coafură.

— Ei, da! Că asta ne lipsea... tichie de mărgăritar! Fugi, dom'ne, că nu pot să cred. Adică, ăla de la primărie, nu se orientează și ei, ce l-ar fi mai de folos omului?

— Ba se orientează. Vorba e, cine-i omu'?

LIANA TATOS

Tecuci — București, cu elicopterul

Aflăm că Primăria orașului Tecuci duce tratative cu compania română L.A.R. pentru crearea în acest oraș a unei unități de transport aerian cu elicoptere pentru populație. Se scontează ca pe ruta Tecuci — Galați — București să se poată pune la punct un trafic operativ, care să facă legătura între cele 3 localități. Cursele ar urma să poată prelua grupuri de 18—24 de pasageri, care ar putea efectua deplasarea spre Capitală în timp de 55 de minute, cu o viteză aeriană medie de 230 km/h. Nu se cunosc încă amănunte în legătură cu prețul unei asemenea eventuale deplasări, însă se crede că subvenționarea acestei unități de către stat va fi absolut necesară. Oricum, costul unui viitor bilet de călătorie cu elicopterul nu poate depăși pe cel al deplasării cu avionul în condiții similare. (C.P.)

La orizont, nimic nou

Vernisaj la Muzeul Satului

La Muzeul Satului s-a deschis expoziția personală de fotografii a lui Dan Dinescu.

Aveți dreptul! Aveți dreptate?

Se preferă domnișoare și valută

„Sindicatul liber de la noi nu apără drepturile muncitorilor, ci mai degrabă interesele șefilor", ne scrie **Daniel Turcu**, de la I.C. Tîrnava — Sighișoara, Atelierul 7 Tîrnăveni.

În momentul în care semnatarul rîndurilor de mai sus și-a anunțat decizia de a intra în grevă, conducerea sindicatului „liber" l-a informat că nu mai face parte din rîndul sindicaliștilor. Departe de a ne declara adepții unei asemenea forme de protest, considerăm că sindicatul — nou și cît se poate de liber — de la I.C. Tîrnava, ar fi trebuit să se întrebe ce-l mînă pe un membru al său către o astfel de manifestare. Pentru că, dacă n-a aflat, îl informăm noi — motivația omului este de luat în seamă. Căsătorit, cu un copil pe drum, Daniel Turcu nu are casă. A făcut toate demersurile necesare înainte de Revoluție, dar bani să dea n-a avut. Acum nu se mai poate pune problema, pentru că, după cum ne scrie „de cînd cu democrația, se preferă valută". În mod ciudat, mai au prioritate și domnișoarele. O sumedenie de dudui necăsătorite, ce păreau bine instalate în casa părinților, primesc garsoniere sau apartamente, criteriile după care sînt alese de pe listele de priorități rămînînd cît se poate de neclare. Le-o fi cunoscînd Primăria orașului Tîrnăveni din județul Mureș? Și într-un caz, și în celălalt, noi așteptăm un răspuns.

Asta, da, democrație

Împlinind vîrsta de 60 de ani, **Gherghina Voicu** și-a depus cererea de întocmire a dosarului de pensionare. Domnul președinte al C.A.P. Bujoru, județul Teleorman, Costache Valeriu, l-a comunicat că nu are dreptul la pensie și nici la lot în folosință, pentru că în toți acești ani (1969—1989) a muncit în contul soțului. Nemulțumită, femeia s-a adresat inspectorului-șef al U.J.C.A.P. Teleorman, care nu i-a dat doar dreptate, ci și „hîrtie la mînă" către președintele C.A.P. Bujoru. Domnul Costache Valeriu a mai cedat cîte ceva — adică o bucățică de teren — dar de pensie nici n-a vrut să audă.

Doar a fost Revoluție — nu e așa? — și nu mai e cazul să ascultăm de șefii de la județ. Asta, da democrație! Dacă femeia are sau nu drepturi, ce să ne mai punem problema?

Opinii

„Am citit în revista dumneavoastră — ne scrie **Iustin Boloc**, de la I.S.P.E. București — două articole despre doctorul Andrei Firică, ce m-au determinat să astern aceste rînduri, cu dorința de a le face publice. Sînt inginer geolog și în urma unei fracturi bimaleolare cu deplasare, suferite într-un accident pe teren, am fost operat și îngrijit de dr. Andrei Firică la Spitalul de Urgență din București. Sînt convins că numai experiența și înaltul profesionalism de care a dat dovadă medicul, a determinat însănătoșirea mea în scurt timp și revenirea în mijlocul colegilor de muncă. La patru săptămîni după operație eu puteam să conduc mașina și să-mi reiau activitatea."

Alternativă

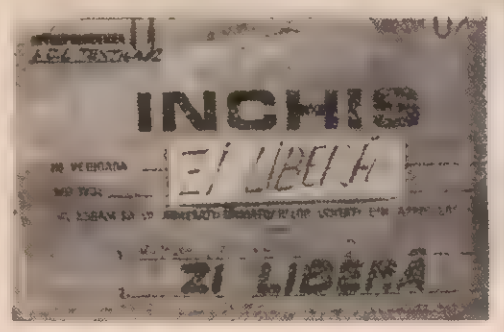

Întrebări dureroase

Mai sînt întrebări — de obicei dureroase — rămase fără răspuns. Spre exemplu, cea lansată de Asociația locatarilor din str. Dorohoi nr. 8, bl. E-19, sc. 2, sector 4: „Ce poate face o bătrînă în vîrstă de 80 de ani, în urma decesului soțului și, apoi, a fiului ei, rămasă fără nici un sprijin pe lume?". **Crăciun Borbală** (apartamentul 23), îndemnată de vecinii ce încearcă s-o mai ajute, s-a adresat cu o cerere către Oficiul de pensii — sector 4, cerere rămasă fără răspuns. Primăria aceluiași sector, ar putea-o ajuta, cumva?

Grupaj realizat de LIANA TATOS

Poșta redacției

Lucian Doria — Tg. Lăpuș: Revista ilustrată „Flacăra-BIS" este pe piață. Costă 15 lei, dar merită. Pe scurt, este un mic almanah Flacăra, care va apărea lunar. Vom încerca să vă îndeplinim rugămintea. ● **Uleșan Simion — satul Filipșu Mare nr. 63, cod 4259 (Mureș):** Nu știm, dar poate știu cititorii noștri, cărora pe această cale le transmitem rugămintea dv. de a afla de unde v-ați putea procura o instalație de îmbuteliat sucuri sau o mașină de înghețată. Vă dorim succes. ● **Costea Sanda — Slobozia.** Nu. ● **Stancu Veronica — Tîrgoviște:** Studenții beneficiază de ajutor pentru supliment de hrană (cei bolnavi de tuberculoză pulmonară sau osteoarticulară) în cuantum de 75 lei lunar, pe toată perioada bolii în care frecventează cursurile, inclusiv vacanțele. Mai pot fi acordate ajutoare pentru alimentație dietetică (cu recomandarea medicului), pentru procurarea protezelor dentare, chirurgicale, a aparatelor ortopedice, ochelarilor medicali, pentru plata cheltuielilor de transport cu ocazia deplasărilor pentru internare în clinici de specialitate. ● **Rusu Floarea — Roman:** Nu vă încadrați în prevederile legale. ● **Ciobanu Victoria — București:** Credem că aveți o idee excelentă — constituirea unui club al vegetarienilor. Nimeni nu vă oprește să-l inițiați. ● **Netea Gheorghe — Craiova:** A început importul de televizoare color. Probabil că timpul de așteptare va fi mai scurt. ● **Constantinescu Lucian — București:** Examenele pentru definitivare și gradul II se vor desfășura în septembrie, cînd se pot prezenta și candidații care urmau să susțină examenul în decembrie 1989, ca și cadrele didactice care nu au obținut, în termenul legal, definitivarea. Informații suplimentare la inspectoratele școlare. ● **Ciubotaru Ioana — Tg. Jiu.** Da. ● **Brașoveanu Ion — Bacău:** Vă așteptăm la redacție oricînd doriți, luni — vineri, orele 11—14. ● **Popovici Viorel — Ploiești:** Se acordă unele sporuri pentru candidații de muncă și ucenicie în industria extractivă de petrol și gaze, precum și concediu suplimentar. ● **Ivașcu Ana — Iași:** Reveniți.

REGHINA VĂRVICI

Imaginea Tecuciului de astăzi, cu împlinirile şi neîmplinirile lui, cu păsurile şi problemele lui, cu necazurile şi bucuriile lui, cu decepţiile, dar mai ales cu speranţele lui, aşa cum s-a încercat să se cuprindă în paginile de faţă, trebuie raportată neapărat la Tecuciul de altădată, la Tecuciul din vis, pentru a prefigura Tecuciul de mîine şi dintotdeauna.

ION D. GOIA ■

Fotografii mişcate liber

După trei ceasuri de rulaj, motorul Daciei e încins.Picotim sporadic, ameninţaţi de hurducăielile şoselei. Intrarea în Tecuci, aproape de neremarcat : plopi înalţi, bariere, drumuri de fier întretăiate, gara Nord deşelată de calabalicul călătorilor. O unitate militară, blocuri stas, unităţi comerciale, biciclişti şi fete de liceu. Căutăm hotelul, ne foim şi ne legănăm strașnic. Marian, călăuza noastră de la volan, pufneşte neînţeles şi dă să spună ceva, dar renunţă. De la nivelul jos al ferestruicilor de portieră vedem furnicarul de lume agitîndu-se debusolat, într-o alergare inexplicabilă. Parcăm în faţa hotelului. Recepţionera e lividă şi roteşte tremurînd discul telefonului de serviciu. Din capul scărilor vine, val-virtej, o cameristă şi anunţă că la etajul întîi e „prăpăd". Cum, ce, de unde ? — întrebăm simultan fiecare şi aflăm de cutremur. Cutremur ? Da, da, acum cîteva minute în urmă. Ne cutremurăm retroactiv şi alergăm la etaj. Zidurile sînt crăpate serios, mochetele scărilor garnisite cu dărnicie de tencuială, curentul şi telefoanele întrerupte. Fotoreporterul ia cîteva imagini. Părăsim hotelul, nedecişi în a rămîne sau nu.

Primăria e o clădire relativ mică, cu mai multe nivele. În anticamera domnului primar se precipită rapoarte şi informări. Încă sub impresia seismului, oficialităţile oraşului ne întîmpină cordial şi scurtul dialog se derulează firesc. Domnul primar, Eugen Beceanu, vorbeşte părinteşte despre Tecuci : „Lumea e calmă la noi. Aici a fost liniște și **atunci.** Liniște și sublim. Acum **se încearcă să se muncească.** Problema economică rămîne fundamentală. Ne confruntăm cu lipsuri considerabile de materii prime". Întrebăm şi ni se răspunde. Aprovizionarea cu alimente s-a îmbunătăţit net, sînt încă mari dificultăţi cu rezervele de apă, cu înlocuirea conductelor de 150 mm în diametru, cu locuinţele. Pentru un număr de 1840 de cereri de apartamente, ritmul construirii pare dezastruos. Trustul de resort (T.A.G.C.M.), confruntat şi acesta cu penuria de ciment şi fier-beton, s-a angajat să poată finaliza pe acest an 170 de apartamente dintr-o ofertă iniţială de 300. Pe anul trecut au fost predate doar 39 de locuinţe. Chiar dacă se poate vorbi de un confort **acceptabil,** încetineala cu care avansează lucrările pune mari probleme primăriei.

Clic-clic. Domnul primar îşi potriveşte nodul cravatei, scrutîndu-ne cuiant prin lentilele ochelarilor. Clădirea zvicneşte scurt, dimpreună cu noi. O scurtă replică seismică. Transpirăm şi mai că ne-am face cruce. Fotografii mişcate liber. „Am dat aprobarea pentru construirea unei noi biserici, într-un cartier din zona industrială" — continuă, stăpînit, gazda noastră. „S-au aprobat proiecte noi, de construire a două noi şcoli, de extindere a spitalului de pediatrie. Ca noutăţi, avem în vedere **crearea unei unităţi de elicopiere pentru transportul persoanelor pe ruta Tecuci-Galaţi-Bucureşti.** Avînd capacitatea de a prelua 16—24 de persoane, transportul ar putea asigura deplasarea operativă spre Capitală în 55 de minute, cu o viteză aeriană medie de 230 km/h. Iniţiativele particulare sînt şi ele în atenţia noastră. S-au deschis în oraş un salon particular de confură, o cafenea, biroul de avocatură al d-lui Dan Frincu. Vom încuraja ideile noi, nici vorbă...".

Ne luăm rămas bun. Clic-clic. O mînă, două, trei, întinse cu căldură. Pornim în tentativa de a descoperi Tecuciul, cîte ceva despre ştiutul şi neştiutul său.

Popas în Calea Laptelui

Poate că pruncii Tecuciului, aşezaţi la masă, somnoroşi, privindu-şi zilnic cana cu lapte, închipuie o imagine cosmică. Calea Lactee — Calea Laptelui. Laptele — dulce, acru, bătut — „apa vie" a copiilor şi bolnavilor acestui oraş, vine pe o cale anume în case, spitale, grădiniţe. Vine dintr-un loc simplu şi modest, în care e curat şi miroase a zer : **Centrul Tecuci al I.I.L. Galaţi.**

Pe d-na Victoria Bodea, şefa acestui centru, am găsit-o în birou, concentrîndu-se să desluşească noi soluţii şi pîrghii economice de rentabilizare în general. Aflu că după Revoluţie s-au făcut şi se fac eforturi de ameliorare şi îmbunătăţire a activităţii generale. Prin dirijarea producţiei către obţinerea de produse proaspete, s-a venit direct în întîmpinarea cererii de consum imediat. De aici pleacă noaptea laptele, împreună cu produsele proaspete şi acidofile (iaurtul, smîntîna, brînza proaspătă, telemeaua). „Livrările de lapte din zootehnie au crescut cu un procent considerabil, cca. 20%" — reţin din discuţie. „Avem însă probleme cu livrările din partea particularilor, livrări care au scăzut apreciabil. Piaţa liberă le oferă posibilitatea de a vinde la preţuri mai avantajoase, superioare celor pe care noi sîntem în măsură să le oferim. Chiar dacă faţă de anul trecut preţul de achiziţionare pentru caş l-am sporit de la 22,60 lei/kg la 53 lei/kg., producătorii încă preferă să şi-l comercializeze singuri. Zilele trecute discutam cu un cioban care îmi spunea că printr-un simplu calcul matematic, la o cantitate de 100 kg de caş livrată statului (nouă, adică), **ar pierde** 1 000 de lei, comparativ cu situaţia în care ar vinde aceeaşi cantitate pe cont propriu. Noi mai mizăm şi pe o posibilă scădere a preţurilor pieţii, în condiţiile în care aceasta e saturată. „În plus, mi se lasă să înţeleg că încă funcţionează varianta socialistă a legii lui O(h)m : „eşti om cu mine — sînt om cu tine". Adică, tradus cumva, cei de aici **fac rost** de mălai (cum, oare ?), şi îl dau ciobanilor să se poată hrăni la stînă, în schimbul unor oferte mai generoase din partea acestora în privinţa livrărilor.

Facem împreună un tur rapid prin „centru". D-na Bodea continuă să-mi înşire problemele cu care se confruntă: „Mai sînt greutăţi privind igiena. S-a revenit cu insistenţă asupra planului de igienizare şi dezinfecţie. Apoi, refrigerarea laptelui adus ca materie primă e defectuoasă. Maşinile-cisternă nu sînt dotate cu instalaţii de refrigerare corespunzătoare, iar cele ce au asemenea instalaţii funcţionează cu agent (freon) din import, aşa că se recurge la folosirea apei curente pentru răcire". Mă gîndesc la stadiul de înapoiere, la utilajele uzate moral, la privirile muncitoarelor, înundate parcă de teamă şi sfială. Munca brută, nemecanizată, a făcut din femeile de aici nişte roboţi în halate. Roboţii devotaţi ai Căii Laptelui. „Ştiţi", conduce conversaţia şefa Centrului mai departe, „acum, la finele lunii mai, au loc multe fătări. În perioada aceasta, laptele nu mai corespunde calitativ, fiind lapte colostral, care precipită uşor, fiind bogat în albumine şi dînd impresia de lapte acidulat. E greu de depistat şi de eliminat, aşa că de cele mai multe ori ajunge să fie combinat cu cel autentic şi trece în fabricaţie. Oricum, laptele din comerţ, **actualul lapte, nu respectă indicii calitativi** prevăzuţi în norme". Întreb dacă acest aspect esenţial nu s-ar putea înlătura prin privatizare, însă desprind din răspuns piedicile serioase ce se ivesc : tehnica modernă de industrializare a laptelui pare inaccesibilă, reviste de specialitate nu există, iar lipsa subvenţiilor făcute de către stat în cazul preţurilor de achiziţionare a laptelui de la C.A.P.-uri şi I.A.S.-uri (6 lei/l de lapte de vacă, 12 lei/l de lapte de oaie) ar fi insurmontabilă. Rămîn de găsit **soluţii viabile.** Tecuciul **trebuie să aibă şansa de a avea produse de calitate,** apetisante, ambalate competitiv. Altfel, Calea Laptelui nu va putea suscita niciodată imaginaţia către astrologie, ci va rămîne aceeaşi stradă prăfuită pe care aleargă maşinile ticsite cu navete şi pămînteni proaspăt ieşiţi din schimb.

„Părintele" urbei, primarul Eugen Beceanu

În dulce tîrgul Tecuciului

Apă cu vin nu se numeşte şpriţ

De la un grup de locatari din blocul A 2, strînşi pe o bancă la o tablă, am aflat că apa caldă urcă la cele trei etaje de două ori pe săptămînă. Şi vă convine ? Da, ne convine, că dacă ar curge toată săptămîna, am plăti mai mult la întreţinere. Dar şi aşa întreţinerea e scumpă, centrala termică nu are contor, s-au făcut adrese la E.G.C. pentru instalare, să vedem şi noi cît trebuie să plătim, dar n-am primit nici un răspuns. Muncitorului Gh. Circiumaru, locatar în blocul A 1, etajul trei, îi plouă în apartament de cinci luni. A trimis şi el numeroase adrese, dar cei de la E.G.C. tac. Cînd au pus smoală pe acoperişul blocurilor, spun locatarii, mulţi muncitori au fost văzuţi cu[illegible] vîndut persoanelor particulare car[illegible] pînză de sac, iar întreprinderea motivează întîrzierea reparaţiilor din cauza cartoanelor... care nu sosesc de la Galaţi. Blocurile A1-A5, construite cu 25 de ani în urmă, „victorii ale socialismului", n-au suferit reparaţii capitale, conductele nu au fost schimbate, instalaţiile sanitare la fel, 460 de oameni locuiesc în 152 de apartamente cu subsoluri inundate. Din cauza apei potabile, a lipsei de igienă, în toamna trecută a izbucnit o epidemie de hepatită. Adevărat ! — îmi confirmă Ştefan Epure, locatar în blocul A1, care de patru ani încearcă să-şi schimbe cada din baie. Urc şi cobor în blocul A1. Oamenii au dreptate de 25 ani.

Am picat pe firul apei...

Astfel am aflat că la uzina (de apă) sînt aşteptat. Nu puteam să dau înapoi. Mă interesez de calitatea apei, de coloanele subdimensionate, modul de distribuţie. Directorul este plecat să evalueze pagubele cutremurului. Sînt lăsat pe mîinile maistrului Grigore Milea, care-mi explică : apa este captată din 28 de puţuri ale oraşului şi din 26 de puţuri aflate în Cosmeşti. Apa ne-ar ajunge, dar (ah, dar-ul ăsta !) nu avem sîrmă de bobinaj pentru motoare, nu avem vaselină, valvolină, conductele sînt vechi, nu ni se plătesc orele suplimentare, personalul este redus, preţul apei livrat populaţiei este mic, 90 de bani/m³... Gata ! Îl întreb : Ce aţi făcut în aceste condiţii ? Îmi răspunde că sînt subordonaţi Galaţiului, că nu le dă sîrmă de bobinaj... (! ?). Epidemia de hepatită a pornit de la apa potabilă ? Maistrul Grigore Milea neagă : apa a fost bună, dar cei de la Sanepid ne-au găsit pe noi vinovaţi. Am primit penalizări, amenzi şi am tăcut.

Staţia de epurare miroase a calcu

Cea mai mare staţie de epurare din Tecuci pare să fie foarte mică. Lucrările de extindere, începute în anul 1987 de Antrepriza Construcţii Galaţi, pentru care s-au alocat 26 milioane de lei, se încheiau conform „planificării" la [illegible] ianuarie 1989. În curtea staţiei de[illegible] perim gropi uriaşe, tuburi din [illegible], nici un muncitor ; lucrarea este abandonată. Lucrătorii au fost detaşaţi pe şantierele blocurilor de locuit. Într-adevăr, a fost nevoie de ei acolo, anul trecut s-au construit numai... 39 de apartamente. Oraşul a crescut şi debitul reziduurilor a ajuns la 350 m³/s, [illegible] ce depăşeşte debitul normal al staţiei. Specialiştii de aici ridică din umeri şi ne invită la o cafea. Despre epidemia de hepatită aflu că nu apa a fost vinovată, ci alimentele.

Dacă nu vine apa, vine medicul (legist?)

Medicul-şef al Policlinicii din Tecuci, doctorul Trandafir Boboia, nu cunoaşte în profunzime problema epidemiei... Că pe vremea aia nu era el şeful Policlinicii, dar ne dă cîteva amănunte : de la Bucureşti şi Iaşi au venit doctori şi profesori care au studiat epidemia izbucnită, mai cu seamă în rîndul copiilor. Au fost peste 500 de cazuri. Nici apa, nici conductele vechi, nici sîrmele de bobinaj n-au provocat epidemia, ci alimentele de pe piaţă. Acum putem recunoaşte asta, pe atunci nu puteam da vina pe mîncare. Apa potabilă a fost aleasă „ţapul ispăşitor", pentru că apa n-are miros.

...Şi-am ajuns la barajul birocratici

La ora 14,30, zi de joi, nu găsesc nimeni din conducerea Întreprinder Exploatare şi Gospodărire Com Tecuci. Probabil că sînt plecaţi [illegible] ren sau la masă. Agentul consta Nicuţă Bejan, are bunăvoinţa (alţii avut-o) să-mi dea amănunte în privi cartonului, a bitumului care lipsesc desăvîrşire. În locul lor se foloseş „giurgiuplastul", un material care s[illegible] stringe la umezeală şi de aceea plouă în apartamentele reclamagiilor ! Raza de acţiune a întreprinderii este foarte mare : 130 de blocuri, plus satele din jur. Iar se înşiră motive : lipsa ţevilor din zinc, nerespectarea legilor de către locatari, imposibilitatea efectuării reparaţiilor capitale... Cei de la E.G.C.

n. 1936, în Ucraina. Fiu de muncitor de la uzinele Dniepropetrovsk. Anii copilăriei, în Siberia. Școala de cinema, la Moscova.

În 1963 lucrează cu Paradjanov la „Cai de foc", „un film capital de larg succes internațional, dar puțin cunoscut în țara natală".

1965. Un izvor pentru însetați. Scenarist — poetul Ivan Drach. Film arestat. Un arest de 22 de ani.

1969. Ivan Kupala, după Gogol. Film interzis până în 1987.

1971. O pasăre albă cu o pată neagră : „un film mai ușor de văzut la Tokio sau Toronto decît la Kiev".

1981. Cîntecul pădurii după piesa poetesei Lesia Ukrainka.

1983. Legenda reginei Olha.

1990. Lacul lebedelor. Zona scris în colaborare cu Serghei Parodjanov și interpretat de Victor Soloviov (născut în 1950 din părinți ruși.

Tatăl său condamnat de Stalin și internat în Gulag).

EVADAREA CA FORMĂ A SPERANȚEI

„... o imagine e mai înțeleaptă decît un cuvînt, căci ea reprezintă, întotdeauna, o profeție. O profeție — mică sau mare — este, în același timp, o profeție care n-a fost încă întemnițată de cuvinte.

...Am făcut acest film pentru că mi-era imposibil să nu-l fac.

Este un film despre o evadare, despre un prizonier.

M-am simțit întotdeauna prizonier într-o Zonă. Eu și, alături de mine, toată națiunea mea.

Evadarea e ultima, e cea mai teribilă formă a speranței".

Illienko,
(extras dintr-o scrisoare)

căuș într-un ochi noroios. Sorbirea. Vomismentul. Altă sorbitură. Dispariția repulsiei. Hăpăitul milului. Pentru prima oară, iată obrazul, iată gâvanele ochilor. Părul scurt. Încărunțit.

Polițistul. Patrula la umbra secerii. La umbra ciocanului. Acalmie. Plictiseala polițistului. Apariția musafirelor. Ciripitul fetelor. Plimbarea polițistului. Pușca pe spate și mîinile polițiste întinse pe umerii dolofani ai domnișoarelor. Cadoul polițistului : O petardă roșie ! Poc ! Chirăiala.

Privire din interior. Secera și ciocanul albite de albeața zilei. Undeva, departe, norii.

Potop ! Ploaia țîșnește prin orificiile din pereții metalici. Off : Polițistul ciuciulete sub pelerina de plastic. Un pușt gol țopăind sub răpăiala. Torentul din sarcofag. Jgheabul revărsat. Cocîrjugul înundat. Părul cărunt lipit de tigvă. Gura. Gura umană. O gură imensă, mîncînd... ploaie.

Șoseaua. Schimbarea gărzii. Pe pod, nimeni. Pe pod, fugarul. Mîna întinsă. Autostop ! Mașinile nu se opresc. Mașina obligată să se oprească. Fugarul deschide portbagajul la valizele, fuge.

Șoseaua. Polițistul în depărtare. Zeghea făcută mototol. Cămașa albă pe torsul scobit. Costumul, croială italiană. Pantofii cu tălpi de crêpe. Fugarul deghizat într-un gaspadin elegant. O limuzină oprește. „Gaspadin ! Gaspadin ! Dolar est?" Gaspadin tace. Portierele se deschid. Gealații sar. Polițistul patrulează. Valiza confiscată. Polițistul patrulează. Buzunarele întoarse pe dos. Polițistul patrulează în fața monumentului. Atenție ! Lîngă secera-și-ciocanul mai e ceva. Tot un monument, dar un monument mai puțin descifrabil. Descifrăm. Sînt litere chirilice de statura unor turnuri. Turnurile scriu cu majuscule : SLAVA.

Pușt[illegible] după ploaie. Frizură punk. Maiou cu inscripții lirice și desene erotice. Pușt[illegible] se cațără în seceră. Sticla de șampanie desfăcută. Cine a violat depozitul lui de băuturi spirtoase ? Privire spre pod. Genații îi dau picioare burtă. Fugarul K.O.

[illegible] de vîrf. Asfaltul șoselei sub [illegible]utocamioanelor. Baraca de [illegible]onument. Blonda din ba[illegible]-niteva cadre mai înainte, [illegible]„gaspadin". Luciri în [illegible]lapte. Degete mani[illegible]ații gospodărești

[illegible]ă.

[illegible]n cocîrjugul [illegible]aminat în[illegible]dul de

[illegible]ul

— mama, desigur — a plecat. E la ghișeul gării. Cere trei bilete pentru... „Spasiba !" După perdeaua-paravan, ochii pușt[illegible]iului. Gelozia din privire. Pînda.

Pușt[illegible]iul strecurîndu-se în minerul secerii. Curba secerii devenite pat nupțial. Acuplare imobilă. Privirea fixă. Pumnii și picioarele pașnice, lovind pereții de tinichea. Vacuum. Orgasmul privirii.

Plan aer. Forfotă. Macara. O echipă de muncitori descinde să repare monumentul. Colțul secerei s-a deteriorat. Dudu[illegible]ala aparatelor. Astuparea orificiilor. Măștile nituitorilor. Jerbele de scîntei. Jubilația din pupila pușt[illegible]iului. Fugarul și blonda goi, mortificați. Pușt[illegible]iul lovind tabla cu pumnii. Nituitorii sfredelind în tablă cu aparatele. Monumentul de tinichea transformat în infern sonor.

Așteptarea. Gara. Femeia blondă, buze carminate, gene rimelate. Geacă din piele de import. Așteptarea. Trenurile. Pe peretele gării, afișul cu chipul „lui" și cu textul „lor" : „se caută..." Așteptarea. Trenul vine. Trenul oprește. Trenul pleacă. Blonda rămîne pe peron. Undeva, cîteva cadre mai sus, pușt[illegible]iul în maieu din import se duce la „post", vorbește cu polițistul. Chipul blond — etalon de frumusețe slavă — mozolit de make-up.

Reintoarcerea în Zonă. Zăngănitul porților glisante. Uși de fier. Zăbrele. Lanțuri. Stîlpi cu „fire". Garduri cu sîrme electrocutante. Pasul temnicerilor. Scîrîitul cheilor. Judecarea făptașului. Cinci luni, adăugate la pedeapsă, răsplata evadării. Disperarea. Nimic de făcut ? Ba da. Iată : un bidon cu vopsea. Ex-evadatul îl bea pe nerăsuflate. Decesul. Căruța mortuară. Căruțașul cioclu. Din nou zăngănitul porților glisante. Închisoarea se deschide. Căruța iese.

Drumeag de țară. Căruța mortuară. Căruțașul-cioclu. Lesul acoperit de prelată și cîiul oprindu-se singur în fața circiumii sătești. Bere ! Bere în pungi de plastic. Căruțașul bea din pungă. Căruța trece pe pod. Blonda privește din seceră. Pușt[illegible]iul spionează din tufiș. Noapte. Calul strănută. Clinchetul zăbalei. Monumentul. SLAVA.

Baraca-morgă. Îngrijitoarea — o babușcă, fostă prizonieră în Siberia — așteaptă. Pirostii calde. Ouă roșii. Sticloanța. „Cristos a înviat" !

Transportarea lesului. Lesul e pe masă. Lîngă masă, o cadă, de baie, dezafectată. În cadă, un cadavru. Cristos a înviat !

Căruțașul înveselit de vodcă. Nu-l cioclu. E militar. Își scoate tunica. Își toarnă din sticloanță. La căpătîiul lesului, militarul bea vodcă, babușca bocește. Ciocnesc ouă roșii. Cristos a înviat !

Chef în doi în odaia alăturată. Geamătul în sala de morgă. Babușca și militarul sar arși. Lesul mișcă! Babușca aduce un furtun. Militarul scoate cămașa și întinde brațul. Babușca pune în mișcare un aparat din epoca de piatră. Halucinanta transfuzie. Cristos a înviat !

Masa de la morgă inundată de sîngele temnicerului și al întemnițatului. Lesul invie. Chipul roșu al militarului pălește. Privirea i se tulbură. Mortul se ridică. Păzitorul se culcă pe locul păzitului.

Întoarcerea. Căruța mortuară. În căruță, trupul trei sferturi mort al fostului cioclu. Pe copră, evadatul aducîndu-și temnicerul la închisoare. Drum de țară. Noapte. Calul strănută. Podul. Secera și ciocanul. SLAVA.

Închisoarea. Porțile glisante nu vor să gliseze. Fostul evadat, fostul mort izbutește să convingă pe portari să-l lase să intre.

Interior închisoare. Fauna închisorii. Condamnații goi, în sala de dușuri. Defilarea spinărilor tatuate. Agitația delinc[illegible]ventului pitic. Reproșurile colegilor de celulă : „ești antichristul ! În venele tale curge sînge de temnicer".

Scena lăspășirii. Pentru că „are sînge de temnicer" deținutul e obligat să facă gestul „defraternizării". Să-și scuipe „fratele simbolic". O face și cazierul lui crește.

Paznicii fac percheziție. Cruzimea plictisită a călăilor. Cruzimea înfocată a victimelor. Victima însetată de victime. Victima inventînd victime. Torționații, torționari. Nimeni nu-l iartă. Mai ales piticul. SLAVA.

Barele. Drugii. Plecarea la muncă. Ciorapii întorși pe dos. Hîrtia strecurată de „fratele simbolic" în buzunarul de la zeghe. Piticul vede. Piticul țipă. Piticul fură scrisoarea și citește hohotind confesiunea temnicerului către prizonierul său. Hohote generale. SLAVA. SLAVA.

În interiorul secerii. Femeia privind Zona. Lebedele.

Deținuții „la aer". Spinări'e tatuate fac plajă. Fostul evadat, „fratele", în cușcă rezemat de pere'ii de sîrmă. Trupul este imobil, doar degetele scormonind în încrengătura metalică. Deținuții joacă zaruri. Deținuții îl strigă fără să-l privească „cine are sînge de temnicer este un temnicer". Degetele evadatului au găsit căpățelul de sîrmă. Venele. Sîngele prelins pe perctele de drot. Balta de sînge lîngă lacul lebedelor. Spinările tatuate fac plajă. Zarurile. Trupul drept. Înțepenit, mort, proptit de peretele carcerei de sîrmă. Gardienii privind giumbușlucurile piticului. Zarurile. Hohotele. SLAVA !

ECATERINA OPROIU ■

[illegible]) are o poziție privilegia[illegible]-un debut mai puțin ri[illegible]-l avînd, în principal, [illegible]le pictor monumental [illegible]a găsit **genul**, în [illegible]construit legi [illegible]odoxe Con[illegible], oarecum [illegible]ral al ce[illegible]ști, acti[illegible]nerară, [illegible]ăzi îl [illegible]rte [illegible]r

dintr-o fibulă a Tezaurului de la Pietroasa — toate celelalte piese din expoziție, deși comportînd o înseriere, pot fi cu greu discutate în cicluri. Cînd crezi că a ostenit născocind, descoperi că apetitul artistului pentru inovație e în creștere. Nu numărul elementelor „de inventar" impresionează cît proprietatea și îndrăzneala combinațiilor. Nircă riscă mereu și reușește mereu. Sînt convins că pînă și cei mai pătimași partizani ai formelor pure, ai unor geometrii sobre și cultivate, reacționează cu amiciție la sugestia de fabulos a ceramicii lui Constantin Nircă.

Conseevent principiului de a-și [illegible]e publicul în temă prin șoc, [illegible]ul deschide catalogul expo[illegible]u un text al lui Alexan[illegible]eniță despre forța artei. [illegible]sul său a fost susținut, [illegible]ivintele din final : „Nu [illegible]este. Unele lucruri [illegible]a cuvintelor... [illegible]rtei ni se tri[illegible]pe scurt — [illegible]le poate [illegible]rațională". [illegible]n ceramist [illegible]ă se exprie unde spe[illegible]sale.

[illegible]TAVIAN ■

Eminescu și revoluția

Centenarul Eminescu, modul cum a fost înăbușit și mușamalizat, este una dintre cele mai grave și odioase siluiri din întreaga istorie a culturii poporului român. Despre felul cum (nu) „s-a desfășurat" Centenarul Eminescu pe meleagurile natale ale poetului, la Botoșani, vor depune mărturie scriitorii români prezenți în acele momente, acolo. La fel, despre „simpozionul" simulat la București de oficialități. În aceste rînduri aș vrea să aduc cîteva precizări în legătură cu ceea ce s-a întîmplat la mormîntul poetului, în Cimitirul Bellu, începînd cu după-amiaza zilei de 15 iunie 1989.

Deși ploua, era adunată o mare mulțime de oameni. Veneau în continuare grupuri compacte cu lumînări aprinse în mîini și cu flori. Se opreau sub crengile teilor, recitau versuri, cîntau cu ploșenie și parcă așteptau să se întîmple ceva anume. Se adunau în jurul cîte unui bătrîn, pe aleile din preajma mormîntului, ascultau amănunte din biografia poetului povestite în șoaptă de profesori și specialiști. Și nu se întîmpla absolut nimic altceva în afara cuvîntului și a cîntecului.

Te izbeau în prima clipă, aici, cîteva lucruri : sărăcia cumplită, jenantă, dezonorantă a mormintelor celor mai mari spirite ale culturii române (adunate și în moarte în preajma lui Eminescu) în raport cu cavourile opulente, aproape dezmățate ale celor din jur — tot felul de îmbogățiți ai vremurilor ; munții de flori și lumînări care îngropa întru totul mormîntul poetului ; mi[illegible]enții care „păzeau" coroanele oficiale, dînd impresia că din tot ce se întîmplă acolo, însuși Centenarul Eminescu nu e decît un pretext pentru a pune în evidență țipătoarele coroane oficiale.

Prezența milițienilor, de dimineață pînă seara, lîngă mormîntul lui Eminescu era strigătoare la cer. Pretextînd că stau acolo ca... să nu se fure garoafele din coroane și să se vîndă la suprapreț, să nu se producă dezordine (cozile interminabile de zi și de noapte de la alimentare nu erau, însă, supravegheate cu aceeași vigilență de oameni ordinii !) ,ei ofereau, în realitate, un contrapunct dureros al sărbătorii : prezența unor uniforme înarmate la căpătîiul Poetului, în sfînta zi a primului său Centenar, strigătele lor necivilizate, brutale, „nu puneți mîna pe coroane", „nu vă apropiați de coroane", „mai repede, mai repede" absolut inutile pentru că totul se desfășura cu bunăcuviință și sfințenie, era un act sfidător prin el însuși la adresa întregii culturi române.

Dacă ar fi existat un pericol real din partea mulțimii de a profana mormintele, în acele clipe, el putea fi ocolit în mod civilizat prin organizarea de către Uniunea Scriitorilor a unei privegheri decente : grupuri de scriitori tineri, sau bătrîni, ar fi putut asigura foarte bine, prin rotație, „ordinea și disciplina" în acele zile eminesciene. În realitate, n-a existat nici o clipă o asemenea aberantă primejdie. Oamenii veneau cu adîncă ploșenie la mormînt, în cea mai tăcută reculegere, plîngeau și aprindeau lumînări, tinerii cîntau în șoaptă, totul făcea dovada unei funciare civilizații și a respectului : [illegible] în fața de un asemenea moment isto[illegible]ic.

În realitate, forțele de ordine, vizibile și — vai ! — invizibile, erau acolo din cu totul alte motive : atîția oameni adunați la un loc, într-o comuniune necontrolată, erau o primejdie reală pentru dictatură. Revoluția plutea încă de atunci în aer și ea putea izbucni oriunde și din orice pretext. Centenarul Eminescu putea fi scînteia ideală pentru izbucnirea revoluției. Și ei știau foarte bine aceasta, mai bine chiar decît noi.

Cum se constituia pe aleile cimitirului un grup unde se discuta ceva, milițienii alergau imediat să audă ce se discută, nu se făceau că trag cu urechea, ci se înfigeau pur și simplu în mijlocul grupului, profanînd astfel cu prezența lor sfințenia momentului. Trei zile consecutiv, pînă la 18 iunie și după aceea, mulțimea a continuat să vină într-un pelerinaj incredibil și în toate aceste zile, patrula de „ordine" a fost la „datorie". Putea să fie o prezență discretă, să intervină doar dacă s-ar fi ivit probleme. Din păcate, însă, părea că întreg Centenarul Eminescu doar pentru prezența ei acolo s-ar fi întîmplat, că ea trebuia neapărat să fie cea văzută și respectată de mulțime și nu sfînta rămășiță pămîntească a lui Eminescu.

Peste cîteva zile aveam să aflu că exact în 15 iunie, la Budapesta, reînhumarea unei personalități revoluționare maghiare a fost un prilej de mari manifestări de masă. Bucureștiul se temea, probabil, să nu se întîmple ceva similar la Centenarul Eminescu. Se temeau pur și simplu de duhul eminescian ca de cel mai periculos agent provocator de revoluție. Această realitate a stat ascunsă în spatele întregului Centenar Eminescu. Pe acest fond au fost „dezorganizate" toate manifestările comemorative. Forța brută întîna puterea invizibilă a spiritului. Și iată, a fost răpusă exact de ceea ce se temea mai tare !

Pot afirma fără nici o exagerare că ziua de 15 iunie 1989 și următoarele au fost o repetiție superbă a Revoluției din 22 Decembrie ca Revoluția română, cu întreaga putere de [illegible] a generației tinere care a învins bestialitatea nu doar cu puterea spiritului, a solidarității, a credinței în valorile supreme ale omului și [illegible]ului — adevărul — această superbă victorie a luminii asupra întunericului bestialității și beznei a început, de fapt, în 15 iunie 1989 și ca Eminescu, poetul nostru național, a fost sacralizarea de veghe continuă asupra marelui destin renaștere nostre.

Într-un context în care pînă și biserica s-a compromis colaborînd cu temnicerii și dictatura, Mihai Eminescu ar trebui să fie considerat sfîntul nostru **național, sărbătorit ca atare în biserici și în calendare,** să avem și noi de acum înainte ambasadorul nostru cel mai devotat pe lîngă Dumnezeul care ne va scoate în toate clipele de răscruce la liman.

ION ZUBAȘCU ■

Mihail Manoilescu

– ministru de externe, iulie–august 1940 –

URMARE LA „MEMORIILE MELE"

În completare la cele relatate de Mihail Manoilescu în legătură cu „patimile" de la Viena, vom reproduce și un fragment din însemnările celui de la doilea delegat român, Valer Pop : „Am sosit la Viena la ora 13,20 unde am fost primiți de von Ribbentrop, W. Fabricius, de suita lor și cu tot alaiul protocolar. De la gară am fost conduși la Grand Hotel, masa am luat-o în apartamentul lui Manoilescu, împreună cu Romalo, Bossy, Crutzescu. Către sfîrșitul mesei, a venit șeful Protocolului, von Doernberg, să-l conducă pe Manoilescu pentru o convorbire cu von Ribbentrop ; Manoilescu nu a cerut să-l însoțesc, deși putea invoca calitatea mea de delegat. Manoilescu se întoarse la ora 16.00 zdrobit, aruncîndu-ne vorba despre un dezastru neașteptat pentru România. Aflarăm că ni se cere un arbitraj între 25—67 000 km pătrați, acordîndu-ni-se termen pentru răspuns pînă diseară ; în caz de neacceptare, România va fi distrusă. După obținerea acestor prime informațiuni, am chemat la telefon Palatul din București ; nu am dat însă decît de colonelul Rusescu, căruia îi dictai o notă pentru rege, în care arătam că situația este extrem de critică și ceream imediat convocare a Consiliului de Miniștri și a Consiliului de Coroană, încă înaintea sosirii raportului telegrafic cifrat".

STELIAN NEAGOE ■

[VIII]

În ceea ce privește prima chestiune, oportunității acceptării arbitrajului, am revenit asupra faptului că România nici n-a propus și **nici n-a acceptat vreodată ideea arbitrajului**, iar Führerul s-a pronunțat hotărît împotriva oricărei intervenții cu caracter de arbitraj.

Mai mult, am accentuat că atunci cînd la Berchtesgaden s-a pomenit de ideea unui arbitraj, eu personal am demonstrat Führerului că **arbitrajul nu este posibil în chestiuni de așa de mare importanță pentru o națiune.** Arbitrajul poate doar tranșa niște negocieri în care s-a ajuns la două puncte de vedere **destul de apropiate** și în care **fiecare parte are** ca maxim de risc, acela de a vedea **aprobîndu-se punctul de vedere al celeilalte părți !** Arbitrajul în chestiuni teritoriale nu poate însă să se facă cu un risc **nemărginit**, fiindcă aceasta echivalează cu a da dreptul cuiva să dispună **ad libitum** de teritoriul național, lucru la care n-ar consimți niciodată un stat !

Trecînd la partea a doua și anume la **criteriile** unui eventual arbitraj, am arătat că ideea arbitrajului are în general mai mulți sorți de a fi acceptată, cînd ar fi legată de anumite **norme** de judecată, în cazul nostru de norme **dictate de principiul etnic** și al **schimbului de populație**, cu alte cuvinte dacă arbitrii s-ar lega de la început ca să traseze o graniță determinată **exclusiv** de considerațiuni etnice și anume **ca o consecință a unui schimb de populație**, așa fel încît **rezultatul final să fie ca nici** un ungur să nu **rămînă în România și nici un român să nu rămînă în Ungaria.**

La spusele mele, amîndoi au sărit în sus, declarînd că aceasta însemnează a refuza arbitrajul fiindcă **nu există arbitraj cu mîinile legate și fiindcă libertatea absolută a arbitrilor este de esența oricărui arbitraj.** Le-am răspuns că nu au dreptate și că chiar în chestiunile **economice**, arbitrii sînt legați de un act așa zis **de compromis, prin care se stabilesc exact limitele** în care ei pot decide și chiar punctul de vedere sau **criteriile** după care vor hotări și că, de pildă, în chestiunea dacă o anumită instalație este corespunzătoare sau nu, actul de arbitraj poate statua dinainte dacă arbitrajul se pronunță numai asupra aspectului **tehnic** sau și asupra aspectului **financiar** al chestiunii discutate.

Am revenit îndelung, susținînd că dacă arbitrajul s-ar da pe criteriul principiului etnic, atunci tot ar exista o mărginire a riscului pentru noi, românii, care avem de partea noastră dreptatea etnică ! Ei au rămas intransigenți, Ribbentrop afirmînd că principiul etnic absolut nu se poate realiza, că dacă ar fi să se realizeze un asemenea principiu el ar trebui să joace în favoarea sașilor din Transilvania (!), ceea ce este absurd și că prin urmare **arbitrajul nu poate să fie decît o sinteză între principiul etnic și principiul teritorial. (!).**

Le-am răspuns că știu ce este **principiul etnic**, care poate servi ca criteriu de trasare a unei frontiere dar că nu știu ce este **„principiul teritorial"**, care mi se pare un non sens menit să mascheze poftele teritoriale ale unora. Toată pledoaria mea asupra acestui punct a fost zadarnică, ei rămînînd la punctul de vedere că dacă acceptăm arbitrajul nu-l putem accepta decît cu deplină libertate pentru arbitri.

Trecînd la chestiunea a treia, și anume la tehnica arbitrajului, **a rămas bineînțeles** că — în caz de acceptare **— cele două părți vor putea să-și dezvolte punctele de vedere în fața tribunalului arbitral.**

Spre sfîrșitul conversației, Ribbentrop a scăpat o vorbă referitoare la întinderea eventuală a sacrificiilor care se vor impune României. La teza mea, dezvoltată îndelung, asupra graniței pur etnice, el mi-a răspuns că granița viitoare nu va putea să fie pur etnică, din cauză că schimbul de populație se face foarte greu, iar Ciano a adăugat că, la urma urmii oamenii nu pot fi mutați **obligator** ca dobitoacele (!). Cîtă ipocrizie în această declarație a lui Ciano care se găsea cuprins subit de un acces de umanitarism, pentru a justifica flagranta și impudica schimbare de atitudine a lui și a patronilor lui.

Concluzia lui Ribbbentrop a fost că dacă nu se poate o graniță pur etnică, soluția va trebui să fie o **sinteză** între principiul etnic și principiul teritorial.

Interesîndu-mă asupra mărimii sacrificiului teritorial eventual, Ribbentrop m-a lăsat să înțeleg clar că ar trebui să fie cuprins între 69 000 km.p., cît au cerut ungurii la Turnu Severin și între 25 000 km.p. cît am oferit noi (!?)

Eu am protestat imediat împotriva acestei inexactități sfruntate, deoarece noi n-am vorbit niciodată de așa ceva ! Ribbentrop a răspuns că el își aduce aminte că da. Mai tîrziu, în cursul nopții, chestiunea s-a lămurit cînd Fabricius a venit la hotel să-mi spună că **Ribbentrop a comis o eroare și că cifra de 25 000 km.p. n-a fost niciodată propusă din partea României !** Se pare că a fost o simplă confuzie a lui Ribbentrop care se referea poate la vreo cifră calculată de experții lor, în ipoteza schimbului de populație.

Merită semnalată impresia pe care o făcea Ribbentrop că este sub o presiune ungurească și credința lui că armata ungurească nu va mai aștepta și ne va ataca. Eu i-am răspuns că dacă ungurii sînt nerăbdători, îl rog să creadă că și armata noastră este foarte nerăbdătoare să se bată cu ungurii. Dar imediat Ribbentrop mi-a replicat că **noi niciodată nu ne vom bate numai cu ungurii**, ci și cu mulții alții (explicație care se lega cu ceea ce spusese la început) și anume că **ungurii sînt secondați de ruși și că ei, germanii și italienii, le vor da ajutor.**

De altfel, concepția lui Ribbentrop a fost ilustrată și printr-un alt răspuns. Atunci cînd eu am protestat împotriva unei eventuale cedări **importante** în Transilvania și am amenințat cu rezistența noastră, Ribbentrop a răspuns drastic : „Atunci veți face război și veți pierde **toată** Transilvania !"

Pentru completarea acestei relatări, trebuie să mai adaug un lucru. L-am întrebat pe Fabricius, după întoarcerea la hotel, dacă nu ar fi mai practic ca, în loc de un arbitraj în care cele două părți merg în necunoscut, să se facă o **mediațiune** și anume să **ni se comunice care este cesiunea teritorială pe care** o preconizează Germania și Italia, pentru ca guvernul cu regele și Consiliul de Coroană să poată judeca pe situații precis, iar nu pe nebulozitatea plină de riscuri a unui arbitraj.

Mi-a răspuns că acest lucru nu se poate dezvălui fiindcă este sigur că ungurii nu vor accepta niciodată o linie ca aceea care va fi hotărîtă prin arbitraj ! S-ar fi părut dar că linia care ni se înfățișa ar fi o linie care să constituie o mare decepție pentru unguri, **lucru care n-a fost** și în orice caz nu a fost în măsura în care ne era anunțată.

Cînd le-am arătat celor doi miniștri că este nevoie de consultarea guvernului sau a Consiliului de Coroană pentru a decide asupra acceptării arbitrajului, mi-au dat a înțelege că **„pentru un stat totalitar ca România"** această consultare este superfluă ! Mai tîrziu, i-au spus lui Valer Pop, că, la urma urmei, Consiliul de Coroană nu este decît colecția vechilor oameni politici cărora li se datorește situația dezastruoasă în care a ajuns România !

Am plecat de acolo consternat, zdrobit, cu sentimentul că cele două țări puternice care dispuneau atunci de soarta lumii, nu erau dispuse să-și schimbe cu nimic implacabila lor hotărîre ! În special, graba cu care mi se cerea răspunsul și care a fost confirmată prin termenele din ce în ce mai scurte care ni s-au acordat în cursul nopții, m-au făcut să văd în ce clește eram strînși și cît de neîndurătoare era presiunea care se exercita asupra noastră. Impresia statornică acestei dramatice întîlniri cu Ribbentrop și Ciano a fost aceea pe

comunicam în aceeași zi în una din telegramele mele : **„Totul apare ca o piesă scrisă dinainte, în care nici o singură vorbă și nici un singur gest nu se poate schimba".**

Am venit la hotel într-o stare de deprimare cum nu știu să mai fi trăit cîndva. În salonul meu mă așteptau Valer Pop, Romalo, Bossy, Crutzescu, generalul Dragalina, Mătăsaru și ceilalți colaboratori. Erau cu toții în tensiune, îngrijorați.

Am intrat cu vorbele : „Este îngrozitor ; ni se cere un arbitraj pe care trebuie să-l acceptăm pînă astă-seară și care pune în discuție o cesiune între 25 000 și 65 000 km.p. Dacă nu îl acceptăm va fi sfîrșitul României. Mi-au spus-o clar".

Întorcîndu-mă spre masa nestrînsă pe care stăteau în dezordine farfurii și pahare, le-am spus — cu acea preocupare de estetică care m-a chinuit totdeauna în viață — dar și ca o răbufnire laterală a durerii care mă copleșea : „Trăim o dramă atît de mare într-un cadru vulgar. Faceți vă rog să se strîngă resturile astea de pe masă".

Nu mi-am putut găsi ușor liniștea ca să le povestesc tot ce se întîmplase. Am dictat apoi lui Manarovici prima telegramă care trebuia transmisă cifrat, telefonic. Am împărțit cifrarea între neobositii și devotații Blaga și Manarovici. Curînd toată lumea era la lucru. Telefonul sbîrnîia într-una cerînd Bucureștii.

Nu voi uita niciodată noaptea sinistră pe care am petrecut-o cu toții în așteptarea arbitrajului. Fețele livide, oboseala și tristețea glasurilor, nervozitatea pregătirilor, totul crea atmosfera aceea pe care o trăiește o familie numeroasă unde cineva stă să moară.

Nu putem căpăta legătură cu Bucureștiul decît cu mare greutate. Abia am ajuns să pot vorbi în clar pe la ora 5 d.a cu ministrul palatului Urdăreanu. I-am comunicat numai că deoarece sînt hotăriri importante de luat, necesar este să se convoace de pe acum Consiliul de Miniștri și Consiliul de Coroană pentru ca să nu se piardă vremea în așteptarea telegramelor cifrate care relatează situația.

Cu multă greutate am putut trimite telegrama nr. 1 care a ajuns recepționată la București abia la ora 6,45 ! Era o telegramă scurtă care sintetiza tragicul situației. Am pornit curînd la a doua telegramă dar transmisiunea ei a trebuit să fie întreruptă de mai multe ori.

După telegrama nr. 2 am intercalat telegrama nr. 4 peste rînd, lăsînd la o parte telegrama nr 3. În telegrama nr. 4 rectificam chestiunea minimului de 25 000 km.p.

Orele de primire a telegramelor văd din copiile alăturate. După te[le]ma nr. 4 am dat drumul telegra[mei] și numai tîrziu de tot telegra[ma] care privea propunerea me[a] idee veche pe care o d[e] București, întrebam gr[u]este bine să fac lui R[i]propunerea de a c[e]diat 3 000 km.p cuprinzînd ora[șul] Mari, Orade[a]pul de a[r]rială [în]mir[e] t[e]

este, [ș]i c[u] lac[ă] c[u]

Cine trage iar în Călin Nemeș ?

Numele lui Călin Nemeș revine pe primele pagini ale ziarelor, provocînd multora coșmaruri. Se știu destul de multe lucruri despre cele întîmplate în timpul Revoluției la Timișoara, la București, Sibiu, Brașov însă, în presa centrală din Capitală, au ajuns doar puține amănunte despre episodul sîngeros din Piața Libertății clujene, în 21 decembrie. În acea zi, la ora 15 și 40 de minute, cînd la București se desfășura încă „Mitingul", tînărul actor Călin Nemeș iese în fața armatei, își desface cămașa și strigă soldaților : „Trageți !" Și armata trage. Doar de la cîțiva pași. Cad pe caldarîm 28 de trupuri. Între care și cel al lui Călin Nemeș. Se pare, însă, că Dumnezeu l-a avut în acea clipă în dreapta, cerească Sa ocrotire. Călin Nemeș a înviat din morți după cîteva luni de spitalizare. Și nu tace ! Întreabă, caută, strînge dovezi, acuză !

Episodul acesta eroic, de un eroism **pur sînge**, în cutremurătoarea sa demnitate, îmi amintește de celebrul tablou al lui Goya în care un tînăr în cămașă albă, cu pieptul dezgolit și brațele larg desfăcute, în[fruntă] plutonul de exec[uție] aflat la doi pași de baionetelor. Mi-am într[ebat] multe ori conștiința d[acă] putut fi în locul a[cestuia] din tablou și de [ce] venea din bietul [om] locul răspun[sul] fierbinte p[e] s-au înti[nțat] Călin N[emeș] Goya. dezgoli[t] al tutu[ror] cuvinte[le] ochi. Se[ria] cu acel[a] artei și

Regăsirea de sine

Ce ne lipsește?

Să lăsăm fudulia, pentru toți și să recunoaștem cinstit că în domeniul culturii spirituale naționale, dată fiind izolarea noastră dramatică de restul poporului român, avem prea puține realizări de autentică valoare și prea multă „ameteală de pe urma succeselor". Te cuprinde groaza și rușinea cînd te gîndești că ajunsesem să vorbim despre tot felul de „școli antișcoli": Școala istorică a lui Grosul, Școala literară a lui Corbu, Școala lingvistică a lui Coșăteanu, Școala teatrală a lui Gherlac... Fală goală-trufie ușoară! Ne-am făcut de rîs pe tot mapamondul cu ifosele noastre de „moldoveni sovietici".

Anticii nu-i înălțau niciodată pe piticii. Înainte de a spune că cineva a fost erou spuneau ce a făcut el pentru a deveni erou...

Avem, nici vorbă, și talente, chiar virfuri — în toate domeniile de activitate umană. Avem, slavă domnului, și o intelectualitate umanitară „paralelă", dar această intelectualitate s-a înălțat prin forțe proprii, în pofida „școlilor" mancurtizante și întunecătoare de minți. Se vede că există o lege a dialecticii: de unde-i întunericul mai des, de acolo țîșnește cu mai multă putere lumina. Avem o intelectualitate capabilă și harnică, înzestrată cu spirit creator, numericește mereu crescîndă, care sub aspectul culturii generale se situează la nivel. Ce-i lipsește acestei intelectualități? Îi lipsește **legătura spirituală cu intelectualitatea de aceeași limbă și de același cuget.** Doamne, cîte sute, cîte mii de cărți strălucite au dăruit omenirii intelectualii români din țară și de peste hotarele ei. Ce ne-a revenit nouă basarabenilor din această comoară? Nimic sau aproape nimic. Toate aceste valori spirituale ne-au fost interzise (și acum ne mai zbîrnîie în urechi: „Palizuiuisia rumânschimi cnigami"). Ca să ni se frîneze orice creștere spirituală națională. Ca să uităm că și noi sîntem viță de geto-daci, că și noi am slăvit soarele acestui pămînt încă de pe vremurile marelui zeu Zamolxis...

Este imperios necesar să-i rugăm pe frații noștri din România și din străinătate să ne trimită cărți, cît mai multe cărți în limba română — de literatură artistică, de lingvistică, de cultivare a limbii, de istorie, de artă, de cult, de diferite specialități tehnice, de referință (dicționare, enciclopedii...).

E adevărat că pe plan național nimic nu se poate rezolva cu deplin succes — nici limbă, nici literatură, nici artă, dacă dezvoltarea nu este endogenă, dacă ea nu-și soarbe ceva dinăuntrul organismului. Cetatea nu poate fi salvată numai de către cetățenii ei, de aceea trebuie să încurajăm pe toate căile factorul creației, să dinamizăm activitatea creatoare a tuturor forțelor noastre intelectuale, a maselor largi populare. Blestemul din „Biblie" ne privește și pe noi: „În sudoarea frunții îți vei cîștiga hrana". Dar tot atît de adevărat este că pentru a pune pe picioare cultura noastră națională avem nevoie de ajutorul intelectualilor români.

Să deschidem larg ușile și ferestrele pentru cărțile românești care nu trebuie să lipsească din nici o casă, din nici o școală, din nici o bibliotecă. Prin aceasta nu vom minimaliza realizările intelectualilor noștri. Cartea română va convietui de minune cu cartea bună și înțeleaptă de la noi... Cartea română va face casă bună și cu cartea rusă. Numai ea ne va ajuta să adăugăm la civilizația rusă ceea ce ne lipsește pentru a ne încadra în spiritualitatea europeană.

Casa comună a Europei ne așteaptă și pe noi, dar nu în postura de periferici.

VALENTIN MINDICANU ■
Revista
„Nistru" nr. 2, Chișinău

Scrisoare deschisă către Uniunea Scriitorilor

Prin incalificabilul act din 26 iunie 1940 (hotărît, de fapt, în 23 august 1939, între Molotov — comisarul lui I.V. Stalin pentru afacerile externe — și von Ribbentrop — ministrul de externe al lui Adolf Hitler), o suprafață de 44 500 km.p. și o populație de 3 200 000 locuitori din Basarabia, cît și 6 000 km.p. și o populație de 500 000 locuitori din Bucovina de nord, Maramureș și Herța intrau, printr-un ultimatum dat Guvernului Regal al României, în componența U.R.S.S. — anomalie istorică păstrată pînă azi cu urmări dezastruoase pentru populația română anexată și cultura sa spirituală.

Menționînd că la acea dată singurul partid politic care a aprobat acest rapt odios a fost P.C.R.-ul, aducem la cunoștința membrilor Uniunii și a tuturor iubitorilor de literatură și spirit că Societatea Scriitorilor Români de atunci s-a întrunit în seara zilei de 30 iunie 1940, hotărînd, spre cinstea ei, următoarele:

„1) Scriitorii, expresia cea mai curată a sufletului românesc, vor lua atitudine publică, prin organul lor constituit, care este Societatea Scriitorilor Români, în privința ocupației străine, produsă în Basarabia și Bucovina de Nord.

Domnii Liviu Rebreanu și Ionel Teodoreanu sînt delegați ca, împreună cu Președintele Societății, să redacteze un proiect de declarație.

2) Față cu împrejurările grele ce se pot ivi și spre a putea veni, în chip grabnic și real, în ajutorul scriitorilor refugiați și al celor mobilizați, Președintele este autorizat să ridice de la Banca de Credit Român din „Fondul Palatului", o sumă de circa 800 000 (opt sute mii) lei.

3) În cazul cînd țara va fi silită să intre în război, Societatea va pune la dispoziția Guvernului întregul „Fond al Palatului Scriitorilor", aflat la Banca de Credit Român, de lei 6 000 000 (șase milioane).

Ședința rămîne în continuare pentru Marți 2 Iulie, ora 8 seara, la sediul Societății".

La această ședință a comitetului de conducere al Societății Scriitorilor Români au participat, prin semnătura lor pe actul mai sus menționat, N.I. Herescu, Ion Marin Sadoveanu, I. Gr. Perieteanu, Corneliu Moldovanu, V. Voiculescu, Ion Pillat, G. Gregorian, Victor Ion Popa, Al. O. Teodoreanu, Tudor Vianu, Ion Valerian, Mihail Sadoveanu, Ion Minulescu, Ludovic Dauș, Liviu Rebreanu, Ionel Teodoreanu și Radu Gyr.

Intrucît anul acesta, în iunie, se împlinesc 50 de ani de la raptul odios în urma căruia trupul României Mari, împlinit în 1918 la Alba Iulia, a fost din nou mutilat prin dezmembrarea Basarabiei, Bucovinei, Maramureșului și Herței, se cuvine ca măcar actuala Uniune a Scriitorilor „expresia cea mai curată a sufletului românesc", (întrucît de la actualul Guvern nu sînt speranțe) să ia atitudine publică în favoarea unității culturale a românilor de la dreapta și de la stînga Prutului.

Una din particularitățile distinctive ale istoriei noastre dintotdeauna e faptul că trezirea conștiinței naționale, dobîndirea imaginii de sine a poporului român ca identitate inconfundabilă în lume au fost posibile prin acțiunea implicată în istorie a omului de cultură: ideile de latinitate, unitate, continuitate, ideile de patrie și popor de sine stătător, iar mai tîrziu cele de independență, unire și suveranitate, însuși numele țării noastre, România, au apărut mai întîi în conștiința luminată a unor mari oameni de cultură aflați la răscrucea vremurilor și dăruiți pînă la sacrificiu luptei pentru afirmarea și emanciparea ființei noastre naționale.

În speranța că actuala Uniune a Scriitorilor din România va acționa după 50 de ani de tăcere vinovată față de limba și valorile române din Basarabia cel puțin la înălțimea ilustrilor predecesori, cu întreaga încredere și responsabilitate a omului de condei care sînt.

ION ZUBAȘCU ■

Fotografii de **MIHAI POTÎRNICHE** ■

Aprobarea de-a fi om

Mergeam cu trenul din Moldova spre Ardeal. Mă urcasem la Adjud și urma să ajung tocmai la Cluj-Napoca. Trenul nu era aglomerat, la vagonul-restaurant era cafea, în vagoane era cald, totul era în regulă.

Deodată, undeva între stații, într-o localitate în care nu fusesem niciodată, trenul se oprește, în timp ce șuieratul locomotivei se aude continuu. Mă uit pe geam dar nu observ nimic: în fața trenului, linia liberă. Contrariat, trec la geamul de vizavi și văd o casă. În curtea casei, o mulțime de oameni. Stăteau în tăcere, cu capetele descoperite, ascultînd șuieratul locomotivei care a sunat timp de aproximativ trei minute. Întreb pe un om de jos, aflat mai aproape de tren, ce se întîmplă. Și aflu un fapt care — sînt sigur — vă va emoționa pe dumneavoastră, așa cum m-a emoționat și pe mine: În casa aceea murise un om. Mecanicul ceferist Mușat Gheorghe, de 51 de ani. Acum avea loc înmormîntarea lui. Iată de ce a sunat sirena locomotivei. Era ultimul salut al unor oameni și al unei locomotive, adresat unuia dintre ei, care nu mai era. Sînt sigur că și eu, dacă aș fi ceferist, aș încerca să muncesc și să trăiesc în așa fel încît să știu că la o zi după moartea mea, locomotiva pe care am lucrat se va opri să-și ia rămas bun!

Sublimez ca să se știe: cu toate că aceste trei minute nu au fost programate în „Mersul trenurilor", îmi dau cuvîntul de onoare că trenul a ajuns la următoarele stații fără întîrziere. Cel care a hotărît acest gest este șeful de tren Guteș Aurel, conductorul Bumbaru Sorin și mecanicul Vrînceanu Vasile.

Acestea sînt faptele. Poate nică printre crelerele lor înghețate ca și cuburile de apă puse în tăvile din frigider!

Citiți, vă rog, stimați cititori, acest text al lui Călin Nemeș gîndindu-vă că el ar fi putut fi testamentul său artistic și uman dacă nu învia din morți: Atît în cuvintele, cît și în faptele sale, martirul Călin Nemeș, încă viu, n-a făcut decît să apere în fața călăilor de oricînd și de pretutindeni dreptul elementar la demnitate și libertate al fragilei, invincibilei condiții umane!

ION ZUBAȘCU ■

Se va găsi cineva care să se întrebe: cu a cui aprobare s-a oprit trenul acela? Încerc să răspund: Cu aprobarea nescrisă a faptului că un mecanic a trăit și a muncit timp de peste 30 de ani pentru Căile Ferate Române, pentru ca eu și dumneavoastră să ajungem la timp acolo unde mergem. E o aprobare nescrisă, dar supremă: Aprobarea de-a fi om!

UN CĂLĂTOR CU TRENUL ■

P.S. Primul meu impuls a fost să trimit rîndurile de mai sus revistei „Lupta C.F.R.". Dar, gîndindu-mă mai bine, mi-am dat seama de faptul că lucrătorii ceferiști care ar citi despre cele relatate aici s-ar mira că eu am rămas atît de mirat de un obicei, probabil, normal între ceferiști. Dar noi, cei care nu sîntem ceferiști și nu cunoaștem acest obicei avem dreptul să ne emoționăm în fața unui gest de înaltă frumusețe umană.

Și pentru că nu e cinstit să scrii ceva fără să-ți pui și numele sub ceea ce scrii, iată datele mele: mă numesc Călin Nemeș, am 28 de ani, locuiesc în Cluj-Napoca, str. Moților, 91. V-aș ruga — dacă veți crede de cuviință că merită să publicați în revista dvs. faptul relatat, să nu-mi dați numele decît dacă este absolut necesar.

CĂLIN NEMEȘ ■

Nota redacției: Da, Călin Nemeș, este absolut nevoie să vă semnăm pentru a înțelege, măcar acum, cei care au tras în dumneavoastră în ce fel de OM au tras! Așa cum așteptăm, în continuare, mărturiile — de acum istorice — ale eroicului dumneavoastră destin.

N-a fost nici o surpriză

De fiecare dată cînd s-au întîlnit coloşii, cei mici au avut de ce se teme. München 1938, Moscova 1939 (Tratatul Ribbentrop-Molotov), Ialta, Camp David, Viena, Malta au dovedit-o din plin. De fiecare dată, indiferent dacă au pornit la întîlnire cu capsa pusă, de credeai c-o să fie rupere de nori, sau cu zîmbetul pe buze, numai lapte şi miere, cei mari au sfîrşit prin a se înţelege foarte bine pe spinarea restului lumii. Despre importanţa întîlnirii de la Malta dintre liderii sovietic şi american s-a scris foarte mult, a fost comparată cu Ialta şi înţelegerilor din insulă li se atribuie cursul pe care au putut să-l ia evenimentele în 1989 în Europa răsăriteană. Deocamdată este greu să se confirme sau să se infirme o atare părere ; nu încape însă nici o îndoială că sferele de influenţă au fost delimitate şi că acordurile respective sînt păzite cu sfinţenie. În acest cadru, U.R.S.S. ar fi obţinut, în schimbul cedării în Europa răsăriteană, asigurări că S.U.A. şi, în general, Occidentul nu se vor amesteca în „treburile interne" ale U.R.S.S.

Şi totuşi, înaintea recentei întîlniri la vîrf americano-sovietice de la Washington, era evocată posibilitatea unei surprize. Bush, adică — se spunea —, îşi va lua inima-n dinţi şi-i va declara răspicat lui Gorbaciov : ajunge, gata cu blocada împotriva Lituaniei, altfel nu vom realiza nici o înţelegere, nu vom încheia nici un acord. Aceasta va constitui clou-ul întîlnirii şi surpriza ei. Şi o dezmînţire a presupusei împărţiri a lumii la Malta. Dar, cum s-a desfăşurat, în realitate, recenta întîlnire Bush-Gorbaciov, ce s-a întîmplat şi ce s-a hotărît acolo ? Cei doi s-au înţeles, lucrurile s-au aranjat. Ca de obicei. Gorbaciov a lăsat să treacă de la el cînd s-a angajat să încheie pînă la sfîrşitul acestui an un acord pentru reducerea forţelor armate şi a armelor convenţionale în Europa, acord pe care sovieticii îl legaseră pînă atunci de soluţionarea problemei germane. A urmat, evident, contrapartida — semnarea unui acord comercial care urmează să permită acordarea clauzei naţiunii celei mai favorizate Uniunii Sovietice. E drept că aprobarea de către Congres a acestui acord este condiţionată de adoptarea de către Sovietul Suprem a unei legi de emigrare mai liberale, precum şi de o „mai mare flexibilitate" a Kremlinului în problema lituaniană.

În acest aranjament, Lituania a fost, evident, sacrificată. Bush n-a bătut deloc cu pumnul în masă. Căci de la recomandarea unei „mai mari flexibilităţi" pînă la obţinerea — aşa cum se spera şi cum aproape că se şi promisese — a asigurării din partea lui Gorbaciov cu privire la încetarea blocadei economice a Moscovei împotriva Vilniusului distanţa este ca de la cer la pămînt. De altfel, preşedintele Lituaniei, Vytanitas Landsbergis, a constatat plin de amărăciune că Bush n-a recurs deloc la mijloacele pe care le avea pentru a da greutate poziţiei sale în faţa sovieticilor în legătură cu Lituania şi că, de fapt, prin poziţia adoptată şi tîrgul încheiat, americanii dau sovieticilor mînă liberă pentru a continua blocada împotriva Lituaniei.

Aşadar, la Washington n-a fost nici o surpriză, s-au încheiat o sumedenie de acorduri, mai importante sau mai puţin importante, dar ideea că jocurile au fost făcute încă de la Malta şi că restul întîlnirilor americano-sovietice la vîrf vor fi de rutină nu numai că nu s-a infirmat, dar a dobîndit o şi mai mare credibilitate.

ION D. GOIA ■

— Ce partide cunoaşteţi? — F.S.N.!

Despre alegerile din România de la 20 mai presa internaţională a scris mult. În cele ce urmează facem cunoscute cititorilor noştri şi aprecierile unor observatori din Cehoslovacia, Michael Lobkowitz şi Jaromir Plisek, reprezentanţi ai Comitetului Cehoslovac pentru Helsinki, aprecieri expuse într-un articol publicat în ziarul „Lidova Demokracie".

După decenii de totalitarism, locuitorii României au ales fără echivoc la 20 mai Frontul Salvării Naţionale în frunte cu Ion Iliescu. Despre caracterul reglementar al desfăşurării şi despre rezultatul alegerilor atît în România cît şi în lume au avut loc dezbateri furtunoase. Ca reprezentanţi ai Comitetului Cehoslovac pentru Helsinki am participat la alegerile din România în cadrul delegaţiei formate din 34 de membri ai Federaţiei Internaţionale Helsinki pentru drepturile omului. Scopul călătoriei noastre în România a fost de a urmări desfăşurarea alegerilor din punctul de vedere al legii electorale româneşti şi de a aprecia dacă a fost, într-adevăr, vorba despre alegeri libere şi democratice.

Trebuie subliniat că am avut condiţii foarte bune de muncă şi nu ni s-au impus nici un fel de limite, aşa încît am avut posibilitatea să vizităm şi să apreciem în total 152 de circumscripţii electorale, inclusiv : din spitale şi garnizoane militare. Rezultatul observaţiilor noastre poate fi prezentat succint astfel : în unele circumscripţii electorale, în special în oraşe şi garnizoane, comisiilor electorale, comportamentului alegătorilor şi desfăşurării alegerilor nu li se poate reproşa nimic. Pe de altă parte însă, într-o serie de circumscripţii, legea electorală a fost de regulă încălcată în puncte importante. Secretul votului, ca una din condiţiile fundamentale, nu a fost deloc respectat. Au fost cazuri absolut curente cînd oamenii au intrat în cabină cîte doi pentru a se sfătui şi a se ajuta reciproc. În unele cazuri, împreună cu cîte un alegător sau doi a intrat în cabină şi un membru al comisiei electorale sau o persoană desemnată „să ajute", uneori chiar un membru al armatei, care li sfătuiau pe oameni cum trebuie să voteze. Reprezentarea diferitelor partide în comisiile electorale nu a fost nici ea aproape nicăieri asigurată, deseori a fost prezent doar reprezentantul F.S.N., restul membrilor fiind „independenţi", dar de regulă era vorba de membri ai administraţiei locale. În măsura în care a fost prezent un reprezentant al altui partid decît Frontul, atunci a fost frecvent vorba despre membrii unor partide satelit, foarte apropiate F.S.N. Partidele cu adevărat de opoziţie au fost reprezentate în foarte puţine cazuri.

Paradoxal este că toate aceste încălcări serioase ale legii electorale nu constituie, după părerea noastră, punctul cel mai important şi, în esenţă, nu au influenţat în mod pregnant rezultatele alegerilor. Rădăcinile victoriei unui partid al cărui reprezentanţi de frunte au fost pînă nu demult înalţi funcţionari comunişti, şi care nici nu au făcut efortul ca, în afara schimbării numelui, să se distanţeze cumva pregnant de trecutul lor, rezidă în politica totalitară dură a regimului Ceauşescu şi în modul de desfăşurare a campaniei electorale.

Am fost informaţi în România, în cîteva rînduri, că reprezentanţii partidelor de opoziţie au fost atacaţi şi persecutaţi în fel şi chip, lucru despre care noi înşine nu am avut posibilitatea să ne convingem. Ne-am convins însă despre starea culturii politice a populaţiei rurale. La întrebarea ce partide şi politicieni cunosc, ţăranii simpli au răspuns : Frontul Salvării Naţionale şi Iliescu.

Indiferent cum a decurs campania electorală, un lucru este clar: acela care a avut posibilitatea să o dirijeze, nu a făcut-o în aşa fel încît să aducă poporul la nivelul politic corespunzător ca să fie capabil să-şi aleagă reprezentanţii, ci dimpotrivă, astfel încît alegerile să fie în avantajul unui singur partid. Acest lucru, firesc, nu a putut fi sesizat de majoritatea populaţiei, aşa încît uşoara îmbunătăţire a condiţiilor de trai, emisiunile televiziunii române, posibilitatea călătoriilor au făcut ca România — de data aceasta absolut de bună voie — să pornească din nou pe o cale pe care opinia publică democratică o consideră în cel mai bun caz ca foarte problematică.

Imamul Khomeini şi Iranul

Zilele trecute s-a împlinit un an de la stingerea din viaţă a Imamului Khomeini, liderul Revoluţiei Islamice din Iran. Fiind o personalitate puternic legată de principiile islamice, acesta a reuşit, în cursul deceniului anterior, să pună bazele şi să conducă Revoluţia, care a devenit o mişcare politico-religioasă nemaiîntîlnită în istoria de 14 secole a Islamului.

În ziua de 11 februarie 1979, prin înfrîngerea completă a regimului şahului, puterea a fost luată de Imamul Khomeini, iar în luna aprilie a aceluiaşi an, printr-un scrutin liber pe tot cuprinsul ţării, s-a constituit Republica Islamică Iran.

După o boală îndelungată Imamul Khomeini s-a stins din viaţă şi istoria a fost martora pierderii unuia dintre cei mai mari conducători religioşi şi politici. A fost o personalitate cu o popularitate imensă, la a cărui ceremonie de înmormîntare au participat peste 11 milioane de persoane, ceea ce a dovedit marea pierdere suferită de poporul iranian.

Iranul este o ţară cu 52 milioane de locuitori care, după acceptarea Rezoluţiei 598 a Consiliului de Securitate al O.N.U. şi după încetarea războiului nedorit şi îndelungat, a anunţat că se pronunţă pentru o pace trainică şi definitivă. Iranul are în vedere reconstrucţia şi înnoirea ţării, ridicarea nivelului de bunăstare a poporului.

În privinţa negocierilor de pace între Iran şi Irak, la doi ani după încetarea focului şi în urma acceptării Rezoluţiei 598 a O.N.U., se prevede începerea în curînd a unor noi runde de consultări în problema păcii.

În ceea ce priveşte relaţiile de prietenie dintre Republica Islamică Iran şi România, trebuie spus că popoarele noastre au dezvoltat de-a lungul secolelor relaţii bazate pe prietenie şi pe respect reciproc. Ambele ţări au contribuit şi contribuie în măsura posibilităţilor lor la promovarea avantajului reciproc.

Republica Islamică Iran apreciază pozitiv victoria poporului român. Iranul respectă voinţa întregii naţiuni române şi îşi exprimă solidaritatea cu poporul român. În prezent ambele ţări au în vedere continuarea dezvoltării relaţiilor bilaterale, în interesul celor două popoare.

MONDORAMA

Se vorbeşte aprig şi pe drept cuvînt despre „deliciile" nomenclaturii din est. Au mîncat collete şi au băut băuturi scumpe, au avut maşini de serviciu şi case de odihnă care erau ale întregului popor, deşi acestuia i se sugerase ferm să nu le folosească. Dacă judecăm drept şi în valori absolute deliciile nomenclaturii comuniste sînt de-a dreptul amărîte pe lîngă deliciile patronilor din lumea lăsată în pace să trăiască în putrefacţia capitalistă. Cîrmacii comunişti au fost bogaţi în raport cu supuşii care trăiau în cea mai dezvoltată mizerie inventată vreodată. Aceiaşi cîrmaci sînt nişte penibile paparude în raport cu stelele lumii normale. Chiar şi cînd o „stea" din cerul capitalist cade sau se retrage pe pămînt, scorurile, complexele şi problematica morală sînt mai rotunde, mai relaxate, mai cuviincioase. „Newsweek" notează în legătură cu postfaţa unei mari cariere : „Ronald Reagan, leul în iarnă, are acum timp pentru lungi discuţii, la masa de prînz, cu vechii săi prieteni. Cu puţin timp în urmă, el l-a vizitat pe fostul lui agent publicitar, Lew Wasserman (actualmente o figură de primă mînă la Hollywood) la sediul său de la Universal Studies. Wasserman l-a întrebat pe fostul preşedinte dacă este vreo şansă de a se lăsa din nou atras să joace în filme. Nu, a răspuns Reagan cu zîmbetul pe buze, ar fi ca şi cum aş încerca să scot bani din funcţia de preşedinte pe care am deţinut-o. Dar bine, domnule preşedinte, i-a replicat Wasserman prompt, nu e neapărat nevoie să vă şi plătim !

Scrupulele lui Reagan sînt binevenite, deşi cam tardive. După ce a obţinut 7 milioane de dolari avans pentru o carte pe care urmează să o scrie şi alte 2 milioane pentru că a descins în Japonia, împărţind strîngeri de mînă şi discursuri (sume care se adaugă pensiei sale de 133.172 de dolari pe an şi unui venit din investiţii de încă 300.000 de dolari), Ronald Reagan a devenit, în ochii publicului larg, un campion al încasărilor. În refugiul său idilic din California, fostul preşedinte se arată jenat şi oarecum surprins de această deteriorare a imaginii sale şi se străduie s-o corecteze". Bravo lui. Nu îl ob[illegible] nimeni şi totuşi se str[illegible]e Bravo lui : reacţie normală într-o lume normală. ● În timp ce pe solul nord-american poporul se plictiseşte în opulenţă, de partea cealaltă a atlasului strategic, în Uniunea Sovietică, popoarele imperiului sovietic nu se plictisesc deloc în plină precaritate. Totul se clatină, totul se contestă, nimic din ceea ce se speră în mod firesc nu se prea întîmplă. În locul unei mese copioase popoarele sovietice sînt lăsate să digere idei. Unele au grad mare de dinamitare. Ca, de exemplu, naţionalismul devenit un fel de supapă pentru o gigantică oală sub presiune. Este naţionalismul distrugător sau constructiv ? se întreabă „Newsweek". Şi răspunde : „Rusia pentru ruşi ! Jos comunismul ! Evrei, plecaţi în Israel !" Acestea au fost doar cîteva dintre lozincile strigate recent de un grup destul de mare de demonstranţi în Piaţa Roşie din inima Moscovei. Această demonstraţie a fost un eveniment care a dovedit că naţionalismul rus, pe care occidentul nu l-a mai văzut de aproape un secol, a revenit.

Naţionalismul este una dintre cele mai puternice forţe descătuşate pînă acum de perestroika lui Gorbaciov. Uneori sentimentele sînt prea puternice, provocînd ciocniri violente, ca acelea dintre românii şi maghiarii din Transilvania sau dintre armenii şi azerbaidjenii din Transcaucazia. Dar din ce în ce mai des sîntem martorii naţionalismului folosit pozitiv. În Polonia, Cehoslovacia, Ungaria şi republicile baltice din Uniunea Sovietică, revenirea eroilor şi a simbolurilor naţionale precomuniste joacă acum un rol mai mult decît simbolic. Alături de o reintoarcere la religie, naţionalismul contribuie la umplerea [illegible] lăsat de prăbuşirea [illegible] şi, ceea ce este şi mai important, la unirea oamenilor în jurul noilor lideri într-un timp de dureroasă transformare socială. Că perioada este dureroasă, ştim. Că ea implică transformări sociale, ştim de asemenea. Ceea ce nu am aflat încă este cîtă durere va fi necesară pentru ca schimbarea să se materializeze în sfîrşit...

RADU BUDEANU ■

Campionat dietetic

Şontic, şontic, tîrîndu-se printr-un calendar competiţional plin de fente, cu partide-maninate, ba chiar rejucate (şi asta nu ca urmare a bîsurilor din tribune), campionatul de fotbal a sunat stingerea. Fără să lase în urmă regrete. A cochetat mai tot timpul cu vodevilul. Înţesat de scoruri cacealma, turul s-a evidenţiat mai curînd ca o întrecere între epoleţii din culise. Iar în retur, carantina internaţionalilor a obligat echipele de ultim moment pentru un loc în U.E.F.A. şi pentru supravieţuirea în A. Cam puţin şi cam cenuşiu ! Mai ales că, în aceste meciuri, se arunca balonul în faţă şi, ce-o ieşi. Am sperat iarăşi că întrecerea va fi plină de nerv, pe muchie de cuţit. Că va fi laboratorul de modelare a cît mai multe echipe performante. Vis aminat, din păcate. Oricum se simte pentru ediţia viitoare o nivelare a valorii echipelor şi deci o dispută mai echilibrată, fruntaşe să se gîndească la introducerea în teren şi a copiilor de mingi. Campionat fără sare, dietetic. După victoria din toamnă a echipei Dinamo în Ghencea, suspansul privind campioana s-a cam dezumflat. A rămas lupta la baionetă. Cînd ne vom vindeca oare de optimism ?

Una peste alta, Dinamo a cîştigat campionatul. Şi-a conturat personalitatea, s-a învăţat să guste din bucuria golului. A privit cu un ochi la punctele din clasament şi cu celălalt, la aplauzele pentru spectacol. Şi a reuşit să placă. Steaua, pregătind reparaţia capitală după ce a stat 5 ani în fotolii europene de prim rang, a mai găsit suflu pentru locul secund, ba putea fi chiar pe primul, dacă România nu era situată în Balcani. S-a simţit totuşi că anii au mai înmuiat fibra veteranilor, că vedetele ei de multe carate se gîndesc mai mult la paşapoartele pentru echipe străine. Oricum, Dinamo a simţit-o mereu ca un junghi în coaste. Pentru craioveni, campionatul a fost poligonul de rodare a noii echipe. Instalaţi fără griji pe treapta a treia a podiumului, minjii Universităţii şi-au obţinut certificatul de majorat fotbalistic. Cîţu i-a pilotat mai mereu în viteza a cincea şi în Bănie se vorbeşte de viitoarea campioană a unei renăscute iubiri. La început, Petrolul şi Poli Timişoara şi-au propus doar să adune, ca nişte furnici harnice, provizii de puncte. Pentru a face uitat B-ul. Dar pînă la urmă, munca şi jocul colectiv le-au dăruit bucuria altor litere nesperate: U.E.F.A. Cu rezultate contradictorii de la o etapă la alta, F.C. Inter şi F.C.M. Braşov s-au autodriblat. Pentru cupele europene nu sînt suficiente doar pretenţiile. Cînd la pas cînd la galop, F.C. Bihor şi Sportul Studenţesc au ajuns în situaţia să privească cum li se face cu mîna de către Corvinul şi Farul, frisonate pînă de curînd de coşmarul retrogradării. Atît am putut, atît am făcut. Bine că am rămas pe punte", îşi spun acum F.C. Argeş, Jiul, U. Cluj, S.C. Bacău. Săracii suporteri îngînă însă : „de ţi-ar spune poarta la, cîte nopţi am plîns cu ea". Şi e păcat ! Cînd nu-ţi propui însă să priveşti şi în sus, rămîi un veşnic locatar al subsolului. Fără un general îmbrăcat în tricoul clubului, Flacăra Moreni a rămas pe drept repetentă.

Noroc cu mondialele care ne-au absorbit cu totul. Şi ne-au tocit din severitate. Campionatul a putut să părăsească tiptil scena. Pe scara de serviciu. Şi asta nu-i viaţă !

FLORIN CONDURĂŢEANU

CLASAMENTUL FINAL

1. DINAMO	34	26	5	3	96–23	57
2. Steaua	34	26	4	4	89–30	56
3. Univ. Craiova	34	19	6	9	56–27	44
4. Petrolul	34	17	7	10	54–40	41
5. „Poli" Timişoara	34	17	7	10	65–40	41
6. F.C. Inter	34	16	4	14	52–42	36
7. F.C.M. Braşov	34	13	9	12	42–57	35
8. Corvinul	34	14	4	16	37–56	32
9. F.C. Farul	34	11	9	14	54–54	31
10. F.C. Bihor	34	13	4	17	61–59	30
11. Sp. Studenţesc	34	12	6	16	43–57	30
12. F.C. Argeş	34	13	3	18	38–45	29
13. Jiul	34	12	5	17	41–54	29
14. „U" Cluj	34	10	9	15	40–60	29
15. S.C. Bacău	34	12	5	17	43–56	29
16. Flacăra	34	10	8	16	37–48	28

Fiesta fotbalistică a Timişoarei

Gazonul parcă dispăruse. Mii de timişoreni izbucniţi în teren ca o tornadă vie purtau pe umeri pe cei 11 magnifici ai Politehnicii. Bucuria la punctul de fierbere a înmuiat pînă şi stîlpii metalici ai gardului, încît trebuie să ne facem cruce că nu s-au auzit sirenele salvărilor. Deasupra stadionului, un tunet de patru litere : U.E.F.A. Ultimul meci al campionatului cu Sportul Studenţesc. Poli Timişoara încheie în triumf un drum, nu totdeauna asfaltat. Început undeva în B şi aflat acum, după numai cîteva luni, la intersecţia cu autostrada cupelor europene. Ca de obicei, fiestă fotbalistică timişoreană. Joc cu fantezie, în viteza a patra, condimentat cu farmecul celor 5 goluri în poarta adversarului. Dacă s-ar face şi un control antidoping psihologic, fotbaliştii lui Poli ar fi înregistraţi cu analiză pozitivă. Dopajul lor ? Dragostea de fotbal.

Antrenorului Costică Rădulescu i s-a dus faima de depanator al echipelor împotmolite în zona retrogradării. Sub bagheta lui, acum 14 ani, Politehnica Timişoara a mai decolat din zona retrogradării în Cupa Balcanică. Apoi, Oţelul Galaţi, abia promovată, a smuls o victorie marelui Juventus în Cupa U.E.F.A. După tot el a încărcat-o cu munfără rabat. Acum 2 ani a sit la Timişoara, devetele unei formaţii A şi B. Cu ju- firmă. citeva ivi

nior din curtea Politehnicii, reciclat o vreme în B şi C, a devenit căpitanul echipei. Şi autor a 8 goluri. Deşi în distribuţie joacă rolul de stoper. „Unul din secretele noastre este că golgeterii se află şi în apărare, şi la mijloc şi în atac. Prin joc colectiv, dinamic, ofensiv, am reuşit să marcăm 65 de goluri plasîndu-ne pe locul 3, după Dinamo şi Steaua, în clasamentul eficacităţii. N-am să uit minutul 90 al unui meci în deplasare, cînd a egalat printr-o foarfecă laterală. Cîtă sudoare a curs la antrenamente ca să finisăm fiecare procedeu tehnic !" În atacul timişorean parcă evoluează o sosie a lui Ozon. Cascadă de fente, şerpuiri, şuturi de efect. Călin Rosenblum are doar 19 ani şi a fost descoperit în B, la Progresul Timişoara. Costică Rădulescu i-a developat talentul şi a modelat din el zvîrluga de pe extremă. „Nu ne permite să stăm la antrenamente nici o clipă cu mîinile în şold. Mereu ceva e de îndreptat. Mă cicăleşte precum o soacră. La fel ca tata după meci. Dar sfaturile lui, ca nişte picături chinezeşti, au făcut ca jocul nostru să însemne şi puncte în clasament dar şi spectacol pentru aceşti suporteri minunaţi". Sorin Vlaicu a venit din C, Timofte II de la Anina. Cu timiditâţi şi cu un sac de vise. Povestesc cum Costică Rădulescu le-a corectat defectele de tehnică moştenite din categoriile inferioare. Prin mii de repetări. „Execuţiile cu balonul erau largi, lente. În jocurile şcoală nu ni se permitea niciunuia mai mult de 1—2 atingeri ale mingei. Oprirea balonului e curată sinucidere, joc static de old-boy, ne mustra. Acum Poli pasează din tr-una. Viteza se apropie de cursele de formula unu." Vitaminizat cu antrenamente de mare intensitate, fundaşul de buzunar al Politehnicii, Constantin Varga, are acum curajul să arunce mănuşa rivalităţii în top lui Dan Petrescu. Acroşaje la milimetru, travaliu de jolly-joker, şuturi de catapultă. „Fiecare ne putem exprima în teren personalitatea dar fără gratuităţi, numai în interesul echipei. Am speranţa că vom depăşi prima etapă a Cupei U.E.F.A. Timişoara şi-a făcut prin sacrificii un nume în Europa. Nu-i vom d[illegible]

Am încercat să pătrundem în laboratorul secret unde s-au pregătit succesele unei formaţii care a făcut în cîteva luni saltul de la categoria B la Cupa U.E.F.A. O radiografie a echipei nu e suficientă. Trebuie aşezată alături şi electrocardiograma. Căci totul aici s-a făcut în primul rînd cu inima. În 22 de etape, Poli a fost învinsă doar de 3 ori. Un maraton spectaculos sprijinit pe muncă adevărată şi pe sudura sufletească dintre jucători, antrenorii Rădulescu şi Buzoianu şi conducerea clubului. „Ne aşteaptă o lungă vară fierbinte, se destăinuie conf. dr. Tadeus Schein, preşedintele clubului şi fosta extremă Anghel, acum vicepreşedinte. Trebuie să stăm cu fruntea sus în competiţia europeană. Se apropie şi examenele, unde jucătorii devin studenţi. Vom grefa la nucleul echipei cîţiva jucători talentaţi de la tineretul nostru şi din judeţ. Ne gîndim să întărim echipa şi cu 2—3 jucători consacraţi". Poli a dăruit o rază de bucurie timişorenilor greu încercaţi de istorie. „Imediat după Revoluţie, 3000 de spectatori au însoţit echipa la Oradea purtînd-o cu entuziasmul lor spre victorie, povesteşte Cornel Ruptaş, pilotul împătimit de fotbal care-şi alcătuieşte programele curselor şi după meciurile Timişoarei. Băieţii spun că sînt port-bonheurul lor şi nu acceptă pe altcineva la maneta avionului. Vor zbura cu mine şi spre altitudinile clasamentelor Europei". Sîntem convinşi.

FLORIN CONDURĂŢEANU

Strălucită victorie în primul meci:

ROMÂNIA — U.R.S.S. 2-0

După marcarea primului gol, odată cu noi, cei din fața televizoarelor, s-au îmbrățișat și jucătorii români pe teren

Marius Lăcătuș, autorul celor două goluri

Silviu Lung, îngerul păzitor al buturilor românești

CLASAMENT

1. ROMÂNIA	1	1	0	0	2—0	2
2. Camerun	1	1	0	0	1—0	2
3. Argentina	1	0	0	1	0—1	0
4. U.R.S.S.	1	0	0	1	0—2	0

URMĂTOARELE JOCURI :

13 iunie :
ARGENTINA — U.R.S.S.

14 iunie :
CAMERUN — ROMÂNIA

Ricci e poveri

Prin telefon de la corespondenții noștri în Italia, George Arion și Paul Agarici. Pînă acum n-a ajuns decît textul.

Se pare că Marius Lăcătuș se simte bine ori de cîte ori îl are în față de Dasaev : ambiția care îl caracterizează pe jucătorul român e pusă și mai bine în evidență dacă se confruntă cu cineva din elita fotbalului. Unul dintre cei mai imprevizibili fotbaliști ai noștri— atît în bine cît și în rău — cînd are chef de joc și de joacă poate să tragă după sine o întreagă echipă prin combativitate, incisivitate, aplomb, fantezie debordantă, prin puterea de a risca totul pe o singură carte, chiar dacă uneori cartea se nimerește a fi neciștigătoare. Iar cei care abordează o partidă cu prudență, încercînd să-și aducă aminte temele stabilite de antrenori, ultimele sfaturi primite la vestiare, atît coechipieri cît și adversari, constată cu surpriză în zilele de fast ale lui că nimic nu se mai potrivește, că tiparele sînt pulverizate, iar încleștarea sportivă ce trebuia să se desfășoare după canoane îndelung elaborate se metamorfozează într-un spectacol încîntător prin neașteptata înșiruire a secvențelor. Acest Năstase al fotbalului românesc, capricios și fermecător, trufaș și generos, rău dar capabil să se copilărească, a purtat spre triumf echipa României simbătă, 9 iunie, pe stadionul San Nicola din Bari, în primul său meci din grupa B al Coppei del Mondo.

În 1988, în ziua de 7 noiembrie, la Moscova, Lăcătuș îngenunchea fără drept de apel pe Dasaev, marcînd un gol antologic. Atunci era un ger de crăpau pietrele. De data aceasta, portarul sovietic a fost învins de două ori (min. 42 și 57) de același Lăcătuș pe o vreme caniculară : 33 de grade. Dacă în primele minute, echipa U.R.S.S. a fost de cîteva ori pe punctul de a înscrie și numai Lung, prin intervenții sigure, a evitat mirauclos deschiderea scorului, a urmat clipa în care Lăcătuș s-a dezlănțuit, iar acțiunile sale în aparență haotice au căpătat o coerență descumpănitoare pentru cei din fața lui. Instalat spectaculos în poziția de lider, cel pornit drept învins de dinainte executînd fără milă pe cel socotit deja cîștigător. A fost un spectacol fotbalistic deseori de o incredibilă frumusețe, inițiativa aparținînd românilor, cu mai mult elan, cu mai multă vigoare, cu mai multă imaginație, din care n-a lipsit umorul din moment ce ai noștri și-au permis numere personale mult gustate de cei din tribune. O echipă în vervă fără complexe, fără crispare, a învins o echipă care a amintit prea puțin de redutabilul „team" de odinioară. O victorie ce nu poate fi pusă la îndoială chiar dacă, după cum toți susțin pe bună dreptate, arbitrul Cardellino (Uruguay) ne-a dăruit un penalty. (În treacăt fie zis, am fost furați de atîtea ori încît o recompensă din partea destinului ar fi fost de mult necesară). Dar am fi cîștigat și fără asta, dacă ne amintim uriașele ocazii de a înscrie pe care le-am irosit, dintre care cea mai stupefiantă îl aparține lui Sabău, aflat la un moment dat singur în fată cu Dasaev. În aceeași paranteză, să înregistrăm și declarația celui care pînă duminică era golgeterul campionatului mondial de fotbal din Italia '90, Marius Lăcătuș. Șeptarul român, după ce a suportat cu stoicism controlul anti-doping de după meci — nu i s-a dat, ca stimulent, nici o bere — a răspuns astfel la întrebarea unui reporter referitoare la faza din care s-a dictat penalty : „Arbitrul mi-a zis : Hidiatulin a atins balonul cu mîna, altceva nu știu", ceea ce ne aduce aminte de celebra frază a lui Maradona, cînd a înscris un gol cu mîna : „Mîna a fost a lui Maradona, dar voința a lui Dumnezeu". Iar Hagi, despre aceeași fază a punctat și el că un strengar : „Îmi pare rău dar tocmai atunci mă uitam în alte parte".

Comentatorul lui **Corriere dello sport** își încheie astfel prezentarea meciului dintre România și U.R.S.S. : „Acum magnificul stadion San Nicola așteaptă întîlnirea dintre România și Camerun. S-ar părea că ar trebui să fie partida dintre «rudele sărace» ale grupei B. Cu siguranță, însă, că una dintre aceste două „rude sărace" va merge mai departe. Și pe nimeni n-ar mira dacă echipa noastră ar fi aceea. Mai ales că Lăcătuș a promis că nu se oprește la două goluri... Și să nu uităm, vrăjitorii din Italia sînt de partea noastră. Spre bucuria suporterilor din țară, dar și a miilor de suporteri români veniți să încurajeze echipa și care, după meciul cu U.R.S.S., au sărbătorit îndelung, în centrul orașului Bari acest rezultat de prestigiu.

Flacăra

EDITURA „PRESA LIBERĂ"
Ștan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACȚIA
REDACTOR ȘEF :
George Arion
Redactori șefi adjuncți :
Constantin Dumitru
Ion D. Goia
Secretar general de redacție:
Oprea Georgescu
■ PUBLICIȘTI COMENTATORI (2569) : Dumitru Constantinescu, Roxana Paicu Manolescu, Horia Pătrașcu.
■ ANCHETA-REPORTAJ (2600, 2542) : Dorin Sălăjan, Pașcu Balaci, Petre Barbu, Radu Ciobotea, Cristian Pavel, Mihai Stănescu.
■ DREPTURILE OMULUI (2559) : Dorin Gherghinescu, Mihail Gălățanu, Liana Tatos, Reghina Vârvici.
■ CULTURA-ÎNVĂȚĂMÎNT (2569) : Ion Zubașcu, Sorina Man, Margareta Mureșan.
■ FOTOREPORTAJ (2528): Paul Agarici, Gabriel Bugnar, Eduard Constantinescu, Elena Ghera, Gig Motoianu, Victor Rădulescu.
■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 1453, 2072) : Mircea Popp, Maria Bărbulescu, Pompiliu Dumitrescu, Sevghin Omer, Smaranda Petrea, Cornel Sperlatu, Angela Ștefănescu, arh. Adrian Petrescu.
■ SECRETARIAT (2002, 2558) : Constanța Balaban, Mihaela Moroșanu, Eugenia Vasile.

FLACĂRA BIS
Secretar general de redacție Răzvan Bărbulescu (2128)
Liviu Timbus (2128), Aurelia Boriga, Florin Condurățeanu (1700).

REBUS
Redactor șef adjunct Tudor Octavian (1457)
Adrian Mitu, Alexandru Păsărin, Alexandru Paler, Elena Grecescu, Bogdan Vlad, Aurel Ștefan Alexandrescu, Simona Simzianu (2036).

Adresa redacției și administrației : București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în paranteze de mai sus) ; secretariat redactor șef : 2002; redactor șef adjunct : 2558 (C. Dumitru), 2560 (I. D. Goia) ; secretar general de redacție : 2143 ; public relation : 2600.
Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRESFILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12–201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

TIPARUL : Combinatul poligrafic BUCUREȘTI

16 pagini 3 lei

ULTIMA ORĂ

Calvarul României

M...

Eşti floare de dor,
Basarabie,
eşti lacrima
neamului meu

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ŞI CULTURAL
● fondat 1911

Anul I (Serie nouă) ● Nr. 26 ● Miercuri 27 iunie ● Ediţie internaţională: 28. VI – 4 VII 1990

Pe Prut, 50 de ani de sîrmă ghimpată Fotografie de MIHAI POTÎRNICHE ■

Concurs de scenarii

Cînd aceste rînduri vor ajunge la cititor, evenimentele din 13, 14 și 15 iunie vor părea foarte departe în timp, nu la distanță de cîteva zile, ele vor părea deja de domeniul istoriei. Pe de o parte, acest lucru este necesar, lumea trebuie să iasă din coșmar, cu cît mai repede, cu atît mai bine. Pe de altă parte însă, uitarea prea rapidă nu e bună, trebuie să meditățm asupra evenimentelor, să înțelegem, să descoperim, să determinăm ce s-a întîmplat, pentru că numai astfel ne vom putea apăra de asemenea coșmaruri în viitor.

Așador, ce s-a întîmplat în zilele de 13, 14 și 15 iunie în București? Mai exact spus, ce se ascunde în spatele întîmplărilor cunoscute de toți, care e partea nevăzută a celor văzute? Posibilități sînt multe și, ca urmare, și scenariile propuse, de factori politici cît de comentatori din țară și din străinătate, sînt numeroase. Firește, scenariile avansate de tandemul Iliescu-Roman trebuie respinse din capul locului, întrucît sînt trase de păr pînă dincolo de ridicol. Rebeliune legionară? Pe ce bază s-a susținut aceasta? Pe baza o două fițuici, agitate în fața camerelor de luat vederi, una de domnul Iliescu, mai de mult, alta de domnul Emanuel Valeriu, recent, la conferința de presă a TVR? În orice caz, alte argumente nu s-au adus. Ior judecata sănătoasă ne spune că legionarii care au organizat puciul nereușit din 1941 ar avea acum în jur de 80 de ani și, după cîte am putut constata, cei ce-au ieșit în stradă pe 13 iunie nu erau octogenari. În ceea ce privește „tentativa de lovitură de stat", trebuie să amintim că ceea ce s-a întîmplat pe 13 iunie nu întrunește nici una din caracteristicile unei astfel de acțiuni (participarea armatei, atacarea sediului guvernului, existența unui grup pregătit să preia puterea etc.). De altfel, este evident că scenariile președintelui și primului-ministru n-au fost propuse spre a fi crezute de cei în cunoștință de cauză, din țară și de peste hotare, ci pentru consumul intern al corpului electoral fesenist.

Așa stînd lucrurile, evocăm în cele ce urmează cîteva din scenariile avansate pînă acum. 1). Incapacitatea de a guverna a domnului Iliescu (și a echipei sale), el nu-i exact informat, nu știe prea bine ce se întîmplă în țară, la de bune, ca Ceaușescu, strigătele din timpul mitingurilor organizate de autorități, este, cu sau fără intenție, boicotat de cei din jur, împins să calce în străchini. Dacă la toate acestea se adaugă duritatea, inflexibilitatea, incăpățînarea de a proceda numai cum vrea el, de a nu dialoga și a nu face nici o concesie, totul se explică, tulburări ca acelea din ianuarie, din februarie și din iunie vor mai avea loc. 2). Cele petrecute pe 13, 14 și 15 iunie în București sînt provocate de rivalii politici ai domnului Iliescu, dintre care s-ar evidenția domnul Brucan, care vor să-l compromită pe actualul președinte și să-l înlăture. 3). Acțiune deliberată a armatei de a slăbi pozițiile regimului Iliescu și de a și le întări pe ale sale, pentru ca la momentul oportun să preia puterea. 4). Mîna americanilor — aceștia vor ca, destabilizînd situația în România, să-i inspăimînte bine pe eventualii investitori europeni, aceștia să se retragă și să rămînă locul gol pentr capitalurile americane sau pentru cele japoneze. 5). Mîna Moscovei. Rușii au interesul ca românii să se simtă mereu în nesiguranță, pentru că numai astfel pot fi ținuți și pe mai departe în orbita lor și sub controlul lor. 6). Mîna ungurilor. În eforturile lor de a redeschide problema Transilvaniei, ungurii vor să dezechilibreze și în ultimă instanță să dezmembreze România, inclusiv pe calea unei intervenții militare străine. Pentru aceasta, ungurii au nevoie în fața mapamondului de probe indubitabile că românii sînt incapabili de-a duce o viață politică democratică, civilizată, că se pot manifesta ca în epoca de piatră (mărturie ar fi bandele de mineri înarmați care au terorizat Bucureștiul timp de două zile), că guvernanții români nu sînt în stare să opere viața, libertatea și liniștea cetățenilor, că, în general, românii nu merită să aibă un stat al lor și, mai ales, nu trebuie ca ungurii să fie lăsați într-un stat al românilor. După cele întîmplate în iunie în București, comunitatea internațională ar saluta, evident, orice intervenție menită să-i salveze pe unguri de bîtele, rîngile și topoarele minerilor scăpați de sub controlul oricărei legi.

În cele ce urmează, voi propune și eu un scenariu. Mai mulți băieți de nădejde (care nu trebuie în mod necesar să fie toți foști securiști), primesc misiunea de a pune la cale atacarea Televiziunii (unde era să se lase cu bătaie și distrugeri, dar pînă la urmă se sparg doar niște geamuri), incendierea unor autovehicule; la acțiune se realizează și indivizi fără legătură cu scenariul — aceștia vor fi cei arestați, ca și în februarie; se naște nevoia de forțe de ordine; vin rapid minerii, în gorniturl dinainte pregătite și conduși de alți băieți; în București se instituie teroarea, în București se putea face orice și au loc, în sfîrșit, vandalisme de-adevăratelea (să se compare distrugerile de la Televiziune cu cele de la Arhitectură sau de la sediul P.N.Ț.); se poate umbla fără probleme la un seif ascuns într-un zid (un întreg scenariu s-ar putea imagina numai în jurul seifului, avînd în vedere ce instituție fusese în clădirea aceea și cine lucrase acolo); odată treburile făcute, minerii pleacă; vinovați sînt găsiți studenții, legionarii, țiganii și ziariștii (cei nefeseniști, desigur). Aplicîndu-se acest scenariu, se realizează: a) Lichidarea manifestației din Piața Universității, care a deranjat foarte tare stăpînirea; b). Intimidarea a și așa firavei opoziții, astfel încît în parlament ea să stea cuminte în banca ei, realizîndu-se astfel mult doritul consens; c). Jugularea presei nefeseniște, aducerea întregii prese la același numitor, ca înainte de Decembrie, cînd toți trebuiau să susțină aceeași idee, după logica potrivit căreia pînă la alegerile din 20 mai a fost ce-a fost, dar după alegeri toți trebuie să laude partidul cîștigător și pe cei de la cîrmă. d). Înfricoșarea bucureștenilor, să se învețe minte să nu mai iasă altădată în stradă, să vadă în polițai niște îngeri în comparație cu brutele cu bîte; e). Recuperarea unor documente (dintr-un seif zidit) și distrugerea acelei părți a arhivelor de la interne care deranja persoane astăzi în funcție; f). Înlăturarea ministrului de interne Chițac, cerută de atîta vreme de toți protestatarii, dar care să se cheme că nu s-o făcut la dorința acestora, Chițac jucînd și rolul de țap ispășitor, pe seama căruia pot fi puse toate relele petrecute. Cît pentru partea neplăcută a punerii în practică a scenariului, indignarea și protestele din țară și din străinătate, acestea pînă la urmă se potolesc. Domnul Iliescu poate depune liniștit jurămîntul.

Care din aceste scenarii va ieși cîștigător la concursul istoriei? Vom reuși să aflăm vreodată adevărul cu privire la cele întîmplate în zilele de 13, 14 și 15 iunie 1990 în București sau se va face totul pentru a se șterge bine urmele, ca în cazul lui Decembrie 1989?

ION D. GOIA

Urgențe parlamentare

Pe agenda Constituantei noastre s-au aglomerat multe și îngrijorătoare chestiuni de rezolvarea cărora va depinde, în mare parte, calitatea drumului pe care îl vom escalada în următorii ani.

Cele mai multe nemulțumiri pot fi generate, în continuare, de nivelul salariilor. O comisie parlamentară ar putea stabili operativ limite de salarizare pentru toate categoriile de oameni ai muncii, urmînd ca acestea să rămînă insensibile și intangibile la greve. Altfel, vatmanii de metrou vor continua să primească salarii duble față de profesorii universitari, iar îngrijitoarea să aibă pensie egală cu învățătoarea.

Ruinătoare poate deveni indisciplina aciuată în întreprinderi și instituții, după Revoluție. Se impun măsuri ferme cu recompense și sancțiuni pentru toate locurile de muncă. Salarizarea să nu se facă decît în funcție de calitatea și cantitatea muncii. Rămîne discutabilă măsura ca directorul să fie ales de masa salariaților, procedeu inexistent în țările dezvoltate. Oamenii competenți, cinstiți, dar intransigenți nu vor întruni sufragiile celor interesați să perpetueze stările de tipul „timpul trece, leafa merge".

Aparatul birocratic specializat în „învîrtitul hîrtiilor" este imens. Numai o subțiere subită i-ar putea diminua ineficiența și oportunismul. De altfel, în privința intelectualității nu se poate spune decît că este mai divizată ca oricînd. Dacă privim la bravii moldoveni de peste Prut, înțelegem care ar fi putut să fie rolul acestui detașament luminat.

Notabilă este eflorescența presei, dar polemica de idei, de care ne era atîta dor, a fost adesea substituită de invective și calomnii. O lege a presei, dură chiar cu asemenea nechemați, ar sluji cu siguranță democrația și ar ajuta această instituție să devină, cu adevărat cea de a patra putere în stat.

Să nu uităm apoi că orice grațiere trebuie făcută, cel puțin de acum înainte, după îndelungă chibzuință și cu analiza fiecărui caz în parte. Altfel, ce facem? Îi scoatem din închisori și-i aruncăm în stradă? Sîntem umani cu tîlharii și borfașii ca să periclităm viața și bunurile oamenilor cinstiți?

Odată rezolvate asemenea urgențe, abordarea amplelor și complexelor chestiuni cum ar fi privatizarea, reașezarea culturii și învățămîntului etc. s-ar putea face într-o încordată dar benefică liniște.

VASILE GHICA

Legea fărădelegii

Multe lucruri sînt neclare în afacerea 13—15 iunie, dar un lucru e clar: în dimineața zilei de 14 iunie, la București era liniște. Totuși, minerii n-au fost trimiși acasă.

În al doilea rînd, deși toată lumea știe că minerii n-au făcut altceva decît să tulbure liniștea datorită lor.

Legitimitarea, în acest fel, a prezenței minerilor în București deschide drum întrebării dacă nu cumva ceea ce s-a întîmplat pe 14—15 iunie poate explica, fie și în parte, ce s-a întîmplat pe 13. Este știut că pe 14 iunie, pe unde au trecut, minerii au sustras o sumă de documente. Al cui interes impunea, bunăoară, ca atunci cînd minerii pătrund în Institutul de Arhitectură să sustragă de acolo, printre altele, dosarul cu membrii Ligii Studenților?

A fost și acesta unul dintre excesele de care dl. Iliescu a considerat necesar să se delimiteze ulterior? Sau delimitarea respectivă a avut în vedere numai excesele comise cu bîta?

„Legea Minerilor", aplicată Bucureștiului, îi califică pe mineri ca extremiști, oricît de ciudat le-ar suna asta și lor, și nouă. Dar ei n-au venit singuri la București, ci călăuziți îndeaproape de conducerea sindicatului lor. Opinia publică a luat act de existența acestei organizații extremiste, dar guvernul a luat act că i s-a contestat autoritatea și că un șef sindical a îndrăznit să ordone ca ziarul „România liberă" să nu mai apară chiar dacă guvernul va hotărî altfel?

În fine, ce cred minerii despre democrație devine interesant prin chiar faptul că ei exclud cu desăvîrșire ipoteza că într-o bună zi țara ar putea fi guvernată de liberali sau țărăniști.

A fost, pe 13 iunie, o încercare adevărată de lovitură de stat sau a fost ceva ce trebuia să semene cu o încercare de lovitură de stat? Adevărul se va ști, mai devreme sau mai tîrziu, fie ca rezultat al cercetărilor aflate în curs, fie din observarea comportamentului politic al celor pe care minerii i-au apărat de liniștea dimineții de 14 iunie.

D. CONSTANTINESCU

Între metafizică și clitoris

Interviurile acordate cu o anumită insistență presei franceze de unii din campionii revoluției noastre mărturisesc o nevoie de arbitraj străin pe care pur și simplu nu știm cum s-o înțelegem. Nu vedem întrucît o publicație pariziană e de preferat unui post de radio rusesc, mai cu seamă că, înainte de decembrie, cam aceleași persoane le-au frecventat — cu riscuri, e drept, dar și cu suficiente garanții de imunitate — pe amîndouă.

Sîntem tentați să credem că graba aceasta de a se confesa nu importă cui, numai să nu fie ziarist român, răspunde mai vechiului imperativ de a da ce-i mai bun la export. Intervievații, cunoscînd încrederea investită de compatrioți în mărfurile realizate pentru afară cît și pentru cele refuzate de piața externă, le vorbesc cu toată deschiderea occidentalilor convinși fiind că, pe o cale mai ocolită, opiniile lor se întorc în țară și ajung la popor cu un plus de prestigiu. Niciodată n-am primit mai multe știri despre felul de a fi și despre cugetarea conducătorilor — fie ei și provizorii — ai țării, ca acum, cînd avem drept cenzor Parisul.

Pe ocolite, dar cu girul de autenticitate pe care-l acordă o tipăritură din vest, primim, iată mostre din gîndirea domnului Gelu Voican. În „Le Figaro Magazine", la întrebările ca din fișa de cadre ale lui France Roques, vice prim-ministrul român răspunde și adînc, dar și franc. **„Care este ideologia dvs., politică și care sînt convingerile dvs. personale?"** se interesează monsieur Roques". **„Lipsa ideologiei"** răspunde fără nici o ezitare demnitarul român. Și ca să nu apară vreun dubiu în ce privește sensul unui astfel de cuvînt venind, ori mai bine zis emanînd de la un personaj obligat, prin natura funcției, să facă politică, și nu oricare ci politica guvernului, domnul Voican precizează: **„Mai mult: refuzul ideologiei".**

N-am avut pînă acum nici un sentiment pentru Gelu Voican. Ne părea prea solemn și prea secretos ca să fie autentic. Prea decis și prea ghevarian ca să fie simpatic. Prea prezent și, cu toate acestea, prea neutru ca să ne fie antipatic. Cu barba sa albă și cu mitralieră, seamănă cu Dumnezeul justițiar din filmele de anticipație.

De cînd cu interviul însă, domnul Voican nu ne mai este indiferent. El are un crez și, fapt remarcabil, îl declină ca pe un crez. **„...cred** — îi răspunde francezului — **în reintoarcerea la surse, sînt un antimodernist. Țin la principiul filozofiei perene. Admit postulatul tradiției primordiale. Stimez inițierea, Admir simbolurile științei sacre".**

Nu e cazul să ne întrebăm ce temeiuri spirituale au opțiunile inițiaților. E clar că domnul Voican e unul din ei. E loc pentru fiecare pe lume, cu condiția ca persoanele care oficiază reîntoarcerea la surse și admiră simbolurile științei sacre să nu caute a-i trata pe cei ce gîndesc altfel ca pe niște adversari. Nu e momentul să ne străduim să pătrundem legătura dintre principiul filozofiei perene și postulatul tradiției primordiale. Și nu e fiindcă, două, trei rînduri mai încolo vice prim-ministrul român conchide asupra întregii sale condiții: **„De fapt, trăiesc între metafizică și clitoris".**

Aici, dragă cititorule și, iertat să-mi fie, dragi cititoare am avut o reacție caragialeană.

„Păi, bine, neicușorule — ne-am zis — din ăștia-mi erai?!". Nu un apolitic din destin și un meditativ cu program, ci un maseul de omenie.

În franceză, panseurile parlamentarului nostru sună patetic. În românește, cele mai multe din ele sună atît de franțuzește încît nici nu mai trebuie traduse. Pentru mulți din alegătorii buzoieni ai actualului senator, cel puțin două cuvinte cer o adaptare: metafizică și clitoris. Stăm și ne întrebăm dacă nu au cumva dreptate cei care susțin că liderii de mare anvergură exercită asupra mulțimii o influență de natură erotică. Că devin o proiecție după ce au fost emanație. Că, în definitiv, domnul Voican are pricini să muncească pentru țară rezemat de mușchii Venerei fiindcă a fost venerat cu un 95% absolut erotic.

Un lucru ar trebui să-l învețe pe domnul Voican colegii săi, parlamentarii, îndeosebi cei mai umblați prin străinătăți. Și anume că nu există mod mai sigur de a te discredita în fața unui francuz decît blamîndu-ți, cu dicționarul celor mai tăioase insulte, compatrioții. Trăind între metafizică și clitoris, senatorul de Buzău e stînjenit în meditațiile sale de manifestanții din Piața Universității. Cu toate acestea găsește puteri ca să rostească una din propozițiile cu care ar putea intra în istorie.

În istoria, firește, a marilor cacialmale.

TUDOR OCTAVIAN

Calvarul Arhitecturii

Studenţii de la Arhitectură şi-au întrerupt activitatea. Nu sînt în grevă, pur şi simplu institutul a fost devastat. Nu mai au ateliere, planşete, truse, încredere. Cînd din centrul Bucureştiului au dispărut minerii, am intrat să văd urmele acestei migraţii. Bănuiam că nu a fost o întîlnire prea tandră. Realitatea a depăşit însă imaginaţia. Pe caietul meu de însemnări nu am mai scris nimic, pentru că ar fi trebuit enumerat aproape tot inventarul institutului. Majoritatea uşilor din lemn masiv erau sparte, în multe ateliere ceea ce nu fusese jefuit zăcea distrus pe podea. Pe o scară care se clătina puţin am ajuns în vestiarele sălii de sport. Dulapurile rupte, costumele de sport risipite pe jos. Aici au fost găsite cizme. În schimb au dispărut adidaşii studenţilor. Trec pe lîngă o uşă încă baricadată. Imaginile se multiplică fără a părea însă mai puţin şocante. În magazia bufetului zac amestecate boabe de cafea, ouă, chitanţe, carcase de telefoane, devenite oricum inutile pentru că nici centrala telefonică nu a scăpat. Biblioteca a fost inundată. În muzeu nu sînt distrugeri, doar unele exponate mutate din loc. Pe o statuie, o sticlă de vin ieftin. Îmi aminteşte de o scenă dintr-un film poliţist. Acolo se fura o statuetă, iar aici truse de desen, aparate foto, 20 de puşti cu aer comprimat ale clubului de tir, aparate de filmat, creioane, echere, calculatoare. Celor care le aduc înapoi, multe mulţumiri. Dar să nu vină în haine de miner.

Drepturi de autor pentru scenarist

Filmul agresiunilor. „În noaptea de 12 spre 13 aproape toţi studenţii se aflau în facultate lucrînd pentru proiectele de verificare. Aşa se obişnuieşte de mulţi ani de zile", îmi spune rectorul institutului. La ora 5 dimineaţa poliţia intră în facultate şi arestează trei studenţi.

La ora 11 o coloană de muncitori de la I.M.G.B. atacă institutul, sparg geamurile de la intrare, bat studenţii. Cordoanele de poliţişti aflate în stradă nu intervin.

La prînz încep luptele în stradă. Studenţii rămîn în institut. Împreună cu ei este şi ministrul Şora venit să vadă urmele trecerii celor de la I.M.G.B. Aveam să-l văd din nou sîmbătă privind ce a mai rămas în urma trecerii minerilor. Pe 14, în zori în institut intră minerii. Sînt loviţi 16 studenţi şi portarul. Ilie Mihai, un om de 55 de ani, tată a patru copii.

Studenţi loviţi de mineri

Baboş Alexandru Dumitru, preşedintele Asociaţiei studenţilor arhitecţi, student în anul III: „În seara zilei de 13 spre 14 am rămas în şcoală pentru că poarta era distrusă de coloana de la I.M.G.B., iar portarului îi era frică să rămînă de unul singur. Am stat pînă în jurul orei 3 noaptea pentru că afară era gălăgie. Armata lupta cu indivizii care atacaseră sediul Poliţiei şi al Ministerului de Interne. Am asistat la evenimente din şcoală pentru că pe stradă se trăgea. La ora trei, soldaţii stăpîneau deja situaţia, era linişte, credeam că sîntem în siguranţă şi ne-am culcat. Ne-am trezit în jurul orei 5 şi jumătate cînd am înţeles că în Piaţa Universităţii sînt mulţi mineri şi că au intrat deja în Universitate. Ne-am dat seama că vor veni şi la noi. Ne-am baricadat într-un atelier, dar după o jumătate de oră ne-au găsit. Erau foarte mulţi, cîteva sute în tot institutul. Cînd au venit în Piaţă nu mai era nici un manifestant, deci singura preocupare era să intre în instituţii. Am fost bătuţi din primul moment, nici nu s-a dialogat cu noi. Eu am luat peste 150 de lovituri. Nici nu le mai simţeam. I-am rugat să mă ducă la Ministerul de Interne. Ce m-a durut foarte mult este că pe stradă bucureştenii mă loveau şi ei. Am ajuns la Ministerul de Interne unde era cea mai dură concentrare de violenţă. Am trecut prin barajul acela de bastoane, într-un ultim efort. Primului ofiţer superior pe care l-am întîlnit i-am spus că dacă voi mai fi lovit voi protesta în mod oficial. A încercat să mă protejeze.

La Ministerul de Interne am fost luat de contraamiralul Dumitrescu Emil, care încerca să rămînă om în tot acel haos al violenţei. După o oră mi s-a pus la dispoziţie o maşină, care m-a dus pînă la prima staţie de metrou".

Bogdan Petrescu: „În jurul orei 6 şi douăzeci cînd ne-au descoperit minerii, eram la ultimul etaj, baricadaţi într-un atelier. În timp ce încercam să le explic am primit pe la spate o lovitură la arcadă. Cred că asta a fost baftа mea. Imediat m-am umplut de sînge. M-au lăsat în pace. Am ajuns la etajul întîi cu sîngele şiroind şi am nimerit un miner mai spălat care m-a întrebat ce caut. I-am arătat carnetul de student şi acest miner s-a adresat celor din jur: „Mă, nu mai daţi că e student aici". M-au luat de braţe şi m-au scos în stradă. Lumea mă înjura. Un unchi locuia în apropiere şi m-am dus la el. Am apelat la un prieten student la medicină să-mi coasă arcada. N-am mai ieşit din casă pînă ieri".

Stau faţă în faţă cu rectorul. „Şi dacă mîine se vor găsi alţi muncitori, alte fabrici care să atace Arhitectura?!" „Şi noi ne gîndim la asta. Guvernul trebuie să aibă o opinie explicită în faţa populaţiei faţă de acest institut".

AURELIA BORIGA ■
Fotografii de GABRIEL BUGNAR ■

Au sosit minerii

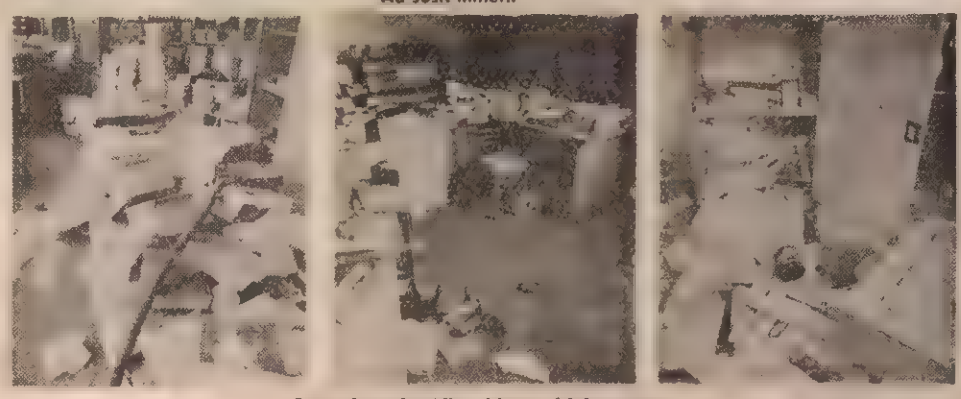

Ce-au făcut în săli, cabinete şi laboratoare

CE AU LUAT

Materiale

Maşini de scris mecanice 6 buc.; maşini de scris electrice 24 buc.; maşini de scris cu memorie 2 buc.; calculatoare birou 1 buc.; camere video 2 buc. tip Ms 10, M 7; calculator buzunar 1 buc.; casete video 3 buc.; telefax 2 buc.; portavoce 4 buc.; xerox 2 buc. Nashua; videorecorder Akaj 1 buc.; gestander 2 buc.; maşină de calcul 1 buc.; radiocasetofon 1 buc.; filme foto color Kodak 50 buc.; telex 2 buc.; reportofon Panasonic 1 buc.; caiete, adeziv, pixuri, carioca, stilouri, benzi maşini de scris, scotch, conserve.

NOTĂ: 1. Materialele reprezentau donaţii făcute Ligii Studenţilor de organizaţii şi asociaţii internaţionale. O parte din ele urmau să fie distribuite unor organizaţii sau persoane fizice.

2. Toate materialele se găseau în stare de funcţionare foarte bună.

Documente

1. Opis documente
2. Dosar relaţii externe
3. Agenda cu numere de telefon
4. Dosar cu membrii Ligii
5. Fotocopii cu documente legale.

Menţionăm că susţrăgîndu-se opisul documentelor existente la sediul central al Ligii Studenţilor, constatarea ridicării documentelor de către mineri s-a făcut în prezenţa martorilor, minerii refuzînd întocmirea unui proces verbal. (Constatat astăzi, 15 iunie 1990, Mirela Moldovan, Bazil Constantinescu).

Martor ocular scăpat cu viaţă

La ora 6, în dimineaţa zilei de 14 iunie, sosiseră deja primele autobuze (galben-verde) cu minerii aduşi din Piaţa Victoriei „pe picioarele lor", înfierbîntaţi de discursul matinal al Preşedintelui. (De unde o fi ştiut exact la ce oră sosesc minerii şi că ei se vor aduna, exact la ora 5 dimineaţa, în Piaţa Victoriei?) Autobuzele erau trase lîngă Intercontinental. În clipa în care mai soseşte un autobuz, coboară întîi un civil, în costum gri sau maro, foarte îngrijit călcat, în jurul lui se face o roată de cîţiva mineri, un mic conciliu, apoi încep să roiască prin Piaţa înţesată de cei sosiţi înaintea lor.

Minerii au în mîini drugi şi ţevi de fier înfiorătoare, răsucite de sîrmă de oţel, topoare şi cozi de topoare (noi), bîte de mărimi incredibile, tîrnăcoape, diverse unelte metalice scoase ca dintr-un coşmar preistoric de pe fundul pămîntului. Ei caută duşmanii, legionarii, fasciştii şi fiindcă la acea oră nu întîlnesc decît populaţia paşnică din zonă, care se îndreaptă spre gurile de metrou (Piaţa fiind evacuată încă de ieri), pentru a ajunge la serviciu sau la gară, se reped asupra acestor oameni fără noroc.

În clipa în care un miner opreşte un trecător, bărbat sau femeie, tînăr sau bătrîn, înainte ca acesta să aibă timp să scoată cîteva cuvinte, alţi 5—6 se reped asupra lui şi îl nimicesc sub lovituri pînă cade jos, apoi îl abandonează, sau îl tîrăsc la maşinile poliţiei, căutînd alte victime. Urmăresc un tînăr cu bluză roşie (ce i-o fi venit să se îmbrace în roşu în acea zi? Se ştie că roşul stîrneşte!) care se aventurează să traverseze bulevardul, dinspre Batiştei, neînţelegînd probabil ce se întîmplă. Reuşeşte să ajungă pînă la străduţa ce intră în Calea Victoriei. Aici e oprit de un grup de mineri. Dă din umeri, nedumerit, e încă somnoros. Văd secvenţa de la cîţiva metri distanţă, totul se petrece în faţa mea. Nu apucă să spună nici cum îl cheamă, cine e şi ce vrea, unde merge şi ce face acolo în clipa aceea, are timp doar să se mire: „Ce-aveţi cu mine?" În clipa aceea văd ceea ce nu mi-aş fi putut închipui că e posibil în centrul Capitalei unei ţări în plină civilizaţie europeană: e izbit în cap bestial, peste umeri, peste mîinile care nu-l mai apără, peste faţă, cu drugi de fier, cu ţevi, cu ciomege pînă cade jos. E abandonat. Tînărul reuşeşte să se ridice, dar în loc să se retragă ţinîndu-se de ziduri, se întoarce spre cei ce l-au lovit, voind măcar să ştie de ce, şi le strigă din nou cu sîngele şiroindu-i pe faţă şi plîngînd: „Ce-aveţi cu mine? Ce v-am făcut?" Greşeală fatală! Grupul de mineri se întoarce, îl iau în mijloc şi îl dărîmă din nou sub drugii şi ţevile lor de fier. Un grup de locatari din preajma sediului „Ligii pentru apărarea drepturilor copilului" încearcă să-l salveze tîrîndu-l într-un hol. Minerii năvălesc şi acolo lovindu-l şi pe ei. Într-un timp, ies din hol, unul cîte unul. Bănuiesc că l-au ucis pe tînăr. Dar după un timp iese şi acesta tîrîndu-se cum poate. Are părul amestecat cu sînge, chiaguri negre îi acoperă o parte a feţei. Urlă de durere, între viaţă şi moarte. Încearcă să facă cîţiva paşi pe trotuar. Un locatar din partea opusă editurii „Făt-Frumos" îl trage într-un hol. Din josul străduţei venea un alt grup de mineri ducînd de braţe, mai mult tîrîş, un alt bărbat tînăr. Are cămaşa sfîşiată, gura larg deschisă, obrazul lovit, respiraţia tăiată. Îl aduc dinspre blocul turn, din piaţa Sălii Palatului. Nu ştie încă ce-l aşteaptă. Un băiat de vreo 18 ani, mic de statură, mai mult copil îi întîlneşte pe aceeaşi porţiune. Din spate, un miner îi înfige mîna în păr şi-l trăgînd după el, strigînd după „ajutoare". Totul fără nici o explicaţie. Fără un schimb minim, uman, de cuvinte. Numai ferocitate pură. Pînă şi un condamnat la moarte are dreptul la un sumar testament. Cu atît mai mult cu cît aici era o străduţă liniştită, se putea vorbi, nu era nebunia din Piaţa Universităţii. Cîmpul de sălbăticie din inima Capitalei! Niciodată nu mi-aş fi putut imagina astfel omul. Oricine putea fi acum măcelărit în plină stradă, pe criteriul absolut al hazardului.

ION ZUBAŞCU ■

Nu vă fie frică!

Cine-i apără?

A acuza, a da în cineva este lucrul cel mai uşor din lume, este suficient să ai o bîtă sau o rangă pentru a-i pune la respect şi a-i reduce la tăcere pe toţi cei din jur. Cu atît mai uşor este cînd ai la dispoziţie mai mult decît o bîtă. E mult mai greu să aperi, mai ales că există obiceiul ca cel ce încearcă să pună o vorbă bună să fie urgent împins printre victimele pe care vrea să le apere şi să fie maltratat ca şi ele. Evident, pe cei despre care va fi vorba mai jos eu pot să-i apăr doar cu condeiul. Însă deţinătorii puterii, stăpînirea trebuie să-i apere cu mijloacele de care ea dispune.

Pe bucureşteni

Este greşită ideea că bucureştenii, din cauză că o mare parte dintre ei nu sînt născuţi în capitală, ci sînt veniţi din toate colţurile ţării, ar constitui o populaţie fără identitate, fără marca locului. Adevărul este că după un timp nu prea lung, noii veniţi se adaptează bine modului de viaţă bucureştean, psihologiei bucureştene, identităţii şi specificului bucureştean. Dar care este acest specific ?

Bucureşteanul la el acasă

Bucureşteanul este un om foarte bun, muncitor şi sufletist cît cuprinde. Mizeria cumplită în care a trăit în ultimul deceniu, pe fundalul mare al mizeriei comuniste datînd de 45 de ani, nu l-a dezumanizat, bucureşteanul a luptat cu robusteţea lui fizică şi spirituală de sorginte ţărănească, nepierdută încă cu umorul lui. Desigur, viaţa grea l-a înrăit într-o oarecare măsură, s-a înghesuit la cozi pentru tacîmuri, a împins cît a putut la urcarea în tramvaie şi autobuze, a strigat şi uneori a înjurat. Dar a rămas om. Bucureştenii sînt demni în sărăcia lor, o cîrpesc cu zîmbete şi o presară cu bancuri, sînt săritori la nevoie şi omenoşi, cum n-am văzut în nici una dintre capitalele în care am fost. Trăind în oraşul care dă tonul în artă şi cultură, în toată viaţa spirituală a ţării, în modă (atît cît ne putem şi noi permite din acest lux), bucureştenii şi bucureştencele capătă şi ţinuta omului monden, stăpîn pe el, care-şi duce existenţa cu o anumită eleganţă.

Iată de ce ultragierea bucureşteanului, în orice fel şi indiferent de cine, este nu numai nemeritată, ci pur şi simplu revoltătoare. Da, fireste, şi cele întîmplate pe 13 iunie pot intra în categoria agresării bucureştenilor ; indirect însă, prin efectul incendiilor şi al celorlalte manifestări de violenţă. Dar pe 13 iunie nici un bucureştean n-a fost agresat ca bucureştean, ca simplu cetăţean al primei urbe a ţării. Aşa cum s-a petrecut pe 14 şi pe 15 iunie. Cînd se va putea scrie despre ce s-a întîmplat atunci, vom povesti despre toate, aşa cum le-am văzut şi auzit, ca ziarist martor ocular. Le-am spus atunci colegilor că-mi este o imensă ruşine c-am apucat aceste zile. Înlocuirea în Bucureşti a ordinii de drept, a domniei legii cu domnia bunului plac, darea capitalei pe mîna unor grupuri de indivizi, mai exact, a minerilor, înarmaţi cu ciomege, rîngi de fier şi alte unelte de acelaşi fel, indivizi care-i acostau pe bucureşteni, printre altele, pe criteriul că arătau curaţi şi îngrijiţi, care au bătut şi molestat cum au vrut, care au violat locuinţe, au devastat instituţii şi au semănat peste tot panică nu are absolut nici o justificare. Un guvern sau este capabil să stăpînească situaţia cu mijloacele de ordine normale (poliţia, iar în cazuri excepţionale armata), sau lasă altuia locul (vivere şi recte nescis, decede peritis). Ce s-ar fi întîmplat dacă, exasperaţi de suferinţele şi umilinţele la care au fost supuşi, un număr, să zicem, de numai 50 000 din cei peste două milioane de locuitori ai capitalei ar fi ieşit în calea minerilor cu aceleaşi instrumente ? Este o chestiune la care toată lumea trebuie să mediteze foarte serios pentru viitor.

Suflet de ziarist, unde sînt uneltele tale ?

Mîngîiere

O babă chioară-aşază
tingirea cu păsat
Pe-o pirostrie şchioapă...
Fiertura-n foc a dat...
Şi scuipă biata babă,
şi blestemă, se-nchină ;
„Spurcatul !... Necuratu..."
(El singur e de vină !)
Morala
Spre mingiiere-adeseori
Ne trebuiesc... instigatori.

I. L. CARAGIALE

Pe ziarişti

Ziariştii sînt oameni tracasaţi şi foarte munciţi, alcătuind breasla cu cea mai redusă medie de vîrstă. Mor repede ziariştii. Dar atît cît trăiesc, se străduiesc şi ei cît pot şi cum pot să-i informeze pe oameni de ce se întîmplă în jurul nostru, la ţară şi în lume, şi să-şi spună părerea cu privire la ce se întîmplă. Din cauză că nu pot să mulţumească pe toată lumea, nu sînt deloc răsfăţaţi de public, ca sportivii, actorii sau cîntăreţii de muzică uşoară. Dimpotrivă, ei întîmpină în facerea meseriei lor o mulţime de greutăţi, sînt de multe ori primiţi şi priviţi cu ostilitate, trataţi cu refuz, cînd nu sînt agresaţi ori nu li se distruge aparatura ce o au asupra lor. Practic, ei n-au noapte, n-au zi, n-au sărbători ori SRL, în familie sînt musafiri. Cu excepţia celor care vor să fie ori chiar sînt lăudaţi la ziar sau la televizor, toţi ceilalţi vor să aibă cît mai puţin de-a face cu presa (

Alo, aici totul este OK !

tul cel obişnuit, z

cel puţin la noi, nu s

niciodată (cea mai să

oasă înmormîntare la care am asistat în ultimul

a unui coleg ziarist). Avem la

l'sta — care

cumpătă — a

brede, se

ofensarea

lui ori a publicaţie

creează.

Da, e adevărat, viaţa l-a dus pe unii la liberali, pe alţii la fesenişti, pe unii la presa independentă, pe alţii la ţărănişti ş.a.m.d., dar vreau să spun că oriunde ar lucra, la „Viitorul", la „România Liberă", la „Eco", la „Express", la „Azi", la „22", la „Dimineaţa", la „Baricada", la „Adevărul", la „Dreptatea", la „Cuvîntul" şi la alte publicaţii, ziariştii adevăraţi (adică mucenicii scrisului), cei care se străduiesc cinstit şi sincer să-şi dea concursul la lămurirea şi, prin aceasta, la rezolvarea unor probleme importante, şi nu cei care urmăresc doar să provoace scandal) sînt fraţii mei de suflet şi-i iubesc pentru apostolatul lor, pentru că îndură atîtea şi continuă totuşi să practice această meserie.

Şi tocmai pentru că există atîţia care le fac necazuri ziariştilor, cred că nu trebuie cu nici un chip ca ei să dea unii în alţii. În mai bine de 30 de ani de gazetărie eu n-am lovit niciodată într-un ziarist, chiar dacă am fost atacat. Am lăsat să treacă de la mine. Pentru că ziariştii au menirea de a-şi exprima opinia despre faptele de viaţă, despre realitatea înconjurătoare, şi nu despre opiniile confraţilor ; cu alte cuvinte, materia primă a ziaristului nu este ce-au spus alţi ziarişti despre unele aspecte ale vieţii, ci viaţa însăşi. Ce ne facem însă cînd nici măcar de polemică nu-i vorba, ci pur şi simplu de punere la zid ? Văzînd, de pildă, cele spuse sau scrise despre presă şi ziarişti de preşedintele TVR şi de directorul „Adevărului", mi-a trecut prin minte că una din fabulele lui Alexandrescu le-ar fi putut fi dedicată. Fiindcă una este polemica, deci controversa într-o problemă sau alta, ceea ce înseamnă în ultimă instanţă luptă de idei (oricît de ridicat ori de iritat ar fi tonul folosit), şi cu totul altceva învinuirea, acuza, denunţarea, incitarea la represalii. Ziariştii împotriva ziariştilor ! Iată ceva mai mult decît trist.

Se-nţelege de la sine că în condiţiile cînd unele redacţii sînt atacate şi devastate, cînd li se impun reguli de către alţii şi sînt ameninţate că nu vor mai fi tipărite, cînd deci breasla gazetărească este lovită de oameni din afară, ziariştii trebuie nu numai să nu se alăture celor ce-i urgisesc, ci să se ajute unii pe alţii în orice împrejurare. Pînă să-i apere altcineva, ziariştii să se apere ei înşişi.

Pe lucrătorii TVR

Voi face o distincţie clară între activitatea oamenilor din televiziune, pe de o parte, şi recenta aţiţare de către preşedintele TVRL a spiritelor împotriva unei părţi a presei scrise, pe de altă parte. Chestiunea criteriilor aduse a

„E unul dintre noi cu ei ca să-l ajute ?"

împotriva ziarului ar merita dezbătută în extenso, însă d păcate spaţiul nu ne permite. Pe scurt deci, vom spune da, cea mai mare parte a ticilor ce se aduc TVR sînt îndreptăţite : şi faptul c selectează emisiunile poli aci minităţile astfel ca la spectator să ajungă numai ce este agreat de stăpînire şi nu şi ce nu place guvernului (pu-

Pe unde au trecut ei

Incotro ați plecat, doamnă, cu sacoșa ?

„Și-au plecat mineri la sapă (în București) iulo, iulo, la l"

tinele excepții, introduse cu scop tactic, ca probă de obiectivitate, nu fac decît să confirme regula) ; selecția se face și în folosul propriu și ea merge pînă la deformarea prin amputare (așa s-a întîmplat cu transmiterea la televizor a conferinței de presă a TVR de pe 16 iunie ; din ea a fost înlăturat cu grijă tot ce nu-i convenea conducerii televiziunii, în primul rînd imputarea ce i s-a făcut de a fi pus în pericol presa scrisă) ; și comentarea evenimentelor, făcută cel mai adesea de cranici, deveniți aproape toți, nu se știe cum și de ce, comentatori politici și reporteri de actualități, comentare tendențioasă, partizană, net progu vernamentală și contra opoziției ; și contribuția TVR la dezordinile din capitală prin apelurile făcute de pe micul ecran pentru venirea de mas: de oameni, din țară și di Bu

le toate cele spuse mai sus cu privire la ziariști, duc de Golgota lor o cruce în plus față de ceilalți ziariști — imensa putere de penetrație, care face ca independența lor, a ziariștilor de la televiziune, să fie în actualul cadru politic de la noi doar un vis frumos (sau un basm de-adormit copiii). Și toate acestea fiindcă bîtele și rîngile minerilor nu pot pătrunde în toate casele, dar televiziunea — da.

Împotriva multor critici, TVR se apără, dar nu se apără bine, făcînd apel la eroismul din decembrie 1989, la faptul de a fi fost prima televiziune din lume care a transmis o revoluție în direct. Da, știm cu toții acest lucru. Însă nimeni nu poate trăi pururi pe seama unor merite avute la un moment dat, așa cum omenirea nu poate exista pe baza soarelui răsărit cu cîteva milenii, secole sau zile în urmă, ci numai pe baza soarelui de azi; soarele răsare în fiecare zi. La fel și TVR și oricine altcineva care a avut cîndva niște merite, trebuie să le confirme în fiecare zi.

atît mai săraci în sărăcia noastră generală. Ei fac mucile cele mai neplăcute, deoarece instrucția lor trece rareori de școala primară. Atunci însă cînd pot să se afirme, dovedesc calități și talente. Valorificarea normală a acestor posibi ați — iată, după

Un scurt răgaz, între două bătălii

și ironia șchioapă și veninoasă, care stîrnește ilaritate și enervare (un reporter admonesta pe lucrătorii de la un abator, care nu preluaseră la timp niște porci din gară, în termenii „Ce, așteaptă să vină televiziunea să descarce porcii ?" ; bineînțeles, nimeni nu pretinsese așa ceva) ; și argumentări cusute cu ață albă, trase de păr, pe care se vede de la o poștă că nici cei ce le folosesc nu le cred ; și lipsa de modestie, aroganța, infatuarea din anumite momente a unora dintre lucrătorii TVR (o reporteră, cînd cu pătrunderea în clădirea din Piața Victoriei, se comporta ca un anchetator feroce, ca un procuror care n-are mamă, n-are tată, deși calitatea de ziarist nu-i dădea nici un drept la o astfel de atitudine) și multe altele.

Toate acestea sînt adevărate, însă vina este doar parțial a lucrătorilor TVR Ei ar putea să îndrepte cîte ceva, dar esența chestiunii trebuie căutată în altă parte, și anume în faptul că televiziunea nu este un element al mass-media printre altele, ca multe altele, ci unul de o importanță strategică imensă, covîrșitoare. Ar fi naiv să se creadă că disp nînd de ... mijloc, stăpînirea ar p... a să-l lase la latitudinea lucrătorilor de acolo, a conducerii televiziunii. Dacă cei ce conduc TVR ar face-o de-adevăratelea pe ndependenții, ar fi înlocuiți mediat. La ... cu fiecare lucrăto... Prin urmare, cole... de la televiziune, pe c... ... ști, măm și a căror m... ... preciem, despre care s...

Rondelul țiganilor

Țiganii merg fără-ncetare —
Nu știu nici ei cînd au pornit,
Dar se tot duc necontenit
Împinși de-o veșnică chemare.

Cu galbeni ochi pierduți în zare,
De cînd se știu s-au pomenit —
Țiganii merg fără-ncetare :
Nu știu nici ei cînd au pornit.

Mereu țigani — cu mic, cu mare,
S-au tot născut și-au tot murit —
Și tot spre visul ne-mplinit,
Răpiți de-aceeași aiurare,
Țiganii merg fără-ncetare.

ALEXANDRU MACEDONSKI

Pe țigani

N-am să spun acum că o bună parte dintre țigani nu ne creează o mulțime de dificultăți, că dintre ei nu provine un contingent ridicat de delincvenți, de bișnițari, de paraziți ai societății. Într-adevăr, avem multe probleme de rezolvat în legătură cu țiganii. Însă de aici și pînă la a-i privi pe țigani ca pe o categorie a populației periculoa... în ansamblul ei, ... ginii etnice, e... te lungă.

Mărturisesc ... din vreme-n ... seriu critic desp... De fiecare dată ins... aminte de vorba ... pentru ei de ... un Alecsandri, un ... Miron Radu Parasch ... s am renunțat Ce se poate sp ne totuși în a... lor ? Mai int... Atraci și în țările ... părerea mea, elementul de căpetenie în rezolvarea chestiunii țigănești. În nici nu caz nu trebuie admisă schingiuirea țiganilor, organizarea de acțiuni de represalii împotriva lor. Ce li s-a întîmplat recent țiganilor este cu totul condamnabil. După ce l-au votat cu mic, cu mare pe Ion Iliescu, țiganii au fost dați pe mîna minerilor. Am fost martor la maltratarea sălbatică a multor țigani. Se dădea în ei de parcă ar fi fost bușteni, nu oameni. Spectacol umilitor

Cum se poate intra la facultate fără examen

Din istoria declarațiilor și comunicatelor oficiale

Populația din Timișoara cunoaște și a văzut toate aceste distrugeri de tip fascist care au avut loc. Organele de ordine, procuratura au efectuat și continuă să efectueze cercetările corespunzătoare pentru a stabili cauzele și vinovații acestor acte cu caracter net fascist, provocator, de distrugere. Mă adresez cetățenilor din Timișoara cu chemarea de a da dovadă de înaltă răspundere și de a face totul pentru liniștea și ordinea orașului lor, de a contribui la liniștea și ordinea în întreaga țară. Este necesar să sprijinim în orice împrejurări armata noastră, apărătoare de nădejde a independenței, suveranității și integrității țării.

Miercuri, 20 decembrie 1989

În cursul după-amiezii, acțiunile violente ale elementelor extremiste de tip legionar s-au intensificat. Ne adresăm tuturor forțelor democratice ale țării cu chemarea de a sprijini acțiunea de lichidare a acestei rebeliuni legionare, de a conlucra cu forțele de ordine și cu armata pentru restabilirea ordinii, izolarea și arestarea elementelor extremiste care trebuie aduse în fața justiției pentru a da socoteală de cele comise.

Miercuri, 13 iunie 1990

Pe mineri

Minerii au mai fost apărați, printre alții și de revista noastră, și se pare că ei s-au obișnuit cu apărările acestea, au intrat în pielea celor ce știu că orice ar comite și la orice s-ar deda, ei vor fi pînă la urmă apărați și absolviți, pentru întreaga țară.

Parte integrantă din realitatea noastră, figuri pitorești și simpatice, creatori de voie bună, ce păcate, dar și cu multe însușiri valoroase țiganii trebuie ajutați, nu bătuți. Ei trebuie tratați ca oameni la fel cu ceilalți (cuvîntul „rom", cu care le place țiganilor să fie numiți, înseamnă „ființă umană" și este el însuși o chemare către restul locuitorilor globului de a-i trata pe țigani ca oameni). Atîta vreme cît vor fi disprețuiți și priviți de sus (la conferința de presă a televiziunii de pe 16 iunie, doi ziariști țigani au fost tratați de cei ce conduceau conferința de parcă ar fi fost vînzători de ghete), țiganii vor avea o reacție de apărare, o atitudine de ripostă. Socializarea (în limbaj sociologic, aceasta înseamnă integrarea în viața societății la nivelul celorlalți componenți ai ei) autentică a țiganilor este o operație enorm de grea, dar ea trebuie realizată — prin cercetări serioase, prin programe guvernamentale adecvate, printr-un intens proces de culturalizare (legat de aceasta, notăm că înființarea de școli în limba țigănească este o greșeală, ele sînt mai curînd piedici în ridicarea nivelului de cultură al țiganilor) — pentru că aceasta, și nu pogromul este calea de a-l scoate pe țigan la lumină.

ba chiar îi se va stringe mîna și vor fi lăudați. Cu toate acestea, eu mă voi strădui să-i apăr și pe ei, pentru că de fărădelegile comise recent în cel mai mare oraș al țării nu sînt ei principalii vinovați.

Veniți din nou într-un București în care de fiecare dată populația i-a privit cu oroare, minerii s-au dedat în zilele de la jumătatea lui iunie la acte de violență fără precedent în viața răbdătoarei noastre capitale. Țința de căpetenie — intelectualii și îndeosebi studenții.

Desigur, ne putem întreba și noi, ca și alții : chiar nici un miner din cei descinși la București (vreo 22 000) să nu aibă vreun fecior sau vreo fată, vreun frate sau vreo soră studenți ? Ne putem pune multe alte întrebări (de exemplu, cum este posibil ca atîta amar de oameni să uite, fie și pentru o perioadă limitată, de omenie, de copii și bătrînii lor de-acasă). Rostul acestor rînduri este însă de a le găsi minerilor circumstanțe atenuante. S-a vorbit mult și pe bună dreptate, de munca grea a minerilor în subteran, de cele îndurate sub ceaușești și altele. Însă — și aceasta este cheia problemei, lucrul cel mai de seamă ca se poate spune în apărarea lor — minerii au fost doar executorii, au fost mîna lui Maradona, în timp ce voința a fost, evident, a celui de sus. Care cei de sus le-a dat minerilor cele mai mari lefuri, la care muncitorii din alte branșe, care lucrează la fel de greu — metalurgiștii, constructorii și alții — nici măcar nu pot visa, le-a redus săptămîna de lucru pînă la numărul de ore pe care le lucrează minerii din Alaska, deși condițiile de climă din România nu sînt cele din Alaska. Prin aceste aranjamente, cei de sus și i-a aservit pe mineri și i-a transformat în detașamente de soc. Afirmația că venirea la București a fost din inițiativa proprie a minerilor este pur și simplu ridicolă. Cînd am întrebat cîțiva mineri mai cu cap la gură cine i-a mobilizat, sindicatul sau direcția, înainte ca patru zdrahoni îmbrăcați civil să mă ia în primire, unul dintre mineri a apucat să spună : „Și direcția, și sindicatele, și alții, și toți cîți or fost". Și, Doamne, or fost destui !

Pentru mineri, învățătura de căpetenie pe care-o pot trage din e... mentele sin... pe ... ...

Copiii de ţărani

Poate altădată erau mai multe sate şi mai mari. Oricum de aici au pornit întotdeauna cele mai limpezi şi mai răscolitoare minţi. Vor fi existînd poate şi alte cauze, însă cele mai numeroase izvorăsc din dreapta înţelegere din partea acestor oameni, a rostului muncii, din preţuirea axiomatică a principiilor morale, din confruntarea bărbătească cu asperităţile vieţii, cu sărăcia şi cu nedreptatea. Greu a fost aici întotdeauna. Necazurile nu aşteptau trecerea anilor.

Pe la 4—5 ani puiul de ţăran devenea „responsabilul" unui cîrd de raţe sau gişte pe care le îndemna la gîrlă. Lua apoi în primire, treptat, cîţiva cîrlani, o juncă, vaca şi boii, de hrana cărora trebuia să se îngrijească „din primăvară pînă-n toamnă". Le rămînea puţin timp pentru carte şi aproape deloc pentru joacă. Cînd ajungeau însă la liceu, umeau prin sîrguinţă, limpezimea minţii şi seriozitate. Îşi aţinteau privirea spre o stea polară şi nimeni nu le mai putea deturna mersul.

Consultaţi enciclopediile noastre şi vă veţi minuna ce izvoare de inteligenţă au însemnat satele noastre de altădată.

După colectivizarea forţată a agriculturii şi odată cu imbecila industrializare ceauşistă, a început şi marea tragedie a copiilor de la ţară.

Învăţămîntul din mediul rural a suferit mult din cauza fluctuaţiei cadrelor didactice dar, în special, din prelungirea exasperantă a practicii agricole. În patru ani de gimnaziu, elevii din mediul rural stăteau aproape un sfert din perioada şcolarităţii pe ogoare, fiind privaţi de cca un an de studiu faţă de colegii lor de generaţie la oraş, care mai aveau, mulţi dintre ei, şi cîte 1—2 meditatori particulari.

Dispariţia burselor în cea mai „umană" societate a constituit lovitura de graţie. Ce ţăran îşi mai putea permite să întreţină, cu cei 10—15 lei la zi-muncă, un copil la internat unde taxa era în jur de 700 lei lunar? Aşa se explică faptul că există astăzi multe licee şi facultăţi în care nu învaţă nici un copil de ţăran.

Dar ce s-a întîmplat cu ei în ultimele decenii? Dacă drumul spre învăţătură le-a fost închis, nu le-a rămas decît să alerge spre marile aglomeraţii urbane, unde se înfiripau şantierele faraonice ale „epocii de aur". Au dormit în vagoane sau în barăci insalubre, şi-au astîmpărat foamea cu te miri ce sau au făcut naveta la zeci de km. cu trenurile groazei, fără uşi, fără ferestre, fără becuri.

Asemenea vitregi nu aveau cum să nu corodeze vina de cristal a inteligenţei „celor mai buni copii ai firii" cum le spunea poetul. Le-a alterat şi moralitatea, conştiinţa marginalizării făcîndu-i, pe unii dintre ei, chiar agresivi, antisociali.

Necazul lor este adînc şi serios. Priviţi cu înţelegere după revoluţie, destinul copiilor de la ţară nu este compatibil cu soluţii de tipul „deux ex mahina". Nu trebuie irosită nici o posibilitate de a le veni în ajutor. Spre binele nostru, al tuturor.

Bursele promise de Ministerul Învăţămîntului ar constitui primul pas. Să-i facem şi pe ceilalţi.

VASILE GHICA ■

JUDEŢUL TECUCI

După ce-a apărut articolul nostru în care ne pronunţam pentru reînfiinţarea judeţului Tecuci, „în alcătuirea pe care a avut-o înainte de război", tecucenii mi-au trimis harta de mai sus, mult dragă inimii lor. O publicăm ca ilustraţie, la distanţă de cîteva numere, a materialului amintit (I.D.G.).

Styxul nostru cel de toate zilele

Luntrea lui Caron

În secunda în care şoferul frînează, se aude o împuşcătură imaginară şi „concurenţii" pornesc în cursa contra cronometru, împingînd cu perseverenţă bocceluţe şi catrafuse. Autobuzul 178, care face cărăuşie cu suflete peste Styx, se umple de persoane agitîndu-şi extremităţile încărcate sau libere ca pe nişte cîli vibratili în supa primitivă a amiezii. Podeaua maşinii frige şi ea. Îl explic prin semne şoferului că vreau să stau de vorbă cu el. Îmi deschide uşa de la cabină şi mă aşez alături. Îl cheamă Anghel Valeri. Înalt, spătos, cu mustaţă tunsă. Are familie numeroasă, remuneraţie după buget, doi copii şi soţia casnică. De curînd a primit „casă" de la întreprindere şi mîine, cînd şi-a luat un liber, are de gînd să-şi aducă mobila în noua locuinţă. Se plînge de calitatea cauciucurilor („nişte gioarse, că nici nu ştiu ce făcea ţaţa ileana cu polimerii ei..."). Camerele de la roată le mai vulcanizează ei cum pot, dar cu cauciucurile... „Şi uneori mai faci cîte o pană, cum a fost bunăoară ieri, şi cînd ajung la garaj, la atelier aflu numai doi mecanici. Ce să facă doi mecanici la douăzeci de maşini defecte?... Noroc cu adjunctul de autobază, Andrei Marius, tînăr tipul, da' întreprinzător, se dă peste cap, face pe dracu-n patru şi-ţi face rostu' de piese de schimb, din pămînt, din iarbă verde. Şi oamenii ăştia, călătorii, uneori nici nu te-nţelegi cu ei. Într-o zi cînd aşteptaseră mai mult, au intrat peste mine şi mi-au umplut capul de pumni... Iar la Gara Basarab ţi se mai urcă şi nişte hoţi pă-n maşină, ai dracului ăştia ce tactică au: unu' ţine uşa, altul forţează ca să se-nchidă, se-mpinge, buzunăreşte pe unu', îi aruncă ăluilalt portofelul şi-apoi sar din maşină şi p-aci ţi-e drumul... Mă mai ţin s-acolo cinci minute cu uşa deschisă. La gară fiecare parchează cum vrea, de la un timp nici poliţia nu mai supraveghează parcările." Îmi arată foaia de parcurs. La 05.00 dimineaţa pleacă prima maşină, iar seara ultima la 22.45—23.00. Aflu că acum îi s-a mai îndulcit şi şoferilor viaţa: simbăta e şi la ei simbătă, duminica la fel, li s-au ridicat penalizările de la vînzarea tichetelor şi alte penalizări de tot felul, ba unde mai pui că unii mai trudtori iau pînă la nouă mişoare chiar, „şi asta numai la lichidare...". În timp ce-mi turuie el cîte şi mai cîte, maşina şi-a urnit mădularele ruginite.

Pragul maxim al entropiei se atinge în zona Sala Palatului—Gara de Nord. De la Sala Palatului urcă nişte puşti cu pachete de cîteva mii de ziare, învelite în cîteva exemplare din „Opinia Studenţească", „Dreptatea", „Lumea Democrată". Nu vor cobori decît la gară, probabil pentru a se îmbarca spre provincie. Pachetele ocupă destul de mult loc. La gară ei le descarcă cu deosebită dexteritate, aruncîndu-le din braţele unuia în ale celuilalt; un pachet se rupe totuşi.

Ce se citeşte în maşina 178? Printre altele, broşura „Ce este cu adevărat un bun creştin" (elevă, aprox. 16 ani, de la ţară după înfăţişare) — contribuţie a lui Luis Palau la dezvoltarea gîndirii religioase, „Adevărul", „România Liberă", „Libertatea", o revistă de modă. Urcă cu greu şi un întîrziat cu „Flacăra"-n mînă, dar este ţinut pe scară drept pedeapsă...

Ce se mănîncă în maşina 178: glucoză cu aromă de lămîie, înghe(a)ţată extra-parfeu (ţărancă, 60 de ani, batic negru), nuga de la ţigani, cornuri (după o „radiografie" scurtă pe sub scaunele autobuzului, unde au mai rămas resturi.) Eventual cornurile se pot arunca sub maşină (fată, 17 ani, urcînd). Am ajuns deja la serpentina de la Pasajul Grant (după numele unui general?) O mimoză cu o rochie înfloră-

în circă doi saci de nylon cu pîine uscată, pentru porc. Coboară în zona cu case de lîngă cimitir. În acest timp autobuzul a intrat pe strada Virtuţii... La cinema PACEA rulează (surpriză, cine credeţi?) „Bobby Deerfield" cu Marthe Keller şi Al. Pacino. Pe strada Dezrobirii se pot vedea pe geam rafturile goale ale alimentarelor, avînd doar o modestă ikebana de gem şi conserve de legume. Aşa ajungi la cimitirul Militari, cimitir sărac, de cartier, sari pîrleazul şi...

Ce se transportă în 178: 7 sticle de vinars, 36 de grade, bărbat, slab ca un ţîr, aprox. 50 de ani (unde o fi găsit?), mărar şi borş printre altele.

Ce flori trec prin acest purgatoriu: crini şi clasicele garoafe, bune la toate: la cununii, botezuri, nunţi, mormîntări, parastase...

Dacă veţi întreba cu ce viteză oscilează acest miracol al tehnicii (vezi dualitatea corpuscul-undă), anume maşina 178, dispecera de la capăt vă va răspunde: păi, de toate-s cam 18 pe traseu (la ora 13,45, n.a.) şi, de obicei, trebuie să vină la vreo cinci minute, dar uneori se mai blochează pe parcurs cîte 2—3 maşini, supraaglomerate, nu se-nchid uşile, apoi semafoarele — şi ajung cîteodată toate la capăt, una în spatele celeilalte, unde se mai odihnesc şi aici, şi apoi...

La capăt, Complexul Comercial APUSULUI, lîncezesc cîteva autobuze în lichidul incolor al canicule, fără să păstreze nici un număr (sau o tabelă) care să indice direcţia de mers şi traseul.

Aici este un alt tărîm. Privind o probă de cartier la microscop vom putea observa diferite forme de viaţă, puşti fără căpătîi, vînzătoare de magazin ieşite la taifas în faţa chioşcului de ziare, romi desfăcîndu-şi marfa lor deochiată, sau ţărani sosiţi cu paporniţele de la Autogara Militari. Aşa îmi amintesc de o planşă cu viaţa în apele dulci-stătătoare: euglena verde, amoeba, parameciul, pe care reporterul le acroşează cu băgare de seamă în penseta sa minusculă, aducîndu-le mai aproape de ochiul său, şi de ochiul etern al lui Dumnezeu.

MIHAI GĂLĂŢANU ■

Draga tatii
Fotografii de GIG MOTOIANU

Mai multe bacterii decît celule

În revista „Flacăra" nr. 14, din 8 aprilie 1988, a apărut, sub semnătura dr. G. Zarnea, articolul amintit mai sus. „Aflu cu acest prilej, spune între altele autorul, că în organism avem mai multe bacterii decît celule. Fără ele n-am exista, am fi năpădiți de microorganisme, iar lumea ar fi plină de cadavre. Este unul din cele mai pasionante domenii ale microbiologiei". Și da și nu! Voi fi de acord cu autorul că, în condiții de mediu, formate din substanțe nutritive și temperatură optimă, acțiunea acestor bacterii este benefică pentru întregul organism. Dar cînd condițiile de mediu, prin alterare, devin nefavorabile vieții, bacteriile, pentru a supraviețui, se adaptează la noul mediu, prin fenomenul variabilității, transformîndu-se în germeni patogeni. Cu alte cuvinte:

1. Bacteriile din organismul uman al omului sănătos sînt folositoare pentru că au un mediu natural propice și 2. sînt dăunătoare, cînd sub influența unui mediu alterat, se transformă în germeni patogeni.

Este o părere personală, dar la care am ajuns după 34 de ani de studii și cercetări de microbiologie.

BORIS CULACHE
Urziceni

De la coadă adunate

Un sfert, nu-i puțin!

— Dacă vin căldurile, s-or mai micșora și cozile astea!

— Da' ce legătură are coada cu căldura?

— Pă, are, că mai pleacă omul la munte, la mare, în vacanță, de! Se mai golește capitala.

— Ce vacanță dom'le, că abia în cep examenele. N-ai auzit? Că a fost anunțat și la radio și la televizor a scris și prin ziare... o să înceapă admiterea pe la facultăți.

— Da, chiar! Să vezi teamă și emoții p'ăi bătrîni! Or fi mul , or fi puțini?

— Cine?

— Păi, candidații!

— Habar n-am! Da, n-ar fi rău de știut cam cîți studenți 'om avea la anu'?

— Puțini nu rămîn ei! Numa' un lucru mă bucură tare.

— Care?

— Ce naiba, dom'ne, de ești așa dezinformat! Cum, chiar nu știi? Anul ăsta se primesc la Institutul de Mine și fete. Un sfert.

— Ei, și?

— Cum, ei și? Douășcinci la sută n-or să mai fie mineri, or să fie mineriie. Ce e puțin?

— Tot nu pricep, ce-i cu asta.

— Păi, tu gîndește-te puțin. O fată e mai delicată, are mîini mai fine! E mai gingașă, ce mai!

LIANA TATOS

Către redacția revistei „Flacăra"

În articolul apărut în revista Dvs., în numărul 23 din 6 iunie a.c., intitulat „Surprize la Hanovra: tehnica românească prezintă o altă față occidentului", prezentat sub formă de interviu cu subsemnatul, s-au strecurat o serie de erori regretabile.

● La tîrgul de la Hanovra am participat împreună cu d-l. ing. Ion Lupei, directorul firmei producătoare de servomotoare, IFMA, și cu d-l. ing. Dinu Ionescu, din partea Întreprinderii de Comerț Exterior Electronum". Întreaga delegație contribuind la interesul manifestat de firme străine cunoscute, pentru produsele noastre.

● Servomotoarele cu rotor disc nu se fabrică în Canada, așa cum, din eroare, se indică în articol.

● La tîrg au fost duse nu „planurile" motoarelor electrice, brevetate, ci doar un prospect tipărit în lb. germană, în care se scot în evidență avantajele acesteia.

● Finalul articolului menționat, de o notă pesimistă și fals „revoluționară", nu reprezintă punctul meu de vedere. Din contra, consider că factorii de decizie vor înțelege importanța pe care o prezintă posibilitățile de export ale acestor servomotoare și o vor sprijini în consecință.

Cu mulțumiri,
ing. S. SLAIHER
cercetător ICPE

Se poate face și la noi comerț civilizat

Stimate domnule redactor șef

Am aflat despre articolul corespondentului dv. în Italia, dl. Mihai Pelin, apărut în ziarul dv. din 23 mai, care se ocupă de un fapt care atinge interesele întreprinderii mele. În acest articol, la distanță de cîteva luni de la publicarea în revista italiană „Panorama" la începutul lunii ianuarie a.c., este acum reluat un interviu al domnului Licio Gelli, care înfățișează în termeni falși și defăimători tema raporturilor industriale și comerciale pe care Societatea GIOLE le întreține cu parteneri din România încă de acum 20 de ani.

Nu consider aici locul potrivit pentru a preciza întreaga problemă sub toate aspectele sale. Mă limitez să vă spun că, din cauza afirmațiilor răuvoitoare ale d-lui Licio Gelli, am procedat la denunțarea penală la autoritățile judiciare în zilele imediat succesive interviului. Acest fapt a fost amplu relatat de presa italiană, cît și de unele ziare românești.

Permiteți-mi, însă, să vă exprim nedumerirea mea asupra motivelor care l-au determinat pe colaboratorul dv. să „relanseze" această problemă, fără să o însoțească de știrea denunțului penal, cum mi se pare că ar fi fost de datoria sa să procedeze pentru exactitatea informației.

Vă informez, de asemenea, că dl. Licio Gelli, ca urmare a denunțului meu, a fost dat în judecată de Procuratura Republicii din Milano (competentă pe acest teritoriu, întrucît „Panorama" se publică în acest oraș) cu procedură de urgență, care a fixat audiența dezbaterilor pentru 26 septembrie a.c.

Nu mă îndoiesc că veți binevoi să acordați solicitării mele amabila dv. atenție privind necesitatea restabilirii adevărului.

Cu mult respect,

ATTILIO LEBOLE

Aveți dreptul! Aveți dreptate?

Japca

Iată un prim subiect pentru rubrica propusă în numărul trecut. Semnează, **„un abonat telefonic clandestin"**:

Societatea de Telefoane percepe anumite taxe pentru servicii ca: fir lung, instalări de posturi noi, sonerii suplimentare, etc. Este ciudată, însă, perceperea unor taxe pentru NIMIC. Astfel, dacă în cazul unor lucrări ca instalații, accesorii suplimentare, se consumă materiale și manoperă, în cazul „schimbării de nume și responsabilitate", unde nu se consumă nimic, sumele percepute (circa jumătate din costul instalării unui post nou, adică 800 lei) nu sînt justificate în nici un fel, operația fiind o japcă. De pildă, dacă cineva își vinde apartamentul, cumpărătorul trebuie să-și treacă postul telefonic pe numele său plătind 800 lei, fără ca cei de la Telefoane să clintească instalația. Pentru a justifica suma, există, însă, un ritual birocratic. Astfel, cel care înstrăinează apartamentul, demontează aparatul și-l depune la un ghișeu. Cel care-l cumpără face o cerere, așteaptă, iar după un timp vine un tehnician. El instalează telefonul în același loc, utilizînd aceeași instalație și, posibil, același aparat. De ce să fie simplu, cînd se poate complica?

Îndreptări

Nimeni nu poate pretinde că le știe pe toate. De aceea, ne bucurăm cînd ni se atrage atenția asupra unor omisiuni, cum se întîmplă și în cazul de față. „Referitor la articolul „Chiria, cîinele și porcăriile" apărut în Flacăra nr. 22 din 30.05.1990, țin să vă aduc aminte că ați uitat să-i pomeniți și pe cei din M.A.N. Așa că, atunci cînd cei din M.A.N. vor anunța chiria de sută la sută, atunci or face-o și polițiștii".

Am mulțumi pentru informație, dar nu știm cui. Binevoitorul nostru cititor a uitat să se mai și semneze.

Mărul discordiei

Fiecare este convins că dreptatea este de partea sa. **Sută Ion** din comuna Săcelu, județul Gorj, îngrijește cei șapte ari de pămînt de lîngă casă, dați de către C.A.P. ca lot în folosință, cu mult înainte de revoluție. Familia Murdaru îi pretinde acum, în aprilie 1990, ca moștenire a proprietății părinților din 1962 și distruge toată munca din toamnă și primăvară a lui Ion Sută. Conducerea C.A.P. dă din umeri. Primăria din Săcelu, așișderea. Cine are dreptate? Scrisoarea lui Ion Sută îndeamnă la serioase meditații: „Ne certăm pentru o palmă de pămînt. Eu am considerat că prioritate are țăranul, cel care a iubit dintotdeauna pămîntul, nu cei care au trăit la oraș și acum i-a apucat, deodată, dorul de moșie. Oare este drept ca un biet țăran, necăjit, cu mîinile noduroase de atîta muncă a pămîntului să ajungă să fie purtat prin tribunale de niște oameni care, atunci cînd noi munceam cu capetele crăpate de soare și cu sudoarea șiroind pe frunte, stăteau la umbră? Nu cred că asta este drept".

De ce să fie demolată această splendidă casă de pe Dudești?

Cîți surzi avem?

E de neexplicat, sîntem de acord cu **Elena Oprea** din Giurgiu, Str. Tineretului, bl. 12/420, sc. A., ap. 12, cum se face că, de pe locul 5 020 (programarea din noiembrie 1969) a ajuns, în aprilie 1990 pe locul 7 020. De specificat: e vorba de înscrieri pentru bateriile necesare aparatelor auditive. La Spitalul O.R.L. Panduri, explicația dată pacientei noastre a fost cum că au existat „dereglări după Revoluție".

Să fi surzit chiar așa de mulți după 22 decembrie?

Grupaj realizat de
LIANA TATOS

Poșta redacției

Marinescu Romeo — Rm. Vîlcea: Mulțumim pentru aprecieri. Atenție, revista apare acum miercurea. ● **Ciutescu D. Gheorghe** — Rm. Vîlcea: 1) Nu știm de ce nu v-a răspuns Ministerul Învățămîntului. 2) Credem că nu. Dar „răutatea" altora, oricît ar fi, nu o scade pe a noastră, dacă o dovedim. 3) Nu. 4) Nu vă încadrați în prevederile decretului. 5) Cititorii care ni se adresează nu au nici un fel de „obligații financiare" față de redacție. ● **Vîlceanu Dorel** — Baia Mare: Da. ● **Ungureanu Marian** — jud. Vîlcea: Dacă scrieți poezii nu puteți fi niciodată singur (o mulțime de cărți vă pot umple viața) și nici „înconjurat de negură" la 23 ani. Adresați-vă unei reviste literare. Aveți grijă de gramatică și ortografie. ● **Ioan Dumitru** — Craiova: Am trimis memoriul dv., cum ne rugați, Ministerului Transporturilor. ● **Iancu Marin** — com. Manasia (Ialomița): Adresați-vă conducerii unității. ● **Tătulescu Maria** — București: Pentru a încerca să vă ajutăm, reveniți cu amănunte: ce fel de șantier era, ce se construia, de cine aparținea? Altfel, e mai rău decît acul în carul cu fîn. ● **Iorgu Alexe** — Oradea: Școli postliceale vor funcționa în anul școlar viitor, în Oradea în cadrul Grupului școlar sanitar, str. L. Sălăjan 13, tel. 30644, Grupului școlar industrial de construcții-montaj, str. Karl Marx 33 tel. 31694, Grupului școlar economico-administrativ, str. Orșovei 5, tel. 36951 Grupului școlar de cooperație, str. Pomîntei 25 tel 43373. ● Un grup de domnișoare din R.S.S. Moldovenească ne scriu: „Dorim foarte mult să ne găsim prieteni în România, ca să întărim și mai bine relațiile dintre România și Basarabia. Vă rugăm să ne publicați adresele în revista dv.". Le îndeplinim dorința cu plăcere, numai că o vom face eșalonat, deoarece grupul se compune din 20 de domnișoare și spațiul este restrîns. **Iulia Brînză**, raion Cotovschi, cod. 278545, sat Cărpineni, str. Corciaghina 9 (16 ani, preferă muzica modernă, modă, ilustrate, sport); **Elizaveta Ion Badea**, Chișinău, str. Cuibișeva 7/3, cămin 2, ap. 32 (18 ani, preferă muzica modernă, sport, șah); **Elena S. Casian**, raion Cotovschi, cod. 278545, sat Cărpineni, str. Leova 45 (16 ani, muzică diferite genuri, istorie, limbi străine, ilustrate).

REGHINA VÎRVICI

Țara vinurilor fără vinuri (I)

Între tradiție și necesitate

Cultivarea viței de vie, albinăritul și olerițul sînt unele dintre cele mai vechi și statornice îndeletniciri ale strămoșilor noștri. Dar, în pofida consistenței tradiției, vom constata că, deși avem podgorii renumite, cu vinuri de marcă și renume, pe piața internă nu sînt vinuri nici măcar de leac. Aceeași delicată problemă se pune și cu mierea : cît despre brînza de oi, ce să mai vorbim ? În privința viei și vinului, pretextul că am fi avut un an viticol slab (1989), nu stă în picioare. N-am avut vinuri nici în anii trecuți. Este inadmisibil ca în plin sezon estival, în plin campionat mondial de fotbal, la care, cu onor participă și echipa noastră națională, să nu găsești pe piața internă vin și bere, băuturi altminteri slab alcoolizate. Pe tejghelele alimentarelor și ale magazinelor de profil mai găseai, treacă-meargă. În anii trecuți, vin spumos, șampanie. Acum, parcă, s-au evaporat și aceste sorturi, ca de la sine. Cum se spune îndeobște, din mai bine în mai rău, pînă la victoria finală.

Am invocat tradiția nu întîmplător. Iubim tradiția, dar sîntem cu ochii limpezi spre necesara contemporaneitate. Fiindcă am invocat-o, să ne referim la două momente dramatice. Primul, cînd preotul Deceneu, la sfatul lui Burebista (sec. I î.e.n.) a dispus scoaterea unor mari suprafețe de vie, în speță de la hotarele țării, nu neapărat că tracogeților le plăcea atît de mult licoarea colilie cît, mai ales, pentru că barbarii au început să prindă gustul vinului și al năvălirilor de tot felul. Al doilea moment dramatic în istoricul acestei plantații l-a constituit perioada comunistă a colectivizării. Mii de ha cu vie au fost scoase din cultură, pe eternul considerent că nu sînt rentabile viile ! Așa s-a întîmplat și cu „herghelille" de cai, așa s-a întîmplat și cu altele.

Ne-au rămas, totuși, podgorii renumite. Să le enumerăm pe cele mai cunoscute : Tîrnăveni, Blaj, Mediaș, Lechința, Teaca, Midiș, Buziaș, Recaș, Sarica-Niculițel, Babadag, Ostrov, Drăgășani, Valea-Călugărească, Urlați-Ceptura, Pietroasele, Odobești, Nicorești, Cotnari, Murfatlar, Panciu, Cotești etc. etc. Renumele lor a trecut de mult hotarele țării. Pe cît de renumite podgoriile avem, pe atît de puțin vin avem pe piața internă ! Pliniu cel Bătrîn spunea undeva că „omul este singurul animal care bea fără să-i fie sete". Românii, mai hîtri și pușI pe glume, spun că : „Mîncarea e fudulie, băutura e temelie". Zău, așa, uneori ni se face al' dracu' de dor de o sticlă de vin și deloc n-o găsești, sireaca.

Să facem și noi ceva în ce ne pricepem. În viticultură am fost stăpîni și buni gospodari și, iată, am intrat în epoca de aur... Noi însine am intrat în Magazinul Alimentara din Calea 13 Septembrie nr. 103—105 și am constatat, ca peste tot, de altfel, că rafturile cu băuturi sînt goale-goluțe. Și, cam de multișor povestea ! La o scurtă trecere bilanțieră a intrărilor și ieșirilor de vin și bere în magazine, din anul 1989 și 1990, pe primele 6 luni, constatăm, cu stupoare, că stocurile sînt în defavoarea anului curent. Aceeași situație și la Alimentara nr. 10 (Calea 13 Septembrie 58—60). De mult este așteptată berea și este așteptat și vinul în alimentare și în magazinele de profil, specializate. Trebuie să recunosc sincer și dezinteresat că o situație mulțumitoare am găsit la Restaurantul (fără nume), din Blocul 101, din aceeași zonă. Un „trio" de ispravă, băieți unul și unul, descurcăreți și serviabili (i-am numit pe Nelu Munteanu, Gică Udilă și Emil Gligore), se descurcă de minune. Am încercat să aflu cum anume se descurcă, dar mi-a fost imposibil. Știu sigur că funcționează aceleași legi ale comerțului socialist : dacă nu dai, nu ai ! Cu cît dai mai mult, cu atît ai mai mult ! Se pare că și poliției economice le place acest joc de-a datul și de-a luatul, altfel nu ne închipuim cum nu intervin, cînd unii șefi de unitate comercializează vin și bere cu bișnițarii, iar aceștia cu amăriții de oameni ai muncii însetați de pe străzile Capitalei, la prețuri de speculă.

Începe hora inversă. Ministerul dă vina pe anul viticol slab. Centrala de resort dă vina pe I.V.P.S., fostele I.V.V.-uri. Întreprinderile de profil dau vina pe I.C.R.A. Și, uite așa, I.C.R.A. dă vina pe transport (**Transcom** și I.T.A.), sau, în cel mai fericit caz, pe I.C.V.A. Așa e, sticlele sînt de vină, bătu-le-ar amarul ! Abordăm de trei cincinale acest subiect, în coloanele revistei, și nimeni nu se sinchisește. Nu-ți rămîne decît o singură alternativă : vinurile din depozitele și magazinele noastre s-au evaporat, ca aurul din tezaurul țării ?! S-a invocat și varianta exportului. Să fim sobri și regali. În anii trecuți exportam vin în Italia și Franța, țări unde vinul curge gîrlă, la prețuri derizorii. Acum ? **Ni s-a spus că s-a stopat exportul de vin !** E adevărat ? În orice caz, nu de justificări avem nevoie ; ne-am săturat de justificări ; iar de promisiuni, ne sînt pline și podurile palmelor. Vinul nostru, cel de toate zilele, trebuie să facă parte, indiscutabil, nu atît din tradiția noastră istorică (sau și din asta) cî, necesarmente, din viața noastră. Francezul nu concepe o masă fără un pahar de vin. Să nu uităm că vinul este și hrănitor și răcoritor. Tocmai aici vroiam să plasez, în final, dezlegatul limbii : dacă bei o picătură de apă, cum tot românul spune, „la un kil de vinișor"... Unul „mare", mare de tot, mi-a șoptit în taină, dar serios și grav : guvernul, fost provizoriu și din ce în ce mai mult definitiv în una, în alta, s-a gîndit ce s-a gîndit și nu s-a gîndit prea bine atunci cînd n-a ezitat să afirme că tot românul e născut politician ! „Domnilor, pare a vrea să spună stăpînirea, la să terminăm cu băuturile (era să zic și cu cele răcoritoare). La muncă, tovarăși !" Vom fi oare reduși din nou la tăcere sau vom fi obligați să vorbim din ce în ce mai surdinizați, chiar și în patul de acasă ? Cît despre vin, elixirul vieții, să facem bine să ne punem pofta în cui ! Începe epoca gogoșilor.

„Damaschin, cînd vede via, / Își ridică pălăria / Și salută cu ardoare / Vinurile viitoare" (Păstorel)

În halta Murfatlar mărfarele duc dorul Californiei

Încerci să te ascunzi la umbră, cauți cu privirea o fîntînă, praful stîrnit te împiedică s-o găsești, în loc de înjurături repeți : „Dobroge, Dobroge, țară săracă / Bate vînt și crește piatră", nu-ți amintești autorul versurilor (ce rost mai are ?), tu „ai să mori de sete", într-o țară săracă. Dacă ai puteres, totuși, să casti ochii la sărăcia din jur, ai să observi că în curțile oamenilor nu există loc să calci printre araci de viță de vie. Te afli în localitatea Basarabi, la cincisprezece kilometri de forfota Constanței. Soarele arde pămîntul, iar tu „mori de sete".

Vinuri alese pentru alte mese

Cu trei dolari, americanul poate cumpăra o sticlă de Pinot gris Murfatlar, dar preferă să dea cincisprezece dolari pe un vin franțuzesc, pentru că e vin... franțuzesc, cu tradiție și reclamă. Și **vinul de Murfatlar are tradiție, este medaliat la numeroase concursuri internaționale, dar nu are nici un fel de reclamă.** Același vin (fără reclamă), ajunge greu pe masa românului obișnuit cu „otrava" vinurilor de surcele, pe care o găsește cu noroc (în zilele de chenzină) la alimentara de cartier, stînd la o coadă respectabilă. Românul de rînd spune despre vinul de Murfatlar că e bun, și-atît ! Asta o spune din amintirea unui concediu petrecut pe Litoral, cînd și-a făcut curaj să intre, cu familia, într-un restaurant „pentru boieri". A fost vinul bun, dar scump...

De la începutul anului pînă în luna iunie, I.A.S. Murfatlar a livrat pe piața internă 566 de vagoane cu vin, ceea ce înseamnă 20 000 de sticle pe zi. Față de anul trecut s-a înregistrat o creștere cu 80%. Exportul s-a diminuat la 166 de vagoane, motiv pentru care s-a pierdut un partener vechi de douăzeci și cinci de ani, Germania răsăriteană. Nu este vina oamenilor care fac vinul Dobrogei, ci vina rețelei departamentale a vinurilor. În R.D.G. vinul de Murfatlar se vindea cu 9 mărci, un preț excelent, apreciază inginerul Victor Prelipceanu, specialist în combinatul de vinificație Murfatlar. Va fi greu să-i recucerim pe nemți ! (Dar pe români i-am cucerit ?) De la dînsul aflăm că s-au făcut importuri de vin din Spania, 750 de vagoane. Să fie acesta rezultatul vizitei primului ministru, Petre Roman, în țara coridelor ? În pofida datelor prezentate mai sus, magazinele noastre suferă de absența vinu perioare. De ce ? În primul rînd se explică — cererea este foarte mare (Beau atît de mult românii !). În doilea rînd, producția de vin se af sub nivelul normal din cauza înghe rilor petrecute în iernile 1985—198 Vița de vie nu se reface peste noapt regenerarea ei durează ani buni. An trecut a fost o producție modestă, pe tru acest an nu se întrevăd progres Și, în al treilea rînd, activitatea bir cratică „centralizată reprezintă o frîn în calea cointeresării oamenilor ce lu crează în combinat. Și iată un singu exemplu : **sînt necesare piăci de filt din import.** Ele sînt prevăzute în co tract pe luna februarie a.c., dar acți nea nu demarează, pentru că se a teaptă compensația la export cu pr duse alimentare. Ca pe vremuri !

„Luceferi dragi, în nopți senine, / Dar raza lor nu-l pentru mine"

Puțină istorie

Fostul dictator a vizitat o singură dată stațiunea de cercetare viticol Murfatlar, cînd „indicații prețioase specialiștilor : să se mărească densitatea arăcilor la hectar. Cu cît mai mult cu atît vin mai mult ! Specialiștii a îndurat indicația și producțiile minc noase pe care le raportau, altfel le pierdeau pîinea. Dacă vroiai să defr șezi o vie bătrînă, îți trebuia o aproba

Locul unde ar fi trebuit să se găsească vi

re de la președintele țării ! — precizează cu humor directorul stațiunii, inginerul Ghiță Marin. Statul nu trebuie să se amestece în munca viticultorilor Aici lucrează generații de viticultor care cunosc meseria din tată-n fiu. E știu cînd să stropească via, cînd s-o cu rețe, cînd s-o culeagă, nu cei de la Mi nister.

În concediile sale pe Litoral fostul dictator trăgea o fugă la combinatul de vinificație, urmat de medici și bucătari Cea mai mare jignire pe care le-a adus-o oamenilor de aici a fost nu faptul că o săptămînă se pregăteau pentru „călduroasa primire", ci faptul că nu le „gusta" vinurile din podgorie preferînd să consume vinurile aduse „în traistă", din străinătate. Oricum dobrogenii sînt pe cale de a uita astfel de istorii. La poarta combinatului sta ționează zilnic sute de camioane. „Dacile" negre cu număr mic au un regim special... Iar pe lucrătorii unității aceste cozi îi obligă și-i îmbogățesc.

A-ți potoli setea nu înseamnă a-ți potoli și pofta

În drum spre haltă, treci prin parcul din fața primăriei. Soarele se stinge departe, nu te interesează. Pe o că, doi tineri fumează. La picioar descoperi o sticlă treisferturi, deș tă. Unul dintre ei se chinuie s-o zgîrîe că pe a doua. Îi întreb unde au găsit vin. La alimentara de peste drum ! — ți se răspunde. Alergi într-un suflet și afli că acum cinci minute s-a terminat. Au avut Merlot, la treizeci și cinci de lei sticla, primiseră zece navete. În prima cofetărie bei două pahare cu limonadă, să te saturi, să uiți că ai fost la Murfatlar.

Cîte sticle cu călușul în gură evadează peste hotare?

Denumirea Diosig nu vine de la Dionysos, după cum primarul comunei, Ioan Lobonț, nu are nimic de a face cu „lobonții“, ostașii care luptau pentru cauza Imperiului habsburgic la sfîrșitul secolului al XVII-lea. Și, totuși, se pare că întinsa pe dealuri comună a Bihorului a fost vizitată de zeul Dionysos ori măcar de emisarii lui. Să recunoaștem chiar cu inima îndoită, înainte de revoluționara colectivizare, aici se obțineau producții enorme de struguri. Cîte două sute de căruțe încărcate cu ofranda acestui vesel zeu așteptau și cîte două zile pînă a fi deșertate! Mulți țărani își pierdeau răbdarea să tot aștepte și căutau aiurea cumpărători, dînd strugurii aproape gratis. Se vorbea, pe atunci, că la Diosig și în șanțurile drumurilor puteai să afli vin! Bineînțeles, că filoxera, care a decimat acum mai bine de 150 de ani în Europa frunzele și rădăcinile culturilor de viță de vie, nu a iertat dealurile domoale ale Diosigului. Oamenii au blestemat gîngăniile, socotindu-le, pe drept cuvînt, pedeapsa lui Dumnezeu, dar s-au apucat cu toții să planteze vie nouă, bună, din soiurile renumite, unele nobile, altele locale.

Înainte de fatidicul an 1962, aproape 2 000 de hectare de pămînt își ridicau în toamnă, spre cer, dulcile trofee de izbîndă zemoasă. Ca și înainte, cînd plantau, stropeau, tăiau, legau sau „cîrneau“ ori „ciupeau“ viile, oamenii din Diosig dormeau săptămîni întregi la „locul faptei“. Astăzi, iunie 1990, primarul comunei, cu nume de războinic, îmi spune trist, peste măsură, că paradisul zeului s-a strîmtorat rău de tot: 200 ha la I.A.S., 150 ha la C.A.P. și aproape 100 ha la populație. Nu se mai muncește ca odinioară, cînd țăranul avea pămîntul cu via lui. Acum vin oamenii cu secerile și retează via, care pe unde apucă. Vița de vie este una dintre cele mai pretențioase culturi. N-o poți face cu hei-rup-ul! Și-apoi, unde dragoste nu e, nici recoltă nu e! În plus, imbecila politică a prețurilor de achiziție a strugurilor de pe vremea ceaușescului: de numai 2—3 lei kg de struguri, acest preț neajungînd nici pentru obținerea unui kilogram de struguri, darmite a unui kil de vin.

Din fericire (deocamdată!), Guvernul României a hotărît creșterea prețului de achiziție al strugurilor: între 6—12 lei, în funcție de calitatea strugurilor. Lucru care i-ar stimula pe țărani și unitățile C.A.P. și I.A.S. Din nenorocire, însă, **țăranii nu au fost împroprietăriți cu cele 0,50 ha pe cap de membru cooperator, pentru ca oamenii să capete, în sfîrșit, încredere și să facă din dealurile Diosigului o minune viticolă pe pămînt.**

Ca să fii viticultor bun îți trebuie o mulțime de lucruri. De la vermorel, la substanțe contra dăunătorilor, de la unelte specifice, la pivnița pentru păstrarea vinului. Actualmente unele pivnițe se prezintă într-o stare jalnică. Agricultor poate fi aproape oricine, pe cînd la statutul de viticultor nu se ajunge ușor. Am stat de vorbă cu un pensionar — absolvent al unei școli viticole! — care îmi spunea că, înainte de 1962, la un hectar se aflau plantați zece mii de butuci (!) de viță de vie, care dădeau apoi un vagon de struguri. În 1949 a absolvit această școală profesională, ajungînd un adevărat maestru, după ce a mai făcut patru ani de școală viticolă la Cimbrud. Trudă zadarnică, fiindcă a început colectivizarea, iar pivnițele oamenilor din Diosig au fost „măturate“ cu buldozerul. Nu o mie și una de nopți, ci o mie și una de pivnițe, distruse pentru că reprezentau un simbol al proprietății individuale, care nea colectivismul stalinist! Cu ce mă au mai lucrat oamenii la via ceapeului, vă închipuiți și dumneavoastră, nu?! Pentru ca viticultura să o ia din loc este absolută nevoie de specialiști, muncitori agricoli calificați, plată corespunzătoare, substanțe eficiente în lupta contra dăunătorilor, aduse din import ori produse în industria noastră

O bătălie bine condusă nu-i niciodată dinainte pierdută (bucureșteni luînd cu asalt un TIR care a adus vin; navetele n-au mai putut fi descărcate, s-au vîndut chiar din mașină)

chimică. Împroprietărirea țăranilor ar face, probabil, cît toate acestea la un loc! Pentru că 5 ari de vie necesită, pe puțin, o investiție de 20 mii lei. Un fir de butaș de viță de vie costă de la 7 la 10 lei. La o populație de 10 500 locuitori (și numai 1 000 de navetiști), Diosigului nu-i este teamă că nu-și va recăpăta faima de odinioară de capitală a vinurilor bihorene. Recolta din anul trecut a fost slabă. Ploile din august, îndelungate și reci, au dus la crăparea și mucegăirea boabelor. Ultima producție bună a fost cea a anului 1983. De atunci, se tot așteaptă marea producție. Dar de unde nu e, nici zeul Dionysos nu ia! Să fie numai mersul vremii de vină?

Anul acesta, am aflat că am importat vinuri din Spania. Pînă cînd nu vom da țăranului ce-i al țăranului, (adică pămînt, fie el acoperit și cu viță de vie, dar în proprietate!), multe vise au să cutremure somnul vrednicilor oameni de la Diosig, cu imaginile din copilărie, cînd căruțele stăteau „la coadă“, ca să fie descărcate. O „coadă“ ciudată și binecuvîntată a belșugului, nu o coadă reală a foametei și, așa cum am constatat acum, a setei după... un banal litru de vin!

O veche maximă spune: „În vino veritas“! În vin e adevărul! Eu m-am străduit să-l spun cu gura arsă de sete. Pentru că „adevărul lichid“, închis în sticle cu călușul în gură, atît cît a mai rămas!, **se mai exportă, pretinzîndu-se că mai sînt de onorat contracte încheiate înainte de revoluție!** Or fi, dar principiul „pacta sunt servanda“ nu ne ține de sete, dar, mai ales, **încalcă o hotărîre a Guvernului, aceea de a nu se mai exporta produse alimentare!** Ar fi bine de știut cîte sticle, cu călușul în gură, trec frontierele de stat din podgoriile vestite din alte zone ale țării? Țară de vinuri, România nu are vinuri în alimentare, nu are vinuri cît să ospătezi un drumeț la o masă de seară, ca emisarii zeului care-și trage obîrșiile de pe la noi.

Mai aproape decît haina e cămașa

În vino veritas?

Și la Bacău, ca peste tot. Îți pui mîna streașină la ochi, te uiți prin vitrină, îți adeverești presupunerile și pleci. Îți pui pofta-n cui. E cald și îți arde gîtul după o bere. Dacă ai baftă, supraviețuiești unei cozi haotice și interminabile, ieși victorios, jumulit de nasturi și mărunțiș, cu o halbă-două deasupra capului și te grăbești să le sufleci, fie ele și așa, îndoite cu apă sau cu guler cenușiu. Berea ca berea. Seara însă ai bea un vinișor. — poate la meci, poate cu oaspeții deja anunțați, poate cu oricare alt prilej. Nici o tărie n-ar fi de lepădat. Alergi iarăși, degeaba. Barurile sînt mai mult închise, cîrciumile au și ele, sporadic, cîteva lăzi cu sticle de vin la trei-sferturi. Pentru acasă, nici pomeneală. Rafturile alimentarelor sînt vesnic goale sau spulberate în cîteva minute. Unde ar trebui să sadă vinul la loc de cinste, tronează sticlele cu suc de roșii. De-ar fi votcă, tot aș mai zice...

Îți iei, așadar, capul în mîini, îi zici una pe românește să te răcorești, dai ocol pieței cu întreprinzători ochioși (mai-mai că te-ar îspiti licorile lor contrafăcute) și pînă la urmă te întorci resemnat de unde ai plecat. „În vino veritas!“. Ha! Stai și te întrebi: care vin? care adevăr? Vinul nu-l și gata — adevărul umblă rupt de șale și cu capul spart. Ce ți-e și cu latinii ăștia...

De-am mai duce-o pîn' la toamnă...

Platforma Mărgineni, nu departe de Bacăul liniștit al Moldovei. Întreprinderea de Vinificație și Produse Spirtoase Bacău (I.V.P.S.) — o unitate nu prea mare, care pare a face eforturi susținute pentru a traversa perioada de criză generală. Pe directorul și inginerul-șef ai întreprinderii, dl. Jenică Axente și respectiv dl. Dan Mandrea i-am aflat proaspăt întorși de la sediul viitorului magazin de prezentare și desfacere al I.V.P.S. din oraș. Sînt preocupați de a găsi căi pentru depășirea greutăților de moment și onorare a firmei proprii. Le propun un dialog deschis, debarasat de convenționalisme, care să pună cumva „degetul pe rană“. Se oftează pe rînd, adînc, apoi în spatele unui zîmbet ușor transant primesc acceptul. Mergem în laboratorul întreprinderii, unde șefa acestuia, d-ra Calancea, participă constructiv și îndatoritor la discuția comună. Întreb ce se-ntîmplă cu vinul în țara vinurilor și mai ales prin I.V.P.S.-urile neînvecinate cu marile regiuni viticole. Domnul director J. Axente are aerul unei persoane căreia nu-i place să se lungească la vorbă. După o minimă concentrare, dînsul punctează **situația alarmantă** în care se află sectorul viticol; întreprinderile producătoare de profil fac eforturi apreciabile de a **gospodări** fondul de marfă deja împuținat. **O mare parte din livrări la calea speculei,** speculă a cărei rețea a devenit puternică, putîndu-se presupune că ea pornește încă de la cei ce preiau în mod legal transporturile din I.V.P.S. Restaurantele, magazinele alimentare, precum și rețeaua turistică resimt o lipsă acută de băuturi, permanent amendată de populație, în timp ce „la negru“ un litru de vin a atins prețul de 60 de lei. „Actualele noi prețuri de achiziționare și contractare a strugurilor și fructelor, stabilite prin ordinele nr. 23 și 25-1990 ale Ministerului **sînt cu totul necompetitive** față de ofertele făcute C.A.P.-urilor și producătorilor individuali de către fabricanții clandestini actuali și de virtualii proprietari de localuri, care urmăresc să-și asigure stocurile necesare de vinuri. Ei oferă producătorilor 15—20 lei/kg. de struguri și 8—10 lei/kg. de prune, spre exemplu, **prețuri duble față de cele pe care noi le putem practica legal.** În aceste condiții, cînd lucrurile vin în contradicție cu regulile economiei de piață liberă, cînd ponderea gospodăriilor și vilor particulare a crescut considerabil, se poate crea un precedent negativ grav. Contractările din acest an reprezintă abia 40% din cele ale anilor trecuți, atît timp cît particularii **refuză categoric** contractările la aceste prețuri, gîndindu-se la creșterea lor necontrolabilă din toamnă“. E cald și în laborator, afară se lucrează la încărcarea mașinilor cu navete, iar mirosul de etanol stăruie greu și în încăpere. Domnul director își continuă argumentația: „Bunăstarea trebuie să fie materializată concret. **Trebuie răspuns cumva protestelor justificate ale populației.** Nici o eventuală pierdere a pieților de desfacere a vinurilor exportate nu poate fi privită cu seninătate. Nevoia de valută, fie că e destinată direct întreprinderii, fie că vine să mai rotunjească pe ici, pe colo bugetul statului, rămîne o problemă pe rol. În plus, miile de restaurante și shop-uri, în care exigențele sînt pe drept sporite, ar putea să se confrunte cu lipsuri catastrofale. Măsurile care se impun a fi luate vor fi hotărîtoare“. Toamna aceasta va fi cap — compas pentru viticultura românească, urgisită în fel și chip. Cum ne vom descurca pînă atunci?

Nu știm nici ce i-om face...

Inginerul-șef Dan Mandrea preia stafeta, precipitat: „Sectorul viticol este într-un real declin. Direcția Agricolă de Stat deține practic 23% din totalul suprafeței viticole din țară. Trist, dar adevărat. Unde să mai adăugăm că 30% din suprafețele raportate sînt inexistente sau pur și simplu în paragină? Restul e în proprietatea C.A.P.-urilor și a particularilor. Cu ce avem, cu ce n-avem, se mai ridică încă o problemă absolut delicată: cu ce forțe vom culege recoltele de acum înainte? Fără țărani autentici, fără elevi, militari, studenți sau deținuți, strugurii vor pune eficiența cantitativă sub semnul întrebării. Perioada lor de maturare tehnologică este de 20—25 de zile pentru fiecare sol; dincolo de perisabilitatea lor însă, se vor pierde mari cantități: neculese, sustrase, afectate de dăunători sau de boli ale viței-de-vie. Dacă alăturăm acestei posibile stări de fapt viitoare și **debandada producției clandestine,** se conturează o perspectivă nu tocmai roză“. D-ra Calancea intervine la timp, completînd: „Însuși procesul de fabricație, ambalarea și comercializarea alcoolului e supus acum unei proceduri anarhice. Am primit și noi, la laborator, probe de băuturi produse „artizanal“ și am constatat cu îngrijorare lucruri grave: în afara oricărui control sanitar, ele conțin substanțe toxice, conservanți interziși, adevărate otrăvuri (metale grele, de exemplu). Luînd legătura în țară cu colegi și cu reprezentanții poliției, am putut consemna mii de îmbolnăviri și intoxicații. Distileriile clandestine s-au înmulțit vertiginos și ele consumă și o bună parte din zahărul cuvenit populației. Ca atare, ar fi necesară instituirea unei Legi a Monopolului vizavi de alcool.

La această oră, viile își întind impasibile șirurile pe colinele dulci ale dealurilor. Îmi sună în minte un refren

Fabrici ar mai fi ele, vin pe piață nu e

al Mariei Tănase. Pentru întîia oară îl rememorez și-mi pare fals. Transpir și ascult mai departe.

Cînd șade pe banca de idei?

Dl. Mandrea intuiește neliniștea mea și se grăbește să mi-o spulbere: „Există multe propuneri care, la inițiativa colegilor noștri de la I.V.P.S. Prahova, au fost reunite într-un memoriu și înaintate ministerului de resort. De analizarea lor, cît mai ales de concretizarea lor va depinde practic însăși viitoarea existență a noastră ca întreprinderi de profil. Sînt multe astfel de propuneri...“. Le ascult, însă dintre toate o rețin pe cea mai dureroasă: sporirea prețurilor la vin cu 50% și la spirtoase cu 100%! Aceasta pentru a se ajunge la rentabilizare, chipurile, mai aproape de prețurile pieței libere. „Căci mai aproape decît haina e cămașa“ — spune o zicală cu har. Dar **cine va răspunde, totuși, cerințelor omului de rînd?** Ideile par în genere interesante, însă nu vizează soluții clare. De unde se vede că această bancă de idei pîrîie neliniștitor sub șezutul dolofan al birocrației mioape.

Grupaj realizat de DORIN SĂLĂJAN, PETRE BARBU, PAȘCU BALACI și CRISTIAN PAVEL

Fotografii de GIG MOTOIANU

FLACĂRA
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Mai sînt mii de cărți de citit

Arhimede și soldatul român

Mircea Dinescu a făcut public faptul că în perioada 13—15 iunie Ana Blandiana era căutată, pe străzile Bucureștiului, de un fel de detașamente de pedeapsă. În aceeași perioadă, indivizi înarmați cu drugi de fier și topoare întrebau de Gabriel Liiceanu, în fața Casei Presei Libere (libere...). I-am văzut și i-am auzit chiar eu, astfel încît — dacă va fi necesar — pot depune mărturie. Din relatările unor cunoscuți știu că și Octavian Paler, Petru Creția, Petre Mihai Băcanu se aflau pe lista neagră. Un grup punitiv a scandat chiar la un moment dat „Moarte intelectualilor !"

Este un fapt fără precedent, peste care nu se poate trece. Nici legionarii, care au săvîrșit crime monstruoase împotriva unor intelectuali, nu au avut nerușinarea să declare că îi urăsc pe intelectuali în general. Ar fi fost o greșeală ireparabilă, pentru că s-ar fi lovit ca de-un zid de respectul aproape religios față de cultură al majorității românilor. În satele din nordul Moldovei din care provin părinții mei, țăranii au pentru Eminescu, Sadoveanu sau Labiș sentimentele frumoase pe care le mai au numai față de învățători și preoți. Muncitorii pe care i-am cunoscut de-a lungul anilor în diferite întreprinderi industriale colaborează strîns cu inginerii lor, îi stimează, îi consideră un fel de muncitori cu foarte înaltă calificare. Stupidul poncif discriminator „teoria ca teoria, dar practica te omoară" l-am auzit rostit nu de muncitori, ci de activiști de partid, care erau în marea lor majoritate fie muncitori rătăciți, fie intelectuali rătăciți. Tipografii cu care am lucrat atîtea nopți ca zaraliști, respirînd împreună cu ei mirosul de plumb și de hîrtie proaspăt tipărită, înțelegeau mai bine decît activiștii ce importanță are introducerea computerelor în munca lor și, deci, intelectualizarea acestei munci.

Așa stînd lucrurile, nu-mi vine să cred că ura față de intelectuali are vreo bază în rîndurile muncitorilor sau țăranilor din România. Este o ură artificială, pe care o întrețin foștii beneficiari — beneficiari prin impostură — ai regimului comunist, reușind să o transmită sporadic unor oameni cinstiți, dar influențabili, semidoctori oameni de nimic, nedezvoltați profesional, care urăsc din principiu tot ce este elevat și demn.

Dar oricîte explicații aș căuta, tot nu pot să uit — și n-am să uit niciodată — că a existat un moment în care, în țara mea, scriitorii importanți ai țării mele, de la care am avea cu toții ce învăța, erau căutați de indivizi încruntați ca niște gorile, înarmați și agresivi. Am fost, atunci, atît de tulburat încît am simțit nevoia să vorbesc despre cele întîmplate cu oameni de pe stradă. Și mulți mi-au dat dreptate, dar a fost și unul — un bărbat în vîrstă — care m-a contrazis : „Lasă, dom'le, ce faci atîta caz cu intelectualii ăștia, ne putem oricînd descurca și fără ei !"

Mi-am dat seama atunci cît de ridicol sînt cu pledoaria mea sentimentală pentru intelectuali și m-am gîndit că o metodă mult mai bună de convingere pentru interlocutori de acest fel ar fi să-i pedepsim să trăiască într-o lume fără intelectuali. Într-o asemenea lume, cărțile, ziarele și revistele ar apărea cu paginile albe. Pe ecranele televizoarelor ar pîlpîi la nesfîrșit o lumină lipsită de sens. Spectatorii din sălile de spectacole ar sta în fața unor scene pustii. La căpătîiul bolnavilor din spitale n-ar veni nimeni care să descifreze mecanismul secret al suferinței lor și să lupte cu această suferință. Vrafurile de medicamente din farmacii ar zăcea nefolosite pentru că n-ar avea cine să le distribuie cu competență. Procesele tehnologice din fabrici ar lua forme aberante sau ar înceta să se mai desfășoare. Clopoțelul care anunță terminarea recreației în școli n-ar mai suna niciodată și simpatica hărmălaie de zece minute a copiilor s-ar transforma într-un vacarm etern de sunete guturale.

Trebuie să ne imaginăm, apoi, ce s-ar întîmpla dacă ar dispărea nu numai intelectualii, ci și contribuția lor de sute de ani înglobată în civilizația de azi. Nu s-ar dezagrega, oare, toate substanțele chimice sintetizate de ei ? Nu s-ar prăbuși clădirile rămase fără acel schelet de gîndire inginerească care le susține pe verticală ? Nu ar rămîne încremenite la sol rachetele cosmice, din cauza unor principii de combustie încă necunoscute și a unor traiectorii necalculate ? Nu ar face explozie gazul de mină, în condițiile în care nu s-ar mai ști nimic despre electricitate sau azbest ? Nu s-ar stinge becurile, nu și-ar înceta funcționarea telefoanele, nu s-ar rătăci pe mări vapoarele, nu și-ar reduce pămîntul productivitatea, nu s-ar șterge din memoria noastră versurile poeților ? Nu ne-am întoarce la o existență primitivă ?

Fără îndoială, așa ar fi, mi-ar răspunde interlocutorul meu, dar fiți sigur că ar apărea și din rîndul oamenilor simpli unii capabili să învețe și să afle secretele substanțelor chimice, ale electricității, ale creației literare, ale medicinii.

Bineînțeles că ar apărea. Numai că s-ar întîmpla cu ei ceva îngrozitor : ocupîndu-se de toate acestea, studiind și perfecționîndu-se, ar deveni... intelectuali. Și de-apoi urmare și-ar face imediat apariția și indivizii cu ciomege și rîngi...

Domnule necunoscut întîlnit pe stradă, ce părere ai despre această perspectivă ? Trebuie neapărat să-ți spui cuvîntul, indiferent ce ai fi, pensionar sau șef de stat. Trebuie neapărat să te pronunți.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

Civilizația ochiului

Atelierul artistului

ORICE lucru ieșit din mîinile omului comportă o explicație atît a felului în care a fost conceput cît și a realizării propriu-zise.

Un obiect de artă, indiferent de vechimea și de valoarea lui, de funcția pe care a avut-o cîndva și de funcțiile ori înțelesurile pe care i le atribuim, de felurite sale definiri, de misterul care-l înconjoară și, în foarte multe cazuri, de sacralitatea condiției de piesă patrimonială nu e, în ultimă instanță, decît un obiect ca oricare altul. Adică un complex de tehnologii generale și de procedee individuale. Tabloul, sculptura, tapiseria, descinul sînt obiecte făurite de niște oameni așa încît istoricul înfăptuirii lor poate fi, pînă într-un anume punct, cunoscut.

Pentru multe din lucrurile care ne sînt familiare, nu manifestăm decît rareori și în circumstanțe particulare genul acela de curiozitate pe care-l simțim în prezența obiectelor de artă aproape tot timpul. Am vrea să știm cum izbutește artistul să ne impresioneze prin operele lui, prin ce mijloace obține acele unice și emoționante efecte. Nu e destul că sîntem mișcați de frumusețea maiestuoasă a unui peisaj, bunăoară. Vrem să înțelegem, cît e de înțeles, și cum a fost pictat. Să pătrundem, adică, în tainele tehnologice ale muncii pictorului.

Cu precizarea „cît e de înțeles" ajungem la o chestiune de care aproape toată lumea are știință: în orice operă de artă, în orice obiect de artă rămîne, oricît de adînc am stărui la deslușirea cauzelor și a tehnicii facerii sale, ceva ce desfide explicația rațională, un ce de neexplicat.

Toți cei preocupați de viața obiectelor de artă obișnuiesc să numească aceasta **inefabil**. În dicționarele de estetică, „inefabilul", nedefinibilul are o definiție: „calificativ dat realizărilor artistice și referitor la acea delectare estetică ce nu poate fi formulată în cuvinte; o delectare nespusă, negrăită... etc".

Stîngăcia definiției trebuie pusă pe seama neliniștii ce o resimte comentatorul lucrării de artă cînd trebuie să opereze logic într-un cîmp al tuturor posibilităților.

Că „inefabilul" e o realitate dar și o mistică,o dovedește faptul că termenul e foarte agreat de persoanele care nu cunosc aproape nimic din problemele învățămîntului artistic și ale atelierului de creație, dar foarte puțin frecventat de adevărații cunoscători. În orice caz, artiștii îl ignorează.

Un fapt e sigur: de cele mai multe ori acel „nu știu ce și nu știu cum" e adus în discuție de persoane care ori nu se străduiesc suficient pentru a pătrunde în ce-ul și în cum-ul obiectului de artă ori nu au pregătirea pentru a o face. Opera de artă e paradoxală: ea se adresează tuturor dar nu neapărat și fiecăruia în parte. Oricum, nu în același chip și cu aceeași intensitate. Indicibilul e evocat de regulă în situațiile în care ar fi mai propriu să vorbim de posibilități de receptare a mesajului diferite. Limbajul artei e, într-adevăr, universal. Fiind însă limbaj, el se supune exigențelor general valabile ale comunicării. Așa cum există un „dincolo de cuvinte" în poezie, există și un „dincolo de imagine" în pictură. Teritoriul spiritual de dincolo de cuvinte e accesibil doar celor care stăpînesc corect cuvintele și mecanismele comunicării. Deși s-ar părea că în artele plastice treburile stau altfel, că nu e nevoie să cunoști toate cauzele ca să realizezi și „delectarea nespusă, negrăită...", efectul emoțional al operei de artă e mult mai complex cînd conștientizezi, măcar și în parte, dificultățile ce le-a avut de soluționat, realizînd obiectul, artistul.

Se spune că arta nu e pentru artiști. E o prejudecată. Arta e și pentru artiști. Există chiar și o artă numai pentru artiști. În fața unui tablou, discuția dintre doi pictori cu o solidă cultură profesională poate să-i pară, unui cetățean interesat doar de impresia pe care acel tablou o produce asupra sa, lipsită de sens. E clar că orice obiect de artă presupune un plan al analizei numai pentru artiști, că în acest plan arta obiectului respectiv impune termeni ai comunicării discriminatorii.

TUDOR OCTAVIAN ■

Lanterna magică

„Yves Montand contra Coppa del Mondo"

...se caută mai întîi un titlu 'ot, plin de „suspence". Se găsește : **„I de la ICAR"** (film francez, scris și realizat de **Henri Verneuil** cu **Yves Montand** în singurul rol principal). Se mai ia apoi un fapt notoriu, care a zguduit lumea — în acest caz, asasinarea președintelui Kennedy din noiembrie 1963; se mută acțiunea în 1977, schimbînd atît președintele cît și țara. Se păstrează însă datele esențiale: asasinatul în public, varianta asasinului unic sau cea a complotului politic, „omul cu umbrela", Comisia Warren, martorii ce vor pieri în împrejurări mai mult decît dubioase, filmulețul pe 16 mm tras de un cineamator, matrapazîcurile C.I.A., executarea prezumtivului asasin, etc. Pe aceste coordonate se brodează o acțiune palpitantă: urmărim încăpățînarea unui procuror (Yves Montand — într-adevăr, un mare actor!) în a descoperi ce se ascunde în dosul întregii afaceri. Firește că atît țara, cît și președintele din film sînt simple ficțiuni... !

Se introduc cîteva secvențe „tari": un experiment electronic de... psihanaliză (care te lasă cu gura căscată!), o divă nu numai spînzurată, dar și goală-goală (închizi gura înghițind în sec de data asta!), se folosesc din belșug cartușe din plastic cu „sînge" (ce facilitează realizarea de împușcături în prim-plan și mai ales în craniu la a căror vedere poți toca mărunt-mărunt o monedă de cinci lei strecurată între dinți!). Se continuă firul acțiunii, procurorul descoperă filiera complotului (cu firești ramificații, ghiciți unde ? ! — într-o țară sud-americană!), se pare că va urma un altul, și mai grav, chiar în ziua asta, în care se sfîrșește filmul: procurorul dă să-l avertizeze pe noul președinte, dar... este împușcat la rîndul său, cu mult mai spectaculos — și tot printr-un geam! — decît celebrul final al filmului italia-

Starea editurilor: cînd, cum, ce cărți tipărește?

Astăzi — Editura „Cartea românească"

„Eram, practic, amenințați din șase în șase luni cu desființarea! — îmi mărturisește doamna **Magdalena Bedrosian** — pînă nu de mult redactor de carte, acum director al Editurii „Cartea românească" — într-un fel de „preambul la o punere în temă"; în luna decembrie a anului ce a trecut editura noastră se afla într-o situație precară: eram socotiți „dificili"!... De la o anchetă, solicitată atunci de către conducerea defunctului CCES (cunoașteți personajul! — **N.A.**), apropo de volumele unor Cărtărescu, Groșan sau Nedelciu, abia apărute, ne-am pomenit cu încă una, mai drastică de data asta, **retroactivă**, urmărind a analiza producția noastră de carte pe **ultimii 3 ani** ! Eram, practic, amenințați cu desființarea : eram socotiți o editură **dușmănoasă** (la asta contribuind și faptul că cele două ultime cărți „omagiale" — respectiv cele despre Cabinetul 1 și 2 — fuseseră taxate drept „formale", ei, și apoi... s-au mai afirmat multe !"...

...Odată cu Revoluția, oamenii Editurii „Cartea românească" au răsuflat ușurați; deși ăsta este doar un fel de a spune: erau însă convinși că de acum înainte vor putea publica acele cărți bune, pe care le doreau (se aflau în pregătire volume de C. Noica, Dan Petrescu, L. Ciocîrlie, A. Actarian, D. Arsene, M. Nedelciu, M. Dinescu, A. Blandiana, Șt. Aug. Doinaș s.a. — se primiseră semnale de la emigranți: M. Lovinescu, P. Dumitriu, P. Goma, D. Țepeneag s.a.). Au intervenit însă, rînd pe rînd : grevele, „boom"-ul ziarelor nou apărute, imensa cantitate de hîrtie solicitată de asemenea de campania electorală, slaba capacitate a tipografiilor puse dintr-o dată în fața unor solicitări nemaiîntîlnite pînă atunci. Și iată cum în acest prim semestru al anului în curs au apărut doar 40 titluri, majoritatea report din anul trecut — numai volumele semnate de Dinescu și Blandiana au fost noi! — și în general cu tiraje extrem de mici.

Sînt 8 (opt) redactori, la ora actuală, la Editura „Cartea românească", fiecare dintre aceștia se ocupă în medie de 30—40 cărți anual, **pentru apariție** (fără a mai vorbi de restul manuscriselor care și acestea, la rîndul lor, trebuie citite, organizate discuții cu autorii, etc). Sarcina Editurii „Cartea românească" este așadar extrem de dificilă: se află, sîntem informați, în diferite faze de producție, 103 titluri (din care spicuim, în interesul cititorilor: poezie — Șt. Augustin Doinaș, Constanța Buzea, Nichita Danilov, Maria Banuș; proză — Paul Goma, V. Anania, Doina Ciurea, Constantin Stere, D. Țepeneag, Mircea Nedelciu; critică, eseuri — Paul Cornea, Dan Petrescu, Marian Papahagi, Vasile Andru: traduceri — Henri Miller, Engelmann, Platonov etc.)

Există apoi și cîteva aspecte ce nu pot rămîne neluate în seamă : editura, prin profilul ei unic, este datoare să publice în primul rînd **carte nouă** (deci nu reeditări!), volumele de poezie și critică apar, se știe, cu pierderi variind între 25 000 și 70 000 lei per titlu, în plus aceeași editură trebuie să aducă și substanțiale venituri Uniunii Scriitorilor — tocmai pentru a permite lansarea și circularea unor nume noi, precum și confirmarea altora.

Iar greutățile se știu: criza de hîrtie, care deși nu se mai exportă, este insuficientă, pentru că suferă un soi de concurență „neloială" din partea ziarelor (un săptămînal de 16 pagini, de exemplu, apărînd într-un tiraj de cîteva sute de mii de exemplare, consumă hîrtie cît întreaga cantitate necesară întregului tipar al editurii ! — și sînt deja multe ziare ce nu mai sînt cerute precum la început, ele continuînd însă să apară la tirajul inițial). Dotarea tipografiilor a rămas de asemenea mult în urmă (se lucrează încă pe depășitul sistem al **tiparului înalt**, care nu permite păstrarea plumburilor pentru eventuale alte ediții, în timp ce în majoritatea țărilor se folosește procedeul foto), persistă încă o acută criză de mînă de lucru tipografică, tipografii de carte sînt cu mult mai prost plătiți decît cei de la ziare — ca să nu mai vorbim de redacțiile sau edituriile particulare — cei din urmă cîștigă pînă la de cinci ori mai mult decît primii. Pentru anul în curs, editura nu a reușit să încheie contract de tipărire decît cu Combinatul poligrafic Presa Liberă — lucru insuficient, s.a.m.d

nului Rossi, **„Cadavre de lux"**, final din care s-a inspirat fără pic de plagiat-artistico-jenă... A, şi era să uit: se introduce şi un personaj episodic — un spărgător de profesie, supercalificat şi interpretat cu un astfel de autentic umor, încît parcă-parcă te bat gîndurile să te apuci şi tu însuţi de o asemenea meserie... !

Lăsînd gluma la o parte, filmul place şi are o anumită tensiune, poate tocmai pentru că Verneuil a jucat cu cărţile deschise şi nu a întrecut măsura : filmul **nu este** o parodie, şi nici măcar nu intenţionează a prezenta, simplist, o încă altă variantă la tragedia ce s-a desfăşurat la Dallas! Există o anume sobrietate aici, o bună urmărire a intrigii, nici un moment filmul nu trenează,dimpotrivă; ba se şi fac cîteva afirmaţii — apropo de violenţă, dictatură, de efectele acestora mai ales! — care, coroborate cu evenimentele pe care le trăim — te cam pun pe gînduri. Deci, un reuşit film „de vacanţă" şi care merită să fie văzut (deşi „strecurat" pe ecrane în două serii, te cam arde la buzunar!). Şi poţi chiar rămîne uimit de înaltul nivel tehnic la care au ajuns, astăzi, mijloacele de investigare sau probare a posibilei vinovăţii...!

Este imposibil însă să nu pleci nu uimit — ci bulversat de-a dreptul! — citind cu ochii tăi, pe imensul afiş aşezat deasupra intrării în cinematograful Patria — cu litere aproape cît cele folosite în titlul filmului căruia i se face reclamă — următorul text: **„Yves Montand contra Coppa del Mondo"...?!** Ce legătură poate fi între una şi alta, rămîne o problemă mai dată-n pisici chiar şi decît dedesubturile sumbrului eveniment din S U A Şi parcă-ţi vine aşa, nu ştiu de ce, să ai un pistol cu un glonţuleţ dintr-acela din plastic, plin cu vopsea roşie, pentru a-l expedia în timpla graficianului în cauză... ! **Aşa, ca „cestie".**

HORIA PĂTRAŞCU

Univers sonor

Clipe de liniştе

Şi pentru un muzician liniştea nu se compune din calm, apatie, din acel „dolce far niente" al indiferenţilor şi lenei. Liniştea se construieşte, se gîndeşte, este realizată din frămîntările succesive ale încordărilor care conduc la cucerirea frumosului, ascunde mări în furtună şi vînturi năpraznice, ceruri cu stele şi boarea mîngîietoare. Şi poate de aceea, liniştea muzicii are capacitatea de a lucra asupra celui care o primeşte, rearmonizîndu-i contrariile, luminîndu-i calea prin viaţă. O astfel de linişte a existat, marţi, 12 iunie, în sala Ateneului Român, răspîndită de lumea clasicilor, în tălmăcirile pianistei Ilinca Dumitrescu.,

Sonatele de Scarlatti, adevărate faţete vii ale comediei umane, ne sînt restituite într-un armonios echilibru de poezie şi sentiment în mişcare. Selecţia celor treisprezece lucrări, alese de interpretă din cele cîteva sute existente, este pilduitoare ca frumuseţe, contrast de stări şi semnificaţie. O vivacitate fremătătoare, deloc străină omului modern, le populează cu imagini rapide şi fotograme lente. Spiritul mediteranean este mereu prezent într-un peisaj italo-hispanic deschisă cantilenei şi ritmului cu o francheţe uimitoare. Interpreta le-a surprins cu o înţelegere clară, tradusă în sonorizarea scriiturii de claviatură — un pian cu ecouri de clavecin — din care face parte nu numai atitudinea virtuoză, ci şi o anume cultură a sunetului şi o factură stilistică precis conturată. Urmăream o lectură firească, de sonate-sonete alăturate surprinzător, dar nu fără suită logică. De altfel, Ilinca Dumitrescu este mai de mult o fidelă admiratoare şi interpretă a însoritului Scarlatti, a descoperit farmecul cizelării şi bucuria cîntării acestor giuvaere.

Cu totul alta este viziunea asupra energiei reţinute pe care o conţine muzica lui Johann Sebastian Bach, contemporanul maestrului italian. Raţionamentul proporţiilor, înclinaţia spre meditaţie, introspecţia filosofică se unesc cu calmul unei atitudini riguros edificate într-o arhitectură a spiritului plină de pulsaţii vitale. Cîteva opere celebre — **Coralul în fa minor, Partita nr. 1, Concertul italian** — figurînd în repertoriul unor pianişti de elită au alcătuit interesanta ipostază a unei replici nordice, existînd temporal în aceeaşi perioadă cu Scarlatti, rămînind de asemenea pînă în zilele noastre accesibilă oricărei epoci. Ilinca Dumitrescu are forţa investigării acestui teritoriu clasic paralel, însumînd în demonstraţia ei experienţa unor trăiri ce îi asigură o prezenţă personală, interesantă, capabilă a impresiona, a comunica ascultătorului acea linişte construită din clipe de viaţă nemuritoare.

GRIGORE CONSTANTINESCU

De la Nistru pîn' la Tisa

Încep cu splendida revistă HAIKU (nr. 2, Bucureşti) apariţie insolită în mare boierie culturală (redactor şef : Florin Vasiliu) ce se pune în slujba unei invenţii naponе, terţina în 17 silabe reamintindu-i jurnalistului din mine de pofta ce-am poftit, poezia. Transparenţe, eleganţe, diafane „gratuităţi" într-o publicaţie ce nu se vrea de scandal şi care e „doar" mirabilă şi demnă de toată dragostea.

GAZETA DE DUMINICĂ (nr. 3, Bucureşti) oferă două imagini poetului Adrian Păunescu : „În veac cu putere acută / din zid cineva mă ascultă / cu cît mă cobor pe mine / cu atît el mai mare devine. / Iubirea mi-o suge prin tuburi / mă simt răstignit pe suruburi / ce face cu mine nu-i veghea / el trage din zid cu urechea".

ECRAN MAGAZIN (nr. 3, Braşov) e, bineînţeles o revistă de divertisment cu destule reuşite ce o fac atracţioasă. În chip „scandalos" pe pagina întîia ne e oferită fotografia unei femei... îmbrăcate !

ŞOPÎRLA (nr. 1 Zalău) e o publicaţie de umor. Sau ar trebui să fie. Citez : „Nu sînt roşie, nici verde / Nu-s nici neagră nici cu pete / Ştiu să trec înot prin apă / Şi pot fi şi salamandră". / Am transcris din „Imnul şopîrlei". Rubrici de politichie, Karate şi yoga. Se instituie şi un concurs pentru cele mai bune colaborări de la cititori. Premiul 1 „Şopîrla de aur" plus 1000 lei. Premiul 2 „Coada şopîrlei" plus 500.

PAPAGALUL (nr. 12, Bucureşti), se impune, evident printr-o parodie după... Gheorghe Tomozei. Merci Becaud !

GLASO AL ROMENGO (nr. 17, Timişoara) adică pe româneşte GLASUL ROMILOR procură o lectură pasionantă (poezii, pamflete ,informaţii, diverse). Iată două versuri, din „Sa trais" care în traducere înseamnă „Trai" : „Cardilam andec lumea curacaba / Corcaro, păsă te fnaiavel varecon amenţa".

GHILOTINA (nr. 3, Bucureşti) nu e, paradoxal, dură. Humorul e (doar) muşcător. Iată de pildă epigrama unui doctor din Tîrgovişte : „Caligula imperator / A făcut un cal senator, / Petru Groza mai sinistru / A făcut un bou ministru, / Ceauşescu mai galant / Şi-a făcut iapa savant". Alte iscăliturі, după a doctorului Bărbulescu M. Auneanu (cu 4 texte), Iosif Maghin şi... Alt Buchwald !

O.K. ?! HARASO !?,!... este o „ediţie unică a publicaţiei independente Demnitatea". Nu se precizează oraşul (sau satul) unde apare. Mostre de „humor" (jocuri de cuvinte) : „Lăbuş", Gorbaciov...

SATRA LIBERĂ (nr. 3, Bucureşti) jubilează la despuierea scrutinului electoral pentru alegerea ca deputat în Parlament a domnului Gheorghe Răducanu. Un poem în proză exaltă frumuseţea ţigăncilor : „Piranda ! Voluptate şi extaz — toate amestecate întunecate în priviri care te străpung mai uşor ca laserul. Toate amestecate într-un trup micuţ cu inimă mare şi multă dăruire. Piranda ! Leac pentru resemnaţi şi bubă pentru vanitoşi".

Despre soţii Ion Onoriu şi Gabi Luncă află că sînt „doi dintre romii din România care iubesc şi ei Puterea", dar, se precizează cu humor e vorba de „Puterea de a creşte copii !" Iată o replică a romilor la formula „pus la patru ace" sau „toi festiv" tot de ei născocite : „îmbrăcat cu costumul de mîncat sarmale". Revista trebuie iubită pentru că (se poate citi în supratitlu) : „Dacă citos sea sufletu canci ci chel", ceea ce înseamnă (după Biblie şi nu după Marin Preda) „Dacă dragostea nu e, nimic nu e !"

INOROGUL (nr. 1, Bucureşti) conţine un remarcabil eseu al lui P. P. Panaitescu „Despre bolşevism", frumoase fotografii ale lui Vasile Blendea înfăţişîndu-l pe Nichita Stănescu, texte religioase, poezii fără autor. Singurul text din prima pagină (articol de fond) e în schimb, iscălit Dimitrie Cantemir. În cuprins mai colaborează şi Antim Ivireanu. Fericită ideea de a tipări o pagină de poezii din lirica universală. Mai puţin fericit titlul ales : „Din literatura unor „golani" celebri". Sînt convocaţi Shakespeare, Villon (acesta, certat cu legea, a fost chiar un fel de golan). Esenin (nici el un sfînt), Snodgrass şi Muttis. Primul poet din pagină e, stupefiant... Iisus Hristos dar şi acesta cu un „plagiat". Predica de pe munte din Evanghelia lui Luca (mă rog, după Luca) e chiar de Luca. Iisus nu prea a scris. Surprizele însă nu se sfîrşesc : în lungul paginii „Inorogul" îşi avizează cititorii : „Nu-i citiţi ! S-ar putea să-i înţelegeţi !"

GHEORGHE TOMOZEI

Suplinitorii, o specie pe cale de dispariţie

Despre ce perspective poate fi vorba în acest caz ? ! Prima, şi cea mai importantă, este obţinerea unei tipografii proprii a editurii. În al doilea rînd, se speră că, totuşi, presa nu va mai beneficia de piaţa pe care o are (este vorba de scăderea tirajului, sau dispariţia de la sine a acelor publicaţii lipsite de valoare, ce vor fi eliminate de la sine. Se mai speră în contracte ferme cu tipografiile, pe baza sporirii preţurilor la manoperă (ceea ce duce, implicit, la creşterea preţului unei cărţi — dar asta contează mai puţin, putem afirma că la noi cărţile sînt încă ieftine!) — s-a promis în acest sens, din partea guvernului, o „liberalizare" a preţurilor. Se impune pe de altă parte, în mod absolut necesar, modernizarea actualelor tipografii — lucru ce pretinde investiţii, este drept, care însă vor aduce nu numai importante beneficii, dar — atenţie ! — vor ridica substanţial calitatea materială şi estetică a volumelor, ceea ce reprezintă o datorie elementară faţă de public. Adevărat, toate acestea înseamnă eforturi — dar ele trebuie făcute !

„O bună literatură trebuie să existe fără probleme financiare (a se vedea, în mod consultativ, condiţiile editurilor dintre cele două războaie), şi sperăm că vom realiza această stare de fapt — altfel vom trăi într-un paradox trist : scriitorul şi cartea şi-au cîştigat, odată cu Revoluţia, dreptul la liberă expresie — dar dacă nu au mijloace economice, nu au posibilitatea să şi-l practice. Iar dreptul în sine nu poate fi atunci decît unul formal !".

HORIA PĂTRAŞCU

Revista „Flacăra" a iniţiat în luna februarie a.c. un dosar intitulat „Ce e nou în şcoala noastră ?", solicitînd opinii, propuneri privind soluţionarea unei stări evident tensionate în învăţămîntul românesc.

De atunci, disputele dintre „titulari" şi „suplinitori" au evoluat în mod spectaculos, cu concursul excepţional al Ministerului care nu mai prididea cu abrogarea hotărîrilor luate peste noapte. Într-un tîrziu, Ministerul Învăţămîntului, Sindicatul Învăţămîntului preuniversitar din România, Federaţia Sindicatelor libere din învăţămînt, Federaţia Sindicatelor libere a cadrelor didactice navetiste şi Liga cadrelor didactice navetiste au reuşit să se întîlnească şi să elaboreze o hotărîre finală privind „adoptarea normelor referitoare la numirea şi transferarea personalului didactic".

Prin urmare după ce s-a vînturat îndelung ideea — stresantă pentru mulţi, mărturisită sau nu — a unui concurs drastic, menit să scoată la lumină adevăratele valori şi să discrediteze definitiv (sub)mediocrităţile, se ajunge la concluzia că, anul acesta, este preferabil pentru masa mare de nemulţumiţi şi oropsiţi ai sorţii să se facă un concurs de... dosare. Multă lume, păţită de atîtea ori, a pus la îndoială corectitudinea desfăşurării acestei operaţiuni,

Alţii privesc toată povestea cu un aer optimist. La urma urmei, lucrurile se desfăşoară sub controlul unei comisii formate din inspectoratul şcolar general, 2—3 inspectori şcolari şi cîte trei reprezentanţi ai fiecărui sindicat legal constituit, precum şi ai sindicatelor independente cu personalitate juridică. Există şansa ca disputele, disprețul dintre titulari, navetişti şi suplinitori să dispară ca un vis urît. Există suficiente catedre pentru ca toată lumea să fie titularizată, astfel încît să nu se mai ploconească şi să se umilească an de an. Cine nu a văzut la început de toamnă coridoarele inspectoratelor pline ochi cu o mulţime disperată, solicitînd cu multă jenă „dreptul" de a suplini măcar cîteva ore nu poate înţelege ce înseamnă şansa demnităţii recuperate. Marele eveniment va avea loc la sfîrşitul lunii iunie, după modelul repartiţiei guvernamentale. Se crede chiar că vor rămîne locuri neocupate, în special la matematică. Asta, cu toate că pentru capitală sînt rezervate chiar şi absolvenţilor 198 de locuri, iar învăţătorilor 141 de locuri. Ce va fi mai departe ? Vor mai exista suplinitori, sînt ei pe cale de dispariţie, mai avem nevoie de aşa ceva ? Răspunsurile, poate, le vor oferi concursurile anuale pe care le propunem şi le susţinem ca unică şansă de afirmare.

SORINA MAN

Teatrul ambulant „Arlechino" a prezentat pe scena Teatrului „Ion Creangă" din Bucureşti un spectacol intitulat „Rîndunelii" după „La lilieci" de Marin Sorescu. Regia Constantin Fugaşin

Basarabia şi-a declarat suveranitatea

Parlamentul R.S.S. Moldova a adoptat o declaraţie de principiu privind suveranitatea acestei republici. Prevederile din această declaraţie, care urmează să fie ratificate prin dispoziţii legislative, stabilesc, în principal, că pămîntul, toate resursele naturale aflate pe teritoriul R.S.S. Moldova, precum şi potenţialul său economic, ştiinţific, financiar şi naţional aparţin exclusiv acesteia. Legile şi constituţia moldovenească au supremaţie faţă de legile şi constituţia sovietică. Legile sovietice intră în vigoare pe teritoriul R.S.S. Moldova numai dacă sînt ratificate de sovietul suprem al republicii.

S-a adoptat, de asemenea, o rezoluţie politică privind pactul germano-sovietic (Ribbentrop-Molotov) din 1939 şi protocoalele secrete care i-au fost anexate, subliniindu-se consecinţele dezastruoase ce au decurs din acesta pentru Basarabia şi Bucovina de Nord, rupte, prin diktat sovietic, din trupul patriei mume — România.

Declaraţia Frontului Popular din Moldova cu privire la ziua de 28 iunie 1940

În urma semnării, la 23 august 1939, a pactului Ribbentrop-Molotov şi a protocoalelor adiţionale secrete, la 28 iunie 1940 trupele sovietice au ocupat o parte din teritoriul statului român — Basarabia şi Bucovina de nord.

Astfel, la cîteva zile după încorporarea celor trei state baltice — Lituania, Letonia şi Estonia — guvernul sovietic înaintează guvernului român noi ultimative din 26—27 iunie 1940, cerînd cedarea Basarabiei şi a Bucovinei de nord, iar la 28 iunie a aceluiaşi an îşi introduce trupele pe aceste teritorii.

Frontul Popular din Moldova califică acţiunile din 28 iunie 1940 ale guvernului sovietic drept o agresiune împotriva statului român, o violare a normelor de drept internaţional.

Actul de ocupaţie din 28 iunie 1940 a avut asupra populaţiei Basarabiei şi Bucovinei de nord cele mai nefaste consecinţe: dezmembrare teritorială, exterminare fizică, deportări de masă, foamete organizată, interzicerea oricăror legături cu restul ţării. Acest act de genocid se mai răsfrînge şi astăzi destul de dureros asupra populaţiei româneşti din judeţele trecute în mod nelegitim sub jurisdicţia Ucrainei.

F.P.M. consideră că o rezolvare a acestei nedreptăţi istorice ar fi integrarea tuturor pămînturilor româneşti anexate de U.R.S.S. în 1940 într-un singur stat independent — Republica Moldova.

Ne adresăm către guvernele, partidele politice şi organizaţiile progresiste din lume să susţină eforturile Frontului Popular din Moldova, orientate spre obţinerea independenţei depline a Republicii Moldova.

Facem apel către Parlamentul Republicii Moldova:

— să dea apreciere istorico-juridică pactului Ribbentrop-Molotov, actului din 28 iunie 1940, indicînd consecinţele acestora asupra destinelor poporului nostru;

— să declare ziua de 28 iunie drept zi de doliu naţional, urmînd ca în această zi drapelul de stat al Republicii Moldova să fie lăsat în bernă;

— să anuleze toate denumirile de străzi, instituţii etc. legate de ziua de 28 iunie.

În această zi să fie oficiate în toate bisericile româneşti parastase întru pomenirea victimelor ocupaţiei sovietice.

Chişinău, 16 iunie 1990

Noi şi basarabenii

Aniversările unor evenimente fericite se sărbătoresc, cele ale unor întîmplări triste se comemorează, dar de marcat se marchează toate, spre educere aminte, pentru ca istoria să ne lumineze drumul în viitor.

Acum 50 de ani, ca urmare a unui târg între doi dictatori odioşi, ne erau pentru a doua oară răpite Basarabia şi Bucovina de nord. Ca şi pentru celelalte teritorii ocupate şi anexate atunci de U.R.S.S. (Ţările Baltice, partea de răsărit a Poloniei) Moscova n-a cerut nici un referendum şi n-a stabilit nici o perioadă de tranziţie — şi-a impus prezenţa cu forţa şi gata. Act cu totul ilegal, dar care, iată, dăinuie de 50 de ani, supravieţuind lui Stalin şi stalinismului, care l-au generat.

Bineînţeles, basarabenii şi bucovinenii, oricîte minciuni li s-au spus, n-au uitat niciodată care este adevărata lor patrie şi nu şi-au pierdut niciodată nădejdea în repararea strîmbătăţilor cărora le-au căzut victime. Dar pe fundalul atracţiei permanente a românilor din Basarabia şi Bucovina de nord către românii din România, care nu a încetat şi, bineînţeles, nu va înceta nicicînd, au fost perioade diferite de întărire sau slăbire a acestei atracţii, în funcţie de ce se petrecea în România: mai puternică atunci cînd la noi lucrurile mergeau mai bine, mai slabă cînd mergeau prost. Moscova a încurajat scăderea atracţiei spre România. Din acest punct de vedere, ce făcea în România Ceauşescu îi convenea Kremlinului foarte mult. Printre turiştii sovietici sosiţi la noi erau strecuraţi şi basarabeni, ca să vadă ce prost o duc românii şi să se înspăimînte.

Cînd şi în Basarabia s-au făcut simţite perestroika şi glasnostul (mai tîrziu decît în restul U.R.S.S.), ne-am uitat noi cu jind peste Prut, ei puteau spune pe nume unor chestiuni care la noi erau tabu. După 22 Decembrie anul trecut, noi, românii din România, am trecut în frunte şi am devenit pentru basarabeni far, atracţia lor spre noi atingînd cote maxime.

După 23 ianuarie şi mai ales în timpul campaniei electorale din România, basarabenii au început să se uite din nou cu mirare la noi. Cum, să ai în mînă asul şi să baţi cu treiul. O diferenţiere tot mai accentuată s-a produs între cele două Fronturi, Frontul Popular din Basarabia şi F.S.N.-ul nostru de dincoace de Prut: în timp ce F.P.-ul se distingea tot mai mult prin programul său înaintat, care lăsa cu mult în urmă perestroikismul, F.S.N.-ul dobîndea tot mai clar o faţă umană gorbacioviană. Condamnabilele acţiuni represive ale regimului Iliescu din iunie anul acesta l-au plasat pe acesta din nou cu mult înapoi faţă de perestroikă. Dar, ce e vai, ca valul trece. România îşi va recăpăta, fără îndoială, suflul şi echilibrul, cu sau fără Iliescu. Iar problema reunificării României există, indiferent de cine este la cîrmă la un moment dat. În acest cadru, pornirea basarabenilor spre noi nu este o chestiune de opţiune pentru un guvern român sau altul, mai priceput sau mai nevolnic, ci atracţia firească spre mama România eternă, cea de deasupra regimurilor şi guvernelor.

ION D. GOIA

La Prut

**„De unde-ţi vine numele, piriu fără putere,
Ce despărţirea neamului tu îndrăzneşti a cere ?" (Iancu Văcărescu)**

Declaraţia profesorului Ştefan Ciobanu, în şedinţa Consiliului de Coroană din 27 iunie 1940

SIRE,

Provincia românească dintre Prut şi Nistru a făcut parte integrantă din vechea Moldovă de la înfiinţarea acestei formaţiuni politice româneşti. Populaţia românească de Răsărit a Moldovei, numită astăzi Basarabia, împărtăşeşte soarta întregului neam românesc în decursul unui şir de veacuri, până când în anul 1812 această provincie a fost smulsă mişeleşte din trupul neamului românesc şi anexată la imperiul ţarist, cu care n-a avut niciodată niciun fel de contact. Populaţia Basarabiei, formată 75 la sută din români şi 25 la sută din minoritari aduşi recent de ruşi, cu vreo 80 000 funcţionari ruşi, are un caracter eminamente românesc. După o rezistenţă dârză a întregii populaţii în contra tendinţelor brutale de rusificare şi desnaţionalizare prin colonizări şi deportări, după grele suferinţi pe care le-a îndurat din partea stăpânirii barbare româneşti, poporul românesc din Basarabia trece prin frământările revoluţiilor româneşti din anii 1905—1906 şi 1917—1918, şi, în baza dreptului de auto-determinare a popoarelor subjugate din Rusia, se uneşte cu patria mamă. Unirea se face prin organul revoluţionar legal al Basarabiei, unire care a fost cerută încă la începutul revoluţiei din 1918 în diferite congrese ale ţăranilor şi intelectualilor. Dorinţa de a se realiza unirea a fost atât de mare încât populaţia n-a ţinut seama că Vechiul Regat, în parte sub ocupaţie, se găsea într-o situaţie critică. Şi atunci cum s-ar putea abandona o populaţie românească, care cu atâta încredere s-a aruncat în braţele statului român?

Cum s-ar putea ceda Basarabia care şi-a arătat lealitatea şi ataşamentul necondiţionat faţă de neamul şi ţara românească şi faţă de Tron? Cum s-ar putea călca în picioare o poruncă a trecutului nostru istoric, cum s-ar putea trece peste suferinţele, lacrimile şi sângele acelora care s-au jertfit pentru realizarea idealului neamului nostru?

Chiar minoritarii şi-au arătat tot devotamentul faţă de neamul românesc, manifestat în diferite alegeri şi în vizita regală recentă în Chişinău şi-au manifestat dorinţa de a trăi în cadrele românismului.

Sire, părăsirea Basarabiei de armatele române ar fi cea mai mare crimă naţională, căci ea ar însemna — să aruncăm populaţia din Basarabia în braţele unui neam străin şi ale unui regim pe care nimeni în Basarabia nu-l doreşte. Răspunsul ce trebuie dat Sovietelor e: rezistenţă până la sfârşit. Şi în lupta ce se va da în contra cotropitorilor, populaţia din Basarabia va fi alături de armata română.

În continuarea şedinţei Consiliului de Coroană, care s-a reînceput la orele 21, membrii Consiliului au fost interogaţi din nou. Profesorul Ştefan Ciobanu a declarat cele ce urmează:

SIRE,

Susţin în totul declaraţia pe care am făcut-o în şedinţa de la amiază.

Conştiinţa mea de român basarabean nu-mi permite să concep ca o provincie care din punct de vedere şi istoric şi ca structură etnografică este românească, să fie cedată fără niciun gest măcar de apărare Rusiilor, ca populaţia ei să fie lăsată pradă. Acei dintre membrii Consiliului, care susţin că această cedare va fi provizorie, se înşeală. Noi, care am simţit cismă robiei româneşti, nu putem crede că stăpânirea rusească va fi uşor de înlăturat, că dreptatea noastră va fi restabilită. Eu cred ceva mai mult. Acei care au urmărit evoluţia ideilor politice din Rusia din ultimul timp au putut observa că în viaţa Rusilor sovietici s-a produs un reviriment. De la internaţionalismul bolşevic, ei au revenit la naţionalismul cel mai autentic al Rusiei ţariste. Respectul drepturilor altor popoare este o ficţiune. Aceeaşi recrudescenţă s-a petrecut şi în altă ordine de gândire a Rusilor. De la principiul

Chișinău, 22 decembrie 1989

de libertate, de autodeterminare o neamurilor, de care au făcut atâta paradă comuniștii, la ei reînvie ideea veche imperialistă într-o formă cu mult mai pronunțată decât acea de sub regimul țarist. Politica agresivă față de Polonia, Finlanda și Țările Baltice este o mărturie. Și cu reînvierea imperialismului a renăscut și visul de cucerire a Constantinopolului, precum și ideea panslavistă, idei alimentate de o întreagă literatură în decursul unui șir de veacuri. Ei nu se vor mulțumi numai cu Basarabia, care nu este pentru ei decât un punct de trecere spre Peninsula Balcanică. Politica lor de apropiere față de Bulgari și de Sârbi nu este decât o încercare de a realiza visul slavofililor. Și dacă vom ține seama că la Bulgari și Sârbi există în stare latentă și mișcarea comunistă, ne putem aștepta că ei mâine vor pretinde Dobrogea, fie pentru ei, fie pentru Bulgari, ca să facă joncțiunea între ei și statul bulgar. Cedarea Basarabiei ar deștepta și poftele Ungurilor și ale Bulgarilor.

Sire, decât să ne răsfuloscă țara, bucată cu bucată, mai bine să murim cu toții pentru un ideal al părinților noștri.

Protestul profesorului Ștefan Ciobanu, rostit la ședința Comisiunilor Afacerilor Streine, a Camerei și Senatului, în ședința din 2 iulie 1940

Domnule Președinte,
Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

În cesurile de grele încercări prin care trece neamul românesc, grupul parlamentarilor basarabeni, asociația fostilor deputați în Sfatul Țării și foștii deputați basarabeni în toate parlamentele Românîei de la 1918 până la 1940, precum și fruntașii vieții publice și culturale a acestei provincii, cu sufletul sdrobit de durere își ridică strigătul lor de protest în fața parlamentului Român și în fața întregii lumi civilizate în contra actului de răpire nouă a Basarabiei de către Uniunea sovietică rusească. Această provincie românească, care încă din vremurile antice a făcut parte integrantă din trupul neamului românesc, la început intrând în hotarele coloniei romane Dacia, iar mai târziu un șir de veacuri făcând parte indisolubilă din formațiunea de stat românească cunoscută sub denumirea de Moldova, — prin întreaga ei istorie, prin tradiție culturală și prin structura ei etnică a fost și este o provincie românească. (...) Cu toată asprimea regimului rusesc, populația românească din Basarabia și-a menținut conștiința ei de neam, conștiință care s-a manifestat în păstrarea intactă a limbii și obiceiurilor, într-un număr mare de tipărituri românești, în scrierile mai multor autori basarabeni și în tendințele Românilor din Basarabia de a se uni cu România, tendințe care se oglindesc în mișcările pentru unire dela începutul stăpânirii rusești, în mișcările dela anul 1863—1864, în mișcarea revoluționară din 1905—1906. Aceste mișcări în favoarea unirii cu România, în anul 1917 iau forma unei adevărate revoluții naționale, când Basarabia, în cadrul revoluției rusești și în deplin acord cu ideile revoluționare ale popoarelor asuprite din Rusia, își exprimă voința în congresele învățătorilor, ale preoților, cooperatorilor, țăranilor, în adunările zemstvelor, etc. de a se uni cu statul Român în baza dreptului de auto-determinare al popoarelor, drept câștigat prin revoluție. Organizarea Sfatului Țării, autonomia și independența Basarabiei sunt etape logice care duceau Basarabia la restabilirea unei dreptăți istorice, încălcate în picioare de către Rusia țaristă, după cum se încălcase și drepturile altor popoare. Și Sfatul Țării, organ perfect legal al Basarabiei, ales pe baza pe care se alegeau toate organizațiile revoluționare din Rusia ,desăvârșește lupta pentru desrobire prin proclamarea unirii Basarabiei cu România la 27 Martie 1918. Astfel, poporul românesc din Basarabia, alături de celelalte naționalități din această provincie, care în diferite împrejurări au recunoscut dreptatea noastră, manifestându-se pentru unire, își recapătă libertatea. Valabilitatea actului unirii Basarabiei cu România și dreptatea cauzei românești au fost recunoscute și de către Puterile mari, printre care au fost și Germania și Italia, cărora Basarabia le-a manifestat nu odată cea mai caldă recunoștință.

Acei 22 de ani de viață națională în cadrul statului român au dus la progrese enorme pe terenul cultural, social și economic. Analfabetismul, această rușine a stăpânirii țariste, aproape dispare. Reforma agrară făcută în mod egal pentru toate naționalitățile duce la o înflorire a economiei rurale, iar minoritățile din Basarabia se bucură de drepturi de care nu s-au bucurat niciodată sub Ruși. Dovada este că, cu toată propaganda comunistă prin numeroși agenți, prin crearea Republicei moldovenești, care dealtfel este un indiciu că elementul românesc este predominant chiar între Nistru și Bug, prin înființarea postului de radio-emisiune pentru aceleași scopuri dela Tiraspol, n-a dat rezultate ; în Basarabia a domnit liniște perfectă. Iar numeroasele alegeri libere din Basarabia, care au avut un caracter cu adevărat plebiscitar pentru această provincie, cu mulți deputați minoritari, au fost o confirmare strălucită a sentimentelor bune pentru România ale întregei populații din Basarabia.

Astăzi, prin mijloace necunoscute în istorie, folosindu-se de forța ei numerică și de situația turbure din Europa, încercând să falsifice datele istorice și statistice, Rusia sovietică invadează din nou această provincie. Și populația acestei provincii și cea românească și cea minoritară, Germanii, Bulgarii și chiar Rutenii și Rușii, refractari unui regim comunist, este lăsată pradă unei situații pe care nu o dorește. Asemenea posturilor de radio sovietice cum că sovieticii sunt întâmpinați cu flori, sunt falsificări, fiindcă în Basarabia de astăzi curg râuri de lacrimi și de sânge, iar acei ce-i întâmpină cu flori n-au nimic comun nici cu neamul românesc și nici cu populația muncitoare de altă naționalitate din această provincie.

Dacă mai există dreptate pe acest pământ, dacă principiile umane mai au vreun rost în lume, dacă drepturile popoarelor, sfinte chiar în timpurile întunecate ale istoriei, mai au vreo valoare, noi parlamentarii și fruntașii vieții publice și culturale din Basarabia, Români și minoritari, în numele poporului din provincia dintre Prut și Nistru, astăzi redus la tăcere, apelăm la lumea civilizată și atragem atenția asupra dramei sfâșietoare prin care trece populația Basarabiei ; în același timp ridicăm glasul nostru de protest viguros în contra încălcării nelegiuite a celor mai sfinte drepturi ale noastre istorice, etnice și umane.

Protestul Prof. St. Ciobanu a fost acoperit cu câteva mii de semnături.

Ai noştri, ca brazii

În ultimul timp, prinşi tare în vîrtejul evenimentelor din ţară, noi, românii, ne-am uitat mai puţin la ce se întîmplă prin vecini, astfel încît cel de-al doilea tur al alegerilor din Bulgaria a trecut în România aproape neobservat. Rezultatele sînt cunoscute : din cele 400 de mandate din parlament, Partidul Socialist Bulgar (fostul partid comunist) a obţinut 211, Uniunea Forţelor Democratice (U.D.F., principala grupare de opoziţie) a cîştigat 144, gruparea Drepturile Minorităţii Turce şi Mişcarea pentru Drepturi şi Libertăţi — 23, Uniunea Populară Agrariană — 16.

Aşadar, în Bulgaria s-a întîmplat ca şi în România, la cîrmă se află tot cei din trecut, adică exponenţii partidului comunist. Aş remarca totuşi două deosebiri de mare importanţă. Mai întîi, cu privire la partidul comuniştilor. În Bulgaria (ca, de altfel, şi în celelalte ţări ale fostei comunităţi socialiste), partidul comunist continuă să existe oficial, la lumina zilei, avînd doar numele schimbat. La noi, partidul comunist a dispărut, dar fosta nomenclatură comunistă şi-a strîns bine rîndurile în F.S.N. Cu excepţia celor arestaţi şi deferiţi justiţiei, toate fostele căpetenii comuniste se găsesc acum în F.S.N. (şi Ion Iliescu, şi Alexandru Bîrlădeanu, şi Dan Marţian, ca să numim doar emanaţiile cele mai de vîrf ale scrutinului românesc de la 20

La Sofia, după alegeri, mulţimea îl aclamă pe tovarăşul Alexandru Lilov, preşedintele P.S.B.

mai .sînt foşti demnitari comunişti). A doua deosebire este o consecinţă a celei dintîi — proporţiile victoriei comuniste. La bulgari, victoria este în limitele onorabilului, ale normalului, ale credibilului. Opoziţia este de pe acum în viaţa politică a ţării o prezenţă de greutate, ea poate să aibă un rol politic important şi să aspire la preluarea puterii la viitoarele alegeri. În România, nici urmă de aşa ceva, ştim cu toţii cum a fost şi cum este. Abia acum românii îşi dau seama că au de ce să regrete că la noi n-a continuat să existe un partid comunist vizibil, pe care să ştii unde-l găseşti şi să ai de unde-l lua.

Una peste alta însă, şi în România, şi în Bulgaria, la putere sînt, şi după alegeri, aşa cum am mai remarcat, tot comuniştii. Ai noştri, ca brazii. Situaţia foarte asemănătoare din cele două ţări este apreciată în chip diferit. Unii o numesc continuitate, alţii inerţie, alţii balcanism. Asupra acestui ultim termen ar merita să ne oprim mai pe larg. O vom face, poate, cu alt prilej. Acum, remarcăm doar că, într-adevăr, sînt cîteva elemente comune ce ar putea caracteriza balcanismul român şi bulgar : îndelungă stăpînire otomană, dezvoltare economică slabă, religie ortodoxă, existenţa unor minorităţi puse, datorită incitaţiilor din exterior, pe agitaţie şi scandal. Şi mai trebuie luat în consideraţie încă un factor important — poziţia Kremlinului. Este posibil ca Moscova să considere România şi Bulgaria apte de a fi menţinute în orbita ei şi atunci eforturile românilor şi bulgarilor pentru ieşirea la lumină vor fi mai grele şi mai îndelungate.

ION D. GOIA ■

Iunie românesc în oglinda străinătăţii

Cînd cu circa două săptămîni în urmă la Bucureşti s-au petrecut cunoscutele acte de violenţă, mass-media de peste hotare a reacţionat cu promptitudine şi cu multă intransigenţă. Desigur, între timp lucrurile s-au mai liniştit, emoţia s-a mai micşorat, lumea se ocupă de alte probleme decît evenimentele de atunci din România. Dar e bine ca cititorul să cunoască totuşi cîteva din aprecierile pe care presa internaţională le-a făcut, spre a vedea cum s-a reflectat în acele zile chipul României în oglinda străinătăţii şi a trage din aceasta învăţămintele care se impun. (I.D.G.)

Cine a crezut că comunismul a dispărut pretutindeni acela se înşală. La Bucureşti el lasă din nou urme sîngeroase. Adepţii opoziţiei, care protestau împotriva falsificării alegerilor şi împotriva preşedintelui Iliescu, au fost bătuţi cu brutalitate. Iliescu a chemat minerii la Bucureşti. Veniţi în număr de 10 000, ei au vînat pe demonstranţi. Armele folosite : rîngile de fier. Iliescu a fost un colaborator apropiat al dictatorului Ceauşescu, care a fost împuşcat. Iliescu a păstrat stilul lui de conducere : a bate şi a omorî. Prima Revoluţie română se pare că a eşuat, a doua începe. Nu numai în România este furtună ; comuniştii, după primul şoc, şi-au revenit şi presimt că mai au încă multe şanse în diferite părţi. Istoria, liberă după Gorbaciov, îi va pedepsi.

„KURIER" — Austria

Preşedintele Iliescu a distrus viitorul ţării pentru a rămîne la putere... Guvernul român ajuns sus prin minciună, s-a reîntors la punctul de plecare şi anume sfîrşitul erei Ceauşescu. Este de prevăzut că va avea o soartă identică, deoarece o astfel de conducere nu mai este posibilă în Europa.

„LE QUOTIDIEN" — Franţa

De această dată lucrurile sînt clare. Noul regim român este ceea ce presupuneau cu teamă pesimiştii dintre noi — o dictatură marxistă dispusă la orice pentru a se menţine la putere, pe care a cîştigat-o prin înşelăciune... populaţiei a trebuit să i se arate clar cu lovituri, durere, frică şi groază că serbarea libertăţii în care au crezut pentru o clipă a luat sfîrşit. Piaţa Universităţii din Bucureşti a fost similară cu piaţa Tien Anmen din Beijing. Din aceleaşi motive ea a trebuit să fie „curăţată", potrivit unora „pentru curăţenia şi igiena publică".

„LE FIGARO" — Franţa

Prin gloanţele ucigaşe împotriva demonstranţilor, preşedintele României, Ion Iliescu, a lăsat să-i cadă masca de pe faţă. În pofida promisiunilor sale de a democratiza România, el nu este altceva decît un urmaş la tronul lăsat liber de dictatorul Ceauşescu, înlăturat cu forţa de la putere în luna decembrie. Şi acesta a utilizat armata împotriva cetăţenilor protestatari. Imaginile masacrului din „Piaţa păcii veşnice" (China) revin în amintire, spre comparaţie. Evenimentele din faţa Universităţii din Bucureşti se aseamănă cu cele de la Beijing din 1989.

„DER MORGEN" — R.D.G.

Cei care se află acum la putere la Bucureşti şi care se autointitulează Frontul Salvării Naţionale s-au reîntors foarte clar la vechile lor trucuri comuniste. Ştim deja că „revoluţia" din decembrie a fost o înscenare. Acum, România ne-a prezentat o versiune în miniatură a Pieţei Tien Anmen şi ne putem aştepta să ne servească o nouă ediţie a lui Ceauşescu. Dar, de data aceasta, trebuie să ne îndoim că va reuşi. Cei de acolo ştiu că în cele din urmă există contextul Europei. Şi aceasta înseamnă respectarea unor anumite principii, între care drepturile minorităţilor şi poziţia democratică sînt elemente componente fundamentale.

„THE SUNDAY TIMES" — Anglia

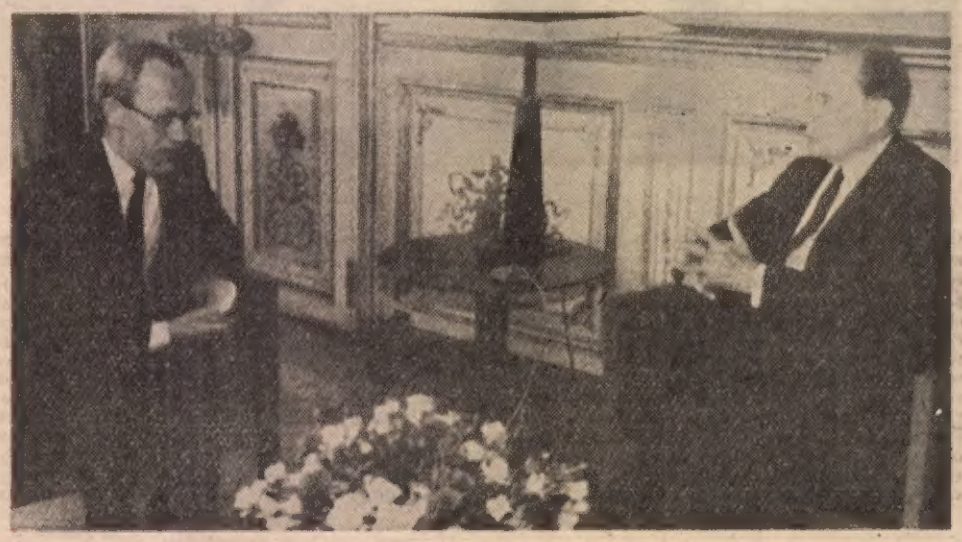

Convorbire la Paris între François Mitterrand şi Lothar de Maiziere.

Toată lumea este de acord că poţi minţi o vreme şi un anumit număr de oameni, dar nu permanent şi pe toată lumea. Minciuna are picioare scurte şi în politică şi în comerţ şi în artă. Din motive evidente totalitarismul se leagă strîns de minciună, ceea ce în momentele sale de criză îl face atît de penibil. Ascunzîndu-şi, precum pisica, marile şi minorele sale intimităţi, totalitarismul se joacă fără obosire cu propria sa boală incurabilă. Uneori moare din această cauză, alteori moare înainte. În Libia, unde atmosfera politică este cea ştiută, a început să se moară din cauza unei muşte care a fost multă vreme ţinută în cel mai strict secret. Acum secretul a dispărut, dar au apărut morţii. Despre uzina de arme chimice de la Rabta s-a vorbit mult şi mass-media internaţională continuă să se ocupe de acest subiect. Dar ca o ironie a soartei, faimoasa uzină libiană are urgent nevoie de... protecţie americană. Motivul ? Uzina este amplasată în centrul zonei infestate de musca roşie a cărei înţepătură ucide deopotrivă oameni şi animale.

După un camuflaj care a durat mai bine de un an, autorităţile libiene au putut constata proporţiile dezastrului şi ale eforturilor lor inutile : 8 milioane de dolari pierduţi. În februarie ele au alertat Organizaţia Naţiunilor Unite pentru Alimentaţie şi Agricultură (F.A.O.) şi au cerut ajutor internaţional.

Statele Unite reprezintă singura ţară care a dezvoltat tehnologia necesară pentru distrugerea acestei muşte carnivore care a bîntuit în Texas (din 1956) şi America Latină (pînă în zilele noastre). Avioanele şi tehnicienii americani sînt în măsură să intervină **imediat** pentru a distruge acest flagel care s-a instalat în Libia din decembrie 1988, în urma importului de animale vii infectate. Flagelul bîntuie acum pe o suprafaţă de 18 000 km² împrejurul uzinei de la Rabta. Există riscuri mari de infectare a restului ţării, precum şi a ţărilor vecine (care sînt în stare de alertă), a Africii şi Europei... Cînd „secretul" se internaţionalizează lucrurile se simplifică la maximum iar rezolvarea problemei nu mai depinde decît de timp... ● Pentru că vorbim de rezolvări e cazul să ne amintim de un celebru „uitat". El a reîntrat în scena mondială după ce fusese exmatriculat în condiţii care l-ar fi paralizat pe alţii. Acest „uitat" de calibru neîndoielnic, s-a hotărît să rezolve ce oameni la ordinea zilei întîrzie s-o facă. „Jeune Afrique" notează : „De cîteva luni este văzut pretutindeni." Fostul preşedinte Jimmy Carter a fost observator la alegerile din Panama şi Nicaragua, a încercat o reconciliere între etiopieni şi eritreeni, iar apoi s-a arătat la Palatul Elysée împreună cu Yasser Arafat. Ce-l determină pe „Old Jimmy" să se mişte de colo-colo ? Pentru cine acţionează ?

MONDORAMA

În anturajul preşedintelui Bush se spune că lucrează pe cont propriu. Jimmy Carter explică : „Încerc să fac lucruri pe care alţii nu le pot face. Experienţa mea de fost preşedinte îmi conferă o oarecare autoritate". A face lumea mai bună — iată motivaţia acţiunilor lui Carter. Colaboratorii săi apropiaţi afirmă că este „primul preşedinte mondial". Fostul său ataşat de presă, Jody Powell confirmă : „Niciodată n-am întîlnit o persoană care să aibă o dorinţă atît de mare de a se consacra serviciului public". Pentru că se plictisea la reşedinţa sa din Georgia, Carter şi-a făcut o întoarcere spectaculoasă, benefică atît pentru reabilitarea sa în faţa Istoriei cît şi pentru soarta umanităţii şi a păcii în lume.

International Who's Who notează că distracţiile sale preferate sînt „lectura şi tenisul". Ar mai trebui adăugată una : caritatea diplomatică. Cel care a fost considerat ca „cea mai mare aberaţie a istoriei americane contemporane", care a fost învins în alegerile prezidenţiale din 1981 de Reagan după ce fusese umilit de ayatolahul Khomeiny în afacerea ostaticilor de la ambasada Statelor Unite din Teheran, a devenit „cel mai bun ex-preşedinte al Statelor Unite". Şi cel mai activ. Iată revanşa lui Jimmy. Dacă şi alţii avînd în mîini pîrghii considerabile s-ar revanşa la fel sub soare ar începe să aibă loc incomparabil mai mulţi simpli cetăţeni. ● Aşezarea lumii sub un soare ocrotitor şi aşezarea vieţii sub zodia binelui simt sînt obiective onorabile şi de multă vreme stringente. Pentru că în acest joc intră cu aplomb profesional canaliile, corifeii intrigii şi abonaţii la tot felul de privilegii personale, regionale şi mondiale lucrurile se complică mereu şi se urîţesc mereu. America şi americanii nu fac excepţie de la această harababură meticulos pusă la punct.

„L'Express" remarcă : „America nu mai ştie ce să creadă. Şi nu-i vine prea uşor să-şi forţeze o părere fiind supusă la numeroase presiuni contradictorii. Pe de o parte, presiuni ale propriei opinii publice care doreşte să beneficieze cît mai curînd de „dividendele păcii", de mana care se va revărsa asupra economiei în detrimentul bugetului armatei. Pe de altă parte, presiuni ale celor — destul de numeroşi — care-i reproşează lui Bush că se bazează prea mult pe un Gorbaciov care, după părerea lor, va fi în curînd măturat de teribilele convulsii ale unui imperiu pe cale de dezintegrare. De asemenea, presiuni ale celor care se tem că diminuarea rolului militar al N.A.T.O., în ajunul realizării coeziunii politice şi economice a ţărilor din C.E.E., va duce la o diluare sau chiar la o dispariţie a influenţei americane în Europa. Şi, în sfîrşit, presiuni ale europenilor înşişi, care, după expresia unui foarte înalt funcţionar la Departamentul de Stat, „se tem că noi vom părăsi Europa şi în acelaşi timp, că vom rămîne !" Rău aşa, rău altfel. Şi mai rău fără rău ?...

RADU BUDEANU ■

Tot ce e pentru prima oară e minunat

(Urmare din pag. 16)

După cum s-a văzut, ai noștri au ratat incredibil de mult. În schimb, argentinienii au reușit să marcheze din prima ocazie mai clară pe care au avut-o la poarta noastră.

Dar chiar dacă au avut de partea lor exploziv publicul napolitan, îndrăgostit pînă la fanatism de un Maradona care pare o stea ce se stinge, ei n-au izbutit să fie la înălțimea cărții lor de vizită — impresionantă, e-adevărat — și pînă la urmă au fost egalați prin golul marcat de Balint.

Acel 4—0 realizat în același timp la Bari de către sovietici în compania Camerunului a devenit dintr-o dată inutil și chiar rușinos.

Noi mergem mai departe în „Coppa del Mondo" și ne întîlnim cu Irlanda la Genova. Cînd citiți acest comentariu, rezultatul deja se știe. Acum însă aici, la Telese, se știe doar că adversarul pe care îl vom avea în față e mai puțin incomod decît alții.

★

— Gavrilă Balint, iar ai marcat un gol decisiv. Cum îți explici ? E vorba oare de noroc ?

— Într-adevăr, unii așa spun. Eu cred că e vorba mai mult de simțul porții pe care îl am. De a mă afla în ocazii favorabile. Unii chiar mă acuză că n-alerg mai mult. De fapt, totul e greu de explicat. Sînt meciuri în care totul îți iese de parcă cineva te poartă pe teren și sînt alte meciuri cînd iese prost tot ce faci.

— Cînd gustezi la poartă e un moment de supremă încordare ?

— Nu. Cînd ești prea încordat, prea crispat, poți să ratezi. E nevoie și de puțină relaxare, de o nonșalanță care se dezvoltă cu timpul. Întotdeauna golurile aduc goluri.

— Și în meciul cu Camerun ai marcat. Dar n-a fost destul pentru a ne scuti de emoții.

— Fotbalul te pedepsește dacă îți subestimezi adversarul.

— I-ați subestimat pe camerunezi ? După victoria lor asupra Argentinei ?

— A fost mai curînd o concentrare mai mică asupra jocului.

— Totul e bine cînd se sfîrșește cu bine. Ne-am calificat cu totul la gură, dar ne-am calificat.

— Tot ce e greu prima oară e minunat. Ne-a fost dat nouă să fim primii care să obținem această izbîndă.

— Cum ți-o explici ?

— După părerea mea, avem cum cea mai talentată generație pe care a cunoscut-o fotbalul românesc. Am ajuns să ne confruntăm cu marile puteri ale acestui sport de la egal la egal. Să nu se supere celelalte generații dinaintea noastră, dar asta e.

— Acum, în optimi. Ce-o să facem ?

— Am avut o victorie, o înfrîngere și am făcut un egal. Rezultate care pot să pară contradictorii ; dar cu pași mici ajungi departe.

— Cît de departe ?

— Ar fi păcat să nu profităm de șansa asta... Așa că înțelegeți...

— Nu înțeleg.

— Ba înțelegeți.

— Să zicem. Dar cum ți se pare campionatul mondial actual ?

— Pînă acum nu m-a entuziasmat.

— Ai vrea să mai marchezi vreun gol ?

— Îmi place grozav cînd echipa mea cîștigă printr-un gol dat de mine.

★

— Iosif Rotariu, mai întîi vreau să mă conving că vorbesc cu tine și nu cu fratele tău geamăn, pe care toți îl confundă cu tine pînă la exasperare, sau au uneori senzația că văd dublu atunci cînd mergeți împreună.

— Nu vă fac cu ochiul, dumneavoastră...

— După cum au remarcat ziarele, l-ai „ținut" remarcabil pe Maradona. Cu atît mai mult cu cît nici nu l-ai faultat decît rareori și nu în mod voit.

— De-abia îl atingeam și cădea ca secerat. A simulat mai tot timpul.

— În general nu-ți lovești adversarul. Cum se explică asta ?

— În primul rînd nu-mi place mie să fiu lovit. De aceea întotdeauna mă gîndesc și la cel din fața mea.

— Ce zici de întîlnirea cu Irlanda ?

— Cred că e de bine. O să avem în față o echipă pe care o cunoaștem. Mai vrem, desigur, să ne luăm și revanșa.

— Cum ai caracteriza-o ?

— E o echipă care se bazează pe un joc atletic, pe forță. Noi sîntem mai tehnici, cu mai multă fantezie și dacă prindem o zi bună ne putem impune jocul.

— De multe ori prestația ta într-un meci este deosebită. Dar alții culeg laurii. Nu ți se pare nedrept ? Nu crezi că modestia ta te face să treci neobservat ? Ca de altfel, și în viața de toate zilele, în care ești un om la locul lui, liniștit, civilizat ?

— Într-un fel îmi pare rău că nu sînt băgat în seamă. Dar de fiecare dată îmi zic că dacă lucrurile au ieșit bine, ce importanță mai are cît a dat fiecare pentru realizarea acestui bine ?

★

Soarele s-a ridicat pe cer. Lîngă hotel, pe marginea piscinei începe să se adune lume la plajă. Șezlonguri și mese de plastic, care nu se încing nicidecum, oricît ar fi vipia de mare. Cîțiva tineri s-au aruncat în apă. Printre ei, signor Umberto Covelli.

La cîțiva metri mai încolo, pe un teren de fotbal, jucătorii noștri își încep antrenamentul.

★

— Gică Hagi, te văd fericit !

— Cum să nu fiu ? Doar ne-am calificat. De fapt, e vorba de realizarea obiectivului propus dinainte.

— Numai atît v-ați propus ?

— Acum ne putem propune mai mult.

— Și avem șanse ?

— De ce nu ?

— Dar după meciul cu Camerun, mai nutreai vreo speranță ?

— A fost un moment de deconectare pe care l-am plătit usturător. Iar la mine era primul meci.

— Te-a durut cînd ai fost schimbat ?

— Normal că m-a durut ! Nu meritam asta. Dacă aș fi meritat, n-aș mai zice nimic.

— Te-am urmărit pe monitorul de televiziune de lîngă mine de la masa presei. Pe chipul tău se citea stupoarea în acea clipă.

— Eram uluit.

— Ce zici : cum va fi cu Irlanda ?

— De-acum totul e schimbat ; orice meci e ca o finală. Dacă ești în formă și știi să joci în ziua aceea poți să spulberi orice adversar. Nu mai contează atît de mult valoarea.

— Te simți bine ?

— Cît se poate de bine.

— Dar în meciul cu Argentina te-au cam „ciocănit".

— Dacă mă temeam de asta, m-apucam de volei.

— Tot sărim noi de la una la alta... Aș vrea să-mi spui, cu mîna pe inimă, dacă mai susții despre Maradona ceea ce ai susținut la conferința de presă de după meci, cînd l-ai calificat un mare fotbalist.

— Îl socotesc în continuare un mare fotbalist. Campionatul acesta e foarte dificil. Faima lui Maradona e mare. De aceea fiecare l-a luat în primire cît mai strașnic. Rămîne un fotbalist de clasă, deoarece oricînd te poate surprinde. E-adevărat, în aceste trei meciuri a jucat mai slab. Dar nu-l poți judeca numai după ele...

— Și Pele era ținut din scurt. Dar el era nu numai un sportiv excelent dar și o conștiință...

— Pele a jucat într-o anumită perioadă, Maradona reprezintă o altă perioadă. Lui Maradona îi e frică de adversar, de faulturi și uneori mimează tocmai din această teamă că a fost lovit. Uneori cred că nici el nu-și dă seama că simulează.

— Deci e o diferență între fotbalul de pe vremea lui Pele și cel din vremea lui Maradona.

— Uriașă. Atunci se juca un fotbal mai adevărat, pentru spectacol, pentru a plăcea publicului. Acum fotbalul e mai complet, a intervenit interesul rezultatului. E o formă de a face bani. O industrie. Echipele joacă tot mai închis, cu spaimă de rezultat în suflet. Se va ajunge în cîțiva ani la un fotbal numai în forță, atletic, fără inventivitate. Tehnica o să aibă tot mai puțin loc.

— Dar spectatorii nu vor suferi ?

— Spectatorii suferă de pe acum. Cîte meciuri din acest campionat au fost complet insipide ! E numai o luptă pînă la epuizare, fără nici o străfulgerare.

— Va fi greu fără Lăcătuș ?

— Fără îndoială. S-a dovedit și în acest campionat ce înseamnă el pentru echipă. Dar trebuie să avem încredere în noi. Vom face cu siguranță un meci bun.

— Ești chiar așa de sigur ?

— Nimic nu e previzibil în fotbal. Fiindcă gîndești cu capul și joci cu piciorul. Citeodată iese altceva. Ceva la care nici nu te aștepți. Poate de aici provine și frumusețea acestui sport.

— Dacă n-ai fi făcut fotbal, ce altceva crezi că te-ar fi interesat ?

— Nu m-am gîndit niciodată, ce-aș face fără fotbal. În orice caz, nu plecam din Constanța.

— Acum, iată, pleci la Real Madrid.

— E ca și plecarea la Steaua. Vreau să cuceresc orice se poate cuceri la nivel de echipă.

— De ce ?

— Fiindcă îmi place să fiu învingător.

— Dar înfrîngerea cum o suporți ?

— Trebuie s-o suporți cu aceeași tărie ca și victoria. Poți fi înfrînt, dar dacă ți se întîmplă asta, să fie la cel mai înalt nivel.

★

E după-amiază. Soarele dogorește năprasnic. Numai cîțiva temerari au rămas lîngă piscină. În holul lui Grand Hotel din Telese e însă răcoare. Cîțiva turiști moțăie în fotolii și beau Coca Cola rece. Unul dintre ziariști își aduce aminte de oful unui vînzător de Coca Cola din Pompei : Mă-ntrebați de afaceri ? Nu merg bine. Lume puțină. Se uită la televizor la fotbal. Nu vine mai nimeni aici ! Nu vedeți cum patronii restaurantelor stau pe trotuare și îi îmbie pe cei rătăciți pe-aici să le pășească pragul ? La Napoli a fost grupa B. Camerun, U.R.S.S., Argentina, România. Țări sărace. Turiști puțini. Ei, dacă ar fi fost R.F.G. sau S.U.A...

★

— Gică Popescu, ai jucat foarte bine cu Argentina...

— Se poate, dar Hagi a fost mai bun. Fiecare își are sarcinile lui.

— Ce părere ai despre echipa noastră ?

— E cea mai bună națională pe care am avut-o vreodată.

— De ce ?

— E o echipă tînără, dornică de a obține rezultate bune, cu o mare plăcere de a juca, cu o bună pregătire. Într-un fel, am devenit cu toții profesioniști. Dacă vreți, vă dau o singură dovadă.

— Vreau.

— După meciul cu Camerun nu ne-am certat, nu ne-am făcut reproșuri. Am strîns din dinți și ne-am mobilizat exemplar.

— Oricîte tentații ai avut, n-ai plecat de la Craiova.

— Nici o secundă n-am vrut să plec. Acolo e o adevărată familie. Iar rezultatele bune pe care le-am obținut sînt o dovadă a forței noastre de luptă.

— Revenind la Coppa del Mondo, crezi că putem merge mai departe ?

— De ce nu ? Acum jucăm mai relaxați. Doar am realizat obiectivul propus.

— Succes și nu uita să treci, după campionatul mondial, pe la redacția noastră ca să-ți iei premiul pe care revista Flacăra îl decernă.

★

— Silviu Lung, ce crezi că a condiționat succesul nostru ?

— Știam că putem alcătui o echipă omogenă, capabilă de rezultate bune. Cred că am oferit celor de-acasă o satisfacție enormă.

— Nici să nu te îndoiești.

— Cum s-au văzut cele trei meciuri din grupa noastră din poarta pe care ai apărat-o ?

— Victoria obținută în meciul cu U.R.S.S. a fost deosebit de prețioasă. A fost ca un doping psihic. A urmat însă acea deconectare cu echipa camerunezâ.

— După aceea ?

— Se spune că românul joacă bine atunci cînd joacă de frică. E cam exagerat. Dar în meciul cu Argentina, datorită unui efort de voință, de concentrare, am reușit să ne prezentăm altfel. Bucuria a fost cu atît mai mare.

— Dar noi era să facem infarct la masa presei... Cum era atmosfera în echipă ?

— Excepțională ! Să știți că și înainte cînd ne întîlneam la lot dispăreau animozitățile întreținute de alții. Totdeauna ne întîlnim ca prieteni.

— E vreo deosebire între modul cum evoluează acum naționala și cum evolua în urmă cu ani ?

— E o deosebire enormă ! Înainte nu se vorbea la modul imperativ, jucam cu frică în oase. Acum, iată ; am fost primiți la domnul Iliescu, la domnul Roman, am discutat degajat, nu ni s-au trasat sarcini, ni s-a urat numai succes și ni s-a mai spus că și dacă nu ne calificăm nu-i nimic, n-o să ne certe nimeni, decît, bineînțeles, suporterii. De aceea am și ju-

★

În fața hotelului s-au aprins felinarele. Fantasme, prind contur în aerul cald care vibrează. La recepție, mai mulți ziariști își așteaptă rîndul la telefon.

★

— Emerich Jenei, unde ați dispărut ?

— Oamenii care se văd prea des se plictisesc, nu-i așa ? I-am lăsat puțin pe jucători singuri, ca să nu se simtă dădăciți, urmăriți tot timpul.

— Ce-i trebuie în primul rînd unui antrenor ?

— Conștiința curată că poate cunoaște ceea pot jucătorii lui.

— Și ce vă interesează la ei ?

— Noi, multă vreme n-am fost competitivi din punct de vedere psihologic. N-am avut psihologie de învingător. E extraordinar de important să depășești momentele dificile. Pentru asta îți trebuie multă putere. Talente avem destule — dar nu e destul să ai talent dacă te prăbușești la primul hop întîlnit în cale. De aceea îmi place un jucător ca Lăcătuș, un luptător.

— Care e rolul unui antrenor de națională ?

— Se spune cu o butadă că jucătorii fac echipa, antrenorul îi așază numai bine în teren. Un antrenor nu poate da peste cap o echipă dacă e obiectiv, dacă e loial. Jucătorii respectivi nu se poate să nu dea randament. Ei sînt pregătiți deja la cluburi iar antrenorul unei naționale nu face nimic altceva decît să creeze relații de joc.

— Eșecul din fața Camerunului ?

— O automulțumire instalată în subconștientul jucătorilor pe care n-am reușit s-o evit.

— Despre Hagi ?

— Trebuie să recunosc că am fost puțin iritat — mi se mai întîmplă și mie ! — văzînd că nu putem depăși o echipă mai modestă ca a noastră.

— Pînă la urmă, ne-am calificat.

— Dumnezeu, în care cred, mi-a tras un semnal de alarmă : să mă chinuiesc puțin ca să obținem calificarea.

— Numai atît ?

— Nu vreau să spun mai mult, dar am o mare încredere în meciul cu Irlanda. Și totuși, nu vreau să-mi fac și să fac prea multe iluzii. În natură este un echilibru fantastic. Dacă azi te bucuri ; mîine cu siguranță că ai un necaz. De aceea sărbătorile mele sînt extrem de liniștite, ca și înfrîngerile. Dar numai victoriile aduc victorii. Ele îți dau acel tonus de a învinge și altădată. Am fost un luptător în teren. Și asta e dorința mea cea mai mare : de a transmite jucătorilor mei dorința de a învinge.

★

În saloanele somptuoase ale lui Grand Hotel din Telese se sting luminile. Mulțimea din hol se risipește. Jucătorii noștri sînt demult în camere și urmăresc meciurile la televizor. În fața hotelului intră de pază o altă formație de carabinieri.

Și chiar la intrare, o pală răcoroasă de vînt, flutura ușor steagul României.

MINISTERUL CULTURII

TRUSTUL DOMUS

Începînd cu data de 1 iunie 1990, a fost redeschis pentru vizitare MUZEUL PELEȘ, cu următorul program :

miercuri, joi, vineri,
sîmbătă, duminică — 9—15
luni și marți — închis

Datorită afluenței extrem de mare a vizitatorilor, conducerea muzeului roagă să se țină cont de următoarele precizări :

Agențiile de turism, inspectoratele de învățămînt, conducerile școlilor, organizatorii de la întreprinderi și instituții, alți factori care se ocupă de turism cultural, sînt rugați să ia legătura telefonică cu dispeceratul MUZEULUI PELEȘ (SINAIA — 973/1 41 51 ; 1 41 52 ; 1 41 53), pentru a fi programați.

Precizăm că deocamdată nu vom putea primi grupuri organizate de vizitatori în afara acestor programări, aceasta pentru a putea asigura conservarea și integritatea valorilor inestimabile de patrimoniu național ale palatului și zonei înconjurătoare.

Subliniem că în zilele de luni și marți pot fi vizitate contra cost, fără programare prealabilă, complexul de monumente, inclusiv terasele exterioare ale parcului PELEȘ.

REPETĂM TELEFOANELE DISPECERATULUI MUZEULUI SINAIA — 973/1 41 51 ; 1 41 52 ; 1 41 53.

Performanță excepțională a fotbalului nostru

ROMÂNIA ÎN OPTIMILE DE FINALĂ

La ora cînd se dispută meciul cu Irlanda, revista noastră intră la calandru. Consemnăm deci în acest număr cîteva gînduri despre reușita calificării în optimi, calificare ce constituie, indiferent de rezultatul meciului din această fază, un succes de mare prestigiu, cea mai mare performanță a fotbalului nostru la campionatele mondiale.

Mircea Lucescu: „Performanță de excepție a fotbalului românesc această calificare în optimi. În sfîrșit, ne-au mîngîiat și pe noi sorții. Pentru fotbaliștii noștri, Irlanda poate fi lozul cîștigător. Era mult mai dificil să înfruntăm Anglia sau Olanda. Curba de formă a echipelor mari va urma, probabil, de-abia de acum un drum ascendent. Formațiile mai modeste, de felul Irlandei, au luptat în grupe cu sufletul la gură. Este de așteptat, ca după un asemenea efort încrîncenat, forța lor de joc să alunece fatal pe un derdeluș. Pasînd inspirat, ca pînă acum, îi vom invita pe irlandezi la presing. Și, pînă la urmă, momentul giriților va apărea. Cu toată condiția lor fizică excelentă. Și, să nu uităm că, fantezia ei și sclipirilor tehnice ale jucătorilor noștri forța nu le-a prea venit de hac. Periculoase rămîn totuși centrările în careu ale irlandezilor, mari meșteri în această tactică. Să le retezăm centrările chiar de la mijlocul terenului. Nouă ne-a convenit dintotdeauna maniera de joc britanică. Simt un happy-end pentru România în acest meci."

Gigi Tătaru: „Iată că România a reușit să intre în lumea bună a fotbalului mondial. Într-un fel, băieții ne-au răzbunat pe noi, cei de la Guadalahara. Și acum, după 20 de ani, mă chinuie amintirea celor două bare care s-au opus șuturilor mele, la scorul de 3—2 pentru Brazilia. Poate altul era destinul fotbalului nostru și al jucătorilor de atunci. Pînă acum, în Italia, echipa noastră a etalat unul dintre cele mai frumoase și complete fotbaluri. Hagi, Lăcătuș, Gică Popescu oricum figurează în primii cinci ai clasamentelor mondiale pe posturi. Orice echipă ar avea în față, România nu mai reprezintă un out-sider. Așa că nu e de mirare să ajungă cît mai sus. Valoarea îi dă dreptul".

CLASAMENTUL FINAL AL GRUPEI B

1. Camerun	3	2	0	1	3–5	4
2. România	3	1	1	1	4–3	3
3. Argentina	3	1	1	1	3–2	3
4. Uniunea Sovietică	3	1	0	2	4–4	2

Tot ce e pentru prima oară e minunat

De la trimisul nostru special în Italia,
GEORGE ARION

Dimineață. În holul lui Grand Hotel din Telese e liniște. La recepție, frumoasa Maria Colangelo șterge preocupată un praf inexistent de pe cîteva registre unde sînt înregistrați cei care locuiesc în hotel. Printre ei — jucătorii echipei române participantă la „Coppa del Mondo". Un candelabru uriaș e aprins inutil la această oră. Dedesubtul lui, o masă cu o vază în care se află un uriaș buchet de flori artificiale îmbietor colorate, pentru orice albină vrednică. Pe o tablă neagră e scris cu litere frumoase: Grand Hotel Telese. Benvenuti Nazionale Ramena di Calcio. În uriașele oglinzi, la această oră nu se reflectă decît obiecte de un farmec discret: fotolii confortabile, măsuțe joase, un ceas de o construcție care a solicitat un efort de imaginație.

La intrarea în hotel — un Ciao impozant veghează că un majordom stilat pînă la desăvîrșire. În fața treptelor, într-o Lancia roșie un domn vorbește la telefon. Puțin mai departe, cîțiva carabinieri stau gata pregătiți să intervină în cazul în care cineva ar îndrăzni să tulbure liniștea fotbaliștilor noștri. Intrarea vizitatorilor inoportuni este cu desăvîrșire interzisă. Peluzele cu iarbă sînt stropite de aspersoare. Trei autocare staționează la umbra palmierilor.

Nici o adiere de vînt. Se anunță o nouă zi călduroasă.

În holul hotelului se aduc ziarele. Începe forfota obișnuită din aceste locuri. Jucătorii încep să coboare din camerele lor. Cîțiva ziariști care au lucrat pînă acum în camera destinată presei își fac și ei apariția și așteaptă legăturile telefonice cu țara pentru a-și transmite corespondențele. Toți au figurile senine, se fac glume, se rîde.

Dar luni nu-i ardea nimănui de rîs.

În ziua meciului cu Argentina nimeni n-avea chef de vorbă. Fiecare era preocupat, dacă nu cumva chiar îngrijorat.

Iar ceea ce avea să se petreacă, pînă la un moment dat, pe stadionul Sao Paolo din Neapole, avea să justifice din plin o astfel de stare de spirit.

La o săptămînă de la respectiva întîlnire — urmărită de iubitorii fotbalului la televizor, comentată, cu siguranță, pe larg, de presa noastră, n-are nici un rost să derulăm încă o dată filmul meciului. Să spunem doar că în fața lui Maradona și a cocchipierilor lui echipa României, trezită de dușul rece administrat de camerunezi, și-a readus aminte ce isprăvi poate să facă atunci cînd la jocul în serios, cînd, fără să se lase timorată de faima adversarului, se avîntă în luptă exemplar, potrivit barului cu care în mod evident sînt înzestrați componenții ei. Acest 1—1 cu Argentina a spulberat dintr-odată amărăciunea provocată de înfrîngerea suferită în fața Camerunului și ne-a propulsat în optimile Campionatului mondial de fotbal, cea mai mare performanță pe care am înregistrat-o vreodată în această competiție.

N-a fost, însă, deloc ușor.

(Continuare în pag. 15)

Vremurile sînt cum sînt

DAR VREMEA

(27.VI — 3.VII.1990)

Ultima săptămînă a fost caracterizată, în sfîrșit, de vremuri mai bune. Evoluția vremii în ultimele zile a fost tipică pentru luna iunie, lună de vară, cu multă instabilitate termodinamică, mai ales în regiunile nordice și vestice. Ploile, predominant sub formă de averse și însoțite frecvent de descărcări electrice, s-au semnalat adesea în cursul după-amiezelor și prima parte a nopților. O dată cu ele intensitatea vîntului a crescut, ajungînd trecător pînă la viteze de pînă la 55 km/h. În regiunile sudice instabilitatea atmosferică a fost mult mai mică, iar ploile s-au semnalat cu totul izolat. Termic vremea a continuat să se încălzească ușor, în primele zile ale intervalului tocmai încheiat. Astfel temperaturile maxime diurne au atins și depășit 30°C în foarte multe localități, din Banat, Oltenia Muntenia, Moldova și Dobrogea. În ultima parte a intervalului, advecția unor mase de aer mai „proaspete" a determinat o scădere a valorilor maxime în Crișana, Maramureș, Transilvania și nordul Moldovei, cu 4° pînă la 7°.

În următorul interval de prognoză apreciem că nu vor avea loc modificări importante în structura barică la nivel sud—est european. Astfel, în continuare vremea va fi predominant frumoasă și caldă. În primele zile se va mai manifesta ceva instabilitate atmosferică ce se va concretiza prin averse de ploaie izolat în Moldova și zonele de deal și munte. Apoi șansele de ploaie cresc treptat în regiunile din nord—vestul țării. Termic, considerăm că vremea se va încălzi ușor în Crișana, Maramureș, Transilvania și nordul Moldovei, unde valorile diurne se vor situa în general între 24° și 29°, doar izolat mai coborîte la început. În restul regiunilor temperaturile maxime se vor încadra între 28° și 34°, pe alocuri mai ridicate în ultimele zile. Dimineața, mercurul termometrelor va scădea pînă la 18°—21° în sud—vest, 15°—19° în sud și sud—est, 9°—12° în depresiuni și 12°—16° în rest.

Pe litoral, mai rămîn ceva șanse de ploaie în primele zile, apoi acestea se vor diminua simțitor. Temperatura aerului va urca pînă la 27°—29° ziua și va coborî pînă la 19°—21° dimineața. Apa mării va avea în jur de 22°C.

IOANA MAȘEK

Flacăra

EDITURA „PRESA LIBERĂ"
Ștan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACȚIA
REDACTOR ȘEF: George Arion
Redactori șefi adjuncți: Constantin Dumitru, Ion D. Goia
Secretar general de redacție: Oprea Georgescu
■ PUBLICIȘTI COMENTATORI (2569): Dumitru Constantinescu, Roxana Paicu Manolescu, Horia Pătrașcu.
■ ANCHETA-REPORTAJ (2600, 2542): Dorin Sălăjan, Pașcu Balaci, Petre Barbu, Radu Ciobotea, Cristian Pavel, Mihai Stănescu.
■ DREPTURILE OMULUI (2559): Dorin Gherghinescu, Mihail Gălățanu, Liana Tatos, Reghina Vârvici.
■ CULTURĂ-ÎNVĂȚĂMÂNT (2569): Ion Zubașcu, Sorina Man, Margareta Mureșan.
■ FOTOREPORTAJ (2528): Paul Agarici, Gabriel Bugnar, Eduard Constantinescu, Elena Ghera, Gig Motoianu, Victor Rădulescu.
■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 1453, 2072): Mircea Popp, Maria Bărbulescu, Pompiliu Dumitrescu, Sevghin Omer, Smaranda Petrea, Cornel Sperlatu, Angela Stefănescu, arh. Adrian Petrescu.
■ SECRETARIAT (2002, 2558): Constanța Balaban, Mihaela Moroșanu, Eugenia Vasile.

■ **FLACĂRA BIS**
Secretar general de redacție Răzvan Bărbulescu (2128)
Liviu Timbus (2128), Aurelia Boriga, Florin Condurățeanu (1700).

■ **REBUS**
Redactor șef adjunct Tudor Octavian (1457)
Adrian Mitu, Alexandru Păsărin, Alexandru Palei, Elena Grecescu, Bogdan Vlad, Aurel Ștefan Alexandrescu, Simona Simzianu (2036).

Adresa redacției și administrației: București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311. **Telefoane:** 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în parantezele de mai sus); secretariat redactor șef: 2002; redactor șef adjunct: 2558 (C. Dumitru), 2560 (I. D. Goia); secretar general de redacție: 2143; public relation: 2600.

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRESFILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

TIPARUL: Combinatul poligrafic BUCUREȘTI

16 pagini **3 lei**

ULTIMA ORĂ

Am pierdut
un meci
Dar
am cîștigat
dreptul
să-l pierdem